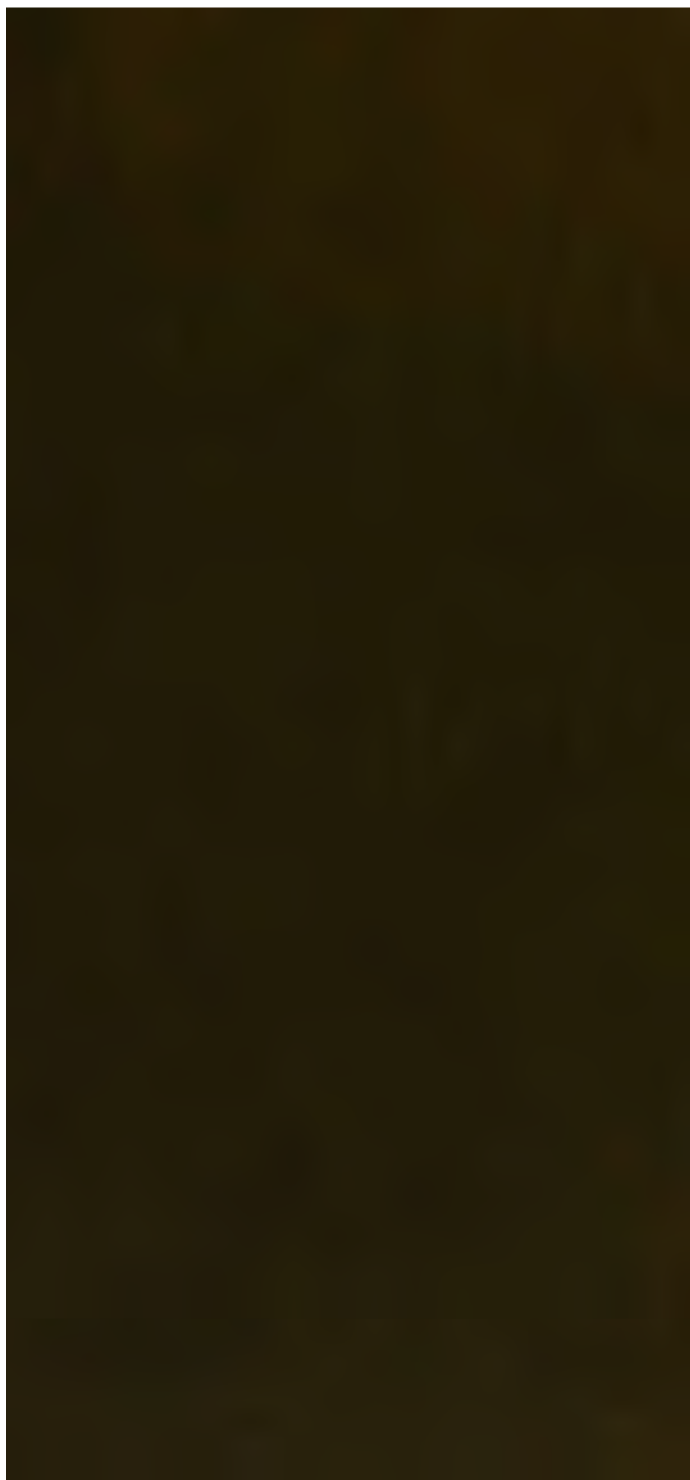

DIONIS PRUSAENSIS

QUEM VOCANT

CHRYSOSTOMUM

QUAE EXSTANT

OMNIA

EDIDIT APPARATU CRITICO INSTRUXIT

J. DE ARNIM

VOL. II.

BEROLINI
APUD WEIDMANNOS
MDCCCLXXXXVI.

PRAEFATIO.

(Adiecta est de Geticis Dionis inquisitio nec non librorum deperditorum conspectus.)

Ex quo prius Dionis volumen edidi tres anni sunt; plus temporis consumptum est in parando volumine altero, quam tunc fore existimabam. Quo factum est, ut prolegomenis prioribus pauca iam me addere oporteat.

Complures viri docti, postquam prius volumen apparuit, textum Dionis emendare vel meos errores coarguere studuerunt. Itaque quae vera vel probabilia invenisse viderentur congessi in „Additamenta ad Vol. I“ quae inde a pag. 337 huius voluminis leguntur. Gratias ago viro doctissimo Paton, qui Wilamowitzio in meum usum haud paucas misit coniecturas. Praeter hunc plurima subministravit Herwerdenus in Mnemosynes tom. XXII; haud pauca Enthovenus ibidem, Wendlandius in Philol. Wochenschrift 1894 p. 321, B in Zarnkes litterarisches Centralblatt 1893 p. 44, Vahlenus in ind. lect. Berol. 1895 et in Hermae tom. XXX.

Wilamowitzius in hoc quoque volumine perpoliendo strenue me adiuvit. In Schwartzii vero locum successit Ericus Bethe, qui in plagulis corrigendis operam et consilium amice mihi praebuit. Itaque utrique viro docto gratiam debeo quam maximam; nec non Graeveno qui libros Parisinos et Romanos, quoties de aliqua re parum mihi constabat, a me rogatus adiit.

Orationem Corinthiacam (XXXVII) a Dindorfio ad finem editionis relegatam in suum locum reposui, ut ordinem ab auctore huius collectionis institutum in omnibus sequerer, cum praesertim aliae quoque orationes spuriae genuinis permixtae legerentur. Quod vero Corinthiacam Anonymi esse scripsi nunc paenitet. Nam coniectura de Favorino eius auctore satis firmis argumentis stabilita est.

Encomio Comae, quod apud Synesium legitur in Calvitii Encomio et iis quae ex Synesii Dione excerpta testimoniis (Append. III p. 313) inserui, varietatem lectionis addidi ex Laurentiano A, quem

ipse Florentiae contuleram, non quo unus ille codex recensendo textui sufficeret, sed ut unus saltem ex testibus antiquis qua par est diligentia comparatus in publicum prodiret.

Fragmentis ex Stobaei Florilegio desumptis tria accesserunt, quae in Maximi Florilegio Dioni tribuuntur; quorum unum fortasse genuinum est. In his investigandis Elteri me adiuvit benignitas, viri doctissimi et Florilegiorum graecorum omnium peritissimi.

Indices novos confeci iis qui apud Dindorfium sunt locupletiores; quibus iis maxime qui de vita Dionis et philosophia quaerunt, consulere volui.

De Geticis Dionis hoc loco breviter disputare e re visum est, quia non satis est nuda proponere in fragmentorum collectione quae ex hoc Dionis opere Cassiodorium, Iordanis fontem, vel Ablabium excerpsisse putamus, sed cur ita terminos figamus causae desiderantur.

Notum est rerum Gothicarum scriptores, Cassiodorium et Iordanem, ut genti Gothorum venerandae antiquitatis laudem et auctoritatem adderent, in suum usum vertisse quaecunque de Getis bona et laudabilia apud antiquos scriptores tradita inveniebant. Huic proposito praeter ceteros aptus videbatur Dio, qui de Getis i. e. Dacis, ad quorum fines exul pervenerat, librum conscripserat peculiarem. Quae autem fuerit Geticorum Dionis indoles quidque oratorem et philosophum moverit ut historiae fines semel ingrederetur, si etiam nunc intellegi poterit ex iis quae apud Iordanem leguntur, multum profecto faciet ad instaurandam Dionis imaginem.

Certum est non ipsum Iordanem opere Dionis usum esse, sed quae ex Dione hausta profert cum ceteris plerisque Cassiodori Gothorum historiae debere. Nam Iordanem apparet Cassium Dionem cum Chrysostomo confundere; quod vix ei accidisset, si ipsorum opera adiisset. Cf. Mommseni praefationem p. XL sq. At ne Cassiodorium quidem ipsum Dionem adiisse certum est. Scimus ante illum Ablabium quendam de historia Gothorum scripsisse; eumque in rebus antiquioribus Cassiodorio fontem primarium fuisse probabile est. Cf. Momms. l. l. p. XXXVI sq. Ablabio Mommsenus vidit „primariam operis divisionem secundum tres Gothorum sedes relatam c. 5, 38—42 quodammodo acceptam referri (cp. 14, 82)". Dicuntur enim Gothi primo „in Scythiae solo iuxta paludem Maeotidem, secundo in Mysiam (i. e. Moesiam) Thraciamque et Daciam, tertio supra mare Ponticum rursus in Scythia habitasse." Si vero Ablabio haec divisio debetur, concludi potest, illum iam in suum

usum vertisse quae de Getis i. e. Dacis Moesiae provinciae finitimis narraverat Dio. Nam in altera illa parte quae vel disertis verbis ad Dionem referuntur vel ex eo hausta esse probari potest, iis quasi fundamento nititur tota narratio. Itaque auctor illius divisionis i. e. Ablabius Dionem usurpasse censendus est.

Dubitari potest, utrum ad primam quoque partem narrationis quae est de Gothis paludem Maeotidem accolentibus an ad alteram tantum Dionis opus adhiberi potuerit. Poterat profecto iam Dio narrare, Getas e sedibus ad Maeotidem sitis in Daciam et Moesiam invasisse. At probari potest hanc partem Iordanianae narrationis non e Dione, sed ex aliis fontibus haustam esse. Nam c. X, 62 narratur post victoriam a Tomyri Getarum regina de Persis reportatam Getas in Moesiam transisse. Quae de Cyri bello cum Scythis gesto narrat, Pompeio Trogo deberi ipse Iordanes significat. Dionem vero ex c. IX intelligitur iam belli Troiani aetate Moesiam ab eadem gente habitatam voluisse, quae Domitiani et Traiani aetate ibi habitaret. Hinc intelligitur ad solam alteram partem narrationis Dionem ab Ablabio adhiberi potuisse. In hoc autem inter primarios fontes eum fuisse, iam ex c. V, 39 vaticinamur, ubi proposita illa divisione, de qua locuti sumus, statim nonnulla praecipiuntur, quae ad alteram Gothorum sedem pertinent. Nam testis eorum Dio editur.

Fragm. I. „In secunda (scil. sede), id est Daciae Thraciaeque et Mysiae solo Zalmoxen (scil. regem habuerunt), quem mirae philosophiae eruditionis fuisse testantur plerique scriptores annalium. Nam et Zeutam prius habuerunt eruditum, post etiam Dicineum [tertium Zalmoxen, de quo superius diximus]. nec defuerunt, qui eos sapientiam erudirent. unde et pene omnibus barbaris Gothi sapientiores semper extiterunt Graecisque pene consimiles, ut refert Dio, qui historias eorum annalesque Graeco stilo composuit. qui dicit primum Tarabosteseos, deinde vocatos pilleatos hos, qui inter eos generosi extabant, ex quibus eis et reges et sacerdotes ordinabantur."

Quae secuntur de Martis apud Getas cultu ab iis quae exscripsi segreganda sunt, quia sententia a praecedentibus prorsus abhorret. Neque enim Dio postquam eruditionem Getarum et humanitatem Graecae similem laudavit, poterat de Marte captivorum sanguine placato loqui. Cetera Dionea sunt. Nam quae Dionis nomen antecedunt cum sequentibus unam et continuam sententiam efficiunt. Seclusi verba ineptissima „tertium Zalmoxen, de quo superius diximus", non quo Iordani abiudicarem, sed ut Dionis sententiam re-

cuperarem. Qui voluit dicere et ante et post Zalmoxin sapientiae doctores apud Getas fuisse. Dicineum Sullae aetate fuisse c. XI narratur. Potuitne Zalmoxis tertius post illum nominari? Quod ad Pileatos attinet, Mommsenus iam attulit locum ex Chrysostomi or. LXXII § 3 *ἔνθα γὰρ ἐνίοτε βλέπουσιν ἀνθρώπους τοὺς μέν τινας πίλους ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντας, ὡς νῦν τῶν Θρᾳκῶν τινες τῶν Γετῶν λεγομένων.* Atque aptissimum esse Dioni hoc studium philosophiae apud barbaras gentes vigentis sciunt qui orationes eius legerunt.

Iterum Dionis mentio occurrit in c. IX, 58:

Fragm. II. „Dio storicus et antiquitatum diligentissimus inquisitor, qui operi suo Getica titulum dedit — — hic Dio regem illis post tempora multa commemorat nomine Telephum."

Quae deinde narratur a Iordane Telephi historia non ex Dione sumpta est, sed ex Dictye. Vide locos a Mommseno allatos, qui partim etiam verbis conspirant. Sed Dionem quoque certum est Moesiae regem Telephum dixisse, Mysos eosdem esse atque Getas arbitratum.

Tertia Dionis mentio occurrit in c. X, 65:

Fragm. III „[Philippus quoque, pater Alexandri Magni, cum Gothis amicitias copulans Medopam Gudilae regis filiam accepit uxorem, ut tali affinitate roboratus Macedonum regna firmaret.] qua tempestate Dio storico dicente Philippus inopia pecuniae passus, Odyssitanam Moesiae civitatem instructis copiis vastare deliberat, quae tunc propter vicinam Thomes Gothis erat subiecta. unde et sacerdotes Gothorum illi qui pii vocabantur subito patefactis portis cum citharis et vestibus candidis egressi patriis diis, ut sibi propitii Macedonas repellerent, voce supplici modulantes. quos Macedones sic fiducialiter sibi occurrere contuentes stupiscent et, si dici fas est, ab inermibus terrentur armati. nec mora soluta acie quam ad bellandum construxerant, non tantum ab urbis excidio ⟨abstinuerunt add. Mommsenus⟩, verum etiam et quos foris fuerant iure belli adepti, reddiderunt, foedusque inito ad sua reversi sunt. quod dolum post longum tempus reminiscens egregius Gothorum ductor Sithalcus, CL virorum milibus congregatis Atheniensibus intulit bellum adversus Perdiccam Macedoniae regem, quem Alexander — — Atheniensium principatui hereditario iure reliquerat successorem. Magno proelio cum hoc inito Gothi superiores inventi sunt, et sic pro iniuria, qua illi in Moesia dudum fecissent, isti in Grecia discurrentes cunctam Macedoniam vastaverunt."

Haec omnia ex Dione sumpta esse evincit sententiae inde a nomine eius prolato continuitas. Atque eo haec coniectura confirmatur, quod hic sacerdotibus „qui pii vocabantur" periculi repulsi meritum tribuitur, in fragm. I Tarabostesei memorantur, qui postea Pilleatorum nomen acceperint, „ex quibus eis et reges et sacerdotes ordinabantur", Pilleati autem in c. XI, 71 theologica doctrina ceteris praestitisse et deorum cultum administrasse dicuntur. In his omnibus agnoscitur Dio politicus et theologus, qui robur Getarum tunc temporis Romanorum cladibus nobilitatum ex sacerdotium eorundemque philosophorum in re publica dominatione derivavit. Si hoc animum advertimus, non iam mirabimur Dionem philosophum hoc uno opere historicum exstitisse. Fecit quod Tacitus eodem fere tempore fecit, cum de situ et populis Germaniae, quae propter Traiani res gestas omnium in ore versaretur, libellum conderet. Sed fecit ut philosophus quod ille ut rerum scriptor: gravissima ei fuerunt, quae de Getarum moribus et institutis proderet, Romanorum et Graecorum luxuriae incorruptam illorum et vetustis institutis innixam virtutem oppositurus. Quodsi haec recte disputavimus, non poterit dubitari, quin etiam ea ex Dione manaverint, quae c. XI de Dicineo eiusque successoribus et c. XIII de bellis Dacicis Romanorum narrantur, quae Domitiano imperante gesta sunt. Nam et Dicinei mentionem et Pilleatorum, quae c. V occurrit, Dioni deberi vidimus (frg. I.). Illic autem non inveniebatur nisi brevis adumbratio eorum quae c. XI fusius exponuntur. Accedit quod ipsae res c. XI tractatae philosopho magis quam historico auctori aptae videntur. Quae vero c. XIII de Domitiani Dacicis bellis legimus, ad quem aptius auctorem referentur quam ad Dionem, quem ex Philostrati vita scimus, ipsum in castris legionum ad Istrum positis (alia enim intellegi non possunt) moratum esse, quo tempore Domitianus obiit? Nam tractata esse haec bella in Geticis Dionis certum est, quia et poterat de illis narrare quae ipse viderat et lectorum maxime propter periculum imperio Romano imminens de Geticis rebus edoceri intererat. Itaque cum ea quae proxime antecedunt apud Iordanem, ex Dione Ablabium (vel Cassiodorium) hausisse certum sit, haec quoque Dioni tribuo.

Fragm. IV. „Dehinc regnante Gothis Buruista Dicineus venit in Gothiam, quo tempore Romanorum Sylla potitus est principatum. quem Dicineum suscipiens Buruista dedit ei pene regiam potestatem; cuius consilio Gothi Germanorum terras, quas nunc Franci optinent, populati sunt. Caesar vero, qui sibi primus omnium Romanum

vindicavit imperium et pene omnem mundum suae dicioni subegit omniaque regna perdomuit, adeo ut extra nostro orbe in oceani sinu repositas insulas occuparet, et nec nomen Romanorum auditu qui noverant, eos Romanis tributarios faceret, Gothos tamen crebro pertemptans nequivit subicere. Gaius Tiberius iam tertius regnat Romanis. Gothi tamen suo regno incolume perseverant. quibus hoc erat salubre, hoc adcommodum, hoc votivum, ut quidquid Dicineus eorum consiliarius precepisset, hoc modis omnibus expetendum, hoc utile iudicantes effectui manciparent. qui cernens eorum animos sibi in omnibus oboedire et naturalem eos habere ingenium, omnem pene phylosophiam eos instruxit. erat namque huius rei magister peritus. nam ethicam eos erudiens barbaricos mores compescuit; fysicam tradens naturaliter propriis legibus vivere fecit, [quas usque nunc conscriptas belagines nuncupant]; logicam instruens rationis eos supra ceteras gentes fecit expertos; practicen ostendens in bonis actibus conversare suasit; theoreticen demonstrans signorum duodecem et per ea planetarum cursus omnemque astronomiam contemplari edocuit, et quomodo lunaris orbis augmentum sustinet aut patitur detrimentum, edixit, solisque globum igneum quantum terreno orbe in mensura excedat, ostendit, aut quibus nominibus vel quibus signis in polo caeli vergente et revergente trecentae quadraginta et sex stellae ab ortu in occasu precipites ruant, exposuit. qualis erat, rogo, voluptas, ut viri fortissimi, quando ab armis quantulumcumque vacassent, doctrinis philosophicis imbuebantur? videris unum caeli positionem, alium herbarum fruticumque explorare naturas, istum lunae commoda incommodaque, illum solis labores adtendere et quomodo rotatu caeli raptos retro reduci ad partem occiduam, qui ad orientalem plagam ire festinant, ratione accepta quiescere. — haec et alia nonnulla Dicineus Gothis sua peritia tradens mirabilis apud eos enituit, ut non solum mediocribus, immo et regibus imperaret. elegit namque ex eis tunc nobilissimos prudentioresque viros, quos theologiam instruens, numina quaedam et sacella venerare suasit fecitque sacerdotes, nomen illis pilleatorum contradens, ut reor, quia opertis capitibus tyaris, quos pilleos alio nomine nuncupamus, litabant. reliquam vero gentem capillatos dicere iussit, [quod nomen Gothi pro magno suscipientes adhuc odie suis cantionibus reminiscent]. Decedente vero Dicineo pene pari veneratione habuerunt Comosicum, quia nec impar erat sollertiae. hic etenim et rex illis et pontifex ob suam peritiam habebatur et in summa iustitia populos iudicabat. et hoc rebus exce-

dente humanis Coryllus rex Gothorum in regno conscendit et per quadraginta annos in Dacia suis gentibus imperavit."

Fragm. V. „Longum namque post intervallum Domitiano imperatore regnante eiusque avaritiam metuentes foedus, quod dudum cum aliis principibus pepigerant, Gothi solventes, ripam Danubii iam longe possessam ab imperio Romano deletis militibus cum eorum ducibus vastaverunt. cui provinciae tunc post Agrippam Oppius praeerat Savinus, Gothis autem Dorpaneus principatum agebat, quando bello commisso Gothi, Romanos devictos, Oppii Savini caput abscisum, multa castella et civitates invadentes de parte imperatoris publice depraedarunt. qua necessitate suorum Domitianus cum omni virtute sua Illyricum properavit et totius pene rei publicae militibus ductore Fusco praelato cum lectissimis viris amnem Danubii consertis navibus ad instar pontis transmeare coëgit super exercitum Dorpanei. tum Gothi haut segnes reperti arma capessunt primoque conflictu mox Romanos devincunt Fuscoque duce exstincto divitias de castris militum spoliant magnaque potiti per loca victoria iam proceres suos, quorum quasi fortuna vincebant, non puros homines, sed semideos [id est Ansis] vocaverunt."

Sequitur aliunde petita Amalorum genealogia.

Haec quae ad definiendam Dionis in narratione Iordaniana partem necessaria erant, hic proferenda duxi, alio loco de Geticorum fragmentis fusius disputaturus.

Addo huic praefationi librorum deperditorum catalogum. Fragmenta certo libro tribuenda non habemus nisi Geticorum quae modo proposui et Oeconomici quae p. 309 huius voluminis exhibui. Nam *Χρεῖαι* non fuerunt ipsius Dionis opus cf. p. 309 adn. ad fr. I. Praeterea ex Philostrato, Synesio, Suida hosce titulos novimus librorum Dioneorum, quorum non exstant fragmenta:

1) *Ψιττακοῦ ἔπαινος* p. 311, 15 (Philostr.) cf. 316, 25.
2) *Κώνωπος ἔπαινος* p. 319, 22 (Synes.)
3) *Μέμνων* p. 318, 1. 13 (Synes.)
4) *ἡ τῶν Τεμπῶν φράσις* p. 317, 33. 318, 13 (Synes.)
5) *ὁ κατὰ τῶν φιλοσόφων* p. 315, 28. 316, 19. 318, 13. 30 (Synes.)
6) *ὁ πρὸς Μουσώνιον* p. 315, 30.
7) Laus Essenorum p. 317, 24 (Synes.)
8) Dialogi Socratici (*τοὺς ἐν τοῖς συχνοῖς λόγοις Διογένας καὶ Σωκράτας*) p. 317, 17 (Synes.)
9) Oratio ad milites habita *ἐς νεώτερα ὁρμῶντας ἐπὶ Δομετιανῷ ἀπεσφαγμένῳ* p. 312, 12 (Philostr.)

10) *Εἰ φθαρτὸς ὁ κόσμος* p. 328, 26 (Suid.)
11) *Ἐγκώμιον Ἡρακλέους καὶ Πλάτωνος* p. 328, 27 (Suid.)
12) *Ὑπὲρ Ὁμήρου πρὸς Πλάτωνα δ'* p. 328, 27 (Suid.)
13) *Περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἀρετῶν η'* p. 328, 28 (Suid.)
14) *Ἐπιστολαί* laudantur a Philostr. II p. 257 ed. Kays.: *τὸν ἐπιστολικὸν χαρακτῆρα τοῦ λόγου μετὰ τοὺς παλαιοὺς ἄριστά μοι δοκοῦσι διεσκέφθαι φιλοσόφων μὲν ὁ Τυανεὺς καὶ Δίων, στρατηγῶν δὲ Βροῦτος* etc. quas e cod. Ottoboniano edidit Emperius Vol. II p. 785 Dionis non esse persuasum habeo; tertia inter *Ἡρακλείου ἐπιστολάς* fertur in Ambrosiano *A* 110 sc. XVI fol. 65.

Scribebam Rostochii Febr. MDCCCXCVI.

EPIMETRUM DE SCHEDIS PATMIACIS.

Cum praefationem prelo iam tradidissem a v. d. Francisco Cumont certior factus sum de schedis Patmiacis (catal. Sakell. nr. 13) Dionis a viro doctissimo Léon Parmentier nuper collatis. Is igitur collationis suae et dissertationis (Notices sur quelques manuscrits de Patmos I Fragments de Dion Chrysostome Revue de Philologie 1896) nondum in publicum emissae plagulas benigne mihi transmisit. Quare cautum est, ne apparatus criticus huius editionis libri omnium qui exstant antiquissimi lectione careret; quae quamquam ad verba Dionis recensenda non magnam affert utilitatem, habet aliquid momenti ad necessitudines ceterorum librorum perspiciendas.

Fragmenta Patmiaca scripta videntur teste Parmentier saec. X. Quinque foliis continentur partes quaedam orationum III et IV (*περὶ βασιλείας*). Ac primum quidem ipsam variam lectionem a viro docto enotatam propono.

Fol. I. continet verba Vol. I. p. 50, 14 — *φροδίσια ταῦτα* usque ad p. 52, 13 *πολλαχοῦ δὲ καὶ* —

p. 50, 15 *γίνεται* 22 *νοσοῦσι* ibid. *καὶ φυλάττει* pro *ἢ συμφυλάττει* 24 om. *γὰρ* 25 *μετὰ* pro *δίχα* ibid. om. *οὐκ* 27 *νομίζειν τοιοῦτον* (hoc ord.) 28 om. *ἢ* 29 *τῶν συνηδομέ-*

νων p. 51, 2 om. *μὲν* 4 om. *φαυλότατος* ibid. *οὐδεὶς* pro *εἴ τις* 6 *οὐδαν* pro *οὐδεὶς* 9 om. *καὶ ὦτα* 10 *γλῶτται* ibid. *ἀνθρώπων* 11 *ζῶντας* 12 om. *καὶ* 13 *ἔστιν* ibid. *πέρασιν* 14 *θεάσασθαι* 15 *ὅποι* 16 *ἐστιν* ibid. *γλώσσῃ* 18 *ἐργάσηται* 20 *δρῶσιν* 21 *παραδοξώτατον* 23 om. *ἅμα βουλεύεσθαι, πολλὰ δὲ* 24 om. *ὡς* p. 52, 4 om. *εἴη* 6 *τῶν ἐλευθέρων* (superscr. *τοῖς ἐλευθέροις*) 8 *χαριζόμενος ἅμα μὲν ὡς χαριζόμενος ἥδεται διδόναι.*

Fol. II. continet Vol. I. p. 60, 15 *ἢ σὺ οἴει* usque ad. p. 62, 12.

p. 60, 17 ordo verborum idem est atque in ceteris libris 20 *δέρεα* pro *τὰ περιδέραια* 28 *τοῖς* pro *τοὺς* 30 *ἐστι* ibid. om. *ἡ* p. 61, 1 om. *ἡ μὲν οὖν θεία — ἡ δὲ ἀνθρωπίνη* 4 *καλοῦσιν* pro *καλοῦσι δὲ* 5 *παιδείαν* pro *παιδιὰν* 12 *δίχα παιδείας* ibid. *πρότεροι* ibid. om. *τοὺς* 13 *ἐπιτυγχάνοντες* 14 *ἔχει καλός* 15 *γίνεται* 16 *μέμνηται* (quod coniecerat Emperius) 17 *ἔτι* pro *τι* 18 *οὔτε σοφιστής* 20 *μένειν* pro *μένοι ἂν* 21 *φασι τοὺς ὀδόντας* (hoc ord.) 27 *κατατρίψῃ* p. 62, 3 om. *γὰρ* 4 *ξυνίεισαι* 9 *θορυβοῦσιν* 10 *μιμοῦνται* pro *φιλοτιμοῦνται* 12 *ἀνθρώπου.*

Fol. III. continet initium orationis IV Vol. I. p. 56, 11 usque ad p. 58, 9.

p. 56, 13 *πάντα* pro *ταῦτα* 15 *τὸ* pro *τότε* 19 *καὶ ἡγοῦνται* pro *διηγοῦνται* p. 57, 1 *φιλοτιμώτατος* 2 *ἐξεταστὴς* 8 om. *οὔτε* tertium 10 *τοῦ τε* 11 *δὲ τοῦ Διογένους* 20 *ἐπιθυμεῖ* p. 58, 3 *θεᾶσθαι* 8 *οὔτε* pro *οὐδὲ* primo ibid. *ἔσται* pro *ἑστία* 9 *πόλεσιν.*

Fol. IV. continet Vol. I. p. 55, 7 — *σια μεστὰ* usque ad p. 56, 7 et p. 52, 12 *οὐχ οὕτως* usque ad p. 53, 10 *τὸν ἀντιποιησόμενον.*

p. 55, 8 om. *τὰς* 10 om. *ἀσκοῦντας* ibid. *ἕκαστον* 12 om. *ὁ* 14 *κατήνυσέ* 16 *ὁδωτὴν* — p. 52, 15 *μακάριος* 16 *καταλλα* pro *καὶ τἄλλα* 21 *τὸ* pro *τοῦτον* 24 *οἱ δὲ τοὺς* pro *τοὺς δὲ* 24 *ἀπελαύνουσιν* 26 *νησαίους* ibid. *Θεσσαλῶν* — p. 53, 2 om. *ἀρχῆς* 3 om. *τὸ* 5 *δαὶ* — p. 55, 18 om. *τι* ibid. om. *δεῖ* 19 *προσεπαι . . .* 20 *τὰ ἀξιώματα* 26 *γίνεται* — p. 56, 1 *ψύχους* pro *δίψους* 5 *ἔκτειναν* ibid. *ζητοῦντας* et *κινδυνεύοντας* 7 om. *τε.*

Fol. V. continet Vol. I. p. 62, 15 *καὶ συγκαθεύδουσιν* usque ad *εἶναί μοι δοκεῖς ἔπειτα* p. 64, 14. pleraque illegibilia

p. 62, 18 om. *οὖν* p. 63, 2 *τὸν* pro *τοῦ* 4 *ὅτι* pro *οἴει* 9 om. *τρέφεσθαι* p. 64, 10 om. *ἄλλους.*

Ex hisce elucet, siquidem ex silentio licet conclusionem facere, unum exstare locum, ubi Patmiacus in re gravissima cum Palatino P consentit, scil. p. 50, 21 non scribit cum UBV: *φιλίας δὲ ἀεὶ μὲν καὶ τοῖς ὑγιαίνουσι σφόδρα δεῖ*, sed habet lectionem P, quam in textum recepi: *φιλίας δὲ καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν ἀεὶ σφόδρα δεῖ.* Ceteris locis, ubi P solus genuinam lectionem servavit, Patmiacus cum UBV in vitiis et omissionibus conspirat. Itaque certum est Patmiacum ex archetypo UBV originem ducere, illam vero bonam lectionem p. 50, 21, quam cum solo P communem habet, aut a librario coniectura inventam esse (quod minus probabile est), aut (quod magis mihi arridet) a correctore, qui archetypo PHW vel eius consimili utebatur, illatam.

Quodsi Patmiacus cum altera familia (UBV) multa vitia communia habet, ut ex archetypo UBV derivatus esse videatur, fieri non potest ut solus ex communi omnium librorum archetypo servaverit, quae in nullo alio libro exstant, sed p. 50, 15 *ὅσα* pro *ὅσοι* coniectura invenit, siquidem hic quoque e silentio concludere licet. Etiam quod p. 61, 16 *μέμνηται* scipsit pro *μεμύηται* ceterorum omnium, in eandem incidit coniecturam, quam Emperius proposuit, eamque falsam, si me audis. Nam *τὰ μέγιστα καὶ κυριώτατα* non sunt humanae, sed divinae illius eruditionis capita, quibus initiati sunt Iovis filii, antequam humanae eruditionis participes fiant. Quod probant luculentissime quae statim secuntur: *καὶ οὐδεὶς ἂν αὐτόν τι τούτων ἀφέλοιτο οὔτε καιρὸς οὔτε ἄνθρωπος σοφιστής* etc. Nam *τούτων* sine dubio refertur ad illa *μέγιστα καὶ κυριώτατα.* Quae cum dicantur ita menti infixa esse ut a nullo eripi possint, non de humana eruditione hoc intellegi potest. Itaque nunc quoque puto scribendum esse: *αὐτὰ ⟨γὰρ⟩ τὰ μέγιστα καὶ κυριώτατα [καὶ] μεμύηται καὶ φυλάττει ἐν τῇ ψυχῇ*, neque illud *φυλάττειν ἐν τῇ ψυχῇ* de memoria dictum esse, sed de eo qui placita etiamsi fractus illabatur orbis a nullo sibi eripi patitur.

Pertinere igitur Patmiacum ad familiam UBV recte monuit Parmentier. Cum vero in hac familia ab altera parte stet Vaticanus V, ab altera UB, difficile est dictu, utri parti propior sit Patmiacus. Cum UB, ut omittam quae nihil probant, octo locis vitia communia habet 1) p. 60, 30 *διττὴ ἐστι παιδεία* Patm. UB, *διττή ἐστιν ἡ παιδεία* VP. Utrumque per se ferri potest; sed ea in quibus V cum P conspirant plus habent auctoritatis. 2) p. 61, 4 *καλοῦσιν οἱ* Patm. *καὶ καλοῦσιν οἱ* UB *καλοῦσι δὲ οἱ* VP. Hic consentaneum est, veram esse lectionem VP, lectionem UB ex ea ortam,

quam Patmiacus praebet. 3) p. 57, 10 *τοῦ τε κερδαίνειν* Patm. UB, *τοῦ κερδαίνειν* VP. Cf. ad 1. 4) p. 57, 11 *περὶ δὲ τοῦ Διογένους* Patm. UB, *περὶ Διογένους δὲ* P *περὶ τοῦ Διογένους δὲ* V. Hic solus P veram lectionem servavit (etiam p. 56, 11 articulus omittitur); inde addito articulo orta est lectio V. deinde propter pravam verborum collocationem lectio UB. 5) p. 58, 8 *οὔτε οἶκος* Patm. UB, *οὐδὲ οἶκος* VP recte. 6) p. 55, 16 *ὁδωτὴν* Patm. UB, *ὁδευτὴν* VP. Lectionem VP a sententia flagitari patet. Nam *ὁδεύειν* est „viam munire", *ὁδοῦν* „in viam mittere". 7) p. 53, 2 *τοὺς δὲ ἡγεμονικοὺς τὸ μεταλαμβάνειν* (scil. *προσάγεται*) Patm. *τοὺς δὲ ἡγεμονικοὺς τὸ ἄλλων μεταλαμβάνειν* UB *τοὺς δὲ ἡγεμονικοὺς τὸ ἀρχῆς μεταλαμβάνειν* VP. Vix potest dubitari, quin lectio VP genuina sit. In Patmiaco *ἀρχῆς* excidit, *ἄλλων* inepte interpolaverunt UB. 8) p. 64, 10 *Μακεδόνας τε καὶ τοὺς Ἕλληνας* Patm. UB, *Μακεδόνας τε καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας* VP. Lectionem VP veram esse docet articulus et quae antecedunt *ὁ μὲν Πέρσας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν*. Ex his octo locis videtur apparere, Patmiacum ab UB propius quam a V abesse.

His ab altera parte tres opponuntur loci, quibus Patmiacus cum V solo in vitiis conspirat. Nam *φιλοτιμώτατος* p. 57, 1 ex iis est, quae nihil probant. Tales autem locos, quales sunt p. 51, 24 (ubi ne UB quidem *ὡς* in archetypo invenit, *καὶ* ipse interpolavit) vel p. 52, 3 (ubi ipse UB *εὐδοξεῖν*, quod in archetypo erat, in *εὐδοξοίη* mutavit) apparet huc non pertinere. Eiusdem generis est p. 55, 12, ubi *ὁ* ab UB additum esse ostendit lectio P: *καὶ ἀρχῶν* et p. 58, 8, ubi etiam UB in archetypo invenisse *οὐδὲ ἔσται* fidem facit interpolatio Palatini *οὐδείς*, ab eadem corruptela profecta. — Tres igitur restant loci, ubi UBP veram lectionem praebent, errante Patmiaco cum V. 1) p. 56, 19 *τἀληθῆ καὶ ἡγοῦνται* Patm. V, *τἀληθῆ διηγοῦνται* UBP. 2) p. 63, 4 *ἆρ' οὖν ὑπὲρ ἄλλων αὐτὸν ὅτι ὁμιλεῖν τῷ Διὶ πραγμάτων* Patm. V *ἆρ' οὖν ὑπὲρ ἄλλων αὐτὸν οἴει ὁμιλεῖν τῷ Διὶ πραγμάτων* UBP. Utroque loco, ni fallor, intolerabilia tradita erant sensuque carentia, vera facili opera inveniri poterant. Atque facilius credi potest UB easdem corruptelas in archetypo suo invenisse, sed felici coniectura sanasse, quam locis supra allatis sub 6, 7, 8 V coniectura veras lectiones invenisse. Nam UB constat saepe sententiae causa verba mutare, V summa cum fide archetypum reddere. Idem cadit in locum 3) p. 50, 25, ubi *οὐκ* ante *ἀφόρητος*, a P servatum, exciderat in archetypo UBV; V verba sensu carentia fideliter descripsit, Patmiacus *μετά* pro *δίχα*

scribendo locum sanare studuit, UB *οὐκ* felici coniectura restituit, ad quam ducebatur altero oppositionis membro: *ποία δὲ εὐτυχία χωρὶς φίλων οὐκ ἄχαρις.*

Itaque omnibus perpensis Patmiaci originem cum UB artius quam cum V coniunctam esse arbitror; ad emendanda vero Dionis verba nihil ex fragmentis illis redundare.

Scribebam Rostochii Mart. MDCCCXCVI.

SIGLORUM CONSPECTUS

Quae in utriusque voluminis adnotatione occurrunt.

V = Vaticanus gr. 99 saec. XI
M = Lugdunensis 67 saec. XVI
I = Parisinus 2924 saec. XV
U = Urbinas 124 saec. XI
B = Parisinus 2958 saec. XIV
E = Laurentianus 81, 2 saec. XIV
P = Palatinus gr. 117 saec. XV
H = Vaticanus gr. 91 saec. XIII
W = Vindobonensis philos. gr. 168 saec. XIV.

---

(19) ΒΟΡΥΣΘΕΝΙΤΙΚΟΣ ΟΝ ΑΝΕΓΝΩ ΕΝ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ.

Ἐτύγχανον μὲν ἐπιδημῶν ἐν Βορυσθένει τὸ θέρος, ὁπότε εἰσέ- 1
πλευσα μετὰ τὴν φυγήν, βουλόμενος ἐλθεῖν, ἐὰν δύνωμαι, διὰ
Σκυθῶν εἰς Γέτας, ὅπως θεάσωμαι τἀκεῖ πράγματα ὁποῖά
ἐστι. καὶ δὴ καὶ περιεπάτουν περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν παρὰ
τὸν Ὕπανιν. ἡ γὰρ πόλις τὸ μὲν ὄνομα εἴληφεν ἀπὸ τοῦ Βορυ-
σθένους διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ποταμοῦ, κεῖται δὲ πρὸς
τῷ Ὑπάνιδι ἥ τε νῦν καὶ ἡ πρότερον οὕτως ᾠκεῖτο, οὐ πολὺ ἄνω-
θεν τῆς Ἱππολάου καλουμένης ἄκρας ἐν τῷ κατ' ἀντικρύ. τοῦτο 2
[5 R II) *δέ ἐστι τῆς χώρας ὀξὺ καὶ στερεὸν ὥσπερ ἔμβολον, περὶ ὃ συμ-*
πίπτουσιν οἱ ποταμοί. τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἤδη λιμνάζουσι μέχρι θα-
λάττης ἐπὶ σταδίους σχεδόν τι διακοσίους· καὶ τὸ εὖρος οὐχ ἧττον
ταύτῃ τῶν ποταμῶν. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ μὲν πλέον τέναγος καὶ
γαλήνη ταῖς εὐδίαις ὥσπερ ἐν λίμνῃ γίγνεται σταθερά. ἐν δὲ τοῖς
δεξιοῖς φαίνεται ποταμός, καὶ τεκμαίρονται οἱ εἰσπλέοντες ἀπὸ
τοῦ ῥεύματος τὸ βάθος. ὅθενπερ καὶ ἐξίησι, διὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ
ῥοῦ· εἰ δὲ μή, ῥᾳδίως ἂν ἐφράττετο τοῦ νότου πολλοῦ κατὰ στόμα
εἰσπνέοντος. τὸ δὲ λοιπὸν ᾐών ἐστιν ἑλώδης καὶ δασεῖα καλάμῳ 3
καὶ δένδροις. φαίνεται δὲ τῶν δένδρων πολλὰ καὶ ἐν μέσῃ τῇ
λίμνῃ, ὡς ἱστοῖς προσεοικέναι, καὶ ἤδη τινὲς τῶν ἀπειροτέρων
διήμαρτον, ὡς ἐπὶ πλοῖα ἐπέχοντες. ταύτῃ δὲ καὶ τῶν ἁλῶν ἐστι
τὸ πλῆθος, ὅθεν οἱ πλείους τῶν βαρβάρων λαμβάνουσιν ὠνούμενοι
τοὺς ἅλας καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ Σκυθῶν οἱ Χερρόνησον οἰκοῦντες
τὴν Ταυρικήν. ἐκδιδόασι δὲ οἱ ποταμοὶ εἰς θάλασσαν παρὰ φρού-
ριον Ἀλέκτορος, ὃ λέγεται τῆς γυναικὸς εἶναι τοῦ Σαυροματῶν

---

1 *βωρυσθένει* U m. pr. BM *ὡς τότε* libri, *ὁπότε* Geelius 4 *καὶ* post *δὴ* om. B 5 *ὕσπανιν* B *βωρυσθένους* UM 7 *ὑπάνειδι* M 13 *γίνεται* B 16 *ἂν ἐφράττετο* scripsi *ἀνεφράττετο* UB *ἐνεφράττετο* M; *ἂν ἐνεφράττετο* Reiskius 17 *ἑλώδης* Emp., *ὑλώδης* libri 20 *τῶν ἄλλων* B 22 *χεῤῥόννησον* M 23 *ἐκδιδοῦσι* UB *ἐκδίδοσιν* M., corr. Emp.

4 βασιλέως. ἡ δὲ πόλις ἡ τῶν Βορυσθενιτῶν τὸ μέγεθός ἐστιν οὐ
πρὸς τὴν παλαιὰν δόξαν διὰ τὰς συνεχεῖς ἁλώσεις καὶ τοὺς πολέ- (438 M)
μους. ἅτε γὰρ ἐν μέσοις οἰκοῦσα τοῖς βαρβάροις τοσοῦτον ἤδη
χρόνον, καὶ τούτοις σχεδόν τι τοῖς πολεμικωτάτοις, ἀεὶ μὲν πολε-
μεῖται, πολλάκις δὲ καὶ ἑάλω· τὴν ⟨δὲ⟩ τελευταίαν καὶ μεγίστην
ἅλωσιν οὐ πρὸ πλειόνων ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν. εἷλον δὲ
καὶ ταύτην Γέται καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ Πόντου
5 πόλεις μέχρι Ἀπολλωνίας. ὅθεν δὴ καὶ σφόδρα ταπεινὰ τὰ πράγ- (76 R)
ματα κατέστη τῶν ταύτῃ Ἑλλήνων, τῶν μὲν οὐκέτι συνοικισθεισῶν
πόλεων, τῶν δὲ φαύλως, καὶ τῶν πλείστων βαρβάρων εἰς αὐτὰς
συρρυέντων. πολλαὶ γὰρ δή τινες ἁλώσεις κατὰ πολλὰ μέρη γεγό-
νασι τῆς Ἑλλάδος, ἅτε ἐν πολλοῖς τόποις διεσπαρμένης. ἁλόντες
δὲ τότε οἱ Βορυσθενῖται πάλιν συνῴκησαν, ἐθελόντων ἐμοὶ δοκεῖν
τῶν Σκυθῶν διὰ τὸ δεῖσθαι τῆς ἐμπορίας καὶ τοῦ κατάπλου τῶν
Ἑλλήνων. ἐπαύσαντο γὰρ εἰσπλέοντες ἀναστάτου τῆς πόλεως γενο-
μένης, ἅτε οὐκ ἔχοντες ὁμοφώνους τοὺς ὑποδεχομένους οὐδὲ τῶν
Σκυθῶν ἀξιούντων οὐδὲ ἐπισταμένων ἐμπόριον αὐτῶν κατασκευά-
6 σασθαι τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον. σημεῖον δὲ τῆς ἀναστάσεως ἥ τε
φαυλότης τῶν οἰκοδομημάτων καὶ τὸ συνεστάλθαι τὴν πόλιν ἐς
βραχύ. μέρει γάρ τινι προσῳκοδόμηται τοῦ παλαιοῦ περιβόλου,
καθ᾿ ὃ πύργοι τινὲς οὐ πολλοὶ διαμένουσιν οὐ πρὸς τὸ μέγεθος
οὐδὲ πρὸς τὴν ἰσχὺν τῆς πόλεως. τὸ δὲ μεταξὺ συμπέφρακται
κατ᾿ ἐκεῖνο ταῖς οἰκίαις οὐκ ἐχούσαις ὁποῖα διαλείπει. τειχίον δὲ (77 R)
παραβέβληται πάνυ ταπεινὸν καὶ ἀσθενές. τῶν δὲ πύργων εἰσί
τινες πολὺ ἀφεστῶτες τοῦ νῦν οἰκουμένου, ὥστε μηδ᾿ εἰκάσαι ὅτι
μιᾶς ἦσαν πόλεως. ταῦτά τε δὴ οὖν σημεῖα ἐναργῆ τῆς ἁλώσεως
καὶ τὸ μηδὲν τῶν ἀγαλμάτων διαμένειν ὑγιὲς τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς,
ἀλλὰ ξύμπαντα λελωβημένα εἶναι, ὥσπερ τὰ ἐπὶ τῶν μνημάτων.
7 ὅπερ οὖν ἔφην, ἔτυχον περιπατῶν πρὸ τῆς πόλεως, καί τινες ἐξῄ-
εσαν ἔνδοθεν τῶν Βορυσθενιτῶν πρὸς ἐμέ, ὥσπερ εἰώθεσαν· ἔπειτα (48
Καλλίστρατος ἐφ᾿ ἵππου τὸ μὲν πρῶτον παρρίππευσεν ἡμᾶς ἔξωθεν
προσελαύνων, παρελθὼν δὲ ὀλίγον κατέβη, καὶ τὸν ἵππον τῷ ἀκο-

1 *Βωρυσθενιτῶν* U m. pr. BM   *ἡ* ante *τῶν* om. T   4 *πολεμεῖτε* M   5 *ἑάλω* Cobetus, *ἑάλωκε* libri   ⟨*καὶ*⟩ *τὴν* Wil., *τὴν δὲ* Reiske   6 *ἑκατῶν* U m. pr.   9 *μὲν οὖν οὐκ ἔστι* M   11 *συῤῥεόντων* UBT *συνρυέντων* M   13 *τότε* om. UB   *βορυσθενεῖται* M   16 *τῶν* Wil., *αὐτῶν* libri   17 *ἐμπορεῖον* UBT   18 *τῶν Ἑλληνικῶν τρόπων* UB *τῶν Ἑλληνικῶν τρόπον* T   *σημεῖα* U   21 *διαμένουσι* BM?   23 *οἰκείαις* M   *οὐκ ἐχούσαις ὁποῖα* libri, *συνεχούσαις· ὅπου δὲ* Wil. (del. *δὲ* post *τειχίον*) *ἐπεχούσαις ὁπόσα* Emp. *συνεχούσαις ὅπου τι* Casaub.   24 *παραβέβληται* UBM *περιβέβληται* T v   28 *κνημάτων* T   30 *βορυσθενειτῶν* M *βωρυσθενιτῶν* U m. pr.

λούθῳ παραδοὺς αὐτὸς πάνυ κοσμίως προσῆλθεν ὑπὸ τὸ ἱμάτιον
τὴν χεῖρα ὑποστείλας. παρέζωστο δὲ μάχαιραν μεγάλην τῶν ἱππικῶν
καὶ ἀναξυρίδας εἶχε καὶ τὴν ἄλλην στολὴν Σκυθικήν, ἄνωθεν δὲ
τῶν ὤμων ἱμάτιον μικρὸν μέλαν, λεπτόν, ὥσπερ εἰώθασιν οἱ Βο-
ρυσθενῖται. χρῶνται δὲ καὶ τῇ ἄλλῃ ἐσθῆτι μελαίνῃ ὡς τὸ πολὺ
ἀπὸ γένους τινὸς Σκυθῶν τῶν Μελαγχλαίνων, ὡς ἐμοὶ δοκοῦσι,
κατὰ τοῦτο ὀνομασθέντων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. ἦν δὲ ὡς ὀκτωκαί- 8
δεκα ἐτῶν ὁ Καλλίστρατος, πάνυ καλὸς καὶ μέγας, πολὺ ἔχων
Ἰωνικὸν τοῦ εἴδους. ἐλέγετο δὲ καὶ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἀνδρεῖος
εἶναι, καὶ πολλοὺς Σαυροματῶν τοὺς μὲν ἀνῃρηκέναι, τοὺς δὲ αἰχμα-
λώτους εἰληφέναι. ἐσπουδάκει δὲ καὶ περὶ λόγους καὶ φιλοσοφίαν,
ὥστε καὶ ἐκπλεῦσαι σὺν ἐμοὶ ἐπεθύμει. διὰ πάντα δὴ ταῦτα
εὐδοκίμει παρὰ τοῖς πολίταις, οὐχ ἥκιστα δὲ ἀπὸ τοῦ κάλλους,
(8 R II) καὶ εἶχε πολλοὺς ἐραστάς. πάνυ γὰρ δὴ τοῦτο ἐμμεμένηκεν αὐτοῖς
ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, τὸ περὶ τοὺς ἔρωτας τοὺς τῶν ἀρρένων·
ὥστε κινδυνεύουσιν ἀναπείθειν καὶ τῶν βαρβάρων ἐνίους οὐκ ἐπ'
ἀγαθῷ σχεδόν, ἀλλ' ὡς ἂν ἐκεῖνοι τὸ τοιοῦτον ἀποδέξαιντο, βαρ-
βαρικῶς καὶ οὐκ ἄνευ ὕβρεως. εἰδὼς οὖν αὐτὸν φιλόμηρον ὄντα 9
περὶ τούτου εὐθὺς ἐπυνθανόμην. σχεδὸν δὲ καὶ πάντες οἱ Βορυ-
σθενῖται περὶ τὸν ποιητὴν ἐσπουδάκασιν ἴσως διὰ τὸ πολεμικοὶ
εἶναι ἔτι νῦν, εἰ μὴ ἄρα καὶ ⟨διὰ⟩ τὴν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα εὔνοιαν·
τοῦτον μὲν γὰρ ὑπερφυῶς τιμῶσι, καὶ νεὼν τὸν μὲν ἐν τῇ νήσῳ τῇ
Ἀχιλλέως καλουμένῃ ἵδρυνται, τὸν δὲ ἐν τῇ πόλει· ὥστε οὐδὲ
ἀκούειν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου θέλουσιν ἢ Ὁμήρου. καὶ τἄλλα οὐκέτι
σαφῶς ἑλληνίζοντες διὰ τὸ ἐν μέσοις οἰκεῖν τοῖς βαρβάροις ὅμως
(440 M) τήν γε Ἰλιάδα ὀλίγου πάντες ἴσασιν ἀπὸ στόματος. εἶπον οὖν 10
προσπαίζων πρὸς αὐτόν, Πότερόν σοι δοκεῖ, ὦ Καλλίστρατε, ἀμεί-
νων ποιητὴς Ὅμηρος ἢ Φωκυλίδης; καὶ ὃς γελάσας ἔφη, Ἀλλ'
οὐδὲ ἐπίσταμαι ἔγωγε τοῦ ἑτέρου ποιητοῦ τὸ ὄνομα, οἶμαι δὲ μηδὲ
τούτων μηδένα. οὐδὲ γὰρ ἡγούμεθα ἡμεῖς ἄλλον τινὰ ποιητὴν ἢ
Ὅμηρον. τοῦτον δὲ σχεδόν τι οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς ἀγνοεῖ. μόνου
γὰρ Ὁμήρου μνημονεύουσιν οἱ ποιηταὶ αὐτῶν ἐν τοῖς ποιήμασιν,

---

4 βωρυσθενεῖται M βωρυσθενῖται U m. pr. 5 αἰσθῆτι M 6 μελαγχμίνων M 12 διὰ ταῦτα δὴ ταῦτα UB 13 εὐδοκείμει M 15 τοὺς ante τῶν om. T 17 ἀποδείξαιντο M 19 βωρυσθενεῖται M βωρυσθενῖται U m. pr. 21 ἀχιλέα T διὰ addidi 23 ἴδρυται UT 25 καθαρῶς Herwerden (pro σαφῶς), quo non opus 26 τήν τε M 28 φωκυλλίδης T 29 δὲ μηδὲ — ἡμεῖς om. UT 31 οὐδὲ ἄλλων οὐδεὶς M μόνου γὰρ Casaub., μόνοι γὰρ libri 32 ποιήμασι BT fortasse: μνημονεύουσι πλεῖστα τῶν ἐν. hinc interpolator p. 4, 5 poëtas repetivit. μόνου — ἐλέγετο del. Bethe αὐτῶν UBM ἑαυτῶν T

καὶ ἄλλως μὲν εἰώθασι λέγειν, ἀεὶ δὲ ὁπόταν μέλλωσι μάχεσθαι
[παρακελεύονται τοῖς αὑτῶν ὥσπερ τὰ Τυρταίου ἐν Λακεδαίμονι (79 R
ἐλέγετο]. εἰσὶ δὲ πάντες οὗτοι τυφλοὶ καὶ οὐχ ἡγοῦνται δυνατὸν
11 *εἶναι ἄλλως τινὰ ποιητὴν γενέσθαι. Τοῦτο μέν, ἔφην, ἀπολε-*
λαύκασιν [οἱ ποιηταὶ αὐτῶν] ἀπὸ Ὁμήρου ὥσπερ ἀπὸ ὀφθαλμίας.
τὸν δὲ Φωκυλίδην ὑμεῖς μὲν οὐκ ἐπίστασθε, ὡς λέγεις· πάνυ δὲ
τῶν ἐνδόξων γέγονε ποιητῶν. ὥσπερ οὖν ἐπειδάν τις τῶν ἐμπόρων
καταπλεύσῃ πρὸς ὑμᾶς οὐ πρότερον ⟨παρα⟩ γεγονώς, οὐκ εὐθὺς ἠτι-
μάσατε αὐτόν, ἀλλὰ πρότερον γευσάμενοι τοῦ οἴνου, κἂν ἄλλο τι
φορτίον ἄγῃ, δεῖγμα λαβόντες, ἐὰν μὲν ἀρέσῃ ὑμᾶς, ὠνεῖσθε, εἰ
δὲ μή, ἐᾶτε· οὕτως, ἔφην, καὶ τῆς τοῦ Φωκυλίδου ποιήσεως ἔξεστί
σοι λαβεῖν δεῖγμα ἐν βραχεῖ. καὶ γάρ ἐστιν οὐ τῶν μακράν τινα
12 *καὶ συνεχῆ ποίησιν εἰρόντων, ὥσπερ ὁ ὑμέτερος μίαν ἑξῆς διέξεισι*
μάχην ἐν πλείοσιν ἢ πεντακισχιλίοις ἔπεσιν, ἀλλὰ κατὰ δύο καὶ
τρία ἔπη αὐτῷ καὶ ἀρχὴν ἡ ποίησις καὶ πέρας λαμβάνει. ὥστε
καὶ προστίθησι τὸ ὄνομα αὑτοῦ καθ᾽ ἕκαστον διανόημα, ἅτε σπου-
δαῖον καὶ πολλοῦ ἄξιον ἡγούμενος, οὐχ ὥσπερ Ὅμηρος οὐδαμοῦ
13 *τῆς ποιήσεως ὠνόμασεν αὑτόν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι εἰκότως προσθεῖναι*
Φωκυλίδης τῇ τοιαύτῃ γνώμῃ καὶ ἀποφάσει,

καὶ τόδε Φωκυλίδου· πόλις ἐν σκοπέλῳ κατὰ κόσμον (80
οἰκεῦσα σμικρὴ κρέσσων Νίνου ἀφραινούσης. (441 M

ἀλλ᾽ οὐ πρὸς ὅλην Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν ταῦτα τὰ ἔπη ἐστὶ τοῖς
μὴ παρέργως ἀκροωμένοις; ἢ μᾶλλον ὑμῖν ἀκούειν συνέφερε περὶ
τῶν τοῦ Ἀχιλλέως πηδήσεών τε καὶ ὁρούσεων καὶ τῆς φωνῆς, ὅτι
μόνον φθεγξάμενος ἔτρεπε τοὺς Τρῶας, ταῦτα μᾶλλον ὠφελεῖ
ὑμᾶς ἐκμανθάνοντας ἢ ἐκεῖνο, ὅτι ἡ σμικρὰ πόλις ἐν τραχεῖ σκο-
πέλῳ κειμένη κρείττων ἐστὶ καὶ εὐτυχεστέρα κατὰ κόσμον οἰκοῦσα
ἢ μεγάλη ἐν λείῳ καὶ πλατεῖ πεδίῳ, ἐάνπερ ἀκόσμως καὶ ἀνόμως
14 *ὑπὸ ἀνθρώπων ἀφρόνων οἰκῆται; καὶ ὃς οὐ μάλα ἡδέως ἀποδεξά-*
μενος, Ὦ ξένε, εἶπεν, ὅτι ἡμεῖς σε ἀγαπῶμεν καὶ σφόδρα αἰδού-
μεθα· ὡς ἄλλως γε οὐδεὶς ἂν ἠνέσχετο Βορυσθενιτῶν εἰς Ὅμηρον

---

2 *ὥσπερ* — 3 *ἐλέγετο* secludit Emp. *παρακελεύονται* — *ἐλέγετο* Cobetus 4 *ἄλλον τινὰ* T 5 *οἱ* — *αὐτῶν* delet Jacobsius, cf. ad p. 3,32 *ὀφθαλμιᾶς* U 6 *φωκυλλίδην* T *ἐπίστασθαι* UM 8 *καταπλεύσῃ τῶν ἐμπόρων* (hoc ord.) UT *παραγεγονώς* Emp. dub., *γεγονώς* libri 11 *φωκυλλίδου* T 12 *ἐν βραχυ* v, *ἔμβραχυ* Emp. 16 *αὐτοῦ* Emp. *ἄν τε* pro *ἅτε* M. m. pr. 18 *αὐτόν* MT 21 *οἰκεῦσα μικρὴ* BMT *οἰκεῦσαι μικρὴ* U, corr. editi *κρείσσων* B 22 *ἠλιάδα* T 25 *ἔπρεπε* T interrogationis signum post *Τρῶας* sustuli 26 *ὑμᾶς* T *ἡμᾶς* UBM *πόλεις* M *βραχεῖ* UBT 28 *πλάττει* M 31 *ὡς* om UBT *ἄλλως γε* Casaub., *ἄλλος γε* libri *βωρυσθενειτῶν* M *βωρυσθενιτῶν* U m. pr.

καὶ Ἀχιλλέα τοιαῦτα εἰπόντος. ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἡμῶν ἐστιν, ὡς
ὁρᾷς, ὁ δὲ καὶ σχεδόν τι μετὰ τοὺς θεοὺς τιμᾶται. κἀγὼ πραῢναι
βουλόμενος αὐτόν, ἅμα δὲ ἐπί τι χρήσιμον ἀγαγεῖν, Παραιτοῦμαί
σε, εἶπον, καθ' Ὅμηρον συγγνώμην ἔχειν μοι, „εἴ τι κακὸν νῦν
εἴρηται“. αὖθις γάρ ποτε ἐπαινεσόμεθα Ἀχιλλέα τε καὶ Ὅμηρον
ὅσα δοκεῖ ἡμῖν ὀρθῶς λέγειν. τὸ δὲ παρὸν σκεπτέον ἂν εἴη τὸ 15
τοῦ Φωκυλίδου· ὡς ἐμοὶ δοκεῖ σφόδρα καλῶς λέγειν ὑπὲρ τῆς
(R II) πόλεως. Σκόπει, ἔφη, ἐπεὶ καὶ τούσδε ὁρᾷς πάντας ἐπιθυμοῦντας
ἀκοῦσαί σου καὶ διὰ τοῦτο συνερρυηκότας δεῦρο πρὸς τὸν ποταμόν,
καίτοι οὐ σφόδρα ἀθορύβως ἔχοντας. οἶσθα γὰρ δήπου ὅτι χθὲς
οἱ Σκύθαι προσελάσαντες μεσημβρίας τοὺς μέν τινας ἀπέκτειναν
τῶν σκοπῶν οὐ προσέχοντας, τοὺς δὲ ἐζωγρήκασιν ἴσως· οὐ γάρ
πω ἐπιστάμεθα διὰ τὸ μακροτέραν αὐτοῖς γενέσθαι τὴν φυγήν,
ἅτε οὐ πρὸς τὴν πόλιν φεύγουσιν. ἦν δὲ τῷ ὄντι ταῦτα οὕτως, 16
καὶ αἵ τε πύλαι συγκέκλειντο καὶ τὸ σημεῖον ἦρτο ἐπὶ τοῦ τείχους
τὸ πολεμικόν. ἀλλ' ὅμως οὕτως ἦσαν φιλήκοοι καὶ τῷ τρόπῳ
(442 M) Ἕλληνες, ὥστε μικροῦ δεῖν ἅπαντες παρῆσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, βου-
λόμενοι ἀκούειν. κἀγὼ ἀγάμενος αὐτῶν τὴν προθυμίαν, Βούλεσθε,
ἔφην, καθιζώμεθα ἰόντες ποι τῆς πόλεως; τυχὸν γὰρ νῦν οὐ πάντες
ὁμοίως ἀκούουσιν ἐν τῷ βαδίζειν, ἀλλ' οἱ ὄπισθεν πράγματα ἔχουσι
καὶ παρέχουσι τοῖς πρὸ αὐτῶν, σπεύδοντες ἐγγυτέρω προσελθεῖν.
ὡς δὲ τοῦτο εἶπον, εὐθὺς ὥρμησαν ἅπαντες εἰς τὸ τοῦ Διὸς 17
ἱερόν, οὗπερ εἰώθασι βουλεύεσθαι. καὶ οἱ μὲν πρεσβύτατοι καὶ
οἱ γνωριμώτατοι καὶ οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς κύκλῳ καθίζοντο ἐπὶ βάθρων·
τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐφεστήκεσαν. ἦν γὰρ εὐρυχωρία πολλὴ πρὸ
τοῦ νεώ. πάνυ οὖν ἄν τις ἥσθη τῇ ὄψει φιλόσοφος ἀνήρ, ὅτι
ἅπαντες ἦσαν τὸν ἀρχαῖον τρόπον, ὥς φησιν Ὅμηρος τοὺς Ἕλληνας,
κομῶντες καὶ τὰ γένεια ἀφεικότες, εἷς δὲ ἐν αὐτοῖς μόνος ἐξυρη-
μένος, καὶ τοῦτον ἐλοιδόρουν τε καὶ ἐμίσουν ἅπαντες. ἐλέγετο δὲ
(R II) οὐκ ἄλλως τοῦτο ἐπιτηδεύειν, ἀλλὰ κολακεύων Ῥωμαίους καὶ τὴν
πρὸς αὐτοὺς φιλίαν ἐπιδεικνύμενος· ὥστε εἶδεν ἄν τις ἐπ' ἐκείνου
τὸ αἰσχρὸν τοῦ πράγματος καὶ οὐδαμῇ πρέπον ἀνδράσιν. ἐπεὶ δὲ 18
ἡσυχία ἐγένετο, εἶπον ὅτι δοκοῦσί μοι ὀρθῶς ποιεῖν, πόλιν οἰκοῦντες

---

3 παρακαλῶ σε T   4 εἴ τι etc. sunt verba Hom. Il. Δ 362   6 σκεπταῖον M   12 σκοπτῶν M   15 ἤρετο M   16 φιλίκοοι M   τῷ om. UBT   19 ἰόν τέ ποι T   20 ἀκούουσι BM   21 σπουδάζοντες UBT   25 πρὸς τοῦ U   26 ἂν om. M   27 ἦγων pro ἦσαν M   τῶν ἀρχαίων T   28 ἀφηκότες U m. pr. BT; καθεικότες Cobetus   30 οὐ καλῶς M   κωλακεύειν U   32 τὸ αἰσχρὸν om. UT   33 οἱ πόλιν UBT

*ἀρχαίαν καὶ Ἑλληνίδα, βουλόμενοι ἀκοῦσαι περὶ πόλεως. καὶ πρῶ-
τόν γε, ἔφην, ὅ,τι ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο ὑπὲρ οὗ ὁ λόγος γνῶναι σαφῶς·
οὕτω γὰρ ἂν εἴητε ἅμα ᾐσθημένοι καὶ ὁποῖόν τί ἐστιν. οἱ γὰρ
πολλοί, ἔφην, ἄνθρωποι τὸ ὄνομα αὐτὸ ἴσασι καὶ φθέγγονται τοῦ
19 πράγματος ἑκάστου, τὸ δὲ πρᾶγμ' ἀγνοοῦσιν. οἱ δὲ πεπαιδευμένοι
τοῦτο φροντίζουσιν, ὅπως καὶ τὴν δύναμιν εἴσονται ἑκάστου οὗ
λέγουσιν· οἷον τὸ τοῦ ἀνθρώπου ὄνομα πάντες οὕτω λέγουσιν οἱ ἑλλη-
νίζοντες, ἐὰν δὲ πύθῃ τινὸς αὐτῶν ὅ,τι ἐστὶ τοῦτο, λέγω δὲ ὁποῖόν
τι καὶ καθ' ὃ μηδενὶ τῶν ἄλλων ταὐτόν, οὐκ ἂν ἔχοι εἰπεῖν ἀλλ'
ἢ δεῖξαι μόνον αὐτὸν ἢ ἄλλον, ὥσπερ οἱ βάρβαροι. ὁ δὲ ἔμπειρος
τῷ πυνθανομένῳ τί ἐστιν ἄνθρωπος ἀποκρίνεται ὅτι ζῷον λογικὸν* (443 M
*θνητόν. τὸ γὰρ τοῦτο εἶναι μόνῳ ἀνθρώπῳ συμβέβηκε καὶ οὐδενὶ
20 ἄλλῳ. οὕτως οὖν καὶ τὴν πόλιν φασὶν εἶναι πλῆθος ἀνθρώπων
ἐν ταὐτῷ κατοικούντων ὑπὸ νόμου διοικούμενον. ἤδη οὖν δῆλον
ὅτι τῆς προσηγορίας ταύτης οὐδεμιᾷ προσήκει τῶν καλουμένων
πόλεων τῶν ἀφρόνων καὶ ἀνόμων. οὔκουν οὐδὲ περὶ Νίνου εἴη
ἂν ὁ ποιητὴς ὡς περὶ πόλεως εἰρηκώς, ἀφραινούσης γε αὐτῆς.
ὥσπερ γὰρ οὐδὲ ἄνθρωπος ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ μὴ πρόσεστι τὸ λογικόν,* (83 R
*οὕτως οὐδὲ πόλις, ᾗ μὴ συμβέβηκε νομίμῳ εἶναι. νόμιμος δὲ οὐκ
21 ἂν εἴη ποτὲ ἄφρων καὶ ἄκοσμος οὖσα. ἴσως οὖν ζητήσαι ἄν τις,
εἰ ἐπειδὰν οἱ ἄρχοντες καὶ προεστῶτες ὦσι φρόνιμοι καὶ σοφοί,
τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος διοικῆται κατὰ τὴν τούτων γνώμην νομίμως
καὶ σωφρόνως, τὴν τοιαύτην χρὴ καλεῖν σώφρονα καὶ νόμιμον καὶ
τῷ ὄντι πόλιν ἀπὸ τῶν διοικούντων· ὥσπερ χορὸν ἴσως φαίημεν
ἂν μουσικόν, τοῦ κορυφαίου μουσικοῦ ὄντος, τῶν δὲ ἄλλων ἐκείνῳ
συνεπομένων καὶ μηδὲν παρὰ μέλος φθεγγομένων ἢ σμικρὰ καὶ
22 ἀδήλως. ἀγαθὴν μὲν γὰρ ἐξ ἁπάντων ἀγαθῶν πόλιν οὔτε τις
γενομένην πρότερον οἶδε [θνητὴν] οὔτε ποτὲ ὡς ἐσομένην ὕστερον
ἄξιον διανοηθῆναι, πλὴν εἰ μὴ θεῶν μακάρων κατ' οὐρανόν, οὐδα-
μῶς ἀκίνητον οὐδὲ ἀργήν, ἀλλὰ σφοδρὰν οὖσαν καὶ πορευομένην,
τῶν μὲν ἡγουμένων τε καὶ πρώτων θεῶν χωρὶς ἔριδος καὶ ἥττης·
οὔτε γὰρ ἐρίζειν θεοὺς οὔτε ἡττᾶσθαι θέμις οὔτε ὑπ' ἀλλήλων*

---

2 *ὁ* om. UT 5 *πρᾶγμα* U 6 *εἴσωνται* UB 7 *οὗτοι* B 10 *αὐτὸν* MUT 16 *οὐκοῦν* UBT 17 *ὡς περὶ — γε αὐτῆς* om. UT *ἀφραινούσης* Emp.; *ἀφρενούσης* M *ἀφρονούσης* B 19 *ἡ* M 20 *ἄφρον* T 21 *εἰ* om. UBT; *εἰ* melius collocaretur ante *τὴν* l. 23 22 *διοικῆται* Reiske, *διοικεῖται* libri (in U *διοικῆται* mutatum in *διοικεῖται* a m. pr.) 27 *γὰρ* om T 28 *θνητὴν* supervacaneum propter *πλὴν εἰ* e. q. s. 30 *ἀργόν* Dind. *σφόδρα* M 31 *πρωτευόντων* Wil. post *θεῶν* excidisse suspicor: ⟨*τῶν δὲ ἑπομένων*⟩, ut *ἥττης* habeat quo referatur

ἄτε φίλων οὔτε ὑπὸ ἄλλων κρειττόνων, ἀλλὰ πράττειν ἀκωλύτως
τὰ σφέτερα ἔργα μετὰ πάσης φιλίας ἀεὶ πάντων κοινῆς· τῶν μὲν
φανερωτάτων πορευομένων ἑκάστου καθ' ἑαυτόν, οὐ πλανωμένων
ἄλλως ἀνόητον πλάνην, ἀλλὰ χορείαν εὐδαίμονα χορευόντων μετά
τε νοῦ καὶ φρονήσεως τῆς ἄκρας· τοῦ δὲ λοιποῦ πλήθους ὑπὸ τῆς
κοινῆς φορᾶς ἀγομένου μιᾷ γνώμῃ καὶ ὁρμῇ τοῦ ξύμπαντος οὐρανοῦ.
μίαν γὰρ δὴ ταύτην καθαρῶς εὐδαίμονα πολιτείαν εἴτε καὶ πόλιν 23
(444 M) χρὴ καλεῖν, τὴν θεῶν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν, ἐάν τε καὶ ξύμπαν
84 R II) τὸ λογικὸν περιλάβῃ τις, ἀνθρώπων σὺν θεοῖς ἀριθμουμένων, ὡς
παῖδες σὺν ἀνδράσι λέγονται μετέχειν πόλεως, φύσει πολῖται ὄντες,
οὐ τῷ φρονεῖν τε καὶ πράττειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲ τῷ κοινωνεῖν
τοῦ νόμου, ἀξύνετοι ὄντες αὐτοῦ. ἐκ δὲ τῶν ἄλλων πανταχοῦ πασῶν
σχεδὸν ἁπλῶς ἡμαρτημένων τε καὶ φαύλων πρὸς τὴν ἄκραν εὐθύ-
τητα τοῦ θείου καὶ μακαρίου νόμου καὶ τῆς ὀρθῆς διοικήσεως,
ὅμως δὲ πρὸς τὸ παρὸν εὐπορήσομεν παράδειγμα τῆς ἐπιεικέστερον
ἐχούσης πρὸς τὴν παντελῶς διεφθαρμένην, ὡς ἐν πᾶσι νοσοῦσι
τόν γ' ἐλαφρότατα διάγοντα τῷ κάκιστα διακειμένῳ παραβάλλοντες.
ἐγὼ μὲν οὖν πρός τι τοιοῦτον ὥρμων τῷ λόγῳ. μεταξὺ δὲ τῶν 24
85 R II) παρόντων εἷς ἐφθέγξατο εἰς τὸ μέσον, ὅσπερ ἦν πρεσβύτατος
αὐτῶν καὶ μέγιστον ἀξίωμα ἔχων, εἶπε δὲ πάνυ εὐλαβούμενος,
Μηδαμῶς, ὦ ξένε, ἄγροικον μηδὲ βαρβαρικὸν ἡγήσῃ τὸ τοιοῦτον,
ὅτι μεταξὺ λέγοντί σοι ἐμποδὼν ἐγενόμην. παρ' ὑμῖν μὲν γὰρ
οὐκ ἔθος ἐστὶ τὸ τοιοῦτο διὰ τὸ πολλὴν ἀφθονίαν εἶναι τῶν ⟨ἐκ⟩
φιλοσοφίας λόγων καὶ περὶ παντὸς ὅτου ἂν ἐπιθυμῇ τις ἐξεῖναι
παρὰ πολλῶν ἀκοῦσαι· παρ' ἡμῖν δὲ ὥσπερ τέρας τι τοῦτο πέφηνε
τὸ σὲ ἡμῖν ἀφικέσθαι. τὸ δὲ λοιπὸν σχεδόν τι δεῦρο ἀφικνοῦνται 25
ὀνόματι Ἕλληνες, τῇ δὲ ἀληθείᾳ βαρβαρώτεροι ἡμῶν, ἔμποροι καὶ
ἀγοραῖοι, ῥάκη φαῦλα καὶ οἶνον πονηρὸν εἰσκομίζοντες καὶ τά γε
παρ' ἡμῶν οὐδὲν βελτίω τούτων ἐξαγόμενοι. σὲ δὲ αὐτὸς ἡμῖν ὁ
Ἀχιλλεὺς ἔοικε δεῦρο ἀπὸ τῆς νήσου διαπέμψαι, καί σε πάνυ μὲν
ἡδέως ὁρῶμεν, πάνυ δὲ ἡδέως ἀκούομεν ὅ,τι ἂν λέγῃς. οὐ μέντοι
πολύν τινα χρόνον ἡγούμεθα ἔσεσθαι τοῦτον οὐδὲ βουλόμεθα, ἀλλά
σε εὖ πράξαντα οἴκαδε κατελθεῖν τὴν ταχίστην. νῦν οὖν ἐπεὶ 26

---

2 ἀεί· πάντων κοινῶς τῶν Wil. 8 ξύμπαν τὸ Casaub., ξύμπαντα libri 9 περιβάλῃι U παραβάλῃ T 10 πολεῖται M 11 οὐ τῷ σωφρονεῖν τε B οὕτω φρονεῖτε M 15 ὁμοίως M εὐπορήσομεν Reiskius, εὐπορήσωμεν libri παράδειγμα scripsi, παραδειγμάτων libri παράδειγμα τὸ Emperius 17 τόν γ' Emp., τὸν δ' libri 19 ὥσπερ BM 21 τοιοῦτο M 23 τοιοῦτον T τοιοῦτο ceteri ἐκ addidit Emp. 28 ῥάβη M 29 ἡμῖν T 31 λέγῃ τις UBM λέγοι τις T, corr. Emp.

ἥψω τῷ λόγῳ τῆς θείας διοικήσεως, αὐτός τε ἀνεπτέρωμαι δαιμο-
νίως καὶ τούσδε ὁρῶ πάντας ὀργῶντας πρὸς ἐκεῖνον τὸν λόγον· (445 M)
καὶ γὰρ ἡμῖν ἔδοξας μεγαλοπρεπῶς καὶ τοῦ πράγματος οὐκ ἀναξίως (86 R II
ὅσα εἶπες εἰρηκέναι καὶ ὡς ἂν μάλιστα ἡμεῖς βουλοίμεθα ἀκοῦσαι.
τῆς μὲν γὰρ ἀκριβεστέρας ταύτης φιλοσοφίας ἄπειροί ἐσμεν, Ὁμή-
ρου δέ, ὡς οἶσθα, ἐρασταὶ καί τινες οὐ πολλοὶ Πλάτωνος· ὧν δὴ
κἀμὲ ὁρᾷς ὄντα, ἀεί ποτε ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐκείνου ὅπως ἂν δύ-
νωμαι· καίτοι ἴσως ἄτοπον βαρβαρίζοντα τῶν πολιτῶν μάλιστα
τῷ ἑλληνικωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ χαίρειν καὶ ξυνεῖναι, καθάπερ εἴ
τις μικροῦ τυφλὸς τὸ μὲν ἄλλο φῶς ἀποστρέφοιτο, πρὸς αὐτὸν
27 δὲ τὸν ἥλιον ἀναβλέποι. ἔχει μὲν δὴ τὰ ἡμέτερα οὕτως. σὺ δὲ
εἰ θέλεις πᾶσιν ἡμῖν χαρίσασθαι, τὸν μὲν ὑπὲρ τῆς θνητῆς πό-
λεως ἀναβαλοῦ λόγον, ἐὰν ἄρα σχολὴν ἡμῖν οἱ γείτονες παράσχωσιν
εἰς αὔριον καὶ μὴ δέῃ προσγυμνάζεσθαι αὐτοῖς, ὥσπερ ἔθος ἡμῖν
τὸ πολύ· περὶ δὲ τῆς θείας εἴτε πόλεως εἴτε διακοσμήσεως φίλον
σοι καλεῖν, εἰπὲ ὅπῃ τε καὶ ὅπως ἔχει, ὡς δύνασαι ἐγγύτατα τείνων
τῆς τοῦ Πλάτωνος ἐλευθερίας περὶ τὴν φράσιν, οἷον δὴ καὶ ἄρτι
ποιεῖν ἡμῖν ἔδοξας. εἰ γὰρ μηδενὸς ἄλλου, τῆς γε φωνῆς ξυνίεμεν
ὑπὸ συνηθείας ὅτι οὐ σμικρὸν οὐδὲ πόρρω τοῦ Ὁμήρου φθέγγεται.
28 κἀγὼ σφόδρα γε ἥσθην τῇ ἁπλότητι τοῦ πρεσβύτου, καὶ γελάσας
εἶπον, Ὦ φίλε Ἱεροσῶν, εἴ με ἐκέλευες χθὲς εἰσβεβληκότων ὑμῖν (87 R II
τῶν πολεμίων λαβόντα ὅπλα ὥσπερ τὸν Ἀχιλλέα μάχεσθαι, τὸ μὲν
ἕτερον ἐπείσθην ἄν, πειρώμενος ἀμύνεσθαι ὑπὲρ ἀνδρῶν φίλων,
τὸ δὲ ἕτερον οὐκ ἂν οἶμαι ἐδυνάμην, καίτοι σφόδρα βουλόμενος,
ὁμοίως τῷ Ἀχιλλεῖ ἀγωνίζεσθαι. καὶ νῦν ὧν κελεύεις ποιήσω τὸ
ἕτερον, προθυμήσομαι εἰπεῖν τὸν λόγον, ὡς ἂν ἐγὼ δύνωμαι κατ'
ἐμαυτόν·

ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω,

οὔτε Πλάτωνι οὔτε Ὁμήρῳ. οὐ γάρ τοι οὐδὲ τῷ Εὐρύτῳ φησὶ
συνενεγκεῖν ὁ ποιητὴς ὅτι ἤριζε πρὸς τοὺς κρείττονας. οὐ μέντοι
29 σπουδῆς γε, ἔφην, οὐδὲν ἀπολείψομεν. ταῦτα δὲ εἰπὼν πρὸς (446 M)
ἐκεῖνον οὐδὲν ἧττον ὑπεκίνουν καὶ ἀνεφερόμην τρόπον τινὰ ἀναμνη-
σθεὶς Πλάτωνός τε καὶ Ὁμήρου.

---

1 ἐπιήψω M τῶν λόγων T 4 καὶ ὡς UBT καὶ om. M 5 γὰρ om. UT 7 ὅταν (pro ὄντα) UBT 9 ξυνεῖναι M ξυνιέναι UBT 13 ἀναλαβοῦ U 14 μηδὲν pro μὴ δέῃ M 16 ἔχῃ UBT δύνασε M τίνων M 18 μηδενός, ἀλλ' οὖν τῆς γε UBT 20 γε om. T 21 φίλε Ἱεροσῶν Böckh; φίλε Ῥόσων UBT φίλε ῥοσῶν (inter haec verba rasura) M εἰ μὲν libri, corr. Selden. 26 ὡς ἂν — δύνωμαι secludit Cobetus 28 Cf. Hom. Od. VIII 223 29 φασὶ U 32 ὑπ' ἐκείνουν M ὑπ' ἐκείνου UBT cf. Cobetum C. Cr. p. 90

τὸ μὲν δὴ τῆς πόλεως οὕτως, ἔφην, δεῖ ἀκούειν ὡς οὐκ ἄντικρυς (88 R II) τῶν ἡμετέρων τὸν κόσμον ἀποφαινομένων πόλιν· ἐναντίον γὰρ ⟨ἂν⟩ ὑπῆρχε τοῦτο τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆς πόλεως, ⟨ἣν⟩, ὥσπερ οὖν εἶπον, σύστημα ἀνθρώπων ὡρίσαντο· ἅμα τε οὐκ ἦν ἴσως πρέπον οὐδὲ πιθανὸν κυρίως εἰπόντας εἶναι τὸν κόσμον ζῷον ἔπειτα φάσκειν ὡς ἔστι 30 πόλις· τὸ γὰρ αὐτὸ πόλιν τε καὶ ζῷον οὐκ ἂν οἶμαι ῥᾳδίως ὑπομένοι τις ὑπολαβεῖν. ἀλλὰ τὴν νῦν διακόσμησιν, ὁπηνίκα διῄρηται καὶ μεμέρισται τὸ πᾶν εἰς πολλάς τινας μορφὰς φυτῶν τε καὶ ζῴων θνητῶν καὶ ἀθανάτων, ἔτι δὲ ἀέρος καὶ γῆς καὶ ὕδατος καὶ πυρός, ἓν οὐδὲν ἧττον πεφυκὸς ἐν ἅπασι τούτοις καὶ μιᾷ ψυχῇ καὶ δυνάμει διεπόμενον, ἀμηγέπη πόλει προσεικάζουσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ γιγνομένων τε καὶ ἀπογιγνομένων, ἔτι δὲ τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐκοσμίαν τῆς διοικήσεως. ὁ δὲ λόγος οὗτος ἔμβραχυ ἐσπούδακε ξυναρμόσαι 31 τῷ θείῳ τὸ ἀνθρώπειον γένος καὶ ἑνὶ λόγῳ περιλαβεῖν πᾶν τὸ (R II) λογικόν, κοινωνίας ἀρχὴν καὶ δικαιοσύνης μόνην ταύτην ἰσχυρὰν καὶ ἄλυτον εὑρίσκων. πόλις μὲν γὰρ δὴ κατὰ τοῦτο ἂν εἴη λεγομένη μὰ Δί' οὐ φαύλων οὐδὲ μικρῶν τυχοῦσα ἡγεμόνων οὐδὲ ὑπὸ τυράννων τε καὶ δήμων καὶ δεκαρχιῶν δὴ καὶ ὀλιγαρχιῶν καί τινων ἄλλων τοιούτων ἀρρωστημάτων διαφορουμένη καὶ στασιάζουσα τὸν ἅπαντα χρόνον, ἀλλὰ τῇ σωφρονεστάτῃ καὶ ἀρίστῃ βασιλείᾳ κεκοσμημένη, τῷ ὄντι βασιλευομένη κατὰ νόμον μετὰ πάσης φιλίας καὶ ὁμονοίας· ὅπερ δὴ ὁ σοφώτατος καὶ [ὁ] πρεσβύτατος ἄρχων 32 καὶ νομοθέτης ἅπασι προστάττει θνητοῖς καὶ ἀθανάτοις, ὁ τοῦ ξύμπαντος ἡγεμὼν οὐρανοῦ καὶ τῆς ὅλης δεσπότης οὐσίας, αὐτὸς (17 M) οὕτως ἐξηγούμενος καὶ παράδειγμα παρέχων τὴν αὐτοῦ διοίκησιν τῆς εὐδαίμονος καὶ μακαρίας καταστάσεως· ὃν οἱ θεῖοι ποιηταὶ μαθόντες ἐκ Μουσῶν ὑμνοῦσιν ἅμα καὶ ὀνομάζουσι πατέρα θεῶν

---

1 δεῖ Reiske, δὴ M δεῖν UBT ὡς οὐκ M καὶ οὐκ UBT 2 τῶν ἡμετέρων Emp., τῶν ἡμερῶν M τῶν ἥμερον ζῶιον UBT ἢ πόλιν UBT ἂν add. Emp. 3 τοῦτο Selden., τούτῳ libri ἣν add. Emp. ὅπερ οὖν UT 4 ὁρίσαντι Seld.; malui Emp. sequi cf. ad 3 ἅμα τε γὰρ UBT 5 εἶναι om. UT 7 διακοσμήσειν M 8 μορφάς τινας (hoc ord.) M 9 πυρὸς ἐν οὐδὲν ἧττον M πυρὸς ἐν οὐδενὶ ἧττον UBT, ἓν pro ἐν scripsi, idem alii invenerunt; νοῦ δὲ ἧττον Emp. 10 πεφυκώς T διεπομένων libri διεπόμενον Emperius ἀμηγέπη Emp ; ἃ μήτε τῇ libri 13 ἐν βραχὺ M 14 θείῳ Geelius, θεῷ libri τῷ pro τὸ T 15 ἀρχὴ (om. καὶ) M δικαιοσύνης Reiske; δικαιοσύνην libri 16 εὕρισκον T μόλις B 17 σμικρῶν B 18 δεκαδαρχιῶν M 20 ἅμα pro ἀλλὰ M 21 καὶ βασιλευομένη B 22 ὅνπερ Reiske, ὥσπερ Emp.; mihi Reiskii coniectura praeplacet, propter ἐξηγούμενος l. 25 ὁ del. Wil. 25 τὴν αὐτοῦ διοίκησιν Emp.; τῆς αὐτοῦ διοικήσεως libri

33 *καὶ ἀνθρώπων. κινδυνεύει γὰρ οὖν δὴ τὸ ποιητικὸν γένος οὐ πάνυ ἄστοχον εἶναι τῶν ἱερῶν λόγων οὐδὲ ἄπο στόχου φθέγγεσθαι τὰ τοιαῦτα πολλάκις, οὐ μέντοι οὐδὲ μεμνῆσθαι καθαρῶς κατὰ θεσμὸν* (90 R II *καὶ νόμον τῶν μυουμένων οὐδὲ εἰδέναι τοῦ ξύμπαντος πέρι τῆς ἀληθείας σαφὲς οὐδέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν· ἀτεχνῶς δὲ ἔοικεν ὅμοιον εἶναι τοῖς ἔξω περὶ θύρας ὑπηρέταις τῶν τελετῶν, πρόθυρα κοσμοῦσι καὶ βωμοὺς τοὺς ἐν τῷ φανερῷ καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα παρασκευάζουσιν, οὐδέ ποτ' ἔνδον παριοῦσιν. ὅθεν δὴ καὶ θεράποντας Μουσῶν αὐτοὺς ὀνομάζουσιν, οὐ μύστας οὐδὲ ἄλλο σεμνὸν ὄνομα.*

34 *οὐκοῦν, ὡς ἔφην, τούς ⟨τε⟩ πλησίον ἀναστρεφομένους τελετῆς τινος πρὸς ταῖς εἰσόδοις εἰκὸς τό γε τοσοῦτον ⟨τῶν⟩ ἔνδοθεν αἰσθάνεσθαί τινος, ἤτοι ῥήματος ἐκβοηθέντος ἑνὸς μυστικοῦ ἢ πυρὸς ὑπερφανέντος, καὶ τοῖς ποιηταῖς ἐνίοτε, λέγω δὲ τοῖς πάνυ ἀρχαίοις, φωνή τις ἐκ Μουσῶν ἀφίκετο βραχεῖα καί πού τις ἐπίπνοια θείας φύσεώς τε καὶ ἀληθείας, καθάπερ αὐγὴ πυρὸς ἐξ ἀφανοῦς λάμψαντος· ἃ ἔπασχον ἐκ Μουσῶν καὶ κατείχοντο Ὅμηρός τε καὶ*

35 *Ἡσίοδος. οἱ δὲ μετ' ἐκείνους ὕστερον ἐπὶ σκηνὰς καὶ θέατρα τὴν αὑτῶν σοφίαν ἀγαγόντες ἀμύητοι ἀμυήτοις πολλάκις ἐξέφερον ἀτελῆ παραδείγματα ὀργίων· θαυμαζόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν* (91 R II *ἐπεχείρουν αὐτοὶ τελεῖν τὸν ὄχλον, τῷ ὄντι βακχείων τινὰς σκηνὰς ἀκαλύπτους πηξάμενοι ἔν τισι τραγικαῖς τριόδοις. οὗτοι δ' οὖν πάντες οἱ ποιηταὶ κατὰ ταὐτὰ τὸν πρῶτον καὶ μέγιστον θεὸν πατέρα καλοῦσι συλλήβδην ἅπαντος τοῦ λογικοῦ γένους καὶ δὴ*

36 *καὶ βασιλέα. οἷς πειθόμενοι οἱ ἄνθρωποι Διὸς βασιλέως ἱδρύονται βωμούς, καὶ δὴ καὶ πατέρα αὐτὸν οὐκ ὀκνοῦσι προσαγορεύειν τινὲς ἐν ταῖς εὐχαῖς, ὡς τοιαύτης τινὸς ἀρχῆς καὶ συστάσεως οὔσης τοῦ παντός. ὥστε ταύτῃ γε οὐδὲ οἶκον δοκοῦσί μοι ὀκνῆσαι ἂν ἀποφήνασθαι τοῦ Διὸς τὸν ἅπαντα κόσμον, εἴπερ ἐστὶ πατὴρ τῶν ἐν αὐτῷ, καὶ νὴ Δία πόλιν, ὥσπερ ἡμεῖς προσεικάζομεν κατὰ τὴν*

---

1 *κινδυνεύει γὰρ οὖν δὴ* B *κινδυνεύειν γὰρ οὖν δεῖ* M *κινδυνεύειν γὰρ δὴ* U *κινδυνεύει γὰρ δὴ* T 2 *ἄπο στόχου* U *ἄπο στοχοῦ* B *ἀποστοχω* M *ἄπο στοχασμοῦ* T *φθέγγεται* B 3 *οὐ τοίνυν* libri, *οὐ μέντοι* Emp. *μεμνῆσθαι* B? 4 *μοιουμένων* T *πέρι* U *περὶ* ceteri 5 *σαφὲς* ex *σαφῶς* m. pr. U 6 *ἔξω* delet Cobetus C. Cr. p. 91 *τῶν τελετῶν ὑπηρέταις* (hoc ord.) T 9 *αὐτους* MUT 10 *τε* add. Emp. 11 *τῶν* add. Emp. 14 *θεῖα* M 15 *αὐτὴ* M 16 *ἃ ἔπασχον* e. q. s. vix sana; fortasse quaedam exciderunt e. gr. ⟨*καὶ ποιεῖν ἔδοξαν*⟩ *ἅ*; nomina Homeri et Hesiodi utique delenda 18 *αὐτῶν* UTM 19 *ὀργείων* M 20 *βακχίων* M anapaestos comici agnoscit Wil. 22 *κατὰ ταῦτα* libri, corr. Selden. 26 scribendum: *τῆς ἀρχῆς* 28 *πατὴρ αὐτῶν ἐν αὐτῷ* libri, corr. Jacobs

μείζονα ἀρχήν. βασιλεία γὰρ πόλει μᾶλλον ἢ οἴκῳ πρεπόντως 37
ἂν λέγοιτο. οὐ γὰρ δὴ βασιλέα εἰπόντες τὸν ἐπὶ τῶν ὅλων οὐκ
ἂν βασιλεύεσθαι τὸ ὅλον ὁμολογοῖεν οὐδὲ βασιλεύεσθαι φήσαντες
οὐκ ἂν πολιτεύεσθαι φαῖεν οὐδὲ εἶναι πολιτείαν [βασιλικὴν] τοῦ
παντός. πολιτείαν δ' αὖ συγχωροῦντες πόλιν οὐκ ἂν ἀποτρέποιντο
(92 R II) *ὁμολογεῖν ἤ τι τούτῳ παραπλήσιον τὸ πολιτευόμενον. ὅδε μὲν* 38
οὖν ὁ τῶν φιλοσόφων λόγος, ἀγαθὴν καὶ φιλάνθρωπον ἀποδεικνὺς
κοινωνίαν δαιμόνων καὶ ἀνθρώπων, μεταδιδοὺς νόμου καὶ πολι-
τείας οὐ τοῖς τυχοῦσι τῶν ζῴων, ἀλλ' ὅσοις μέτεστι λόγου καὶ
φρονήσεως, πολὺ κρείττω καὶ δικαιοτέραν τῆς Λακωνικῆς νομο-
θεσίας εἰσηγούμενος, καθ' ἣν οὐδὲ ὑπάρχει τοῖς Εἵλωσι γενέσθαι
Σπαρτιάταις· ὅθεν δὴ [καὶ] διατελοῦσιν ἐπιβουλεύοντες τῇ Σπάρτῃ.
ἕτερος δὲ μῦθος ἐν ἀπορρήτοις τελεταῖς ὑπὸ μάγων ἀνδρῶν ᾄδε- 39
ται θαυμαζόμενος, οἳ τὸν θεὸν τοῦτον ὑμνοῦσιν ὡς τέλειόν τε καὶ
πρῶτον ἡνίοχον τοῦ τελειοτάτου ἅρματος. τὸ γὰρ Ἡλίου ἅρμα
νεώτερόν φασιν εἶναι πρὸς ἐκεῖνο κρινόμενον, φανερὸν δὲ τοῖς
πολλοῖς, ἅτε προδήλου γιγνομένης τῆς φορᾶς. ὅθεν κοινῆς φήμης
τυγχάνειν, ὡς ἔοικεν, ἀπὸ πρώτων σχεδόν τι τῶν ποιητῶν ⟨τῶν⟩
ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἑκάστοτε λεγόντων κατὰ ταὐτὰ πάντων ἐξηγου-
μένων ζευγνυμένους τε τοὺς ἵππους καὶ τὸν Ἥλιον αὐτὸν ἐπιβαίνοντα
τοῦ δίφρου. τὸ δὲ ἰσχυρὸν καὶ τέλειον ἅρμα τὸ Διὸς οὐδεὶς ἄρα 40
ὕμνησεν ἀξίως τῶν τῇδε οὔτε Ὅμηρος οὔτε Ἡσίοδος, ἀλλὰ Ζωροάσ-
τρης καὶ μάγων παῖδες ᾄδουσι παρ' ἐκείνου μαθόντες· ὃν Πέρσαι
(93 R II) *λέγουσιν ἔρωτι σοφίας καὶ δικαιοσύνης ἀποχωρήσαντα τῶν ἄλλων*
καθ' αὑτὸν ἐν ὄρει τινὶ ζῆν· ἔπειτα ἀφθῆναι τὸ ὄρος πυρὸς ἄνω-
θεν πολλοῦ κατασκήψαντος συνεχῶς τε κάεσθαι. τὸν οὖν βασιλέα
σὺν τοῖς ἐλλογιμωτάτοις Περσῶν ἀφικνεῖσθαι πλησίον, βουλόμενον
(449 M) *εὔξασθαι τῷ θεῷ· καὶ τὸν ἄνδρα ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ πυρὸς ἀπαθῆ, φα-*
νέντα δὲ αὐτοῖς ἵλεων θαρρεῖν κελεῦσαι καὶ θῦσαι θυσίας τινάς,
ὡς ἥκοντος εἰς τὸν τόπον τοῦ θεοῦ. συγγίγνεσθαί τε μετὰ ταῦτα 41
οὐχ ἅπασιν, ἀλλὰ τοῖς ἄριστα πρὸς ἀλήθειαν πεφυκόσι καὶ τοῦ

---

1 *βασιλέα* T 2 *γέλοιτο* M 4 *βασιλικὴν* mihi suspectum propter finem argumentationis 6 *ἤτι τοῦτο* U *εἴτι τοῦτο* B 11 malim *οὐδέποτε Εἵλωσιν ἢ τοῖς Σπαρτιάταις* UT 12 *καὶ* om. BM unde seclusi *ἐπιβουλεύοντος* T 15 *τελιοτάτου* M 17 *κοιναῖς φήμαις* libri, corr. Reiske 18 *ὥστε ἕνεκεν* M *ὑπὸ* libri, corr. Emp. *τῶν* addidi 19 *καὶ δύσεις* delet Emp. *κατὰ ταῦτα* M *καὶ κατὰ ταῦτα* UBT, corr. Reiske *πάντων* libri, *πάντα* Reiske 20 *τοὺς* om. M 21 *τέλιον* M *τὸ Διὸς* M *τοῦ Διὸς* UBT 23 *παρ' ἐκείνων* UBTM, corr. editi 25 *ἀφθῆναι* BM *ἀφθεῖναι* U m. pr. 26 *καίεσθαι* B 29 *ἱλέω* M *ἵλεον* U m. pr. 30 *συγγίνεσθαι* B *συγγενέσθαι* UT

θεοῦ ξυνιέναι δυναμένοις, οὓς Πέρσαι μάγους ἐκάλεσαν, ἐπισταμένους θεραπεύειν τὸ δαιμόνιον, οὐχ ὡς Ἕλληνες ἀγνοίᾳ τοῦ ὀνόματος οὕτως ὀνομάζουσιν ἀνθρώπους γόητας. ἐκεῖνοι δὲ τά τε ἄλλα δρῶσι κατὰ λόγους ἱεροὺς καὶ δὴ τῷ Διὶ τρέφουσιν ἅρμα Νισαίων ἵππων· οἱ δέ εἰσι κάλλιστοι καὶ μέγιστοι τῶν κατὰ τὴν
42 Ἀσίαν· τῷ δέ γε Ἡλίῳ ἕνα ἵππον. ἐξηγοῦνται δὲ τὸν μῦθον οὐχ ὥσπερ οἱ παρ' ἡμῖν προφῆται τῶν Μουσῶν ἕκαστα φράζουσι μετὰ πολλῆς πειθοῦς, ἀλλὰ μάλα αὐθαδῶς. εἶναι γὰρ δὴ τοῦ ξύμπαντος μίαν ἀγωγήν τε καὶ ἡνιόχησιν ὑπὸ τῆς ἄκρας ἐμπειρίας τε καὶ ῥώμης γιγνομένην ἀεί, καὶ ταύτην ἄπαυστον ἐν ἀπαύστοις αἰῶνος περιόδοις. τοὺς δὲ Ἡλίου καὶ Σελήνης δρόμους, καθάπερ (94 R II) εἶπον, μερῶν εἶναι κινήσεις, ὅθεν ὑπ' ἀνθρώπων ὁρᾶσθαι σαφέστερον. τῆς δὲ τοῦ ξύμπαντος κινήσεως καὶ φορᾶς μὴ ξυνιέναι
43 τοὺς πολλούς, ἀλλ' ἀγνοεῖν τὸ μέγεθος τοῦδε τοῦ ἀγῶνος. τὸ δὴ μετὰ τοῦτο αἰσχύνομαι φράζειν τῶν ἵππων πέρι καὶ τῆς ἡνιοχήσεως, ὅπως ἐξηγούμενοι λέγουσιν, οὐ πάνυ τι φροντίζοντες ὁμοιόν σφισι γίγνεσθαι πανταχῇ τὸ τῆς εἰκόνος. ἴσως γὰρ ἂν φαινοίμην ἄτοπος παρὰ Ἑλληνικά τε καὶ χαρίεντα ᾄσματα βαρβαρικὸν ᾆσμα ἐπᾴδων· ὅμως δὲ τολμητέον. φασὶ τῶν ἵππων τὸν πρῶτον ἄνωθεν ἀπείρῳ διαφέρειν κάλλει τε καὶ μεγέθει καὶ ταχυτῆτι, ἅτε ἔξωθεν περιτρέχοντα τὸ μήκιστον τοῦ δρόμου, αὐτοῦ Ζηνὸς ἱερόν· πτηνὸν δὲ εἶναι· τὴν δὲ χρόαν λαμπρόν, αὐγῆς τῆς καθαρωτάτης· τὸν δὲ Ἥλιον ἐν αὐτῷ καὶ τὴν Σελήνην σημεῖα προφανῆ ὁρᾶσθαι, ὥσπερ οἶμαι καὶ τῶνδε τῶν ἵππων ἐστὶ σημεῖα, τὰ μὲν μηνοειδῆ, τὰ δὲ
44 ἀλλοῖα. ταῦτα δὲ ὑφ' ἡμῶν ὁρᾶσθαι συνεστραμμένα, καθάπερ (450 M
⟨ἐν⟩ αὐγῇ λαμπρᾷ φλογὸς σπινθῆρας ἰσχυροὺς διαθέοντας, ἰδίαν δὲ κίνησιν ἔχειν καθ' αὑτά. καὶ τἆλλα ἄστρα δι' ἐκείνου φαινόμενα καὶ ξύμπαντα ἐκείνου πεφυκότα μέρη τὰ μὲν περιφέρεσθαι σὺν αὐτῷ μίαν ταύτην ἔχοντα κίνησιν, τὰ δὲ ἄλλους θεῖν δρόμους. τυγχάνειν δὲ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ταῦτα μὲν ἰδίου ἕκαστον ὀνό- (95 R I

1 δυναμένους M 3 ἀνθρώπους M αὐτοὺς UBT 5 Νισαίων B νησαίων MUT μεγάλοι UT 6 ἵππων M τῶ μῦθω (sic!) T 7 προφῆται om. UBT 10 ἀπ' αὐτὸν M 11 καθάπερ ἵππων UBT 12 κίνησις M ὑπ' ἀνθρώπων scripsi, ὑπ' αὐτῶν libri 13 ξυνεῖναι libri, corr. Reiske 17 γενέσθαι T ἀτόπως UT 18 βαρβαρικῶν ᾆσμα UBT ᾆσμα del. Wil. παίδων UBTM (sed ante hoc verbum et in medio rasura; fuisse videtur ἐπαύδων. Emp.) 19 τὸν pro τῶν B τὸ πρῶτον T 20 κάλλη M ἅτε Emp., τά τε libri 25 ὑμῶν B 26 ἐν add. Reiske αὐγὴ λαμπρὰ UBM 27 ἔχει UBT ⟨οὕτω δὲ⟩ καὶ Wil. dubitans τὰ ἄλλα BT δι' ἐκείνου vix sana 28 καὶ τὰ μὲν UBT, M a. m. s. 29 malim τινὰ δὲ

ματος· τὰ δὲ ἄλλα κατὰ πλῆθος ἀθρόα, διανενεμημένα εἴς τινα
σχήματα καὶ μορφάς. ὁ μὲν δὴ λαμπρότατος ἵππος καὶ ποικιλώ- 45
τατος αὐτῷ τε Διὶ προσφιλέστατος, ὧδέ πως ὑμνούμενος ὑπ'
αὐτῶν, θυσίας τε καὶ τιμὰς ἅτε πρῶτος εἰκότως πρώτας ἔλαχεν·
δεύτερος δὲ μετ' ἐκεῖνον ἁπτόμενος αὐτοῦ καὶ πλησιώτατος Ἥρας
ἐπώνυμος, εὐήνιος καὶ μαλακός, πολὺ δὲ ἥττων κατά τε ῥώμην
καὶ τάχος. χροιὰν δὲ τῇ μὲν αὐτοῦ φύσει μέλας, φαιδρύνεται δὲ
ἀεὶ τὸ καταλαμπόμενον Ἡλίῳ· τὸ δὲ σκιασθὲν ἐν τῇ περιφορᾷ
τὴν αὑτοῦ μεταλαμβάνει τῆς χρόας ἰδέαν. τρίτος Ποσειδῶνος 46
ἱερός, τοῦ δευτέρου βραδύτερος. τούτου δὲ μυθολογοῦσιν εἴδωλον
οἱ ποιηταὶ γενέσθαι παρ' ἀνθρώποις, ἐμοὶ δοκεῖν, ὅντινα ὀνομά-
ζουσι Πήγασον, καί φασιν ἀνεῖναι κρήνην ἐν Κορίνθῳ χαράξαντα
τῇ ὁπλῇ. ὁ δὲ δὴ τέταρτος εἰκάσαι πάντων ἀτοπώτατος, στερεός
τε καὶ ἀκίνητος, οὐχ ὅπως πτερωτός, ἐπώνυμος Ἑστίας. ὅμως δὲ
οὐκ ἀποτρέπονται τῆς εἰκόνος, ἀλλὰ ἐνεζεῦχθαί φασι καὶ τοῦτον
τῷ ἅρματι, μένειν δὲ κατὰ χώραν χαλινὸν ἀδάμαντος ἐνδακόντα.
συνερείδειν δὲ πανταχόθεν αὐτῷ τοῖς μέρεσι, καὶ τὼ δύο τὼ πλησίον 47
ὁμοίως πρὸς αὐτὸν ἐγκλίνειν, ἀτεχνῶς ἐπιπίπτοντε καὶ ὠθουμένω·
τὸν δὲ ἐξωτάτω [πρῶτον] ἀεὶ περὶ τὸν ἑστῶτα ὡς νύσσαν φέρεσθαι.
τὸ μὲν οὖν πολὺ μετ' εἰρήνης καὶ φιλίας διατελοῦσιν ἀβλαβεῖς
(96 R II) ὑπ' ἀλλήλων. ἤδη δέ ποτε ἐν μήκει χρόνου καὶ πολλαῖς περιόδοις
ἰσχυρὸν ἆσθμα τοῦ πρώτου προσπεσὸν ἄνωθεν, οἷα δὴ θυμοει-
δοῦς, ἐθέρμηνε τοὺς ἄλλους, σφοδρότερόν γε μὴν τὸν τελευταῖον·
(451 M) τήν τε δὴ χαίτην περιέφλεξεν αὐτοῦ, ᾗ μάλιστα ἠγάλλετο, καὶ τὸν
ἅπαντα κόσμον. τοῦτο δὲ τὸ πάθος ἅπαξ Ἕλληνας μνημονεύοντάς 48
φασι Φαέθοντι προσάπτειν, οὐ δυναμένους μέμφεσθαι τὴν Διὸς
ἡνιόχησιν, τούς τε Ἡλίου δρόμους οὐκ ἐθέλοντας ψέγειν. διό φασι
νεώτερον ἡνίοχον, Ἡλίου παῖδα θνητόν, ἐπιθυμήσαντα χαλεπῆς
καὶ ἀξυμφόρου πᾶσι τοῖς θνητοῖς παιδιᾶς, αἰτησάμενον παρὰ τοῦ
πατρὸς ἐπιστῆναι τῷ δίφρῳ, φερόμενόν τε ἀτάκτως πάντα κατα-
φλέξαι ζῷα καὶ φυτά, καὶ τέλος αὐτὸν διαφθαρῆναι πληγέντα ὑπὸ
κρείττονος πυρός. πάλιν δὲ ὅταν διὰ πλειόνων ἐτῶν ὁ Νυμφῶν 49
καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸς πῶλος ἐπαναστῇ, παρὰ τὸ σύνηθες ἀγωνιάσας
καὶ ταραχθείς, ἱδρῶτι πολλῷ κατέκλυσε τὸν αὐτὸν τοῦτον ἅτε

---

1 νενεμημένα UBT 3 ὁ δὲ pro ὧδε M 7 σχροιᾶι δὲ U σχροιὰ δὲ T χροιὰ δὲ MB, corr. Emp. 9 αὐτοῦ MUT 16 χαλεινὸν M 17 αὐτῷ libri 18 ἀτέχνως UT ἐπιπίπτονται M 19 τῶν δὲ UBT πρῶτον seclusi 22 προσπεσὼν T 24 τὴν δὲ δὴ libri, corr. Emp. 27 φασιν BM 34 κατακλύσῃ Geelius

ὁμόζυγα· πειρᾶται δὴ τῆς ἐναντίας τῇ πρότερον φθορᾷ, ὕδατι πολλῷ χειμαζόμενος. καὶ τοιοῦτον ἕνα χειμῶνα διηγεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας ὑπὸ νεότητός τε καὶ μνήμης ἀσθενοῦς, καὶ [λέγουσι] Δευκαλίωνα

50 βασιλεύοντα τότε σφίσιν ἀρκέσαι πρὸ τῆς παντελοῦς φθορᾶς. ταῦτα δὲ σπανίως ξυμβαίνοντα δοκεῖν μὲν ἀνθρώποις διὰ τὸν αὑτῶν ὄλεθρον γίγνεσθαι μὴ κατὰ λόγον μηδὲ μετέχειν τῆς τοῦ παντὸς τάξεως, (97 R II) λανθάνειν δὲ αὐτοὺς ὀρθῶς γιγνόμενα καὶ κατὰ γνώμην τοῦ σῴζοντος καὶ κυβερνῶντος τὸ πᾶν. εἶναι γὰρ ὅμοιον ὥσπερ ὅταν ἅρματος ἡνίοχος τῶν ἵππων τινὰ κολάζῃ χαλινῷ σπάσας ἢ κέντρῳ ἁψάμενος· ὁ δ' ἐσκίρτησε καὶ ἐταράχθη, παραχρῆμα εἰς δέον καθιστάμενος. μίαν μὲν οὖν ⟨λέγουσι⟩ ταύτην ἡνιόχησιν ἰσχυράν, οὐχ ὅλου

51 φθειρομένου τοῦ παντός. πάλιν δὲ ἑτέραν τῆς τῶν τεττάρων κινήσεως καὶ μεταβολῆς, ἐν ἀλλήλοις μεταβαλλομένων καὶ διαλλαττόντων τὰ εἴδη, μέχρις ἂν εἰς μίαν ἅπαντα συνέλθῃ φύσιν, ἡττηθέντα τοῦ κρείττονος. ὅμως δὲ καὶ ταύτην τὴν κίνησιν ἡνιοχήσει προσεικάζειν τολμῶσιν ἐλάσει τε ἅρματος, ἀτοπωτέρας δεόμενοι τῆς εἰκόνος· οἷον εἴ τις θαυματοποιὸς ἐκ κηροῦ πλάσας ἵππους, ἔπειτα ἀφαιρῶν καὶ περιξύων ἀφ' ἑκάστου προστιθείη ἄλλοτε (452 M) ἄλλῳ, τέλος δὲ ἅπαντας εἰς ἕνα τῶν τεττάρων ἀναλώσας μίαν

52 μορφὴν ἐξ ἁπάσης τῆς ὕλης ἐργάζοιτο. εἶναί γε μὴν τὸ τοιοῦτο μὴ καθάπερ ἀψύχων πλασμάτων ἔξωθεν τοῦ δημιουργοῦ πραγματευομένου καὶ μεθιστάντος τὴν ὕλην, αὐτῶν δὲ ἐκείνων γίγνεσθαι τὸ πάθος, ὥσπερ ἐν ἀγῶνι μεγάλῳ τε καὶ ἀληθινῷ περὶ νίκης ἐριζόντων· γίγνεσθαι δὲ τὴν νίκην καὶ τὸν στέφανον ἐξ ἀνάγκης τοῦ πρώτου καὶ κρατίστου τάχει τε καὶ ἀλκῇ καὶ τῇ ξυμπάσῃ ἀρετῇ,

53 ὃν εἴπομεν ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ἐξαίρετον εἶναι Διός. τοῦτον γάρ, ἅτε πάντων ἀλκιμώτατον καὶ φύσει διάπυρον, ταχὺ ἀναλώσαντα τοὺς ἄλλους, καθάπερ οἶμαι τῷ ὄντι κηρίνους, ἐν οὐ πολλῷ τινι χρόνῳ, δοκοῦντι δὲ ἡμῖν ἀπείρῳ πρὸς τὸν ἡμέτερον αὐτῶν λογισμόν, καὶ τὴν οὐσίαν πάντων πᾶσαν εἰς αὑτὸν ἀναλαβόντα, πολὺ κρείττω (98 R I) καὶ λαμπρότερον ὀφθῆναι τοῦ πρότερον, ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου θνητῶν οὐδὲ ἀθανάτων, ἀλλ' αὐτὸν ὑφ' αὑτοῦ νικηφόρον γενόμενον

---

1 φορᾷ B φορὰ M   2 τοιοῦτον Emp., τοῦτον libri   3 λέγουσι del. Emp. secutus Reiskium   5 δοκεῖν Geelius, δοκεῖ libri   αὐτῶν libri   7 γιγνώμενα M   καὶ om. M m. pr.   10 καὶ om. M   11 λέγουσι add. Reiske   12 fortasse: ⟨διὰ⟩ τῆς, ⟨ἐπὶ⟩ τῆς Wil.   13 ἐν ἄλλοις B   14 μέχρι M   ἀειδῆ pro τὰ εἴδη M   17 θαυμαστοποιὸς UB   18 προστιθείη scripsi, προστιθεὶς libri   20 ἐργάζοιτο scripsi, ἐργάσοιτο libri   21 ἀψύχω (sic!) U   23 καὶ περὶ UBT   29 ἀπείρῳ ἡμῖν (hoc ord.) T   30 αὐτὸν libri   31 φθῆναι M

*τοῦ μεγίστου ἀγῶνος. στάντα δὲ ὑψηλὸν καὶ γαῦρον, χαρέντα τῇ
νίκῃ, τόπον τε ὡς πλεῖστον καταλαβεῖν καὶ μείζονος χώρας δεη-
θῆναι τότε ὑπὸ ῥώμης καὶ μένους. κατὰ τοῦτο δὴ γενόμενοι τοῦ* 54
*λόγου δυσωποῦνται τὴν αὐτὴν ἐπονομάζειν τοῦ ζῴου φύσιν. εἶναι
γὰρ αὐτὸν ἤδη τηνικάδε ἁπλῶς τὴν τοῦ ἡνιόχου καὶ δεσπότου
ψυχήν, μᾶλλον δὲ αὐτὸ τὸ φρονοῦν καὶ τὸ ἡγούμενον αὐτῆς. [οὕτως
δὴ λέγομεν καὶ ἡμεῖς τιμῶντες καὶ σεβόμενοι τὸν μέγιστον θεὸν
ἔργοις τε ἀγαθοῖς καὶ ῥήμασιν εὐφήμοις.] λειφθεὶς γὰρ δὴ μόνος* 55
*ὁ νοῦς καὶ τόπον ἀμήχανον ἐμπλήσας αὐτοῦ ἅτ' ἐπ' ἴσης πανταχῇ
κεχυμένος, οὐδενὸς ἐν αὐτῷ πυκνοῦ λειφθέντος, ἀλλὰ πάσης ἐπικρα-
τούσης μανότητος, ὅτε κάλλιστος γίγνεται, τὴν καθαρωτάτην λαβὼν
αὐγῆς ἀκηράτου φύσιν, εὐθὺς ἐπόθησε τὸν ἐξ ἀρχῆς βίον. ἔρωτα
δὴ λαβὼν τῆς ἡνιοχήσεως ἐκείνης καὶ ἀρχῆς καὶ ὁμονοίας τῆς τε
τῶν τριῶν φύσεων καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων,
ἁπάντων τε ἁπλῶς ζῴων καὶ φυτῶν, ὥρμησεν ἐπὶ τὸ γεννᾶν καὶ*
(458 M) *διανέμειν ἕκαστα καὶ δημιουργεῖν τὸν ὄντα νῦν κόσμον ἐξ ἀρχῆς
πολὺ κρείττω καὶ λαμπρότερον ἅτε νεώτερον. ἀστράψας δὲ ὅλος* 56
*οὐκ ἄτακτον οὐδὲ ῥυπαρὰν ἀστραπήν, οἵαν χειμέριος ἐλαυνομένων
βιαιότερον πολλάκις τῶν νεφῶν διῇξεν, ἀλλὰ καθαρὰν καὶ ἀμιγῆ
παντὸς σκοτεινοῦ, μετέβαλε ῥᾳδίως ἅμα τῇ νοήσει. μνησθεὶς δὲ
Ἀφροδίτης καὶ γενέσεως ἐπράϋνε καὶ ἀνῆκεν αὑτόν, καὶ πολὺ τοῦ
φωτὸς ἀποσβέσας εἰς ἀέρα πυρώδη τρέπεται πυρὸς ἠπίου. μιχθεὶς*
[99 R II) *δὲ τότε Ἥρᾳ καὶ μεταλαβὼν τοῦ τελειοτάτου λέχους, ἀναπαυσάμενος
ἀφίησι τὴν πᾶσαν αὖ τοῦ παντὸς γονήν. τοῦτον ὑμνοῦσι παῖδες
σοφῶν ἐν ἀρρήτοις τελεταῖς Ἥρας καὶ Διὸς εὐδαίμονα γάμον.
ὑγρὰν δὲ ποιήσας τὴν ὅλην οὐσίαν, ἓν σπέρμα τοῦ παντός, αὐτὸς* 57
*ἐν τούτῳ διαθέων, καθάπερ ἐν γονῇ πνεῦμα τὸ πλάττον καὶ δη-
μιουργοῦν, τότε δὴ μάλιστα προσεοικὼς τῇ τῶν ἄλλων συστάσει
ζῴων, καθ' ὅσον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνεστάναι λέγοιτ' ἂν
οὐκ ἄπο τρόπου, τὰ λοιπὰ ἤδη ῥᾳδίως πλάττει καὶ τυποῖ, λείαν
καὶ μαλακὴν αὑτῷ περιχέας τὴν οὐσίαν καὶ πᾶσαν εἴκουσαν εὐπε-
τῶς. ἐργασάμενος δὲ καὶ τελεώσας ἀπέδειξεν ἐξ ἀρχῆς τὸν ὄντα* 58

---

4 *αὐτῶν* M, idem correctum ex *αὐτὴν* T fortasse: *ἐπονομάζειν αὐτῷ ζῴου φύσιν* 6 *οὕτως* — 8 *εὐφήμοις* damnavit Casaub. 8 *δὴ* om. UBT 9 *αὐτοῦ ἅτ' ἐπ' ἴσης* Wil. (*αὐτοῦ γ' ἐπίσως* scripseram), *αὐτοῦ γε πίθως* M *αὐτοῦ γ' ἔπειθ' ὡς* B *αὐτοῦ ἅτε γε πίθος* UT 11 *μανιότητος* M *κάλλιστον* UT 12 *αὐγῆς* Emp., *αὐτὸς* libri 13 *δηλαδὴ λαβὼν* B *τήν τε τῶν* libri, corr. Geelius 17 *ὅλος* scripsi, *ὅλον* libri 18 *οἷαν χειμέριος* BM *οἷαν χειμερίοις* UT, *οἷα ἐν χειμερίοις* Casaub. 21 *αὐτὸν* UT 24 *αὐτοῦ* UBT *παντὸς* om. lacunam significans T 30 *ἀπὸ* M *λίαν* U 32 *ἐπέδειξεν* UBT

κόσμον εὐειδῆ καὶ καλὸν ἀμηχάνως, πολὺ δὴ λαμπρότερον ἢ οἷος ὁρᾶται νῦν. πάντα γάρ που καὶ τἆλλα ἔργα τῶν δημιουργῶν καινὰ ἀπὸ τῆς τέχνης καὶ τῶν χειρῶν παραχρῆμα τοῦ ποιήσαντος κρείττω καὶ στιλπνότερα. καὶ τῶν φυτῶν τὰ νεώτερα εὐθαλέστερα τῶν παλαιῶν ὅλα τε βλαστοῖς ἐοικότα. καὶ μὴν τά γε ζῷα εὐχάριτα καὶ προσηνῆ ἰδεῖν μετὰ τὴν γένεσιν, οὐ μόνον τὰ κάλλιστα αὐτῶν, πῶλοί τε καὶ μόσχοι καὶ σκύλακες, ἀλλὰ καὶ θηρίων σκύμνοι τῶν (100 R

59 ἀγριωτάτων. ἡ μὲν γὰρ ἀνθρώπου φύσις νηπία τότε καὶ ὑδαρὴς ὁμοία Δήμητρος ἀτελεῖ χλόῃ, προελθοῦσα δὲ εἰς τὸ μέτρον ὥρας καὶ νεότητος παντὸς ἀτεχνῶς φυτοῦ κρεῖττον καὶ ἐπιφανέστερον (451 βλάστημα. ὁ δὲ ξύμπας οὐρανός τε καὶ κόσμος, ὅτε πρῶτον συνετελέσθη, κοσμηθεὶς ὑπὸ τῆς σοφωτάτης τε καὶ ἀρίστης τέχνης, ἄρτι τῶν τοῦ δημιουργοῦ χειρῶν ἀπηλλαγμένος, λαμπρὸς καὶ διαυγὴς καὶ πᾶσι τοῖς μέρεσι παμφαίνων, νήπιος μὲν οὐδένα χρόνον ἐγένετο οὐδὲ ἀσθενὴς κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην τε καὶ θνητὴν τῆς φύσεως

60 ἀσθένειαν, νέος δὲ καὶ ἀκμάζων εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. ὅτε δὴ καὶ ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ καὶ πατὴρ ἰδὼν ἥσθη μὲν οὐδαμῶς· ταπεινὸν γὰρ ἐν ταπεινοῖς τοῦτο πάθος· ἐχάρη δὲ καὶ ἐτέρφθη διαφερόντως

ἥμενος Οὐλύμπῳ, ἐγέλασσε δέ οἱ φίλον ἦτορ
γηθοσύνῃ, ὅθ' ὁρᾶτο θεοὺς

τοὺς ἅπαντας ἤδη γεγονότας καὶ παρόντας. τὴν δὲ τότε μορφὴν τοῦ κόσμου, λέγω δὲ τήν τε ὥραν καὶ τὸ κάλλος ἀεὶ καλοῦ ὄντος ἀμηχάνως, οὐδεὶς δύναιτ' ἂν ἀνθρώπων διανοηθῆναι καὶ εἰπεῖν ἀξίως οὔτε τῶν νῦν οὔτε τῶν πρότερον, εἰ μὴ Μοῦσαί τε καὶ Ἀπόλλων ἐν θείῳ ῥυθμῷ τῆς εἰλικρινοῦς τε καὶ ἄκρας ἁρμονίας.

61 ὅθεν δὴ καὶ ἡμεῖς ἐάσωμεν τὰ νῦν, ὅσον ἡμῖν δυνατὸν ἐπᾶραι τὸν λόγον οὐκ ὀκνήσαντες. εἰ δὲ ἀτεχνῶς ὑψηλόν τε καὶ ἐξίτηλον ἀπέβη τὸ τοῦ λόγου σχῆμα, ὥσπερ οἱ δεινοὶ περὶ τοὺς ὄρνιθάς φασι τὸν σφόδρα ἄνω χωρήσαντα καὶ τοῖς νέφεσιν ἐγκρύψαντα αὐτὸν ἀτελῆ τὴν μαντείαν ποιεῖν, οὐκ ἐμὲ ἄξιον αἰτιᾶσθαι, τὴν δὲ Βορυσθενιτῶν ἀξίωσιν, ὡς τότε ἐκεῖνοι λέγειν προσέταξαν.

---

2 ὁρᾶτε M καινὰ Reiskius, καὶ τὰ libri 3 καὶ τῶν χειρῶν om. UT 5 ὅλα τε libri, ὅσα τε Reiskius εὐχάριστα UBT 6 δεῖν M 8 τότε scripsi, τε libri 11 ὁ δὲ scripsi, ὁ δὴ libri 14 νήπιος B ῥήπιος MUT 16 δὴ καὶ ὁ om. M, quod ferri posse si ὅ τε scribatur censet Emp. 20 Hom. Il. 21, 389 sq., ubi θεοὺς ἔριδι ξυνιόντας! 23 λέγων τήν τε UT 25 προτέρων UBT 26 θύω M 27 ἐάσομεν M 28 ἐξήτηλον M ἐξήτιλον U m. pr. 30 ἀναχωρήσαντα UBT 31 αὐτὸν M 32 βωρυσθενειτῶν M βωρυσθενιτῶν U λέγειν ἐκεῖνοι (hoc ord.) UBT

(454 M)

(20) ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεδήμησα τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ, ἀφ' οὗ δέκα 1
ἔτη σχεδόν, καὶ τῶν λόγων μετέδωκα τῷ δήμῳ καὶ τοῖς τέλεσι τοῖς
(455 M) ὑμετέροις, ἔδοξα ἐπιτήδειος εἶναι [ἔτι δὲ] ὑμῖν οὕτω σφόδρα ὡς οὐδὲ
Ἀρίων ὁ Μηθυμναῖος. Ἀρίονος μέν γε τύπον οὐκ ἐποιήσασθε. ὅταν
δὲ ὑμᾶς λέγω, τοὺς προγόνους λέγω τοὺς ὑμετέρους καὶ Περίανδρον
τὸν Κυψέλου τὸν σοφόν, ἐφ' οὗ Ἀρίων ἐγένετο, [ὃς] καὶ διθύραμβον
πρῶτος ἀνθρώπων ἐποίησε καὶ ὠνόμασε καὶ ἐδίδαξεν ἐν Κορίνθῳ.
θεοφιλὴς μὲν γὰρ οὕτως ἦν ὥστε ἀναπλέων ἐνταῦθα μετὰ χρη- 2
102 R II) μάτων μεγάλων, ὧν ἔτυχεν εἰργασμένος περὶ Τάραντα καὶ τοὺς
ἐκεῖσε Ἕλληνας, μέλλων εἰς τὴν θάλατταν ὑπὸ τῶν πορθμέων
ἐκπεσεῖν δι' αὐτά που ταῦτα τὰ χρήματα, παρῃτήσατο αὐτοὺς πρὸ
τῆς ἐκβολῆς ᾆσαι, ὥσπερ φασὶ τοὺς κύκνους μέλλοντας ἀποθνήσκειν
καὶ προορωμένους τὸν θάνατον ἐμβιβάζειν τὴν ψυχὴν οἷον εἰς
ὄχημα τὸ μέλος. ὁ μὲν δὴ ᾖδε· καὶ γὰρ ἦν νηνεμία καὶ σιγὴ κατὰ 3
θάλατταν· καὶ τὸ μέλος ᾔσθοντο δελφῖνες, αἰσθανόμενοι δὲ περὶ
ναῦν ἦσαν. παυσαμένου δὲ τοῦ Ἀρίονος καὶ τῶν πορθμέων οὐδὲν
μαλακὸν ἐνδιδόντων, ὁ μὲν ἔρριψεν ⟨ἑαυτὸν⟩ εἰς τὸν πόντον, δελ-
φὶς δ' ὑπελθὼν ἐξεκόμισε τὸν ᾠδὸν ἐπὶ Ταίναρον ὡς εἶχε σὺν τῇ
σκευῇ. Ἀρίων μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον σωθεὶς καὶ φθάσας
τοὺς πορθμέας ἐν Κορίνθῳ ἦν, αὐτὰ δὴ ταῦτα διηγούμενος τῷ
Περιάνδρῳ. ἐπικαταγομένων δὲ τῶν πορθμέων καὶ τοῦ πράγματος 4
ἀχθέντος εἰς ἔλεγχον, οἱ μὲν ἀπέθνησκον, Ἀρίων δέ (οὐ γὰρ Περίαν-
δρος, ἀλλ' Ἀρίων) ποιησάμενος μίμημα χαλκοῦν οὐ μέγα ἀνέθηκεν
ἐπὶ Ταινάρου, [καὶ] αὐτὸν ἐπὶ τοῦ εὐεργέτου καθήμενον. ἐγένετο
δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον καὶ Σόλων μὲν ἐν Κορίνθῳ, φεύ-
γων τὴν Πεισιστράτου τυραννίδα, οὐ φεύγων δὲ τὴν Περιάνδρου.

---

1 *πρότερον* M 3 *ἡμετέροις* B *ἐπιτήδιος* U m. pr. *ἔτι δὲ* secl. Wil., *ἐτιμώμην* Geelius 4 *ἀρείων* BM *μιθυμναῖος* UB *ἀρίωνος* BM *τύπων* M 6 *ἀρείων* B *ὃς* om. M m. pr. 10 *θάλασσαν* M 11 *παραιτήσατο* M 13 *τῇ ψυχῇ οἱονεὶ ὄχημα* UB (hic *οἷον εἰ*) 14 *σειγὴ* M 15 *τὸ μέρος* M malim: *περὶ ⟨τὴν⟩ ναῦν ⟨συν⟩ ἦσαν; τὴν* etiam Herwerden addi voluit 16 *αρίωνος* BM *πορθμείων* M 17 *μᾶλλον* pro *μαλακὸν* UB *ἑαυτὸν* addidi (item Cobetus) 18 *ταίρανον* U m. pr. 19 *ἀρείων* M 20 *δὲ* pro *δη* M 23 *ἀρείων* M *χαλκοῦ* U 24 *καὶ αὐτὸν* UM *καὶ αὖτον* B, *καὶ* seclusit Emp. 26 *πισιστράτου* M huic *μὲν* respondet *ἀλλ' ὅμως* p. 18, 17 *οὐ — περιάνδρου* om. M

ἥψω τῷ λόγῳ τῆς θείας διοικήσεως, αὐτός τε ἀνεπτέρωμαι δαιμο-
νίως καὶ τούσδε ὁρῶ πάντας ὀργῶντας πρὸς ἐκεῖνον τὸν λόγον· (445 M)
καὶ γὰρ ἡμῖν ἔδοξας μεγαλοπρεπῶς καὶ τοῦ πράγματος οὐκ ἀναξίως (86 R II
ὅσα εἶπες εἰρηκέναι καὶ ὡς ἂν μάλιστα ἡμεῖς βουλοίμεθα ἀκοῦσαι.
τῆς μὲν γὰρ ἀκριβεστέρας ταύτης φιλοσοφίας ἄπειροί ἐσμεν, Ὁμή-
ρου δέ, ὡς οἶσθα, ἐρασταὶ καί τινες οὐ πολλοὶ Πλάτωνος· ὧν δὴ
κἀμὲ ὁρᾷς ὄντα, ἀεί ποτε ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐκείνου ὅπως ἂν δύ-
νωμαι· καίτοι ἴσως ἄτοπον βαρβαρίζοντα τῶν πολιτῶν μάλιστα
τῷ ἑλληνικωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ χαίρειν καὶ ξυνεῖναι, καθάπερ εἴ
τις μικροῦ τυφλὸς τὸ μὲν ἄλλο φῶς ἀποστρέφοιτο, πρὸς αὐτὸν
27 δὲ τὸν ἥλιον ἀναβλέποι. ἔχει μὲν δὴ τὰ ἡμέτερα οὕτως. σὺ δὲ
εἰ θέλεις πᾶσιν ἡμῖν χαρίσασθαι, τὸν μὲν ὑπὲρ τῆς θνητῆς πό-
λεως ἀναβαλοῦ λόγον, ἐὰν ἄρα σχολὴν ἡμῖν οἱ γείτονες παράσχωσιν
εἰς αὔριον καὶ μὴ δέῃ προσγυμνάζεσθαι αὐτοῖς, ὥσπερ ἔθος ἡμῖν
τὸ πολύ· περὶ δὲ τῆς θείας εἴτε πόλεως εἴτε διακοσμήσεως φίλον
σοι καλεῖν, εἰπὲ ὅπῃ τε καὶ ὅπως ἔχει, ὡς δύνασαι ἐγγύτατα τείνων
τῆς τοῦ Πλάτωνος ἐλευθερίας περὶ τὴν φράσιν, οἷον δὴ καὶ ἄρτι
ποιεῖν ἡμῖν ἔδοξας. εἰ γὰρ μηδενὸς ἄλλου, τῆς γε φωνῆς ξυνίεμεν
ὑπὸ συνηθείας ὅτι οὐ σμικρὸν οὐδὲ πόρρω τοῦ Ὁμήρου φθέγγεται.
28 κἀγὼ σφόδρα γε ἥσθην τῇ ἁπλότητι τοῦ πρεσβύτου, καὶ γελάσας
εἶπον, Ὦ φίλε Ἱεροσῶν, εἴ με ἐκέλευες χθὲς εἰσβεβληκότων ὑμῖν (87 R II
τῶν πολεμίων λαβόντα ὅπλα ὥσπερ τὸν Ἀχιλλέα μάχεσθαι, τὸ μὲν
ἕτερον ἐπείσθην ἄν, πειρώμενος ἀμύνεσθαι ὑπὲρ ἀνδρῶν φίλων,
τὸ δὲ ἕτερον οὐκ ἂν οἶμαι ἐδυνάμην, καίτοι σφόδρα βουλόμενος,
ὁμοίως τῷ Ἀχιλλεῖ ἀγωνίζεσθαι. καὶ νῦν ὧν κελεύεις ποιήσω τὸ
ἕτερον, προθυμήσομαι εἰπεῖν τὸν λόγον, ὡς ἂν ἐγὼ δύνωμαι κατ᾽
ἐμαυτόν·

ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω,

οὔτε Πλάτωνι οὔτε Ὁμήρῳ. οὐ γάρ τοι οὐδὲ τῷ Εὐρύτῳ φησὶ
συνενεγκεῖν ὁ ποιητὴς ὅτι ἤριζε πρὸς τοὺς κρείττονας. οὐ μέντοι
29 σπουδῆς γε, ἔφην, οὐδὲν ἀπολείψομεν. ταῦτα δὲ εἰπὼν πρὸς (446 M)
ἐκεῖνον οὐδὲν ἧττον ὑπεκίνουν καὶ ἀνεφερόμην τρόπον τινὰ ἀναμνη-
σθεὶς Πλάτωνός τε καὶ Ὁμήρου.

---

1 ἐπιήψω M τῶν λόγων T 4 καὶ ὡς UBT καὶ om. M 5 γὰρ om. UT 7 ὅταν (pro ὄντα) UBT 9 ξυνεῖναι M ξυνιέναι UBT 13 ἀναλαβοῦ U 14 μηδὲν pro μὴ δέῃ M 16 ἔχῃ UBT δύνασε M τίνων M 18 μηδενός, ἀλλ᾽ οὖν τῆς γε UBT 20 γε om. T 21 φίλε Ιεροσῶν Böckh; φίλε Ῥόσων UBT φίλε ῥοσῶν (inter haec verba rasura) M εἰ μὲν libri, corr. Selden. 26 ὡς ἂν — δύνωμαι secludit Cobetus 28 Cf. Hom. Od. VIII 223 29 φασὶ U 32 ὑπ᾽ ἐκείνουν M ὑπ᾽ ἐκείνου UBT cf. Cobetum C. Cr. p. 90

τὸ μὲν δὴ τῆς πόλεως οὕτως, ἔφην, δεῖ ἀκούειν ὡς οὐκ ἄντικρυς
88 R II) τῶν ἡμετέρων τὸν κόσμον ἀποφαινομένων πόλιν· ἐναντίον γὰρ ⟨ἂν⟩
ὑπῆρχε τοῦτο τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆς πόλεως, ⟨ἥν⟩, ὥσπερ οὖν εἶπον,
σύστημα ἀνθρώπων ὡρίσαντο· ἅμα τε οὐκ ἦν ἴσως πρέπον οὐδὲ πι-
θανὸν κυρίως εἰπόντας εἶναι τὸν κόσμον ζῷον ἔπειτα φάσκειν ὡς ἔστι 30
πόλις· τὸ γὰρ αὐτὸ πόλιν τε καὶ ζῷον οὐκ ἂν οἶμαι ῥᾳδίως ὑπομένοι
τις ὑπολαβεῖν. ἀλλὰ τὴν νῦν διακόσμησιν, ὁπηνίκα διῄρηται καὶ με-
μέρισται τὸ πᾶν εἰς πολλάς τινας μορφὰς φυτῶν τε καὶ ζῴων θνητῶν
καὶ ἀθανάτων, ἔτι δὲ ἀέρος καὶ γῆς καὶ ὕδατος καὶ πυρός, ἓν οὐδὲν
ἧττον πεφυκὸς ἐν ἅπασι τούτοις καὶ μιᾷ ψυχῇ καὶ δυνάμει διεπό-
μενον, ἀμηγέπῃ πόλει προσεικάζουσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ
γιγνομένων τε καὶ ἀπογιγνομένων, ἔτι δὲ τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐκοσμίαν
τῆς διοικήσεως. ὁ δὲ λόγος οὗτος ἔμβραχυ ἐσπούδακε ξυναρμόσαι 31
τῷ θείῳ τὸ ἀνθρώπειον γένος καὶ ἑνὶ λόγῳ περιλαβεῖν πᾶν τὸ
R II λογικόν, κοινωνίας ἀρχὴν καὶ δικαιοσύνης μόνην ταύτην ἰσχυρὰν
καὶ ἄλυτον εὑρίσκων. πόλις μὲν γὰρ δὴ κατὰ τοῦτο ἂν εἴη λεγο-
μένη μὰ Δί' οὐ φαύλων οὐδὲ μικρῶν τυχοῦσα ἡγεμόνων οὐδὲ ὑπὸ
τυράννων τε καὶ δήμων καὶ δεκαρχιῶν δὴ καὶ ὀλιγαρχιῶν καί τινων
ἄλλων τοιούτων ἀρρωστημάτων διαφορουμένη καὶ στασιάζουσα
τὸν ἅπαντα χρόνον, ἀλλὰ τῇ σωφρονεστάτῃ καὶ ἀρίστῃ βασιλείᾳ
κεκοσμημένη, τῷ ὄντι βασιλευομένη κατὰ νόμον μετὰ πάσης φιλίας
καὶ ὁμονοίας· ὅπερ δὴ ὁ σοφώτατος καὶ [ὁ] πρεσβύτατος ἄρχων 32
καὶ νομοθέτης ἅπασι προστάττει θνητοῖς καὶ ἀθανάτοις, ὁ τοῦ
ξύμπαντος ἡγεμὼν οὐρανοῦ καὶ τῆς ὅλης δεσπότης οὐσίας, αὐτὸς
47 M) οὕτως ἐξηγούμενος καὶ παράδειγμα παρέχων τὴν αὑτοῦ διοίκησιν
τῆς εὐδαίμονος καὶ μακαρίας καταστάσεως· ὃν οἱ θεῖοι ποιηταὶ
μαθόντες ἐκ Μουσῶν ὑμνοῦσιν ἅμα καὶ ὀνομάζουσι πατέρα θεῶν

---

1 δεῖ Reiske, δὴ M δεῖν UBT ὡς οὐκ M καὶ οὐκ UBT 2 τῶν ἡμετέρων Emp., τῶν ἡμερῶν M τῶν ἥμερον ζῶιον UBT ἢ πόλιν UBT ἂν add. Emp. 3 τοῦτο Selden., τούτῳ libri ἣν add. Emp. ὅπερ οὖν UT 4 ὁρίσαντι Seld.; malui Emp. sequi cf. ad 3 ἅμα τε γὰρ UBT 5 εἶναι om. UT 7 διακοσμήσειν M 8 μορφάς τινας (hoc ord.) M 9 πυρὸς ἐν οὐδὲν ἧττον M πυρὸς ἐν οὐδενὶ ἧττον UBT, ἓν pro ἐν scripsi, idem alii invenerunt; νοῦ δὲ ἧττον Emp. 10 πεφυκώς T διεπομένων libri διεπόμενον Emperius ἀμηγέπῃ Emp ; ἃ μήτε τῇ libri 13 ἐν βραχὺ M 14 θείῳ Geelius, θεῷ libri τῶ pro τὸ T 15 ἀρχὴ (om. καὶ) M δικαιοσύνης Reiske; δικαιοσύνην libri 16 εὕρισκον T μόλις B 17 σμικρῶν B 18 δεκαδαρχιῶν M 20 ἅμα pro ἀλλὰ M 21 καὶ βασιλευομένη B 22 ὅνπερ Reiske, ὥσπερ Emp.; mihi Reiskii coniectura praeplacet, propter ἐξηγούμενος l. 25 ὁ del. Wil. 25 τὴν αὑτοῦ διοίκησιν Emp.; τῆς αὐτοῦ διοικήσεως libri

33 *καὶ ἀνθρώπων. κινδυνεύει γὰρ οὖν δὴ τὸ ποιητικὸν γένος οὐ πάνυ*
ἄστοχον εἶναι τῶν ἱερῶν λόγων οὐδὲ ἄπο στόχου φθέγγεσθαι τὰ
τοιαῦτα πολλάκις, οὐ μέντοι οὐδὲ μεμνῆσθαι καθαρῶς κατὰ θεσμὸν (90 R II
καὶ νόμον τῶν μυουμένων οὐδὲ εἰδέναι τοῦ ξύμπαντος πέρι τῆς
ἀληθείας σαφὲς οὐδέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν· ἀτεχνῶς δὲ ἔοικεν ὅμοιον
εἶναι τοῖς ἔξω περὶ θύρας ὑπηρέταις τῶν τελετῶν, πρόθυρα
κοσμοῦσι καὶ βωμοὺς τοὺς ἐν τῷ φανερῷ καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα
παρασκευάζουσιν, οὐδέ ποτ' ἔνδον παριοῦσιν. ὅθεν δὴ καὶ θεράπον-
τας Μουσῶν αὐτοὺς ὀνομάζουσιν, οὐ μύστας οὐδὲ ἄλλο σεμνὸν ὄνομα.
34 *οὐκοῦν, ὡς ἔφην, τούς ⟨τε⟩ πλησίον ἀναστρεφομένους τελετῆς τινος*
πρὸς ταῖς εἰσόδοις εἰκὸς τό γε τοσοῦτον ⟨τῶν⟩ ἔνδοθεν αἰσθάνεσθαί
τινος, ἤτοι ῥήματος ἐκβοηθέντος ἑνὸς μυστικοῦ ἢ πυρὸς ὑπερφα-
νέντος, καὶ τοῖς ποιηταῖς ἐνίοτε, λέγω δὲ τοῖς πάνυ ἀρχαίοις,
φωνή τις ἐκ Μουσῶν ἀφίκετο βραχεῖα καί πού τις ἐπίπνοια θείας
φύσεώς τε καὶ ἀληθείας, καθάπερ αὐγὴ πυρὸς ἐξ ἀφανοῦς λάμ-
ψαντος· ἃ ἔπασχον ἐκ Μουσῶν καὶ κατείχοντο Ὅμηρός τε καὶ
35 *Ἡσίοδος. οἱ δὲ μετ' ἐκείνους ὕστερον ἐπὶ σκηνὰς καὶ θέατρα τὴν*
αὑτῶν σοφίαν ἀγαγόντες ἀμύητοι ἀμυήτοις πολλάκις ἐξέφερον
ἀτελῆ παραδείγματα ὀργίων· θαυμαζόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν (91 R II
ἐπεχείρουν αὐτοὶ τελεῖν τὸν ὄχλον, τῷ ὄντι βακχείων τινὰς σκηνὰς
ἀκαλύπτους πηξάμενοι ἔν τισι τραγικαῖς τριόδοις. οὗτοι δ' οὖν
πάντες οἱ ποιηταὶ κατὰ ταὐτὰ τὸν πρῶτον καὶ μέγιστον θεὸν
πατέρα καλοῦσι συλλήβδην ἅπαντος τοῦ λογικοῦ γένους καὶ δὴ
36 *καὶ βασιλέα. οἷς πειθόμενοι οἱ ἄνθρωποι Διὸς βασιλέως ἱδρύονται*
βωμούς, καὶ δὴ καὶ πατέρα αὐτὸν οὐκ ὀκνοῦσι προσαγορεύειν τινὲς
ἐν ταῖς εὐχαῖς, ὡς τοιαύτης τινὸς ἀρχῆς καὶ συστάσεως οὔσης τοῦ
παντός. ὥστε ταύτῃ γε οὐδὲ οἶκον δοκοῦσί μοι ὀκνῆσαι ἂν ἀπο-
φήνασθαι τοῦ Διὸς τὸν ἅπαντα κόσμον, εἴπερ ἐστὶ πατὴρ τῶν ἐν
αὐτῷ, καὶ νὴ Δία πόλιν, ὥσπερ ἡμεῖς προσεικάζομεν κατὰ τὴν

---

1 *κινδυνεύει γὰρ οὖν δὴ* B *κινδυνεύειν γὰρ οὖν δεῖ* M *κινδυνεύειν γὰρ δὴ* U *κινδυνεύει γὰρ δὴ* T 2 *ἄπο στόχου* U *ἄπο στοχοῦ* B *ἀποστοχω* M *ἄπο στοχασμοῦ* T *φθέγγεται* B 3 *οὐ τοίνυν* libri, *οὐ μέντοι* Emp. *μεμνῆσθαι* B? 4 *μοιουμένων* T *πέρι* U *περὶ* ceteri 5 *σαφὲς* ex *σαφῶς* m. pr. U 6 *ἔξω* delet Cobetus C. Cr. p. 91 *τῶν τελετῶν ὑπηρέταις* (hoc ord.) T 9 *αὐτους* MUT 10 *τε* add. Emp. 11 *τῶν* add. Emp. 14 *θεῖα* M 15 *αὐτὴ* M 16 *ἃ ἔπασχον* e. q. s. vix sana; fortasse quaedam exciderunt e. gr. ⟨*καὶ ποιεῖν ἔδοξαν*⟩ *ἃ;* nomina Homeri et Hesiodi utique delenda 18 *αὐτῶν* UTM 19 *ὀργείων* M 20 *βακχίων* M anapaestos comici agnoscit Wil. 22 *κατὰ ταῦτα* libri, corr. Selden. 26 scribendum: *τῆς ἀρχῆς* 28 *πατὴρ αὐτῶν ἐν αὐτῷ* libri, corr. Jacobs

μείζονα ἀρχήν. βασιλεία γὰρ πόλει μᾶλλον ἢ οἴκῳ πρεπόντως 37
ἂν λέγοιτο. οὐ γὰρ δὴ βασιλέα εἰπόντες τὸν ἐπὶ τῶν ὅλων οὐκ
ἂν βασιλεύεσθαι τὸ ὅλον ὁμολογοῖεν οὐδὲ βασιλεύεσθαι φήσαντες
οὐκ ἂν πολιτεύεσθαι φαῖεν οὐδὲ εἶναι πολιτείαν [βασιλικὴν] τοῦ
παντός. πολιτείαν δ' αὖ συγχωροῦντες πόλιν οὐκ ἂν ἀποτρέποιντο
(92 B II) ὁμολογεῖν ἤ τι τούτῳ παραπλήσιον τὸ πολιτευόμενον. ὅδε μὲν 38
οὖν ὁ τῶν φιλοσόφων λόγος, ἀγαθὴν καὶ φιλάνθρωπον ἀποδεικνὺς
κοινωνίαν δαιμόνων καὶ ἀνθρώπων, μεταδιδοὺς νόμου καὶ πολι-
τείας οὐ τοῖς τυχοῦσι τῶν ζῴων, ἀλλ' ὅσοις μέτεστι λόγου καὶ
φρονήσεως, πολὺ κρείττω καὶ δικαιοτέραν τῆς Λακωνικῆς νομο-
θεσίας εἰσηγούμενος, καθ' ἣν οὐδὲ ὑπάρχει τοῖς Εἵλωσι γενέσθαι
Σπαρτιάταις· ὅθεν δὴ [καὶ] διατελοῦσιν ἐπιβουλεύοντες τῇ Σπάρτῃ.
ἕτερος δὲ μῦθος ἐν ἀπορρήτοις τελεταῖς ὑπὸ μάγων ἀνδρῶν ᾄδε- 39
ται θαυμαζόμενος, οἳ τὸν θεὸν τοῦτον ὑμνοῦσιν ὡς τέλειόν τε καὶ
πρῶτον ἡνίοχον τοῦ τελειοτάτου ἅρματος. τὸ γὰρ Ἡλίου ἅρμα
νεώτερόν φασιν εἶναι πρὸς ἐκεῖνο κρινόμενον, φανερὸν δὲ τοῖς
πολλοῖς, ἅτε προδήλου γιγνομένης τῆς φορᾶς. ὅθεν κοινῆς φήμης
τυγχάνειν, ὡς ἔοικεν, ἀπὸ πρώτων σχεδόν τι τῶν ποιητῶν ⟨τῶν⟩
ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἑκάστοτε λεγόντων κατὰ ταὐτὰ πάντων ἐξηγου-
μένων ζευγνυμένους τε τοὺς ἵππους καὶ τὸν Ἥλιον αὐτὸν ἐπιβαίνοντα
τοῦ δίφρου. τὸ δὲ ἰσχυρὸν καὶ τέλειον ἅρμα τὸ Διὸς οὐδεὶς ἄρα 40
ὕμνησεν ἀξίως τῶν τῇδε οὔτε Ὅμηρος οὔτε Ἡσίοδος, ἀλλὰ Ζωροάσ-
τρης καὶ μάγων παῖδες ᾄδουσι παρ' ἐκείνου μαθόντες· ὃν Πέρσαι
(93 B II) λέγουσιν ἔρωτι σοφίας καὶ δικαιοσύνης ἀποχωρήσαντα τῶν ἄλλων
καθ' αὑτὸν ἐν ὄρει τινὶ ζῆν· ἔπειτα ἁφθῆναι τὸ ὄρος πυρὸς ἄνω-
θεν πολλοῦ κατασκήψαντος συνεχῶς τε κάεσθαι. τὸν οὖν βασιλέα
σὺν τοῖς ἐλλογιμωτάτοις Περσῶν ἀφικνεῖσθαι πλησίον, βουλόμενον
(449 M) εὔξασθαι τῷ θεῷ· καὶ τὸν ἄνδρα ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ πυρὸς ἀπαθῆ, φα-
νέντα δὲ αὐτοῖς ἵλεων θαρρεῖν κελεῦσαι καὶ θῦσαι θυσίας τινάς,
ὡς ἥκοντος εἰς τὸν τόπον τοῦ θεοῦ. συγγίγνεσθαί τε μετὰ ταῦτα 41
οὐχ ἅπασιν, ἀλλὰ τοῖς ἄριστα πρὸς ἀλήθειαν πεφυκόσι καὶ τοῦ

---

1 βασιλέα T 2 γέλοιτο M 4 βασιλικὴν mihi suspectum propter finem argumentationis 6 ἦτι τοῦτο U εἴτι τοῦτο B 11 malim οὐδέποτε εἵλωσιν ἢ τοῖς Σπαρτιάταις UT 12 καὶ om. BM unde seclusi ἐπιβουλεύοντος T 15 τελιοτάτου M 17 κοιναῖς φήμαις libri, corr. Reiske 18 ὥστε ἕνεκεν M ὑπὸ libri, corr. Emp. τῶν addidi 19 καὶ δύσεις delet Emp. κατὰ ταῦτα M καὶ κατὰ ταῦτα UBT, corr. Reiske πάντων libri, πάντα Reiske 20 τοὺς om. M 21 τέλιον M τὸ Διὸς M τοῦ Διὸς UBT 23 παρ' ἐκείνων UBTM, corr. editi 25 ἀφθῆναι BM ἀφθεῖναι U m. pr. 26 καίεσθαι B 29 ἰλέω M ἵλεον U m. pr. 30 συγγίνεσθαι B συγγενέσθαι UT

θεοῦ ξυνιέναι δυναμένοις, οὓς Πέρσαι μάγους ἐκάλεσαν, ἐπισταμένους θεραπεύειν τὸ δαιμόνιον, οὐχ ὡς Ἕλληνες ἀγνοίᾳ τοῦ ὀνόματος οὕτως ὀνομάζουσιν ἀνθρώπους γόητας. ἐκεῖνοι δὲ τά τε ἄλλα δρῶσι κατὰ λόγους ἱεροὺς καὶ δὴ τῷ Διὶ τρέφουσιν ἅρμα Νισαίων ἵππων· οἱ δέ εἰσι κάλλιστοι καὶ μέγιστοι τῶν κατὰ τὴν 42 *Ἀσίαν· τῷ δέ γε Ἡλίῳ ἕνα ἵππον. ἐξηγοῦνται δὲ τὸν μῦθον οὐχ ὥσπερ οἱ παρ' ἡμῖν προφῆται τῶν Μουσῶν ἕκαστα φράζουσι μετὰ πολλῆς πειθοῦς, ἀλλὰ μάλα αὐθαδῶς. εἶναι γὰρ δὴ τοῦ ξύμπαντος μίαν ἀγωγήν τε καὶ ἡνιόχησιν ὑπὸ τῆς ἄκρας ἐμπειρίας τε καὶ ῥώμης γιγνομένην ἀεί, καὶ ταύτην ἄπαυστον ἐν ἀπαύστοις αἰῶνος περιόδοις. τοὺς δὲ Ἡλίου καὶ Σελήνης δρόμους, καθάπερ* (94 R II) *εἶπον, μερῶν εἶναι κινήσεις, ὅθεν ὑπ' ἀνθρώπων ὁρᾶσθαι σαφέστερον. τῆς δὲ τοῦ ξύμπαντος κινήσεως καὶ φορᾶς μὴ ξυνιέναι* 43 *τοὺς πολλούς, ἀλλ' ἀγνοεῖν τὸ μέγεθος τοῦδε τοῦ ἀγῶνος. τὸ δὴ μετὰ τοῦτο αἰσχύνομαι φράζειν τῶν ἵππων πέρι καὶ τῆς ἡνιοχήσεως, ὅπως ἐξηγούμενοι λέγουσιν, οὐ πάνυ τι φροντίζοντες ὁμοιόν σφισι γίγνεσθαι πανταχῇ τὸ τῆς εἰκόνος. ἴσως γὰρ ἂν φαινοίμην ἄτοπος παρὰ Ἑλληνικά τε καὶ χαρίεντα ᾄσματα βαρβαρικὸν ᾆσμα ἐπᾴδων· ὅμως δὲ τολμητέον. φασὶ τῶν ἵππων τὸν πρῶτον ἄνωθεν ἀπείρῳ διαφέρειν κάλλει τε καὶ μεγέθει καὶ ταχυτῆτι, ἅτε ἔξωθεν περιτρέχοντα τὸ μήκιστον τοῦ δρόμου, αὐτοῦ Ζηνὸς ἱερόν· πτηνὸν δὲ εἶναι· τὴν δὲ χρόαν λαμπρόν, αὐγῆς τῆς καθαρωτάτης· τὸν δὲ Ἥλιον ἐν αὐτῷ καὶ τὴν Σελήνην σημεῖα προφανῆ ὁρᾶσθαι, ὥσπερ οἶμαι καὶ τῶνδε τῶν ἵππων ἐστὶ σημεῖα, τὰ μὲν μηνοειδῆ, τὰ δὲ* 44 *ἀλλοῖα. ταῦτα δὲ ὑφ' ἡμῶν ὁρᾶσθαι συνεστραμμένα, καθάπερ* (450 M *⟨ἐν⟩ αὐγῇ λαμπρᾷ φλογὸς σπινθῆρας ἰσχυροὺς διαθέοντας, ἰδίαν δὲ κίνησιν ἔχειν καθ' αὑτά. καὶ τἄλλα ἄστρα δι' ἐκείνου φαινόμενα καὶ ξύμπαντα ἐκείνου πεφυκότα μέρη τὰ μὲν περιφέρεσθαι σὺν αὐτῷ μίαν ταύτην ἔχοντα κίνησιν, τὰ δὲ ἄλλους θεῖν δρόμους. τυγχάνειν δὲ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ταῦτα μὲν ἰδίου ἕκαστον ὀνό-* (95 R II

1 *δυναμένους* M 3 *ἀνθρώπους* M *αὐτοὺς* UBT 5 *Νισαίων* B *νησαίων* MUT *μεγάλοι* UT 6 *ἵππων* M *τῶ μύθω* (sic!) T 7 *προφῆται* om. UBT 10 *ἀπ' αὐτὸν* M 11 *καθάπερ ἵππων* UBT 12 *κίνησις* M *ὑπ' ἀνθρώπων* scripsi, *ὑπ' αὐτῶν* libri 13 *ξυνεῖναι* libri, corr. Reiske 17 *γενέσθαι* T *ἀτόπως* UT 18 *βαρβαρικῶν ᾆσμα* UBT *ᾆσμα* del. Wil. *παίδων* UBTM (sed ante hoc verbum et in medio rasura; fuisse videtur *ἐπαύδων*. Emp.) 19 *τὸν* pro *τῶν* B *τὸ πρῶτον* T 20 *κάλλη* M *ἅτε* Emp., *τά τε* libri 25 *ὑμῶν* B 26 *ἐν* add. Reiske *αὐγὴ λαμπρὰ* UBM 27 *ἔχει* UBT ⟨*οὕτω δὲ*⟩ *καὶ* Wil. dubitans *τὰ ἄλλα* BT *δι' ἐκείνου* vix sana 28 *καὶ τὰ μὲν* UBT, M a. m. s. 29 malim *τινὰ δὲ*

ματος· τὰ δὲ ἄλλα κατὰ πλῆθος ἀθρόα, διανενεμημένα εἴς τινα
σχήματα καὶ μορφάς. ὁ μὲν δὴ λαμπρότατος ἵππος καὶ ποικιλώ- 45
τατος αὐτῷ τε Διὶ προσφιλέστατος, ὧδέ πως ὑμνούμενος ὑπ'
αὐτῶν, θυσίας τε καὶ τιμὰς ἅτε πρῶτος εἰκότως πρώτας ἔλαχεν·
δεύτερος δὲ μετ' ἐκεῖνον ἁπτόμενος αὐτοῦ καὶ πλησιώτατος Ἥρας
ἐπώνυμος, εὐήνιος καὶ μαλακός, πολὺ δὲ ἥττων κατά τε ῥώμην
καὶ τάχος. χροιὰν δὲ τῇ μὲν αὑτοῦ φύσει μέλας, φαιδρύνεται δὲ
ἀεὶ τὸ καταλαμπόμενον Ἡλίῳ· τὸ δὲ σκιασθὲν ἐν τῇ περιφορᾷ
τὴν αὑτοῦ μεταλαμβάνει τῆς χρόας ἰδέαν. τρίτος Ποσειδῶνος 46
ἱερός, τοῦ δευτέρου βραδύτερος. τούτου δὲ μυθολογοῦσιν εἴδωλον
οἱ ποιηταὶ γενέσθαι παρ' ἀνθρώποις, ἐμοὶ δοκεῖν, ὅντινα ὀνομά-
ζουσι Πήγασον, καί φασιν ἀνεῖναι κρήνην ἐν Κορίνθῳ χαράξαντα
τῇ ὁπλῇ. ὁ δὲ δὴ τέταρτος εἰκάσαι πάντων ἀτοπώτατος, στερεός
τε καὶ ἀκίνητος, οὐχ ὅπως πτερωτός, ἐπώνυμος Ἑστίας. ὅμως δὲ
οὐκ ἀποτρέπονται τῆς εἰκόνος, ἀλλὰ ἐνεζεῦχθαί φασι καὶ τοῦτον
τῷ ἅρματι, μένειν δὲ κατὰ χώραν χαλινὸν ἀδάμαντος ἐνδακόντα.
συνερείδειν δὲ πανταχόθεν αὐτῷ τοῖς μέρεσι, καὶ τὼ δύο τὼ πλησίον 47
ὁμοίως πρὸς αὐτὸν ἐγκλίνειν, ἀτεχνῶς ἐπιπίπτοντε καὶ ὠθουμένω·
τὸν δὲ ἐξωτάτω [πρῶτον] ἀεὶ περὶ τὸν ἑστῶτα ὡς νύσσαν φέρεσθαι.
τὸ μὲν οὖν πολὺ μετ' εἰρήνης καὶ φιλίας διατελοῦσιν ἀβλαβεῖς
(96 R II) ὑπ' ἀλλήλων. ἤδη δέ ποτε ἐν μήκει χρόνου καὶ πολλαῖς περιόδοις
ἰσχυρὸν ἆσθμα τοῦ πρώτου προσπεσὸν ἄνωθεν, οἷα δὴ θυμοει-
δοῦς, ἐθέρμηνε τοὺς ἄλλους, σφοδρότερόν γε μὴν τὸν τελευταῖον·
(451 M) τήν τε δὴ χαίτην περιέφλεξεν αὐτοῦ, ᾗ μάλιστα ἠγάλλετο, καὶ τὸν
ἅπαντα κόσμον. τοῦτο δὲ τὸ πάθος ἅπαξ Ἕλληνας μνημονεύοντάς 48
φασι Φαέθοντι προσάπτειν, οὐ δυναμένους μέμφεσθαι τὴν Διὸς
ἡνιόχησιν, τούς τε Ἡλίου δρόμους οὐκ ἐθέλοντας ψέγειν. διό φασι
νεώτερον ἡνίοχον, Ἡλίου παῖδα θνητόν, ἐπιθυμήσαντα χαλεπῆς
καὶ ἀξυμφόρου πᾶσι τοῖς θνητοῖς παιδιᾶς, αἰτησάμενον παρὰ τοῦ
πατρὸς ἐπιστῆναι τῷ δίφρῳ, φερόμενόν τε ἀτάκτως πάντα κατα-
φλέξαι ζῷα καὶ φυτά, καὶ τέλος αὐτὸν διαφθαρῆναι πληγέντα ὑπὸ
κρείττονος πυρός. πάλιν δὲ ὅταν διὰ πλειόνων ἐτῶν ὁ Νυμφῶν 49
καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸς πῶλος ἐπαναστῇ, παρὰ τὸ σύνηθες ἀγωνιάσας
καὶ ταραχθείς, ἱδρῶτι πολλῷ κατέκλυσε τὸν αὐτὸν τοῦτον ἅτε

1 νενεμημένα UBT 3 ὁ δὲ pro ὧδε M 7 σχροιᾶι δὲ U σχροιὰ δὲ T χροιὰ δὲ MB, corr. Emp. 9 αὐτοῦ MUT 16 χαλεινὸν M 17 αὐτῷ libri 18 ἀτέχνως UT ἐπιπίπτονται M 19 τῶν δὲ UBT πρῶτον seclusi 22 προσπεσὼν T 24 τὴν δὲ δὴ libri, corr. Emp. 27 φασιν BM 34 κατακλύσῃ Geelius

ὁμόζυγα· πειρᾶται δὴ τῆς ἐναντίας τῇ πρότερον φθορᾷ, ὕδατι πολλῷ
χειμαζόμενος. καὶ τοιοῦτον ἕνα χειμῶνα διηγεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας
ὑπὸ νεότητός τε καὶ μνήμης ἀσθενοῦς, καὶ [λέγουσι] Δευκαλίωνα
50 *βασιλεύοντα τότε σφίσιν ἀρκέσαι πρὸ τῆς παντελοῦς φθορᾶς. ταῦτα*
δὲ σπανίως ξυμβαίνοντα δοκεῖν μὲν ἀνθρώποις διὰ τὸν αὑτῶν ὄλε-
θρον γίγνεσθαι μὴ κατὰ λόγον μηδὲ μετέχειν τῆς τοῦ παντὸς τάξεως, (97 R II)
λανθάνειν δὲ αὐτοὺς ὀρθῶς γιγνόμενα καὶ κατὰ γνώμην τοῦ σῴζοντος
καὶ κυβερνῶντος τὸ πᾶν. εἶναι γὰρ ὅμοιον ὥσπερ ὅταν ἅρματος
ἡνίοχος τῶν ἵππων τινὰ κολάζῃ χαλινῷ σπάσας ἢ κέντρῳ ἁψάμε-
νος· ὁ δ' ἐσκίρτησε καὶ ἐταράχθη, παραχρῆμα εἰς δέον καθιστά-
μενος. μίαν μὲν οὖν ⟨λέγουσι⟩ ταύτην ἡνιόχησιν ἰσχυράν, οὐχ ὅλου
51 *φθειρομένου τοῦ παντός. πάλιν δὲ ἑτέραν τῆς τῶν τεττάρων*
κινήσεως καὶ μεταβολῆς, ἐν ἀλλήλοις μεταβαλλομένων καὶ διαλλατ-
τόντων τὰ εἴδη, μέχρις ἂν εἰς μίαν ἅπαντα συνέλθῃ φύσιν, ἡττη-
θέντα τοῦ κρείττονος. ὅμως δὲ καὶ ταύτην τὴν κίνησιν ἡνιοχήσει
προσεικάζειν τολμῶσιν ἐλάσει τε ἅρματος, ἀτοπωτέρας δεόμενοι
τῆς εἰκόνος· οἷον εἴ τις θαυματοποιὸς ἐκ κηροῦ πλάσας ἵππους,
ἔπειτα ἀφαιρῶν καὶ περιξύων ἀφ' ἑκάστου προστιθείη ἄλλοτε (452 M)
ἄλλῳ, τέλος δὲ ἅπαντας εἰς ἕνα τῶν τεττάρων ἀναλώσας μίαν
52 *μορφὴν ἐξ ἁπάσης τῆς ὕλης ἐργάζοιτο. εἶναί γε μὴν τὸ τοιοῦτο*
μὴ καθάπερ ἀψύχων πλασμάτων ἔξωθεν τοῦ δημιουργοῦ πραγ-
ματευομένου καὶ μεθιστάντος τὴν ὕλην, αὐτῶν δὲ ἐκείνων γίγνεσθαι
τὸ πάθος, ὥσπερ ἐν ἀγῶνι μεγάλῳ τε καὶ ἀληθινῷ περὶ νίκης
ἐριζόντων· γίγνεσθαι δὲ τὴν νίκην καὶ τὸν στέφανον ἐξ ἀνάγκης
τοῦ πρώτου καὶ κρατίστου τάχει τε καὶ ἀλκῇ καὶ τῇ ξυμπάσῃ ἀρετῇ,
53 *ὃν εἴπομεν ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ἐξαίρετον εἶναι Διός. τοῦτον γάρ,*
ἅτε πάντων ἀλκιμώτατον καὶ φύσει διάπυρον, ταχὺ ἀναλώσαντα
τοὺς ἄλλους, καθάπερ οἶμαι τῷ ὄντι κηρίνους, ἐν οὐ πολλῷ τινι
χρόνῳ, δοκοῦντι δὲ ἡμῖν ἀπείρῳ πρὸς τὸν ἡμέτερον αὐτῶν λογισμόν,
καὶ τὴν οὐσίαν πάντων πᾶσαν εἰς αὑτὸν ἀναλαβόντα, πολὺ κρείττω (98 R I
καὶ λαμπρότερον ὀφθῆναι τοῦ πρότερον, ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου θνη-
τῶν οὐδὲ ἀθανάτων, ἀλλ' αὐτὸν ὑφ' αὑτοῦ νικηφόρον γενόμενον

---

1 *φορᾷ* B *φορὰ* M 2 *τοιοῦτον* Emp., *τοῦτον* libri 3 *λέγουσι* del. Emp. secutus Reiskium 5 *δοκεῖν* Geelius, *δοκεῖ* libri *αὐτῶν* libri 7 *γιγνώμενα* M *καὶ* om. M m. pr. 10 *καὶ* om. M 11 *λέγουσι* add. Reiske 12 fortasse: ⟨*διὰ*⟩ *τῆς*, ⟨*ἐπὶ*⟩ *τῆς* Wil. 13 *ἐν ἄλλοις* B 14 *μέχρι* M *ἀειδῆ* pro *τὰ εἴδη* M 17 *θαυμαστοποιὸς* UB 18 *προστιθείη* scripsi, *προστιθεὶς* libri 20 *ἐργάζοιτο* scripsi, *ἐργάσοιτο* libri 21 *ἀψύχω* (sic!) U 23 *καὶ περὶ* UBT 29 *ἀπείρῳ ἡμῖν* (hoc ord.) T 30 *αὐτὸν* libri 31 *φθῆναι* M

τοῦ μεγίστου ἀγῶνος. στάντα δὲ ὑψηλὸν καὶ γαῦρον, χαρέντα τῇ
νίκῃ, τόπον τε ὡς πλεῖστον καταλαβεῖν καὶ μείζονος χώρας δεη-
θῆναι τότε ὑπὸ ῥώμης καὶ μένους. κατὰ τοῦτο δὴ γενόμενοι τοῦ 54
λόγου δυσωποῦνται τὴν αὐτὴν ἐπονομάζειν τοῦ ζῴου φύσιν. εἶναι
γὰρ αὐτὸν ἤδη τηνικάδε ἁπλῶς τὴν τοῦ ἡνιόχου καὶ δεσπότου
ψυχήν, μᾶλλον δὲ αὐτὸ τὸ φρονοῦν καὶ τὸ ἡγούμενον αὐτῆς. [οὕτως
δὴ λέγομεν καὶ ἡμεῖς τιμῶντες καὶ σεβόμενοι τὸν μέγιστον θεὸν
ἔργοις τε ἀγαθοῖς καὶ ῥήμασιν εὐφήμοις.] λειφθεὶς γὰρ δὴ μόνος 55
ὁ νοῦς καὶ τόπον ἀμήχανον ἐμπλήσας αὑτοῦ ἅτ᾽ ἐπ᾽ ἴσης πανταχῇ
κεχυμένος, οὐδενὸς ἐν αὐτῷ πυκνοῦ λειφθέντος, ἀλλὰ πάσης ἐπικρα-
τούσης μανότητος, ὅτε κάλλιστος γίγνεται, τὴν καθαρωτάτην λαβὼν
αὐγῆς ἀκηράτου φύσιν, εὐθὺς ἐπόθησε τὸν ἐξ ἀρχῆς βίον. ἔρωτα
δὴ λαβὼν τῆς ἡνιοχήσεως ἐκείνης καὶ ἀρχῆς καὶ ὁμονοίας τῆς τε
τῶν τριῶν φύσεων καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων,
ἁπάντων τε ἁπλῶς ζῴων καὶ φυτῶν, ὥρμησεν ἐπὶ τὸ γεννᾶν καὶ
(458 M) διανέμειν ἕκαστα καὶ δημιουργεῖν τὸν ὄντα νῦν κόσμον ἐξ ἀρχῆς
πολὺ κρείττω καὶ λαμπρότερον ἅτε νεώτερον. ἀστράψας δὲ ὅλος 56
οὐκ ἄτακτον οὐδὲ ῥυπαρὰν ἀστραπήν, οἵαν χειμέριος ἐλαυνομένων
βιαιότερον πολλάκις τῶν νεφῶν διῇξεν, ἀλλὰ καθαρὰν καὶ ἀμιγῆ
παντὸς σκοτεινοῦ, μετέβαλε ῥᾳδίως ἅμα τῇ νοήσει. μνησθεὶς δὲ
Ἀφροδίτης καὶ γενέσεως ἐπρᾰϋνε καὶ ἀνῆκεν αὑτόν, καὶ πολὺ τοῦ
φωτὸς ἀποσβέσας εἰς ἀέρα πυρώδη τρέπεται πυρὸς ἠπίου. μιχθεὶς
(99 R II) δὲ τότε Ἥρᾳ καὶ μεταλαβὼν τοῦ τελειοτάτου λέχους, ἀναπαυσάμενος
ἀφίησι τὴν πᾶσαν αὖ τοῦ παντὸς γονήν. τοῦτον ὑμνοῦσι παῖδες
σοφῶν ἐν ἀρρήτοις τελεταῖς Ἥρας καὶ Διὸς εὐδαίμονα γάμον.
ὑγρὰν δὲ ποιήσας τὴν ὅλην οὐσίαν, ἓν σπέρμα τοῦ παντός, αὐτὸς 57
ἐν τούτῳ διαθέων, καθάπερ ἐν γονῇ πνεῦμα τὸ πλάττον καὶ δη-
μιουργοῦν, τότε δὴ μάλιστα προσεοικὼς τῇ τῶν ἄλλων συστάσει
ζῴων, καθ᾽ ὅσον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνεστάναι λέγοιτ᾽ ἂν
οὐκ ἄπο τρόπου, τὰ λοιπὰ ἤδη ῥᾳδίως πλάττει καὶ τυποῖ, λείαν
καὶ μαλακὴν αὐτῷ περιχέας τὴν οὐσίαν καὶ πᾶσαν εἴκουσαν εὐπε-
τῶς. ἐργασάμενος δὲ καὶ τελεώσας ἀπέδειξεν ἐξ ἀρχῆς τὸν ὄντα 58

---

4 αὐτῶν M, idem correctum ex αὐτὴν T fortasse: ἐπονομάζειν αὐτῷ ζῴου φύσιν 6 οὕτως — 8 εὐφήμοις damnavit Casaub. 8 δὴ om. UBT 9 αὑτοῦ ἅτ᾽ ἐπ᾽ ἴσης Wil. (αὑτοῦ γ᾽ ἐπίσως scripseram), αὑτοῦ γε πίθως M αὑτοῦ γ᾽ ἔπειθ᾽ ὡς B αὑτοῦ ἅτε γε πίθος UT 11 μανιότητος M κάλλιστον UT 12 αὐγῆς Emp., αὐτὸς libri 13 δηλαδὴ λαβὼν B τήν τε τῶν libri, corr. Geelius 17 ὅλος scripsi, ὅλον libri 18 οἵαν χειμερίος BM οἵαν χειμερίοις UT, οἷα ἐν χειμερίοις Casaub. 21 αὐτὸν UT 24 αὐτοῦ UBT παντὸς om. lacunam significans T 30 ἀπὸ M λίαν U 32 ἐπέδειξεν UBT

κόσμον εὐειδῆ καὶ καλὸν ἀμηχάνως, πολὺ δὴ λαμπρότερον ἢ οἷος ὁρᾶται νῦν. πάντα γάρ που καὶ τἄλλα ἔργα τῶν δημιουργῶν καινὰ ἀπὸ τῆς τέχνης καὶ τῶν χειρῶν παραχρῆμα τοῦ ποιήσαντος κρείττω καὶ στιλπνότερα. καὶ τῶν φυτῶν τὰ νεώτερα εὐθαλέστερα τῶν παλαιῶν ὅλα τε βλαστοῖς ἐοικότα. καὶ μὴν τά γε ζῷα εὐχάριτα καὶ προσηνῆ ἰδεῖν μετὰ τὴν γένεσιν, οὐ μόνον τὰ κάλλιστα αὐτῶν, πῶλοί τε καὶ μόσχοι καὶ σκύλακες, ἀλλὰ καὶ θηρίων σκύμνοι τῶν (100 R
59 *ἀγριωτάτων. ἡ μὲν γὰρ ἀνθρώπου φύσις νηπία τότε καὶ ὑδαρὴς ὁμοία Δήμητρος ἀτελεῖ χλόῃ, προελθοῦσα δὲ εἰς τὸ μέτρον ὥρας καὶ νεότητος παντὸς ἀτεχνῶς φυτοῦ κρεῖττον καὶ ἐπιφανέστερον* (45 *βλάστημα. ὁ δὲ ξύμπας οὐρανός τε καὶ κόσμος, ὅτε πρῶτον συνετελέσθη, κοσμηθεὶς ὑπὸ τῆς σοφωτάτης τε καὶ ἀρίστης τέχνης, ἄρτι τῶν τοῦ δημιουργοῦ χειρῶν ἀπηλλαγμένος, λαμπρὸς καὶ διαυγὴς καὶ πᾶσι τοῖς μέρεσι παμφαίνων, νήπιος μὲν οὐδένα χρόνον ἐγένετο οὐδὲ ἀσθενὴς κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην τε καὶ θνητὴν τῆς φύσεως*
60 *ἀσθένειαν, νέος δὲ καὶ ἀκμάζων εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. ὅτε δὴ καὶ ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ καὶ πατὴρ ἰδὼν ἥσθη μὲν οὐδαμῶς· ταπεινὸν γὰρ ἐν ταπεινοῖς τοῦτο πάθος· ἐχάρη δὲ καὶ ἐτέρφθη διαφερόντως*

> *ἥμενος Οὐλύμπῳ, ἐγέλασσε δέ οἱ φίλον ἦτορ*
> *γηθοσύνῃ, ὅθ' ὁρᾶτο θεοὺς*

τοὺς ἅπαντας ἤδη γεγονότας καὶ παρόντας. τὴν δὲ τότε μορφὴν τοῦ κόσμου, λέγω δὲ τήν τε ὥραν καὶ τὸ κάλλος ἀεὶ καλοῦ ὄντος ἀμηχάνως, οὐδεὶς δύναιτ' ἂν ἀνθρώπων διανοηθῆναι καὶ εἰπεῖν ἀξίως οὔτε τῶν νῦν οὔτε τῶν πρότερον, εἰ μὴ Μοῦσαί τε καὶ Ἀπόλλων ἐν θείῳ ῥυθμῷ τῆς εἰλικρινοῦς τε καὶ ἄκρας ἁρμονίας.
61 *ὅθεν δὴ καὶ ἡμεῖς ἐάσωμεν τὰ νῦν, ὅσον ἡμῖν δυνατὸν ἐπᾶραι τὸν λόγον οὐκ ὀκνήσαντες. εἰ δὲ ἀτεχνῶς ὑψηλόν τε καὶ ἐξίτηλον ἀπέβη τὸ τοῦ λόγου σχῆμα, ὥσπερ οἱ δεινοὶ περὶ τοὺς ὄρνιθάς φασι τὸν σφόδρα ἄνω χωρήσαντα καὶ τοῖς νέφεσιν ἐγκρύψαντα αὑτὸν ἀτελῆ τὴν μαντείαν ποιεῖν, οὐκ ἐμὲ ἄξιον αἰτιᾶσθαι, τὴν δὲ Βορυσθενιτῶν ἀξίωσιν, ὡς τότε ἐκεῖνοι λέγειν προσέταξαν.*

---

2 *ὁρᾶτε* M *καινὰ* Reiskius, *καὶ τὰ* libri 3 *καὶ τῶν χειρῶν* om. UT 5 *ὅλα τε* libri, *ὅσα τε* Reiskius *εὐχάριστα* UBT 6 *δεῖν* M 8 *τότε* scripsi, *τε* libri 11 *ὁ δὲ* scripsi, *ὁ δὴ* libri 14 *νήπιος* B *ῥήπιος* MUT 16 *δὴ καὶ ὁ* om. M, quod ferri posse si *ὅ τε* scribatur censet Emp. 20 Hom. Il. 21, 389 sq., ubi *θεοὺς ἔριδι ξυνιόντας*! 23 *λέγων τήν τε* UT 25 *προτέρων* UBT 26 *θύω* M 27 *ἐάσομεν* M 28 *ἐξήτηλον* M *ἐξήτιλον* U m. pr. 30 *ἀναχωρήσαντα* UBT 31 *αὐτὸν* M 32 *βωρυσθενειτῶν* M *βωρυσθενιτῶν* U *λέγειν ἐκεῖνοι* (hoc ord.) UBT

(454 M)

(20) ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεδήμησα τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ, ἀφ' οὗ δέκα 1
ἔτη σχεδόν, καὶ τῶν λόγων μετέδωκα τῷ δήμῳ καὶ τοῖς τέλεσι τοῖς
(455 M) *ὑμετέροις, ἔδοξα ἐπιτήδειος εἶναι [ἔτι δὲ] ὑμῖν οὕτω σφόδρα ὡς οὐδὲ*
Ἀρίων ὁ Μηθυμναῖος. Ἀρίονος μέν γε τύπον οὐκ ἐποιήσασθε. ὅταν
δὲ ὑμᾶς λέγω, τοὺς προγόνους λέγω τοὺς ὑμετέρους καὶ Περίανδρον
τὸν Κυψέλου τὸν σοφόν, ἐφ' οὗ Ἀρίων ἐγένετο, [ὃς] καὶ διθύραμβον
πρῶτος ἀνθρώπων ἐποίησε καὶ ὠνόμασε καὶ ἐδίδαξεν ἐν Κορίνθῳ.
θεοφιλὴς μὲν γὰρ οὕτως ἦν ὥστε ἀναπλέων ἐνταῦθα μετὰ χρη- 2
(102 B II) *μάτων μεγάλων, ὧν ἔτυχεν εἰργασμένος περὶ Τάραντα καὶ τοὺς*
ἐκεῖσε Ἕλληνας, μέλλων εἰς τὴν θάλατταν ὑπὸ τῶν πορθμέων
ἐκπεσεῖν δι' αὐτά που ταῦτα τὰ χρήματα, παρῃτήσατο αὐτοὺς πρὸ
τῆς ἐκβολῆς ᾆσαι, ὥσπερ φασὶ τοὺς κύκνους μέλλοντας ἀποθνήσκειν
καὶ προορωμένους τὸν θάνατον ἐμβιβάζειν τὴν ψυχὴν οἷον εἰς
ὄχημα τὸ μέλος. ὁ μὲν δὴ ᾖδε· καὶ γὰρ ἦν νηνεμία καὶ σιγὴ κατὰ 3
θάλατταν· καὶ τὸ μέλος ᾔσθοντο δελφῖνες, αἰσθανόμενοι δὲ περὶ
ναῦν ἦσαν. παυσαμένου δὲ τοῦ Ἀρίονος καὶ τῶν πορθμέων οὐδὲν
μαλακὸν ἐνδιδόντων, ὁ μὲν ἔρριψεν ⟨ἑαυτὸν⟩ εἰς τὸν πόντον, δελ-
φὶς δ' ὑπελθὼν ἐξεκόμισε τὸν ᾠδὸν ἐπὶ Ταίναρον ὡς εἶχε σὺν τῇ
σκευῇ. Ἀρίων μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον σωθεὶς καὶ φθάσας
τοὺς πορθμέας ἐν Κορίνθῳ ἦν, αὐτὰ δὴ ταῦτα διηγούμενος τῷ
Περιάνδρῳ. ἐπικαταγομένων δὲ τῶν πορθμέων καὶ τοῦ πράγματος 4
ἀχθέντος εἰς ἔλεγχον, οἱ μὲν ἀπέθνησκον, Ἀρίων δέ (οὐ γὰρ Περίαν-
δρος, ἀλλ' Ἀρίων) ποιησάμενος μίμημα χαλκοῦν οὐ μέγα ἀνέθηκεν
ἐπὶ Ταινάρου, [καὶ] αὐτὸν ἐπὶ τοῦ εὐεργέτου καθήμενον. ἐγένετο
δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον καὶ Σόλων μὲν ἐν Κορίνθῳ, φεύ-
γων τὴν Πεισιστράτου τυραννίδα, οὐ φεύγων δὲ τὴν Περιάνδρου.

---

1 *πρότερον* M 3 *ἡμετέροις* B *ἐπιτήδιος* U m. pr. *ἔτι δὲ* secl. Wil., *ἐτιμώμην* Geelius 4 *ἀρείων* BM *μιθυμναῖος* UB *ἀρίωνος* BM *τύπων* M 6 *ἀρείων* B *ὃς* om. M m. pr. 10 *θάλασσαν* M 11 *παραιτήσατο* M 13 *τῇ ψυχῇ οἱονεὶ ὄχημα* UB (hic *οἷον εἰ*) 14 *σειγὴ* M 15 *τὸ μέρος* M malim: *περὶ ⟨τὴν⟩ ναῦν ⟨συν⟩ ᾖσαν; τὴν* etiam Herwerden addi voluit 16 *αρίωνος* BM *πορθμείων* M 17 *μᾶλλον* pro *μαλακὸν* UB *ἑαυτὸν* addidi (item Cobetus) 18 *ταίρανον* U m. pr. 19 *ἀρείων* M 20 *δὲ* pro *δὴ* M 23 *ἀρείων* M *χαλκοῦ* U 24 *καὶ αὐτὸν* UM *καὶ αὐτον* B, *καὶ* seclusit Emp. 26 *πισιστράτου* M huic *μὲν* respondet *ἀλλ' ὅμως* p. 18, 17 *οὐ — περιάνδρου* om. M

5 οὐ γὰρ ἦν ὅμοιον· ὁ μὲν καταλύσας τὴν δημοκρατίαν ἐτυράννευε τῶν Ἀθηναίων, Περίανδρος δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν, ὃν οἱ μὲν Ἕλληνες τύραννον ἐκάλουν, οἱ δὲ θεοὶ βασιλέα. ἦ γὰρ οὐχ οὕτως ὁ χρησμὸς ἔχει; (456 M)

ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ ὃς ἐμὸν δόμον εἰσαφικάνει, (103 R)
Κύψελος Ἠετίδης, βασιλεὺς κλειτοῖο Κορίνθου,
αὐτὸς καὶ παῖδες.

6 ὧν εἷς αὐτὸς ὁ Περίανδρος ὁ τῷ πατρὶ ἐκδεξάμενος. οὕτω δὴ Περίανδρος, ὑπὸ μὲν τοῦ θεοῦ βασιλεύς, ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἀνηγορεύθη σοφός· οὗ μεῖζον ὄνομα οὐδεὶς πώποτε βασιλεὺς ἢ τύραννος ἐκτήσατο· ἀλλ' οὐδ' Ἀντίοχος ὁ θεὸς ἐπικληθεὶς οὐδὲ Μιθριδάτης ὁ Διόνυσος. ηὔξατο δ' ἂν καὶ Πιττακὸς ⟨ὁ⟩ Μυτιληναῖος ἅμα ἄμφω κεκλῆσθαι καὶ τύραννος καὶ σοφός· νυνὶ δὲ περιεχόμενος τοῦ δευτέρου ὀνόματος ἀπεσκευάσατο τὴν τυραννίδα. Περίανδρος σοφὸς μὲν ἦν μετ' ὀλίγων, τύραννος δὲ μετὰ πολλῶν·
7 ἀμφότερα δὲ καὶ τύραννος καὶ σοφὸς μόνος. παρὰ τοῦτον ὁ Σόλων ἐλθὼν καὶ τυχὼν τῶν κοινῶν· κοινὰ γὰρ τὰ φίλων· ἀλλ' ὅμως ἀνδριάντος οὐκ ἔτυχεν, οὐ δήπου καταφρονῶν ἀνδριάντος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν Σαλαμῖνι χαλκοῦς ἑστάναι μέγα ποιούμενος· πόθεν γε δὴ οὐχὶ ἐν Κορίνθῳ, ἐν τῷ περιπάτῳ τῆς Ἑλλάδος; ἧκε δὲ καὶ Ἡρόδοτος ὁ λογοποιὸς ὡς ὑμᾶς λόγους φέρων Ἑλληνικοὺς ἄλλους τε καὶ Κορινθίους οὐδέπω ψευδεῖς, ἀνθ' ὧν ἠξίου παρὰ τῆς πόλεως μισθὸν ἄρνυσθαι. διαμαρτὼν δὲ [καὶ] τούτου· οὐ γὰρ ἠξίουν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι δόξαν ἀγοράζειν· μετεσκεύασεν ἐκεῖνα ἃ πάντες ἐπιστάμεθα, τὰ περὶ τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὸν Ἀδείμαντον. (104 R)
8 ἡμᾶς δὲ δὶς ἐπιδημήσαντας οὕτως ἀσμένως ἐπείδετε ὥστε μάλιστα μὲν ἐπειρᾶσθε κατέχειν, ὁρῶντες δὲ ἀδύνατον ὄν, ἀλλά γε τὴν εἰκὼ τοῦ σώματος ἐποιήσασθε καὶ ταύτην φέροντες ἀνεθήκατε εἰς τὰ βιβλία, εἰς προεδρίαν, οὗ μάλιστ' ἂν ᾤεσθε τοὺς νέους προκαλέσασθαι τῶν αὐτῶν ἡμῖν ἐπιτηδευμάτων ἔχεσθαι. οὐ γὰρ (105 R) ὡς ἕνα τῶν πολλῶν καὶ κατ' ἐνιαυτὸν καταιρόντων εἰς Κεγχρεὰς

1 ὁ μὲν ⟨γὰρ⟩ Cobetus ἐτυράνευε U 4 ἢ γὰρ libri, corr. Emp. 5 ἐσκαταβαίνει Herodotus V, 29 6 μετίδη M κλειτοῖς B 8 οὗτος UB ἐκλεξάμενος M 11 οὐδὲ Emp., οὔτε libri 12 δὲ καὶ (om. ἂν) U ὁ add. Wil. μυτιληναῖος M μιτυληναῖος B μιτυλιναῖος U 15 καὶ περίανδρος UB(corr. M); ⟨ὁ δ' οὖν⟩ Περίανδρος Wil. ὀλίγον B 17 ἀνελθὼν U 18 ἀλλὰ καίτοι UBM, corr. editi 23 καὶ del. Reiskius 24 ἡμέτεροι U 25 ἅπαντες uno vocabulo U 26 ἐπείδετε Reiskius, ἐπειδήγε libri ὡς ἂν μάλιστά με ἐπειρᾶσθε libri (ἐπειρᾶσθαι M), corr. Emp. 27 γε Selden., καὶ libri 29 εἰς προεδρίαν UBM, εἰς πρόστῳον Bethe 31 κερχρείας B κεγχρέας UM

ἔμπορον ἢ θεωρὸν ἢ πρεσβευτὴν ἢ διερχόμενον, ἀλλ' ὡς μόλις διὰ
μακρῶν χρόνων ἀγαπητὸν ἐπιφαινόμενον, οὕτως ἐτιμήσατε.
(457 M) *τιμὴ δ' ἠΰτ' ὄνειρος ἀποπταμένη πεπότηται.* 9
ὥστε ἐμὲ ἐν ἀπόρῳ καθεστάναι καὶ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ νὴ Δία
ἤδη πρὸς ἕτερον, πότερ' ὡς ἀληθῶς οὐκ ἔβλεπον οὐδὲ ὕπαρ, ἀλλὰ
ὄναρ ἦν τὰ γιγνόμενα, ἢ τὰ μὲν ἦν ταῦτα ταῖς πάσαις ἀκριβείαις,
σπουδή τε τοῦ πλήθους καὶ κρίσις τῆς βουλῆς, ὁ δ' ἀνδριὰς τῶν
Δαιδάλου ποιημάτων ἔτυχεν ὢν καὶ λαθὼν ἡμᾶς ἀπέδρα. ἀλλ' 10
ἀφ' οὗ Δαίδαλος ἐτελεύτησεν, οὐδεὶς εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν ἐξίκετο
τῆς τέχνης μέχρι τοῦ καὶ δρασμὸν ἐμποιεῖν τῷ χαλκῷ· ἀλλὰ δια-
βεβηκότας μὲν εὖ καὶ καλῶς ποιοῦσι, τοὺς δὲ καὶ ἐφ' ἵππων ὀχου-
μένους· μένουσι μέντοι οὗτοι πάντες κατὰ σχῆμα καὶ χώραν, κἂν
μή τις αὐτοὺς μετακινήσῃ, τό γε ἐπ' αὐτοῖς εἶναι χαλκὸς ἄδραστος,
(106 R II) *ἂν καὶ πτερὰ ἔχῃ, ὥσπερ καὶ ὁ τοῦ Πυθαγόρου Περσεύς. ἵνα δὲ* 11
καὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης ἢ τῆς Δαιδαλείου, τί παθὼν ἂν ὑμῶν
ἀπηλλάγη τῆς πόλεως, ὑπὲρ ἧς τοὺς δύο θεούς φασιν ἐρίσαι,
Ποσειδῶνα καὶ τὸν Ἥλιον, τὸν μὲν τοῦ πυρὸς κύριον, τὸν δὲ τοῦ
ὕδατος; ἐρίσαντε δὲ καὶ τὴν δίαιταν ἐπιτρέψαντε τρίτῳ θεῷ πρεσ-
βυτέρῳ, οὗ
πλεῖσται μὲν κεφαλαί, πλεῖσται δέ τε χεῖρες,
τούτῳ τὴν δίαιταν ἐπιτρέψαντες ἀμφότεροι τήνδε τὴν πόλιν καὶ
τὴν χώραν ἔχουσιν· οὔτι που μικρὸν οὐδ' ἀμυδρὸν σημεῖον τῆς
πρὸς τὰς ἄλλας ὑπεροχῆς. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι λήξεις τε καὶ κτή- 12
σεις τῶν θεῶν κατὰ μόνας εἰσίν· Ἄργος μὲν Ἥρας, Ἀθηνᾶς δὲ
Ἀθῆναι· καὶ αὐτῶν γε τούτων τῶν θεῶν Ῥόδος μὲν Ἡλίου, Ὀγχη-
στὸς δὲ Ποσειδῶνος, Κόρινθος δὲ ἑκατέρων. εἰκάσαις ἂν αἰνιττο-
μένου τοῦ μύθου τὸ τῆς γῆς ἐν μέσῳ δύο πελαγῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου
ἐξαίρετον [βουλομένου τοῦ Ποσειδῶνος]. τὸ μὲν οὖν τοῦ μύθου τε
καὶ τοῦ λόγου, τῇδέ πῃ συνᾴδοντα, τρίτην ἐπὶ διασοῖς μάρτυσι 13

1 *ἀλλ' ὡς* Casaub., *ἄλλως* libri; *ἄλλως, ἀλλ' ὡς* malit Emp. 2 *ἐπιφερόμενον* M 3 *δ' ητ'* U *ὄνιρος* M Cf. Hom. Od. XI 222 *ψυχὴ δ' ἠΰτ' ὄνειρος* etc. 6 *γενόμενα* M *ταὐτὰ* UB 7 *τοῦ* Reiskius, *τις* libri 9 *ἐξέκετο* M 10 *μέχρι οὗ* M 11 *ὀχουμένους* (post *χ* littera erasa) U 12 *μὲν οὗτοι* B *μὲν τοιοῦτοι* M *κατὰ χώραν* U 13 *μετακινήσει* M *εἴη* libri, *εἶναι* Selden. 15 *ἦν* UB *ἥν* M, corr. editi *δαιδαλίου* M *μαθὼν* M 16 *ἀπηλλάγη* Casaub., *ἀπηλλάττη* M *ἀπηλλάγην* UB 17 *ποσιδῶνα* M 18 *ἐπέτρεψαν τὲ* M 20 *τε* om. UB versus unde sumptus sit nescio 21 *τοῦ βριάρεω* post versum add. M *τε καὶ* UB 25 *ὀγχιστὸς* UB *ἄγχιστος* M, corr. editi 28 *ἐξαίρετον* libri, *ξηρανθὲν* Geelius *βουλομένου — Ποσειδῶνος* secl. Bethe 29 *τοῦ* ante *λόγου* om. U *συνᾴδοντα* scripsi, *συνάιδονται* libri, *τρίτιν* B *δισσοῖς μάρτυσι* scripsi, *τρισσαῖς χάρισι* libri, *δισσαῖς χάρισι* Geelius

τὴν θεσπιῳδὸν Σίβυλλαν παρακαλεῖ· τρανῇ δὲ ἐκ θεοῦ φωνὴν
λαχοῦσα ᾄδει μάλα μέγα·

— εὐδαίμων πιτυώδεος ὄλβιος αὐχὴν (458 M)
Ὠκεανοῦ κούρης Ἐφύρης, ἔνθα Ποσειδῶν,
μητρὸς ἐμῆς Λαμίας γενέτωρ, προύθηκεν ἀγῶνα
πρῶτος ἅμ' Ἡλίῳ, τιμὰς δ' ἠνέγκατο μοῦνος.

14 καὶ γάρ τοι καὶ ἀγῶνα πρῶτον ἐνταυθοῖ τεθῆναί φασιν ὑπὸ τῶν
δύο θεῶν, καὶ νικῆσαι Κάστορα μὲν στάδιον, Κάλαϊν δὲ δίαυλον·
καὶ γὰρ Κάλαϊν φασι δραμεῖν, ἀπεχόμενον τοῦ πέτεσθαι. δεῖ δὲ
καὶ τοὺς ἄλλους, ἐπείπερ ἠρξάμεθα, ἀθλοφόρους τε λεχθῆναι καὶ
νικηφόρους. Ὀρφεὺς κιθάρᾳ, Ἡρακλῆς πάμμαχον, πυγμὴν Πολυ-
δεύκης, πάλην Πηλεύς, δίσκον Τελαμών, ἐνόπλιον Θησεύς. ἐτέθη
δὲ καὶ ἵππων ἀγών, καὶ ἐνίκα κέλητι μὲν Φαέθων, τεθρίππῳ δὲ
15 Νηλεύς. ἐγένετο δὲ καὶ νεῶν ἅμιλλα, καὶ Ἀργὼ ἐνίκα, καὶ μετὰ
ταῦτα οὐκ ἔπλευσεν, ἀλλὰ αὐτὴν ἀνέθηκεν ὁ Ἰάσων ἐνταῦθα
τῷ Ποσειδῶνι, καὶ τὸ ἐπίγραμμα ἐπέγραψεν, ὃ λέγουσιν Ὀρ-
φέως εἶναι·

Ἀργὼ τὸ σκάφος εἰμί, θεῷ δ' ἀνέθηκεν Ἰάσων,
Ἴσθμια καὶ Νεμέοις στεψάμενον πίτυσιν.

ὅπου δὲ θεοὶ ἀγωνοθετοῦσιν, ἡμίθεοι δὲ νικῶσι καὶ νικῶνται,
ἀναπαύεται δὲ Ἀργώ, τίνα τούτου τόπον καλλίω ἐξευρεῖν ἐδύνατο
αὐτὸς ὁ Δαίδαλος πτεροῖς πετόμενος, οὐχ ὅτι γε δὴ τὸ Δαιδάλου
16 ποίημα; ἀλλ' οὔτε ἀπέδρα οὔτε ἐπεχείρησεν οὐθ' ὅλως ἐμέλλησε·
καταλείπεται τοίνυν αὐτοὺς τοὺς Κορινθίους ἐκβαλεῖν αὐτὸν μήτε (108 R II)
κρίσεως προτεθείσης μήθ' ὅλως αἰτίαν ἔχοντας ἐπενεγκεῖν. καὶ
τοῦτο ἐπείσθη τις κατὰ Κορινθίων; ὧν οἱ πρόγονοι διὰ πάντων (459 M)
Ἑλλήνων μάλιστα δὴ δικαιοσύνην ἐπήσκησαν. ἦ γὰρ οὐχ οὗτοί
εἰσιν οἱ τὰς τυραννίδας ἐν ταῖς πόλεσι καταλύοντες καὶ τὰς δη-
μοκρατίας καθιστάντες καὶ τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τῶν τυράννων ἐλευ-
17 θερώσαντες, πρότερον μὲν ἀπὸ Ἱππίου, ὕστερον δὲ ἀπὸ Κλεομέ-
νους, καὶ μετὰ ταῦτα ὡς αὐτοὶ Ἀθηναῖοι πρᾶγμα ποιεῖν ἐπεχείρουν

---

1 τρανῇ δὲ ἐκ scripsi, τῇ μὴ δέ οἱ M τιμῇ δέοι U item B sed δέ οἱ 3 εὐδαίμων πιτυώδεος scripsi, ὦ δαιμων τι τύω δέος M ὦ δαῖμον τί τοι ὧδε ὃς UB 4 Ἐφυραίης editi 5 λαμείας M 6 ἅμ' om. U 11 πάμμαχον libri, παμμάχιον Dind. 12 θησσεὺς B 13 τεθρείππῳ M 15 ἀλλ' B 16 ὀρφέος M 18 δ' ἐμὲ θῆκεν M 19 ἐπητύσιν M 23 ἐμέλησε B ἐμέλησεν U 24 καταλίπεται M ἐμβαλεῖν M 25 μηδ' ὅλως U ἔχοντος UBM, corr. editi 26 ἐπείσθει τις M post Κορινθίων interrogationem significavi 27 ἦ γὰρ Emp., ἡ γὰρ M ἢ γὰρ UB 31 Ἀθηναῖοι om. U

Ἱππίου καὶ Ἰσαγόρου καὶ τυραννίδα τῆς Ἑλλάδος καθίστασθαι,
πρῶτοι μὲν αἰσθόμενοι, μάλιστα δὲ ἀλγήσαντες, ἡγεμόνες ⟨δὲ⟩
τοῖς ἄλλοις τῆς ἐλευθερίας καταστάντες, καὶ ταύτην τὴν διάνοιαν
οὐ μόνον ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν Λακεδαιμονίων
διαφυλάξαντες; καὶ ⟨γὰρ⟩ Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ τῶν κοινῶν δικαίων
τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Θηβαίων καὶ Ἠλείων πόλεως ἀντέβησαν·
109 R II) ᾧ καὶ διέδειξαν οὐ φιλολάκωνες ὄντες, ἀλλ' ἁπλῶς φιλέλληνες καὶ
φιλοδίκαιοι καὶ φιλελεύθεροι καὶ μισοπόνηροι καὶ μισοτύραννοι.
μισοβάρβαροι μὲν γὰρ οὕτως ἦσαν, ὥστε εἰς Θερμοπύλας τετρα- 18
κοσίους σφῶν αὐτῶν ἀπέστειλαν, ὅτεπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι τρια-
κοσίους. ἐν Σαλαμῖνι δὲ ἠρίστευσαν καὶ τῆς νίκης αἴτιοι κατέ-
στησαν. Ἡροδότῳ γὰρ οὐ προσέχω, ἀλλὰ τῷ τάφῳ καὶ τῷ Σιμω-
νίδῃ, ὃς ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῖς νεκροῖς τῶν Κορινθίων τεθαμμένοις
ἐν Σαλαμῖνι·

ὦ ξεῖν', εὔυδρόν ποτ' ἐναίομεν ἄστυ Κορίνθου,
νῦν δ' ἄμμ' Αἴαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς.
ῥεῖα δὲ Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἑλόντες
καὶ Μήδους ἱερὰν Ἑλλάδ' ἱδρυσάμεθα.

ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ἐπίγραμμα Σιμωνίδῃ εἰς αὐτὸν τὸν στρατηγὸν 19
ἐξαίρετον·

οὗτος Ἀδειμάντου κείνου τάφος, οὗ διὰ βουλὰς
(460 M) Ἑλλὰς ἐλευθερίας ἀμφέθετο στέφανον.

(110 R II) ἠλευθέρωσαν δὲ καὶ τὴν Σικελίαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, καὶ τὰς
Συρακούσας δὲ ἀπὸ τῶν τυράννων. ἦν δ' ἰδεῖν Διονύσιον ἐν
Κορίνθῳ, θέαμα κάλλιστον, οὐδενὸς κύριον· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τοῦ-
τον οὐδεὶς ἠδίκει οὐδὲ ἐξέβαλλεν οὐδ' ἐξήλαυνε [τῶν ἐκ Σικελίας].
τὸ δ' ἀνάθημα τῆς πόλεως τίς ἀνέτρεψεν; οὐ μὲν οὖν στρόβιλος 20

---

1 εἰσαγόρου M; scribendum aut ⟨τὸ⟩ Ἱππίου aut Ἰσαγόρου ⟨ἀδικώτερον⟩ 2 δὲ addidi, idem voluit Herwerden 3 τὴν om. M 5 γὰρ addidi 7 φιλοκάλως ἔχοντες libri, φιλολάκωνες ὄντες Selden. 9 γὰρ om. M 10 ὅτε παρα καὶ M τριακοσίους Cobetus ex Herodot. VII 202, τετρακοσίους libri 12 idem epigramma affert Plut. de Herod. malign. 39 Simonide non nominato cf. Bergk. PL III p. 454 ed. 4. 15 ὦ ξεῖνε M ὦ ξένε UB, corr. Brunck. εὔδρόν U 16 νῦν δὲ μετ' αἴαντος libri, corr. Valckenaer Plutarchi vestigia secutus ἔχε M 17 ἐνθάδε pro ῥεῖα δὲ Plut. νῆας B ναῦς UM 18 Ἑλλάδα ῥυσάμεθα Jacobsius Ἑλλάδα ῥυόμεθα Plut. 19 ἐπίγραμμα: item apud Plut. l. l. prostat 21 ὃν διὰ πᾶσα Plut. 24 συρακούσσας BM τῶν om. M ἐν M μὲν ἐν UB 25 τούτων U 26 οὐδ' priore loco U οὐδὲ altero loco B τῶν ἐκ Σικελίας del. Dind. 27 οὐ scripsi, εἰ libri στρόφιλος M

ἢ πρηστὴρ ἢ σκηπτὸς ἐμπεσὼν * * * σείων καὶ κεραυνὸν ἰθύνων.
εἰ δ' ἔστι τις κρίσις ἀνδριάντος, οἵαν φασὶν ἐν Συρακούσαις γενέ-
σθαι — ὃν δὲ τρόπον οὐκ ὀκνήσω ἐπεμβαλόμενος διηγήσασθαι·
Συρακοσίους τοὺς ἀποίκους τοὺς ὑμετέρους ἐν πολλοῖς πολέμοις
πρὸς Καρχηδονίους καὶ τοὺς ἄλλους βαρβάρους τοὺς τὴν Σικελίαν (111 R I)
καὶ τὴν Ἰταλίαν κατοικοῦντας ὁ χαλκὸς ἐπιλελοίπει καὶ τὸ νόμισμα·
21 ἐψηφίσαντο οὖν τοὺς τῶν τυράννων ἀνδριάντας (οἱ δὲ πολλοὶ ἦσαν
παρ' αὐτοῖς χαλκοῦ πεποιημένοι) συγκόψαι κρίσιν γε [ἐν] αὐτοῖς
ποιήσαντες, ὅστις ἄξιος αὐτῶν καταχωνευθῆναι καὶ ὅστις οὔ· καὶ
περιγίγνεται τῇ δίκῃ, ἵνα καὶ τοῦτο ἀκούσητε, Γέλων ὁ Δεινομέ-
νους· οἱ δ' ἄλλοι πάντες κατεκόπησαν, πλὴν ἄρα Διονυσίου τοῦ
22 πρεσβυτέρου τῶν τὸ σχῆμα τοῦ Διονύσου περικειμένων — εἰ δὲ
γένοιτο καὶ παρ' ὑμῖν ψήφισμά τι τοιοῦτον, ἀνδριάντων εὐθύνας
εἶναι — μᾶλλον δ' εἰ θέλετε καθάπερ ἐψηφισμένον γε τοῦτο καὶ
ἀγῶνος ἐνεστηκότος, δότε μοι, δότε τοὺς λόγους ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς (112 II)
ὑμᾶς οἷον ἐν δικαστηρίῳ ποιήσασθαι.

ἄνδρες δικασταί, ἅπαντά φασι δεῖν προσδοκᾶν ἐν τῷ μακρῷ
χρόνῳ· οὗτος δ' ἐν τῷ βραχεῖ κινδυνεύει τεθῆναι μὲν ὡς ἄριστος
23 Ἑλλήνων, ἐκπεσεῖν δ' ὡς πονηρότατος. ὅτι μὲν οὖν καλῶς καὶ
δικαίως καὶ συμφερόντως τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ καὶ πᾶσι τοῖς
Ἕλλησιν ἐστάθη, πολλὰ ἔχων εἰπεῖν ἓν ὑμῖν βούλομαι διηγήσασθαι
γενόμενον ἐν ταῖς αὐταῖς Συρακούσαις. καὶ γὰρ οἰκεῖον τὸ παρά-
δειγμα· καὶ δίκαιον ἴσως ἐστίν, ὥσπερ ἐκεῖνοι τιμῶσι τὴν μητρό-
πολιν, οὕτω καὶ ὑμᾶς τὰ τῆς ἀποικίας τῆς ὑμετέρας ἔργα, ⟨ἃ ἂν⟩
24 καλῶς ἔχῃ, μιμεῖσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους (461 I)
χρόνους Λευκανόν τινα ἄνθρωπον, ὅτι πρεσβείαν τινὰ εἰς τὸν
δῆμον ἀπήγγειλε δωριστί, ἡσθέντες αὐτοῦ τῇ φωνῇ τά τε ἄλλα
ὑπὲρ ὧν ἧκεν οὐκ ἄπρακτον ἀπεπέμψαντο καὶ ταλάντῳ ἐδωρήσαντο
καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ σώματος ἐστήσαντο * * * παρὰ τῶν ἀστυγει- (113 R II)
τόνων καὶ τῶν ἐκείνῃ Δωριέων, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν τὴν Ἰταλίαν

---

1 post ἐμπεσών lacunam statuo sic fere explendam: ⟨οὐ Ζεὺς αἰγίδα⟩ σείων εἰθύνων M 2 δὲ U συρακούσσαις UM 3 ἐπεμβαλλόμενος UB 4 συρακουσσίους U πολέμοις πολλοῖς (hoc ord.) B; malim ἐν πολέμοις πολεμηθεῖσι πρὸς etc. 7 οἳ δὴ U 8 ἐν delevit Cobetus 10 περιγίνεται M 12 Διονύσου Casaub., διονυσίου libri 13 ἡμῖν UBM, corr. editi 14 ἐψηφισμένον γε τοῦτο scripsi, ἐψηψισμένον καὶ τοῦτο UBM τοῦ post καὶ add. Emp. 21 ἐστάθη Emp., ἐστάθην libri 22 συρακούσσαις UBM, συρακούσαις T 24 οὕτως U ἃ ἂν add. Wil. 25 ἔχῃ Wil., ἔχει libri 29 lacunam significavit Casaubonus: hanc ob rem gratias iis egerunt ceteri Dorienses. καὶ διὰ τοῦτο πολὺν ἔπαινον ἐκτήσαντο Cobetus 30 καὶ prius om. UB

κατοικούντων, ὡς εὖ τὸν ἄνδρα καὶ φιλοκάλως ἀμειψάμενοι ὑπὲρ
τοῦ γένους τοῦ Δωρικοῦ, οὗ τὴν φωνὴν ἐπησκήκει ἄχρι τοῦ καὶ
λέγειν δυνατὸς εἶναι. εἰ δέ τις οὐ Λευκανὸς ὤν, ἀλλὰ Ῥωμαῖος, 25
οὐδὲ τοῦ πλήθους, ἀλλὰ τῶν ἱπποτρόφων, οὐδὲ τὴν φωνὴν μόνον
ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην καὶ τὴν δίαιταν καὶ τὸ σχῆμα τῶν Ἑλλήνων
ἐζηλωκώς, καὶ ταῦθ' οὕτως ἐγκρατῶς καὶ περιφανῶς, ὡς οὔτε τῶν
πρὸ αὑτοῦ Ῥωμαίων οὔτε τῶν καθ' αὑτὸν Ἑλλήνων (εἰρήσεται
γάρ) οὐδὲ εἷς· τῶν μὲν γὰρ Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους ἔστιν ἰδεῖν
ἐκεῖσε πρὸς τὰ τῶν Ῥωμαίων πράγματα ἀποκλίνοντας, τὸν δὲ
[προστάτην] πρὸς τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τούτων ἕνεκα καὶ τὴν οὐσίαν
καὶ τὸ πολιτικὸν ἀξίωμα καὶ πάνθ' ἁπλῶς προϊέμενον, ἵν' αὐτῷ
(114 R II) *περιῇ ἓν ἀντὶ πάντων Ἕλληνι δοκεῖν τε καὶ εἶναι — εἶτα τοῦτον*
οὐκ ἐχρῆν παρ' ὑμῖν ἑστάναι χαλκοῦν; καὶ κατὰ πόλιν γε· παρ' 26
ὑμῖν μέν, ὅτι Ῥωμαῖος ὢν ἀφηλληνίσθη, ὥσπερ ἡ πατρὶς ἡ ὑμε-
τέρα, παρὰ Ἀθηναίοις δέ, ὅτι ἀττικίζει τῇ φωνῇ, παρὰ Λακεδαι-
μονίοις δέ, ὅτι φιλογυμναστεῖ, παρὰ πᾶσι δέ, ὅτι φιλοσοφεῖ καὶ
πολλοὺς μὲν ἤδη τῶν Ἑλλήνων ἐπῆρε συμφιλοσοφῆσαι αὐτῷ, οὐκ
ὀλίγους δὲ καὶ τῶν βαρβάρων ἐπεσπάσατο. ἐπ' αὐτὸ γὰρ τοῦτο 27
καὶ ἐδόκει ὑπὸ τῶν θεῶν οἷον ἐξεπίτηδες κατεσκευάσθαι, Ἕλλησι
μέν, ἵνα ἔχωσιν οἱ ἐπιχώριοι τῆς Ἑλλάδος παράδειγμα ὡς οὐδὲν
τὸ παιδευθῆναι τοῦ φῦναι πρὸς τὸ δοκεῖν διαφέρει· Ῥωμαίοις δέ,
ἵνα μηδ' οἱ τὸ ἴδιον ἀξίωμα περιβεβλημένοι τὸ παιδεύεσθαι πρὸς
(462 M) *τὸ ἀξίωμα παρορῶσι· Κελτοῖς δέ, ἵνα μηδὲ τῶν βαρβάρων μηδεὶς*
ἀπογιγνώσκῃ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, βλέπων εἰς τοῦτον.
ἐστάθη μὲν οὖν διὰ τοιαύτας τινὰς προφάσεις (ἵνα μὴ πλείους
λέγων δοκῶ προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν), ἔστι δ' οὐχ ὅμοιον 28
(115 R II) *ὑπὲρ ἀναστάσεως εἰκόνος βουλεύεσθαι καὶ καθαιρέσεως. διὰ τί;*
ὅτι ἕκαστος τούτων τῶν παρ' ὑμῖν ἀνακειμένων, εἴτε ⟨βελτίων

---

6 *ὡς* om. M 7 *αὐτοῦ* U *αὑτοῦ* BM 8 vulgo haec ita eduntur: *τοὺς ἀρίστους ἔπεισε πρὸς* (om. *ἔστιν ἰδεῖν*); speciosa sane lectio, quae tamen nec librorum auctoritate fulcitur nec conexui apta est 9 *ἀποκλείνοντας* M 10 *προστάτην* seclusi, dittographiam esse ratus 11 *προϊέμενον* libri, *προϊέμενος* Reiskius 12 *ἓν ἀντὶ πάντων* Valesius, *ἐναντίον πάντων* libri 17 *συμφιλοσοφήσειν* libri, corr. Geelius 18 *ἐπ' αὐτὸ* Selden., *ἐπέπαυτο* libri *τοῦτο* om. U 19 *ἕλληνι* UB 20 *ἔχουσιν* M *ὡς* om. M 21 *διαφέρειν* UB 22 malim: *αὐτοὶ* vel *οὗτοι* pro *οἱ* 24 *ἀπογινώσκῃ* U *ἑλλήνων* U (corr. M) 25 *ἐστάθη* scripsi, *ἐστάθην* libri; prima persona quae in parenthesi (*ἐμαυτὸν*) ferri potest, hic intolerabilis, quia his verbis relegamur ad p. 22,19 *ὅτι μὲν οὖν καλῶς — ἐστάθη* 26 *προάγειν* Emp., *προσάγειν* libri 27 *καθάρσεως* U 28 *βελτίων εἴτε* add. Dind. secutus Casaubonum

κόσμον εὐειδῆ καὶ καλὸν ἀμηχάνως, πολὺ δὴ λαμπρότερον ἢ οἷος ὁρᾶται νῦν. πάντα γάρ που καὶ τἄλλα ἔργα τῶν δημιουργῶν καινὰ ἀπὸ τῆς τέχνης καὶ τῶν χειρῶν παραχρῆμα τοῦ ποιήσαντος κρείττω καὶ στιλπνότερα. καὶ τῶν φυτῶν τὰ νεώτερα εὐθαλέστερα τῶν παλαιῶν ὅλα τε βλαστοῖς ἐοικότα. καὶ μὴν τά γε ζῷα εὐχάριτα καὶ προσηνῆ ἰδεῖν μετὰ τὴν γένεσιν, οὐ μόνον τὰ κάλλιστα αὐτῶν, πῶλοί τε καὶ μόσχοι καὶ σκύλακες, ἀλλὰ καὶ θηρίων σκύμνοι τῶν (100 R

59 *ἀγριωτάτων. ἡ μὲν γὰρ ἀνθρώπου φύσις νηπία τότε καὶ ὑδαρὴς ὁμοία Δήμητρος ἀτελεῖ χλόῃ, προελθοῦσα δὲ εἰς τὸ μέτρον ὥρας καὶ νεότητος παντὸς ἀτεχνῶς φυτοῦ κρεῖττον καὶ ἐπιφανέστερον* (454 *βλάστημα. ὁ δὲ ξύμπας οὐρανός τε καὶ κόσμος, ὅτε πρῶτον συνετελέσθη, κοσμηθεὶς ὑπὸ τῆς σοφωτάτης τε καὶ ἀρίστης τέχνης, ἄρτι τῶν τοῦ δημιουργοῦ χειρῶν ἀπηλλαγμένος, λαμπρὸς καὶ διαυγὴς καὶ πᾶσι τοῖς μέρεσι παμφαίνων, νήπιος μὲν οὐδένα χρόνον ἐγένετο οὐδὲ ἀσθενὴς κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην τε καὶ θνητὴν τῆς φύσεως*

60 *ἀσθένειαν, νέος δὲ καὶ ἀκμάζων εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. ὅτε δὴ καὶ ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ καὶ πατὴρ ἰδὼν ἥσθη μὲν οὐδαμῶς· ταπεινὸν γὰρ ἐν ταπεινοῖς τοῦτο πάθος· ἐχάρη δὲ καὶ ἐτέρφθη διαφερόντως*

ἥμενος Οὐλύμπῳ, ἐγέλασσε δέ οἱ φίλον ἦτορ
γηθοσύνῃ, ὅθ' ὁρᾶτο θεοὺς

τοὺς ἅπαντας ἤδη γεγονότας καὶ παρόντας. τὴν δὲ τότε μορφὴν τοῦ κόσμου, λέγω δὲ τήν τε ὥραν καὶ τὸ κάλλος ἀεὶ καλοῦ ὄντος ἀμηχάνως, οὐδεὶς δύναιτ' ἂν ἀνθρώπων διανοηθῆναι καὶ εἰπεῖν ἀξίως οὔτε τῶν νῦν οὔτε τῶν πρότερον, εἰ μὴ Μοῦσαί τε καὶ Ἀπόλλων ἐν θείῳ ῥυθμῷ τῆς εἰλικρινοῦς τε καὶ ἄκρας ἁρμονίας.

61 *ὅθεν δὴ καὶ ἡμεῖς ἐάσωμεν τὰ νῦν, ὅσον ἡμῖν δυνατὸν ἐπᾶραι τὸν λόγον οὐκ ὀκνήσαντες. εἰ δὲ ἀτεχνῶς ὑψηλόν τε καὶ ἐξίτηλον ἀπέβη τὸ τοῦ λόγου σχῆμα, ὥσπερ οἱ δεινοὶ περὶ τοὺς ὄρνιθάς φασι τὸν σφόδρα ἄνω χωρήσαντα καὶ τοῖς νέφεσιν ἐγκρύψαντα αὑτὸν ἀτελῆ τὴν μαντείαν ποιεῖν, οὐκ ἐμὲ ἄξιον αἰτιᾶσθαι, τὴν δὲ Βορυσθενιτῶν ἀξίωσιν, ὡς τότε ἐκεῖνοι λέγειν προσέταξαν.*

---

2 *ὁρᾶτε* M *καινὰ* Reiskius, *καὶ τὰ* libri 3 *καὶ τῶν χειρῶν* om. UT 5 *ὅλα τε* libri, *ὅσα τε* Reiskius *εὐχάριστα* UBT 6 *δεῖν* M 8 *τότε* scripsi, *τε* libri 11 *ὁ δὲ* scripsi, *ὁ δὴ* libri 14 *νήπιος* B *ῥήπιος* MUT 16 *δὴ καὶ ὁ* om. M, quod ferri posse si *ὅ τε* scribatur censet Emp. 20 Hom. Il. 21, 389 sq., ubi *θεοὺς ἔριδι ξυνιόντας*! 23 *λέγων τήν τε* UT 25 *προτέρων* UBT 26 *θύω* M 27 *ἐάσομεν* M 28 *ἐξήτηλον* M *ἐξήτιλον* U m. pr. 30 *ἀναχωρήσαντα* UBT 31 *αὐτὸν* M 32 *βωρυσθενειτῶν* M *βωρυσθενιτῶν* U *λέγειν ἐκεῖνοι* (hoc ord.) UBT

(454 M)

(20) ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεδήμησα τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ, ἀφ' οὗ δέκα 1
ἔτη σχεδόν, καὶ τῶν λόγων μετέδωκα τῷ δήμῳ καὶ τοῖς τέλεσι τοῖς
(455 M) *ὑμετέροις, ἔδοξα ἐπιτήδειος εἶναι [ἔτι δὲ] ὑμῖν οὕτω σφόδρα ὡς οὐδὲ*
Ἀρίων ὁ Μηθυμναῖος. Ἀρίονος μέν γε τύπον οὐκ ἐποιήσασθε. ὅταν
δὲ ὑμᾶς λέγω, τοὺς προγόνους λέγω τοὺς ὑμετέρους καὶ Περίανδρον
τὸν Κυψέλου τὸν σοφόν, ἐφ' οὗ Ἀρίων ἐγένετο, [ὃς] καὶ διθύραμβον
πρῶτος ἀνθρώπων ἐποίησε καὶ ὠνόμασε καὶ ἐδίδαξεν ἐν Κορίνθῳ.
θεοφιλὴς μὲν γὰρ οὕτως ἦν ὥστε ἀναπλέων ἐνταῦθα μετὰ χρη- 2
(102 R II) *μάτων μεγάλων, ὧν ἔτυχεν εἰργασμένος περὶ Τάραντα καὶ τοὺς*
ἐκεῖσε Ἕλληνας, μέλλων εἰς τὴν θάλατταν ὑπὸ τῶν πορθμέων
ἐκπεσεῖν δι' αὐτά που ταῦτα τὰ χρήματα, παρῃτήσατο αὐτοὺς πρὸ
τῆς ἐκβολῆς ᾆσαι, ὥσπερ φασὶ τοὺς κύκνους μέλλοντας ἀποθνήσκειν
καὶ προορωμένους τὸν θάνατον ἐμβιβάζειν τὴν ψυχὴν οἷον εἰς
ὄχημα τὸ μέλος. ὁ μὲν δὴ ᾖδε· καὶ γὰρ ἦν νηνεμία καὶ σιγὴ κατὰ 3
θάλατταν· καὶ τὸ μέλος ᾔσθοντο δελφῖνες, αἰσθανόμενοι δὲ περὶ
ναῦν ᾖσαν. παυσαμένου δὲ τοῦ Ἀρίονος καὶ τῶν πορθμέων οὐδὲν
μαλακὸν ἐνδιδόντων, ὁ μὲν ἔρριψεν ⟨ἑαυτὸν⟩ εἰς τὸν πόντον, δελ-
φὶς δ' ὑπελθὼν ἐξεκόμισε τὸν ᾠδὸν ἐπὶ Ταίναρον ὡς εἶχε σὺν τῇ
σκευῇ. Ἀρίων μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον σωθεὶς καὶ φθάσας
τοὺς πορθμέας ἐν Κορίνθῳ ἦν, αὐτὰ δὴ ταῦτα διηγούμενος τῷ
Περιάνδρῳ. ἐπικαταγομένων δὲ τῶν πορθμέων καὶ τοῦ πράγματος 4
ἀχθέντος εἰς ἔλεγχον, οἱ μὲν ἀπέθνησκον, Ἀρίων δέ (οὐ γὰρ Περίαν-
δρος, ἀλλ' Ἀρίων) ποιησάμενος μίμημα χαλκοῦν οὐ μέγα ἀνέθηκεν
ἐπὶ Ταινάρου, [καὶ] αὐτὸν ἐπὶ τοῦ εὐεργέτου καθήμενον. ἐγένετο
δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον καὶ Σόλων μὲν ἐν Κορίνθῳ, φεύ-
γων τὴν Πεισιστράτου τυραννίδα, οὐ φεύγων δὲ τὴν Περιάνδρου.

---

1 *πρότερον* M 3 *ἡμετέροις* B *ἐπιτήδιος* U m. pr. *ἔτι δὲ* secl. Wil., *ἐτιμώμην* Geelius 4 *ἀρείων* BM *μιθυμναῖος* UB *ἀρίωνος* BM *τύπων* M 6 *ἀρείων* B *ὃς* om. M m. pr. 10 *θάλασσαν* M 11 *παραιτήσατο* M 13 *τῇ ψυχῇ οἱονεὶ ὄχημα* UB (hic *οἷον εἰ*) 14 *σειγὴ* M 15 *τὸ μέρος* M malim: *περὶ ⟨τὴν⟩ ναῦν ⟨συν⟩ ᾖσαν; τὴν* etiam Herwerden addi voluit 16 *αρίωνος* BM *πορθμείων* M 17 *μᾶλλον* pro *μαλακὸν* UB *ἑαυτὸν* addidi (item Cobetus) 18 *ταίρανον* U m. pr. 19 *ἀρείων* M 20 *δὲ* pro *δὴ* M 23 *ἀρείων* M *χαλκοῦ* U 24 *καὶ αὐτὸν* UM *καὶ αὐτον* B, *καὶ* seclusit Emp. 26 *πισιστράτου* M huic *μὲν* respondet *ἀλλ' ὅμως* p. 18, 17 *οὐ — περιάνδρου* om. M

5 *οὐ γὰρ ἦν ὅμοιον· ὁ μὲν καταλύσας τὴν δημοκρατίαν ἐτυράννευε τῶν Ἀθηναίων, Περίανδρος δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν, ὃν οἱ μὲν Ἕλληνες τύραννον ἐκάλουν, οἱ δὲ θεοὶ βασιλέα. ἢ γὰρ οὐχ οὕτως ὁ χρησμὸς ἔχει;* (456 M)

ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ ὃς ἐμὸν δόμον εἰσαφικάνει, (103 R
Κύψελος Ἠετίδης, βασιλεὺς κλειτοῖο Κορίνθου,
αὐτὸς καὶ παῖδες.

6 *ὧν εἷς αὐτὸς ὁ Περίανδρος ὁ τῷ πατρὶ ἐκδεξάμενος. οὕτω δὴ Περίανδρος, ὑπὸ μὲν τοῦ θεοῦ βασιλεύς, ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἀνηγορεύθη σοφός· οὗ μεῖζον ὄνομα οὐδεὶς πώποτε βασιλεὺς ἢ τύραννος ἐκτήσατο· ἀλλ' οὐδ' Ἀντίοχος ὁ θεὸς ἐπικληθεὶς οὐδὲ Μιθριδάτης ὁ Διόνυσος. ηὔξατο δ' ἂν καὶ Πιττακὸς ⟨ὁ⟩ Μυτιληναῖος ἅμα ἄμφω κεκλῆσθαι καὶ τύραννος καὶ σοφός· νυνὶ δὲ περιεχόμενος τοῦ δευτέρου ὀνόματος ἀπεσκευάσατο τὴν τυραννίδα. Περίανδρος σοφὸς μὲν ἦν μετ' ὀλίγων, τύραννος δὲ μετὰ πολλῶν·*

7 *ἀμφότερα δὲ καὶ τύραννος καὶ σοφὸς μόνος. παρὰ τοῦτον ὁ Σόλων ἐλθὼν καὶ τυχὼν τῶν κοινῶν· κοινὰ γὰρ τὰ φίλων· ἀλλ' ὅμως ἀνδριάντος οὐκ ἔτυχεν, οὐ δήπου καταφρονῶν ἀνδριάντος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν Σαλαμῖνι χαλκοῦς ἑστάναι μέγα ποιούμενος· πόθεν γε δὴ οὐχὶ ἐν Κορίνθῳ, ἐν τῷ περιπάτῳ τῆς Ἑλλάδος; ἧκε δὲ καὶ Ἡρόδοτος ὁ λογοποιὸς ὡς ὑμᾶς λόγους φέρων Ἑλληνικοὺς ἄλλους τε καὶ Κορινθίους οὐδέπω ψευδεῖς, ἀνθ' ὧν ἠξίου παρὰ τῆς πόλεως μισθὸν ἄρνυσθαι. διαμαρτὼν δὲ [καὶ] τούτου· οὐ γὰρ ἠξίουν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι δόξαν ἀγοράζειν· μετεσκεύασεν ἐκεῖνα ἃ πάντες ἐπιστάμεθα, τὰ περὶ τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὸν Ἀδείμαντον.* (104 II

8 *ἡμᾶς δὲ δὶς ἐπιδημήσαντας οὕτως ἀσμένως ἐπείδετε ὥστε μάλιστα μὲν ἐπειρᾶσθε κατέχειν, ὁρῶντες δὲ ἀδύνατον ὄν, ἀλλά γε τὴν εἰκὼ τοῦ σώματος ἐποιήσασθε καὶ ταύτην φέροντες ἀνεθήκατε εἰς τὰ βιβλία, εἰς προεδρίαν, οὗ μάλιστ' ἂν ᾤεσθε τοὺς νέους προκαλέσασθαι τῶν αὐτῶν ἡμῖν ἐπιτηδευμάτων ἔχεσθαι. οὐ γὰρ ὡς ἕνα τῶν πολλῶν καὶ κατ' ἐνιαυτὸν καταιρόντων εἰς Κεγχρεὰς* (105 II

---

1 *ὁ μὲν ⟨γὰρ⟩* Cobetus *ἐτυράνευε* U 4 *ἢ γὰρ* libri, corr. Emp. 5 *ἐσκαταβαίνει* Herodotus V, 29 6 *μετίδη* M *κλειτοῖς* B 8 *οὗτος* UB *ἐκλεξάμενος* M 11 *οὐδὲ* Emp., *οὔτε* libri 12 *δὲ καὶ* (om. *ἂν*) U *ὁ* add. Wil. *μυτιληναῖος* M *μιτυληναῖος* B *μιτυλιναῖος* U 15 *καὶ περίανδρος* UB(corr. M); ⟨*ὁ δ' οὖν*⟩ *Περίανδρος* Wil. *ὀλίγον* B 17 *ἀνελθὼν* U 18 *ἀλλὰ καίτοι* UBM, corr. editi 23 *καὶ* del. Reiskius 24 *ἡμέτεροι* U 25 *ἅπαντες* uno vocabulo U 26 *ἐπείδετε* Reiskius, *ἐπειδήγε* libri *ὡς ἂν μάλιστά με ἐπειρᾶσθε* libri (*ἐπειρᾶσθαι* M), corr. Emp. 27 *γε* Selden., *καὶ* libri 29 *εἰς προεδρίαν* UBM, *εἰς πρόστῳον* Bethe 31 *κερχρείας* B *κεγχρέας* UM

ἔμπορον ἢ θεωρὸν ἢ πρεσβευτὴν ἢ διερχόμενον, ἀλλ' ὡς μόλις διὰ
μακρῶν χρόνων ἀγαπητὸν ἐπιφαινόμενον, οὕτως ἐτιμήσατε.

(457 M) τιμὴ δ' ἠΰτ' ὄνειρος ἀποπταμένη πεπότηται. 9

ὥστε ἐμὲ ἐν ἀπόρῳ καθεστάναι καὶ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ νὴ Δία
ἤδη πρὸς ἕτερον, πότερ' ὡς ἀληθῶς οὐκ ἔβλεπον οὐδὲ ὕπαρ, ἀλλὰ
ὄναρ ἦν τὰ γιγνόμενα, ἢ τὰ μὲν ἦν ταῦτα ταῖς πάσαις ἀκριβείαις,
σπουδή τε τοῦ πλήθους καὶ κρίσις τῆς βουλῆς, ὁ δ' ἀνδριὰς τῶν
Δαιδάλου ποιημάτων ἔτυχεν ὢν καὶ λαθὼν ἡμᾶς ἀπέδρα. ἀλλ' 10
ἀφ' οὗ Δαίδαλος ἐτελεύτησεν, οὐδεὶς εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν ἐξίκετο
τῆς τέχνης μέχρι τοῦ καὶ δρασμὸν ἐμποιεῖν τῷ χαλκῷ· ἀλλὰ δια-
βεβηκότας μὲν εὖ καὶ καλῶς ποιοῦσι, τοὺς δὲ καὶ ἐφ' ἵππων ὀχου-
μένους· μένουσι μέντοι οὗτοι πάντες κατὰ σχῆμα καὶ χώραν, κἂν
μή τις αὐτοὺς μετακινήσῃ, τό γε ἐπ' αὐτοῖς εἶναι χαλκὸς ἄδραστος,
[106 R II) ἂν καὶ πτερὰ ἔχῃ, ὥσπερ καὶ ὁ τοῦ Πυθαγόρου Περσεύς. ἵνα δὲ 11
καὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης ἢ τῆς Δαιδαλείου, τί παθὼν ἂν ὑμῶν
ἀπηλλάγη τῆς πόλεως, ὑπὲρ ἧς τοὺς δύο θεούς φασιν ἐρίσαι,
Ποσειδῶνα καὶ τὸν Ἥλιον, τὸν μὲν τοῦ πυρὸς κύριον, τὸν δὲ τοῦ
ὕδατος; ἐρίσαντε δὲ καὶ τὴν δίαιταν ἐπιτρέψαντε τρίτῳ θεῷ πρεσ-
βυτέρῳ, οὗ

πλεῖσται μὲν κεφαλαί, πλεῖσται δέ τε χεῖρες,

τούτῳ τὴν δίαιταν ἐπιτρέψαντες ἀμφότεροι τήνδε τὴν πόλιν καὶ
τὴν χώραν ἔχουσιν· οὔτι που μικρὸν οὐδ' ἀμυδρὸν σημεῖον τῆς
πρὸς τὰς ἄλλας ὑπεροχῆς. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι λήξεις τε καὶ κτή- 12
σεις τῶν θεῶν κατὰ μόνας εἰσίν· Ἄργος μὲν Ἥρας, Ἀθηνᾶς δὲ
Ἀθῆναι· καὶ αὐτῶν γε τούτων τῶν θεῶν Ῥόδος μὲν Ἡλίου, Ὀγχη-
στὸς δὲ Ποσειδῶνος, Κόρινθος δὲ ἑκατέρων. εἰκάσαις ἂν αἰνιττο-
μένου τοῦ μύθου τὸ τῆς γῆς ἐν μέσῳ δύο πελαγῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου
ἐξαίρετον [βουλομένου τοῦ Ποσειδῶνος]. τὸ μὲν οὖν τοῦ μύθου τε
καὶ τοῦ λόγου, τῇδέ πῃ συνᾴδοντα, τρίτην ἐπὶ δισσοῖς μάρτυσι 13

---

1 ἀλλ' ὡς Casaub., ἄλλως libri; ἄλλως, ἀλλ' ὡς malit Emp. 2 ἐπιφερόμενον M 3 δ' ητ' U ὄνιρος M Cf. Hom. Od. XI 222 ψυχὴ δ' ἠΰτ' ὄνειρος etc. 6 γενόμενα M ταὐτὰ UB 7 τοῦ Reiskius, τις libri 9 ἐξέκετο M 10 μέχρι οὗ M 11 ὀχουμένους (post χ littera erasa) U 12 μὲν οὗτοι B μὲν τοιοῦτοι M κατὰ χώραν U 13 μετακινήσει M εἴη libri, εἶναι Selden. 15 ἦν UB ἦν M, corr. editi δαιδαλίου M μαθὼν M 16 ἀπηλλάγη Casaub., ἀπηλλάττη M ἀπηλλάγην UB 17 ποσιδῶνα M 18 ἐπέτρεψαν τὲ M 20 τε om. UB versus unde sumptus sit nescio 21 τοῦ βριάρεω post versum add. M τε καὶ UB 25 ὀγχιστὸς UB ἄγχιστος M, corr. editi 28 ἐξαίρετον libri, ξηρανθὲν Geelius βουλομένου — Ποσειδῶνος secl. Bethe 29 τοῦ ante λόγου om. U συνᾴδοντα scripsi, συνάιδονται libri, τρίτιν B δισσοῖς μάρτυσι scripsi, τρισσαῖς χάρισι libri, δισσαῖς χάρισι Geelius

τὴν ϑεσπιῳδὸν Σίβυλλαν παρακαλεῖ· τρανῇ δὲ ἐκ ϑεοῦ φωνὴν
λαχοῦσα ᾄδει μάλα μέγα·

— εὐδαίμων πιτυώδεος ὄλβιος αὐχὴν (458 M)
Ὠκεανοῦ κούρης Ἐφύρης, ἔνϑα Ποσειδῶν,
μητρὸς ἐμῆς Λαμίας γενέτωρ, προύϑηκεν ἀγῶνα
πρῶτος ἅμ' Ἠελίῳ, τιμὰς δ' ἠνέγκατο μοῦνος.

14 καὶ γάρ τοι καὶ ἀγῶνα πρῶτον ἐνταυϑοῖ τεϑῆναί φασιν ὑπὸ τῶν
δύο ϑεῶν, καὶ νικῆσαι Κάστορα μὲν στάδιον, Κάλαϊν δὲ δίαυλον·
καὶ γὰρ Κάλαϊν φασι δραμεῖν, ἀπεχόμενον τοῦ πέτεσϑαι. δεῖ δὲ
καὶ τοὺς ἄλλους, ἐπείπερ ἠρξάμεϑα, ἀϑλοφόρους τε λεχϑῆναι καὶ
νικηφόρους. Ὀρφεὺς κιϑάρᾳ, Ἡρακλῆς πάμμαχον, πυγμὴν Πολυ-
δεύκης, πάλην Πηλεύς, δίσκον Τελαμών, ἐνόπλιον Θησεύς. ἐτέϑη
δὲ καὶ ἵππων ἀγών, καὶ ἐνίκα κέλητι μὲν Φαέϑων, τεϑρίππῳ δὲ
15 Νηλεύς. ἐγένετο δὲ καὶ νεῶν ἅμιλλα, καὶ Ἀργὼ ἐνίκα, καὶ μετὰ
ταῦτα οὐκ ἔπλευσεν, ἀλλὰ αὐτὴν ἀνέϑηκεν ὁ Ἰάσων ἐνταῦϑα
τῷ Ποσειδῶνι, καὶ τὸ ἐπίγραμμα ἐπέγραψεν, ὅ λέγουσιν Ὀρ-
φέως εἶναι·

Ἀργὼ τὸ σκάφος εἰμί, ϑεῷ δ' ἀνέϑηκεν Ἰάσων,
Ἴσϑμια καὶ Νεμέοις στεψάμενον πίτυσιν.

ὅπου δὲ ϑεοὶ ἀγωνοϑετοῦσιν, ἡμίϑεοι δὲ νικῶσι καὶ νικῶνται,
ἀναπαύεται δὲ Ἀργώ, τίνα τούτου τόπον καλλίω ἐξευρεῖν ἐδύνατο
αὐτὸς ὁ Δαίδαλος πτεροῖς πετόμενος, οὐχ ὅτι γε δὴ τὸ Δαιδάλου
16 ποίημα; ἀλλ' οὔτε ἀπέδρα οὔτε ἐπεχείρησεν οὐϑ' ὅλως ἐμέλλησε·
καταλείπεται τοίνυν αὐτοὺς τοὺς Κορινϑίους ἐκβαλεῖν αὐτὸν μήτε (108 R II
κρίσεως προτεϑείσης μήϑ' ὅλως αἰτίαν ἔχοντας ἐπενεγκεῖν. καὶ
τοῦτο ἐπείσϑη τις κατὰ Κορινϑίων; ὧν οἱ πρόγονοι διὰ πάντων (459 M)
Ἑλλήνων μάλιστα δὴ δικαιοσύνην ἐπήσκησαν. ἦ γὰρ οὐχ οὗτοί
εἰσιν οἱ τὰς τυραννίδας ἐν ταῖς πόλεσι καταλύοντες καὶ τὰς δη-
μοκρατίας καϑιστάντες καὶ τὰς Ἀϑήνας ἀπὸ τῶν τυράννων ἐλευ-
17 ϑερώσαντες, πρότερον μὲν ἀπὸ Ἱππίου, ὕστερον δὲ ἀπὸ Κλεομέ-
νους, καὶ μετὰ ταῦτα ὡς αὐτοὶ Ἀϑηναῖοι πρᾶγμα ποιεῖν ἐπεχείρουν

---

1 τρανῇ δὲ ἐκ scripsi, τῇ μὴ δέ οἱ M τιμῇ δέοι U item B sed δέ οἱ 3 εὐδαίμων πιτυώδεος scripsi, ὦ δαίμων τι τύω δέος M ὦ δαῖμον τί τοι ὧδε ὅς UB 4 Ἐφυραίης editi 5 λαμείας M 6 ἅμ' om. U 11 πάμμαχον libri, παμμάχιον Dind. 12 ϑησσεὺς B 13 τεϑρείππῳ M 15 ἀλλ' B 16 ὀρφέος M 18 δ' ἐμὲ ϑῆκεν M 19 ἐπητύσιν M 23 ἐμέλησε B ἐμέλησεν U 24 καταλίπεται M ἐμβαλεῖν M 25 μηδ' ὅλως U ἔχοντος UBM, corr. editi 26 ἐπείσϑει τις M post Κορινϑίων interrogationem significavi 27 ἦ γὰρ Emp., ἡ γὰρ M ἢ γὰρ UB 31 Ἀϑηναῖοι om. U

Ἱππίου καὶ Ἰσαγόρου καὶ τυραννίδα τῆς Ἑλλάδος καθίστασθαι, πρῶτοι μὲν αἰσθόμενοι, μάλιστα δὲ ἀλγήσαντες, ἡγεμόνες ⟨δὲ⟩ τοῖς ἄλλοις τῆς ἐλευθερίας καταστάντες, καὶ ταύτην τὴν διάνοιαν οὐ μόνον ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν Λακεδαιμονίων διαφυλάξαντες; καὶ ⟨γὰρ⟩ Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ τῶν κοινῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Θηβαίων καὶ Ἠλείων πόλεως ἀντέβησαν·
(109 R II) *ᾧ καὶ διέδειξαν οὐ φιλολάκωνες ὄντες, ἀλλ' ἁπλῶς φιλέλληνες καὶ φιλοδίκαιοι καὶ φιλελεύθεροι καὶ μισοπόνηροι καὶ μισοτύραννοι.*
μισοβάρβαροι μὲν γὰρ οὕτως ἦσαν, ὥστε εἰς Θερμοπύλας τετρα- 18
κοσίους σφῶν αὐτῶν ἀπέστειλαν, ὅτεπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι τριακοσίους. ἐν Σαλαμῖνι δὲ ἠρίστευσαν καὶ τῆς νίκης αἴτιοι κατέστησαν. Ἡροδότῳ γὰρ οὐ προσέχω, ἀλλὰ τῷ τάφῳ καὶ τῷ Σιμωνίδῃ, ὃς ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῖς νεκροῖς τῶν Κορινθίων τεθαμμένοις ἐν Σαλαμῖνι·

ὦ ξεῖν', εὔυδρόν ποτ' ἐναίομεν ἄστυ Κορίνθου,
νῦν δ' ἅμμ' Αἴαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς.
ῥεῖα δὲ Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἑλόντες
καὶ Μήδους ἱερὰν Ἑλλάδ' ἱδρυσάμεθα.

ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ἐπίγραμμα Σιμωνίδῃ εἰς αὐτὸν τὸν στρατηγὸν 19
ἐξαίρετον·

οὗτος Ἀδειμάντου κεῖνου τάφος, οὗ διὰ βουλὰς
(460 M) *Ἑλλὰς ἐλευθερίας ἀμφέθετο στέφανον.*

(110 R II) *ἠλευθέρωσαν δὲ καὶ τὴν Σικελίαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, καὶ τὰς Συρακούσας δὲ ἀπὸ τῶν τυράννων. ἦν δ' ἰδεῖν Διονύσιον ἐν Κορίνθῳ, θέαμα κάλλιστον, οὐδενὸς κύριον· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τοῦτον οὐδεὶς ἠδίκει οὐδὲ ἐξέβαλλεν οὐδ' ἐξήλαυνε [τῶν ἐκ Σικελίας].*
τὸ δ' ἀνάθημα τῆς πόλεως τίς ἀνέτρεψεν; οὐ μὲν οὖν στρόβιλος 20

---

1 *εἰσαγόρου* M; scribendum aut ⟨*τὸ*⟩ *Ἱππίου* aut *Ἰσαγόρου* ⟨*ἀδικώτερον*⟩ 2 *δὲ* addidi, idem voluit Herwerden 3 *τὴν* om. M 5 *γὰρ* addidi 7 *φιλοκάλως ἔχοντες* libri, *φιλολάκωνες ὄντες* Selden. 9 *γὰρ* om. M 10 *ὅτε παρα καὶ* M *τριακοσίους* Cobetus ex Herodot. VII 202, *τετρακοσίους* libri 12 idem epigramma affert Plut. de Herod. malign. 39 Simonide non nominato cf. Bergk. PL III p. 454 ed. 4. 15 *ὦ ξεῖνε* M *ὦ ξένε* UB, corr. Brunck. *εὔδρόν* U 16 *νῦν δὲ μετ' αἴαντος* libri, corr. Valckenaer Plutarchi vestigia secutus *ἔχε* M 17 *ἐνθάδε* pro *ῥεῖα δὲ* Plut. *νῆας* B *ναῦς* UM 18 *Ἑλλάδα ῥυσάμεθα* Jacobsius *Ἑλλάδα ῥυόμεθα* Plut. 19 *ἐπίγραμμα*: item apud Plut. l. l. prostat 21 *ὃν διὰ πᾶσα* Plut. 24 *συρακούσσας* BM *τῶν* om. M *ἐν* M *μὲν ἐν* UB 25 *τούτων* U 26 *οὐδ'* priore loco U *οὐδὲ* altero loco B *τῶν ἐκ Σικελίας* del. Dind. 27 *οὐ* scripsi, *εἰ* libri *στρόφιλος* M

ἢ πρηστὴρ ἢ σκηπτὸς ἐμπεσὼν * * * σείων καὶ κεραυνὸν ἰθύνων.
εἰ δ' ἔστι τις κρίσις ἀνδριάντος, οἵαν φασὶν ἐν Συρακούσαις γενέ-
σθαι — ὃν δὲ τρόπον οὐκ ὀκνήσω ἐπεμβαλόμενος διηγήσασθαι·
Συρακοσίους τοὺς ἀποίκους τοὺς ὑμετέρους ἐν πολλοῖς πολέμοις
πρὸς Καρχηδονίους καὶ τοὺς ἄλλους βαρβάρους τοὺς τὴν Σικελίαν (111 R I
καὶ τὴν Ἰταλίαν κατοικοῦντας ὁ χαλκὸς ἐπιλελοίπει καὶ τὸ νόμισμα·
21 ἐψηφίσαντο οὖν τοὺς τῶν τυράννων ἀνδριάντας (οἱ δὲ πολλοὶ ἦσαν
παρ' αὐτοῖς χαλκοῦ πεποιημένοι) συγκόψαι κρίσιν γε [ἐν] αὐτοῖς
ποιήσαντες, ὅστις ἄξιος αὐτῶν καταχωνευθῆναι καὶ ὅστις οὔ· καὶ
περιγίγνεται τῇ δίκῃ, ἵνα καὶ τοῦτο ἀκούσητε, Γέλων ὁ Δεινομέ-
νους· οἱ δ' ἄλλοι πάντες κατεκόπησαν, πλὴν ἄρα Διονυσίου τοῦ
22 πρεσβυτέρου τῶν τὸ σχῆμα τοῦ Διονύσου περικειμένων — εἰ δὲ
γένοιτο καὶ παρ' ὑμῖν ψήφισμά τι τοιοῦτον, ἀνδριάντων εὐθύνας
εἶναι — μᾶλλον δ' εἰ θέλετε καθάπερ ἐψηφισμένον γε τοῦτο καὶ
ἀγῶνος ἐνεστηκότος, δότε μοι, δότε τοὺς λόγους ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς (112 R II)
ὑμᾶς οἷον ἐν δικαστηρίῳ ποιήσασθαι.

ἄνδρες δικασταί, ἅπαντά φασι δεῖν προσδοκᾶν ἐν τῷ μακρῷ
χρόνῳ· οὗτος δ' ἐν τῷ βραχεῖ κινδυνεύει τεθῆναι μὲν ὡς ἄριστος
23 Ἑλλήνων, ἐκπεσεῖν δ' ὡς πονηρότατος. ὅτι μὲν οὖν καλῶς καὶ
δικαίως καὶ συμφερόντως τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ καὶ πᾶσι τοῖς
Ἕλλησιν ἐστάθη, πολλὰ ἔχων εἰπεῖν ἓν ὑμῖν βούλομαι διηγήσασθαι
γενόμενον ἐν ταῖς αὐταῖς Συρακούσαις. καὶ γὰρ οἰκεῖον τὸ παρά-
δειγμα· καὶ δίκαιον ἴσως ἐστίν, ὥσπερ ἐκεῖνοι τιμῶσι τὴν μητρό-
πολιν, οὕτω καὶ ὑμᾶς τὰ τῆς ἀποικίας τῆς ὑμετέρας ἔργα, ⟨ἃ ἂν⟩
24 καλῶς ἔχῃ, μιμεῖσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους (461 I
χρόνους Λευκανόν τινα ἄνθρωπον, ὅτι πρεσβείαν τινὰ εἰς τὸν
δῆμον ἀπήγγειλε δωριστί, ἡσθέντες αὐτοῦ τῇ φωνῇ τά τε ἄλλα
ὑπὲρ ὧν ἧκεν οὐκ ἄπρακτον ἀπεπέμψαντο καὶ ταλάντῳ ἐδωρήσαντο
καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ σώματος ἐστήσαντο * * * παρὰ τῶν ἀστυγει- (113 R II)
τόνων καὶ τῶν ἐκείνῃ Δωριέων, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν τὴν Ἰταλίαν

---

1 post ἐμπεσὼν lacunam statuo sic fere explendam: ⟨οὐ Ζεὺς αἰγίδα⟩ σείων εἰθύνων M 2 δὲ U συρακούσσαις UM 3 ἐπεμβαλλόμενος UB 4 συρακουσσίους U πολέμοις πολλοῖς (hoc ord.) B; malim ἐν πολέμοις πολεμηθεῖσι πρὸς etc. 7 οἳ δὴ U 8 ἐν delevit Cobetus 10 περιγίνεται M 12 Διονύσου Casaub., διονυσίου libri 13 ἡμῖν UBM, corr. editi 14 ἐψηφισμένον γε τοῦτο scripsi, ἐψηψισμένον καὶ τοῦτο UBM τοῦ post καὶ add. Emp. 21 ἐστάθη Emp., ἐστάθην libri 22 συρακούσσαις UBM, συρακούσαις T 24 οὕτως U ἃ ἂν add. Wil. 25 ἔχῃ Wil., ἔχει libri 29 lacunam significavit Casaubonus: hanc ob rem gratias iis egerunt ceteri Dorienses. καὶ διὰ τοῦτο πολὺν ἔπαινον ἐκτήσαντο Cobetus 30 καὶ prius om. UB

κατοικούντων, ὡς εὖ τὸν ἄνδρα καὶ φιλοκάλως ἀμειψάμενοι ὑπὲρ τοῦ γένους τοῦ Δωρικοῦ, οὗ τὴν φωνὴν ἐπησκήκει ἄχρι τοῦ καὶ λέγειν δυνατὸς εἶναι. εἰ δέ τις οὐ Λευκανὸς ὤν, ἀλλὰ Ῥωμαῖος, 25
οὐδὲ τοῦ πλήθους, ἀλλὰ τῶν ἱπποτρόφων, οὐδὲ τὴν φωνὴν μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην καὶ τὴν δίαιταν καὶ τὸ σχῆμα τῶν Ἑλλήνων ἐζηλωκώς, καὶ ταῦθ᾽ οὕτως ἐγκρατῶς καὶ περιφανῶς, ὡς οὔτε τῶν πρὸ αὐτοῦ Ῥωμαίων οὔτε τῶν καθ᾽ αὑτὸν Ἑλλήνων (εἰρήσεται γάρ) οὐδὲ εἷς· τῶν μὲν γὰρ Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους ἔστιν ἰδεῖν ἐκεῖσε πρὸς τὰ τῶν Ῥωμαίων πράγματα ἀποκλίνοντας, τὸν δὲ [προστάτην] πρὸς τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τούτων ἕνεκα καὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ πολιτικὸν ἀξίωμα καὶ πάνθ᾽ ἁπλῶς προϊέμενον, ἵν᾽ αὐτῷ
(114 R II) *περιῇ ἓν ἀντὶ πάντων Ἕλληνι δοκεῖν τε καὶ εἶναι — εἶτα τοῦτον οὐκ ἐχρῆν παρ᾽ ὑμῖν ἑστάναι χαλκοῦν; καὶ κατὰ πόλιν γε· παρ᾽* 26
ὑμῖν μέν, ὅτι Ῥωμαῖος ὢν ἀφηλληνίσθη, ὥσπερ ἡ πατρὶς ἡ ὑμετέρα, παρὰ Ἀθηναίοις δέ, ὅτι ἀττικίζει τῇ φωνῇ, παρὰ Λακεδαιμονίοις δέ, ὅτι φιλογυμναστεῖ, παρὰ πᾶσι δέ, ὅτι φιλοσοφεῖ καὶ πολλοὺς μὲν ἤδη τῶν Ἑλλήνων ἐπῆρε συμφιλοσοφῆσαι αὐτῷ, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν βαρβάρων ἐπεσπάσατο. ἐπ᾽ αὐτὸ γὰρ τοῦτο 27
καὶ ἐδόκει ὑπὸ τῶν θεῶν οἷον ἐξεπίτηδες κατεσκευάσθαι, Ἕλλησι μέν, ἵνα ἔχωσιν οἱ ἐπιχώριοι τῆς Ἑλλάδος παράδειγμα ὡς οὐδὲν τὸ παιδευθῆναι τοῦ φῦναι πρὸς τὸ δοκεῖν διαφέρει· Ῥωμαίοις δέ, ἵνα μηδ᾽ οἱ τὸ ἴδιον ἀξίωμα περιβεβλημένοι τὸ παιδεύεσθαι πρὸς
(462 M) *τὸ ἀξίωμα παρορῶσι· Κελτοῖς δέ, ἵνα μηδὲ τῶν βαρβάρων μηδεὶς ἀπογιγνώσκῃ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, βλέπων εἰς τοῦτον.*

ἐστάθη μὲν οὖν διὰ τοιαύτας τινὰς προφάσεις (ἵνα μὴ πλείους λέγων δοκῶ προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν), ἔστι δ᾽ οὐχ ὅμοιον 28
(115 R II) *ὑπὲρ ἀναστάσεως εἰκόνος βουλεύεσθαι καὶ καθαιρέσεως. διὰ τί; ὅτι ἕκαστος τούτων τῶν παρ᾽ ὑμῖν ἀνακειμένων, εἴτε ⟨βελτίων*

---

6 *ὡς* om. M 7 *αὐτοῦ* U *αὑτοῦ* BM 8 vulgo haec ita eduntur: *τοὺς ἀρίστους ἔπεισε πρὸς* (om. *ἔστιν ἰδεῖν*); speciosa sane lectio, quae tamen nec librorum auctoritate fulcitur nec conexui apta est 9 *ἀποκλείνοντας* M 10 *προστάτην* seclusi, dittographiam esse ratus 11 *προϊέμενον* libri, *προϊέμενος* Reiskius 12 *ἓν ἀντὶ πάντων* Valesius, *ἐναντίον πάντων* libri 17 *συμφιλοσοφήσειν* libri, corr. Geelius 18 *ἐπ᾽ αὐτὸ* Selden., *ἐπέπαυτο* libri *τοῦτο* om. U 19 *ἕλληνι* UB 20 *ἔχουσιν* M *ὡς* om. M 21 *διαφέρειν* UB 22 malim: *αὐτοὶ* vel *οὗτοι* pro *οἱ* 24 *ἀπογινώσκῃ* U *ἑλλήνων* U (corr. M) 25 *ἐστάθη* scripsi, *ἐστάθην* libri; prima persona quae in parenthesi (*ἐμαυτὸν*) ferri potest, hic intolerabilis, quia his verbis relegamur ad p. 22,19 *ὅτι μὲν οὖν καλῶς — ἐστάθη* 26 *προάγειν* Emp., *προσάγειν* libri 27 *καθάρσεως* U 28 *βελτίων εἴτε* add. Dind. secutus Casaubonum

εἴτε⟩ χείρων ἐστίν, ἤδη τὰ τῆς ὁσίας περίκειται, καὶ χρὴ τὴν πόλιν
αὐτοῦ προεστάναι ὡς ἀναθήματος. πολλὰ ἂν τις ἔχοι εἰπεῖν
ὑπὲρ τοῦ μὴ δεῖν Γοργίαν τὸν σοφιστὴν ἐν Δελφοῖς ἑστάναι, καὶ
ταῦτα μετέωρον καὶ χρυσοῦν. Γοργίαν λέγω; ὅπου γε καὶ Φρύνην
29 τὴν Θεσπιακὴν ἔστιν ἰδεῖν, ἐπὶ κίονος κἀκείνην ὡς Γοργίαν. ἀλλὰ
τὸ μὲν εὐθὺς ἐνστῆναι νόμιμον ἴσως καὶ πολιτικόν, τὸ δ' ὕστερον (116 R II)
ἐλθόντας τῆς ἀναθέσεως ἀναλύειν πειρᾶσθαι τὰ δεδογμένα, Ἄπολ-
λον, βαρύ· καὶ οὐδεὶς ἂν ἠνέσχετο τῶν Ἀμφικτυόνων. καὶ γὰρ εἰ
μὴ δέον ἐστάθησαν, τὸ σταθῆναι προλαβόντες δέον ἑστήκασιν, ἐξ
οὗ προειλήφασιν. ὥσπερ γὰρ τῶν εἰς ἐνιαυτὸν αἱρουμένων κἂν
ἀνάξιος ᾖ τις ἀρχῆς, τὸν γοῦν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον εἰς ὃν ᾑρέθη ἄρχων
διατελεῖ, οὕτω δὲ καὶ τοῖς ἀνδριᾶσι κύριον εἶναι δεῖ τὸν χρόνον,
30 ἐφ' ὃν ἐστάθησαν· ἔστι δὲ οὗτος πᾶς ὁ λοιπὸς χρόνος. ἢ τί
διοίσετε τῶν τοὺς πηλίνους πλαττόντων; τί δὲ καλὸν ἕξετε λέγειν
πρὸς τοὺς ἀπαιτοῦντας ὑμᾶς τὸν λόγον τοῦ τὰς μὲν τιμὰς εἶναι
παρ' ὑμῖν θνητάς, τὰς δὲ ἀτιμίας ἀθανάτους; εἰ τοίνυν οὐδὲν
αἰσχρὸν τοῦτό ἐστι, καίπερ ὂν δεινόν, οὐ κομιδῇ τετυφωμένης πολι-
τείας ἀνδριάντες ἐπέτειοι, ὥσπερ οἱ καρποί; οὓς γὰρ οὐχ ἵν' εὐθὺς
ἐκλείπωσιν, ἀλλ' ὅπως πλεῖστον χρόνον παραμείνωσι, χαλκοῦς
31 ἵστατε, τούτους ἀποφαίνετε καὶ τῶν κηρίνων μαλακωτέρους. ἢ νὴ
Δί' ὅτι ὀφθῆναι πονηροὺς ὕστερον συνέβη; εἰ μὲν ὕστερον γεγό-
νασιν, οὐκ ἀφίησι τὴν πόλιν τῆς αἰτίας· οὐ γὰρ τῶν μελλόντων, (468 M)
ἀλλὰ τῶν παρῳχηκότων ὑμεῖς δίδοτε τὰς τιμάς. εἰ δὲ πρότερον (117 R II)
ὢν τοιοῦτος ὕστερον κατωπτεύθη, ποτέρως ἂν οἴεσθε μᾶλλον παρὰ
τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκιμῆσαι καὶ ποτέρως ἂν τοὺς εὖ βουλομένους
ὑμᾶς ποιεῖν προκαλέσασθαι, τὴν κρίσιν ἀνάδικον ποιήσαντες ἢ
τοῖς ἅπαξ δεδογμένοις ἐμμείναντες; ἐγὼ μὲν οὕτως ἡγοῦμαι. τὸ
32 μὲν γὰρ ἠτυχηκότων, τὸ δὲ βεβαίων ἐστὶν ἀνθρώπων. οὔπω
λέγω τὸ μέγιστον, ὅτι οὐκ ἐκ διαβολῆς, ἀλλ' ἐκ καταδίκης, μηδ'
ἐκ τῆς τυχούσης αἰτίας, ἀλλ' ἐκ τῆς μεγίστης δεῖ τὴν τηλικαύτην,

---

1 ὁσίας Selden., οὐσίας libri; malim: τὸ τῆς ὁσίας cf. Demosth. c. Mid. § 126
3 γοργείαν M 4 γοργίαν τί λέγω U γοργίαν τι λέγω B (τι a corr. in M)
5 ἐπὶ κίονος Jacobs, ἐπ' εἰκόνος BM ἐπὶ εἰκόνος U 6 εὐθὺς ἐνστῆναι M εὐ-
θὺς ἔνεστι B ἐστιν εὐθὺς U καὶ νόμιμον UB 11 ἄξιος M ᾖ τις Reiskius,
ᾖ τῆς libri ᾑρέσθη B 12 διατελεῖν U malim δὴ pro δὲ 13 ἐφ' ὃν B ἐφ'
ὧν M ἀφ' ὧν U ἔστη B 14 πηλείνους M τί δαὶ UB 16 οὐδὲν Emp. du-
bitans, οὐδὲ libri 17 οὐ scripsi, ὡς libri; πῶς οὐ Reiskius 18 ἐπέτειοι Reis-
kius, ἐπέτιοι BM ἐπε:΄:τιοι (cum rasura) U 20 ἱστᾶτε UB καὶ om. U
21 ὅτι om. M m. pr. 22 malim: ἀφιᾶσι 25 εὐδοκιμήσειν libri, εὐδοκι-
μῆσαι Emp. βουλομένους Selden., βουλευομένους libri 26 ἀνάδικον Wil, ἂν
δ' αὐτὸν M ἀνάδαστον UB 28 εὐτυχηκότων M m. pr. 29 οὐκ Wil. οὐδ' libri

ἂν ἄρα δέῃ, τιμὴν ἀνατραπῆναι. διαβολῆς μὲν γὰρ ἕνεκα κἂν Σωκρά-
της εἴη τῶν νέων διαφθορεὺς καὶ πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις νομιζο-
μένων ἀνατροπεύς, ἀπὸ τῶν θεῶν ἀρχόμενος. τίνας γὰρ οὗτοι οὐ δια-
βεβλήκασιν οἱ πάντα διαβάλλοντες; οὐ Σωκράτην; οὐ Πυθαγόραν;
οὐ Πλάτωνα; οὐκ αὐτὸν τὸν Δία καὶ τὸν Ποσειδῶ καὶ τὸν Ἀπόλλω
καὶ τοὺς ἄλλους θεούς; ἅπτονται δὲ καὶ τῶν θηλειῶν θεῶν, ὧν 33
εἰκὸς ἦν ἔτι μᾶλλον ἢ τῶν ἀρρένων ἐντρέπεσθαι. νῦν ἀκούετε
118 R II) γὰρ ἃ λέγουσι τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὴν Ἕω· ἀπέ-
χονται δ' οὐδὲ τῆς Ἀθηνᾶς οὐδὲ τῆς Ἀρτέμιδος· ἀλλὰ τὴν μὲν
ἀπογυμνοῦσι τῷ Ἀκταίωνι, ⟨τὴν δὲ⟩ καὶ συνάγουσι τῷ Ἡφαίστῳ
καὶ ποιοῦσι τὴν παρθένον μικροῦ μητέρα. ταῦτ' οὖν ἐπιστάμενοι
θαυμάζετε, εἰ καὶ κατὰ τούτου τις ψόγος διεδόθη, ὃν ἐκφυγεῖν
μὲν οὐδενὶ τῶν πάντων ὑπῆρξε τῶν ἐν δόξῃ βεβιωκότων, τὴν δὲ
ἀφορμὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς περὶ τοὺς λόγους εἴτ' ἐπαφροδισίαν αὐτὴν
εἴθ' ὅ,τι δήποτε χρὴ καλεῖν τοῦτο ὃ καὶ ὑμεῖς σὺν γυναιξὶ καὶ
τέκνοις ἀπεδέξασθε; οὐ σκέψεσθε; οὐκ ἀναμνησθήσεσθε πρὸς 34
ἑαυτούς, εἴ τι τοιοῦτον αὐτῷ παρ' ὑμῖν πέπρακται; καίτοι πόλιν
119 R II) οἰκεῖτε τῶν οὐσῶν τε καὶ γεγενημένων ἐπαφροδιτοτάτην, ἀλλ'
(464 M) ὅμως οὐδὲν ἠκούσατε, θαρρῶν δ' ἂν εἴποιμι ὅτι μηδὲ ἄλλος τις
Ἑλλήνων. εἶτα τὸν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἐν πλείονι ἀδείᾳ καὶ συγγνώμῃ
κοσμίως βεβιωκότα, τοῦτον ἐπὶ τῆς Ῥώμης παρ' αὐτὸν τὸν ἄρχοντα
καὶ τοὺς νόμους ἡγεῖσθε μεταβεβλῆσθαι; ἀλλὰ τοῦτό γε παραπλή-
σιόν ἐστιν, ὥσπερ ἂν εἴ τις τὸν ἀθλητὴν φαίη καθ' αὑτὸν μὲν
εὐτακτεῖν, ἐν δὲ τῷ σταδίῳ καὶ παρὰ τὸν ἀγωνοθέτην πλημμελεῖν.
παρρησίαν δὲ ἄγω διπλῆν, ἑνὸς μὲν ⟨ἕνεκα⟩ τοῦ συνειδότος, ἑτέρου 35
δὲ τοῦ ἀγωνοθέτου. πεπιστευκότος μὲν γὰρ ἦν τιμωρίαν παρὰ τοῦ
ἡμαρτηκότος λαβεῖν, ἀκούσαντος δὲ μηνῖσαι· ὅπερ ἐκεῖνος ἐποίησεν.
ὑμεῖς δ' ἐπακολουθήσαντες ἀνθρώποις — οὐδὲν δὲ αὐτοὺς ἐρῶ
120 R II) ὡς ἀμυνόμενος· πλὴν ὅτι δικαιότερον ἦν ἐκείνους ὑμῖν ἀκολουθεῖν
ἢ ὑμᾶς ἐκείνοις. ὑμεῖς γάρ ἐστε νῦν τὸ δὴ λεγόμενον πρῷρα καὶ 36

---

1 ἂν ἄρα δέῃ Emp., ἂν ἄρα δεῖ M ἀνάδαστον UB κἂν Dind., καὶ libri 4 διαβαλόντες UB 5 τὸν ante Ποσειδῶ om. B 7 post νῦν interpungit graviter U. νῦν aut delendum aut cum Emperio in νὴ Δία mutandum 10 τὴν δὲ add. Selden. ἡφέστωι U 11 τοῦτον pro ταῦτ' οὖν M 12 θαυμάζεται M τούτου τις Reiskius, τοῦτό τις libri 13 βεβηωκότων U 15 ὅ om. UB 16 ἀπεδέξασθαι M οὐ σκέψεσθε om. M 18 ἐπαφροδιτωτάτην U 20 τῶν pro τὸν U ἀδίαι U 22 μεταβέβλησθε M 23 κατ' αὐτὸν libri, corr. Emp. 25 ἕνεκα addidi τὸ συνειδὸς = bona conscientia 26 γαρ ἦν Wil., πᾶσαν libri 27 μηνῖσαι scripsi, μηνῦσαι libri; si persuasum fuisset Hadriano de Favorini culpa, poena eum affecisset; quod ei succensuit, famae obsecutus est 29 ὑμῖν om. M

πρύμνα τῆς Ἑλλάδος, ὄλβιοι μὲν καὶ ἀφνειοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν
ὀνομάτων ἐκ παλαιῶν χρόνων ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ τῶν θεῶν
ὀνομαζόμενοι, ὅτε καὶ τῶν ἄλλων τισὶν ὑπῆρχε καὶ πλουτεῖν καὶ
δύνασθαι· νῦν δ' ἀφ' οὗ προλέλοιπεν ὁ πλοῦτος Ὀρχομενόν τε
καὶ Δελφοὺς ἐλέῳ μὲν ὑμῶν δύνανται διαφέρειν, ζήλῳ δὲ οὐδὲ εἷς.
37 καὶ ταῦτα μὲν ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἣν οὐ δεῖ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν
αἰσχύνην ὀφλεῖν, ὅταν τὸν ὑφ' ὑμῶν ἐκπεπτωκότα πάντες ἄσμενοι
καταδέχωνται οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ καλῶσι καὶ διαπρεσβεύωνται καὶ
τιμαῖς ταῖς τε ἄλλαις γεραίρωσι καὶ δὴ καὶ τῇ τῶν εἰκόνων ἀνα-
θέσει. ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς εἰκόνος νῦν ἐρῶ λόγον, ὃν εἶπεν
Ἀναξαγόρας υἱὸν ἀποβεβληκώς ,,Ἤιδειν θνητὸν γεγεννηκώς.' ἀλλ'
οὖν ἤδειν ὅτι τούτων τῶν ἀνδριάντων ἕκαστος ἀνατίθεται μὲν ὡς
αἰώνιος ἐσόμενος, φθείρεται δὲ ἄλλος κατ' ἄλλην εἱμαρμένην, κοι-
νοτάτην μὲν καὶ δικαιοτάτην καὶ πᾶσι πράγμασι προκειμένην τὴν
38 τοῦ χρόνου· ὁ δὲ ποιητὴς ἄλλως ἐκόμπαζεν ὁ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα
ποιήσας, ὅ φασιν ἐπὶ τῷ Μίδα σήματι γεγράφθαι·

χαλκῆ παρθένος εἰμί. Μίδα δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι, (121 R II / 465 M)
ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτῳ ἐπὶ τύμβῳ
ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.

39 ἀλλ', ὦ παρθένε αὐτάγγελε, τοῦ μὲν ποιητοῦ ἀκούομεν, σὲ δὲ ζητοῦν-
τες οὐχ εὕρομεν οὐδὲ τὸ σῆμα τὸ Μίδου. ὕδατα δὲ ἐκεῖνα καὶ
δένδρα ἔτι μὲν νάει τε καὶ θάλλει, χρόνῳ δὲ καὶ ταῦτα μετὰ τῶν
ἄλλων ἔοικεν ἐπιλείψειν, ὡς Μίδας, ὡς παρθένος.

ἀνδρὶ μὲν Ἱππαίμων ὄνομ' ἦν, ἵππῳ δὲ Πόδαργος,
καὶ κυνὶ Λήθαργος καὶ θεράποντι Βάβης.

τίς οὖν [οὐκ] οἶδεν Ἑλλήνων οὐχ ὅτι τὸν ἵππον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν
Ἱππαίμονα; δοκῶ μὲν οὐδὲ Μαγνήτων, ὅθεν ἦν Ἱππαίμων. οὗτος
40 μὲν οὖν φροῦδος ἐξ ἀνθρώπων αὐτῷ Βάβητι καὶ Ποδάργῳ. ἕτεροι
δὲ ἑστᾶσι καὶ γιγνώσκονται, τὴν δὲ ἐπιγραφὴν ἔχουσιν ἑτέρων, καὶ
τὸ γιγνόμενόν ἐστιν οἷον ἐν τοῖς μέλεσιν ἀντίσπαστον [τὸ μὲν ἐπί- (122 R I
γραμμα ῥωμαΐζει, καὶ] τρόπον τινὰ ἀντιδιδάσκουσιν οἱ ποιηταί·

---

7 ὄφλειν UB τὴν pro τὸν M (at in rasura, scil. ex T) 8 διαπρεσβεύονται M 10 δ' B 11 ἀλλ' οὖν scripsi, ἀλλ' οὐκ libri 12 τοιούτων τῶν M unde τοιοῦτον· τῶν γὰρ Jacobs τοιούτως· τῶν γὰρ Emp. servato ἀλλ' οὐκ 13 φθίρεται U 15 cf. Plat. Phaedr. 264 D 17 σώματι U 18 ῥέῃ libri, corr. Emp. ἧς pro καὶ M 22 τὸ μήδου M τοῦ μίδου UB 23 δένδρεα M 25 epigramma Pisandro tribuitur Anth. Pal. VII 304 27 οὖν οὐκ BM, in U οὐκ erasum 28 δοκῶ μὲν Reiskius, δοκοῦμεν libri 31 τὸ μὲν — 32 καὶ seclusi cf. ad. p. 27, 1; locus emendationem exspectat

τρόπον μὲν Ἑλλήνων ⟨ἔχουσι⟩, τύχας δὲ Ῥωμαίων. ἐθεασάμην καὶ
τὸν Ἀλκιβιάδην τὸν καλὸν τὸν Κλεινίου, οὐκ οἶδ' ὅπου, πλὴν
ἐθεασάμην ἐν καλῷ τῆς Ἑλλάδος ἐπιγραφὴν ἔχοντα Χαλκοπώγωνος,
ἕτερον δὲ περικεκομμένον τὼ χεῖρε, ὅς ἐλέγετο τῆς Πολυκλέους
τέχνης εἶναι· δρᾶμα δεινόν, ὦ Γῆ καὶ Ἥλιε, Ἀλκιβιάδης πεπηρω-
μένος. οἶδα δ' ἐγὼ καὶ Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα δουλεύσαντας 41
ἐν Πέρσαις, καὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως πεντακοσίους ἀνδριάντας
καὶ χιλίους ὑπὸ Ἀθηναίων μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πάντας καθη-
ρημένους. ἐτόλμησαν δὲ καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀμίδας κατα-
16 M) *σκεδάσαι. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν τῆς εἰκόνος οὖρον κατέχεον, ἐκεῖνος*
δὲ τῆς πόλεως αἷμα καὶ τέφραν καὶ κονίαν. καὶ γὰρ ἦν νεμεσητὸν
τὸν αὐτὸν ἄνδρα νῦν μὲν ἐν θεοῖς λέγειν, νῦν δ' οὐδ' ἐν ἀνθρώποις.
123 R II) *εἶτα ἐγὼ ταῦτα ἐπιστάμενος ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐδὲ τῶν θεῶν φεί-* 42
δονται, ἀνδριάντος ὑμῖν φροντίσαι δοκῶ; καὶ τοὺς μὲν ἄλλους
σιγήσειν μοι δοκῶ, ἀλλὰ τὸν Ἴσθμιον, τὸν ἀγωνοθέτην τὸν ὑμέτερον,
Μόμμιος ἐκ βάθρων ἀνασπάσας ἀνέθηκε τῷ Διί, φεῦ τῆς ἀμαθίας,
τὸν ἀδελφὸν ὡς ἀνάθημα, ἄνθρωπος ἀπαίδευτος καὶ μηδενὸς τῶν
124 R II) *καλῶν πεπειραμένος. ὃς Φίλιππον μὲν τὸν Ἀμύντου, ὃν ἐκ Θεσ-*
πιῶν ἔλαβεν, ἐπέγραψε Δία καὶ τοὺς ἐκ Φενεοῦ νεανίσκους τὸν μὲν
Νέστορα, τὸν δὲ Πρίαμον. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ῥωμαίων [τοῦτ'
ἐκεῖνο] τοὺς ἐξ ἐκείνου ὁρᾶν ᾤοντο, ὁρῶν Ἀρκάδας ἐκ Φενεοῦ.
ταῦτα μὲν οὖν ἔξεστι καὶ γελᾶν. σπουδῇ δέ μοι ἐπελήλυθεν Ἀγη- 43
σίλαον τὸν βασιλέα τῶν Λακεδαιμονίων τῆς γνώμης μακαρίσαι,
ὅστις οὔποτε ἠξίωσεν οὔτε πλαστὰν οὔτε μιμηλὰν τοῦ σώματος
ποιήσασθαι, οὐχ ὅτι χωλὸς ἦν, ὥς φασι, καὶ μικρός, (τί γὰρ ἐκώλυε
μέγαν εἶναι τὸν ἀνδριάντα; τί γὰρ ἀρτίπουν, ὥσπερ τὸν Εὐφρά-
νορος Ἥφαιστον;) ἀλλὰ τοῦτ' ἐκεῖνος εἶδεν ἀκριβῶς ὅτι μὴ δεῖ
125 R II) *τὰς ἀνθρωπίνας τύχας ἐκτείνειν μηδὲ κινδυνεύειν περὶ τῷ σώματι*
κατὰ λίθον καὶ χαλκόν. εἴθε γὰρ εἴη καὶ τοῦ σώματος ἀπηλλάχθαι.
χαιρέτω δ' ὁ Δαίδαλος καὶ τὰ Δαιδάλου μιμηλὰ τεχνήματα· ἅδην 44

1 *ἔχουσι* addidi *τάχας* M (superscr. vulg.) post *Ῥωμαίων* fortasse inserenda sunt, quae p. 26 l. 31 seclusi, cum Valesii supplemento: *ὁ δ' ἀνδριὰς ἑλληνίζει* *καὶ* om. M m. pr. 2 *πλὴν* Geelius, *πλησίον* libri 4 *τῶι* U 8 *καὶ χιλίους ὑπὸ Ἀθηναίων μία* bis exaravit M 11 *χωνείαν* M 15 *σηγήσειν* U 18 *καλῶν* Reiskius, *κακῶν* libri *θεσπειῶν* B 19 *ἐπέγραψεν* M *Δία καὶ* Geelius, *δὲ καὶ* libri *φαινέου* M 20 *τοῦτ' ἐκεῖνο* delenda, deinde requiritur: *αὐτοὺς ἐκείνους* 22 *σπουδή* M 24 *ἠξήωσεν* M *οὔτε πλαστὸν οὔτε μιμήλαν* libri, corr. Emp. ex Plut. apophthegm. reg. et imp. p. 191 D 25 *σμικρὸς* B 27 *ἴδεν* M 29 *καθὰ* U *εἴη* Reiskius, *εἶναι* libri; non possunt haec ad Agesilai dictum referri, quod voluit Geelius 30 *μειμηλὰ* M *ἅδην* bis U

Προμηθέως, ἄδην πηλοῦ. καίτοι καὶ τὸ σῶμα τῶν γενναίων φασὶν
ἀλλότριον εἶναι ,ἐπειὴ μάλα πολλὰ μεταξὺ' σώματός τε καὶ ψυχῆς.
ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδὲ φροντίζει τοῦ σώματος κάμνοντος.
ἐμαίνετο Καμβύσης ⟨ὡς⟩ Ἄμασιν τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα τὸν
νεκρὸν αὐτοῦ κεντῶν τε καὶ μαστιγῶν. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ λέγουσιν
Ἄμασιν ἐκ πλείονος ὑφορώμενον τὴν Καμβύσου χαλεπότητα τὸν (126 R II
μὲν αὐτοῦ νεκρὸν ἀποκρύψαι, ἄλλον δ' ἀντ' αὐτοῦ ὑποβαλεῖν, καὶ
45 *τοῦτον εἶναι τὸν Καμβύσῃ περιπεσόντα. ἀλλ', ὦ Αἰγύπτιοί τε*
καὶ Καμβύσῃ, εἴτε ἄλλος τις ἦν ὁ ταῦτα παθὼν εἴτε αὐτὸς Ἄμασις (467 M)
ἦν, τύπος ἦν ἄναιμος, ἄσαρκος, ἄψυχος. τοῦτον, εἴ σοι φίλον, ἕλκε
καὶ σπάραττε καὶ κέντρου, Ἄμασιν δὲ οὐ κατείληφας. ἕτερος δέ τις
ζῶν, ἐμπνέων, αἰσθανόμενος, Πτίσσε πτίσσ', ἔφη, τὸν Ἀναξάρχου
θύλακον· Ἀνάξαρχον γὰρ οὐ πτίσσεις. οὗτος γὰρ ἀνὴρ ἐμπεσὼν
μὲν εἰς ὅλμον, τυπτόμενος δὲ τοῖς ὑπέροις, αὐτὸς οὐκ ἔφη πτίσ-
σεσθαι, ἀλλὰ τῶν αὐτοῦ ὅπερ ἔτυχε περικείμενος· ὥσπερ φασὶ
Περσῶν τοὺς ὁμοτίμους λαμβάνειν πληγάς, ἀντὶ τοῦ σώματος τὸν
46 *κάνδυν. Πέρσαι μὲν οὖν ἐπὶ τούτῳ δυσφοροῦσιν· Ἕλλην δ' ἀνὴρ*
παρεῖχε τύπτειν τὸ σῶμα ὡς κάνδυν [ὡς ἱμάτιον]· ἡμεῖς δ' οὐ (127 R II)
παρέχωμεν τὸν ἀνδριάντα χωνεύειν, κἂν αἰσθάνηται; νῦν δ' ὁ μὲν
κρείσσων αἰσθήσεως, ἐγὼ δὲ κατὰ τὴν Εὐριπίδου Λαοδάμειαν

οὐκ ἂν προδοίην καίπερ ἄψυχον φίλον.

βούλομαι οὖν αὐτὸν ὡς αἰσθανόμενον παραμυθήσασθαι. ὦ λόγων ἐμῶν σιγηλὸν εἴδωλον, οὐ φαίνῃ; οὐδὲ γὰρ ὁ πρὸ σοῦ Ἀριστέης· ὧδε γὰρ ἔσχε κἀκείνῳ, ὡς ἐμοὶ εἰκάσθη, ἀναστῆναι μὲν αὐτὸν ὑπὸ τῶν Προκοννησίων, ἀφανισθῆναι δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· λόγον δ' ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων διαδοθῆναι, ὡς οὔτε ζῶν οὔτε τεθνεὼς φαίνοιτο

---

1 *τῶν γενναίων* suspectum; mortis notionem hic requiro *φησὶν* UB 2 *ἐπεὶ ἤ* UB verba Homeri Il. I 156 3 *ὁ μὲν* UBM (in hoc *ὁ* in rasura), *ὅς μέν* Geelius *ἣ μὲν* Selden. potest scribi: *ὁ μὲν γὰρ ⟨ἄνθρωπος⟩ ἔστιν* libri, *ᾔσθετ'* Selden. *αἰσθάνεται* Reiskius 4 *ὡς* add. Selden. *τῶν* pro *τὸν* U 6 *πλέονος* libri, corr. Dind. 7 *αὐτοῦ* libri, corr. Emp. 12 *πτῆσσε πτῆσσε* B *πτίσσε πτὶς* M 13 *γὰρ* prius om. M *ἀνὴρ* Emp., *ἀνὴρ* libri 14 *ὅλ::μον* (cum rasura) U *πτήσσεσθαι* B 15 *τῶν αὐτοῦ* M *τὸν αὐτοῦ* B *τὸν αὐτοῦ* U, *τὸ αὐτοῦ* Jacobs, *τὸν αὐτοῦ θύλακον* Reiskius 16 *⟨εἰς⟩ τὸν κάνδυν* Reiskius 17 *τούτῳ* scripsi, *τοσούτῳ* UBM *τοσοῦτο* T 18 *ὡς ἱμάτιον* seclusit Reiskius 19 *παρέχομεν* libri, *παρέχωμεν* Emp. *χωρεύειν* (corr. ex *ω* fecit *ο*) U 20 *κατὰ τὴν* Valesius, *καὶ τὴν* libri *εὐρειπίδου* M Eur. ex Protesilao frgm. 657 Nauck 23 *σειγηλον* M *οὐ φαίνῃ* om. M. m. pr. *ἀριστέας* U cf. Herodot IV 14 sq. 24 *ὅς* pro *ὡς* UB; *ὡς σοὶ ὅς ἐμοὶ εἰκάσθης* Reiskius 25 *τῶν ἐχθρῶν λόγον δ' ὑπὸ* om. M

(128 R II) Ἀριστέης. ἀλλὰ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ πρὸς ἅπαντα τὸν χρόνον ἕζη Ἀριστέης.

μνάσεσθαί τινά φαμι καὶ ἕτερον ἀμμέων. 47

πάνυ γὰρ καλῶς εἶπεν ἡ Σαπφώ· καὶ πολὺ κάλλιον Ἡσίοδος,

φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα λαοὶ
πολλοὶ φημίξωσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

ἐγώ σε ἀναστήσω παρὰ τῇ θεῷ, ὅθεν οὐδεὶς σε μὴ καθέλῃ, οὐ σεισμός, οὐκ ἄνεμος, οὐ νιφετός, οὐκ ὄμβρος, οὐ φθόνος, οὐκ ἐχθρός, ἀλλὰ καὶ νῦν σε καταλαμβάνω ἑστηκότα. λάθα μὲν γὰρ ἤδη τινὰς καὶ ἑτέρους ἔσφηλε καὶ ἐψεύσατο, γνώμη δ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν οὐδένα, ᾗ κατ' ἄνδρα μοι ὀρθὸς ἕστηκας.

(468 M) (129 R II) (21) ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΣ ΠΕΡΙ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΝΙΚΑΕΙΣ.

Ὅταν ἐκλογίσωμαι τὰς αἰτίας, ἄνδρες Νικομηδεῖς, δι' ἃς ἐποιήσασθέ με πολίτην· οὐ γὰρ πλοῦτον ὄντα ὁρῶ μοι μέγαν, ὥστε νομίζειν ὅτι διὰ χρήματα ἐσπουδάσθην ὑφ' ὑμῶν, οὐδὲ πρὸς τὸ θεραπεύειν τοὺς ὄχλους ἐπιτηδείως ἔχοντι ἐμαυτῷ σύνοιδα· οὔκουν οὐδὲ εἰς τοῦτό μου χρῄζειν δοκεῖτε, τὸ ταῖς ὁρμαῖς ὑμῶν ἁπάσαις ὑπηρετεῖν ἑτοίμως ἐμέ· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ συμποτικός εἰμί τις οὐδὲ κοινὸς ἐν ταῖς τοιαύταις συνουσίαις, ὥστε ἀπό γε τούτου παρέχειν τοῖς πλήθεσιν ἡδονήν· εἰ δὲ μὴ διαμαρτάνω μήτε τῆς ὑμετέρας περὶ ἐμαυτοῦ προαιρέσεως, ὅσα τε ὑμῖν δύναμαι χρήσιμος εἶναι, ταῦτα ἐπίσταμαι· τὸ λοιπόν ἐστιν, δι' ὃ πολίτης ἐγὼ γεγένημαι παρ' ὑμῖν [σπουδῆς], οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ συμβουλεύειν ἐμέ τι περὶ 1

---

1 ἀριστέας UB cf. verba Herodoti l. l. οὔτε τεθνεῶτα οὔτε ζώοντα φαίνεσθαι Ἀριστέην 2 ἀριστέας UB 3 Sapph. frgm. 32 PL III p. 100 ed. 4. Bergk. μνάσασθαί libri, corr. Casaub. φαμι (ι a corr., fort. ex η) M ἕτερον libri, ὕστερον Volger. ἀμμέω M 5 φημὶ pro φήμη M οὔτης U cf. Hes. Op. et Dies v. 763 sq. 6 φημιζῶσι M αὔτη M 9 λάθρα M λάθα UB; fortasse: πλήθη 10 ἔσφιλεν U 11 ᾗ Casaub., ᾗ UB, om. M 14 οὐδὲ scripsi, οὔτε libri 15 ἔχωντι U 17 ὑπηρετεῖν (εῖν a corr.) U 18 κομψὸς pro κοινὸς Herwerden 20 περὶ αὐτοῦ U περὶ αὑτοῦ T ὅσα γε UBT 21 ταῦθ' ἃ UBT 22 σπουδῆς delevit Selden., ante σπ. unius litterae rasura in U ἢ τῶν B ἢ τῶι U m. pr.

τῶν κοινῇ συμφερόντων ἴσως μᾶλλον ἑτέρων καὶ βούλεσθαι καὶ
2 *δύνασθαι. τοῦτο δὲ εἰ μὲν οὐκ ἔστι τοιοῦτον, ὑμεῖς τε τῆς περὶ ἐμὲ σπουδῆς διημάρτετε ἐγώ τε ἔοικα μάτην ὑπακούσας ὑμῖν ἐπ᾿ ἐλπίδι τοῦ γενήσεσθαι τῇ πόλει χρήσιμος, οἱ ποιουμένων μου* (130 R I) *χρείαν ὑμῶν, εἰς ἣν μόνον ἐπιτήδειός εἰμι. εἰ δὲ πάσαις μὲν ταῖς πόλεσι, μᾶλλον δὲ ταῖς μεγάλαις, δεῖ μὲν καὶ τῶν πλουσίων, ἵνα καὶ χορηγῶσι καὶ φιλοτιμῶνται ταυτὶ τὰ νενομισμένα δαπανήματα, δεῖ δὲ καὶ κολάκων ἀνδρῶν, ἵνα δημαγωγοῦσιν αὐτοῖς ἥδωνται· δεῖ δὲ καὶ συμβούλων, ἵνα σῴζωνται ταῖς πολιτείαις, κἀγὼ καθ᾿ ὅσον μοι δυνατὸν οὐκ ὀκνήσω περὶ τῶν μεγίστων συμβου-*
3 *λεύων ὠφελεῖν τὴν πόλιν. ἔστι μὲν οὖν καὶ ἄλλα τινὰ παρ᾿ ὑμῖν ἐπαναρθώσεως ἄξια καὶ κατὰ μέρος αὐτῶν ποιήσομαι τὴν θεραπείαν, ἂν τἀληθῆ λέγων πιστευθῶ περὶ τῶν μειζόνων. τί δὲ παθὼν ἢ τί βουλόμενος οὐχ ὑπὲρ τῶν μικροτέρων συμβουλεύω πρότερον, οὐδὲ ἐν ἐκείνοις ἀποπειρῶμαι τοῦ δήμου τῆς εὐπειθείας,* (469 R) *ἀλλ᾿ εὐθὺς ἀξιῶ κινδυνεύειν περὶ τοῦ μεγίστου συμβουλεύων πράγματος; ὅτι πολλῷ μοι δοκεῖ ῥᾷον εἶναι πεῖσαι περὶ τῶν μεγίστων ἢ τῶν μικροτέρων καὶ φαύλων. τῶν μὲν γὰρ ἔξεστι καὶ καταφρονῆσαι τῆς ἀπ᾿ αὐτῶν γιγνομένης βλάβης, ὁ δὲ χωρὶς ὧν ἀμήχανόν* (131 R II) *ἐστιν αὐτῷ σῴζεσθαι, περὶ τούτων οὐκ ἐθελήσας πεισθῆναι δῆλός*
4 *ἐστιν ὑπὲρ τῶν μικροτέρων οὐδὲ ἀκουσόμενος. ὅτι μὲν οὖν, ἐὰν ὑπομείνητε τὴν συμβουλίαν, πεισθήσεσθέ μοι περὶ ὧν συμβουλεύων πάρειμι, καὶ δὴ σφόδρα θαρρῶ. τὸ δὲ δύσκολον τοῦτ᾿ ἔστι, τὸ μήτε φορτικὴν ὑμᾶς ἡγήσασθαι τὴν ἀκρόασιν τὴν περὶ τοῦ πράγματος μήτε περιττὴν μήτε ἄκαιρον. ἵνα οὖν μοι μὴ ταῦτα προαπαντήσῃ παρ᾿ ὑμῶν, Τί δὲ συμβουλεύεις σὺ περὶ ὧν ἡμεῖς τὴν ἀρχὴν οὐδὲ βουλευόμεθα; Τί δὲ σεαυτῷ λόγου μεταδίδως, οὗ σοὶ μὴ μετέδομεν ἡμεῖς; Διὰ τί δὲ τοσούτων πεπολιτευμένων παρ᾿ ἡμῖν ἀνδρῶν ἐπιχωρίων, εἰσποιητῶν, ῥητόρων, φιλοσόφων, γερόντων, νέων, οὐδέποτε οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἡμῖν συμβουλεῦσαι ταύτην*
5 *τὴν συμβουλίαν; αἴτημα θέλω ποιήσασθαι τοῦτο αὐτὸ παρ᾿ ὑμῶν, ἄνδρες Νικομηδεῖς, καὶ χαρίσασθέ μοι καὶ ὑπομείνατε, ἀκοῦσαι λόγου περιττοῦ καὶ ἀκαίρου καὶ μὴ πείσοντος ὑμᾶς. καὶ οὐδὲ*

---

2 *ὑμεῖς γε* M 4 *μου* om. UT 5 *εἰς τὴν* M *μόνην* Hertlein
12 *ἐπανορθῶσαι ὡς* M 13 *τί δαὶ* B (in U *ὲ* in *δὲ* a corr.) 14 *σμικροτέρων* B
17 *δοχῇ* M 18 *σμικροτέρων* B fortasse: *ἔξεστιν ⟨ἀμελεῖν⟩* 19 *καὶ* ante *τῆς* add. Emp. *γινομένης* M 22 *πεισθήσεσθαι* B *πεισθήσεσθε* (e finale in ras.) U 23 *τὸ δὲ* scripsi, *τί δαί;* UBT *τί δὲ;* M 25 *ἵν᾿* B 26 *τί δαί·* UT *διὰ τί δὲ* B 27 *τί δαί·* UT 28 *ἡμῖν πεπολιτευμένων ἀνδρῶν* UT
29 *εἰς ποιητῶν* M *ποιητῶν* UBT; corr. Geelius

*μεγάλην εἶναι νομίζω τὴν δωρεάν· εἴτε γὰρ πεισθήσεσθε, ἄξιόν
ἐστιν ἀκοῦσαι τοῦ τὰ λυσιτελῆ λέγοντος· εἴτε ἐφ' ὑμῖν ἀπόκειται
τὸ πεισθῆναι, τί τοῦτο δύσκολόν ἐστιν, ἀνδρὶ φίλῳ λόγου μετα-
δοῦναι βουλομένῳ μάτην εἰπεῖν.*

*καὶ τί δή τοῦτό ἐστιν, ὑπὲρ οὗ μέλλω μὲν συμβουλεύειν, ὀνο-
μάσαι δὲ αὐτὸ ὀκνῶ; τὸ μὲν ὄνομα οὐκ ἀηδές, ὦ ἄνδρες Νικο-*
182 R II) *μηδεῖς, οὔτε ἐν ταῖς οἰκίαις οὔτε ἐν ταῖς συγγενείαις οὔτε ἐν ταῖς
φιλίαις οὔτε ἐν ταῖς πόλεσιν οὔτε ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ὑπὲρ γὰρ ὁμο-* 6
νοίας ἐρῶν ἔρχομαι, καλοῦ μὲν ὀνόματος, καλοῦ δὲ πράγματος,
O M) *ἂν δ' εὐθὺς προσθῶ περὶ τῆς πρὸς τίνας ὁμονοίας, τοῦτο δέδοικα,
μὴ τὴν μὲν ὁμόνοιαν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς καλὴν εἶναι πιστεύσητε,
τὸ δὲ πρὸς τούτους ὁμονοεῖν τοὺς ἀνθρώπους, οἷς ὁμονοεῖν φημι
δεῖν ὑμᾶς, ἀδύνατον εἶναι νομίσητε. τοῦτο γάρ ἐστιν, ὃ μέχρι νῦν
εἰς τὴν ἔχθραν καθίστησιν ὑμᾶς τὴν πρὸς ἀλλήλους καὶ οὐκ ἐᾷ
γενέσθαι τὴν φιλίαν, τὸ πεπεῖσθαι δίχα λόγου μὴ δυνατὴν εἶναι
ταῖς πόλεσι τὴν ὁμόνοιαν. μὴ θορυβήσητε δὲ ἀρχομένῳ πάλιν,
ἀλλ' ὑπομείνατε. φημὶ δεῖν ὑμᾶς, ἄνδρες Νικομηδεῖς, ὁμονοῆσαι* 7
*πρὸς Νικαεῖς· ἀκούσατε δὲ καὶ μὴ χαλεπήνητε μηδέπω, πρὶν ἂν
εἴπω τὰς αἰτίας. οὐδὲ γὰρ ὁ νοσῶν πρὸς τὸν ἰατρὸν ὀργίζεται
διατάττοντα τὴν θεραπείαν, ἀλλ' ἀκούει μὲν ἀηδῶς αὐτοῦ λέγοντος,
ὅτι αὐτὸν καὶ τμηθῆναι δεῖ καὶ καυθῆναι, πείθεται δὲ ὅμως·
περὶ γὰρ σωτηρίας ὁ κίνδυνός ἐστι. καίτοι τί τοῦτο εἶπον; τὸ γὰρ
ἐμὸν φάρμακον, ὃ προσφέρω ταῖς πόλεσιν, ἥδιστόν ἐστι φαρμάκων
καὶ χωρὶς οὗ ζῆν οὐδεὶς ἂν ἐθελήσειεν εὖ φρονῶν. βούλομαι δὲ* 8
83 R II) *διελεῖν τὸν λόγον καὶ τὸ πρῶτον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν τῆς ὁμονοίας
τῆς καθόλου, ποδαπόν τέ ἐστι καὶ τίνων αἴτιον, ἐξ ἐναντίας τὴν
στάσιν καὶ τὴν ἔχθραν διακρίνας πρὸς τὴν φιλίαν· εἶτα (ἔσται γὰρ
ἀκόλουθον [τὸ] τῆς ὁμονοίας ἀποδειχθείσης ὠφελίμου τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἅπασιν) ἀποδεῖξαι ταύτην τὴν ὁμόνοιαν τῶν πόλεων τούτων
καὶ ἀναγκαιοτάτην οὖσαν ὑμῖν καὶ λυσιτελεστάτην. οὐκ ἀποστήσομαι
δὲ εἰπεῖν οὐδ' ὅπως ἂν μεῖναι γενομένη δύναιτο· καὶ γὰρ τοῦτο ὁρῶ*

---

1 *πεισθήσεσθαι* T 2 *ὑφ' ὑμῖν* B 3 *τὸ* fuit *τῷ* U *πεισθεῖναι* U 6 post *αὐτὸ* unius litterae ras. U 7 *τοῖς οἰκίαις* U m. pr. 11 *ἀφ' ἑαυτῆς* libri, corr. Reiskius *πιστεύσητε* om. UT 12 *τοὺς ἀνθρώπους — ὁμονοεῖν* om. M *ὁμοφωνεῖν* altero loco U 14 *τινὶ* pro *τὴν* M 15 *τῷ* pro *τὸ* BU m. pr. *καὶ μὴ* UT 16 *ἀρχομένων* B *ἐρχομένῳ* UT 17 *νικομιδεῖς* M 18 *τἀκούσατε* (om. *δὲ*) M 23 *φαρμάκων* Herwerden (idem ipse conieceram), *φάρμακον* libri 24 *οὐ* M *οὗ οὐ* UT 26 *ποταπὸν* T *εἴτε* M 27 *εἶτα* huc transposui, vulgo post *αἴτιον* l. 26 legitur 28 *τὸ* delendum aut *τοῦτο* scribendum 31 *εἰπεῖν* om. UT *οὐδ' εἴ πως* libri, corr. Emperius

9 *πολλοῖς ἐνοχλοῦν. εὔχομαι δὲ τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ τοῖς ὑμετέροις
καὶ τοῖς ἐκείνων, εἰ ταῦτα εὐνοίᾳ τῇ πρὸς μόνους ὑμᾶς ἐγὼ νῦν
λέγω καὶ μηδεμίαν οἰκείαν θηρώμενος δόξαν ἢ λυσιτέλειαν ἐκ τῆς
καταλλαγῆς τῆς ὑμετέρας, καὶ πρὸ πάντων εἰ μέλλει λυσιτελήσειν
τῇ πόλει, δοῦναι μὲν ἐμοὶ τοὺς ἀξίους τοῦ πράγματος εἰπεῖν λόγους,
παρασχεῖν δὲ ὑμᾶς ἐμοὶ πεισθῆναι τὰ συμφέροντα βουλομένους.*
10 *ὁμόνοιαν τοίνυν πάντες μὲν ἐπήνεσαν ἀεὶ καὶ λέγοντες* (184 R I (471 M)
*καὶ γράφοντες, καὶ μεστὰ τῶν ἐγκωμίων αὐτῆς ἐστι καὶ τὰ
ποιήματα καὶ τὰ τῶν φιλοσόφων συγγράμματα, καὶ ὅσοι τὰς
ἱστορίας ἐξέδοσαν ἐπὶ παραδείγματι αὐτῶν τῶν ἔργων ἀπέδειξαν
αὐτὴν μέγιστον οὖσαν τῶν ἀνθρωπείων ἀγαθῶν, καὶ πολλοὶ τολ-
μήσαντες ἤδη τῶν σοφιστῶν παραδόξους εἰπεῖν λόγους μόνον τοῦ-
τον οὐκ ἐπενοήθησαν ἐξενεγκεῖν, ὡς οὐ καλὸν ἡ ὁμόνοια καὶ σωτή-
ριόν ἐστιν· τοῖς τε νῦν βουλομένοις αὐτὴν ἐγκωμιάζειν [καὶ τοῖς ἀεὶ
τοῦτο ποιεῖν] ἄφθονος ἡ τῶν λόγων ὕλη, καὶ ἀεὶ καὶ πλείω καὶ*
11 *κρείττω περὶ αὐτῆς ἐξέσται λέγειν. εἴτε γὰρ ὑπὲρ γενέσεως αὐτῆς
πολυπραγμονεῖν ἐθέλοι τις, ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐπανάγειν ἐπὶ
τὰ μέγιστα τῶν θείων πραγμάτων. ἡ γὰρ αὐτὴ καὶ φιλία ἐστὶ
καὶ καταλλαγὴ καὶ συγγένεια, καὶ ταῦτα πάντα περιείληφεν. καὶ
τὰ στοιχεῖα δὲ τί ἄλλο ἢ ὁμόνοια ἑνοῖ; καὶ δι' οὗ σῴζεται πάντα
τὰ μέγιστα, τοῦτό ἐστι, καὶ δι' οὗ πάντα ἀπόλλυται, τοὐναντίον.
εἰ μὲν οὖν μὴ θνητὸν ἦμεν οἱ ἄνθρωποι γένος μηδ' ἔδει πολλὰ* (185 R I
*εἶναι τὰ φθείροντα ἡμᾶς, οὐκ ἂν ἦν οὐδὲ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις ἡ
στάσις, ὥσπερ οὐδὲ ἐν τοῖς θείοις ἔνεστιν. ᾧ δὲ μόνῳ τῆς εὐδαι-
μονίας ἀπολειπόμεθα τῆς θείας καὶ τῆς ἀφθάρτου διαμονῆς ἐκεί-
νων, τοῦτό ἐστιν, ὅτι μὴ πάντες ὁμονοίας αἰσθανόμεθα, ἀλλ' εἰσὶν
οἱ καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ φιλοῦντες, τὴν στάσιν, ἧς μέρη καὶ
ὑπουργήματα πόλεμοι καὶ μάχαι, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς δήμοις ἀνα-*
12 *στρέφεται καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ὥσπερ ἐν τοῖς σώμασιν αἱ νόσοι. καὶ
γὰρ τὴν ὑγείαν ἐπιστάμενοι μέγιστον οὖσαν τῶν ἀνθρωπίνων ἀγα-
θῶν ὅμως αὐτῇ πολλάκις αὐτοὶ καθ' αὐτῶν ἐπιβουλεύομεν, οἱ*

---

3 *οἰκίαν* M 3 *μελλήσει λυσιτελεῖν* libri, corr. Emp. 6 *πεισθεῖναι* U 7 *μὲν* om. M m. pr. 8 *καὶ μετὰ* UBT *ἐγκομίων* M 10 malim: *ἐπὶ παραδείγμασιν* 11 *ἀνθρωπίων* UM 12 *τοῦτο* UT 13 *ἐπενοήθησαν* var. l. v *ἀπενοήθησαν* libri *οὐκ ἄλλον* M 14 *ἐγκομιάζειν* M *καὶ* — 15 *ποιεῖν* secl. Wil. 17 *αὐτῆς* scripsi, *αὐτὴν* libri 18 *αὕτη* M 19 *πάντα ταῦτα* (hoc ord.) M *περιείληφε* UT 20 *ἢ ὁμόνοιαν εἶναι καὶ* libri, *ἢ ὁμόνοια ἑνοῖ; καὶ* Emp., *ἢ ὁμόνοια συνδεῖ; καὶ* idem 22 *μηδὲ δεῖ* M 23 *οὐδ' ἐν* B *ἀνθρώποις* T (comp.) 24 *θεοῖς* libri, corr. Emp. 25 *ἀπολειπώμεθα* BU m. pr. *ἀπολιπώμεθα* M 26 *εἰς* pro *ἧς* M 29 *ἔνεστιν* pro *ἔθνεσιν* M

μὲν ἡδοναῖς πεισθέντες, οἱ δὲ πόνους φεύγοντες ὑγιεινοὺς καὶ
διαίτας σώφρονας. εἰ δὲ μὴ τοῦτο τοῖς μεγίστοις τῶν κακῶν
ὑπῆρχε βοήθημα, ἡ παραυτίκα ἡδονή, δύναμιν ἂν οὐδ' ὅλως εἶχε
(472 M) βλάπτειν· νῦν δὲ αὐτοῖς ἔδωκεν ἡ φύσις, ὥστε ἐξαπατᾶν δύνασθαι
καὶ τέρπειν τοὺς ἀδικουμένους. καὶ ἐπί γε ᾧ τις ἂν καὶ μάλιστα 13
φθονήσειεν αὐτοῖς, ἐκεῖνό ἐστιν ὅτι [πάντα τὰ κακὰ] λυπεῖ τοὺς
136 R II) ἀνθρώπους ὁποῖά ἐστιν ἐπισταμένους. εἰ μὲν οὖν τις ἐρωτήσειεν
ἕνα ἄνδρα ἢ πολλοὺς ὁμοῦ περὶ τῶν ὀνομάτων αἰτῶν, ἐν ποίῳ δὴ
μέρει τὰ τοιαῦτα κατατάττεται, πόλεμοι καὶ στάσεις καὶ νόσοι καὶ
τὰ τούτοις ὁμότροπα, οὐδὲν ἂν μελλήσας ἀποκρίναιτο [οὐδεὶς] ὅτι
ταῦτα ἐν τοῖς κακοῖς τάττεται καὶ οὕτως ⟨ὡς⟩ ἔχει καὶ νενόμισται
καὶ καλεῖται κακά. τὰ δ' ἐναντία τούτοις, εἰρήνη καὶ ὁμόνοια καὶ 14
ὑγεία, καὶ ταῦτα οὐδεὶς ⟨ἂν⟩ ἀντείποι μὴ οὐχὶ ἀγαθὰ καὶ εἶναι
καὶ λέγεσθαι. φανερᾶς δὲ οὕτως οὔσης τῆς μάχης τῶν κακῶν καὶ
τῶν ἀγαθῶν, ὅμως εἰσί τινες, μᾶλλον δὲ πολλοί, οἵτινες τῶν κακῶν
τοῖς ὁμολογουμένοις χαίρομεν. καὶ περὶ δὲ τῆς νεὼς πάντες οἱ
πλέοντες ἐπιστάμενοι διότι μία αὕτη ἐστὶ σωτηρία, τὸ τοὺς ναύτας
ὁμονοεῖν καὶ τῷ κυβερνήτῃ πείθεσθαι, γενομένης δὲ στάσεως ἐν
αὐτῇ καὶ ἀπειθείας διότι καὶ τὰ δεξιὰ πολλάκις τῶν πνευμάτων
εἰς ἐναντίον τῇ νηὶ περιίσταται καὶ τῶν λιμένων ἀποτυγχάνουσιν
ἐγγὺς ὄντων, ὅμως στασιάζουσιν ἔστιν ὅτε ὑπὸ ἀφροσύνης [οἱ ναῦται],
καὶ τοῦτο ἀπόλλυσιν αὐτοὺς ἐπισταμένους τοῦ ὀλέθρου τὴν αἰτίαν. 15
καὶ τῶν οἴκων δὲ τῆς σωτηρίας οὔσης ἔν τε τῇ τῶν δεσποτῶν ὁμοφρο-
σύνῃ καὶ ἐν τῇ τῶν οἰκετῶν πειθαρχίᾳ, πολλοὺς ὅμως οἴκους ἀπώ-
λεσεν ἥ τε δεσποτικὴ στάσις καὶ ἡ κακοδουλία. τῷ μὲν γὰρ ἅρματι
ποία καταλείπεται σωτηρία τῶν ἵππων συνθεῖν μὴ θελόντων; ἐπει-
δὰν γὰρ ἄρξωνται διαστάντες ἀφέλκειν ἄλλος ἀλλαχῇ, πᾶσα ἀνάγκη
κινδυνεύειν τὸν ἡνίοχον. ὁ δὲ γάμος ὁ ἀγαθὸς τί ἄλλο ἐστὶν ἢ
137 R II) ὁμόνοια ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα; καὶ ὁ κακὸς γάμος τί ἄλλο ἐστὶν
ἢ ἡ τούτων διχόνοια; καὶ τέκνων δὲ τίς ὠφέλεια γονεῦσιν, ὅταν

---

2 διὰ τὰς M 3 δύναμιν om. M οὐδὲ M 5 τις ἂν καὶ μάλιστα B τις ἂν μάλιστα M καὶ μάλιστα τὶς ἂν UT 6 πάντα — κακὰ seclusi, de omnibus malis hoc dici nequit τὰ καλὰ UBT 7 ἐρωτήσειε BM 9 μέρει δὴ (hoc ord.) UT μέρει δεῖ M 10 μελ::ήσας U μελήσας T ἀπεκρίνατο libri, corr. Geelius οὐδεὶς delet Geelius 11 τέτατται (sic!) UT ὡς add. Reiske 13 ἂν add. Reiske καὶ om. M 16 χαίρομεν libri, tuetur Wil. coll. Isocr. 7, 9. 12, 92 τῆς νεὼς coniungendum est cum σωτηρία cf. l. 23 τῶν οἴκων δὲ τῆς σωτηρίας; itaque pro καὶ περὶ δὲ scribo καίπερ δὴ 17 αὐτή T 18 πείσεσθαι M 19 ἀπειθίας M 21 οἱ ναῦται seclusi 27 ἄρξονται U ἀλλαχοῦ libri, ἀλλαχῇ Emp. 28 γάμος ὁ om. M 30 ὠφελία M ὠφελια U

ὑπὸ ἀφροσύνης ἄρξηται στασιάζειν πρὸς αὐτούς; ἡ δὲ ἀδελφότης
16 *τί ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀδελφῶν ὁμόνοια; ἡ δὲ φιλία τί ἄλλο ἢ φίλων*
ὁμόνοια; καὶ ταῦτα πάντα οὐ μόνον ἀγαθά ἐστι καὶ καλά, ἀλλὰ (473 M)
καὶ ἥδιστα· τὰ δὲ ἐναντία τούτοις οὐ κακὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀηδῆ·
καὶ ὅμως αὐτὰ πολλάκις ἀντὶ τῶν ἡδίστων ἀγαθῶν προαιρούμεθα.
τοὺς μὲν οὖν πολέμους ἤδη τινὲς ἀντὶ τῆς εἰρήνης ἐπανείλοντο
μεγάλων ὄντων τῶν διαφόρων, οὐχ ὡς τὸ μάχεσθαι κρεῖττον ὂν
ἢ ἥδιον καὶ δικαιότερον τοῦ τὴν εἰρήνην ἄγειν, ἀλλ' οἱ μὲν ὑπὲρ
βασιλείας, οἱ δὲ ὑπὲρ ἐλευθερίας, οἱ δὲ γῆν κτώμενοι μὴ ἔχοντες,
οἱ δὲ θάλατταν περιποιούμενοι· καὶ τηλικούτων ὅμως τῶν ἄθλων
κειμένων ἐν τῷ μέσῳ πολλοὶ κατέθεντο τὸν πόλεμον ὡς οὐκ ἂν
17 *ὄντα οὐδὲ ἀντὶ τῶν μεγίστων αἱρεθῆναί σφισιν ἄξιον. τὸ δὲ καὶ*
χωρὶς ὑποθέσεως πολεμεῖν καὶ μάχεσθαι τί ἄλλο ἢ μανία παντελής
ἐστι καὶ διὰ ταύτην κακῶν ἐπιθυμία; τὰ μὲν οὖν θηρία διὰ τοῦτο
μάλιστα οἱ ἄνθρωποι μισοῦμεν, ὅτι πόλεμος ἡμῖν ἀδιάλλακτος (188 II)
πρὸς ταῦτά ἐστιν ἀεί. πολλοὶ δὲ καί τινες ἡμῶν καὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις ὡς θηρίοις χρώμενοι χαίρουσι τῇ πρὸς τὸ ὁμόφυλον γιγνο-
μένῃ μάχῃ. καὶ οὐδὲ τῶν σημείων αἰσθανόμεθα τῶν θείων, ὅσα
18 *διδάσκοντες ἡμᾶς ὁμονοεῖν αὐτοῖς ἐπεφήμισαν. καὶ γὰρ κήρυκές*
τινες ἐκ τῶν θεῶν εἶναι λέγονται, καὶ διὰ τοῦτο καὶ παρ' ἡμῖν
εἰρήνη μὲν ἐπικηρύσσεται, πόλεμοι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκήρυκτοι
γίγνονται. καὶ γυμνοὶ πρεσβεύουσιν εἰς ὡπλισμένους ὑπὲρ εἰρήνης
καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἔξεστιν αὐτῶν οὐδένα, ὡς τῶν θεῶν ἅπαντας
τοὺς ὑπὲρ φιλίας ἀγγέλους. καὶ ὅταν συνερχομένων εἰς μάχην
στρατῶν ἢ διοσημία φανῇ αἰφνίδιος ἢ τῆς γῆς γένηται σεισμός,
ἀποστρέφονται εὐθὺς οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀποχωροῦσιν ἀπ' ἀλλήλων,
19 *ὡς τῶν θεῶν οὐ βουλομένων αὐτοὺς μάχεσθαι. πολέμου δὲ σημεῖον*
οὐδὲν θεῖόν ἐστιν ὑπειλημμένον. καὶ ὅσα δὲ δὴ ἥδιστά τε τοῖς
ἀνθρώποις καὶ εὐδαιμονίας σύμβολα, ταῦτα πάντα ποιοῦμεν, ἐπειδὰν
εἰρήνη γένηται, καὶ στεφανούμεθα καὶ θύομεν καὶ ἑορτάζομεν· τὰ
δὲ ἐναντία πάντα ἐν τοῖς πολέμοις, ὥσπερ ἐν τοῖς πένθεσι, καὶ (474 M)
συγκλειόμεθα ἔσω πυλῶν καὶ δεδοίκαμεν πάντα καὶ ἀπελπίζομεν
ἑαυτούς· καὶ αἱ γυναῖκες τότε ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν κλαίουσι καὶ οἱ

---

2 *ἡ δὲ φιλαδελφία* UBT *ἄλλο ἐστὶν* B 6 *ἐπανείλαντο* M 7 *δια-φορῶν* libri, corr. Reiske *ἣν* pro *ὂν* UBT 8 *ἢ ἴδιον* T malim *ἢ* pro *καὶ* 11 *ὡς οὐκ ἂν ὄντα* Emp. *ὡς οὐ κακόντα* M *ὡς οὐ κακὸν ὄντα* B *ὡς κακὸν ὄντα* UT 12 *αἱρεθῆναί τισιν* libri, corr. Emperius *ἀνάξιον* B 14 *ἔστιν* T 19 *αὐτοῖς* MUT 23 *ὄντας* pro *ἅπαντας* UT, *ὄντας ἅπαντας* dubit. Emp. 25 *ἢ* UT *διοσημεῖα* U *αἰφνήδιος* M 27 *βουλομένους* UBT 28 *ὑπειλιμμένον* M 32 *συγκειόμεθα* M 33 *κλέουσι* T

139 R II) παῖδες ὑπὲρ τῶν πατέρων ὡς ἐπὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς. ἐπειδὰν 20
μὲν οὖν λοιμὸς ἢ σεισμὸς γένηται, τοῖς θεοῖς ἐγκαλοῦμεν, ὡς κακῶν
παρέχουσιν τοῖς ἀνθρώποις αἰτίας, καὶ οὔ φαμεν αὐτοὺς εἶναι
δικαίους οὐδὲ φιλανθρώπους, οὐδὲ ἂν τὰ μάλιστα ἡμῖν ἡμαρτηκόσιν
ἐπιτιμῶσι σὺν τῇ δίκῃ· τοσοῦτον μῖσός ἐστι πρὸς τὰ αὐτόματα
τῶν κακῶν. πόλεμον δέ, ὅστις οὐχ ἧττον ἀπόλλυσιν ἢ σεισμός,
αὐτοὶ προαιρούμεθα καὶ τοῖς αἰτίοις τούτων ἀνθρώποις οὐκ ἐγκα-
λοῦμεν οὐδέν, ὥσπερ ὑπὲρ ἐκείνων τοῖς θεοῖς, ἀλλὰ τούτους εἶναι
καὶ φιλοδήμους δοκοῦμεν καὶ λεγόντων ἥδιστα ἀκούομεν αὐτῶν καὶ
συμβουλεύουσι πειθόμεθα, καὶ πάσας αὐτοῖς παρέχομεν ἀντὶ τῶν
κακῶν οὐκ ἀμοιβάς· ἀμοιβαὶ γὰρ ἐξ ἴσων ἂν ἐγίγνοντο πρὸς αὐτοὺς
κακῶν· ἀλλὰ χάριτας καὶ τιμὰς καὶ ἐπαίνους· ὥστε σφόδρα ἂν εἶεν
ἀνόητοι τῶν ἐπὶ τοῖς κακοῖς ἔτι χάριν εἰδότων φειδόμενοι. τὸ 21
μὲν οὖν πρῶτον, ἄνδρες Νικομηδεῖς, τὰς αἰτίας τῆς στάσεως ἴδωμεν.
εἰ μὲν γὰρ τηλικαῦτά ἐστιν, ὥστ' ἄξιον εἶναι πολεμεῖν πόλεμον
οὐ σύντομον, οἷος ἂν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ παρηγορίαν εἶχε τὸ
τάχος τῆς διακρίσεως, ἀλλὰ μακρὸν καὶ ἄπαυστον, ὥστε αὐτὸν
140 R II) ὑπολείπεσθαι καὶ τοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἐκγόνοις καὶ μηδέποτε σχεῖν
ἐλπίδα καταλλαγῆς· ἀγωνιζώμεθα καὶ στασιάζωμεν καὶ πράγματα
παρέχωμεν ἀλλήλοις, ὅσα ἔνεστι παρέχειν, ἀχθόμενοι διότι μὴ καὶ
πλείω δυνάμεθα. εἰ δὲ μάλιστα μὲν οὐδέν ἐστι τὸ ἆθλον τούτου
τοῦ κακοῦ, τὰ δὲ δοκοῦντα εἶναι καὶ μικρά ἐστι καὶ φαῦλα καὶ
οὐδ' ἰδιώτας ὑπὲρ αὐτῶν στασιάζειν ἄξιόν ἐστιν, οὐχ ὅπως πόλεις
τηλικαύτας· μὴ πάσχωμεν ὅμοιόν τι τοῖς ἄφροσι τῶν παίδων,
οἵτινες αἰδούμενοι μὴ δοκῶσι μάτην ὀργίζεσθαι τοῖς πατράσιν ἢ
ταῖς μητράσιν οὐ βούλονται καταλλάττεσθαι ῥᾳδίως. ὑπὲρ μὲν 22
οὖν γῆς ἢ θαλάττης οὐδὲ μαχόμεθα, ἀλλὰ θαλάττης μὲν οὐδ' ἀντι-
475 M) ποιοῦνται πρὸς ὑμᾶς οἱ Νικαεῖς, ἀλλ' ἡδέως, ὥστε μηδεμίαν παρέ-
χειν μάχην, διακέκρινται. καὶ μὴν οὐδὲ ὑπὲρ προσόδων ἀγωνιζό-
μεθα, ἀλλὰ ἑκάστοις ἀπόχρη τὰ οἰκεῖα· καὶ ταῦτα δὲ τυγχάνει
διωρισμένα, καὶ μήν γε καὶ τἆλλα πάντα, ὥσπερ ἐν εἰρήνῃ καὶ
φιλίᾳ. καὶ καρπῶν εἰσιν ἀντιδόσεις καὶ γάμων ἐπιμιξίαι καὶ ἀπ'
αὐτῶν καὶ συγγένειαι πολλαί τινες ἤδη γεγενημέναι· καὶ προξενίας

---

6 οὐχ om. UT (sed in U suppl. in marg. sup., a m. pr. ni fallor) 7 τούτων pluralem puto excusari posse 10 καὶ πειθόμεθα UT 11 ἀμιβαὶ T ἴσως M 12 κακαὶ κακῶν Reiskius 15 ὡς ἄξιον T 16 οὐδὲ M οἷς B ἂν Emp. ἐν libri 17 μικρὸν U 18 ἔχειν UBT 20 μὴ καὶ Emp., καὶ μὴ libri 24 ἦν pro μὴ M πάσχομεν U 26 καταλάττεσθαι T 27 γῆς καὶ θαλάττης B ἢ θαλάττης om. UT 28 νικεεῖς M 29 διακέκριται M προσώδων M ἀγονιζόμεθα T 30 malim δὴ pro δὲ

πρύμνα τῆς Ἑλλάδος, ὄλβιοι μὲν καὶ ἀφνειοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν
ὀνομάτων ἐκ παλαιῶν χρόνων ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ τῶν θεῶν
ὀνομαζόμενοι, ὅτε καὶ τῶν ἄλλων τισὶν ὑπῆρχε καὶ πλουτεῖν καὶ
δύνασθαι· νῦν δ' ἀφ' οὗ προλέλοιπεν ὁ πλοῦτος Ὀρχομενόν τε
καὶ Δελφοὺς ἐλέῳ μὲν ὑμῶν δύνανται διαφέρειν, ζήλῳ δὲ οὐδὲ εἰς.
37 καὶ ταῦτα μὲν ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἣν οὐ δεῖ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν
αἰσχύνην ὀφλεῖν, ὅταν τὸν ὑφ' ὑμῶν ἐκπεπτωκότα πάντες ἄσμενοι
καταδέχωνται οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ καλῶσι καὶ διαπρεσβεύωνται καὶ
τιμαῖς ταῖς τε ἄλλαις γεραίρωσι καὶ δὴ καὶ τῇ τῶν εἰκόνων ἀνα-
θέσει. ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς εἰκόνος νῦν ἐρῶ λόγον, ὃν εἶπεν
Ἀναξαγόρας υἱὸν ἀποβεβληκώς ,Ἤιδειν θνητὸν γεγεννηκώς.' ἀλλ'
οὖν ᾔδειν ὅτι τούτων τῶν ἀνδριάντων ἕκαστος ἀνατίθεται μὲν ὡς
αἰώνιος ἐσόμενος, φθείρεται δὲ ἄλλος κατ' ἄλλην εἱμαρμένην, κοι-
νοτάτην μὲν καὶ δικαιοτάτην καὶ πᾶσι πράγμασι προκειμένην τὴν
38 τοῦ χρόνου· ὁ δὲ ποιητὴς ἄλλως ἐκόμπαζεν ὁ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα
ποιήσας, ὅ φασιν ἐπὶ τῷ Μίδα σήματι γεγράφθαι·

χαλκῆ παρθένος εἰμί. Μίδα δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι, (121 R II (465 M)
ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτῳ ἐπὶ τύμβῳ
ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.

39 ἀλλ', ὦ παρθένε αὐτάγγελε, τοῦ μὲν ποιητοῦ ἀκούομεν, σὲ δὲ ζητοῦν-
τες οὐχ εὕρομεν οὐδὲ τὸ σῆμα τὸ Μίδου. ὕδατα δὲ ἐκεῖνα καὶ
δένδρα ἔτι μὲν νάει τε καὶ θάλλει, χρόνῳ δὲ καὶ ταῦτα μετὰ τῶν
ἄλλων ἔοικεν ἐπιλείψειν, ὡς Μίδας, ὡς παρθένος.

ἀνδρὶ μὲν Ἱππαίμων ὄνομ' ἦν, ἵππῳ δὲ Πόδαργος,
καὶ κυνὶ Λήθαργος καὶ θεράποντι Βάβης.

τίς οὖν [οὐκ] οἶδεν Ἑλλήνων οὐχ ὅτι τὸν ἵππον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν
Ἱππαίμονα; δοκῶ μὲν οὐδὲ Μαγνήτων, ὅθεν ἦν Ἱππαίμων. οὗτος
40 μὲν οὖν φροῦδος ἐξ ἀνθρώπων αὐτῷ Βάβητι καὶ Ποδάργῳ. ἕτεροι
δὲ ἑστᾶσι καὶ γιγνώσκονται, τὴν δὲ ἐπιγραφὴν ἔχουσιν ἑτέρων, καὶ
τὸ γιγνόμενόν ἐστιν οἷον ἐν τοῖς μέλεσιν ἀντίσπαστον [τὸ μὲν ἐπί- (122 R I
γραμμα ῥωμαΐζει, καὶ] τρόπον τινὰ ἀντιδιδάσκουσιν οἱ ποιηταί·

---

7 ὄφλειν UB τὴν pro τὸν M (at in rasura, scil. ex T) 8 διαπρεσβεύονται M 10 δ' B 11 ἀλλ' οὖν scripsi, ἀλλ' οὐκ libri 12 τοιούτων τῶν M unde τοιοῦτον· τῶν γὰρ Jacobs τοιούτως· τῶν γὰρ Emp. servato ἀλλ' οὐκ 13 φθίρεται U 15 cf. Plat. Phaedr. 264 D 17 σώματι U 18 ῥέῃ libri, corr. Emp. ἧς pro καὶ M 22 τὸ μήδου M τοῦ μίδου UB 23 δένδρεα M 25 epigramma Pisandro tribuitur Anth. Pal. VII 304 27 οὖν οὐκ BM, in U οὐκ erasum 28 δοκῶ μὲν Reiskius, δοκοῦμεν libri 31 τὸ μὲν — 32 καὶ seclusi cf. ad. p. 27, 1; locus emendationem exspectat

*τρόπον μὲν Ἑλλήνων ⟨ἔχουσι⟩, τύχας δὲ Ῥωμαίων. ἐθεασάμην καὶ
τὸν Ἀλκιβιάδην τὸν καλὸν τὸν Κλεινίου, οὐκ οἶδ' ὅπου, πλὴν
ἐθεασάμην ἐν καλῷ τῆς Ἑλλάδος ἐπιγραφὴν ἔχοντα Χαλκοπώγωνος,
ἕτερον δὲ περικεκομμένον τὼ χεῖρε, ὃς ἐλέγετο τῆς Πολυκλέους
τέχνης εἶναι· δρᾶμα δεινόν, ὦ Γῆ καὶ Ἥλιε, Ἀλκιβιάδης πεπηρω-
μένος. οἶδα δ' ἐγὼ καὶ Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα δουλεύσαντας* 41
*ἐν Πέρσαις, καὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως πεντακοσίους ἀνδριάντας
καὶ χιλίους ὑπὸ Ἀθηναίων μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πάντας καθη-
ρημένους. ἐτόλμησαν δὲ καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀμίδας κατα-*
16 M) *σκεδάσαι. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν τῆς εἰκόνος οὖρον κατέχεον, ἐκεῖνος
δὲ τῆς πόλεως αἷμα καὶ τέφραν καὶ κονίαν. καὶ γὰρ ἦν νεμεσητὸν
τὸν αὐτὸν ἄνδρα νῦν μὲν ἐν θεοῖς λέγειν, νῦν δ' οὐδ' ἐν ἀνθρώποις.*
123 R II) *εἶτα ἐγὼ ταῦτα ἐπιστάμενος ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐδὲ τῶν θεῶν φεί-* 42
*δονται, ἀνδριάντος ὑμῖν φροντίσαι δοκῶ; καὶ τοὺς μὲν ἄλλους
σιγήσειν μοι δοκῶ, ἀλλὰ τὸν Ἴσθμιον, τὸν ἀγωνοθέτην τὸν ὑμέτερον,
Μόμμιος ἐκ βάθρων ἀνασπάσας ἀνέθηκε τῷ Διί, φεῦ τῆς ἀμαθίας,
τὸν ἀδελφὸν ὡς ἀνάθημα, ἄνθρωπος ἀπαίδευτος καὶ μηδενὸς τῶν*
124 R II) *καλῶν πεπειραμένος. ὃς Φίλιππον μὲν τὸν Ἀμύντου, ὃν ἐκ Θεσ-
πιῶν ἔλαβεν, ἐπέγραψε Δία καὶ τοὺς ἐκ Φενεοῦ νεανίσκους τὸν μὲν
Νέστορα, τὸν δὲ Πρίαμον. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ῥωμαίων [τοῦτ'
ἐκεῖνο] τοὺς ἐξ ἐκείνου ὁρᾶν ᾤοντο, ὁρῶν Ἀρκάδας ἐκ Φενεοῦ.
ταῦτα μὲν οὖν ἔξεστι καὶ γελᾶν. σπουδῇ δέ μοι ἐπελήλυθεν Ἀγη-* 43
*σίλαον τὸν βασιλέα τῶν Λακεδαιμονίων τῆς γνώμης μακαρίσαι,
ὅστις οὔποτε ἠξίωσεν οὔτε πλαστὰν οὔτε μιμηλὰν τοῦ σώματος
ποιήσασθαι, οὐχ ὅτι χωλὸς ἦν, ὥς φασι, καὶ μικρός, (τί γὰρ ἐκώλυε
μέγαν εἶναι τὸν ἀνδριάντα; τί γὰρ ἀρτίπουν, ὥσπερ τὸν Εὐφρά-
νορος Ἥφαιστον;) ἀλλὰ τοῦτ' ἐκεῖνος εἶδεν ἀκριβῶς ὅτι μὴ δεῖ*
125 R II) *τὰς ἀνθρωπίνας τύχας ἐκτείνειν μηδὲ κινδυνεύειν περὶ τῷ σώματι
κατὰ λίθον καὶ χαλκόν. εἴθε γὰρ εἴη καὶ τοῦ σώματος ἀπηλλάχθαι.
χαιρέτω δ' ὁ Δαίδαλος καὶ τὰ Δαιδάλου μιμηλὰ τεχνήματα· ἄδην* 44

---

1 *ἔχουσι* addidi *τάχας* M (superscr. vulg.) post *Ῥωμαίων* fortasse inserenda sunt, quae p. 26 l. 31 seclusi, cum Valesii supplemento: *ὁ δ' ἀνδριὰς ἑλληνίζει* *καὶ* om. M m. pr. 2 *πλὴν* Geelius, *πλησίον* libri 4 *τῶι* U 8 *καὶ χιλίους ὑπὸ Ἀθηναίων μία* bis exaravit M 11 *χωνείαν* M 15 *σηγήσειν* U 18 *καλῶν* Reiskius, *κακῶν* libri *θεσπειῶν* B 19 *ἐπέγραψεν* M *Δία καὶ* Geelius, *δὲ καὶ* libri *φαινέου* M 20 *τοῦτ' ἐκεῖνο* delenda, deinde requiritur: *αὐτοὺς ἐκείνους* 22 *σπουδή* M 24 *ἠξήωσεν* M *οὔτε πλαστὸν οὔτε μιμήλαν* libri, corr. Emp. ex Plut. apophthegm. reg. et imp. p. 191 D 25 *σμικρὸς* B 27 *ἴδεν* M 29 *καθὰ* U *εἴη* Reiskius, *εἶναι* libri; non possunt haec ad Agesilai dictum referri, quod voluit Geelius 30 *μειμηλὰ* M *ἄδην* bis U

Προμηθέως, ἄδην πηλοῦ. καίτοι καὶ τὸ σῶμα τῶν γενναίων φασὶν ἀλλότριον εἶναι ,ἐπειὴ μάλα πολλὰ μεταξὺ' σώματός τε καὶ ψυχῆς. ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδὲ φροντίζει τοῦ σώματος κάμνοντος. ἐμαίνετο Καμβύσης ⟨ὡς⟩ Ἄμασιν τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα τὸν νεκρὸν αὐτοῦ κεντῶν τε καὶ μαστιγῶν. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ λέγουσιν Ἄμασιν ἐκ πλείονος ὑφορώμενον τὴν Καμβύσου χαλεπότητα τὸν (126 R II
μὲν αὐτοῦ νεκρὸν ἀποκρύψαι, ἄλλον δ' ἀντ' αὐτοῦ ὑποβαλεῖν, καὶ
45 *τοῦτον εἶναι τὸν Καμβύσῃ περιπεσόντα. ἀλλ', ὦ Αἰγύπτιοί τε καὶ Καμβύση, εἴτε ἄλλος τις ἦν ὁ ταῦτα παθὼν εἴτε αὐτὸς Ἄμασις* (467 M)
ἦν, τύπος ἦν ἄναιμος, ἄσαρκος, ἄψυχος. τοῦτον, εἴ σοι φίλον, ἕλκε καὶ σπάραττε καὶ κέντρου, Ἄμασιν δὲ οὐ κατείληφας. ἕτερος δέ τις ζῶν, ἐμπνέων, αἰσθανόμενος, Πτίσσε πτίσσ', ἔφη, τὸν Ἀναξάρχου θύλακον· Ἀνάξαρχον γὰρ οὐ πτίσσεις. οὗτος γὰρ ἀνὴρ ἐμπεσὼν μὲν εἰς ὅλμον, τυπτόμενος δὲ τοῖς ὑπέροις, αὐτὸς οὐκ ἔφη πτίσσεσθαι, ἀλλὰ τῶν αὐτοῦ ὅπερ ἔτυχε περικείμενος· ὥσπερ φασὶ Περσῶν τοὺς ὁμοτίμους λαμβάνειν πληγάς, ἀντὶ τοῦ σώματος τὸν
46 *κάνδυν. Πέρσαι μὲν οὖν ἐπὶ τούτῳ δυσφοροῦσιν· Ἕλλην δ' ἀνὴρ παρεῖχε τύπτειν τὸ σῶμα ὡς κάνδυν [ὡς ἱμάτιον]· ἡμεῖς δ' οὐ* (127 R II)
παρέχωμεν τὸν ἀνδριάντα χωνεύειν, κἂν αἰσθάνηται; νῦν δ' ὁ μὲν κρείσσων αἰσθήσεως, ἐγὼ δὲ κατὰ τὴν Εὐριπίδου Λαοδάμειαν

οὐκ ἂν προδοίην καίπερ ἄψυχον φίλον.

βούλομαι οὖν αὐτὸν ὡς αἰσθανόμενον παραμυθήσασθαι. ὦ λόγων ἐμῶν σιγηλὸν εἴδωλον, οὐ φαίνῃ; οὐδὲ γὰρ ὁ πρὸ σοῦ Ἀριστέης· ὧδε γὰρ ἔσχε κἀκείνῳ, ὡς ἐμοὶ εἰκάσθη, ἀναστῆναι μὲν αὐτὸν ὑπὸ τῶν Προκοννησίων, ἀφανισθῆναι δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· λόγον δ' ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων διαδοθῆναι, ὡς οὔτε ζῶν οὔτε τεθνεὼς φαίνοιτο

---

1 *τῶν γενναίων* suspectum; mortis notionem hic requiro *φησὶν* UB 2 *ἐπεὶ ἡ* UB verba Homeri Il. I 156 3 *ὁ μὲν* UBM (in hoc *ὁ* in rasura), *ὅς μέν* Geelius *ἡ μὲν* Selden. potest scribi: *ὁ μὲν γὰρ ⟨ἄνθρωπος⟩ ἔστιν* libri, *ᾔσθετ'* Selden. *αἰσθάνεται* Reiskius 4 *ὡς* add. Selden. *τῶν* pro *τὸν* U 6 *πλέονος* libri, corr. Dind. 7 *αὐτοῦ* libri, corr. Emp. 12 *πτῆσσε πτῆσσε* B *πτίσσε πτὶς* M 13 *γὰρ* prius om. M *ἀνὴρ* Emp., *ἀνὴρ* libri 14 *ὅλ::μον* (cum rasura) U *πτήσσεσθαι* B 15 *τῶν αὐτοῦ* M *τὸν αὐτοῦ* B *τὸν αὐτοῦ* U, *τὸ αὐτοῦ* Jacobs, *τὸν αὐτοῦ θύλακον* Reiskius 16 *⟨εἰς⟩ τὸν κάνδυν* Reiskius 17 *τούτῳ* scripsi, *τοσούτῳ* UBM *τοσοῦτο* T 18 *ὡς ἱμάτιον* seclusit Reiskius 19 *παρέχομεν* libri, *παρέχωμεν* Emp. *χωρεύειν* (corr. ex *ω* fecit *ο*) U 20 *κατὰ τὴν* Valesius, *καὶ τὴν* libri *εὐρειπίδου* M Eur. ex Protesilao frgm. 657 Nauck 23 *σείγηλον* M *οὐ φαίνῃ* om. M. m. pr. *ἀριστέας* U cf. Herodot IV 14 sq. 24 *ὅς* pro *ὡς* UB; *ὡς σοὶ ὃς ἐμοὶ εἰκάσθης* Reiskius 25 *τῶν ἐχθρῶν λόγον δ' ὑπὸ* om. M

128 R II) Ἀριστέης. ἀλλὰ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ πρὸς ἅπαντα τὸν χρόνον ἔζη Ἀριστέης.

μνάσεσθαί τινά φαμι καὶ ἕτερον ἀμμέων. 47

πάνυ γὰρ καλῶς εἶπεν ἡ Σαπφώ· καὶ πολὺ κάλλιον Ἡσίοδος,

φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα λαοὶ
πολλοὶ φημίξωσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

ἐγώ σε ἀναστήσω παρὰ τῇ θεῷ, ὅθεν οὐδείς σε μὴ καθέλῃ, οὐ σεισμός, οὐκ ἄνεμος, οὐ νιφετός, οὐκ ὄμβρος, οὐ φθόνος, οὐκ ἐχθρός, ἀλλὰ καὶ νῦν σε καταλαμβάνω ἑστηκότα. λάθα μὲν γὰρ ἤδη τινὰς καὶ ἑτέρους ἔσφηλε καὶ ἐψεύσατο, γνώμη δ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν οὐδένα, ᾗ κατ' ἄνδρα μοι ὀρθὸς ἕστηκας.

(468 M) 129 R II) (21) ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΣ ΠΕΡΙ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΝΙΚΑΕΙΣ.

Ὅταν ἐκλογίσωμαι τὰς αἰτίας, ἄνδρες Νικομηδεῖς, δι' ἃς ἐποιήσασθέ με πολίτην· οὐ γὰρ πλοῦτον ὄντα ὁρῶ μοι μέγαν, ὥστε νομίζειν ὅτι διὰ χρήματα ἐσπουδάσθην ὑφ' ὑμῶν, οὐδὲ πρὸς τὸ θεραπεύειν τοὺς ὄχλους ἐπιτηδείως ἔχοντι ἐμαυτῷ σύνοιδα· οὐκουν οὐδὲ εἰς τοῦτό μου χρῄζειν δοκεῖτε, τὸ ταῖς ὁρμαῖς ὑμῶν ἁπάσαις ὑπηρετεῖν ἑτοίμως ἐμέ· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ συμποτικός εἰμί τις οὐδὲ κοινὸς ἐν ταῖς τοιαύταις συνουσίαις, ὥστε ἀπό γε τούτου παρέχειν τοῖς πλήθεσιν ἡδονήν· εἰ δὲ μὴ διαμαρτάνω μήτε τῆς ὑμετέρας περὶ ἐμαυτοῦ προαιρέσεως, ὅσα τε ὑμῖν δύναμαι χρήσιμος εἶναι, ταῦτα ἐπίσταμαι· τὸ λοιπόν ἐστιν, δι' ὃ πολίτης ἐγὼ γεγένημαι παρ' ὑμῖν [σπουδῆς], οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ συμβουλεύειν ἐμέ τι περὶ 1

---

1 ἀριστέας UB cf. verba Herodoti l. 1. οὔτε τεθνεῶτα οὔτε ζώοντα φαίνεσθαι Ἀριστέην 2 ἀριστέας UB 3 Sapph. frgm. 32 PL III p. 100 ed. 4. Bergk. μνάσασθαί libri, corr. Casaub. φαμι (ι a corr., fort. ex η) M ἕτερον libri, ὕστερον Volger. ἀμμέω M 5 φημὶ pro φήμη M οὔτης U cf. Hes. Op. et Dies v. 763 sq. 6 φημιζῶσι M αὔτη M 9 λάθρα M λάθα UB; fortasse: πλήθη 10 ἔσφιλεν U 11 ᾗ Casaub., ᾗ UB, om. M 14 οὐδὲ scripsi, οὔτε libri 15 ἔχωντι U 17 ὑπηρετεῖν (εῖν a corr.) U 18 κομψὸς pro κοινὸς Herwerden 20 περὶ αὐτοῦ U περὶ αὐτοῦ T ὅσα γε UBT 21 ταῦθ' ἃ UBT 22 σπουδῆς delevit Selden., ante σπ. unius litterae rasura in U ἢ τῶν B ἢ τῶι U m. pr.

τῶν κοινῇ συμφερόντων ἴσως μᾶλλον ἑτέρων καὶ βούλεσθαι καὶ
2 δύνασθαι. τοῦτο δὲ εἰ μὲν οὐκ ἔστι τοιοῦτον, ὑμεῖς τε τῆς περὶ
ἐμὲ σπουδῆς διημάρτετε ἐγώ τε ἔοικα μάτην ὑπακούσας ὑμῖν ἐπ᾽
ἐλπίδι τοῦ γενήσεσθαι τῇ πόλει χρήσιμος, οἱ ποιουμένων μου (180 R I
χρείαν ὑμῶν, εἰς ἣν μόνον ἐπιτήδειός εἰμι. εἰ δὲ πάσαις μὲν
ταῖς πόλεσι, μᾶλλον δὲ ταῖς μεγάλαις, δεῖ μὲν καὶ τῶν πλουσίων,
ἵνα καὶ χορηγῶσι καὶ φιλοτιμῶνται ταυτὶ τὰ νενομισμένα δαπανή-
ματα, δεῖ δὲ καὶ κολάκων ἀνδρῶν, ἵνα δημαγωγοῦσιν αὐτοῖς ἥδων-
ται· δεῖ δὲ καὶ συμβούλων, ἵνα σῴζωνται ταῖς πολιτείαις, κἀγὼ
καθ᾽ ὅσον μοι δυνατὸν οὐκ ὀκνήσω περὶ τῶν μεγίστων συμβου-
3 λεύων ὠφελεῖν τὴν πόλιν. ἔστι μὲν οὖν καὶ ἄλλα τινὰ παρ᾽ ὑμῖν
ἐπαναρθώσεως ἄξια καὶ κατὰ μέρος αὐτῶν ποιήσομαι τὴν θερα-
πείαν, ἂν τἀληθῆ λέγων πιστευθῶ περὶ τῶν μειζόνων. τί δὲ
παθὼν ἢ τί βουλόμενος οὐχ ὑπὲρ τῶν μικροτέρων συμβουλεύω
πρότερον, οὐδὲ ἐν ἐκείνοις ἀποπειρῶμαι τοῦ δήμου τῆς εὐπειθείας, (469
ἀλλ᾽ εὐθὺς ἀξιῶ κινδυνεύειν περὶ τοῦ μεγίστου συμβουλεύων πράγ-
ματος; ὅτι πολλῷ μοι δοκεῖ ῥᾷον εἶναι πεῖσαι περὶ τῶν μεγίστων
ἢ τῶν μικροτέρων καὶ φαύλων. τῶν μὲν γὰρ ἔξεστι καὶ καταφρο-
νῆσαι τῆς ἀπ᾽ αὐτῶν γιγνομένης βλάβης, ὁ δὲ χωρὶς ὧν ἀμήχανόν (181 R II)
ἐστιν αὐτῷ σῴζεσθαι, περὶ τούτων οὐκ ἐθελήσας πεισθῆναι δῆλός
4 ἐστιν ὑπὲρ τῶν μικροτέρων οὐδὲ ἀκουσόμενος. ὅτι μὲν οὖν, ἐὰν
ὑπομείνητε τὴν συμβουλίαν, πεισθήσεσθέ μοι περὶ ὧν συμβου-
λεύων πάρειμι, καὶ δὴ σφόδρα θαρρῶ. τὸ δὲ δύσκολον τοῦτ᾽
ἔστι, τὸ μήτε φορτικὴν ὑμᾶς ἡγήσασθαι τὴν ἀκρόασιν τὴν περὶ
τοῦ πράγματος μήτε περιττὴν μήτε ἄκαιρον. ἵνα οὖν μοι μὴ ταῦτα
προαπαντήσῃ παρ᾽ ὑμῶν, Τί δὲ συμβουλεύεις σὺ περὶ ὧν ἡμεῖς
τὴν ἀρχὴν οὐδὲ βουλευόμεθα; Τί δὲ σεαυτῷ λόγου μεταδίδως, οὗ
σοὶ μὴ μετέδομεν ἡμεῖς; Διὰ τί δὲ τοσούτων πεπολιτευμένων παρ᾽
ἡμῖν ἀνδρῶν ἐπιχωρίων, εἰσποιητῶν, ῥητόρων, φιλοσόφων, γερόν-
των, νέων, οὐδέποτε οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἡμῖν συμβουλεῦσαι ταύτην
5 τὴν συμβουλίαν; αἴτημα θέλω ποιήσασθαι τοῦτο αὐτὸ παρ᾽ ὑμῶν,
ἄνδρες Νικομηδεῖς, καὶ χαρίσασθέ μοι καὶ ὑπομείνατε, ἀκοῦσαι
λόγου περιττοῦ καὶ ἀκαίρου καὶ μὴ πείσοντος ὑμᾶς. καὶ οὐδὲ

---

2 ὑμεῖς γε M 4 μου om. UT 5 εἰς τὴν M μόνην Hertlein
12 ἐπανορθῶσαι ὡς M 13 τί δαὶ B (in U ὲ in δὲ a corr.) 14 σμικροτέρων B
17 δοκῇ M 18 σμικροτέρων B fortasse: ἔξεστιν ⟨ἀμελεῖν⟩ 19 καὶ ante
τῆς add. Emp. γινομένης M 22 πεισθήσεσθαι B πεισθήσεσθε (e finale in
ras.) U 23 τὸ δὲ scripsi, τί δαί; UBT τί δὲ; M 25 ἵν᾽ B 26 τί δαί·
UT διὰ τί δὲ B 27 τί δαί· UT 28 ἡμῖν πεπολιτευμένων ἀνδρῶν UT
29 εἰς ποιητῶν M ποιητῶν UBT; corr. Geelius

μεγάλην εἶναι νομίζω τὴν δωρεάν· εἴτε γὰρ πεισθήσεσθε, ἄξιόν
ἐστιν ἀκοῦσαι τοῦ τὰ λυσιτελῆ λέγοντος· εἴτε ἐφ' ὑμῖν ἀπόκειται
τὸ πεισθῆναι, τί τοῦτο δύσκολόν ἐστιν, ἀνδρὶ φίλῳ λόγου μεταδοῦναι βουλομένῳ μάτην εἰπεῖν.

καὶ τί δὴ τοῦτό ἐστιν, ὑπὲρ οὗ μέλλω μὲν συμβουλεύειν, ὀνο-
μάσαι δὲ αὐτὸ ὀκνῶ; τὸ μὲν ὄνομα οὐκ ἀηδές, ὦ ἄνδρες Νικο-
182 R II) μηδεῖς, οὔτε ἐν ταῖς οἰκίαις οὔτε ἐν ταῖς συγγενείαις οὔτε ἐν ταῖς
φιλίαις οὔτε ἐν ταῖς πόλεσιν οὔτε ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ὑπὲρ γὰρ ὁμο- 6
νοίας ἐρῶν ἔρχομαι, καλοῦ μὲν ὀνόματος, καλοῦ δὲ πράγματος,
0 M) ἂν δ' εὐθὺς προσθῶ περὶ τῆς πρὸς τίνας ὁμονοίας, τοῦτο δέδοικα,
μὴ τὴν μὲν ὁμόνοιαν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς καλὴν εἶναι πιστεύσητε,
τὸ δὲ πρὸς τούτους ὁμονοεῖν τοὺς ἀνθρώπους, οἷς ὁμονοεῖν φημι
δεῖν ὑμᾶς, ἀδύνατον εἶναι νομίσητε. τοῦτο γάρ ἐστιν, ὃ μέχρι νῦν
εἰς τὴν ἔχθραν καθίστησιν ὑμᾶς τὴν πρὸς ἀλλήλους καὶ οὐκ ἐᾷ
γενέσθαι τὴν φιλίαν, τὸ πεπεῖσθαι δίχα λόγου μὴ δυνατὴν εἶναι
ταῖς πόλεσι τὴν ὁμόνοιαν. μὴ θορυβήσητε δὲ ἀρχομένῳ πάλιν,
ἀλλ' ὑπομείνατε. φημὶ δεῖν ὑμᾶς, ἄνδρες Νικομηδεῖς, ὁμονοῆσαι 7
πρὸς Νικαεῖς· ἀκούσατε δὲ καὶ μὴ χαλεπήνητε μηδέπω, πρὶν ἂν
εἴπω τὰς αἰτίας. οὐδὲ γὰρ ὁ νοσῶν πρὸς τὸν ἰατρὸν ὀργίζεται
διατάττοντα τὴν θεραπείαν, ἀλλ' ἀκούει μὲν ἀηδῶς αὐτοῦ λέγοντος,
ὅτι αὐτὸν καὶ τμηθῆναι δεῖ καὶ καυθῆναι, πείθεται δὲ ὅμως·
περὶ γὰρ σωτηρίας ὁ κίνδυνός ἐστι. καίτοι τί τοῦτο εἶπον; τὸ γὰρ
ἐμὸν φάρμακον, ὃ προσφέρω ταῖς πόλεσιν, ἥδιστόν ἐστι φαρμάκων
καὶ χωρὶς οὗ ζῆν οὐδεὶς ἂν ἐθελήσειεν εὖ φρονῶν. βούλομαι δὲ 8
88 R II) διελεῖν τὸν λόγον καὶ τὸ πρῶτον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν τῆς ὁμονοίας
τῆς καθόλου, ποδαπόν τέ ἐστι καὶ τίνων αἴτιον, ἐξ ἐναντίας τὴν
στάσιν καὶ τὴν ἔχθραν διακρίνας πρὸς τὴν φιλίαν· εἶτα (ἔσται γὰρ
ἀκόλουθον [τὸ] τῆς ὁμονοίας ἀποδειχθείσης ὠφελίμου τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἅπασιν) ἀποδεῖξαι ταύτην τὴν ὁμόνοιαν τῶν πόλεων τούτων
καὶ ἀναγκαιοτάτην οὖσαν ὑμῖν καὶ λυσιτελεστάτην. οὐκ ἀποστήσομαι
δὲ εἰπεῖν οὐδ' ὅπως ἂν μεῖναι γενομένη δύναιτο· καὶ γὰρ τοῦτο ὁρῶ

---

1 πεισθήσεσθαι T 2 ὑφ' ὑμῖν B 3 τὸ fuit τῷ U πεισθεῖναι U
6 post αὐτὸ unius litterae ras. U 7 τοῖς οἰκίαις U m. pr. 11 ἀφ' ἑαυτῆς
libri, corr. Reiskius πιστεύσητε om. UT 12 τοὺς ἀνθρώπους — ὁμονοεῖν
om. M ὁμοφωνεῖν altero loco U 14 τινὶ pro τὴν M 15 τῷ pro τὸ BU
m. pr. καὶ μὴ UT 16 ἀρχομένων B ἐρχομένῳ UT 17 νικομιδεῖς M
18 τἀκούσατε (om. δὲ) M 23 φαρμάκων Herwerden (idem ipse conieceram),
φάρμακον libri 24 οὐ M οὗ οὐ UT 26 ποταπὸν T εἴτε M 27 εἶτα
huc transposui, vulgo post αἴτιον l. 26 legitur 28 τὸ delendum aut τοῦτο
scribendum 31 εἰπεῖν om. UT οὐδ' εἴ πως libri, corr. Emperius

9 *πολλοῖς ἐνοχλοῦν. εὔχομαι δὲ τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ τοῖς ὑμετέροις
καὶ τοῖς ἐκείνων, εἰ ταῦτα εὐνοίᾳ τῇ πρὸς μόνους ὑμᾶς ἐγὼ νῦν
λέγω καὶ μηδεμίαν οἰκείαν θηρώμενος δόξαν ἢ λυσιτέλειαν ἐκ τῆς
καταλλαγῆς τῆς ὑμετέρας, καὶ πρὸ πάντων εἰ μέλλει λυσιτελήσειν
τῇ πόλει, δοῦναι μὲν ἐμοὶ τοὺς ἀξίους τοῦ πράγματος εἰπεῖν λόγους,
παρασχεῖν δὲ ὑμᾶς ἐμοὶ πεισθῆναι τὰ συμφέροντα βουλομένους.*

10 *ὁμόνοιαν τοίνυν πάντες μὲν ἐπήνεσαν ἀεὶ καὶ λέγοντες* (184 R I (471 M)
*καὶ γράφοντες, καὶ μεστὰ τῶν ἐγκωμίων αὐτῆς ἐστι καὶ τὰ
ποιήματα καὶ τὰ τῶν φιλοσόφων συγγράμματα, καὶ ὅσοι τὰς
ἱστορίας ἐξέδοσαν ἐπὶ παραδείγματι αὐτῶν τῶν ἔργων ἀπέδειξαν
αὐτὴν μέγιστον οὖσαν τῶν ἀνθρωπείων ἀγαθῶν, καὶ πολλοὶ τολ-
μήσαντες ἤδη τῶν σοφιστῶν παραδόξους εἰπεῖν λόγους μόνον τοῦ-
τον οὐκ ἐπενοήθησαν ἐξενεγκεῖν, ὡς οὐ καλὸν ἡ ὁμόνοια καὶ σωτή-
ριόν ἐστιν· τοῖς τε νῦν βουλομένοις αὐτὴν ἐγκωμιάζειν [καὶ τοῖς ἀεὶ
τοῦτο ποιεῖν] ἄφθονος ἡ τῶν λόγων ὕλη, καὶ ἀεὶ καὶ πλείω καὶ*
11 *κρείττω περὶ αὐτῆς ἐξέσται λέγειν. εἴτε γὰρ ὑπὲρ γενέσεως αὐτῆς
πολυπραγμονεῖν ἐθέλοι τις, ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐπανάγειν ἐπὶ
τὰ μέγιστα τῶν θείων πραγμάτων. ἡ γὰρ αὐτὴ καὶ φιλία ἐστὶ
καὶ καταλλαγὴ καὶ συγγένεια, καὶ ταῦτα πάντα περιείληφεν. καὶ
τὰ στοιχεῖα δὲ τί ἄλλο ἢ ὁμόνοια ἑνοῖ; καὶ δι' οὗ σῴζεται πάντα
τὰ μέγιστα, τοῦτό ἐστι, καὶ δι' οὗ πάντα ἀπόλλυται, τοὐναντίον.
εἰ μὲν οὖν μὴ θνητὸν ἦμεν οἱ ἄνθρωποι γένος μηδ' ἔδει πολλὰ* (185 R I
*εἶναι τὰ φθείροντα ἡμᾶς, οὐκ ἂν ἦν οὐδὲ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις ἡ
στάσις, ὥσπερ οὐδὲ ἐν τοῖς θείοις ἔνεστιν. ᾧ δὲ μόνῳ τῆς εὐδαι-
μονίας ἀπολειπόμεθα τῆς θείας καὶ τῆς ἀφθάρτου διαμονῆς ἐκεί-
νων, τοῦτό ἐστιν, ὅτι μὴ πάντες ὁμονοίας αἰσθανόμεθα, ἀλλ' εἰσὶν
οἱ καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ φιλοῦντες, τὴν στάσιν, ἧς μέρη καὶ
ὑπουργήματα πόλεμοι καὶ μάχαι, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς δήμοις ἀνα-*
12 *στρέφεται καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ὥσπερ ἐν τοῖς σώμασιν αἱ νόσοι. καὶ
γὰρ τὴν ὑγείαν ἐπιστάμενοι μέγιστον οὖσαν τῶν ἀνθρωπίνων ἀγα-
θῶν ὅμως αὐτῇ πολλάκις αὐτοὶ καθ' αὑτῶν ἐπιβουλεύομεν, οἱ*

---

3 *οἰκίαν* M 3 *μελλήσει λυσιτελεῖν* libri, corr. Emp. 6 *πεισθεῖναι* U 7 *μὲν* om. M m. pr. 8 *καὶ μετὰ* UBT *ἐγκομίων* M 10 malim: *ἐπὶ παραδείγμασιν* 11 *ἀνθρωπίων* UM 12 *τοῦτο* UT 13 *ἐπενοήθησαν* var. l. v *ἀπενοήθησαν* libri *οὐκ ἄλλον* M 14 *ἐγκομιάζειν* M *καὶ* — 15 *ποιεῖν* secl. Wil. 17 *αὐτῆς* scripsi, *αὐτὴν* libri 18 *αὖτη* M 19 *πάντα ταῦτα* (hoc ord.) M *περιείληφε* UT 20 *ἢ ὁμόνοιαν εἶναι καὶ* libri, *ἢ ὁμόνοια ἑνοῖ; καὶ* Emp., *ἢ ὁμόνοια συνδεῖ; καὶ* idem 22 *μηδὲ δεῖ* M 23 *οὐδ' ἐν* B *ἀνθρώποις* T (comp.) 24 *θεοῖς* libri, corr. Emp. 25 *ἀπολειπώμεθα* BU m. pr. *ἀπολιπώμεθα* M 26 *εἰς* pro *ἧς* M 29 *ἔνεστιν* pro *ἔθνεσιν* M

μὲν ἡδοναῖς πεισθέντες, οἱ δὲ πόνους φεύγοντες ὑγιεινοὺς καὶ διαίτας σώφρονας. εἰ δὲ μὴ τοῦτο τοῖς μεγίστοις τῶν κακῶν ὑπῆρχε βοήθημα, ἡ παραυτίκα ἡδονή, δύναμιν ἂν οὐδ' ὅλως εἶχε (472 M) βλάπτειν· νῦν δὲ αὐτοῖς ἔδωκεν ἡ φύσις, ὥστε ἐξαπατᾶν δύνασθαι καὶ τέρπειν τοὺς ἀδικουμένους. καὶ ἐπί γε ᾧ τις ἂν καὶ μάλιστα 13 φθονήσειεν αὐτοῖς, ἐκεῖνό ἐστιν ὅτι [πάντα τὰ κακὰ] λυπεῖ τοὺς [136 R II) ἀνθρώπους ὁποῖά ἐστιν ἐπισταμένους. εἰ μὲν οὖν τις ἐρωτήσειεν ἕνα ἄνδρα ἢ πολλοὺς ὁμοῦ περὶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἐν ποίῳ δὴ μέρει τὰ τοιαῦτα κατατάττεται, πόλεμοι καὶ στάσεις καὶ νόσοι καὶ τὰ τούτοις ὁμότροπα, οὐδὲν ἂν μελλήσας ἀποκρίναιτο [οὐδεὶς] ὅτι ταῦτα ἐν τοῖς κακοῖς τάττεται καὶ οὕτως ⟨ὡς⟩ ἔχει καὶ νενόμισται καὶ καλεῖται κακά. τὰ δ' ἐναντία τούτοις, εἰρήνη καὶ ὁμόνοια καὶ 14 ὑγεία, καὶ ταῦτα οὐδεὶς ⟨ἂν⟩ ἀντείποι μὴ οὐχὶ ἀγαθὰ καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι. φανερᾶς δὲ οὕτως οὔσης τῆς μάχης τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν, ὅμως εἰσί τινες, μᾶλλον δὲ πολλοί, οἵτινες τῶν κακῶν τοῖς ὁμολογουμένοις χαίρομεν. καὶ περὶ δὲ τῆς νεὼς πάντες οἱ πλέοντες ἐπιστάμενοι διότι μία αὕτη ἐστὶ σωτηρία, τὸ τοὺς ναύτας ὁμονοεῖν καὶ τῷ κυβερνήτῃ πείθεσθαι, γενομένης δὲ στάσεως ἐν αὐτῇ καὶ ἀπειθείας διότι καὶ τὰ δεξιὰ πολλάκις τῶν πνευμάτων εἰς ἐναντίον τῇ νηὶ περιίσταται καὶ τῶν λιμένων ἀποτυγχάνουσιν ἐγγὺς ὄντων, ὅμως στασιάζουσιν ἔστιν ὅτε ὑπὸ ἀφροσύνης [οἱ ναῦται], καὶ τοῦτο ἀπόλλυσιν αὐτοὺς ἐπισταμένους τοῦ ὀλέθρου τὴν αἰτίαν. 15 καὶ τῶν οἴκων δὲ τῆς σωτηρίας οὔσης ἔν τε τῇ τῶν δεσποτῶν ὁμοφροσύνῃ καὶ ἐν τῇ τῶν οἰκετῶν πειθαρχίᾳ, πολλοὺς ὅμως οἴκους ἀπώλεσεν ἥ τε δεσποτικὴ στάσις καὶ ἡ κακοδουλία. τῷ μὲν γὰρ ἅρματι ποία καταλείπεται σωτηρία τῶν ἵππων συνθεῖν μὴ θελόντων; ἐπειδὰν γὰρ ἄρξωνται διαστάντες ἀφέλκειν ἄλλος ἀλλαχῇ, πᾶσα ἀνάγκη κινδυνεύειν τὸν ἡνίοχον. ὁ δὲ γάμος ὁ ἀγαθὸς τί ἄλλο ἐστὶν ἢ [137 R II) ὁμόνοια ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα; καὶ ὁ κακὸς γάμος τί ἄλλο ἐστὶν ἢ ἡ τούτων διχόνοια; καὶ τέκνων δὲ τίς ὠφέλεια γονεῦσιν, ὅταν

2 διὰ τὰς M 3 δύναμιν om. M οὐδὲ M 5 τις ἂν καὶ μάλιστα B τις ἂν μάλιστα M καὶ μάλιστα τὶς ἂν UT 6 πάντα — κακὰ seclusi, de omnibus malis hoc dici nequit τὰ καλὰ UBT 7 ἐρωτήσειε BM 9 μέρει δὴ (hoc ord.) UT μέρει δεῖ M 10 μελ::ήσας U μελήσας T ἀπεκρίνατο libri, corr. Geelius οὐδεὶς delet Geelius 11 τέτατται (sic!) UT ὡς add. Reiske 13 ἂν add. Reiske καὶ om. M 16 χαίρομεν libri, tuetur Wil. coll. Isocr. 7, 9. 12, 92 τῆς νεὼς coniungendum est cum σωτηρία cf. l. 23 τῶν οἴκων δὲ τῆς σωτηρίας; itaque pro καὶ περὶ δὲ scribo καίπερ δὴ 17 αὐτή T 18 πείσεσθαι M 19 ἀπειθίας M 21 οἱ ναῦται seclusi 27 ἄρξονται U ἀλλαχοῦ libri, ἀλλαχῇ Emp. 28 γάμος ὁ om. M 30 ὠφελία M ὠφελια U

ὑπὸ ἀφροσύνης ἄρξηται στασιάζειν πρὸς αὑτούς; ἡ δὲ ἀδελφότης
16 *τί ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀδελφῶν ὁμόνοια; ἡ δὲ φιλία τί ἄλλο ἢ φίλων*
ὁμόνοια; καὶ ταῦτα πάντα οὐ μόνον ἀγαθά ἐστι καὶ καλά, ἀλλὰ (473 M)
καὶ ἥδιστα· τὰ δὲ ἐναντία τούτοις οὐ κακὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀηδῆ·
καὶ ὅμως αὐτὰ πολλάκις ἀντὶ τῶν ἡδίστων ἀγαθῶν προαιρούμεθα.
τοὺς μὲν οὖν πολέμους ἤδη τινὲς ἀντὶ τῆς εἰρήνης ἐπανείλοντο
μεγάλων ὄντων τῶν διαφόρων, οὐχ ὡς τὸ μάχεσθαι κρεῖττον ὂν
ἢ ἥδιον καὶ δικαιότερον τοῦ τὴν εἰρήνην ἄγειν, ἀλλ' οἱ μὲν ὑπὲρ
βασιλείας, οἱ δὲ ὑπὲρ ἐλευθερίας, οἱ δὲ γῆν κτώμενοι μὴ ἔχοντες,
οἱ δὲ θάλατταν περιποιούμενοι· καὶ τηλικούτων ὅμως τῶν ἄθλων
κειμένων ἐν τῷ μέσῳ πολλοὶ κατέθεντο τὸν πόλεμον ὡς οὐκ ἂν
17 *ὄντα οὐδὲ ἀντὶ τῶν μεγίστων αἱρεθῆναί σφισιν ἄξιον. τὸ δὲ καὶ*
χωρὶς ὑποθέσεως πολεμεῖν καὶ μάχεσθαι τί ἄλλο ἢ μανία παντελής
ἐστι καὶ διὰ ταύτην κακῶν ἐπιθυμία; τὰ μὲν οὖν θηρία διὰ τοῦτο
μάλιστα οἱ ἄνθρωποι μισοῦμεν, ὅτι πόλεμος ἡμῖν ἀδιάλλακτος (138 II)
πρὸς ταῦτά ἐστιν ἀεί. πολλοὶ δὲ καί τινες ἡμῶν καὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις ὡς θηρίοις χρώμενοι χαίρουσι τῇ πρὸς τὸ ὁμόφυλον γιγνο-
μένῃ μάχῃ. καὶ οὐδὲ τῶν σημείων αἰσθανόμεθα τῶν θείων, ὅσα
18 *διδάσκοντες ἡμᾶς ὁμονοεῖν αὐτοῖς ἐπεφήμισαν. καὶ γὰρ κήρυκές*
τινες ἐκ τῶν θεῶν εἶναι λέγονται, καὶ διὰ τοῦτο καὶ παρ' ἡμῖν
εἰρήνη μὲν ἐπικηρύσσεται, πόλεμοι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκήρυκτοι
γίγνονται. καὶ γυμνοὶ πρεσβεύουσιν εἰς ὡπλισμένους ὑπὲρ εἰρήνης
καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἔξεστιν αὐτῶν οὐδένα, ὡς τῶν θεῶν ἅπαντας
τοὺς ὑπὲρ φιλίας ἀγγέλους. καὶ ὅταν συνερχομένων εἰς μάχην
στρατῶν ἢ διοσημία φανῇ αἰφνίδιος ἢ τῆς γῆς γένηται σεισμός,
ἀποστρέφονται εὐθὺς οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀποχωροῦσιν ἀπ' ἀλλήλων,
19 *ὡς τῶν θεῶν οὐ βουλομένων αὐτοὺς μάχεσθαι. πολέμου δὲ σημεῖον*
οὐδὲν θεῖόν ἐστιν ὑπειλημμένον. καὶ ὅσα δὲ δὴ ἥδιστά τε τοῖς
ἀνθρώποις καὶ εὐδαιμονίας σύμβολα, ταῦτα πάντα ποιοῦμεν, ἐπειδὰν
εἰρήνη γένηται, καὶ στεφανούμεθα καὶ θύομεν καὶ ἑορτάζομεν· τὰ
δὲ ἐναντία πάντα ἐν τοῖς πολέμοις, ὥσπερ ἐν τοῖς πένθεσι, καὶ (474 M)
συγκλειόμεθα ἔσω πυλῶν καὶ δεδοίκαμεν πάντα καὶ ἀπελπίζομεν
ἑαυτούς· καὶ αἱ γυναῖκες τότε ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν κλαίουσι καὶ οἱ

---

2 *ἡ δὲ φιλαδελφία* UBT *ἄλλο ἐστὶν* B 6 *ἐπανείλαντο* M 7 *δια-φορῶν* libri, corr. Reiske *ἦν* pro *ὂν* UBT 8 *ἢ ἴδιον* T malim *ἢ* pro *καὶ* 11 *ὡς οὐκ ἂν ὄντα* Emp. *ὡς οὐ κακὸντα* M *ὡς οὐ κακὸν ὄντα* B *ὡς κακὸν ὄντα* UT 12 *αἱρεθῆναί τισιν* libri, corr. Emperius *ἀνάξιον* B 14 *ἔστιν* T 19 *αὐτοῖς* MUT 23 *ὄντας* pro *ἅπαντας* UT, *ὄντας ἅπαντας* dubit. Emp. 25 *ἡ* UT *διοσημεῖα* U *αἰφνήδιος* M 27 *βουλομένους* UBT 28 *ὑπειλιμμένον* M 32 *συγκειόμεθα* M 33 *κλέουσι* T

39 R II) παῖδες ὑπὲρ τῶν πατέρων ὡς ἐπὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς. ἐπειδὰν 20
μὲν οὖν λοιμὸς ἢ σεισμὸς γένηται, τοῖς θεοῖς ἐγκαλοῦμεν, ὡς κακῶν παρέχουσιν τοῖς ἀνθρώποις αἰτίας, καὶ οὔ φαμεν αὐτοὺς εἶναι δικαίους οὐδὲ φιλανθρώπους, οὐδὲ ἂν τὰ μάλιστα ἡμῖν ἡμαρτηκόσιν ἐπιτιμῶσι σὺν τῇ δίκῃ· τοσοῦτον μισός ἐστι πρὸς τὰ αὐτόματα τῶν κακῶν. πόλεμον δέ, ὅστις οὐχ ἧττον ἀπόλλυσιν ἢ σεισμός, αὐτοὶ προαιρούμεθα καὶ τοῖς αἰτίοις τούτων ἀνθρώποις οὐκ ἐγκαλοῦμεν οὐδέν, ὥσπερ ὑπὲρ ἐκείνων τοῖς θεοῖς, ἀλλὰ τούτους εἶναι καὶ φιλοδήμους δοκοῦμεν καὶ λεγόντων ἥδιστα ἀκούομεν αὐτῶν καὶ συμβουλεύουσι πειθόμεθα, καὶ πάσας αὐτοῖς παρέχομεν ἀντὶ τῶν κακῶν οὐκ ἀμοιβάς· ἀμοιβαὶ γὰρ ἐξ ἴσων ἂν ἐγίγνοντο πρὸς αὐτοὺς κακῶν· ἀλλὰ χάριτας καὶ τιμὰς καὶ ἐπαίνους· ὥστε σφόδρα ἂν εἶεν ἀνόητοι τῶν ἐπὶ τοῖς κακοῖς ἔτι χάριν εἰδότων φειδόμενοι. τὸ 21
μὲν οὖν πρῶτον, ἄνδρες Νικομηδεῖς, τὰς αἰτίας τῆς στάσεως ἴδωμεν. εἰ μὲν γὰρ τηλικαῦτά ἐστιν, ὥστ' ἄξιον εἶναι πολεμεῖν πόλεμον οὐ σύντομον, οἷος ἂν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ παρηγορίαν εἶχε τὸ τάχος τῆς διακρίσεως, ἀλλὰ μακρὸν καὶ ἄπαυστον, ὥστε αὐτὸν
140 R II) ὑπολείπεσθαι καὶ τοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἐκγόνοις καὶ μηδέποτε σχεῖν ἐλπίδα καταλλαγῆς· ἀγωνιζώμεθα καὶ στασιάζωμεν καὶ πράγματα παρέχωμεν ἀλλήλοις, ὅσα ἔνεστι παρέχειν, ἀχθόμενοι διότι μὴ καὶ πλείω δυνάμεθα. εἰ δὲ μάλιστα μὲν οὐδέν ἐστι τὸ ἆθλον τούτου τοῦ κακοῦ, τὰ δὲ δοκοῦντα εἶναι καὶ μικρά ἐστι καὶ φαῦλα καὶ οὐδ' ἰδιώτας ὑπὲρ αὐτῶν στασιάζειν ἄξιόν ἐστιν, οὐχ ὅπως πόλεις τηλικαύτας· μὴ πάσχωμεν ὅμοιόν τι τοῖς ἄφροσι τῶν παίδων, οἵτινες αἰδούμενοι μὴ δοκῶσι μάτην ὀργίζεσθαι τοῖς πατράσιν ἢ ταῖς μητράσιν οὐ βούλονται καταλλάττεσθαι ῥᾳδίως. ὑπὲρ μὲν 22
οὖν γῆς ἢ θαλάττης οὐδὲ μαχόμεθα, ἀλλὰ θαλάττης μὲν οὐδ' ἀντι-
475 M) ποιοῦνται πρὸς ὑμᾶς οἱ Νικαεῖς, ἀλλ' ἡδέως, ὥστε μηδεμίαν παρέχειν μάχην, διακέκρινται. καὶ μὴν οὐδὲ ὑπὲρ προσόδων ἀγωνιζόμεθα, ἀλλὰ ἑκάστοις ἀπόχρη τὰ οἰκεῖα· καὶ ταῦτα δὲ τυγχάνει διωρισμένα, καὶ μήν γε καὶ τἄλλα πάντα, ὥσπερ ἐν εἰρήνῃ καὶ φιλίᾳ. καὶ καρπῶν εἰσιν ἀντιδόσεις καὶ γάμων ἐπιμιξίαι καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ συγγένειαι πολλαί τινες ἤδη γεγενημέναι· καὶ προξενίας

---

6 οὐχ om. UT (sed in U suppl. in marg. sup., a m. pr. ni fallor) 7 τούτων pluralem puto excusari posse 10 καὶ πειθόμεθα UT 11 ἀμιβαὶ T ἴσως M 12 κακαὶ κακῶν Reiskius 15 ὡς ἄξιον T 16 οὐδὲ M οἷς B ἂν Emp. ἐν libri 17 μικρὸν U 18 ἔχειν UBT 20 μὴ καὶ Emp., καὶ μὴ libri 24 ἦν pro μὴ M πάσχομεν U 26 καταλάττεσθαι T 27 γῆς καὶ θαλάττης B ἢ θαλάττης om. UT 28 νικεεῖς M 29 διακέκριται M προσῴδων M ἀγονιζόμεθα T 30 malim δὴ pro δὲ

δὲ ἔχομεν καὶ φιλίας ἰδιωτικάς. θεούς τε τοὺς αὐτοὺς νομίζετε
καὶ τὰς ἑορτὰς ⟨τὰς⟩ πλείστας ὁμοίως ἄγετε. καὶ μὴν οὐδὲ ὑπὲρ
τῶν ἐθῶν οὐκ ἔστιν οὐδεμία ὑμῖν μάχη. τούτων δὲ ἁπάντων οὐκ
ἔχθρας παρεχόντων αἰτίαν, ἀλλὰ τοὐναντίον φιλίας καὶ ὁμονοίας,
23 μαχόμεθα. κἄν τις ὑμᾶς ἐπιστὰς ἔρηται, Τί δὲ ὑμᾶς οἱ Νικαεῖς (141 II)
ἀδικοῦσιν; οὐδὲν εἰπεῖν ἕξετε. κἂν ἐκείνων πύθηται πάλιν, Τί
δὲ οἱ Νικομηδεῖς ἀδικοῦσιν ὑμᾶς; οὐδὲ αὐτοὶ λέγειν ἕξουσιν οὐδὲ
ἕν. ἀλλὰ ἆθλόν ἐστιν ἐν τῷ μέσῳ κείμενον, ὑπὲρ οὗ διαφέρεσθε.
καὶ τί τοῦτό ἐστιν; ἃ μέν γε καὶ ὀνομάσαι ἄξιον καὶ ὁμολογῆσαι
καὶ περὶ ὧν ἂν καὶ συγγνοίη τις τοῖς ἀγωνιζομένοις, τούτων οὐδέν
ἐστι, τὰ δὲ ὄντα οὐδὲ εἰπεῖν οὐδὲ ὁμολογῆσαι [ὡς] καλῶς ἔχει· τοι-
αῦτά ἐστιν, οὕτω σμικρά, οὕτως τὰ τυχόντα, ἐφ' οἷς οἱ μὲν ἀνόητοι
24 φιλοτιμηθεῖεν ἂν ἴσως, εὖ δὲ φρονῶν ἂν οὐδείς. οἱ γὰρ παρα-
καλοῦντες ὑμᾶς ἐπὶ τὴν στάσιν· δι' ἃς δὲ αἰτίας οὐκ ἐμὸν ἴσως
ἐξελέγχειν· ἀλλ' οἵ γε χαίροντες αὐτῇ τοῦτο μόνον λαλοῦσιν· Ὑπὲρ
πρωτείων ἀγωνιζόμεθα. τούτους οὖν αὐτοὺς ἐρήσομαι πάλιν ἐγώ·
Τίνων πρωτείων; καὶ πότερον ἔργῳ καὶ πράγματι δοθησομένων
ἢ περὶ ὀνόματος αὐτὸ μόνον ἐστὶν ὑμῖν ἡ μάχη; καὶ πρότερον γὰρ
δήποτε ἀκούω τὸ αὐτὸ τοῦτο γενέσθαι στάσεως Ἑλληνικῆς αἴτιον,
καὶ πολεμῆσαι περὶ τῶν πρωτείων τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Λακε-
25 δαιμονίους. καὶ διότι μὲν οὐδὲ ἐκείνοις ἐλυσιτέλησεν ἡ στάσις
καὶ ὁ πόλεμος, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζόμενοι περὶ τῶν πρω-
τείων ἀπώλεσαν αὐτὰ ἀμφότεροι, καὶ ὑμεῖς ἅπαντες ἐκεῖνα ἴστε
καὶ ἴσως κἀγὼ μικρὸν ὕστερον ὑπὲρ αὐτῶν ἐρῶ. τί δέ; τοῦτο ὡς
ὅμοιον ἐκείνῳ προβαλλόμενοι λέγουσιν; Ἀθηναῖοι περὶ τοῦ φόρους (476 I (142 II)
λαμβάνειν παρὰ τῶν νησιωτῶν ἐπολέμουν, καὶ περὶ τοῦ δικάζειν
οἴκοι τὰς ἁπάντων δίκας [Ἑλλήνων] ἠγωνίζοντο, καὶ καθόλου περὶ
26 βασιλείας ὁ πόλεμος ἦν ταῖς πόλεσιν ἐκείναις. ἡμεῖς δὲ ἂν ἀπο-
λάβωμεν τὸ πρωτεῖον ἀμαχεὶ παραδόντων αὐτὸ τῶν Νικαέων,
πότερα ληψόμεθα τοὺς φόρους, οὓς νῦν ἐκεῖνοι λαμβάνουσιν; ἢ
τὰς πόλεις τὰς συντελούσας εἰς τὸ παρ' ἐκείνοις δικαστήριον

---

2 τὰς add. Pflugk 3 ἐθνῶν BM 5 εἴρητε M τί δαὶ UBT 6 πύθητε B πύθηται (αι a corr.) U τί δαὶ UBT 7 νικομιδεῖς M 8 διαφέρεσθαι M 10 (καὶ alterum om. Emp.) συγγνώμη τις libri, corr. Reiske οὐδέν ἐστι, τὰ δὲ ὄντα Selden., οὐδ' ἔστι τὰ δέοντα BM οὐδέστι τὰ δέοντα UT 11 ὡς delet Emp. 12 οὕτως μικρά MUT οὕτω τὰ BT 16 ἀγονιζόμεθα T μὲν οὖν UT 18 ἡμῖν ἐστιν (hoc ord.) M ὑμῖν om. B 23 αὐτοὺς T ἔστε T 24 τί δαὶ UBT 26 περὶ τὸ UT 27 δίκας ἑλλήνων ἠγωνίζοντο M δίκας κατὰ ἀλλήλων ἠγωνίζοντο UB; Ἑλλήνων seclusi, a lectione M proficiscendum esse ratus 29 τῶ U m. pr. νικαίων T

ἐνταυθοῖ καλέσομεν; ἢ πέμψομεν αὐτοῖς ἁρμοστάς; ἢ δεκάτας ⟨τὰς⟩ παρὰ τῶν Βιθυνῶν ἐκείνοις ἔλαττον παρέξομεν; ἢ τί ἔσται; καὶ τί ἡμῖν γενήσεται πλέον; ἐγὼ γὰρ ὑπὲρ ἁπάντων νομίζω τοὺς ἀνθρώπους τῶν πραττομένων οὐχὶ μάτην οὐδὲ εἰκῇ σπουδάζειν, ἀλλ' ἀεὶ γίγνεσθαι τὸν ἀγῶνα ἀντί τινος. ὁ μὲν γὰρ πολεμῶν ἢ περὶ 27 ἐλευθερίας ἀγωνίζεται, καταδουλουμένων αὐτὸν ἄλλων, ἢ περὶ ἀρχῆς, αὐτὸς ἑτέρους καταδουλούμενος. ὁ δὲ πλέων τὴν θάλατταν οὐκ ἄλην εἰκῇ διατίθεται· κινδυνεύει γὰρ ἤτοι γε ὁδοῦ χάριν ἢ 43 R II) ἐμπορίας. ἵνα δὲ μὴ πάντα φέρω τὰ παραδείγματα, ἁπλῶς καὶ πράττομεν ἅπαντα οἱ ἄνθρωποι τέλους ἕνεκεν ἀγαθοῦ καὶ φεύγομεν τὰς ἐναντίας πράξεις τέλους ἕνεκεν κακοῦ. τὸ δὲ χωρὶς αἰτίας σπουδάζειν ἢ πονεῖν, τοῦτ' ἔστιν ὃ τοῖς ἀνοήτοις προσήκει μόνοις. εἰ μὲν οὖν τις σπουδὴν ἔχοι καλεῖσθαι βασιλεὺς ἰδιώτης ὤν, καὶ 28 τοῦτο ἄριστα ἐπιστάμενος αὐτὸς ὑπὲρ αὑτοῦ, τοὐναντίον οὗτος ἢ δοκεῖ γέλωτα ὀφλήσει, χρώμενος ὀνόματι ψευδεῖ δίχα πράγματος. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ ὁμοίως ἁπάντων, κἂν αὐλητής τις ἐθέλῃ δοκεῖν, αὐλεῖν οὐκ ἐπιστάμενος, κἂν μουσικὸς οὐδὲν ὑπὲρ μουσικῆς εἰδώς, κἂν κιθαριστὴς οὐδὲ ἅψασθαι τῆς λύρας ἐπιστημόνως δυνά- 44 R II) μενος. τοὺς μὲν οὖν τοιούτους οὐδὲν κωλύσει καὶ μαινομένους δοκεῖν, ἡμεῖς δὲ οἰόμεθα, ἐὰν ἐπιγραφῶμέν που πρῶτοι, τὸ πρωτεῖον ἕξειν; ποῖον, ἄνδρες Νικομηδεῖς, πρωτεῖον; καὶ γὰρ δεύτερον 29 ὑμᾶς ἐρήσομαι καὶ τρίτον· οὗ τί τὸ ὄφελός ἐστιν; οὗ τί τὸ ἔργον; ἀφ' οὗ πότερον πλουσιώτεροι γενησόμεθα ἢ μείζονες ἢ δυνατώτεροι; τὸ (477 M) κενοδοξεῖν ἀνόητον μὲν εἶναι καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιωτῶν νενόμισται, καὶ μάλιστα τούτων καταγελῶμεν καὶ διαπτύομεν [αὐτοῖς] καὶ τελευτῶντες ἐλεοῦμεν τοὺς οὐκ ἐπισταμένους τίνι διαφέρει δόξα ψευδὴς ἀληθοῦς· καὶ τῶν πεπαιδευμένων οὐδεὶς οὕτως ἔχει πρὸς αὐτὴν [ὡς ἐπιθυμεῖν ἀνονήτου πράγματος]· ταῖς δὲ πόλεσι φῇ τις κοινῇ προσήκειν ὅσα μηδὲ τῶν ἰδιωτῶν τοῖς γενναίοις καὶ πεπαιδευμένοις; καθόλου 30 δ' εἴ τις ὑμᾶς ἔροιτο, Ἄνδρες Νικομηδεῖς, τί βούλεσθε, πότερον εἶναι πρῶτοι ταῖς ἀληθείαις ἢ καλεῖσθαι μὴ ὄντες; ὁμολογήσαιτε ἂν δήπουθεν εἶναι πρῶτοι μᾶλλον ἐθέλειν ἢ καλεῖσθαι μάτην. οὐ γὰρ τὰ ὀνόματα δύναμιν ἔχει τὴν τῶν πραγμάτων· ὅσα δὲ ταῖς

1 τὰς add. Emp. 5 γὰρ om. M m. pr. 8 ἄλλῃ νίκῃ MUT ἄλλην νίκην B, corr. Geelius 13 τὴν pro τις UT ἕλοι M 14 αὐτοῦ MU οὗτος ἤει M οὗτος ᾖ ἢ UB οὗτος εἰ ἢ T, possit ἢ ᾖ Emp., ἢ impressi 25 διαπτύομεν αὐτοῖς B διαπτεύομεν αὐτοῖς M διαπτύομεν αὐτοὺς U, αὐτοῖς seclusi 27 ὡς — 28 πράγματος interpolamentum seclusi 28 ἀνοήτου libri, corr. Casaub. 30 δεῖ εἰ M ἐροῖτο U βούλεσθαι M 31 ὁμολογήσετε UBM ὁμολογήσητε T, corr. Pflugk

31 ἀληθείαις ἐστὶ τοιαῦτα, οὕτω καὶ ἐξ ἀνάγκης ὀνομάζεται. πει-
ρᾶσθε τοίνυν πρωτεύειν τῶν πόλεων τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῆς ἐπι-
μελείας τῆς περὶ αὐτάς· τοῦτο μὲν ⟨γάρ⟩, καθὸ μητρόπολίς ἐστε,
ἐξαίρετόν ἐστιν ἔργον ὑμέτερον· εἶτα τῷ παρέχειν αὑτοὺς δικαίους
ἅπασι καὶ μετρίους καὶ μὴ πλεονεκτεῖν ἐν μηδενὶ μηδὲ βιάζεσθαι.
ταῦτα γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἀπεχθείας κινεῖ καὶ διαφοράς, φύσει μὲν (145 R I
τῶν ἐλαττόνων πρὸς τοὺς μείζονας ὑπόπτως διακειμένων, ὡς ἐξ
ἅπαντος πλεονεκτεῖσθαι μελλόντων, ὅταν δὲ καὶ ἔργῳ τοῦτο γίγ-
32 νηται, δικαιότερον τῆς ἀπεχθείας παροξυνομένης. ἔξεστι δὲ ὑμῖν
εὐεργετεῖν τὰς πόλεις καὶ πλέον καὶ μεῖζον ἢ ἐκείνοις, τὸ ⟨μὲν⟩
πρῶτον καὶ μάλιστα διὰ τὴν θάλατταν, ἐξ ἧς ἁπάντων μὲν καὶ
τῶν νῦν κομιζομένων* (δεῖ δὲ δημοσίᾳ χαρίζεσθαι τὴν πόλιν, οὐκ
ἰδίᾳ τινάς) τὰ δὲ καὶ διακλέπτοντες αὐτοί, τὰ δ' αἰτούμενοι παρ' (146 R I
ἕκαστα· καὶ ἀντιλέγετε μὲν οὐδέποτε τοῖς αἰτήσασιν ὑμεῖς, αὐτὸ
δὲ ὅμως φορτικόν ἐστι τὸ τὴν τῆς αἰτήσεως ἀνάγκην ἔχειν. εἰ δὲ
καὶ τούτων ἁπάντων μεταλαμβάνειν ἐπιτρέψετε τοῖς δήμοις τοῖς
καθ' ἑκάστην ἡμέραν αἰτουμένοις τὸ πρὸς τὴν χρείαν ἐπεῖγον, πῶς
οὐκ εἰκός ἐστι μείζους ὑμᾶς ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς, εὐεργετοῦντας
αὐτούς; καὶ ἅμα καὶ μεγάλην ποιήσετε τὴν ὁμόνοιαν διὰ πάντων
33 ἐλευσομένην. πειρᾶσθε δὲ καὶ τοῖς ἡγεμόσιν αἰδῶ παρέχειν, (47
ἀεὶ τοῦτο φανερὸν καθιστάντες ὅτι μὴ ἀπόχρη ὑμῖν καλῶς διοι-
κεῖσθαι μόνοις, ἀλλὰ παντὸς ἐπιμελεῖσθε τοῦ τῶν Βιθυνῶν γένους
καὶ οὐδὲν ἧττον δυσχεραίνετε τοῖς εἰς τοὺς ἄλλους ἀδικήμασιν ἢ
τοῖς εἰς αὑτούς· κἂν τινες καταφύγωσιν ἐφ' ὑμᾶς δεόμενοι βοη-
θείας, προθύμως ἐπαρκεῖτε καὶ ὁμοίως. ταῦτα τὸ πρωτεῖον ὑμῖν
παραδώσει τὸ ἀληθινόν, οὐχ ἡ περὶ τῶν ὀνομάτων πρὸς Νικαεῖς
34 μάχη. βουλοίμην δ' ἂν καὶ ἐκείνους τὰ αὐτὰ ποιεῖν, καὶ ποιή-
σουσιν ἐὰν καταλλαγῆτε, καὶ μείζων ἡ δύναμις ὑμῶν γενήσεται
συντεθεῖσα. καὶ γὰρ τῶν πόλεων ὁμοῦ γενόμενοι πασῶν ἄρ-
ξετε, καὶ τοῖς ἡγεμόσι γενήσεται πλείων διατροπὴ πρὸς ὑμᾶς

1 πειρᾶσθαι M πειρᾶσθε (e a corr.) U 3 γὰρ add. Emp. ἐστε Reiske, ἐστιν libri 4 αὐτοὺς MT 7 ὡς om. T 8 γίνηται libri 10 μὲν add. Emp. 11 ἐξῆς Wil. 12 τῶν del. Wil. lacunam Pflugkium et Emperium secutus sic expleverim: κομιζομένων ⟨μετέχουσι, τὰ μὲν διὰ φίλων⟩ δεῖ δέ; post τινάς lacunam statuit Wil. 15 ἀναγωγὴν M exspecto: εἰ δὲ καθάπαξ τούτων 16 ἐπιτρέψητε libri, corr. Emp. τῆς pro τοῖς M 18 ἐστιν ἔστι M 19 ποιήσεται M 22 ἐπιμελεῖσθαι libri, corr. Reiskius 23 δυσχερένετε M 24 αὐτοὺς MT κἂν scripsi, ἂν libri, καὶ ἂν Reiskius βοηθείας δεόμενοι (hoc ord.) T 25 τὸ πρωτεῖον — 26 περὶ τῶν om. M 28 καταλλαγείητε libri, corr. Emp. 29 συντιθεῖσα M

καὶ φόβος, ἐὰν ἀδικεῖν θέλωσιν. τὸ δὲ νῦν ἔχον αἱ μὲν ἄλλαι
πόλεις ὑπὸ τῆς ὑμετέρας στάσεώς εἰσιν ἐπηρμέναι· χρείαν γὰρ
147 R II) αὐτῶν δοκεῖτε ἔχειν καὶ ταῖς ἀληθείαις ἔχετε διὰ τὸν πρὸς
ἀλλήλους ἀγῶνα καὶ πάσχετε οἷόν τι πάσχουσιν, ἐπειδὰν δύο ἐπι-
φανεῖς ὁμοίως ἄνδρες διαπολιτεύωνται πρὸς ἀλλήλους· ἐξ ἀνάγκης
ἅπαντας θεραπεύουσι καὶ τοὺς πλεῖστον ὅσον ἀποδέοντας αὐτῶν.
ὥστε ἐν ᾧ περὶ τοῦ πρωτείου μάχεσθε ὑμεῖς, κινδυνεύει τὸ πρω- 35
τεῖον παρ' ἐκείνοις εἶναι τοῖς θεραπευομένοις ὑφ' ὑμῶν. οὐδὲ
γὰρ ἔνεστιν οὐκ ἔχειν τοῦτο δοκεῖν τινας, ὃ παρ' αὐτῶν ἐκείνων
ὑμεῖς λαμβάνειν ἀξιοῦτε. καὶ τὰς πόλεις οὖν πᾶσα ἀνάγκη γενή-
σεται τὴν τάξιν τὴν ἑαυτῶν ἀπολαβεῖν, καὶ ὥσπερ εἰκός ἐστι καὶ δί-
καιον, ἐκείνας ὑμῶν χρῄζειν, οὐχ ὑμᾶς ἐκείνων. καὶ οὐχὶ παρὰ τοῦτο
ἀξιώσω τυραννικῶς ὑμᾶς αὐτοῖς προσφέρεσθαι, πρᾴως δὲ καὶ
μετρίως, ὥσπερ ὑφηγησάμην μικρὸν ἔμπροσθεν, ἵνα μὴ φορτικὸν
γένηται τὸ πρωτεῖον ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ πρωτεῖον ᾖ καὶ φιλῆται. τὰ 36
δὲ τῶν ἡγεμόνων νῦν μὲν ὅπως ἔχει, τί δεῖ πρὸς ἐπισταμένους
λέγειν; ἢ γὰρ οὐκ ἐπαισθάνεσθε τῆς τυραννίδος, ἣν ἡ στάσις ἡ
ὑμετέρα δίδωσι τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν; εὐθέως γὰρ ὁ βουλόμενος
ἀδικῆσαι τὸ ἔθνος εἰδὼς ἥκει τί δεῖ ποιήσαντα αὐτὸν μὴ δοῦναι
179 M) δίκην. ἢ γὰρ τῇ Νικαέων ἑταιρείᾳ προστίθεται καὶ τὸ μέρος τὸ
ἐκείνων ἔχει βοηθοῦν ἢ τοὺς Νικομηδεῖς ἑλόμενος ὑφ' ὑμῶν σῴζεται.
καὶ φιλεῖ μὲν οὐδετέρους, δοκεῖ δὲ τοὺς ἑτέρους φιλεῖν· ἀδικεῖ δὲ
πάντας. ἀδικῶν δὲ σῴζεται διὰ τοὺς μόνους οἰομένους ὑπ' αὐτοῦ
φιλεῖσθαι. κατεγνώκασι δὲ ὑμῶν ἄνοιαν δημοσίᾳ, καὶ χρῶνται 37
148 B II) καθάπερ τοῖς παιδίοις ὑμῖν, οἷς πολλάκις ἀντὶ τῶν μεγίστων προ-
τείνεται τὰ μικρότατα· κἀκεῖνα διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν ὡς ἀληθῶς
μεγάλων καὶ διὰ τὴν πρὸς τὰ ἐλάχιστα ἡδονὴν χαίρει τῷ μηδενί·
καὶ ὑμῖν οὕτως ἀντὶ δικαιοσύνης, ἀντὶ τοῦ μὴ συλᾶσθαι τὰς πόλεις
μηδὲ ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἰδίων, ἀντὶ τοῦ μὴ ὑβρίζειν
αὐτοὺς εἰς ὑμᾶς, ἀντὶ τοῦ μὴ παροινεῖν, προτείνουσιν ὀνόματα
καὶ ἢ εἶπον ὑμᾶς πρώτους ἢ ἔγραψαν· εἶτά εἰσιν ἀκίνδυνοι τὸ
λοιπὸν ὑμῖν ὡς ἐσχάτοις χρώμενοι. τὰ γὰρ τοιαῦτα, ἐφ' οἷς μέγα 38
φρονεῖτε, παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς ὀρθῶς ἐννοουμένοις διαπτύεται,

---

1 θέλωσι T 2 ὑπὲρ B 5 διαπολιτεύονται MU 7 μάχεσθαι T πρωτίον M 9 τούτου M 15 φιλεῖτε M 17 ἢ γὰρ UBT ἡ γὰρ M ἐπαισθάνεσθαι M 19 τι M τί UT ὅτι B 20 νικαίων T προτί-θεται B 21 ἐκεῖνον B ἐκείνων a corr., fuit ἐκεῖνον vel ἐκείνου U 24 φι-δεῖσθαι M m. pr. 26 σμικρότατα B 27 τὰ om. M 31 καὶ εἰ B καὶ ἢ UT καὶ ἡ M 32 ὡς ⟨Μυσῶν⟩ ἐσχάτοις Cobetus, collato Cic. pro Flacco 27

μάλιστα δὲ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις γέλωτα κινεῖ καὶ καλεῖται τὸ ἔτι
ὑβριστικώτερον Ἑλληνικὰ ἁμαρτήματα. καὶ γάρ ἐστιν ἁμαρτήματα,
ἄνδρες Νικομηδεῖς, ἀληθῶς, ἀλλ' οὐχ Ἑλληνικά, εἰ μὴ κατ' αὐτὸ
τοῦτο Ἑλληνικὰ φήσει τις αὐτὰ εἶναι, καθ' ὅσον ἐκεῖνοι δόξης
ἀντεποιήσαντό ποτε καὶ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι. τὰ δὲ
ἐκείνων εἶπον ἤδη που καὶ πρότερον ὅτι μὴ κενόδοξα ἦν, ἀλλ'
ὑπὲρ ἀρχῆς ἀληθοῦς ἀγών· εἰ μή τι νῦν δοκεῖτε αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς
προπομπείας καλῶς ἀγωνίζεσθαι, καθάπερ ἐν μυστηρίῳ τινὶ παί-
39 ζοντας ὑπὲρ ἀλλοτρίου πράγματος. ἂν δὲ τὸ μὲν τῆς μητροπόλεως
ὑμῖν ὄνομα ἐξαίρετον ᾖ, τὸ δὲ τῶν πρωτείων κοινὸν ᾖ, τί κατὰ
τοῦτο ἐλαττοῦσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ τολμήσαιμι ἂν εἰπεῖν ὅτι κἂν (149 R II)
πάντων ἐκστῆτε τῶν ὀνομάτων, οὐδενὸς ἐξίστασθε πράγματος. ἢ
τί δοκεῖτε παρὰ τοῦτο; τὴν θάλατταν ἀναχωρήσειν ἀφ' ὑμῶν ἢ
τὴν γῆν ὑμῖν ἔσεσθαι μικροτέραν ἢ τὰς προσόδους ἐλάττονας; ἤδη
ποτὲ θέας μετελάβετε; μᾶλλον δὲ μόνον οὐχὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν
θεᾶσθε καὶ τοὺς τραγῳδοὺς καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσοι δοκοῦσι μὲν (480 M)
ἡδονῆς ἕνεκεν καὶ τέρψεως εἰς τὰς σκηνὰς παριέναι, τοὺς δὲ αἰσθα-
νομένους τῶν γιγνομένων ὠφελοῦσιν· ἆρ' οὖν ἐκεῖ τις ὑμῖν ἀληθῶς
40 εἶναι δοκεῖ βασιλεὺς ἢ τύραννος ἢ θεός; καίτοι ταῦτα πάντα κα-
λοῦνται καὶ Μενέλαοι καὶ Ἀγαμέμνονες, καὶ οὐκ ὀνόματα μόνον
ἔχουσι θεῶν καὶ ἡρώων, ἀλλὰ καὶ πρόσωπα καὶ στολάς, καὶ κελεύουσι
πολλά, ὡς ἐκεῖνοι· τοῦ δὲ ποιήματος συντελεσθέντος ἀπίασι τὸ
μηδὲν ὄντες. ὀνομάζεσθαί τις θέλει πρῶτος· ἔστω. πρωτεύει τις·
κἂν ἄλλος ὀνομάζηται, πρῶτός ἐστιν. οὐ γὰρ τὰ ὀνόματα πίστεις
41 τῶν πραγμάτων εἰσί, τὰ δὲ πράγματα καὶ τῶν ὀνομάτων. ἔτι
τοίνυν κἀκεῖνο λογίσασθε τὸ ἐκ τῆς ὁμονοίας γενησόμενον. νῦν
μὲν ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας ἔχετε· ἂν δὲ καταλλαγῆτε, τοὺς
ἀλλήλων ἕξετε· καὶ τὰς φιλοτιμίας (δεῖ γὰρ καὶ τούτων πόλει)
διπλασίας τίθεσθε καὶ τὰς ὑπηρεσίας. λέγειν τις δεινός ἐστι παρ'
ὑμῖν; κἀκείνους ὠφελήσει. πλούσιός τις παρ' ἐκείνοις ἐστί; χορη-
γήσει καὶ παρ' ὑμῖν. καθόλου δὲ οὐδεὶς οὔτε ἂν ἄξιος ὢν τοῦ

---

1 καλεῖτε M 3 καθ' αὑτὸ libri, corr. Reiske 4 malim κἀκεῖνοι 10 πρωτίων M 11 ἐλαττοῦσθαι M 13 τί delet Cobetus, sublata post τοῦτο interpunctione 14 σμικροτέραν B scribendum: εἰ δή ποτε, sublato interrogationis signo post μετελάβετε 15 μεταλάβετε M 17 κηνὰς M 18 γινομένων M ἄρα UBT 19 ἢ θεὸς om. T 21 καὶ ἡρώων om. UBT 24 καὶ pro κἂν M ὀνομάζεται libri, corr. Emp. πρῶτος; ἔστιν U πίστις UBT 25 conieci: τὰ δὲ πράγματ' ἀρχαὶ τῶν ὀνομάτων 29 τίθεσθε Emp. τίθεσθαι UBT τίθετε M 31 ἂν ἄξιος scripsi, ἀνάξιος libri ἄξιος Emp.

(50 R II) *πρωτεύειν ἐν πόλει διὰ τοῦτο εὐδοκιμήσῃ, ⟨διαβεβλήσεται⟩ παρ'
ὑμῖν τῷ πρὸς ἐκείνους λέγειν ἢ παρ' ἐκείνοις τῷ πρὸς ὑμᾶς· οὔτε ἂν
φαῦλός τις ὢν καὶ τοῦ δοῦναι δίκην ἄξιος εὑρεθῇ, διαδράσεται τὴν
τιμωρίαν ἀπαλλαγεὶς ἐντεῦθεν ἐκεῖ, κἀκεῖθεν ἐνθάδε. τὸ δὲ νῦν ἔχον* 42
*ὥσπερ ὑφορμεῖτε ἀλλήλαις αἱ πόλεις καὶ ἔστι τοῖς ἀδικήσασι τὴν
ἑτέραν πρὸς τὴν ἑτέραν καταφυγή. τῆς δὲ ὁμονοίας γενομένης
ἀνάγκη καλοὺς εἶναι καὶ δικαίους ἄνδρας ἢ ἐκ τῆς Βιθυνίας ἀπαλλάττεσθαι.
μέγα φρονεῖτε τῇ τοῦ πλήθους ὑπερβολῇ· πλείους
ἔσεσθε. γῆν ἱκανὴν δοκεῖτε ἔχειν· πλείω τῆς ἱκανῆς ἕξετε. καθόλου
πάντα μιχθέντα, καὶ καρποὶ καὶ χρήματα καὶ ἀνδρῶν ἀξίαι καὶ
δυνάμεις, διπλάσια τὰ παρ' ἀμφοτέροις γίγνεται. [καὶ] οὗ δὲ* 43
πάντα ἕνεκεν οἱ ἄνθρωποι πράττουσιν, ἡ ἡδονή, κρείττων λόγου.
51 R II) (481 M) *τὸ γὰρ τὰ μὲν ὀδυνῶντα ὑμᾶς ἐξαιρεθῆναι, καὶ φθόνον καὶ φιλονικίαν
καὶ τὴν ἐκ τούτων γιγνομένην στάσιν καὶ τὸ ἐπιβουλεύειν
ἀλλήλοις ὑμᾶς καὶ τὸ τοῖς κακοῖς ἐφήδεσθαι τοῖς τῶν πλησίον
καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἄχθεσθαι, τὰ δὲ ἐναντία ἀντὶ τούτων
εἰσελθεῖν εἰς τὰς πόλεις, κοινωνίαν ἀγαθῶν, ὁμοφροσύνην, ἐπὶ
τοῖς αὐτοῖς ἀμφοτέρων χαράν, οὐχὶ ταῦτα πάντα ἑορτῇ ἔοικε δημοσίᾳ;
λογίσασθε δὲ οὕτως. εἴ τις ὑμῖν, ἄνδρες Νικομηδεῖς, θεῶν* 44
*αἵρεσιν ἔδωκεν, εἰ βούλεσθε μὴ μόνον τὴν αὑτῶν πόλιν ἔχειν, ἀλλὰ
καὶ τὴν Νικαέων, οὐκ ἂν παράδοξον μὲν ὑπὸ μεγέθους ἐφάνη ἀγαθὸν
ὑμῖν, εὔξασθε δ' ἂν πάσας εὐχάς, ὥστε αὐτοῦ τυχεῖν; ἀλλὰ
τοῦτο ⟨τὸ⟩ παράδοξον δοκοῦν ἔξεστιν ἤδη γενέσθαι καὶ τὴν Νίκαιαν
ὑμετέραν εἶναι καὶ τὰ παρ' ὑμῖν ἐκείνων. ἢ τῶν μὲν ἀδελφῶν* 45
*θαυμάζομεν τοὺς εἰς ἅπαν τὸν κοινὸν οἰκοῦντας οἶκον καὶ μὴ νενεμημένους
τὰ πατρῷα ὑπὸ μικρολογίας, ὅ τε πλοῦτος αὐτῶν [ἔτι
μᾶλλον θαυμάζεται] μείζων [καὶ] κατὰ τοῦτο, τῷ μὴ νενεμῆσθαι
μηδὲ ἑκάστῳ τὸ ἥμισυ γεγονέναι τῶν πάντων, ἀλλὰ τὸ ὅλον ἀμ-*

---

1 *προτεύειν* T *εὐδοκιμήσῃ* scripsi, lacunam supplevi *εὐδοκιμήσει* libri **2** *τῷ μὴ* UBT *ἐκείνοις πρὸς* (om. *τῷ*) M *ἐκείνοις τῷ μὴ πρὸς* UBT, corr. Geelius **3** *διαδρᾶσαι* M *διαδράσῃ* UBT, corr. Emp. **4** *ἐκεῖσε* T **6** *ἑταίραν* bis M *καταφυγεῖν* UBT **7** *ἀπαλάττεσθαι* T **8** *ὑποβολῇ* U **9** *γῆν* Casaub. *τὴν* libri *ἕξεται* M **11** *καὶ* seclusi *οὐδὲ* B **13** *τὸ πάντα μὲν τὰ* M **14** *γινομένην* MUT **15** *τῶν* om. B **17** *ὁμοφροσύνης* M *ἐπ' αὐτοῖς* libri, corr. Emp. **18** *πάντα ταῦτα* M *ἔοικε* :: (una litt. erasa) U **20** *αὐτῶν* UT *αὐτὸν* M **21** *τοῦ μεγέθους* B **22** *εὔξασθαι* M **23** *τὸ* add. Reiske **25** *ἅπαντας* B **26** *σμικρολογίας* B *ἔτι* — **27** *θαυμάζεται* et *καὶ* delevi, possunt etiam *ἔτι* — *θαυμάζεται* post *καὶ* transponi **27** *θαυμάζετε* UT *τὸ μὴ* UB *νενέμησθε* M **28** *τὸ* supra lineam, fortasse a m. sec. U *ἑκατέρῳ* Hertlein

*φοτέρων δοκεῖν, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἀγαθοὺς πάντες ἐκείνους ὁρῶσι
καὶ ὡς δικαίους καὶ ὡς τῷ ὄντι ἀδελφούς· ἐν δὲ ταῖς πόλεσι
γενομένη αὕτη ἡ ἀδελφότης οὐχὶ καὶ μεῖζον ἀγαθὸν ἔσται καὶ* (153 B)
46 *κάλλιον καὶ πλουσιώτερον; ἄξιον δὲ αὐτὴν γενέσθαι καὶ διὰ
τοὺς προγόνους κοινοὺς ὄντας ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι καὶ διὰ
τοὺς θεούς, ὧν καὶ παρ' ἐκείνοις καὶ παρ' ὑμῖν ὅμοιαί εἰσι τιμαί.
τοῦτο γάρ ἐστιν, ἐφ' ᾧ καὶ μάλιστα ὀδυνηθείη τις ἄν, ὅτι πάντα
κοινὰ ἔχοντες, καὶ προγόνους καὶ θεοὺς καὶ ἔθη καὶ ἑορτάς, οἱ δὲ
πολλοὶ καὶ συγγενείας ἰδιωτικὰς καὶ φιλίας, ὥσπερ Ἕλληνες πρὸς
βαρβάρους μαχόμεθα, ἢ τὸ ἔτι τούτου τῷ γιγνομένῳ ὑφ' ὑμῶν*
47 *ὁμοιότερον, ὥσπερ ἄνθρωποι πρὸς θηρία. οὐκ ὄψεσθε εἰς ἀλλή-
λους; οὐκ ἀκούσεσθε ἀλλήλων; οὐκ ἀντιδεξιώσονται τὴν ἀρχὴν
ποιησαμένων ὑμῶν ἀλλήλας αἱ πόλεις; οὐχὶ πάντα τὰ παρὰ ἀμφο-* (482 M)
*τέροις ἀγαθὰ κτήσεσθε καταλλαγέντες; οὐ χρήσεσθε αὐτοῖς θέλον-
τες; ὄφελον ἐξῆν καὶ τὸν Ἐφεσίων δῆμον ποιήσασθαι ἀδελφὸν
ὑμῶν. ὄφελον καὶ τὰ Σμυρναίων [οἰκοδομήματα] κοινὰ ὑμῖν ἐγένετο.*
48 *ταῦτα δὲ πάντα τηλικαῦτα ὄντα ἀγαθὰ ἑνὸς ἕνεκα ὀνόματος ἀπόλ-
λυτε, ποίαν ὠφέλειαν, τίνα ἡδονήν;*
*ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ λυσιτελήσει ταῖς πόλεσιν ἡ καταλλαγὴ γενομένη
καὶ μέχρι νῦν ὑμῖν οὐκ ἐλυσιτέλησεν ἡ στάσις οὖσα καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ
ἐκ τῆς ὁμονοίας γενησόμενα καὶ τὰ κακὰ τὰ διὰ τὴν ἔχθραν ὑπάρ-*
49 *χοντα, προείρηταί μοι μετρίως. λοιπὸν δὲ εἰπεῖν ὅτι καὶ μενεῖ
ταῦτα διαλλαγέντων ὑμῶν. ἤδη γάρ τινές εἰσιν οἱ καὶ τοῦτο δεδοι-* (153 B)
*κότες, ὧν ἀποδέχομαι τοῦ φόβου τὴν αἰτίαν, εἴ γε λέγουσιν αὐτὸ
ταῖς ἀληθείαις ἐπιθυμοῦντες τῆς ὁμονοίας καὶ φοβούμενοι μὴ λυθῇ
καὶ οὐ τοὐναντίον αὐτοῦ χάριν τοῦ μηδὲ ὅλως αὐτὴν γενέσθαι
τοῦτο προβάλλονται. τὸ μὲν οὖν μέγιστον ὑμῖν καὶ τὸ πιστότατον
τοῦ μενεῖν τὴν ὁμόνοιαν ἐνέχυρον ἔστω τὸ συμφέρειν αὐτήν. ἃ
γὰρ καὶ λόγῳ παραδειχθέντα διότι συνοίσει μόνον ἤδη πείθειν
ὑμᾶς ἔοικε, πῶς οὐ χρὴ τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων ἕξειν αὐτὰ πειθὼ*

---

1 *εἰσορῶσι* Herwerden dubitans 4 *κάλλιον* Pflugk, *καλὸν* UBM 10 *ἢ τί* (*τι* BM) *ἔτι τούτων γιγνομένων* (*γινομένων* U) libri, corr. Pflugk 11 *ἢ ὥσπερ* UT *ἢ ὥσπερ* B 12 *ἀκούσεσθαι* M *ἂν δὴ δεξιώσονται* M *ἀντιδεξιώσωνται* U 13 *ἀλλήλαις* UT 14 *κτήσασθαι* M *χρήσεσθαι* M 15 *ὤφελον* B *τὸν* ex *τῶν* U *τῶν* BM 16 *ὤφελον* BU *οἰκοδομήματα* seclusit Emp. 17 *ἀπόλλυται* BMT 18 fortasse: *ποίαν* ⟨*φέροντος*⟩ *ὠφέλειαν* *ὠφελίαν* M *ποίαν* pro *τίνα* UBT 19 *λυσιτελὴς εἴη* M 21 *τὰ* ante *διὰ* om. M 22 *μένει* M 23 *οἶκοι* pro *οἱ καὶ* M 25 *αὐτοὶ* libri, corr. Emp. 27 *αὐτῇ* (pro *αὐτὴν*) T 29 *μενεῖν* scripsi, *μένειν* libri *τοῦ* M 30 *παραδεχθέντα* UBT *σύνοισι* M *συνοίσειν* T 31 *ταῦτα* Wil.

βεβαιοτέραν; ἔτι δὲ εὔθυμός εἰμι καὶ διὰ τὸ τῆς συνηθείας ὑμᾶς 50 δυσαπαλλάκτως ἔχειν. εἰ γὰρ ἡ στάσις τοσούτῳ χρόνῳ διὰ τὴν συνήθειαν μόνον ἐμμεμένηκεν ὑμῖν, τηλικοῦτον οὖσα κακόν, πῶς (154 R II) οὐχὶ καὶ τὰς διαλλαγὰς εἰκός ἐστιν ἡδίους τε οὔσας καὶ δικαιοτέρας ποιήσειν καὶ τὴν συνήθειαν ἡδίονα; καὶ φυλάττεσθαι δὲ μικρά⟨τινα⟩ δεήσει καὶ πρὸ ἁπάντων τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀδόξους, ἄν ποτε διαβάλλωσιν ὑμᾶς ἀλλήλοις. μὴ γὰρ ἀκούσητε αὐτῶν ἴδιόν τι θηρωμένων, εἰ βουλήσονται πάλιν αὐτοῖς γενέσθαι τινὰ χώραν. καὶ μικρῶν δὲ ἕνεκεν μὴ παροξύνεσθαι. καὶ τοὺς θεοὺς δὲ εἰκός ἐστιν 51 μᾶλλον πάντων ἐπιμελήσεσθαι τοῦ συμμεῖναι τὴν ὁμόνοιαν. οἶμαι (488 M) γὰρ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ἀρχὴν παρ' ἐκείνων γενέσθαι καὶ οὐκ ἂν ἄλλως ἐπελθεῖν μοι τολμῆσαι περὶ τηλικούτου πράγματος ἐν ὑμῖν λέγειν, ὑπὲρ οὗ μηδεὶς πρότερον εἶπε μήτε νέος μήτε πρεσβύτερος. ἔστι δὲ καὶ ἄξιον αὐτοῖς εὔξασθαι πάλιν. οὐκοῦν ἐν ἀρχῇ μὲν εὐξάμην αὐτοῖς, ἵνα μοι πειθομένους παράσχωσιν ὑμᾶς· ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἤδη ἐοίκατε ποιεῖν, λοιπόν ἐστιν εὔξασθαι περὶ τοῦ φυλάττειν αὐτοὺς εἰς ἀεὶ τὰ καλῶς δόξαντα ὑμῖν.

---

(22) ΠΕΡΙ ΟΜΟΝΟΙΑΣ (155 R II) ΕΝ ΝΙΚΑΙΑΙ ΠΕΠΑΥΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΣΤΑΣΕΩΣ.

Ἐγὼ χαίρω τιμώμενος ὑφ' ὑμῶν, ὥσπερ εἰκός ἐστι χαίρειν τὸν 1 ἄνδρα τὸν σώφρονα τιμώμενον ὑπὸ πόλεως ἀγαθῆς καὶ λόγου ἀξίας, ὥσπερ ἡ ὑμετέρα πόλις κατά τε ἰσχὺν καὶ μέγεθος, οὐδεμιᾶς ἡττωμένη τῶν ὁποίποτε ἐνδόξων γένους τε γενναιότητι καὶ πλήθους συνοικήσει, τῶν φανερωτάτων γενῶν οὐκ ἀλλαχόθεν ἄλλων συνελθόντων φαύλων καὶ ὀλίγων, ἀλλὰ Ἑλλήνων τε τῶν πρώτων καὶ Μακεδόνων· τὸ δὲ μέγιστον ἥρωάς τε καὶ θεοὺς οἰκιστὰς λαβοῦσα. πρέπει δὲ τοῖς ὑπὸ θεῶν ᾠκισμένοις εἰρήνη καὶ ὁμόνοια 2

---

2 ἡ pro εἰ M malim τοσοῦτον χρόνον 3 ἐμμένηκεν M 4 ἡδείους M 5 ἡδίονα Wil., πλείονα libri δὴ libri, δὲ Reiske 6 τινα adieci 8 θηρομένων M οἳ pro εἰ UBT εἰ βουλήσονται malim abesse, ut scribatur ⟨τὸ πάλιν⟩ αὐτοῖς libri, corr. impressi χαρὰν libri, corr. Emp., χάριν Casaub. 9 ἕνεκα B ἕνεκε T παροξύνεσθαι M (scil. δεήσει) παροξύνεσθε UB ἐστι UT 10 συμβῆναι UBT 11 γενήσεσθαι libri, corr. Emp. 14 αὐτοὺς M 16 ἐπὶ M 21 ἡττωμένην M 25 πρέπη M

καὶ φιλία πρὸς αὐτούς. αἰσχρὸν γάρ, εἰ μὴ σφόδρα εὐδαίμονες
ἔσονται καὶ θεοφιλεῖς καὶ διοίσουσί τι τῶν ἄλλων εὐτυχίᾳ, βου-
λόμενοί γε ἀληθὲς ἐπιδεικνύειν τὸ τοῦ γένους, ἀλλὰ μὴ ψευδῆ καὶ
μάταιον λόγον. θεοὶ γὰρ οἰκισταὶ καὶ συγγενεῖς καὶ προπάτορες
οὐδὲν οὕτως ἐθέλουσι τοὺς αὐτῶν ἔχειν, οὔτε χώρας κάλλος οὔτε
καρπῶν ἀφθονίαν οὔτε πλῆθος ἀνθρώπων, ὡς σωφροσύνην καὶ
ἀρετὴν καὶ πολιτείαν νόμιμον καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν πολιτῶν τιμήν,
3 *τῶν δὲ κακῶν ἀτιμίαν. ὡς ἔγωγε ἥδομαι νῦν ὁρῶν ὑμᾶς ἓν μὲν*
σχῆμα ἔχοντας, μίαν δὲ φωνὴν ἀφιέντας, ταὐτὰ δὲ βουλομένους. (484 M)
ποῖον μὲν γὰρ θέαμα κάλλιον πόλεως ὁμοφρονούσης; ποῖον δὲ (156 R II)
ἄκουσμα σεμνότερον; ποία μὲν βουλεύεται πόλις ἄμεινον τῆς ἅμα
βουλευομένης; ποία δὲ εὐμαρέστερον πράττει τῆς ἅμα πραττούσης;
ποία δὲ ἧττον ἀποτυγχάνει τῆς ταὐτὰ βουλομένης; τίσι μὲν ἥδίω
τἀγαθὰ τῶν ὁμονοούντων; τίσι δὲ κουφότερα τὰ λυπηρὰ τῶν κοινῇ
φερόντων, ὥσπερ βάρος; τίσι δὲ σπανιώτερον συμβαίνει τὰ χαλεπὰ
τῶν ἀλλήλους φυλαττόντων; ποία μὲν τοῖς πολίταις προσφιλεστέρα
4 *πόλις; ποία δὲ τιμιωτέρα τοῖς ξένοις; ποία δὲ χρησιμωτέρα τοῖς*
φίλοις; τίς δὲ τοῖς ἐχθροῖς φοβερωτέρα; ὁ παρὰ τίνων μὲν ἔπαινος
δοκεῖ πιστότερος, ὁ παρὰ τίνων δὲ ψόγος ἀληθέστερος; [τίνες δὲ
παρὰ τοῖς κρατοῦσι πλείονος αἰδοῦς τυγχάνουσι;] τίνες μὲν ἰσοτι-
μότεροι τοῖς κρατοῦσιν; τίνας δὲ μᾶλλον [οἱ κρατοῦντες] αἰδοῦνται;
τίνας μὲν οὕτως ἀγαπῶσιν οἱ χρηστοὶ ἄρχοντες; τίνων δὲ ἧττον
καταφρονοῦσιν οἱ πονηροί; οὐ γὰρ δῆλον ὅτι τοῖς μὲν ὁμονοοῦσιν
οὐ μόνον οἱ κρατοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοὶ προσέχουσιν, οἱ δὲ
στασιάζοντες οὐδ' αὐτῶν ἀκούουσιν; οὔτε γὰρ τῶν ἀσυμφώνων
χορῶν οὐδεὶς ἀκούει ῥᾳδίως ὅ,τι λέγουσιν οὔτε τῶν διαφερομένων
5 *πόλεων. ποῖα δὲ οἰκοδομήματα, πόση δὲ χώρα, πόσον δὲ πλῆθος*
ἀνθρώπων ἰσχυρότερον δῆμον ἀποφαίνει τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμονοίας;
ὁπόσοι γὰρ ἂν ὦσι πολῖται τῆς ὁμονοούσης πόλεως, τοσοῦτοι μὲν
ὀφθαλμοὶ ὁρῶσι τὸ ἐκείνης συμφέρον, τοσαῦται δὲ ἀκοαὶ ἀκούουσι,

---

1 *αὐτοὺς* BM   *εὐδαίμονες* libri, *αἰδήμονες* Reiske   2 *θεοφιλεῖς* libri, *θεοσεβεῖς* Geelius   *τε* pro *τι* U   *εὐτυχίᾳ* libri, *εὐψυχίᾳ* Geelius   3 *τε* pro *γε* B   5 *αὐτῶν* MUT   10 *ποῖα δὲ ἄκουσμα σεμνότερον ποῖα δὲ* M   11 *μὲν* Wil., *δὲ* libri   12 *τῆς ἄμεινον πραττούσης* BM, in U *ἅμα* ex *ἄμεινον* a correctore   13 *βουλομένης* scripsi (item Cobetus C. Cr. p. 92), *βουλευομένης* libri   16 *πολίταις* (*αις* a corr.) U   19 *ὁ παρὰ τίνων* e. q. s. cf. or. I § 31   *τίνες δὲ* — 20 *τυγχάνουσι* delet Emp.; inter haec et sequentia usque ad *αἰδοῦνται* optio data est   20 *ἰσοτιμώτεροι* BM   21 *κρατοῦσι* UT   *οἱ κρατοῦντες* delevi, *οἱ κρατούμενοι* Reiskius   23 *δηλονότι* T   *ὁμονοοῦσιν* T   25 *αὐτῶν* T   28 *αὐτὸν* UT   29 ad sequentia cf. or. I § 32   30 *τὸ δὲ ἐκείνη* M

157 R II) τοσαῦται δὲ γλῶτται παραινοῦσι, τοσαῦται δὲ διάνοιαι φροντίζουσιν. διαφέρει γὰρ οὐδὲν ἢ εἴ τις θεῶν οὕτως μεγάλης καὶ πολυανθρώπου πόλεως μίαν ψυχὴν ἐποίησεν. ὡς οὔτε χρημάτων πλῆθος οὔτε ἀνθρώπων οὔτε ἄλλη δύναμις ξυνήνεγκε τοῖς διαφερομένοις, ἀλλὰ τοὐναντίον πάντα ταῦτα πρὸς βλάβης μᾶλλόν ἐστι καὶ ὅσῳ ἂν πλείονα ὑπάρχῃ, τοσούτῳ μείζονος καὶ χαλεπωτέρας· ὥσπερ οἶμαι καὶ τῶν σωμάτων τῷ μὲν ὑγιαίνοντι συμφέρει τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος τῶν σαρκῶν, τῷ δὲ νοσοῦντι
(485 M) καὶ φαύλως ἔχοντι σφαλερωτάτη ἐστὶν ἡ τοιαύτη ἕξις καὶ ὀξύτατον ἐπάγει κίνδυνον. ὁμοίως δὲ καὶ ναῦς ἥτις ἂν μετὰ 6
ὁμονοίας πλέῃ τοῦ κυβερνήτου καὶ τῶν ναυτῶν, αὐτή τε σῴζεται καὶ σῴζει τοὺς ἐμπλέοντας· εἰ δὲ μή, ὅσῳ πλείω τὰ ἱστία, τοσούτῳ σφοδρότερον τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ταραχὴν μείζω συμβαίνειν ἀνάγκη. τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐπὶ ἅρματος, ἂν μὲν ὅ θ᾽ ἡνίοχος ἄρχειν ἐπίστηται κατὰ τρόπον οἵ τε ἵπποι ὁμοφρονοῦντες καὶ πειθόμενοι ὦσιν, ἐλπίς ἐστιν ἐν μὲν ἀγῶνι νικᾶν, ἐν δὲ πολέμῳ σῴζεσθαι τὸ τοιοῦτον ἅρμα· στάσεως δὲ καὶ ταραχῆς ἐνούσης, τοσούτῳ μείζων ὁ κίνδυνος, ὅσῳ ἂν ἰσχυρότεροι ὦσιν οἱ ἵπποι καὶ ταχύτεροι. παραπλησίως δὲ καὶ πόλει ὁμονοούσῃ πάντα τὰ τοι- 7
αῦτα χρήσιμά ἐστι, περιουσία χρημάτων καὶ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ τιμαὶ καὶ δόξα καὶ δύναμις· εἰ δὲ μή, δύσχρηστα καὶ χαλεπά,
158 R II) οἷον ἐν ταὐτῷ τρεφομένων θηρίων πολλῶν ἢ βοσκημάτων, ἑνὸς εἴργοντος περιβόλου, κυριττόντων τε ἄλληλα καὶ πατούντων καὶ ἐπεμβαινόντων ἀλλήλοις. ἀλλ᾽ εἰ μὲν ὑγιαίνων ἐτύγχανον, οὐκ ἂν ἀπέστην τοῦ λόγου, πρὶν ἱκανῶς αὐτὸν διελθεῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ δύναμιν· νῦν δὲ ὑμεῖς τε ἴσως πρὸς ἑτέροις μᾶλλόν ἐστε κἀγὼ πολὺ καταδεέστερον ἔχω ἢ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀγῶνος. τὸν 8
οὖν βραχύτατον καὶ ἀνυσιμώτατον λόγον καταλείπεται εἰπεῖν τὸν πρὸς τοὺς θεούς. οὗτοι γὰρ καὶ τῶν μικρὸν φθεγγομένων ἃ διανοοῦνται ἴσασιν. ἴσως γὰρ καὶ τοῦτο τοῦ σφόδρα εὐνοοῦντός ἐστιν· ὥσπερ οἱ χρηστοὶ πατέρες τοῖς παισὶν ἃ μὲν δύνανται παραι-

---

1 φροντίζουσι UT 2 οὕτω BT διαφέρει reposui ex or. I § 32, διαφέρουσι libri 3 ὡς οὔτε e. q. s. non cohaerent cum antecedentibus 6 ἐστὶ καὶ ὅσῳ UBT (sed in U fuit ἐστὶν) ἐστὶν ὅσῳ M ὑπάρχει BM 7 μὲν om. B 8 Hippocr. Aphor. 3,1 αἱ ἐπ᾽ ἄκρον εὐεξίαι σφαλεραί. (Wil.) 11 σῴζεται (αι a corr.) U 14 ὅτ᾽ M 15 ἐπίστητε B ἐπίστηται (αι a corr. U 18 μίζων M 20 ἔστι :: (c. ras.) U ἐστιν T 22 στρεφομένων libri, corr. Casaub. 24 ἐπιβαινόντων BM ἐτύγχανον ὢν B 26 μᾶλλόν ἐστε Emp. ἐστὲ μᾶλλον ὥστε UBT μᾶλλον ὥστε (om. ἐστὲ) M 27 καταδεέστερα UT ἔχων πρός M 29 μικρῶν M μικρὸ::ν (fuit μικρῶν) U σμικρῶν B

νοῦσιν, ἃ δ' ἄν ἂν μὴ πείθωσιν, εὔχονται τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτῶν. εὔχομαι δὴ τῷ τε Διονύσῳ τῷ προπάτορι τῆσδε τῆς πόλεως καὶ Ἡρακλεῖ τῷ κτίσαντι τήνδε τὴν πόλιν καὶ Διὶ Πολιεῖ καὶ Ἀθηνᾷ καὶ Ἀφροδίτῃ Φιλίᾳ καὶ Ὁμονοίᾳ καὶ Νεμέσει καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας τῇδε τῇ πόλει πόθον ἑαυτῆς ἐμβαλεῖν καὶ ἔρωτα καὶ μίαν γνώμην καὶ ταὐτὰ βούλεσθαι καὶ φρονεῖν, στάσιν δὲ καὶ ἔριδα καὶ φιλονικίαν ἐκβαλεῖν, ὡς ἂν ἐν (486 M) *ταῖς εὐδαιμονεστάταις καὶ ἀρίσταις ᾖ πόλεσι τὸ λοιπόν.*

---

(23) ΕΝ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΑΠΑΜΕΙΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ. (159 R II)

---

1 *Ἐνόμιζον μέν, ὦ ἄνδρες πολῖται, νῦν γοῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον, ἄξειν τὴν ἅπασαν ἡσυχίαν, δεῦρο ἀφικόμενος, καὶ μὴ προσάψεσθαι μήτε ἑκὼν μήτε ἄκων μηδενὸς κοινοῦ πράγματος, δι' ἓν μὲν ὅτι καὶ πολλοὺς ὁρῶ σὺν τοῖς θεοῖς ἀεὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν νεωτέρων βουλομένους καὶ δυναμένους ἐπιτροπεύειν τὴν πόλιν καὶ προΐστασθαι τῶν ὑμετέρων ὀρθῶς οὔτε τοῦ λέγειν οὔτε τοῦ πράττειν ἐνδεῶς ἔχοντας, ἔτι δὲ τῆς παρ' ὑμῖν πολιτείας ἐμπείρους ὄντας, ἐμὲ δὲ ὑπώπτευον· τὸ γὰρ ἀληθὲς*
2 *εἰρήσεται· βαρύνεσθαί τινας ὡς ξένον καὶ περιττόν· ἔπειτα οἶμαι καὶ τοῦ σώματος δέον ποιήσασθαί τινα πρόνοιαν, ἐκ πολλῆς καὶ συνεχοῦς ταλαιπωρίας ἀπειρηκότος, καὶ τῶν περὶ τὴν οἰκίαν, κομιδῇ φαύλως διακειμένων, ἃ τοσοῦτον ἀπολωλότα χρόνον οὐδεμιᾶς ἐπανορθώσεως τετύχηκεν. ὅπου γὰρ ἀποδημία δεσπότου χρονίσαντος ἱκανὴ διαφθεῖραι καὶ τὴν μεγίστην οὐσίαν, τί χρὴ προσδοκᾶν ἐν τοσούτοις ἔτεσι φυγῆς; ὅθεν οὐδεὶς ἂν προσεδόκησεν ἐμὲ σωθῆναι χωρὶς ὑμῶν δι' εὐνοίας ὑπερβολήν. καίτοι μέχρι μὲν ὑπῆρχε πενίας κίνδυνος ἡμῖν, οὐδὲν ἦν δεινόν. οὐ γάρ εἰμι πρὸς τοῦτο ἀμελέτητος σχεδόν, τοσοῦτον χρόνον πλανηθεὶς οὐ μόνον ἄοικος καὶ ἀνέστιος, ἀλλὰ μηδὲ ἀκόλουθον ἕνα γοῦν ἐπαγόμενος. οὐ τοίνυν*

---

2 *τὸ* pro *τῷ* U m. pr. 4 *ἀφροδίτῃ φιλίᾳ* UBMT, *ἀφρ. καὶ φιλίᾳ* vulgo *νεμέσοι* T 5 *ἑαυτοῖς* T 9 *μὲν* om. UBT 10 *ἕξειν* B 11 *προσάψασθαι* libri, corr. Emp. 12 *δὴ* pro *ἀεὶ* M 19 *συνεχοῦσι* M 21 *χρονήσαντος* B 22 *καὶ* om. M 27 *ἀναίστιος* M

οὐδὲ τὸν υἱὸν ἤλπιζον χαλεπῶς ἂν ὑπομεῖναι πενίαν, οὐκ ὄντα
60 R II) ἐμοῦ χείρω τὴν φύσιν. ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος ἡμῖν ἐστιν ὑπὲρ τοῦ μὴ 3
ψεύσασθαι τὴν πατρίδα μηδὲ ἀποστερῆσαι τὴν ὑπόσχεσιν ὑμᾶς,
ἣν ὑπεσχόμεθα μηδενὸς ἀναγκάζοντος, οὐδαμῶς ῥᾳδίαν οὐδὲ ὀλίγων
χρημάτων, τοῦτο οἶμαι χαλεπὸν καὶ πολλῆς φροντίδος ἄξιον· οὔ
(487 M) γε οὐδέν ἐστι βαρύτερον οὐδὲ ὀφειλόμενον ἐπὶ πλείονι τόκῳ χάριτος.
καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ‚ἀναίσχυντον δάνειον καὶ πικρόν', ὅταν οἶμαι
τῷ βραδύνειν ἡ χάρις εἰς χρέος μεταστῇ· ὃ τῷ παντὶ χαλεπώτερον
ἀπαιτοῦσιν οἱ σιωπῶντες τῶν βοώντων. οὐδὲν γὰρ οὕτω δύναται 4
τοὺς ὀφείλοντας ὑμῖν τὰ τοιαῦτα ὑπομιμνήσκειν, ὡς τὸ ὑμᾶς ἐκλε-
λῆσθαι. διὰ μὲν δὴ ταῦτα ἀναγκαῖον ἐνόμιζον γενέσθαι πρὸς τοῖς
ἐμαυτοῦ καὶ μηδενὶ τῶν κοινῶν προσιέναι μηδὲ μέχρι λόγου τέως,
ἕως ἂν αἴσθωμαι τοῦτο δὴ τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ λεγόμενον·

ὅ,ττι μοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται. 5

πρότερον γὰρ οὐδ' ἐπ' ὀλίγον σχολὴν ἤγαγον ἴσως διὰ τὴν ἐμαυ-
τοῦ πολυπραγμοσύνην, ὅς δέον ἐντυχεῖν ὑμῖν καὶ φιλοφρονή-
σασθαι τοσοῦτο μόνον καὶ θῦσαι τοῖς θεοῖς καὶ νὴ Δία ἀναγνῶναι
τὰ γράμματα τὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν, ἔπειτα
161 R II εὐθὺς ἀναχωρῆσαι καὶ τρέπεσθαι καθ' αὑτόν, λόγον τινὰ εἶπον
ὑπὲρ ἔργου τινός, οὐκ αὐτὸς μόνον, ἀλλὰ ⟨καὶ⟩ τῶν ἡγεμόνων
ἐσπουδακότων, ἴσως μὲν ὑμῖν, ἴσως δὲ κἀμοὶ χαρίζεσθαι βουλο-
μένων [καὶ] τὴν πόλιν ἄμεινον κατασκευάζειν καὶ σεμνοτέραν ποιεῖν
ἅπασαν. πρότερον γὰρ ἴστε δήπουθεν ὅτι τοῖς τοιούτοις καὶ τῶν
ἀστυγειτόνων ἐλειπόμεθα. τοῦτον ἐμοῦ τότε εἰπόντος τὸν λόγον, 6
ἐπήρθη τε πρὸς αὐτὸν ὁ δῆμος· οὐ γάρ ἐστε ἀγεννεῖς οὐδὲ ἀναί-
σθητοι τὰς φύσεις· καὶ πολλοὶ προετράπησαν φιλοτιμηθῆναι τῶν
πολιτῶν. πάλιν δὲ ὕστερον ἐμοῦ τὸ πρᾶγμα ἐφ' ὑμῖν ποιουμένου
πολλάκις μὲν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, πολλάκις δ' ἐν τῷ θεάτρῳ, ἵνα,
εἰ μὴ δοκιμάζοιτε μηδὲ βούλοισθε, μηδένα ἐνοχλῶ· τὴν γὰρ ἀσχο-
λίαν τὴν ἐσομένην ὑπώπτευόν μοι περὶ ταῦτα· πολλάκις μὲν ὑφ'
ὑμῶν ἐκυρώθη, πολλάκις δὲ ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων, οὐδενὸς ἀντει-

---

2 ἐμοὶ UT 5 οὐ γὰρ M 6 πλίονι M 7 ἀναίσχυντον e. q. s. comoediae versum laudare videtur 8 τὸ βραδύνειν U m. pr. 9 δύνανται B δύνα:: ται U 10 ὀφίλοντας M ἡμᾶς UT 12 μηδὲν μέχρι M 13 ἕως om. M αἴσθωμαι Emp., αἰσθήσωμαι UB αἰσθήσομαι M 16 ὅς δέον Selden., ὡς δέον libri 18 post ὅτι add. ἄν, sed. expung. U 19 ἀποχωρῆσαι M καθ' οὗ τὸν M 20 καὶ add. Reiske; potest etiam συνεσπουδακότων scribi 21 βουλόμενον UBTM, corr. impressi 22 καὶ delet Emp., quod videtur lacunae resarciendae causa insertum esse 24 ἐλλειπόμεθα T 25 ἀγεννῆς U ἀγενεῖς M 30 ἢ πολλάκις UB ἢ πολλάκις T

7 πόντος. ἐπεὶ δὲ ἀρχὴν ἔλαβεν, ὅσα μὲν αὐτὸς ἔπαθον μετρῶν
καὶ διαμετρῶν καὶ λογιζόμενος, ὅπως μὴ γένοιτο ἀπρεπὲς μηδὲ (488 M)
ἀχρεῖον, ὁποῖα ἔργα πολλὰ γέγονε παρ' ἑτέροις μάτην ἀπολόμενα, (162 R)
καὶ τελευταῖον εἰς τὰ ὄρη φθειρόμενος, οὐκ ὢν ἔμπειρος τῶν
τοιούτων οὐδενὸς οὐδὲ ἀπορῶν ἔργου τινός, ἀλλ' ἕτερα μᾶλλον
πράττειν δυνάμενος σπουδαιότερα ἴσως, ἀφ' ὧν οὐ παρὰ μόνοις
ὑμῖν εὐδοκιμεῖν ἔμελλον, ἐῶ νῦν ἐπεξιέναι. οὐδὲν γὰρ ἦν ἐμοὶ
8 βαρὺ δι' ὑμᾶς ὑπομένοντι. λόγοι δὲ ἐγίγνοντο πολλοὶ μέν, οὐ
παρὰ πολλῶν δέ, καὶ σφόδρα ἀηδεῖς, ὡς κατασκάπτω τὴν πόλιν,
ὡς ἀνάστατον πεποίηκα σχεδὸν ἐξελαύνων τοὺς πολίτας, ὡς ἀνή-
ρηται πάντα, συγκέχυται, λοιπὸν οὐδέν ἐστιν. καί τινες ἦσαν οἱ
σφόδρα ὀδυρόμενοι τὸ χαλκεῖον τὸ τοῦ δεῖνος, χαλεπῶς ἔχοντες,
εἰ μὴ μενεῖ ταῦτα τὰ ὑπομνήματα τῆς παλαιᾶς εὐδαιμονίας, ὥσπερ
τῶν Ἀθήνησι Προπυλαίων κινουμένων ἢ τοῦ Παρθενῶνος ἢ τὸ
Σαμίων Ἥραιον ἡμᾶς ἀνατρέποντας ἢ τὸ Μιλησίων Διδύμειον ἢ
9 τὸν νεὼν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, ἀλλ' οὐκ αἰσχρὰ καὶ καταγέ-
λαστα ἐρείπια, πολὺ ταπεινότερα τῶν κλεισίων, οἷς ὑποδύεται τὰ (163 R)
πρόβατα, τῶν ποιμένων δὲ οὐδεὶς ἂν δύναιτο εἰσελθεῖν οὐδὲ τῶν
γενναιοτέρων κυνῶν· ἐφ' οἷς ὑμεῖς μὲν ἠρυθριᾶτε ⟨καὶ⟩ διετρέ-
πεσθε τῶν ἡγεμόνων εἰσιόντων, οἱ δὲ ἀηδῶς ἔχοντες πρὸς ὑμᾶς
ἐπέχαιρον καὶ ἐγέλων· ὅπου μηδὲ τοῖς χαλκεῦσιν ἐξῆν διάρασθαι
σχεδόν, ἀλλὰ εἰργάζοντο κεκυφότες· καὶ ταῦτα πίπτοντα καὶ ὑπε-
ρηρεισμένα, ἃ πρὸς τὴν πληγὴν τοῦ ῥαιστῆρος ἔτρεμε καὶ διίστατο·
ἀλλ' ὅμως ἦσαν οἱ χαλεπῶς ἑώρων ἀφανιζόμενα τὰ σημεῖα τῆς
ἔμπροσθεν πενίας καὶ ἀδοξίας, οὐχ ὅτι τῶν κιόνων ἔμελεν αὐτοῖς
τῶν ἱσταμένων οὐδὲ τῶν γεισῶν, οὐ τῶν οἰκοδομουμένων ἐργαστη-
10 ρίων ἄλλοσε, ἀλλ' ἵνα μηδέποτε μεῖζον ὑμεῖς ἐκείνων φρονῆτε. εὖ
γὰρ ἴστε ὅτι καὶ τοῖς οἰκοδομήμασι καὶ ταῖς ἑορταῖς καὶ τῷ δικά-
ζειν αὐτοὶ καὶ τῷ μὴ παρ' ἑτέροις ἐξετάζεσθαι μηδὲ συντελεῖν
ἄλλοις καθάπερ οἶμαι κώμην, πᾶσι τούτοις συναίρεσθαι πέφυκε

3 ἄχριον M   παρὰ M   ἀπολλύμενα UB ἀπολλύμεθα T   5 ὅς οὐδὲ M   8 ἐγέγνοντο M   9 σφόδρα ἠδεῖς T   11 ἐστι T   13 μένει M   τὰ om. UBT   15 μειλησίων MT μιλησίων (ι prius a corr.) U   διδύμιον libri, corr. Reiskius   16 ἐφεσίων UBT   17 κλησίων BM κλισίων U m. pr. κλισιῶν corr. UT, κλεισίων Dind.   19 κυρῶν M   ἠρυθριᾶτε διετρέπεσθαι BM ἠρυθριᾶτε διετρέπεσθε U ἐρυθριᾶτε διετρέπεσθε T, καὶ add. Emp.
20 ἀηδῶς (η a corr.) U   21 ἐπέχερον M   22 ταῦτα om. M m. pr.   ὑπερηρισμένα M   23 ἃ om. M   ῥαστῆρος M   25 videtur aliquid deesse in hanc sententiam: οὐχ ὅτι ⟨καλὰ αὐτοῖς ἐδόκει καὶ χρήσιμα, οὐδὲ γὰρ⟩ τῶν κιόνων e. q. s.   ἔμελλεν libri, corr. Reiske   26 γεισῶν U   27 ἄλλως UMB ἄλλος T, ἄλλοσε Emp.   30 ἄλλοις Valesius, ἀλλήλοις libri

τὸ φρόνημα τῶν πόλεων καὶ μεῖζον ἀξίωμα γίγνεσθαι τὸ τοῦ
(489 M) δήμου καὶ πλέονος τυγχάνειν τιμῆς καὶ παρὰ τῶν ἐπιδημούντων
ξένων καὶ παρὰ τῶν ἡγεμόνων. ταῦτα δὲ τοῖς μὲν ἀγαπῶσι τὰς
αὐτῶν πατρίδας καὶ μὴ φοβουμένοις μήποτε ἐλάττους αὐτῶν φανῶσι
θαυμαστὴν ἔχει τὴν ἡδονήν· τοῖς δὲ ἐναντίως ἔχουσι καὶ βουλο-
64 R II) μένοις ἐν ἀσθενέσιν ἰσχύειν καὶ τὴν δόξαν τῆς πόλεως ἀδοξίαν
αὐτῶν νομίζουσι δεόντως φέρει λύπην καὶ φθόνον. καίτοι τὸ 11
μὲν ὑπόδημα δεῖ πρὸς αὐτὸν ἁρμόττειν καὶ τὸν αὐτοῦ πόδα, καὶ
ἂν δοκῇ μεῖζον, περιτεμεῖν· πόλιν δὲ οὐδέποτε δεῖ κολούειν
οὐδὲ κατάγειν πρὸς αὐτὸν οὐδὲ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν μετρεῖν,
ἐὰν τύχῃ σμικρὰν ἔχων καὶ ἀνελεύθερον, καὶ ταῦτα παραδειγμάτων
ὄντων· λέγω δὲ τὸ τῶν Σμυρναίων, τὸ τῶν Ἐφεσίων, Ταρσεῖς
ἐκείνους, Ἀντιοχέας. καὶ ταῦτα ἐπίσταμαι σαφῶς ὅτι καὶ πρό-
τερόν τινες ἀκούοντες διερρήγνυντο καὶ χαλεπῶς ἔφερον, εἰ τοιού-
των ἐθίζεσθε ἀκροᾶσθαι λόγων καὶ μετὰ τοιούτων πόλεων τολμᾷ
τις ὀνομάζειν τὴν ὑμετέραν. ὅμως δ' ἐπὶ τούτοις σχετλιάζοντες 12
καὶ τοιαῦτα λέγοντες καὶ διδόναι μηδένα ἐῶντες καὶ τοῖς ἔργοις
ἐμποδὼν γιγνόμενοι, οὕτως ἐμὲ διέθηκαν, ὥστε ὀλίγου φυγὴν
ἐμαυτοῦ καταψηφίσασθαι. καὶ γὰρ ἦν γελοῖον μετὰ φυγὴν οὕτως
μακρὰν καὶ πράγματα τοσαῦτα καὶ τύραννον ἐχθρὸν δεῦρο ἀφικό-
65 R II) μενον, ὥστε ἀναπαύσασθαι καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιλαθέσθαι τῶν πρό-
τερον χαλεπῶν, οἷον ἐκ δεινοῦ καὶ ἀγρίου πελάγους καὶ χειμῶνος
ἀδοκήτως σωθέντα μόλις δι' εὔνοιαν θεοῦ τινος, ἔπειτα ἐνταῦθα
ὥσπερ ἐν λιμένι ναυαγεῖν. θαυμάζω δὲ μάλιστα ἐνίων ἀνθρώπων 13
τὴν κακοήθειαν, μᾶλλον δὲ τὴν ἄνοιαν, ὑπομιμνησκόμενος οἷα ἐλογο-
ποίουν τὸ μὲν πρῶτον περὶ τῆς πρεσβείας, ἣν ἐπέμψατε εὐχα-
ριστοῦντες. οὐ γὰρ ἡδέως αὐτὸν ἀποδέξασθαι τοὺς πρέσβεις,
ἀλλὰ δυσχερᾶναι μᾶλλον, ὡς δέον αὐτὸν ἐπὶ τῆς πύλης ἀπηντη-
κέναι καὶ περιβαλεῖν τοὺς ἥκοντας ἢ τοὺς μηδέπω παρόντας ὀνο-
M) μάζειν ἢ πυνθάνεσθαι περὶ τοῦδε καὶ τοῦδε, τί πράττουσιν ἢ διὰ
τί πάντες οὐκ ἦλθον. οἱ δὲ ἐλογοποίουν ὅτι τοῖς Σμυρναίοις παμ- 14

---

1 malim: ⟨τὸ⟩ ἀξίωμα   γενέσθαι UT   2 πλέονας M m. pr.

4 αὐτῶν UT   7 αὐτῶν UT   δέοντος (ω) T   δέος ὄντως M   φέρει λύπην Wil., φέρειν αὐτὴν UBT φέρει αὐτὴν M   8 αὐτὸν BM   αὐτοῦ BMT   9 δοκεῖ M   κολοίειν M κωλύειν T   10 αὐτὸν MT   τύχην T   11 τύχῃ ⟨τις⟩ μικρὰν   post ἀνελεύθερον pauca exciderunt   12 τὸ om. UT   16 ὅμως Casaub., ὅπως libri   18 φυγεῖν M   20 ἀφικομένῳ libri, corr. Reiske   21 προτέρων UBT   22 δινοῦ M   23 ἀδοκήτους ὡς θέντα M ἀδοκήτου ὡς θέντα B ἀδοκήτου ὡσθέντα UT, corr. Reiskius   24 ναυμαχεῖν UBT   29 τοὺς ἥκοντας Emp., προσήκοντας libri   30 καὶ τοῦδε om. UBT

πόλλας δωρεὰς δοίη καὶ χρήματα ἀμύθητα πέμψειε μετὰ τῶν
Νεμέσεων, καὶ νὴ Δί' ὡς ἄλλου τινὸς διαλεχθέντος μυρίους μὲν (166 R)
αὐτῷ συνεχώρησε βουλευτάς, χρυσίον δ' ἐκέλευσε ποταμὸν εἰς
τὴν πόλιν τραπῆναι καὶ μυριάδες ἄπειροί τινες ἐδόθησαν· ὧν
15 *οὐδὲν ἦν ἀληθές, ὡς ἐβουλόμην ἂν ἔγωγε. τὸ γὰρ ἄλλους καλῶς*
πράττειν καὶ μεγάλων τυγχάνειν οὐκ ἂν οὐδέποτε λυπήσειε τὸν
νοῦν ἔχοντα ἄλλως τε καὶ πρῶτον τυχόντα καὶ τὴν ἀφορμὴν ἴσως
παρεσχηκότα. ὅμοιον γάρ, ὥσπερ εἴ τις αὐτῷ μόνον λάμπειν ἠξίου
τὸν ἥλιον ἢ τὸν Δία ὕειν ἢ τοὺς ἀνέμους πνεῖν ἢ μηδένα ἄλλον
ἀπὸ τῶν κρηνῶν δύνασθαι πιεῖν. ἀλλ' ὁμοῦ φιλανθρωπότατος
ὢν ⟨ὁ⟩ αὐτοκράτωρ καὶ συνετώτατος ἁπάντων ἐμοί τε παρέσχεν
16 *ὧν ἐγὼ ἐδεόμην καὶ ἄλλοις ὧν ἐκεῖνοι ἐδέοντο.*
τίνος οὖν ἕνεκεν εἴρηκα πάντα τοῦτον τὸν λόγον, ὑπὲρ ἄλλων
ὑμῶν βουλευομένων; ὅτι καὶ τούτου τοῦ πράγματος ἐγὼ πρότερος
ἡψάμην καὶ πολλοὺς εἶπον ἐνθάδε λόγους ὑπὲρ ὁμονοίας, ἡγούμενος
συμφέρειν τῇ πόλει τοῦτο ⟨καὶ⟩ κρεῖττον εἶναι μὴ διαφέρεσθαι πρὸς
μηδένα ἀνθρώπων, ἥκιστα δὲ οἶμαι πρὸς τοὺς ἐγγὺς οὕτω καὶ ἀστυ-
γείτονας. οὐ μέντοι πρὸς ἐκείνους γε ἦλθον οὐδὲ εἶπον φιλάνθρω- (167 R)
πον οὐδὲν πρὸ τοῦ καταλλαγῆναι δημοσίᾳ τὴν πόλιν καὶ φίλους ὑμᾶς
γενέσθαι. καίτοι ψήφισμά γε ἔπεμψαν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ φιλοφρονού-
μενοι καὶ παρακαλοῦντες ἀφικέσθαι· καὶ πολλὰ δίκαιά μοι πρὸς
αὐτοὺς ὑπῆρχεν, ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐντεῦθεν· ἀλλ' ὅμως οὐχ ὑπέ-
μενον φιλανθρωπεύεσθαι κατ' ἐμαυτόν, ἀλλὰ κοινῇ μεθ' ὑμῶν
17 *αὐτοῖς ἐβουλόμην γενέσθαι φίλος. ὅθεν ὑφεωρῶντό με καὶ δυσχερῶς*
εἶχον. καὶ νῦν πυθόμενος τὰς διαλύσεις καὶ τὴν φιλίαν ταύτην πραττ-
τομένην, καὶ ψηφισαμένων ὑμῶν ἐμὲ καλεῖν, ἴσως καὶ ταύτης ἕνεκα
τῆς χρείας (τυχὸν γὰρ ἠλπίζετε κἀμοῦ μετασχόντος ῥᾷον μᾶλλον
καὶ ἀσφαλέστερον ἔσεσθαι πάντα· καίτοι καὶ νῦν ἴσως οὐ τοῖς (491 M)
παροῦσι μόνον, ἀλλὰ κἀμοὶ νέμοντες τιμὴν μετὰ τῶν ἄλλων, λογι-
ζόμενοι κἀμὲ πολίτην ὑμέτερον, τυχὸν προθυμότεροι γεγόνασι πρὸς
ὑμᾶς) ὅμως ⟨οὐ⟩ σφόδρα ἠπείχθην εὐλαβούμενος μὴ γένηται τοῦτο
ἐμποδὼν οὐκ ἐκείνοις, ἀλλὰ τῶν ἐντεῦθέν τισι. σχεδὸν γὰρ εἰώ-
θασι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐ τοῖς πραττομένοις, ἀλλὰ τοῖς

---

1 *δῴη* libri, corr. Dind. *τῶν γε μέσεων* T 3 ⟨*ἂν*⟩ *αὐτῷ* Dindorfius (secutus Reiskium) *δὲ* B 4 *τραπῆναι* (*η* a corr.) U 5 *ἄλλους* Emp., *πολλοὺς* libri 8 *αὐτῷ* UT *ἠξίου λάμπειν* (hoc ord.) T 10 *κρινῶν* U m. pr. *ἀλλ' ὁμοῦ* Emp., *ἀλλ' ὁ μὲν* M *ἀλλ' ὅμως* BT, U compendio 11 *ὁ* add. Emp. *ἔμοιγε* libri, corr. Reiske 14 *βουλομένων* UT 15 *περὶ* UBT 16 *καὶ* add. Casaub. *μὴ* om. UBT 22 *εἴπερ* Emp. Wil. 27 *κακοῦ* B 29 *καὶ ἐμοὶ* M 31 *οὐ* Reiske ex interpr. *ἠπίχθην* M

πράττουσι φθονεῖν. ἐπεὶ καὶ πέρυσι τοὺς λόγους τούτους πρὸς 18
(168 R II) ἐμὲ ἔλεγον οἱ προεστῶτες αὐτῶν καὶ τότε ἐξῆν ὑμῖν ἀπηλλάχθαι
πραγμάτων· ἀλλ' ὑφεωρώμην ἐγὼ μή τισι τῶν ἐντεῦθεν πρόσαντες
γένηται καὶ δυσκόλως φέρωσιν ἐμοῦ πράττοντος αὐτά. καὶ νῦν
τρόπον τινὰ ἑκὼν ἐβράδυνα. ὅσα μὲν οὖν καὶ δι' ἐμοῦ καὶ δι'
ἑτέρων δυνατὰ γίγνεσθαι τῇ πόλει, ταῦτα ἐκείνοις ἀξιῶ μᾶλλον
ἐπιτρέπειν, ἵνα μηδεὶς ἀντιβαίνῃ μηδὲ λυπῆται βασκαίνων. ὅσα
δ' οὐ ῥᾴδιον ὑπ' ἄλλου τῶν ἐντεῦθεν πραχθῆναι, τυχὸν δὲ καὶ
λίαν χαλεπόν, ἡγεῖσθε πρὸς ἐκείνοις ἀεί με τὴν γνώμην ἔχειν
μέχρις ἂν ἐμπνέω. καὶ μὴν ὅστις ἂν προθυμῆται τὰ περὶ τὴν 19
πόλιν καὶ δύνηταί τι ποιεῖν ὑμῖν συμφέρον, ἐμὲ πρῶτον ἕξει τὸν
μαρτυροῦντα καὶ συναγωνιζόμενον, καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὃ γίγνεται
ὀρθόν, πολὺ ἂν ἥδιον ἐπαινέσαιμι ⟨καὶ⟩ προθυμότερον ἄλλου πράτ-
τοντος ἢ αὐτὸς εἰσηγούμενος. οὐδὲ γὰρ εὐδοκιμεῖν βουλόμενος
οὐδὲ τῶν ἐπαινούντων ἀπορῶν οὐδ' ἐπιθυμίᾳ δόξης, ἀλλὰ τῇ πρὸς
ὑμᾶς εὐνοίᾳ βούλομαι γίγνεσθαί τι τῶν δεόντων, καὶ τοῖς θεοῖς
εὔχομαι πᾶσι γηρῶν ὡς πλείστους ἐπιδεῖν ἱκανωτέρους ἐμοῦ τὴν
πόλιν ὠφελεῖν. καὶ νῦν ὑπὲρ τούτου ἐπαινῶ τόν τε ἄρχοντα καὶ 20
(169 R II) τὸν εἰσηγησάμενον. πᾶσα μὲν γὰρ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἔχθρα καὶ δια-
φορὰ πρὸς ὁντινοῦν γιγνομένη ἐργῶδες καὶ δυσχερὲς καὶ πόλει καὶ
ἰδιώτῃ, κἂν ὁπωσοῦν τύχωσι διακείμενοι. τούς τε γὰρ ἀσθενεῖς
ἱκανὸν ἐξελέγξαι καὶ ταπεινῶσαι πρὸς τοῖς οὖσι χαλεποῖς καὶ τοὺς
(492 M) εὖ πράττοντας ἐνοχλῆσαι καὶ ταράξαι τὴν ψυχὴν αὐτῶν· ὅθεν οἱ
νοῦν ἔχοντες αἱροῦνται φέρειν ἐλαττούμενοι τὰ μέτρια καὶ μὴ
σφόδρα ἀκριβῶς περιέχεσθαι τῶν δικαίων ⟨ἢ⟩ φιλονικοῦντες ἐφ'
ἑκάστῳ καὶ μηδενὶ μηδὲν εἴκοντες ἀεί τινας ἔχειν τοὺς ἐπιβου-
λεύοντας καὶ πολεμοῦντας, καὶ τοῦτο μὲν τοῖς εὐτυχήμασι νεμε-
σῶντας καὶ καθ' ὅσον οἷοί τέ εἰσιν ἐμποδὼν ἱσταμένους, τοῦτο
δέ, ἂν συμβῇ τι πταῖσμα (πολλὰ δέ, ὡς ἐν ἀνθρώποις, ⟨τὰ⟩ γιγνό-
μενα) χαίροντας καὶ ἐπιτιθεμένους. οὐ γάρ ἐστιν οὐδεὶς ἀσθενὴς 21
οὕτως οὐδὲ ἀδύνατος τὴν φύσιν, ἄνθρωπος ὢν πρὸς ἄνθρωπον,
ὃς οὐ τυγχάνει καιροῦ τὴν δυσμένειαν ἐνδείξασθαι καὶ τὸ μῖσος ἢ
καθ' αὐτὸν ἢ σὺν ἑτέροις καὶ λόγον τινὰ εἰπεῖν, ᾧ πάντως ἐλύ-

1 ἐπὶ M 2 πρωεστῶτες T 6 δύναται M 7 ἀντιβαίνει M
9 λείαν M ἡγεῖσθαι M 12 ὅτι Wil. γίνεται libri 13 καὶ add. Reiske
14 οὔτε Dind. 15 οὔτε et mox οὔτ' Dind. 19 ἔχθα T 20 γιγνόμενον BMT,
γιγνομένη U (coniecerat Reiskius) ἐργῶδη (sic!) T 22 ἱκανὸν om. UBT
25 ἢ add. Reiske φιλονεικοῦντες UBT 26 εἴκοντας M 29 τὰ add.
Reiske 30 ἐπιθεμένους B 32 οὐ om. B καινοῦ T ἐνδείξασθε M
33 ᾧ M ὃς UBT

καὶ φιλία πρὸς αὐτούς. αἰσχρὸν γάρ, εἰ μὴ σφόδρα εὐδαίμονες ἔσονται καὶ θεοφιλεῖς καὶ διοίσουσί τι τῶν ἄλλων εὐτυχίᾳ, βουλόμενοί γε ἀληθὲς ἐπιδεικνύειν τὸ τοῦ γένους, ἀλλὰ μὴ ψευδῆ καὶ μάταιον λόγον. θεοὶ γὰρ οἰκισταὶ καὶ συγγενεῖς καὶ προπάτορες οὐδὲν οὕτως ἐθέλουσι τοὺς αὐτῶν ἔχειν, οὔτε χώρας κάλλος οὔτε καρπῶν ἀφθονίαν οὔτε πλῆθος ἀνθρώπων, ὡς σωφροσύνην καὶ ἀρετὴν καὶ πολιτείαν νόμιμον καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν πολιτῶν τιμήν,
3 τῶν δὲ κακῶν ἀτιμίαν. ὡς ἔγωγε ἥδομαι νῦν ὁρῶν ὑμᾶς ἓν μὲν σχῆμα ἔχοντας, μίαν δὲ φωνὴν ἀφιέντας, ταὐτὰ δὲ βουλομένους. (484 M) ποῖον μὲν γὰρ θέαμα κάλλιον πόλεως ὁμοφρονούσης; ποῖον δὲ (156 II) ἄκουσμα σεμνότερον; ποία μὲν βουλεύεται πόλις ἄμεινον τῆς ἅμα βουλευομένης; ποία δὲ εὐμαρέστερον πράττει τῆς ἅμα πραττούσης; ποία δὲ ἧττον ἀποτυγχάνει τῆς ταὐτὰ βουλομένης; τίσι μὲν ἥδιω τἀγαθὰ τῶν ὁμονοούντων; τίσι δὲ κουφότερα τὰ λυπηρὰ τῶν κοινῇ φερόντων, ὥσπερ βάρος; τίσι δὲ σπανιώτερον συμβαίνει τὰ χαλεπὰ τῶν ἀλλήλους φυλαττόντων; ποία μὲν τοῖς πολίταις προσφιλεστέρα
4 πόλις; ποία δὲ τιμιωτέρα τοῖς ξένοις; ποία δὲ χρησιμωτέρα τοῖς φίλοις; τίς δὲ τοῖς ἐχθροῖς φοβερωτέρα; ὁ παρὰ τίνων μὲν ἔπαινος δοκεῖ πιστότερος, ὁ παρὰ τίνων δὲ ψόγος ἀληθέστερος; [τίνες δὲ παρὰ τοῖς κρατοῦσι πλείονος αἰδοῦς τυγχάνουσι;] τίνες μὲν ἰσοτιμότεροι τοῖς κρατοῦσιν; τίνας δὲ μᾶλλον [οἱ κρατοῦντες] αἰδοῦνται; τίνας μὲν οὕτως ἀγαπῶσιν οἱ χρηστοὶ ἄρχοντες; τίνων δὲ ἧττον καταφρονοῦσιν οἱ πονηροί; οὐ γὰρ δῆλον ὅτι τοῖς μὲν ὁμονοοῦσιν οὐ μόνον οἱ κρατοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοὶ προσέχουσιν, οἱ δὲ στασιάζοντες οὐδ' αὐτῶν ἀκούουσιν; οὔτε γὰρ τῶν ἀσυμφώνων χορῶν οὐδεὶς ἀκούει ῥᾳδίως ὅ,τι λέγουσιν οὔτε τῶν διαφερομένων
5 πόλεων. ποῖα δὲ οἰκοδομήματα, πόση δὲ χώρα, πόσον δὲ πλῆθος ἀνθρώπων ἰσχυρότερον δῆμον ἀποφαίνει τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμονοίας; ὁπόσοι γὰρ ἂν ὦσι πολῖται τῆς ὁμονοούσης πόλεως, τοσοῦτοι μὲν ὀφθαλμοὶ ὁρῶσι τὸ ἐκείνης συμφέρον, τοσαῦται δὲ ἀκοαὶ ἀκούουσι,

---

1 *αὐτοὺς* BM *εὐδαίμονες* libri, *αἰδήμονες* Reiske 2 *θεοφιλεῖς* libri, *θεοσεβεῖς* Geelius *τε* pro *τι* U *εὐτυχίᾳ* libri, *εὐψυχίᾳ* Geelius 3 *τε* pro *γε* B 5 *αὐτῶν* MUT 10 *ποῖα δὲ ἄκουσμα σεμνότερον ποῖα δὲ* M 11 *μὲν* Wil., *δὲ* libri 12 *τῆς ἄμεινον πραττούσης* BM, in U *ἅμα* ex *ἄμεινον* a correctore 13 *βουλομένης* scripsi (item Cobetus C. Cr. p. 92), *βουλευομένης* libri 16 *πολίταις* (*αις* a corr.) U 19 *ὁ παρὰ τίνων* e. q. s. cf. or. I § 31 *τίνες δὲ* — 20 *τυγχάνουσι* delet Emp.; inter haec et sequentia usque ad *αἰδοῦνται* optio data est 20 *ἰσοτιμώτεροι* BM 21 *κρατοῦσι* UT *οἱ κρατοῦντες* delevi, *οἱ κρατούμενοι* Reiskius 23 *δηλονότι* T *ὁμονοῦσιν* T 25 *αὐτῶν* T 28 *αὐτὸν* UT 29 ad sequentia cf. or. I § 32 30 *τὸ δὲ ἐκείνη* M

157 R II) *τοσαῦται δὲ γλῶτται παραινοῦσι, τοσαῦται δὲ διάνοιαι φρον-*
τίζουσιν. διαφέρει γὰρ οὐδὲν ἢ εἴ τις θεῶν οὕτως μεγάλης
καὶ πολυανθρώπου πόλεως μίαν ψυχὴν ἐποίησεν. ὡς οὔτε χρη-
μάτων πλῆθος οὔτε ἀνθρώπων οὔτε ἄλλη δύναμις ξυνήνεγκε
τοῖς διαφερομένοις, ἀλλὰ τοὐναντίον πάντα ταῦτα πρὸς βλάβης
μᾶλλόν ἐστι καὶ ὅσῳ ἂν πλείονα ὑπάρχῃ, τοσούτῳ μείζονος καὶ
χαλεπωτέρας· ὥσπερ οἶμαι καὶ τῶν σωμάτων τῷ μὲν ὑγιαίνοντι
συμφέρει τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος τῶν σαρκῶν, τῷ δὲ νοσοῦντι
(486 M) *καὶ φαύλως ἔχοντι σφαλερωτάτη ἐστὶν ἡ τοιαύτη ἕξις καὶ ὀξύ-*
τατον ἐπάγει κίνδυνον. ὁμοίως δὲ καὶ ναῦς ἥτις ἂν μετὰ 6
ὁμονοίας πλέῃ τοῦ κυβερνήτου καὶ τῶν ναυτῶν, αὐτή τε σῴ-
ζεται καὶ σῴζει τοὺς ἐμπλέοντας· εἰ δὲ μή, ὅσῳ πλείω τὰ ἱστία,
τοσούτῳ σφοδρότερον τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ταραχὴν μείζω συμ-
βαίνειν ἀνάγκη. τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐπὶ ἅρματος, ἂν μὲν ὅ θ' ἡνίοχος
ἄρχειν ἐπίστηται κατὰ τρόπον οἵ τε ἵπποι ὁμοφρονοῦντες καὶ
πειθόμενοι ὦσιν, ἐλπίς ἐστιν ἐν μὲν ἀγῶνι νικᾶν, ἐν δὲ πολέμῳ
σῴζεσθαι τὸ τοιοῦτον ἅρμα· στάσεως δὲ καὶ ταραχῆς ἐνούσης,
τοσούτῳ μείζων ὁ κίνδυνος, ὅσῳ ἂν ἰσχυρότεροι ὦσιν οἱ ἵπποι καὶ
ταχύτεροι. παραπλησίως δὲ καὶ πόλει ὁμονοούσῃ πάντα τὰ τοι- 7
αῦτα χρήσιμά ἐστι, περιουσία χρημάτων καὶ πλῆθος ἀνθρώπων
καὶ τιμαὶ καὶ δόξα καὶ δύναμις· εἰ δὲ μή, δύσχρηστα καὶ χαλεπά,
158 R II) *οἷον ἐν ταὐτῷ τρεφομένων θηρίων πολλῶν ἢ βοσκημάτων, ἑνὸς*
εἴργοντος περιβόλου, κυριττόντων τε ἄλληλα καὶ πατούντων καὶ
ἐπεμβαινόντων ἀλλήλοις. ἀλλ' εἰ μὲν ὑγιαίνων ἐτύγχανον, οὐκ ἂν
ἀπέστην τοῦ λόγου, πρὶν ἱκανῶς αὐτὸν διελθεῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ
δύναμιν· νῦν δὲ ὑμεῖς τε ἴσως πρὸς ἑτέροις μᾶλλόν ἐστε κἀγὼ
πολὺ καταδεέστερον ἔχω ἢ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀγῶνος. τὸν 8
οὖν βραχύτατον καὶ ἀνυσιμώτατον λόγον καταλείπεται εἰπεῖν τὸν
πρὸς τοὺς θεούς. οὗτοι γὰρ καὶ τῶν μικρὸν φθεγγομένων ἃ δια-
νοοῦνται ἴσασιν. ἴσως γὰρ καὶ τοῦτο τοῦ σφόδρα εὐνοοῦντός ἐστιν·
ὥσπερ οἱ χρηστοὶ πατέρες τοῖς παισὶν ἃ μὲν δύνανται παραι-

---

1 *φροντίζουσι* UT 2 *οὕτω* BT *διαφέρει* reposui ex or. I § 32, *διαφέρουσι* libri 3 *ὡς οὔτε* e. q. s. non cohaerent cum antecedentibus 6 *ἐστὶ καὶ ὅσῳ* UBT (sed in U fuit *ἐστὶν*) *ἐστὶν ὅσῳ* M *ὑπάρχει* BM 7 *μὲν* om. B 8 Hippocr. Aphor. 3,1 *αἱ ἐπ' ἄκρον εὐεξίαι σφαλεραί.* (Wil.) 11 *σώζεται* (*αι* a corr.) U 14 *ὅτ'* M 15 *ἐπίστητε* B *ἐπίστηται* (*αι* a corr. U 18 *μίζων* M 20 *ἔστι* :: (c. ras.) U *ἐστιν* T 22 *στρεφομένων* libri, corr. Casaub. 24 *ἐπιβαινόντων* BM *ἐτύγχανον ὢν* B 26 *μᾶλλόν ἐστε* Emp. *ἐστὲ μᾶλλον ὥστε* UBT *μᾶλλον ὥστε* (om. *ἐστὲ*) M 27 *καταδεέστερα* UT *ἔχων πρός* M 29 *μικρῶν* M *μικρὸ::ν* (fuit *μικρῶν*) U *σμικρῶν* B

νοῦσιν, ἃ δ' ἂν ἂν μὴ πείθωσιν, εὔχονται τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτῶν. εὔχομαι δὴ τῷ τε Διονύσῳ τῷ προπάτορι τῆσδε τῆς πόλεως καὶ Ἡρακλεῖ τῷ κτίσαντι τήνδε τὴν πόλιν καὶ Διὶ Πολιεῖ καὶ Ἀθηνᾷ καὶ Ἀφροδίτῃ Φιλίᾳ καὶ Ὁμονοίᾳ καὶ Νεμέσει καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας τῇδε τῇ πόλει πόθον ἑαυτῆς ἐμβαλεῖν καὶ ἔρωτα καὶ μίαν γνώμην καὶ ταὐτὰ βούλεσθαι καὶ φρονεῖν, στάσιν δὲ καὶ ἔριδα καὶ φιλονικίαν ἐκβαλεῖν, ὡς ἂν ἐν (486 M) *ταῖς εὐδαιμονεστάταις καὶ ἀρίσταις ᾖ πόλεσι τὸ λοιπόν.*

---

(23) ΕΝ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΑΠΑΜΕΙΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ. (159 R II)

---

1 *Ἐνόμιζον μέν, ὦ ἄνδρες πολῖται, νῦν γοῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον, ἄξειν τὴν ἅπασαν ἡσυχίαν, δεῦρο ἀφικόμενος, καὶ μὴ προσάψεσθαι μήτε ἑκὼν μήτε ἄκων μηδενὸς κοινοῦ πράγματος, δι' ἓν μὲν ὅτι καὶ πολλοὺς ὁρῶ σὺν τοῖς θεοῖς ἀεὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν νεωτέρων βουλομένους καὶ δυναμένους ἐπιτροπεύειν τὴν πόλιν καὶ προΐστασθαι τῶν ὑμετέρων ὀρθῶς οὔτε τοῦ λέγειν οὔτε τοῦ πράττειν ἐνδεῶς ἔχοντας, ἔτι δὲ τῆς παρ' ὑμῖν πολιτείας ἐμπείρους ὄντας, ἐμὲ δὲ ὑπώπτευον· τὸ γὰρ ἀληθὲς*
2 *εἰρήσεται· βαρύνεσθαί τινας ὡς ξένον καὶ περιττόν· ἔπειτα οἶμαι καὶ τοῦ σώματος δέον ποιήσασθαί τινα πρόνοιαν, ἐκ πολλῆς καὶ συνεχοῦς ταλαιπωρίας ἀπειρηκότος, καὶ τῶν περὶ τὴν οἰκίαν, κομιδῇ φαύλως διακειμένων, ἃ τοσοῦτον ἀπολωλότα χρόνον οὐδεμιᾶς ἐπανορθώσεως τετύχηκεν. ὅπου γὰρ ἀποδημία δεσπότου χρονίσαντος ἱκανὴ διαφθεῖραι καὶ τὴν μεγίστην οὐσίαν, τί χρὴ προσδοκᾶν ἐν τοσούτοις ἔτεσι φυγῆς; ὅθεν οὐδεὶς ἂν προσεδόκησεν ἐμὲ σωθῆναι χωρὶς ὑμῶν δι' εὐνοίας ὑπερβολήν. καίτοι μέχρι μὲν ὑπῆρχε πενίας κίνδυνος ἡμῖν, οὐδὲν ἦν δεινόν. οὐ γάρ εἰμι πρὸς τοῦτο ἀμελέτητος σχεδόν, τοσοῦτον χρόνον πλανηθεὶς οὐ μόνον ἄοικος καὶ ἀνέστιος, ἀλλὰ μηδὲ ἀκόλουθον ἕνα γοῦν ἐπαγόμενος. οὐ τοίνυν*

---

2 *τὸ* pro *τῷ* U m. pr. 4 *ἀφροδίτῃ φιλίᾳ* UBMT, *ἀφρ. καὶ φιλίᾳ* vulgo *νεμέσοι* T 5 *ἑαυτοῖς* T 9 *μὲν* om. UBT 10 *ἕξειν* B 11 *προσάψασθαι* libri, corr. Emp. 12 *δὴ* pro *ἀεὶ* M 19 *συνεχοῦσι* M 21 *χρονήσαντος* B 22 *καὶ* om. M 27 *ἀναίστιος* M

οὐδὲ τὸν υἱὸν ἤλπιζον χαλεπῶς ἂν ὑπομεῖναι πενίαν, οὐκ ὄντα
O R II) ἐμοῦ χείρω τὴν φύσιν. ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος ἡμῖν ἐστιν ὑπὲρ τοῦ μὴ 3
ψεύσασθαι τὴν πατρίδα μηδὲ ἀποστερῆσαι τὴν ὑπόσχεσιν ὑμᾶς,
ἣν ὑπεσχόμεθα μηδενὸς ἀναγκάζοντος, οὐδαμῶς ῥᾳδίαν οὐδὲ ὀλίγων
χρημάτων, τοῦτο οἶμαι χαλεπὸν καὶ πολλῆς φροντίδος ἄξιον· οὔ
487 M) γε οὐδέν ἐστι βαρύτερον οὐδὲ ὀφειλόμενον ἐπὶ πλείονι τόκῳ χάριτος.
καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ‚ἀναίσχυντον δάνειον καὶ πικρόν‘, ὅταν οἶμαι
τῷ βραδύνειν ἡ χάρις εἰς χρέος μεταστῇ· ὃ τῷ παντὶ χαλεπώτερον
ἀπαιτοῦσιν οἱ σιωπῶντες τῶν βοώντων. οὐδὲν γὰρ οὕτω δύναται 4
τοὺς ὀφείλοντας ὑμῖν τὰ τοιαῦτα ὑπομιμνήσκειν, ὡς τὸ ὑμᾶς ἐκλε-
λῆσθαι. διὰ μὲν δὴ ταῦτα ἀναγκαῖον ἐνόμιζον γενέσθαι πρὸς τοῖς
ἐμαυτοῦ καὶ μηδενὶ τῶν κοινῶν προσιέναι μηδὲ μέχρι λόγου τέως,
ἕως ἂν αἴσθωμαι τοῦτο δὴ τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ λεγόμενον·
ὅ,ττι μοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται. 5
πρότερον γὰρ οὐδ' ἐπ' ὀλίγον σχολὴν ἤγαγον ἴσως διὰ τὴν ἐμαυ-
τοῦ πολυπραγμοσύνην, ὅς δέον ἐντυχεῖν ὑμῖν καὶ φιλοφρονή-
σασθαι τοσοῦτο μόνον καὶ θῦσαι τοῖς θεοῖς καὶ νὴ Δία ἀναγνῶναι
τὰ γράμματα τὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν, ἔπειτα
161 R II εὐθὺς ἀναχωρῆσαι καὶ τρέπεσθαι καθ' αὑτόν, λόγον τινὰ εἶπον
ὑπὲρ ἔργου τινός, οὐκ αὐτὸς μόνον, ἀλλὰ ⟨καὶ⟩ τῶν ἡγεμόνων
ἐσπουδακότων, ἴσως μὲν ὑμῖν, ἴσως δὲ κἀμοὶ χαρίζεσθαι βουλο-
μένων [καὶ] τὴν πόλιν ἄμεινον κατασκευάζειν καὶ σεμνοτέραν ποιεῖν
ἅπασαν. πρότερον γὰρ ἴστε δήπουθεν ὅτι τοῖς τοιούτοις καὶ τῶν
ἀστυγειτόνων ἐλειπόμεθα. τοῦτον ἐμοῦ τότε εἰπόντος τὸν λόγον, 6
ἐπήρθη τε πρὸς αὐτὸν ὁ δῆμος· οὐ γάρ ἐστε ἀγεννεῖς οὐδὲ ἀναί-
σθητοι τὰς φύσεις· καὶ πολλοὶ προετράπησαν φιλοτιμηθῆναι τῶν
πολιτῶν. πάλιν δὲ ὕστερον ἐμοῦ τὸ πρᾶγμα ἐφ' ὑμῖν ποιουμένου
πολλάκις μὲν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, πολλάκις δ' ἐν τῷ θεάτρῳ, ἵνα,
εἰ μὴ δοκιμάζοιτε μηδὲ βούλοισθε, μηδένα ἐνοχλῶ· τὴν γὰρ ἀσχο-
λίαν τὴν ἐσομένην ὑπώπτευόν μοι περὶ ταῦτα· πολλάκις μὲν ὑφ'
ὑμῶν ἐκυρώθη, πολλάκις δὲ ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων, οὐδενὸς ἀντει-

---

2 ἐμοὶ UT 5 οὐ γὰρ M 6 πλίονι M 7 ἀναίσχυντον e. q. s. comoediae versum laudare videtur 8 τὸ βραδύνειν U m. pr. 9 δύνανται B δύνα :: ται U 10 ὀφίλοντας M ἡμᾶς UT 12 μηδὲν μέχρι M 13 ἕως om. M αἴσθωμαι Emp., αἰσθήσωμαι UB αἰσθήσομαι M 16 ὅς δέον Selden., ὡς δέον libri 18 post ὅτι add. ἄν, sed. expung. U 19 ἀποχωρῆσαι M καθ' οὗ τὸν M 20 καὶ add. Reiske; potest etiam συνεσπουδακότων scribi 21 βουλόμενον UBTM, corr. impressi 22 καὶ delet Emp., quod videtur lacunae resarciendae causa insertum esse 24 ἐλλειπόμεθα T 25 ἀγεννῆς U ἀγενεῖς M 30 ἢ πολλάκις UB ἡ πολλάκις T

7 *πόντος. ἐπεὶ δὲ ἀρχὴν ἔλαβεν, ὅσα μὲν αὐτὸς ἔπαθον μετρῶν
καὶ διαμετρῶν καὶ λογιζόμενος, ὅπως μὴ γένοιτο ἀπρεπὲς μηδὲ* (488 M)
ἀχρεῖον, ὁποῖα ἔργα πολλὰ γέγονε παρ' ἑτέροις μάτην ἀπολόμενα, (162 R I
*καὶ τελευταῖον εἰς τὰ ὄρη φθειρόμενος, οὐκ ὢν ἔμπειρος τῶν
τοιούτων οὐδενὸς οὐδὲ ἀπορῶν ἔργου τινός, ἀλλ' ἕτερα μᾶλλον
πράττειν δυνάμενος σπουδαιότερα ἴσως, ἀφ' ὧν οὐ παρὰ μόνοις
ὑμῖν εὐδοκιμεῖν ἔμελλον, ἐῶ νῦν ἐπεξιέναι. οὐδὲν γάρ ἦν ἐμοὶ*
8 *βαρὺ δι' ὑμᾶς ὑπομένοντι. λόγοι δὲ ἐγίγνοντο πολλοὶ μέν, οὐ
παρὰ πολλῶν δέ, καὶ σφόδρα ἀηδεῖς, ὡς κατασκάπτω τὴν πόλιν,
ὡς ἀνάστατον πεποίηκα σχεδὸν ἐξελαύνων τοὺς πολίτας, ὡς ἀνή-
ρηται πάντα, συγκέχυται, λοιπὸν οὐδέν ἐστιν. καί τινες ἦσαν οἱ
σφόδρα ὀδυρόμενοι τὸ χαλκεῖον τὸ τοῦ δεῖνος, χαλεπῶς ἔχοντες,
εἰ μὴ μενεῖ ταῦτα τὰ ὑπομνήματα τῆς παλαιᾶς εὐδαιμονίας, ὥσπερ
τῶν Ἀθήνησι Προπυλαίων κινουμένων ἢ τοῦ Παρθενῶνος ἢ τὸ
Σαμίων Ἥραιον ἡμᾶς ἀνατρέποντας ἢ τὸ Μιλησίων Διδύμειον ἢ*
9 *τὸν νεὼν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, ἀλλ' οὐκ αἰσχρὰ καὶ καταγέ-
λαστα ἐρείπια, πολὺ ταπεινότερα τῶν κλεισίων, οἷς ὑποδύεται τὰ* (163 R II
*πρόβατα, τῶν ποιμένων δὲ οὐδεὶς ἂν δύναιτο εἰσελθεῖν οὐδὲ τῶν
γενναιοτέρων κυνῶν· ἐφ' οἷς ὑμεῖς μὲν ἠρυθριᾶτε ⟨καὶ⟩ διετρέ-
πεσθε τῶν ἡγεμόνων εἰσιόντων, οἱ δὲ ἀηδῶς ἔχοντες πρὸς ὑμᾶς
ἐπέχαιρον καὶ ἐγέλων· ὅπου μηδὲ τοῖς χαλκεῦσιν ἐξῆν διάρασθαι
σχεδόν, ἀλλὰ εἰργάζοντο κεκυφότες· καὶ ταῦτα πίπτοντα καὶ ὑπε-
ρηρεισμένα, ἃ πρὸς τὴν πληγὴν τοῦ ῥαιστῆρος ἔτρεμε καὶ διίστατο·
ἀλλ' ὅμως ἦσαν οἱ χαλεπῶς ἑώρων ἀφανιζόμενα τὰ σημεῖα τῆς
ἔμπροσθεν πενίας καὶ ἀδοξίας, οὐχ ὅτι τῶν κιόνων ἔμελεν αὐτοῖς
τῶν ἱσταμένων οὐδὲ τῶν γείσων, οὐ τῶν οἰκοδομουμένων ἐργαστη-*
10 *ρίων ἄλλοσε, ἀλλ' ἵνα μηδέποτε μεῖζον ὑμεῖς ἐκείνων φρονῆτε. εὖ
γὰρ ἴστε ὅτι καὶ τοῖς οἰκοδομήμασι καὶ ταῖς ἑορταῖς καὶ τῷ δικά-
ζειν αὐτοὶ καὶ τῷ μὴ παρ' ἑτέροις ἐξετάζεσθαι μηδὲ συντελεῖν
ἄλλοις καθάπερ οἶμαι κώμην, πᾶσι τούτοις συναίρεσθαι πέφυκε*

---

3 *ἄχριον* M *παρὰ* M *ἀπολλύμενα* UB *ἀπολλύμεθα* T 5 *ὃς οὐδὲ* M 8 *ἐγέγνοντο* M 9 *σφόδρα ἡδεῖς* T 11 *ἔστι* T 13 *μένει* M *τὰ* om. UBT 15 *μειλησίων* MT *μιλησίων* (*ι* prius a corr.) U *διδύμιον* libri, corr. Reiskius 16 *ἐφεσίων* UBT 17 *κλησίων* BM *κλισίων* U m. pr. *κλισιῶν* corr. UT, *κλεισίων* Dind. 19 *κυρῶν* M *ἠρυθριᾶτε διετρέπεσθαι* BM *ἠρυθριᾶτε διετρέπεσθε* U *ἐρυθριᾶτε διετρέπεσθε* T, *καὶ* add. Emp.
20 *ἀηδῶς* (*η* a corr.) U 21 *ἐπέχερον* M 22 *ταῦτα* om. M m. pr. *ὑπερηρισμένα* M 23 *ἃ* om. M *ῥαστῆρος* M 25 videtur aliquid deesse in hanc sententiam: *οὐχ ὅτι ⟨καλὰ αὐτοῖς ἐδόκει καὶ χρήσιμα, οὐδὲ γὰρ⟩ τῶν κιόνων* e. q. s. *ἔμελλεν* libri, corr. Reiske 26 *γεισῶν* U 27 *ἄλλως* UMB *ἄλλος* T, *ἄλλοσε* Emp. 30 *ἄλλοις* Valesius, *ἀλλήλοις* libri

τὸ φρόνημα τῶν πόλεων καὶ μεῖζον ἀξίωμα γίγνεσθαι τὸ τοῦ
489 M) δήμου καὶ πλέονος τυγχάνειν τιμῆς καὶ παρὰ τῶν ἐπιδημούντων
ξένων καὶ παρὰ τῶν ἡγεμόνων. ταῦτα δὲ τοῖς μὲν ἀγαπῶσι τὰς
αὑτῶν πατρίδας καὶ μὴ φοβουμένοις μήποτε ἐλάττους αὑτῶν φανῶσι
θαυμαστὴν ἔχει τὴν ἡδονήν· τοῖς δὲ ἐναντίως ἔχουσι καὶ βουλο-
4 B II) μένοις ἐν ἀσθενέσιν ἰσχύειν καὶ τὴν δόξαν τῆς πόλεως ἀδοξίαν
αὑτῶν νομίζουσι δεόντως φέρει λύπην καὶ φθόνον. καίτοι τὸ 11
μὲν ὑπόδημα δεῖ πρὸς αὐτὸν ἁρμόττειν καὶ τὸν αὐτοῦ πόδα, καὶ
ἂν δοκῇ μεῖζον, περιτεμεῖν· πόλιν δὲ οὐδέποτε δεῖ κολούειν
οὐδὲ κατάγειν πρὸς αὑτὸν οὐδὲ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν μετρεῖν,
ἐὰν τύχῃ σμικρὰν ἔχων καὶ ἀνελεύθερον, καὶ ταῦτα παραδειγμάτων
ὄντων· λέγω δὲ τὸ τῶν Σμυρναίων, τὸ τῶν Ἐφεσίων, Ταρσεῖς
ἐκείνους, Ἀντιοχέας. καὶ ταῦτα ἐπίσταμαι σαφῶς ὅτι καὶ πρό-
τερόν τινες ἀκούοντες διερρήγνυντο καὶ χαλεπῶς ἔφερον, εἰ τοιού-
των ἐθίζεσθε ἀκροᾶσθαι λόγων καὶ μετὰ τοιούτων πόλεων τολμᾷ
τις ὀνομάζειν τὴν ὑμετέραν. ὅμως δ' ἐπὶ τούτοις σχετλιάζοντες 12
καὶ τοιαῦτα λέγοντες καὶ διδόναι μηδένα ἐῶντες καὶ τοῖς ἔργοις
ἐμποδὼν γιγνόμενοι, οὕτως ἐμὲ διέθηκαν, ὥστε ὀλίγου φυγὴν
ἐμαυτοῦ καταψηφίσασθαι. καὶ γὰρ ἦν γελοῖον μετὰ φυγὴν οὕτως
μακρὰν καὶ πράγματα τοσαῦτα καὶ τύραννον ἐχθρὸν δεῦρο ἀφικό-
55 B II) μενον, ὥστε ἀναπαύσασθαι καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιλαθέσθαι τῶν πρό-
τερον χαλεπῶν, οἷον ἐκ δεινοῦ καὶ ἀγρίου πελάγους καὶ χειμῶνος
ἀδοκήτως σωθέντα μόλις δι' εὔνοιαν θεοῦ τινος, ἔπειτα ἐνταῦθα
ὥσπερ ἐν λιμένι ναυαγεῖν. θαυμάζω δὲ μάλιστα ἐνίων ἀνθρώπων 13
τὴν κακοήθειαν, μᾶλλον δὲ τὴν ἄνοιαν, ὑπομιμνησκόμενος οἷα ἐλογο-
ποίουν τὸ μὲν πρῶτον περὶ τῆς πρεσβείας, ἣν ἐπέμψατε εὐχα-
ριστοῦντες. οὐ γὰρ ἡδέως αὐτὸν ἀποδέξασθαι τοὺς πρέσβεις,
ἀλλὰ δυσχερᾶναι μᾶλλον, ὡς δέον αὐτὸν ἐπὶ τῆς πύλης ἀπηντη-
κέναι καὶ περιβαλεῖν τοὺς ἥκοντας ἢ τοὺς μηδέπω παρόντας ὀνο-
M) μάζειν ἢ πυνθάνεσθαι περὶ τοῦδε καὶ τοῦδε, τί πράττουσιν ἢ διὰ
τί πάντες οὐκ ἦλθον. οἱ δὲ ἐλογοποίουν ὅτι τοῖς Σμυρναίοις παμ- 14

1 malim: ⟨τὸ⟩ ἀξίωμα γενέσθαι UT 2 πλέονας M m. pr. 4 αὐτῶν UT 7 αὐτῶν UT δέοντος (ω supra ο) T δέος ὄντως M φέρει λύπην Wil., φέρειν αὐτὴν UBT φέρει αὐτὴν M 8 αὐτὸν BM αὐτοῦ BMT 9 δοκεῖ M κολοίειν M κωλύειν T 10 αὐτὸν MT τύχην T 11 τύχῃ ⟨τις⟩ μικρὰν post ἀνελεύθερον pauca exciderunt 12 τὸ om. UT 16 ὅμως Casaub., ὅπως libri 18 φυγεῖν M 20 ἀφικομένῳ libri, corr. Reiske 21 προτέρων UBT 22 δινοῦ M 23 ἀδοκήτους ὡς θέντα M ἀδοκήτου ὡς θέντα B ἀδοκήτου ὡσθέντα UT, corr. Reiskius 24 ναυμαχεῖν UBT 29 τοὺς ἥκοντας Emp., προσήκοντας libri 30 καὶ τοῦδε om. UBT

πόλλας δωρεὰς δοίη καὶ χρήματα ἀμύθητα πέμψειε μετὰ τῶν
Νεμέσεων, καὶ νὴ Δί' ὡς ἄλλου τινὸς διαλεχθέντος μυρίους μὲν (166 R
αὐτῷ συνεχώρησε βουλευτάς, χρυσίου δ' ἐκέλευσε ποταμὸν εἰς
τὴν πόλιν τραπῆναι καὶ μυριάδες ἄπειροί τινες ἐδόθησαν· ὧν
15 οὐδὲν ἦν ἀληθές, ὡς ἐβουλόμην ἂν ἔγωγε. τὸ γὰρ ἄλλους καλῶς
πράττειν καὶ μεγάλων τυγχάνειν οὐκ ἂν οὐδέποτε λυπήσειε τὸν
νοῦν ἔχοντα ἄλλως τε καὶ πρῶτον τυχόντα καὶ τὴν ἀφορμὴν ἴσως
παρεσχηκότα. ὅμοιον γάρ, ὥσπερ εἴ τις αὐτῷ μόνον λάμπειν ἠξίου
τὸν ἥλιον ἢ τὸν Δία ὕειν ἢ τοὺς ἀνέμους πνεῖν ἢ μηδένα ἄλλον
ἀπὸ τῶν κρηνῶν δύνασθαι πιεῖν. ἀλλ' ὁμοῦ φιλανθρωπότατος
ὢν ⟨ὁ⟩ αὐτοκράτωρ καὶ συνετώτατος ἁπάντων ἐμοί τε παρέσχεν
16 ὧν ἐγὼ ἐδεόμην καὶ ἄλλοις ὧν ἐκεῖνοι ἐδέοντο.
τίνος οὖν ἕνεκεν εἴρηκα πάντα τοῦτον τὸν λόγον, ὑπὲρ ἄλλων
ὑμῶν βουλευομένων; ὅτι καὶ τούτου τοῦ πράγματος ἐγὼ πρότερος
ἠψάμην καὶ πολλοὺς εἶπον ἐνθάδε λόγους ὑπὲρ ὁμονοίας, ἡγούμενος
συμφέρειν τῇ πόλει τοῦτο ⟨καὶ⟩ κρεῖττον εἶναι μὴ διαφέρεσθαι πρὸς
μηδένα ἀνθρώπων, ἥκιστα δὲ οἶμαι πρὸς τοὺς ἐγγὺς οὕτω καὶ ἀστυ-
γείτονας. οὐ μέντοι πρὸς ἐκείνους γε ἦλθον οὐδὲ εἶπον φιλάνθρω- (167 R
πον οὐδὲν πρὸ τοῦ καταλλαγῆναι δημοσίᾳ τὴν πόλιν καὶ φίλους ὑμᾶς
γενέσθαι. καίτοι ψήφισμά γε ἔπεμψαν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ φιλοφρονού-
μενοι καὶ παρακαλοῦντες ἀφικέσθαι· καὶ πολλὰ δίκαιά μοι πρὸς
αὐτοὺς ὑπῆρχεν, ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐντεῦθεν· ἀλλ' ὅμως οὐχ ὑπέ-
μενον φιλανθρωπεύεσθαι κατ' ἐμαυτόν, ἀλλὰ κοινῇ μεθ' ὑμῶν
17 αὐτοῖς ἐβουλόμην γενέσθαι φίλος. ὅθεν ὑφεωρῶντό με καὶ δυσχερῶς
εἶχον. καὶ νῦν πυθόμενος τὰς διαλύσεις καὶ τὴν φιλίαν ταύτην πρατ-
τομένην, καὶ ψηφισαμένων ὑμῶν ἐμὲ καλεῖν, ἴσως καὶ ταύτης ἕνεκα
τῆς χρείας (τυχὸν γὰρ ἠλπίζετε κἀμοῦ μετασχόντος ῥᾷον μᾶλλον
καὶ ἀσφαλέστερον ἔσεσθαι πάντα· καίτοι καὶ νῦν ἴσως οὐ τοῖς (491 M)
παροῦσι μόνον, ἀλλὰ κἀμοὶ νέμοντες τιμὴν μετὰ τῶν ἄλλων, λογι-
ζόμενοι κἀμὲ πολίτην ὑμέτερον, τυχὸν προθυμότεροι γεγόνασι πρὸς
ὑμᾶς) ὅμως ⟨οὐ⟩ σφόδρα ἠπείχθην εὐλαβούμενος μὴ γένηται τοῦτο
ἐμποδὼν οὐκ ἐκείνοις, ἀλλὰ τῶν ἐντεῦθέν τισι. σχεδὸν γὰρ εἰώ-
θασι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐ τοῖς πραττομένοις, ἀλλὰ τοῖς

1 δῴη libri, corr. Dind. τῶν γε μέσεων T 3 ⟨ἂν⟩ αὐτῷ Dindorfius (secutus Reiskium) δὲ B 4 τραπῆναι (η a corr.) U 5 ἄλλους Emp., πολλοὺς libri 8 αὐτῷ UT ἠξίου λάμπειν (hoc ord.) T 10 κρινῶν U m. pr. ἀλλ' ὁμοῦ Emp., ἀλλ' ὁ μὲν M ἀλλ' ὅμως BT, U compendio 11 ὁ add. Emp. ἔμοιγε libri, corr. Reiske 14 βουλομένων UT 15 περὶ UBT 16 καὶ add. Casaub. μὴ om. UBT 22 εἴπερ Emp. Wil. 27 κακοῦ B 29 καὶ ἐμοὶ M 31 οὐ Reiske ex interpr. ἠπίχθην M

πράττουσι φθονεῖν. ἐπεὶ καὶ πέρυσι τοὺς λόγους τούτους πρὸς 18
(68 R II) ἐμὲ ἔλεγον οἱ προεστῶτες αὐτῶν καὶ τότε ἐξῆν ὑμῖν ἀπηλλάχθαι
πραγμάτων· ἀλλ' ὑφεωρώμην ἐγὼ μή τισι τῶν ἐντεῦθεν πρόσαντες
γένηται καὶ δυσκόλως φέρωσιν ἐμοῦ πράττοντος αὐτά. καὶ νῦν
τρόπον τινὰ ἑκὼν ἐβράδυνα. ὅσα μὲν οὖν καὶ δι' ἐμοῦ καὶ δι'
ἑτέρων δυνατὰ γίγνεσθαι τῇ πόλει, ταῦτα ἐκείνοις ἀξιῶ μᾶλλον
ἐπιτρέπειν, ἵνα μηδεὶς ἀντιβαίνῃ μηδὲ λυπῆται βασκαίνων. ὅσα
δ' οὐ ῥᾴδιον ὑπ' ἄλλου τῶν ἐντεῦθεν πραχθῆναι, τυχὸν δὲ καὶ
λίαν χαλεπόν, ἡγεῖσθε πρὸς ἐκείνοις ἀεί με τὴν γνώμην ἔχειν
μέχρις ἂν ἐμπνέω. καὶ μὴν ὅστις ἂν προθυμῆται τὰ περὶ τὴν 19
πόλιν καὶ δύνηταί τι ποιεῖν ὑμῖν συμφέρον, ἐμὲ πρῶτον ἕξει τὸν
μαρτυροῦντα καὶ συναγωνιζόμενον, καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὃ γίγνεται
ὀρθόν, πολὺ ἂν ἥδιον ἐπαινέσαιμι ⟨καὶ⟩ προθυμότερον ἄλλου πράττοντος ἢ αὐτὸς εἰσηγούμενος. οὐδὲ γὰρ εὐδοκιμεῖν βουλόμενος
οὐδὲ τῶν ἐπαινούντων ἀπορῶν οὐδ' ἐπιθυμίᾳ δόξης, ἀλλὰ τῇ πρὸς
ὑμᾶς εὐνοίᾳ βούλομαι γίγνεσθαί τι τῶν δεόντων, καὶ τοῖς θεοῖς
εὔχομαι πᾶσι γηρῶν ὡς πλείστους ἐπιδεῖν ἱκανωτέρους ἐμοῦ τὴν
πόλιν ὠφελεῖν. καὶ νῦν ὑπὲρ τούτου ἐπαινῶ τόν τε ἄρχοντα καὶ 20
(69 R II) τὸν εἰσηγησάμενον. πᾶσα μὲν γὰρ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἔχθρα καὶ διαφορὰ πρὸς ὁντινοῦν γιγνομένη ἐργῶδες καὶ δυσχερὲς καὶ πόλει καὶ
ἰδιώτῃ, κἂν ὁπωσοῦν τύχωσι διακείμενοι. τούς τε γὰρ ἀσθενεῖς
ἱκανὸν ἐξελέγξαι καὶ ταπεινῶσαι πρὸς τοῖς οὖσι χαλεποῖς καὶ τοὺς
(492 M) εὖ πράττοντας ἐνοχλῆσαι καὶ ταράξαι τὴν ψυχὴν αὐτῶν· ὅθεν οἱ
νοῦν ἔχοντες αἱροῦνται φέρειν ἐλαττούμενοι τὰ μέτρια καὶ μὴ
σφόδρα ἀκριβῶς περιέχεσθαι τῶν δικαίων ⟨ἢ⟩ φιλονικοῦντες ἐφ'
ἑκάστῳ καὶ μηδενὶ μηδὲν εἴκοντες ἀεί τινας ἔχειν τοὺς ἐπιβουλεύοντας καὶ πολεμοῦντας, καὶ τοῦτο μὲν τοῖς εὐτυχήμασι νεμεσῶντας καὶ καθ' ὅσον οἷοί τέ εἰσιν ἐμποδὼν ἱσταμένους, τοῦτο
δέ, ἂν συμβῇ τι πταῖσμα (πολλὰ δέ, ὡς ἐν ἀνθρώποις, ⟨τὰ⟩ γιγνόμενα) χαίροντας καὶ ἐπιτιθεμένους. οὐ γάρ ἐστιν οὐδεὶς ἀσθενὴς 21
οὕτως οὐδὲ ἀδύνατος τὴν φύσιν, ἄνθρωπος ὢν πρὸς ἄνθρωπον,
ὃς οὐ τυγχάνει καιροῦ τὴν δυσμένειαν ἐνδεῖξασθαι καὶ τὸ μῖσος ἢ
καθ' αὑτὸν ἢ σὺν ἑτέροις καὶ λόγον τινὰ εἰπεῖν, ᾧ πάντως ἐλύ-

---

1 ἐπὶ M 2 πρωεστῶτες T 6 δύναται M 7 ἀντιβαίνει M
9 λείαν M ἡγεῖσθαι M 12 ὅτι Wil. γίνεται libri 13 καὶ add. Reiske
14 οὔτε Dind. 15 οὔτε et mox οὔτ' Dind. 19 ἔχθα T 20 γιγνόμενον BMT,
γιγνομένη U (coniecerat Reiskius) ἐργῶδη (sic!) T 22 ἱκανὸν om. UBT
25 ἢ add. Reiske φιλονεικοῦντες UBT 26 εἴκοντας M 29 τὰ add.
Reiske 30 ἐπιθεμένους B 32 οὐ om. B καινοῦ T ἐνδείξασθε M
33 ᾧ M ὃς UBT

*πησε, καὶ πρᾶγμα συνθεῖναι τὸ βλάψον. οὐδὲ γὰρ νόσημα οὐδὲν
οὕτως ἀναίσθητον τοῖς ἔχουσιν ὡς μηδέποτε βλάψαι μηδὲ ἐμπο-
δὼν γενέσθαι μηδεμιᾶς πράξεως, ἀλλὰ κἂν ἐγρηγορότι καὶ βαδί-
ζοντι μὴ σφόδρα ἐνοχλῇ τὴν ἰσχὺν τοῦ σώματος, εἴς γε τὴν κοίτην*
22 *ἀπήντησε καὶ διασπᾷ καὶ διαφθείρει τὸν ὕπνον. οὕτως ἔγωγέ
φημι μηδέποτε λυσιτελεῖν ἀπεχθάνεσθαι καὶ φιλονικεῖν μηδὲ τῇ* (170 R II
*μεγίστῃ πόλει πρὸς τὴν βραχυτάτην κώμην· ὅταν δὲ δὴ πρὸς
ἀνθρώπους ᾗ πόλιν οἰκοῦντας ⟨οὐ⟩ σμικρὰν καὶ πολιτείαν ἐξαίρετον
ἔχοντας καὶ παρὰ τοῖς ἡγεμόσι τιμήν τινα καὶ δύναμιν, ἐὰν σωφρο-
νῶσι (δεῖ γὰρ ὑμᾶς ἀκούειν τἀληθῆ καὶ μὴ χαλεπῶς φέρειν, ἐάν
τις ἑτέρους ἐπαινῇ βουλόμενος ὑμᾶς ὠφελεῖν) τὸ δὲ μέγιστον ὁμό-
ρους καὶ ἀστυγείτονας καὶ μόνον οὐχὶ καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν
ὑμῖν ἐπιμιγνυμένους, τοῦτο μὲν τοῖς πλείστοις ἐπιγαμίας ὑπαρ-
χούσης, τοῦτο δὲ πολιτῶν τινων, καὶ σχεδὸν τῶν δυνατωτάτων
παρ' ἡμῖν, τῆς παρ' ἐκείνοις τιμῆς τετυχηκότων· πῶς χρὴ ταύτην*
23 *ἄλυπον καὶ ἀβλαβῆ τὴν ἔχθραν ὑπολαμβάνειν; καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ
με λέγειν ὡς ἄρα χρὴ τελέως ὑποπεσεῖν καὶ μηδὲν ἐκείνων προαι-
ρουμένων δίκαιον μηδὲ ἐπιεικὲς αὐτοὺς δεῖσθαι καὶ παρακαλεῖν·
αἱρουμένων δὲ αὐτῶν καὶ προθυμουμένων ⟨τὰ⟩ εἰς φιλίαν ἑτοι-* (493 M)
*μοτέρους πρὸς τοῦτο φαίνεσθαι καὶ τὴν φιλονικίαν τὴν ἐκ τῆς
διαφορᾶς ἐπὶ τοῦτο μετενεγκεῖν πολὺ κάλλιον, ὅπως αὐτοὶ εὐγνω-
μονέστεροι φανησόμεθα καὶ μᾶλλον καταφρονοῦντες χρημάτων καὶ*
24 *τοῦ πλείονος. οὐ γὰρ οὕτως αἰσχρόν ἐστι λείπεσθαι τοῖς διὰ τὸ* (171 R II
*μῖσος ἔργοις καὶ νὴ Δία τοῖς πρὸς ἔχθραν ὡς τοῖς ἀπὸ τῆς μετριό-
τητος καὶ τῆς φιλανθρωπίας. ὁ μὲν γὰρ ἐν ἐκείνοις ἡττώμενος
κινδυνεύει λαβεῖν δόξαν ἀσθενείας, ὁ δ' ἐν τούτοις σκαιότητος
καὶ φιλονικίας. ὅσῳ δὴ κρεῖττον ἀσθενῆ δόξαι μᾶλλον ἢ πονηρόν,
τοσούτῳ βέλτιον ὑστέρους εἶναι μαχομένους ἢ διαλλαττομένους.*
25 *εἰκότως δ' ἂν μοι προσέχοιτε τὸν νοῦν μᾶλλον ἑτέρων τυχὸν μὲν
καὶ ἄλλως, ἔτι δὲ κἀκεῖνο σκοποῦντες ὅτι μηδὲν ἰδίᾳ μοι διαφέρει,
μηδὲ ὄχλησίν τινα ὀκνῶν ἢ δαπάνην ἐμαυτοῦ διὰ τοῦτο ἀμελῶ τοῦ
πρέποντος ὑμῖν. ὅτι γάρ με οὐκ ἐνοχλήσετε μὴ βουλόμενον οὐδὲ*

---

1 *συνθῆναι* B 3 *κἂν* pro *καὶ* T 4 v. *τὴν ἰσχὺν τοῦ σώματος* mihi suspecta *εἴς τε* M 6 *μηδὲ ἀπεχθάνεσθαι* UBT *φιλονεικεῖν* BT 8 *ᾗ πόλιν* B *ἣ πόλιν* MUT *οὐ* add. Casaub. *μικρὰν* UT 11 *ἐπαινεῖν* UBT *ὠφελῇ* UBT 14 *κοινῶν* (pro *τινων*) M 15 *ὑμῖν* M 17 *τελείως* UBT 19 *τὰ* addidi 20 *φαίνεσθαι* BM *φέρεσθαι* U (ε prius a corr.) 21 *αὐτοὶ* Emp., *αὐτοῖς* libri 22 *φανησώμεθα* UB 24 *τῆς* om. UBT 25 *ἡττόμενος* M 26 *σκεότητος* M 29 *προσέχητε* libri, corr. Emp. *μᾶλον* T 30 *ἄλλο* UT *κἀκεῖνο* :: U 31 *ὀχλήσειν* M

κελεύσετε ἀποδημεῖν, ὥσπερ ἤδη πολὺν χρόνον ἔχοντα παρ' ὑμῖν,
ἐπίσταμαι σαφῶς· (ἄλλως τε οὐκ ἀσχολούμενος ἐγὼ νομίζω συμ-
φέρειν ὑμῖν οὐδὲ τοῦτον ἀποδημῶν τὸν τρόπον·) ἀλλ' ὅπερ ἔφην,
βέλτιον ἡγοῦμαι πᾶσιν ἀνθρώποις, οὐ μόνον ὑμῖν, μήτε ἀναιρεῖσθαι
ῥᾳδίως ἔχθραν μὴ σφόδρα ἀναγκαίαν, τάς τε πρότερον οὔσας
καταλύεσθαι πάντα τρόπον, ἂν ᾖ δυνατόν, τὴν ἐκ τοῦ διαφέρεσθαί
172 R II) τισι βλάβην μείζονα ἡγουμένους τῆς παρὰ τὰς διαλύσεις ζημίας.
πᾶσα γάρ, ὥς φασιν, εἰρήνη κρείττων πολέμου, καὶ πᾶσα φιλία 26
πολὺ ἀμείνων καὶ λυσιτελεστέρα τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν ἔχθρας, καὶ
ἰδίᾳ τοῖς οἴκοις καὶ δημοσίᾳ ταῖς πόλεσιν. εἰρήνη μὲν γὰρ καὶ
ὁμόνοια τοὺς χρωμένους οὐδὲν πώποτε ἔβλαψεν, ἔχθρα δὲ καὶ φι-
λονικία θαυμαστὸν εἰ μὴ σφόδρα ἀνήκεστα καὶ μεγάλα. καὶ τῆς
μὲν ὁμονοίας τό τε ὄνομα εὔφημον ἥ τε πεῖρα ἀρίστη καὶ λυσιτε-
(494 M) λεστάτη πᾶσι· στάσεως δὲ καὶ διαφορᾶς σκυθρωπὴ μὲν ἡ προση-
γορία καὶ δυσχερής, πολὺ δὲ χείρω [καὶ] τὰ ἔργα καὶ σκυθρωπό-
τερα. καὶ γὰρ εἰπεῖν ἔστι καὶ ἀκοῦσαι [καὶ] πολλὰ τῶν ἀβουλήτων
καὶ πρᾶξαι καὶ παθεῖν. ἡ δὲ τῶν ἐγγὺς οὕτως καὶ ὁμόρων δια- 27
φορὰ καὶ τὸ μῖσος οὐδενὶ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ στάσει μιᾶς πόλεως,
ὅπου καὶ γάμων κοινωνία πολλοῖς καὶ συμβολαίων καὶ τὸ ἀφι-
κνεῖσθαι παρ' ἀλλήλους σχεδόν τι καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν καὶ
τὸ συγγενεῖς εἶναι καὶ συνήθεις καὶ ξένους τρόπον τινὰ ἀλλήλοις
ἅπαντας. παροικοῦσα δὲ πόλις ἐχθρὰ καὶ δυσμενὴς λυπηρὸν
(173 R II) πάντα τρόπον καὶ δυσομίλητον, ὥσπερ εὔνους καὶ φίλη συμφέρον
καὶ ἀγαπητόν. ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅσῳ μὲν ἥδιον ἀποδημεῖν πρὸς 28
τοὺς πέλας οἰκείως ἔχοντας, ἀλλὰ μὴ ἐχθρῶς, ὅσῳ δὲ βέλτιον
τοὺς ἐπιξενουμένους ὑποδέχεσθαι χωρὶς ὑποψίας, ἐν δὲ ταῖς κοιναῖς
πανηγύρεσι καὶ θεῶν ἑορταῖς καὶ θέαις ὅσῳ κρεῖττον καὶ σωφρο-
νέστερον ἀναμίγνυσθαι συνθύοντας ἀλλήλοις καὶ συνευχομένους,
ἀλλὰ μὴ τοὐναντίον καταρωμένους καὶ βλασφημοῦντας. αἱ δὲ 29
ἐπιβοήσεις ἑκατέρου τοῦ πλήθους ἐν τοῖς σταδίοις καὶ τοῖς θεά-
τροις πόσον διαφέρουσι μετὰ ἐπαίνου γιγνόμεναι καὶ πολλῆς
εὐφημίας τῶν μετὰ μίσους καὶ λοιδορίας; οὐ γὰρ ἀνθρώπων

---

1 ἔχοντα χρόνον (hoc ord.) UT 6 ὦ ἂν ᾖ T 7 περὶ τὰς libri, corr. Reiske 8 ὧς φησιν UBT 9 γε om. MT ἔχθας T 10 οἰκείοις B 12 μεγάλα καὶ ἀνήκεστα (hoc ord.) Reiskius 14 διαφθορᾶς BU (θ expunxit corrector) 15 καὶ seclusi 16 καὶ secl. Boissonade pro ἔστι malim ποιεῖ 17 διαφθορὰ U (θ expunxit corrector) 18 οὐδὲν ἄλλο libri, οὐδενὶ ἄλλῳ Reiske 24 ἐνθυμεῖσθαι M 25 ἐχθροὺς M m. pr. 27 θεαῖς BM 28 ἀναμίγνυσθε M ἀναμίγνυσθαι (αι a corr.) U 29 καὶ om. UBT

ἐπιεικῶν οὐδὲ πόλεων σωφρόνων, μᾶλλον δὲ ἑταιρῶν ἀσχημόνων
ἀπὸ οἰκήματος ἑκατέρας οὐδὲν αἰσχυνομένων ῥῆμα ἀκόλαστον εἰπεῖν,
ᾗ φησιν Ὅμηρος,

αἵ τε χολωσάμεναι ἀγορῆς ἐς μέσσον ἰοῦσαι
νεικεῦσ' ἀλλήλῃσι, χόλος δέ τε καὶ τὰ κελεύει.

30 πόσου δὴ ταῦτά ἐστι τὸ μὴ πάσχειν; πόσῳ δὲ πλείονος τὸ μὴ
ποιεῖν; ποῖον δ' ἂν τοσοῦτον γένοιτο χρημάτων πλῆθος ἢ χώρας (174 R II)
μέγεθος ἀνθ' οὗ προσήκει τοὺς νοῦν ἔχοντας ἀνθρώπους ἀντι- (495 M)
καταλλάξασθαι τὴν καθ' ἡμέραν εὐφημίαν, τὸ πρεπόντως μὲν
θεᾶσθαι, προθύμως δὲ ἀποδημεῖν; καὶ μὴν τά γε τῆς χώρας
καὶ τὰ τῆς θαλάττης καὶ τὰ τῶν ὀρῶν ἐξ ἅπαντος ὑμᾶς εἰς τὸ
αὐτὸ συνάγει καὶ μὴ βουλομένους ⟨καὶ⟩ ἀναγκάζει χρήσασθαι ἀλλή-
λοις. ἐκεῖνοί τε γὰρ δέονται τῆς παρ' ἡμῶν ὕλης καὶ ἑτέρων
πολλῶν καὶ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν οὔτε εἰσαγαγέσθαι δι' ἑτέρου λιμένος
31 οὔτε ἐκπέμψαι τὰ γιγνόμενα παρ' ἡμῖν. πῶς οὖν οὐχ ἁπάντων
δυστυχέστατον ὠνεῖσθαι μὲν ἑκάστους παρὰ ἀνθρώπων οὐ φίλων,
ἀποδίδοσθαι δὲ τοῖς μισοῦσι, κατάγεσθαι δὲ παρὰ τοῖς βαρυνο-
μένοις, ὑποδέχεσθαι δὲ τοὺς λοιδοροῦντας, συνεστιᾶσθαι δὲ ἐνίοτε
τοῖς ἀλλοτριωτάτοις· ἐὰν δὲ πλοίου τις ἐπιβαίνῃ, σαφῶς εἰδέναι καὶ
τὸν κυβερνήτην καὶ τοὺς ναύτας ἅπαντας καταρωμένους, τὸ δὲ πάν-
των ἀηδέστατον ὅραμα ἐχθρῶν, τοῦτο ἀεί ποτε ὁρᾶν καὶ πλέοντας
καὶ βαδίζοντας, καὶ τούτοις ἀεὶ πλείστοις κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀπαντᾶν,
πονηρὸν καὶ δυσχερῆ σύμβολον, [ὥστε πάντως εἰπόντα τι παρελ-
32 θεῖν ἢ ἀκούσαντα δυσχερές.] ὥστε ἔγωγε ἐνεθυμούμην πολλάκις
τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀμαθίαν καὶ διαφθοράν, ὅτι τῶν σφόδρα ἀδό-
ξων καὶ φαυλοτάτων ζῴων χείρους εἰσὶ ταῖς ψυχαῖς. οἱ μὲν γὰρ
ἄνθρωποι πολλάκις ἐντυχόντες ἀλλήλοις μάχονται καὶ λοιδορη-
θέντες ἀπίασιν· οἱ δὲ μύρμηκες οὕτω πυκνοὶ βαδίζοντες οὐδέποτε (175 R II)
ἠνώχλησαν ἀλλήλους, ἀλλὰ πάνυ πρᾴως ἐντυγχάνουσι καὶ παρίασι
33 καὶ βοηθοῦσιν ἀλλήλοις. καὶ μὴν τὸ νῦν συμβεβηκὸς περὶ τὴν

---

1 post ἐπιεικῶν suppleverim: αὗται vel τοῦτο ἑταῖρον M 3 ὅμηρος compendio U 4 ex Hom. Il. 20,253 — 55 contracti μέσον M 5 νίκους M ἀλλήλοισι M 6 πόσου Selden., πόσῳ libri πόσῳ δὲ Emp., ὅσῳ δὴ libri 7 τοσοῦτον T 10 θεάσασθαι libri, corr. Reiske 11 θαλάσσης M ὀρῶν M 12 καὶ add. Emp. 13 ἡμῶν scripsi propter concinnitatem, ὑμῶν libri 15 οὔτ' ἐκπέμψαι UBT γινόμενα BT 18 συνεστιᾶσθε M 21 ἐχθρὸν M 22 τούτους T 23 δυσχερ (extremum vocabulum cum ipsa membrana excidit, corrector supra lineam ἐς adscripsit) U δυσχερὲς T ὥστε — 24 δυσχερές del. Emp. 24 ἀκούσαντας T 28 τούτῳ πυκνὰ M 29 παριᾶσι Cobetus Nov. Lect. p. 781

ἡμετέραν πόλιν τὸ μὲν ἀληθὲς ἅπτεται πολλῶν καὶ κνίζει τοὺς
ἄλλους πάντας, ὅτι δὴ τὰς δίκας ὑμεῖς ἀποδέχεσθε καὶ παρ' ὑμῖν
αὐτοὺς ἀνάγκη κρίνεσθαι· χρὴ δὲ δι' αὐτὸ μᾶλλον φιλανθρώπως
ἔχειν καὶ μὴ παρέχειν ἑαυτοὺς ἐπιφθόνους. αὐτίκα ⟨οἱ⟩ πρέσβεις
οἱ χειροτονηθέντες ἐπὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πόθεν ἀπίασιν; οὐκ ἐκεῖ-
θεν; οὐ παρὰ τῶν ἐχθίστων ἀναχθήσονται πλέοντες καὶ χρήσονται
(496 M) τῷ λιμένι τῆς ἐχθρᾶς πόλεως; ἢ κύκλῳ περιίασιν, ὥσπερ χαλεπῆς
καὶ ἀβάτου τῆς ἐγγὺς ἡμῖν θαλάττης; ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ τοῖς πρό-
τερον διαφερομένοις πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ταῦτα ἡγοῦμαι χαλε-
πώτερα καὶ βαρύτερα τοῦ λαβόντας ὅπλα βαδίζειν εἰς τὴν χώραν
ἢ προσβάλλειν τοῖς τείχεσιν ἢ τὰ δένδρα κόπτειν ἢ τῷ καρπῷ πῦρ
ἐνιέναι. τούτων γὰρ οἶμαι χαλεπῶν ὄντων, τῷ παντὶ χαλεπώ- 34
τερόν ἐστιν, ἀφ' ὧν γίγνεται, τὸ τῆς ἔχθρας καὶ τὸ τοῦ μίσους.
(176 R II) οὐ γάρ ἔστι φανῆναί ποτε ἀπὸ τούτου τοῦ πράγματος ὠφέλιμον
οὐδὲ χρηστόν. ὅ τε γὰρ τῆς ἔχθρας καρπὸς ἁπάντων πικρότατος
καὶ δριμύτατος, ὥσπερ οἶμαι τοὐναντίον ὁ τῆς εὐνοίας ἥδιστος καὶ
λυσιτελέστατος. τὸ γὰρ μηδέποτε εἴκειν μηδὲ παραχωρεῖν τῷ
πλησίον, λέγω δὲ χωρὶς αἰσχύνης, μηδὲ τῶν μὲν τυγχάνειν αὐτούς,
τὰ δὲ παριέναι τοῖς ἄλλοις, οὐκ ἀνδρεῖόν ἐστιν, ὥσπερ οἴονταί
τινες, οὐδὲ μεγαλόφρον, ἀλλ' ἀνόητον καὶ ἀμαθές. οὐχ ὁρᾶτε τοῦ 35
ξύμπαντος οὐρανοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ θείων καὶ μακαρίων αἰώνιον
τάξιν καὶ ὁμόνοιαν καὶ σωφροσύνην, ἧς οὔτε κάλλιον οὔτε σεμ-
νότερον οὐδὲν οἷόν τ' ἐπινοῆσαι; πρὸς δὲ αὖ τῶν λεγομένων
στοιχείων, ἀέρος καὶ γῆς καὶ ὕδατος καὶ πυρός, τὴν ἀσφαλῆ καὶ
δικαίαν δι' αἰῶνος ἁρμονίαν, μεθ' ὅσης εὐγνωμοσύνης καὶ μετριό-
τητος διαμένειν πέφυκεν αὐτά τε σῳζόμενα καὶ σῴζοντα τὸν
ἅπαντα κόσμον; σκοπεῖτε γάρ, εἰ καί τισι δόξει μετέωρος ὁ λόγος 36
⟨καὶ⟩ οὐ πάνυ τι ὑμῖν συμπαθής, ὅτι ταῦτα πεφυκότα ἄφθαρτα
καὶ θεῖα καὶ τοῦ πρώτου καὶ μεγίστου γνώμῃ καὶ δυνάμει κυβερ-
νώμενα θεοῦ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα φιλίας καὶ

---

2 δεῖ B 4 οἱ addidi 5 οὐ pro οἱ M 7 περίασιν UBMT, corr. impressi 8 οὔσης post ἀβάτου add. Herwerden, quo non valde opus si recte se habet τοῖς πρότερον, suspectum Casaubono, addendum est γενέσθαι post βαρύτερα 10 λαβόντος libri, corr. Casaub. καὶ βαδίζειν UT 11 τῶν καρπῶν M 13 γίνεται libri 14 malim: ὠφέλιμον ⟨οὐδὲν⟩ οὐδὲ 15 ἁπάντων Reiske, ἀπὸ πάντων libri πικρότατος U (π a corr.) μικρότατος M σμικρότατος B 16 ὁ om. M 18 exspecto: τυγχάνειν αὐτοὺς ⟨ἀξιοῦν⟩ 20 scribendum: ⟨τὴν⟩ τοῦ, nisi praestat τὴν ante αἰώνιον inserere cf. alterum membrum 23 οἷόν τε U οἴονται M 28 καὶ add. Reiske εὐμαθής Wil. dub. 29 κυβερνώμεθα T 30 ἀλλήλους UBT

ὁμονοίας σῴζεσθαι φιλεῖ, τά τε ἰσχυρότερα καὶ μείζω καὶ τὰ (177 R II)
ἐλάττω δὴ δοκοῦντα. ταύτης δὲ τῆς κοινωνίας διαλυθείσης καὶ
στάσεως ἐπιγενομένης οὐχ οὕτως ἀνώλεθρος οὐδὲ ἄφθαρτος αὐτῶν
ἡ φύσις, ὥστε μὴ ταραχθῆναι καὶ τὴν ἀμήχανόν τε καὶ ἄπιστον,
37 ὥς φασιν, ὑπομεῖναι φθορὰν ἐκ τοῦ ὄντος εἰς τὸ μὴ ὄν. ἡ μὲν (497 M)
γὰρ λεγομένη παρὰ τοῖς σοφοῖς ἐπικράτησις αἰθέρος, ἐν ᾧ τὸ
βασιλεῦον καὶ τὸ κυριώτατον τῆς ψυχικῆς δυνάμεως ὃν οὐκ ἀπο-
τρέπονται πῦρ ὀνομάζειν πολλάκις, ὅρῳ τε καὶ πρᾴως γιγνομένη
ἔν τισι χρόνοις τεταγμένοις, μετὰ πάσης φιλίας καὶ ὁμονοίας
ἔοικε συμβαίνειν. ἡ δὲ τῶν ἄλλων πλεονεξία καὶ διαφορὰ παρα-
νόμως γιγνομένη τὸν ἔσχατον ἔχει κίνδυνον ὀλέθρου, περὶ τῶν
ὅλων οὔποτε ἐσόμενον διὰ τὸ πᾶσαν εἰρήνην καὶ δικαιοσύνην ἐν
αὐτοῖς ὑπάρχειν καὶ πανταχοῦ πάντα δουλεύειν καὶ ξυνακολουθεῖν
38 εὐγνώμονι νόμῳ πειθόμενα καὶ εἴκοντα. οὐχ ὁρᾶτε τοῦτο μὲν
ἥλιον νυκτὶ μεθιστάμενον καὶ παρέχοντα ἀνατεῖλαι τοῖς ἀφανε-
στέροις ἄστροις, τοῦτο δὲ σελήνην ἐῶντα καταλάμψαι τὴν ἅπασαν
γῆν ἐν ἐρημίᾳ τοῦ κρείττονος φωτός; τοῦτο δὲ ἄστρα ὑποχωροῦντα
ἡλίῳ καὶ μηδὲν ἡγούμενα πάσχειν μηδὲ ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν
ἐκείνου [τοῦ θεοῦ] δύναμιν; τοῦτο δὲ αὖ τὸν ἥλιον περὶ μέσην
ἐνίοτε ἡμέραν ἐπισκοτούμενον σελήνης ὑποδραμούσης, ᾗ τὸ φῶς
αὐτὸς δίδωσι, πολλάκις γε μὴν ὑπὸ τῶν ἀσθενεστάτων νεφῶν
ἀποκρυπτόμενον ἤ τινος ἀραιᾶς ὁμίχλης περί τε λίμνας καὶ ποτα- (178 R II)
μοὺς ἱσταμένης, ὡς ἔσθ' ὅτε μὲν εἴργεσθαι παντελῶς, ἐνίοτε δὲ
39 ἀδρανῆ τὴν ἀκτῖνα καὶ λεπτὴν διαπέμπειν· τοῦτο δὲ τῶν πλανω-
μένων ἀστέρων τὴν ἄπαυστον χορείαν, ἃ μηδέποτε ἀλλήλοις ἐμπο-
δὼν ἵσταται; πρὸς δὲ αὖ γῆ μὲν τὴν κατωτάτω χώραν λαχοῦσα
ὑπομένει, καθάπερ ἕρμα νεώς, ὕδωρ δὲ περὶ ταύτῃ κεχυμένον,
ὕπερθεν δὲ ἀμφοῖν ἀὴρ μαλακός τε καὶ εὔπνους, ὁ δὲ ἀνωτάτω
καὶ ξύμπαντα ἔχων αἰθὴρ πυρὸς θείου κύκλῳ περιδραμόντος
αὐτοῖς; καὶ ταῦτα μέν, οὕτως ἰσχυρὰ καὶ μεγάλα, τὴν πρὸς
ἄλληλα κοινωνίαν ἀνέχεται καὶ διατελεῖ χωρὶς ἔχθρας· μικρὰ δὲ

---

2 δὴ Emp., δὲ libri   ταῦτα B ταύτης (ης a corr.) U   6 τὸ βασιλεῦον scripsi, τὸ βασίλειον libri   7 τῆς ψυχῆς δυνάμεως UT τῆς ψυχῆς καὶ δυνάμεως M   fortasse ὃ οὐκ pro ὃν οὐκ scribendum est   8 γιγνομένη Reiske, γιγνόμενον libri   11 γινομένη UM   12 ἐσόμενον scripsi, ἐσομένου libri   14 πειθόμεθα B   16 τοῦτο δὲ hoc loco ineptum, pro quo καὶ reponendum est   18 ἀπόλλυσθαι suspectum   19 τοῦ θεοῦ seclusi   αὖ τὸν B αὐτὸν ceteri   20 ὑποδραμούσης Cobetus ἐπιδραμούσης libri   22 κρυπτόμενον UT   ἢ τινος U   τε om. UBT   24 πλανομένων B   31 ἔχεται UT   σμικρὰ B

*οὕτω πολίχνια τῶν ἐπιτυχόντων ἀνθρώπων καὶ ἔθνη ἀσθενῆ
κατοικοῦντα ἐν μέρει τῆς γῆς οὐ δύναται τὴν ἡσυχίαν ἄγειν οὐδὲ
ἀθορύβως ἀλλήλοις γειτνιᾶν; ἀλλ' ὄρνιθες μὲν ἐγγὺς ἀλλήλων* 40
(498 M) *ποιησάμενοι νεοττιὰς οὐκ ἐπιβουλεύουσιν αὐτοῖς οὐδὲ διαφέρονται
περὶ τροφῆς ⟨καὶ⟩ φρυγάνων, οὐδὲ μύρμηκες πλησίον ὀπὰς ἔχοντες,
ἐκ τῆς αὐτῆς ἅλω πολλάκις εἰσφερόμενοι σῖτον, ἀλλὰ παραχω-
ροῦσιν αὐτοῖς καὶ τῶν ὁδῶν ἐκτρέπονται καὶ συνεργάζονται πολ-
λάκις, οὐδὲ ἑσμοὶ πλείονες μελιττῶν, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν νεμό-
μενοι λειμῶνα, τῶν ἔργων ἀμελήσαντες περὶ τῶν ἀνθῶν τῆς δρόσου
διαφέρονται. καὶ μὴν ἀγέλαι βοῶν τε καὶ ἵππων ἀναμιχθεῖσαι* 41
179 R II) *πολλάκις ἀθορύβως καὶ πρᾴως νέμονται, ὥστε μίαν ἐξ ἀμφοῖν
ἀγέλην ὁρᾶσθαι· ἔτι δὲ αἰπόλια καὶ ποίμνια συμμιχθέντα ἐπὶ
νομῆς διημερεύσαντα ῥᾳδίως καὶ πρᾴως ὑπὸ τῶν νομέων διεκρί-
θησαν. ἄνθρωποι δὲ βοσκημάτων καὶ θηρίων χείρους, ὡς ἔοικε,
τὰ πρὸς φιλίαν καὶ τὸ κοινωνεῖν ἀλλήλοις. ἃ γὰρ ἡ φύσις ἐποί-
ησεν εὐνοίας ἕνεκα, ταῦτα ἰδεῖν ἔστιν ἔχθρας καὶ μίσους αἴτια
γιγνόμενα. αὐτίκα ἡ πρώτη καὶ μεγίστη φιλία γονεῦσι πρὸς
παῖδας* *.

---

(24) ΠΡΟΣ ΑΠΑΜΕΙΣ ΠΕΡΙ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.

Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὦ βουλὴ καὶ τῶν ἄλλων οἱ παρόντες οἱ με- 1
*τριώτατοι, πρᾴως πρὸς ἐμὲ καὶ φιλικῶς ἔχετε, δοκῶ μοι τοῦτο
γιγνώσκειν. αὐτός τε γὰρ ἐμαυτὸν οἶδα περὶ πολλοῦ ποιούμενον
τὴν παρ' ὑμῶν εὔνοιαν καὶ μηδέποτε μηδὲν ἐναντίον μήτε εἰπόντα
μήτε πράξαντα, καὶ ὑμεῖς εὐθὺς ἐμὲ ἀφικόμενον ἐτιμήσατε δημοσίᾳ*
180 R II) *ψηφίσματι πέμψαντες, συνηδόμενοι τῆς καθόδου καὶ παρακαλοῦντες*

---

1 *ἔθνη καὶ* (hoc ord.) UBMT, transposuerunt impressi 3 *μὲν* om. UT 4 *αὐτοῖς* libri, corr. Emp. 5 *καὶ* add. Emp. *φρυγάνων* om. UBT *πλησίων* M 6 *ἅλω* U 7 *αὐτοῖς* libri, corr. Emp. *ἐντρέπονται* M 8 *τὸν* om. B *νεμώμενοι* M 9 *ἀνθ' ὧν* M *ἀνθέων* B 10 *βοῶν τε* scripsi, *τε βοῶν* libri *ἀναμιχθῆσαι* M 12 *αἴ τι* pro *ἔτι* M 13 *διημερεύσαντα* Reiskius, *καὶ ἡμερεύσαντα* libri *νομαίων* M 15 *τὰ* om. M *τὸ* om. M 16 *ἕνεκεν* UM *ἕνεκε* T *μισοῦσαι τίς* M mrg. BT: *περὶ ὁμονοίας τοὺς Ἀπαμεῖς παρακαλεῖ πρὸς τοὺς Προυσέας* 22 *παρ' ὑμῖν* UBMT, *παρ' ὑμῶν* impressi; fortasse *ὑμῖν* fuit post *ἐναντίον*, unde huc aberravit 23 *δημοσίῳ* UBT 24 *ψήφισμα* Wil. *τοῖς* pro *τῆς* M

2 ἐπιδημῆσαι πρὸς αὐτούς. καὶ ἴσως οὐδὲν ἐποιεῖτε θαυμαστόν·
οὐ γὰρ μόνον αἱ λοιπαὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰσοτίμων ὑμῖν αἱ
πλεῖσται σχεδόν, ὅπου γέγονα, καὶ πολιτείας καὶ βουλῆς καὶ τῶν
πρώτων τιμῶν οὐδὲν δεομένῳ μετέδωκαν, οὐκ ἀνωφελῆ σφισι
νομίζοντες οὐδὲ ἀνάξιον τιμᾶσθαι. τὸ δὲ ὑμέτερον οὐκ ἔστιν ἀλλό-
τριον, ἀλλ᾽ ὡς ἂν εὐνοίᾳ καὶ χάριτι πατρίδος τιμώσης πολίτην (499 M)
αὐτῆς. τὸ δὲ εἶναί τινας, ὡς ἂν ἐν δήμῳ, τῶν ἐνθάδε ἐμοὶ σχεδὸν
μὴ σφόδρα ἡδομένους οὐκ ἂν θαυμάσαιμι διὰ τὴν τῶν πόλεων
φιλοτιμίαν. καίτοι ἐπίσταμαι σαφῶς οὐδὲ τοὺς ἐκεῖ πολίτας
ἅπαντας ἀρέσαι δυνάμενος, ἀλλ᾽ ἐνίους δι᾽ αὐτὸ τοῦτο ἀχθομέ-
3 νους ὅτι λίαν δοκῶ φιλόπολις καὶ πρόθυμος. δεῖ δὲ τὸν ἐπιεικῆ
καὶ μέτριον ἄνδρα καὶ ταύτην παρέχειν τὴν ἐξουσίαν τοῖς ἑαυτοῦ
πολίταις. τὸ γὰρ μηδένα ἐν πόλει μήτε ἀντιλέγειν ἑνὶ μήτε μέμ-
φεσθαι κἂν ἅπαντα φαίνηται ποιῶν καλῶς, οὐ δήμων ἐστὶν οὐδὲ
ἐπιεικές, ἀλλὰ μᾶλλον φιλεῖ τὸ τοιοῦτον συμβαίνειν τοῖς τυράννοις
ἢ τοῖς εὐεργέταις. εἰ οὖν εἰσί τινες πρὸς ἐμὲ δυσκόλως διακεί-
μενοι, τούτοις μάλιστα πιστεύω. δῆλον γὰρ ὡς νομίζοντές με
ἀγαπᾶν τὴν ἐμαυτοῦ πατρίδα καὶ πάντα τρόπον αὔξειν οὕτως
ἔχουσιν. ἐὰν οὖν πεισθῶσιν ὅτι καὶ ταύτην ἡγοῦμαι πατρίδα,
καὶ πράττειν ὑπὲρ αὐτῆς ὅ,τι ἂν δύνωμαι πρόθυμός εἰμι, ῥᾳδίως
4 μεταβαλοῦνται καὶ ἀγαπήσουσί με τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. τὸ μὲν
οὖν φιλεῖν τὴν πατρίδα μάλιστα πάντων οὐκ ἔξαρνός εἰμι. πυν-
θάνομαι δὲ αὐτῶν, εἰ τοῦτο ἀδίκου νομίζουσιν ἀνδρὸς εἶναι καὶ
μοχθηροῦ, καὶ πολίτην τοιοῦτον οὐκ ἂν ἐθέλοιεν εἶναι παρ᾽ (181 R II)
αὐτοῖς. οὐκοῦν ἔξεστιν ὑμῖν ἔχειν κἀμὲ πολίτην ἀνυπόπτως καὶ
τῶν ἄλλων τοὺς βελτίστους. καὶ τοίνυν δι᾽ αὐτό μοι τοῦτο πι-
στεύοιτε ἂν δικαιότερον. ὅστις μὲν γὰρ ἀγνώμων περὶ τοὺς φύσει
γονέας, οὐκ ἂν γένοιτο ὅσιος οὐδὲ πρὸς τοὺς θεμένους αὐτόν.
5 ὁ δὲ τοὺς γεννήσαντας ἀγαπῶν οὐδέποτ᾽ ἂν ἀμελήσειε τῶν χάριτι
γονέων γενομένων. τὸ μὲν γὰρ τῆς φύσεως αὐτόματόν ἐστι, τὸ
δὲ τῆς χάριτος ἑκούσιον. εἰμὶ μὲν οὖν πολίτης ἑκατέρων· ἀλλ᾽
ἐκείνοις μὲν οὐ δεῖ με περὶ τούτου χάριν εἰδέναι, ὑμᾶς δὲ ὡς
εὐεργέτας ἀμείβεσθαι δίκαιον. διὰ γὰρ τὴν ὑμετέραν εὔνοιαν καὶ

---

1 αὐτοὺς UMT 4 ἀνωφελῆ σφίσι Selden. ἀνωφελῆς φησὶ M ἀνωφελῆ φησὶ UBT 5 ἔστι BM 6 πατρίδος ante εὐνοίᾳ melius collocaretur 7 αὐτῆς libri, corr. Emp. 10 ἀχθομένους T ἀχθόμενος BMU m. pr. 11 τὴν T 14 φαίνητε B δῆμόν ἐστιν M, unde ⟨κατὰ⟩ δῆμόν ἐστιν Wil. dub. 15 τοιοῦτο BM 23 αὐτὸ UBT (pro αὐτῶν) 25 αὐτοῖς U 29 ἀμελήσει ἐκ M 31 οὖν om. M 33 διὰ γὰρ Reiske ex interpr., διὰ δὲ libri

(500 M) δωρεὰν μετέχω τῆς πόλεως. ἀλλ' ὅσοι μὲν αὐτοὶ πολῖται γεγόνασι, τούτοις μόνον ὑπάρχει φιλάνθρωπον τὸ τῆς δωρεᾶς, τὸ δὲ τῆς φύσεως ἀναγκαῖον οὐ πρόσεστιν. ἐμοὶ δὲ ἀμφοτέρων μέτεστιν·
ὁ μὲν γὰρ πάππος ὁ ἐμὸς μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐμῆς παρὰ τοῦ 6
τότε αὐτοκράτορος φίλου ὄντος ἅμα τῆς Ῥωμαίων πολιτείας καὶ τῆς ὑμετέρας ἔτυχεν, ὁ δὲ πατὴρ παρ' ὑμῶν· ὥστε καὶ χάριτι καὶ γένει πολίτης ὑμέτερός εἰμι. τὸ γὰρ ἀπωτέρω δυοῖν βαθμοῖν ζητεῖν τὸ γένος οὐδαμῶς ἐπιεικές. οὐδεὶς γὰρ οὕτω τό γε ἀληθὲς ἐξ οὐδεμιᾶς εὑρεθήσεται πόλεως. καὶ μὴν τῶν γε ἐμῶν τέκνων ἥδε πατρίς ἐστι μᾶλλον. τὸ μὲν οὖν ἀναγκαῖον συνακολουθεῖν
(82 R II) τὰ τέκνα τῷ πατρί· πολὺ δὲ ἥδιον τὸν πατέρα τοῖς παισὶ συνέπεσθαι.

διὰ μὲν δὴ ταῦτα εὔνους ὢν ὑμῖν τυγχάνω καὶ πολίτου διά- 7
θεσιν ἔχω· καὶ φανερῶς δὲ ἐδήλωσα. τῆς γὰρ φιλονικίας ἐνεστώσης ταῖς πόλεσι, καὶ τῆς πατρίδος σφόδρα μὲν αἰδουμένης ἐμὲ ἄκοντα ἐνοχλῆσαι, σφόδρα δὲ ἐπιθυμούσης ἀναλαβεῖν τὸ πρᾶγμα, πολλάκις τῷ τιμᾶν προκαλουμένης οὐχ ὑπήκουσα πρὸς τοῦτο μόνον, οὐδὲν ἂν ὀκνήσας ἐκείνης ἕνεκεν ποιῆσαι, μηδενὸς ἔλαττον τυχὸν πρᾶξαι δυνάμενος, καὶ φίλων μοι ὄντων οὔτε ὀλίγων οὔτε ἀδυνάτων, ἵνα μηδὲν ἐπίφθονον εἴπω μηδὲ ὃ λυπήσει τινάς, ἔτι δὲ οὐκ
ὀκνῶν τὴν ὁδόν, ὁπότε δεῖ με καὶ ἄλλως ἀπιέναι. τούτων οὖν 8
ὑπαρχόντων ἀπεσχόμην τοῦ πράγματος, οὐκ ἐκείνους προδιδούς, ἀλλ' αἰδούμενος ὑμᾶς καὶ νομίζων χρησιμώτερος ἔσεσθαι κἀκείνοις καὶ ὑμῖν, ἐὰν δύνωμαι φίλας ποιῆσαι τὰς πόλεις τῶν τε πρότερον ζητημάτων ἀπαλλάξας καὶ τὸ λοιπὸν εἰς εὔνοιαν καὶ ὁμόνοιαν προτρεψάμενος. τοῦτο γὰρ ἁπάντων βέλτιστόν τε καὶ ἄριστον οὐ μόνον τοῖς ἴσοις πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τοῖς κρείτ-
τοσι πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους. ἐπίσταμαι μὲν οὖν ὡς χαλεπόν 9
ἐστιν ἀνθρώπων ἐξελεῖν ἔριν, καὶ ταῦτα ἐν πλείονι χρόνῳ τεθραμμένην, ὥσπερ νόσημα ἐκ πολλοῦ συμπεφυκὸς οὐ ῥᾴδιον ἀπαλλάξαι
(83 R II) (501 M) τοῦ σώματος, ἄλλως τε εἴ τις ἐθέλοι ἀνωδύνως ἰᾶσθαι. ὅμως δὲ πιστεύω τῷ τῆς πόλεως ἤθει, νομίζων οὐ σκληρὸν οὐδὲ ἀμαθές, ἀλλὰ τῷ ὄντι γνήσιον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς μακαρίας πό-

---

1 ἀλλὰ U 5 πολιτίας M 7 ἀτοπωτέρω B βασμοῖν UBT 10 ἡ δὲ U 17 τὸ τιμᾶν UBT προσκαλουμένης UBT οὐκ ἐπήκουσα libri, corr. Geelius 18 οὐδὲ B ἕνεκε T 21 ὀκνῶ BMU m. pr. (ν supra lin. corr.) ὁπότ' ἔδει Geelius, ὅποι ἔδει Reiskius 22 ἐκίνους U m. pr. 24 τῶν δὲ UT προτέρων UBT 25 ζητημάτων libri ζηλωμάτων Geelius ἐγκλημάτων Emp. 29 ἔρειν M 31 θέλοι UT

πησε, καὶ πρᾶγμα συνθεῖναι τὸ βλάψον. οὐδὲ γὰρ νόσημα οὐδὲν
οὕτως ἀναίσθητον τοῖς ἔχουσιν ὡς μηδέποτε βλάψαι μηδὲ ἐμπο-
δὼν γενέσθαι μηδεμιᾶς πράξεως, ἀλλὰ κἂν ἐγρηγορότι καὶ βαδί-
ζοντι μὴ σφόδρα ἐνοχλῇ τὴν ἰσχὺν τοῦ σώματος, εἴς γε τὴν κοίτην
22 ἀπήντησε καὶ διασπᾷ καὶ διαφθείρει τὸν ὕπνον. οὕτως ἔγωγέ
φημι μηδέποτε λυσιτελεῖν ἀπεχθάνεσθαι καὶ φιλονικεῖν μηδὲ τῇ (170 R I
μεγίστῃ πόλει πρὸς τὴν βραχυτάτην κώμην· ὅταν δὲ δὴ πρὸς
ἀνθρώπους ἢ πόλιν οἰκοῦντας ⟨οὐ⟩ σμικρὰν καὶ πολιτείαν ἐξαίρετον
ἔχοντας καὶ παρὰ τοῖς ἡγεμόσι τιμήν τινα καὶ δύναμιν, ἐὰν σωφρο-
νῶσι (δεῖ γὰρ ὑμᾶς ἀκούειν τἀληθῆ καὶ μὴ χαλεπῶς φέρειν, ἐὰν
τις ἑτέρους ἐπαινῇ βουλόμενος ὑμᾶς ὠφελεῖν) τὸ δὲ μέγιστον ὁμό-
ρους καὶ ἀστυγείτονας καὶ μόνον οὐχὶ καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν
ὑμῖν ἐπιμιγνυμένους, τοῦτο μὲν τοῖς πλείστοις ἐπιγαμίας ὑπαρ-
χούσης, τοῦτο δὲ πολιτῶν τινων, καὶ σχεδὸν τῶν δυνατωτάτων
παρ' ἡμῖν, τῆς παρ' ἐκείνοις τιμῆς τετυχηκότων· πῶς χρὴ ταύτην
23 ἄλυπον καὶ ἀβλαβῆ τὴν ἔχθραν ὑπολαμβάνειν; καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ
με λέγειν ὡς ἄρα χρὴ τελέως ὑποπεσεῖν καὶ μηδὲν ἐκείνων προαι-
ρουμένων δίκαιον μηδὲ ἐπιεικὲς αὐτοὺς δεῖσθαι καὶ παρακαλεῖν·
αἱρουμένων δὲ αὐτῶν καὶ προθυμουμένων ⟨τὰ⟩ εἰς φιλίαν ἑτοι- (493 M)
μοτέρους πρὸς τοῦτο φαίνεσθαι καὶ τὴν φιλονικίαν τὴν ἐκ τῆς
διαφορᾶς ἐπὶ τοῦτο μετενεγκεῖν πολὺ κάλλιον, ὅπως αὐτοὶ εὐγνω-
μονέστεροι φανησόμεθα καὶ μᾶλλον καταφρονοῦντες χρημάτων καὶ
24 τοῦ πλείονος. οὐ γὰρ οὕτως αἰσχρόν ἐστι λείπεσθαι τοῖς διὰ τὸ (171 R I
μῖσος ἔργοις καὶ νὴ Δία τοῖς πρὸς ἔχθραν ὡς τοῖς ἀπὸ τῆς μετριό-
τητος καὶ τῆς φιλανθρωπίας. ὁ μὲν γὰρ ἐν ἐκείνοις ἡττώμενος
κινδυνεύει λαβεῖν δόξαν ἀσθενείας, ὁ δ' ἐν τούτοις σκαιότητος
καὶ φιλονικίας. ὅσῳ δὴ κρεῖττον ἀσθενῆ δόξαι μᾶλλον ἢ πονηρόν,
τοσούτῳ βέλτιον ὑστέρους εἶναι μαχομένους ἢ διαλλαττομένους.
25 εἰκότως δ' ἂν μοι προσέχοιτε τὸν νοῦν μᾶλλον ἑτέρων τυχὸν μὲν
καὶ ἄλλως, ἔτι δὲ κἀκεῖνο σκοποῦντες ὅτι μηδὲν ἰδίᾳ μοι διαφέρει,
μηδὲ ὄχλησίν τινα ὀκνῶν ἢ δαπάνην ἐμαυτοῦ διὰ τοῦτο ἀμελῶ τοῦ
πρέποντος ὑμῖν. ὅτι γάρ με οὐκ ἐνοχλήσετε μὴ βουλόμενον οὐδὲ

---

1 συνθῆναι B 3 κἂν pro καὶ T 4 v. τὴν ἰσχὺν τοῦ σώματος mihi suspecta εἴς τε M 6 μηδὲ ἀπεχθάνεσθαι UBT φιλονεικεῖν BT 8 ἢ πόλιν B ᾗ πόλιν MUT οὐ add. Casaub. μικρὰν UT 11 ἐπαινεῖν UBT ὠφελῇ UBT 14 κοινῶν (pro τινων) M 15 ὑμῖν M 17 τελείως UBT 19 τὰ addidi 20 φαίνεσθαι BM φέρεσθαι U (ε prius a corr.) 21 αὐτοὶ Emp., αὐτοῖς libri 22 φανησώμεθα UB 24 τῆς om. UBT 25 ἡττό-μενος M 26 σχεότητος M 29 προσέχητε libri, corr. Emp. μᾶλον T 30 ἄλλο UT κἀκεῖνο :: U 31 ὀχλήσειν M

κελεύσετε ἀποδημεῖν, ὥσπερ ἤδη πολὺν χρόνον ἔχοντα παρ' ὑμῖν,
ἐπίσταμαι σαφῶς· (ἄλλως τε οὐκ ἀσχολούμενος ἐγὼ νομίζω συμ-
φέρειν ὑμῖν οὐδὲ τοῦτον ἀποδημῶν τὸν τρόπον·) ἀλλ' ὅπερ ἔφην,
βέλτιον ἡγοῦμαι πᾶσιν ἀνθρώποις, οὐ μόνον ὑμῖν, μήτε ἀναιρεῖσθαι
ῥᾳδίως ἔχθραν μὴ σφόδρα ἀναγκαίαν, τάς τε πρότερον οὔσας
καταλύεσθαι πάντα τρόπον, ἂν ᾖ δυνατόν, τὴν ἐκ τοῦ διαφέρεσθαί
(172 R II) τισι βλάβην μείζονα ἡγουμένους τῆς παρὰ τὰς διαλύσεις ζημίας.
πᾶσα γάρ, ὥς φασιν, εἰρήνη κρείττων πολέμου, καὶ πᾶσα φιλία 26
πολὺ ἀμείνων καὶ λυσιτελεστέρα τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν ἔχθρας, καὶ
ἰδίᾳ τοῖς οἴκοις καὶ δημοσίᾳ ταῖς πόλεσιν. εἰρήνη μὲν γὰρ καὶ
ὁμόνοια τοὺς χρωμένους οὐδὲν πώποτε ἔβλαψεν, ἔχθρα δὲ καὶ φι-
λονικία θαυμαστὸν εἰ μὴ σφόδρα ἀνήκεστα καὶ μεγάλα. καὶ τῆς
μὲν ὁμονοίας τό τε ὄνομα εὔφημον ἥ τε πεῖρα ἀρίστη καὶ λυσιτε-
(494 M) λεστάτη πᾶσι· στάσεως δὲ καὶ διαφορᾶς σκυθρωπὴ μὲν ἡ προση-
γορία καὶ δυσχερής, πολὺ δὲ χείρω [καὶ] τὰ ἔργα καὶ σκυθρωπό-
τερα. καὶ γὰρ εἰπεῖν ἔστι καὶ ἀκοῦσαι [καὶ] πολλὰ τῶν ἀβουλήτων
καὶ πρᾶξαι καὶ παθεῖν. ἡ δὲ τῶν ἐγγὺς οὕτως καὶ ὁμόρων δια- 27
φορὰ καὶ τὸ μῖσος οὐδενὶ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ στάσει μιᾶς πόλεως,
ὅπου καὶ γάμων κοινωνία πολλοῖς καὶ συμβολαίων καὶ τὸ ἀφι-
κνεῖσθαι παρ' ἀλλήλους σχεδόν τι καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν καὶ
τὸ συγγενεῖς εἶναι καὶ συνήθεις καὶ ξένους τρόπον τινὰ ἀλλήλοις
ἅπαντας. παροικοῦσα δὲ πόλις ἐχθρὰ καὶ δυσμενὴς λυπηρὸν
(173 R II) πάντα τρόπον καὶ δυσομίλητον, ὥσπερ εὔνους καὶ φίλη συμφέρον
καὶ ἀγαπητόν. ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅσῳ μὲν ἥδιον ἀποδημεῖν πρὸς 28
τοὺς πέλας οἰκείως ἔχοντας, ἀλλὰ μὴ ἐχθρῶς, ὅσῳ δὲ βέλτιον
τοὺς ἐπιξενουμένους ὑποδέχεσθαι χωρὶς ὑποψίας, ἐν δὲ ταῖς κοιναῖς
πανηγύρεσι καὶ θεῶν ἑορταῖς καὶ θέαις ὅσῳ κρεῖττον καὶ σωφρο-
νέστερον ἀναμίγνυσθαι συνθύοντας ἀλλήλοις καὶ συνευχομένους,
ἀλλὰ μὴ τοὐναντίον καταρωμένους καὶ βλασφημοῦντας. αἱ δὲ 29
ἐπιβοήσεις ἑκατέρου τοῦ πλήθους ἐν τοῖς σταδίοις καὶ τοῖς θεά-
τροις πόσον διαφέρουσι μετὰ ἐπαίνου γιγνόμεναι καὶ πολλῆς
εὐφημίας τῶν μετὰ μίσους καὶ λοιδορίας; οὐ γὰρ ἀνθρώπων

---

1 ἔχοντα χρόνον (hoc ord.) UT 6 ὧ ἂν ᾖ T 7 περὶ τὰς libri, corr. Reiske 8 ὥς φησιν UBT 9 γε om. MT ἔχθας T 10 οἰκείοις B 12 μεγάλα καὶ ἀνήκεστα (hoc ord.) Reiskius 14 διαφθορᾶς BU (θ expunxit corrector) 15 καὶ seclusi 16 καὶ secl. Boissonade pro ἔστι malim ποιεῖ 17 διαφθορὰ U (θ expunxit corrector) 18 οὐδὲν ἄλλο libri, οὐδενὶ ἄλλῳ Reiske 24 ἐνθυμεῖσθαι M 25 ἐχθροὺς M m. pr. 27 θεαῖς BM 28 ἀναμίγνυσθε M ἀναμίγνυσθαι (αι a corr.) U 29 καὶ om. UBT

ἐπιεικῶν οὐδὲ πόλεων σωφρόνων, μᾶλλον δὲ ἑταιρῶν ἀσχημόνων ἀπὸ οἰκήματος ἑκατέρας οὐδὲν αἰσχυνομένων ῥῆμα ἀκόλαστον εἰπεῖν, ἥ φησιν Ὅμηρος,

αἵ τε χολωσάμεναι ἀγορῆς ἐς μέσσον ἰοῦσαι
νεικεῦσ' ἀλλήλῃσι, χόλος δέ τε καὶ τὰ κελεύει.

30 *πόσου δὴ ταῦτά ἐστι τὸ μὴ πάσχειν; πόσῳ δὲ πλείονος τὸ μὴ*
ποιεῖν; ποῖον δ' ἂν τοσοῦτο γένοιτο χρημάτων πλῆθος ἢ χώρας (174 R II)
μέγεθος ἀνθ' οὗ προσήκει τοὺς νοῦν ἔχοντας ἀνθρώπους ἀντι- (495 M)
καταλλάξασθαι τὴν καθ' ἡμέραν εὐφημίαν, τὸ πρεπόντως μὲν
θεᾶσθαι, προθύμως δὲ ἀποδημεῖν; καὶ μὴν τά γε τῆς χώρας
καὶ τὰ τῆς θαλάττης καὶ τὰ τῶν ὀρῶν ἐξ ἅπαντος ὑμᾶς εἰς τὸ
αὐτὸ συνάγει καὶ μὴ βουλομένους ⟨καὶ⟩ ἀναγκάζει χρήσασθαι ἀλλή-
λοις. ἐκεῖνοί τε γὰρ δέονται τῆς παρ' ἡμῶν ὕλης καὶ ἑτέρων
πολλῶν καὶ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν οὔτε εἰσαγαγέσθαι δι' ἑτέρου λιμένος
31 *οὔτε ἐκπέμψαι τὰ γιγνόμενα παρ' ἡμῖν. πῶς οὖν οὐχ ἁπάντων*
δυστυχέστατον ὠνεῖσθαι μὲν ἑκάστους παρὰ ἀνθρώπων οὐ φίλων,
ἀποδίδοσθαι δὲ τοῖς μισοῦσι, κατάγεσθαι δὲ παρὰ τοῖς βαρυνο-
μένοις, ὑποδέχεσθαι δὲ τοὺς λοιδοροῦντας, συνεστιᾶσθαι δὲ ἐνίοτε
τοῖς ἀλλοτριωτάτοις· ἐὰν δὲ πλοῖον τις ἐπιβαίνῃ, σαφῶς εἰδέναι καὶ
τὸν κυβερνήτην καὶ τοὺς ναύτας ἅπαντας καταρωμένους, τὸ δὲ πάν-
των ἀηδέστατον δραμα ἐχθρῶν, τοῦτο ἀεί ποτε ὁρᾶν καὶ πλέοντας
καὶ βαδίζοντας, καὶ τούτοις ἀεὶ πλείστοις κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀπαντᾶν,
πονηρὸν καὶ δυσχερῆ σύμβολον, [ὥστε πάντως εἰπόντα τι παρελ-
32 *θεῖν ἢ ἀκούσαντα δυσχερές.] ὥστε ἔγωγε ἐνεθυμούμην πολλάκις*
τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀμαθίαν καὶ διαφθοράν, ὅτι τῶν σφόδρα ἀδό-
ξων καὶ φαυλοτάτων ζῴων χείρους εἰσὶ ταῖς ψυχαῖς. οἱ μὲν γὰρ
ἄνθρωποι πολλάκις ἐντυχόντες ἀλλήλοις μάχονται καὶ λοιδορη-
θέντες ἀπίασιν· οἱ δὲ μύρμηκες οὕτω πυκνοὶ βαδίζοντες οὐδέποτε (175 R II)
ἠνώχλησαν ἀλλήλους, ἀλλὰ πάνυ πρᾴως ἐντυχάνουσι καὶ παρίασι
33 *καὶ βοηθοῦσιν ἀλλήλοις. καὶ μὴν τὸ νῦν συμβεβηκὸς περὶ τὴν*

---

1 post *ἐπιεικῶν* suppleverim: *αὗται* vel *τοῦτο* *ἑταῖρον* M 3 *ὅμηρος* compendio U 4 ex Hom. Il. 20,253 — 55 contracti *μέσον* M 5 *νίκους* M *ἀλλήλοισι* M 6 *πόσου* Selden., *πόσῳ* libri *πόσῳ δὲ* Emp., *ὅσῳ δὴ* libri 7 *τοσοῦτον* T 10 *θεάσασθαι* libri, corr. Reiske 11 *θαλάσσης* M *ὁρῶν* M 12 *καὶ* add. Emp. 13 *ἡμῶν* scripsi propter concinnitatem, *ὑμῶν* libri 15 *οὔτ' ἐκπέμψαι* UBT *γινόμενα* BT 18 *συνεστιᾶσθε* M 21 *ἐχθρὸν* M 22 *τούτους* T 23 *δυσχερ* (extremum vocabulum cum ipsa membrana excidit, corrector supra lineam ἐς adscripsit) U *δυσχερὲς* T *ὥστε* — 24 *δυσχερές* del. Emp. 24 *ἀκούσαντας* T 28 *τούτω* *πυκνὰ* M 29 *παριᾶσι* Cobetus Nov. Lect. p. 781

*ἡμετέραν πόλιν τὸ μὲν ἀληθὲς ἅπτεται πολλῶν καὶ κνίζει τοὺς
ἄλλους πάντας, ὅτι δὴ τὰς δίκας ὑμεῖς ἀποδέχεσθε καὶ παρ' ὑμῖν
αὐτοὺς ἀνάγκη κρίνεσθαι· χρὴ δὲ δι' αὐτὸ μᾶλλον φιλανθρώπως
ἔχειν καὶ μὴ παρέχειν ἑαυτοὺς ἐπιφθόνους. αὐτίκα ⟨οἱ⟩ πρέσβεις
οἱ χειροτονηθέντες ἐπὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πόθεν ἀπίασιν; οὐκ ἐκεῖ-
θεν; οὐ παρὰ τῶν ἐχθίστων ἀναχθήσονται πλέοντες καὶ χρήσονται*
(496 M) *τῷ λιμένι τῆς ἐχθρᾶς πόλεως; ἢ κύκλῳ περιίασιν, ὥσπερ χαλεπῆς
καὶ ἀβάτου τῆς ἐγγὺς ἡμῖν θαλάττης; ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ τοῖς πρό-
τερον διαφερομένοις πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ταῦτα ἡγοῦμαι χαλε-
πώτερα καὶ βαρύτερα τοῦ λαβόντας ὅπλα βαδίζειν εἰς τὴν χώραν
ἢ προσβάλλειν τοῖς τείχεσιν ἢ τὰ δένδρα κόπτειν ἢ τῷ καρπῷ πῦρ
ἐνιέναι. τούτων γὰρ οἶμαι χαλεπῶν ὄντων, τῷ παντὶ χαλεπώ-* 34
τερόν ἐστιν, ἀφ' ὧν γίγνεται, τὸ τῆς ἔχθρας καὶ τὸ τοῦ μίσους.
(176 R II) *οὐ γάρ ἐστι φανῆναί ποτε ἀπὸ τούτου τοῦ πράγματος ὠφέλιμον
οὐδὲ χρηστόν. ὅ τε γὰρ τῆς ἔχθρας καρπὸς ἁπάντων πικρότατος
καὶ δριμύτατος, ὥσπερ οἶμαι τοὐναντίον ὁ τῆς εὐνοίας ἥδιστος καὶ
λυσιτελέστατος. τὸ γὰρ μηδέποτε εἴκειν μηδὲ παραχωρεῖν τῷ
πλησίον, λέγω δὲ χωρὶς αἰσχύνης, μηδὲ τῶν μὲν τυγχάνειν αὐτούς,
τὰ δὲ παριέναι τοῖς ἄλλοις, οὐκ ἀνδρεῖόν ἐστιν, ὥσπερ οἴονταί
τινες, οὐδὲ μεγαλόφρον, ἀλλ' ἀνόητον καὶ ἀμαθές. οὐχ ὁρᾶτε τοῦ* 35
*ξύμπαντος οὐρανοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ θείων καὶ μακαρίων αἰώνιον
τάξιν καὶ ὁμόνοιαν καὶ σωφροσύνην, ἧς οὔτε κάλλιον οὔτε σεμ-
νότερον οὐδὲν οἷόν τ' ἐπινοῆσαι; πρὸς δὲ αὖ τῶν λεγομένων
στοιχείων, ἀέρος καὶ γῆς καὶ ὕδατος καὶ πυρός, τὴν ἀσφαλῆ καὶ
δικαίαν δι' αἰῶνος ἁρμονίαν, μεθ' ὅσης εὐγνωμοσύνης καὶ μετριό-
τητος διαμένειν πέφυκεν αὐτά τε σῳζόμενα καὶ σῴζοντα τὸν
ἅπαντα κόσμον; σκοπεῖτε γάρ, εἰ καί τισι δόξει μετέωρος ὁ λόγος* 36
*⟨καὶ⟩ οὐ πάνυ τι ὑμῖν συμπαθής, ὅτι ταῦτα πεφυκότα ἄφθαρτα
καὶ θεῖα καὶ τοῦ πρώτου καὶ μεγίστου γνώμῃ καὶ δυνάμει κυβερ-
νώμενα θεοῦ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα φιλίας καὶ*

---

2 *δεῖ* B 4 *οἱ* addidi 5 *οὐ* pro *οἱ* M 7 *περίασιν* UBMT, corr. impressi 8 *οὔσης* post *ἀβάτου* add. Herwerden, quo non valde opus si recte se habet *τοῖς πρότερον*, suspectum Casaubono, addendum est *γενέσθαι* post *βαρύτερα* 10 *λαβόντος* libri, corr. Casaub. *καὶ βαδίζειν* UT 11 *τῶν καρπῶν* M 13 *γίνεται* libri 14 malim: *ὠφέλιμον ⟨οὐδὲν⟩ οὐδὲ* 15 *ἁπάντων* Reiske, *ἀπὸ πάντων* libri *πικρότατος* U (*π* a corr.) *μικρότατος* M *σμικρότατος* B 16 *ὁ* om. M 18 exspecto: *τυγχάνειν αὐτοὺς ⟨ἀξιοῦν⟩* 20 scribendum: *⟨τὴν⟩ τοῦ*, nisi praestat *τὴν* ante *αἰώνιον* inserere cf. alterum membrum 23 *οἷόν τε* U *οἴονται* M 28 *καὶ* add. Reiske *εὐμαθής* Wil. dub. 29 *κυβερνώμεθα* T 30 *ἀλλήλους* UBT

ὁμονοίας σῴζεσθαι φιλεῖ, τά τε ἰσχυρότερα καὶ μείζω καὶ τὰ (177 R II)
ἐλάττω δὴ δοκοῦντα. ταύτης δὲ τῆς κοινωνίας διαλυθείσης καὶ
στάσεως ἐπιγενομένης οὐχ οὕτως ἀνώλεθρος οὐδὲ ἄφθαρτος αὐτῶν
ἡ φύσις, ὥστε μὴ ταραχθῆναι καὶ τὴν ἀμήχανόν τε καὶ ἄπιστον,
37 ὥς φασιν, ὑπομεῖναι φθορὰν ἐκ τοῦ ὄντος εἰς τὸ μὴ ὄν. ἡ μὲν (497 M)
γὰρ λεγομένη παρὰ τοῖς σοφοῖς ἐπικράτησις αἰθέρος, ἐν ᾧ τὸ
βασιλεῦον καὶ τὸ κυριώτατον τῆς ψυχικῆς δυνάμεως ὃν οὐκ ἀπο-
τρέπονται πῦρ ὀνομάζειν πολλάκις, ὅρῳ τε καὶ πρᾴως γιγνομένη
ἔν τισι χρόνοις τεταγμένοις, μετὰ πάσης φιλίας καὶ ὁμονοίας
ἔοικε συμβαίνειν. ἡ δὲ τῶν ἄλλων πλεονεξία καὶ διαφορὰ παρα-
νόμως γιγνομένη τὸν ἔσχατον ἔχει κίνδυνον ὀλέθρου, περὶ τῶν
ὅλων οὔποτε ἐσόμενον διὰ τὸ πᾶσαν εἰρήνην καὶ δικαιοσύνην ἐν
αὐτοῖς ὑπάρχειν καὶ πανταχοῦ πάντα δουλεύειν καὶ ξυνακολουθεῖν
38 εὐγνώμονι νόμῳ πειθόμενα καὶ εἴκοντα. οὐχ ὁρᾶτε τοῦτο μὲν
ἥλιον νυκτὶ μεθιστάμενον καὶ παρέχοντα ἀνατεῖλαι τοῖς ἀφανε-
στέροις ἄστροις, τοῦτο δὲ σελήνην ἐῶντα καταλάμψαι τὴν ἅπασαν
γῆν ἐν ἐρημίᾳ τοῦ κρείττονος φωτός; τοῦτο δὲ ἄστρα ὑποχωροῦντα
ἡλίῳ καὶ μηδὲν ἡγούμενα πάσχειν μηδὲ ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν
ἐκείνου [τοῦ θεοῦ] δύναμιν; τοῦτο δὲ αὖ τὸν ἥλιον περὶ μέσην
ἐνίοτε ἡμέραν ἐπισκοτούμενον σελήνης ὑποδραμούσης, ᾗ τὸ φῶς
αὐτὸς δίδωσι, πολλάκις γε μὴν ὑπὸ τῶν ἀσθενεστάτων νεφῶν
ἀποκρυπτόμενον ἢ τινος ἀραιᾶς ὁμίχλης περί τε λίμνας καὶ ποτα- (178 R II)
μοὺς ἱσταμένης, ὡς ἔσθ' ὅτε μὲν εἴργεσθαι παντελῶς, ἐνίοτε δὲ
39 ἀδρανῆ τὴν ἀκτῖνα καὶ λεπτὴν διαπέμπειν· τοῦτο δὲ τῶν πλανω-
μένων ἀστέρων τὴν ἄπαυστον χορείαν, ἃ μηδέποτε ἀλλήλοις ἐμπο-
δὼν ἵσταται; πρὸς δὲ αὖ γῆ μὲν τὴν κατωτάτω χώραν λαχοῦσα
ὑπομένει, καθάπερ ἕρμα νεώς, ὕδωρ δὲ περὶ ταύτῃ κεχυμένον,
ὕπερθεν δὲ ἀμφοῖν ἀὴρ μαλακός τε καὶ εὔπνους, ὁ δὲ ἀνωτάτω
καὶ ξύμπαντα ἔχων αἰθὴρ πυρὸς θείου κύκλῳ περιδραμόντος
αὐτοῖς; καὶ ταῦτα μέν, οὕτως ἰσχυρὰ καὶ μεγάλα, τὴν πρὸς
ἄλληλα κοινωνίαν ἀνέχεται καὶ διατελεῖ χωρὶς ἔχθρας· μικρὰ δὲ

---

2 δὴ Emp., δὲ libri ταῦτα B ταύτης (ης a corr.) U 6 τὸ βασιλεῦον scripsi, τὸ βασίλειον libri 7 τῆς ψυχῆς δυνάμεως UT τῆς ψυχῆς καὶ δυνάμεως M fortasse ὃ οὐκ pro ὃν οὐκ scribendum est 8 γιγνομένη Reiske, γιγνόμενον libri 11 γινομένη UM 12 ἐσόμενον scripsi, ἐσομένου libri 14 πειθόμεθα B 16 τοῦτο δὲ hoc loco ineptum, pro quo καὶ reponendum est 18 ἀπόλλυσθαι suspectum 19 τοῦ θεοῦ seclusi αὖ τὸν B αὐτὸν ceteri 20 ὑποδραμούσης Cobetus ἐπιδραμούσης libri 22 κρυπτόμενον UT ἢ τινος U τε om. UBT 24 πλανομένων B 31 ἔχεται UT σμικρὰ B

οὕτω πολίχνια τῶν ἐπιτυχόντων ἀνθρώπων καὶ ἔθνη ἀσθενῆ κατοικοῦντα ἐν μέρει τῆς γῆς οὐ δύναται τὴν ἡσυχίαν ἄγειν οὐδὲ ἀθορύβως ἀλλήλοις γειτνιᾶν; ἀλλ' ὄρνιθες μὲν ἐγγὺς ἀλλήλων 40
(498 M) ποιησάμενοι νεοττιὰς οὐκ ἐπιβουλεύουσιν αὐτοῖς οὐδὲ διαφέρονται περὶ τροφῆς ⟨καὶ⟩ φρυγάνων, οὐδὲ μύρμηκες πλησίον ὀπὰς ἔχοντες, ἐκ τῆς αὐτῆς ἅλω πολλάκις εἰσφερόμενοι σῖτον, ἀλλὰ παραχωροῦσιν αὐτοῖς καὶ τῶν ὁδῶν ἐκτρέπονται καὶ συνεργάζονται πολλάκις, οὐδὲ ἑσμοὶ πλείονες μελιττῶν, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν νεμόμενοι λειμῶνα, τῶν ἔργων ἀμελήσαντες περὶ τῶν ἀνθῶν τῆς δρόσου διαφέρονται. καὶ μὴν ἀγέλαι βοῶν τε καὶ ἵππων ἀναμιχθεῖσαι 41
(179 R II) πολλάκις ἀθορύβως καὶ πρᾴως νέμονται, ὥστε μίαν ἐξ ἀμφοῖν ἀγέλην δρᾶσθαι· ἔτι δὲ αἰπόλια καὶ ποίμνια συμμιχθέντα ἐπὶ νομῆς διημερεύσαντα ῥᾳδίως καὶ πρᾴως ὑπὸ τῶν νομέων διεκρίθησαν. ἄνθρωποι δὲ βοσκημάτων καὶ θηρίων χείρους, ὡς ἔοικε, τὰ πρὸς φιλίαν καὶ τὸ κοινωνεῖν ἀλλήλοις. ἃ γὰρ ἡ φύσις ἐποίησεν εὐνοίας ἕνεκα, ταῦτα ἰδεῖν ἔστιν ἔχθρας καὶ μίσους αἴτια γιγνόμενα. αὐτίκα ἡ πρώτη καὶ μεγίστη φιλία γονεῦσι πρὸς παῖδας *.

---

(24) ΠΡΟΣ ΑΠΑΜΕΙΣ ΠΕΡΙ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.

Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὦ βουλὴ καὶ τῶν ἄλλων οἱ παρόντες οἱ με- 1
τριώτατοι, πρᾴως πρὸς ἐμὲ καὶ φιλικῶς ἔχετε, δοκῶ μοι τοῦτο γιγνώσκειν. αὐτός τε γὰρ ἐμαυτὸν οἶδα περὶ πολλοῦ ποιούμενον τὴν παρ' ὑμῶν εὔνοιαν καὶ μηδέποτε μηδὲν ἐναντίον μήτε εἰπόντα μήτε πράξαντα, καὶ ὑμεῖς εὐθὺς ἐμὲ ἀφικόμενον ἐτιμήσατε δημοσίᾳ
(180 R II) ψηφίσματι πέμψαντες, συνηδόμενοι τῆς καθόδου καὶ παρακαλοῦντες

1 *ἔθνη καὶ* (hoc ord.) UBMT, transposuerunt impressi 3 *μὲν* om. UT 4 *αὐτοῖς* libri, corr. Emp. 5 *καὶ* add. Emp. *φρυγάνων* om. UBT *πλησίων* M 6 *ἅλω* U 7 *αὐτοῖς* libri, corr. Emp. *ἐντρέπονται* M 8 *τὸν* om. B *νεμώμενοι* M 9 *ἀνθ' ὧν* M *ἀνθέων* B 10 *βοῶν τε* scripsi, *τε βοῶν* libri *ἀναμιχθῆσαι* M 12 *αἵ τι* pro *ἔτι* M 13 *διημερεύσαντα* Reiskius, *καὶ ἡμερεύσαντα* libri *νομαίων* M 15 *τὰ* om. M *τὸ* om. M 16 *ἕνεκεν* UM *ἕνεκε* T *μισοῦσαι τίς* M mrg. BT: *περὶ ὁμονοίας τοὺς Ἀπαμεῖς παρακαλεῖ πρὸς τοὺς Προυσέας* 22 *παρ' ὑμῖν* UBMT, *παρ' ὑμῶν* impressi; fortasse *ὑμῖν* fuit post *ἐναντίον*, unde huc aberravit 23 *δημοσίῳ* UBT 24 *ψήφισμα* Wil. *τοῖς* pro *τῆς* M

2 ἐπιδημῆσαι πρὸς αὐτούς. καὶ ἴσως οὐδὲν ἐποιεῖτε θαυμαστόν·
οὐ γὰρ μόνον αἱ λοιπαὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰσοτίμων ὑμῖν αἱ
πλεῖσται σχεδόν, ὅπου γέγονα, καὶ πολιτείας καὶ βουλῆς καὶ τῶν
πρώτων τιμῶν οὐδὲν δεομένῳ μετέδωκαν, οὐκ ἀνωφελῆ σφισι
νομίζοντες οὐδὲ ἀνάξιον τιμᾶσθαι. τὸ δὲ ὑμέτερον οὐκ ἔστιν ἀλλό-
τριον, ἀλλ' ὡς ἂν εὐνοίᾳ καὶ χάριτι πατρίδος τιμώσης πολίτην (499 M)
αὑτῆς. τὸ δὲ εἶναί τινας, ὡς ἂν ἐν δήμῳ, τῶν ἐνθάδε ἐμοὶ σχεδὸν
μὴ σφόδρα ἡδομένους οὐκ ἂν θαυμάσαιμι διὰ τὴν τῶν πόλεων
φιλοτιμίαν. καίτοι ἐπίσταμαι σαφῶς οὐδὲ τοὺς ἐκεῖ πολίτας
ἅπαντας ἀρέσαι δυνάμενος, ἀλλ' ἐνίους δι' αὐτὸ τοῦτο ἀχθομέ-
3 νους ὅτι λίαν δοκῶ φιλόπολις καὶ πρόθυμος. δεῖ δὲ τὸν ἐπιεικῆ
καὶ μέτριον ἄνδρα καὶ ταύτην παρέχειν τὴν ἐξουσίαν τοῖς ἑαυτοῦ
πολίταις. τὸ γὰρ μηδένα ἐν πόλει μήτε ἀντιλέγειν ἑνὶ μήτε μέμ-
φεσθαι κἂν ἅπαντα φαίνηται ποιῶν καλῶς, οὐ δήμων ἐστὶν οὐδὲ
ἐπιεικές, ἀλλὰ μᾶλλον φιλεῖ τὸ τοιοῦτον συμβαίνειν τοῖς τυράννοις
ἢ τοῖς εὐεργέταις. εἰ οὖν εἰσί τινες πρὸς ἐμὲ δυσκόλως διακεί-
μενοι, τούτοις μάλιστα πιστεύω. δῆλον γὰρ ὡς νομίζοντές με
ἀγαπᾶν τὴν ἐμαυτοῦ πατρίδα καὶ πάντα τρόπον αὔξειν οὕτως
ἔχουσιν. ἐὰν οὖν πεισθῶσιν ὅτι καὶ ταύτην ἡγοῦμαι πατρίδα,
καὶ πράττειν ὑπὲρ αὐτῆς ὅ,τι ἂν δύνωμαι πρόθυμός εἰμι, ῥᾳδίως
4 μεταβαλοῦνται καὶ ἀγαπήσουσί με τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. τὸ μὲν
οὖν φιλεῖν τὴν πατρίδα μάλιστα πάντων οὐκ ἔξαρνός εἰμι. πυν-
θάνομαι δὲ αὐτῶν, εἰ τοῦτο ἀδίκου νομίζουσιν ἀνδρὸς εἶναι καὶ
μοχθηροῦ, καὶ πολίτην τοιοῦτον οὐκ ἂν ἐθέλοιεν εἶναι παρ' (181 R II
αὐτοῖς. οὐκοῦν ἔξεστιν ὑμῖν ἔχειν κἀμὲ πολίτην ἀνυπόπτως καὶ
τῶν ἄλλων τοὺς βελτίστους. καὶ τοίνυν δι' αὐτό μοι τοῦτο πι-
στεύοιτε ἂν δικαιότερον. ὅστις μὲν γὰρ ἀγνώμων περὶ τοὺς φύσει
γονέας, οὐκ ἂν γένοιτο ὅσιος οὐδὲ πρὸς τοὺς θεμένους αὐτόν.
5 ὁ δὲ τοὺς γεννήσαντας ἀγαπῶν οὐδέποτ' ἂν ἀμελήσειε τῶν χάριτι
γονέων γενομένων. τὸ μὲν γὰρ τῆς φύσεως αὐτόματόν ἐστι, τὸ
δὲ τῆς χάριτος ἑκούσιον. εἰμὶ μὲν οὖν πολίτης ἑκατέρων· ἀλλ'
ἐκείνοις μὲν οὐ δεῖ με περὶ τούτου χάριν εἰδέναι, ὑμᾶς δὲ ὡς
εὐεργέτας ἀμείβεσθαι δίκαιον. διὰ γὰρ τὴν ὑμετέραν εὔνοιαν καὶ

---

1 *αὐτοὺς* UMT 4 *ἀνωφελῆ σφίσι* Selden. *ἀνωφελῆς φησὶ* M *ἀνωφελῆ φησὶ* UBT 5 *ἔστι* BM 6 *πατρίδος* ante *εὐνοίᾳ* melius collocaretur 7 *αὐτῆς* libri, corr. Emp. 10 *ἀχθομένους* T *ἀχθόμενος* BMU m. pr. 11 *τὴν* T 14 *φαίνητε* B *δῆμόν ἐστιν* M, unde ⟨*κατὰ*⟩ *δῆμόν ἐστιν* Wil. dub. 15 *τοιοῦτο* BM 23 *αὐτὸ* UBT (pro *αὐτῶν*) 25 *αὐτοῖς* U 29 *ἀμελήσει ἐκ* M 31 *οὖν* om. M 33 *διὰ γὰρ* Reiske ex interpr., *διὰ δὲ* libri

(600 M) δωρεὰν μετέχω τῆς πόλεως. ἀλλ' ὅσοι μὲν αὐτοὶ πολῖται γεγό-
νασι, τούτοις μόνον ὑπάρχει φιλάνθρωπον τὸ τῆς δωρεᾶς, τὸ δὲ
τῆς φύσεως ἀναγκαῖον οὐ πρόσεστιν. ἐμοὶ δὲ ἀμφοτέρων μέτεστιν·
ὁ μὲν γὰρ πάππος ὁ ἐμὸς μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐμῆς παρὰ τοῦ 6
τότε αὐτοκράτορος φίλου ὄντος ἅμα τῆς Ῥωμαίων πολιτείας καὶ
τῆς ὑμετέρας ἔτυχεν, ὁ δὲ πατὴρ παρ' ὑμῶν· ὥστε καὶ χάριτι
καὶ γένει πολίτης ὑμέτερός εἰμι. τὸ γὰρ ἀπωτέρω δυοῖν βαθμοῖν
ζητεῖν τὸ γένος οὐδαμῶς ἐπιεικές. οὐδεὶς γὰρ οὕτω τό γε ἀληθὲς
ἐξ οὐδεμιᾶς εὑρεθήσεται πόλεως. καὶ μὴν τῶν γε ἐμῶν τέκνων
ἥδε πατρίς ἐστι μᾶλλον. τὸ μὲν οὖν ἀναγκαῖον συνακολουθεῖν
82 R II) τὰ τέκνα τῷ πατρί· πολὺ δὲ ἥδιον τὸν πατέρα τοῖς παισὶ συνέ-
πεσθαι.
διὰ μὲν δὴ ταῦτα εὔνους ὢν ὑμῖν τυγχάνω καὶ πολίτου διά- 7
θεσιν ἔχω· καὶ φανερῶς δὲ ἐδήλωσα. τῆς γὰρ φιλονικίας ἐνε-
στώσης ταῖς πόλεσι, καὶ τῆς πατρίδος σφόδρα μὲν αἰδουμένης ἐμὲ
ἄκοντα ἐνοχλῆσαι, σφόδρα δὲ ἐπιθυμούσης ἀναλαβεῖν τὸ πρᾶγμα,
πολλάκις τῷ τιμᾶν προκαλουμένης οὐχ ὑπήκουσα πρὸς τοῦτο μόνον,
οὐδὲν ἂν ὀκνήσας ἐκείνης ἕνεκεν ποιῆσαι, μηδενὸς ἔλαττον τυχὸν
πρᾶξαι δυνάμενος, καὶ φίλων μοι ὄντων οὔτε ὀλίγων οὔτε ἀδυνά-
των, ἵνα μηδὲν ἐπίφθονον εἴπω μηδὲ ὃ λυπήσει τινάς, ἔτι δὲ οὐκ
ὀκνῶν τὴν ὁδόν, ὁπότε δεῖ με καὶ ἄλλως ἀπιέναι. τούτων οὖν 8
ὑπαρχόντων ἀπεσχόμην τοῦ πράγματος, οὐκ ἐκείνους προδιδούς,
ἀλλ' αἰδούμενος ὑμᾶς καὶ νομίζων χρησιμώτερος ἔσεσθαι κἀκείνοις
καὶ ὑμῖν, ἐὰν δύνωμαι φίλας ποιῆσαι τὰς πόλεις τῶν τε πρό-
τερον ζητημάτων ἀπαλλάξας καὶ τὸ λοιπὸν εἰς εὔνοιαν καὶ ὁμό-
νοιαν προτρεψάμενος. τοῦτο γὰρ ἁπάντων βέλτιστόν τε καὶ
ἄριστον οὐ μόνον τοῖς ἴσοις πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τοῖς κρείτ-
τοσι πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους. ἐπίσταμαι μὲν οὖν ὡς χαλεπόν 9
ἐστιν ἀνθρώπων ἐξελεῖν ἔριν, καὶ ταῦτα ἐν πλείονι χρόνῳ τεθραμ-
μένην, ὥσπερ νόσημα ἐκ πολλοῦ συμπεφυκὸς οὐ ῥᾴδιον ἀπαλλάξαι
83 R II) (501 M) τοῦ σώματος, ἄλλως τε εἴ τις ἐθέλοι ἀνωδύνως ἰᾶσθαι. ὅμως δὲ
πιστεύω τῷ τῆς πόλεως ἤθει, νομίζων οὐ σκληρὸν οὐδὲ ἀμαθές,
ἀλλὰ τῷ ὄντι γνήσιον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς μακαρίας πό-

---

1 ἀλλὰ U 5 πολιτίας M 7 ἀτοπωτέρω B βασμοῖν UBT 10 ἡ δὲ U 17 τὸ τιμᾶν UBT προσκαλουμένης UBT οὐκ ἐπήκουσα libri, corr. Geelius 18 οὐδὲ B ἕνεκε T 21 ὀκνῶ BMU m. pr. (ν supra lin. corr.) ὁπότ' ἔδει Geelius, ὅποι ἔδει Reiskius 22 ἐκίνους U m. pr. 24 τῶν δὲ UT προτέρων UBT 25 ζητημάτων libri ζηλωμάτων Geelius ἐγκλημάτων Emp. 29 ἔρειν M 31 θέλοι UT

λεως, ὑφ᾽ ἧς δεῦρο ἐπέμφθητε φίλοι δὴ παρὰ φίλους [δεῦρο] οἰκήσοντες· ἡ τοσοῦτον εὐτυχίᾳ διαφέρουσα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ δυνάμει πλέον διενήνοχεν ἐπιεικείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ, τοῦτο μὲν ἀφθόνως μεταδιδοῦσα καὶ πολιτείας καὶ νόμων καὶ ἀρχῶν, οὐδέν᾽ ἀλλότριον ἡγουμένη τῶν ἀξίων, τοῦτο δὲ ὁμοίως ἅπασι φυλάττουσα τὸ δίκαιον. 10 *ἣν προσήκει μιμουμένους ὑμᾶς πρᾴους καὶ μεγαλόφρονας φαίνεσθαι καὶ τοῖς ἐγγὺς οὕτω ⟨καὶ⟩ συνοίκοις σχεδὸν μὴ χαλεποὺς μηδὲ ὑπερηφάνους γείτονας, πρὸς οὓς ὑμῖν καὶ γάμοι κοινοὶ καὶ τέκνα καὶ πολιτεῖαι καὶ θυσίαι θεῶν καὶ πανηγύρεις καὶ θεάματα, καὶ συμπαιδεύεσθε τοῖς καθ᾽ ἕνα καὶ συνεστιᾶσθε καὶ ἀλλήλους ὑποδέχεσθε καὶ [ἀλλήλοις] τὸν πλείω χρόνον συνδιατρίβετε καὶ σχεδὸν εἷς ἐστε δῆμος καὶ μία πόλις ἐν οὐ πολλῷ διαστήματι. καὶ τοίνυν πλείους τῶν ἐκεῖθεν καὶ πολίτας πεποίησθε, καὶ βουλῆς μετεδώκατε, καὶ ἄρχοντας οὐκ ἀπηξιώσατε γενέσθαι παρ᾽ ὑμῖν, καὶ τῶν σεμνῶν τούτων, ἃ τῆς Ῥωμαίων ἐστὶ πόλεως, ἐκοινωνήσατε.* 11 *πῶς οὖν εἰκὸς καθ᾽ ἕνα μὲν ἕκαστον ἡγεῖσθαι φίλον καὶ τιμᾶν, κοινῇ δὲ τὴν πόλιν ἐχθρὰν νομίζειν, ὑμᾶς τε* (184 R II *ἐκείνην κἀκείνους τὴν ὑμετέραν; οἱ γὰρ τοὺς ἀνθρώπους ἀγαπῶντες καὶ ἐπιμιγνύμενοι τούτοις καὶ προσαγόμενοι πολίτας τί λοιπὸν ἢ τὸν ἀέ⟨ρα⟩ ἐχθαίρουσι καὶ τοὺς τόπους, ἤ, ὃ μηδὲ εἰπεῖν ὅσιον, τοῖς θεοῖς ἀπεχθάνονται; καὶ τοίνυν ἅπασα μὲν ἔχθρα πρὸς ἅπαντας ἐργῶδες καὶ χαλεπόν· οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀσθενὴς ἐχθρὸς ὅστις οὐκ ἐλύπησεν ἐπὶ καιροῦ καὶ τὸν ἄγαν φαινόμενον ἰσχυρὸν καὶ τὸ μῖσος ἐνεδείξατο ἢ λόγον τινὰ εἰπὼν λυπηρὸν ἢ ἔργον ἀσύμφορον πράξας.* 12 *οὐ γάρ ἐστιν, ὡς εἰπεῖν, οὐδέποτε ἡδὺς οὐδὲ ὠφέλιμος* (522 *ὁ τοῦ μίσους καρπός, ἀλλὰ τοὐναντίον ἁπάντων ἀηδέστατος καὶ πικρότατος, οὐδὲ βάρος οὕτω χαλεπὸν οὐδὲ ἐπίπονον ὡς ἔχθρα φέρειν. ταῖς μὲν οὖν εὐτυχίαις ἀεὶ παρενοχλεῖ, τὰς δὲ συμφορὰς αὔξει, καὶ τῷ μὲν ἄλλο τι λυπουμένῳ τὴν λύπην ἀπεργάζεται διπλασίονα, τοὺς δὲ εὖ πράττοντας οὐκ ἐᾷ χαίρειν κατὰ τὴν*

---

1 alterum *δεῦρο* secl. Casaub. 2 *οἰκήσοντες* B *οἰκίσαντες* UT *οἰκήσαντας* M *ἤ* pro *ἡ* M 3 *διενίνοχεν* M 5 *οὐδὲν* BM 6 *ἣν* om. M *προσήκη* B 7 *τοῖς ἐ. οὕτω ⟨καὶ⟩ συνοίκοις* Wil., *τοὺς ἐ. οὕτω συνοίκους* libri (*πρὸς τοὺς* corr. U) 10 *συμπαιδεύεσθαι* MU m. pr. 11 *ὑποδέχεσθαι* M *ἀλλήλοις* seclusi *πλεῖον* U (*α* superscr. a m. sec.) *πλείονα* T 13 *πολιτείας* BMU m. pr. (in mrg. *λίταις*) *πεποιήκατε* B 15 *παρ᾽ ὑμῖν* T 19 *ἢ τὸν ἀέρα* Reiske *ἢ τόνδε* UBT *ἧττον δὲ* M 20 *ἐκ θαίρουσι* M *τοὺς* B 21 *καὶ τοίνυν* e. q. s. simillima leguntur or. 40 § 20 27 *οὕτως* U *ἔχθραν* libri, *ἔχθρα* Reiske 28 *τὰς μὲν οὖν εὐτυχίας* UBT *παρενοχλεῖ* Selden., *παρὸν ἐνοχλεῖ* M *παρὼν ἐνοχλεῖ* UBT *ξυμφορὰς* B 29 *λοιπουμένῳ* U m. pr.

*ἀξίαν. ἀνάγκη γὰρ οἶμαι τοὺς πολλοὺς ὑπὸ μὲν ἀλλήλων βλάπ-
τεσθαι, παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις καταφρονεῖσθαι καὶ ἀδοξεῖν, ὡς
τοῦτο μὲν ὑπαρχόντων αὐτοῖς ἐναντίων, τοῦτο δὲ αὐτοὺς ἄφρονας*
(85 R II) *καὶ φιλονίκους. φιλίας δὲ καὶ ὁμονοίας οὐδὲν κάλλιον οὐδὲ θειό-
τερον καὶ ἀνδρὶ πρὸς ἄνδρα καὶ πόλει πρὸς πόλιν. τίνες μὲν
γὰρ εὐπρεπέστερον κτῶνται τἀγαθὰ τῶν φίλων συμποριζόντων* 13
*αὐτοῖς; τίνες δὲ ἀποφεύγουσι τὰ κατὰ ῥᾷον ἢ οἷς ἂν φίλοι
συμμαχῶσι; τίνων δὲ ἧττον ἅπτεται τὰ λυπηρὰ ἢ τῶν ἐχόντων
τοὺς συναλγοῦντας καὶ συμφέροντας αὐτοῖς; τίσι δὲ ἥδιον τὸ
εὐτυχεῖν ἢ ὅσοι μὴ μόνον αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἄλλους εὐφραίνουσιν
εὖ πράττοντες; ὡς ἔγωγε οὐδ' ἂν εὐτυχεῖν ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα φαίην
ὃς οὐδένα ἔχει τὸν συνηδόμενον. [τίς δὲ συνεργός,] τίς δὲ σύμβολος* 14
*ἀμείνων τοῖς ἰδοῦσιν ἢ φίλος ἐντυχών; σχεδὸν γὰρ οὗτος σύμ-
βολος οὐ μόνον εὐφημότατος, ἀλλὰ καὶ ὠφελιμώτατος, [καὶ] ὅτῳ
ἂν ἐντύχῃ ἀνὴρ εὔνους. τὰ δὲ τοῦ μίσους καὶ τὰ τῆς ἔχθρας
πανταχῇ λυπηρὰ καὶ δυσχερῆ. χαλεπὸν μὲν ἐν σπουδῇ, χαλεπὸν
δὲ ἐν εὐφροσύνῃ παρὼν ἐχθρός, λυπηρὸν μὲν ὁρῶσι, λυπηρὸν δὲ
μνημονεύουσι, πολὺ δὲ πάντων πειρωμένοις βλαβερώτατον.*

(508 M)
(186 R II)

(25) ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΕΝ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ.

Ὅπως μὲν ὑμεῖς διανοεῖσθε περὶ ἐμοῦ καὶ τῆς ἐμῆς εἴτε 1
*σοφίας εἴτε ἀμαθίας οὐ δύναμαι ξυμβαλεῖν, πότερον ὄντως ἐπι-
θυμεῖτε τῶν λόγων, ὡς ἀκουσόμενοί τι θαυμαστὸν καὶ τοιοῦτον
ὁποῖον οὐκ ἂν ἑτέρου τῶν νῦν, ἢ τοὐναντίον, ὡς ἐμὲ ἐξελέγξοντες
καὶ ἀποδείξοντες οὐθὲν μέγα οὐδὲ σπουδαῖον ἐπιστάμενον. εἰ* 2
*μὲν γὰρ οὕτως ἔχετε, θαρρῶν ὑμῖν παρέχω ἐμαυτόν, ἵνα ἐμπλή-
σητε τὴν προθυμίαν· εἰ δὲ μή, φοβοῦμαι τὴν ἐναντίαν δόξαν,*

---

1 *τοὺς τοιούτους* Geelius *ἀνάπτεσθαι* libri, corr. Emp. 5 *πόλει πρὸς ἰδιώτην* libri, corr. Reiske 7 *ἢ* om. M *φίλοις* M 8 *συμμαχῶσιν* BM 9 *αὐτοῖς* U *αὑτοῖς* BT 11 *ὡς ἔγωγε* e. q. s. similia leguntur or. III § 102 12 *τίσ — συνεργός* secl. Wil. *δαὶ* pro *δὲ* B *δαὶ* pro *δὲ* UB *σύμβολος* scripsi, *σύμβουλος* libri 13 *τοῖς ἰδοῦσιν* M *τοῖς ἠδοῦσιν* BU (in hoc *χρήζουσιν* a correctore) *εὐτυχῶν* BT *εὐτυχὼν* U m. pr. (corr. *ἐντυχὼν*) *οὗτος σύμβολος* Dind. *οὗτος σύμβουλος* M *οὗτος ὁ σύμβουλος* UBT *οὗτος καὶ σύμβολος* Emp. 14 *καὶ* secl. Emp. *ὅτῳ* ex *οὕτω* ras. U

μήποτε ἀκούσαντες ἔπειτα οὐ δικαίως ἐμοῦ καταγνῶτε, ὅτι αὐτοὶ
οὐκ ὀρθῶς ἐδόξατε. οὐδέποτε γὰρ οὐδενὶ ἔγωγε τοῦτο ὑπεσχόμην,
ὡς ἱκανὸς ὢν λέγειν ἢ φρονεῖν ἢ πλέον τι γιγνώσκειν τῶν πολλῶν,
ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου διαμαχόμενος ἑκάστοτε καὶ ἀντιλέγων
τοῖς ἀξιοῦσιν ἔπειτα εἰς τὸ λέγειν καθίσταμαι· καὶ πολλοὶ τοῦτο
3 αὐτὸ ἐπίδειξιν ἡγήσαντο. ὅμως δὲ καὶ αὐτὸς ἑτέραν καὶ ἑτέραν
λαμβάνω ὁδόν. ὅταν μὲν γὰρ εἰς ἐμαυτὸν ἀπίδω καὶ τὴν ἀπειρίαν
τὴν ἐμαυτοῦ, περὶ πάντα μὲν ἁπλῶς, μάλιστα δὲ τὴν περὶ τοὺς
λόγους, ὡς ἰδιώτης ὢν διανοοῦμαι καὶ τὸ λοιπὸν ἰδιώτου βίον
βιωσόμενος· ὅταν δὲ εἰς τοὺς σπουδάζοντας καὶ παρακαλοῦντας, (187 II)
ὑπονοεῖν ἐμαυτὸν ἀναγκάζομαι, μὴ ἄρα τι τῶν ἐμῶν λόγου ἄξιον
καὶ λανθάνω πεπονθὼς τὸ αὐτὸ ἐνίοις τῶν ζῴων, ἃ χρήσιμα
ὄντα τοῖς ἀνθρώποις καὶ δύναμίν τινα ἔχοντα ἐν αὑτοῖς πρὸς
ἴασιν νοσημάτων ἤτοι χολῆς ἢ αἵματος ἢ πιμελῆς ἢ τριχῶν οὐκ
ἴσασιν, οἱ δὲ ἄνθρωποι εἰδότες διώκουσιν αὐτὰ καὶ πειρῶνται
πάντα τρόπον συλλαβεῖν, οὐ τῶν κρεῶν ἕνεκεν, ἀλλ' ἐκείνης τῆς
4 δυνάμεως. μὴ ἄρα κἀμὲ ἀναγκάζουσιν ἑκάστοτε λέγειν, οὐδὲν δεό-
μενοι τῶν λόγων, ἀλλ' ἑτέρου τινός. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο δύναμαι (504 M)
ὑπονοῆσαι, ὅτι ἀγνοοῦντες δὴ καὶ ἀνήκοοι ὄντες ἐσπουδάκασιν,
ὥσπερ ἀμέλει πολλοὶ πολλῶν διὰ τὴν ἄγνοιαν ἐπιθυμοῦσιν. πάν-
τες γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοὺς μὲν ἐμοὺς λόγους ἐπίστανται καὶ
διαφέρουσιν αὐτοὺς ἄλλοι ἀλλαχοῦ, ὥσπερ τὰ φαῦλα ᾄσματα οἱ
παῖδες ἐν ταῖς πόλεσιν ᾄδουσι τὸ πρὸς ἑσπέραν· καὶ τοὺς ἐμοὺς
λόγους σχεδὸν πάντες ἀλλήλοις ἀπαγγέλλουσιν, οὐχ ὅπως ἐρρή-
5 θησαν, ἀλλ' ἔτι βελτίους ποιήσαντες κατὰ τὴν αὑτῶν δύναμιν, οἱ μὲν
ἑκόντες ἐπανορθούμενοι καὶ δῆλον ὅτι αἰσχυνόμενοι τὸ μεμνῆσθαι
τοιούτων ἀλλάττοντες καὶ μετατιθέντες πολλὰ καὶ κρείττονα, οἱ δὲ
ἴσως καὶ ἄκοντες διὰ τὸ μὴ σφόδρα μεμνῆσθαι· ὥστε οὐκέτι ὀβο-
λοῦ, καθάπερ εἶπέ τις, εὔπορον ἐκ τῆς ἀγορᾶς πρίασθαι τὴν ἐμὴν
σοφίαν, ἀλλὰ κύψαντα ἀνελέσθαι χαμᾶθεν. σχεδὸν οὖν παραπλή-
σιον πεπόνθασιν οἱ ἐμοὶ λόγοι τῷ κεράμῳ τῷ Τενεδίῳ· καὶ γὰρ

---

1 *οὐκ αὐτοὶ* (hoc ord.) libri, transpos. Emp. 2 *ἐδοξάσατε* Cobetus; non probo 6 *ἐπιδείξειν* M 7 *λαμβάνω ὁδόν* vix sana; *ἐμβαίνω ὁδόν* Seld. *ἀπείδω* M 9 *καὶ διανοοῦμαι* T 11 *ἀναγκάζωμαι* T *ἄρά τι* UBT *λόγων* UT 14 *πειμέλης* M 17 *μὴ ἄρα* Geelius, *εἰ ἄρα* libri 18 *οὐ γάρ* T 19 *δὴ* Emp.; *ἤδη* libri 20 *ἐπιθυμοῦσι* UT 23 fortasse ⟨*οὕτω*⟩ *καὶ* 25 *αὐτῶν* UT 27 *πολλὰ καὶ κρείττονα* M m. pr. (corr. add. *τὰ*) *τὰ πολλὰ καὶ κρείττονα* UBT *πολλῷ κρείττονα* Emp. 29 *εἶπέ τις*: frgm. comici (Wil.) *εὐπορῶν* UBT *πριᾶσθαι* U 30 *χαμάθεν* B *χαμαθὲν* M *χαμόθεν* (*ο* fuit *α*) U *χαμόθεν* T

(88 R II) ἐκεῖθεν πᾶς μὲν ὁ παραπλέων ἐμβάλλεται κέραμον, οὐδεὶς δὲ ὑγιῆ
διακομίζει ῥᾳδίως, ἀλλὰ ⟨οἱ⟩ πολλοὶ σαθρὸν ποιήσαντες ἢ συντρί-
ψαντες ὄστρακα ἔχοντες λανθάνουσιν αὐτούς.

---

(26) ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΕΝ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ.

Λυδῷ, φασί, πράγματα οὐκ ἦν, ὁ δὲ ἐξελθὼν ἐπρίατο. 1
οὐκοῦν ὁ μὲν Λυδὸς δικαίως πράγματα εἶχεν αὐτὸς ἐπιθυμήσας,
ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπιθυμῶν πράγματα ἔχω δι᾽ οὐδὲν ἕτερον ὑπὸ ἀν-
θρώπων ἀδυνάτων καὶ φθονερῶν ἢ ὅτι δοκῶ στέργειν ὑμᾶς καὶ
τὰ μὲν εὖ πεποίηκα τὴν πατρίδα, ταῖς πρώταις ἴσην αὐτὴν ἀπο-
δείξας τιμῆς ἕνεκα, τὸ δὲ ποιήσω θεοῦ διδόντος. καὶ τοῦτο εἶπον 2
οὐκ ἀλαζονευόμενος ἄλλως, (αὐτοὶ γὰρ ἴστε οὐδεπώποτε ὑπὲρ τού-
των μνησθέντα με ἐν τοσούτοις λόγοις, οὓς εἴρηκα ἐν ὑμῖν) ἀλλ᾽
(505 M) ἀμυνόμενος τοὺς ἐμοὶ καὶ ὑμῖν βασκαίνοντας, ἵνα, ἐὰν μὲν δυνατὸν
ᾖ, διαρραγῶσιν, ὃ τῇ πόλει πάσῃ βέλτιστόν ἐστιν· εἰ δὲ μή, ἀλλ᾽
οὖν ὀδυνηθῶσιν. ὅτι δὲ ⟨οἱ⟩ αὐτοὶ πρὸς ἐμὲ ἀηδῶς ἔχουσι καὶ
πρὸς τὴν πόλιν αὐτοὶ μάρτυρές ἐστε, ἐὰν θέλητε μεμνῆσθαι καὶ
τῶν φιλούντων ὑμᾶς καὶ τῶν μισούντων. καίτοι ἐπιεικέστερον
(189 R II) ἐμοὶ χρῶνται ἢ ὑμῖν. ἐμοῦ μὲν γὰρ ἐνθάδε κατηγοροῦσιν, ὑμῶν
δὲ ἐπὶ τοῦ βήματος. ἐὰν οὖν Ἑλληνικοῖς, ὥσπερ εἴωθα, φαίνωμαι
παραδείγμασι χρώμενος, μὴ καταγελάσητε. οὐ γὰρ καταφρονῶ τῆς 3
πατρίδος, οὐδὲ ἀδυνάτους ὑμᾶς νομίζω αὐτοὺς συνιέναι τὰ τοιαῦτα,
οὐδὲ ἀπαίδευτον νομίζω οὔτε τὸν δῆμον οὔτε τὴν βουλήν. μάλιστα
μὲν οὖν ὑμᾶς βούλομαι τὸ ἦθος Ἑλληνικὸν ἔχειν καὶ μήτε ἀχαρί-
στους μήτε ἀξυνέτους ⟨εἶναι⟩· εἰ δὲ μή, λόγων γε τοιούτων ἀκούειν
οὐ χεῖρόν ἐστιν, ἐξ ὧν μοι δοκεῖτε καὶ τοῖς ἤθεσιν ἀμείνους ἂν
γενέσθαι. τί δὴ οὖν τὸ παράδειγμα; ἦν τις ἄνθρωπος ἐν Θήβαις 4
Ἐπαμεινώνδας λεγόμενος· οὗτος ἐφίλει τὴν πατρίδα πάντων μάλι-
στα· καιρῶν δὲ ἐπιλαβόμενος, οἷοι τότε ἦσαν, πολλὰ καὶ μεγάλα

---

1 ἐμβάλεται B 2 οἱ add. Emp. 3 αὐτοὺς T 4 ἐπριᾶτο UBMT
5 πρᾶγμα M 6 ἔχων M 9 τὸ δὲ UBMT, τὰ δὲ impressi 13 πάσι U
ἀλλ᾽ οὖν Emp., μᾶλλον libri 14 οἱ add. Casaub. αὐτοῖς M ἕξουσι UT
15 ἂν θέληται M 18 φαίνομαι U 23 εἶναι add. Reiske λόγων τε M
26 ἐπαμινώνδας UBT 27 καιρὸν BU m. pr.

εὐεργέτησεν. ἀντὶ γὰρ δειλῶν καὶ ἀδυνάτων καὶ ἄλλοις ὑπακουόντων πρωτεύειν ἐποίησεν ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀντιποιεῖσθαι. τότε μὲν γὰρ ταῦτα ἦν δυνατά, νῦν δ' ἕτεροι γεγόνασιν οἱ καιροί· πλὴν τά γε τῆς εὐνοίας καὶ τῆς προθυμίας ἀεί ποτε ὅμοια. οἱ γὰρ προδόται καὶ συκοφάνται καὶ πάντα πράττοντες κατὰ τῶν πολιτῶν καὶ τότε ἦσαν ἐν ταῖς πόλεσι· καὶ μὴν φιλοῦντες τὰς πατρίδας καὶ τοὺς πολίτας τοὺς αὐτῶν μηδὲν κακὸν πάσχειν ἐθέλοντες καὶ τὰς πατρίδας αὔξειν φιλοτιμούμενοι τότε μὲν πολλοὶ καὶ μεγάλα πράττοντες* καὶ ἐλάττω ποιεῖν ἀγαθὰ

5 δυνάμενοι. ὁ δ' οὖν Ἐπαμεινώνδας ἐκεῖνος ὑπὸ τῶν ἀνομοίων (190 I II) ἐμισεῖτο καί τινες ἦσαν οἱ διαβάλλοντες αὐτόν, ὁ δὲ δῆμος, ὡς ⟨ἂν⟩ δῆμος, ἠγνόει καὶ ἀνεπείθετο. καί ποτε τῶν ἀπεγνωσμένων τις καὶ ἀτίμων καὶ ὅτε ἐδούλευεν ἡ πόλις καὶ ἐτυραννεῖτο πάντα κατ' αὐτῆς πεποιηκὼς ἐν ἐκκλησίᾳ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐλοιδόρει, καὶ (506 M) πολλὰ καὶ χαλεπὰ ἔλεγε· πᾶς γὰρ ὁ ψευδόμενος οὐχ ὅ,τι ἀληθὲς εἴπῃ ζητεῖ, μηδέν γε ἀληθὲς λέγειν δυνάμενος, ἀλλ' εἴ τι χαλεπόν. καὶ αὐτὸς ἐπαναστὰς περὶ μὲν τῶν ἄλλων οὐκ εἶπεν οὐδ' ἀπελογήθη πρὸς οὐδέν, μόνον δὲ πρὸς ἐκεῖνον, τῇ δ' αὐτοῦ φωνῇ βοιωτιάζων Ἀλλά τοι Δαμάτηρ, ἔφη, κεχολωμένα γένοιτο. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀκούσαντες ἥσθησαν καὶ ἐγέλασαν εἰκότως, ἀναμνησθέντες οἶμαι τῆς ἐκείνου πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας καὶ τοῦ λοιδοροῦντος τῆς συκοφαντίας.

6 ἐγὼ μὲν οὖν εἴ τις λέγοι πρὸς ἐμὲ ἀνάξιον ἐμοῦ εἴτε ἄντικρυς εἴτε καὶ μετὰ σχήματος, ἵνα δοκῇ ῥήτωρ, καὶ ταῦτα οὐκ ὢν εὐσχήμων αὐτός, ἀποκρινοῦμαι αὐτῷ τὴν τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἀπόκρισιν. εὖ δ' ἴστε ὅτι ταῦτα ποιοῦσι καὶ λέγουσι βαρυνόμενοι τὴν ἐμὴν ἐπιδημίαν δι' ἄλλο μὲν οὐδέν· οὔτε γὰρ ἐνεδρεύω τινὰ τῶν πολιτῶν οὔτ' ἀργύριον λαμβάνω παρά τινος οὔτε δασμολογεῖν ἕτοιμός εἰμι τὴν χώραν τὴν ὑμετέραν οὔτ' ἐν τῇ ἀγορᾷ φαίνομαί τινι ὀχληρός· οὐ γάρ εἰμι ῥήτωρ· οὐδὲ εἶπον

1 εὐηργέτησεν B εὐεργέτησαν M 4 τῆς προδοσίας UBT ἀεί ποτε ὅμοιοι γὰρ UBT ἃ εἴπεται ὅμοιοι γὰρ M, corr. Reiske 6 καὶ τὰ (pro κατὰ) M 7 μὴν scripsi, νῦν libri αὐτῶν libri, corr. Emp. 9 lacunam post πράττοντες indicavit Reiskius, supplendum: νῦν δὲ ἐλάττους; νῦν δὲ ὀλίγοι Pflugkius 10 ἐπαμινώνδας UBT 11 ⟨ἂν⟩ add. Herwerden 13 δουλεύειν M κατὰ M 14 πεποιηκότων Reiske ἐπαμινώνδαν UBT ἐλοιδώρει M 15 πολλάκις χαλεπὰ M ἔλεγε:: (ν erasum) U ὁ ψευδόμενος ineptum, quia mentientem veri studiosum esse nemo opinabitur; exspecto: ὁ τοιοῦτος similia 16 μηθέν γε U 18 αὐτοῦ libri 20 ἤθησαν M 22 ἐγὼ μὲν οὖν scripsi, ἐγὼ γοῦν M ἔγωγ' οὖν B ἐγώ γ' οὖν UT 24 εὐσχημῶν UBT ἀποκρίνομαι M ἐπαμινώνδου UBT 26 οὐδὲ γὰρ T 27 συνεδρεύω M 29 σου pro οὐ M

ὑπὲρ οὐδενὸς ἢ ἑνὸς ἀνθρώπου δυστυχοῦς, ὃν ἐκώλυσα ὑπὸ τῶν
91 R II) συγγενῶν καὶ τῶν ἐπιτρόπων διασπασθῆναι, πρότερον μὲν αὐτοῦ
τὰ γράμματα ὑφῃρημένων καὶ πολλὰ τῆς οὐσίας διηρπακότων,
ὕστερον δὲ καταψευδομαρτυρούντων· ἄλλην δὲ οὐδεμίαν εἴρηκα 7
δίκην, ὥστε δι' οὐδὲν οὐδενὶ βαρύς εἰμι. ἀλλ' ἵνα, ἐάν ποτε
γένηται καιρὸς οἷον εὔχονταί τινες, ὅμοιος τῷ πρότερον, οἷος οὐκ
ἔσται· πλὴν εἰ γένοιτο, ἵνα μὴ παρῶ τῷ δήμῳ μηδὲ ἕξουσιν οἱ
συκοφαντούμενοι τὸν παραιτούμενον ἢ συναλγοῦντα. [καὶ διὰ τοῦτο
δυσκόλως ἐμὲ φέρει τις ἐπιδημοῦντα.] καὶ γὰρ εἰ πλείους ἦσαν,
ὥσπερ εἰσίν, οὐδεὶς ἐμοῦ φήσει μᾶλλον. ἐγὼ δὲ ἔχω παρρησίαν
πρὸς ὑμᾶς ὅσην οὐδείς. τῆς μὲν γὰρ εὐτυχίας τῆς ἐμαυτοῦ παρε-
χώρησα ὑμῖν, τῆς δὲ δυστυχίας τῆς ὑμετέρας μετέλαβον. καὶ νῦν 8
δεῖ με ἀποδημεῖν, οὐχ ὡς πρότερον ἀλύπως, πάντων με ἀγαπών-
(507 M) των καὶ θαυμαζόντων, ἀλλὰ μετ' ἔχθρας τινῶν· ἐπεὶ αὐτός γε
οὐδὲν ἔπαθον κακόν·

οὐ γάρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους.

οὐ μέντοι θαυμάζω τὰ παρόντα πράγματα· ἐπεὶ καὶ Σωκράτης
ἐκεῖνος, οὗ μέμνημαι πολλάκις, ἐν μὲν τῇ τυραννίδι τῶν τριάκοντα
ἔπραττε πάντα ὑπὲρ τοῦ δήμου καὶ τῶν κακῶν οὐδενὸς ἐκοινώ-
νησεν, ἀλλὰ καὶ πεμφθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον
οὐχ ὑπήκουσε, καὶ τοῖς τυράννοις ἄντικρυς ἐλοιδορεῖτο, λέγων
192 R II) ὁμοίους εἶναι τοῖς πονηροῖς βουκόλοις, οἳ παραλαβόντες ἰσχυρὰς
τὰς βοῦς καὶ πολλάς, ὀλίγας καὶ ἀσθενεστέρας ποιοῦσιν. ἀλλ' 9
ὅμως ὑπὸ τοῦ δήμου, δι' ὃν ἐκινδύνευεν, ὕστερον εὖ πράττοντος
διαβληθεὶς ὑπὸ συκοφαντῶν τινων ἀπέθανεν. ἦν δὲ ὁ κατήγορος
Μέλητος, βδελυρὸς ἄνθρωπος καὶ συκοφάντης. Ἀδικεῖ, φησί,
Σωκράτης, τοὺς νέους διαφθείρων καὶ οὓς μὲν ἡ πόλις θεοὺς
τιμᾷ μὴ τιμῶν, ἕτερα δὲ εἰσάγων καινὰ δαιμόνια· σχεδὸν αὐτὰ

---

5 βαρεῖς M 6 ὅμοιος Selden., ὁμοίως UBT ὅμως M οἷς BU m. pr. 7 παρὰ τῷ M οἱ om. M in rasura 8 καὶ διὰ τοῦτο — 9 ἐπιδημοῦντα ab hoc loco aliena; nam καὶ γὰρ — φήσει μᾶλλον intellegi nequeunt, nisi statim post ἐπιδημοῦντα inferuntur. Transponi possunt post μετέλαβον l. 12. Deleto καὶ l. 8 omnia sanari censet Wil. 10 ὥσπερ BM, ἤπερ U παῤῥησίαν ἔχω (hoc ord.) UBT 13 ἀποδιμεῖν M 14 μετὰ M ἐπεὶ αὐτός γε — 16 ἵππους. certum est haec opponi verbis τῆς δὲ δυστυχίας — μετέλαβον, quod sane vix fieri potest, si tradita lectio servatur. At illa transpositio, quam ad l. 6 significavi, huic quoque malo medetur: διὰ τοῦτο (scil. quia vestrorum malorum partem subii) in odium nonnullorum incucurri; ipse enim nihil detrimenti ceperam. Versus est Il. 1,154 18 μέμνηται U m. pr. 23 τὰς βόας libri, corr. Dind. 26 Μέλιτος U βδελοιρὸς M 28 αὐτὰ ταῦτα ἐναντία libri, corr. Dind.

10 τἀναντία οἷς ἐποίει Σωκράτης. ἐτίμα τε γὰρ τοὺς θεοὺς ὡς οὐδεὶς ἄλλος καὶ παιᾶνα ἐποίησεν εἰς τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Ἄρτεμιν, [τοῦτον ὃν ἐγὼ νῦν ᾄδω,] καὶ τοὺς νέους ἐκώλυε διαφθείρεσθαι οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὀνειδίζων καὶ προφέρων αὐτοῖς, εἴ τις ἄπληστος ἢ ἀκόλαστος ἢ τὰ τῆς πόλεως ἠργολάβει, τοὺς μὲν ἀπολύων ἐπ' ἀργυρίῳ, τοὺς δὲ συκοφαντῶν, τοὺς δὲ νησιώτας τοὺς ταλαιπώρους λεηλατῶν ἐπὶ προφάσει φόρων ἢ καταλογῇ στρατιωτῶν, ὥσπερ ἔνιοι ποιοῦσι παρ' ἡμῖν.

11 διὰ ταῦτα μισοῦντες αὐτὸν ἔφασαν διαφθείρειν τοὺς νέους. ἡ δ' ἐμὴ γραφὴ μείζων καὶ γενναιοτέρα σχεδὸν ἦν, κρυφαία τις, ὡς ἔοικεν· Ἀδικεῖ Δίων, τοὺς μὲν θεοὺς μὴ τιμῶν μήτ' ἐν θυσίαις μήτ' ἐν ὕμνοις, καταλύων τὰς πατρίους ἑορτάς, ἀναπείσας δὲ ἡγεμόνα πονηρὸν ὥστε τὸν μὲν δῆμον βασανίσαι καὶ ἐξελάσαι ὅσους ἂν δύνηται πλείστους, ἐνίους δὲ καὶ ἀποκτεῖναι, παρασχὼν ἀνάγκην αὐτοῖς ἑκουσίως ἀποθανεῖν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι πρεσβύτας ὄντας (508 R φυγεῖν μηδὲ ὑπομένειν καταλιπεῖν τὴν πατρίδα· συμπράττων δὲ καὶ νῦν ἅπαντα τῷ τυραννήσαντι τοῦ ἔθνους, καὶ ὅπως ἐκεῖνος (198 R II καλῶς ἀγωνιεῖται καὶ κατὰ κράτος παραλήψεται τὰς πόλεις καὶ τοὺς δήμους κατασκευάζων, ὅσον ἐστὶν ἐπ' αὐτῷ κατασκευάζειν·

15 διαφθείρων δὲ καὶ τὸν δῆμον αὐτὸς ἐφιστάμενος κατήγορος καὶ τοῖς αὑτοῦ ῥήμασι καὶ τῇ γλώττῃ παρανομῶν εἰς τοὺς πολίτας, εἰς τοὺς δημότας, καὶ πολλὰ ἕτερα ποιῶν, ἃ αἰσχύνομαι καθ' ἕκαστον λέγειν· πονηρὸν δὲ παράδειγμα παρέχων ἑαυτὸν καὶ νεωτέροις καὶ πρεσβυτέροις ἀπονίας καὶ τρυφῆς καὶ ἀπιστίας· δεκάζων δὲ τὸ πλῆθος, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ προφέρῃ τὰ τότε πραχθέντα, ἀλλὰ τοῦ μίσους καὶ τῆς ἐπιβουλῆς λήθην τινὰ ποιήσωνται. φέρε δὴ πρὸς ταῦτα ἀπολογήσομαι, ὦ ἄνδρες Προυσαεῖς, κἂν δοκῇ ὑμῖν ἀκούσασι, κατεψηφίσασθέ μου· καὶ γὰρ τοῦ Σωκράτους οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες κατεψηφίσαντο.

---

1 τε om. T 2 τὸν pro τὴν T 3 τοῦτον — ᾄδω seclusit Emp., defendunt Wil. et Bethe, qui ⟨καὶ⟩ νῦν 4 malim οὐκ ⟨αὐτοὺς⟩ μόνον 5 ἄπληστος ⟨ἦν⟩ Wil. 6 ἀπολλύων UB ἐν ἀργυρίῳ libri, corr. Valesius 7 ταλαιπόρους U m. pr. 10 κρυφαία τις UBT κρύφα τις M, κορυφαία τις impressi 12 καταλύοντας πατρίους M 14 πλείους MUT 16 καταλείπειν M δὲ καὶ Reiske, τε καὶ libri 17 τοῦ ἔθνους scripsi, τοὺς θεοὺς libri 21 αὐτοῦ libri, corr. Emp. 24 ἀπορίας libri, ἀπονίας Geelius τρυφῆς Reiske, τροφῆς libri 27 ἂν M 28 καταψηψίσασθε (ε a corr.) U

(94 R II) (27) ΦΙΛΟΦΡΟΝΗΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΕΙΣΗΓΟΥΜΕΝΗΝ ΑΥΤΩΙ ΤΙΜΑΣ.

Ἐμοί, ὦ ἄνδρες πολῖται, οὔτε ὄψις ἡδίων ἐστὶ τῆς ὑμετέρας 1
οὔτε φωνὴ προσφιλεστέρα οὔτε τιμαὶ μείζους τῶν ἐνθάδε οὔτε
ἔπαινος λαμπρότερος ἢ ὁ παρ᾽ ὑμῶν· οὐδ᾽ ἂν ξύμπαντες οἱ Ἕλ-
ληνες, πρὸς δὲ αὐτοῖς ὁ Ῥωμαίων δῆμος ἐμὲ θαυμάζωσι καὶ ἐπαι-
νῶσιν, οὐκ ἂν οὕτως τοῦτο εὐφράναι τὴν ἐμὴν διάνοιαν. τῷ γὰρ
ὄντι πολλὰ σοφὰ καὶ θεῖα εἰρηκὼς Ὅμηρος οὐδὲν σοφώτερον ἔφη
τούτου τοῦ ἔπους οὐδὲ ἀληθέστερον ,ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος.'
εὖ μέντοι ἐπίστασθε ὅτι τὰς τιμὰς ἔχω πάσας, καὶ ὅσας νῦν εἰση- 2
γεῖσθε καὶ εἴ τινες ἄλλαι εἰσίν, ἐν τῇ ὑμετέρᾳ εὐνοίᾳ καὶ φιλίᾳ
(99 M) καὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐγὼ δέομαι. τοῦτο γὰρ ἀνθρώπῳ ἱκανώτατον
ἐπιεικεῖ, τὸ ἀγαπᾶσθαι ὑπὸ τῶν αὑτοῦ πολιτῶν, καὶ ὁ τοῦτο ἔχων
τί ἂν ἔτι προσδέοιτο εἰκόνων ἢ κηρυγμάτων ἢ προεδριῶν; ἀλλ᾽
οὐδὲ ,χρυσοῦς σφυρήλατος' ἱστάμενος ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις
(95 R II) ἱεροῖς. ἓν γὰρ ῥῆμα πλείονος ἄξιον ἀπ᾽ εὐνοίας ῥηθὲν καὶ φιλίας
ἢ τὸ ξύμπαν ἐν ἀνθρώποις χρυσίον καὶ στέφανοι καὶ τὰ ἄλλα,
ὅσα δοκεῖ λαμπρά· ὥστε μοι πειθόμενοι οὕτω ποιεῖτε. εἰ δὲ ἄρα 3
καὶ τοιαύτας τινὰς δεῖ με τιμὰς ἔχειν, πολλαί μοι καὶ ἄλλαι εἰσὶ
παρ᾽ ὑμῖν, τοῦτο μὲν αἱ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ὅσαις ἐκεῖνον ἐτι-
μήσατε, ὡς ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ ὅσον ἔζη χρόνον δικαίως προεστῶτα
τῆσδε τῆς πόλεως, τοῦτο δὲ τῆς μητρός, ἧς ὑμεῖς ἱδρύσασθε καὶ
ἄγαλμα καὶ ἱερόν, τοῦτο δὲ αἱ τῶν πάππων καὶ αἱ τῶν ἄλλων 4
προγόνων, ἔτι δὲ αἱ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν. καὶ
γὰρ ἀνδριάντας πολλοὺς καὶ ταφὰς δημοσίας καὶ ἀγῶνας ἐπιτα-
φίους καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ τίμια, ⟨ἃ⟩ ἐκείνοις παρὰ τῆσδε τῆς
πόλεως γέγονεν, [ὧν] οὐδενὸς ἐγὼ ἐπιλέλησμαι, ἀλλὰ ἐπίσταμαι
πάντα ὡς οἷόν τε μάλιστα, καὶ οἶμαι τὰς ὑπὲρ τούτων χάριτας

---

1 ὄψης M 7 γλυκεῖον M cf. Od. 9,34 8 ἐπίστασθαι M ἐπίστασθε (ε a corr.) U εἰσηγεῖσθαι M 11 αὐτοῦ UT 12 ἀλλ᾽ οὐδὲ — 14 ἱεροῖς. num ipse Dio ellipsi usus est? an praestat ante ἀλλ᾽ οὐδὲ e. q. s. supplere: οὐδὲ γὰρ πλέον ἂν ἔχοι οὐδὲν ἀπὸ τούτων 13 χρυσοῦς B χρυσοῦ ceteri σφυρήδατος M χρυσοῦς σφυρήλατος ex Cypselidarum epigrammate 19 ἔξῃ M 20 ὑδρύσασθε B 21 αὐτῶν pro αἱ τῶν B 24 πολλὰ τίμια UT ἃ addidi, propter cuius iacturam ὧν interpolatum erat 26 καίο-μαι M ὑπὲρ τούτου UBT

αὐτὸς ὑμῖν ὀφείλειν, καὶ εὔχομαι τοῖς θεοῖς ἱκανὸς γενέσθαι ἀπο-
τίνειν. πολλοῦ μὲν γὰρ ἐπίσταμαι κἀκείνους γενομένους ἀξίους
καὶ δικαίως ἁπάντων τυχόντας, ὅμως δὲ ἐν ἅπασιν ὑπερέβαλεν ἡ
πόλις. καὶ γὰρ ὅσα οὐκ ἐδυνήθησαν βουληθέντες διὰ τύχην τινά, (196 R II
5 *καὶ τούτων αὐτοῖς χάριν ἀπεδίδου ἡ πατρίς. ὁ γοῦν πάππος ὁ*
ἐμός, εἰ ἐπὶ πλέον ἀπώνατο τῆς φιλίας τοῦ τότε αὐτοκράτορος,
ἀλλὰ μὴ βραχὺς παντελῶς ἐγένετο ⟨ὁ⟩ χρόνος, διενοεῖτο, ὥς φασιν,
ἐλευθερίαν τῇ πόλει λαβεῖν καὶ ἤδη περὶ τούτου πεποίητο τὸν
λόγον. οὐ δεῖ δὲ ἀπελπίζειν, ἕως ἂν ἀγαθοὺς καὶ φιλοτίμους
ἄνδρας ἡ πόλις φέρῃ ὁποίους καὶ τοὺς νῦν. ἐγὼ γὰρ ἐν πολλαῖς
γεγονὼς πόλεσιν οὐκ οἶδα βελτίους ἄνδρας τῶν παρ' ὑμῖν. ἔλεγον
δ' ἂν ἐπὶ πλέον καθ' ἕκαστον, εἰ μὴ σχεδὸν ἅπαντας συγγενεῖς
ὄντας ὤκνουν ἐπαινεῖν, καὶ ὥσπερ ἔρανόν τινα ἀποδιδοὺς τῶν εἰς
6 *ἐμαυτὸν ἕνεκα τιμῶν. ἠκροασάμην γὰρ δὴ καὶ τούτων καίτοι* (510 M)
σφόδρα αἰδούμενος ὅμως διὰ τοὺς λέγοντος αὐτούς, ἀγάμενος τῶν
ἀνδρῶν τό τε ἄφθονον καὶ τὴν προθυμίαν, ἔτι δὲ τὴν περὶ τὸ
εἰπεῖν δύναμιν. οὐ δὴ θαυμαστόν, εἰ ἐγὼ πατρίδα τοιαύτην οὕτω
σφόδρα ἠγάπηκα ὥστε οὔτ' ἂν Ἀθήνας οὔτε Ἄργος οὔτε Λακε-
δαίμονα, αἵπερ εἰσὶ πρῶται καὶ ἐνδοξόταται τῶν Ἑλληνίδων, εἱλό- (197 R II)
μην ἂν εἶναί μοι πατρίδας πρὸ ταύτης· καὶ τοῦτο ἔργῳ ἐδήλωσα.
πολλῶν γὰρ πολλαχῇ παρακαλούντων με καὶ μένειν καὶ προΐστα-
σθαι τῶν κοινῶν οὐ νῦν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρότερον, ὅτε ἤμην φυ-
γάς (καὶ ψηφίσματα ἔπεμψάν τινες πρὸς τὸν αὐτοκράτορα χάριν
εἰδότες τῆς εἰς ἐμὲ τιμῆς), οὐδὲ πώποτε ἄχρι λόγου τὸ τοιοῦτον
ὑπεσχόμην, ἀλλ' οἰδ' οἰκίαν ἢ χωρίον ἐκτησάμην παρ' ἑτέροις,
7 *ὡς μηδὲν ᾖ μοι σημεῖον ἀλλαχοῦ πατρίδος. καὶ γὰρ ⟨ἂν⟩ εἴη δεινόν,*
εἰ οἱ ἄνθρωποι ἀδικώτεροι ἔσονται τῶν μελιττῶν. οὐδέποτε γὰρ
ἐκείνων μία καταλιποῦσα τὸ αὑτῆς σμῆνος εἰς ἕτερον μετέστη τὸ
μεῖζον ἢ μᾶλλον εὐθενοῦν, ἀλλὰ τὸν ἴδιον ἑσμὸν πληροῖ τε καὶ
αὔξει, κἂν ψυχρότερον ᾖ τὸ χωρίον καὶ αἱ νομαὶ χείρους καὶ ἡ
δρόσος ἐλάττων κἂν δυσκολώτερον τὸ ἔργον τὸ περὶ τὰ κηρία κἂν

---

1 *ἀποτείνειν* M 2 *πολλοῦ* Casaub., *πολλοὺς* libri *γὰρ* om. B 6 *ἐπὶ πλέον* scripsi, *ἐπὶ πλεῖον* libri cf. l. 12 7 *ὁ* add. Reiske 8 *λαβεῖν τῇ πόλει* (hoc ord., at *τῇ πόλει* superscr.) B *τὸν* om. UT 9 *ἐλπίζειν* UT 10 *φέρῃ* e *φέρει* corr. T 15 *ὅμως δὲ* T 17 *οὐ δὴ* Pflugk, *οὐδὲ* UBM *οὐδὲν* T *εἰς* pro *εἰ* M 18 *Ἀθῆναι* M 20 *ἔργα* MT 22 *νῦν* om. UT 23 exspecto *καὶ ⟨γὰρ⟩* in parenthesi 26 *ἂν* om. UBM, habet T 27 *μελισσῶν* UT 28 *καταλ::::πουσα* U (*ι* interpos. m. sec.) *τὸ αὑτῆς* UBT *ταύτης* M, corr. Emp. *μεθέστη* M *μετέβη* B 29 *εὐσθενοῦν* UT *ἐσμὸν* UT *τε* om. UBT 31 *κηρία* Emp., *χωρία* libri

*ὁ γεωργὸς ἀμελέστερος. οὕτως δὲ ἄγαν αὐτάς φασι φιλεῖν ἀλλή-
λας καὶ τὸ ἴδιον σμῆνος ἑκάστην, ὥστε ἐπειδὰν ἔξω ⟨ὑπὸ⟩ χει-
μῶνος ἀποληφθῶσι πολλοῦ γενομένου πνεύματος, λίθον εἰς τοὺς
πόδας ἑκάστη λαβοῦσα ὥσπερ ἕρμα οὕτως πέτονται, ὅπως μὴ
παρενεχθῶσιν ὑπὸ τοῦ πνεύματος μηδὲ τοῦ σμήνους διαμάρτωσιν.*
(198 R II) *ὅταν δὲ δὴ καὶ πρόθυμον οὕτως καὶ ἀγαθὴν ἔχῃ τις πατρίδα, πῶς* 8
*οὐ χρὴ πάντα τἄλλα περὶ ἐλάττονος ποιεῖσθαι ταύτης; ἃ ἐγὼ
λογιζόμενος χαίρω, ὁρῶν καὶ τὸν υἱέα τὸν ἐμαυτοῦ καὶ τὸν ἀδελ-
φιδοῦν καὶ τοὺς ἄλλους νεανίσκους (πολλοὺς δὲ ὁρῶ σὺν θεῷ καὶ
ἅπαντας ἀγαθῶν γονέων καὶ τό γε εἶδος ἀγαθοῖς ὁμοίους) οὕτως*
(511 M) *διανοουμένους ὡς φιλονικήσοντας ἀλλήλοις ἄνευ φθόνου καὶ ζηλο-
τυπίας καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὑπὲρ ἀρετῆς καὶ εὐδοξίας τῆς
τε αὐτῶν καὶ τῆς πατρίδος καὶ ὅπως πρωτεύσῃ ἕκαστος ἐν τῇ
πατρίδι τῷ δίκαιός τε εἶναι καὶ φιλόπολις καὶ μὴ ἀδύνατος ἀγα-
θόν τι ποιεῖν καὶ αὔξειν τὴν πατρίδα. εὖ γὰρ ἴστε ὅτι οὐ μεγίστη* 9
*τῶν πόλεων οὖσα οὐδὲ πλεῖστον χρόνον οἰκουμένη πολλῶν γνωρι-
μωτέρα ἐστὶ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, καὶ σχεδόν τι πρὸς
ἅπαντας ἀγωνιουμένους τοὺς Ἕλληνας πάλαι παρέχει τοὺς αὑτῆς
πολίτας οὐκ ἐν τοῖς ὑστάτοις οὐδ' ἐν τοῖς τρίτοις ἢ δευτέροις
ἀριθμουμένους. λέγω δὲ οὐχ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τοῦτον ἐγὼ τὸν λόγον,
ἀλλὰ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ὧν οἱ μὲν ἀποδημήσαντες καὶ πλείοσι φανε-
ροὶ γενόμενοι φανερὰν τὴν δόξαν ἐκτήσαντο, οἱ δὲ ἐνθάδε πολι-
τευόμενοι καὶ μένοντες οὐδὲν χείρους ἐκείνων εἰσίν· οὔτε περὶ τοὺς
λόγους οὔτε περὶ τὰ ἔργα. ὁρῶ δὲ οὐ μόνον ἀπὸ λόγων, ἀλλὰ καὶ* 10
*ἀπὸ φιλοσοφίας ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ἀξιολόγους γιγνομένους ἐν
τῇ πόλει· ὑπὲρ ὧν ἐγὼ καὶ ἰδίᾳ τοὺς νέους καὶ κοινῇ, ὅταν ᾖ
καιρός, οὐκ ὀκνήσω παρακαλεῖν. καὶ τὸν δῆμον ὑμᾶς ἀξιῶ, ἃ μὲν*
(199 R II) *ἔστι παρὰ τῶν κρατούντων, ταῦτα ἐλπίζειν ὡς ἐσόμενα καὶ εὔχεσθαι
συμβαίνειν τινὰ τιμὴν ἢ δόξαν ἢ εὐπορίαν χρημάτων· ἃ δὲ ἔστι
παρ' αὑτῶν, ἔχειν, εὐταξίᾳ τῶν ἄλλων δήμων διαφέροντας, αἰδοῖ,
τῷ πείθεσθαι τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι, φιλεργίᾳ, σωφροσύνῃ τῇ
περὶ τὸν καθ' ἡμέραν βίον, τῷ μήτε τῶν σωμάτων ἀμελεῖν μήτε
τῆς ψυχῆς, καθ' ὅσον ἑκάστῳ σχολὴν δίδωσι τὰ αὑτοῦ πράγματα,*

---

1 *γεοργὸς* T *ουτω* B 2 *ὑπὸ* add. Reiske, *πνεύματος* deleri mavult Wil. 3 *ἀπολειφθῶσι* :: (*ν* eras.) U *ἀπολειφθῶσι* B *πνς̄* UT (i. e. *πνεύματος*) 4 *οὕτω* B *πέτανται* UBT 6 *οὕτω* B *ἔχη* (*η* in ras.) U *ἔχει* T 10 *οὕτω* BT 11 *φιλονεικήσοντας* UBT 13 *αὐτῶν* UT *πρωτεύσει* M *προτεύσηι* U m. pr. 18 *αὐτῆς* UT 21 *ἀλλ'* BT 30 ita distinxit Geelius probante Emperio 31 *τὸ* pro *τῷ* U m. pr. B *φιλεργίαις* libri, corr. Reiske ex interpr. 32 *τὸ* U m. pr. B *τῶν αὐτομάτων* T 33 *αὐτοῦ* libri

τῷ προθύμως ἐκτρέφειν τέκνα καὶ παιδεύειν, τῷ παρέχειν Ἑλλη-
νικὴν τῷ ὄντι καὶ ἀθόρυβον καὶ καθεστῶσαν τὴν πόλιν καὶ τὸ
δριμὺ καὶ τὸ ἀνδρεῖον τῆς φύσεως καὶ τὴν σύνεσιν ἐπὶ τὰ μείζω
καὶ καλλίω τρέπειν, διχοφροσύνης δὲ καὶ ταραχῆς καὶ τοῦ προσ-
11 κρούειν ἀλλήλοις ὡς οἷόν τε ἀπέχεσθαι. ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες,
καὶ δήμου παιδεία καὶ πόλεως ἦθος φιλόσοφον καὶ ἐπιεικές. καὶ (512 M)
οὐ μόνον Λακεδαιμονίοις οὐδὲ Ἀθηναίοις τὸ παλαιὸν καὶ ἄλλοις
τισὶ συνέβη διὰ τὸ κοσμίως πολιτεύεσθαι μεγάλας καὶ ἐπιφανεῖς
[καὶ] ἐκ πάνυ μικρῶν καὶ ἀσθενῶν ἀποδεῖξαι τὰς πόλεις, ἀλλὰ
καὶ τῶν νῦν ἔξεστι τὸ τοιοῦτον τοῖς βουλομένοις. ταῦτα γὰρ ὑμᾶς
ἐπιτηδεύοντας πλέον ὀνήσει καὶ τοῦ πλήθους τῶν βουλευτῶν καὶ
τοῦ παρ' ὑμῖν τὰ πράγματα ἄγεσθαι καὶ τοῦ πρόσοδόν τινα χρη-
μάτων ἔξωθεν ὑμῖν ὑπάρξαι καὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς, ἐὰν ἄρα
12 καὶ τούτου τύχητέ ποτε. εὖ γὰρ ἴστε ὅτι τὴν μὲν λεγομένην ἐλευ- (200 R II)
θερίαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦθ', ὃ παρὰ τῶν κρατούντων καὶ δυνα-
μένων γίγνεται, ἐνίοτε οὐ δυνατὸν κτήσασθαι· τὴν δὲ ἀληθῆ ἐλευ-
θερίαν καὶ ἔργῳ περιγιγνομένην τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἀνὴρ καὶ
πόλις ἑκάστη παρ' αὑτῆς λαμβάνει, μεγαλοφρόνως καὶ μὴ ταπεινῶς
μηδ' ἀνελευθέρως διοικοῦσα τὸ καθ' αὑτήν. ἵνα δὲ καὶ ἀλλα-
χόθεν εἰδῆτε τὴν ἐμὴν γνώμην, ἀναγνώσομαι ὑμῖν ἐπιστολὴν ἥν
τε αὐτὸς ἐπέστειλα τῷ αὐτοκράτορι, ὅτε ἐκλήθην, ὅτι ἐν ἐκείνῃ
παρεκάλουν ἀφεθῆναι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἣν ἐκεῖνος ἀντέγραψεν.

---

(28) ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΠΩΣ ΕΣΧΗΚΕ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ. (201 R II)

1 Ἄνδρες πολῖται, βούλομαι ὑμῖν ἀποδοῦναι λόγον τῆς ἐπιδημίας ταύτης, ἐπειδὴ καὶ βραχὺν οἴομαι τὸν λοιπὸν ἔσεσθαί μοι χρόνον. τὴν μὲν γὰρ φυγὴν ὅπως διήνεγκα, μὴ φίλων ἐρημίας

---

1 τῶν pro τῷ M 4 πρέπειν T 5 οἴονται M 9 καὶ seclusi σμικῶν B 11 πλέον νήσει M πλέονονήσει U (ον prius a m. sec.) 12 καὶ τῶν T 14 τὸ τούτου M 15 τοῦτο pro τοῦθ' ὅ M τοῦτο mutatum in τοῦθ' ὅ U 16 ἐνίοτε γίγνεται (hoc ord.) libri, transpos. interpunxit Pflugk κτίσασθαι M 17 περιγενομένην T 18 πόλεις M αὐτῆς M αὑτοῖς BT 19 μηδὲ εὐθορύβως M μηδὲ ῥαθύμως UBT, μηδ' ἀνελευθέρως scripsi, lectionem UB interpolatam esse ratus, in archetypo fuisse: μηδευθορως (scil. ab Δ ad Λ scribentis oculus aberraverat) unde M μηδ' εὐθορ[ύβ]ως; εὐθορύβως genuinum censet Wil. 20 ἴδητε M 21 ἐπέστιλα M ὅτι ἐν Reiske, ὅτε ἐν libri 22 ἐκεῖνοι T 26 τὸ pro τὸν M

ἡττηθεὶς, μὴ χρημάτων ἀπορίας, μὴ σώματος ἀσθενείας, πρὸς δὲ τούτοις ἅπασιν ἐχθρὸν ἀνεχόμενος οὐ τὸν δεῖνα οὐδὲ τὸν δεῖνα τῶν ἴσων τινὰ καὶ τῶν ὁμοίων ἐνίοτε φθεγγομένων, ἀλλὰ τὸν ἰσχυρότατον καὶ βαρύτατον καὶ δεσπότην ὀνομαζόμενον καὶ θεὸν (518 M) παρὰ πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, τὸ δὲ ἀληθὲς ὄντα δαίμονα πονηρόν, καὶ ταῦτα οὐ θωπεύων αὐτὸν οὐδὲ τὴν ἔχθραν παραιτούμενος, ἀλλὰ ἐρεθίζων ἄντικρυς καὶ ⟨τὰ⟩ προσόντα κακὰ μὰ Δί' οὐ μέλλων νῦν ἐρεῖν ἢ γράψειν, ἀλλὰ εἰρηκὼς ἤδη καὶ γεγραφώς, (202 R II) καὶ τούτων πανταχῇ τῶν λόγων καὶ τῶν γραμμάτων ὄντων, οὐχ ὑπὸ μανίας καὶ ἀπονοίας ταῦτα πράττειν ἐπαιρόμενος, ἀλλὰ κρείττονι πεποιθὼς δυνάμει καὶ βοηθείᾳ ⟨τῇ⟩ παρὰ τῶν θεῶν, ἧς καταφρονοῦσιν οἱ πολλοὶ καὶ ἀνωφελῆ νομίζουσιν. τὸ δὲ περὶ τούτων 2 καθ' ἕκαστον λέγειν ἡγοῦμαι εἶναι περιττόν. παρ' ἄλλοις γὰρ μᾶλλον γιγνώσκεται ταῦτα καὶ τυγχάνει δόξης καὶ τιμῆς τῆς προσηκούσης. παρ' ὑμῖν δὲ ἂν διεξίω τὸν τῆς φυγῆς χρόνον, ὀδύρεσθαί με φήσει τις, πολὺ δὲ μᾶλλον ἀλαζονεύεσθαι. τελευτήσαντος δὲ ἐκείνου καὶ τῆς μεταβολῆς γενομένης ἀνῄειν μὲν πρὸς τὸν βέλτιστον Νέρβαν. ὑπὸ δὲ νόσου χαλεπῆς κατασχεθεὶς ὅλον ἐκεῖνον ἐζημιώθην τὸν καιρόν, ἀφαιρεθεὶς αὐτοκράτορος φιλανθρώπου κἀμὲ ἀγαπῶντος καὶ πάλαι φίλον. καὶ ὀμνύω τοὺς θεοὺς ὑμῖν ἅπαντας, οὐκ ἐφ' οἷς ἂν εἰς ἐμαυτὸν ἢ τῶν ἐμῶν τινα ἔλαβον, (203 R II) οὐκ ἐπὶ τούτοις ἄχθομαι διαμαρτών, ἀλλ' ἐφ' οἷς ὑμῖν καὶ δημοσίᾳ τῇ πόλει παρασχεῖν ἐδυνάμην, ταύτην ἐγὼ μεγάλην ἀριθμῶ βλάβην καὶ ζημίαν. ὧν γὰρ νῦν ἐτύχομεν, τότε ἐξῆν ταῦτα ἔχειν καὶ τῷ 3 παρόντι καιρῷ πρὸς ἑτέρας κεχρῆσθαι δωρεάς. ἐπεὶ δ' οὖν ὑπῆρξε παρὰ τούτου φιλανθρωπία καὶ σπουδὴ τοσαύτη περὶ ἡμᾶς ὅσην ἐπίστανται μὲν οἱ παρατυχόντες, ἐγὼ δὲ ἂν λέγω νῦν, σφόδρα λυπήσω τινάς· ἴσως δὲ οὐδὲ φανεῖται πιστὸς ὁ λόγος τὸ τηλικαύ- (204 R II) της τιμῆς τυγχάνοντα καὶ συνηθείας καὶ φιλίας ἅπαντα ταῦτα ἐᾶσαι καὶ παριδεῖν, ἐπιθυμήσαντα τῆς ἐνταῦθα ταραχῆς καὶ τῆς ἀσχολίας, ἵνα μηδὲν εἴπω πλέον· ὅμως δ' εἰς οὐδὲν τῶν ἰδίων

3 ὁμοίως UBT   ἐνίοτε corruptum; fortasse fuit ἀνιάτε i. e. ἀνθρώπειά τε   7 καὶ πρόσοντα κακὰ BM καίπερ ὄντα κα κακὰ U καίπερ ὄντα κακὸν T, τὰ add. Emp.   8 νῦν om. M   γράψειν Cobetus (Hertlein), γράφειν libri   10 κρίττονι M   11 τῇ add. Reiske   14 γινώσκεται UT   15 τῆς προς ἡμᾶς UT τῆς πρὸς ὑμᾶς B   16 μᾶλλον πολὺ (hoc ord., om. δὲ) M   17 ἀνῄει M   18 τὸν om. B   23 βλάβην (η a corr.) U   25 κεχρῆσθε M   26 τοιαύτη libri, corr. Emp.   27 μὲν οἱ Emp., μόνοι οἱ libri   28 τινὰ M   δὲ om. M   τῷ pro τὸ TU m sec.

κατεθέμην τὸν καιρὸν ἐκεῖνον οὐδὲ τὴν τοῦ κρατοῦντος εὔνοιαν
οὐδὲ ἀπὸ μέρους, οἷον τὰ τῆς οὐσίας ἐπανορθώσας διεφθαρμένης
ἢ προσλαβών τινα ἀρχὴν ἢ δύναμιν, ἀλλ' ἅπαν ὅσον ποτὲ ἦν εἰς (514 M)
4 *ὑμᾶς ἔτρεψα καὶ μόνον εἶδον τὸ τῆς πόλεως. ταῦτα δὲ εἰ μὲν*
ἐστι χρήσιμα ⟨καὶ⟩ μεγάλα, [ἢ] μὴ πολλοῖς ὑπάρξαντα ἑτέροις ἀλλ'
ἢ μιᾷ πόλει, καὶ ταύτῃ σχεδόν τι τῶν ἐλλογιμωτάτων κατὰ τὴν
Ἀσίαν καὶ τηλικοῦτον ἐχούσῃ δίκαιον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, τοῦ
θεοῦ παρ' ἐκείνοις μαντευσαμένου καὶ προειπόντος τὴν ἡγεμονίαν
αὐτῷ καὶ πρώτου πάντων ἐκείνου φανερῶς αὐτὸν ἀποδείξαντος
τῶν ὅλων κύριον· οὐ λέγω τοιοῦτον οὐδέν. ὅτι ⟨δ'⟩ ὑμεῖς μάλιστα
τούτου ἐπεθυμεῖτε, καὶ χρόνος ἦν πολύς, ὃν ἠλπίζετε, ἐξηπάτησθε,
τοῖς ὑποσχομένοις μόνον τῶν ἰδιωτῶν (οὐ γὰρ δὴ τῶν ἡγεμόνων
οὐδεὶς οὔτε προσεδόκησε πώποτε οὔτε ὑπέσχετο) τιμὰς ὑπερβαλ-
λούσας ἐδίδοτε πρὸ πολλοῦ τῆς πόλεως ἀπαντῶντες πανδημεὶ ⟨ἢ⟩ (205 B II)
5 *περιμένοντες ἐν ἑτέραις πόλεσι· τοῦτο ἴσως ἐννοεῖν ἄξιον. καίτοι*
σμικρῶν γενομένων καὶ οὐδενὸς ἀξίων, τὸν ἄνδρα τὸν γενναῖον καὶ
μὴ φθόνου καὶ βασκανίας ἥττονα τότε ἐχρῆν λέγειν ὅτι μαίνεσθε
καὶ παρανοεῖτε τοιούτων ἐξεχόμενοι σφόδρα οὕτως καὶ θεραπεύοντες
ἀνθρώπους οὕτω ταπεινοὺς ἐπὶ πράγμασιν οὔτε ἀναγκαίοις οὔτε
μεγάλοις, καὶ ταῦτα ἀδήλοις ἔτι καὶ μηδὲν ἔχοντες βέβαιον. ἀλλ'
οἶμαι χαλεπὸν μὲν ἦν αὐτοῖς καὶ ὁπωσοῦν γενόμενόν τι τούτων.
οὐ μὴν ὁμοίως ἐλύπει τὸ τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα [τῶν ἡγεμόνων]
εἶναι τὸν ποιήσαντα καὶ παρασχόντα, μὴ τῶν ἡμετέρων τινὰ πολι-
τῶν. ἔτι δὲ ἐλπὶς ὑπῆει καὶ ἔθελγεν αὐτοὺς ὡς οὐδέποτε ⟨ἂν⟩
6 *γενομένων. καίτοι καὶ τοῦτο ἀκήκοα πολλῶν ἐγὼ λεγόντων ὡς*
πρότερον ἀντιγράψαντος περὶ τῆς διοικήσεως τῶν ἡγεμόνων τινὸς
καὶ τοῦ πράγματος ἀποτευχθέντος πολλοὶ κατεγέλων τῆς πόλεως,
οὐ τῶν ἀστυγειτόνων (ἧττον γὰρ ⟨ἂν⟩ ἦν τὸ δεινόν) ἀλλὰ τῶν πολι-

---

3 *ἀλλα πᾶν* UBT 4 scribendum: *ταῦτα δ' ὅτι μέν* 5 *καὶ* add. Reiskius *ἢ* seclusi 6 *ταυτὶ* M *τὴν οὐσίαν* UBT 7 *τηλικούτων* T 9 *πρὸ τοῦ* pro *πρώτου* M 10 *δ'* add. Selden. 11 *τοῦτο* libri, corr. Emp. *ἐπιθυμεῖτε* libri, corr. Reiske *ἐξηπατῆσθαι* libri, corr. Emp. 12 *τῶν ἰδιωτῶν* Emp. *τῶν ἡγεμόνων* libri *δὴ* om. B *τῶν ἡγεμόνων* Emp., *τῶν ἰδιωτῶν* libri 14 *ἀπαντῶντες* Selden., *ἅπαντες* libri *ἢ* addidi, *καὶ* Selden. 15 *τούτοις ὡς* libri corr. Emp. 17 *μαίνεσθαι* M *μένεσθε* U m. pr. 18 *τοιοῦτον* U m. pr. *οὗτω* B 19 *ταπεινῶς* UT 20 *ἔχοντας* (a corr. superscr. ουσι) U *ἔχουσι* T 22 *το* om. M *καὶ τὸν δεῖνα* om. UBT *τῶν ἡγεμόνων* del. Emp. 24 *ἐθέλγειν* M *ἂν* add. Emp., possit etiam *γενησομένων* 26 *πρᾳότερον* MT *πραώτερον* B *πραότερον* (*ό* ex *ω*) U corr. Emp. 28 *ἂν* add. Pflugk *τοῦτο* pro *το* Emp.

τῶν, ὡς μειζόνων ἢ καθ' αὑτὴν ἐφιεμένης καὶ διαφερούσης οὐδὲν
κατὰ τὴν ἀφροσύνην τῶν παίδων τῶν βασιλέων. καὶ ταῦτα λέ-
γοντες οὐκ ᾐσχύνοντο διασύροντες τὴν αὑτῶν πατρίδα καὶ καθαι-
(515 M) ροῦντες ἐν τοῖς λόγοις αὐτοὺς ἀνοήτως. εἴτε γάρ εἰσι τῶν πρω-
206 R II) τευόντων ἐν αὐτῇ ἢ τιμωμένων, αὐτοὺς καθαιροῦσιν ἀσθενοῦς καὶ
ἀδόξου πόλεως προεστηκότες· εἴτε τῶν ἀπερριμμένων εἰσὶ καὶ
τῶν ὑστάτων, ἔτι μείζω καὶ χαλεπωτέραν ποιοῦσι τὴν ἀτιμίαν αὐτοῖς,
εἰ τῆς ἐσχάτης πόλεως ἔσχατοι τυγχάνουσιν ὄντες. ἵνα δὲ μὴ διὰ 7
τοὺς ἐμπίπτοντας λόγους τοῦ προτεθέντος ἐκκρουσθῶ, τούτων
ὅπως δήποτε ληφθέντων καὶ κομισθέντων ἐνταῦθα, σκοπεῖτε εἴ
τῳ βαρὺς γέγονα τῶν πολιτῶν ἢ κατ' ἰδίαν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ λέγων
ἢ κοινῇ προφέρων καὶ ὀνειδίζων χάριτας ἢ προαγαγὼν τινας ὧν
ἐβουλόμην· ἢ τοὐναντίον οὐκ ἔλαττον ἑκατὸν βουλευτῶν καταλε-
γέντων ἕτεροι μὲν εἰσήγαγον φίλους αὑτῶν καὶ παρεσκεύασαν ὅπως
ἕξουσι τοὺς συναγωνιζομένους καὶ βοηθοῦντας οἷς ἄν ποτε ἐθέ-
λωσιν· ἐγὼ δὲ οὔτ' ἐποίησα τοιοῦτον οὐδὲν οὔτε διελέχθην τοιοῦ-
τον, ὡς ἐμοὶ ⟨μᾶλλον ἂν⟩ προσθεμένων, εἰ ἐβουλόμην, ἢ ἄλλῳ
τινί. μάλιστα μὲν γὰρ ἠξίουν μηδὲ ἕτερον μηδένα τοιοῦτον ἔθος 8
εἰσάγειν μηδὲ καθ' ἑταιρείας πολιτεύεσθαι μηδ' εἰς μέρη διασπᾶν
τὴν πόλιν· εἰ δ' οὖν, αὐτὸς ἀπέχεσθαι τῶν τοιούτων ἁμαρτη-
μάτων, εἰ καὶ πάντων ἔλαττον ἰσχύειν ἔμελλον καὶ μηδενὸς ἀξιοῦ-
σθαι λόγου. τί οὖν ἥμαρτον ἐν τούτοις καὶ τί παρελείφθη μοι;
δίκαιός εἰμι πρὸς ὑμᾶς ὁμολογεῖν ὅτι μήτε αὐτὸς μηδὲν ἔπραττον
ἄδικον καὶ παράνομον μήτε τοὺς ἄλλους ἐκώλυον, ἐξὸν ἑνὶ ῥήματι
207 R II) κωλῦσαι καὶ καταστάντα [καὶ] μηνῦσαι τὸ γιγνόμενον καίπερ
εἰδόσιν ὑμῖν καὶ τοῖς ἡγεμόσιν. εἰ δὲ μήτε ὑμεῖς προσείχετε μήτε
τῶν ἡγεμόνων τὸ πρᾶγμα ἥπτετο, οὐ χαλεπὸν ἦν ἐπιστεῖλαι τῷ
αὐτοκράτορι. τοῦτο οὖν ἦν τὸ ποιῆσαν ἐμὲ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, 9
ἵνα μὴ δοκῶ κατηγορεῖν τινων μηδὲ διαβάλλειν τὴν πόλιν μηδ'

---

2 scribendum: τῶν παίδων τῶν ⟨παιζόντων⟩ βασιλέας cf. or. IV § 47 3 αὐτῶν UT 4 αὐτοὺς scripsi, οὕτως libri εἰσι Reiske, ἐπὶ MUT, om. B 5 αὐτοὺς UMT 6 ἀπεῤῥειμμένων M ἀπερριμένων U 7 αὑτοῖς U m. sec., αὐτοῖς m. pr. et ceteri 10 λειφθέντων UBT καὶ κομισθέντων huc transpos. Emp., post σκοπεῖτε habent libri 13 οὐκ ἔλαττον ἑκατὸν ita transpos. Reiske, ἔλαττον οὐχ ἑκατὸν BMT ἐλαττῶν οὐχ ἑκατὸν U 14 αὐτῶν libri 15 τοὺς om. UT 17 μᾶλλον addebat Reiske, ἂν (post προσθ.) Pflugkius 19 μήτε καθ' ἑταιρίας M μέρη (η a corr.) U 23 immo: δίκαιός εἰμι πρὸς ὑμῶν ὁμολογεῖσθαι 25 καταστάντα μηνῦσαι Wyttenb., καταστάντας καὶ μηνῦσαι libri καίπερ scripsi, καὶ παρ' libri 26 προσείχετε UBMT 27 ἥπετο M ἐπιστεῖλαι Reiske, ἐπιτελέσαι libri

ὅλως λυπηρότερος ὦ τῶν ἐνθάδε μηδενί. τὸ μὲν δὴ τῆς βουλῆς
οὕτω διῳκήθη τά γ' ἄλλα ὀρθῶς (οὔτε γὰρ φαύλους οὔτε ἀναξίους
ἄνδρας ἐχειροτονήσατε) πλὴν ὅτι πάντες τῆς ἴσης τυχόντες τιμῆς,
καίτοι δικαίως τυγχάνοντες καὶ δι' αὑτούς, ὅμως καθάπερ οἱ (516 M)
μυούμενοι μυσταγωγῶν ἐδεήθησαν. ἐγὼ δὲ οὐδὲ ψῆφον ἠξίωσα
διενεγκεῖν ὑπὲρ οὐδενὸς μόνος, μὴ ῥοπήν τινα δοκῇ τὸ τοιοῦτον
παρέχειν καὶ μαρτυρίαν καὶ τῶν ἄλλων τινὲς ὀκνήσωσιν ἐμοὶ τἀ-
10 ναντία γράφειν καὶ ἀποφαίνεσθαι. τί οὖν; ἐπὶ δύο ἡμέρας ἢ
τρεῖς γιγνομένης τῆς χειροτονίας ἐξῆλθον οὐδ' ἔμελλον παρατυχὼν (208 R II)
τοῖς γεγονόσιν οὐδένα ἔχειν χρεώστην οὐδὲ συνωμότην οὐδὲ ἐμοὶ
χάριν ὀφείλοντα τοῦ πράγματος. ὑμῖν γάρ, οὐκ ἐμαυτῷ, τοὺς βου-
λευτὰς ᾐτησάμην. καὶ τοίνυν διοικήσεως νῦν πρῶτον ἀχθείσης
πολλὰ ὑπὸ πολλῶν ἠδικημένος, ὥσπερ εἰκός ἐστι τὸν ἐλθόντα
μετὰ τοσαῦτα ἔτη φυγῆς, καὶ πρὸς ἐνίους οὐδὲ δικῶν μοι δέον,
ἀλλὰ μᾶλλον εἰπεῖν καὶ μνησθῆναι περὶ τῶν κατεχομένων, πρὸς
οὐδένα οὔτ' ἐμνήσθην οὔτε λόγον ἐποιησάμην οὐδένα, τοσούτων μὲν
εἰς ἐλευθερίαν ἀφεστηκότων οἰκετῶν, τοσούτων δὲ χρήματα ἀπε-
στερηκότων, τοσούτων δὲ χωρία κατεχόντων, ἅτε μηδενὸς ὄντος τοῦ (209 R II)
11 κωλύσοντος. οὐ γὰρ δὴ τῷ μὲν Ὀδυσσεῖ πατέρα οἴκοι καταλιπόντι
καὶ γυναῖκα ἀγαθὴν καὶ φίλους συνέβη καταφρονηθῆναι διὰ τὴν
ἀποδημίαν οὕτως ⟨ὥσ⟩τε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καταλαβόντας ἐνίους
ἑστιᾶσθαι καὶ πίνειν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν τὸν οἶνον ἀντλοῦν-
τας καὶ τὰ βοσκήματα ἀποκτιννύντας, καὶ μηδὲ τῆς γυναικὸς ἀπέ-
χεσθαι τελευτῶντας, ἀλλ' ἄκουσαν βιάζεσθαι γῆμαι καὶ καταλιπεῖν
τὸν ἄνδρα καὶ τὴν οἰκίαν, ἐμὲ δὲ οὐκ ἦν εἰκὸς ὑπὸ πολλῶν πολλὰ
τοιαῦτα πεπονθέναι, πάντων ἀπεγνωκότων με καὶ μηδενὸς ἔτι
12 σωθήσεσθαι προσδοκῶντος. ἀλλὰ περὶ ταῦτα μὲν ἴσως οὐχ ὅμοιος
ἑτέροις γέγονα, λέγω δὲ οὐ τῶν ἰδιωτῶν μόνον, ἀλλὰ πολλῶν καὶ
φιλοσόφων καλουμένων σωφρονέστερος· ἐλύπησα δὲ ἐν τοῖς ἔργοις
τὴν πόλιν. περὶ δὲ τούτων, ὡς ἐγένετο, πολλάκις ἀκηκόατε· δεῖ

---

2 οὕτως U οὕτω om. M τὰ δ' ἄλλα libri, τά γ' ἄλλα impressi; praefero τὰ μὲν ἄλλα 3 ἐχιροτονήσατε M τῆς ἴσης: paritatem honoris cur memoret me fugit 4 αὐτοὺς UT 6 τοιοῦτο UB 9 γενομένης libri, corr. Reiske ἢ pro τῆς M 9 οὐδ' ἔμελλον Emp. οὐδὲ μᾶλλον libri παρατύχον M 10 ἔχειν Emp., ἔχων libri 12 ῄτισάμην T 14 δέον Emp., δεῖν libri 15 μᾶλλον libri, μόνον Pflugk 16 τοσοῦτον U m. pr. 17 χρημάτων UT 18 οὐ pro τοῦ M 19 οὐδὲ γὰρ (om. δὴ) T τὸ pro τῷ M 21 οὕτως ὥστε Reiske, οὕτως τε libri καταλιπόντας M καταλιπόντος UBT, corr. Emp. 22 τὴν om. M 23 ἀποκτινύντας T 26 μῆδος M 28 μόνων M 30 δὴ pro δεῖ M

10 R II) (517 M) δὲ καὶ νῦν ἴσως ἀναμνῆσαι. ἐγὼ γάρ, ἄνδρες, τὸ μὲν βούλεσθαι
τὴν πόλιν κοσμεῖν καὶ κατασκευάζειν μὴ μόνον στοαῖς καὶ ὕδασιν,
ἀλλά, εἰ δυνατὸν ἦν, καὶ τείχεσι καὶ λιμέσι καὶ νεωρίοις ὁμολογῶ.
καὶ τοῦτον τὸν ἔρωτα οὕτως, εἴτε παιδικὸν φήσει τις εἴτε ἀνόητον, 13
οὐκ ἔξαρνός εἰμι τὸ καὶ συνοικίζειν ἐθέλειν τὴν πόλιν καὶ πλῆθος
ἀνθρώπων εἰς αὐτὴν ὅσον δύναμαι συναγαγεῖν, καὶ οὐ μόνον τῶν
ἐπιχωρίων, ἀλλ', εἰ δυνατὸν ἦν, καὶ ἑτέρας πόλεις συνελθεῖν
ἀναγκάσαντα, ὥσπερ Ἐπαμεινώνδας ποτὲ τὴν Βοιωτίαν εἰς τὰς
Θήβας συνῴκισε καὶ Θησεὺς τὴν Ἀττικὴν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ
Μυτιληναῖοί ποτε λέγονται τῆς Αἰολίδος κατασχόντες καὶ τῶν περὶ
τὸν Ἑλλήσποντον καὶ Τρῳάδα τόπων τὴν Λέσβον ἅπασαν εἰς
μίαν τὴν αὑτῶν συναγαγεῖν πόλιν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιστάμενός γε 14
τὰς διανοίας τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων ἐνίων καὶ τὴν ἐμαυτοῦ δύνα-
μιν καὶ τὰς ἀσχολίας καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐπιδημίας, ὅτι μοι
βραχύς ἐστι παντελῶς, οὔτε ἡπτόμην οὐδενὸς μείζονος οὔτε ἤλπιζον,
μόνον δὲ τὴν διάνοιαν οὐκ ἐδυνάμην τὴν ἐμαυτοῦ κατέχειν, ἀλλ'
ὥσπερ οἱ ἐρῶντες ἀεί ποτε περὶ τῶν τοιούτων [τοιαῦτα] διεξίασιν
11 R II) οἵων καὶ ἐπιθυμοῦσι, κἀγὼ πολλάκις ἐμεμνήμην ⟨ὧν⟩ καὶ ἐνόμιζον
συμφέρειν γενέσθαι τῇ πόλει κατασκευῆς ἕνεκα καὶ συνοικισμοῦ καὶ
προσόδων καὶ μυρίων ἄλλων. ἃ εἴ ποτε γένοιτο καιρὸς ἐπιτε- 15
λεσθῆναι καὶ θεῶν τις ποιήσειε, τότε ὄψεσθε τὴν ὑπερβολὴν
τῆς τινων ἔχθρας καὶ τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους, ἵνα μὴ λέγω τοῦ πρὸς
ὑμᾶς, ὡς οὐκέτι ἀμφιβόλως οὐδὲ πρᾴως ἐροῦσι καὶ λοιδορήσονται,
φανερῶς δὲ καὶ ἄντικρυς, κἂν μὴ κωλῦσαι δυνηθῶσιν, ἀπάγξονται
πρότερον ἢ τὴν πόλιν ἰδεῖν, οἵαν αὐτὴν βουλομένων θεῶν οὐκ
ἀδύνατον γενέσθαι. τότε δ' οὖν τοῦ ἡγεμόνος δεξαμένου τὸ
πρᾶγμα, τυχὸν μὲν δι' ὑμᾶς, ἴσως δὲ καὶ δι' ἐμέ, καὶ συναγα-
γόντος ἐκκλησίαν οὐ προειδότος ἐμοῦ καὶ περὶ τούτων ἀναγιγνώ-
σκοντος, οὐκ ἐδυνήθην τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλ' ἀνέστην καὶ συνε-

---

4 οὕτως corruptum, delet Reiskius, ὄντως Emp.; malim ὅλως = „denique" 5 τῷ καὶ U m. sec. καὶ τῷ T νῦν οἰκίζειν UT 6 ἀναγαγεῖν T καὶ suspectum Emperio 8 ἐπαμινώνδας UBT 9 συνῴκησε B 10 Μυτιληναῖοί C. Fr. Hermann, μειλήσιοι M μιλήσιοί UBT 11 ἑλλίσποντον m. pr. U τρωάδας U 12 αὐτῶν libri, corr. Emp. 13 ἐνίων om. B 14 ὅτι μὴ βρ. UT 17 ἀεί ποτε Wil. ἀεὶ Geelius probante Emperio, αὐτοὶ libri τοιαῦτα delet Reiske 18 ὧν add. Seld. συμφέρον UBT 21 ὄψεσθαι BMU m. pr. 22 τοῦ Reiskius, τοῦτο libri 23 malim: ἀντεροῦσι 24 ἀπάξονται M 27 πρᾶγμα in πρόσταγμα mutatum a corr. U, πρόσταγμα T συνάγοντος libri, συναγαγόντος Pflugk 28 τοῦτον U m. pr., B ἀναγινώσκοντος UT 29 ἀλλὰ U

10 τἀναντία οἷς ἐποίει Σωκράτης. ἐτίμα τε γὰρ τοὺς θεοὺς ὡς οὐδεὶς ἄλλος καὶ παιᾶνα ἐποίησεν εἰς τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Ἄρτεμιν, [τοῦτον ὃν ἐγὼ νῦν ᾄδω,] καὶ τοὺς νέους ἐκώλυε διαφθείρεσθαι οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὀνειδίζων καὶ προφέρων αὐτοῖς, εἴ τις ἄπληστος ἢ ἀκόλαστος ἢ τὰ τῆς πόλεως ἠργολάβει, τοὺς μὲν ἀπολύων ἐπ᾽ ἀργυρίῳ, τοὺς δὲ συκοφαντῶν, τοὺς δὲ νησιώτας τοὺς ταλαιπώρους λεηλατῶν ἐπὶ προφάσει φόρων ἢ καταλογῇ στρατιωτῶν, ὥσπερ ἔνιοι ποιοῦσι παρ᾽ ἡμῖν.

11 διὰ ταῦτα μισοῦντες αὐτὸν ἔφασαν διαφθείρειν τοὺς νέους. ἡ δ᾽ ἐμὴ γραφὴ μείζων καὶ γενναιοτέρα σχεδὸν ἦν, κρυφαία τις, ὡς ἔοικεν· Ἀδικεῖ Δίων, τοὺς μὲν θεοὺς μὴ τιμῶν μήτ᾽ ἐν θυσίαις μήτ᾽ ἐν ὕμνοις, καταλύων τὰς πατρίους ἑορτάς, ἀναπείσας δὲ ἡγεμόνα πονηρὸν ὥστε τὸν μὲν δῆμον βασανίσαι καὶ ἐξελάσαι ὅσους ἂν δύνηται πλείστους, ἐνίους δὲ καὶ ἀποκτεῖναι, παρασχὼν ἀνάγκην αὐτοῖς ἑκουσίως ἀποθανεῖν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι πρεσβύτας ὄντας (508 φυγεῖν μηδὲ ὑπομένειν καταλιπεῖν τὴν πατρίδα· συμπράττων δὲ καὶ νῦν ἅπαντα τῷ τυραννήσαντι τοῦ ἔθνους, καὶ ὅπως ἐκεῖνος (198 R II καλῶς ἀγωνιεῖται καὶ κατὰ κράτος παραλήψεται τὰς πόλεις καὶ τοὺς δήμους κατασκευάζων, ὅσον ἐστὶν ἐπ᾽ αὐτῷ κατασκευάζειν·

15 διαφθείρων δὲ καὶ τὸν δῆμον αὐτὸς ἐφιστάμενος κατήγορος καὶ τοῖς αὐτοῦ ῥήμασι καὶ τῇ γλώττῃ παρανομῶν εἰς τοὺς πολίτας, εἰς τοὺς δημότας, καὶ πολλὰ ἕτερα ποιῶν, ἃ αἰσχύνομαι καθ᾽ ἕκαστον λέγειν· πονηρὸν δὲ παράδειγμα παρέχων ἑαυτὸν καὶ νεωτέροις καὶ πρεσβυτέροις ἀπονίας καὶ τρυφῆς καὶ ἀπιστίας· δεκάζων δὲ τὸ πλῆθος, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ προφέρῃ τὰ τότε πραχθέντα, ἀλλὰ τοῦ μίσους καὶ τῆς ἐπιβουλῆς λήθην τινὰ ποιήσωνται. φέρε δὴ πρὸς ταῦτα ἀπολογήσομαι, ὦ ἄνδρες Προυσαεῖς, κἂν δοκῇ ὑμῖν ἀκούσασι, κατεψηφίσασθέ μου· καὶ γὰρ τοῦ Σωκράτους οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες κατεψηφίσαντο.

---

1 τε om. T 2 τὸν pro τὴν T 3 τοῦτον — ᾄδω seclusit Emp., defendunt Wil. et Bethe, qui ⟨καὶ⟩ νῦν 4 malim οὐκ ⟨αὐτοὺς⟩ μόνον 5 ἄπληστος ⟨ἦν⟩ Wil. 6 ἀπολλύων UB ἐν ἀργυρίῳ libri, corr. Valesius 7 ταλαιπόρους U m. pr. 10 κρυφαία τις UBT κρύφα τις M, κορυφαία τις impressi 12 καταλύοντας πατρίους M 14 πλείους MUT 16 καταλείπειν M δὲ καὶ Reiske, τε καὶ libri 17 τοῦ ἔθνους scripsi, τοὺς θεοὺς libri 21 αὐτοῦ libri, corr. Emp. 24 ἀπορίας libri, ἀπονίας Geelius τρυφῆς Reiske, τροφῆς libri 27 ἂν M 28 καταψηφίσασθε (ε a corr.) U

94 R II) (27) ΦΙΛΟΦΡΟΝΗΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΕΙΣΗΓΟΥΜΕΝΗΝ ΑΥΤΩΙ ΤΙΜΑΣ.

Ἐμοί, ὦ ἄνδρες πολῖται, οὔτε ὄψις ἡδίων ἐστὶ τῆς ὑμετέρας 1
οὔτε φωνὴ προσφιλεστέρα οὔτε τιμαὶ μείζους τῶν ἐνθάδε οὔτε
ἔπαινος λαμπρότερος ἢ ὁ παρ' ὑμῶν· οὐδ' ἂν ξύμπαντες οἱ Ἕλ-
ληνες, πρὸς δὲ αὐτοῖς ὁ Ῥωμαίων δῆμος ἐμὲ θαυμάζωσι καὶ ἐπαι-
νῶσιν, οὐκ ἂν οὕτως τοῦτο εὐφράναι τὴν ἐμὴν διάνοιαν. τῷ γὰρ
ὄντι πολλὰ σοφὰ καὶ θεῖα εἰρηκὼς Ὅμηρος οὐδὲν σοφώτερον ἔφη
τούτου τοῦ ἔπους οὐδὲ ἀληθέστερον ,ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος.'
εὖ μέντοι ἐπίστασθε ὅτι τὰς τιμὰς ἔχω πάσας, καὶ ὅσας νῦν εἰση- 2
γεῖσθε καὶ εἴ τινες ἄλλαι εἰσίν, ἐν τῇ ὑμετέρᾳ εὐνοίᾳ καὶ φιλίᾳ
(99 M) *καὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐγὼ δέομαι. τοῦτο γὰρ ἀνθρώπῳ ἱκανώτατον*
ἐπιεικεῖ, τὸ ἀγαπᾶσθαι ὑπὸ τῶν αὐτοῦ πολιτῶν, καὶ ὁ τοῦτο ἔχων
τί ἂν ἔτι προσδέοιτο εἰκόνων ἢ κηρυγμάτων ἢ προεδριῶν; ἀλλ'
οὐδὲ ,χρυσοῦς σφυρήλατος' ἱστάμενος ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις
95 R II) *ἱεροῖς. ἓν γὰρ ῥῆμα πλείονος ἄξιον ἀπ' εὐνοίας ῥηθὲν καὶ φιλίας*
ἢ τὸ ξύμπαν ἐν ἀνθρώποις χρυσίον καὶ στέφανοι καὶ τὰ ἄλλα,
ὅσα δοκεῖ λαμπρά· ὥστε μοι πειθόμενοι οὕτω ποιεῖτε. εἰ δὲ ἄρα 3
καὶ τοιαύτας τινὰς δεῖ με τιμὰς ἔχειν, πολλαί μοι καὶ ἄλλαι εἰσὶ
παρ' ὑμῖν, τοῦτο μὲν αἱ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ὅσαις ἐκεῖνον ἐτι-
μήσατε, ὡς ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ ὅσον ἔζη χρόνον δικαίως προεστῶτα
τῆσδε τῆς πόλεως, τοῦτο δὲ τῆς μητρός, ἧς ὑμεῖς ἱδρύσασθε καὶ
ἄγαλμα καὶ ἱερόν, τοῦτο δὲ αἱ τῶν πάππων καὶ αἱ τῶν ἄλλων 4
προγόνων, ἔτι δὲ αἱ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν. καὶ
γὰρ ἀνδριάντας πολλοὺς καὶ ταφὰς δημοσίας καὶ ἀγῶνας ἐπιτα-
φίους καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ τίμια, ⟨ἃ⟩ ἐκείνοις παρὰ τῆσδε τῆς
πόλεως γέγονεν, [ὧν] οὐδενὸς ἐγὼ ἐπιλέλησμαι, ἀλλὰ ἐπίσταμαι
πάντα ὡς οἷόν τε μάλιστα, καὶ οἶμαι τὰς ὑπὲρ τούτων χάριτας

---

1 *ὄψης* M 7 *γλυκεῖον* M cf. Od. 9,34 8 *ἐπίστασθαι* M *ἐπίστασθε* (ε a corr.) U *εἰσηγεῖσθαι* M 11 *αὐτοῦ* UT 12 *ἀλλ' οὐδὲ* — 14 *ἱεροῖς*. num ipse Dio ellipsi usus est? an praestat ante *ἀλλ' οὐδὲ* e. q. s. supplere: *οὐδὲ γὰρ πλέον ἂν ἔχοι οὐδὲν ἀπὸ τούτων* 13 *χρυσοῦς* B *χρυσοῦ* ceteri *σφυρήδατος* M *χρυσοῦς σφυρήλατος* ex Cypselidarum epigrammate 19 *ἔξη* M 20 *ὑδρύσασθε* B 21 *αὐτῶν* pro *αἱ τῶν* B 24 *πολλὰ τίμια* UT *ἃ* addidi, propter cuius iacturam *ὧν* interpolatum erat 26 *καλο-μαι* M *ὑπὲρ τούτου* UBT

αὐτὸς ὑμῖν ὀφείλειν, καὶ εὔχομαι τοῖς θεοῖς ἱκανὸς γενέσθαι ἀπο-
τίνειν. πολλοῦ μὲν γὰρ ἐπίσταμαι κἀκείνους γενομένους ἀξίους
καὶ δικαίως ἁπάντων τυχόντας, ὅμως δὲ ἐν ἅπασιν ὑπερέβαλεν ἡ
πόλις. καὶ γὰρ ὅσα οὐκ ἐδυνήθησαν βουληθέντες διὰ τύχην τινά, (196 R II
5 *καὶ τούτων αὐτοῖς χάριν ἀπεδίδου ἡ πατρίς. ὁ γοῦν πάππος ὁ*
ἐμός, εἰ ἐπὶ πλέον ἀπώνατο τῆς φιλίας τοῦ τότε αὐτοκράτορος,
ἀλλὰ μὴ βραχὺς παντελῶς ἐγένετο ⟨ὁ⟩ χρόνος, διενοεῖτο, ὥς φασιν,
ἐλευθερίαν τῇ πόλει λαβεῖν καὶ ἤδη περὶ τούτου πεποίητο τὸν
λόγον. οὐ δεῖ δὲ ἀπελπίζειν, ἕως ἂν ἀγαθοὺς καὶ φιλοτίμους
ἄνδρας ἡ πόλις φέρῃ ὁποίους καὶ τοὺς νῦν. ἐγὼ γὰρ ἐν πολλαῖς
γεγονὼς πόλεσιν οὐκ οἶδα βελτίους ἄνδρας τῶν παρ᾽ ὑμῖν. ἔλεγον
δ᾽ ἂν ἐπὶ πλέον καθ᾽ ἕκαστον, εἰ μὴ σχεδὸν ἅπαντας συγγενεῖς
ὄντας ὤκνουν ἐπαινεῖν, καὶ ὥσπερ ἔρανόν τινα ἀποδιδοὺς τῶν εἰς
6 *ἐμαυτὸν ἕνεκα τιμῶν. ἠκροασάμην γὰρ δὴ καὶ τούτων καίτοι* (510 M)
σφόδρα αἰδούμενος ὅμως διὰ τοὺς λέγοντος αὐτούς, ἀγάμενος τῶν
ἀνδρῶν τό τε ἄφθονον καὶ τὴν προθυμίαν, ἔτι δὲ τὴν περὶ τὸ
εἰπεῖν δύναμιν. οὐ δὴ θαυμαστόν, εἰ ἐγὼ πατρίδα τοιαύτην οὕτω
σφόδρα ἠγάπηκα ὥστε οὔτ᾽ ἂν Ἀθήνας οὔτε Ἄργος οὔτε Λακε-
δαίμονα, αἵπερ εἰσὶ πρῶται καὶ ἐνδοξόταται τῶν Ἑλληνίδων, εἰλό- (197 R II)
μην ἂν εἶναί μοι πατρίδας πρὸ ταύτης· καὶ τοῦτο ἔργῳ ἐδήλωσα.
πολλῶν γὰρ πολλαχῇ παρακαλούντων με καὶ μένειν καὶ προΐστα-
σθαι τῶν κοινῶν οὐ νῦν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρότερον, ὅτε ἤμην φυ-
γάς (καὶ ψηφίσματα ἔπεμψάν τινες πρὸς τὸν αὐτοκράτορα χάριν
εἰδότες τῆς εἰς ἐμὲ τιμῆς), οὐδὲ πώποτε ἄχρι λόγου τὸ τοιοῦτον
ὑπεσχόμην, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ οἰκίαν ἢ χωρίον ἐκτησάμην παρ᾽ ἑτέροις,
7 *ὡς μηδὲν ᾖ μοι σημεῖον ἀλλαχοῦ πατρίδος. καὶ γὰρ ⟨ἂν⟩ εἴη δεινόν,*
εἰ οἱ ἄνθρωποι ἀδικώτεροι ἔσονται τῶν μελιττῶν. οὐδέποτε γὰρ
ἐκείνων μία καταλιποῦσα τὸ αὑτῆς σμῆνος εἰς ἕτερον μετέστη τὸ
μεῖζον ἢ μᾶλλον εὐθενοῦν, ἀλλὰ τὸν ἴδιον ἑσμὸν πληροῖ τε καὶ
αὔξει, κἂν ψυχρότερον ᾖ τὸ χωρίον καὶ αἱ νομαὶ χείρους καὶ ἡ
δρόσος ἐλάττων κἂν δυσκολώτερον τὸ ἔργον τὸ περὶ τὰ κηρία κἂν

---

1 *ἀποτείνειν* M   2 *πολλοῦ* Casaub., *πολλοὺς* libri   *γὰρ* om. B   6 *ἐπὶ πλέον* scripsi, *ἐπὶ πλεῖον* libri cf. l. 12   7 *ὁ* add. Reiske   8 *λαβεῖν τῇ πόλει* (hoc ord., at *τῇ πόλει* superscr.) B   *τὸν* om. UT   9 *ἐλπίζειν* UT   10 *φέρῃ* e *φέρει* corr. T   15 *ὅμως δὲ* T   17 *οὐ δὴ* Pflugk, *οὐδὲ* UBM *οὐδὲν* T   *εἰς* pro *εἰ* M   18 *Ἀθῆναι* M   20 *ἔργα* MT   22 *νῦν* om. UT   23 exspecto *καὶ ⟨γὰρ⟩* in parenthesi   26 *ἂν* om. UBM, habet T   27 *μελισσῶν* UT   28 *καταλ::::πουσα* U (*ι* interpos. m. sec.)   *τὸ αὑτῆς* UBT *ταύτης* M, corr. Emp.   *μεθέστη* M *μετέβη* B   29 *εὐσθενοῦν* UT   *ἑσμὸν* UT   *τε* om. UBT   31 *κηρία* Emp., *χωρία* libri

ὁ γεωργὸς ἀμελέστερος. οὕτως δὲ ἄγαν αὐτάς φασι φιλεῖν ἀλλήλας καὶ τὸ ἴδιον σμῆνος ἑκάστην, ὥστε ἐπειδὰν ἔξω ⟨ὑπὸ⟩ χειμῶνος ἀποληφθῶσι πολλοῦ γενομένου πνεύματος, λίθον εἰς τοὺς πόδας ἑκάστη λαβοῦσα ὥσπερ ἕρμα οὕτως πέτονται, ὅπως μὴ παρενεχθῶσιν ὑπὸ τοῦ πνεύματος μηδὲ τοῦ σμήνους διαμάρτωσιν.
(198 R II) ὅταν δὲ δὴ καὶ πρόθυμον οὕτως καὶ ἀγαθὴν ἔχῃ τις πατρίδα, πῶς 8
οὐ χρὴ πάντα τἄλλα περὶ ἐλάττονος ποιεῖσθαι ταύτης; ἃ ἐγὼ λογιζόμενος χαίρω, ὁρῶν καὶ τὸν υἱέα τὸν ἐμαυτοῦ καὶ τὸν ἀδελφιδοῦν καὶ τοὺς ἄλλους νεανίσκους (πολλοὺς δὲ ὁρῶ σὺν θεῷ καὶ ἅπαντας ἀγαθῶν γονέων καὶ τό γε εἶδος ἀγαθοῖς ὁμοίους) οὕτως
(511 M) διανοουμένους ὡς φιλονικήσοντας ἀλλήλοις ἄνευ φθόνου καὶ ζηλοτυπίας καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὑπὲρ ἀρετῆς καὶ εὐδοξίας τῆς τε αὑτῶν καὶ τῆς πατρίδος καὶ ὅπως πρωτεύσῃ ἕκαστος ἐν τῇ πατρίδι τῷ δίκαιός τε εἶναι καὶ φιλόπολις καὶ μὴ ἀδύνατος ἀγαθόν τι ποιεῖν καὶ αὔξειν τὴν πατρίδα. εὖ γὰρ ἴστε ὅτι οὐ μεγίστη 9
τῶν πόλεων οὖσα οὐδὲ πλεῖστον χρόνον οἰκουμένη πολλῶν γνωριμωτέρα ἐστὶ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, καὶ σχεδόν τι πρὸς ἅπαντας ἀγωνιουμένους τοὺς Ἕλληνας πάλαι παρέχει τοὺς αὑτῆς πολίτας οὐκ ἐν τοῖς ὑστάτοις οὐδ' ἐν τοῖς τρίτοις ἢ δευτέροις ἀριθμουμένους. λέγω δὲ οὐχ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τοῦτον ἐγὼ τὸν λόγον, ἀλλὰ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ὧν οἱ μὲν ἀποδημήσαντες καὶ πλείοσι φανεροὶ γενόμενοι φανερὰν τὴν δόξαν ἐκτήσαντο, οἱ δὲ ἐνθάδε πολιτευόμενοι καὶ μένοντες οὐδὲν χείρους ἐκείνων εἰσίν· οὔτε περὶ τοὺς
λόγους οὔτε περὶ τὰ ἔργα. ὁρῶ δὲ οὐ μόνον ἀπὸ λόγων, ἀλλὰ καὶ 10
ἀπὸ φιλοσοφίας ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ἀξιολόγους γιγνομένους ἐν τῇ πόλει· ὑπὲρ ὧν ἐγὼ καὶ ἰδίᾳ τοὺς νέους καὶ κοινῇ, ὅταν ᾖ καιρός, οὐκ ὀκνήσω παρακαλεῖν. καὶ τὸν δῆμον ὑμᾶς ἀξιῶ, ἃ μὲν
(199 R II) ἔστι παρὰ τῶν κρατούντων, ταῦτα ἐλπίζειν ὡς ἐσόμενα καὶ εὔχεσθαι συμβαίνειν τινὰ τιμὴν ἢ δόξαν ἢ εὐπορίαν χρημάτων· ἃ δὲ ἔστι παρ' αὐτῶν, ἔχειν, εὐταξίᾳ τῶν ἄλλων δήμων διαφέροντας, αἰδοῖ, τῷ πείθεσθαι τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι, φιλεργίᾳ, σωφροσύνῃ τῇ περὶ τὸν καθ' ἡμέραν βίον, τῷ μήτε τῶν σωμάτων ἀμελεῖν μήτε τῆς ψυχῆς, καθ' ὅσον ἑκάστῳ σχολὴν δίδωσι τὰ αὑτοῦ πράγματα,

---

1 γεοργὸς T ουτω B 2 ὑπὸ add. Reiske, πνεύματος deleri mavult Wil. 3 ἀπολειφθῶσι :: (ν eras.) U ἀπολειφθῶσι B πνς UT (i. e. πνεύματος) 4 οὕτω B πέτανται UBT 6 οὕτω B ἔχῃ (η in ras.) U ἔχει T 10 οὕτω BT 11 φιλονεικήσοντας UBT 13 αὐτῶν UT πρωτεύσει M προτεύσηι U m. pr. 18 αὐτῆς UT 21 ἀλλ' BT 30 ita distinxit Geelius probante Emperio 31 τὸ pro τῷ U m. pr. B φιλεργίαις libri, corr. Reiske ex interpr. 32 τὸ U m. pr. B τῶν αὐτομάτων T 33 αὐτοῦ libri

τῷ προθύμως ἐκτρέφειν τέκνα καὶ παιδεύειν, τῷ παρέχειν Ἑλληνικὴν τῷ ὄντι καὶ ἀθόρυβον καὶ καθεστῶσαν τὴν πόλιν καὶ τὸ δριμὺ καὶ τὸ ἀνδρεῖον τῆς φύσεως καὶ τὴν σύνεσιν ἐπὶ τὰ μείζω καὶ καλλίω τρέπειν, διχοφροσύνης δὲ καὶ ταραχῆς καὶ τοῦ προσ-
11 κρούειν ἀλλήλοις ὡς οἷόν τε ἀπέχεσθαι. ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες, καὶ δήμου παιδεία καὶ πόλεως ἦθος φιλόσοφον καὶ ἐπιεικές. καὶ (812 M) οὐ μόνον Λακεδαιμονίοις οὐδὲ Ἀθηναίοις τὸ παλαιὸν καὶ ἄλλοις τισὶ συνέβη διὰ τὸ κοσμίως πολιτεύεσθαι μεγάλας καὶ ἐπιφανεῖς [καὶ] ἐκ πάνυ μικρῶν καὶ ἀσθενῶν ἀποδεῖξαι τὰς πόλεις, ἀλλὰ καὶ τῶν νῦν ἔξεστι τὸ τοιοῦτον τοῖς βουλομένοις. ταῦτα γὰρ ὑμᾶς ἐπιτηδεύοντας πλέον ὀνήσει καὶ τοῦ πλήθους τῶν βουλευτῶν καὶ τοῦ παρ' ὑμῖν τὰ πράγματα ἄγεσθαι καὶ τοῦ πρόσοδόν τινα χρημάτων ἔξωθεν ὑμῖν ὑπάρξαι καὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς, ἐὰν ἄρα
12 καὶ τούτου τύχητέ ποτε. εὖ γὰρ ἴστε ὅτι τὴν μὲν λεγομένην ἐλευ- (200 R II) θερίαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦθ', ὃ παρὰ τῶν κρατούντων καὶ δυναμένων γίγνεται, ἐνίοτε οὐ δυνατὸν κτήσασθαι· τὴν δὲ ἀληθῆ ἐλευθερίαν καὶ ἔργῳ περιγιγνομένην τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἀνὴρ καὶ πόλις ἑκάστη παρ' αὑτῆς λαμβάνει, μεγαλοφρόνως καὶ μὴ ταπεινῶς μηδ' ἀνελευθέρως διοικοῦσα τὸ καθ' αὑτήν. ἵνα δὲ καὶ ἀλλαχόθεν εἰδῆτε τὴν ἐμὴν γνώμην, ἀναγνώσομαι ὑμῖν ἐπιστολὴν ἥν τε αὐτὸς ἐπέστειλα τῷ αὐτοκράτορι, ὅτε ἐκλήθην, ὅτι ἐν ἐκείνῃ παρεκάλουν ἀφεθῆναι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἣν ἐκεῖνος ἀντέγραψεν.

---

(28) ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΠΩΣ ΕΣΧΗΚΕ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ. (201 R II)

---

1 Ἄνδρες πολῖται, βούλομαι ὑμῖν ἀποδοῦναι λόγον τῆς ἐπιδημίας ταύτης, ἐπειδὴ καὶ βραχὺν οἴομαι τὸν λοιπὸν ἔσεσθαί μοι χρόνον. τὴν μὲν γὰρ φυγὴν ὅπως διήνεγκα, μὴ φίλων ἐρημίας

1 *τῶν* pro *τῷ* M 4 *πρέπειν* T 5 *οἴονται* M 9 *καὶ* seclusi *σμικῶν* B 11 *πλέον νήσει* M *πλέονονήσει* U (*ον* prius a m. sec.) 12 *καὶ τῶν* T 14 *τὸ τούτου* M 15 *τοῦτο* pro *τοῦθ' ὃ* M *τοῦτο* mutatum in *τοῦθ' ὃ* U 16 *ἐνίοτε γίγνεται* (hoc ord.) libri, transpos. interpunxit Pflugk *κτίσασθαι* M 17 *περιγενομένην* T 18 *πόλεις* M *αὐτῆς* M *αὐτοῖς* BT 19 *μηδὲ εὐθορύβως* M *μηδὲ ῥαθύμως* UBT, *μηδ' ἀνελευθέρως* scripsi, lectionem UB interpolatam esse ratus, in archetypo fuisse: *μηδευθορως* (scil. ab *Δ* ad *Δ* scribentis oculus aberraverat) unde M *μηδ' εὐθορ[ύβ]ως*; *εὐθορύβως* genuinum censet Wil. 20 *ἴδητε* M 21 *ἐπέστιλα* M *ὅτι ἐν* Reiske, *ὅτε ἐν* libri 22 *ἐκεῖνοι* T 26 *τὸ* pro *τὸν* M

ἡττηθεὶς, μὴ χρημάτων ἀπορίας, μὴ σώματος ἀσθενείας, πρὸς δὲ τούτοις ἅπασιν ἐχθρὸν ἀνεχόμενος οὐ τὸν δεῖνα οὐδὲ τὸν δεῖνα τῶν ἴσων τινὰ καὶ τῶν ὁμοίων ἐνίοτε φθεγγομένων, ἀλλὰ τὸν ἰσχυρότατον καὶ βαρύτατον καὶ δεσπότην ὀνομαζόμενον καὶ θεὸν
(518 M) παρὰ πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, τὸ δὲ ἀληθὲς ὄντα δαίμονα πονηρόν, καὶ ταῦτα οὐ θωπεύων αὐτὸν οὐδὲ τὴν ἔχθραν παραιτούμενος, ἀλλὰ ἐρεθίζων ἄντικρυς καὶ ⟨τὰ⟩ προσόντα κακὰ μὰ Δί' οὐ μέλλων νῦν ἐρεῖν ἢ γράψειν, ἀλλὰ εἰρηκὼς ἤδη καὶ γεγραφώς,
(202 R II) καὶ τούτων πανταχῇ τῶν λόγων καὶ τῶν γραμμάτων ὄντων, οὐχ ὑπὸ μανίας καὶ ἀπονοίας ταῦτα πράττειν ἐπαιρόμενος, ἀλλὰ κρείττονι πεποιθὼς δυνάμει καὶ βοηθείᾳ ⟨τῇ⟩ παρὰ τῶν θεῶν, ἧς καταφρονοῦσιν οἱ πολλοὶ καὶ ἀνωφελῆ νομίζουσιν. τὸ δὲ περὶ τούτων 2
καθ' ἕκαστον λέγειν ἡγοῦμαι εἶναι περιττόν. παρ' ἄλλοις γὰρ μᾶλλον γιγνώσκεται ταῦτα καὶ τυγχάνει δόξης καὶ τιμῆς τῆς προσηκούσης. παρ' ὑμῖν δὲ ἂν διεξίω τὸν τῆς φυγῆς χρόνον, οὐκ ὀδύρεσθαί με φήσει τις, πολὺ δὲ μᾶλλον ἀλαζονεύεσθαι. τελευτήσαντος δὲ ἐκείνου καὶ τῆς μεταβολῆς γενομένης ἀνήειν μὲν πρὸς τὸν βέλτιστον Νέρβαν. ὑπὸ δὲ νόσου χαλεπῆς κατασχεθεὶς ὅλον ἐκεῖνον ἐζημιώθην τὸν καιρόν, ἀφαιρεθεὶς αὐτοκράτορος φιλανθρώπου κἀμὲ ἀγαπῶντος καὶ πάλαι φίλου. καὶ ὀμνύω τοὺς θεοὺς ὑμῖν ἅπαντας, οὐκ ἐφ' οἷς ἂν εἰς ἐμαυτὸν ἢ τῶν ἐμῶν τινα ἔλαβον,
(203 R II) οὐκ ἐπὶ τούτοις ἄχθομαι διαμαρτών, ἀλλ' ἐφ' οἷς ὑμῖν καὶ δημοσίᾳ τῇ πόλει παρασχεῖν ἐδυνάμην, ταύτην ἐγὼ μεγάλην ἀριθμῷ βλάβην καὶ ζημίαν. ὧν γὰρ νῦν ἐτύχομεν, τότε ἐξῆν ταῦτα ἔχειν καὶ τῷ 3
παρόντι καιρῷ πρὸς ἑτέρας κεχρῆσθαι δωρεάς. ἐπεὶ δ' οὖν ὑπῆρξε παρὰ τούτου φιλανθρωπία καὶ σπουδὴ τοσαύτη περὶ ἡμᾶς ὅσην ἐπίστανται μὲν οἱ παρατυχόντες, ἐγὼ δὲ ἂν λέγω νῦν, σφόδρα λυπήσω τινάς· ἴσως δὲ οὐδὲ φανεῖται πιστὸς ὁ λόγος τὸ τηλικαύ-
(204 R II) της τιμῆς τυγχάνοντα καὶ συνηθείας καὶ φιλίας ἅπαντα ταῦτα ἐᾶσαι καὶ παριδεῖν, ἐπιθυμήσαντα τῆς ἐνταῦθα ταραχῆς καὶ τῆς ἀσχολίας, ἵνα μηδὲν εἴπω πλέον· ὅμως δ' εἰς οὐδὲν τῶν ἰδίων

---

3 ὁμοίως UBT ἐνίοτε corruptum; fortasse fuit ἀνιάτε i. e. ἀνθρώπειά τε 7 καὶ πρὸσὄντα κακὰ BM καίπερ ὄντα κα κακὰ U καίπερ ὄντα κακὸν T, τὰ add. Emp. 8 νῦν om. M γράψειν Cobetus (Hertlein), γράφειν libri 10 κρίττονι M 11 τῇ add. Reiske 14 γινώσκεται UT 15 τῆς προς ἡμᾶς UT τῆς πρὸς ὑμᾶς B 16 μᾶλλον πολὺ (hoc ord., om. δὲ) M 17 ἀνήει M 18 τὸν om. B 23 βλάβην (η a corr.) U 25 κεχρῆσθε M 26 τοιαύτη libri, corr. Emp. 27 μὲν οἱ Emp., μόνοι οἱ libri 28 τινὰ M δὲ om. M τῷ pro τὸ TU m sec.

κατεθέμην τὸν καιρὸν ἐκεῖνον οὐδὲ τὴν τοῦ κρατοῦντος εὔνοιαν
οὐδὲ ἀπὸ μέρους, οἷον τὰ τῆς οὐσίας ἐπανορθώσας διεφθαρμένης
ἢ προσλαβών τινα ἀρχὴν ἢ δύναμιν, ἀλλ' ἅπαν ὅσον ποτὲ ἦν εἰς (514 M)
4 *ὑμᾶς ἔτρεψα καὶ μόνον εἶδον τὸ τῆς πόλεως. ταῦτα δὲ εἰ μέν*
ἐστι χρήσιμα ⟨καὶ⟩ μεγάλα, [ἢ] μὴ πολλοῖς ὑπάρξαντα ἑτέροις ἀλλ'
ἢ μιᾷ πόλει, καὶ ταύτῃ σχεδόν τι τῶν ἐλλογιμωτάτων κατὰ τὴν
Ἀσίαν καὶ τηλικοῦτον ἐχούσῃ δίκαιον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, τοῦ
θεοῦ παρ' ἐκείνοις μαντευσαμένου καὶ προειπόντος τὴν ἡγεμονίαν
αὐτῷ καὶ πρώτου πάντων ἐκείνου φανερῶς αὐτὸν ἀποδείξαντος
τῶν ὅλων κύριον· οὐ λέγω τοιοῦτον οὐδέν. ὅτι ⟨δ'⟩ ὑμεῖς μάλιστα
τούτου ἐπεθυμεῖτε, καὶ χρόνος ἦν πολύς, ὃν ἠλπίζετε, ἐξηπάτησθε,
τοῖς ὑποσχομένοις μόνον τῶν ἰδιωτῶν (οὐ γὰρ δὴ τῶν ἡγεμόνων
οὐδεὶς οὔτε προσεδόκησε πώποτε οὔτε ὑπέσχετο) τιμὰς ὑπερβαλ-
λούσας ἐδίδοτε πρὸ πολλοῦ τῆς πόλεως ἀπαντῶντες πανδημεὶ ⟨ἢ⟩ (205 B II)
5 *περιμένοντες ἐν ἑτέραις πόλεσι· τοῦτο ἴσως ἐννοεῖν ἄξιον. καίτοι*
σμικρῶν γενομένων καὶ οὐδενὸς ἀξίων, τὸν ἄνδρα τὸν γενναῖον καὶ
μὴ φθόνου καὶ βασκανίας ἥττονα τότε ἐχρῆν λέγειν ὅτι μαίνεσθε
καὶ παρανοεῖτε τοιούτων ἐξεχόμενοι σφόδρα οὕτως καὶ θεραπεύοντες
ἀνθρώπους οὕτω ταπεινοὺς ἐπὶ πράγμασιν οὔτε ἀναγκαίοις οὔτε
μεγάλοις, καὶ ταῦτα ἀδήλοις ἔτι καὶ μηδὲν ἔχοντες βέβαιον. ἀλλ'
οἶμαι χαλεπὸν μὲν ἦν αὐτοῖς καὶ ὁπωσοῦν γενόμενόν τι τούτων.
οὐ μὴν ὁμοίως ἐλύπει τὸ τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα [τῶν ἡγεμόνων]
εἶναι τὸν ποιήσαντα καὶ παρασχόντα, μὴ τῶν ἡμετέρων τινὰ πολι-
τῶν. ἔτι δὲ ἐλπὶς ὑπῆει καὶ ἔθελγεν αὐτοὺς ὡς οὐδέποτε ⟨ἂν⟩
6 *γενομένων. καίτοι καὶ τοῦτο ἀκήκοα πολλῶν ἐγὼ λεγόντων ὡς*
πρότερον ἀντιγράψαντος περὶ τῆς διοικήσεως τῶν ἡγεμόνων τινὸς
καὶ τοῦ πράγματος ἀποτευχθέντος πολλοὶ κατεγέλων τῆς πόλεως,
οὐ τῶν ἀστυγειτόνων (ἧττον γὰρ ⟨ἂν⟩ ἦν τὸ δεινόν) ἀλλὰ τῶν πολι-

---

3 *ἀλλα πᾶν* UBT   4 scribendum: *ταῦτα δ' ὅτι μέν*   5 *καὶ* add. Reiskius   *ἢ* seclusi   6 *ταυτὶ* M   *τὴν οὐσίαν* UBT   7 *τηλικούτων* T   9 *πρὸ τοῦ* pro *πρώτου* M   10 *δ'* add. Selden.   11 *τοῦτο* libri, corr. Emp.   *ἐπιθυμεῖτε* libri, corr. Reiske   *ἐξηπατῆσθαι* libri, corr. Emp.   12 *τῶν ἰδιωτῶν* Emp. *τῶν ἡγεμόνων* libri   *δὴ* om. B   *τῶν ἡγεμόνων* Emp., *τῶν ἰδιωτῶν* libri   14 *ἀπαντῶντες* Selden., *ἅπαντες* libri   *ἢ* addidi, *καὶ* Selden.   15 *τούτοις ὡς* libri corr. Emp.   17 *μαίνεσθαι* M *μένεσθε* U m. pr.   18 *τοιοῦτον* U m. pr.   *οὕτω* B   19 *ταπεινῶς* UT   20 *ἔχοντας* (a corr. superscr. *ουσι*) U *ἔχουσι* T   22 *το* om. M   *καὶ τὸν δεῖνα* om. UBT   *τῶν ἡγεμόνων* del. Emp.   24 *ἐθέλγειν* M   *ἂν* add. Emp., possit etiam *γενησομένων*   26 *πραότερον* MT *πραώτερον* B *πραότερον* (*ό* ex *ω*) U corr. Emp.   28 *ἂν* add. Pflugk   *τοῦτο* pro *το* Emp.

*τῶν, ὡς μειζόνων ἢ καθ' αὑτὴν ἐφιεμένης καὶ διαφερούσης οὐδὲν
κατὰ τὴν ἀφροσύνην τῶν παίδων τῶν βασιλέων. καὶ ταῦτα λέ-
γοντες οὐκ ᾐσχύνοντο διασύροντες τὴν αὑτῶν πατρίδα καὶ καθαι-*
(515 M) *ροῦντες ἐν τοῖς λόγοις αὐτοὺς ἀνοήτως. εἴτε γάρ εἰσι τῶν πρω-*
306 B II) *τευόντων ἐν αὐτῇ ἢ τιμωμένων, αὐτοὺς καθαιροῦσιν ἀσθενοῦς καὶ
ἀδόξου πόλεως προεστηκότες· εἴτε τῶν ἀπερριμμένων εἰσὶ καὶ
τῶν ὑστάτων, ἔτι μείζω καὶ χαλεπωτέραν ποιοῦσι τὴν ἀτιμίαν αὑτοῖς,
εἰ τῆς ἐσχάτης πόλεως ἔσχατοι τυγχάνουσιν ὄντες. ἵνα δὲ μὴ διὰ* 7
*τοὺς ἐμπίπτοντας λόγους τοῦ προτεθέντος ἐκκρουσθῶ, τούτων
ὅπως δήποτε ληφθέντων καὶ κομισθέντων ἐνταῦθα, σκοπεῖτε εἴ
τῳ βαρὺς γέγονα τῶν πολιτῶν ἢ κατ' ἰδίαν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ λέγων
ἢ κοινῇ προφέρων καὶ ὀνειδίζων χάριτας ἢ προαγαγὼν τινας ὧν
ἐβουλόμην· ἢ τοὐναντίον οὐκ ἔλαττον ἑκατὸν βουλευτῶν καταλε-
γέντων ἕτεροι μὲν εἰσήγαγον φίλους αὑτῶν καὶ παρεσκεύασαν ὅπως
ἕξουσι τοὺς συναγωνιζομένους καὶ βοηθοῦντας οἷς ἄν ποτε ἐθέ-
λωσιν· ἐγὼ δὲ οὔτ' ἐποίησα τοιοῦτον οὐδὲν οὔτε διελέχθην τοιοῦ-
τον, ὡς ἐμοὶ ⟨μᾶλλον ἂν⟩ προσθεμένων, εἰ ἐβουλόμην, ἢ ἄλλῳ
τινί. μάλιστα μὲν γὰρ ἠξίουν μηδὲ ἕτερον μηδένα τοιοῦτον ἔθος* 8
*εἰσάγειν μηδὲ καθ' ἑταιρείας πολιτεύεσθαι μηδ' εἰς μέρη διασπᾶν
τὴν πόλιν· εἰ δ' οὖν, αὐτὸς ἀπέχεσθαι τῶν τοιούτων ἁμαρτη-
μάτων, εἰ καὶ πάντων ἔλαττον ἰσχύειν ἔμελλον καὶ μηδενὸς ἀξιοῦ-
σθαι λόγου. τί οὖν ἥμαρτον ἐν τούτοις καὶ τί παρελείφθη μοι;
δίκαιός εἰμι πρὸς ὑμᾶς ὁμολογεῖν ὅτι μήτε αὐτὸς μηδὲν ἔπραττον
ἄδικον καὶ παράνομον μήτε τοὺς ἄλλους ἐκώλυον, ἐξὸν ἑνὶ ῥήματι*
307 B II) *κωλῦσαι καὶ καταστάντα [καὶ] μηνῦσαι τὸ γιγνόμενον καίπερ
εἰδόσιν ὑμῖν καὶ τοῖς ἡγεμόσιν. εἰ δὲ μήτε ὑμεῖς προσείχετε μήτε
τῶν ἡγεμόνων τὸ πρᾶγμα ἥπτετο, οὐ χαλεπὸν ἦν ἐπιστεῖλαι τῷ
αὐτοκράτορι. τοῦτο οὖν ἦν τὸ ποιῆσαν ἐμὲ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν,* 9
ἵνα μὴ δοκῶ κατηγορεῖν τινων μηδὲ διαβάλλειν τὴν πόλιν μηδ'

---

2 scribendum: *τῶν παίδων τῶν ⟨παιζόντων⟩ βασιλέας* cf. or. IV § 47 3 *αὐτῶν* UT 4 *αὐτοὺς* scripsi, *οὕτως* libri *εἰσι* Reiske, *ἐπὶ* MUT, om. B 5 *αὐτοὺς* UMT 6 *ἀπεῤῥειμμένων* M *ἀπερριμένων* U 7 *αὐτοῖς* U m. sec., *αὑτοῖς* m. pr. et ceteri 10 *λειφθέντων* UBT *καὶ κομισθέντων* huc transpos. Emp., post *σκοπεῖτε* habent libri 13 *οὐκ ἔλαττον ἑκατὸν* ita transpos. Reiske, *ἔλαττον οὐχ ἑκατὸν* BMT *ἐλαττῶν οὐχ ἑκατὸν* U 14 *αὐτῶν* libri 15 *τοὺς* om. UT 17 *μᾶλλον* addebat Reiske, *ἂν* (post *προσθ.*) Pflugkius 19 *μήτε καθ' ἑταιρίας* M *μέρη* (*η* a corr.) U 23 immo: *δίκαιός εἰμι πρὸς ὑμῶν ὁμολογεῖσθαι* 25 *καταστάντα μηνῦσαι* Wyttenb., *καταστάντας καὶ μηνῦσαι* libri *καίπερ* scripsi, *καὶ παρ'* libri 26 *προείχετε* UBMT 27 *ἥπετο* M *ἐπιστεῖλαι* Reiske, *ἐπιτελέσαι* libri

ὅλως λυπηρότερος ὦ τῶν ἐνθάδε μηδενί. τὸ μὲν δὴ τῆς βουλῆς
οὕτω διῳκήθη τά γ' ἄλλα ὀρθῶς (οὔτε γὰρ φαύλους οὔτε ἀναξίους
ἄνδρας ἐχειροτονήσατε) πλὴν ὅτι πάντες τῆς ἴσης τυχόντες τιμῆς,
καίτοι δικαίως τυγχάνοντες καὶ δι' αὐτούς, ὅμως καθάπερ οἱ (516 M)
μυούμενοι μυσταγωγῶν ἐδεήθησαν. ἐγὼ δὲ οὐδὲ ψῆφον ἠξίωσα
διενεγκεῖν ὑπὲρ οὐδενὸς μόνος, μὴ ῥοπήν τινα δοκῇ τὸ τοιοῦτον
παρέχειν καὶ μαρτυρίαν καὶ τῶν ἄλλων τινὲς ὀκνήσωσιν ἐμοὶ τά-
10 *ναντία γράφειν καὶ ἀποφαίνεσθαι. τί οὖν; ἐπὶ δύο ἡμέρας ἢ*
τρεῖς γιγνομένης τῆς χειροτονίας ἐξῆλθον οὐδ' ἔμελλον παρατυχὼν (208 R II)
τοῖς γεγονόσιν οὐδένα ἔχειν χρεώστην οὐδὲ συνωμότην οὐδὲ ἐμοὶ
χάριν ὀφείλοντα τοῦ πράγματος. ὑμῖν γάρ, οὐκ ἐμαυτῷ, τοὺς βου-
λευτὰς ᾐτησάμην. καὶ τοίνυν διοικήσεως νῦν πρῶτον ἀχθείσης
πολλὰ ὑπὸ πολλῶν ἠδικημένος, ὥσπερ εἰκός ἐστι τὸν ἐλθόντα
μετὰ τοσαῦτα ἔτη φυγῆς, καὶ πρὸς ἐνίους οὐδὲ δικῶν μοι δέον,
ἀλλὰ μᾶλλον εἰπεῖν καὶ μνησθῆναι περὶ τῶν κατεχομένων, πρὸς
οὐδένα οὔτ' ἐμνήσθην οὔτε λόγον ἐποιησάμην οὐδένα, τοσούτων μὲν
εἰς ἐλευθερίαν ἀφεστηκότων οἰκετῶν, τοσούτων δὲ χρήματα ἀπε-
στερηκότων, τοσούτων δὲ χωρία κατεχόντων, ἅτε μηδενὸς ὄντος τοῦ (209 R II)
11 *κωλύσοντος. οὐ γὰρ δὴ τῷ μὲν Ὀδυσσεῖ πατέρα οἴκοι καταλιπόντι*
καὶ γυναῖκα ἀγαθὴν καὶ φίλους συνέβη καταφρονηθῆναι διὰ τὴν
ἀποδημίαν οὕτως ⟨ὥσ⟩τε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καταλαβόντας ἐνίους
ἑστιᾶσθαι καὶ πίνειν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν τὸν οἶνον ἀντλοῦν-
τας καὶ τὰ βοσκήματα ἀποκτιννύντας, καὶ μηδὲ τῆς γυναικὸς ἀπέ-
χεσθαι τελευτῶντας, ἀλλ' ἄκουσαν βιάζεσθαι γῆμαι καὶ καταλιπεῖν
τὸν ἄνδρα καὶ τὴν οἰκίαν, ἐμὲ δὲ οὐκ ἦν εἰκὸς ὑπὸ πολλῶν πολλὰ
τοιαῦτα πεπονθέναι, πάντων ἀπεγνωκότων με καὶ μηδενὸς ἔτι
12 *σωθήσεσθαι προσδοκῶντος. ἀλλὰ περὶ ταῦτα μὲν ἴσως οὐχ ὅμοιος*
ἑτέροις γέγονα, λέγω δὲ οὐ τῶν ἰδιωτῶν μόνον, ἀλλὰ πολλῶν καὶ
φιλοσόφων καλουμένων σωφρονέστερος· ἐλύπησα δὲ ἐν τοῖς ἔργοις
τὴν πόλιν. περὶ δὲ τούτων, ὡς ἐγένετο, πολλάκις ἀκηκόατε· δεῖ

---

2 *οὕτως* U *οὕτω* om. M *τὰ δ' ἄλλα* libri, *τά γ' ἄλλα* impressi; praefero *τὰ μὲν ἄλλα* 3 *ἐχιροτονήσατε* M *τῆς ἴσης*: paritatem honoris cur memoret me fugit 4 *αὐτοὺς* UT 6 *τοιοῦτο* UB 9 *γενομένης* libri, corr. Reiske *ἢ* pro *τῆς* M 9 *οὐδ' ἔμελλον* Emp. *οὐδὲ μᾶλλον* libri *παρατύχον* M 10 *ἔχειν* Emp., *ἔχων* libri 12 *ᾐτισάμην* T 14 *δέον* Emp., *δεῖν* libri 15 *μᾶλλον* libri, *μόνον* Pflugk 16 *τοσοῦτον* U m. pr. 17 *χρημάτων* UT 18 *οὐ* pro *τοῦ* M 19 *οὐδὲ γὰρ* (om. *δὴ*) T *τὸ* pro *τῷ* M 21 *οὕτως ὥστε* Reiske, *οὕτως τε* libri *καταλιπόντας* M *καταλιπόντος* UBT, corr. Emp. 22 *τὴν* om. M 23 *ἀποκτινύντας* T 26 *μῆδος* M 28 *μόνων* M 30 *δὴ* pro *δεῖ* M

(10 R II) (517 M) δὲ καὶ νῦν ἴσως ἀναμνῆσαι. ἐγὼ γάρ, ἄνδρες, τὸ μὲν βούλεσθαι
τὴν πόλιν κοσμεῖν καὶ κατασκευάζειν μὴ μόνον στοαῖς καὶ ὕδασιν,
ἀλλά, εἰ δυνατὸν ἦν, καὶ τείχεσι καὶ λιμέσι καὶ νεωρίοις ὁμολογῶ.
καὶ τοῦτον τὸν ἔρωτα οὕτως, εἴτε παιδικὸν φήσει τις εἴτε ἀνόητον, 13
οὐκ ἔξαρνός εἰμι τὸ καὶ συνοικίζειν ἐθέλειν τὴν πόλιν καὶ πλῆθος
ἀνθρώπων εἰς αὐτὴν ὅσον δύναμαι συναγαγεῖν, καὶ οὐ μόνον τῶν
ἐπιχωρίων, ἀλλ', εἰ δυνατὸν ἦν, καὶ ἑτέρας πόλεις συνελθεῖν
ἀναγκάσαντα, ὥσπερ Ἐπαμεινώνδας ποτὲ τὴν Βοιωτίαν εἰς τὰς
Θήβας συνῴκισε καὶ Θησεὺς τὴν Ἀττικὴν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ
Μυτιληναῖοί ποτε λέγονται τῆς Αἰολίδος κατασχόντες καὶ τῶν περὶ
τὸν Ἑλλήσποντον καὶ Τρῳάδα τόπων τὴν Λέσβον ἅπασαν εἰς
μίαν τὴν αὑτῶν συναγαγεῖν πόλιν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιστάμενός γε 14
τὰς διανοίας τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων ἐνίων καὶ τὴν ἐμαυτοῦ δύνα-
μιν καὶ τὰς ἀσχολίας καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐπιδημίας, ὅτι μοι
βραχύς ἐστι παντελῶς, οὔτε ἡπτόμην οὐδενὸς μείζονος οὔτε ἤλπιζον,
μόνον δὲ τὴν διάνοιαν οὐκ ἐδυνάμην τὴν ἐμαυτοῦ κατέχειν, ἀλλ'
ὥσπερ οἱ ἐρῶντες ἀεί ποτε περὶ τῶν τοιούτων [τοιαῦτα] διεξίασιν
(11 R II) οἵων καὶ ἐπιθυμοῦσι, κἀγὼ πολλάκις ἐμεμνήμην ⟨ὧν⟩ καὶ ἐνόμιζον
συμφέρειν γενέσθαι τῇ πόλει κατασκευῆς ἕνεκα καὶ συνοικισμοῦ καὶ
προσόδων καὶ μυρίων ἄλλων. ἃ εἴ ποτε γένοιτο καιρὸς ἐπιτε- 15
λεσθῆναι καὶ θεῶν τις ποιήσειε, τότε ὄψεσθε τὴν ὑπερβολὴν
τῆς τινων ἔχθρας καὶ τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους, ἵνα μὴ λέγω τοῦ πρὸς
ὑμᾶς, ὡς οὐκέτι ἀμφιβόλως οὐδὲ πρᾴως ἐροῦσι καὶ λοιδορήσονται,
φανερῶς δὲ καὶ ἄντικρυς, κἂν μὴ κωλῦσαι δυνηθῶσιν, ἀπάγξονται
πρότερον ἢ τὴν πόλιν ἰδεῖν, οἵαν αὐτὴν βουλομένων θεῶν οὐκ
ἀδύνατον γενέσθαι. τότε δ' οὖν τοῦ ἡγεμόνος δεξαμένου τὸ
πρᾶγμα, τυχὸν μὲν δι' ὑμᾶς, ἴσως δὲ καὶ δι' ἐμέ, καὶ συναγα-
γόντος ἐκκλησίαν οὐ προειδότος ἐμοῦ καὶ περὶ τούτων ἀναγιγνώ-
σκοντος, οὐκ ἐδυνήθην τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλ' ἀνέστην καὶ συνε-

---

4 *οὕτως* corruptum, delet Reiskius, *ὄντως* Emp.; malim *ὅλως* = „denique“ 5 *τῷ καὶ* U m. sec. *καὶ τῷ* T *νῦν οἰκίζειν* UT 6 *ἀναγαγεῖν* T *καὶ* suspectum Emperio 8 *ἐπαμινώνδας* UBT 9 *συνῴκησε* B 10 *Μυτιληναῖοί* C. Fr. Hermann, *μειλήσιοι* M *μιλήσιοί* UBT 11 *ἑλλίσποντον* m. pr. U *τρωάδας* U 12 *αὐτῶν* libri, corr. Emp. 13 *ἐνίων* om. B 14 *ὅτι μὴ βρ.* UT 17 *ἀεί ποτε* Wil. *ἀεὶ* Geelius probante Emperio, *αὐτοὶ* libri *τοιαῦτα* delet Reiske 18 *ὧν* add. Seld. *συμφέρον* UBT 21 *ὄψεσθαι* BMU m. pr. 22 *τοῦ* Reiskius, *τοῦτο* libri 23 malim: *ἀντεροῦσι* 24 *ἀπάξονται* M 27 *πρᾶγμα* in *πρόσταγμα* mutatum a corr. U, *πρόσταγμα* T *συνάγοντος* libri, *συναγαγόντος* Pflugk 28 *τοῦτον* U m. pr., B *ἀναγινώσκοντος* UT 29 *ἀλλὰ* U

16 βούλευσα καὶ ἐνεδειξάμην τοῖς ἀγνοοῦσι τὸ πρᾶγμα. καὶ μετὰ ταῦτα
οὐχ ὁ μὲν δῆμος ὑμεῖς ἐπεθυμήσατε τῶν ἔργων, τῶν δὲ ἐν τέλει
τις ἀντεῖπεν, οὐδὲ ἀντεῖπε μὲν οὐδείς, οὐ μὴν προθυμούμενος (518 M)
εὑρέθη καὶ συμπράττων, ἀλλὰ πάντες ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς οὖσι καὶ
συμφέρουσιν οὐ λόγῳ μόνον συμπράττοντες καὶ συνεισφέροντες· (212 R II)
καὶ τὸ πρᾶγμα ὡς καλὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ τῇ πόλει συμφέρον,
[οὕτως ἐγένετο] * * *

---

(29) ΠΡΟ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΕΙΝ ΕΝ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ.

1 Ἐγὼ οὐχ οὕτως ἐκπέπληγμαι ἐφ' οἷς ποιεῖτε, ὦ ἄνδρες,
τοιούτοις οὖσιν, ἀλλ' ἐπεὶ οὐδεμίαν αἰτίαν ὁρῶ τῆς ὑμετέρας ὀργῆς
πρὸς ἐμέ, τοῦτό ἐστι τὸ εἰς ἀπορίαν ἄγον. ὀργὴν μὲν γὰρ δικαίαν
ἔστι παραιτήσασθαι ἀνθρώπων, μῖσος δὲ ἄδικον τίς ἂν θεραπεύ-
σαι; ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος οὐκ ἐμοῦ ἕνεκα μᾶλλον
ἢ ὑμῶν αὐτῶν. εἰ μὲν γὰρ οὐδὲν ἀδικῶ, οὐδὲ ὑμεῖς βούλεσθε δήπου
ἀναιτίως μισεῖν τινα τῶν ὑμετέρων πολιτῶν· εἰ δὲ ἀδικῶ, κατ'
ἐμοῦ ὁ λόγος ἔσται, οὐχ ὑπὲρ ἐμοῦ· καὶ οὕτως γε μείζω ὑμῖν
ὑφέξω τιμωρίαν ἢ αὐτοὶ ζητεῖτε. τὸ γὰρ ἐξελεγχθῆναι πονηρὸν
2 ὄντα τῷ παντὶ δεινότερον τοῦ λευσθῆναι ἢ καταφλεγῆναι. καὶ (218 R II)
πρῶτον μὲν μάθετε ὅτι ⟨ἃ⟩ δοκεῖ ὑμῖν φοβερά, οἱ λίθοι καὶ τὸ
πῦρ, οὐδενὶ φοβερά ἐστιν, οὐδ' ἐστέ γε τούτοις ἰσχυροί, ἀλλὰ πάν-
των ἀσθενέστατοι, ἐκτὸς εἰ μή τις ἀριθμεῖ τὴν τῶν λῃστῶν καὶ
τῶν μαινομένων δύναμιν. πόλεως δὲ καὶ δήμου ἰσχὺς ἐν ἑτέροις
ἐστί, καὶ πρῶτόν γε ἐν τῷ φρονεῖν καὶ τὰ δίκαια ποιεῖν. περὶ
μὲν γὰρ τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἐμὲ δεῖ λέγειν, εἰ ἀγαθὸς ἦν. ἀεὶ γὰρ
εὐφημεῖτε αὐτὸν καὶ κοινῇ καὶ καθ' ἕκαστον, ὅπου ἂν μνησθῆτε,
3 ὡς οὐ φαῦλον πολίτην. δεῖ μέντοι εἰδέναι ὑμᾶς ὅτι οὐδὲν ὄφελος
ἐκείνῳ ἐστὶ τούτων τῶν ἐπαίνων· ἀλλ' ὅταν ἡμᾶς τοὺς ἐξ αὐτοῦ

---

3 ἀντειπεῖν M (altero loco) οὐ μὴν οὐ UBT 5 μόνον ⟨ἀλλὰ καὶ ἔργῳ εὑρέθησαν⟩ Reiskius συνεκφέροντες M 7 οὕτως ἐγένετο. haec verba suspicor adiecta esse, cum extrema orationis pars interiisset. In titulo: περὶ τοῦ T 8 ἐποιεῖτε UBT 11 ἔστι om. M ἄνθρωπον UBT ἄν τις (hoc ord.) UT 12 ἐμὲ M 13 βούλεσθαι M 18 ἃ add. Casaub. 19 γε om. M 20 ἀριθμεῖ Emp. dub., ἠρίθμει libri 22 σωφρονεῖν Emp. ex mrg. mor. 23 μὲν γὰρ: deesse nonnulla ex γὰρ concludit Wil. 24 καὶ alterum om. B ὅποι UT

(519 M) *ἀποδέχησθε, τότε κἀκεῖνον μέμνησθε. καὶ περὶ τοῦ πάππου δὲ
τοῦ ἡμετέρου οὐκ ἂν εἴποι οὐδεὶς οὔτε ὡς κατῄσχυνε τὴν πόλιν
οὔτε ὡς οὐδὲν ἀνάλωσεν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ. τὴν γὰρ οὐσίαν ἣν εἶχε
πατρῴαν καὶ παππῴαν ἅπασαν εἰς φιλοτιμίαν ἀναλώσας, ὥστε
μηδὲν ἔχειν λοιπόν, ἑτέραν ἐκτήσατο ἀπὸ παιδείας καὶ παρὰ τῶν
αὐτοκρατόρων. καὶ τοίνυν εἰς αὐτὸν οὐδεμίαν φαίνεται χάριν* 4
*αἰτησάμενος ἐν τοιαύτῃ φιλίᾳ καὶ σπουδῇ, φυλάττων δὲ καὶ ταμιευόμενος τὴν τοῦ αὐτοκράτορος προθυμίαν εἰς ὑμᾶς. εἰ δέ τῳ
δοκεῖ φλυαρία τὸ πολιτῶν ὑμετέρων ἀναμιμνήσκειν ὑμᾶς εὐνοίας*
214 R II) *καὶ ἀρετῆς, οὗτος οὐκ οἶδ' ὅπως εὖ παθεῖν αὐτὸς ὑπό του βούλεται. ἐκ τοιούτων δὴ ὄντες ἡμεῖς, εἰ καὶ σφόδρα πονηροὶ
ἦμεν, ἀλλά τοι δι' ἐκείνους ἐντροπῆς τινος ἄξιοι ἦμεν, οὐχὶ λευσθῆναι ὑφ' ὑμῶν οὐδὲ καταφλεχθῆναι. σκοπεῖτε δὲ καὶ τοὐμόν,* 5
*ὦ ἄνδρες, μὴ ἀγνωμόνως. ἡμῖν γὰρ ὁ πατὴρ οὐσίαν κατέλιπε τῇ
μὲν δόξῃ μεγάλην, δυνάμει δὲ μικρὰν καὶ πολλῷ ἐλάττω ἑτέρων·
οὐ μεῖον γὰρ ἢ τετταράκοντα μυριάδες ἦσαν χρεῶν καὶ πράγματα
τοιαῦτα ἔξωθεν, ὥστε πολὺ τῶν χρεῶν εἶναι ταῦτα χαλεπώτερα.
οὐδὲ γὰρ ἀσφάλεια, ὡς εἰπεῖν, οὐδενὸς ἡμῖν τῶν ὄντων ὑπῆρχεν,
ἀλλὰ τῇ αὑτοῦ δυνάμει πιστεύων ἐκεῖνος ἅπαντα ἐκέκτητο, ὡς
οὐδενὸς ἀμφισβητήσοντος. ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις ἀπολειφθεὶς* 6
*οὐδέπω μὲν καὶ νῦν τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος τῶν χρεῶν διαλέλυμαι, λελειτούργηκα δὲ ὑμῖν τὰς μεγίστας λειτουργίας καὶ οὐδεὶς
ἐμοῦ πλείους τῶν ἐν τῇ πόλει. πλουσιωτέρους δὲ ἐμοῦ πολλοὺς*
(215 R II) *ὄντας ἐπίστασθε καὶ αὐτοί. τί οὖν ἐστιν ἐφ' ὅτῳ ἐμοὶ ὀργίζεσθε
καὶ ἄτιμον ἐξ ἁπάντων ἐμὲ καὶ τὸν δεῖνα προβέβλησθε καὶ λίθους
καὶ πῦρ ἐφ' ἡμᾶς φέρετε; καὶ μηδεὶς ὑπὲρ ἐκείνου με φῇ λέγειν.
ἴσως μὲν γὰρ ἐπ' οὐδένα οὐδὲ τῶν ἀδικούντων οὕτως ἔδει παροξύνεσθαι· πλὴν ἔμοιγε ἀπόχρη ⟨τὰ⟩ κατ' ἐμαυτόν. καὶ σκο-* 7
(520 M) *πεῖτε καὶ τὰ ἄλλα ὁποῖός εἰμι πολίτης ἐγώ, πρὸς ὅντινα βούλεσθε
παραβάλλοντες τοσούτων οὓς οὐ κατακάετε. ἔστι μὲν γὰρ χωρία*

---

1 *μέμνητε* M 3 *ἀνάλωσιν* T 6 *καίτοι νῦν* U *αὐτὸν* MUT
11 *ὑμεῖς* M *ὑμεῖς* in *ἡμεῖς* mut. U m. pr. 12 *ἐκεῖνον* MU m. pr. (corr. *ἐκείνους*) 13 *δὴ* pro *δὲ* M *τὸ ὑμῶν* UBT 14 *ἀγνωμόνως ἢ·* UBT
ὁ om. M *ἀπέλιπε* libri, corr. Reiske 15 *σμικρὰν* B 16 *μειόνων*
UBT 17 *πολλὰ* BT *πολλὰ* mut. in *πολλῶ* U 19 *αὐτοῦ* libri, corr.
Emp. 20 *τοῖς* om. M m. pr. *ἀπολιφθεὶς* M 21 *αὐτῷ* UMT
24 *ὤτῳ* M *ὀργίζεσθαι* M 25 *προβέβλησθαι* M *τὸν δεῖνα*: homo ut
videtur tunc Dionis aemulus et inimicus 28 *ἔμοιγε αὐτὸ χρὴ κατ' ἐμαυτὸν*
M *ἔμοιγε χρὴ κατ' ἐμαυτὸν* UBT, corr. et *τὰ* add. Casaub. 29 *ὁποῖος ἐμὲ* T
βούλεσθαι M 30 *παραβάλλοντες τοσούτων* scripsi, *παραβάλλοιτ' ἐνοσούντων*
M *παραβάλοιθ' ἑνὸς τούτων* UBT, *παραβάλλοντες τούτων* Reiskius

*μοι καὶ πάντα ταῦτα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ γῇ· τῶν δὲ ἐμοὶ γειτνιώντων
οὐδὲν πώποτε οὐδεὶς οὔτε πλούσιος οὔτε πένης (πολλοὶ δὲ καὶ
τῶν τοιούτων μοι γειτνιῶσιν) ᾐτιάσατο ἐμὲ ὡς ἀφαιρούμενός τινος
ἢ ἐκβαλλόμενος, οὔτε δικαίως οὔτε ἀδίκως. εἰμὶ δὲ αὐτὸς οὔτε*
8 *ὑπέρδεινος εἰπεῖν οὔτε ἴσως ἁπάντων ὕστατος ἐν τῷ λέγειν. ἔστιν
οὖν ὅντινα ἐν [τῷ] λόγῳ ἐλύπησα, πρᾶγμα ἐπαγαγών τινι τῶν
ἀπραγμόνων ἢ κατασκευάσας ἐπήρειαν; ἢ περὶ τῆς οὐσίας ἐποίησα
κινδυνεῦσαί τινα, ὡς Καίσαρι προσηκούσης ἢ ἐν συνηγορίᾳ πρού-
δωκα;*

*καὶ μὴν τῆς γε νῦν ἀπορίας οὐδεὶς μᾶλλον ἐμοῦ ἀναίτιος. πό-
τερον γὰρ σῖτον ἁπάντων πλεῖστον γεωργῶν κατακέκλεικα τοῦτον,
αὔξων ⟨τὴν⟩ τιμήν; ἀλλ' ἐπίστασθε αὐτοὶ τὴν δύναμιν τῶν ἐμῶν
χωρίων, ὅτι σπάνιον εἴ ποτε ἀπεδόμην σῖτον καὶ τοῦθ' ὅταν ὑπερ-* (216 R II
*βάλῃ τῷ πλήθει, ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις ἔτεσιν οὐδὲ τὸν ἀρκοῦντα
ἔχω, ἀλλ' ἔστι μοι ἡ πᾶσα ἐπικαρπία ἐξ οἴνου καὶ βοσκημά-
των. ἀλλ' ἀργύριον δανείζων οὐ βούλομαι παρέχειν εἰς τὴν
τοῦ σίτου ὠνήν. οὔκουν οὐδὲ περὶ τούτου οὐδέν με δεῖ λέγειν.
οἴδατε γὰρ ὑμεῖς καὶ τοὺς δανείζοντας ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς δανει-*
9 *ζομένους. τί οὖν ἐστιν ὅ γε ἐγὼ ποιῆσαι δυνάμενος, ὥστε
ἀπαλλάξαι ὑμᾶς τῆς ἀπορίας, οὐ βούλομαι, ἢ διότι πρὸς ἐμὲ οὕτως
ἔχετε; ὅτι νὴ Δία τὰς στοὰς ἐπὶ τῶν θερμῶν ᾠκοδόμηκα καὶ
ἐργαστήρια· τοῦτο γάρ ἐστιν, ὅ φασιν ἔνιοι ἀδικεῖσθαι ὑπ' ἐμοῦ
τὴν πόλιν. καὶ τίνα πώποτε ἢ ὑμεῖς ἢ ἄλλος τις ἀνθρώπων
ἐμέμψατο ἐν ἀγρῷ αὐτοῦ οἰκίαν οἰκοδομοῦντα; ἢ παρὰ τοῦθ' ⟨ὁ⟩
σῖτος πλείονός ἐστι; καίτοι πέντε μυριάδων ἐώνημαι τὸ χωρίον,
τῷ παντὶ πλείονος τιμῆς τῆς ἀξίας. ἀλλ' ἐγὼ αἰσχύνομαι νὴ τὸν
Δία καὶ τοὺς θεούς, εἴ τις τῶν πολιτῶν, οὐ γὰρ δή γε ἡ πόλις,
οὕτω μοχθηρός, ὥστε λυπεῖσθαι καὶ φθονεῖν, ἐάν τινα ἴδῃ στοὰν
ἢ ἐργαστήριον ᾠκοδομηκότα.*
10 *καὶ μὴν τό γε πρᾶγμα, ἐφ' ᾧ παρωξύνθητε, δεῖται μέν τινος* (521
ἐπιμελείας ἀληθῶς, οὐ μέντοι ἀνήκεστόν ἐστιν οὐδὲ ὥστε τοιαῦτα

---

1 *καὶ ταῦτα πάντα* hoc loco aptius 4 *οὐδὲ* libri, corr. Emp. 5 *οὐδὲ* libri, corr. Emp. 6 *τῷ* seclusi 7 *ἢ* om. M *ἐπηρίαν* M 8 *προύδοκα* U m. pr. 12 *τὴν* add. Reiske *ἐπίστασθαι* M 13 *τοῦτο* B 14 *τοσού-τοις* libri, corr. Reiske ex interpr. 16 *δανίζων* M 17 *οὐκοῦν* libri, *οὔκουν* malebat Emp. 18 *δανίζοντας* M *δανιζομένους* T 20 *ἢ* U *διὰ τί* UT 21 *ἔχεται* M 23 *ἄνθρωπον ἐμέμψαντο* UBT 24 *ἐν ἀγρῷ αὐτοῦ οἰκίαν* Emp., *ἢ ἀγρὸν αὐτοῦ ἢ οἰκίαν* libri *ἢ παρὰ τοῦτο σῖτος πλέονός ἐστι* M *ἢ ὅτι παρὰ τούτῳ σῖτος πλείων ἐστὶ* UBT, *τοῦθ' ὁ* Casaub. 25 *πλέονος* UMT 28 *μοχθηρὰ* libri, corr. Casaub. 30 *παρωξύνθηται* M

17 R II) ποιεῖν. ἡ γὰρ τιμὴ τοῦ σίτου τῆς μὲν συνηθείας παρ' ἡμῖν πλείων
γέγονεν, οὐ μὴν ὥστε ἀπειπεῖν. ἀλλ' εἰσὶ πόλεις, ἐν αἷς ἀεὶ το-
σούτου ἐστίν, ὅταν ἄριστα ἔχῃ. πάλιν αὖ θορυβεῖτε, ὥσπερ ἐμοῦ
λέγοντος ὅτι καὶ παρ' ὑμῖν αὐτὸν τοσούτου προσήκει εἶναι καὶ
μηδέποτε ἧττονος. ἐγὼ δέ φημι δεῖν προσέχειν μὲν ὅπως ἐλάτ-
τονος ἔσται, μὴ μέντοι πικρῶς οὕτως ἔχειν ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι
μηδὲ ἐξεστάναι· ὡς τά γε γενόμενα νῦν οὐχὶ τοιαῦτά ἐστιν, οἷα
ἐπὶ τοιούτῳ πράγματι, ἀλλ' εἰ τὰ τέκνα ὑμῶν καὶ τὰς γυναῖκας
ἀνῃρήκειμεν, οὐδὲν ⟨ἂν⟩ εἴχετε ποιῆσαι χαλεπώτερον. τὸ γὰρ 11
πολίταις ἑαυτῶν ὀργιζομένους (εἰ μὲν ἀδίκως ἢ δικαίως, ἐῶ) πολί-
ταις δ' οὖν καὶ τούτοις ἐπιτίμοις καὶ μηδενὸς χείροσι μὴ δοῦναι
λόγον μηδὲ λαβεῖν, ἀλλ' εὐθὺς λιθάζειν καὶ κατακαίειν τὰς οἰκίας,
ἵνα, εἰ ἐδύνασθε, μετὰ τῶν παίδων αὐτοὺς καὶ τῶν γυναικῶν συμ-
φλέξητε, τίνων ἐστὶν ἀνθρώπων; ἐμοὶ μὲν νὴ τὸν Δία καὶ τοὺς
θεούς, εἰ ⟨καὶ⟩ χαλεπῶς ἀκούσεσθε, οὐ δοκεῖ τὰ τοιαῦτα εἶναι
τῶν ἐνδεῶς πραττόντων οὐδὲ τῶν οὐκ ἐχόντων τὰ ἀναγκαῖα.
ἡ γὰρ ἔνδεια σωφροσύνην ποιεῖ. καὶ ταῦτα εἰ μὴ δοκεῖτε ὑπὲρ
ὑμῶν λέγεσθαι, πλεῖστον ἁμαρτάνετε. εἰ γὰρ τοιοῦτοι ἔσεσθε κἂν 12
118 R II) ὀργισθῆτέ τῳ (πολλὰ δὲ εἰκὸς ὡς ἐν πόλει συμβῆναι καὶ δίκαια
καὶ ἄδικα) τηλικαύτην ἀξιώσετε τιμωρίαν λαμβάνειν, ὥστ' εὐθὺς
μετὰ τῶν παίδων κατακάειν καί τινας τῶν γυναικῶν, ἀνθρώπων
ἐλευθέρων, ἀναγκάζειν ὑμῖν ὁρᾶσθαι περιερρηγμένας καὶ ἱκετευ-
ούσας ὑμᾶς ὥσπερ ἐν πολέμῳ· τίς οὕτως ἀνόητος καὶ ἀτυχὴς ἄν-
θρωπός ἐστιν, ὅστις ἐν τοιαύτῃ πόλει ζῆν αἱρήσεται μίαν ἡμέραν;
πολὺ γὰρ κρεῖττον φυγάδα εἶναι καὶ παροικεῖν ἐπὶ ξένης ἢ τοιαῦτα
πάσχειν. ἐπεὶ καὶ νῦν ἡ πρόφασις ἡ λεγομένη, δι' ἣν ὑμᾶς ἀπο-
τραπῆναί φασι τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς, ὑπιδομένους τοῦ στενωποῦ
(522 M) τὸ βάθος, ὁρᾶτε οἷόν ἐστιν. εἰ γὰρ ἐμὲ τοῦτο ἔσωσε, καιρὸς ἤδη 13
τὸ λοιπὸν ὡς ἐν στρατοπέδῳ τῇ πόλει τὰς δυσχωρίας καταλαμ-
βάνειν καὶ τὰ ὑψηλὰ ἢ ἀπότομα. καίτοι μὰ τοὺς θεοὺς οὐδὲ ἐν

1 πλείω UBM, πλείων T 3 ἔχη (η a corr.) U 8 μηδὲ Emp., μήτε libri γε om. M 9 ἀνῃρήκειμεν BM ἀνῃρήκαμεν UT ἂν inseruit Hertlein 10 πολίτας M 11 χεῖρον libri, χείροσι impressi 12 ἀλλὰ M 13 ἐδύνησθε M 15 καὶ add. Reiske ἀκούσεσθαι M 16 τὰ ἀναγκαῖα BM ἀναγκαῖα (om. τὰ) UT 17 δοκῆτε B 18 λέγεσθε B λέγεσθαι (αι a corr.) U 20 ὥστε U 21 καί τινας Selden., τινὰ καὶ libri 26 ἐλάττομεν ἢ (pro ἡ λεγομένη) M latetne ἡ πλαττομένη δι' ἣ T ἀποτροπῆναί M 27 ὑπιδομένους BU m. pr. ὑπειδομένους U m. sec. T ἐπιδομένους M 29 τὸ λοιπὸν post στρατοπέδῳ transp. UT ὡς ἐν στρατοπέδῳ a lectore quodam adscripta fuisse suspicor; scribo: τὸ λοιπὸν τοῖς ἐν τῇ πόλει 30 μετὰ pro μὰ τοὺς UBT οὐδὲ — p. 80,2 ἄλλα: parum logice haec inter se opponuntur

τοῖς στρατοπέδοις ζητοῦσιν ἄλλος ἄλλου ἀσφαλέστερον σκηνοῦν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πολεμίους αὐτοῖς ἡ φυλακή ἐστιν. τῇ μὲν οὖν τύχῃ χάρις, δι' ἣν ἀπετράπητε, εἴτε τοῦτο νοήσαντες εἴτε ἄλλο ὁτιοῦν· οὐ μέντοι ἀληθῶς ὑπείδεσθε. οὐ γὰρ ἂν ἔγωγε ἠμυνάμην ὑμᾶς, ἀλλὰ τούτου γε ἕνεκα πολλὴ ὑμῖν ἀσφάλειά ἐστιν, ὅταν βούλησθε κατακαίειν τὴν οἰκίαν, ἤρκει δέ μοι τὴν γυναῖκα καὶ τὸ (219 R II παιδίον λαβόντα ἀποχωρεῖν.

14 καὶ μηδεὶς νομίσῃ ὡς ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀγανακτῶν ταῦτα εἴρηκα μᾶλλον ἢ ὑπὲρ ὑμῶν δεδιὼς μήποτε ἄρα διαβληθῆτε ὡς βίαιοι καὶ παράνομοι. οὐ γὰρ λανθάνει τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν οὐδὲν τοὺς ἡγεμόνας (λέγω δὲ τοὺς μείζους ἡγεμόνας τῶν ἐνθάδε) ἀλλ' ὥσπερ τῶν παιδίων τῶν ἀτακτοτέρων οἴκοι πρὸς τοὺς διδασκάλους κατηγοροῦσιν οἱ προσήκοντες, οὑτωσὶ καὶ τὰ τῶν δήμων ἁμαρτήματα πρὸς ἐκείνους ἀπαγγέλλεται. ταῦτα μὲν οὖν οὔτε καλῶς οὔτε συμφερόντως αὑτοῖς πράττοιτε ἄν. τὸ δὲ ἀξιοῦν ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἀγορᾶς καὶ τοὺς δυναμένους χειροτονεῖν καὶ τοὺς μὴ λελειτουργηκότας, εἰ δὲ μή γε, οὓς ἂν βούλησθε, σωφρονούντων τε ἀνθρώπων ἐστὶ καὶ πρός γε ταῦτα οὐδεὶς ὑμῖν ἐναντιώσεται.

---

(30) ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΕΝ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ. (220 R II

1 Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες, ὅταν ἀναστῶ, μὴ πάντως ἡγεῖσθε λόγων ἀκούσεσθαι θαυμαστῶν μηδὲ ἐπισήμων· λέγω δὲ οἷον πρὸς ἡδονήν τινα ἢ κάλλος ἢ σοφίαν εἰργασμένων. ἴσως μὲν γὰρ οὐδὲ ἄλλως ἦμεν ἱκανοὶ πρὸς τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ τύχῃ τινὶ τὸ πλῆθος καὶ τὰς πόλεις πάσας ἐξηπατήσαμεν· εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ νῦν πολλὴν ἀπορίαν καὶ λήθην εἰκὸς ἡμῖν γεγονέναι τῶν τοιούτων λόγων. ὁποῖα γὰρ ἂν πράττῃ τις καὶ ἐν ὁποίοις ἂν ᾖ πράγμασιν, ἀνάγκη (523 I καὶ τοὺς λόγους εἶναι παραπλησίους. ἡμεῖς δὲ πολὺν ἤδη χρόνον

---

2 ἐστι :: (ν erasum) U 4 ὑπίδεσθε BMU m. pr. 6 βούλεσθαι M εἴρχει M 9 ἡμῶν T δεδειὼς B δεδιὼν T 14 ἀπαγγέλετε B 15 αὐτοῖς UM πράττετε libri, corr. Emp. 16 χειροτονεῖν ante τοὺς δυναμένους melius legeretur 17 βούλεσθε UMT τε Reiske, δὲ libri 18 ἐναντιόσεται U m. pr. ἐναντιώσετε T 19 ἡγείσθω M 21 βάλλος M 23 ἐξηπατήκαμεν T 24 εὐπορίαν T 25 ὀπίοις ἂν ἦν M ὁποίοις ἀνὴρ BU m. pr.

σμικρὰ καὶ ἄδοξα πράττομεν· καὶ τοῦτο ἴσως ἀναγκαῖόν ἐστιν. 2
ὡς ἐγὼ πρότερον μὲν ἐθαύμαζον τῶν φιλοσόφων τοὺς καταλι-
πόντας μὲν τὰς αὑτῶν πατρίδας οὐδενὸς ἀναγκάζοντος, παρ' ἄλλοις
δὲ ζῆν ἑλομένους, καὶ ταῦτα ἀποφαινομένους αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὴν
πατρίδα τιμᾶν καὶ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι καὶ ὅτι πράττειν τὰ
κοινὰ καὶ πολιτεύεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ κατὰ φύσιν ἐστίν. λέγω δὲ
(221 R II) τὸν Ζήνωνα, τὸν Χρύσιππον, τὸν Κλεάνθην, ὧν οὐδεὶς οἴκοι
ἔμεινε ταῦτα λεγόντων. οὐκ ἄρα ἐφρόνουν ἃ ἔλεγον; πάντων μά- 3
λιστα, ὡς ἐμοὶ δοκοῦσιν. ἀλλὰ καλὸν μὲν ἡγοῦντο καὶ τῷ ὄντι
μακάριον καὶ πρέπον ἀνδράσι σοφοῖς [τὸ] πρᾶγμα τῆς ἑαυτοῦ
πόλεως ἐπιμέλειαν· τὰς δὲ ἐνούσας δυσκολίας καὶ τὰς χαλεπότητας
ὑφεωρῶντο καὶ τῶν μὲν ἄγνοιαν, τῶν δὲ φθόνον, τῶν δὲ ἀγνωμο-
σύνην, εἰ μή τις σοφὸς ὢν ἅμα δύναιτο τὴν τοῦ Ἡρακλέους ἔχειν
ἰσχὺν καὶ δύναμιν· τοῦτο δὲ ἀδύνατον ἡγοῦντο. καίτοι τὸν Ἡρακλέα 4
αὐτὸν ἀκούομεν τῆς μὲν Αἰγύπτου κρατῆσαι καὶ τῆς Λιβύης, ἔτι
δὲ τῶν περὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον οἰκούντων καὶ Θρᾳκῶν καὶ
Σκυθῶν, καὶ τὸ Ἴλιον ἑλεῖν μικρῷ στόλῳ παραβαλόντα καὶ πάν-
των ἄρξαντα τῶν ἐθνῶν τούτων [καὶ] καταστῆσαι βασιλέα αὐτόν·
ὁπότε δὲ εἰς Ἄργος ἀφίκοιτο, τὴν Αὐγέου κόπρον μεταφέρειν ἢ
τοὺς ὄφεις θηρᾶν ἢ τὰς ὄρνιθας διώκειν, ἵνα μὴ ἐνοχλῶσι τοὺς
ἐν Στυμφάλῳ γεωργούς, ἢ ἄλλα τοιαῦτα ποιεῖν φαῦλα καὶ ταπεινὰ
προσταττόμενον· τελευταῖον δὲ εἰς ᾅδου φασὶ πεμφθῆναι αὐτόν·
(222 R II) οὕτω σφόδρα ἐπιεικῶς αὐτῷ χρῆσθαι τὸν πολίτην. τοὺς δὲ Ἀρ-
γείους καὶ Θηβαίους ἐπαινεῖν μὲν καὶ ἀγαπᾶν τὸν Ἡρακλέα, περιορᾶν
δὲ ὑβριζόμενον. ἅ μοι δοκεῖ διανοηθεὶς Ὅμηρος, οὐ μόνον ποιη- 5
τὴς ἀγαθὸς ὤν, ἀλλὰ καὶ τῷ τρόπῳ φιλόσοφος, τὸν ἅπαντα ἀπο-
(524 M) δημεῖν χρόνον, ὥστε μηδένα γνῶναι τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ μᾶλλον,
ὡς ἔοικεν, αἱρεῖσθαι πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς προσαιτῶν λαμ-
βάνειν, καὶ ταῦτα ὡς μαινόμενος, ἢ οἴκοι διάγειν. τοιγαροῦν
ἅπαντες ὕστερον ἠμφεσβήτησαν ὑπὲρ αὐτοῦ. καὶ τὸ μὲν ἐκείνου
ὄνομα παρὰ πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις γιγνώσκεται, τὴν δὲ Ἴον
οὐδὲ ἀκηκόασιν οἱ πολλοὶ σχεδόν, εἴπερ ἦν Ἰήτης, καὶ τῆς Χίου

---

1 τούτοις ὡς libri, distinxit Emp. 3 αὐτῶν libri 4 ἑλομένοις UBM, ἑλομένους T 6 ἐστί:: (ν erasum) U ἐστί T 7 κλιάνθην T 8 λέγων malit Emp. ἆρα B 10 τὸ seclusi 11 ἐπιμέλεια libri, corr. Casaub. 13 εἰ μή Casaub., εἰ δέ libri 14 ἡγοῦντο (το a corr. rec.) U 17 σμικρῷ B παραβάλλοντα M 18 καὶ delet Reiske αὐτὸν MT 19 αὐγαίου M 22 προσταττόμενος libri, corr. Casaub. 23 οὕτως M 28 πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς: quo haec spectent ignoro 30 ἠμφισβήτησαν UBT περὶ αὐτοῦ T 31 γινώσκεται T

[τῆς πόλεως] οὐ πολύς ἐστι λόγος οὐδὲ Κολοφῶνος· καίτοι ποιη-
τὴν οὐ χείρονα Ὁμήρου παρέχεται τὸν Ἀπόλλωνα. Πυθαγόρας
δὲ ἐκ Σάμου μὲν ἔφυγεν ἑκὼν τυραννουμένης, παρὰ δὲ τοῖς
ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις, μάλιστα δὲ οἶμαι περὶ τὴν Ἰταλίαν
6 ἐτιμᾶτο ὡς θεός. τί οὖν; πάλαι τις ἤδη κάθηται λέγων, σὺ πρὸς
Ὅμηρον καὶ Πυθαγόραν καὶ Ζήνωνα παραβάλλεις αὑτόν; Μὰ
Δί' οὐκ ἔγωγε, πλὴν ὅτι πᾶσι τοῖς φιλοσόφοις ἔδοξε χαλεπὸς ἐν
τῇ πατρίδι ὁ βίος. ἐπεὶ τί οἴεσθε; οὐχὶ φιλεῖν τὰς πατρίδας; ἀλλὰ (223 R II)
τὸν Ὅμηρον ὑπὲρ μὲν Ὀδυσσέως ὀδύρεσθαι καὶ φάσκειν αὐτὸν
ἐθέλειν τὸν καπνὸν ἰδόντα τὸν ἐκ τῆς Ἰθάκης παραχρῆμα ἀπο-
θανεῖν, αὐτὸν δὲ μὴ στέργειν τὴν αὑτοῦ πόλιν, ἀλλ' οὐ τὸν οἰκεῖον
ἔρωτα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ὁμολογεῖν, ἣν εἶχε τῆς πατρίδος, ἐπ'
7 ὀνόματι τοῦ Ὀδυσσέως; ὃς δὲ πάντα τὸν χρόνον ἔμεινεν ἐν τῇ
πατρίδι, πράττων ὅ,τι δοκοίη τοῖς πολίταις καὶ τοῖς νόμοις, εἰ
μέν τι μέγα ὤνησε τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· τὴν δὲ βλάβην
ἐπίσταμαι τὴν γενομένην αὐτοῖς. ἔτι γὰρ νῦν ὀνειδίζονται περὶ
Σωκράτους, ὡς οὔτε δικαίως οὔτε ὁσίως τῷ ἀνδρὶ προσενεχθέντες,
καὶ πάντων αὐτοῖς τῶν ὕστερον γενομένων κακῶν ταύτην φασὶ
συμβῆναι τὴν αἰτίαν.
8 ταῦτα μὲν ἀκηκόατε ἄλλως παρὰ ἀνθρώπου πλάνητος καὶ ἀδο-
λέσχου. ὃ δ' οὖν ἔφην, παραιτοῦμαι ὑμᾶς μηδένα ἀπαιτεῖν ἐν (224 R II)
τῷ παρόντι παρ' ἐμοῦ λόγον μεγαλόφρονα καὶ σοφόν, ἀλλ' ἰδιω-
τικὸν καὶ φαῦλον, ὁποῖα καὶ τὰ πράγματά ἐστιν. εὖ δ' ἴστε, (525 M)
ὥσπερ προειλόμην σιγᾶν, ἀφ' οὗ νῦν ἧκον, οὐκ ἂν ἐφθεγξάμην,
εἰ μή τι ἀναγκαῖον συμβεβήκει. ἐγὼ γὰρ ἡψάμην πράγματος, ὃ
μοι πολλῶν τῷ ὄντι πραγμάτων αἴτιον γέγονε καὶ θαυμαστῆς
ἀηδίας. ὥστε πρότερον μὲν οὐκ ᾔδειν τὸ τῶν Θετταλῶν τί ποτέ
ἐστι τὸ ἐφ' αὑτὰς τὴν σελήνην κατάγειν, νῦν δὲ ἐπιμελῶς ἔγνωκα.
9 καὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἐνίοτε ἐμακάριζον, ὅστις Σταγειρίτης ὢν (τὰ
δὲ Στάγειρα κώμη τῆς Ὀλυνθίας ἦν) ἁλούσης δὲ Ὀλύνθου συγγε-
νόμενος Ἀλεξάνδρῳ καὶ Φιλίππῳ διεπράξατο οἰκισθῆναι πάλιν
τὸ χωρίον, καὶ μόνον αὐτὸν ἔφασκον εὐτυχῆσαι τὴν εὐτυχίαν ταύ-

1 τῆς ante πόλεως om. T, τῆς πόλεως suspecta Reiskio κολοφῶ-νο::ς U καὶ τὸν ποιητὴν TM 5 τίς U 6 παραβάλλης in -εις mut. U αὐτὸν M 7 ante ὅτι rasura in U 8 οὐχὶ φιλεῖν Emp., οὐκ ἐφίλουν libri cf. Od. 1,58 10 ἰδόντον (τα supra) (acutus et τὰ a corr.) U 11 αὐτοῦ BMU ἀλλὰ τὸν (om. οὐ) UBT 12 ἦν pro ἣν UT 16 νῦν om. UT 21 ἔφη TB 22 ἀλλὰ UBT 23 δὲ ἴστε M 24 σειγᾶν M 25 συμβέβηκεν libri, συμβε-βήκει Emp. 27 Θετταλίδων Herwerden cf. or. LXVI p. 354 Reisk. 28 ἐπι-μελῶς vix genuinum 31 οἰκισθῆναι (ισθη in rasura) U 32 τῷ T

*την, ὥστε τῆς πατρίδος οἰκιστὴν γενέσθαι. μεταξὺ δὲ πρῴην
ἐνέτυχον ἐπιστολῇ τινι, ἐν ᾗ ἐστι μετανοῶν καὶ ὀδυρόμενος καὶ
λέγων ὅτι τούτων τινὲς καὶ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀφικνουμένους
σατράπας διαφθείρουσιν, ὥστε μηδὲν ἀγαθὸν γενέσθαι μηδὲ ὅλως
κατοικισθῆναι τὴν πόλιν. ὅπου δὲ [τὸ κατοικισθῆναι τοῖς ἐκπε-* 10
*σοῦσι] καὶ τοῦτο ἐλύπει τινάς, εἰ φυγάδες ὄντες καὶ ἀπόλιδες
πατρίδα ἕξουσι καὶ πολιτεύσονται κατὰ νόμους ἐν ἐλευθερίᾳ,
μᾶλλον ⟨δ'⟩ ᾑροῦντο διῳκίσθαι κατὰ κώμας τοῖς βαρβάροις ὁμοίως
ἢ σχῆμα πόλεως καὶ ὄνομα ἔχειν· ἦπου προσήκει θαυμάζειν καὶ
εἰ ἄλλο τι λυπεῖ τινας; ὃ δ' οὖν Ἀριστοτέλης ἐπιστέλλων γέγραφεν
ὡς τοῖς πράγμασιν ἀπειρηκώς· φησὶ γὰρ αἱρεῖν τοὺς δακτύλους·
τοὺς Ἰδαίους κἀμὲ νομίζετε καὶ εἴ τινές εἰσιν ἕτεροι. καὶ γὰρ* 11
*δὴ πλεῖον ἴσχυσεν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων κακοδαιμονία τῆς
τοῦ Ἀριστοτέλους σπουδῆς, ὥστε οὐκ εἴασαν προβῆναι τὸ χωρίον
εἰς ἀξίωμα πόλεως, καὶ νῦν ἔτι ἀοίκητόν ἐστιν. ἀλλ' ὅπως μὴ
καὶ τοῦτό μου διαβάλῃ τις, ὡς ἐγὼ Στάγειρα καὶ κώμην καλῶ τὴν
πόλιν ταύτην· δύναμαι γὰρ ὀμόσας εἰπεῖν μηδεμίαν ἄλλην πόλιν
ἐμοὶ κρείττω πεφηνέναι, κἂν εἰ μόνον εἶχε τὸ χαλκεῖον τὸ τοῦ
δεῖνος, ὃ ἐγὼ κατέλυσα ὁ τὰς πόλεις πορθῶν καὶ τὰς νεκροπόλεις.
ἵνα δ' οὖν μὴ ἐπιλάθωμαι οὗ χάριν ἀνέστην, ἁμάρτημα ἴσως* 12
*ἥμαρτον ἀνθρώπινον. νῦν οὖν τίνα με βούλεσθε ὑποσχεῖν ζημίαν
ἀντὶ τούτου τοῦ ἁμαρτήματος ἢ τί ποιεῖν; ἀξιῶ συμβούλους ὑμᾶς
γενέσθαι· πότερον καθελεῖν με τὸ ἔργον ταῖς ἐμαυτοῦ δαπάναις
τὸ γεγονὸς καὶ ποιῆσαι πάντα ὁποῖα ἦν πρότερον; ἀλλὰ ἴσως οὐ
δυνήσομαι. ἢ τί πρὸς θεῶν; εἴπατέ μοι. ἐγὼ μὲν γὰρ ᾤμην ὁρῶν* 13
*τὰ τοιαῦτα πόλεις ἄλλας φιλοτιμουμένας, οὐ μόνον τὰς κατὰ τὴν
Ἀσίαν λέγω καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἀλλὰ ταύτας τὰς ἀστυγεί-
τονας καὶ πλησίον, τὴν τῶν Νικομηδέων, τὴν τῶν Νικαέων, τοὺς
Καισαρεῖς τούτους, εὐγενεῖς μὲν ἀνθρώπους καὶ σφόδρα Ἕλληνας,
πολὺ δὲ μικροτέραν τῆς ἡμετέρας οἰκοῦντας πόλιν, καὶ τοὺς πολι-*

2 *ὀδυνόμενος* M 3 *τούτων* defendit Emp., ad *τὸ χωρίον* p. 82,31 referens 5 *τὸ* om. T *τὸ κατοικισθῆναι — ἐκπεσοῦσι* secl. Pflugk, *τοῖς ἐκπεσοῦσι* post *γενέσθαι* inserit Wil.; lacunam post *ἐκπεσοῦσι* statuit Emp. 6 *ἐλύπει* Reiske, *λυπεῖ* UMT (quid B ignoro) 7 *νόμον* T 8 *δ'* add. Emp. *ἡγοῦντο καὶ* M *διῳκίσθαι* Reiske, *διοικεῖσθαι* libri 9 *προσῆκε* libri, corr. Selden. 10 *ἄλλό τε* T *ὃ δ' οὖν* Emp., *ὁ δ' οὖν* libri 11 *φασὶ* B *αἴρειν* U *τοὺς δακτύλους Ἰδαίους* (om. *τοὺς*) T 12 *τοὺς Ἰδαίους* secl. Emp. *καὶ τοὺς ἰδαίους δακτύλους αἴρειν* add. M post *νομίζετε* *ἕτεροι τοιοῦτοι* vel *ὅμοιοι* Reiskius 16 *διαβάλλῃ* B *πόλιν* pro *κώμην* UT 19 *ἀκροπόλεις* libri, corr. Wil. 20 *ἄνεστιν* M 30 *πικροτέραν* M *σμικροτέραν* B *τῆς ὑμετέρας* UT

τευομένους παρ' ἑκάστοις, ἐὰν καὶ περὶ τῶν ἄλλων διαφέρωνται, (227 B) τά γε τοιαῦτα ὁμοφρονοῦντας, καὶ τὸν αὐτοκράτορα τοιαῦτα ἐπιστέλλοντα τύχῃ τινί, ὅτι βούλεται πάντα τρόπον αὔξεσθαι τὴν πόλιν ὑμῶν (ἐπιτρέψατε δὲ ἀναγνῶναι τὴν ἐπιστολήν, ἐπειδὴ τὴν τοῦ
14 Ἀριστοτέλους μακρὸν ἦν καὶ περίεργον· —) ᾤμην καὶ παρ' ὑμῖν ταῦτα ἔσεσθαι, καὶ μηδένα λυπήσεσθαι τῆς πόλεως κατασκευαζομένης. καὶ τοῦτό γε ἀπέβη τοιοῦτον· καὶ γὰρ ἔδοξεν ὑμῖν ταῦτα [καὶ πολλὰ] καὶ πολλάκις συνεισεφέρετε αὐτοὶ καὶ προεθυμεῖσθε. τί οὖν βούλεσθε; ἐγὼ γὰρ ὄμνυμι τοὺς θεοὺς ὑμῖν ἅπαντας, ἦ μὴν ἀντὶ τοῦ λυπεῖν ὑμᾶς ἢ τινας ὑμῶν ἢ δοκεῖν βαρὺς οὐκ ἂν ἑλοίμην ἴδιά μοι γενέσθαι τὰ Δαρείου βασίλεια ἢ τὰ Κροίσου ἢ τὴν οἰκίαν τὴν πατρῴαν τὴν ἐμὴν χρυσῆν τῷ ὄντι, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ
15 ὀνόματι μόνον τὴν τοῦ Νέρωνος καλοῦσιν. οὐδὲ γὰρ ὄφελος οὐδὲν (228 B) οἰκίας χρυσῆς, οὐ μᾶλλον ἢ χύτρας χρυσῆς ἢ τῆς πλατάνου τῆς ἐν Πέρσαις. πόλεως δὲ ὄφελος [οὐδὲν] εὐπρεποῦς γιγνομένης, ἀέρα πλείονα λαμβανούσης, εὐρυχωρίαν, τοῦ μὲν θέρους σκιάν, τοῦ δὲ χειμῶνος ἥλιον ὑπὸ στέγῃ, ἀντὶ φαύλων καὶ ταπεινῶν ἐρειπίων οἰκήματα ὑψηλὰ καὶ μεγάλης πόλεως ἄξια· ἵνα ὥσπερ ἐπὶ τῶν εὐγενῶν πώλων καὶ τῶν σκυλάκων τὸ ἐσόμενον μέγεθος εἰκάζουσιν οἱ ὁρῶντες, ἐὰν ᾖ τὰ κῶλα ὑψηλὰ καὶ μεγάλα, ἐὰν δὲ (52 ταπεινὰ καὶ ἀναυξῆ, φασὶν ἀεί ποτε μενεῖν τοιαῦτα, οὕτως ἔχῃ
16 καὶ περὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν. ἀλλὰ τί μοι περὶ τούτων νῦν λέγειν; καλῶς μέ τις ἀηδόνα ἔφη τῶν σοφιστῶν, λοιδορῆσαι βουλόμενος· (229 B) διὰ τοῦτο, ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι καὶ τὴν ἀηδόνα γλώσσαργόν φασιν οἱ ποιηταί. ἴσως δ' ἂν ὅμοιος εἴην τοῖς τέττιξι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πρὸς τὸν ἥλιον διψῶντες ᾄδουσιν ὑπὸ ἀνοίας οὐδὲν ὠφελούμενοι. πλὴν τοσοῦτό γε μόνον οὐκ ἄξιον ἴσως παραλιπεῖν περὶ τῶν μνημάτων καὶ τῶν ἱερῶν, ὅτι τοὺς Ἀντιοχέας οὐκ εἰκός ἐστιν οὐδενὸς ἅψασθαι τοιούτου· πολὺ γὰρ ἐλάττω τόπον ἐποίουν τοῦ παρ' ἡμῖν, ὧν ἡ πόλις ἓξ καὶ τριάκοντα σταδίων ἐστὶ τὸ

---

1 ἐᾶν καὶ εἰ UBT διαφέρονται libri, corr. Emp. 8 dubito an καὶ πολλὰ proscribendum sit συνεισφέρετε UBT προθυμεῖσθε B 10 δοκεῖν (εῖν a corr.) U 11 τὰ ante Δαρείου om M βασίλεια Reiske, βασιλέως libri χρύσου M, item U m. pr. 12 πατρῷαν M τὴν πατρῴαν τὴν ἐμὴν mihi suspecta μὴν UBT 14 οὐ μᾶλλον — χρυσῆς om. UT 16 δι' εὐρυχωρίαν Casaub. 17 ὑποστέγῃ M 20 ὁρῶντες ἐὰν ᾖ τὰ B ὁρῶντες ἐν ᾖ τὰ U ὁρῶντες ἐὰν τὰ M ὁρῶντες ἐν οἷς τὰ T 21 ἀεὶ om. B ἔχει UBT 23 malim ἢ καλῶς τεις M 24 γλόσσαργον U m. pr. 25 φασιν om. M ἂν ὅμοιος ἂν εἴην UT 28 τῶν ὑπομνημάτων libri, corr. Selden. ἀντιοχίας T 29 πολὺ γὰρ — 30 παρ' ἡμῖν graviter corrupta non expedio

μῆκος καὶ στοὰς ἑκατέρωθεν πεποιήκασιν· οὐδὲ τοὺς Ταρσεῖς
(10 R II) οὐδὲ νῦν Νικομηδεῖς, οἱ ἐψηφίσαντο τὰ μνήματα μεταίρειν. ὁ δὲ 17
Μακρῖνος, ὃν εὐεργέτην ἀνεγράψατε τῆς πόλεως, τὸ Προυσίου τοῦ
βασιλέως μνημεῖον μετήνεγκεν ἐκ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὸν ἀνδριάντα.
οὐδεὶς γάρ ἐστι παρ᾽ ἐκείνοις φιλόπολις ἀνὴρ οὐδὲ ἐπιμελὴς περὶ
τοὺς θεούς· ἀλλὰ παρά γε ἡμῖν ἦσαν πολλοί. πλὴν ταῦτα μὲν ὅπως
ποτὲ δοκεῖ. τί γάρ ἐμοὶ τῆς ἐνθάδε στοᾶς; ὥσπερ οὐκ ἔχοντά με
ὅποι βούλομαι περιπατεῖν, τὴν Ποικίλην Ἀθήνησι, τὴν Περσικὴν ἐν
(11 R II) Λακεδαίμονι, τὰς ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰς χρυσᾶς, ἐν ταῖς τῶν Ἀντιοχέων,
τῶν Ταρσέων, μετὰ πλείονος τιμῆς, ἢ μόνον ἕξοντά με καὶ περι-
πατήσοντα, τῶν δὲ ἄλλων οὐδένα πολιτῶν. ἀλλ᾽ οὔτε γυμνάσιον
ἐν πόλει μόνος οὐδεὶς ἔχει γυμναζόμενος οὔτε στοὰν οὔτε βαλα-
νεῖον οὔτε ἄλλο τῶν δημοσίων οὐδέν. ἢ ἐγὼ τετύφωμαι καὶ ἀνόητός 18
εἰμι; πλὴν ὅ γε ἠξίωσα, συμβουλεύσατέ μοι. ὡς ἐγὼ βουλόμενος
ὑμῖν ἀρέσκειν πάντα τρόπον ἀπορῶ. νῦν γὰρ ἐὰν ἅπτωμαι τοῦ
πράγματος καὶ σπουδάζω γίγνεσθαι τὸ ἔργον, τυραννεῖν μέ φασί
τινες καὶ κατασκάπτειν τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερὰ πάντα. δῆλον γὰρ
(528 M) ὅτι ἐνέπρησα τὸν νεὼν τοῦ Διὸς καὶ τοὺς ἀνδριάντας * ἐκ τοῦ
μυδῶνος ἐρρυσάμην, καὶ νῦν ἐν τῷ φανερωτάτῳ κεῖνται τῆς πόλεως.
ἐὰν δὲ τὴν ἡσυχίαν ἄγω, μὴ βουλόμενος μηδένα στένειν μηδὲ
προσκρούειν μηδενί, βοᾶτε ὑμεῖς, Γιγνέσθω τὸ ἔργον ἢ καθαιρεί-
σθω τὸ γεγονός· ὥσπερ ἐμοὶ τοῦτο προφέροντες καὶ ὀνειδίζοντες.
(12 R II) τί οὖν βούλεσθέ με ποιεῖν; ὃ γὰρ ἂν εἴπητε, τοῦτο ποιήσω καὶ περὶ 19
τῶν ἄλλων ἁπάντων ⟨οὐδὲν ἐρῶ⟩, οὐδὲ ἂν ᾖ τις ἔργον πεποιηκὼς
ὑπὲρ οὗ λόγον μὴ δέδωκεν, οὐδ᾽ ἂν ἔτι ποιῶν καὶ χρήματα λαμβάνων
ἀεὶ παρὰ τῶν κατ᾽ ἔτος ἀρχόντων, ὥσπερ εἰς τὸν ἄπληστον πίθον
τάδε ληψόμενος, οὐδὲ ἂν ἄλλο τι γίγνηται· τί γὰρ ἐμοὶ τούτων;
διὰ μὲν γὰρ τῆς στοᾶς οὐ διελεύσομαι, σαφῶς ἴστε. ἀλλὰ πονεῖν

---

3 μακρεῖνος M μακαρῖνος T τὸ in rasura M τοῦ om. UBT 4 μνημεῖον T ἀνδρειάντα M 5 φιλοπόλεις M οὐδὲ ἀνὴρ (hoc ord.) libri, transposuit Emp. 7 ποτὲ ἐδόκει libri, corr. Emp. 8 ἕξοντά με scripsi, ἐξιόντα με libri; εἰσιόντα praefert Wil. 13 desidero: ἢ ἐγὼ ⟨μόνος οὕτω⟩ τετύφωμαι 14 ἠξιώσατε M 18 ἐνέπρησα Reiske, ἐνέπρησαν libri νεὼ M lacunam significavi post ἀνδριάντας 19 μυδῶνος UBT μύδωνος M, μυλῶνος Casaub. ἐρυσάμην M 20 στένειν suspectum: fuitne στενο-χωρεῖν? 23 μοι pro με UT τί οὖν βούλεσθε; μὴ ποιεῖν; Emp. 24 lacunam post ἁπάντων supplevit Wil. οὐδ᾽ ἐὰν B 25 ἔτι Emp., ὅτι M ὦτι UBT 26 κάθετος M ἄπλειστον M πίθοντα δὲ M 27 λειψόμενος BU m. pr. οὐδ᾽ ἐὰν B 28 εἴστε M πονεῖν Geelius, ποιεῖν libri

καὶ προσιέναι καὶ παρακαλεῖν τὸν ἀνθύπατον, ὅπως πρᾴως καὶ
πρὸς δύναμιν εἰσπράττῃ τοὺς ὑπεσχημένους; καὶ τοῦτο ἕτοιμος
ποιεῖν οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς συμβάλλεσθαι μέρος τῆς ὑπο-
σχέσεως, ⟨ὥσ⟩τε κουφίζεσθαι τοὺς ἄλλους. μόνον ἕν τι προστά-
20 ξατε· εἰ δὲ μή, τὴν ἡσυχίαν ἔξω βοώντων ὑμῶν, μᾶλλον δὲ ἄπειμι.
οὐ γὰρ ὥσπερ ἡ ἀλώπηξ καταφαγοῦσα τὰ κρέα οὐκ ἐδύνατο ἐξελ- (283 R II)
θεῖν ἐκ τῆς δρυὸς διὰ τὸ ἐμπλησθῆναι, κἀμοὶ ἐξελθεῖν διὰ τοῦτο
χαλεπόν. πολὺ γὰρ γέγονα λεπτότερος ἢ ὅτε εἰσῆλθον. καὶ πρὸς
θεῶν μή μοι νομίζετε χαρίζεσθαι περὶ τῆς στοᾶς ἐπιβοῶντες.
ἐμοὶ γὰρ εἷς ἀνήρ ἐστιν ὁ χαριζόμενος ἐν τῇ πόλει σχεδόν, ὡς
ἐγὼ ἀκούω, καὶ μάλιστα προνοῶν τῶν ἐμοὶ συμφερόντων· καὶ
οὔτε φίλος οὔτε συγγενὴς οὕτως οὐδεὶς ἐμοῦ κήδεται. σκοπεῖτε
21 δὲ εἰ δόξει καλῶς ὑμῖν ὑπὲρ ἐμοῦ λογίζεσθαι καί με ἀγαπᾶν, ὅς
πρῶτον οἴεταί με δεῖν πολλὰ κινδυνεύσαντα καὶ πονήσαντα τὴν
ἡσυχίαν ἐνθάδε ἄγειν καὶ τοῖς ἐμαυτοῦ προσέχειν καὶ μήτε ἡγε-
μόνας θεραπεύειν μήτε ἄλλην ἀσχολίαν μηδεμίαν ἔχειν· ἔπειτα
σμικρόν τι μέρος εὑρηκότα τῆς οὐσίας, καὶ πρὸς ταῖς πρότερον
βλάβαις ἔτι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης ὠφεληθέντα μὲν μηδέν, (539 M)
ἀπολέσαντα δὲ πάντα, ὅσα τῶν ἐμῶν εἶχε, δανεισάμενόν τε, ὥστε
τὰ χωρία πρίασθαι, τοῦτο ἀποδοῦναι τὸ χρέος καὶ τὰ πρότερον
ὀφειλόμενα, καὶ μὴ στοὰν οἰκοδομεῖν μηδὲ ἀναλίσκειν παρὰ δύνα-
22 μιν· ἔπειτα συνηθείας οὔσης μοι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ἴσως δὲ (284 R II)
καὶ φιλίας, καὶ πρὸς ἄλλους πολλοὺς τοὺς δυνατωτάτους σχεδόν
τι Ῥωμαίων, ἐκείνοις συνεῖναι τιμώμενον καὶ θαυμαζόμενον· [ἀλλὰ
μὴ παρ᾽ ὑμῖν πρὸς τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα ἐξεταζόμενον·] εἰ δὲ
ἄρα ἀποδημῶν ἥδομαι, τὰς μεγίστας πόλεις ἐπιέναι μετὰ πολλοῦ
ζήλου καὶ φιλοτιμίας παραπεμπόμενον, χάριν εἰδότων μοι παρ᾽
οὓς ἂν ἀφίκωμαι καὶ δεομένων λέγειν καὶ συμβουλεύειν καὶ περὶ
τὰς ἐμὰς θύρας ἰόντων ἐξ ἑωθινοῦ, μηδὲν ἀναλώσαντα μηδὲ προστι-
θέντα, ὥστε θαυμάζειν ἅπαντας καὶ τυχὸν ἂν εἰπεῖν τινας,

ὢ πόποι, ὡς ὅδε πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν
ἀνθρώποις, ὅτεών κε πόλιν καὶ δῆμον ἵκηται·

---

4 ὥστε Emp., τε M καὶ UBT προστάξετε T 5 ἔξω T εἴποιμι pro ἄπειμι B 10 οὐ pro ὁ M 12 οὐδεὶς om. T 15 ἀγαγεῖν libri, corr. Emp. 19 δὲ pro τε M 20 πριᾶσθαι U 21 φειλόμενα M ἀνοικοδομεῖν T 22 αὐτοκράτωρα M 24 ἀλλὰ — 25 ἐξεταζόμενον del. Emp. „male ex § 23 repetita“ 28 οὓς an οἷς incertum in T πρὸς pro περὶ Reiskius, ἐπὶ Dind., at Emp. ὄντων pro ἰόντων dubitans 29 ἑωθηνοῦ B 31 ὤ B 32 καὶ pro κε UBM, om. T cf. Od. κ 38

ἀλλὰ μὴ δαπανᾶν μὲν ἐξ ὀλίγων ὑπαρχόντων, ἀσχολεῖσθαι δὲ ἀσχο- 23
λίας ἀνωφελεῖς, τὸ δὲ σῶμα, θεραπείας δεόμενον καὶ πολλῆς
προσοχῆς, καταφθείρειν ἀμελοῦντα, τὴν δὲ ψυχὴν τοσοῦτον χρόνον
ἐᾶν ⟨ἄγευστον⟩ φιλοσοφίας καὶ τῶν τοιούτων μαθημάτων, πρὸς
δὲ τὸν δεῖνα ἐξετάζεσθαι ἢ τὸν δεῖνα καὶ κακῶς ἀκούειν ἐνίοτε
(285 B II) *καὶ δάκνεσθαι. πρὸς θεῶν ὁ ταῦτα ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίζων καὶ δια-*
λεγόμενος οὐχ οὗτός ἐστιν ἀνθρώπων ἁπάντων εὐνούστατος ἐμοὶ
καὶ μάλιστα ὑπὸ ἐμοῦ φιλεῖσθαι δίκαιος; ὅταν δὲ ἀκούω
λέγειν τινὰ ὡς περὶ τυράννου, παράδοξον ἐμοὶ φαίνεται καὶ γελοῖον.
ἐγὼ γὰρ ἐπίσταμαι τῶν τυράννων ἔργα τοιαῦτα, μοιχεύειν γυναῖκας 24
ἀλλοτρίας καὶ διαφθείρειν παῖδας, ἀνθρώπους ἐλευθέρους τύπτειν
⟨καὶ⟩ αἰκίζεσθαι πάντων ὁρώντων, τοὺς δὲ καὶ στρεβλοῦν, οἷον
(580 M) *εἰς ζέοντα λέβητα καθιέντας, ἄλλους δὲ καταπιττοῦντας· ὧν οὐδὲν*
ἐγὼ ποιῶ· ἑτέραν δὲ γυναῖκα τύραννον Σεμίραμιν, ὅτι πρεσβυτέρα
τὴν ἡλικίαν οὖσα καὶ μάχλος ἠνάγκαζε συγγίγνεσθαί τινας ἑαυτῇ.
τῶν δὲ τυράννων ἕνα ἀκήκοα ταῦτα ποιοῦντα, πρεσβύτην θρα-
σύν. ὧν τί πρὸς ἐμέ ἐστιν; ἢ ὅτι τὴν οἰκίαν οἰκοδομῶ πολυ- 25
τελῶς; ἀλλ' οὐκ ἐῶ πίπτειν; ἢ ὅτι πορφύραν αὐτὸς ἠμφίεσμαι;
ἀλλ' οὐ φαῦλον τριβώνιον; ἀλλ' ὅτι κομῶ καὶ γένεια ἔχω; τοῦτο
δ' ἴσως οὐ τυραννικόν ἐστιν, ἀλλὰ βασιλικόν. ἔφη δ' οὖν τις ὅτι
καὶ τὸ κακῶς ἀκούειν καλῶς ποιοῦντα καὶ τοῦτο βασιλικόν ἐστιν.

(286 B II)

(31) ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΕΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες, τῷ κρατίστῳ Οὐαρηνῷ δεῖ χάριν ἡμᾶς 1
εἰδέναι καὶ διὰ τὴν ἄλλην προθυμίαν, ἣν ἐπιδέδεικται πρὸς τὴν
πόλιν, καὶ ὅτι βουλομένοις ἡμῖν ἐκκλησιάσαι πάλιν ἐφῆκεν οὐ μόνον
ἑτοίμως, ἀλλὰ καὶ ἡδέως. τοῦτο γὰρ ἦν πιστεύοντος ὑμῖν καὶ εἰδότος

---

4 *ἄγευστον* add. Reiske; *τῶν φιλ.* libri 5 *καὶ* pro *ἢ* UT 6 *καὶ πρὸς* UT 11 *διαφθείρην* B 12 *καὶ* add. Reiske 13 *καταπιττοῦντας* Wil., *καταπιττοῦν* libri 15 *συγγίνεσθαί* UBT *ἐναυτῇ* U 16 *ἕνα* Wil., ad Tiberium referens, *οὐδένα* libri 20 *ἔφη δ' οὖν τις*: scil. Antisthenes in Cyro cf. Epict. Diss. IV, 6 21 *ποιοῦντας* libri, corr. Uptonius 22 *οὐαρίνῳ* UT *οὐαρήνῳ* BM 24 *ἀφῆκεν* B

ὅτι πρὸς οὐδὲν ἄτοπον χρήσεσθε τῇ ἐξουσίᾳ. οὔτε γὰρ ξύλα χλωρὰ δήπουθεν οὐδεὶς συντίθησιν, ὥστε κάεσθαι, προειδὼς ὅτι ἀνάγκη γενέσθαι καπνὸν πολὺν καὶ ἄτοπον, οὔτε τεταραγμένον δῆμον εἰς ταὐτὸ συνάγει νοῦν ἔχων ἡγεμών, ἀλλὰ ἂν μή τις μείζων ἀνάγκη
2 καταλάβῃ. νῦν οὖν ὑμέτερον ἔργον ἐστὶ μὴ ψεύσασθαι αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ἐπιδεῖξαι σωφρόνως καὶ καλῶς αὑτοὺς ἐκκλησιάζοντας, καὶ πρῶτον, ἐμοὶ δοκεῖν, καλλωπίσασθαι τῇ φιλίᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους καὶ ὁμονοίᾳ, κἂν δεῦρο ἀφίκηται παρακληθείς, περὶ μὲν τῶν ἄλλων ὧν ἐβοᾶτε ὑπερθέσθαι· ζητήσει γὰρ αὐτὸς τὰ δημόσια, κἂν ὑμεῖς κωλύειν θέλητε. τὸ δὲ νῦν εὐχαριστήσατε καὶ δεξιώσασθε καὶ μετ' εὐφημίας καὶ τιμῆς ὑποδέξασθε, ἵνα μὴ ὥσπερ (287 R II) ἰατρὸς πρὸς νοσοῦντας ὑπόπτως καὶ ἀηδῶς θεραπείας ἕνεκεν, ἀλλ' (581 M)
3 ὡς πρὸς ὑγιαίνοντας ἡδέως καὶ προθύμως παρῇ. καὶ γὰρ δὴ νῦν μὲν ἄπεισι μετὰ τὴν τήμερον ἴσως ἡμέραν, ἀφικνεῖται δὲ ὀλίγον ὕστερον· καὶ τότε, ἂν μὴ πρότερον αὐτοὶ πείσωμεν ὑμᾶς, εἴ τις ἄρα τῶν δημοσίων ἔχει τι, καὶ δικασταῖς καὶ διαιτηταῖς ἀλλήλοις χρησάμενοι, τότε ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ καταβοᾶν. τό γε μὴν προεξανίστασθαι μὴ σφόδρα ἄγνωμον ᾖ. ποῦ γὰρ ἀπεπειράθητε ἢ πότε ἠξιώσατε* παρ' αὐτῶν; ἢ τίς ὑμῖν οὐχ ὑπήκουσε; καὶ τὴν εὐφημίαν τὴν εἰς ἐμέ, ἐγὼ δέομαι, τρέψατε εἰς ἅπαντας. ὥσπερ γὰρ ἐν ἑστιάσει πάνυ αἰσχρόν ἐστιν ἕνα τῶν κατακειμένων πίνειν, καὶ διὰ τοῦτο μὴ μόνον τῷ οἰνοχόῳ δυσκολαίνομεν, ἀλλὰ καὶ τῷ πίνοντι, τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐν τοῖς πολιτικοῖς
4 ἐπαίνοις ἐστίν. καὶ ταῦτα ποιοῦντες αὑτοὺς κοσμήσετε, ὡς ἔστι (288 R II) κόσμος ⟨τῆς⟩ πόλεως μέγιστος ὁ τῶν πολιτῶν ἔπαινος. ἐπὶ τίνι γὰρ ἄλλῳ μέγα φρονεῖτε; οὐ μεγέθει μὲν ἕτεραι διαφέρουσι πόλεις καὶ νὴ Δία πλούτῳ καὶ περιουσίᾳ καὶ τοῖς δημοσίοις οἰκοδομήμασιν; ἓν δὲ τοῦτό ἐστιν, ᾧ φιλοτιμούμεθα σχεδὸν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους, τὸ ἔχειν ἄνδρας ἱκανοὺς καὶ πρᾶξαι καὶ εἰπεῖν, καὶ τὸ μέγιστον, ἀγαπῶντας τὴν πατρίδα. ἐὰν δέ τις ὑμῶν τοῦτο ἀφέληται, ποίας

---

1 χρήσεσθαι BM χρήσεσθε (ε alt. a corr.) U 2 καίεσθαι M 4 ἀλλὰ cf. or. XXXI § 75 LXXX § 8 μεῖζον U m. pr. 6 ἀλλὰ M αὐτοὺς MT 7 δοκεῖ libri, corr. Dind. 12 πρὸς om. U 13 πρὸς om. T δὴ (ὴ a m. sec.) U 14 τίμερον M 15 ἡμᾶς Reiske; exspecto: πείσωμεν ἀποδοῦναι εἴ τις ἄρα etc. 18 δὲ pro γε M προεπανίστασθαι Wil. μηδὲ M ἀγνῶμον UT 19 ἤ πού τι (aut ἠξιώσατέ τι) coni. Emp. ἠξιώσατε ⟨ἀκούειν⟩ Reiskius; neutrum placet, sed infinitivum intercidisse a quo παρὰ penderet, recte vidit Reiskius 21 ἅπαντα M 22 δυσκολαίνειν libri, corr. Emp. 24 ἐστὶ UT αὐτους U m. pr., T 25 τῆς add. Wil. καὶ μέγιστος UBT 26 ἄλλο U φρονεῖτε μέγα B 27 πλοῦτοι U m. pr., ut videtur τοῖς om. T 28 τούτῳ B

πόλεως καὶ τῆς βραχυτάτης δόξετε ἀμείνους; νῦν γάρ, ἐὰν διενεχ-
θῆτε πρός τινα πόλιν, ὃ μηδεὶς ποιήσειε θεῶν, ἔπειτα ἐκεῖνοι
τοὺς ἡμετέρους πολίτας λοιδορῶσι λέγοντες ὅτι εἰσὶν ἅρπαγες,
ἄπιστοι, πῶς οἴσετε; οὐχ ἕξετε χαλεπῶς; οὐκ εὐθὺς βοήσετε,
λοιδορήσεσθε, εἰς χεῖρας τυχὸν ἐλεύσεσθε, ὃ γέγονε πολλάκις πρό-
τερον; εἶθ' ἃ λεγόντων ἑτέρων οὐκ ἀνέχεσθε ἀκούοντες, ταῦτα 5
ἐρεῖτε αὐτοὶ καθ' ἑαυτῶν; ἐάν ποτε γένηται διαφορά, κἀκεῖνοι
προφέρωσιν ὑμῖν [τὸ πονηροὺς ἔχειν πολίτας] τὸ στασιάζειν, οὐκ
(582 M) αἰσχύνεσθε; ὡς ἔγωγε τοὺς θεοὺς ὑμῖν ὀμνύω πάντας, ἦ μὴν
σφόδρα ἠχθέσθην εἰπόντος μοί τινος ‚Διάλλαξον τὴν πόλιν', καὶ
πρὸς αὐτὸν ἠγανάκτησα. μὴ γὰρ ἴδοιμι τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐν ᾗ
διαλλαγῶν ὑμεῖς δεήσεσθε, ἀλλ' εἰς ἐχθρῶν, φασί, κεφαλὰς τὰ
τοιαῦτα τρέποιτο, τοῦτ' ἔστιν εἰς τοὺς καταράτους Γέτας, εἰς
μηδένα δὲ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοεθνῶν. τί γὰρ ἂν εἴη τῆς ἡμετέρας 6
(289 R II) ἐπιδημίας ὄφελος, εἰ μὴ πρὸς τὰ τοιαῦτα πειθομένους ὑμᾶς ἄγοι-
μεν, λόγων ἀεὶ συναγωγῶν ὁμονοίας καὶ φιλίας συναράμενοι, καθ'
ὅσον οἷοί τέ ἐσμεν, ἔχθραν δὲ καὶ ἔριν καὶ φιλονικίαν ἄλογον καὶ
ἀνόητον ἐξαιροῦντες πάντα τρόπον. καλὸν γὰρ δὴ καὶ συμφέρον 7
ὁμοίως ἅπασι [πόλιν ὁμογνώμονα ὁρᾶσθαι καὶ φίλην αὑτῇ καὶ συμ-
παθῆ κάλλιστον θεαμάτων, εὐδαιμονέστατον δὲ ἁπάντων κτημά-
των μία γνώμη περὶ πάντων φαινομένη·] ψόγον τε καὶ ἔπαινον
ἐπὶ ταὐτὸ φέροντας, τοῖς τε ἀγαθοῖς καὶ τοῖς φαύλοις πιστὴν
ἑκατέροις μαρτυρίαν [καλὸν γάρ], ὥσπερ ἐν χορῷ τεταγμένῳ, συν-
ᾴδειν ἓν καὶ ταὐτὸ μέλος, ἀλλὰ μὴ πονηροῦ τρόπον ὀργάνου δια-
φέρεσθαι διπλοῦς φθόγγους τε καὶ ἤχους ἀποφαίνοντας ἀπὸ διπλῶν
καὶ ποικίλων ἠθῶν [τρόπον αὐλοῦ κατεαγότος διπλᾶς φωνὰς] ἐν
ᾧ σχεδὸν ἥ τε καταφρόνησις καὶ δυστυχία καὶ τὸ μηδὲν ἰσχύειν

---

1 καὶ om. M ἀμίνους U m. pr. 4 οὐχ ἕξετε scripsi, πῶς ἕξετε libri; χαλεπῶς delet Herwerden 5 λοιδορίσεσθε U m. pr. ἐλεύσεσθαι MU m. pr. 6 εἶθ' ἃ U 7 fortasse: κἄν ποτε γένηται ⟨ὑμῖν⟩ διαφορὰ 8 τὸ πονηροὺς ἔχειν πολίτας seclusi; Emperius ἐάν ποτε — αἰσχύνεσθε inducenda putat, quod ferri nequit propter sequentia τῷ στασιάζειν UBT 9 αἰσχύνεσθαι M ἐγὼ pro ἔγωγε M ἦ μὴν U 11 ἐν ᾗ — 12 δεήσεσθε ab alia manu suppl. in mrg., om. ὑμεῖς T 12 ἐχθρὸν M φησὶ UBT 16 λόγον ἀεὶ συναγωγὸν UBM λόγον ἀεὶ συναγαγὼν T, emendavit Emp. 17 φιλονεικίαν libri 19 αὐτῇ BM πόλιν — 21 φαινομένη uncis saepsi, κάλλιστον — φαινομένη delet Emp.; fortasse genuina sunt, sed ante καλὸν γαρ δὴ l. 5 transponenda, ut scribatur πόλιν ⟨γὰρ⟩; fortasse duplicis recensionis vestigium, ut l. 26 23 ἑκατέρας T καλὸν γὰρ seclusi, repetitum propter antecedentium turbas 25 ἀποφαίνοντος libri, corr. Reiske 26 ἠθῶν Selden., ἤχων libri τρόπον — φωνὰς del. Reiske, cf. ad l. 19 27 τὸν pro τὸ M

μήτε παρ' ἑαυτοῖς μήτε παρὰ τοῖς ἡγεμόσιν. οὔτε γὰρ τῶν ἀσυμ- (240 R II)
φώνων χορῶν οὐδεὶς ἀκούει ῥᾳδίως ὅ,τι λέγουσιν οὔτε τῶν διαφε-
ρομένων πόλεων. ὥσπερ γὰρ ἐν μιᾷ νηὶ πλέοντας οὐ δυνατὸν
οἶμαι χωρὶς ἕκαστον σωτηρίας τυγχάνειν, ἀλλ' ἅμα πάντας, οὕτως
8 οὐδὲ τοὺς συμπολιτευομένους. πρέπει δὲ ὑμῖν παιδείᾳ διαφέροντας
καὶ φύσει καὶ τῷ ὄντι καθαρῶς ὄντας Ἕλληνας ἐν αὐτῷ τούτῳ
τὴν γενναιότητα ἐπιδεικνύναι. πολλὰ δ' ἂν οἶμαι περὶ τού-
των ἔλεγον καὶ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ὑποθέσεως, εἰ μή τό τε σῶμα
κομιδῇ φαύλως εἶχον ὑμᾶς τε, ὅπερ ἔφην, οὐχ ἑώρων διενεχθέντας.
οὐδὲ γὰρ γέγονεν [οὐδὲν] οὐδὲ φύεται παρ' ὑμῖν τοῦτο τὸ νόσημα, (583 M)
ἀλλὰ ἴσως βραχεῖά τις ὑποψία, ⟨ἧς⟩ καθάπερ ὀφθαλμίας παρὰ
τῶν ἐγγὺς ἀπελαύσαμεν. εἴωθε δὲ τοῦτο συμβαίνειν καὶ τῇ θα-
λάττῃ πολλάκις· τοῦ βυθοῦ κλυσθέντος ἰσχυρῶς καὶ χειμῶνος ἔξω
9 γενομένου πολλάκις ἀδήλως ἐπεσήμηνε καὶ τοῖς λιμέσιν. οἴεσθε
ἀγορᾶς καὶ θεάτρου καὶ γυμνασίων καὶ στοῶν καὶ χρημάτων εἶναί
τι ὄφελος τοῖς στασιάζουσιν; οὐ ταῦτά ἐστι τὰ ποιοῦντα πόλιν
καλήν, ἀλλὰ σωφροσύνη, φιλία, τὸ πιστεύειν ἀλλήλοις. ὅταν δὲ
τὴν βουλὴν ψέγητε, τοὺς προεστῶτας, τοὺς ἐξειλεγμένους, οὐχ
αὑτοὺς ψέγετε; εἰ γὰρ οἱ βελτίους ὑμῶν εἰσι πονηροί, τί δεῖ περὶ
τῶν ἄλλων ὑπολαβεῖν; ,ἡμεῖς ἄρα τὰ αὑτῶν ἀπολέσωμεν;' οὐθείς (241 R II)
φησιν· ἀλλ' εὖ ἴστε ὅτι ἐν πάσαις ταῖς πόλεσίν ἐστι χρήματα
δημόσια, καὶ ταῦτα ἔχουσιν ἔνιοι, τινὲς μὲν δι' ἄγνοιαν, τινὲς δὲ
ἄλλως· καὶ δεῖ προνοεῖν καὶ σῴζειν, οὐ μέντοι μετὰ ἔχθρας οὐδὲ
μετὰ διαφορᾶς. οὗτοι φιλοτιμοῦνται, πολλάκις ὑμῖν παρ' αὑτῶν
10 εἰσενηνόχασιν. πείθετε αὐτούς, παρακαλεῖτε· ἂν ἀντιτείνωσι, δι-
καιολογεῖσθε πρὸς μόνους μηθενὸς παρόντος ἔξωθεν. οὐχ ὑμεῖς
ἐστε οἱ πολλάκις ἐπαινοῦντες ἡμᾶς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, τοὺς μὲν
ἀριστεῖς λέγοντες, τοὺς δὲ Ὀλυμπίους, τοὺς δὲ σωτῆρας, τοὺς δὲ

---

1 μήτε παρ' ἑαυτοῖς ἡγεμόσιν M (om. μήτε παρὰ τοῖς), μήτε παρὰ τοῖς ἡγεμόσιν UBT (om. παρ' ἑαυτοῖς μήτε), totum dedit Emp. οὔτε γὰρ — 3 πόλεων eadem verba leguntur or. XXXIX § 4 ἀσυμφόνων T 2 ἀκούειν M 3 malo ⟨τοὺς⟩ ἐν μιᾷ scribere, quam τοὺς delere l. 5 5 παιδίᾳ M 9 praeferrem: οὐδ' ἑώρων διενεχθέντας scripsi, διαμένοντας libri 10 οὐδὲν secl. Dindorf. οὐδὲ U? οὔτε MBT 11 ἴσως om. UBT ἧς add. Casaub. 13 κλυσθέντος Reiske, πλησθέντος libri 14 οἴεσθαι M οἴεσθε — 17 ἀλλήλοις parum apte inferuntur, postquam negavit seditionem fieri; apte legerentur post ἔχουσι κακὸν p. 91,24 οἴεσθε ter repetito 18 ἐξιλεγμένους M 19 δὴ pro δεῖ M 20 γὰρ ἃ pro ἄρα M αὐτῶν libri, corr. Emp. ἀπολέσομεν TU a m. sec. 21 ἔστε T 22 καὶ ταῦτα pro relativo pronomine neglegentius dictum 24 αὐτῶν libri, corr. Emp. 25 εἰσενηνόχασι T δικαιολογεῖσθαι M

τροφέας; εἶτα πρὸς Διὸς καὶ θεῶν παρ' αὐτοῖς ψευδομαρτυριῶν
ἁλώσεσθε, καὶ πότερον νῦν ταῦτα ὀργιζόμενοι λέγετε ἢ τότε ἐκεῖνα
κολακεύοντες, καὶ νῦν ἀπατώμενοι μᾶλλον ἢ τότε ἐξαπατῶντες.
οὐ παύσεσθε τῆς ταραχῆς καὶ γνώσεσθε ὅτι πάνυ χαρίεντας ἔχετε
πολίτας καὶ πόλιν δυναμένην εἶναι μακαρίαν; ⟨ἣν⟩ ἐγὼ πολλὰ
δύναμαι σὺν τοῖς θεοῖς ἀγαθὰ ποιῆσαι, τούτους ἔχων συναγωνι-
ζομένους, * λέγων τὸ τῆς παροιμίας ‚εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ.' ἀλλ' 11
(242 B II) ἴσως ἐδυσχεράνατε ὅτι οὐκ ἐγένετο τὸ ἔργον. γίγνεται καὶ σφόδρα
ἔσται ταχέως, μάλιστα τούτων προθυμουμένων καὶ σπουδαζόντων,
(584 M) ἐὰν ἑκοντὶ διδῶσιν· οὐδὲ γὰρ ἄκοντες ὑμῖν ὑπέσχοντο. διὰ τί δὲ
παρὰ τούτων μὲν ἀπαιτεῖτε, παρ' ἐμοῦ δὲ οὐκ ἀπαιτεῖτε; ὅτι
δοκῶ παρεσχηκέναι ὑμῖν; ἔπειτα οἴεσθέ με τοῦτο ἐμποιεῖν, εἰ τὴν
ἐμαυτοῦ πατρίδα τιμιωτέραν ἐποίησα, χρημάτων τινὰ ἀφορμὴν
παρασχὼν [ὥσπερ] ἀπὸ τῶν βουλευτικῶν καὶ νὴ Δία ἀπὸ τῶν
(284 B II) προσόδων ηὐξημένων διὰ τὴν διοίκησιν; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅμοιά
ἐστιν ὥσπερ ἂν εἰ ηὐξάμην ὑπὲρ ὑμῶν, οἱ θεοὶ δὲ ἐποίησαν. κἂν
πάλιν δυνηθῶ, ποιήσω πάλιν (δυνήσομαι δὲ μεθ' ὑμῶν, φίλους
ἔχων τοὺς ἐνθάδε) καὶ οὐδὲν ὑμῖν λογιοῦμαι τῶν τοιούτων. οὐδὲ 12
γὰρ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις ἀντὶ τῶν ἀναλωμάτων τὰς εὐχὰς λογί-
ζονται. οἴεσθε ὅτι περὶ στοᾶς ἦν ἂν ἐμοὶ λόγος ἢ ἄλλου τινός,
εἰ ἑώρων ὑμᾶς διαφερομένους; ἀλλὰ τοῦτό γε ὅμοιον ἦν ὥσπερ ἂν
εἴ τις ἄνθρωπον νοσοῦντα καὶ φρενίτιδι ἐχόμενον, δέον οἶμαι κατα-
πλάσαι κατακλίναντα, ὁ δὲ ἀλείφοι μύρῳ καὶ προσφέροι στέφανον·
ταῦτα ἐκ περιουσίας ἐστὶ τοῖς ὑγιαίνουσι, τοῖς μηδὲν ἔχουσι κακόν.
οὐκ οἴεσθε τοὺς Ἀθηναίους, ὅτ' ἐστασίαζον καὶ τοὺς πολεμίους
ἐπήγοντο καὶ προεδίδοσαν ἀλλήλους οἱ ταλαίπωροι, καὶ τὰ Προ-
πύλαια ἔχειν καὶ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὰς στοὰς καὶ τὸν Πειραιᾶ;
ἀλλὰ οἰμώζουσιν αὐτοῖς μεῖζον ἐπήχει τὰ Προπύλαια καὶ τὰ νεώρια

---

1 αὐτοῖς UMT 2 αλώσεσθαι M καὶ πότερον etc. deest aliquid; fortasse: καὶ ⟨ἄδηλον ἔσται⟩ πότερον ὁριζόμενοι UBM ὀργιζόμενοι T 4 παύσεσθαι M τῆς ἀρχῆς T γνώσεσθαι M 5 ἣν add. Reiske 6 ἀγαθοποιῆσαι UT 7 λέγων corruptum, λέγω δὲ Seld., fortasse ⟨εὖ γὰρ ὁ⟩ λέγων 10 ἑκόντην M δίδωσιν UT 11 μὲν om. T 12 οἴεσθαι M ἐν ποιεῖν M ἐμποιεῖν quamquam insolitum hoc significatu recte se habere puto εἰ BT ἢ pro εἰ U, om. M fortasse recte cf. adn. sq. 14 παρέσχον M haud spernendum ὥσπερ om. M m. pr. 16 καὶ pro κἂν UBT 17 μεθ' ὑμῶν Reiskius, εὐθυμῶν libri 20 ἦραν pro ἦν ἂν M 21 δὲ ἀφερομένους T 22 ἂν ante ὥσπερ malim transponere νοσοῦντα ἄνθρωπον (hoc ord.) BT 23 καὶ κατακλείναντα M προσφέρει B 24 ταῦτα, ἃ Emp., quod non sufficit 25 οἴεσθαι MT 26 ἐπήγοντο Wil., ἐπηγάγοντο libri

[τῆς πόλεως] οὐ πολύς ἐστι λόγος οὐδὲ Κολοφῶνος· καίτοι ποιη-
τὴν οὐ χείρονα Ὁμήρου παρέχεται τὸν Ἀπόλλωνα. Πυθαγόρας
δὲ ἐκ Σάμου μὲν ἔφυγεν ἑκὼν τυραννουμένης, παρὰ δὲ τοῖς
ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις, μάλιστα δὲ οἶμαι περὶ τὴν Ἰταλίαν
6 ἐτιμᾶτο ὡς θεός. τί οὖν; πάλαι τις ἤδη κάθηται λέγων, σὺ πρὸς
Ὅμηρον καὶ Πυθαγόραν καὶ Ζήνωνα παραβάλλεις αὑτόν; Μὰ
Δί᾽ οὐκ ἔγωγε, πλὴν ὅτι πᾶσι τοῖς φιλοσόφοις ἔδοξε χαλεπὸς ἐν
τῇ πατρίδι ὁ βίος. ἐπεὶ τί οἴεσθε; οὐχὶ φιλεῖν τὰς πατρίδας; ἀλλὰ (228 R II)
τὸν Ὅμηρον ὑπὲρ μὲν Ὀδυσσέως ὀδύρεσθαι καὶ φάσκειν αὐτὸν
ἐθέλειν τὸν καπνὸν ἰδόντα τὸν ἐκ τῆς Ἰθάκης παραχρῆμα ἀπο-
θανεῖν, αὐτὸν δὲ μὴ στέργειν τὴν αὑτοῦ πόλιν, ἀλλ᾽ οὐ τὸν οἰκεῖον
ἔρωτα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ὁμολογεῖν, ἣν εἶχε τῆς πατρίδος, ἐπ᾽
7 ὀνόματι τοῦ Ὀδυσσέως; ὃς δὲ πάντα τὸν χρόνον ἔμεινεν ἐν τῇ
πατρίδι, πράττων ὅ,τι δοκοίη τοῖς πολίταις καὶ τοῖς νόμοις, εἰ
μέν τι μέγα ὤνησε τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· τὴν δὲ βλάβην
ἐπίσταμαι τὴν γενομένην αὐτοῖς. ἔτι γὰρ νῦν ὀνειδίζονται περὶ
Σωκράτους, ὡς οὔτε δικαίως οὔτε ὁσίως τῷ ἀνδρὶ προσενεχθέντες,
καὶ πάντων αὐτοῖς τῶν ὕστερον γενομένων κακῶν ταύτην φασὶ
συμβῆναι τὴν αἰτίαν.

8 ταῦτα μὲν ἀκηκόατε ἄλλως παρὰ ἀνθρώπου πλάνητος καὶ ἀδο-
λέσχου. ὃ δ᾽ οὖν ἔφην, παραιτοῦμαι ὑμᾶς μηδένα ἀπαιτεῖν ἐν (224 R II)
τῷ παρόντι παρ᾽ ἐμοῦ λόγον μεγαλόφρονα καὶ σοφόν, ἀλλ᾽ ἰδιω-
τικὸν καὶ φαῦλον, ὁποῖα καὶ τὰ πράγματά ἐστιν. εὖ δ᾽ ἴστε, (526 M)
ὥσπερ προειλόμην σιγᾶν, ἀφ᾽ οὗ νῦν ἧκον, οὐκ ἂν ἐφθεγξάμην,
εἰ μή τι ἀναγκαῖον συμβεβήκει. ἐγὼ γὰρ ἡψάμην πράγματος, ὃ
μοι πολλῶν τῷ ὄντι πραγμάτων αἴτιον γέγονε καὶ θαυμαστῆς
ἀηδίας. ὥστε πρότερον μὲν οὐκ ᾔδειν τὸ τῶν Θετταλῶν τί ποτέ
ἐστι τὸ ἐφ᾽ αὑτὰς τὴν σελήνην κατάγειν, νῦν δὲ ἐπιμελῶς ἔγνωκα.
9 καὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἐνίοτε ἐμακάριζον, ὅστις Σταγειρίτης ὢν (τὰ
δὲ Στάγειρα κώμη τῆς Ὀλυνθίας ἦν) ἁλούσης δὲ Ὀλύνθου συγγε-
νόμενος Ἀλεξάνδρῳ καὶ Φιλίππῳ διεπράξατο οἰκισθῆναι πάλιν
τὸ χωρίον, καὶ μόνον αὐτὸν ἔφασκον εὐτυχῆσαι τὴν εὐτυχίαν ταύ-

---

1 τῆς ante πόλεως om. T, τῆς πόλεως suspecta Reiskio κολοφῶ-νο::ς U καὶ τὸν ποιητὴν TM 5 τίς U 6 παραβάλλης in -εις mut. U αὐτὸν M 7 ante ὅτι rasura in U 8 οὐχὶ φιλεῖν Emp., οὐκ ἐφίλουν libri cf. Od. 1,58 10 ἰδόντον (τα supra; acutus et τὰ a corr.) U 11 αὐτοῦ BMU ἀλλὰ τὸν (om. οὐ) UBT 12 ἦν pro ἣν UT 16 νῦν om. UT 21 ἔφη TB 22 ἀλλὰ UBT 23 δὲ ἴστε M 24 σειγᾶν M 25 συμβέβηκεν libri, συμβεβήκει Emp. 27 Θετταλίδων Herwerden cf. or. LXVI p. 354 Reisk. 28 ἐπιμελῶς vix genuinum 31 οἰκισθῆναι (ισθη in rasura) U 32 τῷ T

*την, ὥστε τῆς πατρίδος οἰκιστὴν γενέσθαι. μεταξὺ δὲ πρῴην
ἐνέτυχον ἐπιστολῇ τινι, ἐν ᾗ ἐστι μετανοῶν καὶ ὀδυρόμενος καὶ
λέγων ὅτι τούτων τινὲς καὶ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀφικνουμένους
σατράπας διαφθείρουσιν, ὥστε μηδὲν ἀγαθὸν γενέσθαι μηδὲ ὅλως*
(125 R II) *κατοικισθῆναι τὴν πόλιν. ὅπου δὲ [τὸ κατοικισθῆναι τοῖς ἐκπε-* 10
*σοῦσι] καὶ τοῦτο ἐλύπει τινάς, εἰ φυγάδες ὄντες καὶ ἀπόλιδες
πατρίδα ἕξουσι καὶ πολιτεύσονται κατὰ νόμους ἐν ἐλευθερίᾳ,
μᾶλλον ⟨δ'⟩ ᾑροῦντο διῳκίσθαι κατὰ κώμας τοῖς βαρβάροις ὁμοίως
ἢ σχῆμα πόλεως καὶ ὄνομα ἔχειν· ἦπου προσήκει θαυμάζειν καὶ
εἰ ἄλλο τι λυπεῖ τινας; ὃ δ' οὖν Ἀριστοτέλης ἐπιστέλλων γέγραφεν
ὡς τοῖς πράγμασιν ἀπειρηκώς· φησὶ γὰρ αἴρειν τοὺς δακτύλους·
τοὺς Ἰδαίους κἀμὲ νομίζετε καὶ εἴ τινές εἰσιν ἕτεροι. καὶ γὰρ* 11
(126 R II) *δὴ πλεῖον ἴσχυσεν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων κακοδαιμονία τῆς
τοῦ Ἀριστοτέλους σπουδῆς, ὥστε οὐκ εἴασαν προβῆναι τὸ κωμίον
εἰς ἀξίωμα πόλεως, καὶ νῦν ἔτι ἀοίκητόν ἐστιν. ἀλλ' ὅπως μὴ
καὶ τοῦτό μου διαβάλῃ τις, ὡς ἐγὼ Στάγειρα καὶ κώμην καλῶ τὴν
πόλιν ταύτην· δύναμαι γὰρ ὀμόσας εἰπεῖν μηδεμίαν ἄλλην πόλιν
ἐμοὶ κρείττω πεφηνέναι, κἂν εἰ μόνον εἶχε τὸ χαλκεῖον τὸ τοῦ
δεῖνος, ὃ ἐγὼ κατέλυσα ὁ τὰς πόλεις πορθῶν καὶ τὰς νεκροπόλεις.*
(127 R II) *ἵνα δ' οὖν μὴ ἐπιλάθωμαι οὗ χάριν ἀνέστην, ἁμάρτημα ἴσως* 12
*ἥμαρτον ἀνθρώπινον. νῦν οὖν τίνα με βούλεσθε ὑποσχεῖν ζημίαν
ἀντὶ τούτου τοῦ ἁμαρτήματος ἢ τί ποιεῖν; ἀξιῶ συμβούλους ὑμᾶς
γενέσθαι· πότερον καθελεῖν με τὸ ἔργον ταῖς ἐμαυτοῦ δαπάναις
τὸ γεγονὸς καὶ ποιῆσαι πάντα ὁποῖα ἦν πρότερον; ἀλλὰ ἴσως οὐ
δυνήσομαι. ἢ τί πρὸς θεῶν; εἴπατέ μοι. ἐγὼ μὲν γὰρ ᾤμην ὁρῶν* 13
*τὰ τοιαῦτα πόλεις ἄλλας φιλοτιμουμένας, οὐ μόνον τὰς κατὰ τὴν
Ἀσίαν λέγω καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἀλλὰ ταύτας τὰς ἀστυγεί-
τονας καὶ πλησίον, τὴν τῶν Νικομηδέων, τὴν τῶν Νικαέων, τοὺς
Καισαρεῖς τούτους, εὐγενεῖς μὲν ἀνθρώπους καὶ σφόδρα Ἕλληνας,
πολὺ δὲ μικροτέραν τῆς ἡμετέρας οἰκοῦντας πόλιν, καὶ τοὺς πολι-*

---

2 *ὀδυνόμενος* M 3 *τούτων* defendit Emp., ad *τὸ χωρίον* p. 82,31 referens 5 *τὸ* om. T *τὸ κατοικισθῆναι — ἐκπεσοῦσι* secl. Pflugk, *τοῖς ἐκπεσοῦσι* post *γενέσθαι* inserit Wil.; lacunam post *ἐκπεσοῦσι* statuit Emp. 6 *ἐλύπει* Reiske, *λυπεῖ* UMT (quid B ignoro) 7 *νόμον* T 8 *δ'* add. Emp. *ἡγοῦντο καὶ* M *διῳκίσθαι* Reiske, *διοικεῖσθαι* libri 9 *προσῆκε* libri, corr. Selden. 10 *ἄλλό τε* T *ὃ δ' οὖν* Emp., *ὁ δ' οὖν* libri 11 *φασὶ* B *αἴρειν* U *τοὺς δακτύλους Ἰδαίους* (om. *τοὺς*) T 12 *τοὺς Ἰδαίους* secl. Emp. *καὶ τοὺς ἰδαίους δακτύλους αἴρειν* add. M post *νομίζετε* *ἕτεροι τοιοῦτοι* vel *ὅμοιοι* Reiskius 16 *διαβάλλῃ* B *πόλιν* pro *κώμην* UT 19 *ἀκροπόλεις* libri, corr. Wil. 20 *ἄνεστιν* M 30 *πικροτέραν* M *σμικροτέραν* B *τῆς ὑμετέρας* UT

τευομένους παρ' ἑκάστοις, ἐὰν καὶ περὶ τῶν ἄλλων διαφέρωνται, (227 B II *τά γε τοιαῦτα ὁμοφρονοῦντας, καὶ τὸν αὐτοκράτορα τοιαῦτα ἐπιστέλλοντα τύχῃ τινί, ὅτι βούλεται πάντα τρόπον αὔξεσθαι τὴν πόλιν ὑμῶν (ἐπιτρέψατε δὲ ἀναγνῶναι τὴν ἐπιστολήν, ἐπειδὴ τὴν τοῦ*

14 *Ἀριστοτέλους μακρὸν ἦν καὶ περίεργον· —) ᾤμην καὶ παρ' ὑμῖν ταῦτα ἔσεσθαι, καὶ μηδένα λυπήσεσθαι τῆς πόλεως κατασκευαζομένης. καὶ τοῦτό γε ἀπέβη τοιοῦτον· καὶ γὰρ ἔδοξεν ὑμῖν ταῦτα [καὶ πολλὰ] καὶ πολλάκις συνεισεφέρετε αὐτοὶ καὶ προεθυμεῖσθε. τί οὖν βούλεσθε; ἐγὼ γὰρ ὄμνυμι τοὺς θεοὺς ὑμῖν ἅπαντας, ἦ μὴν ἀντὶ τοῦ λυπεῖν ὑμᾶς ἢ τινας ὑμῶν ἢ δοκεῖν βαρὺς οὐκ ἂν ἑλοίμην ἴδιά μοι γενέσθαι τὰ Δαρείου βασίλεια ἢ τὰ Κροίσου ἢ τὴν οἰκίαν τὴν πατρῴαν τὴν ἐμὴν χρυσῆν τῷ ὄντι, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ*

15 *ὀνόματι μόνον τὴν τοῦ Νέρωνος καλοῦσιν. οὐδὲ γὰρ ὄφελος οὐδὲν* (228 B II *οἰκίας χρυσῆς, οὐ μᾶλλον ἢ χύτρας χρυσῆς ἢ τῆς πλατάνου τῆς ἐν Πέρσαις. πόλεως δὲ ὄφελος [οὐδὲν] εὐπρεποῦς γιγνομένης, ἀέρα πλείονα λαμβανούσης, εὐρυχωρίαν, τοῦ μὲν θέρους σκιάν, τοῦ δὲ χειμῶνος ἥλιον ὑπὸ στέγῃ, ἀντὶ φαύλων καὶ ταπεινῶν ἐρειπίων οἰκήματα ὑψηλὰ καὶ μεγάλης πόλεως ἄξια· ἵνα ὥσπερ ἐπὶ τῶν εὐγενῶν πώλων καὶ τῶν σκυλάκων τὸ ἐσόμενον μέγεθος εἰκάζουσιν οἱ ὁρῶντες, ἐὰν ᾖ τὰ κῶλα ὑψηλὰ καὶ μεγάλα, ἐὰν δὲ* (527 *ταπεινὰ καὶ ἀναυξῆ, φασὶν ἀεί ποτε μενεῖν τοιαῦτα, οὕτως ἔχῃ*

16 *καὶ περὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν. ἀλλὰ τί μοι περὶ τούτων νῦν λέγειν; καλῶς μέ τις ἀηδόνα ἔφη τῶν σοφιστῶν, λοιδορῆσαι βου-* (229 B I *λόμενος· διὰ τοῦτο, ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι καὶ τὴν ἀηδόνα γλώσσαργόν φασιν οἱ ποιηταί. ἴσως δ' ἂν ὅμοιος εἴην τοῖς τέττιξι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πρὸς τὸν ἥλιον διψῶντες ᾄδουσιν ὑπὸ ἀνοίας οὐδὲν ὠφελούμενοι. πλὴν τοσοῦτό γε μόνον οὐκ ἄξιον ἴσως παραλιπεῖν περὶ τῶν μνημάτων καὶ τῶν ἱερῶν, ὅτι τοὺς Ἀντιοχέας οὐκ εἰκός ἐστιν οὐδενὸς ἅψασθαι τοιούτου· πολὺ γὰρ ἐλάττω τόπον ἐποίουν τοῦ παρ' ἡμῖν, ὧν ἡ πόλις ἓξ καὶ τριάκοντα σταδίων ἐστὶ τὸ*

---

1 *ἐᾶν καὶ εἰ* UBT *διαφέρονται* libri, corr. Emp. 8 dubito an *καὶ πολλὰ* proscribendum sit *συνεισφέρετε* UBT *προθυμεῖσθε* B 10 *δοκεῖν* (*εῖν* a corr.) U 11 *τὰ* ante *Δαρείου* om M *βασίλεια* Reiske, *βασιλέως* libri *κρύσου* M, item U m. pr. 12 *πατρῷαν* M *τὴν πατρῴαν τὴν ἐμὴν* mihi suspecta *μὴν* UBT 14 *οὐ μᾶλλον — χρυσῆς* om. UT 16 *δι' εὐρυχωρίαν* Casaub. 17 *ὑποστέγῃ* M 20 *ὁρῶντες ἐὰν ᾖ τὰ* B *ὁρῶντες ἐν ᾖ τὰ* U *ὁρῶντες ἐὰν τὰ* M *ὁρῶντες ἐν οἷς τὰ* T 21 *ἀεί* om. B *ἔχει* UBT 23 malim *ἢ καλῶς* *τεις* M 24 *γλόσσαργον* U m. pr. 25 *φασιν* om. M *ἂν ὅμοιος ἂν εἴην* UT 28 *τῶν ὑπομνημάτων* libri, corr. Selden. *ἀντιοχίας* T 29 *πολὺ γὰρ — 30 παρ' ἡμῖν* graviter corrupta non expedio

μῆκος καὶ στοὰς ἑκατέρωθεν πεποιήκασιν· οὐδὲ τοὺς Ταρσεῖς (230 R II) οὐδὲ νῦν Νικομηδεῖς, οἳ ἐψηφίσαντο τὰ μνήματα μεταίρειν. ὁ δὲ 17 Μακρῖνος, ὃν εὐεργέτην ἀνεγράψατε τῆς πόλεως, τὸ Προυσίου τοῦ βασιλέως μνημεῖον μετήνεγκεν ἐκ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὸν ἀνδριάντα. οὐδεὶς γάρ ἐστι παρ' ἐκείνοις φιλόπολις ἀνὴρ οὐδὲ ἐπιμελὴς περὶ τοὺς θεούς· ἀλλὰ παρά γε ἡμῖν ἦσαν πολλοί. πλὴν ταῦτα μὲν ὅπως ποτὲ δοκεῖ. τί γάρ ἐμοὶ τῆς ἐνθάδε στοᾶς; ὥσπερ οὐκ ἔχοντά με ὅποι βούλομαι περιπατεῖν, τὴν Ποικίλην Ἀθήνησι, τὴν Περσικὴν ἐν (231 R II) Λακεδαίμονι, τὰς ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰς χρυσᾶς, ἐν ταῖς τῶν Ἀντιοχέων, τῶν Ταρσέων, μετὰ πλείονος τιμῆς, ἢ μόνον ἕξοντά με καὶ περιπατήσοντα, τῶν δὲ ἄλλων οὐδένα πολιτῶν. ἀλλ' οὔτε γυμνάσιον ἐν πόλει μόνος οὐδεὶς ἔχει γυμναζόμενος οὔτε στοὰν οὔτε βαλανεῖον οὔτε ἄλλο τῶν δημοσίων οὐδέν. ἦ ἐγὼ τετύφωμαι καὶ ἀνόητός 18 εἰμι; πλὴν ὅ γε ἠξίωσα, συμβουλεύσατέ μοι. ὡς ἐγὼ βουλόμενος ὑμῖν ἀρέσκειν πάντα τρόπον ἀπορῶ. νῦν γὰρ ἐὰν ἅπτωμαι τοῦ πράγματος καὶ σπουδάζω γίγνεσθαι τὸ ἔργον, τυραννεῖν μέ φασί τινες καὶ κατασκάπτειν τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερὰ πάντα. δῆλον γὰρ (528 M) ὅτι ἐνέπρησα τὸν νεὼν τοῦ Διὸς καὶ τοὺς ἀνδριάντας * ἐκ τοῦ μυδῶνος ἐρρυσάμην, καὶ νῦν ἐν τῷ φανερωτάτῳ κεῖνται τῆς πόλεως. ἐὰν δὲ τὴν ἡσυχίαν ἄγω, μὴ βουλόμενος μηδένα στένειν μηδὲ προσκρούειν μηδενί, βοᾶτε ὑμεῖς, Γιγνέσθω τὸ ἔργον ἢ καθαιρείσθω τὸ γεγονός· ὥσπερ ἐμοὶ τοῦτο προφέροντες καὶ ὀνειδίζοντες. (232 R II) τί οὖν βούλεσθέ με ποιεῖν; ὃ γὰρ ἂν εἴπητε, τοῦτο ποιήσω καὶ περὶ 19 τῶν ἄλλων ἁπάντων ⟨οὐδὲν ἐρῶ⟩, οὐδὲ ἂν ᾖ τις ἔργον πεποιηκὼς ὑπὲρ οὗ λόγον μὴ δέδωκεν, οὐδ' ἂν ἔτι ποιῶν καὶ χρήματα λαμβάνων ἀεὶ παρὰ τῶν κατ' ἔτος ἀρχόντων, ὥσπερ εἰς τὸν ἄπληστον πίθον τάδε ληψόμενος, οὐδὲ ἂν ἄλλο τι γίγνηται· τί γὰρ ἐμοὶ τούτων; διὰ μὲν γὰρ τῆς στοᾶς οὐ διελεύσομαι, σαφῶς ἴστε. ἀλλὰ πονεῖν

3 μακρεῖνος M μακαρῖνος T τὸ in rasura M τοῦ om. UBT 4 μνημεῖον T ἀνδρειάντα M 5 φιλοπόλεις M οὐδὲ ἀνὴρ (hoc ord.) libri, transposuit Emp. 7 ποτὲ ἐδόκει libri, corr. Emp. 8 ἕξοντά με scripsi, ἐξιόντα με libri; εἰσιόντα praefert Wil. 13 desidero: ἢ ἐγὼ ⟨μόνος οὕτω⟩ τετύφωμαι 14 ἠξιώσατε M 18 ἐνέπρησα Reiske, ἐνέπρησαν libri νεὼ M lacunam significavi post ἀνδριάντας 19 μυδῶνος UBT μύδωνος M, μυλῶνος Casaub. ἐρυσάμην M 20 στένειν suspectum: fuitne στενοχωρεῖν? 23 μοι pro με UT τί οὖν βούλεσθε; μὴ ποιεῖν; Emp. 24 lacunam post ἁπάντων supplevit Wil. οὐδ' ἐὰν B 25 ἔτι Emp., ὅτι M ὧτι UBT 26 κάθετος M ἄπλειστον M πίθοντα δὲ M 27 λειψόμενος BU m. pr. οὐδ' ἐὰν B 28 εἴστε M πονεῖν Geelius, ποιεῖν libri

καὶ προσιέναι καὶ παρακαλεῖν τὸν ἀνθύπατον, ὅπως πρᾴως καὶ
πρὸς δύναμιν εἰσπράττῃ τοὺς ὑπεσχημένους; καὶ τοῦτο ἕτοιμος
ποιεῖν οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς συμβάλλεσθαι μέρος τῆς ὑπο-
σχέσεως, ⟨ὥσ⟩τε κουφίζεσθαι τοὺς ἄλλους. μόνον ἕν τι προστά-
20 ξατε· εἰ δὲ μή, τὴν ἡσυχίαν ἔξω βοώντων ὑμῶν, μᾶλλον δὲ ἄπειμι.
οὐ γὰρ ὥσπερ ἡ ἀλώπηξ καταφαγοῦσα τὰ κρέα οὐκ ἐδύνατο ἐξελ- (283 B II)
θεῖν ἐκ τῆς δρυὸς διὰ τὸ ἐμπλησθῆναι, κἀμοὶ ἐξελθεῖν διὰ τοῦτο
χαλεπόν. πολὺ γὰρ γέγονα λεπτότερος ἢ ὅτε εἰσῆλθον. καὶ πρὸς
θεῶν μή μοι νομίζετε χαρίζεσθαι περὶ τῆς στοᾶς ἐπιβοῶντες.
ἐμοὶ γὰρ εἷς ἀνήρ ἐστιν ὁ χαριζόμενος ἐν τῇ πόλει σχεδόν, ὡς
ἐγὼ ἀκούω, καὶ μάλιστα προνοῶν τῶν ἐμοὶ συμφερόντων· καὶ
οὔτε φίλος οὔτε συγγενὴς οὕτως οὐδεὶς ἐμοῦ κήδεται. σκοπεῖτε
21 δὲ εἰ δόξει καλῶς ὑμῖν ὑπὲρ ἐμοῦ λογίζεσθαι καὶ με ἀγαπᾶν, ὅς
πρῶτον οἴεταί με δεῖν πολλὰ κινδυνεύσαντα καὶ πονήσαντα τὴν
ἡσυχίαν ἐνθάδε ἄγειν καὶ τοῖς ἐμαυτοῦ προσέχειν καὶ μήτε ἡγε-
μόνας θεραπεύειν μήτε ἄλλην ἀσχολίαν μηδεμίαν ἔχειν· ἔπειτα
σμικρόν τι μέρος εὑρηκότα τῆς οὐσίας, καὶ πρὸς ταῖς πρότερον
βλάβαις ἔτι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης ὠφεληθέντα μὲν μηδέν, (529 M)
ἀπολέσαντα δὲ πάντα, ὅσα τῶν ἐμῶν εἶχε, δανεισάμενόν τε, ὥστε
τὰ χωρία πρίασθαι, τοῦτο ἀποδοῦναι τὸ χρέος καὶ τὰ πρότερον
ὀφειλόμενα, καὶ μὴ στοὰν οἰκοδομεῖν μηδὲ ἀναλίσκειν παρὰ δύνα-
22 μιν· ἔπειτα συνηθείας οὔσης μοι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ἴσως δὲ (284 B II)
καὶ φιλίας, καὶ πρὸς ἄλλους πολλοὺς τοὺς δυνατωτάτους σχεδόν
τι Ῥωμαίων, ἐκείνοις συνεῖναι τιμώμενον καὶ θαυμαζόμενον· [ἀλλὰ
μὴ παρ' ὑμῖν πρὸς τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα ἐξεταζόμενον·] εἰ δὲ
ἄρα ἀποδημῶν ἥδομαι, τὰς μεγίστας πόλεις ἐπιέναι μετὰ πολλοῦ
ζήλου καὶ φιλοτιμίας παραπεμπόμενον, χάριν εἰδότων μοι παρ'
οὓς ἂν ἀφίκωμαι καὶ δεομένων λέγειν καὶ συμβουλεύειν καὶ περὶ
τὰς ἐμὰς θύρας ἰόντων ἐξ ἑωθινοῦ, μηδὲν ἀναλώσαντα μηδὲ προστι-
θέντα, ὥστε θαυμάζειν ἅπαντας καὶ τυχὸν ἂν εἰπεῖν τινας,

ὢ πόποι, ὡς ὅδε πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν
ἀνθρώποις, ὅτεών κε πόλιν καὶ δῆμον ἵκηται·

---

4 ὥστε Emp., τε M καὶ UBT προστάξετε T 5 ἔξω T εἴποιμι pro ἄπειμι B 10 οὐ pro ὁ M 12 οὐδεὶς om. T 15 ἀγαγεῖν libri, corr. Emp. 19 δὲ pro τε M 20 πριᾶσθαι U 21 φειλόμενα M ἀνοικοδομεῖν T 22 αὐτοκράτωρα M 24 ἀλλὰ — 25 ἐξεταζόμενον del. Emp. „male ex § 23 repetita" 28 οὓς an οἷς incertum in T πρὸς pro περὶ Reiskius, ἐπὶ Dind., at Emp. ὄντων pro ἰόντων dubitans 29 ἑωθηνοῦ B 31 ὦ B 32 καὶ pro κε UBM, om. T cf. Od. κ 38

ἀλλὰ μὴ δαπανᾶν μὲν ἐξ ὀλίγων ὑπαρχόντων, ἀσχολεῖσθαι δὲ ἀσχο- 23
λίας ἀνωφελεῖς, τὸ δὲ σῶμα, θεραπείας δεόμενον καὶ πολλῆς
προσοχῆς, καταφθείρειν ἀμελοῦντα, τὴν δὲ ψυχὴν τοσοῦτον χρόνον
ἐᾶν ⟨ἄγευστον⟩ φιλοσοφίας καὶ τῶν τοιούτων μαθημάτων, πρὸς
δὲ τὸν δεῖνα ἐξετάζεσθαι ἢ τὸν δεῖνα καὶ κακῶς ἀκούειν ἐνίοτε
(285 R II) καὶ δάκνεσθαι. πρὸς θεῶν ὁ ταῦτα ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίζων καὶ δια-
λεγόμενος οὐχ οὗτός ἐστιν ἀνθρώπων ἁπάντων εὐνούστατος ἐμοὶ
καὶ μάλιστα ὑπὸ ἐμοῦ φιλεῖσθαι δίκαιος; ὅταν δὲ ἀκούω
λέγειν τινὰ ὡς περὶ τυράννου, παράδοξον ἐμοὶ φαίνεται καὶ γελοῖον.
ἐγὼ γὰρ ἐπίσταμαι τῶν τυράννων ἔργα τοιαῦτα, μοιχεύειν γυναῖκας 24
ἀλλοτρίας καὶ διαφθείρειν παῖδας, ἀνθρώπους ἐλευθέρους τύπτειν
⟨καὶ⟩ αἰκίζεσθαι πάντων ὁρώντων, τοὺς δὲ καὶ στρεβλοῦν, οἷον
(580 M) εἰς ζέοντα λέβητα καθιέντας, ἄλλους δὲ καταπιττοῦντας· ὧν οὐδὲν
ἐγὼ ποιῶ· ἑτέραν δὲ γυναῖκα τύραννον Σεμίραμιν, ὅτι πρεσβυτέρα
τὴν ἡλικίαν οὖσα καὶ μάχλος ἠνάγκαζε συγγίγνεσθαί τινας ἑαυτῇ.
τῶν δὲ τυράννων ἕνα ἀκήκοα ταῦτα ποιοῦντα, πρεσβύτην θρα-
σύν. ὧν τί πρὸς ἐμέ ἐστιν; ἢ ὅτι τὴν οἰκίαν οἰκοδομῶ πολυ- 25
τελῶς; ἀλλ' οὐκ ἐῶ πίπτειν; ἢ ὅτι πορφύραν αὐτὸς ἠμφίεσμαι;
ἀλλ' οὐ φαῦλον τριβώνιον; ἀλλ' ὅτι κομῶ καὶ γένεια ἔχω; τοῦτο
δ' ἴσως οὐ τυραννικόν ἐστιν, ἀλλὰ βασιλικόν. ἔφη δ' οὖν τις ὅτι
καὶ τὸ κακῶς ἀκούειν καλῶς ποιοῦντα καὶ τοῦτο βασιλικόν ἐστιν.

(286 R II)

(31) ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΕΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες, τῷ κρατίστῳ Οὐαρηνῷ δεῖ χάριν ἡμᾶς 1
εἰδέναι καὶ διὰ τὴν ἄλλην προθυμίαν, ἣν ἐπιδέδεικται πρὸς τὴν
πόλιν, καὶ ὅτι βουλομένοις ἡμῖν ἐκκλησιάσαι πάλιν ἐφῆκεν οὐ μόνον
ἑτοίμως, ἀλλὰ καὶ ἡδέως. τοῦτο γὰρ ἦν πιστεύοντος ὑμῖν καὶ εἰδότος

4 ἄγευστον add. Reiske; τῶν φιλ. libri 5 καὶ pro ἢ UT 6 καὶ πρὸς UT 11 διαφθείρῃν B 12 καὶ add. Reiske 13 καταπιττοῦντας Wil., καταπιττοῦν libri 15 συγγίνεσθαί UBT ἐναντῇ U 16 ἕνα Wil., ad Tiberium referens, οὐδένα libri 20 ἔφη δ' οὖν τις: scil. Antisthenes in Cyro cf. Epict. Diss. IV, 6 21 ποιοῦντας libri, corr. Uptonius 22 οὐαρίνῳ UT οὐαρήνῳ BM 24 ἀφῆκεν B

ὅτι πρὸς οὐδὲν ἄτοπον χρήσεσθε τῇ ἐξουσίᾳ. οὔτε γὰρ ξύλα χλωρὰ δήπουθεν οὐδεὶς συντίθησιν, ὥστε κάεσθαι, προειδὼς ὅτι ἀνάγκη γενέσθαι καπνὸν πολὺν καὶ ἄτοπον, οὔτε τεταραγμένον δῆμον εἰς ταὐτὸ συνάγει νοῦν ἔχων ἡγεμών, ἀλλὰ ἂν μή τις μείζων ἀνάγκη
2 *καταλάβῃ. νῦν οὖν ὑμέτερον ἔργον ἐστὶ μὴ ψεύσασθαι αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ἐπιδεῖξαι σωφρόνως καὶ καλῶς αὑτοὺς ἐκκλησιάζοντας, καὶ πρῶτον, ἐμοὶ δοκεῖν, καλλωπίσασθαι τῇ φιλίᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους καὶ ὁμονοίᾳ, κἂν δεῦρο ἀφίκηται παρακληθείς, περὶ μὲν τῶν ἄλλων ὧν ἐβοᾶτε ὑπερθέσθαι· ζητήσει γὰρ αὐτὸς τὰ δημόσια, κἂν ὑμεῖς κωλύειν θέλητε. τὸ δὲ νῦν εὐχαριστήσατε καὶ δεξιώσασθε καὶ μετ' εὐφημίας καὶ τιμῆς ὑποδέξασθε, ἵνα μὴ ὥσπερ* (287 R II) *ἰατρὸς πρὸς νοσοῦντας ὑπόπτως καὶ ἀηδῶς θεραπείας ἕνεκεν, ἀλλ'* (531 M)
3 *ὡς πρὸς ὑγιαίνοντας ἡδέως καὶ προθύμως παρῇ. καὶ γὰρ δὴ νῦν μὲν ἄπεισι μετὰ τὴν τήμερον ἴσως ἡμέραν, ἀφικνεῖται δὲ ὀλίγον ὕστερον· καὶ τότε, ἂν μὴ πρότερον αὐτοὶ πείσωμεν ὑμᾶς, εἴ τις ἄρα τῶν δημοσίων ἔχει τι, καὶ δικασταῖς καὶ διαιτηταῖς ἀλλήλοις χρησάμενοι, τότε ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ καταβοᾶν. τό γε μὴν προεξανίστασθαι μὴ σφόδρα ἄγνωμον ᾖ. ποῦ γὰρ ἀπεπειράθητε ἢ πότε ἠξιώσατε* παρ' αὐτῶν; ἤ τίς ὑμῖν οὐχ ὑπήκουσε; καὶ τὴν εὐφημίαν τὴν εἰς ἐμέ, ἐγὼ δέομαι, τρέψατε εἰς ἅπαντας. ὥσπερ γὰρ ἐν ἑστιάσει πάνυ αἰσχρόν ἐστιν ἕνα τῶν κατακειμένων πίνειν, καὶ διὰ τοῦτο μὴ μόνον τῷ οἰνοχόῳ δυσκολαίνομεν, ἀλλὰ καὶ τῷ πίνοντι, τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐν τοῖς πολιτικοῖς*
4 *ἐπαίνοις ἐστίν. καὶ ταῦτα ποιοῦντες αὑτοὺς κοσμήσετε, ὡς ἔστι* (288 R II) *κόσμος ⟨τῆς⟩ πόλεως μέγιστος ὁ τῶν πολιτῶν ἔπαινος. ἐπὶ τίνι γὰρ ἄλλῳ μέγα φρονεῖτε; οὐ μεγέθει μὲν ἕτεραι διαφέρουσι πόλεις καὶ νὴ Δία πλούτῳ καὶ περιουσίᾳ καὶ τοῖς δημοσίοις οἰκοδομήμασιν; ἓν δὲ τοῦτό ἐστιν, ᾧ φιλοτιμούμεθα σχεδὸν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους, τὸ ἔχειν ἄνδρας ἱκανοὺς καὶ πρᾶξαι καὶ εἰπεῖν, καὶ τὸ μέγιστον, ἀγαπῶντας τὴν πατρίδα. ἐὰν δέ τις ὑμῶν τοῦτο ἀφέληται, ποίας*

---

1 *χρήσεσθαι* BM *χρήσεσθε* (ε alt. a corr.) U 2 *καίεσθαι* M 4 *ἀλλα* cf. or. XXXI § 75 LXXX § 8 *μεῖζον* U m. pr. 6 *ἀλλὰ* M *αὐτοὺς* MT 7 *δοκεῖ* libri, corr. Dind. 12 *πρὸς* om. U 13 *πρὸς* om. T *δὴ* (*ἡ* a m. sec.) U 14 *τίμερον* M 15 *ἡμᾶς* Reiske; exspecto: *πείσωμεν ἀποδοῦναι εἴ τις ἄρα* etc. 18 *δὲ* pro *γε* M *προεπανίστασθαι* Wil. *μηδὲ* M *ἀγνῶμον* UT 19 *ἤ πού τι* (aut *ἠξιώσατέ τι*) coni. Emp. *ἠξιώσατε ⟨ἀκούειν⟩* Reiskius; neutrum placet, sed infinitivum intercidisse a quo *παρὰ* penderet, recte vidit Reiskius 21 *ἅπαντα* M 22 *δυσκολαίνειν* libri, corr. Emp. 24 *ἐστὶ* UT *αὐτους* U m. pr., T 25 *τῆς* add. Wil. *καὶ μέγιστος* UBT 26 *ἄλλο* U *φρονεῖτε μέγα* B 27 *πλοῦτοι* U m. pr., ut videtur *τοῖς* om. T 28 *τούτῳ* B

πόλεως καὶ τῆς βραχυτάτης δόξετε ἀμείνους; νῦν γάρ, ἐὰν διενεχ-
θῆτε πρός τινα πόλιν, ὃ μηδεὶς ποιήσειε θεῶν, ἔπειτα ἐκεῖνοι
τοὺς ἡμετέρους πολίτας λοιδορῶσι λέγοντες ὅτι εἰσὶν ἅρπαγες,
ἄπιστοι, πῶς οἴσετε; οὐχ ἕξετε χαλεπῶς; οὐκ εὐθὺς βοήσετε,
λοιδορήσεσθε, εἰς χεῖρας τυχὸν ἐλεύσεσθε, ὃ γέγονε πολλάκις πρό-
τερον; εἶθ' ἃ λεγόντων ἑτέρων οὐκ ἀνέχεσθε ἀκούοντες, ταῦτα 5
ἐρεῖτε αὐτοὶ καθ' ἑαυτῶν; ἐάν ποτε γένηται διαφορά, κἀκεῖνοι
προφέρωσιν ὑμῖν [τὸ πονηροὺς ἔχειν πολίτας] τὸ στασιάζειν, οὐκ
(582 M) αἰσχύνεσθε; ὥς ἔγωγε τοὺς θεοὺς ὑμῖν ὀμνύω πάντας, ἦ μὴν
σφόδρα ἠχθέσθην εἰπόντος μοί τινος ‚Διάλλαξον τὴν πόλιν', καὶ
πρὸς αὐτὸν ἠγανάκτησα. μὴ γὰρ ἴδοιμι τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐν ᾗ
διαλλαγῶν ὑμεῖς δεήσεσθε, ἀλλ' εἰς ἐχθρῶν, φασί, κεφαλὰς τὰ
τοιαῦτα τρέποιτο, τοῦτ' ἔστιν εἰς τοὺς καταράτους Γέτας, εἰς
μηδένα δὲ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοεθνῶν. τί γὰρ ἂν εἴη τῆς ἡμετέρας 6
(289 R II) ἐπιδημίας ὄφελος, εἰ μὴ πρὸς τὰ τοιαῦτα πειθομένους ὑμᾶς ἄγοι-
μεν, λόγων ἀεὶ συναγωγῶν ὁμονοίας καὶ φιλίας συναράμενοι, καθ'
ὅσον οἷοί τέ ἐσμεν, ἔχθραν δὲ καὶ ἔριν καὶ φιλονικίαν ἄλογον καὶ
ἀνόητον ἐξαιροῦντες πάντα τρόπον. καλὸν γὰρ δὴ καὶ συμφέρον 7
ὁμοίως ἅπασι [πόλιν ὁμογνώμονα ὁρᾶσθαι καὶ φίλην αὑτῇ καὶ συμ-
παθῆ κάλλιστον θεαμάτων, εὐδαιμονέστατον δὲ ἁπάντων κτημά-
των μία γνώμη περὶ πάντων φαινομένη·] ψόγον τε καὶ ἔπαινον
ἐπὶ ταὐτὸ φέροντας, τοῖς τε ἀγαθοῖς καὶ τοῖς φαύλοις πιστὴν
ἑκατέροις μαρτυρίαν [καλὸν γάρ], ὥσπερ ἐν χορῷ τεταγμένῳ, συν-
ᾴδειν ἕν καὶ ταὐτὸ μέλος, ἀλλὰ μὴ πονηροῦ τρόπον ὀργάνου δια-
φέρεσθαι διπλοῦς φθόγγους τε καὶ ἤχους ἀποφαίνοντας ἀπὸ διπλῶν
καὶ ποικίλων ἠθῶν [τρόπον αὐλοῦ κατεαγότος διπλᾶς φωνάς] ἐν
ᾧ σχεδὸν ἥ τε καταφρόνησις καὶ δυστυχία καὶ τὸ μηδὲν ἰσχύειν

---

1 *καὶ* om. M *ἀμίνους* U m. pr. 4 *οὐχ ἕξετε* scripsi, *πῶς ἕξετε* libri; *χαλεπῶς* delet Herwerden 5 *λοιδορίσεσθε* U m. pr. *ἐλεύσεσθαι* MU m. pr. 6 *εἶθ' ἃ* U 7 fortasse: *κἂν ποτε γένηται ⟨ὑμῖν⟩ διαφορὰ* 8 *τὸ πονηροὺς ἔχειν πολίτας* seclusi; Emperius *ἐάν ποτε — αἰσχύνεσθε* inducenda putat, quod ferri nequit propter sequentia *τῷ στασιάζειν* UBT 9 *αἰσχύνεσθαι* M *ἐγὼ* pro *ἔγωγε* M *ἦ μὴν* U 11 *ἐν ᾗ — 12 δεήσεσθε* ab alia manu suppl. in mrg., om. *ὑμεῖς* T 12 *ἐχθρὸν* M *φησὶ* UBT 16 *λόγον ἀεὶ συναγωγὸν* UBM *λόγον ἀεὶ συναγαγὼν* T, emendavit Emp. 17 *φιλονεικίαν* libri 19 *αὐτῇ* BM *πόλιν — 21 φαινομένη* uncis saepsi, *κάλλιστον — φαινομένη* delet Emp.; fortasse genuina sunt, sed ante *καλὸν γαρ δὴ* l. 5 transponenda, ut scribatur *πόλιν ⟨γὰρ⟩*; fortasse duplicis recensionis vestigium, ut l. 26 23 *ἑκατέρας* T *καλὸν γὰρ* seclusi, repetitum propter antecedentium turbas 25 *ἀποφαίνοντος* libri, corr. Reiske 26 *ἠθῶν* Selden., *ἤχων* libri *τρόπον — φωνὰς* del. Reiske, cf. ad l. 19 27 *τὸν* pro *τὸ* M

μήτε παρ' ἑαυτοῖς μήτε παρὰ τοῖς ἡγεμόσιν. οὔτε γὰρ τῶν ἀσυμ- (240 R II)
φώνων χορῶν οὐδεὶς ἀκούει ῥᾳδίως ὅ,τι λέγουσιν οὔτε τῶν διαφε-
ρομένων πόλεων. ὥσπερ γὰρ ἐν μιᾷ νηὶ πλέοντας οὐ δυνατὸν
οἶμαι χωρὶς ἕκαστον σωτηρίας τυγχάνειν, ἀλλ' ἅμα πάντας, οὕτως
8 *οὐδὲ τοὺς συμπολιτευομένους. πρέπει δὲ ὑμῖν παιδείᾳ διαφέροντας*
καὶ φύσει καὶ τῷ ὄντι καθαρῶς ὄντας Ἕλληνας ἐν αὐτῷ τούτῳ
τὴν γενναιότητα ἐπιδεικνύναι. πολλὰ δ' ἂν οἶμαι περὶ τού-
των ἔλεγον καὶ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ὑποθέσεως, εἰ μή τό τε σῶμα
κομιδῇ φαύλως εἶχον ὑμᾶς τε, ὅπερ ἔφην, οὐχ ἑώρων διενεχθέντας.
οὐδὲ γὰρ γέγονεν [οὐδὲν] οὐδὲ φύεται παρ' ὑμῖν τοῦτο τὸ νόσημα, (588 M
ἀλλὰ ἴσως βραχεῖά τις ὑποψία, ⟨ἧς⟩ καθάπερ ὀφθαλμίας παρὰ
τῶν ἐγγὺς ἀπελαύσαμεν. εἴωθε δὲ τοῦτο συμβαίνειν καὶ τῇ θα-
λάττῃ πολλάκις· τοῦ βυθοῦ κλυσθέντος ἰσχυρῶς καὶ χειμῶνος ἔξω
9 *γενομένου πολλάκις ἀδήλως ἐπεσήμηνε καὶ τοῖς λιμέσιν. οἴεσθε*
ἀγορᾶς καὶ θεάτρου καὶ γυμνασίων καὶ στοῶν καὶ χρημάτων εἶναί
τι ὄφελος τοῖς στασιάζουσιν; οὐ ταῦτά ἐστι τὰ ποιοῦντα πόλιν
καλήν, ἀλλὰ σωφροσύνη, φιλία, τὸ πιστεύειν ἀλλήλοις. ὅταν δὲ
τὴν βουλὴν ψέγητε, τοὺς προεστῶτας, τοὺς ἐξειλεγμένους, οὐχ
αὐτοὺς ψέγετε; εἰ γὰρ οἱ βελτίους ὑμῶν εἰσι πονηροί, τί δεῖ περὶ
τῶν ἄλλων ὑπολαβεῖν; ,ἡμεῖς ἄρα τὰ αὐτῶν ἀπολέσωμεν;' οὐθείς (241 R II)
φησιν· ἀλλ' εὖ ἴστε ὅτι ἐν πάσαις ταῖς πόλεσίν ἐστι χρήματα
δημόσια, καὶ ταῦτα ἔχουσιν ἔνιοι, τινὲς μὲν δι' ἄγνοιαν, τινὲς δὲ
ἄλλως· καὶ δεῖ προνοεῖν καὶ σῴζειν, οὐ μέντοι μετὰ ἔχθρας οὐδὲ
μετὰ διαφορᾶς. οὗτοι φιλοτιμοῦνται, πολλάκις ὑμῖν παρ' αὐτῶν
10 *εἰσενηνόχασιν. πείθετε αὐτούς, παρακαλεῖτε· ἂν ἀντιτείνωσι, δι-*
καιολογεῖσθε πρὸς μόνους μηθενὸς παρόντος ἔξωθεν. οὐχ ὑμεῖς
ἐστε οἱ πολλάκις ἐπαινοῦντες ἡμᾶς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, τοὺς μὲν
ἀριστεῖς λέγοντες, τοὺς δὲ Ὀλυμπίους, τοὺς δὲ σωτῆρας, τοὺς δὲ

---

1 *μήτε παρ' ἑαυτοῖς ἡγεμόσιν* M (om. *μήτε παρὰ τοῖς*), *μήτε παρὰ τοῖς ἡγεμόσιν* UBT (om. *παρ' ἑαυτοῖς μήτε*), totum dedit Emp. *οὔτε γὰρ* — 3 *πόλεων* eadem verba leguntur or. XXXIX § 4 *ἀσυμφόνων* T 2 *ἀκούειν* M 3 malo ⟨*τοὺς*⟩ *ἐν μιᾷ* scribere, quam *τοὺς* delere l. 5 5 *παιδίᾳ* M 9 praeferrem: *οὐδ' ἑώρων* *διενεχθέντας* scripsi, *διαμένοντας* libri 10 *οὐδὲν* secl. Dindorf. *οὐδὲ* U? *οὔτε* MBT 11 *ἴσως* om. UBT *ἧς* add. Casaub. 13 *κλυσθέντος* Reiske, *πλησθέντος* libri 14 *οἴεσθαι* M *οἴεσθε* — 17 *ἀλλήλοις* parum apte inferuntur, postquam negavit seditionem fieri; apte legerentur post *ἔχουσι κακὸν* p. 91,24 *οἴεσθε* ter repetito 18 *ἐξιλεγμένους* M 19 *δὴ* pro *δεῖ* M 20 *γὰρ ἃ* pro *ἄρα* M *αὐτῶν* libri, corr. Emp. *ἀπολέσομεν* TU a m. sec. 21 *ἔστε* T 22 *καὶ ταῦτα* pro relativo pronomine neglegentius dictum 24 *αὐτῶν* libri, corr. Emp. 25 *εἰσενηνόχασι* T *δικαιολογεῖσθαι* M

τροφέας; εἶτα πρὸς Διὸς καὶ θεῶν παρ' αὐτοῖς ψευδομαρτυριῶν
ἁλώσεσθε, καὶ πότερον νῦν ταῦτα ὀργιζόμενοι λέγετε ἢ τότε ἐκεῖνα
κολακεύοντες, καὶ νῦν ἀπατώμενοι μᾶλλον ἢ τότε ἐξαπατῶντες.
οὐ παύσεσθε τῆς ταραχῆς καὶ γνώσεσθε ὅτι πάνυ χαρίεντας ἔχετε
πολίτας καὶ πόλιν δυναμένην εἶναι μακαρίαν; ⟨ἣν⟩ ἐγὼ πολλὰ
δύναμαι σὺν τοῖς θεοῖς ἀγαθὰ ποιῆσαι, τούτους ἔχων συναγωνι-
ζομένους, * λέγων τὸ τῆς παροιμίας ‚εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ.' ἀλλ' 11
(242 B II) ἴσως ἐδυσχεράνατε ὅτι οὐκ ἐγένετο τὸ ἔργον. γίγνεται καὶ σφόδρα
ἔσται ταχέως, μάλιστα τούτων προθυμουμένων καὶ σπουδαζόντων,
(584 M) ἐὰν ἑκοντὶ διδῶσιν· οὐδὲ γὰρ ἄκοντες ὑμῖν ὑπέσχοντο. διὰ τί δὲ
παρὰ τούτων μὲν ἀπαιτεῖτε, παρ' ἐμοῦ δὲ οὐκ ἀπαιτεῖτε; ὅτι
δοκῶ παρεσχηκέναι ὑμῖν; ἔπειτα οἴεσθέ με τοῦτο ἐμποιεῖν, εἰ τὴν
ἐμαυτοῦ πατρίδα τιμιωτέραν ἐποίησα, χρημάτων τινὰ ἀφορμὴν
παρασχὼν [ὥσπερ] ἀπὸ τῶν βουλευτικῶν καὶ νὴ Δία ἀπὸ τῶν
(284 B II) προσόδων ηὐξημένων διὰ τὴν διοίκησιν; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅμοιά
ἐστιν ὥσπερ ἂν εἰ ηὐξάμην ὑπὲρ ὑμῶν, οἱ θεοὶ δὲ ἐποίησαν. κἂν
πάλιν δυνηθῶ, ποιήσω πάλιν (δυνήσομαι δὲ μεθ' ὑμῶν, φίλους
ἔχων τοὺς ἐνθάδε) καὶ οὐδὲν ὑμῖν λογιοῦμαι τῶν τοιούτων. οὐδὲ 12
γὰρ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις ἀντὶ τῶν ἀναλωμάτων τὰς εὐχὰς λογί-
ζονται. οἴεσθε ὅτι περὶ στοᾶς ἦν ἂν ἐμοὶ λόγος ἢ ἄλλου τινός,
εἰ ἑώρων ὑμᾶς διαφερομένους; ἀλλὰ τοῦτό γε ὅμοιον ἦν ὥσπερ ἂν
εἴ τις ἄνθρωπον νοσοῦντα καὶ φρενίτιδι ἐχόμενον, δέον οἶμαι κατα-
πλάσαι κατακλίναντα, ὁ δὲ ἀλείφοι μύρῳ καὶ προσφέροι στέφανον·
ταῦτα ἐκ περιουσίας ἐστὶ τοῖς ὑγιαίνουσι, τοῖς μηδὲν ἔχουσι κακόν.
οὐκ οἴεσθε τοὺς Ἀθηναίους, ὅτ' ἐστασίαζον καὶ τοὺς πολεμίους
ἐπήγοντο καὶ προεδίδοσαν ἀλλήλους οἱ ταλαίπωροι, καὶ τὰ Προ-
πύλαια ἔχειν καὶ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὰς στοὰς καὶ τὸν Πειραιᾶ;
ἀλλὰ οἰμώζουσιν αὐτοῖς μεῖζον ἐπήχει τὰ Προπύλαια καὶ τὰ νεώρια

---

1 αὐτοῖς UMT 2 αλώσεσθαι M καὶ πότερον etc. deest aliquid; fortasse: καὶ ⟨ἄδηλον ἔσται⟩ πότερον ὁριζόμενοι UBM ὀργιζόμενοι T 4 παύσεσθαι M τῆς ἀρχῆς T γνώσεσθαι M 5 ἣν add. Reiske 6 ἀγαθοποιῆσαι UT 7 λέγων corruptum, λέγω δὲ Seld., fortasse ⟨εὖ γὰρ ὁ⟩ λέγων 10 ἑκόντην M δίδωσιν UT 11 μὲν om. T 12 οἴεσθαι M ἐν ποιεῖν M ἐμποιεῖν quamquam insolitum hoc significatu recte se habere puto εἰ BT ἢ pro εἰ U, om. M fortasse recte cf. adn. sq. 14 παρέσχον M haud spernendum ὥσπερ om. M m. pr. 16 καὶ pro κἂν UBT 17 μεθ' ὑμῶν Reiskius, εὐθυμῶν libri 20 ἤραν pro ἦν ἂν M 21 δὲ ἀφερομένους T 22 ἂν ante ὥσπερ malim transponere νοσοῦντα ἄνθρωπον (hoc ord.) BT 23 καὶ κατακλείναντα M προσφέρει B 24 ταῦτα, ἃ Emp., quod non sufficit 25 οἴεσθαι MT 26 ἐπήγοντο Wil., ἐπηγάγοντο libri

13 *καὶ ὁ Πειραιεὺς αὐτός. καίτοι μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος πόλις
στασιάζουσα καὶ κακῶς φρονοῦσα δύναται χρόνον τινὰ ἐνεγκεῖν
τὴν δυστυχίαν· ἀλλ' ὅμως καὶ ταῦτα ὁρᾶτε ὁποῖά ἐστιν. οὐ κατη-
γοροῦσιν ἀλλήλων, οὐκ ἐξελαύνουσιν, οὐ τοὺς μὲν εἰς τὴν βουλὴν
εἰσάγουσιν καὶ ἑτέρους ἐξάγουσιν; οὐχ ὥσπερ ἐν σεισμῷ πάντα* (244 B II)
*κινεῖται καὶ πάντα μετέωρά ἐστι καὶ οὐθὲν βέβαιον; ⟨οὐκ⟩ εἰς
τοῦτο ἥκουσιν ὥστε μὴ ἀρκεῖσθαι τοῖς αὐτῶν ἡγεμόσιν, ἀλλ'
ὥσπερ ἐν τοῖς ἀνιάτοις νοσήμασι, δέονται ξένων ἰατρῶν, καὶ
τοῦτο δὴ τὸ τῶν χαλεπῶν ἵππων γιγνόμενόν ἐστιν· ὅταν ὁ χαλινὸς* (585 M)
μὴ κατισχύῃ, ψάλιον αὐτοῖς ἔξωθεν ἐμβάλλεται.
ἐμοὶ ⟨δὲ⟩ μέλει μὲν καὶ τοῦ καθ' ὑμᾶς, μέλει δὲ καὶ τοῦ κατ'
14 *ἐμαυτόν. εἰ γὰρ φιλόσοφος πολιτείας ἁψάμενος οὐκ ἐδυνήθη
παρέχειν ὁμονοοῦσαν πόλιν, τοῦτο δεινὸν ἤδη καὶ ἄφυκτον, ὥσπερ
εἰ ναυπηγὸς ἐν νηὶ πλέων μὴ παρέχοι τὴν ναῦν πλέουσαν, καὶ εἰ
κυβερνήτης φάσκων εἶναι πρὸς αὐτὸ τὸ κῦμα ἀποκλίνοι, ἢ λαβὼν
οἰκίαν οἰκοδόμος, ὁρῶν πίπτουσαν, ὁ δὲ τούτου μὲν ἀμελοῖ, κονιῶν
δὲ καὶ χρίων οἴοιτό τι ποιεῖν. εἴ μοι προέκειτο νῦν ὑπὲρ
ὁμονοίας λέγειν, εἶπον ἂν πολλὰ καὶ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ
περὶ τῶν οὐρανίων παθημάτων· ὅτι τὰ θεῖα ταῦτα καὶ μεγάλα* (245 B II)
*ὁμονοίας τυγχάνει δεόμενα καὶ φιλίας· εἰ δὲ μή, κίνδυνος ἀπολέ-
σθαι καὶ φθαρῆναι τῷ καλῷ τούτῳ δημιουργήματι τῷ κόσμῳ.*
15 *ἀλλ' ἴσως μακρολογῶ, δέον βαδίζειν καὶ παρακαλεῖν τὸν ἡγεμόνα.
τοσοῦτον δὴ μόνον ἐρῶ· οὐκ αἰσχρόν ἐστιν, εἰ μέλιτται μὲν ὁμο-
νοοῦσι, καὶ οὐδεὶς οὐδέποτε ἑώρακεν ἑσμὸν στασιάζοντα καὶ μαχό-
μενον αὐτῷ· συνεργάζονται δὲ καὶ ζῶσιν ἅμα, καὶ παρέχουσαι τὴν
τροφὴν αὐταῖς καὶ χρώμεναι . . . τί οὖν; οὐχὶ κἀκεῖ γίγνονται
κηφῆνές τινες λεγόμενοι χαλεποὶ καὶ κατεσθίοντες τὸ μέλι; νὴ
Δία, γίγνονται μέν· ὅμως δὲ καὶ τούτους πολλάκις ἐῶσιν οἱ γεωρ-
γοί, μὴ βουλόμενοι ταράττειν τὸν ἑσμόν, καὶ βέλτιον νομίζουσι*

---

3 fortasse: *ὅμως κά⟨κε⟩ῖ ταῦτα* etc.; mire a praeteritis ad praesentia orationem deflectit 5 *εἰσάγουσι* B 6 *οὐκ* add. Casaub. 7 *αὐτῶν* M *ἡγεμῶσιν* U m. pr., M 8 *δέωνται* M 9 fortasse: *γιγνόμενον ἔστιν ⟨ἰδεῖν⟩* *χαλεινὸς* M 10 *ψάλιον* Valesius, *ψέλιον* UBM *ψέλλιον* T 11 *δὲ* addidi, *καὶ ἐμοὶ* Emp.; ante *ἐμοὶ* plura videntur intercidisse 14 *ἐν νηῒ πλέων* merito offenderunt Herwerdenum; latetne: *ἐπισκευάζων*? *μὴ* om. M *τὴν ναῦ* (sic?) T 15 *ἀποκλείνοι* M, *ἀποκνοῖ* Emp. 16 *ἀμελοῖ* scripsi, *ἀμελῶν* libri 17 *χρείων* M *εἰ ἐμοὶ* UBT; displicet asyndeton; fortasse *⟨ὥστε⟩ εἴ μοι* *προσέκειτο* M ad sequentia cf. or. XL § 35—41 19 *ὅτε τὰ* BT 22 *ἀλλὰ* UBT *μακρῷ λόγῳ* M 24 *ἑσμὸν* UT 26 *αὐταῖς* M *κακοὶ* B 27 *λεγόμενοι* post *χαλεποὶ* iterat M 29 *ἑσμὸν* UT

παραναλίσκειν τοῦ μέλιτος ἢ πάσας θορυβῆσαι τὰς μελίττας. οὐ 16
μέντοι παρ' ἡμῖν τυχὸν οὐδείς ἐστι κηφὴν ἀργός, βομβῶν σαθρόν,
γενόμενος τοῦ μέλιτος. καὶ μέντοι καὶ μύρμηκας πανὺ ἡδέως ἰδεῖν
ἔστιν, ὅπως μὲν οἰκοῦσι μετ' ἀλλήλων εὐκόλως, ὅπως δὲ ἐξίασιν,
ὅπως δὲ τὰ βάρη μεταλαμβάνουσιν, ὅπως δὲ παραχωροῦσιν ἀλλή-
λοις τῶν ὁδῶν. οὔκουν αἰσχρὸν ἀνθρώπους ὄντας ἀφρονεστέρους
(586 M) *εἶναι θηρίων οὕτω σμικρῶν καὶ ἀφρόνων; ταῦτα μὲν οὖν ἄλλως*
ἐρρήθη τρόπον τινά. στάσιν δὲ οὔτε ὀνομάζειν ἄξιον παρ' ἡμῖν
μήτε λεγέτω μηδείς. ἀλλά μοι δοκεῖ περικαθήραντας τὴν πόλιν 17
μὴ σκίλλῃ μηδὲ ὕδατι, πολὺ δὲ καθαρωτέρῳ χρήματι τῷ λόγῳ
(246 R II) *κοινῇ πράττειν τὰ λοιπά, καὶ περὶ τῶν ἀγορανόμων καὶ τῶν ἄλλων*
φροντίζειν καὶ τὴν βουλὴν παρακαλεῖν πρὸς ταῦτα, ἵνα, ὥσπερ
εἴωθε, προνοῇ τῆς πόλεως· ἔσται γὰρ ὑμῖν πάνυ ῥᾴδια. τοῦτο
δὲ ἄξιον ὑμῖν σπουδάσαι καὶ διὰ τὸν ἄρχοντα, ὃν πεποιήκατε, ἵνα
μὴ λαβόντες ἄπειρον ἄνθρωπον ἔπειτα ἐν κλύδωνι καὶ σάλῳ ἐᾶτε.

---

(32) ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ ΑΡΧΗΣ ΕΝ ΒΟΥΛΗΙ.

Τοῖς ἐπιεικέσιν ἀνθρώποις καὶ πεπαιδευμένοις οὔτε ἀηδὲς 1
τὸ ἄρχειν οὔτε χαλεπόν. ἥδονται μὲν γὰρ οὐδενὶ μᾶλλον ἢ τῷ εὖ
ποιεῖν· τῷ δὲ ἄρχοντι πόλεως ἢ ἔθνους ἢ καὶ πλειόνων ἀνθρώπων
οὐ μόνον ἐξουσία πλείστη τοῦ εὐεργετεῖν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη
σχεδόν· εἰ δὲ μή, οὐκ ἀνέχονται τὸν βλαβερὸν ἄρχοντα οὐχ ὅπως
ἄνθρωποι, [ὃ δὴ δοκεῖ πάντων δριμύτατον εἶναι,] ἀλλ' οὐδὲ τῶν
θηρίων τὰ ἀφρονέστατα. οὔτε γὰρ βόες ῥᾳδίως ὑπομένουσι βου- 2
κόλων ἀμέλειαν οὔτε αἰπόλια καὶ ποῖμναι τοὺς φθείροντας νομέας.
τὰ μὲν γὰρ ἀποφεύγει καὶ οὐ πείθεται, τὰ δὲ καὶ ἀμύνεται τοὺς
πονηροὺς προστάτας. οἱ δ' ἵπποι τοὺς ἀμαθεῖς ἡνιόχους ἀποβάλ-
λοντες πολὺ κάκιον κολάζουσιν ἢ ἐκεῖνοι τῇ μάστιγι παίοντες.

---

2 *ὑμῖν* UBT *ἀργὸς* Jacobs, *ἄγριος* libri 6 *οὐκ οὖν* T 8 *οὐδὲ* libri, corr. Emp. in adn. 9 *περικαθάραντες* UBT 10 *μηδὲ ὕδατι* libri, *μηδὲ δᾳδὶ* Baguetus 13 *εἰώθει* libri, *εἴωθε* Emp. 14 *τὸν ἄρχοντα* etc. fuitne hic Dionis filius? 17 *παρέχειν* (pro *το ἄρχειν*) U m. pr., BM, *τὸ ἄρχειν* U m. sec., T 21 *ὃ δὴ — εἶναι* delet Emp. 23 *νομαίας* M *νόμας* T

τούτων δὲ ἁπάντων ἄνθρωπος δεινότατόν ἐστι καὶ πλείστην ἔχον (247 R II)
σύνεσιν· ὥστε κακῷ μὲν ἡγεμόνι πάντων ἐχθρότατον, τῷ δὲ
ἀγαθῷ πάντων εὐνούστατον. ἡδὺ μὲν οὕτως τοῖς ἐπισταμένοις
τὸ ἄρχειν· χαλεπὸν δὲ οὐκ ἂν εἴη πρᾶγμα οὐδὲν τῷ μελετήσαντι (587 M)
3 ἐξ ἀρχῆς καὶ παρεσκευασμένῳ πρὸς αὐτό. ὁ δὲ τῷ ὄντι φιλό-
σοφος οὐκ ἄλλο τι φανήσεται διαπονούμενος ἢ ὅπως ἄρχειν καλῶς
δυνήσεται καὶ αὑτοῦ καὶ οἰκίας καὶ πόλεως τῆς μεγίστης καὶ συλ-
λήβδην ἁπάντων ἀνθρώπων, ἂν ἐπιτρέπωσι, καὶ αὐτὸς μὲν οὐ
προσδεήσεται οὐδενὸς ἄρχοντος ἀλλ' ἢ τοῦ λόγου καὶ τοῦ θεοῦ,
τῶν δὲ ἄλλων ἀνθρώπων ἐπιμελεῖσθαι καὶ φροντίζειν ἱκανὸς
ἔσται. καὶ τοῦτο οὐδὲ τοὺς βασιλέας αὐτοὺς λέληθεν οὐδὲ τῶν
ἐν ταῖς δυναστείαις ὅσοι μὴ τελέως ἄφρονες. τῶν γὰρ πεπαιδευ-
μένων ἐν τοῖς μεγίστοις δέονται συμβούλους σφίσι γίγνεσθαι,
καὶ τοῖς ἄλλοις προστάττοντες αὐτοὶ παρ' ἐκείνων προστάγματα
4 λαμβάνουσιν ἃ δεῖ πράττειν καὶ τίνων ἀπέχεσθαι· ὥσπερ τὸν
Ἀγαμέμνονα Ὅμηρός φησιν ἀεὶ προσδεῖσθαι τῆς γνώμης τοῦ Νέ-
στορος καὶ ὁσάκις αὐτῷ συμβουλεύοντι μὴ ἐπείσθη, ὀδύρεσθαι (248 R II)
καὶ παραχρῆμα μετανοεῖν. Φίλιππος δέ, ὃς δοκεῖ δεινότατος
γενέσθαι τῶν βασιλέων, Ἀριστοτέλην ἐπηγάγετο τῷ υἱεῖ Ἀλεξάν-
δρῳ διδάσκαλον καὶ ἄρχοντα, ὡς αὐτὸς οὐχ ἱκανὸς ὢν παιδεῦσαι
τὴν βασιλικὴν ἐπιστήμην· ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων Μακεδόνων καὶ
Θρᾳκῶν καὶ Ἰλλυριῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων ἠξίου ἄρχειν,
τὸν δὲ υἱὸν ἑτέρῳ παρεδίδου ἀρχθησόμενον, καὶ τοσαύταις μυριάσι
προστάττων ἑνὶ ἐκείνῳ προστάττειν οὐχ ὑπέμενεν. οὐ γὰρ ἴσον
ἡγεῖτο κίνδυνον εἶναι αὐτῷ, εἰ περὶ τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνοι ἢ
5 εἴ τι περὶ τὸν υἱόν. καίτοι πρότερον αὐτὸς ἐν Θήβαις ὁμηρεύων
Πελοπίδᾳ τε συνῆν, ἀνδρὶ πεπαιδευμένῳ, ὥστε καὶ ἐραστὴν ἔφασαν
αὐτοῦ τὸν Πελοπίδαν γενέσθαι, καὶ Ἐπαμεινώνδου τά τε ἔργα
ἑώρα καὶ τῶν λόγων δὲ ἤκουεν, ὃς οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου τοσοῦτον
ἴσχυσεν ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ τοσαύτην μεταβολὴν ἐποίησεν, ὥστε

---

1 καὶ — 2 σύνεσιν om. B ἔχον Reiske, ἔχων libri 3 εὐνούστερον libri, corr. Reiske ex interpr. desidero οὖν post ἡδὺ μὲν 5 παρασκευασαμένῳ B αὐτὸν M 6 διαπονούμενος Reiskius διακονούμενος libri, διανοούμενος Casaub. ἢ ὅπως scripsi, ἢ τὸ πῶς libri 10 ἀνθρώπων om. UT 13 συμβούλοις UT σφιν M 14 πρόσταγμα T 16 ἀεὶ Selden., ἃ δεῖ libri τῇ γνώμῃ UBT 20 ὢν οὐχ ἱκανὸς (hoc ord.) UBT 23 ἀρχθησόμενον Reiske ἀχθησόμενον libri 25 αἰτῷ libri, corr. Emp. 26 εἴ τι B εἴ τις UMT 28 αὐτὸν BU m. pr., in M -οῦ in rasura Πελοπίδα UBT ἐπαμινώνδου T 29 τὸν λόγον B ἤκουσεν libri, corr. Emp. ὡς pro ὃς UBT

*καταλῦσαι Λακεδαιμονίους τοσοῦτον χρόνον ἄρχοντας, ἀλλὰ Λύσιδι
ὁμιλήσας τῷ Πυθαγόρου μαθητῇ. ὅθεν οἶμαι πολὺ διήνεγκεν ὁ
(588 R II) Φίλιππος τῶν πρότερον ἐν Μακεδονίᾳ βασιλευσάντων. ἀλλ' ὅμως
τοιαύτης παιδείας ἐπιτυχὼν οὐκ ἐθάρρει τὸν Ἀλέξανδρον αὐτὸς
(249 R II) διδάσκειν. εὕροι δ' ἄν τις σπανίως μὲν φιλοσόφους ἄρξαντας 6
ἐν τοῖς ἀνθρώποις, λέγω δὲ τὰς ὠνομασμένας ἀρχάς, στρατηγοὺς
ἢ σατράπας ἢ βασιλέας καθισταμένους· πλεῖστα δὲ καὶ μέγιστα
ἀπολαύσαντας αὐτῶν ἀγαθὰ τοὺς ἀρχομένους· Σόλωνος μὲν Ἀθη-
ναίους καὶ Ἀριστείδου καὶ Περικλέους τοῦ Ἀναξαγόρου μαθητοῦ,
Θηβαίους δὲ Ἐπαμεινώνδου, Ῥωμαίους δὲ Νόμα, ὅν φασί τινες
τῆς Πυθαγόρου σοφίας μετασχεῖν· Ἰταλιώτας δὲ σύμπαντας τῶν
Πυθαγορικῶν, τοσοῦτον χρόνον εὐδαιμονήσαντας καὶ μετὰ πλείστης
ὁμονοίας καὶ εἰρήνης πολιτευσαμένους, ὅσον ἐκεῖνοι χρόνον τὰς
πόλεις διεῖπον. καὶ κοινῇ δὲ τὰ ἰσχυρότατα τῶν ἐθνῶν, ἐπειδὴ 7
οὐ δύνανται ἀεὶ βασιλεύεσθαι ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, ἐπιστάτας
τοῖς βασιλεῦσι καὶ ἄρχοντας τούτους ἀπέδειξαν· Πέρσαι μὲν οἶμαι
τοὺς καλουμένους παρ' αὐτοῖς μάγους, οἳ τῆς φύσεως ἦσαν ἔμπειροι
καὶ τοὺς θεοὺς ᾔδεσαν ὡς δεῖ θεραπεύειν· Αἰγύπτιοι δὲ τοὺς
ἱερέας, οἳ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην εἶχον τοῖς μάγοις, τῶν θεῶν ἐπι-
μελούμενοι καὶ τὰ ξύμπαντα γιγνώσκοντες ὅπῃ τε καὶ ὅπως ἔχοι·
Ἰνδοὶ δὲ Βραχμᾶνας, ἐγκρατείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ διαφέροντας καὶ τῇ
πρὸς τὸ θεῖον φιλίᾳ, ὅθεν μᾶλλον ἴσασι τὰ μέλλοντα ἢ οἱ ἄλλοι
ἄνθρωποι τὰ παρόντα αὐτοῖς· Κελτοὶ δὲ οὓς ὀνομάζουσι Δρυΐδας, 8
καὶ τούτους περὶ μαντικὴν ὄντας καὶ τὴν ἄλλην σοφίαν· ὧν ἄνευ
τοῖς βασιλεῦσιν οὐδὲν ἐξῆν πράττειν οὐδὲ βουλεύεσθαι, ὥστε τὸ
μὲν ἀληθὲς ἐκείνους ἄρχειν, τοὺς δὲ βασιλέας αὐτῶν ὑπηρέτας καὶ
(250 R II) διακόνους γίγνεσθαι τῆς γνώμης ἐν θρόνοις χρυσοῖς καθημένους
καὶ οἰκίας μεγάλας οἰκοῦντας καὶ πολυτελῶς εὐωχουμένους. καὶ
γὰρ δὴ τοῦτον εἰκός ἐστι πᾶσαν ἀρχὴν ἱκανώτατα διοικῆσαι, ὅς
τὴν χαλεπωτάτην ἀρχὴν διηνεκῶς ἄρχων δύναται παρέχειν ἀναμάρ-
τητον αὑτόν. ὁ τοίνυν φιλόσοφος ἀεὶ αὑτοῦ ἄρχει· ὃ τῷ παντὶ 9
(589 M) χαλεπώτερον ἢ συμπάντων μὲν Ἑλλήνων, συμπάντων δὲ βαρβάρων
βασιλεύειν. ποῖον μὲν γὰρ οὕτως ἄγριον ἀνθρώπων γένος ἐστὶν
ὡς ὀργαί τε καὶ φθόνοι καὶ φιλονικίαι, ὧν αὐτὸν ἐγκρατῆ εἶναι*

1 *λύσει διομιλήσας* M 4 *αὐτὸς* Reiske, *οὗτος* BM *οὕτως* UT 9 *καὶ Ἀριστείδου* suspecta 10 *ἐπαμινώνδου* BT *νομᾶ* UB *νουμᾶ* M *νουμὰ* T 15 *δύναται* UBT *ἐπιβάτας* M m. pr., T 17 *οἳ* Reiskius, *ὅτι* libri 20 *πῇ τε* libri, corr. Dindorf. 26 *ὑπηρέτας* om. M m. pr. 28 *πολυτίμους* M *πολυτίμως* UB, corr. Cobetus 30 *διηνεκῶς* Selden., *διενηνοχὼς* libri 31 *αὐτοῦ* M 34 *φιλονεικίαι* UBT

*δεῖ; ποῖον δὲ ⟨οὕτω⟩ πανοῦργον καὶ ἐπίβουλον καὶ προδοτικὸν ὡς
ἡδοναί τε καὶ ἐπιθυμίαι, ὧν αὐτὸν οὐδέποτε ἡττᾶσθαι δεῖ; ποῖον
δὲ οὕτω βίαιον καὶ καταπληττόμενον καὶ ταπεινοῦν τὰς ψυχὰς ὡς
φόβοι τε καὶ λῦπαι, οἷς οὔποτε αὐτὸν πρέπει ὑπείκοντα ὀφθῆναι;*
10 *ποῖα δὲ ὅπλα, ποῖα δὲ ἐρύματα πρὸς ταῦτα προβέβληται, οἷα οἵ
τε βασιλεῖς καὶ στρατηγοὶ πόλεως πρὸς τοὺς πολεμίους; ποίοις
δὲ συμμάχοις ἢ δορυφόροις ἐπὶ ταῦτα χρῆσθαι δυνατόν, εἰ μή γε
τοῖς σοφοῖς καὶ φρονίμοις λόγοις; τίσι δὲ ἄλλοις ἐντείλασθαι
φυλακὰς ἢ ἐπιτρέψαι φρουρεῖν, ἢ ποίοις χρήσασθαι διακόνοις;* (251 B II)
*ἆρ' οὐκ αὐτὸν δεῖ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν φροντίζοντα καὶ
ἀγρυπνοῦντα τὴν φυλακὴν ταύτην ἔχειν, ὅπως μὴ λάθῃ αὐτὸν ἤτοι
ἀνασεισθεὶς ὑπὸ ἡδονῶν ἢ καταπλαγεὶς ὑπὸ φόβων ἢ παρακρουσθεὶς
ὑπὸ ἐπιθυμίας ἢ ταπεινωθεὶς ὑπὸ λύπης, ὥστε ἀποστῆναι τῶν*
11 *βελτίστων καὶ δικαιοτάτων ἔργων προδότης αὐτοῦ γενόμενος; τῷ
δὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἰσχυρῶς καὶ ἐγκρατῶς ἄρχοντι οὐ χαλεπὸν
ἤδη καὶ συμπάντων ἀνθρώπων κρείττω γίγνεσθαι. ὁπόταν δὲ
ταῦτα διεξίω περὶ τῶν φιλοσόφων, μηδείς με ἡγείσθω πρὸς τὸ
σχῆμα ἀφορῶντα λέγειν καὶ πρὸς τὸ ὄνομα. οὔτε γὰρ τὸν οἶνον
ἐκ τοῦ κεράμου κρίνουσιν οἱ νοῦν ἔχοντες· πολλάκις γὰρ εὑρήσεις
ἐν σπουδαίῳ κεράμῳ τὸν ἐκ τῶν καπηλείων οἶνον ἐξεστηκότα· οὔτε*
12 *τὸν ἄνδρα τὸν πεπαιδευμένον ἐκ τοῦ σχήματος. τοὺς μέντοι
πολλοὺς οὐ θαυμάζω ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ τοῦ τοιούτου. τὸν γὰρ
Ὀδυσσέα καὶ τὸν Ἶρον οἱ μνηστῆρες συνέβαλον διὰ τὸ σχῆμα ὡς
οὐδὲν διαφέροντας. ἔφη δέ τις τῶν ὀλίγῳ πρότερον φιλοσόφων
οὐ φαῦλον, τὸ Ἰσμηνίου τοῦτο μάλιστα ἀγανακτεῖν, τὸ καλεῖσθαι
αὐλητὰς τοὺς τυμβαύλας, οὐ παντελῶς ὅμοιον ὄν, ἐμοὶ δοκεῖ. οὐ* (540 M)
γὰρ βλάπτουσιν οὐδὲν οἱ τυμβαῦλαι τοὺς νεκροὺς οὐδ' ἐνοχλοῦσιν, (252 B II)
τῶν δὲ προσποιουμένων φιλοσοφεῖν ἔνιοι καὶ πολλὰ χαλεπὰ ἐργά-
13 *ζονται. ἀλλὰ τοῦ γε ὄντως φιλοσόφου τὸ ἔργον οὐχ ἕτερόν ἐστιν*

---

1 *οὕτω* add. Reiske 3 *καταπληκτικὸν* Seld.; *καταπλήττομαι* haud raro vim activam habere dicit Emp., traditam lectionem defendens 5 *οὔτε* pro *οἵ τε* UBT 9 *φυλακὰς* Casaub., *φυλακῆς* libri *διακόνοις ὡς ἐκείνοις* B 10 *ἆρ' οὐκ* Wil., *ἀλλ' οὐκ* libri *νύκτωρ καθ' ἡμέραν* BT *δεῖ* Reiskius, *ἀεὶ* libri, trad. lectionem defendit Emp. 11 *λάθῃ* Wil., *λάθοι* libri *αὐτὸν* Reiske, *αὐτὸς* libri 14 *αὐτοῦ* T 15 *ἔχοντι* T 16 *κρείττων* T *γίνεσθαι* UMT 20 *καπηλίων* M 23 *ἶρον* UT *συνέβαλλον* M 25 *φαύλων* UBT *τὸν* MT *Ἰσμηνίου* scripsi, *Ἴσμηνον* libri; *Ἰσμηνίαν* Valesius 26 *ὅμοιον ὂν* Reiske, *οἷον δ' ὂν* UBT *οἷον δ' ὄνον* M *δοκεῖ ἐμοὶ* (hoc ord.) B 27 *ἐνοχλοῦσι* :: U (*ν* eras.) *ἐνοχλοῦσι* T 29 *τοῦ γε* Casaub., *τοῦτό γε* libri *ὄντος* U m. pr.

ἢ ἀρχὴ ἀνθρώπων. ὅστις δὲ ὀκνεῖ τὴν αὑτοῦ πόλιν ἔχουσαν καὶ ἐπικαλουμένην διοικεῖν, οὐ φάσκων ἱκανὸς εἶναι, ὅμοιός ἐστιν ὥσπερ εἴ τις τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα θεραπεύειν μὴ θέλοι, ἀξιῶν ἰατρὸς εἶναι, ἄλλους δὲ ἀνθρώπους ἰατρεύοι προθύμως ἀργύριον ἢ τιμὰς λαμβάνων, ὥσπερ ἐλάττω μισθὸν ὄντα ἑτέρου μισθοῦ τὴν ὑγίειαν, ἢ εἴ τις ἀξιῶν ἱκανὸς εἶναι παιδοτρίβης ἢ γραμμάτων διδάσκαλος ἀλλοτρίους μὲν παῖδας θέλοι διδάσκειν, τοὺς δὲ αὑτοῦ πέμποι πρὸς ἄλλον τινὰ τῶν φαυλοτέρων, ἢ εἴ τις ἀμελήσας τῶν ἑαυτοῦ γονέων ἀλλοτρίους ἐθέλοι προτιμᾶν, οὓς ἂν αἴσθηται πλουσιωτέρους ἐκείνων (253 B II) ἢ μᾶλλον ἐνδόξους. οὔτε γὰρ δικαιότερον οὔτε μὰ Δία ἥδιον τῶν 14 ἀναγκαίων ὑπεριδόντα τοῖς μηδὲν προσήκουσιν ὠφέλιμον γίγνεσθαι. 'οὐκοῦν τό γε ἀκόλουθόν ἐστι τοῖς λόγοις τούτοις ἄρχειν αὐτὸν βουλομένων ἡμῶν'. ἀλλ' εὖ ἴστε ὅτι εἰ μή τι ἦν ἀδύνατον, οὐκ ἂν περιέμενον ὥστε ὑμᾶς ἀξιοῦν, ἀλλ' αὐτὸς ἂν ἠξίουν καὶ παρεκάλουν. ἓν γάρ τι καὶ τοῦτό ἐστι τῶν καλῶν καὶ σωφρόνων, αὐτὸν παραγγέλλοντα καὶ χάριν εἰδότα τῆς χειροτονίας ἄρχειν τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ μὴ καθαιροῦντα μηδὲ ἄτιμον τὸ πρᾶγμα ποιήσαντα. τί οὖν ἐστι τὸ ἀδύνατον ἐν τῷ παρόντι; ἐγὼ μὲν καὶ τἄλλα ἀξιῶ 15 πιστεύεσθαι, ἐφ' ὧν λέγω· οὐδέποτε γὰρ ὑμᾶς ἐξηπάτησα, ὡς ἐγὼ νομίζω, ὑπὲρ οὐδενός· οὐδὲ πρότερον ἄλλως διανοούμενος εἶπον, ἀλλ' ἀεὶ πλείους ἀσχολίαι * καταλιπεῖν μέχρι τοῦδε οὐχ ἑκόντα με κατέσχηκεν. τὸ δὲ νῦν οὐκέτι ἐγχωρεῖ σχεδόν. οὔτε γὰρ ἐμοὶ οὔτε ἴσως ὑμῖν ἄμεινόν ἐστιν ἐμὲ διατρίβειν ἐνθάδε. (254 B II) (541 M) ὥστε παραιτοῦμαι τὴν ψῆφον. ἐπίσταμαι γὰρ ὅτι οὐκ ἂν ἐδεήθη ἐξετάσεως, ἀλλὰ ὥσπερ πρότερον ἐν τῷ φανερῷ πάντες ἐψηφίσασθε, ὁπότε με ὑπενοήσατε βούλεσθαι, τὸ αὐτὸ καὶ νῦν ἂν ἐποιήσατε. ἀλλ' οὐκ ἔχω οὕτως, ἀλλ' ἵνα μὲν ἄρξω, ἐπίσταμαι ὅτι οὐκ ἂν ἔδει με παρακαλεῖν, ἵνα δὲ ἀφεθῶ, ὑπὲρ τούτου παρακαλῶν οὐκ αἰσχύνομαι.

---

1 ἀνθρώπου UBT αὐτοῦ libri, corr. Emp. 2 ἱκανὸς Selden., ἰατρὸς libri 3 ἀξιῶν om. M 4 δὲ ἀργύριον UBT 5 ἑτέρου μισθοῦ suspecta ὑγείαν libri 7 ἐθέλοι B αὐτοῦ T 8 αὐτοῦ M 9 προτιμᾶν οὓς Casaub., προκειμένους libri αἴσθητε M ἐκείνων Reiske, ἐκείνους libri 10 μὰ Δία Emp., μᾶλλον libri 12 αὐτὸν M αὖ τὸν B αὐτοῦ (spiritus et — οῦ a correctore) τὸν U αὐτοῦ τον T βουλομένων Wil., βουλόμενον libri 13 ἡμῶν scripsi, ὑμῶν libri εἴστε M ἴσθε B 15 σοφρόνων T αὐτὸν Reiskius, τὸν libri 18 δύνατον M μὲν om. UBT τἄλλ' U 19 ἐφ' ὧν Casaub., ὑφ' ὧν libri 21 lacunam post ἀσχολίαι statuit Wil. 22 κατέσχηνε T 24 ἐδεήθη scripsi (scil. ἡ ψῆφος), ἐδεήθην libri 26 βούλεσθε M 28 παρακαλεῖσθαι libri, παρακαλεῖν Emp.

(33) ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΕΝ ΒΟΥΛΗΙ.

1 Ἐγὼ καὶ πρότερον μὲν ὑμᾶς ἠγάπων, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ εἰκὸς
ἦν τὸν ἄνδρα τὸν ἐπιεικῆ καὶ ⟨οὐκ⟩ ἀνόητον τὸ φρονιμώτατον στέρ-
γειν τῆς πατρίδος καὶ βεβαιότατον· τὸ δὲ ὑμῶν ἄλλους προτιμᾶν
ὅμοιον ὥσπερ εἴ τις φιλόπολις εἶναι λέγων ταῖς οἰκίαις μὲν ἥδοιτο
καὶ τοῖς ἐργαστηρίοις τοῖς ἐν τῇ πόλει, τὴν δὲ ἀγορὰν καὶ τὸ
πρυτανεῖον καὶ τὸ βουλευτήριον καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ ἀμελέστερον
ὁρῴη, ἢ νὴ Δία εἴ τις Λακεδαιμονίων τὸ μὲν πλῆθος ἐφίλει, τοὺς
δὲ βασιλέας καὶ τοὺς ἐφόρους καὶ τοὺς γέροντας ἠτίμαζε τοὺς
σωφροσύνῃ τῶν ἄλλων διαφέροντας καὶ δι' οὓς ἅπασα ἡ πόλις (255 R II)
2 ἐσῴζετο. ὅπου καὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, οἱ μάλιστα ἀνθρώπων
ἐδημοκρατοῦντο καὶ πλεῖστον ἔνεμον τοῖς πολλοῖς καὶ δημοτικοῖς,
οὐδεὶς πώποτε οὕτως ἐγένετο θρασὺς δημαγωγός, οὐδὲ Ὑπέρβολος
ἐκεῖνος ἢ Κλέων, ὥστε τὸν Ἄρειον πάγον ἢ τὴν βουλὴν τοὺς ἑξα-
κοσίους ἀτιμότερον τοῦ δήμου νομίζειν. εἰ δὲ συνεχῶς μέμνημαι
Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, συγγνώμην ἐχέτωσαν οἱ πάνυ δρι-
μεῖς, ὅτι τῶν τοιούτων παραδειγμάτων ὑμᾶς ἀξίους κρίνω, καὶ
πρὸς Ἕλληνας, ὡς οἶμαι, διαλεγόμενος οὐκ ἄλλων τινῶν μᾶλλον
3 ἡγοῦμαι πρέπειν μνημονεύειν ἢ τῶν ἄκρως Ἑλλήνων. τῆς δ' οὖν
εὐνοίας τῆς πρὸς ὑμᾶς καὶ τῆς πίστεως ἐκεῖνο ὑμῖν γιγνέσθω
τεκμήριον, ὅτι μήτε ἑταιρείᾳ τινὶ πεποιθὼς μήτε συνήθεις ἐξ (542 M)
ὑμῶν ἔχων τινὰς θαρρῶν εἰσέρχομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ νομίζω μη-
δενὸς ἔλαττον ἂν ἔχειν, δῆλον ὅτι τῇ κοινῇ φιλίᾳ πεπιστευκὼς
καὶ τῇ πρὸς ἅπαντας εὐνοίᾳ, μή γε ἰσχυρὸς ἢ φοβερὸς εἶναι δοκῶν
ἢ βουλόμενος ὡς διὰ τοῦτο θεραπεύεσθαι. εἰ δὲ ἠλέουν τοὺς
δημοτικούς, ὅτε ἦσαν ἐλεεινοί, καὶ καθ' ὅσον οἷόν τε ἦν ἐπικου- (256 R II)
φίζειν ἐπειρώμην, οὐθέν ἐστι τοῦτο σημεῖον τοῦ πρὸς ἐκείνους
ἔχειν οἰκειότερον· ἐπεὶ καὶ τοῦ σώματος ἀεὶ τὸ κάμνον θεραπεύο-
μεν καὶ πλείονα ποιούμεθα πρόνοιαν ποδῶν ἢ ὀφθαλμῶν, ὅταν οἱ

---

1 ἐγὼ πρότερον M ἔγωγε πρότερον B ἐγὼ καὶ πρότερον UT 2 οὐκ add. Casaub. 3 τὸν pro τὸ T 7 ὁρῶν M μὲν om. UBT 8 ἠτί-μαζε:: (ν eras.) U 11 ἄνεμον B τοῖς πολιτικοῖς B 13 κλε:': ων U ἑξακοσίους libri, πεντακοσίους Casaub. falso, neque enim de sola Cleonis aetate Dio loquitur 18 πρέπειν om. B 20 ἑταιρίᾳ UBT 22 ἀνέχειν M 23 μή γε scripsi, μήτε libri, μηδὲ Emp.

μὲν ἀλγῶσι καὶ πεπονθότες ὦσιν, οἱ δὲ ὑγιαίνωσιν. εἰ δὲ εἶπον 4
ἐλεεινοὺς τοὺς δημοτικούς, μηδεὶς ὑπολάβῃ λέγειν με ὡς ἄδικα
καὶ παράνομα ἔπασχον, ὁπότε καὶ τοὺς ὑπὸ ἰατρῶν τεμνομένους
ἢ καομένους, ἐπὶ σωτηρίᾳ πάσχοντας ταῦτα, ἐλεοῦμεν, καὶ δα-
κρύουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ μητέρες καὶ πατέρες, εἰδότες ὠφελου-
μένους. ὃ δὲ ἔφην, ὅτι καὶ πρότερον ὑμᾶς ἠγάπων πρὶν ἢ πεῖραν
ἱκανὴν εἰληφέναι τῆς διανοίας, νῦν γε ὀμνύω τοὺς θεοὺς ὑμῖν
ἅπαντας, ἦ μὴν ἔγωγε τὴν βουλὴν οὐ μόνον ἀξίαν τιμῆς κρίνω καὶ
φιλίας, ἀλλὰ καὶ θαυμάζω τὴν ἰσχὺν ὑμῶν καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ
τὴν ἐλευθερίαν. καὶ τοῦτον ἔσχηκα τὸν τρόπον, ὥστε τῷ δήμῳ 5
μὲν ἐκτετικέναι δοκεῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ δύναμιν, ὡς πολίτης,
ὑμῖν δὲ ὀφείλειν καὶ μηδέποτε ἂν δυνηθῆναι τὴν ὑμετέραν εὔνοιαν
ὑπερβαλέσθαι. καὶ τοῦτο δὴ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν τινος
ῥητόρων, ὑπερβολήν τινα ἔχειν δοκοῦν κολακείας, ὅτι ‚τὸν δῆμον
εἰκότως ἂν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς περιφεροίμην‘ ἐγὼ δικαίως ἂν
(257 R II) εἴποιμι πρὸς ὑμᾶς. καὶ τὸν υἱὸν τοῦτον, εἰ νοῦν ἔχει καὶ σωφρονεῖ,
νομίζω πάντα τὸν βίον ὑμῖν ἀναθήσειν καὶ θεραπεύσειν ὑμᾶς οὐχ
ἧττον ἐμοῦ. τίνος γενομένου, φήσει τις, καὶ τίνα τῶν ἀνδρῶν 6
πεῖραν εἰληφὼς οὕτως ὑπερδιατείνῃ; ἴσως ἐπίπνοιά τις μοι
(548 M) γέγονεν αὐτόματος καὶ φορὰ τῆς ψυχῆς τοιαύτη πρὸς ὑμᾶς· ἐκεῖνο
δ' οὖν ἐπίστασθε σαφῶς ὅτι οὔτε δῆμον οὔτε βουλὴν οὔτε ἄνδρα
σατράπην ἢ δυνάστην ἢ τύραννον στέργειν ἢ θεραπεύειν τοῖς
λόγοις ἐγὼ δύναμαι, μὴ παρ' ἐμαυτῷ πρότερον αὐτὸν ἐπαινέσας
καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος ἀποδεξάμενος. ὑμᾶς δὲ ὁρῶ σχεδὸν ὁσάκις
ὑμῶν γέγονε πεῖρα τῆς διανοίας μηδὲν πώποτε ἄδικον μηδὲ ἀμ-
φίβολον μηδὲ ταπεινὸν μηδὲ εὐμετάβολον μηδὲ ἀναίσθητον * ἢ
θορύβων ἢ πραγμάτων ἐπιδεδειγμένους· ὥστε εἴποιμ' ἂν θαρρῶν, 7
ἔχετε μὲν προστάτας χρηστούς, οὐδένα δὲ ἄξιον ἑαυτῶν, ἀλλ' οὐδὲ
τῶν πρότερον [ἢ] τὸν ἐμὸν πατέρα ἢ πάππον οὐδὲ τοὺς τῶν ἄλλων,

---

1 οἱ pro εἰ M 4 καιομένους BM ἢ καομένους om. T καὶ ταῦτα UBT 8 οὐ μόνον B, οὐ om. MUT 9 ἡμῶν (υ superscr.) T 13 ὑπερβαλλέσθαι T τινῶν U τινων T (pro τινος) 15 περιφέροι μὴν M περιφέροι, νῦν Hemsterh. 16 σωφρονεῖν libri, corr. Reiske ex interpr. 17 ἀνθήσειν BM θεραπεύειν UMT 19 ὑπερδιατίνῃ M μοι τίς (hoc ord.) M 20 γέγονεν ἐν T 21 ἐπίστασθαι M ἐπίστασθε (ε a corr.) U 23 εἰ μὴ UBT 25 γέγονε ἐν πείρᾳ M μηδὲ M μήτε UBT (ante ἀμφίβολον) 26 μήτε libri bis, corr. Emp. μήτε libri, corr. Emp. post ἀναίσθητον lacunam indicavit Emp., qui μηδ' ἧττον supplet, ad sententiam apte ἢ prius om. UBT 27 θόρυβον BM ἐπιδεδειγμένοις BU m. pr. (corr. -ους) ἐπιδεδιγμένοις M 29 τὸν πρότερον UB ἢ secl. Emp., quod servari potest si mox ἢ pro οὐδὲ scripseris; potest etiam ⟨οὔτε⟩ τὸν ἐμὸν — — οὔτε τοὺς τῶν ἄλλων; sed in huius modi oratione sufficit quod voluit Emp.

πάντας ἀγαθοὺς καὶ τιμῆς ἀξίους. καὶ μηδείς με νομίσῃ λέγειν
ἐμαυτὸν εἰσποιοῦντα τῷ προΐστασθαι τῆς βουλῆς· ἐγὼ μὲν γὰρ
ἄπειμι διὰ πολλὰς αἰτίας (καὶ πιστεύσατε ὡς νῦν γοῦν ἀληθῶς
λέγω) καὶ ἴσως οὐκ ἐμαυτοῦ χάριν ὠφελείας ἢ τρυφῆς τινος· ἣν (268 R II)
8 δὲ εἶχον ἀποκρύψασθαι γνώμην οὐκ ἐδυνάμην. καὶ οὐκ ἔστι δέος
μήποτε ἐγὼ δόξω κολακεύειν ὑμᾶς, οὐ κολακεύσας τὸν ἐχθρὸν τύ-
ραννον οὐδὲ ῥῆμα ἀγεννὲς οὐδὲ ἀνελεύθερον εἰπών, ὅτε πολλοῖς
ἀγαπητὸν ἦν ζῆν ὁτιοῦν πράττουσι καὶ λέγουσιν. ἀλλά μοι δοκεῖ
μέγα καὶ θεῖον εἶναι τὸ γιγνόμενον παρ' ὑμῖν. ἰδίᾳ μὲν γὰρ
ὁποῖοί ποτέ ἐστε, οὐ σφόδρα ἀκριβῶς ἐπίσταμαι· νομίζω δὲ βελ-
τίους τῶν πολλῶν. κοινῇ δέ, ὅταν συνέλθητε δεῦρο ἢ πάλιν εἰς
τὴν ἐκκλησίαν, οὐδὲν πώποτε οὔτε ταπεινὸν οὔτε ἀνελεύθερον οἶδα
εἰπόντας ἢ φρονήσαντας ὑμᾶς, οὐ παράκλησιν ἰσχύουσαν παρ'
ὑμῖν, οὐχ ὑπόσχεσιν, ⟨οὐκ ἀπειλήν⟩, εἴ τις ἄρα τοιοῦτός ἐστιν,
ὥστ' ἰσχύειν ἀπειλῶν. διὰ τί δὲ μὴ φῶ τὰ δοκοῦντα ἐμαυτῷ,
καθάπερ δέον τὸν φιλόσοφον τὰ πονηρὰ μόνον ἐξελέγχειν, τὰ δὲ
βελτίω παρακαλύπτεσθαι, ἢ τὴν ἀλήθειαν [οὐκ] ἐπὶ μόνοις τοῖς
κακοῖς οὖσαν ὠφέλιμον, ἀλλ' ⟨οὐ⟩ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οὐδὲν
ἧττον, ὅτι εὔφημος;
9 σὺ οὖν, φήσει τις, ἐγκώμιον ἀναστὰς ἠθέλησας εἰπεῖν τῆς
βουλῆς; καὶ τί δεινόν, ἐὰν ἀληθὲς ᾖ; τὸ δὲ ἐγκώμιον τοῦτο, ἐὰν (541 M)
φαίνησθε ἀνόμοιοι τοῖς λεγομένοις, οὐχ ὑμέτερός ἐστιν ἔπαινος,
τοῦ δὲ εἰπόντος κατηγορία. ὅμως δὲ οὐκ ἂν ἐποιησάμην οὐδένα
λόγον τοιοῦτον, εἰ μὴ σφόδρα ἤλγησα· ὥσπερ καὶ πρότερόν ποτε,
ἀκούσας ὅτι καθυφίεμαι τὸ ὑμέτερον, διὰ τοῦτο ἀπελογησάμην, (269 R II)
οὐχ ὑπερορῶν ἀπολογεῖσθαι· πόθεν; οὐδὲ κρίνων ἐμαυτοῦ ταπει-
νότερον. νυστάζοντι μὲν γάρ, ὥς φασι, δικαστῇ, καὶ νὴ Δία τυ-
ράννῳ κακοήθει καὶ πονηρῷ ταπεινὸν ἀπολογεῖσθαι· πολίταις
δὲ καὶ συγγενέσι καὶ φίλοις, οὓς τις ἡγεῖται μετρίους, οὐ ταπει-
νόν, ἀλλ' εὔγνωμον καὶ δίκαιον. καὶ τότε οὖν ὀρθῶς ἐποίησα καὶ
10 νῦν πολλῷ μᾶλλον, ὅτε ὑμᾶς σαφέστερον ἐπίσταμαι. πυνθάνομαι

---

1 πάντα M ⟨ταῦτα⟩ λέγειν Reiskius 2 τὸ pro τῷ UBT 3 εἴποιμι B ἄποιμι T νῦν γοῦν Emp., γοῦν νῦν UMT γοῦν B ἐγὼ λέγω T ἀληθῆ Cobetus 4 ὠφελίας M 5 ἐδυνάμιν T καὶ οὐκ ἔστι etc. cf. verba similia or. III 12 14 οὐκ ἀπειλην addidi Reiskium et Emp. secutus; ⟨ἢ⟩ εἴ τις Seld. 15 ἰσχύσειν fortasse M m. pr. 17 οὐκ del. Reiske 18 ἀλλ' οὐ καὶ Emp., ἀλλὰ καὶ libri 20 σοῦ pro σὺ M φήσι τις U m. pr. 21 ἦν T 22 φαίνισθε M ἀνόμιοι T 24 καὶ huc transposui, quod vulgo legitur post ὑμέτερον l. 25 25 ἀπολογησάμην M ἀπελογισάμην U m. pr. 26 ἐμαυτῷ T ταπεινώτερον M 29 συγγενέσι (έ a corr.) U ⟨καὶ⟩ οὓς Wil.

γὰρ ὥς τινες ἔδοξαν καὶ λόγος ἐρρύη τοιοῦτος ὡς ἐμὲ ἐμποδὼν γενόμενον τῷ συνάγεσθαι βουλήν· ἐπεὶ καὶ τόδε ἤκουσα ὡς πάντα ἁπλῶς νομίζουσι τὰ τῆς ἀρχῆς γίγνεσθαι κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. ἐγὼ δὲ ἐκεῖνο μὲν οὐκ ἀφαιροῦμαι τὸν υἱόν, τὸ μηδὲν ἄκοντος ἂν ἐμοῦ ποιῆσαι τῶν ἐφ' ἑαυτῷ μηδὲ ἄλλως ἂν ᾖ στοχαζόμενον καὶ τῆς ἐμῆς γνώμης· ὀμνύω δὲ μὴ προστάξαι μηδεπώποτε μηδέν, (260 R II) λέγω δὲ τῶν κοινῶν, τὸ δὲ συμβουλεύειν πατέρα ὄντα ⟨τὰ⟩ κρείττονα δοκοῦντα προστάγματος ἔχει τάξιν. καὶ διὰ τὴν ὑποψίαν ταύτην ἀπὸ χρόνου τινὸς οὐδὲ ταῖς βουλαῖς παρετύγχανον. τὸ γὰρ ἄρχειν αὐτὸν ἀξιώσαντα τῆς πόλεως, ὡς ἱκανὸν ὄντα βουλεύεσθαι ἤδη καὶ διοικεῖν τὰ κοινά, μεταξὺ δὲ ἔργῳ ποιεῖν ἰδιώτην καὶ τῆς ἐξουσίας τῆς κατὰ τὸν νόμον ἄκυρον οὔτε ἄλλως ἐπιεικὲς οὔτε ἴσως [αὖ] τοῖς τηλικούτοις.

(545 M) (261 R II)

(34) ΠΡΟΣ ΔΙΟΔΩΡΟΝ.

Σφόδρα θαυμάζειν ἔπεισιν, ὦ ἄνδρες, εἴ τις οὐκ ἀποδεχό- 1
μενός τινα οὐδὲ ἀγαπῶν ἔπειτα ἀναστὰς ἐπαινεῖ τῷ λόγῳ καὶ ἐνίοτε διῆλθεν ἐγκώμιον μακρὸν καὶ λίαν ἐπιμελῶς συγκείμενον. ὁ γὰρ τοιοῦτος ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ὅ,τι τῶν αἰσχίστων οὐ σύνοιδεν αὑτῷ, φθόνον, μικροψυχίαν, τὸ πάντων ἔσχατον, δουλείαν. λέγεται γοῦν οὐκ ἀτόπως καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς 'δούλου τόδ' εἶπας.' φέρε δή, πῶς ⟨οὐκ⟩ ἂν εἴη δοῦλος ὁ πρὸς τοσούτους ἅμα ἀνθρώπους ἕτερα ὧν φρονεῖ εἰπών, καὶ ταῦτα οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ μετὰ φροντίδος καὶ παρασκευῆς, καὶ κολακεύων πολλάκις ἄνθρωπον καὶ θαυμάζων ὃν οὐ φιλεῖ; μέτριον γὰρ οὕτως εἰπεῖν. καὶ μὴν 2
ὅτι πάντες πάντας ἐγκωμιάζουσι παρ' ἡμῖν ἐπίστασθε δήπου·

---

2 γινόμενον UBT τὸ pro τῷ BM m. pr. 4 ἐκείνῳ T ἄκον ἂν T 7 τὸ δὲ Wil., μηδὲ libri πατέρα Emp., πότερα libri τὰ add. Wil. 8 ἢ δοκοῦντα UBT ἔχει Wil. ἔχειν libri 9 ἄρχειν Selden., ἔχειν libri 10 δὲ pro ἤδη M 11 δι' ἔργων Selden. vix recte 12 αὐτοῖς BM αὖ τοῖς UT, τοῖς Pflugk πρὸς διόδορον U m. pr. 16 λείαν M 17 ἐσχίστων M 18 αὐτῷ MT φθόνον libri, φόβον Geel. 19 cf. Eur. Phoen. 395 20 οὐκ add. Emp. ἂν ᾖ UB ἃ ᾖ T 21 εἰπὼν Herwerden, ποιῶν libri οὐ χαλεπῶς M 24 πάντας Reiskius, πάντα libri ὑμῖν T

ὥστ' ἐγὼ συνήδομαι καὶ κρίνω μακαρίους ὑμᾶς, εἰ οὕτως φιλοῦμεν πάντες ἅπαντας. τοῦτο γάρ ἐστιν ἀκόλουθον. ἐβουλόμην δ' ἄν, ὥσπερ ἐν ταῖς βουλαῖς καὶ ταῖς ἐκκλησίαις πολλῶν ἐγκωμίων ἀκοῦσαι ἔστιν, οὕτως καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ τοῖς ἄλλοις συλλόγοις. νῦν δὲ παρὰ τὸν τόπον ⟨τοιαῦτα⟩ ἢ τοιαῦτά ἐστι τὰ λεγόμενα, καὶ ὥσπερ (262 R II) *οἱ γυμνάζοντες αὐτοὺς ἐν ταῖς σχολαῖς, καὶ ἡμεῖς ἐγχειροῦμεν εἰς ἀμφότερα. οὐκοῦν, ἂν μὲν εἰς ἐκκλησίαν τις παραγένηται τῶν ξένων, ἡρώων τινῶν ἢ σοφῶν ἡγήσεται τὴν πόλιν· ἂν δ' εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλῃ, ὁποίων οὐδὲν δεῖ λέγειν· ἐπίστασθε γὰρ αὐτοί.*
3 *τί οὖν; φήσει τις, ἀνέστης ἐπιτιμήσων τοῖς ἐπαινοῦσιν; οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλ' ὅπως, ἂν ⟨ῇ⟩ δυνατόν, μὴ μόνον ἐνθάδε ὦμεν φιλάνθρωποι καὶ φιλάγαθοι, ἀλλ' ὁμοίως ⟨ἐν⟩ παντὶ τόπῳ καὶ καιρῷ.*

τὸν μὲν οὖν τούτου ἔπαινον ὁρῶ πεπληρωμένον ὑφ' ὑμῶν, (548 M) *ὥστε μηδεμίαν ὑπερβολὴν ἔχειν. ἄξιον δὲ καὶ ὑμᾶς ἐπαινεῖν. δοκεῖτε γάρ μοι πολὺ πάντων τῶν δήμων διαφέρειν. κἀγὼ τοῦτο οὐκ ἂν εἶπον, εἰ μὴ καὶ ἐφρόνουν οὕτως. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πρὸς τὸ λυσιτελὲς μόνον βλέπουσιν, καὶ τοὺς διδόντας αὐτοῖς ἢ δυναμένους διδόναι, τούτους ἐπαινοῦσιν· ὑμεῖς δὲ καὶ τὴν προθυμίαν*
4 *καὶ τὸ βούλεσθαι μέγα εἶναι νομίζετε. καὶ οὐχὶ τοῦτό φημι, ὡς οὐχὶ καὶ πεποίηκε πολλὰ καὶ μεγάλα· πεποίηκε γάρ· ἀλλ' ὅτι ὑμῖν γε ἀπέχρη καὶ τὸ βούλεσθαι αὐτόν. ἔτι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι τὰ ἐλάχιστα τῶν γενομένων ⟨μάλιστα⟩ ἀποδέχονται· λέγω δὲ ὅσα ἔχει δαπάνην τινά· ὑμεῖς δὲ τῶν μεγίστων αἰσθάνεσθε κατὰ τὴν ἀξίαν. ἔστι* (263 R II) *δὲ τῷ παντὶ μεῖζον τοῦ δαπανᾶν τὸ κήδεσθαί τινα τῆς πόλεως καὶ φανερὸν εἶναι εὐνοοῦντα ὑμῖν. πρὸς δὲ τούτοις οἱ μὲν πλεῖστοι τοὺς νουθετοῦντας, κἂν μετὰ λόγου τοῦτο ποιῶσι, μισοῦσι, τοὺς δὲ μεθ' ἡδονῆς κολακεύοντας θαυμαστῶς ἀποδέχονται. παρ' ὑμῖν δὲ τοὐναντίον ὁ πλείστῃ παρρησίᾳ χρώμενος καὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν*
5 *ἐπιπλήττων καὶ σωφρονίζων, οὗτος μάλιστα ἀγαπᾶται. τίς οὖν οὐκ ἂν ἀγαπήσειε τοιαύτην πόλιν καὶ πολιτείαν, ἐν ᾗ τῶν φιλο-*

---

1 *ὥστε* M *συνείδομαι* M 4 *οὕτω* B *καὶ* prius om. M m. pr. 5 *εἴ* (pro *ἢ*) UT *ἡ* M ⟨*τοιαῦτα*⟩ add. Seld. 6 *αὐτοὺς* M *ἐν ταῖς* om. T 9 *ὁποῖον* T *οὗτοι* pro *αὐτοὶ* M 10 *ἐπιτημήσων* M 11 *ῇ* add. Emp. 12 *ἐν* add. Reiskius *τρόπῳ* M 16 *δοκεῖτε* Anon. apud Reisk., *δοκεῖ* libri 18 *βλέπουσι* UT 20 *νομίζεται* M 22 *ἀπόχρη* (ο a corr.) U *ἀπόχρη* T 23 *μάλιστα* ex coni. addidi *δαπάνιν* M 24 *αἰσθάνεσθαι* M 25 *τὸ* pro *τοῦ* UT 26 *οἱ μὲν* — 27 *τοὺς* in mrg. add. M 27 *μετὰ λόγου* scripsi, *διὰ λόγου* libri; *δίχα ψόγου* Geel. *ποιοῦσιν* M *μισοῦσι* om. T 31 malim: *τῶν* ⟨*μὲν*⟩

τιμιῶν αἱ τιμαὶ μείζους εἰσίν, ὁ δὲ μετ' εὐνοίας νουθετῶν τοῦ
μετὰ κολακείας ὁμιλοῦντος μᾶλλον στέργεται, προθυμότεροι δ'
εἰσὶν οἱ πολλοὶ σωφρονίζεσθαι καὶ ἐπανορθοῦσθαι ἢ θεραπεύεσθαι
καὶ τρυφᾶν· ἢ τίς οὐκ ἂν ὑμᾶς μὲν ἐκπλαγείη, τοῦτον δ' εὐδαι-
μονίσειεν, ὑφ' ὑμῶν τοιούτων ὄντων κεκριμένον τῆς ὑμετέρας
ἀρχῆς ἄξιον;
καὶ ἔγωγε μέγαν αὐτῷ τὸν ἀγῶνα ὁρῶ πρὸς ὑμᾶς ὄντα. ὅτῳ γὰρ 6
πόλις ὅλη καὶ δῆμος ἑκὼν ἐπέτρεψε παιδεύειν αὐτὸν καὶ ὃν ἐπιστά-
την εἵλετο τῆς κοινῆς ἀρετῆς καὶ ὅτῳ τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔδωκε
(264 R II) τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς εὐταξίας καὶ τοῦ καλῶς βιοῦν ἕκαστον,
(547 M) πῶς οὐχὶ τούτῳ μέγας ⟨ὁ⟩ ἀγών ἐστιν, ὥστε μηδὲν ἐλάττονι φανῆ-
ναι τῆς ὑμετέρας γνώμης; σκόπει δέ, ἵνα εἰδῇς ὅτι μηδὲ τῶν πα-
λαιῶν μηδεὶς μηδὲ τῶν θαυμαζομένων διὰ παντὸς τοῦ χρόνου
τηλικαύτης τιμῆς παρὰ τῶν πολιτῶν ⟨τῶν⟩ αὑτοῦ τετύχηκεν. ὁ 7
γοῦν Περικλῆς ἐκεῖνος, ὃν ἀκούομεν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἀκμα-
ζούσης γενέσθαι τῆς πόλεως, στρατηγίας μὲν ἐτύγχανεν· οὐ μὴν
ἄξιος ἔδοξε διὰ παντὸς ἄρχειν τοῦ χρόνου ** καὶ ταύτην οὐκ ἀρ-
γύριον διοικῶν οὐδὲ οἰκοδομημάτων ἐπιμελούμενος, ἀλλ' ὅπως ἂν
ἀγαθοὶ ὦσιν οἱ πολῖται, καὶ νουθετεῖν ἠβούλετο τοὺς ἁμαρτά-
νοντας καὶ τὸ γοῦν καθ' αὑτὸν βελτίονας ποιεῖν. οὐ μὴν ἠνείχοντο
αὐτοῦ διὰ τὴν αὑτῶν ἀναγωγίαν οἱ τότε. πόσῳ δὴ κρείττους ὑμεῖς 8
οἱ παραδιδόντες αὑτοὺς καὶ παιδεύειν κελεύοντες τῶν εἰ καί τις
παρ' αὑτοῦ πρόθυμος ἦν τοῦτο ποιεῖν ἀγανακτούντων καὶ οὐ
μόνον οὐ τιμώντων, ἀλλὰ καὶ ἀποκτεινάντων τὸν ἐπιμελούμενον
(265 R II) [ὥσπερ ἐκεῖνοι Σωκράτην]. ποῖον οὖν ἔτι κάλλιον ἐγκώμιον
ἢ τοῦδε ἢ ὑμῶν εἴποι τις ἄν; οἵ γε ἐπειδὴ ᾔσθεσθε τοὺς ἐφή-
βους καὶ τοὺς νεανίσκους κρείττονας πεποιηκότα, εὐθὺς ἡγεῖσθε
καὶ ὑμᾶς ἀμείνους δύνασθαι ποιεῖν καὶ νὴ Δία γε οὐχὶ τοῖς μὲν

---

1 μίζους M 4 εὐδαιμονήσειεν UBT 5 ὑφ' ὧν MUT 8 αὐτὸν UMT 10 τῆς εὐφροσύνης UBT τὸ pro τοῦ UB 11 τοῦτο U m. pr. B ὁ addidi μηδὲν Reiskius, μηδενὶ libri 12 σκώπει M πολιτῶν pro παλαιῶν M 14 τῶν add. Pflugkius αὐτοῦ UT 15 γοῦν Selden., οὖν UBT νῦν M περικλεὶς U m. pr. (ut videtur) 17 ἔδοξεν ἀρχὴν M ἔδοξε:: (ν eras.) U lacunam post χρόνου statuit Emp., qui sequentia ad Socratem pertinere intellexit 19 νουθετεῖν ἠβούλετο (circumflexus a corr., ν fin. et lenis in rasura) U 20 κατ' αὐτὸν UT ἀνείχοντο M ἠνείχοντο (η in ras.) U 21 αὐτῶν libri, corr. Dind. πόσῳ δὴ Emp., δὴ πόσῳ M πόσῳ δὲ UBT κρείτους U m. pr. 23 παρ' αὐτοῦ U m. pr., MT τὸ αὐτὸ ποιεῖν M 24 ἐπιμελούμενον Seld., ἐπικαλούμενον libri; ἐπιβαλλόμενον Emp. 25 ὥσπερ — Σωκράτην interpolata esse ostendit part. aor. ἀποκτεινάντων 26 ᾔσεσθε M 27 ἡγεῖσθαι M

ἐφήβοις ἐστὶ παιδείας καὶ ἀρετῆς χρεία, τοῖς δὲ προβεβηκόσιν οὔ καὶ πάσῃ τῇ πόλει· ὥσπερ εἴ τις ἰατρὸς τοῖς μὲν παισὶν ἢ τοῖς μειρακίοις χρείαν εἶναι θεραπείας νομίζοι, τοῖς δὲ τελείοις μή.

9 *καὶ μὴν ἥ γε πρὸς τὰς τιμὰς μεγαλοψυχία πῶς οὐχὶ θαυμαστὴ τῆς πόλεως; τί γὰρ τῶν σεμνῶν οὐχὶ προθύμως παρεσχήκατε; οὐκ εἰκόνας; οὐκ ἀνδριάντας; οὐχὶ πρεσβεύοντες πρὸς τὰς πόλεις, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα; οὐ κοινῇ τιμῶντες, οὐ κατ' ἰδίαν ἕκαστος δεξιούμενος; [ἢ] τίς ἂν οὐκ ἀνεθείη τῶν τοιούτων ὄντων; ἢ τίς οὐκ ἂν προθυμοῖτο ὅ,τι δύναιτο ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν; οὐκοῦν ἔγωγε* (548 M) *οἶμαι καὶ τὸν τοῦδε ἔπαινον ὡς ἠδυνάμην εἰρηκέναι. τὸ γὰρ τῶν* (266 R II) *ἀποδεχομένων τινὰ καὶ τιμώντων ἐγκώμιον δῆλον ὡς κάλλιστος ἔπαινος ἐκείνου ἂν εἴη.*

---

(35) ΠΕΡΙ ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ Η ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΙΛΟΚΤΗΤΟΥ ΤΟΞΩΝ.

1 *Ἀναστὰς σχεδόν τι περὶ πρώτην ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ διὰ τὴν ἀρρωστίαν τοῦ σώματος καὶ διὰ τὸν ἀέρα ψυχρότερον ὄντα διὰ τὴν ἕω καὶ μάλιστα μετοπώρῳ προσεοικότα καίτοι μεσοῦντος θέρους, ἐπεμελήθην ἐμαυτοῦ καὶ προσηυξάμην. ἔπειτα ἀνέβην ἐπὶ τὸ ζεῦγος καὶ περιῆλθον ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ πολλούς τινας κύκλους, πρᾴως τε καὶ ἀλύπως ὡς οἷόν τε ὑπάγοντος τοῦ ζεύγους. καὶ μετὰ ταῦτα περιπατήσας ἀνεπαυσάμην μικρόν τινα χρόνον. ἔπειτα ἀλειψάμενος καὶ λουσάμενος καὶ μικρὸν ἐμφαγὼν ἐνέτυχον τραγῳδίαις τισίν. σχεδὸν δὲ ἦσαν ἄκρων ἀνδρῶν, Αἰσχύλου καὶ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου, πάντων περὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν.*

---

1 *χρεῖα* U m. pr. 2 *πᾶσι* U m. pr. 3 *χρεῖαν* U m. pr. *θεραπείας* om. M 4 *θαυμαστῆς πόλεως* libri, corr. Pflugk 5 *τί* Casaub., *τίνι* libri *τῶν* om. M *προθύμως* Casaub., *προθυμίας* libri 6 *πρεσβεύοντας* libri, corr. Reiske 7 *τιμῶντας* libri, corr. Casaub. 8 *ἂν ἠσθείη* UBT *ἀνεθείη* M fortasse: *τίς οὖν οὐκ ἂν ἀθλοίη τῶν ⟨ἄθλων⟩ τοιούτων ὄντων* (*ἢ* seclusi ut ex sequentibus errore huc relatum). Pflugkius ita locum constituit: *ἃ τίς ἂν οὐκ ἀνεθείη τῶν τοιούτων διδόντων*; at *ἀνεθείη* ineptum Inscr. *καὶ φιλοκλέους* P 15 *καὶ διὰ* P 16 *ἔπειτα* — 17 *ζεῦγος* om. P 18 *οἶονται* M *τοῦ* om. M m. pr. 19 *σμικρόν* B 20 *ἔπειτα καὶ* U m. pr. (*καὶ* erasum) *ἀλιψάμενος* M 21 *τισί* UH

ἣν γὰρ ἡ τῶν Φιλοκτήτου τόξων εἴτε κλοπὴ εἴτε ἁρπαγὴν δεῖ λέ- (287 R II) γειν· πλὴν ἀφαιρούμενός γε τῶν ὅπλων ἦν Φιλοκτήτης ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Τροίαν ἀναγόμενος, τὸ μὲν πλέον ἑκών, τὸ δέ τι καὶ πειθοῖ ἀναγκαίᾳ, ἐπειδὴ τῶν ὅπλων ἐστέρητο, ἃ τοῦτο μὲν βίον αὐτῷ παρεῖχεν ἐν τῇ νήσῳ, τοῦτο δὲ θάρσος ἐν τῇ τοιαύτῃ νόσῳ, ἅμα δὲ εὔκλειαν. οὐκοῦν εἰωχούμην τῆς θέας 3 καὶ ἐλογιζόμην πρὸς ἐμαυτὸν ὅτι τότε Ἀθήνησιν ὢν οὐχ οἷός τ' ἂν ἦν μετασχεῖν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἀνταγωνιζομένων, ἀλλὰ Σοφοκλέους μὲν πρὸς Αἰσχύλον νέου πρὸς γέροντα, καὶ πρὸς Εὐριπίδην πρεσβυτέρου πρὸς νεώτερον ἀγωνιζομένου μετέσχον τινές· Εὐριπίδης δ' ἀπελείφθη κατὰ τὴν ἡλικίαν Αἰσχύλου· καὶ ἅμα οὐ πολλάκις ἴσως ἢ οὐδέποτε τῷ αὐτῷ δράματι ἀντηγωνίσαντο. αὐτὸς (549 M) δὲ ἐφαινόμην ἐμαυτῷ πάνυ τρυφᾶν καὶ τῆς ἀσθενείας παραμυθίαν καινὴν ἔχειν. οὐκοῦν ἐχορήγουν ἐμαυτῷ πάνυ λαμπρῶς καὶ 4 προσέχειν ἐπειρώμην, ὥσπερ δικαστὴς τῶν πρώτων τραγικῶν χορῶν. πλὴν ὀμόσας γε οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀποφήνασθαι οὐδέν, ⟨οὐδ' ἐμ⟩οῦ γε ἕνεκεν οὐδεὶς ἂν ἡττήθη τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων. ἥ τε γὰρ τοῦ Αἰσχύλου μεγαλοφροσύνη καὶ τὸ ἀρχαῖον, ἔτι δὲ τὸ αὔθαδες τῆς διανοίας καὶ φράσεως, πρέποντα ἐφαίνετο τραγῳδίᾳ καὶ τοῖς παλαιοῖς ἤθεσι τῶν ἡρώων, οὐδὲν * ἐπιβεβουλευμένον οὐδὲ στωμύλον οὐδὲ ταπεινόν· ἐπεί τοι καὶ τὸν Ὀδυσσέα εἰσῆγε δριμὺν καὶ δόλιον, 5 (288 R II) ὡς ἐν τοῖς τότε, πολὺ δὲ ἀπέχοντα τῆς νῦν κακοηθείας, ὥστε τῷ ὄντι ἀρχαῖον ἂν δόξαι παρὰ τοὺς νῦν ἁπλοῦς εἶναι βουλομένους καὶ μεγαλόφρονας. καὶ οὐδέν γε ἀλλαττούσης τῆς Ἀθηνᾶς προσεδεήθη πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι ὅστις ἐστὶν ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτου, καθάπερ Ὅμηρος κἀκείνῳ δὴ ἑπόμενος Εὐριπίδης [ἐποίησεν]· ὥστε τυχὸν ἄν τις ἐγκαλέσαι τῶν οὐ φιλούντων τὸν ἄνδρα, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἐμέλησεν ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ Ὀδυσσεὺς οἱ γιγνωσκό-

1 φιλοκτίτου U m. pr. ἁρπαγὴν scripsi ut vulgo ante Emp., ἁρπαγὴ libri 2 ἀφῃρημένος BU (in mrg. γρ. ἀφαιρούμενος) 3 τὴν om. PH 4 ἄκων libri, corr. Welcker Mus. Rhen. V 478 5 αὐτῷ βίον transp. P δὲ καὶ P 6 νόσῳ (ο a corr.) U νήσω P εὔκλεια BU m. pr. 8 ἀγωνιζομένων P 12 τὸ αὐτὸ BU m. pr. ἀντηγωνήσαντο B 16 οὐδὲν ⟨οὐδ' ἐμ⟩οῦ γε ἕνεκεν scripsi 18 ἔτι δὲ καὶ PH 20 οὐδὲν ⟨ἔχοντα⟩ G. Hermann 21 εἰσῆγεν U m. pr. (ν erasum) δριμύ M (sed post υ rasura) 22 ὡς om. PH κακοηθίας M 23 ἀρχαίων U m. pr. 24 in μεγαλόφρονας finale σ expunxit U 25 φιλοκτίτου U m. pr. 26 κἀκεῖνο δὴ B κἀκεῖνο δὲ (quod fortasse e δεῖ correctum) U 27 ἐποίησεν om. MBU (sed in mrg. add.) cancellis includit T. ἐποίησεν e coniectura librarii PH ortum puto; praefero αὐτὸν post γνωσθῆναι insertum 28 οὐ γινωσκόμενος PH οὐ συγγινωσκόμενος MBU (in hoc συγ expunxit corr.)

6 *μενος ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτου. ἔχοι δ' ἂν ἀπολογίαν, ὡς ἐγῷμαι, πρὸς τὸ τοιοῦτον· ὁ μὲν γὰρ χρόνος τυχὸν οὐκ ἦν τοσοῦτος, ὥστε μὴ ἀνενεγκεῖν τὸν χαρακτῆρα, δέκα ἐτῶν διαγεγονότων, ἡ δὲ νόσος ἡ τοῦ Φιλοκτήτου καὶ κάκωσις καὶ τὸ ἐν ἐρημίᾳ βεβιωκέναι τὸν μεταξὺ χρόνον οὐκ ἀδύνατον τοῦτο ἐποίει. πολλοὶ γὰρ ἤδη, οἱ μὲν ὑπὸ ἀσθενείας, οἱ δὲ ὑπὸ δυστυχίας, ἔπαθον αὐτό. καὶ μὴν ὁ χορὸς αὐτῷ παραιτήσεως, ὥσπερ ὁ τοῦ Εὐριπίδου, οὐδὲν ἐδεήθη.*

7 *ἄμφω γὰρ ἐκ τῶν Λημνίων ἐποίησαν τὸν χορόν. ἀλλ' ὁ μὲν Εὐριπίδης εὐθὺς ἀπολογουμένους πεποίηκε περὶ τῆς πρότερον ἀμελείας, ὅτι δὴ τοσούτων ἐτῶν οὔτε προσέλθοιεν πρὸς τὸν Φιλοκτήτην* (269 R II) *οὔτε βοηθήσειαν οὐδὲν αὐτῷ. ὁ δ' Αἰσχύλος ἁπλῶς εἰσήγαγε τὸν χορόν, ὃ τῷ παντὶ τραγικώτερον καὶ ἁπλούστερον· τὸ δ' ἕτερον πολιτικώτερον καὶ ἀκριβέστερον. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἐδύναντο πάσας διαφεύγειν τὰς ἀλογίας ἐν ταῖς τραγῳδίαις, ἴσως ἂν εἶχε* (550 M) *λόγον μηδὲ τοῦτο παραπέμψαι· νῦν δὲ πολλάκις ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ παραγιγνομένους ποιοῦσι τοὺς κήρυκας πλειόνων ἡμερῶν ὁδόν.*

8 *ἔπειτα οὐδὲ ἐξ ἅπαντος ἦν μήτε προσελθεῖν αὐτῷ μηδένα Λημνίων μήτε ἐπιμεληθῆναι μηδέν· δοκεῖ γάρ μοι οὐδ' ἂν διεγένετο τὰ δέκα ἔτη μηδεμιᾶς τυγχάνων βοηθείας· ἀλλ' εἰκὸς μὲν τυγχάνειν αὐτόν, σπανίως δὲ καὶ οὐδενὸς μεγάλου, καὶ μηδένα αἱρεῖσθαι οἰκίᾳ ὑποδέξασθαι καὶ νοσηλεύειν διὰ τὴν δυσχέρειαν τῆς νόσου. αὐτὸς γοῦν ὁ Εὐριπίδης τὸν Ἄκτορα εἰσάγει, ἕνα Λημνίων, ὡς γνώριμον τῷ Φιλοκτήτῃ προσιόντα καὶ πολλάκις συμβεβληκότα.*

9 *οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνο δοκεῖ μοι δικαίως ἄν τις αἰτιάσασθαι, τὸ διηγεῖσθαι πρὸς τὸν χορὸν ὡς ἀγνοοῦντα τὰ περὶ τὴν ἀπόλειψιν τὴν τῶν Ἀχαιῶν καὶ τὰ καθόλου συμβαίνοντα αὐτῷ. οἱ γὰρ δυστυχοῦντες ἄνθρωποι πολλάκις εἰώθασι μεμνῆσθαι τῶν συμφορῶν καὶ τοῖς εἰδόσιν ἀκριβῶς καὶ μηδὲν δεομένοις ἀκούειν ἐνοχλοῦσιν ἀεὶ διηγούμενοι. καὶ μὴν ἡ ἀπάτη ἡ τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τὸν*

---

1 *τῶν* pro *τοῦ* H *φιλοκτίτου* U m. pr. 2 *τὸν* habuit U a m. pr. *τοιοῦτος* BMU 3 *ἔτη* HUBM *ἐτῶν* P et correctores HU; potest scribi: *ἔτη — διαγεγονότα* *καὶ ἡ* P 5 *τοῦτο* fuit *τοῦτον* in U 8 *ἐποιήσαντο χορόν* UBM (vulg. etiam corr. U) 9 *ἀπολογουμένους* UH *ἀπολογούμενος* BMP 10 *τι* in *ὅτι* a corr. U 11 *εἰσήγαγε* :: (*ν* eras.) U 12 *χορὸν αὐτῷ πάνυ τραγ.* libri (*ὁ δ' Αἰσχύλος — αὐτῷ* om. P), corr. Emp. *τὸ δὲ* UB 16 *παραγινομένους* P 17 *μηδὲ* libri, corr. Emp. 18 *μηδὲ* libri, corr. Emp. 22 *ὁ* om. PH, erasit corr. U *ἄ* in *ἄκτορα* a corr. U *ἕκτορα* T 23 *ἰόντα* MU (hic in mrg. *προσι*) 25 *τὰ* om. BM *τὴν* om. U m. pr. 26 *τὴν* om. P *τὰ* om. U m. pr. cf. ad l. 25: aut ego erravi aut Emperius 27 *τῆς συμφορᾶς* P 29 *ἡ* post *ἀπάτη* om. PH

Φιλοκτήτην καὶ οἱ λόγοι, δι' ὧν προσηγάγετο αὐτόν, οὐ μόνον
εὐσχημονέστεροι, [καὶ] ἥρωι πρέποντες, ἀλλ' οὐκ Εὐρυβάτου ἢ Παται-
κίωνος, ἀλλ', ὡς ἐμοὶ δοκοῦσι, καὶ πιθανώτεροι. τί γὰρ ἔδει ποι- 10
κίλης τέχνης καὶ ἐπιβουλῆς πρὸς ἄνδρα νοσοῦντα, καὶ ταῦτα το-
ξότην, ᾧ εἴ τις μόνον ἐγγὺς παρέστη, ἀχρεῖος ἡ ἀλκὴ αὐτοῦ ἐγε-
γόνει; καὶ τὸ ἀπαγγέλλειν δὲ τὰς τῶν Ἀχαιῶν συμφορὰς καὶ τὸν
Ἀγαμέμνονα τεθνηκότα καὶ τὸν Ὀδυσσέα ἐπ' αἰτίᾳ ὡς οἷόν τε
αἰσχίστῃ καὶ καθόλου τὸ στράτευμα διεφθαρμένον οὐ μόνον χρή-
σιμον, ὥστε εὐφρᾶναι τὸν Φιλοκτήτην καὶ προσδέξασθαι μᾶλλον
τὴν τοῦ Ὀδυσσέως ὁμιλίαν, ἀλλ' οὐδ' ἀπίθανα τρόπον τινὰ διὰ
τὸ μῆκος τῆς στρατείας καὶ διὰ τὰ συμβεβηκότα οὐ πάλαι κατὰ
τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅθ' Ἕκτωρ παρὰ σμικρὸν ἦλθεν ἐμπρῆσαι
τὸν ναύσταθμον.

(551 M) ἥ τε τοῦ Εὐριπίδου σύνεσις καὶ περὶ πάντα ἐπιμέλεια, ὥστε 11
μήτε ἀπίθανόν τι καὶ παρημελημένον ἐᾶσαι μήτε ἁπλῶς τοῖς πρά-
γμασι χρῆσθαι, ἀλλὰ μετὰ πάσης ἐν τῷ εἰπεῖν δυνάμεως, ὥσπερ
(271 R II) ἀντίστροφός ἐστι τῇ τοῦ Αἰσχύλου *, πολιτικωτάτη καὶ ῥητορι-
κωτάτη οὖσα καὶ τοῖς ἐντυγχάνουσι πλείστην ὠφέλειαν παρασχεῖν
δυναμένη. εὐθὺς γοῦν πεποίηται προλογίζων αὐτῷ ὁ Ὀδυσσεὺς
[καὶ] ἄλλα τε ἐνθυμήματα πολιτικὰ στρέφων ἐν ἑαυτῷ καὶ πρῶτόν
γε διαπορῶν ὑπὲρ αὐτοῦ, μὴ ἄρα δοκῇ μὲν τοῖς πολλοῖς σοφός
τις εἶναι καὶ διαφέρων τὴν σύνεσιν, ᾖ δὲ τοὐναντίον. ἐξὸν γὰρ 12
αὐτῷ ἀλύπως καὶ ἀπραγμόνως ζῆν, ὁ δὲ ἑκὼν ἀεὶ ἐν πράγμασι καὶ
κινδύνοις γίγνεται. τούτου δέ φησιν αἴτιον εἶναι τὴν τῶν εὐφυῶν
καὶ γενναίων ἀνδρῶν φιλοτιμίαν. δόξης γὰρ ἀγαθῆς ἐφιέμενοι
καὶ τοῦ εὐκλεεῖς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἶναι μεγίστους καὶ χαλε-
πωτάτους ἑκόντες πόνους ὑφίστανται·

οὐδὲν γὰρ οὕτω γαῦρον ὡς ἀνὴρ ἔφυ.

ἔπειτα σαφῶς καὶ ἀκριβῶς δηλοῖ τὴν τοῦ δράματος ὑπόθεσιν καὶ

---

2 ἀσχημονέστερον BM εὐσχημονέστερον U lectionem vulg. praebet mrg. U καὶ om. UBM εὐρυβάτου BM ερυβάτου U (supra ου scriptum ωι) εὐρυβάτη H εὐρυβάτῃ P παταικίωνος MU m. pr. παταικίονος B παταικίονι corr. U παταικίωνι PH 3 καὶ om. BM m. pr. U m. pr. δὴ M δεῖ ceteri, corr. Emp. 5 ὡς pro ᾧ UBM 7 ὡς οἴονται UBM 9 εὐφρανθῆναι Gasda 12 τὴν τοῦ M ὅτε M ὅταν PH μικρὸν MP 13 τὸ MH m. pr. 15 ἀπειθανόν τι U m. pr. ἀποθανόντι M ἀποθανόντα PH 17 Αἰσχύλου ⟨ἁπλότητι⟩ Reiske 18 οὔσῃ P 19 οὖν B ὁ om. P καὶ del. Wil. 21 αὐτοῦ PHU m. pr. δοκεῖ B δοκῆι (sed ῆ a corr.) U σοφιστης εἶναι PH 22 ᾖ H ἢ B ἤ M 23 ἀλύπως αὐτῷ transponit P 24 γίνεται PHU φησὶν U (sed η in rasura a corr.) 28 οὕτως U ἔφη U m. pr. (εὐφυὴς corrector)

13 οὗ ἕνεκεν ἐλήλυθεν εἰς τὴν Λῆμνον φησί τε ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἠλ-
λοιῶσθαι, ὥστε ἐντυχόντα τῷ Φιλοκτήτῃ μὴ γνωσθῆναι ὑπ' αὐτοῦ,
μιμησάμενος κατὰ τοῦτο Ὅμηρον — καὶ γὰρ ἐκεῖνος τοῖς τε ἄλλοις
καὶ τῷ Εὐμαίῳ καὶ τῇ Πηνελόπῃ πεποίηκεν ἐντυγχάνοντα τὸν
Ὀδυσσέα ἠλλοιωμένον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς — φησί τε πρεσβείαν μέλλειν
παρὰ τῶν Τρώων ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὸν Φιλοκτήτην, δεησομένην
αὐτόν τε καὶ τὰ ὅπλα ἐκείνοις παρασχεῖν ἐπὶ τῇ τῆς Τροίας βασι- (272 B II)
λείᾳ, ποικιλώτερον τὸ δρᾶμα κατασκευάζων καὶ ἀνευρίσκων λόγων
ἀφορμάς, καθ' ἃς εἰς τὰ ἐναντία ἐπιχειρῶν εὐπορώτατος καὶ παρ'
14 ὁντινοῦν ἱκανώτατος φαίνεται. οὐ μόνον [δὲ] πεποίηκε τὸν Ὀδυσ-
σέα παραγιγνόμενον, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Διομήδους, ὁμηρικῶς καὶ τοῦτο,
καὶ τὸ ὅλον, ὡς ἔφην, δι' ὅλου τοῦ δράματος πλείστην μὲν ἐν
τοῖς πράγμασι σύνεσιν καὶ πιθανότητα ἐπιδείκνυται, ἀμήχανον δὲ
καὶ θαυμαστὴν ἐν τοῖς λόγοις δύναμιν, καὶ τά τε ἰαμβεῖα σαφῶς
καὶ κατὰ φύσιν καὶ πολιτικῶς ἔχοντα, καὶ τὰ μέλη οὐ μόνον ἡδο-
νήν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν πρὸς ἀρετὴν παράκλησιν. (552 M)
15 ὅ τε Σοφοκλῆς μέσος ἔοικεν ἀμφοῖν εἶναι, οὔτε τὸ αὔθαδες
καὶ ἁπλοῦν τὸ τοῦ Αἰσχύλου ἔχων οὔτε τὸ ἀκριβὲς καὶ δριμὺ καὶ
πολιτικὸν τὸ τοῦ Εὐριπίδου, σεμνὴν δέ τινα καὶ μεγαλοπρεπῆ
ποίησιν τραγικώτατα καὶ εὐεπέστατα ἔχουσαν, ὥστε πλείστην
εἶναι ἡδονὴν μετὰ ὕψους καὶ σεμνότητος, τῇ τε διασκευῇ τῶν
πραγμάτων ἀρίστῃ καὶ πιθανωτάτῃ κέχρηται, ποιήσας τὸν Ὀδυσ-
σέα μετὰ Νεοπτολέμου παραγιγνόμενον, ἐπειδὴ εἵμαρτο ἁλῶναι
τὴν Τροίαν ὑπό τε τοῦ Νεοπτολέμου καὶ τοῦ Φιλοκτήτου χρωμένου
τοῖς Ἡρακλείοις τόξοις, καὶ αὐτὸν μὲν ἀποκρυπτόμενον, τὸν δὲ
Νεοπτόλεμον πέμποντα πρὸς τὸν Φιλοκτήτην, ὑποτιθέμενον αὐτῷ
ἃ δεῖ ποιεῖν, καὶ τὸν χορὸν οὐχ ὥσπερ ὁ Αἰσχύλος καὶ Εὐριπίδης
ἐκ τῶν ἐπιχωρίων πεποίηκεν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ νηὶ συμπλεόντων (273 B II)
16 τῷ Ὀδυσσεῖ καὶ τῷ Νεοπτολέμῳ. τά τε ἤθη θαυμαστῶς σεμνὰ

---

1 φησίν BM ἠλλιῶσθαι M 2 ἐντυγχάνοντα U 4 πενελόπῃ M 5 ἠλλυωμένον M 6 δεησομένων BU (in hoc -ην a corr.) 7 αὐτόν τε UMH 8 ποικιλώτερον δὲ P malim: καὶ γὰρ — ἐπιχειρεῖν 9 ἐπιχειρεῖ P 10 φανεῖται Wil. καὶ οὐ PH δὲ om. MPH. Et καὶ et δὲ coniectura insertum; praefero τε ὀδυσέα H 11 παραγεινόμενον M παραγινόμενον ceteri τοῦ om. P 12 τοῦ δράματος om. PH ἐν τοῖς δράμασι libri, corr. Valckenaar 13 πειθανότητα M 14 ἴαμα βία M 20 εἶναι om. PH 21 σεμνότητος ἐνδείκνυσθαι PH 22 πιθανωτέρα P 23 τοῦ Νεοπτολέμου P παραγεινόμενον M παραγινόμενον ceteri ἵμαρτο M 24 τε om. PH 27 ὁ om. U

καὶ ἐλευθέρια, τό τε τοῦ Ὀδυσσέως πολὺ πρᾳότερον καὶ ἁπλούστερον ἢ πεποίηκεν ὁ Εὐριπίδης, τό τε τοῦ Νεοπτολέμου ὑπερβάλλον ἁπλότητι καὶ εὐγενείᾳ, πρῶτον μὲν μὴ βουλομένου δόλῳ καὶ ἀπάτῃ περιγενέσθαι τοῦ Φιλοκτήτου, ἀλλὰ ἰσχύϊ καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ· ἔπειτα πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ἐξαπατήσας αὐτὸν καὶ τῶν τόξων ἐγκρατὴς γενόμενος, αἰσθομένου ἐκείνου καὶ ὡς ἐξηπατημένου σχετλιάζοντος καὶ ἀπαιτοῦντος τὰ ὅπλα, οὐ κατέχει, ἀλλ' οἷός τέ ἐστιν ἀποδιδόναι αὐτά, καίτοι τοῦ Ὀδυσσέως ἐπιφανέντος καὶ διακωλύοντος, καὶ τέλος δίδωσιν αὐτά· δοὺς δὲ τῷ λόγῳ πειρᾶται πείθειν ἑκόντα ἀκολουθῆσαι εἰς τὴν Τροίαν. τοῦ δὲ Φιλοκτήτου μηδένα τρόπον εἴκοντος μηδὲ πειθομένου, 17 ἀλλὰ δεομένου τοῦ Νεοπτολέμου, ὥσπερ ὑπέσχετο, ἀπαγαγεῖν αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑπισχνεῖται καὶ ἕτοιμός ἐστι ποιεῖν τοῦτο, μέχρι ἐπιφανεὶς Ἡρακλῆς πείθει τὸν Φιλοκτήτην ἑκόντα εἰς τὴν Τροίαν (568 M) πλεῦσαι. τά τε μέλη οὐκ ἔχει πολὺ τὸ γνωμικὸν οὐδὲ πρὸς ἀρετὴν παράκλησιν, ὥσπερ τὰ τοῦ Εὐριπίδου, ἡδονὴν δὲ θαυμαστὴν καὶ μεγαλοπρέπειαν, ὥστε μὴ εἰκῇ τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ τὸν Ἀριστοφάνην εἰρηκέναι·

ὁ δ' αὖ Σοφοκλέους τοῦ μέλιτι κεχρισμένου
ὥσπερ καδίσκου περιέλειχε τὸ στόμα.

(274 R II)

(36) ΠΕΡΙ ΟΜΗΡΟΥ.

Ὁ μὲν Δημόκριτος περὶ Ὁμήρου φησὶν οὕτως· Ὅμηρος φύσεως 1 λαχὼν θεαζούσης ἐπέων κόσμον ἐτεκτήνατο παντοίων· ὡς οὐκ ἐνὸν ἄνευ θείας καὶ δαιμονίας φύσεως οὕτως καλὰ καὶ σοφὰ ἔπη ἐργάσασθαι. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι γεγράφασιν οἱ μὲν ἄντικρυς ἐγκωμιάζοντες τὸν ποιητὴν ἅμα καὶ δηλοῦντες ἔνια τῶν ὑπ' αὐτοῦ

---

1 exspecto: πρᾳότερον ὂν   2 ὁ om. U   4 ἰσχύει M   καὶ om. U   6 αἰσθανομένου U (litt. αν expunctae a corr.)   7 οὐκ ἂν τείχει M, unde οὐκ ἀντέχει Gasda   8 αὐτὰ om. P   13 τοῦτο ποιεῖν (hoc ord.) PH   μέχρις BPH a corr.   14 ἐπιφανὴς U m. pr.   15 οὐδὲ πρὸς ἀρετὴν UBM οὐδὲ τὸ πρὸς ἀρετῆς PH, τὴν ante πρὸς add. editi   18 ἀριστοφάνη UM   19 τῷ pro τοῦ H, corr. U   κεχρισμένους H (corr. -ου)   οἱ pro ὁ B   20 κεκαδίσκου PH   22 θειαζούσης PH   οὐ κενὸν U   23 οὕτω PH   25 ἅμα δὲ καὶ PH   ἐναντία τῶν MBU m. pr.

λεγομένων, οἱ δὲ αὐτὸ τοῦτο τὴν διάνοιαν ἐξηγούμενοι, οὐ μόνον
Ἀρίσταρχος καὶ Κράτης καὶ ἕτεροι πλείους τῶν ὕστερον γραμμα-
τικῶν κληθέντων, πρότερον δὲ κριτικῶν. καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Ἀρι-
στοτέλης, ἀφ᾽ οὗ φασι τὴν κριτικήν τε καὶ γραμματικὴν ἀρχὴν
λαβεῖν, ἐν πολλοῖς διαλόγοις περὶ τοῦ ποιητοῦ διέξεισι, θαυμάζων
αὐτὸν ὡς τὸ πολὺ καὶ τιμῶν, ἔτι δὲ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός.
2 τούτων δὲ πρότερος Πλάτων πανταχοῦ μέμνηται, τὴν μὲν ἡδονὴν
καὶ χάριν τὴν τῶν ἐπῶν ἐκπληττόμενος, πολλάκις γε μὴν ἐπιμεμ-
φόμενος ἐν τοῖς περὶ θεῶν μύθοις τε καὶ λόγοις, ὡς οὐ συμφέ-
ροντα τοῖς ἀνθρώποις οὐδαμῶς αὐτὸν εἰρηκότα, πλεονεξίας καὶ
ἐπιβουλὰς κατ᾽ ἀλλήλων καὶ μοιχείας καὶ ἔριδας καὶ φιλονικίας
περὶ θεῶν ἐπεξιόντα· μετὰ ταῦτα δὲ οὐ μεταδιδοὺς αὐτῷ τῆς (275 R II)
αὐτοῦ πόλεώς τε καὶ πολιτείας σοφῆς ὡς αὐτὸς ἐνόμιζεν ἐσομένης,
ἵνα μήτε ταῦτα ἀκούωσι περὶ θεῶν νέοι ὄντες οὓς ἐκεῖνος ἀπο-
φαίνει φύλακάς τε καὶ ἡγεμόνας τῆς πόλεως, μηδ᾽ αὖ περὶ τῶν
ἐν ᾅδου μηδὲν σκυθρωπὸν λεγόμενον μαλακωτέρους αὐτοὺς πρός
τε τὸ μάχεσθαι καὶ τὸ ἀποθνήσκειν ποιῇ μηδὲ ὥσπερ πώλους (554 M)
3 κακῶς πωλευθέντας ἐξ ἀρχῆς ὑπόπτους πρὸς τὰ μὴ φοβερά. περὶ
μὲν δὴ τούτων ἕτερος λόγος πλείων καὶ μακρότερος καὶ οὐ ῥᾴδιος,
πότερον Ὅμηρος ἥμαρτε περὶ ταῦτα ἢ φυσικούς τινας ἐνόντας ἐν
τοῖς μύθοις λόγους κατὰ τὴν τότε συνήθειαν παρεδίδου τοῖς ἀν-
θρώποις. οὐ γὰρ ῥᾴδιον διαιτῆσαι τὸ τοιοῦτον, καθάπερ οἶμαι
δύο φίλων ἀνδρῶν, ἀμφοτέρων σεμνῶν, τοῦ ἑτέρου τῷ ἑτέρῳ ἐγκα-
4 λοῦντος, ἑνὸς αὐτῶν καταγνῶναι. γέγραφε δὲ καὶ Ζήνων ὁ φιλό-
σοφος εἴς τε τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν, καὶ περὶ τοῦ Μαρ-
γίτου δέ· δοκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο τὸ ποίημα ὑπὸ Ὁμήρου γεγονέναι
νεωτέρου καὶ ἀποπειρωμένου τῆς αὐτοῦ φύσεως πρὸς ποίησιν.
ὁ δὲ Ζήνων οὐδὲν τῶν [τοῦ] Ὁμήρου ψέγει, ἅμα διηγούμενος καὶ (276 R II)
διδάσκων ὅτι τὰ μὲν κατὰ δόξαν, τὰ δὲ κατὰ ἀλήθειαν γέγραφεν,
ὅπως μὴ φαίνηται αὐτὸς αὑτῷ μαχόμενος ἔν τισι δοκοῦσιν ἐναντίως
5 εἰρῆσθαι. ὁ δὲ λόγος οὗτος Ἀντισθένους ἐστὶ πρότερον, ὅτι τὰ

---

2 καθ᾽ pro καὶ M   8 τὴν om. PH   ἀπομεμφόμενος UBM (ἐπι- corr. U)   11 μοιχίας M   φιλονικίας M φιλονεικίας ceteri   12 μετὰ — οὐ om. M δὲ om. UB   13 αὐτοῦ UBH αὐτῷ MP   17 ποιεῖ P   πώλους κακῶς πωλευθέντας M πολλοὺς κακῶς πολιτευθέντας ceteri   18 ὑπὸ τοὺς πρὸς τὰ μὴ φόρα libri, corr. Selden.   20 ἐόντας P   22 διαστῆναι H διαστῆσαι ceteri, corr. Selden.   25 μαργείτου M   26 δὲ om. PH   27 αὐτοῦ UHP m. pr.   28 τῶν om. MBU m. pr., τοῦ del. Wil.   λέγει libri, ψέγει Emp.   ἀλλὰ libri, ἅμα Jacobs   30 αὐτῷ P m. pr.   μαχόμενος om. U m. pr.   31 δὲ om. M pr.

μὲν δόξῃ, τὰ δὲ ἀληθείᾳ εἴρηται τῷ ποιητῇ· ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐξειργάσατο αὐτόν, ὁ δὲ καθ' ἕκαστον τῶν ἐπὶ μέρους ἐδήλωσεν. ἔτι δὲ καὶ Περσαῖος ὁ τοῦ Ζήνωνος κατὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν γέγραφε καὶ ἄλλοι πλείους. ὁ δὲ Πλάτων ἅμα αἰτιώμενος αὐτόν, ὡς εἶπον, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ θαυμαστήν τινα ἀποφαίνει τῆς ποιήσεως, ὡς εἰκόνα ὄντα παντὸς χρήματος καὶ πάσας ἀτεχνῶς ἀφιέντα φωνάς, ποταμῶν τε καὶ ἀνέμων καὶ κυμάτων· καὶ κελεύει μάλα εἰρωνικῶς στέψαντας αὐτὸν ἐρίῳ καὶ μύρον καταχέαντας ἀφιέναι παρ' ἄλλους.
(277 R II) τοῦτο δὲ αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῶν χελιδόνων ποιοῦσιν. ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς 6
τῆς χάριτος ἐπιὼν τὴν ποίησιν σφόδρα ἄγασθαι τὸν ἄνδρα. ἀτεχνῶς γὰρ οὐκ ἄνευ θείας τύχης οὐδ' ἄνευ Μουσῶν τε καὶ Ἀπόλλωνος ἐπιπνοίας δυνατὸν οὕτως ὑψηλὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ προσέτι ἡδεῖαν γενέσθαι ποίησιν, ὥστε μὴ μόνον τοὺς ὁμογλώττους καὶ ὁμοφώνους τοσοῦτον ἤδη κατέχειν χρόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν
(555 M) βαρβάρων πολλούς· καὶ τοὺς μὲν διγλώττους καὶ μιγάδας σφόδρα ἐμπείρους εἶναι τῶν ἐπῶν αὐτοῦ, πολλὰ τῶν ἄλλων ἀγνοοῦντας τῶν Ἑλληνικῶν, ἐνίους δὲ καὶ τῶν σφόδρα μακρὰν διῳκισμένων· ὁπότε καὶ παρ' Ἰνδοῖς φασιν ᾄδεσθαι τὴν Ὁμήρου ποίησιν, μεταλαβόντων αὐτὴν εἰς τὴν σφετέραν διάλεκτόν τε καὶ φωνήν. ὥστε 7
καὶ Ἰνδοὶ τῶν μὲν ἄστρων τῶν παρ' ἡμῖν πολλῶν εἰσιν ἀθέατοι· τὰς γὰρ ἄρκτους οὔ φασι φαίνεσθαι παρ' αὐτοῖς· τῶν δὲ Πριάμου παθημάτων καὶ τῶν Ἀνδρομάχης καὶ Ἑκάβης θρήνων καὶ ὀδυρμῶν καὶ τῆς Ἀχιλλέως τε καὶ Ἕκτορος ἀνδρείας οὐκ ἀπείρως ἔχουσιν. τοσοῦτον ἴσχυσεν ἑνὸς ἀνδρὸς μουσική· καὶ δοκεῖ ἔμοιγε τῇ δυνάμει ταύτῃ τάς τε Σειρῆνας ὑπερβαλέσθαι καὶ τὸν Ὀρφέα. τὸ γὰρ 8
λίθους τε καὶ φυτὰ καὶ θηρία κηλεῖν καὶ ἄγειν τί ἐστιν ἕτερον ἢ τὸ βαρβάρους ἀνθρώπους ἀσυνέτους τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς οὕτως ἄγαν χειρώσασθαι, μήτε τῆς γλώττης μήτε τῶν πραγμάτων ἐμπει-

---

1 εἴρ::ται H 2 οὐδὲ PHBM ὁ δὲ U (Davisius) 3 κατ' αὐτὴν U m. pr. κατὰ τὴν ceteri, corr. Geelius ὑπόθεσι (sic!) U m. pr. 4 ὡς om. P m. pr. 6 ὡς ἱκανὸν ὄντα libri, corr. Toupius Emend. in Suid. p. 258. 7 εἰρηνικῶς libri, corr. Casaub. 8 αὐτοὺς U μύρον Cobetus e Plat. re publ. 398 A, μύρῳ libri 9 αὐτὸ το τῆς UB αὐτῷ τῆς M. Fortasse: ἔτι δὲ καὶ αὐτῆς τῆς χάριτος ⟨χρὴ τῆς⟩ ἐπὶ ὅ⟨λη⟩ν τὴν ποίησιν etc. 10 ἐπιὸν UM ἄγαται BU (hic αι in rasura) 11 θίας M 12 ἀδύνατον MU (mrg. δυνατὸν) ὑψηλῇ καὶ U 13 ὁμο::γλώττους (υ erasum) P 15 καὶ ante τοὺς om. UBM (in UM a corr. suppl.) δι::γλώττους (c. ras.) H 16 ἐπῶν αὐτῶν UBM πολλῶ (ὰ superscr. a m. sec.) P 18 ἄδεσθαί φασιν P μεταλαβόντων UBM μεταβαλόντων P μεταβαλλόντων H 19 αὐτῶν UM 21 τοὺς γὰρ H 22 ὀδηρμῶν (υ superscr. a m. s.) P 23 ἀνδρίας U m. pr. ἔχουσι:: (ν eras.) U ἔχουσι H 24 δοκεῖν U (ν exp. corr.) καὶ δοκεῖ a m. s. P

ρους ὄντας, ὑπὲρ ὧν ὁ λόγος, ἀλλὰ ἀτεχνῶς καθάπερ οἶμαι πρὸς κιθάραν κηλουμένους; ἡγοῦμαι δὲ ἔγωγε πολλοὺς καὶ τῶν ἀμα- (278 R II) *θεστέρων ἔτι βαρβάρων τό γε ὄνομα ἀκηκοέναι τὸ Ὁμήρου, ὅ,τι δὲ δηλοῖ, τοῦτο μὴ εἰδέναι σαφῶς, εἴτε ζῷον εἴτε φυτὸν εἴτε πρᾶγμα ἕτερον.*

9 *οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν βίον ἐπαινέσαι τις ἂν τοῦ ἀνδρὸς πολὺ μᾶλλον τῆς ποιήσεως. τὸ γὰρ ἐν πενίᾳ διαγενέσθαι καὶ ἀλώμενον καὶ τοσοῦτον ἀπὸ τῶν ποιημάτων πορίζοντα ὅσον ἀποζῆν θαυμαστῆς ἀνδρείας καὶ μεγαλοφροσύνης· ἔτι δὲ τὸ μηδαμοῦ γεγραφέναι τὸ αὑτοῦ ὄνομα, ἀλλὰ μηδὲ ἐν τῇ ποιήσει αὑτοῦ μνησθῆναι, καίτοι τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὁπόσοι τινὰ ἔδοξαν ἔχειν δύναμιν ἢ περὶ ποίησιν ἢ καταλογάδην συγγράφοντες, καὶ πρῶτον καὶ τελευταῖον τὸ ἑαυτῶν ὄνομα γραφόντων, πολλῶν δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις*
10 *τε καὶ ποιήμασιν, ὥσπερ Ἑκαταῖός τε καὶ Ἡρόδοτος καὶ Θουκυδίδης, οὗτος μὲν [οὖν] οὐχ ἅπαξ μόνον ἐν ἀρχῇ τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ πολλάκις διαμαρτυρόμενος καθ' ἕκαστον χειμῶνα καὶ θέρος ὅτι ταῦτα ξυνέγραψε Θουκυδίδης· ὁ δὲ οὕτως ἄρα ἐλευθέριος ἦν καὶ* (556 M) *μεγαλόφρων ὥστε οὐδαμοῦ φανήσεται τῆς ποιήσεως αὑτοῦ μεμνημένος, ἀλλὰ τῷ ὄντι ὥσπερ οἱ προφῆται τῶν θεῶν ἐξ ἀφανοῦς καὶ ἀδύτου ποθὲν φθεγγόμενος.*

11 *ὅτι δὲ καὶ ὠφέλιμα πάντα καὶ χρήσιμα ἔγραψε, τὰ μὲν ἄλλα εἰ διεξίοι τις, πολὺ ἂν ἔργον εἴη, ὅσα πεποίηκε περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας· περὶ δὲ τῶν βασιλέων ἐν βραχεῖ* οἵους φησὶ δεῖν εἶναι. ὃν γὰρ ἂν ἐπαινῇ τῶν βασιλέων, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντόν φησιν εἶναι καὶ διοτρεφέας ἅπαντας τοὺς ἀγαθοὺς βασιλεῖς καὶ τὸν Μίνω, μεγίστην ἐπὶ δικαιοσύνῃ δόξαν ἔχοντα παρὰ τοῖς Ἕλλησι, τοῦ Διὸς ὁμιλητήν τε καὶ μαθητὴν εἶναί φησιν, ὡς πρῶτον δὴ καὶ μέγιστον*

---

1 *ἀλλ'* H 3 *τό γε ὄνομα* UBM *τὸ μὲν ὄνομα* PH *τοῦ* (pro *τὸ*) *ὁμήρου* P 4 *εἴτε πρᾶγμα ἕτερον εἴτε φυτὸν* (hoc ord.) libri, transposuit Emp. dubitans 6 *τις ἂν* Emp., *τινας* libri 7 *ἀλλώμενον* P 8 *θαῦμα τῆς* UB 9 *ἀνδρίας* B *γεγράφθαι* UBM *γεγραφένε* P 10 *αὐτοῦ* libri, corr. Emp. *μηδὲ ἐν τῇ αὐτοῦ ποιήσει μνησθῆναι* libri (*αὐτοῦ* P), transposui *αὐτοῦ* post *ποιήσει*; fortasse: *ἐν αὐτῇ τῇ ποιήσει αὐτοῦ μν.* 12 *τελευτέον* M 13 *ἑαυτὸν* P m. pr. *ξυγγραφόντων* libri, corr. Dind., *ἐγγραφόντων* Emp. *ἑαυτοῖς* pro *ἐν αὐτοῖς* M 15 *οὖν* om. M m. pr. HP 17 *συνέγραψε* PHM *οὗτος* HM *ἐλευθέριος* Hertlein, *ἐλεύθερος* libri 18 *αὐτοῦ* libri praeter P m. s. 19 *ὥσπερ* ante *ἐξ* repetunt UBM 22 *ἐπεὶ* pro *εἴη* M *ἐπήη* B *ἐπήιηι* U m. pr. (corr. litterae *η* priori superscr. *ει*; mrg. *ἔργον εἴη*) 23 *ἐν βραχεῖ ἐρῶ* Reiske *δεῖ* U m. pr. M a corr. 24 *γὰρ ἐπαινεῖ* (om. *ἂν*) PH *γὰρ ἂν ἐπαινεῖ* M 25 *μείνω* M 27 *φασιν* M

(279 R II) ἁπάντων ἐκεῖνον βασιλέα καὶ μόνον αὐτὸν ἐπιστάμενον καὶ παρα-
διδόντα τὴν βασιλικὴν τέχνην, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς βασιλεῖς δέον
πρὸς ἐκεῖνον βλέποντας κατευθύνειν τὴν ἀρχήν, ἀφομοιοῦντας, ὡς
δυνατόν ἐστιν ἀνθρώποις, θεῷ τὸν αὑτῶν τρόπον. τὸ δὲ τοῦ 12
Διὸς ἦθος καὶ τὴν βασιλείαν ὁποία τις [ἦν], ἐν πολλοῖς μὲν ἄλλοις
ποιεῖ φανεράν, ὡς δ' ἐν βραχεῖ περιλαβόντα εἰπεῖν τὴν δύναμιν
αὐτοῦ καὶ τὴν διάνοιαν δηλοῖ πολλάκις, ἀεί ποτε αὐτὸν οὕτως ὀνο-
μάζων ‚πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε' ὡς δέον τὴν τῶν βασιλέων ἐπιμέ-
λειαν πατρικὴν καὶ κηδεμονικὴν εἶναι μετ' εὐνοίας καὶ φιλίας καὶ
μηδέποτε ἄλλως προσῆκον ἀνθρώπων προΐστασθαί τε καὶ ἄρχειν
ἢ ἀγαπῶντα καὶ προνοοῦντα, ὁπότε ὁ Ζεὺς οὐχ ὑπερορᾷ πατὴρ
ἀνθρώπων καλεῖσθαι.

(280 R II)

(37) ΠΕΡΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος καὶ Γοργίας ὁ Λεοντῖνος καὶ Πῶλος καὶ 1
Πρόδικος οἱ σοφισταὶ χρόνον τινὰ ἤνθησαν ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ θαυ-
μαστῆς ἐτύγχανον φήμης, οὐ μόνον ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ καὶ παρ' Ἀθηναίοις, καὶ χρήματα πολλὰ συνέ-
(557 M) λεξαν, δημοσίᾳ τε παρὰ τῶν πόλεων καὶ παρὰ δυναστῶν τινων
καὶ βασιλέων καὶ ἰδιωτῶν, ὡς ἕκαστος ἔχοι δυνάμεως. ἔλεγον δὲ
πολλοὺς μὲν λόγους, νοῦν δὲ οὐκ ἔχοντας οὐδὲ βραχύν· ἀφ' ὧν
ἔστιν οἶμαι χρήματα πορίζειν καὶ ἀνθρώπους ἠλιθίους ἀρέσκειν.
ἄλλος δέ τις ἀνὴρ Ἀβδηρίτης οὐχ ὅπως ἀργύριον παρ' ἑτέρων 2
ἐλάμβανεν, ἀλλὰ καὶ διέφθειρε τὴν οὐσίαν τὴν αὑτοῦ συχνὴν οὖσαν
καὶ ἀπώλεσε φιλοσοφῶν ἀναισθήτως δῆλον ὅτι καὶ ζητῶν ⟨ὧν⟩
οὐδὲν ὄφελος αὐτῷ. ἦν δὲ καὶ Σωκράτης Ἀθήνησι πένης ἀνὴρ

---

1 αὐτόν τ' B (?) ἐπιστάμεν with ο superscr. (sic!) H ἐπιστάμενος P 4 ἀνθρώπους UBM τὸν αὐτὸν BM τ:ὸν αὐτῶν (ο in rasura) H τῶν αὐτῶν P τρόπων P m. s. 5 ἦν seclusi, Gasdam secutus καὶ post μὲν add. Pflugk 6 δὲ ἐν P 9 καὶ κηδεμονικὴν a m. s. P ὡς pro καὶ ante μηδέποτε U 10 ἄλλως ex ἄλλα P m. s. ἀνθρώπῳ UBM ἀρχην P m. pr. 12 τῶν ἀνθρώπων UBM 13 ὁ ἥλιος M γοργείας ὁ λεοντεῖνος M 17 δημόσιάτε UB πόλεων Reiske, πολιτῶν libri 20 ἠληθήους P 21 ἀβδηρίτης (α et acutus a corr.) P 22 διαφθείρειν M αὐτοῦ HP m. pr. 23 ἀπωλέσαι M ἀνεσθήτως (αι superscr. corr.) P ὧν add. Reiske 24 Σωκράτης del. Wil.

*καὶ δημοτικός, οὐδὲ οὗτος ὑπὸ τῆς πενίας ἀναγκαζόμενος οὐθὲν
λαμβάνειν· καίτοι γυναῖκα εἶχεν οὐ μισοῦσαν ἀργύριον καὶ παῖδας
δεομένους διατροφῆς καὶ τῶν νέων λέγεται τοῖς πλουσιωτάτοις
συνεῖναι, ὧν φασιν ἐνίους μηδενὸς ἁπλῶς φείδεσθαι πρὸς αὐτόν.*
3 *ἦν δὲ τἆλλα τῷ τρόπῳ κοινὸς καὶ φιλάνθρωπος, καὶ παρεῖχεν
αὑτὸν τοῖς βουλομένοις προσιέναι καὶ διαλέγεσθαι, περί τε τὴν
ἀγορὰν τὰ πολλὰ διατρίβων καὶ εἰς τὰς παλαίστρας εἰσιὼν καὶ
πρὸς ταῖς τραπέζαις καθεζόμενος (ὥσπερ οἱ τὰ ὤνια τὰ φαῦλα* (281 R II)
*δεικνύντες ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ περιφέροντες ἐπὶ τὰς θύρας) εἴ τις ἄρα
ἐθελήσει πυθέσθαι τι καὶ ἀκοῦσαι τῶν νεωτέρων ἢ τῶν πρεσβυ-
τέρων. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν δυνατῶν καὶ ῥητόρων προσεποιοῦντο
μηδὲ ὁρᾶν αὐτόν· ὁ δὲ προσελθών, ὥσπερ οἱ προσπταίσαντες,*
4 *ἀλγήσας ταχὺ ἀπηλλάττετο. ἀλλὰ δὴ τῶν μὲν θαυμαζομένων ἐκεί-
νων σοφιστῶν ἐκλελοίπασιν οἱ λόγοι καὶ οὐδὲν ἢ τὰ ὀνόματα μόνον
ἔστιν· οἱ δὲ τοῦ Σωκράτους οὐκ οἶδ' ὅπως διαμένουσι καὶ διαμε-
νοῦσι τὸν ἅπαντα χρόνον, *τούτου δὲ αὐτοῦ γράψαντος ἢ καταλι-
πόντος οὔτε σύγγραμμα οὔτε διαθήκας. ἐτελεύτα γὰρ ὁ ἀνὴρ ἀδιά-
θετος τήν τε σοφίαν καὶ τὰ χρήματα. ἀλλὰ οὐσίαν μὲν οὐκ εἶχεν,
ὥστε δημευθῆναι, καθάπερ εἴωθε γίγνεσθαι ⟨ἐπὶ⟩ τῶν καταδικα-* (558 M)
*σθέντων· οἱ λόγοι δὲ τῷ ὄντι ἐδημεύθησαν μὰ Δί' οὐχ ὑπ' ἐχ-
θρῶν, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν φίλων· οὐδὲν μέντοι ἧττον καὶ νῦν φανερῶν
τε ὄντων καὶ τιμωμένων ὀλίγοι ξυνιᾶσι καὶ μετέχουσιν.*

---

(38) ΠΕΡΙ ΟΜΗΡΟΥ ΚΑΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ. (282 R II)

1 *Ἐπεὶ φαίνῃ καὶ τἆλλα Σωκράτους ὢν ἐπαινέτης καὶ τὸν ἄνδρα
ἐκπληττόμενος ἐν τοῖς λόγοις, ἔχεις μοι εἰπεῖν ὅτου μαθητὴς γέγονε
τῶν σοφῶν· ὥσπερ Φειδίας μὲν ὁ ἀγαλματοποιὸς Ἡγίου, Πολύ-*

---

1 *οὗτος*[ως] H 4 *εὔνους* pro *ἐνίους* mrg. P *ἁπλῶς* om. BU 6 *ἑαυτόν* PH *αὐτόν* ceteri *προσεῖναι* libri, corr. Pflugk 10 *θελήσει* H *τῶν*[ν]*εοτέρων* P (*ν* a m. 2) 12 *τὸ μηδὲ* U m. pr. B *προσπαίσαντες* B 13 *καὶ* ante *ἀλγήσας* add. B U m. pr. (nunc erasum) 15 *καὶ διαμένουσι* (pro *διαμενοῦσι*) M, om. B 16 *τούτου δὲ* BM *τούτου μὲν* HP (in U *μ* et *ν* a corr.) *μηδὲν γράψαντος* HP *χρόνον, τοῦ δι' αὐτοῦ γράψαντος* Geelius, ⟨*καὶ*⟩ *ταῦτ' οὐδὲ αὐτοῦ γράψαντος* ego 17 *ὁ* om. UB 18 *ἀλλ'* M 19 *ἐπὶ* add. Reiskius 22 *ξυνίασι* PHM *μετέχουσι* H 23 *ἔπῃ* M *ὢν* om. UBM m. pr. 24 *ἔχοις* UB 25 *φιδίας* M *Ἡγίου* O. Mueller *ἤπου* UBM *ἵππου* PH, mrg. U *πολύγνωστος* U m. pr.

γνωτος δὲ ὁ ζωγράφος καὶ ὁ ἀδελφὸς ἄμφω τοῦ πατρὸς Ἀγλαο-
φῶντος, Πυθαγόρου δὲ Φερεκύδης λέγεται διδάσκαλος γενέσθαι,
Πυθαγόρας δὲ Ἐμπεδοκλέους καὶ ἑτέρων, καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν
πλείστων ἔχομεν εἰπεῖν τοὺς διδασκάλους τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν, ὅτῳ
ἕκαστος συγγενόμενος λόγου ἄξιος ἐγένετο δίχα γε Ἡρακλείτου τοῦ
Ἐφεσίου καὶ Ἡσιόδου τοῦ Ἀσκραίου. ὁ μὲν γάρ φησιν ποιμαίνων
ἐν τῷ Ἑλικῶνι παρὰ τῶν Μουσῶν λαβεῖν ἐν δάφνης ὄζῳ τὴν
ποίησιν, ἵνα μὴ πράγματα ἔχοιμεν ζητοῦντες αὐτοῦ τὸν διδάσκα-
λον· Ἡράκλειτος δὲ ἔτι γενναιότερον αὐτὸς ἐξευρεῖν τὴν τοῦ παν- 2
(288 R II) τὸς φύσιν ὁποία τυγχάνει οὖσα, μηδενὸς διδάξαντος καὶ γενέσθαι
παρ' αὐτοῦ σοφός. Ὁμήρου μὲν γάρ, ὥσπερ τὰ ἄλλα τὰ περὶ
αὐτόν, καὶ τοῦτο ἄδηλον τοῖς Ἕλλησιν. ὁ δὲ Σωκράτης ὅτι μὲν παῖς
ὢν ἐμάνθανε [λιθοξόος] τὴν τοῦ πατρὸς τέχνην ἀκηκόαμεν· τὸν δὲ
τῆς σοφίας αὐτοῦ διδάσκαλον οὕτως ὠφελίμου καὶ καλῆς γενο-
μένης σὺ ἡμῖν σαφῶς εἰπὲ καὶ μὴ φθονήσῃς. — Δ. Ἀλλὰ τοῦτό 3
γε οἶμαι πολλοῖς εἶναι σαφές, ὅστις ἔμπειρος ἀμφοῖν τοῖν ἀνδροῖν,
ὅτι Σωκράτης τό γε ἀληθὲς Ὁμήρου μαθητὴς γέγονεν, οὐχ ὥσπερ
ἔνιοί φασιν Ἀρχελάου. — Καὶ πῶς οἷόν τε τὸν μήτε ξυγγενόμενον
(559 M) Ὁμήρῳ μήτε ἰδόντα πώποτε, ἀλλὰ τοσούτοις ἔτεσιν ὕστερον γενό-
μενον Ὁμήρου φάναι μαθητήν; — Δ. Τί δέ; ὅστις καθ' Ὅμηρον
ἐγένετο, μηδὲν δὲ ἤκουσε τῶν Ὁμήρου ἐπῶν ἢ ἀκούων μηδενὶ
προσέσχε τὸν νοῦν, ἔσθ' ὅπως φήσομεν ἐκεῖνον Ὁμήρου μαθητήν;
— Οὐδαμῶς. — Δ. Οὔκουν ἄτοπον τὸν μήτε ξυγγενόμενον μήτε 4
ἰδόντα, τῆς δὲ ποιήσεως ξυνέντα τῆς Ὁμήρου καὶ τῆς ὅλης δια-
νοίας ἔμπειρον γενόμενον μαθητὴν Ὁμήρου λέγεσθαι· ἢ οὐδὲ ζηλω-
τὴν οὐδένα οὐδενὸς φήσεις τῶν μὴ συγγενομένων; — Ἔγωγε. —
Δ. Εἴπερ οὖν ζηλωτής, καὶ μαθητὴς εἴη ἄν. ὁ γὰρ ζηλῶν τινα
ὀρθῶς ἐπίσταται δήπου ἐκεῖνον ὁποῖος ἦν καὶ μιμούμενος τὰ ἔργα
καὶ τοὺς λόγους ὡς οἷόν τε ἐπιχειρεῖ ὅμοιον αὑτὸν ἀποφαίνειν.
ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὁ μαθητὴς ποιεῖν ἔοικε· μιμούμενος τὸν δι- 5

---

5 *δίχα γε* H (U a corr.) *δίχα δὲ* BMU m. pr.; *γε* om. P   6 *ὅτι* post *φησὶν* add. PH   *αι* in *ποιμαίνων* a corr. U   7 *λαβεῖν* scripsi, *ἔλαβεν* libri   9 *ἐξεῦρε* PHUB *ἐξεῦρεν* M, corr. Reiskius   *ὅτι* pro *ἔτι* P   11 *αὐτοῦ* MU m. pr.   13 *λιθοξόος* del. Davis.   15 notam *Δ* ab editoribus additam retinui   *φθονέσῃς* M *φθονήσῃς* (*η* prius a corr.) U   16 *εἴ τις* pro *ὅστις* H   *οι* in *ἀνδροῖν* a corr. U   17 *γέγονε* U m. pr. (*ν* add. corr.)   18 *τὸ* pro *τὸν* UB   20 *τί δαί;* UBP   24 *τῆς δε τῆς* UB, item H altero *τῆς* expuncto   *συνιέντα* PH   *τῆς ὁμηρικῆς* P   25 *γενέσθαι* PH   *ἢ* om. PH   26 *φήσῃς ἂν* P   *συγγενομένων* PH *γενομένων ἅμα* UBM   27 *οὖν* om. UBM   *δὲ* pro *γὰρ* P   29 *οἴονται* M   *αὐτὸν* BM   30 *καὶ* om. UBM

*δάσκαλον καὶ προσέχων ἀναλαμβάνει τὴν τέχνην. τὸ δὲ ὁρᾶν καὶ
ξυνεῖναι οὐδέν ἐστι πρὸς τὸ μανθάνειν· πολλοὶ γὰρ καὶ ὁρῶσι τοὺς
αὐλητὰς καὶ ξύνεισι καὶ ἀκούουσιν ὁσημέραι, καὶ οὐδ' ἂν ἐμφυσῆσαι
τοῖς αὐλοῖς δύναιντο, οἳ ἂν μὴ ἐπὶ τέχνῃ μηδὲ προσέχοντες ξυνῶσιν.* (284 R II)
ἀλλ' εἴ γε δυσωπῇ μαθητὴν Ὁμήρου τὸν Σωκράτην καλεῖν, ζηλωτὴν
6 *δὲ μόνον, οὐδέν μοι διοίσει. — Ἐμοὶ μὲν οὐχ ἧττον παράδοξον
τοῦτο ἐκείνου δοκεῖ. Ὅμηρος μὲν γὰρ ποιητὴς γέγονεν οἷος οὐδεὶς
ἄλλος· Σωκράτης δὲ φιλόσοφος. — Δ. Εἶεν· οὕτως μὲν οὐδὲ Ἀρχί-
λοχον εἴποις ἂν Ὁμήρου ζηλωτήν, ὅτι μὴ τῷ αὐτῷ μέτρῳ κέχρηται
εἰς ὅλην τὴν ποίησιν, ἀλλ' ἑτέροις τὸ πλέον, οὐδὲ Στησίχορον,*
7 *ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἔπη ἐποίει, Στησίχορος δὲ μελοποιὸς ἦν. — Ναί·
τοῦτό γε ἅπαντές φασιν οἱ Ἕλληνες, Στησίχορον Ὁμήρου ζηλω-
τὴν γενέσθαι καὶ σφόδρα γε ἐοικέναι κατὰ τὴν ποίησιν. Σωκράτης
δὲ κατὰ τί σοι δοκεῖ Ὁμήρῳ ἐοικέναι; — Δ. Τὸ μὲν πρῶτον καὶ
μέγιστον κατὰ τὸ ἦθος. οὐδέτερος γὰρ αὐτοῖν ἀλαζὼν ἦν οὐδὲ
ἀναιδής, ὥσπερ οἱ ἀμαθέστατοι τῶν σοφιστῶν. Ὅμηρος μὲν γὰρ* (560 M)
*οὐδὲ ὁπόθεν ἦν εἰπεῖν ἠξίωσεν οὐδὲ ὧντινων γονέων οὐδὲ ὅστις
αὐτὸς ἐκαλεῖτο. ἀλλὰ ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ καὶ τὸ ὄνομα ἠγνοοῦμεν ἂν*
8 *τοῦ γράψαντος τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν. Σωκράτης δὲ τὴν μὲν
πατρίδα οὐχ οἷός τ' ἦν ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ
σφόδρα ἐνδόξους εἶναι τὰς Ἀθήνας καὶ τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν κατ'
ἐκεῖνον τὸν χρόνον· οὐδὲν δὲ πώποτε εἶπεν ὑπὲρ αὐτοῦ μέγα οὐδὲ
προσεποιεῖτο σοφίαν οὐδεμίαν, καίτοι τοῦ Ἀπόλλωνος χρήσαντος
ὡς εἴη σοφώτατος Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων. τελευταῖον δὲ οὐδὲ
τοὺς λόγους αὐτὸς κατέλιπε γράψας, καὶ ταύτῃ γε ὑπερέβαλε τὸν
Ὅμηρον. ὥσπερ γὰρ τὸ ὄνομα τὸ ἐκείνου παρ' ἑτέρων ἀκούοντες
ἴσμεν, οὕτω καὶ τοὺς λόγους τοὺς Σωκράτους ἄλλων καταλιπόντων.
οὕτως ἄγαν κεκολασμένω ἤστην καὶ ἐσωφρονείτην ἄμφω τὼ ἄνδρε.*
9 *ἔπειτα ὑπερεῖδον κτήσεως χρημάτων ὁμοίως Σωκράτης τε καὶ
Ὅμηρος. πρὸς δὲ τούτοις ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐσπουδαζέτην καὶ ἐλεγέτην,* (285 R II)
*ὁ μὲν διὰ τῆς ποιήσεως, ὁ δὲ καταλογάδην· περὶ ἀρετῆς ἀνθρώπων
καὶ κακίας καὶ περὶ ἁμαρτημάτων καὶ κατορθωμάτων καὶ περὶ*

---

1 *καὶ μὴ ξυνιέναι* P 2 *ὁρῶσιν αὐλητὰς* (om. *τοὺς*) UBM 3 *ξύνεισι* (superscr. *ια*) (sic!) H 5 *δυσώπει* M *σωκράτη* H *μὴ καλεῖν*? 10 *πρὸς ὅλην* PHM, sed *εἰς* necessarium *ἑτέρωι* P 14 *τίς οἰκοδομεῖ* M 16 scribendum: *ἀμαθέστεροι* 18 *ἂν* in H superscr. m. pr. ut videtur, om. P 19 *μὲν* om. P 20 *τὸ* om. M 25 *αὐτὸς* scripsi, *αὐτοῦ* UMH *αὑτοῦ* PB 26 *τῶν ἐκείνου* U *πατέρων* BMU (compendio) 27 *οὕτως* H *τοῦ* pro *τοὺς* MUP 28 *ἐσωφρονεῖτον* U m. pr. BM *ἐσωφρονήτην* H *ἄνδρες* M 29 *ὑπερίδον* U m. pr. (?), om. P 32 *περὶ* om. P, huc transposui, in libris legitur ante *κακίας*

ἀληθείας καὶ ἀπάτης καὶ ὅπως δοξάζουσιν οἱ πολλοὶ καὶ ὅπως
ἐπίστανται οἱ φρόνιμοι. καὶ μὴν εἰκάσαι καὶ παραβαλεῖν ἱκανώ-
τατοι ἦσαν. — Τοῦτο μὲν θαυμαστόν, εἰ ταῖς Ὁμήρου παραβολαῖς
πυρὸς καὶ ἀνέμων καὶ θαλάττης καὶ ἀετῶν καὶ ταύρων καὶ λεόντων
καὶ τῶν ἄλλων, οἷς ἐκόσμησε τὴν ποίησιν Ὅμηρος, σὺ παραβαλεῖν
ἀξιώσεις τοὺς Σωκράτους κεραμέας καὶ [τοὺς] σκυτοτόμους. — Δ. Εἴ- 10
περ γε, ὦ μακάριε, καὶ τὴν Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα τοῖς λέουσι καὶ
ταῖς παρδάλεσι παραβάλλομεν καὶ οὐδὲν ἢ μὴ πολὺ ἀποδεῖν φαμεν.
ἀλλὰ γὰρ ἴσως καὶ τῶν Ὁμήρου τὰ τοιαῦτα ἀποδοκιμάζεις, ὅπου
μέμνηται ψαρῶν ἢ κολοιῶν ἢ ἀκρίδων ἢ δαλοῦ ἢ τέφρας ἢ κυάμων
τε καὶ ἐρεβίνθων ἢ λικμῶντας ἀνθρώπους πεποίηκεν, ἀλλὰ ταῦτά
σοι δοκεῖ τὰ φαυλότατα εἶναι τῶν Ὁμήρου· μόνους δὲ θαυμάζεις 11
τοὺς λέοντας καὶ τοὺς ἀετοὺς καὶ τὰς Σκύλλας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
(561 M) *οἷς ἐκεῖνος ἐκήλει τοὺς ἀναισθήτους, ὥσπερ αἱ τίτθαι τὰ παιδία*
διηγούμεναι τὴν Λάμιαν. καὶ μὴν ὥσπερ Ὅμηρος διά τε μύ-
θων καὶ ἱστορίας ἐπεχείρησε τοὺς ἀνθρώπους παιδεύειν, σφόδρα
ἐργώδεις ὄντας παιδευθῆναι, καὶ Σωκράτης πολλάκις ἐχρῆτο τῷ
τοιούτῳ, ποτὲ μὲν σπουδάζειν ὁμολογῶν, ποτὲ δὲ παίζειν προσ-
ποιούμενος, τούτου ἕνεκεν ἀνθρώπους ὠφέλει· ἴσως δὲ προσέκρουσε
(288 R II) *τοῖς μυθολόγοις καὶ τοῖς συγγραφεῦσιν. οὐ τοίνυν οὐδὲ τοὺς* 12
περὶ Γοργίαν ἢ Πῶλον ἢ Θρασύμαχον ἢ Πρόδικον ἢ Μένωνα ἢ
Εὐθύφρονα ἢ Ἄνυτον ἢ Ἀλκιβιάδην ἢ Λάχητα μάτην ἐποίει λέ-
γοντας, ἐξὸν ἀφελεῖν τὰ ὀνόματα· ἀλλὰ ᾔδει τούτῳ καὶ μάλιστα
ὀνήσων τοὺς ἀκούοντας, εἴ πως ξυνεῖεν· ἀπὸ γὰρ τῶν λόγων τοὺς
ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τοὺς λόγους ξυνορᾶν οὐ ῥᾴ-
διον ἄλλοις ἢ τοῖς φιλοσόφοις καὶ τοῖς πεπαιδευμένοις. οἱ δὲ
πολλοὶ μάτην οἴονται τὰ τοιαῦτα λέγεσθαι καὶ ὄχλον ἄλλως καὶ
φλυαρίαν ἡγοῦνται. Σωκράτης δὲ ἐνόμιζεν, ὁσάκις μὲν ἀλαζόνα 13
ἄνθρωπον εἰσάγει, περὶ ἀλαζονείας λέγειν· ὁπότε δὲ ἀναίσχυντον
καὶ βδελυρόν, περὶ ἀναιδείας καὶ βδελυρίας· ὁπότε δὲ ἀγνώμονα

---

1 *ἀληθίας* M 2 *παρακαλεῖν* B 4 *θαλάσσης* P 5 *Ὅμηρος* delet Herwerden *σὺ* om. PH *παραβάλλειν* UB 6 *τοῦ* pro *τοὺς* M *τοὺς* ex *τοῦ* ut videtur H *τοὺς τοῦ* P *τοὺς* om. P, delevit Dind. 8 *παρδάλαισιν* M *μὴ* om. BMU m. pr. 9 *τὰ τοιαῦτα* om. BU (add. in mrg.) 12 *εἶναι* om. U 14 *ἐκείνοις* M, om. P *ὥσπερ* om. P superscr. in H *τῆθαι* H (mrg. vulg.) 18 *μὲν* om. P 19 *ἀνθρώπους ἄλλους* UB *ἀνθρώπων* (om. *ἄλλους*) PHM *ὠφελείας* M m. pr. — fortasse: ⟨ἵν'⟩ *ἀνθρώπους ὠφελοῖ;* lectionem M probat Wil. 21 *μένονα* UB *μέμνονα* PH 22 *εὔφρονα* M *λάχην* PHB *λάχνην* M *λάχητα* (*τα* a corr.) U *μάτην* om. PHM 23 *τοῦτο* M 24 *ξυνίεν* M *γὰρ* PH *γε* BM *τε* U 25 *ὃ συνορᾶν* UB 27 *ταῦτα* pro *τὰ τοιαῦτα* P 29 *εἰσάγοι* P *ἀλαζονίας* M 30 *ἀναιδίας* M

καὶ ὀργίλον, ἀγνωμοσύνης καὶ ὀργῆς ἀποτρέπειν. καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων ὁμοίως τὰ πάθη καὶ τὰ νοσήματα ἐπ᾽ αὐτῶν τῶν ἀνθρώ-
πων τῶν ἐχομένων τοῖς πάθεσιν ἢ τοῖς νοσήμασι σαφέστερον ἐδείκ-
14 νυεν ὁποῖά ἐστιν ἢ εἰ τοὺς λόγους ψιλοὺς ἔλεγε. δοκεῖ δέ μοι καὶ
τοῦτο παρ᾽ Ὁμήρου λαβεῖν. καὶ γὰρ ἐκεῖνος, ὅταν μὲν διηγῆται περὶ
Δόλωνος, ὅπως μὲν ἐπεθύμησε τῶν ἵππων τῶν Ἀχιλλέως, ὅπως
δὲ τοὺς πολεμίους ἀποφεύγειν δυνάμενος ἔστη τοῦ δόρατος ἐγγὺς
παγέντος καὶ οὐδὲν αὐτὸν ὤνησε τὸ τάχος, ὅπως δὲ ἐβάμβαινεν
ὑπὸ τοῦ δέους καὶ συνεκρότει τοὺς ὀδόντας, ὅπως δὲ ἔλεγε τοῖς πο-
λεμίοις, οὐ μόνον εἴ τι ἐρωτῷεν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὧν μηδεὶς ἐπυν-
θάνετο (καὶ γὰρ τοὺς ἵππους ἐμήνυσε τοὺς Θρᾳκικοὺς καὶ τὸν
Ῥῆσον, ὃν οὐδεὶς ᾔδει ἀφιγμένον)· ταῦτα δὲ λέγων οὕτω σφόδρα (562 M) (287 R II)
ἐναργῶς οὐ περὶ δειλίας ὑμῖν καὶ φιλοδοξίας δοκεῖ διαλέγεσθαι;
15 ὅταν δὲ περὶ τοῦ Πανδάρου, ὡς συνέχεε τὰς σπονδάς, ἐλπίσας
δῶρα παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πριάμου, καὶ οὔτε ἀπέκτεινε τὸν Μενέ-
λεων βαλών, καίτοι τοξότης ἱκανὸς εἶναι δοκῶν, καὶ παραβὰς τὰ
ὅρκια τοὺς Τρῶας ἀθυμοτέρους ἐποίησε πρὸς τὸν πόλεμον μεμνη-
μένους ἀεὶ τῆς ἐπιορκίας·

νῦν δ᾽ ὅρκια πιστὰ
ψευσάμενοι μαχόμεσθα· τῷ οὔ νύ τι κάλλιόν ἐστι·

16 καὶ ὃν τρόπον ἀπέθανεν οὐ μετὰ πολὺ τὴν γλῶτταν ἀποτμηθείς,
πρὶν ἢ καὶ λόγῳ φῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῷ χάριν εἰδέναι· ταῦτα
διεξιὼν οὕτως ἐπιμελῶς ὑπὲρ ἄλλου του δοκεῖ λέγειν ἢ δωροδοκίας καὶ
ἀσεβείας καὶ τὸ ξύμπαν ἀφροσύνης; ὃς καὶ τοῖς βέλεσι κατηρᾶτο καὶ
ἠπείλει διακλάσειν αὐτὰ καὶ κατακαύσειν, ὡς φοβουμένων αὐτὸν τῶν
17 βελῶν. ὅταν δὲ περὶ Ἀσίου τοῦ Ὑρτάκου, ὅτι τοῦ στρατηγοῦ κελεύ-
σαντος ἔξω τῆς τάφρου καταλιπεῖν τοὺς ἵππους μόνος οὐχ ὑπήκουσεν,

ἀλλὰ σὺν αὐτοῖσιν πέλασεν νήεσσι θοῇσι
νήπιος· [οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔμελλε, κακὰς ὑπὸ κῆρας ἀλύξας,

1 ἀποτρέπει UB 2 τῶν om. UBM 3 πάθουσε (sic!) H ἐδίκνυεν M 4 ὁποῖά εἰσιν PH ψειλοὺς M; ψιλοὺς om. P, in mrg. suppl. H 5 παρὰ MH διηγεῖται M 6 τοῦ pro altero τῶν UBPH 7 malim: ἀποφυγεῖν 8 αὐτῶν M ἐμβάβαινεν B 10 ὅ,τι pro εἴ τι P 11 γὰρ om. UBM m. pr. 13 ἀργῶς BMU m. pr. διλίας M δουλείας P ἡμῖν H 15 Μενέλεων UBM Μενέλεω H (τὸν Μενέλεων om. P) 20 μαχόμεθα UBHP νύ τοι P κάλλιόν ἐστι: κέρδιον ἡμῖν Homerus Il. VII 352 23 δωροδοκείας M 24 γε pro καὶ UB. Cf. Hom. Il. V 214—16 25 κλάσειν HP 26 cf. Hom. Il. XII 108 sq. 28 πέλασε νήεσσι M πέλασεν νήεσι B νήεσσι πέλασσε U πέλασε νήεσι H πέλασσε νήεσι P 29 οὐδ᾽ ἄρ᾽ — p. 119,1 ἠνεμόεσσαν seclusi, quia sequentia stultitiam Asii illustrant (vide part. praes.) et quia verba ἵπποισιν — ἀγαλλόμενος postea circumscribuntur verbis ὑπὸ τῶν ἵππων — δίφρου

ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν ἀγαλλόμενος παρὰ νηῶν
ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·]

εἰς τοσαύτην δυσχωρίαν τάφρου τε καὶ τείχους καὶ νεῶν εἰσελαύ- 18
νων, ὅπου γε μηδὲ τοῖς πεζοῖς συνήνεγκε καταληφθεῖσιν ὑπὸ τῶν
ἐναντίων, ἀλλὰ ὀλίγης ἐκβοηθείας γενομένης διεφθάρησαν οἱ πλείους·
ὁ δὲ ὑπὸ τῶν ἵππων ἐπαιρόμενος καὶ τῷ κάλλει τοῦ δίφρου ᾤετο
(288 R II) *μὲν ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἐλάσειν, ἕτοιμος δὲ ἦν ἐμβαλὼν εἰς τὴν θά-*
(563 M) *λατταν ἀπὸ τοῦ ἅρματος μάχεσθαι· ἆρ' οὖν οὐ περὶ ἀπειθείας καὶ*
ἀλαζονείας τότε λέγειν φαίνεται;   πάλιν δὲ τούτοις παρατιθεὶς 19
Πολυδάμαντα κελεύοντα εὐλαβηθῆναι καὶ μὴ διαβαίνειν τὴν τάφρον,
ἅμα μὲν τὸ πρᾶγμα ἐπιδεικνύντα ὡς ἐπικίνδυνον, ἅμα δὲ τὸν οἰω-
νὸν τὸν γενόμενον αὐτοῖς· ἄλλως μὲν γὰρ οὐδένα ᾤετο ἀνέξεσθαι
αὐτοῦ λέγοντος, σὺν δὲ τῷ οἰωνῷ τάχ' ἂν πεῖσαι τὸν Ἕκτορα· ἢ
τὸν Νέστορα τοὺς περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Ἀχιλλέα λοιδο-
ρουμένους παύοντα τῆς ὀργῆς καὶ προλέγοντα φανερῶς τὰ συμβη-
σόμενα αὐτοῖς ἀπὸ τῆς στάσεως, ὕστερον δὲ ἐπιπλήττοντα τῷ
Ἀγαμέμνονι ὡς ἁμαρτόντι καὶ ἀναγκάζοντα δεῖσθαι τοῦ Ἀχιλλέως·
ἢ τὸν Ὀδυσσέα ἐπανορθούμενον τὸ ἁμάρτημα τοῦ Ἀγαμέμνονος, δι'
οὗ πεῖραν βουλόμενος λαβεῖν τοῦ στρατοῦ, πῶς φέροιεν τὴν τοῦ
πολέμου τριβήν, ὀλίγου φυγεῖν αὐτοὺς ἐποίησεν· οὐ περὶ φρονήσεως
καὶ στρατηγίας καὶ μαντικῆς, πρὸς δὲ τούτοις καιροῦ καὶ ἀκαιρίας
ἔοικεν ὑποτίθεσθαι;   ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ τὰ μὲν ἄλλ' ἐῶ, ἑνὸς δὲ 20
μόνου μνησθήσομαι, τοῦ Ἀντινόου. τοῦτον γὰρ ἀλαζονίστατον
πεποίηκε τῶν μνηστήρων καὶ ἀκολαστότατον· ὃς πρῶτον μὲν κατε-
φρόνει τοῦ Ὀδυσσέως, ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἐν ῥάκεσιν ἦν, αὐτὸς δὲ ἐν
πολυτελεῖ ἐσθῆτι καὶ ἔπινεν ἐκ χρυσῶν ποτηρίων καὶ τούτων οὐχ
αὑτοῦ καὶ ἐδείπνει πολυτελῶς οὐκ ἐκ τῶν πατρῴων, ἀλλὰ παρα-
σιτῶν ἐπ' οἰκίας ἀδεσπότου· καὶ ἔφη μὲν τῆς Πηνελόπης ἐρᾶν,

---

1 *ἵπποισι* HP   2 *ποτὶ* P   3 *δυσχέρειαν* HP   *εἰσελαύνειν* BM m. pr. U m. pr.   4 *γε* om. UB *δὲ* pro *γε* M   *ληφθεῖσιν* UBM *καταλειφθεῖσιν* P   6 *ᾤετο μὲν* Geel. *ὡς τὸ μὲν* UBM *ὡς τότε μὲν* HP   7 *τὸ τεῖχος* M *τοῦ τείχους* ceteri   *ἐλάσων, ἕτοιμος δὲ ὢν ἐμβαλεῖν εἰς τ. θ. καὶ ἀπὸ* H, item P nisi quod *ὢν* et *θάλασσαν*   8 *ἀπειθίας* et *ἀλαζονίας* M   9 *τότε* ante *καὶ ἀλαζ.* transp. P   10 *πουλυδάμαντα* M   *εὐλαβηθῆναι κελεύοντα* (hoc ord.) P   13 *αὐτοῦ ἀνέξεσθαι* (hoc ord.) P   *ἐν* libri, *σὺν* Geelius   *τὸν Ἕκτορα* — 16 *ὕστερον δὲ* om. BU (in hoc suppl. a corr. in mrg.)   Polydamas XII 60—79 de *οἰωνῷ* nihil loquitur   14 *καὶ τὸν* Geelius, *ἢ τὸν* libri   21 *τούτους* (*οι* supra) H   24 *ἀλαζονίστατον* M *ἀλαζονέστατον* ceteri   *πρότερον μὲν* P   25 *ἐν* prius om. M   28 *ἐπ'* om. BMU m. pr.

ἐμίγνυτο δὲ ταῖς δούλαις ταῖς τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τἄλλα ἦν ἀκό- (289 R II)
21 λαστος, οὐχ ὡς ἔνιοι τῶν νῦν· τελευτῶν δὲ ἐπεχείρει τοξεύειν,
ἄπειρος ὢν τοξικῆς καὶ τὰς χεῖρας οὕτως ὑπὸ τρυφῆς διεφθαρ-
μένος, ὡς μὴ δύνασθαι ἅπτεσθαι τῆς νευρᾶς, εἰ μή τις ἐπιχρί-
σειε στέαρ, καὶ ταῦτα τοῦ Ὀδυσσέως ὁρῶντος καὶ τῆς ἐρωμένης
παρούσης, ἐν ἀνθρώποις τοσούτοις, μηδ᾽ ἐπιτεῖναι δυνάμενος τὸ
τόξον μηδὲ ὅπως στήσει τοὺς πελέκεις ὁ Τηλέμαχος ξυνιείς. ὅμως
δὲ τοῦτον καὶ ἀποθανόντα ἐποίησεν οὐκ εἰκῇ πληγέντα διὰ τοῦ λαι-
μοῦ, οὐχ ὅπου ἔτυχεν, ὥσπερ ἀμέλει τὸν Πάνδαρον διὰ τῆς γλώττης. (564 M)
καὶ γὰρ εἰ τύχῃ τινὶ συμβαίνει τὰ τοιαῦτα, ὅμως ἐπὶ πολ-
λῶν ἔστιν εἰπεῖν ὅτι τοῦτον μὲν τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς γαστρὸς
δεῖ πληγέντα ἀποθανεῖν, τοῦτον δὲ διὰ τῶν αἰδοίων, τοῦτον δὲ
22 διὰ τοῦ στόματος. μὴ οὖν ὑμῖν εἰκῇ δοκεῖ Ὅμηρος ὁτιοῦν λέγειν;
οὐ τοίνυν οὐδὲ Σωκράτης ἄλλως ἐχρῆτο τοῖς λόγοις οὐδὲ τοῖς παρα-
δείγμασιν, ἀλλ᾽ Ἀνύτῳ μὲν διαλεγόμενος βυρσέων ἐμέμνητο καὶ
σκυτοτόμων. εἰ δὲ Λυσικλεῖ διαλέγοιτο, ἀμνίων καὶ κωδίων· Λύ-
κωνι δὲ δικῶν καὶ συκοφαντημάτων, Μένωνι δὲ τῷ Θετταλῷ περὶ (290 R II)
ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων. [οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐνίοτε παρα-
δειγμάτων εὐπόρει, φίλους μὲν ὀνομάζων καὶ φιλίαν, ὅτε πρὸς
Λῦσιν διαλέγοιτο, περὶ σωφροσύνης δὲ Χαρμίδῃ διαλεγόμενος.]

---

2 post *νῦν* pauca videntur excidisse, e. gr. ⟨*ἄλλ᾽ ἔν γε τοῖς τότε*⟩ 3 *τοξότης* UB 4 *νευρῆς* M *ἐπιχρίσαι* UB *ἐπιχρεῖσαι* M 5 *ἐρῶντος* P 7 *στήσει* M *στήσηι* U *στήσῃ* B *στήσειε* PH *ξυνιείς* HP *ξυνείς* MBU m. pr. *ὅμως* libri, *ὁμοίως* Casaub., *τέλος δὲ* ego 8 *τοῦτον καὶ* scripsi, *καὶ τοῦτον* libri *λεμοῦ* M, in U *αι* a corr. 9 *ὥσπερ* om. P 10 *ἤ* pro *εἰ* U m. pr., *εἰ καὶ* HP 12 *δὲ* alterum om. UB 13 *δοκῇ* UB 14 *τοῖς — οὐδὲ* om. P 15 *ἀλλ᾽ αὐτῷ μὲν* BMU m. pr. (*ἀνύτωι* a corr.) *ἀλλ᾽ ἀνύτω* (*αὐτῶ* supra) *τάχα μὲν* (sic!) H *ἀνύτω τάχα μὲν* P 16 *προβάτων καὶ καπήλων* libri, quae ex glossemate *προβατοκαπήλῳ* ad *Λυσικλεῖ* pertinente orta esse vidit C. F. Hermannus, coll. Plut. Per. 24; pro iis igitur posuit, quae l. 17 abundant *ἀμνίων* scribens pro *ἀμιδίων* *λύκωνι* Geelius *γύκωνι* BU m. pr. *γλύκωνι* MHP 17 post *συκοφαντημάτων* libri addunt: *καὶ ἀμιδίων καὶ κωδίων*, sed *καὶ κωδίων* om. U 18 *οὐ μέντοι — 20 διαλεγόμενος* seclusi ineptum lectoris additamentum 19 *εὐπορεῖ* UB 20 *λυσίαν* MHP

(39) ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ Η ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ.

Δ. Πότερα βούλει περὶ Ἀγαμέμνονος ἀκούειν φρονίμους λόγους, 1
ἀφ' ὧν ἔστιν ὠφεληθῆναι τὴν διάνοιαν, ἢ λυπεῖ σε Ἀγαμέμνων
ὁ Ἀτρέως ὀνομαζόμενος ἐν τοῖς λόγοις; — Οὐδ' εἰ περὶ Ἀδράστου
τοῦ Ταλαοῦ λέγοις ἢ Ταντάλου ἢ Πέλοπος, ἀχθοίμην ἄν, εἰ μέλλω
βελτίων ἔσεσθαι. — Δ. Καὶ μὴν ἀνεμνήσθην ἔναγχος λόγων τινῶν,
οὓς λέγοιμ' ἄν, εἴ μοι ἐρωτῶντι ἐθέλοις ἀποκρίνασθαι. — Λέγε 2
ὡς ἀποκρινουμένου. — Δ. Εἰσί τινες ἀνθρώπων ἄρχοντες; ὥσπερ
ἕτεροι μὲν αἰγῶν, ἕτεροι δὲ ὑῶν, οἱ δέ τινες ἵππων, οἱ δὲ καὶ
βοῶν, ξύμπαντες οὗτοι οἱ καλούμενοι κοινῇ ποιμένες· ἢ οὐκ ἀνέ-
γνωκας τοῦτο τὸ ἔπος Κρατίνου·

ποιμὴν καθέστηχ', αἰπολῶ καὶ βουκολῶ;

— Οὐκ ἂν ἔχοιμί σοι εἰπεῖν, εἰ ποιμένας ἄμεινον ὀνομάζειν σύμ-
(565 M) *παντας τοὺς τῶν ζῴων νομέας. — Δ. Οὐ μόνον γε τῶν ἀλόγων,*
ὦ ἄριστε, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων, εἴ τι χρὴ Ὁμήρῳ πείθεσθαι περὶ
(291 R II) *τούτων. ἀλλὰ τί οὐκ ἀπεκρίνω τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐρώτημα; — Τὸ ποῖον;*
— Δ. Εἰπέ, εἰσί τινες ἀνθρώπων ἄρχοντες; — Πῶς γὰρ οὐκ εἰσί; 3
— Δ. Τίνες οὗτοι; τίνας αὐτοὺς ἐπονομάζεις; λέγω δὲ οὐ τοὺς
ἐν πολέμῳ στρατιωτῶν ἄρχοντας, (στρατηγοὺς γὰρ ὀνομάζειν εἰώ-
θαμεν τοὺς ἁπάσης τῆς στρατιᾶς ἡγεμόνας· ὥσπερ γε καὶ κατὰ
μέρος ὁ μὲν λόχου ἄρχων καλεῖται λοχαγός, ὁ δὲ τάξεως ταξίαρχος,
ὁ δὲ τοῦ ναυτικοῦ ναύαρχος, ὁ δὲ μιᾶς τριήρους τριήραρχος· καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οὕτως καλούμενοι πλείους ἐν τοῖς πολέμοις ἄρχοντες
κατ' ὀλίγους, ὅτι πλείστης προνοίας τότε καὶ ἡγεμονίας οἱ ἄνθρω-

---

notam *Δ.* a prioribus editoribus adhibitam retinui, quam a libris abesse moneo 1 *πότερον ἀβούλει* (sed *α* erasum) P 2 *ἔστιν* (*ν* a m. 2) P 4 *λέγοις* M *λέγεις* PH *λέγειν* BU m. pr. *ἂν* om. B M m. pr. U m. pr.

6 *εἰ μὴ* H *ἀποκρίνεσθαι* (*α* supra) P 7 *ἀποκρινομένου* BU m. pr. 8 *ἕτεροι δὲ* pro *οἱ δέ τινες* H 9 *ποιμαίνες* M m. pr. *ἔγνωκας* H 10 *κρατείνου* M *κρατίνου* e margine irrepsisse suspicor 11 *καθέστηχ'* H, corr. U *καθέστηκεν* P *καθέστηκα* BMU m. pr. *αἰπόλω* U m. pr. *αἰπώλω* BM m. pr. *βουκόλῳ* BM m. pr. U m. pr. *αἴπολος καὶ βούκολος* PH, ipse correxi 12 *ποιμαίνας* M m. pr. *ξύμπαντας* M 13 *μόνων* U 14 *ἀλὰ* P 15 *ἀλλά τι* P 16 *Εἰπέ* Wil., *εἴπερ* libri *εἰσίν* BM; *εἰσί τινες οὗτοι* U 17 *οὐ* om. U m. pr. 18 *οὓς στρατηγοὺς* PH *γὰρ ὀνομάζειν* UB *παρονομάζειν* ceteri 19 *στρατείας* libri, corr. Reiske 20 *χ* in *λόχου* a corr. U 22 ⟨*καὶ κατὰ*⟩ *πλείους* Reiske *πολεμίοις* B 23 ⟨*καὶ*⟩ *κατ'* Reiske

4 *ποι δέονται) οὐδέ γε τῶν χορῶν τοὺς κορυφαίους τυγχάνω πυν-
θανόμενος, οἵτινες καλοῦνται, τοὺς σημαίνοντας τοῖς ᾄδουσι καὶ
μέλος ἐνδιδόντας, οὐδὲ τοὺς τῶν συμποσίων ἡγεμόνας, οὐδ' εἴ
τινες ἄλλοι μέρους ἀνθρώπων πρὸς μίαν πρᾶξιν ἢ χρόνον ῥητὸν
ἐπιμέλειάν τινα ἢ ἀρχὴν λαμβάνουσιν· ἀλλὰ τοὺς αὐτό γε τῶν
ἀνθρώπων ἄρχοντας πολιτευομένων καὶ γεωργούντων, ἂν οὕτως
τύχωσι, καὶ βιούντων ἁπλῶς, ὡς Κῦρός τε Περσῶν ἦρχε καὶ Μήδων
Δηιόκης καὶ Ἕλλην τῶν δι' αὐτὸν ὀνομασθέντων καὶ Αἴολος Αἰο-
λέων καὶ Δῶρος Δωριέων καὶ Νόμας Ῥωμαίων καὶ Δάρδανος Φρυγῶν.*
5 — *Ἀλλ' οὐδὲν ἤρου χαλεπόν· πάντες γὰρ οὗτοι, οὓς σὺ νῦν ὀνο-
μάζεις, βασιλεῖς ἐκαλοῦντο καὶ ἦσαν· καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἣν λέγεις,
τὸ καθόλου ἀνθρώπων ἄρχειν καὶ ἐπιτάττειν ἀνθρώποις ἀνυπεύ-
θυνον ὄντα βασιλεία καλεῖται. — Δ. Σὺ ἄρα οὐχ ἡγῇ βασιλείαν* (292 R II)
*τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν ἐν Λακεδαίμονι τοσοῦτον βασιλευσάντων
χρόνον; ἐκεῖνοι γὰρ οὐ πάντα ἔπραττον ὡς αὐτοῖς ἐδόκει, ἀλλὰ*
6 *περὶ πολλῶν ὑπήκουον τοῖς ἐφόροις, ὅτε κατέστη τοῦτο τὸ ἀρχεῖον
ἐν Σπάρτῃ, Θεοπόμπου βασιλεύοντος* * * * *πρὸς ἐνιαυτόν, οὐδὲν
ἧττον ἐκράτουν τῶν βασιλέων· ὥστε καὶ Παυσανίαν τὸν Κλεομ-* (566 M)
*βρότου τὸν νικήσαντα Πλαταιᾶσιν ἐβούλοντο μὲν εἰς τὴν εἱρκτὴν
ἐμβαλεῖν, καταφυγόντα δὲ εἰς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν αὐτοῦ ἀπέκτει-
ναν, καὶ οὐδὲν αὐτὸν ὤνησεν οὔτε ὅτι γένους ἦν τῶν Ἡρακλειδῶν
οὔτε ὅτι παῖδα ἐπετρόπευεν οὔτε ὅτι τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης ἡγή-*
7 *σατο, οὐ μόνον τῆς Σπάρτης. ὕστερον δὲ Ἀγησίλαον πολεμοῦντα
βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ περὶ Σάρδεις νενικηκότα μάχῃ καὶ κρατή-
σαντα πάσης τῆς κάτω Ἀσίας ὑπηρέτην πέμψαντες ἐκάλουν παρ'
αὑτούς· καὶ ὃς οὐδεμίαν ἡμέραν ἀνεβάλετο, τοσούτων μὲν Ἑλλή-
νων, τοσούτων δὲ βαρβάρων γεγονὼς κύριος. οὐκ ἄρα ὑπῆρχε*

---

1 *πυνθανόμενόμενος* (sic!) P 4 *ἄλλοι* scripsi *ἄλλου* libri 5 *ἢ ἄλλου ἀρχὴν* U *αὖ τότε* U *αὖ τοτε* B *αὐτότε* M *αὖ ποτὲ* H *αὖ ποτε* P, *αὐτὸ τοῦτο* Pflugk, at sufficit *αὐτό γε* 6 *ἢ γεωργούντων* PH *οὕτω* B 7 rasura post *τε* H 8 *Ἑλλήνων τῶν* BM m. pr. U m. pr. *αὐτὸ* BMU m pr. *αὐτῶν* P m. pr. *ὡς* pro *καὶ* ante *Αἴολος* UB 9 *δωριαίων* M *ῥωμαίων* om. P 11 *αὐτὴ* UB 12 *ἄρχην* P *αὐτοῖς* pro *ἀνθρώποις* U 13 *βασιλέα* PB 14 *τῶν* om. H 16 *καὶ ὅτε* UB inter *ὅτε* et *κατέστη* fuit vox 2 litterarum in U 17 lacunam ante *πρός* significavi; sententia fuit: ephori, quamquam in singulos annos creabantur, *οὐδὲν ἧττον ἐκράτουν* etc. 21 *ὤνησεν αὐτὸν* (hoc ord.) PH *γένος* libri, corr. Reiske 22 scribendum: *παῖδα ⟨τὸν Λεωνίδα⟩* cf. Gasda p. 4 *οὔτε* om. U m. pr. *ἑλάδος* P 23 *ἀγισήλαον* P 24 *καὶ μάχῃ* (hoc ord.) UB *καὶ* om. M 25 *παρ' αὐτοὺς* PHM *πρὸς αὐτοὺς* UB 27 *οὐκ ἆρα* HU m. pr.

βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀγησίλαος, ὃς ὑπήκουεν ἑτέροις ἄρχουσιν;
— Καὶ πῶς ἂν εἶεν οὗτοι βασιλεῖς πρὸς τὸν ἀκριβῆ περὶ τῆς
βασιλείας λόγον; — Δ. Ἆρα οὐδὲ Ἀγαμέμνονα ἐν Ἰλίῳ φήσεις 8
βασιλεύειν Ἀργείων τε καὶ Ἀχαιῶν, ὅτι εἶχε τῆς ἀρχῆς ἐπίτροπον
ἄνδρα πρεσβύτερον, Νέστορα τὸν Πύλιον; κἀκείνου κελεύοντος τὸ
τεῖχος ᾠκοδομήθη τὸ περὶ τὰς ναῦς καὶ τὴν τάφρον περιεβάλοντο
ἔρυμα τοῦ ναυστάθμου, καὶ διεῖλεν εἰς τάξεις τὸν στρατὸν ὁ Ἀγα-
μέμνων, πρότερον, ὡς ἔοικεν, εἰκῇ μαχόμενον, πεζούς τε καὶ ἱπ-
298 R II) *πέας, φύρδην ἁπάντων ἀναμεμιγμένων, Πυλίων τε καὶ Ἀργείων*
καὶ Ἀρκάδων καὶ Βοιωτῶν; ὁ δὲ Νέστωρ ὕστερον αὐτῷ προσέταξε
κατὰ φῦλα διαιρεῖν τὸν στρατόν,

ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις.

οὕτω δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων, ἔφη, γνώσῃ τούς τε ἀγαθοὺς καὶ τοὺς 9
κακούς· εἰ δὲ τῶν ἡγεμόνων, δῆλον ὅτι καὶ τῶν στρατιωτῶν· ἅμα
διδάσκων τῆς ὠφελείας τὸ μέγεθος. — Καὶ τί βουλόμενος οὕτως
ἐποίει; — Δ. Ἵνα ἐπίστηται καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ τὴν στρα-
τηγικὴν τέχνην ὁ Ἀγαμέμνων. οὕτως δὲ πάνυ ἦν κατήκοος τοῦ
Νέστορος, ὥστε οὐ μόνον, εἴ τι προσέταττεν αὐτὸς παρών, τοῦτο
ἐποίει προθύμως, ἀλλ' οὐδὲ εἴ τι ὄναρ ᾠήθη Νέστορα λέγειν, οὐκ
ἂν οὐδὲ τοῦτο παρέλειπε. τὸ γοῦν ὄναρ τὸ περὶ τῆς μάχης οὕτως
(567 M) *ἐξηπάτησεν αὐτόν, Νέστορι ἀπεικασθέν. οὐ μόνον δὲ τῷ Νέστορι* 10
ὑπήκουε δοκοῦντι φρονιμωτάτῳ τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλ' οὐδὲ ἄνευ τῶν
γερόντων οὐδὲν ἔπραττεν. ὁπότε γοῦν ἔμελλεν ἐξάγειν τὸν στρα-
τὸν τῷ ἐνυπνίῳ πεισθείς, οὐ πρότερον ἐξήγαγε πρὶν ἡ βουλὴ
τῶν γερόντων ἐκάθισε παρὰ τῇ νηὶ τῇ Νέστορος. οὐδὲ τὴν πεῖραν,
ἣν ἐβούλετο λαβεῖν τοῦ πλήθους, εἰ ἔτι μένειν ἐβούλετο καὶ δια-
πολεμεῖν τοῦ Ἀχιλλέως μηνίοντος, οὐκ ἄλλως ἐπειράθη, πρὶν εἰς
τὴν βουλὴν πρῶτον εἰσήγγειλεν. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν δημαγωγῶν
ἀπροβούλευτα ψηφίσματα οὐκ ὀκνοῦσιν εἰς τὸν δῆμον εἰσφέρειν.
ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῶν γερόντων βουλευσάμενος οὕτως ἐμέμνητο εἰς

---

1 *ἄρχουσι* PH 2 *καὶ πῶς οὐκ ἂν* UBM 3 *ἄρα* P 4 *ἀγχαιῶν* P 6 *ὠκονομήθη* H *περιέβαλον τὸ* B *περιέβαλον :: τὸ* U m. pr. (corr. fecit *περιεβάλοντο*; etiam ante *το* rasura) 7 *τὸ* pro *τοῦ* PH 10 *αὐτὸ* P *προσέταξεν* U m. pr. (*ν* eras.) 12 Hom. Il. II 363 14 *κο* in *κακοὺς* a corr. U 15 *ὠφελίας* M 16 *ἐπίστητε* M *τὴν σρατιοτικὴν* P (mrg. *γρ. στρατηγικὴν*) 17 *ὁ* om. H *οὕτω* B *αὐτοῦ τοῦ Νέστορος* U 18 *αὐτοῖς παρὼν* UBM (in U vulgata a corr.) 20 *παρέλειπε* H *παρέλειπεν* U (sed *ν* eras.) *παρέλιπε* ceteri *τὸ γὰρ* H 21 *αὐτὸν* U 22 *ἀγχαιῶν* P 25 *ἐκάθι :: σε ::* U *τῇ* alterum a corr. P 27 *ἐπηράθη* P *ἐπειράθη* (*ει* a corr.) U 29 *ἀπροβούλως τὰ ψ.* BU (mrg. vulg.)

δάσκαλον καὶ προσέχων ἀναλαμβάνει τὴν τέχνην. τὸ δὲ ὁρᾶν καὶ
ξυνεῖναι οὐδέν ἐστι πρὸς τὸ μανθάνειν· πολλοὶ γὰρ καὶ ὁρῶσι τοὺς
αὐλητὰς καὶ ξύνεισι καὶ ἀκούουσιν ὁσημέραι, καὶ οὐδ᾽ ἂν ἐμφυσῆσαι
τοῖς αὐλοῖς δύναιντο, οἳ ἂν μὴ ἐπὶ τέχνῃ μηδὲ προσέχοντες ξυνῶσιν. (284 R II)
ἀλλ᾽ εἴ γε δυσωπῇ μαθητὴν Ὁμήρου τὸν Σωκράτην καλεῖν, ζηλωτὴν
6 *δὲ μόνον, οὐδέν μοι διοίσει. — Ἐμοὶ μὲν οὐχ ἧττον παράδοξον*
τοῦτο ἐκείνου δοκεῖ. Ὅμηρος μὲν γὰρ ποιητὴς γέγονεν οἷος οὐδεὶς
ἄλλος· Σωκράτης δὲ φιλόσοφος. — Δ. Εἶεν· οὕτως μὲν οὐδὲ Ἀρχί-
λοχον εἴποις ἂν Ὁμήρου ζηλωτήν, ὅτι μὴ τῷ αὐτῷ μέτρῳ κέχρηται
εἰς ὅλην τὴν ποίησιν, ἀλλ᾽ ἑτέροις τὸ πλέον, οὐδὲ Στησίχορον,
7 *ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἔπη ἐποίει, Στησίχορος δὲ μελοποιὸς ἦν. — Ναί·*
τοῦτό γε ἅπαντές φασιν οἱ Ἕλληνες, Στησίχορον Ὁμήρου ζηλω-
τὴν γενέσθαι καὶ σφόδρα γε ἐοικέναι κατὰ τὴν ποίησιν. Σωκράτης
δὲ κατὰ τί σοι δοκεῖ Ὁμήρῳ ἐοικέναι; — Δ. Τὸ μὲν πρῶτον καὶ
μέγιστον κατὰ τὸ ἦθος. οὐδέτερος γὰρ αὐτοῖν ἀλαζὼν ἦν οὐδὲ
ἀναιδής, ὥσπερ οἱ ἀμαθέστατοι τῶν σοφιστῶν. Ὅμηρος μὲν γὰρ (560 M)
οὐδὲ ὁπόθεν ἦν εἰπεῖν ἠξίωσεν οὐδὲ ὧντινων γονέων οὐδὲ ὅστις
αὐτὸς ἐκαλεῖτο. ἀλλὰ ὅσον ἐπ᾽ ἐκείνῳ καὶ τὸ ὄνομα ἠγνοοῦμεν ἂν
8 *τοῦ γράψαντος τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν. Σωκράτης δὲ τὴν μὲν*
πατρίδα οὐχ οἷός τ᾽ ἦν ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ
σφόδρα ἐνδόξους εἶναι τὰς Ἀθήνας καὶ τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν κατ᾽
ἐκεῖνον τὸν χρόνον· οὐδὲν δὲ πώποτε εἶπεν ὑπὲρ αὑτοῦ μέγα οὐδὲ
προσεποιεῖτο σοφίαν οὐδεμίαν, καίτοι τοῦ Ἀπόλλωνος χρήσαντος
ὡς εἴη σοφώτατος Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων. τελευταῖον δὲ οὐδὲ
τοὺς λόγους αὐτὸς κατέλιπε γράψας, καὶ ταύτῃ γε ὑπερέβαλε τὸν
Ὅμηρον. ὥσπερ γὰρ τὸ ὄνομα τὸ ἐκείνου παρ᾽ ἑτέρων ἀκούοντες
ἴσμεν, οὕτω καὶ τοὺς λόγους τοὺς Σωκράτους ἄλλων καταλιπόντων.
οὕτως ἄγαν κεκολασμένω ἤστην καὶ ἐσωφρονείτην ἄμφω τὼ ἄνδρε.
9 *ἔπειτα ὑπερεῖδον κτήσεως χρημάτων ὁμοίως Σωκράτης τε καὶ*
Ὅμηρος. πρὸς δὲ τούτοις ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐσπουδαζέτην καὶ ἐλεγέτην, (285 R II)
ὁ μὲν διὰ τῆς ποιήσεως, ὁ δὲ καταλογάδην· περὶ ἀρετῆς ἀνθρώπων
καὶ κακίας καὶ περὶ ἁμαρτημάτων καὶ κατορθωμάτων καὶ περὶ

---

1 *καὶ μὴ ξυνιέναι* P 2 *ὁρῶσιν αὐλητὰς* (om. *τοὺς*) UBM 3 *ξύνεισι* (superscr. *ϊα*) (sic!) H 5 *δυσώπει* M *σωκράτη* H *μὴ καλεῖν*? 10 *πρὸς ὅλην* PHM, sed *εἰς* necessarium *ἑτέρωι* P 14 *τίς οἰκοδομεῖ* M 16 scribendum: *ἀμαθέστεροι* 18 *ἂν* in H superscr. m. pr. ut videtur, om. P 19 *μὲν* om. P 20 *τὸ* om. M 25 *αὐτὸς* scripsi, *αὐτοῦ* UMH *αὑτοῦ* PB 26 *τῶν ἐκείνου* U *πατέρων* BMU (compendio) 27 *οὕτως* H *τοῦ* pro *τοὺς* MUP 28 *ἐσω-φρονεῖτον* U m. pr. BM *ἐσωφρονήτην* H *ἄνδρες* M 29 *ὑπερίδον* U m. pr. (?), om. P 32 *περὶ* om. P, huc transposui, in libris legitur ante *κακίας*

ἀληθείας καὶ ἀπάτης καὶ ὅπως δοξάζουσιν οἱ πολλοὶ καὶ ὅπως
ἐπίστανται οἱ φρόνιμοι. καὶ μὴν εἰκάσαι καὶ παραβαλεῖν ἱκανώ-
τατοι ἦσαν. — Τοῦτο μὲν θαυμαστόν, εἰ ταῖς Ὁμήρου παραβολαῖς
πυρὸς καὶ ἀνέμων καὶ θαλάττης καὶ ἀετῶν καὶ ταύρων καὶ λεόντων
καὶ τῶν ἄλλων, οἷς ἐκόσμησε τὴν ποίησιν Ὅμηρος, σὺ παραβαλεῖν
ἀξιώσεις τοὺς Σωκράτους κεραμέας καὶ [τοὺς] σκυτοτόμους. — *Δ*. Εἴ- 10
περ γε, ὦ μακάριε, καὶ τὴν Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα τοῖς λέουσι καὶ
ταῖς παρδάλεσι παραβάλλομεν καὶ οὐδὲν ἢ μὴ πολὺ ἀποδεῖν φαμεν.
ἀλλὰ γὰρ ἴσως καὶ τῶν Ὁμήρου τὰ τοιαῦτα ἀποδοκιμάζεις, ὅπου
μέμνηται ψαρῶν ἢ κολοιῶν ἢ ἀκρίδων ἢ δαλοῦ ἢ τέφρας ἢ κυάμων
τε καὶ ἐρεβίνθων ἢ λικμῶντας ἀνθρώπους πεποίηκεν, ἀλλὰ ταῦτά
σοι δοκεῖ τὰ φαυλότατα εἶναι τῶν Ὁμήρου· μόνους δὲ θαυμάζεις 11
τοὺς λέοντας καὶ τοὺς ἀετοὺς καὶ τὰς Σκύλλας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
(561 M) οἷς ἐκεῖνος ἐκήλει τοὺς ἀναισθήτους, ὥσπερ αἱ τίτθαι τὰ παιδία
διηγούμεναι τὴν Λάμιαν. καὶ μὴν ὥσπερ Ὅμηρος διά τε μύ-
θων καὶ ἱστορίας ἐπεχείρησε τοὺς ἀνθρώπους παιδεύειν, σφόδρα
ἐργώδεις ὄντας παιδευθῆναι, καὶ Σωκράτης πολλάκις ἐχρῆτο τῷ
τοιούτῳ, ποτὲ μὲν σπουδάζειν ὁμολογῶν, ποτὲ δὲ παίζειν προσ-
ποιούμενος, τούτου ἕνεκεν ἀνθρώπους ὠφέλει· ἴσως δὲ προσέκρουσε
(286 R II) τοῖς μυθολόγοις καὶ τοῖς συγγραφεῦσιν. οὐ τοίνυν οὐδὲ τοὺς 12
περὶ Γοργίαν ἢ Πῶλον ἢ Θρασύμαχον ἢ Πρόδικον ἢ Μένωνα ἢ
Εὐθύφρονα ἢ Ἄνυτον ἢ Ἀλκιβιάδην ἢ Λάχητα μάτην ἐποίει λέ-
γοντας, ἐξὸν ἀφελεῖν τὰ ὀνόματα· ἀλλὰ ᾔδει τούτῳ καὶ μάλιστα
ὀνήσων τοὺς ἀκούοντας, εἴ πως ξυνεῖεν· ἀπὸ γὰρ τῶν λόγων τοὺς
ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τοὺς λόγους ξυνορᾶν οὐ ῥᾴ-
διον ἄλλοις ἢ τοῖς φιλοσόφοις καὶ τοῖς πεπαιδευμένοις. οἱ δὲ
πολλοὶ μάτην οἴονται τὰ τοιαῦτα λέγεσθαι καὶ ὄχλον ἄλλως καὶ
φλυαρίαν ἡγοῦνται. Σωκράτης δὲ ἐνόμιζεν, ὁσάκις μὲν ἀλαζόνα 13
ἄνθρωπον εἰσάγει, περὶ ἀλαζονείας λέγειν· ὁπότε δὲ ἀναίσχυντον
καὶ βδελυρόν, περὶ ἀναιδείας καὶ βδελυρίας· ὁπότε δὲ ἀγνώμονα

---

1 *ἀληθίας* M 2 *παρακαλεῖν* B 4 *θαλάσσης* P 5 *Ὅμηρος* delet Herwerden *σὺ* om. PH *παραβάλλειν* UB 6 *τοῦ* pro *τοὺς* M *τοὺς* ex *τοῦ* ut videtur H *τοὺς τοῦ* P *τοὺς* om. P, delevit Dind. 8 *παρδάλαισιν* M *μὴ* om. BMU m. pr. 9 *τὰ τοιαῦτα* om. BU (add. in mrg.) 12 *εἶναι* om. U 14 *ἐκείνοις* M, om. P *ὥσπερ* om. P superscr. in H *τῆθαι* H (mrg. vulg.) 18 *μὲν* om. P 19 *ἀνθρώπους ἄλλους* UB *ἀνθρώπων* (om. *ἄλλους*) PHM *ὠφελείας* M m. pr. — fortasse: ⟨*ἵν'*⟩ *ἀνθρώπους ὠφελοῖ*; lectionem M probat Wil. 21 *μένονα* UB *μέμνονα* PH 22 *εὔφρονα* M *λάχην* PHB *λάχνην* M *λάχητα* (*τα* a corr.) U *μάτην* om. PHM 23 *τοῦτο* M 24 *ξυνίεν* M *γὰρ* PH *γε* BM *τε* U 25 *ὃ συνορᾶν* UB 27 *ταῦτα* pro *τὰ τοιαῦτα* P 29 *εἰσάγοι* P *ἀλαζονίας* M 30 *ἀναιδίας* M

καὶ ὀργίλον, ἀγνωμοσύνης καὶ ὀργῆς ἀποτρέπειν. καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων ὁμοίως τὰ πάθη καὶ τὰ νοσήματα ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀνθρώ-
πων τῶν ἐχομένων τοῖς πάθεσιν ἢ τοῖς νοσήμασι σαφέστερον ἐδεί-
14 *κνυεν ὁποῖά ἐστιν ἢ εἰ τοὺς λόγους ψιλοὺς ἔλεγε. δοκεῖ δέ μοι καὶ*
τοῦτο παρ' Ὁμήρου λαβεῖν. καὶ γὰρ ἐκεῖνος, ὅταν μὲν διηγῆται περὶ
Δόλωνος, ὅπως μὲν ἐπεθύμησε τῶν ἵππων τῶν Ἀχιλλέως, ὅπως
δὲ τοὺς πολεμίους ἀποφεύγειν δυνάμενος ἔστη τοῦ δόρατος ἐγγὺς
παγέντος καὶ οὐδὲν αὐτὸν ὤνησε τὸ τάχος, ὅπως δὲ ἐβάμβαινεν
ὑπὸ τοῦ δέους καὶ συνεκρότει τοὺς ὀδόντας, ὅπως δὲ ἔλεγε τοῖς πο-
λεμίοις, οὐ μόνον εἴ τι ἐρωτῷεν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὧν μηδεὶς ἐπυν-
θάνετο (καὶ γὰρ τοὺς ἵππους ἐμήνυσε τοὺς Θρᾳκικοὺς καὶ τὸν
Ῥῆσον, ὃν οὐδεὶς ᾔδει ἀφιγμένον)· ταῦτα δὲ λέγων οὕτω σφόδρα (562 M) (287 R II)
ἐναργῶς οὐ περὶ δειλίας ὑμῖν καὶ φιλοδοξίας δοκεῖ διαλέγεσθαι;
15 *ὅταν δὲ περὶ τοῦ Πανδάρου, ὡς συνέχεε τὰς σπονδάς, ἐλπίσας*
δῶρα παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πριάμου, καὶ οὔτε ἀπέκτεινε τὸν Μενέ-
λεων βαλών, καίτοι τοξότης ἱκανὸς εἶναι δοκῶν, καὶ παραβὰς τὰ
ὅρκια τοὺς Τρῶας ἀθυμοτέρους ἐποίησε πρὸς τὸν πόλεμον μεμνη-
μένους ἀεὶ τῆς ἐπιορκίας·

νῦν δ' ὅρκια πιστὰ
ψευσάμενοι μαχόμεσθα· τῷ οὔ νύ τι κάλλιόν ἐστι·

16 *καὶ ὃν τρόπον ἀπέθανεν οὐ μετὰ πολὺ τὴν γλῶτταν ἀποτμηθείς,*
πρὶν ἢ καὶ λόγῳ φῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῷ χάριν εἰδέναι· ταῦτα
διεξιὼν οὕτως ἐπιμελῶς ὑπὲρ ἄλλου του δοκεῖ λέγειν ἢ δωροδοκίας καὶ
ἀσεβείας καὶ τὸ ξύμπαν ἀφροσύνης; ὃς καὶ τοῖς βέλεσι κατηρᾶτο καὶ
ἠπείλει διακλάσειν αὐτὰ καὶ κατακαύσειν, ὡς φοβουμένων αὐτὸν τῶν
17 *βελῶν. ὅταν δὲ περὶ Ἀσίου τοῦ Ὑρτάκου, ὅτι τοῦ στρατηγοῦ κελεύ-*
σαντος ἔξω τῆς τάφρου καταλιπεῖν τοὺς ἵππους μόνος οὐχ ὑπήκουσεν,

ἀλλὰ σὺν αὐτοῖσιν πέλασεν νήεσσι θοῇσι
νήπιος· [οὐδ' ἄρ' ἔμελλε, κακὰς ὑπὸ κῆρας ἀλύξας,

---

1 *ἀποτρέπει* UB 2 *τῶν* om. UBM 3 *πάθουσε* (sic!) H *ἐδίκνυεν* M 4 *ὁποῖά εἰσιν* PH *ψειλοὺς* M; *ψιλοὺς* om. P, in mrg. suppl. H 5 *παρὰ* MH *διηγεῖται* M 6 *τοῦ* pro altero *τῶν* UBPH 7 malim: *ἀποφυγεῖν* 8 *αὐτῶν* M *ἐμβάβαινεν* B 10 *ὅ,τι* pro *εἴτι* P 11 *γὰρ* om. UBM m. pr. 13 *ἀργῶς* BMU m. pr. *διλίας* M *δουλείας* P *ἡμῖν* H 15 *Μενέλεων* UBM *Μενέλεω* H (*τὸν Μενέλεων* om. P) 20 *μαχόμεθα* UBHP *νύ τοι* P *κάλλιόν ἐστι*: *κέρδιον ἡμῖν* Homerus Il. VII 352 23 *δωροδοκείας* M 24 *γε* pro *καὶ* UB. Cf. Hom. Il. V 214—16 25 *κλάσειν* HP 26 cf. Hom. Il. XII 108 sq. 28 *πέλασε νήεσσι* M *πέλασεν νήεσι* B *νήεσσι πέλασσε* U *πέλασε νήεσι* H *πέλασσε νήεσι* P 29 *οὐδ' ἄρ'* — p. 119,1 *ἠνεμόεσσαν* seclusi, quia sequentia stultitiam Asii illustrant (vide part. praes.) et quia verba *ἵπποισιν* — *ἀγαλλόμενος* postea circumscribuntur verbis *ὑπὸ τῶν ἵππων* — *δίφρου*

ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν ἀγαλλόμενος παρὰ νηῶν
ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·]

εἰς τοσαύτην δυσχωρίαν τάφρου τε καὶ τείχους καὶ νεῶν εἰσελαύ- 18
νων, ὅπου γε μηδὲ τοῖς πεζοῖς συνήνεγκε καταληφθεῖσιν ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ ὀλίγης ἐκβοηθείας γενομένης διεφθάρησαν οἱ πλείους· ὁ δὲ ὑπὸ τῶν ἵππων ἐπαιρόμενος καὶ τῷ κάλλει τοῦ δίφρου ᾤετο
(288 R II) *μὲν ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἐλάσειν, ἕτοιμος δὲ ἦν ἐμβαλὼν εἰς τὴν θά-*
(563 M) *λατταν ἀπὸ τοῦ ἅρματος μάχεσθαι· ἆρ' οὖν οὐ περὶ ἀπειθείας καὶ ἀλαζονείας τότε λέγειν φαίνεται; πάλιν δὲ τούτοις παρατιθεὶς* 19
Πολυδάμαντα κελεύοντα εὐλαβηθῆναι καὶ μὴ διαβαίνειν τὴν τάφρον, ἅμα μὲν τὸ πρᾶγμα ἐπιδεικνύντα ὡς ἐπικίνδυνον, ἅμα δὲ τὸν οἰωνὸν τὸν γενόμενον αὐτοῖς· ἄλλως μὲν γὰρ οὐδένα ᾤετο ἀνέξεσθαι αὐτοῦ λέγοντος, σὺν δὲ τῷ οἰωνῷ τάχ' ἂν πεῖσαι τὸν Ἕκτορα· ἢ τὸν Νέστορα τοὺς περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Ἀχιλλέα λοιδορουμένους παύοντα τῆς ὀργῆς καὶ προλέγοντα φανερῶς τὰ συμβησόμενα αὐτοῖς ἀπὸ τῆς στάσεως, ὕστερον δὲ ἐπιπλήττοντα τῷ Ἀγαμέμνονι ὡς ἁμαρτόντι καὶ ἀναγκάζοντα δεῖσθαι τοῦ Ἀχιλλέως· ἢ τὸν Ὀδυσσέα ἐπανορθούμενον τὸ ἁμάρτημα τοῦ Ἀγαμέμνονος, δι' οὗ πεῖραν βουλόμενος λαβεῖν τοῦ στρατοῦ, πῶς φέροιεν τὴν τοῦ πολέμου τριβήν, ὀλίγου φυγεῖν αὐτοὺς ἐποίησεν· οὐ περὶ φρονήσεως καὶ στρατηγίας καὶ μαντικῆς, πρὸς δὲ τούτοις καιροῦ καὶ ἀκαιρίας ἔοικεν ὑποτίθεσθαι; ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ τὰ μὲν ἄλλ' ἐῶ, ἑνὸς δὲ 20
μόνου μνησθήσομαι, τοῦ Ἀντινόου. τοῦτον γὰρ ἀλαζονίστατον πεποίηκε τῶν μνηστήρων καὶ ἀκολαστότατον· ὃς πρῶτον μὲν καταφρόνει τοῦ Ὀδυσσέως, ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἐν ῥάκεσιν ἦν, αὐτὸς δὲ ἐν πολυτελεῖ ἐσθῆτι καὶ ἔπινεν ἐκ χρυσῶν ποτηρίων καὶ τούτων οὐχ αὑτοῦ καὶ ἐδείπνει πολυτελῶς οὐκ ἐκ τῶν πατρῴων, ἀλλὰ παρασιτῶν ἐπ' οἰκίας ἀδεσπότου· καὶ ἔφη μὲν τῆς Πηνελόπης ἐρᾶν,

---

1 *ἵπποισι* HP 2 *ποτὶ* P 3 *δυσχέρειαν* HP *εἰσελαύνειν* BM m. pr. U m. pr. 4 *γε* om. UB *δὲ* pro *γε* M *ληφθεῖσιν* UBM *καταλειφθεῖσιν* P 6 *ᾤετο μὲν* Geel. *ὡς τὸ μὲν* UBM *ὡς τότε μὲν* HP 7 *τὸ τεῖχος* M *τοῦ τείχους* ceteri *ἐλάσων, ἕτοιμος δὲ ὢν ἐμβαλεῖν εἰς τ. θ. καὶ ἀπὸ* H, item P nisi quod *ὢν* et *θάλασσαν* 8 *ἀπειθίας* et *ἀλαζονίας* M 9 *τότε* ante *καὶ ἀλαζ.* transp. P 10 *πουλυδάμαντα* M *εὐλαβηθῆναι κελεύοντα* (hoc ord.) P 13 *αὐτοῦ ἀνέξεσθαι* (hoc ord.) P *ἐν* libri, *σὺν* Geelius *τὸν Ἕκτορα — 16 ὕστερον δὲ* om. BU (in hoc suppl. a corr. in mrg.) Polydamas XII 60—79 de *οἰωνῷ* nihil loquitur 14 *καὶ τὸν* Geelius, *ἢ τὸν* libri 21 *τούτους* (*οι* supra) H 24 *ἀλαζονίστατον* M *ἀλαζονέστατον* ceteri *πρότερον μὲν* P 25 *ἐν* prius om. M 28 *ἐπ'* om. BMU m. pr.

ἐμίγνυτο δὲ ταῖς δούλαις ταῖς τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τἄλλα ἦν ἀκό- (289 R II)
21 *λαστος, οὐχ ὡς ἔνιοι τῶν νῦν· τελευτῶν δὲ ἐπεχείρει τοξεύειν,*
ἄπειρος ὢν τοξικῆς καὶ τὰς χεῖρας οὕτως ὑπὸ τρυφῆς διεφθαρ-
μένος, ὡς μὴ δύνασθαι ἅπτεσθαι τῆς νευρᾶς, εἰ μή τις ἐπιχρί-
σειε στέαρ, καὶ ταῦτα τοῦ Ὀδυσσέως ὁρῶντος καὶ τῆς ἐρωμένης
παρούσης, ἐν ἀνθρώποις τοσούτοις, μηδ' ἐπιτεῖναι δυνάμενος τὸ
τόξον μηδὲ ὅπως στήσει τοὺς πελέκεις ὁ Τηλέμαχος ξυνιείς. ὅμως
δὲ τοῦτον καὶ ἀποθανόντα ἐποίησεν οὐκ εἰκῇ πληγέντα διὰ τοῦ λαι-
μοῦ, οὐχ ὅπου ἔτυχεν, ὥσπερ ἀμέλει τὸν Πάνδαρον διὰ τῆς γλώττης. (564 M)
καὶ γὰρ εἰ τύχῃ τινὶ συμβαίνει τὰ τοιαῦτα, ὅμως ἐπὶ πολ-
λῶν ἔστιν εἰπεῖν ὅτι τοῦτον μὲν τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς γαστρὸς
δεῖ πληγέντα ἀποθανεῖν, τοῦτον δὲ διὰ τῶν αἰδοίων, τοῦτον δὲ
22 *διὰ τοῦ στόματος. μὴ οὖν ὑμῖν εἰκῇ δοκεῖ Ὅμηρος ὁτιοῦν λέγειν;*
οὐ τοίνυν οὐδὲ Σωκράτης ἄλλως ἐχρῆτο τοῖς λόγοις οὐδὲ τοῖς παρα-
δείγμασιν, ἀλλ' Ἀνύτῳ μὲν διαλεγόμενος βυρσέων ἐμέμνητο καὶ
σκυτοτόμων. εἰ δὲ Λυσικλεῖ διαλέγοιτο, ἀμνίων καὶ κωδίων· Λύ-
κωνι δὲ δικῶν καὶ συκοφαντημάτων, Μένωνι δὲ τῷ Θετταλῷ περὶ (290 R II)
ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων. [οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐνίοτε παρα-
δειγμάτων εὐπόρει, φίλους μὲν ὀνομάζων καὶ φιλίαν, ὅτε πρὸς
Λῦσιν διαλέγοιτο, περὶ σωφροσύνης δὲ Χαρμίδῃ διαλεγόμενος.]

---

2 post *νῦν* pauca videntur excidisse, e. gr. ⟨*ἀλλ' ἔν γε τοῖς τότε*⟩ 3 *τοξότης* UB 4 *νευρῆς* M *ἐπιχρίσαι* UB *ἐπιχρεῖσαι* M 5 *ἐρῶντος* P 7 *στήσει* M *στήσηι* U *στήσῃ* B *στήσειε* PH *ξυνιείς* HP *ξυνείς* MBU m. pr. *ὅμως* libri, *ὁμοίως* Casaub., *τέλος δὲ* ego 8 *τοῦτον καὶ* scripsi, *καὶ τοῦτον* libri *λεμοῦ* M, in U *αι* a corr. 9 *ὥσπερ* om. P 10 *ἢ* pro *εἰ* U m. pr., *εἰ καὶ* HP 12 *δὲ* alterum om. UB 13 *δοκῇ* UB 14 *τοῖς — οὐδὲ* om. P 15 *ἀλλ' αὐτῷ μὲν* BMU m. pr. (*ἀνύτωι* a corr.) *ἀλλ' ἀνύτω* (supra: *αὐτῷ*) *τάχα μὲν* (sic!) H *ἀνύτω τάχα μὲν* P 16 *προβάτων καὶ καπήλων* libri, quae ex glossemate *προβατοκαπήλῳ* ad *Λυσικλεῖ* pertinente orta esse vidit C. F. Hermannus, coll. Plut. Per. 24; pro iis igitur posuit, quae l. 17 abundant *ἀμνίων* scribens pro *ἀμιδίων* *λύκωνι* Geelius *γύκωνι* BU m. pr. *γλύκωνι* MHP 17 post *συκοφαντημάτων* libri addunt: *καὶ ἀμιδίων καὶ κωδίων*, sed *καὶ κωδίων* om. U 18 *οὐ μέντοι — 20 διαλεγόμενος* seclusi ineptum lectoris additamentum 19 *εὐπορεῖ* UB 20 *λυσίαν* MHP

(39) ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ Η ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ.

Δ. Πότερα βούλει περὶ Ἀγαμέμνονος ἀκούειν φρονίμους λόγους, 1
ἀφ᾽ ὧν ἔστιν ὠφεληθῆναι τὴν διάνοιαν, ἢ λυπεῖ σε Ἀγαμέμνων
ὁ Ἀτρέως ὀνομαζόμενος ἐν τοῖς λόγοις; — Οὐδ᾽ εἰ περὶ Ἀδράστου
τοῦ Ταλαοῦ λέγοις ἢ Ταντάλου ἢ Πέλοπος, ἀχθοίμην ἄν, εἰ μέλλω
βελτίων ἔσεσθαι. — *Δ.* Καὶ μὴν ἀνεμνήσθην ἔναγχος λόγων τινῶν,
οὓς λέγοιμ᾽ ἄν, εἴ μοι ἐρωτῶντι ἐθέλοις ἀποκρίνασθαι. — Λέγε 2
ὡς ἀποκρινουμένου. — *Δ.* Εἰσί τινες ἀνθρώπων ἄρχοντες; ὥσπερ
ἕτεροι μὲν αἰγῶν, ἕτεροι δὲ ὑῶν, οἱ δέ τινες ἵππων, οἱ δὲ καὶ
βοῶν, ξύμπαντες οὗτοι οἱ καλούμενοι κοινῇ ποιμένες· ἢ οὐκ ἀνέ-
γνωκας τοῦτο τὸ ἔπος Κρατίνου·

ποιμὴν καθέστηκ᾽, αἰπολῶ καὶ βουκολῶ;

— Οὐκ ἂν ἔχοιμί σοι εἰπεῖν, εἰ ποιμένας ἄμεινον ὀνομάζειν σύμ-
(565 M) παντας τοὺς τῶν ζῴων νομέας. — *Δ.* Οὐ μόνον γε τῶν ἀλόγων,
ὦ ἄριστε, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων, εἴ τι χρὴ Ὁμήρῳ πείθεσθαι περὶ
(291 R II) τούτων. ἀλλὰ τί οὐκ ἀπεκρίνω τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐρώτημα; — Τὸ ποῖον;
— *Δ.* Εἰπέ, εἰσί τινες ἀνθρώπων ἄρχοντες; — Πῶς γὰρ οὐκ εἰσί; 3
— *Δ.* Τίνες οὗτοι; τίνας αὐτοὺς ἐπονομάζεις; λέγω δὲ οὐ τοὺς
ἐν πολέμῳ στρατιωτῶν ἄρχοντας, (στρατηγοὺς γὰρ ὀνομάζειν εἰώ-
θαμεν τοὺς ἁπάσης τῆς στρατιᾶς ἡγεμόνας· ὥσπερ γε καὶ κατὰ
μέρος ὁ μὲν λόχου ἄρχων καλεῖται λοχαγός, ὁ δὲ τάξεως ταξίαρχος,
ὁ δὲ τοῦ ναυτικοῦ ναύαρχος, ὁ δὲ μιᾶς τριήρους τριήραρχος· καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οὕτως καλούμενοι πλείους ἐν τοῖς πολέμοις ἄρχοντες
κατ᾽ ὀλίγους, ὅτι πλείστης προνοίας τότε καὶ ἡγεμονίας οἱ ἄνθρω-

---

notam *Δ.* a prioribus editoribus adhibitam retinui, quam a libris abesse moneo 1 πότερον ἀβούλει (sed α erasum) P 2 ἔστιν (ν a m. 2) P 4 λέγοις M λέγεις PH λέγειν BU m. pr. ἂν om. B M m. pr. U m. pr. 6 εἰ μὴ H ἀποκριν$\overset{\alpha}{\epsilon}$σθαι P 7 ἀποκρινομένου BU m. pr. 8 ἕτεροι δὲ pro οἱ δέ τινες H 9 ποιμαίνες M m. pr. ἔγνωκας H 10 κρατεῖνου M κρατίνου e margine irrepsisse suspicor 11 καθέστηκ᾽ H, corr. U καθέστηκεν P καθέστηκα BMU m. pr. αἰπόλω U m. pr. αἰπώλω BM m. pr. βουκόλῳ BM m. pr. U m. pr. αἴπολος καὶ βούκολος PH, ipse correxi 12 ποιμαίνας M m. pr. ξύμπαντας M 13 μόνων U 14 ἀλὰ P 15 ἀλλά τι P 16 Εἰπέ Wil., εἴπερ libri εἰσὶν BM; εἰσί τινες οὗτοι U 17 οὐ om. U m. pr. 18 οὓς στρατηγοὺς PH γὰρ ὀνομάζειν UB παρονομάζειν ceteri 19 στρατείας libri, corr. Reiske 20 χ in λόχου a corr. U 22 ⟨καὶ κατὰ⟩ πλείους Reiske πολεμίοις B 23 ⟨καὶ⟩ κατ᾽ Reiske

4 *ποι δέονται) οὐδέ γε τῶν χορῶν τοὺς κορυφαίους τυγχάνω πυν-*
θανόμενος, οἵτινες καλοῦνται, τοὺς σημαίνοντας τοῖς ᾄδουσι καὶ
μέλος ἐνδιδόντας, οὐδὲ τοὺς τῶν συμποσίων ἡγεμόνας, οὐδ᾽ εἴ
τινες ἄλλοι μέρους ἀνθρώπων πρὸς μίαν πρᾶξιν ἢ χρόνον ῥητὸν
ἐπιμέλειάν τινα ἢ ἀρχὴν λαμβάνουσιν· ἀλλὰ τοὺς αὐτό γε τῶν
ἀνθρώπων ἄρχοντας πολιτευομένων καὶ γεωργούντων, ἂν οὕτως
τύχωσι, καὶ βιούντων ἁπλῶς, ὡς Κῦρός τε Περσῶν ἦρχε καὶ Μήδων
Δηιόκης καὶ Ἕλλην τῶν δι᾽ αὐτὸν ὀνομασθέντων καὶ Αἰόλος Αἰο-
λέων καὶ Δῶρος Δωριέων καὶ Νόμας Ῥωμαίων καὶ Δάρδανος Φρυγῶν.
5 *— Ἀλλ᾽ οὐδὲν ἤρου χαλεπόν· πάντες γὰρ οὗτοι, οὓς σὺ νῦν ὀνο-*
μάζεις, βασιλεῖς ἐκαλοῦντο καὶ ἦσαν· καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἣν λέγεις,
τὸ καθόλου ἀνθρώπων ἄρχειν καὶ ἐπιτάττειν ἀνθρώποις ἀνυπεύ-
θυνον ὄντα βασιλεία καλεῖται. — Δ. Σὺ ἄρα οὐχ ἡγῇ βασιλείαν (292 R II)
τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν ἐν Λακεδαίμονι τοσοῦτον βασιλευσάντων
χρόνον; ἐκεῖνοι γὰρ οὐ πάντα ἔπραττον ὡς αὐτοῖς ἐδόκει, ἀλλὰ
6 *περὶ πολλῶν ὑπήκουον τοῖς ἐφόροις, ὅτε κατέστη τοῦτο τὸ ἀρχεῖον*
*ἐν Σπάρτῃ, Θεοπόμπου βασιλεύοντος * * * πρὸς ἐνιαυτόν, οὐδὲν*
ἧττον ἐκράτουν τῶν βασιλέων· ὥστε καὶ Παυσανίαν τὸν Κλεομ- (566 M)
βρότου τὸν νικήσαντα Πλαταιᾶσιν ἐβούλοντο μὲν εἰς τὴν εἱρκτὴν
ἐμβαλεῖν, καταφυγόντα δὲ εἰς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν αὐτοῦ ἀπέκτει-
ναν, καὶ οὐδὲν αὐτὸν ὤνησεν οὔτε ὅτι γένους ἦν τῶν Ἡρακλειδῶν
οὔτε ὅτι παῖδα ἐπετρόπευεν οὔτε ὅτι τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης ἡγή-
7 *σατο, οὐ μόνον τῆς Σπάρτης. ὕστερον δὲ Ἀγησίλαον πολεμοῦντα*
βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ περὶ Σάρδεις νενικηκότα μάχῃ καὶ κρατή-
σαντα πάσης τῆς κάτω Ἀσίας ὑπηρέτην πέμψαντες ἐκάλουν παρ᾽
αὐτούς· καὶ ὃς οὐδεμίαν ἡμέραν ἀνεβάλετο, τοσούτων μὲν Ἑλλή-
νων, τοσούτων δὲ βαρβάρων γεγονὼς κύριος. οὐκ ἄρα ὑπῆρχε

---

1 *πυνθανόμενόμενος* (sic!) P 4 *ἄλλοι* scripsi *ἄλλου* libri 5 *ἢ ἄλλου ἀρχὴν* U *αὖ τότε* U *αὖ τοτε* B *αὐτότε* M *αὖ ποτὲ* H *αὖ ποτε* P, *αὐτὸ τοῦτο* Pflugk, at sufficit *αὐτό γε* 6 *ἢ γεωργούντων* PH *οὕτω* B 7 rasura post *τε* H 8 *Ἑλλήνων τῶν* BM m. pr. U m. pr. *αὐτὸ* BMU m pr. *αὐτῶν* P m. pr. *ὡς* pro *καὶ* ante *Αἴολος* UB 9 *δωριαίων* M *ῥωμαίων* om. P 11 *αὐτὴ* UB 12 *ἄρχην* P *αὐτοῖς* pro *ἀνθρώποις* U 13 *βασιλέα* PB 14 *τῶν* om. H 16 *καὶ ὅτε* UB inter *ὅτε* et *κατέστη* fuit vox 2 litterarum in U 17 lacunam ante *πρός* significavi; sententia fuit: ephori, quamquam in singulos annos creabantur, *οὐδὲν ἧττον ἐκράτουν* etc. 21 *ὤνησεν αὐτὸν* (hoc ord.) PH *γένος* libri, corr. Reiske 22 scribendum: *παῖδα ⟨τὸν Λεωνίδα⟩* cf. Gasda p. 4 *οὔτε* om. U m. pr. *ἐλάδος* P 23 *ἀγισήλαον* P 24 *καὶ μάχῃ* (hoc ord.) UB *καὶ* om. M 25 *παρ᾽ αὐτοὺς* PHM *πρὸς αὐτοὺς* UB 27 *οὐκ ἆρα* HU m. pr.

βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀγησίλαος, ὃς ὑπήκουεν ἑτέροις ἄρχουσιν;
— Καὶ πῶς ἂν εἶεν οὗτοι βασιλεῖς πρὸς τὸν ἀκριβῆ περὶ τῆς
βασιλείας λόγον; — Δ. Ἆρα οὐδὲ Ἀγαμέμνονα ἐν Ἰλίῳ φήσεις 8
βασιλεύειν Ἀργείων τε καὶ Ἀχαιῶν, ὅτι εἶχε τῆς ἀρχῆς ἐπίτροπον
ἄνδρα πρεσβύτερον, Νέστορα τὸν Πύλιον; κἀκείνου κελεύοντος τὸ
τεῖχος ᾠκοδομήθη τὸ περὶ τὰς ναῦς καὶ τὴν τάφρον περιεβάλοντο
ἔρυμα τοῦ ναυστάθμου, καὶ διεῖλεν εἰς τάξεις τὸν στρατὸν ὁ Ἀγα-
μέμνων, πρότερον, ὡς ἔοικεν, εἰκῇ μαχόμενον, πεζούς τε καὶ ἱπ-
298 R II) πέας, φύρδην ἁπάντων ἀναμεμιγμένων, Πυλίων τε καὶ Ἀργείων
καὶ Ἀρκάδων καὶ Βοιωτῶν; ὁ δὲ Νέστωρ ὕστερον αὐτῷ προσέταξε
κατὰ φῦλα διαιρεῖν τὸν στρατόν,

ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις.

οὕτω δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων, ἔφη, γνώσῃ τούς τε ἀγαθοὺς καὶ τοὺς 9
κακούς· εἰ δὲ τῶν ἡγεμόνων, δῆλον ὅτι καὶ τῶν στρατιωτῶν· ἅμα
διδάσκων τῆς ὠφελείας τὸ μέγεθος. — Καὶ τί βουλόμενος οὕτως
ἐποίει; — Δ. Ἵνα ἐπίστηται καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ τὴν στρα-
τηγικὴν τέχνην ὁ Ἀγαμέμνων. οὕτως δὲ πάνυ ἦν κατήκοος τοῦ
Νέστορος, ὥστε οὐ μόνον, εἴ τι προσέταττεν αὐτὸς παρών, τοῦτο
ἐποίει προθύμως, ἀλλ᾽ οὐδὲ εἴ τι ὄναρ ᾠήθη Νέστορα λέγειν, οὐκ
ἂν οὐδὲ τοῦτο παρέλειπε. τὸ γοῦν ὄναρ τὸ περὶ τῆς μάχης οὕτως
(567 M) ἐξηπάτησεν αὐτόν, Νέστορι ἀπεικασθέν. οὐ μόνον δὲ τῷ Νέστορι 10
ὑπήκουε δοκοῦντι φρονιμωτάτῳ τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἄνευ τῶν
γερόντων οὐδὲν ἔπραττεν. ὁπότε γοῦν ἔμελλεν ἐξάγειν τὸν στρα-
τὸν τῷ ἐνυπνίῳ πεισθείς, οὐ πρότερον ἐξήγαγε πρὶν ἡ βουλὴ
τῶν γερόντων ἐκάθισε παρὰ τῇ νηὶ τῇ Νέστορος. οὐδὲ τὴν πεῖραν,
ἣν ἐβούλετο λαβεῖν τοῦ πλήθους, εἰ ἔτι μένειν ἐβούλετο καὶ δια-
πολεμεῖν τοῦ Ἀχιλλέως μηνίοντος, οὐκ ἄλλως ἐπειράθη, πρὶν εἰς
τὴν βουλὴν πρῶτον εἰσήγγειλεν. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν δημαγωγῶν
ἀπροβούλευτα ψηφίσματα οὐκ ὀκνοῦσιν εἰς τὸν δῆμον εἰσφέρειν.
ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῶν γερόντων βουλευσάμενος οὕτως ἐμέμνητο εἰς

---

1 ἄρχουσι PH 2 καὶ πῶς οὐκ ἂν UBM 3 ἄρα P 4 ἀγχαιῶν P 6 ᾠκονομήθη H περιέβαλον τὸ B περιέβαλον :: τὸ U m. pr. (corr. fecit περι-εβάλοντο; etiam ante το rasura) 7 τὸ pro τοῦ PH 10 αὐτὸ P προσέ-ταξεν U m. pr. (ν eras.) 12 Hom. Il. II 363 14 κο in κακοὺς a corr. U 15 ὠφελλίας M 16 ἐπίστητε M τὴν σρατιοτικὴν P (mrg. γρ. στρατηγικὴν) 17 ὁ om. H οὕτω B αὐτοῦ τοῦ Νέστορος U 18 αὐτοῖς παρών UBM (in U vulgata a corr.) 20 παρέλειπε H παρέλειπεν U (sed ν eras.) παρέλιπε ceteri τὸ γὰρ H 21 αὐτὸν U 22 ἀγχαιῶν P 25 ἐκάθι :: σε :: U τῇ alterum a corr. P 27 ἐπηράθη P ἐπειράθη (ει a corr.) U 29 ἀπρο-βούλως τὰ ψ. BU (mrg. vulg.)

11 *τὸ πλῆθος περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πολέμου. — Τοῦτο μὲν οὐδὲν ἄτοπον, εἰ βασιλεὺς ὢν μετεδίδου λόγου τοῖς ἄλλοις καὶ* (294 R II *σύμβουλον εἶχε διὰ γῆρας πιστευόμενον, αὐτὸς ὢν κύριος ἁπάντων τῶν πραγμάτων. ἐπεὶ διὰ τί τὰ περὶ τὴν Βρισηίδα οὕτως ἐποίησεν οὐ πεισθεὶς τῷ Νέστορι τῷ βελτίστῳ; — Δ. Ὥσπερ δὴ καὶ πολλοὶ τῶν ἰδιωτῶν οὐ πειθόμενοι τοῖς ἄρχουσιν οὐδὲ τοῖς νόμοις πολλὰ πράττουσι παρανόμως, ὑπὲρ ὧν καὶ τὰς εὐθύνας ὑπέχουσιν· οὐκοῦν ἀχθέντες εἰς [τὸ δικαστήριον] τὴν ἀρχὴν ζημιοῦνται ἧς ἂν ἕκαστοι*

12 *δοκῶσιν ἄξιοι ζημίας; — Πάνυ γε. — Δ. Τί οὖν; Ἀγαμέμνων οὐ δοκεῖ σοι τότε ἀπειθήσας ὕστερον εὐθύνεσθαι ὑπὸ τοῦ Νέστορος, ὁπηνίκα αὐτοῦ κατηγορεῖ τῆς πράξεως ἐκείνης ἐν τοῖς φρονιμωτάτοις τῶν συμμάχων, [τοῖς ἡγεμόσιν αὐτοῖς] τίμημα ἐπάγων ὅ,τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, κατηγορίαν χαλεπωτάτην, ἅτε δεινὸς ὢν ῥήτωρ, λέγων ὅτι πάλαι βαρέως ἔχει τοῖς πράγμασιν·*

13 *ἐξέτι τοῦ, ὅτε, διογενές, Βρισηίδα κούρην*
χωομένου Ἀχιλῆος ἔβης κλισίηθεν ἀπούρας
οὔτι καθ' ἡμέτερόν γε νόον. μάλα γάρ τοι ἔγωγε
πόλλ' ἀπεμυθεόμην· σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ
εἴξας ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν, (568 M)
ἠτίμασσας· ἑλὼν γὰρ ἔχεις γέρας· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
φραζώμεσθα.

14 *καὶ νὴ Δία γε οὐ μόνον αὐτὸν εὔθυνε τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ ζημίαν ἐπήγαγε τοῦ ἁμαρτήματος πασῶν βαρυτάτην. κελεύει γὰρ αὐτὸν δεηθῆναι τοῦ Ἀχιλλέως καὶ πάντα ποιεῖν, ὅπως πείσῃ τὸν ἄνδρα. καὶ ὃς ὑποτιμᾶται χρημάτων τὸ πρῶτον, ὥσπερ οἱ ἁλόντες τοῖς δικαστηρίοις, ὅσα φησὶν ἀποτῖσαι δύνασθαι ἀντὶ τῆς ὕβρεως ⟨καὶ⟩* (295 R I

---

4 *διὰ τί* corruptum esse e responso intelligitur, fortasse: *ἐπεὶ αὐτίκα; ἐπεὶ δῆλον ὅτι* Wil. 5 scribendum: *τὸ βέλτιστον* *ὥσπερ δὴ καὶ πολλοὶ* PH *ὅτι πολλοὶ καὶ* M *ὡς πολλοὶ καὶ* UB fortasse recte, nam *ὅτι* propter illud *διὰ τί* interpolatum est 8 *τὸ δικαστήριον* secl. Wil., *τὴν ἀρχὴν* suspecta Reiskio, secl. Dind. *ἑκάστῳ* UBM *ἢ τὴν ἀρχὴν* male Emp. 9 *δοκῶσι* P interrogationem antecessisse docet *πάνυ γε* 11 *κατηγορεῖ* UB *κατηγόρει* ceteri 12 *τοῖς* — 13 *ἀποτῖσαι* del. Emp., sed *τίμημα* — *ἀποτῖσαι* videntur defendi posse 13 *ἀποστῆσαι* U m. pr. *κατηγορείαν* M 14 *πάνυ* pro *πάλαι* et *τὰ πράγματα* PH Cf. Il. IX 106 sq. 15 *ὅτε σὺ* PH *διογενὴς* BM *διογενοῦς* fort. U m. pr. *βρησηΐδα* M 16 *Ἀχιλλῆος* UH ante rasuram *ἔβη* UB *βὴ* M 17 *ὅτι* P 19 *ἔτεισαν* M 20 *ἠτίμασας* M *ἠτίμασσας* B *ἠτίμησας* (*η* a corr.) U *ἠτίμησας* PH *φραξώμεσθα* M *φραζώμεθα* H *φραζώμεθ'* B 22 *εὐθῦναι* M 24 *ποιῆσαι* PH 25 *ἀλλόντες* P 26 *φασὶν* U *ἀποτεῖσαι* M *ἀποτίσαι* HB *ἀπαιτῆσαι* U m. pr. (*ἀποτῖσαι* a corr.) *καὶ* add. Reiske

τά τε ἄλλα καὶ ὅρκον ὑποδέχεται ὀμόσειν σφαγίων γενομένων περὶ τῆς Βρισηίδος, ἦ μὴν αὐτῆς μηδὲ ἅψασθαι λαβών· ἀντὶ δὲ τοῦ 15 μόνον μεταγαγεῖν ἀπὸ σκηνῆς ἐπὶ σκηνὴν χρυσίον ἐπαγγέλλεται δώσειν πολὺ καὶ ἵππους καὶ τρίποδας καὶ λέβητας καὶ γυναῖκας καὶ πόλεις· τελευταῖον δέ, ὡς οὐκ ὂν ἱκανόν, τῶν θυγατέρων τριῶν οὐσῶν ἣν ἂν βούληται συνοικεῖν· ὅπερ οὐδεὶς πώποτε κατεκρίθη παθεῖν, ἀντὶ θεραπαίνης, καὶ ταύτης αἰχμαλώτου, μηδὲν παθούσης, [ἀναγκάσαι] συνοικίσαι τὴν θυγατέρα ἐπὶ προικὶ μεγάλῃ ἄνευ ἕδνων. καίτοι τῆς δίκης ταύτης οὐδεμίαν ἴσμεν ἰδιωτικὴν δίκην πικρότερον κριθεῖσαν. ἆρά σοι δοκεῖ πρὸς θεῶν ἀνυπεύθυνος ἄρχειν ὁ Ἀγα- 16 μέμνων τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' οὐ πάνυ ἀκριβεῖς ὑπέχειν εὐθύνας ἁπάντων ὧν ἔπραττεν; περὶ μὲν δὴ τούτων αὐτοῦ τὸν λόγον ἐάσωμεν, χθὲς ἱκανῶς εἰρημένον, ἐπ' ἄλλον δέ τινα ἴωμεν. — Μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλὰ πειράθητι πάντα εἰπεῖν ὅσα ἔχεις ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος, ὡς ἐγὼ μόλις ἀρτίως συνίημι τοῦ λόγου τὴν ὑπόθεσιν. οἶμαι γάρ σε περὶ ἀρχῆς ἢ βασιλείας ἢ τοιοῦτόν τι βούλεσθαι λέγειν.

(569 M)
[296 R II]

(40) ΝΕΣΤΩΡ.

Διὰ τί ποτε δοκεῖ ὑμῖν Νέστορος Ὅμηρος ποιῆσαι τάδε τὰ 1 ἔπη πρὸς Ἀγαμέμνονα καὶ Ἀχιλλέα, παραμυθούμενον αὐτοὺς καὶ διδάσκοντα μὴ διαφέρεσθαι ἀλλήλοις·

ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν
ἀνδράσιν ὡμίλησα, καὶ οὔποτέ μ' οἵ γ' ἀθέριζον.
οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,

---

1 ὅρκον cf. Il. IX 132 2 αὐτὴν UBM 3 μόνου B μόνο ἐπαγαγεῖν P m. pr. (corr. vulg.) 5 τελευτῶν δὲ UB οὐκ ἦν libri, corr. Emp. 6 ᾗ ἂν H ἢ ἂν P ἣν ἂν M συνοικεῖν libri, corr. Geelius ὃ οὐδεὶς UBM m. pr. ἐκρίθη BMU m. pr. 8 ἀναγκάσαι συνοικῆσαι UBH ἀναγκάσαι συνοικίσαι MP ἀναγκάσαι del. Dind. 9 καίτοι corruptum, καίτοι — κριθεῖσαν del. Emp., κα̣τ' εἰ Wil. 10 ἄρα M ἄρχειν :: (c. ras.) P, a m. 2 superscr.: ἄρχων 11 ὑπέχων corr. H 12 ἔπραττε HP τοῦτον P m. pr. 13 ἐάσομεν U ἄλλην H 14 ἔχεις Geelius, λέγεις libri 15 αὐτοῦ malim abesse 16 βασιλήας ἢ τϊουτόν τι P m. pr. 18 περὶ νέστορος U ὁ Ὅμηρος UB τὰ om. H 19 παραμυθούμενα vel παραμυθουμένου et διδάσκοντος Reiskius; neutrum placet 21 Cf. Il. I 260 sq. 22 οὔ τοτέ μοι γ' ἀθέριζον U m. pr. 23 πώποτ' ἐγὼ τοιούτους UBM εἶδον ἄνδρας H

οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' Αἰγείδην ἐπιείκελον ἀθανάτοισι.
κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
[κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο
φηρσὶν ὀρεσκῴοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.]
καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιον πείθοντό τε μύθῳ.
ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.

2 ἆρα μὴ ἀλαζόνα πεποίηκε τὸν Νέστορα λέγοντα περὶ τοῦ Πειρί-
θου καὶ Δρύαντος καὶ τῶν ἄλλων ὅτι θαυμαστοί τε φύσει ὄντες
καὶ πολὺ κρείττους ἐκείνων προσεδέοντο τῆς αὐτοῦ διανοίας, καὶ
ἧκε μετάπεμπτος εἰς Θετταλίαν ἐκ Πύλου δεομένων ξυνεῖναι καὶ
διαλέγεσθαι αὐτῷ; ἔτι γὰρ εἰπὼν ὅτι κράτιστοι ἀνθρώπων ἦσαν,
ὡς μέγα τι μαρτυρεῖν ἔοικεν αὐτοῖς τὸ ξυνιέναι τῆς αὐτοῦ γνώμης
καὶ πείθεσθαι τοῖς λόγοις. ἢ τοῦτο μὲν σχεδὸν οὕ ἕνεκά φαμεν·
πᾶσι τοῖς ὀρθῶς λέγουσιν οὐδέποτε οὐδεὶς ἀπειθεῖ τῶν ξυνιέντων· (297 R II
3 ἀλλ' ἔστιν ἡ ἀπείθεια ταὐτὸν ἀξυνεσίᾳ; φέρε δὴ καὶ τἄλλα (570 M)
σκεψώμεθα, πότερον ὀρθῶς εἴρηκεν ἢ δι' ἀλαζονείαν. οὐκοῦν οἱ
ἀνόητοι πάντες καταφρονοῦσι τῶν ἀδόξων ἀνθρώπων καὶ οὐδὲν
προσέχουσι τούτοις, οὐδ' ἂν τύχωσι τὰ ἄριστα συμβουλεύοντες·
οὓς δ' ἂν ἴδωσι τιμωμένους ὑπὸ τοῦ πλήθους ἢ τῶν μέγιστα δυ-
ναμένων, οὐκ ἀπαξιοῦσι πείθεσθαι αὐτοῖς. ἑνὸς μὲν οὖν τούτου
χάριν ὁ Νέστωρ συνίστησιν αὐτόν, ὅτι πολλοὺς καὶ δυνατοὺς πρό-
τερον ἠδυνήθη πεῖσαι καὶ ὅτι ἐκεῖνοι κατὰ τὴν αὑτῶν ἀφροσύνην
καὶ ἀναισθησίαν ἀπειθήσουσιν, ἂν ἀπειθῶσιν, οὐχ ὡς ἀδυνάτου
4 ὄντος αὐτοῦ συμβουλεῦσαι περὶ τῶν μεγίστων. ὥσπερ οὖν εἰ λοι-
δορῶν αὐτὸν καὶ λέγων ὅτι μηδέποτε μηδεὶς ἠξίωσεν αὐτῷ συμ-

---

3 αἰγίδην UBM. hunc vs. libri homerici plerique omittunt 5 hunc et sequentem versum om. UBM, dein quattuor versus Hom. 269—72 omnes omittunt 6 θηρσὶν P ἀπόλεσαν P ἀπώλεσαν H 7 μὲν om. UB βουλεύων M ξύνιεν U 8 πείθεσθε UM πίθεσθαι P ὕμμες U 9 μὴν H (in P ante ἀλαζόνα rasura) 11 ἐκείνων Gasda, ἐκείνου libri πρὸς δὲ δέοντο M 13 αὐτὸν PHM χάρτιστοι H ἔτι vix aptum sententiae, quae nihil novi addit antecedentibus ἔσαν H 14 scribendum: αὐτῷ ξυνιέναι P ξυνεῖναι ceteri 15 conieci: σχεδὸν οὐ ⟨κόμπου⟩ ἕνεκα ⟨φησίν, μᾶλλον δὲ ἥ, ὥσπερ ἡμεῖς⟩ φαμεν 16 ἐν πᾶσι M οὐδεὶς πείθει τῶν UBM οὐδεὶς πείθεται τῶν οὐ PH, ἀπειθεῖ Emp. e cod. S 21 εἴδωσι MU m. pr. εἰδῶσι B ἢ τὸν ἔγιστα P m. pr. μέγιστον UB 22 οὗτοι καταξιοῦσι M οὖν PH ἢ M om. UB, potest δὴ scribi secundum M 23 αὐτὸν HPM 25 ἀνεσθησίαν P m. pr. ἀναπειθῶσιν (pro ἂν ἀπ.) M ἂν ἀπειθήσωσιν ἀπειθήσειαν ἂν PH 27 αὐτὸν M

βουλεύσασθαι περὶ μηδενὸς ἔμελλε προτρέπειν τὸν Ἀγαμέμνονα
καὶ τὸν Ἀχιλλέα πείθεσθαι τοῖς λόγοις, οὐκ ἂν ὤκνησε λοιδορεῖν·
οὕτως εἰ τὸν ἔπαινον ᾤετο παρορμήσειν πρὸς τοῦτο, εἰκότως ἐπῄνει.
ἢ οὐκ ἀνοήτου ἀνθρώπου ἐστὶν αἰσχύνεσθαι αὑτὸν ἐπαινεῖν μέλ-
λοντα ⟨τὰ⟩ μέγιστα ὀνήσειν; ὥσπερ οἶμαι καὶ τοὐναντίον σεμνύ-
νεσθαι καὶ λέγειν ὑπὲρ αὑτοῦ πολλάκις, εἰ κίνδυνός τις ἢ βλάβη
προσείη. καθάπερ οὖν ὅταν ἰατρὸς βουλόμενος τεμεῖν τινα ἢ 5
καῦσαι παρασχεῖν αὑτὸν ἢ πιεῖν φάρμακον ἀηδές, δειλὸν εἰδὼς τὸν
(298 R II) ἄνθρωπον καὶ ἀνόητον, ἑτέρων μνημονεύῃ τῶν ὑφ' αὑτοῦ σωθέν-
των διὰ τὸ πεισθέντας ὑπομεῖναι τὴν θεραπείαν, οὐδεὶς φησιν
ἀλαζονεύεσθαι τὸν ταῦτα λέγοντα· δοκεῖ μοι δικαίως ἂν μηδὲ ὁ
Νέστωρ αἰτίαν ἔχειν ἀλαζονείας. ἓν μὲν δὴ τοῦτο ὑπῆρχεν ὄφελος 6
ἐκ τῶν λόγων· ἕτερον δέ· [καὶ] τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Ἀχιλλέα
ἠπίστατο οὐκ ἄλλως ἁμαρτάνοντας ἢ δι' ὕβριν· ὑβρίζειν δὲ ἡγεῖτο
τοὺς ἀνθρώπους τότε μάλιστα σχεδόν, ἐπειδὰν καταφρονῶσι τῶν
ἄλλων καὶ νομίζωσι πολὺ χείρους αὑτῶν, ἐπαιρόμενοι διὰ δόξαν
(571 M) ἢ δύναμιν, [ἢ] καὶ τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἐγίγνωσκε διὰ
τοῦτο ἐπαιρομένους καὶ στασιάζοντας ὑπὸ μεγαλαυχίας ἑκάτερον.
ὁ μὲν γὰρ ᾤετο, Πηλέως καὶ Θέτιδος υἱὸς ὢν καὶ τῶν τότε ἀνθρώ-
πων διαφέρων ἐν τῷ μάχεσθαι, προσήκειν αὑτῷ μηδενὸς ἁπλῶς
ὑπακούειν μηδὲ κρείττονα νομίζειν αὑτοῦ μηδένα· τῷ δὲ Ἀγαμέμνονι
τῆς ὕβρεως αἴτιον ὑπῆρχεν ἡ δύναμις ἡ τῆς βασιλείας καὶ τὸ
μόνον ἄρχειν τῶν Ἑλλήνων πάντων. ὑπὸ δὴ τούτων ὁρῶν αὐτοὺς 7
διεφθαρμένους καὶ μὴ δυναμένους ὁμονοεῖν ἀλλήλοις, ἀλλὰ τὰς
ψυχὰς οἰδοῦντας, ὥς ὕστερόν φησιν ὁ Ἀχιλλεύς,

ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη [χόλῳ]·

---

2 πίθεσθαι M (in P -σθαι a corr.) 3 παρωρμίσειν M 4 αὐτὸν libri, corr. Emp. 5 τὰ add. Reiske 6 αὐτοῦ partim libri 7 τέμνειν (vel τεμνεῖν) UBM 8 αὐτὸν M m. pr. (ν eras. a corr.) αὐτῶ PH; hic om. ἢ, sed post αὐτῶ rasura; et ante παρασχεῖν a corr. superscr. ἢ ἀειδές M 9 μνημονεύει libri, praeter M, corr. U 10 πεισθέντα ἂν PH, a corr. U καὶ οὐδεὶς PH 11 λέγοντα a corr. superscr. P μοι οὐ δικαίως ἂν ὁ νέστωρ (ὀνέστωρ P) PH 12 ἔχη P m. pr. ἐν μὲν δὴ του ὑπῆρχεν (sic!) P 13 καὶ om. UBM, recte ni fallor 14 δι' om. P m. pr. 15 τοὺς om. UM 16 νομίζουσι P αὐτῶν P m. pr. ἐπαιρόμενοι — 18 τοῦτο om. M 17 ἢ seclusi, propter διὰ τοῦτο; ἢ καὶ τὸν M ἢ τὸν U ἢ τὸν B ἢ καὶ τὸν HP (ἢ m. pr.) τὸν om. B ἐγίνωσκε UBH 19 ἅτε Πηλέως PH ὢν om. UBM 20 αὑτῷ scripsi, αὐτῷ libri 21 αὐτοῦ MHP m. pr. 22 τὸ supra lin. suppl. in H 23 ἁπάντων M 25 αἰδοῦντας P ὁ om. PH 26 οἰδαίνεται UM οἰδένεται B cf. Hom. Il. IX 646 χόλῳ om. BMU m. pr.

*ἐβούλετο ταπεινῶσαι καὶ τοῦ φρονήματος, εἰ δύναιτο, καθελεῖν·
ὥσπερ οἱ τὰ οἰδοῦντα νύξαντες ἢ πιέσαντες. διὰ τοῦτο ἐμέμνητο
ἀνδρῶν ἐνδόξων καὶ δυνατῶν, ἔτι δὲ οἶμαι πρότερον γεγονότων,* (299 R II
8 *εἰδὼς ἐκείνοις μᾶλλον συνεπομένην τὴν δόξαν. καὶ μέντοι γε οὐκ
ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐποιήσατο τίνα γνώμην ἕξουσι περὶ τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ᾽
αὐτὸς ἀποφαίνεται ἄντικρυς ὡς πολὺ κρείττονας ἐκείνων ὄντας,
εἰ δύναιντο ὀλίγον ὑφεῖναι τοῦ τύφου καὶ τῆς μανίας. ἆρα
εἰκῇ δοκεῖ ὑμῖν Ὅμηρος περιθεῖναι τοὺς λόγους τούτους Νέστορι,
ὃν φησι δεινότατον εἶναι ἀνθρώπων καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ τῶν
λόγων προσεικάζει τῇ φύσει τοῦ μέλιτος, ὃ τοῖς μὲν ὑγιαίνουσιν
ἥδιστον καὶ γλυκύτατον ἁπάντων, τοῖς δὲ νοσοῦσι καὶ πυρέττουσιν,
ὥς φασιν, ἀηδέστατον καὶ τὰ ἡλκωμένα καὶ πεπονθότα καθαίρειν*
9 *καὶ δάκνειν πέφυκεν. καὶ γὰρ ὁ τοῦ Νέστορος λόγος, τοῖς ἄλλοις
γλυκὺς φαινόμενος, πικρὸς ἔδοξε τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Ἀγαμέμνονι,
νοσοῦσι καὶ διεφθαρμένοις ὑπὸ τῆς ὀργῆς, ὥστε οὐκ ἐπείσθησαν
αὐτῷ διὰ τὴν ἄνοιαν. οὐκοῦν οὐδὲ τοῦτο εἶπε μάτην Ὅμηρος,
οὐδέ, ὥσπερ οἴονταί τινες, ἀπὸ τύχης. [ἢ δοκεῖ ὑμῖν τὰ παιδία,
ὧν νέμεται τὸ στόμα καὶ διεφθαρμένον ἐστὶν ὑπὸ ἑλκῶν, οὐκ ἀγα-
νακτεῖν καὶ βοᾶν, μέλιτος γενόμενα;] περὶ μὲν οὖν τούτων ἐῶμεν.*
10 *ἐκεῖνο δ᾽ ἐνθυμηθῆναι ἄξιον ἀπὸ τῶν εἰρημένων, ἐάν τις ἀνθρώ-* (572 R
*ποις ὁμιλῶν διηγῆται πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ πρότερον ἄλλοις ὁμι-
λήσας πολὺ κρείττοσι, δήμοις ἢ βασιλεῦσιν ἢ τυράννοις, οὐκ ἀπέ-
τυχεν αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἔσχεν ὑπακούοντας καὶ πειθομένους, εἰ δίκαιός
ἐστιν ἀλαζὼν δοκεῖν, ὡς διὰ τοῦτο μεμνημένος ἐκείνων τῶν λόγων,
ἵνα θαυμάζοιτο καὶ δοκοίη μακάριος, ἢ μᾶλλον ἵνα πειθομένους
ἔχοι τοὺς ἀκούοντας, μιμούμενος τὴν τοῦ Νέστορος διδασκαλίαν.*
11 *καὶ γὰρ ἄτοπον, εἰ Σωκράτης μὲν τοὺς ἐν Λυκείῳ ῥηθέντας λό-* (800 R II
γους ὀλίγον μεταβὰς ἀπήγγελλε τοῖς ἐν Ἀκαδημίᾳ, καὶ τοὺς ἐν

---

1 *καὶ ἐβούλετο* B *καὶ ἐβουλεύετο* M *κραδίη:: ἐβουλ::ετο* U *εἰ δύναιτο* om. PH 2 eadem fere verba or. IX § 21, huius editionis Vol. I p. 107, 8 *μέμνητο* P m. pr. 4 *μέντοι γε* PH *γε* om. UBM 7 *δύναιτο* P m. pr. *δύναιτο* (ν suprascr.) H *ἄρα* P 9 *δειοκότατον* (sic!) P 10 *προσεικάζοι* H. Cf. Il. I 249 11 *πυρέτουσιν* P 12 *εἰλκωμένα* M *ἑλκώμενα* P m. pr. 13 *πέφυκε* UH 14 *πικρῶς* M 16 *αὐτοῦ* BMU m. pr. *διάνοιαν* (voluit *δι᾽ ἄνοιαν*) U 17 *ἢ δοκεῖ* — 19 *γενόμενα* si Dionis sunt, post *πέφυκεν* l. 13 transponenda sunt 18 *ὧν ἔμεται* P m. pr. *διεφθαρμένων* B 20 *ἐκεῖνο* — *εἰρημένων* om., sed in marg. suppl. U *δὲ* B 21 *διηγεῖται* P *πρὸς αὐτοῖς* M 22 *πολλοὶ* M *κρίττοσι* M 23 *δίκαιός ἐστιν* (υ suprascr.) H *δίκαιόν ἐστιν* PBU m. pr. 25 *δοκῇ* M *δοκεῖ* UB 26 *ἔχοι* Wil., *ἔχῃ* UBMH *ἔχει* P m. pr. 27 *σωκράτην* B *λυκίῳ* UM 28 *ἀπήγγειλε* PH

Ἀκαδημίᾳ πάλιν εἰς τὸ Λύκειον ἐλθὼν οὐκ ὤκνει διαλέγεσθαι, καὶ τοσοῦτος ἤδη χρόνος ἐστὶν ἐξ οὗ τὰς αὐτὰς διδάσκουσι τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας· ἡμεῖς δὲ ἄτοπον δόξομεν ποιεῖν, ἐπειδὴ βούλεσθε ἀκροᾶσθαι λόγων τινῶν, τοὺς ῥηθέντας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα νῦν ἀπαγγέλλοντες, ὡς οὐ διαφέρον εἰδέναι πότερον ὠφέλιμοι καὶ χρήσιμοι καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἅπασιν ἐκεῖνοι ἢ φαῦλοι καὶ ἀνωφελεῖς. εὖ γὰρ ἴστε ὅτι τοῖς μὲν ἰδιώ- 12
ταις οἱ λεγόμενοι λόγοι πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους τείνουσι καὶ ὀλίγους τῶν ἄλλων· οἱ δὲ πρὸς τοὺς βασιλέας ταῖς δημοσίαις ἐοίκασιν εὐχαῖς ἢ κατάραις. ὅθεν ἐγὼ τὸν Πέρσην οὔτε τἆλλα νομίζω φρόνιμον οὔτε ὅτι τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους πανταχῇ διέπεμπεν, ὦτα βασιλέως καλουμένους, καὶ πάντα ἐκείνοις ἀκούειν ἐπέτρεπε, δέον φυλάττεσθαι τὰ βασιλέως ὦτα πολὺ μᾶλλον τῆς χρυσῆς πλατάνου, μή τι δυσχερὲς ἀκούσῃ καὶ βλαβερόν.

(801 R II)

(41) ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Χείρωνα ἤρετο, Τί μ', ἔφη, τοξεύειν διδάσκεις; 1
(573 M) Ὅτι, ἔφη, καὶ τοῦτο τῶν πολεμικῶν ἐστιν. Δειλῶν, ἔφη, τὸ ἔργον ἐπὶ δειλούς. Πῶς; ἔφη. Ὅ γε οὐκ ἐᾷ τὸν πολέμιον ἐγγὺς προσελθεῖν. Ὅ γε οὐκ ἐᾷ τὸν πολέμιον μακρὰν ἀπελθεῖν. Φευγόντων τὸ ὅπλον. Οὔκ, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς φεύγοντας. Αὐτὸν δεῖ τοὺς φεύγοντας αἱρεῖν. Βράδιον ἢ τάχιον; Ὡς οἷόν τε τάχιστα. Πότερον οὖν τρέχων τις αἱροῖ ἂν θᾶττον ἢ πετόμενος; Μὴ οὖν αὐτός γε αἱρεῖ; Τίς μήν; Τὸ βέλος. Ἐὰν δὲ ἀκοντίσῃς, τίς αἱρεῖ; Οὐκ οἶδα.
Ἀλλὰ πότε αὐτὸς αἱρεῖς καὶ ἀποκτείνεις; ὅταν διασπάσῃς λαβών, 2

---

1 λύκιον U 2 καὶ om. B χρόνος ἤδη (hoc ord.) PH τὰς αὐτὰς Casaub., τοσαύτας libri 4 βούλεσθαι M 5 πότερο P 7 ἐκεῖνοι Emp., ἱκανοί libri (ἱκανῶς corr. H) ἀνοφελεῖς P ἰδιώτες P 8 ἐκείνους τίνουσιν M ἐκείνους πείθουσι H ἐκεῖνοι πείθουσι P 9 ὁ pro οἱ M οἴκασιν P m. pr. 10 ἄλλα M 12 βασιλέους U m. pr. 14 ἀκούσοι H ἀκούσει P m. pr. (-οι corr.) 15 ἔφη om. M τί με, φησί H τί μέ φησι P 17 δειλοὺς ἔφη· πῶς PHM (item corr. U in rasura), quod praeferrem coniecturae codd. UB, si πῶς tum iustam explicationem haberet 19 δὴ pro δεῖ H 20 τάχιστά ποτε· πότερον UB 21 γε om. UBM 22 αἱρεῖς PH ἀκοντίσῃ UBM οὐκ οἶδ' ἀλλὰ libri 23 ποτὲ P ἀποκτέννεις P ἀποκτένεις H ἀποκτείνῃς M

*ὥσπερ τὰ θηρία; ἦπου, ἔφη, ἀνδρειοτέρας ἡγῇ τὰς γυναῖκας, ὅτι
ἐγγύτατα μάχονται ἐπιπεσοῦσαι ἀλλήλαις; ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ταῦτα
ἀκούων ἅμα θυμοῦ καὶ δακρύων ἐνεπίμπλατο καὶ τὸν Χείρωνα ἐλοι-
δόρει καὶ οὐκ ἔφη παρ' αὐτῷ μενεῖν, ἀλλ' εἰς Φθίαν ἀπιέναι
παρὰ τὸν πατέρα καὶ παρ' ἐκείνῳ παιδεύσεσθαι· πολὺ γὰρ κρείτ-
τονα εἶναι τὸν Πηλέα τοῦ Χείρωνος καὶ οὐκ εἶναι σοφιστήν,
ὥσπερ ὁ Χείρων. ἦν δὲ ἔτι παῖς ὁ Ἀχιλλεὺς οὐδέπω ἡβάσκων.*
3 *Πῶς οὖν, ἔφη, κρείττων ὢν οὐκ αὐτὸς παιδεύει σε; Ὅτι, ἔφη, οὐ
σχολὴ αὐτῷ. Ὑπὸ τοῦ; Ὑπὸ τῆς βασιλείας. Διαφέρει οὖν τι βασιλεύειν
ἢ παιδεύειν; Πολύ γε. σὺ δέ μοι δίδως κέρας τι καὶ νεῦρον καὶ
μικρὰ σιδήρια ἐπὶ λεπτοῖς δονακίοις, ὥσπερ ὄρνιθας θηρεύσειν* (802 R II
*μέλλοντι, οὐκ ἀνδράσιν οὐδὲ θηρίοις μαχεῖσθαι. γνοίη δ' ἂν τις
τὴν ἀθλιότητα * ὅσα τὰ ὅπλα, εἴ ποτε ἐγγὺς γένοιτο καὶ ἀναγκασθείη
αὐτοῖς ἐκ χειρὸς μάχεσθαι. ἀλλὰ δεῖ δραπετεύοντα μάχεσθαι,
φοβούμενον καὶ φυλαττόμενον ὅπως μηδὲ ὀφθήσεται, ὥσπερ κακὸν
ἀνδράποδον· ὅς γε οὐδὲ ἀποκτείνας σκυλεύσαι ἂν οὐδὲ ὀφθήσεταί
ποτε ᾑμαγμένος ἀπ' ἀνδρὸς ἐχθροῦ. τοιαῦτα διδάσκεις με, τοξεύειν
καὶ κιθαρίζειν· πρῴην δέ ποτε καὶ ῥίζας ὀρύττειν, ὥσπερ αἱ φαρ-*
4 *μακίδες. Οὐδὲ τὸ ἱππεύειν ἀρέσκει σε; ἐπήρετο αὐτὸν ὁ Χείρων.
Οὐδὲ σύ, ἔφη, ἀρέσκεις με τοιοῦτος ὤν. δοκεῖς γάρ μοι ἑτοι-
μότερος εἶναι φεύγειν ἢ μένειν. καὶ ὁ Χείρων ὀργισθεὶς αὐτῷ* (674 M)
*καὶ ὑπὸ τῆς ὀργῆς φρίξας τὴν χαίτην, καὶ ὑποβλέψας δεινόν,
ὥσπερ ἀστραπή, μόλις δὲ ἀπεχόμενος τοῦ μὴ παῖσαι αὐτόν, ὅτι*
5 *διενοεῖτο ἐρᾶν αὐτοῦ, Ὦ κακόν, ἔφη, γέννημα καὶ θρασὺ μητρὸς
θαλασσίας, ἥ σε κακῶς διέφθειρε φυσῶσα ἐπὶ τῷ γένει· πολύ γε
μὴν κάκιον ταύτης ὁ πατὴρ διηγούμενος ὡς ὕμνησαν αὐτοῦ τὸν
γάμον οἱ θεοί· σοὶ δὲ οὔτε θαλάττης οὔτε οὐρανοῦ προσήκει οὐδέν.
φημὶ δέ σε ἐγὼ πολεμικὸν μὲν οὐδέποτε ἔσεσθαι, δόξειν δὲ τοῖς*

---

3 *ἀκούσας* H *ἐνεπίπλατο* H *ἐνεπι::πλᾶτο* P (c. ras.) *ἐνεμπίμπλατο* (sic!) M 4 *μένειν* MBU m. pr. *ἀλλὰ* MH 5 *παιδεύεσθαι* libri, corr. Dind. 9 *αὐτὸ* P m. pr. *ὑπό του* UB, om. PH *οὖν τί* B 10 *σύ γε* UBM *νευρὰν* H *νευρᾶν* P 11 *σμικρὰ* B *θηρεύειν* B 12 *μέλοντι* P *γνοίη* — 13 *τὴν* om. M, vocis *ἀθλιότητα* nihil mansit nisi *ὅτι τὰ* 13 *ὅσα τὰ ὅπλα* UBM *τῶν ὅπλων* PH *ὅσην ἔχει τὰ ὅπλα* cod. S, speciosa sane interpolatione; mihi verum videtur: *ὅση τῶν ὅπλων* 14 *δραπετέβοντα* P 15 *ὥσπερ* — 16 *ὀφθήσεται* om. B 16 malim: *ὥστε* pro *ὅς γε* *σκυλεῦσαι* BM 17 *ἀπὸ* B 18 *πρόην* P *φαρμακίδες ἐδίδασκες* PH 19 *ἱππέβειν* P *σοι* pro *σε* BU m. pr. 20 *μοι* pro *με* U m. pr. 23 *παίσειν* UMPH *πεσεῖν* B, corr. Emp. *οὕτως* pro *ὅτι* UB 25 *ὥσε* P 27 *σὺ δὲ* B *οὐρανοῦ* corr. ex *ἀνθρώπου* U

ἀνοήτοις, οὐδὲ ἡγήσεσθαι οὐδέποτε, ὅπου ἂν πολεμῇς, καίτοι
(303 R II) *Θέτιδος ὄντα καὶ Πηλέως. διὰ μέντοι τὸ θράσος καὶ τὸ τάχος*
καὶ τὴν ἰσχὺν κολακεύοντές σε φήσουσι φέρτατον ἀνδρῶν. ὅμως
δὲ ὑπὸ ἄλλων ἀξιώσουσι βασιλεύεσθαι, σὲ δὲ μάχεσθαι καὶ κιν-
δυνεύειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναγκάσουσι δώροις τε καὶ ἐπαίνοις ματαίοις,
ἕως ἂν ἀποθάνῃς. οἶμαι δέ σε μηδὲ τῶν νεκρῶν ἀφέξεσθαι, ἀλλὰ 6
καὶ τούτους ⟨ἂν⟩ κεντεῖν τε καὶ ἕλκειν, ὡς δή τι μέγα διαπραττ-
τόμενον· ὥσπερ τὰ παιδάρια τὰ νήπια ὅ,τι ἂν ἀποκτείνωσιν ἕλκουσι
κύκλῳ. τοιοῦτος δὲ ὢν ἀποθανῇ ὑπ' οὐδενὸς τῶν γενναίων, ὡς
σὺ οἴει· ἀλλὰ τοὺς μὲν σαυτῷ ὁμοίους, τοὺς ἀνδρείους καὶ ἀνοή-
τους, ἀποκτενεῖς ῥᾳδίως· ὑπὸ δὲ ἀνδρὸς φρονίμου καὶ πολεμικοῦ
ἀποθανῇ, οὐδὲ ἰδὼν αὐτόν.

---

(42) ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

(Ὀδυσσεύς). Φοβοῦμαι μήποτε μάτην κατ' ἐμοῦ φανῶσι ταύ- 1
την οἱ σύμμαχοι τὴν δόξαν εἰληφότες ὡς ἀρίστου δὴ καὶ σοφω-
τάτου τῶν Ἑλλήνων. καίτοι ποία τις ἡ τοιαύτη σοφία καὶ φρό-
(575 M) *νησις, δι' ἥν τις ἀναγκάζεται πλείω τῶν ἄλλων πονεῖν ὑπὲρ τῆς*
(304 R II) *κοινῆς σωτηρίας καὶ νίκης, ἐξὸν ἕνα τοῦ πλήθους δοκοῦντα μηδενὸς*
ἔλαττον ἐν τούτοις ἔχειν τῶν ἀρίστων; ἀλλὰ γὰρ ἴσως χαλεπὸν
εὑρεῖν οὕτω μεγαλόφρον καὶ φιλότιμον ὁτιοῦν ὡς ἀνὴρ πέφυκεν.
τοὺς γὰρ φανεροὺς καὶ πλειόνων ἅπτεσθαι τολμῶντας σχεδὸν τού-
τους ἅπαντες θαυμάζομεν καὶ τῷ ὄντι ἄνδρας ἡγούμεθα. ὑφ' ἧς 2
φιλοτιμίας κἀγὼ προάγομαι πλεῖστα πράγματα ἔχειν καὶ ζῆν ἐπι-
πόνως παρ' ὁντινοῦν, ἀεί τινα ποοσδεχόμενος καινὸν κίνδυνον,
ὀκνῶν διαφθεῖραι τὴν ἐπὶ τοῖς ἔμπροσθεν γεγονόσιν εὔκλειαν. νῦν
οὖν κατὰ πρᾶξιν πάνυ ἐπισφαλῆ καὶ χαλεπὴν δεῦρο ἐλήλυθα εἰς
Λῆμνον, ὅπως Φιλοκτήτην καὶ τὰ Ἡρακλέους τόξα κομίζοιμι τοῖς
συμμάχοις. ὁ γὰρ δὴ μαντικώτατος Φρυγῶν Ἕλενος ὁ Πριάμου

---

2 *μέντϊ* P 3 *θέρτατον* P m. pr. *αὐτῶν* pro *ἀνδρῶν* UM unde *αὐτῶν* Wil. 5 *αὐτῶν* UPH *ἀναγγάσουσι* P m. pr. 7 *ἂν* addidi, *κεντήσειν* et *ἕλξειν* proposuit Gasda 8 *ὅ,τι ἂν* M *ὅταν* UBPH *ἀποκτείνουσιν* P 10 *μὲν αὐτῷ* BMU m. pr.; potest scribi: *αὐτῷ* *Φιλοκτήτης· ἔστι δὲ παράφρασις* BM 13 *φανῶσιν αὐτὴν* UB 16 *τῶν ἄλλων* Valckenaar, *τῶν Ἑλλήνων* libri 17 *δο-κοῦντα τοῦ πλήθους* U (hoc ord.) 19 *οὕτως* U *μεγαλόφρονα* UB *ὅς* UB *πέφυκε* U corr. 21 *ἅπαντας* libri, *πάντες* cod. S, Dind. 24 *ἔμπροσθε* UB

κατεμήνυσεν, ὡς ἔτυχεν αἰχμάλωτος ληφθείς, ἄνευ τούτων μήποτ'
3 *ἂν ἁλῶναι τὴν πόλιν. πρὸς μὲν δὴ τοὺς βασιλέας οὐχ ὡμολόγησα*
τὴν πρᾶξιν, ἐπιστάμενος τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἔχθραν, ᾧ γε αὐτὸς αἴτιος
ἐγενόμην καταλειφθῆναι, ὅτε δηχθεὶς ἔτυχεν ὑπὸ χαλεπῆς καὶ
ἀνιάτου ἐχίδνης. οὐκ ἂν οὖν ᾤμην οὐδὲ πειθὼ τοιαύτην ἐξευρεῖν,
ὑφ' ἧς ἄν ποτε ἐκεῖνος ἐμοὶ πρᾴως ἔσχεν· ἀλλ' εὐθὺς ἀποθανεῖ-
σθαι ᾤμην ὑπ' αὐτοῦ. ὕστερον δέ, τῆς Ἀθηνᾶς μοι παρακελευ-
σαμένης καθ' ὕπνους, ὥσπερ εἴωθε, θαρροῦντα ἐπὶ τὸν ἄνδρα
ἰέναι· αὐτὴ γὰρ ἀλλάξειν μου τὸ εἶδος καὶ τὴν φωνήν, ὥστε λαθεῖν
4 *αὐτῷ ξυγγενόμενον· οὕτω δὴ ἀφῖγμαι θαρρήσας. πυνθάνομαι δὲ*
καὶ παρὰ τῶν Φρυγῶν πρέσβεις ἀπεστάλθαι κρύφα, ἐάν πως δύ- (806 R II)
νωνται τὸν Φιλοκτήτην πείσαντες δώροις ἅμα καὶ διὰ τὴν ἔχθραν
τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀναλαβεῖν εἰς τὴν πόλιν αὐτὸν καὶ τὰ τόξα. τοιού-
του προκειμένου ἄθλου πῶς οὐ πάντα χρὴ ἄνδρα γίγνεσθαι πρό-
θυμον; ὡς διαμαρτάνοντι τῆς πράξεως ταύτης πάντα τὰ πρότερον
5 *εἰργασμένα μάτην πεπονῆσθαι ἔοικεν. παπαῖ· πρόσεισιν ὁ ἀνήρ.*
αὐτὸς ὅδε ὁ Ποίαντος παῖς, οὐκ ἄδηλος τῇ ξυμφορᾷ, μόλις καὶ
χαλεπῶς προβαίνων. ὦ τοῦ χαλεποῦ καὶ δεινοῦ δράματος· οὕτως (576 M)
τό τε [γὰρ] εἶδος ὑπὸ τῆς νόσου φοβερὸν ἥ τε στολὴ ἀήθης· δοραὶ
θηρίων καλύπτουσιν αὐτόν. ἀλλὰ σὺ ἄμυνον, ὦ δέσποινα Ἀθηνᾶ,
καὶ μὴ μάτην φανῇς ἡμῖν ὑποσχομένη τὴν σωτηρίαν. (*Φιλοκτή-*
6 *της.*) *Τί δὴ βουλόμενος, ὅστις εἶ ποτε σύ, ἢ τίνα τόλμαν λαβών,*
πότερον ἁρπαγῆς χάριν ἥκεις ἐπὶ τήνδε τὴν ἄπορον στέγην ἢ κατά-
σκοπος τῆς ἡμετέρας δυστυχίας; — Ο. Οὔ τοί γε ὁρᾷς ἄνδρα
ὑβριστήν. — Ο. Οὐ μὴν εἰωθώς γε πρότερον δεῦρο ἥκεις. — Ο. Οὐ
γὰρ εἰωθώς· εἴη δὲ καὶ νῦν ἐν καιρῷ ἀφῖχθαι. — Φ. Πολλὴν
ἔοικας φράζειν ἀλογίαν τῆς δεῦρο ὁδοῦ. — Ο. Εὖ τοίνυν ἴσθι οὐ
χωρὶς αἰτίας με ἥκοντα καὶ σοί γε οὐκ ἀλλότριον φανησόμενον. —
7 *Φ. Πόθεν δή; τοῦτο γὰρ πρῶτον εἰκός με εἰδέναι. — Ο. Ἀλλ'* (806 R II)
εἰμὶ Ἀργεῖος τῶν ἐπὶ Τροίαν πλευσάντων. — Φ. Πόθεν; εἰπὲ
πάλιν, ὡς εἰδῶ σαφέστερον. — Ο. Οὐκοῦν [ἔτι] δεύτερον ἀκούεις·
τῶν ἐπ' Ἴλιον στρατευσάντων Ἀχαιῶν εἶναί φημι. — Φ. Καλῶς

---

1 *ὃς* pro *ὡς* UB, *ὅτε* Casaub. *ληφθεὶς* U (*ει* a corr. superscr.) 2 *ὁμολόγησα* M 4 *καταλειφθεῖναι* U m. pr. 5 *πειθῶ* U 7 *μοι* om. M 8 *εἴωθεν* U 10 *οὕτως* U 13 *τόξα τοῦ προκειμένου* UB 14 *πανταχῇ ἄνδρα γίγνεσθαι δεῖ* M 15 *διαμαρτάνοντι* UB *διαμαρτάνουσι* M *διαμαρτόντι* Emp. e cod. S 16 *ἔοικε* :: (*ν* erasum) U 17 *τῆς ξυμφορᾶς* UB 18 *οὕτως* cum sequentibus coniunxit Wil., del. *γὰρ* l. 19 vel traiecto post *δοραὶ* 26 *εἴη δὲ* Casaub., *εἰ δὲ* libri 27 *οὐ χώρ* :: *ναιτίας* U m. pr., a corr. *οὐ χάριν* ut B 29 *πόθε* U m. pr. *τὸ* pro *τοῦτο* M 31 *ἔτι* om. B, M in mrg. suppl. *ἀκούειν* M 32 *ἐπὶ* B

δῆτα ἔφησθα ἐμὸς εἶναι φίλος, ὁπότε γε τῶν ἐμοὶ πολεμιωτάτων
Ἀργείων πέφηνας. τούτων δὴ τῆς ἀδικίας αὐτίκα μάλα ὑφέξεις
δίκην. — Ο. Ἀλλ' ὦ πρὸς θεῶν ἐπίσχες ἀφεῖναι τὸ βέλος. —
Φ. Οὐ δυνατόν, εἴπερ Ἕλλην ὢν τυγχάνεις, τὸ μὴ ἀπολωλέναι σε
ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ. — Ο. Ἀλλὰ πέπονθά γε ὑπ' αὐτῶν τοιαῦτα, 8
ἐξ ὧν δικαίως σοὶ μὲν ἂν φίλος εἴην, ἐκείνων δὲ ἐχθρός. — Φ. Καὶ
τί δὴ τοῦτό ἐστιν, ὃ πέπονθας οὕτως χαλεπόν; — Ο. Φυγάδα με
ἤλασεν Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ στρατοῦ. — Φ. Τί δὲ ἔδρας, ἐφ' ὅτῳ
τῆσδε τῆς δίκης ἔτυχες; — Ο. Οἶμαί σε γιγνώσκειν τὸν Ναυπλίου
παῖδα Παλαμήδην. — Φ. Οὐ γὰρ δὴ τῶν ἐπιτυχόντων οὐδὲ ὀλίγου ἄξιος
συνέπλει οὔτε τῷ στρατῷ οὔτε τοῖς ἡγεμόσιν. — Ο. Τὸν δὴ τοιοῦτον
ἄνδρα ὁ κοινὸς τῶν Ἑλλήνων λυμεὼν διέφθειρεν. — Φ. Πότερον
ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχῃ κρατήσας ἢ μετὰ δόλου τινός; — Ο. Προδο-
σίαν ἐπενεγκὼν τοῦ στρατοῦ τοῖς Πριαμίδαις. — Φ. Ἦν δὲ κατ'
(677 M) ἀλήθειαν οὕτως ἔχον ἢ πέπονθε κατεψευσμένος; — Ο. Πῶς δ'
ἂν δικαίως γένοιτο τῶν ὑπ' ἐκείνου γιγνομένων ὁτιοῦν; — Φ. Ὦ 9
μηδενὸς ἀποσχόμενος τῶν χαλεπωτάτων, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ πανουρ-
γότατε ἀνθρώπων Ὀδυσσεῦ, οἷον αὖ τοῦτον ἄνδρα ἀνῄρηκας, ὃς
(307 R II) οὐδὲν ἧττον ὠφέλιμος ἦν τοῖς ξυμμάχοις ἤπερ οἶμαι σύ, τὰ κάλ-
λιστα καὶ σοφώτατα ἀνευρίσκων καὶ συντιθείς· ὥσπερ ἀμέλει κἀμὲ
ἐξέθηκας, ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας τε καὶ νίκης περιπεσόντα τῇδε
τῇ ξυμφορᾷ, δεικνύντα τὸν Χρύσης βωμόν, οὗ θύσαντες κρατήσειν
ἔμελλον τῶν πολεμίων· εἰ δὲ μή, μάτην ἐγίγνετο ἡ στρατεία. ἀλλὰ
τί δή σοι προσῆκον τῆς Παλαμήδους τύχης; — Ο. Εὖ ἴσθι ὅτι 10
ἐπὶ πάντας τοὺς ἐκείνου φίλους ἦλθε τὸ κακὸν καὶ πάντες ἀπο-
λώλασιν, ὅστις μὴ φυγεῖν ἠδυνήθη. οὕτω δὲ κἀγὼ τῆς παροιχο-
μένης νυκτὸς διαπλεύσας μόνος δεῦρο ἐσώθην. σχεδὸν μὲν οὖν ἐν
ὅσῃ ἔγωγε χρείᾳ καθέστηκας αὐτός. εἰ δ' οὖν ἔχεις τινὰ μηχανήν,
ξυμπροθυμηθεὶς ἡμῖν περὶ τὸν οἴκαδε ἀπόπλουν ἡμᾶς τε εὖ πε-
ποιηκὼς ἔσῃ καὶ ἅμα ἄγγελον ἀποπέμψεις πρὸς τοὺς σεαυτοῦ οἴκαδε
τῶν σοὶ προσόντων κακῶν. — Φ. Ἀλλ', ὦ δύστηνε, πρὸς τοιοῦτον 11

1 ἔφης UB 2 μάλιστα libri, μάλα σὺ Wyttenb. μάλα Dind. ὑφέξεις (ει a corr.) U 4 Ἑλλήνων UB τυγχάνῃς U m. pr. 9 δίκης M τύχης UB γινώσκειν BM 10 Φ, et mox Ο. add. Wil. 11 ἡγεμόσι :: (ν erasum) U 14 πριαμίδαις (αις a corr.) U κατὰ B 15 ἔχων UB πεπόνθει libri, πέπονθε Emp. καταψευσμένος (sic!) U m. pr., α in ε mut. a corr.; καταψευσάμενος BM m. pr. scribendum: ἢ πέπεικε καταψευσάμενος 19 ἧπερ U σὺ om. UB (hic οἶμαι τε) τὰ κάκιστα Herwerden; sed haec ad Palamedem referenda sunt 24 παλαμήδου U, M a corr. 26 οὕτως U 28 ἔγωγε ἐν ὅσῃ (hoc ord.) libri, transposuit Emp. 30 ἑαυτοῦ libri, σεαυτοῦ Emp. e cod. S 31 παρόντων libri, προσόντων Hartung

ἕτερον ἥκεις ξύμμαχον, αὐτόν τε ἄπορον καὶ ἔρημον φίλων ἐπὶ τῇσδε τῆς ἀκτῆς ἐρριμμένον, γλίσχρως καὶ μόλις ἀπὸ τῶνδε τῶν τόξων πορίζοντα καὶ τροφὴν καὶ ἐσθῆτα, ὡς ὁρᾷς. ἡ γὰρ ἦν ἡμῖν ἐσθὴς πρότερον, ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀνάλωται. εἰ δὲ δὴ τοῦδ' ἐθελήσεις κοινωνεῖν τοῦ βίου μεθ' ἡμῶν ἐνθάδε, ἕως ἂν ἑτέρα σοι παραπέσῃ σωτηρία ποθέν, οὐκ ἂν φθονοῖμεν. δυσχερῆ γε μὴν τἄνδον δράματα, ὦ ξένε, τελαμῶνές τε * ἀνάπλεοι καὶ ἄλλα (808 R II) σημεῖα τῆς νόσου· αὐτός τε οὐχ ἡδὺς ξυγγενέσθαι, ὅταν ἡ ὀδύνη προσπέσῃ. καίτοι λελώφηκε τῷ χρόνῳ τὸ πολὺ τῆς νόσου, κατ' ἀρχὰς δὲ οὐδαμῶς ἀνεκτὸς ἦν.

---

(43) ΝΕΣΣΟΣ Η ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ. (678 M)

1 Ἔχεις μοι λῦσαι ταύτην τὴν ἀπορίαν, πότερον δικαίως ἐγκαλοῦσιν οἱ μὲν τῷ Ἀρχιλόχῳ, οἱ δὲ τῷ Σοφοκλεῖ περὶ τῶν κατὰ τὸν Νέσσον καὶ τὴν Δηιάνειραν ἢ οὔ; φασὶ γὰρ οἱ μὲν τὸν Ἀρχίλοχον ληρεῖν, ποιοῦντα τὴν Δηιάνειραν ἐν τῷ βιάζεσθαι ὑπὸ τοῦ Κενταύρου πρὸς τὸν Ἡρακλέα ῥαψῳδοῦσαν, ἀναμιμνήσκουσαν τῆς τοῦ Ἀχελῴου μνηστείας καὶ τῶν τότε γενομένων· ὥστε πολλὴν σχολὴν εἶναι τῷ Νέσσῳ ὅ,τι ἐβούλετο πρᾶξαι· οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα πρὸ τοῦ καιροῦ πεποιηκέναι τὴν τοξείαν, διαβαινόντων αὐτῶν ἔτι τὸν ποταμόν· οὕτως γὰρ ἂν καὶ τὴν Δηιάνειραν ἀπολέσθαι, ἀφέντος τοῦ Κενταύρου. ἀλλὰ μή, καθάπερ εἴωθας, πολὺ παρὰ τὴν
2 δόξαν λέγε καὶ πάντα μᾶλλον ἢ ὅ τις ἂν οἰηθείη. — Δ. Ἆρ' οὖν κελεύεις με ταῦτά σοι λέγειν ἅ τις ἂν οἰηθείη ὀρθῶς οἰόμενος ἢ ἅ τις ἂν καὶ μὴ ὀρθῶς; — Ἐγὼ μὲν ἃ ἄν τις ὀρθῶς οἰόμενος. — Δ. Τί οὖν ⟨ἃ⟩ οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι δοξάζουσιν; ἆρά γε ἀνάγκη (809 R II) τὸν βουλόμενον ὀρθῶς ἐξηγεῖσθαι παρὰ τὴν δόξαν τῶν πολλῶν λέγειν; — Ἀνάγκη. — Δ. Μὴ οὖν δυσκόλως ἀκολουθήσῃς, ἐὰν

---

4 ἀπὸ U ἠνάλωται UB 6 φθάνομεν M 7 ἕλκους ἀνάπλεοι Emp. ex cod. S, quod ferri non potest Νέσσος καὶ Δηιάνειρα Photius 15 ἀναμνήσκουσαν U ἀναμνήσκουσαν M 16 πολὴν U m. pr. 18 ἐπὶ pro ἔτι UB 19 οὕτω B 20 εἴωθας scripsi, εἴωθε libri 21 λέγε scripsi, λέγει M λέγων UB, λέγῃ Geelius 22 μοι pro με UB οἰηθείη — 23 ἅ τις ἂν om. U 23 ἂν om. UB 24 ἃ addidi, quod videtur sufficere; εἰ οἱ π. ἄνθρ. μὴ ὀρθῶς δοξάζουσιν, ἆρα Emp. 25 τὴν ante τῶν add. U

τοιοῦτον η τὸ λεγόμενον· σκόπει δέ, εἰ μὴ δεόντως λέγεται. —
Λέγε τοίνυν καὶ ἐξηγοῦ, ὅπως σοι δοκεῖ. — Δ. Οὐκοῦν λέγω [τὸ
νῦν] σοι ὅτι ὅλον τὸ ἀγνόημά ἐστι περὶ τὸν μῦθον τὸ ἐπιχειρεῖν
τὸν Κένταυρον συγγενέσθαι τῇ Δηιανείρᾳ. — Οὐ γὰρ ἐπεχείρησεν;
— Δ. Οὔ. ἤ σοὶ δοκεῖ πιθανὸν εἶναι, ἐν ὄψει Ἡρακλέους τόξα 3
ἔχοντος καὶ πεπειραμένον αὐτοῦ τῆς ἀρετῆς πρότερον, ἡνίκα μό-
νος τῶν Κενταύρων αὐτὸς διέφυγε παρὰ τοῦ Φόλου μηδὲν ἐκείνων
τοιοῦτον ἀδικησάντων αὐτόν, ἐπιχειρεῖν συγγενέσθαι αὐτοῦ τῇ
γυναικί; — Ἔχει μέν τινα ἀπορίαν τὸ τοιοῦτο· ἀλλὰ μὴ τοῦτο
κινοῦντες καθόλου τὸν μῦθον ἀναιρῶμεν. — Δ. Οὐδαμῶς, ἄνπερ
(579 M) λογιζώμεθα ὡς ἐγένετο καὶ εἰκὸς ἦν γενέσθαι τὸ πρᾶγμα. — Οὕτω
δὴ λέγοις. — Δ. Ὁ Νέσσος τὴν Δηιάνειραν εὐθὺς διακομίζων καὶ 4
ἐν τῷ περᾶν ἐπεχείρει διαφθείρειν τοῦτον τὸν τρόπον, οὐχ ⟨ὃν⟩
φασι βιαζόμενος, ἀλλὰ λόγους ἐπιτηδείους λέγων πρὸς αὐτὴν καὶ
διδάσκων ὅπως κρατήσει τοῦ Ἡρακλέους, λέγων ὅτι νῦν μὲν ἄγριός
ἐστι καὶ χαλεπὸς καὶ ὀλίγον τινὰ χρόνον αὐτῇ συνέσται καὶ τοῦτον
δυσκόλως διὰ τοὺς ἄθλους καὶ τὰς ἀποδημίας καὶ τὸν βίον, ὃν
(310 R II) προῄρηται. ἐὰν δ', ἔφη, σὺ πείσῃς αὐτὸν τὰ μὲν θεραπείᾳ, τὰ
δὲ λόγοις, τῆς μὲν ταλαιπωρίας ταύτης καὶ τῶν πόνων ἐπανεῖναι,
ζῆν δὲ ῥᾳθύμως καὶ ἡδέως, σοί τε πολὺ πρᾳότερος ἔσται καὶ ἄμει-
νον βιώσεται καὶ σοι ⟨τὸν⟩ λοιπὸν ἤδη συνέσται χρόνον οἴκοι μέ-
νων. ταῦτα δὲ διελέγετο ὁ Κένταυρος ἐπιβουλεύων τῷ Ἡρακλεῖ, 5
εἴ πως δύναιτο αὐτὸν ἐπὶ τρυφὴν ἀγαγεῖν καὶ ῥᾳθυμίαν· ᾔδει γὰρ
ὅτι ἅμα τῷ μεταβαλεῖν τὸν βίον καὶ τὴν ἄσκησιν εὐχείρωτος ἔσται
καὶ ἀσθενής. ἡ δὲ Δηιάνειρα ἀκούουσα οὐ παρέργως τοῖς λόγοις
προσεῖχεν, ἀλλὰ ἐνεθυμεῖτο ὡς ὀρθῶς λέγοι ὁ Κένταυρος, ὥσπερ
εἰκὸς ἦν βουλομένην τὸν ἄνδρα ὑφ' ἑαυτῇ ἔχειν. ὁ δὲ Ἡρακλῆς
ὑπονοήσας μηδὲν ὑγιὲς τὸν Κένταυρον λέγειν ἐκ τοῦ διαλέγεσθαι
πρὸς τὴν Δηιάνειραν ἐπιμελῶς καὶ ὅτι ἐκείνη προσεῖχεν αὐτῷ,
οὕτως δὴ ἐτόξευσεν αὐτόν. ὁ δὲ ἀποθνήσκων οὐδὲν ἧττον ἐκέλευσε 6
τὴν Δηιάνειραν ἀναμνησθῆναι ὧν εἶπε καὶ ποιεῖν ὡς αὐτὸς παρῄ-

---

2 δοκῇ U λέγω τὸ νῦν libri, τὸ νῦν del. Pflugk malim: ⟨τὸ⟩ περὶ 4 δηϊανείρῃ M οὖν γὰρ M 5 ἢ σοι UB 7 αὐτοῦ M φόλος M (a corr. φόλης) 8 τοιούτων U m. pr. 10 ἂν προλογιζώμεθα M ἂν εἰ λογιζώμεθα BU m. pr. (a corr. λογιζόμεθα), ἄνπερ Emp. 12 λέγεις M 13 αὐτὴν τοῦτον τὸν τρόπον φασὶν M τὸν αὐτοῦ τρόπον οὐ φασὶ UB, οὐχ ὃν φασι Reiskius 14 βιαζόμενον B 15 κρατήσῃ UB 18 σὺ πείσῃς M οὐ πείσῃς U πείσῃς (om. οὐ) B 19 ἐπανιέναι malit Emp. 21 τὸν add. Emp. 22 διελέγετο Emp., διηγεῖτο libri 25 ἀκούσασα UB 27 καὶ βουλομένη libri, corr. Emp.; ⟨ἐρῶσα⟩ καὶ βουλομένη Gasda 30 οὕτω B

νεσεν. ὕστερον δὲ ἡ Δηιάνειρα μεμνημένη τῶν λόγων τοῦ Κενταύρου
καὶ ἅμα τοῦ Ἡρακλέους οὐδὲν ἀνιέντος, ἀλλὰ καὶ μακροτέραν ἀπο-
δημίαν ἀποδημήσαντος, τὴν τελευταίαν ὅτε ἐξεῖλε τὴν Οἰχαλίαν,
καὶ λεγομένου δὴ ὡς ἐρασθείη τῆς Ἰόλης, ἡγησαμένη βέλτιον εἶναι
7 *ἃ παρήνεσεν ἀνύεσθαι, ἐπιτίθεται αὐτῷ καί, οἷον δὴ πέφυκε τὸ*
τῶν γυναικῶν αἱμύλον καὶ πανοῦργον, οὐ πρότερον ἀνῆκε πρὶν ἢ
ἔπεισεν αὐτὸν τὰ μὲν παραμυθουμένη καὶ φάσκουσα ἐκείνου κή-
δεσθαι ὅπως μὴ κακοπαθῇ γυμνὸς τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους (580 M) (311 B II)
ὁμοίως ὑπομένων ἐν τῷ δέρματι τοῦ λέοντος, τὸ μὲν δέρμα ἀπο-
θέσθαι, στολὴν δὲ ἀναλαβεῖν ὁμοίαν τοῖς ἄλλοις. καὶ τοῦτο δὴ
8 *ἦν ὁ λεγόμενος τῆς Δηιανείρας χιτών, ὃν ἐνέδυ ὁ Ἡρακλῆς. ἅμα*
δὲ τῇ στολῇ καὶ τὴν ἄλλην δίαιταν ἐποίησεν αὐτὸν μεταβαλεῖν,
ἐπί τε στρωμάτων καθεύδοντα καὶ μὴ θυραυλοῦντα τὰ πολλά,
ὥσπερ εἰώθει πρότερον, μηδὲ αὐτουργοῦντα μηδὲ τροφῇ ὁμοίᾳ
χρώμενον, ἀλλὰ σίτῳ τε ἐκπεπονημένῳ καὶ ὄψῳ καὶ οἴνῳ ἡδεῖ καὶ
ὅσα δὴ τούτοις ἑπόμενά ἐστιν. ἐκ δὲ τῆς μεταβολῆς ταύτης, ὥσπερ
ἦν οἶμαι ἀναγκαῖον, εἰς ἀσθένειαν καὶ μαλακίαν ἐμπεσὼν τοῦ σώ-
ματος καὶ ἡγησάμενος μηκέτ' εἶναι ῥᾴδιον ἁψάμενον τρυφῆς ἀπο-
θέσθαι αὐτήν, οὕτως δὴ ἐνέπρησεν αὑτόν, ἅμα μὲν κρεῖττον οἰό-
μενος ἀπηλλάχθαι τοῦ τοιούτου βίου, ἅμα δὲ δυσχεραίνων, ὅτι
ἠνέσχετο τρυφῆς ἅψασθαι. ἔχεις δὴ τὸν παρ' ἐμοῦ λόγον, ὁποῖον
9 *ἐγὼ ἠδυνάμην ὑπὲρ τοῦ μύθου εἰπεῖν. — Καὶ μὰ τὸν Δία οὐδα-*
μῶς φαῦλος οὐδὲ ἀπίθανος δοκεῖ μοι εἶναι. καὶ οὐκ οἶδα ὅπως
δοκεῖ μοι προσεοικέναι τὸ τῶν φιλοσόφων ἐνίων περὶ τοὺς λόγους
ἀμηχανίῃ τῷ τῶν κοροπλάθων. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τύπον τινὰ παρέ-
χοντες, ὁποῖον ἂν πηλὸν εἰς τοῦτον ἐμβάλωσιν, ὅμοιον τῷ τύπῳ (312 B II)
τὸ εἶδος ἀποτελοῦσιν· καὶ τῶν φιλοσόφων ἤδη τινὲς τοιοῦτοι γεγό-
νασιν, ὥστε ὁποῖον ἂν μῦθον ἢ λόγον λάβωσιν ἕλκοντες καὶ πλάτ-
τοντες κατὰ τὴν αὑτῶν διάνοιαν ὠφέλιμον καὶ φιλοσοφίᾳ πρέ-
10 *ποντα ἀπέδειξαν· οἷον δὴ μάλιστα ἀκούομεν Σωκράτην γενέσθαι.*
ἐκεῖνος γὰρ εἰς ἅπαντας δὴ λόγους καὶ πάσας διατριβὰς καθίει,

---

5 *παρῄνεσαν* B *ἀνίεσθαι* BU m. pr. 7 *τὰ μὲν* aut delendum aut excidit aliquid post *παραμυθουμένη* Reiskius; scil. ⟨*τὰ δὲ*⟩ *καὶ* *ἐκείνου* a corr. U (quid m. pr. dubium) 8 exspecto: *τοῦ θέρους καὶ τοῦ χειμῶνος* 12 *τὴν στολὴν* M 15 *τε καὶ* U (sed *καὶ* del. m. pr.) 17 *οἶμαι ἦν* U (hoc ord.) 18 *ἀψάμενος* UB 19 *αὐτὸν* BM *κρείττω γενόμενος* B 23 *δοκῇ μοι* BU m. pr. 24 substantivum velut *ἔργον*, *ἐπιτήδευμα* sim. requiritur post *λόγους*. *ἔντεχνον* addebat Reiskius 25 *τὸ* pro *τῷ* UB *κηροπλαθῶν* M 27 *ἀποτελοῦσι* U 30 *σωκράτη* libri, corr. apographa 31 *καθίει* Lobeck, *κατήει* libri

καὶ πρὸς ῥήτορας καὶ πρὸς σοφιστὰς καὶ πρὸς γεωμέτρας καὶ μουσικοὺς καὶ παιδοτρίβας καὶ τοὺς ἄλλους δημιουργούς, καὶ ἐν παλαίστραις καὶ ἐν συμποσίοις καὶ ἐν ἀγορᾷ οὐκ ἐκωλύετο ἐξ ἅπαντος τρόπου φιλοσοφεῖν καὶ προτρέπειν ἐπ' ἀρετὴν τοὺς συνόντας, οὐκ ἰδίαν εἰσφέρων ὑπόθεσιν οὐδὲ πρόβλημα ἐσκεμμένον, ἀλλ' ἀεὶ τῇ παρούσῃ χρώμενος καὶ ταύτην προσάγων πρὸς φιλοσοφίαν.

(581 M)

(44) ΧΡΥΣΗΙΣ.

Δ. Ἐπεὶ τυγχάνεις οὐ φαύλως ἐπαινοῦσα Ὅμηρον οὐδὲ ὥσπερ 1
οἱ πολλοὶ πιστεύουσα τῇ δόξῃ προσποιῇ θαυμάζειν· ὃ δὲ δεινό-
τατός ἐστιν, ᾔσθησαι τοῦ ποιητοῦ, τὴν περὶ τὰ πάθη τῶν ἀν-
θρώπων ἐμπειρίαν· τἄλλα μὲν ἐάσωμεν, εἰ ἐθέλεις, τὰ νῦν, τὰ
τῶν βασιλέων καὶ στρατηγῶν, περὶ δὲ μιᾶς γυναικὸς σκεψώμεθα
τῶν αἰχμαλώτων, ὁποίαν τινὰ πεποίηκε τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως,
(318 R II) ἧς εὐθὺς ἐμνήσθη κατ' ἀρχὰς τῆς ποιήσεως. ὁ μὲν γὰρ Ἀγαμέμ-
νων οὐ μόνον τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον ἐπαινεῖν ἔοικε τῆς
παιδίσκης. λέγει γὰρ ὡς οὐδὲν εἴη τὰς φρένας χείρων τῆς αὐτοῦ
γυναικός· δῆλον δὲ ὡς ἐκείνην οἰόμενος νοῦν ἔχειν. — Τί δέ; οὐκ 2
ἄλλως τοῦτο εἴρηκε διὰ τὸν ἔρωτα ἀπατώμενος; — *Δ.* Ἰδεῖν ἄξιον·
καίτοι χαλεπώτατον πείθειν τοὺς ἐρῶντας. καὶ γὰρ ὑπονοοῦσιν
οἱ πολλοὶ καὶ ὀργίζονται ῥᾳδίως, καὶ οὐδέποτέ φασιν ἀγαπᾶσθαι
κατ' ἀξίαν ὑπὸ τῶν ἐρωμένων, ἄλλως τε ὅταν ὦσι κρείττους τοσοῦ-
τον καὶ συνόντες μετ' ἐξουσίας. — Ταῦτα δέ φημι συμβαίνειν
τοῖς φαύλοις ἐρασταῖς. — *Δ.* Εἴτε οὖν σπουδαῖος ἦν ὁ Ἀγαμέμ-
νων, ὀρθῶς ἐγίγνωσκε περὶ αὐτῆς, εἴτε τοῖς πολλοῖς ὅμοιος, οὐ
ῥᾴδιον φαύλην οὖσαν ἀρέσαι τὸν τοιοῦτον, ὥστε ἀγαθὴν ὑπολα-
βεῖν. φέρε δὴ καὶ τἄλλα ἴδωμεν. — Καὶ τίνα ἄλλην ἀπόδειξιν 3
ἔχεις παρά γε Ὁμήρῳ τοῦ τρόπου τῆς γυναικός; οὐδὲν γοῦν πε-
ποίηκεν αὐτὴν πράττουσαν ἢ λέγουσαν, ἀλλὰ σιγῇ τῷ πατρὶ διδο-

---

3 οὐκ ἐξ M 6 χρωμένου BU m. pr. ταύτῃ M 9 ὁ δὲ UB 10 ᾐσθῆσθαι UB 11 θέλεις M 15 τὸν om. M 16 Cf. Hom. Il. I, 115 17 τί δέ; Wil., εἰ δὲ libri 18 ἰδεῖν ἄξιον Dioni reddidit Wil. 24 ἐγίνωσκε B 25 τοῦ τοιούτου U m. pr. (τῷ τοιούτῳ a corr.) 27 οὐδὲν οὖν B

μένην. — Δ. Τί γάρ; ἐκ τῶν γενομένων περὶ αὐτὴν οὐκ ἄν τις
συμβάλοι τὴν διάνοιαν μὴ πάνυ ἁπλῶς μηδὲ εὐήθως σκοπῶν; —
Ἴσως. — Πότε⟨ρον οὖν⟩ οἰώμεθα τὸν Χρύσην ἀκούσης τῆς θυγα-
τρὸς εἰς τὸ στρατόπεδον ἐλθεῖν μετὰ λύτρων ἅμα τὰ στέμματα
κομίζοντα τοῦ θεοῦ καὶ τὸ πλῆθος ἱκετεύειν καὶ τοὺς βασιλέας
ἀφιέναι αὐτήν, ἢ τοὐναντίον ἐκείνης δεομένης τοῦ πατρός, εἴ τι (582 M)
4 δύναιτο, βοηθεῖν; εἰ γὰρ ἔστεργε τοῖς παροῦσιν ἡ Χρυσηὶς καὶ τῷ
Ἀγαμέμνονι συνεῖναι ἠβούλετο, οὐδέποτ' ἂν εἵλετο Χρύσης ἅμα τὴν
θυγατέρα λυπῶν τῷ βασιλεῖ ἀπεχθάνεσθαι, οὐκ ἀγνοῶν ὅπως εἶχε (314 R II)
πρὸς αὐτήν. τὸ γὰρ συνεῖναι τῷ βασιλεῖ τὴν Χρυσηίδα στεργο-
μένην οὐχ ἧττον τῷ Χρύσῃ συνέφερεν. καὶ γὰρ ἡ χώρα καὶ τὸ
ἱερὸν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῖς Ἀχαιοῖς ἐγεγόνει, κἀκεῖνος ἦν αὐτῶν
5 κύριος. ἔτι δὲ πῶς παραχρῆμα μὲν ἁλούσης οὔτε ἦλθεν οὔτε ἐμέ-
μνητο περὶ λύτρων, ὅτε εἰκὸς ἦν χαλεπώτερον φέρειν, χρόνῳ δὲ
ὕστερον τῆς μὲν λύπης ἐλάττονος γεγενημένης, συνηθείας δὲ πρὸς
τὸν Ἀγαμέμνονα πλείονος; δεκάτῳ γὰρ ἔτει τῆς πολιορκίας ταῦτα
συμβῆναί φησιν ὁ ποιητής, τὰ περὶ τὴν ἄφιξιν τοῦ ἱερέως καὶ τὴν
κομιδὴν τῶν λύτρων. τὰς δὲ περιοίκους πόλεις καὶ τὰς ἐλάττονας
εἰκὸς ἦν εὐθὺς ἁλῶναι κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου, ὧν ὑπῆρχεν ἡ
Χρῦσα καὶ τὸ ἱερόν. — Οὐκοῦν ὁ λόγος οὗτος πολλὴν ἀτοπίαν
ἐπιδείκνυσι τῆς Χρυσηίδος, τὸ πρότερον μὲν αἰχμάλωτον οὖσαν
ἀνέχεσθαι, προσφάτως στερομένην τοῦ πατρὸς καὶ τῆς πατρίδος,
6 διελθόντων δὲ ⟨δέκα⟩ ἐτῶν χαλεπῶς φέρειν. — Δ. Εἴ γε καὶ τὰ
ἄλλα ἀκούσειας· οὐδὲ γὰρ τὸν τυχόντα ἐραστὴν ἅπαξ γενόμενον
ἡδὺ ἀπολιπεῖν ταῖς ἐλευθέραις, μή τι γε τὸν ἐνδοξότατον καὶ
πλουσιώτατον, βασιλέα μὲν τῶν Ἑλλήνων ξυμπάντων, μεγί-
στην δὲ ἔχοντα δύναμιν ἐν τοῖς τότε ἀνθρώποις, κύριον δὲ οὐ
μόνον ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς πατρίδος, ἐλπίζοντα
δὲ κρατήσειν ὀλίγου χρόνου καὶ τῆς Ἀσίας (τὸ γὰρ Ἴλιον φαύλως
εἶχεν ἐκ πολλοῦ, καὶ μόλις διεφύλαττον αὐτὴν τὴν πόλιν, ἐπεξῄει
δὲ οὐδεὶς εἰς μάχην), καὶ ταῦτα οὐ παρέργως ἔχοντος ⟨πρὸς⟩ αὐτὴν
τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ καὶ φανερῶς ὁμολογοῦντος προτιμᾶν τῆς αὐτοῦ (315 R II)
γυναικός. τοσαῦτα ἀποπτύουσαν καὶ τηλικαῦτα ἀγαθά, καὶ τὸ μέ- (583 M)

---

1 γινομένων B 3 ποτὲ οἰόμεθα (nulla interpunctione ante ποτὲ posita) libri, πότερον οἰώμεθα Reiske, πότερον οὖν Selden. 6 ἔτι pro εἴ τι M 8 εἵλετο M ᾕδετο UB 9 malim: ἀγνοῶν γε 11 συνέφερεν (ν eras.) U 16 ἔτι M 21 ἐπιδείκνυσιν (ν fin. deletum) U καὶ τῆς UB τῷ πρότερον BU m. sec. μὴ pro μὲν M 23 δέκα add. Reiske 25 ταῖς ἐλευθερίαις U 31 πρὸς add. Reiske 33 ἀποπτύουσαν M (corr. ἀπολύουσαν, mrg. vulg.) ἀπολείπουσαν UB

γιστον ἐραστὴν οὐ μόνον βασιλέα μέγαν καὶ ἀνδρεῖον ἐν ὀλίγοις,
ἀλλὰ καὶ νέον καὶ καλόν, ὥς φησιν Ὅμηρος τῷ Διὶ προσεικάζων
αὐτόν, ἔπειτα εἰς ἑαλωκυῖαν ἀφικέσθαι τὴν πατρίδα καὶ συνοικεῖν
ἑνὶ τῶν δούλων τῶν Ἀγαμέμνονος, εἴ γε ἔμελλε γαμεῖσθαι τῶν
ἐγχωρίων τινί, πῶς οὐκ ἄτοπον; τὸ γὰρ αἰχμάλωτον εἶναι καὶ διὰ 7
τοῦτο μὴ στέργειν τὸν λαβόντα οὐχ ἱκανόν. ἡ γοῦν Βρισηὶς ἀγαπᾶν
ἔοικε τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ταῦτα ὃν φησιν ἀποκτεῖναι τὸν ἄνδρα αὐτῆς
καὶ τοὺς ἀδελφούς. τῷ δὲ Ἀγαμέμνονι τοιοῦτον οὐδὲν ἐπέπρακτο
περὶ τὴν Χρυσηίδα. — Καλῶς. οὐκοῦν ἐκ τῶν λόγων τούτων οὐκ
ἐβουλήθη Χρυσηὶς ἀποπεμφθῆναι παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ
Χρύσης ταῦτα ἔπραττε καθ' αὑτόν· ἢ εἴπερ ἐβούλετο, ἀφρονεστέρα
ἂν εἴη, καὶ τὸν λόγον ἐναντίον εἶπας ἢ ὑπέσχου. — Δ. Ἀλλ' οὖν 8
μηδὲ δίκην δικάσῃς, φασί, πρὶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. λέγεις δὴ
σοφὸν ὄντα τὸν Ὅμηρον; — Ἴσως. — Δ. Οὐκοῦν τὰ μὲν αὐτὸν
λέγειν [οἷον], τὰ δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσι καταλιπεῖν αἰσθάνεσθαι.
τοῦτο δὲ οὐ τῶν πάνυ ἀδήλων ἐστίν. ἡ γὰρ Χρυσηὶς κατ' ἀρχὰς
(316 R II) μέν, ὡς ἔοικεν, ἠγάπα μένειν παρὰ τῷ Ἀγαμέμνονι δι' ἃς εἶπον
αἰτίας καὶ τοῖς θεοῖς ᾔδει χάριν, ὅτι μηδενὶ δοθείη τῶν ἀδοξοτέ-
ρων, ἀλλὰ τῷ πάντων βασιλεῖ, κἀκεῖνος οὐκ ἀμελῶς ἔχοι πρὸς
αὐτήν· ὥστε οὐκ ἔπραττε περὶ λύτρων. ἐπεὶ δὲ ἤκουε τὰ περὶ 9
τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁποῖα ἦν, ὡς χαλεπά, καὶ τὴν
ὠμότητα τῆς Κλυταιμνήστρας καὶ τὸ θράσος, ἐνταῦθα ἐφοβεῖτο
τὴν εἰς τὸ Ἄργος ἄφιξιν. καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον παρέμενε
στέργουσα ἴσως τὸν Ἀγαμέμνονα· ὅτε δὲ ἦν πρὸς τέλει ὁ πόλεμος
καὶ διέρρει λόγος ὡς οὐκέτι δυνήσονται πλείω χρόνον ἀντέχειν οἱ
Τρῶες, οὐ περιέμεινε τοῦ Ἰλίου τὴν ἅλωσιν. ᾔδει γὰρ ὡς τὸ
πολὺ τοὺς νικῶντας ὑπερηφάνους γιγνομένους καὶ τὴν δεισιδαι-
(584 M) μονίαν τότε μᾶλλον ἰσχύουσαν τὴν περὶ τὸν θεόν, ὅταν πολεμῶσιν
οἱ ἄνθρωποι. διὰ ταῦτα ἐκάλει τότε τὸν πατέρα καὶ δεῖσθαι τῶν 10
Ἀχαιῶν ἐκέλευεν· ἐπυνθάνετο γάρ, ὡς ἔοικεν, ὅτι ἐγυναικοκρα-
τοῦντο οἱ Ἀτρεῖδαι καὶ μεῖζον ἐφρόνουν τῶν ἀνδρῶν τούτων αἱ

---

1 ἐν λόγοις B 3 ἑαλωκῖαν U 4 τοῦ pro τῶν (ante Ἀγαμ.) B 7 ὃν φησιν etc. cf. Il. XIX 295 10 ἀλλ' ἃ B 11 κατ' αὐτὸν libri, corr. apographa (ut T) ἀφρονέστερα B 12 ἀλλ' οὖν om. M m. pr. 13 διδάσκῃς M m. pr. 15 οἷον om. M οἷον λέγειν (hoc ord.) T καταλειπεῖν M 16 οὐ λόγων πάνυ libri, corr. Pflugkius 17 ἠγάπα τῷ (om. μένειν παρὰ) UT ἠγάπα παρὰ τῷ B 22 ὁμοιότητα U m. pr. 23 μὲν om. U 25 δυνήσωνται B 26 τῆς Ἰλίου UB 27 γενομένους libri, corr. Dind. 28 scribendum: τὴν περὶ τῶν θεῶν; nam haec generaliter dicta sunt, non de Apolline; idem iam Pflugkius vidit 30 ἐκέλευσεν B γυναικοκρατοῦντο UM

γυναῖκες, οὐκ ἐπὶ κάλλει μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν αὐταῖς νομι-
ζουσαι προσήκειν μᾶλλον. τοὺς μὲν γὰρ Πελοπίδας τε εἶναι καὶ
ἐπήλυδας τῆς Ἑλλάδος, αὗται δὲ Ἀχαιίδες, Τυνδάρεω θυγατέρες
καὶ Λήδας. ὁ δὲ Τυνδάρεως ἔνδοξος ἦν καὶ βασιλεὺς τῆς Σπάρ-
της, ὥστε καὶ τὴν Ἑλένην διὰ τοῦτο ἐμνήστευσαν οἱ ἄριστοι τῶν
11 Ἑλλήνων καὶ βοηθήσειν ὤμοσαν. πρὸς δὲ τούτοις ἀδελφαὶ Κάστο-
ρος καὶ Πολυδεύκους ἦσαν, οἳ Διὸς παῖδες ἐνομίσθησαν καὶ θεοὶ
μέχρι νῦν πᾶσι δοκοῦσι διὰ τὴν δύναμιν ἣν τότε ἔσχον. τῶν μὲν
γὰρ ἐν Πελοποννήσῳ προεῖχον· τῶν δὲ ἔξω Πελοποννήσου μεγίστη
δύναμις ἦν ἡ περὶ τὰς Ἀθήνας, καὶ ταύτην καθεῖλον ἐπιστρατεύ-
σαντες Θησέως βασιλεύοντος. ἔτι δὲ ἀνεψιὸς ἐγεγόνει αὐτοῖς Με- (317 R II
λέαγρος ὁ τῶν Ἑλλήνων ἄριστος. ταῦτα μὲν οὖν ⟨ἴσως⟩ οὐκ ἠπί-
στατο ἡ Χρυσηίς, τὸ δὲ φρόνημα ἤκουε τῶν γυναικῶν καὶ τὴν
Ἑλένην ἐπεγίγνωσκεν, ὅσον ὑπερεῖχε τοῦ ἀνδρός· ὥστε ἐπειδὴ τὰ
περὶ τὴν Ἀσίαν μεγάλα ἤκουε διά τε χώρας ἀρετὴν καὶ πλῆθος
ἀνθρώπων καὶ χρημάτων, κατεφρόνησεν οὐ τοῦ Μενελάου μόνον,
ἀλλὰ τοῦ τε Ἀγαμέμνονος καὶ ξυμπάσης τῆς Ἑλλάδος, καὶ ταῦτα
12 εἵλετο ἀντ᾽ ἐκείνων. ὁ μὲν οὖν Μενέλαος καὶ πρότερον ὑπεῖκε
περὶ πάντων τῇ Ἑλένῃ καὶ ὕστερον εἰληφὼς αἰχμάλωτον ὅμως
ἐθεράπευεν· ὁ δὲ Ἀγαμέμνων διὰ τὴν ἀρχὴν ἐπαιρόμενος τὴν Κλυ-
ταιμνήστραν ἠτίμασεν, ὥστε δῆλον ἦν ὅτι οὐκ ἀνέξοιντο ἀλλήλων,
ἀλλ᾽ ἔσοιτο τοιαῦτα σχεδὸν ὁποῖα συνέπεσεν. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνα
ἥδετο λέγοντος τοῦ Ἀγαμέμνονος ἡ Χρυσηίς, καὶ ταῦτα φανερῶς
ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀχαιῶν, ὅτι προτιμᾷ τῆς γυναικὸς αὐτὴν καὶ οὐδὲν
13 ἡγοῖτο χείρονα· φθόνον γὰρ καὶ ζηλοτυπίαν ᾔδει φέροντα. καὶ
νὴ Δία τὸν τρόπον ἑώρα τοῦ Ἀγαμέμνονος ὅτι οὐ βέβαιος ἀλλὰ (686 M)
ὑπερήφανος εἴη καὶ ὑβριστής, καὶ τί ποιήσει πρὸς αὐτὴν αἰχμά-
λωτον οὖσαν ἐλογίζετο παυσάμενος τῆς ἐπιθυμίας, ὅπου γε τῆς
ἑαυτοῦ γυναικός, βασιλίδος τε οὔσης καὶ παῖδας ἐξ αὐτῆς πεποιη-
μένος, οὕτως ὀλιγώρως ἐμνημόνευεν. αἱ μὲν γὰρ ἀνόητοι χαί-
ρουσιν ἐπὶ τοῖς ἐρασταῖς, ὅταν φαίνωνται τὰς ἄλλας ἀτιμάζοντες·
αἱ δὲ νοῦν ἔχουσαι τὴν φύσιν ὁρῶσι τοῦ ταῦτα ποιοῦντος ἢ λέ- (318 R II
14 γοντος. ἅμα δὲ καὶ πρὸς αὑτὴν ᾐσθάνετο αὐτὸν ὑβριστικῶς ἔχειν,

1 αὐταῖς U 3 ἐπίλυδας U m. pr. αὗται UM θυγατέρας M
10 καθεῖλαν BM 12 ἴσως add. Emp. dubitans e cod. S (qui οὖν om.)
14 ἐπεγίνωσκεν U scribendum: ὑπερεῖδε, ut ostendunt quae secuntur
16 κατεφρόνησε U m. pr. (ν add. corr.) 18 ὑπῆκε M 21 immo: ἠτίμαζεν
25 ἡγεῖτο B ἠιδη U m. pr. 27 αὐτὴν U 31 φαίνονται BMU m. pr.,
corr. Emp. 32 ὑφορῶσι Geelius 33 αὐτὴν libri, αὑτὴν Emp. e cod. S
malim: ἔχοντα

*καὶ ταῦτα ὅτε μάλιστα ἤρα. τὸ γὰρ οὕτως ἀπελάσαι τὸν [Χρύσην]
πατέρα τῆς ἐρωμένης καὶ μὴ φείσασθαι δι' αὐτὴν καὶ οὐχ ὅπως
παραμυθήσασθαι τὸν πρεσβύτην εἰπόντα ὡς οὐδὲν αὐτοῦ τῇ θυ-
γατρὶ δεινὸν εἴη, τοὐναντίον δὲ μὴ μόνον ἐκείνῳ ἀπειλεῖν, ἀλλὰ
καὶ τὴν Χρυσηίδα ἀτιμάζειν λέγοντα,*

τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ, τηλόθι πάτρης,
ἱστὸν ἐποιχομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν,

*πόσης τινὸς ὑπερηφανίας; τί γὰρ ἂν ὕστερον ἐποίησεν, ὅτε ἐρῶν
οὕτως ὑπὲρ αὐτῆς διαλέγεται; ταῦτα οὖν φυλάξασθαι καὶ προϊδεῖν
οὐδαμῶς φαύλης γυναικός. ἐδήλωσε δὲ οἶμαι τὰ περὶ τὴν Κασσάν-* 15
*δραν γενόμενα ἐν τῷ Ἄργει καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα αὐτόν, ὅτι νοῦν
εἶχεν ἡ Χρυσηὶς ῥυσαμένη τῶν κακῶν τούτων ἑαυτήν. οὐκοῦν τὸ
μήτε ἔρωτι μήτε βασιλείᾳ μήτε τοῖς δοκοῦσιν ἐνδόξοις καὶ ἀγα-
θοῖς νέαν οὖσαν ⟨ἐπαίρεσθαι⟩ μηδ' εἰς πράγματα σφαλερὰ καὶ
τεταραγμένην οἰκίαν καὶ εἰς φθόνον καὶ ζηλοτυπίαν αὑτὴν προέσθαι
γυναικὸς σώφρονος καὶ τῷ ὄντι ἀξίας ἱερέως εἶναι θυγατρός, παρὰ
θεῷ τεθραμμένης. — Τί οὖν; ἐκ τούτων σὺ φῂς νοῦν ἔχειν αὐτὴν
ἡγήσασθαι τὸν Ἀγαμέμνονα; — Δ. Οὐδαμῶς· οὐδὲ γὰρ εἰκὸς ἦν* 16
λέγειν αὐτὴν τοιοῦτον οὐδὲν πρὸς ἐκεῖνον· ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἄλλων
(586 M) (319 B II) *συνεῖναι. — Πῶς οὖν οὔ φησι χαίρουσαν αὐτὴν ὁ ποιητὴς ἀπιέναι,
καθάπερ τὴν Βρισηίδα λυπουμένην; — Δ. Ὅτι καὶ τοῦτο σωφρο-
νοῦσα ἔπραττεν, ὅπως μὴ παροξύναι τὸν Ἀγαμέμνονα μηδὲ εἰς
φιλονικίαν ἀγάγοι. δηλοῖ δὲ ὅμως, ὅπου φησὶν αὐτὴν ὑπὸ τοῦ
Ὀδυσσέως τῷ πατρὶ δοθῆναι παρὰ τὸν βωμόν·*

ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει, ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων
παῖδα φίλην.

*οὐ γὰρ ⟨ἂν⟩ οἶμαι λυπουμένην αὐτὴν ὁ πατὴρ ἐδέχετο χαίρων· οὐδ'
ἂν φίλην εἶπε τυχόν, εἰ μὴ σφόδρα ἠγάπα τοῖς γεγονόσι τὸν πα-
τέρα. — Εἶεν· ἀλλὰ τί μᾶλλον ἡ Χρυσηὶς ταῦτα ἐλογίζετο ἃ σὺ λέγεις* 17
ἢ ⟨ὁ⟩ Χρύσης καθ' αὑτόν; Δ. Ὅτι τὰ περὶ τὴν Κλυταιμνήστραν εἰκὸς ἦν

---

1 *οὕτως καὶ* M *Χρύσην* seclusi, alioqui *τὸν πατέρα* vel *πατέρα ὄντα* scribendum esset 2 *φίσασθαι* M 5 *ἀτιμάζην* U m. pr. 6 Hom. Il. I 29 sq. 7 *πάτρη* (at in rasura) M *πάτρης* (*η* a corr.) U 8 *εἰστὸν* M 9 *πάσης τινός* U m. pr. (*πόσης ἐστὶν* om. *τινὸς* corrector) 11 *κασάνδραν* M 15 *ἐπαίρεσθαι* add. Reiske 16 *αὐτὴν* BM 21 *συνεῖναι* M *συνιοῦσαν* UB *πῶς οὖν οὔ φησι χαίρουσαν* M *πῶς οὖν φησι μὴ χαίρουσαν* UB 24 *φιλονικίαν* M *φιλονεικίαν* UB 26 *δὲ δέξατο* B Cf. Il. I 446 sq. 28 *ἂν* add. Jacobs 29 *τυχὼν* B *ἐπὶ* ante *τοῖς* add. editores 30 *ἀλλὰ τί* Emp. *ἀλλ' εἰ* UB, M (at *εἰ* in rasura) *ἀλλ' οἴει* Pflugk 31 *ἢ ⟨ὁ⟩ Χρύσης* Wil., *ἡ Χρύσης* M, om. UB *αὑτὸν* M *αὐτὴν* UB *Ὅτι — ἐπείθετο* Dioni tribuit Wil. *οἰκὸς* M *ἦν* Wil., *εἶναι* libri

μᾶλλον ἐκείνην πολυπραγμονεῖν· ⌊εἰ δὲ⌋ καὶ λογιζομένου τοῦ πατρὸς ταῦτα συνεχώρει καὶ ἐπείθετο, οὐδὲ τοῦτο φαῦλον. αἱ γοῦν πολλαὶ καὶ ἀνόητοι τοὺς ἐραστὰς μᾶλλον ἀγαπῶσιν ἢ τοὺς γονέας. — Διὰ τί οὖν, εἴπερ ἦν φρόνιμος, οὐκ ἐκώλυε τὸν Χρύσην ἐν τῷ (330 R II φανερῷ δεῖσθαι τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἵνα ἧττον ἐχαλέπαινεν; —
15 Δ. Ὅτι ᾔδει τοὺς ἐρῶντας ἰδίᾳ μὲν πάντα βουλομένους χαρίζεσθαι τῷ ἔρωτι, τὸν δὲ ὄχλον αἰδουμένους ἐνίοτε, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα ἕξειν τινὰ ἡγεῖτο πρὸς τὸ πλῆθος δύναμιν, ὥσπερ ⟨καὶ⟩ ἐγένετο. — Ἀλλὰ ἐκεῖνο ἐνθυμοῦμαι πῶς συνέτυχε τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τότε τῆς τοῦ ἱερέως θυγατρὸς καὶ ὕστερον ἐρασθῆναι τῆς Κασσάνδρας, θεοφορήτου καὶ ἱερᾶς κόρης; — Δ. Ὅτι καὶ τοῦτο σημεῖον ὑπερηφανίας καὶ τρυφῆς, τὸ μᾶλλον ἐπιθυμεῖν τῶν παρανόμων καὶ σπανίων ἢ τῶν ἑτοίμων. — Οὐκ ἀντιλέγω τὸ μὴ οὐ φρόνιμον εἶναι τὴν Χρυσηίδα, εἰ ταῦτα οὕτω γέγονε. — Δ. Σὺ δὲ πότερον ἀκούειν θέλοις ἂν ὡς γέγονεν ὄντως ἢ ὅπως καλῶς εἶχε γενέσθαι;

---

(45) ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ (687 M) (321 R II)

1 *Καὶ μὴν εἴ τις ἑνὸς ἀνδρὸς οὐχ οἷός τε ἄρχειν ἐστί, καὶ τούτου σφόδρα ἐγγὺς ὄντος, ᾧ δὴ ξύνεστιν, οὐδὲ αὖ μίαν ψυχὴν κατευθύνειν τὴν αὑτοῦ, πῶς ἂν δύναιτο βασιλεύειν μυριάδων ἀναριθμήτων πανταχοῦ διεσπαρμένων, ὥσπερ σύ [λέγεις], καὶ πολλῶν γε οἰκούντων ἐπὶ πέρασι γῆς, ὧν οὐδὲ ἑώρακε τοὺς πλείστους οὐδ' ἂν ἴδοι ποτὲ οὐδὲ τῆς φωνῆς ξυνήσει; ὅμοιον γὰρ ὥσπερ εἴ τις λέγοι τὸν οὕτως ἀδύνατον τὴν ὄψιν ὡς μηδὲ τὰ ἐν ποσὶν ὁρᾶν, ἀλλὰ προσδεόμενον χειραγωγοῦ, τοῦτον ἐφικνεῖσθαι βλέποντα μέχρι τῶν πλεῖστον ἀπεχόντων, ὥσπερ οἱ πόρρωθεν ὁρῶντες ἐκ τοῦ πελάγους τά τε ὄρη καὶ τὰς νήσους, ἢ τὸν οὐ δυνάμενον φθέγγεσθαι τοῖς παρεστῶσιν ἱκανὸν ὅλοις δήμοις καὶ στρατοπέδοις*

---

1 *εἰ δὲ* add. Wil. 7 *αἰδούμενος* M 8 *ἕξειν* scripsi, *ἔχειν* libri *καὶ* add. Emp. 13 *ἑτοίμον* U m. pr. 14 *οὕτως* U 15 *πρότερον* M m. pr. U *γέγονε πάντως* libri, corr. Emp. 17 *ὅστις* pro *εἴ τις* M 18 *ᾧ δὴ ξύνεστιν* non intellego quid sibi velit; fortasse: *ᾧ δὴ ⟨ἀεὶ⟩ ξύνεστιν* 19 *αὐτοῦ* H 20 *λέγεις* seclusit Emp. *γε* om. PH 21 *ὁ :: κόντων* U m. pr. 22 *ξυνήσοι* P, dein *ὡς ὅμοιον* 23 *τὸ* pro *τὰ* PH 24 *ἀφικνεῖσθαι* HPU (mrg. vulg.)

εἰς ἐπήκοον φθέγγεσθαι. καὶ γὰρ οὖν ἔχει τι παραπλήσιον ὁ νοῦς 2
τῇ ὄψει· ὡς ἐκείνη διεφθαρμένη μὲν οὐδὲν οὐδὲ τῶν πλησιαίτατα
ὁρᾷ, ὑγιὴς δὲ οὖσα μέχρις οὐρανοῦ τε καὶ ἀστέρων ἐξικνεῖται·
ταὐτὸ δὴ τοῦτο ἡ μὲν τοῦ φρονίμου διάνοια καὶ πάντας ἀνθρώπους
ἱκανὴ γίγνεται διοικεῖν, ἡ δὲ τοῦ ἄφρονος οὐδὲ ἓν σῶμα τὸ ἐκείνου
δύναται φυλάττειν οὐδὲ ἕνα οἶκον.

οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν ἐν ταῖς δυναστείαις, ὅτι μὲν ἔξεστιν
αὐτοῖς πάντα λαμβάνειν, πάντων ἐπιθυμοῦσιν. ὅτι δὲ ἐπ' αὐτοῖς
ἐστι τὸ δίκαιον, διὰ τοῦτό εἰσιν ἄδικοι· ὅτι δὲ οὐ φοβοῦνται τοὺς
νόμους, οὐδὲ εἶναι νομίζουσιν· ὅτι δὲ οὐκ ἀναγκάζονται πονεῖν, οὐδέ-
ποτε παύονται τρυφῶντες· ὅτι δὲ οὐδεὶς ἀμύνεται κακῶς πάσχων,
οὐδέποτε παύονται ποιοῦντες· ὅτι δὲ οὐδεμιᾶς σπανίζουσιν ἡδονῆς,
(822 R II) οὐδέποτε ἐμπίμπλανται ἡδόμενοι· ὅτι δὲ οὐδεὶς ψέγει ἐκ τοῦ
φανεροῦ, οὐδὲν ἀπολείπουσι τῶν οὐδὲ καλῶς λεγομένων· ὅτι δὲ
(588 M) οὐδεὶς αὐτοὺς βούλεται λυπεῖν, διὰ τοῦτο πᾶσι χαλεπαίνουσιν· ὅτι
δὲ ὀργισθεῖσιν ἔξεστι πάντα ποιεῖν, διὰ τοῦτο συνεχῶς ὀργίζονται.
ὁ δὲ ἀγαθὸς ἄρχων, ὥσπερ σύ, τἀναντία ἐπιτηδεύει· οὐδενὸς μὲν 3
ἐπιθυμεῖ διὰ τὸ πάντα οἴεσθαι ἔχειν, φείδεται δὲ τῶν ἡδονῶν
διὰ τὸ μηδεμιᾶς ἂν ἀπορῆσαι ὀρεχθείς, δικαιότερος δὲ τῶν ἄλλων
ἐστίν, ἅτε πᾶσι παρέχων τὴν δικαιοσύνην, ἥδεται δὲ τοῖς πόνοις,
ὅτι ἑκὼν πονεῖ, ἀγαπᾷ δὲ τοὺς νόμους, ὅτι οὐ δέδοικε.

καὶ ταῦτα ὀρθῶς ὑπολαμβάνει. τίνι μὲν γὰρ φρονήσεως δεῖ
πλείονος ἢ τῷ περὶ τοσούτων βουλευομένῳ; τίνι δὲ ἀκριβεστέρας
δικαιοσύνης ἢ τῷ μείζονι τῶν νόμων; τίνι δὲ σωφροσύνης ἐγκρα-
τεστέρας ἢ ᾧ πάντα ἔξεστι; τίνι δὲ ἀνδρείας μείζονος ἢ τῷ πάντα
σῴζοντι; καὶ τοίνυν τῷ μὲν ἄλλων ἄρξοντι πολλῶν τοῦτο μὲν δα- 4
πάνης δεῖ παμπόλλης, τοῦτο δὲ στρατοπέδων καὶ πεζικῶν καὶ
ἱππικῶν, ἔτι δὲ τειχῶν καὶ νεῶν καὶ μηχανημάτων, εἰ μέλλει κα-
θέξειν μὲν τοὺς ὑπηκόους, ἀμυνεῖσθαι δὲ τοὺς πολεμίους· ἐὰν δέ
τις ἀφιστῆται τῆς ἀρχῆς, καταστρέψεσθαι. τὸ δὲ αὑτοῦ κρατεῖν
πάντων ἀδαπανώτατον καὶ ἀπραγμονέστατόν ἐστι καὶ ἀκινδυνό-
τατον· οὔτε γὰρ πολυδάπανος οὔτε ἐργώδης οὔτε ἐπισφαλὴς ὁ τοῦ

---

1 εἰς ἐπήκοον UB ὑπήκοον (om. εἰς) MPH ἔχῃ M 2 καὶ ὡς UB ὡς γὰρ PH 3 οὐρανοῦ ex ἀνθρώπου (utrumque compendio) U 5 γίνεται BPH 12 παύεται M 13 ἐμπίπλανται libri, corr. corrector M 14 οὐδὲ καλῶς Emp. οὐ δικαίως PHM μὴ δικαίως UB 17 ἐπιτηδεύῃ H 22 δεῖ φρονήσεως (hoc ord.) P 23 βουλομένῳ M τίνι — 24 νόμων om. PH (suppl. m. sec. in mrg.) 29 ἀμύνεσθαι UBM 30 καταστρέφεσθαι libri, corr. Emp. αὐτοῦ U m. pr. 32 οὔτε M οὐδὲ ceteri (ante γὰρ)

ἐγκρατοῦς ἀνθρώπου βίος· ἀλλ' ὅμως τοιοῦτον ὂν πάντων χαλεπώτατον πέφυκεν.

5 *ἐπεὶ Σαρδανάπαλλος ἐκεῖνος ὁ θρυλούμενος εἶχε μὲν Νῖνον,*
εἶχε δὲ Βαβυλῶνα, τὰς μεγίστας τῶν πρότερον γεγενημένων πόλεων,
ὑπήκουε δὲ αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τὰ νεμόμενα τὴν ἑτέραν ἤπειρον
μέχρι τῶν ἀοικήτων τῆς γῆς λεγομένων· βασιλείας δὲ οὐδὲν ἦν
αὐτῷ προσῆκον, οὐ μᾶλλον ἢ τῶν σηπομένων τινὶ νεκρῶν. βου- (388 R II)
λεύεσθαι μὲν γὰρ ἢ δικάζειν ἢ στρατηγεῖν οὔτε ἐβούλετο οὔτε
6 *ἐδύνατο. ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις ἀποδιδράσκων εἰς τὴν γυναικω-*
νῖτιν καθῆστο ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης ἀναβάδην ὑπὸ ἁλουργέσι
παστοῖς, ὥσπερ ὁ θρηνούμενος ὑπὸ τῶν γυναικῶν Ἄδωνις, ὀξύ-
τερον φθεγγόμενος εὐνούχων, τὸν μὲν τράχηλον ἀποκλίνων, ὑπὸ (589 M)
δὲ ἀργίας καὶ σκιᾶς λευκὸς καὶ τρέμων, τὸ σῶμα πελιδνός, τοὺς
δὲ ὀφθαλμοὺς ἀναστρέφων, ὥσπερ ἐξ ἀγχόνης· ὃν οὐκ ἦν διαγνῶναι
τῶν παλλακῶν. καίτοι χρόνον τινὰ κατέσχεν, ὡς ἐδόκει, τὴν ἀρχὴν
εἰκῇ φερομένην, ὥσπερ ναῦν δίχα κυβερνήτου πολλάκις ἀλωμένην
⟨ὁρῶμεν⟩ μηδενὸς κατέχοντος ἐν τῷ πελάγει κατὰ τύχην, εὐδίας
ἐπεχούσης· ἔπειτα ὀλίγος κλύδων ἐπαρθεὶς καὶ ῥᾳδίως ἓν κῦμα
7 *ἐπέκλυσεν. καὶ δὴ καὶ ἅρμα ἰδεῖν ἔστιν οὐδενὸς ἡνιοχοῦντος ἐν*
ἀγῶνι ῥεμβόμενον, ὃ νίκης μὲν οὐκ ἄν ποτε τύχοι, ταράττει δὲ καὶ
ἀπόλλυσι τὸν ἐγγὺς ὄχλον τῶν θεατῶν.

οὔτε γὰρ ἄφρων βασιλεὺς ἔσται ποτέ, οὐ μᾶλλον ἢ τυφλὸς ἡγεμὼν ὁδοῦ γένοιτ' ἄν, οὔτε ἄδικος, οὐ μᾶλλον ἢ κανὼν σκολιὸς καὶ ἄνισος ἄλλου προσδεόμενος κανόνος, οὔτε δειλός, οὐ μᾶλλον ἢ λέων ἐλάφου λαβὼν ψυχὴν ἢ σίδηρος κηροῦ καὶ μολίβδου μαλακώτερος. τίνι δ' ἰσχυροτέρας ἐγκρατείας προσῆκον ἢ τῷ πλείστων μὲν ἡδονῶν ἐν μέσῳ ζῶντι, πλεῖστα δὲ πράγματα διοικοῦντι, ἐλαχίστην δὲ σχολὴν ἄγοντι, ὑπὲρ μεγίστων δὲ καὶ πλείστων φροντίζοντι;

---

1 *ἀνθρώπου* om. P *τοιοῦτος ὢν* P *χαλεπώτατος* P 3 *θρυλλούμενος* MBP 4 *γεγενημένας* P 6 *τῶν ἀδικημάτων* BMU m. pr. 10 *γυναικονίτην καθίστο* U m. pr. *κλείνης* M *ἀναβάδιν* U m. pr. *ἁλουργίσι* P *ἁλουργεῖσι* M 11 *ἄδονις* U m. pr. 12 *ἀποκλείνων* M *ὑποκλίνων* PH 13 *ἀργίας* (ι a corr.) U fortasse: *ὑπὸ δὲ ἀργίας καὶ σκιᾶς τὸ σῶμα πελιδνὸς καὶ τρέμων.* neque enim et albus color et pallidus memorari potuit 14 *δὲ* om. PH 15 *παλακῶν* H 16 *ὥσπερ νῦν* U m. pr. 17 *ὁρῶμεν* addidi, cf. *ἰδεῖν ἔστιν* l. 19 *εὐδείας* B 19 *ἐπέκλυσε* P 20 *τύχοι* P *τύχη* H *τύχῃ* UBM *πράττει δὲ* (om. *καὶ*) P 21 *θεάτρων* PH 23 *οὐδὲ* pro *ὁδοῦ* P 24 *καὶ* om. PH m. pr. 25 *μολύβδου* B *μολύβου* U 26 *προσῆκεν* libri, corr. Emp. 28 *δὲ μεγίστων* (hoc ord.) PH

(324 B II) (46) ΠΕΡΙ ΤΥΧΗΣ ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Οἱ ἄνθρωποι ἐοίκασι πρὸς τὴν τύχην διακεῖσθαι ὃν τρόπον 1
οἱ πλέοντες πρὸς τοὺς ἀνέμους τοὺς φορούς· ἄσμενοι γὰρ προσ-
καρτεροῦσι τῷ δρόμῳ, [καὶ] οἷς ἂν ὁ ἄνεμος παρῇ, ἐκεῖ τε ἦλθον
ὅπου ἤθελον, οἱ δὲ ἀπολειφθέντες ἐν πελάγει μέσῳ μάτην ὀδύρον-
ται· οὕτως οὖν καὶ τῆς τύχης παρούσης μὲν χαίρειν καὶ ἥδεσθαι
τοὺς ἀνθρώπους, μὴ παρούσης δὲ λύπην ἔχειν καὶ ἀπορίαν. πάντα
γὰρ ἐκ τῆς δαίμονος ταύτης, καὶ γὰρ τὸ ἄπορον εὔπορον [φαίνεται]
καὶ τὸ ἀσθενὲς ἰσχυρὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν καλὸν καὶ ἡ πενία γίγνεται
(590 M) *πλοῦτος. τύχης γοῦν ἐν θαλάττῃ γενομένης εὐπλοεῖ ναῦς καὶ ἐν ἀέρι* 2
φανείσης εὐτυχεῖ γεωργός. καὶ ψυχὴ γέγηθεν ὑπὸ τῆς τύχης αἰωρου-
μένη· εἰ δὲ ἀπολίποι τύχη, περίεστιν ὡς ἐν τάφῳ τῷ σώματι.
οὔτε γὰρ εἰ λέγοι τις, εὐδοκιμεῖ, οὔτε εἰ πράττοι τις, ἐπιτυγχάνει,
οὐδὲ ὄφελός τι εὐφυῆ γενέσθαι ἀπολιπούσης τύχης. ταύτης γὰρ
μὴ παρούσης οὐ προῆλθε παιδεία οὐδὲ ἄλλο τι ἀγαθόν. ἀλλὰ
(325 B II) *μὴν καὶ ἀρετὴ τότε ἔργων ἕνεκεν θαυμάζεται, ὅταν παρῇ τύχη· εἰ*
δὲ ἀφεθείη μόνη, λόγος ἐστὶ καλοῦ πράγματος ἄπρακτος. αὕτη
πολεμούντων μέν ἐστι νίκη καὶ εἰρήνην ἀγόντων ὁμόνοια καὶ γαμούν-
των εὔνοια καὶ ἐρώντων ἡδονὴ καὶ ὅλως ἡ ἐπὶ παντὶ τῷ γιγνο-
μένῳ εὐπραγία. γῆν ὅτε ἂν καταλίπῃ τύχη, τότε καὶ σείεται καὶ 3
τρέμει καὶ τὰ ἐπ᾽ αὐτῆς καλὰ διαρριπτεῖται· τοῦτο γῆς νόσημα,
μὴ παρούσης τύχης. ὡς δὲ ναῦς εἰκῇ φέρεται καὶ ταχὺ βυθίζεται,
κυβερνήτου στερομένη, καὶ ὡς τείχη κατέπεσε θεμελίων πονησάν-
των, οὕτω πόλις εἰς φθορὰν ὅλη χωρεῖ σπάνει τύχης. Ἀθῆναι

1 *περὶ τὴν* H 2 *φορούς* Reiske, *σφοδρους* libri 3 *καὶ* seclusi *ἐκεῖ τε* scripsi, *ἐκεῖνοι* libri 5 *τῆς* om. H 6 *ἀπαντᾷ* add. Emp., secutus Reiskium, post *ἀπορίαν;* at accusativi c. infin. pendent ab *ἐοίκασι* l. 1 per anacoluthiam 7 *φαίνεται* seclusi 8 *γίνεται* libri 9 *γινομένης* H 10 *εὐτυχεῖς* M *εὐτυχῆ* U m. pr. *γεωργουμένη* libri, *αἰωρουμένη* vel *γαυρουμένη* vel *πτερουμένη* Emp. 11 *ἀπολίποι* (*ί* a corr.) U *περίεισιν* BM, in U accentus et *εισ* a corr., *περιίησιν* PH, corr. Emp. 12 *εὐδοκιμεῖ* PH *ἐπαινεῖν δοκεῖ* U m. pr. BM; fuitne: *εὖ λέγειν δοκεῖ*? 14 *οὐ προῆλθε* scripsi, *οὐκ ἦλθε* libri 15 *ἔργον* UP m. pr. *ἕνεκα* B *παρῇ τύχη* PH *πάρα τύχη* BM *παρατύχῃ* U m. pr. (a corr. lectio PH) 18 *γινομένῳ* UBM *γενομένῳ* PH 19 *ὅταν* Emp. 20 *διαρριπτεῖται· τοῦτο* Wil. Reiskium secutus; *διαρριπτεῖ· καὶ τοῦτο* UBM *διαρρίπτει· καὶ τοῦτο* PH 21 *ὡς δὲ* Wil., *ὥσπερ* libri 22 *στερουμένη* PH 23 *οὕτως* P *ὅλη χωρεῖ* M, *ὅλη* om. UBPH

*ποτε εἰς ῥήτορας ἠδικήθησαν καὶ ἤγετο Δημοσθένης, οὐκέτι τῆς τύχης
ἐπισκοπούσης τὰς Ἀθήνας. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ οὐρανὸς τύχην ἔχειν,*
4 *ὁπόταν αἰθρίαν ἔχῃ, μὴ σκότος. ὁρᾶν δὲ χρὴ καὶ τὸ εὐμήχανον
αὐτῆς. ἤδη γοῦν τις ἐκπεσὼν νεὼς ἐν πελάγει εὐπόρησε τοῦ ζῆν,
ἐλθούσης τύχης. ἄξιον δὲ εἰπεῖν καὶ τὸ συμβὰν ἀπὸ τῆς τύχης
Ἀπελλῇ τῷ ζωγράφῳ. ὡς γὰρ λόγος, ἵππον οὐχὶ ἐξ ἐργασίας,
ἀλλὰ ἐκ πολέμου ἐποίει. ὑψηλὸς ἦν τῷ αὐχένι καὶ ἐπανεστὼς καὶ
τὰ ὦτα ὄρθιος καὶ δριμὺς τὰς ὄψεις, ὡς ἐκ πολέμου παρών, τὸν* (826 R II)
*ἐκ τοῦ δρόμου θυμὸν ἐν ταῖς ὄψεσιν ἔχων, οἱ δὲ πόδες ὑπεφέροντο
ἐν τῷ ἀέρι, μικρὰ ψαύοντες ἀνὰ μέρος τῆς γῆς. καὶ ὁ ἡνίοχος
ἐκράτει τοῦ χαλινοῦ, τὸ πολεμικὸν σάλευμα τοῦ ἵππου ἀπὸ ῥυτῆρος*
5 *ἄγων. ἅπαντα δὲ ἐχούσης τῆς εἰκόνος ἐοικότα ἔλειπεν ἀφροῦ
χρῶμα, οἷον ἂν γένοιτο μιγέντος αἵματος καὶ ὑγροῦ κατὰ συνεχῆ* (591 M)
*μῖξιν, διώκοντος μὲν τοῦ ἄσθματος τὸ ὑγρὸν τῶν στομάτων, ἀφρί-
ζον[τος δὲ] τῇ κοπῇ τοῦ πνεύματος, αἷμα δὲ ἐπιρραινούσης τῷ ἀφρῷ
τῆς ἐκ τοῦ χαλινοῦ ὕβρεως. οὐ δὴ εὐπόρει γράφειν ἵππου ἀφρὸν
κεκμηκότος ἐν ἀγῶνι. ἀπορῶν δὲ ἐπὶ πλέον, τέλος ἀπαλγήσας
ἐνέσεισε περὶ τοὺς χαλινοὺς τῇ γραφῇ τὴν σπογγιάν. πολλὰ δὲ
αὕτη ἔχουσα χρώματα ἐοικότα ἀφρῷ ἡμαγμένῳ ἐφήρμοσε τῇ γραφῇ
τὸ χρῶμα. Ἀπελλῆς δὲ ἰδὼν ἐχάρη τῷ ἐν ἀπογνώσει ⟨τέχνης⟩
τύχης ἔργῳ καὶ ἐτέλεσεν οὐ διὰ τῆς τέχνης, ἀλλὰ διὰ τῆς τύχης
τὴν γραφήν.*
6 *τί δὲ ἄλλο Ἡρακλέα μέγιστον ἐποίησεν; ἀλλὰ γὰρ καὶ λέοντα
ἄγξας ἔπνιξε καὶ πτηνὰ ζῷα ἐδίωξε τοῦ ἀέρος, καὶ τοῦ ἕλους τὴν
ὕδραν ἀφείλετο, συντρίψας αὐτῆς τὰς κεφαλάς, καὶ οὐκ ἐφόβησεν
αὐτὸν ὁ περὶ τὸν Ἐρύμανθον κάπρος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὴν ἑσπέραν*

---

1 *ἠδικήθησαν* libri, *ἠδίκησαν* Emp. 2 *ἐμοὶ δὲ* M, *δὲ* om. ceteri *ἀνθρώπους* pro *οὐρανὸς* BT 3 *ὁπότε ἂν* libri, corr. Dind. 5 *τῆς τύχης* PH *ἐλεούσης* vel *θελούσης* Reiskius *τὸ* om. B 6 *γὰρ* om. UB 7 scriberem: *ἐκ πολέμου ⟨παρόντα⟩* nisi l. 8 *παρών* recurreret *ἐποίει* — 8 *ἐκ πολέμου* in mrg. suppl. P *οὖν* pro *ἦν* MPH 9 offendit iterata oculorum mentio *ὑπεφέροντο* scripsi, *ἐπεφέροντο* UB *ἀνεφέροντο* PHM sed primae litterae in rasura 10 *ψάβοντες* P *καὶ ἀνὰ* UB 11 *τῆς ἵππου* UMPH 12 *ἄγων* scripsi, *ἄγχων* UBPH *ἄγχων* om. M *οἰκόνος* P *ἔλιπεν* UBPH 14 *διώκοντος* vix sanum; *ἀφρίζον τῇ* Wil., *ἀφρίζοντος δὲ τῇ* libri *ἀφ::ρίζοντος* (cum litura) U 15 *ἐπιῤῥαίνοντος* UB 16 *χαλεινοῦ* M *ὕβρεος* P 17 *μὴ κεκμηκότος* H *ἀπαλλαγεὶς* M 19 *τῆς γραφῆς* libri, corr. Reiske 20 *τὸ — ἔργον* PH *τέχνης* addidi, *τέχνης* pro *τύχης* voluit Gasda 21 *τῆς* prius om. PH *ἀλὰ* P 23 *τί δαὶ* UB 24 *ἄξας* M *ἐδίοξε* U m. pr. 25 *ἀφείλατο* M 26 *ἐρύμαθον* U *καὶ πρὸς* M (pro *κάπρος*)

ἦλθε καὶ τοῦ ἐκεῖ φυτοῦ τὸν καρπὸν ἐκόμισε. Γηρυόνου δὲ τὰς (327 R II) *βόας ἀφείλετο καλὰς οὔσας, καὶ Διομήδη τὸν Θρᾷκα ἐνουθέτησεν ἵπποις σῖτον διδόναι, μὴ ἀνθρώπους ἐσθίειν, τάς τε Ἀμαζόνας, ὅτι εἶεν γυναῖκες, ἤλεγξεν. ἅπαντα δὲ ταῦτα ἔπραττεν ἑπομένης αὐτῷ τύχης.*

ἔχει δ' οὐ κακῶς οὐδὲ τὰ τῶν παλαιῶν αἰνίγματα περὶ αὐτήν. 7 *οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ ξυροῦ ἔστησαν αὐτήν, οἱ δὲ ἐπὶ σφαίρας, οἱ δὲ πηδάλιον ἔδωκαν κρατεῖν· οἱ δὲ τὰ κρείττω γράφοντες τὸ τῆς Ἀμαλθείας ἔδοσαν κέρας πλῆρες καὶ βρύον ταῖς ὥραις, ὃ ἐν μάχῃ Ἡρακλῆς Ἀχελῴου ἀπέρρηξεν. τὸ μὲν οὖν ξυρὸν τὸ ἀπότομον τῆς εὐτυχίας μηνύει· ἡ δὲ σφαῖρα ὅτι εὔκολος ἡ μεταβολὴ αὐτῆς ἐστιν· ἐν κινήσει γὰρ τυγχάνει πάντοτε ὂν τὸ θεῖον. τὸ δὲ πηδάλιον δηλοῖ ὅτι κυβερνᾷ τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ἡ τύχη. τὸ δὲ τῆς Ἀμαλθείας κέρας μηνύει τὴν τῶν ἀγαθῶν δόσιν τε καὶ εὐδαιμονίαν. μὴ ὀνομάζωμεν οὖν κακήν τινα τύχην· οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρετὴν λέγει τις εἶναι κακὴν οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν κακόν.*

(592 M)
(828 R II)

(47) ΠΕΡΙ ΤΥΧΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Τὰ γιγνόμενα παρὰ τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν τύχην ἐγκλήματα 1 *μέγιστα ἂν ἔγωγε θείην ὑπὲρ αὐτῆς ἐγκώμια. τὰς γοῦν ἀδήλους τῶν πραγμάτων μεταβολὰς εἰς ταύτην ἀναφέρουσι, καὶ οἷς ἀπὸ γνώμης ἐπιχειρήσαντες διήμαρτον, τούτων ἀφῃρῆσθαι νομίζουσιν ὑπὸ τῆς τύχης, ὡς πάντα περιποιεῖν, εἰ θελήσαι, δυναμένης. ἀκούσαις δ' ἂν αἰτιωμένων αὐτὴν καὶ γεωργῶν καὶ ἐμπόρων καὶ πλουσίων ἐπὶ τοῖς χρήμασι καὶ καλῶν ἐπὶ τοῖς σώμασι καὶ Πανθείας ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ καὶ Κροίσου ἐπὶ τῷ παιδὶ καὶ Ἀστυάγους ἡττηθέντος καὶ Πολυκράτους ἑαλωκότος. καὶ Πέρσαι δὲ ἐμέμφοντο τὴν τύχην μετὰ τὴν Κύρου σφαγὴν καὶ Μακεδόνες μετὰ τὴν Ἀλε-*

---

1 *γηρυώνου* M *τοὺς* H 2 *ἀφείλατο* M *καλοὺς ὄντας* H 5 *τῆς τύχης* H 6 *ἔχῃ* P 8 *ἔδωκεν* P m. pr. 9 *ἀμαλθίας* U m. pr. M 10 *ἀπέῤῥηξε* HU 12 *πιδάλιον* P m. pr. 15 *ὀνομάζομεν* U m. pr. 17 *γινόμενα* libri 18 *τὰ* M 20 *ἀφαιρεῖσθαι* UBH *ἀφερεῖσθαι* P *νομίζουσι* P 21 *ἀπὸ* libri, corr. Reiske *εἰ θελήσαι* P *εἰ θελήσει* H *ἐθελῆσαι* BMU m. pr. *ἀκούσες* P m. pr. 22 exspecto: *γεωργῶν* ⟨*ἐπὶ τοῖς καρποῖς*⟩ *καὶ ἐμπόρων* ⟨*ἐπὶ ταῖς ναυσὶν*⟩ 24 *κροίσου* (*οι* a corr.) U

2 ξάνδρου τελευτήν. ἤδη δέ τινα καὶ τῶν ἰδίων παθῶν τῇ τύχῃ
προφέρουσιν, ἡ Μήδεια τὸν ἔρωτα, ὁ Μίδας τὴν εὐχήν, ἡ Φαίδρα
τὴν διαβολήν, ὁ Ἀλκμαίων, ὅτι ἐπλανᾶτο, ὁ Ὀρέστης, ὅτι ἐμαί-
νετο. ἐρῶ δὲ ὑμῖν τινα καὶ Κύπριον λόγον, εἰ βούλεσθε.
ἤνεγκεν ὁ παλαιὸς βίος καὶ ἐνδόξους γυναῖκας, Ῥοδογούνην πολε-
μικήν, Σεμίραμιν βασιλικήν, Σαπφὼ μουσικήν, Τιμάνδραν καλήν·
οὕτω καὶ ἐν Κύπρῳ Δημώνασσα ἐγένετο, πολιτική τε ὁμοῦ γυνὴ
3 καὶ νομοθετική. τρεῖς ἔθηκεν αὕτη τοῖς Κυπρίοις νόμους· τὴν
μοιχευθεῖσαν κειραμένην πορνεύεσθαι· θυγάτηρ αὐτῆς ἐμοιχεύθη
καὶ τὴν κόμην ἀπεκείρατο κατὰ τὸν νόμον καὶ ἐπορνεύετο. τὸν
αὐτὸν ἀποκτείναντα ἄταφον ῥίπτεσθαι· δεύτερος οὗτος Δημω-
νάσσης νόμος· τρίτος ὥστε μὴ ἀποκτεῖναι βοῦν ἀρότριον. δυοῖν (329 R II)
δὲ αὐτῇ παίδων ἀρρένων ὄντων, ὁ μὲν ἐπὶ τῷ βοῦν ἀποκτεῖναι
4 ἀπέθανε· τὸν δὲ αὐτὸν ἀποκτείναντα οὐκ ἔθαψεν. ἡ δὲ τέως μὲν
ἐκαρτέρει καὶ ἄπαις οὖσα καὶ νομοθετοῦσα, ἰδοῦσα δὲ βοῦν ἐπὶ
μόσχῳ ἀπολλυμένῳ μυκωμένην καὶ τὴν ἑαυτῆς ἐν ἄλλῳ συμφορὰν
γνωρίσασα, τήξασα χαλκὸν εἰς αὐτὸν ἥλατο. καὶ ἦν ἐκεῖ πύργος (598 M)
ἀρχαῖος ἀνδριάντα χάλκεον ἔχων, χαλκῷ ἐντετηκότα καὶ πρὸς ἀσφά-
λειαν τοῦ ἱδρύματος καὶ πρὸς μίμημα τοῦ διηγήματος· ἐπιγραφὴ
δὲ ἐπί τινος στήλης πλησίον,

σοφὴ μὲν ἤμην, ἀλλὰ πάντ' οὐκ εὐτυχής.

5 φέρε οὖν μὴ ἐρήμην ἡ τύχη ἁλισκέσθω μηδὲ φοβώμεθα τὸν
τῶν κατηγορούντων θόρυβον. ἴσως γὰρ ἄν τι ἡμῖν πρὸς τὸ εἰπεῖν
εὖ καὶ αὐτὴ συλλάβοι * * *.

δοκοῦσιν οἱ τεχνῖται [πρῶτον] τῷ τρόπῳ τῆς κατασκευῆς τὴν δύναμιν αὐτῆς δεδηλωκέναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἕστηκεν ἑτοίμη πρὸς τὰ ἔργα, εἶτα τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ πηδάλιον κατέχει, καί, ὡς ⟨ἂν⟩ εἴποι τις, ναυτίλλεται. τί δὲ ἄρα τοῦτο ἦν; πότερον

---

2 προφέρουσιν U προσφέρουσιν PUM προσφέρουσι B ὁ μήδας B 3 ὅτι M ὅταν PHB ὅτε (ε a corr.) U ὅτι M ὅτε ceteri 4 βούλεσθε (ε fin. a corr.) U 6 σεμίραμιν — μουσικὴν in mrg. suppl. H βασιληκὴν P 7 δημόνασσα UB 8 αὐτὴ PHM 9 κειρομένην UM καιρομένην P (compendio) πορνέβευεσθαι (sic!) P αὐτοῖς U 11 αὐτὸν P δημονάσσης UBP 12 τρίτον P m. pr. ἀρότην PHU a corr. (pr. m. ἀρότριον) 14 αὐτὸν M ἑαυτὸν PH ἔθαψαν PH 15 fortasse: καὶ ⟨αὐτὴ ταῦτα⟩ νομοθετήσασα 18 χάλκεον PHM χάλκειον UB, χαλκοῦν Dind. 19 πρὸς μνήμην UB 20 δὴ B 21 Nauck frg. trag. adesp. 124 22 φέρω οὖν P φοβούμεθα M 24 εὖ καὶ αὐτὴ PH σοὶ καὶ αὐτὴ (mrg. εὖ) M καὶ σὺ καὶ αὐτὴ BU (αἱ in καὶ priore a corr.) συλλάβοι H συλλάβς P m. pr. (corr. η) συλλάβοιο UBM 25 δηλοῦσιν corr. P πρώτωι UBM, del. Emp. 26 δεδηλομέναι P 27 τῆς M 28 ἂν add. Emp. τί δαὶ UB

ὡς μάλιστα τῶν πλεόντων τῆς τύχης δεομένων, ἢ διότι τὸν βίον ἡμῶν ὥς τινα μεγάλην ναῦν κυβερνᾷ καὶ πάντας σῴζει τοὺς ἐμπλέοντας; Ἀσσυρίους μέχρι τῆς Σαρδαναπάλλου τρυφῆς, Μήδους μέχρι τῆς Κύρου τροφῆς, Πέρσας μέχρι τῆς διαβάσεως, Ἀθηναίους μέχρι τῆς ἁλώσεως, Κροῖσον μέχρι Σόλωνος;

ἦν Οἰδίπους τὸ πρῶτον εὐτυχὴς ἀνήρ. 6

(880 R II) ἡ τύχη γὰρ αὐτῷ τὸ μηδὲν παθεῖν παραποιησαμένη τὸ ἀγνοεῖν ἔδωκεν, ὅπερ ὅμοιον ἦν τῷ μὴ παθεῖν. εἶτα ἅμα τῆς εὐτυχίας ἐπαύσατο καὶ τοῦ γιγνώσκειν ἤρξατο. ἐγὼ ⟨δὲ⟩ καὶ τὴν ἐκείνου πήρωσιν εὐτυχίαν καλῶ. Τέλλος μὲν γὰρ βλεπέτω τοὺς παῖδας καὶ Κυδίππη καὶ Αἰόλος καὶ εἴ τις ἄλλος ἦν πατὴρ εὐτυχής· Οἰδίπους δὲ ἐκ τῆς πηρώσεως ⟨ἀναβλέψας⟩

αἰσχρὰ κερδανεῖ θεάματα.

τῇ δὲ ἑτέρᾳ τῶν χειρῶν ἡ θεὸς καρποὺς ἑτοίμους κατέχει 7 συνειλεγμένους, μηνύουσα τὸ πλῆθος τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ αὐτὴ δίδωσιν. τοῦτο ἦν ἄρα καὶ χρυσοῦν γένος καὶ νῆσοι μακάρων τινές, αὐτομάτας ἔχουσαι τροφάς, καὶ Ἡρακλέους κέρας καὶ Κυκλώπων βίος. ὅτι τοῖς πονήσασι τὸν βίον [ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς δεδή- (594 M) λωκεν, ὡς] αὐτομάτη λοιπὸν ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀφθονία παραγίγνεται. Τάνταλος δὲ ἄρα ἐπὶ γήρως ἀργὸς ἦν· διὰ τοῦτο ἄρα μέχρι τῶν χειλῶν ηὐδαιμόνει καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μόνον ηὐτύχει· τὰ πάντα δὲ ἐκεῖνα ἁρπασθέντα οἴχεται καὶ λίμνη καὶ καρποὶ καὶ τροφὴ καὶ ποτὸν ὑπὸ τῆς τύχης, οὕτω γ' ὡς ὑπὸ πνεύματος.

ὠνόμασται δὲ ἡ τύχη καὶ πολλοῖς τισιν ἐν ἀνθρώποις ὀνό- 8 μασι, τὸ μὲν ἴσον αὐτῆς νέμεσις, τὸ δὲ ἄδηλον ἐλπίς, τὸ δὲ ἀναγκαῖον μοῖρα, τὸ δὲ δίκαιον θέμις, πολυώνυμός τις ὡς ἀληθῶς θεὸς καὶ πολύτροπος. ταύτῃ ἐπέθεσαν καὶ γεωργοὶ Δήμητρος

---

1 ἐν pro ὡς P   ὡς μάλιστα om. B   2 ἡμῖν UBM   συμπλέοντας P   3 ἀσυρίους P   σαρδαναπάλου libri   4 τροφῆς libri, ἀρχῆς Dind.   6 Eur. Antigonae frg. 157 Nauck   7 παραποιησαμένη scripsi, περιποιησαμένη UBM περιποιουμένη PH   9 τὸ pro τοῦ UB   γινώσκειν libri   δὲ addidi ex coniectura   10 πέλλος H τέλος ceteri, corr. Casaub.   12 ἀναβλέψας ex coniectura addidi   13 κερδαίνει MPH   Nauck frg. trag. adesp. 125   15 συνϊλεγμένους P   16 δίδωσι PH (in U ν erasum)   18 βίον P   ὅτι — 19 παραγίγνεται ab excerptore decurtata videntur   πονήμασι M m. pr.   ἐπὶ — 19 ὡς seclusi quae ex margine irrepserunt; nunc enim de sinistra manu agitur   19 παραγίνεται BMH παρέχεται U   20 Τάνταλος — ἦν haec sensu carent, ad explendam fortasse lacunam male conficta; nam ab antecedentibus haec plane abhorrent   μέχρι ἄρα (hoc ord., sed superscr. α β) P   21 χείλων M χειλέων B χειλ::ῶν (acc. a corr.) U   εὐδαιμόνει B   22 οἴχεσθαι M   23 οὕτως B   25 νέμησις P   ἄδηλον ἐλπίς, τὸ δὲ om. U m. pr.

ὄνομα καὶ ποιμένες Πανὸς καὶ ναῦται Λευκοθέας καὶ κυβερνῆται Διοσκόρων.

> *ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει,*
> *ῥεῖα δέ τ' ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει.*

9 *τοῦτο ἄρα ἦν ὁ Ζεύς, [ἡ τύχη] κατέχων μὲν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τὸ* (331 R II)
ὅπλον, ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὸ σκῆπτρον, ὅτι τοῖς πολεμικοῖς
τῶν ἀνθρώπων καὶ βασιλείαν δίδωσιν.
εἶτα Εὐριπίδης τὸν ναύτην μέμφεται ,ἀωρὶ πόντου κύματ'
εὐρέος περῶντα·' καὶ διὰ τῶν ἑξῆς ἐπιτιμᾷ λέγων ὅτι ,σμικραῖς
10 *ἐπιτρέπουσιν αὐτοὺς ἐλπίσιν.' ὦ παῖ Μνησαρχίδου, ποιητὴς μὲν*
ἦσθα, σοφὸς δὲ οὐδαμῶς. οὔτε ⟨γὰρ⟩ πίττῃ τὴν ψυχὴν οὔτε σχοι-
νίοις ἐπιτρέπουσιν οὔτε τριδάκτυλον αὐτοὺς σῴζει ξύλον πεύκινον,
ἀλλ' ἐπέτρεψαν βεβαίῳ καὶ μεγάλῳ πράγματι τῇ τύχῃ. ἀσθενὲς
μὲν πλοῦτος, ἂν τύχη μὴ παρῇ, ἀβέβαιον δὲ φιλία, μὴ συλλαμ-
βανούσης τύχης. αὕτη σῴζει καὶ τὸν νοσοῦντα ἐν τῷ τέλει καὶ τὸν
νηχόμενον ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἐπὶ τῶν χιλίων
11 *νεῶν καὶ τὸν Ὀδυσσέα ἐπὶ τῆς σχεδίας φερόμενον. τί δέδοικας,*
ὦ δειλέ; τὸ μῆκος τῆς θαλάττης φοβῇ; ὄψεται μέν σε ὁ Ποσειδῶν (595 M)
καὶ παρακαλέσει τοὺς ἀνέμους καὶ τὴν τρίαιναν λήψεται καὶ πάσας
ὀροθυνεῖ τὰς ἀέλλας, οὐκ ἀποκτενεῖ δὲ σέ. ἡ τύχη γὰρ οὐ βούλεται.

> *οὕτως νῦν κακὰ πολλὰ παθὼν ἀλόω κατὰ πόντον,*
> *εἰσόκεν ἀνθρώποισι διοτρεφέεσσι μιγείης.*

12 *θεοῦ λόγος ὑπὸ τύχης νενικημένου. αὕτη καὶ τὸ τῶν ὑμετέρων* (332 R II)
προγόνων [ἦν] ἀρχαῖον γένος, τῶν αὐτοχθόνων καὶ πρώτων Ἀθη-
ναίων, μητέρα μὲν τὴν γῆν αὐχοῦντας, τροφὸν δὲ τὴν Δήμητρα,
ἐπώνυμον δὲ καὶ σύμμαχον τὴν Ἀθηνᾶν, τὸ μὲν [γὰρ] πρῶτον τῶν
Ἀθηνῶν εἰς Εὔβοιαν ἐξήγαγεν· ὡς δ' ἐκεῖ μένοντας αὐτοὺς οὔτε

---

3 Cf. Hes. op. et dies v. 6 sq. *αἴδηλον* M *ἄξει* M *ἕξει* P (mrg. *ἀέξει*) 5 *ἡ τύχη* seclusi 8 *τὸν αὔτην* (ν supra) (sic!) P 9 *εὐρέως* UM. Eur. frgm. 913 Nauck *ἐπίτιμα* M *σ* in *σμικραῖς* a corr. P 10 *αὐτοὺς* U m. pr. MP *μνησαρχιδάμου* PH *μὲν* Valckenaar, *μόνον* libri (*μὲν μόνον* B) 11 *οὐδὲ γὰρ πίττῃ* UB *οὐδ' ἐπιστήμων* M *οὐδ' ἐπίστη* PH, corr. Emp. *ὡς οὔτε* PH 12 *αὐτοὺς* om. PH 14 *μὲν γὰρ* UB 15 *τὸ νοσοῦντα* P *ἐν τῷ λέχει* Casaub. *τὸ νηχόμενον* P 16 *θαλάττῃ* UB 18 *θαλάττης* UB 20 *ὀροθύνει* BU m. pr. *γρ. θυέλλας* mrg. H *ἀποκτείνει* BU m. pr. 21 Cf. Hom. Od. V 377 sq. *πολλὰ κακὰ* BMPH *τάλόω* M *ἀλῶις* U m. pr. B 22 *μιγείη* M 23 *λόγος* M *ὁ δέ λόγος* UB *ὁ λόγος* PH *αὐτῆι· τούτων καὶ τῶν* UB *αὕτη τούτων καὶ τῶν* M P (m. pr. *τοῦτον*) *αὐτῇ τούτων καὶ τῶν* H, corr. Emp. 24 *ἦν* seclusit Emp. *πρῶτον* PH 25 *αὐχοῦντα* M *αὐχοῦν* vel *αὐχούντων* Reiskius *δήμητραν* MPH 26 *τὸ μὲν γὰρ* PH *τὸν μὲν γὰρ* MBU m. pr. *γὰρ* seclusit Emp. 27 *ὡς δ'* Selden., *ὥστ'* libri

ἡ θάλασσα τέρπειν οὔτε ἡ γῆ τρέφειν ἐδύνατο, καὶ οὐδὲ τὸ αἰσχρὸν
ἔφερον τοῦ πράγματος, ἀντ᾽ ἠπειρωτῶν νησιῶται γενόμενοι, δεύ-
τερον ἡ τύχη κρεῖσσον ἐβουλεύσατο. σεμνὴ μὲν γὰρ Εὔβοια ὡς 13
ἀληθῶς· ἀλλὰ τίς ὑμῶν φέρειν ἠδύνατο γῆν τραχεῖαν κατοικῶν
καὶ θαλάσσῃ στενῇ παροικῶν καὶ πολλὰς ἀνεχόμενος τῶν πραγ-
μάτων μεταβολάς, τῶν ἐν τῷ ῥεύματι γιγνομένων πλείονας; νῦν
Βοιωτοὺς ἔδει φέρειν καὶ τὴν Θηβαίων ἀναισθησίαν, εἶτα Ἀθη-
(388 R II) *ναίους, οὐκέτι ὡς παισὶν ὑμῖν, ἀλλ᾽ ὡς δούλοις χρωμένους. διὰ*
τοῦτο ἀγαγοῦσα ἐνθάδε ἵδρυσε, τῇ ἑτέρᾳ μὲν τῶν χειρῶν μηχανω-
μένη τε τὸν πλοῦν καὶ κατιθύνουσα, τῇ δὲ τοὺς καρποὺς ἀφθόνως
διδοῦσά τε καὶ δωρουμένη. τὴν μὲν οὖν τῶν λοιπῶν γνώμην εἰκάσαι
χαλεπόν ἐστιν. ἐγὼ δέ, ὦ τύχη· πρὸς σὲ γὰρ δικαίως ἂν ἴσως 14
ῥηθείη ὁ λόγος· εἴ μέ τις ὑψηλὸν ἄρας ἄγοι μετέωρον ἐπί τινων
ἢ Πηγάσου νώτων ἢ Πέλοπος [πτηνῶν] ἁρμάτων ὑποτείνων τὴν
γῆν ἅπασαν καὶ τὰς πόλεις, οὐκ ἂν τὴν Λυδῶν ἑλοίμην τρυφὴν
οὔτ᾽ εὐτέλειαν τὴν Ἀττικὴν [οὔτε πενίαν Λακωνικὴν] οὔτε Κρό-
(596 M) *τωνα· πένονται γάρ· οὔτε Σύβαριν, ὅτι οὐ πονοῦσιν, οὔτε Σκύθας,*
ὅτι οὐ γεωργοῦσιν, οὔτε Αἰγυπτίους, ὅτι ἄλλοις γεωργοῦσιν·

καὶ Λιβύην, ὅθι τ᾽ ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσιν· 15

(834 R II) *εὐτυχία ποιμένων. οὐ Θήβας Αἰγυπτίας,*

αἵθ᾽ ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ᾽ ἀν᾽ ἑκάστην
ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν·

ἱπποκόμων βίος καὶ πυλωρῶν.

Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ
⟨φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα.⟩

οὐκ ἀρκεῖ μοι βωμὸς θύειν οὐκ ἔχοντι, οὐκ ἀρκεῖ μοι φυτὰ τρέφειν
με μὴ δυνάμενα.

---

1 *ἐσχρὸν* P 2 *νησῖται* M 4 *ἡμῶν* libri, corr. Emp. *γῆν* Reiske, *τὴν* libri *κατοικῶν* pro *παροικῶν* H m. pr. 5 *καὶ* scripsi, *ἢ* libri (ante *θαλ.*) 6 *γινομένων* libri praeter B *πλείωνας* P 7 *βιωτοὺς* M 8 *διὰ δὲ τοῦτο* U m. pr. (*τετραμένων* M) 9 *ἵδρυσε τεταμένων τῶν* libri, praeclare emendavit Jacobsius 10 *τε τὸν* UB *μὲν τὸν* M *τε καὶ τὸν* PH (sed *καὶ* a corr.) *καὶ* om. PH *τῇ* Valesius, *τῆς* libri *ἀφθόνως* om. PH 12 *καὶ χαλεπὸν* U m. pr. BM 13 *ὁ* om. UBM *εἴ μέ τις* M *εἰ μέν τις* ceteri (*τι* P) *ὥρας* U m. pr. *ἄγοι* scripsi, *ἄνω* libri *πτηνῶν* pro *τινων* UB *ἐπιτείνων* M 14 *πτηνῶν* del. Jacobsius *ὑποτείνων* Emp. dub., *ὑποκινῶν* libri 16 *τὴν* add. Dind. 17 *πένονται γὰρ* delet Dind. 18 *ἐγυπτίους* P *γεωργοῦσιν* (*ν* erasum) U *γεωργοῦσι* H 19 *λιβύη* H cf. Hom. Od. IV 85 20 *ποιμαίνων* M *οὐ θήβας Αἰγυπτίας* om. PHM m. pr. 21 *ἑκατόπυλοι* P, cf. Hom. Il. IX 383 22 *ἀνέρες ἱππεύουσι* UBM *ἵπποισι* UBP 23 *βίος αὐτος* UBP 24 *δὲ* P m. pr. *θῦον* pro *τοῖον* H *παραβολῷ* M *περὶ βωμῷ* UB cf. Hom. Od. VI 162 25 vs. alterum suppl. Casaub.

τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος·
οὔτε τραχεῖα αὕτη καὶ κουροτρόφος.
16 δέσποιν' ἁπασῶν πότνι' Ἀθηναίων πόλι·
μὴ λέγε, ἄνθρωπε. οὐκέτ' εἰσὶν ἐκεῖνοι δεσπόται.
ὡς καὶ καλόν σου φαίνεται τὸ νεώριον.
ἀλλὰ μεθ' Ἑλλήσποντον καὶ Λύσανδρον αἰσχρόν. (595 R II)
— καλὸς δ' ὁ Πειραεύς·
ἔτι γὰρ μετὰ τῶν τειχῶν αὐτὸν βλέπεις.
ἄλση δὲ τίς πω τοιάδ' ἔσχ' ἄλλη πόλις;
εἶχε μέν, δῃωθεῖσα δὲ ὡς ἐπὶ συμφοραῖς ⟨γυνή⟩ ἀπεκείρατο.
καὶ τοὐρανοῦ γ', ὥς φασιν, ἐστὶν ἐν καλῷ.
καὶ πῶς, οἵ γε λοιμώττουσι καὶ νοσοῦσι καὶ [τὸ] πλέον αὐτῶν
17 ἀπόλλυται μέρος ὑπὸ τῶν ἀέρων ἢ τῶν πολεμίων; καὶ μή τις
ἀχθέσθω, διότι οὕτως τῶν πατέρων ἐμνημόνευσα. τῶν μὲν γὰρ
πρωτείων οὐκ ⟨ἂν⟩ ἄλλως τύχοιμεν μὴ τοῖς πρώτοις ἁμιλλώμε-
νοι. ἀλλὰ καὶ παλαιός τις στρατιώτης ὡς γεγονὼς τοῦ πατρὸς
κρείσσων ἐσεμνύνετο, καὶ οὐδὲ Ἀθηναίοις αἰσχρὸν πατράσιν οὖσιν
ὑπὸ τῶν παίδων ἡττωμένοις. τῆς γὰρ ὑμετέρας μεθέξουσιν ἀρετῆς
κατὰ τὴν αὐτῶν ἐλαττούμενοι. πῶς ⟨οὖν⟩ οὐκ ἂν εἰδείητε τούτων
ἁπάντων τῇ τύχῃ τὴν χάριν καὶ τοῦ γένους, ὅτι Ἕλληνες, καὶ τῆς (597 M)
μεταβολῆς, ὅτι ἐκ πενήτων εὐδαίμονες; Σωκράτης γοῦν ἐπὶ πολλοῖς
18 αὐτὸν ἐμακάριζε, καὶ ὅτι ζῷον λογικὸν καὶ ὅτι Ἀθηναῖος. * * Διο- (596 R II)
γένης δὲ ὁ κύων ἀγροίκως καὶ τέλεον οὐ πολιτικῶς ηὔχει κατὰ τῆς
τύχης, ⟨ὡς⟩ πολλὰ μὲν βέλη ἐφιείσης αὐτῷ ὡς σκοπῷ, τυχεῖν δὲ
μὴ δυναμένης. οὐ φέρω θρασυνόμενον οὕτω φιλόσοφον. μὴ κατα-

1 :: ιουροτρόφος (sic! cum rasura) P cf. Hom. Od. IX 27 2 τρηχεῖα PHM 3 Cf. Kock Frg. Com. III p. 471 δέσποινα δ' ἁπασῶν libri (ἁπασῶν ποι M ἁπασῶν πόλεων B), corr. Meinekius πόλιν M 5 καὶ καλὸν libri, πάγκαλον Reiskius 6 λύσανδρος B 7 δὲ ὁ libri, corr. Valckenaar 8 ἔτι γὰρ om. P m. pr. ἔτι δὲ UBM 9 ἄλλη γυνή; libri, ἄλλη πόλις Porsonus ἔσχεν PH 10 δῃωθεῖσα Valckenaar, δὴ σωθεῖσα libri γυνὴ huc transfert Dind. 11 πως vel πῶς libri, γ' ὡς Reiske 12 καὶ πόσοι γε H λιμώττουσι libri, corr. Dind. τὸ seclusi 14 οὗτος P οὕτω B 15 ἂν add. Emp. τύχοιεν H 16 παλαιός τις στρατιώτης: haec magnopere me vexaverunt, donec a Wilamowitzio edoctus sum spectari Stheneli verba Δ 405 19 αὐτῶν libri praeter H οὖν om. PHM εἰδείη γε P (idem corr. U) 20 τοῦ γένους ὁ πελληνεύς libri (U παλληνεὺς), corr. Casaub. τῆς om. U 21 εὐδαιμόνησε libri, corr. Emp. 22 αὐτὸν PH καὶ ὅτι Ἀθηναῖος om. MPH, e coni. suppl. UB; sed lacuna latius patet 23 ἀγροικῶς M ἄγροικος UB ἀγροῖκος PH πολιτικῶς M πολιτικός ceteri εὐτύχει καίτοι τῆς τύχης libri, corr. Dind.; εὔχετο κατὰ τῆς τύχης Emp. 24 ὡς ante πολλὰ add. Emp. ἐφιήσης P σκοποῦ U m. pr. BM

*ψεύδου τῆς τύχης· οὐ τοξεύει γάρ σε, ὅτι οὐ βούλεται· θελούσῃ
δὲ τῇ τύχῃ πανταχοῦ ῥᾴδιον. καὶ τὰ μὲν σύντομα ἐκεῖνα οὐ λέγω,
τὰ Λακωνικά, τοὺς δουλεύοντας Πέρσαις καὶ τὸν ἐν Κορίνθῳ
Διονύσιον καὶ τὴν Σωκράτους καταδίκην καὶ τὴν Ξενοφῶντος φυγὴν
καὶ τὸν Φερεκύδους θάνατον καὶ τὴν δυσδαιμονίαν τὴν Ἀναξάρχου·
ἀλλ' αὐτοῦ τούτου τοῦ χαλεποῦ σκοποῦ πόσοις ἔτυχε τοξεύμασιν;
φυγάδα σε ἐποίησεν, εἰς Ἀθήνας ἤγαγεν, Ἀντισθένει προυξένησεν,*
(887 R II) *εἰς Κρήτην ἐπώλησεν. εἰ δέ σοι τὸν τῦφον βακτηρία καὶ πήρα
περιτίθησι καὶ λεπτὸς καὶ ἀφελὴς βίος, ἴσθι καὶ τούτων τῇ τύχῃ
τὴν χάριν· κατὰ τύχην γὰρ φιλοσοφεῖς. ἦν δὲ καὶ Τιμόθεος Ἀθη-* 19
*ναίων στρατηγός, ὃς πάντα εὐτύχει καὶ σκωπτόμενος οὐκ ἠνείχετο,
καί ποτέ τι καὶ κατὰ τῆς τύχης ἐθρασύνετο καὶ πάλιν δυστυχεῖν
ἤρξατο. τίς ἂν ποτε ἤλπισεν Ἰνδῶν ἄρξειν κουρέα, Λυδῶν βασι-
λεύσειν ποιμένα, τῆς Ἀσίας ἡγεμονεύσειν γυναῖκα; ὅτι τὸν Ἡρα-
κλέα ἀποκτενεῖ χιτὼν καὶ γυνή, ὅτι τὸν Ἀλέξανδρον δοῦλος καὶ
κύλιξ; ἔχει γὰρ ἐν αὑτῇ πλεῖστον ἀεὶ τὸ βασιλικόν, καὶ τοὺς παρὰ
φύσιν δ' ἐπαιρομένους καθαιρεῖ. πολλὰ γοῦν Ἀλέξανδρος τολ-
μηρὰ ἔπρασσεν. οὐκ ἔφερεν υἱὸς Φιλίππου λεγόμενος, τοῦ Διὸς* 20
*κατεψεύδετο, τῶν Διοσκόρων κατεφρόνει, τὸν Διόνυσον ἐλοιδόρει,
καίτοι γε ἀφθόνως οὕτως αὐτοῦ τοῖς δώροις χρώμενος. ἀπέκτεινε*
(698 M) *δὲ καὶ Κλεῖτον τὸν σοφὸν καὶ Φιλώταν τὸν καλὸν καὶ τὸν γέροντα
Παρμενίωνα καὶ τὸν διδάσκαλον Καλλισθένην καὶ Ἀριστοτέλην*
(888 R II) *ἐμέλλησε καὶ Ἀντίπατρον ἐβουλεύσατο. τοιγαροῦν ζῶντα αὐτὸν ὁμο-
λογεῖν ἠνάγκασεν ὅτι ἄνθρωπος ἦν. τρωθεὶς γοῦν πρὸς τοὺς* 21
φίλους, Ἀλλὰ τοῦτό γε οὐκ ἰχώρ ἐστιν, ἔφη, τὸ ῥέον, ἀλλὰ αἷμα

---

1 *τοξεύῃ* M 2 *δὲ τυχεῖν* Wil. *σύντονα* H *καὶ τὰ* e. q. s. nondum emendata 5 *τοῦ φερεκύδους* P *φερεκύδου* BH (corr. U) *εὐδαιμονίαν τὴν Ἀναξάνδρου* libri, *δυσδαιμονίαν τὴν Ἀναξάρχου* Reiskius, *εὐδαιμονίαν* defendit Wil. 6 *τοῦ* om. M *τοξεύμασι* U 7 *φυγάδα σε* PH *φυγάδας* M *φυγάδαμὲν* UB *Ἀθήνας σε* P *Ἀθήνας δὲ* UB 8 *εἰ δὲ οἷον τυφλὸν* UBP *εἰ δέοι τὸν τυφλὸν* M *εἰ δὲ οἷον τὸν τυφλὸν* H, corr. Emp. 9 *λειτὸς* pro *λεπτὸς* Wil. dubitans *ἀσφαλὴς* H 10 *καὶ* pro *γὰρ* PH *ἦν δὲ* etc. haec quoque speciem praebent enarrationis ab excerptore breviatae 11 *σκοπτόμενος* P *ἀνείχετο* UBM 12 *καὶ* post *τι* superscr. H 13 *ὀρέα* PH *οὐρέα* BU m. pr. *ὀρέα* sed *ὀ* in rasura M, *κουρέα* Valesius 16 *κύλιξ* PH *κίλιξ* M *κοῖλιξ* B *κύλιξ* (sed *υ* in rasura 2 litterarum) U *ἔχει — βασιλικὸν* non intellego; fortasse *πλεῖον ⟨κῦρος⟩ ἀεὶ τοῦ βασιλικοῦ* *αὐτῇ* UPH 17 *δὲ* H *καθαίρει* P *πονηρὰ* UB 20 *οὕτως* om. U 21 *κλίτον* M *τὸν σύντροφον* Wil. *φιλώταν::* (*ω* et *ν* a corr., post *ν* rasura) U *τὸν γείτονα* libri, *τὸν γέροντα* Valesius 22 *τὸν ἀριστοτέλην* BM 24 *οὖν* pro *γοῦν* H 25 *ἀλλ'* MP

*ἀληθινόν. ἀποθνήσκων δὲ καὶ πάνυ ὡμολόγησε μεγάλην τινὰ
οὖσαν καὶ ἀνίκητον ὡς ἀληθῶς τὴν τύχην. ἐκεῖνος γοῦν ⟨ὁ⟩ ἐκφυ-
γὼν καὶ τὸ Θηβαίων ὁπλιτικὸν καὶ τὸ Θεσσαλῶν ἱππικὸν καὶ τοὺς
ἀκοντιστὰς Αἰτωλοὺς καὶ τοὺς μαχαιροφόρους Θρᾷκας καὶ τοὺς
μαχίμους Πέρσας καὶ τὸ τῶν ἀμάχων Μήδων γένος καὶ ὄρη μεγάλα
καὶ ποταμοὺς [ἀδιαβάτους] καὶ κρημνοὺς ἀνυπερβάτους καὶ Δαρεῖον
καὶ Πῶρον καὶ πολλὰ ἄλλα ἐθνῶν καὶ βασιλέων ὀνόματα, ἐν Βα-*
22 *βυλῶνι ἄνευ μάχης καὶ τραυμάτων ὁ στρατιώτης ἔθνησκε. τί δὲ
δεῖ λέγειν τοὺς διαδεξαμένους τὴν βασιλείαν ἢ τοὺς ἐπ᾽ ἐκείνοις
γενομένους καὶ τὰ ἀλαζονικὰ αὐτῶν ὀνόματα, κεραυνοὺς καὶ πολιορ-
κητὰς καὶ ἀετοὺς καὶ θεούς; ὧν τὸν μὲν ὁ θάνατος ἤλεγξεν· ὁ δὲ
ὑψηλοτέραν εὗρε τὴν τύχην, καίτοι πεζὴν δοκῶν· ὁ δὲ πολιορκητὴς
Δημήτριος αἰχμάλωτος γενόμενος ἐξ οἴνου καὶ μέθης ἀτίμως ἀπέ-
θανεν, ὑπὸ τῆς τύχης πολιορκούμενος. τί οὖν οἱ τύραννοι μέγα
φρονοῦσιν ἐπὶ τοῖς τείχεσι; τί δὲ Ἀμφίων ᾄδει; τί δὲ Δηιόκης
πονεῖ; τί δὲ Σεμίραμις οἰκοδομεῖ; τί δὲ ὁ Ἀπόλλων μισθαρνεῖ;* (389 R II)
*τί δὲ μετὰ τοῦ λέοντος Μήλης τὸ τεῖχος περιέρχεται; κρατήσει
γὰρ Μήδων Κῦρος καὶ Βαβυλωνίων Ζώπυρος καὶ Σάρδεων Μάρδος*
23 *καὶ Τροίας ὁ ἵππος. μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ ⟨τὸ⟩ ὅλον, εἶπέ
τις, ἡ τύχη. αὕτη καὶ Πίνδαρον εὗρεν ἐκκείμενον ἐν Βοιωτίᾳ καὶ
Τήλεφον ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ τοὺς βασιλεῖς Ῥωμαίων ἐν Ἰταλίᾳ· καὶ
τῷ μὲν ἔπεμψε μελίττας, τοῖς δὲ ποιμένας, Τηλέφῳ δὲ ἔλαφον,
Κύρῳ δὲ ἢ κύνα ἢ γυναῖκα. Εὐμένης ἦν ἁμαξέως υἱός, ἀλλ᾽ ὅμως* (599 M)
*βασιλεὺς ἐγένετο, Ἡρακλῆς Ἀλεξάνδρου παῖς, ἀλλ᾽ οὐκ ἐβασίλευσεν·
ἄταφος γοῦν Ὀλυμπιάδι ἐκομίσθη, καὶ πενθήσασα αὐτὸν καὶ αὐτὴ*
24 *ἐτελεύτησεν ἡ μήτηρ τοῦ θεοῦ. Δαρείου δὲ ἡ μήτηρ καὶ Ἀλέξαν-
δρον προσεκύνησε καὶ τὸ ἀτιμότερον Ἡφαιστίωνα. τί δὲ ὁ Λιβύων
βασιλεύς; οὐ πεντακοσίας μὲν πόλεις Ῥωμαίων ἐπόρθησεν; ἐπάρας*

---

1 *ἀλληθινὸν* P *ὁμολόγησε* P 2 *ἐκεῖνο* P *ὁ* addidi 3 *καὶ τὸ* om. M *ὁπλιτικὸν* (*ι* prius a corr.) U 4 *καὶ — θρᾷκας* bis scribit P 5 *δήμων γένος* PH 6 *ποταμοὺς ἀδιαβάτους* M *ἀδιαβάτους* om. ceteri *κριμνοὺς* U m. pr. 8 *τί δαὶ* B 10 *γεγενημένους* H *ἀλλαζονικὰ* P *καὶ ραννοὺς* (sic!) P 11 *θεῶν* pro *θεοὺς ὧν* M *τὸ* pro *τὸν* UBM 12 *πεζὴν* Emp., *παίζειν* libri 13 *γενόμενος* om. BU m. pr. 14 *οἱ* om. U 15 *τί δαὶ* pro *τί δέ* quinquies UB *δηίκης* M 16 *σιμίραμις* M *ὁ* om. PH 17 *μύλης* H *μέλλης* P cf. Herod. I cp. 84 18 *μαρδόνιος* MPH *μαρδώνιος* UB, corr. Valesius 19 *μεγάλην γὰρ ῥοπὴν* UB *μεγάλη*:: (unius litterae rasura) H *μεγάλων* (?) P *τὸ* ex Dem. Olynth. II § 22 suppletum (*δὲ ὅλον* a corr. H) 22 *ᾧι μὲν* U *ὧμεν* M *ὦ μὲν* PH 23 *εὐμενὴς* UP *ἁμαξέως* ut testatur Duris Plut Eumen. cp. 1 25 *ὁ τάφος* PH *ἐκοσμήθη* M 27 *ἀτιμώτερον* M *τί δαὶ* UB *ὁ* erasum in U *λυβύων* P

δὲ τὸν χιτῶνα ⟨τὸν⟩ αὐτοῦ τοῖς πολίταις ἔδειξε Ῥωμαϊκῶν σφρα-
(340 R II) γίδων ἀνάπλεων, ὧν ἑκάστην εἶχεν ἀπὸ πολεμίων σκῦλον ὑπ᾽
αὐτοῦ πεφονευμένων; ταῦτα δὲ πάντα δράσας ἀτίμως ἀπέθανε,
μάτην πολλὰ φιλονικήσας πρὸς τὴν τύχην. διόπερ μοι δοκοῦσιν 25
οἱ ἄνθρωποι τὰ μεγάλα πάντα τῶν πραγμάτων ἐπιτρέπειν τῇ
τύχῃ, κληρωτὰς ⟨τὰς⟩ ἀρχὰς καὶ στρατηγίας ποιούμενοι· καὶ ἀδελφοὶ
κτῆσιν αὐτῶν οὕτως διανέμονται. ἔδει δὲ ἄρα καὶ τὸν Πολυνεί-
κην, εἴπερ καλῶς ἐβουλεύετο, κλήρῳ πρὸς τὸν ἀδελφὸν περὶ τῆς
βασιλείας λαχεῖν· νυνὶ δὲ αὐτός τε ἀπέθανε καὶ τὸν ἀδελφὸν
προσαπώλεσεν, ἡλικίᾳ τὸ πρᾶγμα ἐπιτρέψας, οὐ τύχῃ.

κλήρῳ νῦν πεπάλαχθε διαμπερές, ὅς κε λάχῃσιν. 26
οὗτος γὰρ δὴ ὀνήσει ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·

καὶ ὤνησε λαχών· ὁ δὲ Ἕκτωρ ἡττήθη γνώμῃ πιστεύσας, οὐ τύχῃ.

δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει.

θησαυροὶ μὲν εἰς ἀνθρώπους οὗτοι παρὰ θεοῖς· ταμιεύει δὲ
αὐτῶν πρὸς τὸ ἐπιβάλλον ἡ τύχη καὶ ῥήτορι καὶ στρατηγῷ καὶ
(341 R II) πένητι καὶ πλουσίῳ καὶ πρεσβύτῃ καὶ νέῳ. Κροίσῳ δίδωσι χρυ- 27
σόν, Κανδαύλῃ γυναῖκα, Πηλεῖ ξίφος, Νέστορι ἀσπίδα, Πτερέλᾳ
κόμην χρυσῆν, Νίσῳ πλόκαμον πορφυροῦν, Ἀλκιβιάδῃ κάλλος, Σω-
κράτει [δὲ] φρόνησιν, Ἀριστείδῃ δικαιοσύνην, Λακεδαιμονίοις γῆν,
(600 M) Ἀθηναίοις θάλατταν. εἶτα ἐν μέρει τούτων μὲν ἀφείλετο, ἄλλοις
δὲ ἔδωκεν. καὶ οὐδέν μοι δοκεῖ ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων πομπῆς
διαφέρειν ἐν ταῖς ἡμερησίαις μεταβολαῖς.

---

1 τὸν add. Dind. αὐτοῦ libri praeter P Ρωμαίων UBM 2 ἀνάπλεον U m. pr. σκύλων UBH 3 ἄτιμος PH 4 φιλονικήσας M φιλονεικήσας ceteri δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι P δοκοῦσι καὶ οἱ ἄνθρωποι BMH δοκοῦσι καὶ ἄνθρωποι U 5 τὰ μεγάλα Selden., τὰ μὲν ἄλλα libri 6 κληρωτὰς ἀρχὰς P κλήρῳ τὰς ἀρχὰς HM καὶ κλήρῳ τὰς ἀρχὰς UB, τὰς add. Dind.; ἐπὶ κλήρῳ Reiskius 7 αὐτῶν UPH ἔδει δὲ ἄρα sed ˮ δ et ὲ a corr. U πολυνίκην M 9 τε om. P 11 Cf. Hom. Il. VII 171 πεπάλαχθαι M πεπάλαχθε (ε fin. a corr.) U δια (μ supra) περσεὺς et λάχησεν (η supra) P ὁ καὶ pro ὅς κε M 12 εὐκνήμιδας UH 13 ἡ τύχῃ libri, οὐ τύχῃ Emp. dubitans 14 δυοὶ UM cf. Il. XXIV 527 15 οὗτος P ταμίευε M 16 αὐτὸν UB αὐτὴν PH 17 χρύσον M χρυσίον B 18 νέστορι ἀσπίκως (mrg. γρ. αἰσπίμως) P πτερίλα vel πτερίλᾳ libri, corr. Valesius 19 νήσῳ UB ἀλκιβιάδι M σωκράτῃ U m. pr. BMP 20 δὲ secl. Emp. ἀριστεία δι (δι supra) καὶ ὀσύνην P 21 γῆν, Ἀθηναίοις Dind., τὴν Ἀθηναίων libri ἀφείλατο M 22 ἔδωκε:: (ν erasum) U δέδωκε H ἐδίωκε M 23 ταῖς ἡμετέραις libri, ταῖς ἡμερησίαις Emp.

(48) ΠΕΡΙ ΤΥΧΗΣ ΤΡΙΤΟΣ.

1 *Οἱ σφόδρα τῇ τύχῃ πεπιστευκότες καὶ τῇ παρουσίᾳ ταύτης*
ἐπαιρόμενοι δοκοῦσί μοι κάλλιστα συνηγορεῖν αὐτῇ καὶ παρασκευά-
ζειν ὅπως ἐπειδὰν μεταπέσῃ, μηδεὶς αὐτῇ μέμφηται. τοὐναντίον
γὰρ ἅπαντες τῇ βαρύτητι τῶν εὐτυχούντων δυσχεραίνοντες καὶ
τὴν ὕβριν αὐτῶν μεμισηκότες ὅταν καταλίπῃ τινὰ αὐτῶν, ἐπαι-
νοῦσι καί φασι δικαίαν αὐτοῖς γεγονέναι τὴν μεταβολήν. δεῖ δὲ
τοὺς νοῦν ἔχοντας οὕτως χρῆσθαι τοῖς αὐτομάτοις ἀγαθοῖς ὥστε
ὑπαρχόντων μὲν αὐτῶν μηδένα ἐγκαλεῖν, ἐὰν δὲ παύσηταί ποτε,
2 *μηδένα ἐφήδεσθαι. τῷ παντὶ γὰρ κρεῖττόν ἐστιν ἐνδεῶς πράτ-*
τοντα ἀγαπᾶσθαι καὶ δοκεῖν πᾶσι παρὰ τὴν ἀξίαν ἀπαλλάττειν (842 R)
ἢ τοὐναντίον εὐτυχοῦντα μισεῖσθαι καὶ προσέτι καὶ τῇ τύχῃ γίγ-
νεσθαι βλασφημίας αἴτιον, ὡς τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῶν χρηστῶν
εὐεργετεῖν προαιρουμένῃ. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς
βαρέως χρωμένους τοῖς ἐκ τῆς τύχης ὑπάρχουσι πονηροὺς μὲν
εἶναί φασι καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀναξίους, οὐ μὴν ἀτυχεῖς γε εἰώθασι
λέγειν· ἐμοὶ δὲ τοὐναντίον οὗτοι δοκοῦσι πάντων ἀτυχέστατοι κα-
3 *θεστηκέναι. τὸ γὰρ ἐκ τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν μηδενὸς χρηστοῦ,*
βλασφημίας δὲ καὶ μίσους ἀπολαύειν πρὸς τῷ τὴν αὐτοῦ κακίαν
γνωριμωτέραν πᾶσι ποιεῖν, πῶς οὐχὶ μεγάλη καὶ φανερὰ δυστυχία;
διόπερ οἶμαι τοῖς ἀνοήτοις λυσιτελεῖ τῷ παντὶ μᾶλλον ἐνδεῶς
πράττειν καὶ μήτε ἐξουσίας μήτε πλούτου μήτε τῶν τοιούτων μη-
δενὸς τυγχάνειν. ταπεινοὶ μὲν γὰρ ὄντες λανθάνειν τοὺς πολλοὺς
ἔμελλον, ὁποῖοι κατὰ τρόπον ὑπάρχουσιν, ἀρθέντες δὲ ὑπὸ τῆς (601 M)
4 *τύχης ἐπίσημον τὴν πονηρίαν ἔσχον. ὥσπερ οὖν τοῖς τὸ σῶμα*
φαύλως διακειμένοις βέλτιον καθ᾽ αὑτοὺς ἀποδύεσθαι καὶ μηδέποτε
εἰς τὸ κοινόν, ὅπως μηδένα ἔχωσι τῆς περὶ τοῦτο αἰσχύνης μάρ-
τυρα· τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον, οἷς συμβέβηκε τὴν ψυχὴν ἀγεννῆ

---

alterum exemplum orationis 65, quod in P f. 176[b] sq. exstat mibi P2 audit
3 *μέμφεται* M 6 *δικαίοις* P 7 *οὕτω* BM 10 *πλάττειν* (corr. *ἀπαλλάτ-τειν*, mrg. *πράττειν*) H *πράττειν* P2 11 *καὶ τῇ* UBM *καὶ* om. PHP2 *γίνε-σθαι* libri 13 *οὖν* om. M m. pr. 15 *ἀξίους* U m. pr. *εὐτυχεῖς γε* UM *γε* om. PHP2 17 *χρηστοῦ τυγχάνειν* PH (sed *-οιν* P) 18 *τε* pro *δὲ* libri, praeter M *πρὸς τῷ τὴν* PH *καὶ τὴν* UBM *αὑτοῦ* UHP2 19 *ποιῆσαι* UBM 23 *κατὰ* ⟨*τὸν*⟩ *τρόπον* flagitat Emp. *τὸν* pro *κατὰ* Wil.; aliud significat *κατὰ τρόπον* p. 158, 24 24 *ἔσχον* om. M 26 *ἐσχύνης* P 27 *τὴν τύχην* P *τῇ ψυχῇ* U m. pr. B

καὶ μοχθηρὰν ὑπάρχειν, λυσιτελὲς ἂν εἴη δήπου ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ βίου
καὶ σκότει τῆς τύχης διατελεῖν. — ἀδίκως [γὰρ] μοι δοκοῦσιν οἱ πολλοὶ
τῶν ἀνθρώπων τῆς τύχης κατηγορεῖν, ὡς οὐδὲν ἐχούσης βέβαιον
οὐδὲ πιστόν, ἀλλὰ ταχὺ δὴ μάλα, οἷς ἂν παρῇ, τούτους καταλει-
πούσης καὶ μεθισταμένης πρὸς ἑτέρους. εἰ μὲν γὰρ καλῶς ἦν 5
(348 R II) ἰδεῖν χρωμένους ὡς τὸ πολὺ τοῖς παρ' αὐτῆς ἀγαθοῖς τοὺς λαμ-
βάνοντας καὶ μὴ τοὐναντίον εὐθὺς ὕβρεως καὶ μισανθρωπίας καὶ
θρασύτητος ἐμπιμπλαμένους, οὐκ ἂν ὀρθῶς ἐποίει μὴ τοῖς αὐτοῖς
παραμένουσα· νῦν δὲ οἶμαι προαιρεῖται μὲν εὐεργετεῖν ἕκαστον
ὡς χρηστὸν καὶ τῶν παρ' αὐτῆς δωρεῶν ἄξιον, ἐπειδὰν δὲ φαῦλον
αἴσθηται καὶ ταπεινόν, καταισχύνοντα τὴν εὔνοιαν τὴν παρ' αὐτῆς,
εἰκότως ἀφίσταται καὶ ζητεῖ πάλιν ἄλλον, ἐὰν ἄρα ἐπιεικέστερον
εὑρεῖν δύνηται. πονηρῶν δὲ τῶν πλείστων ὑπαρχόντων καὶ τῆς 6
ἀνθρωπίνης φύσεως σπανίως τινὰ φερούσης ἐπιτήδειον εὖ πράτ-
τειν, ἐξ ἀνάγκης συνεχεῖς ποιεῖται τὰς μεταβολάς, πολὺ δὲ μᾶλλον
διὰ τὴν ἡμετέραν ἢ τὴν αὑτῆς φύσιν. ἔστι δὲ ἄτοπον, εἴ τις αὐτὸς
μὲν [ἕκαστος] οὐ δύναται φέρειν ἐνίους τῶν ἐντυγχανόντων, ἀλλὰ
μικρὸν χρόνον ὁμιλήσας ἀφίσταται, καὶ μᾶλλον αἱρεῖται τὴν αὑτοῦ
πενίαν ὅπως ἂν ἐνδέχηται φέρειν ἢ φορτικῶν καὶ ἀνοήτων ἀνέ-
χεσθαι τρόπων· τὴν δὲ τύχην, θεὸν οὖσαν, ἀξιοῖ τοῖς αὐτοῖς τού-
τοις συζῆν ἄχρι παντὸς καὶ πολλάκις ὑβριζομένην ὕβρεις δεινὰς
παραμένειν ἀνδραπόδῳ μηδενὸς ἀξίῳ. παρὰ γὰρ τῶν πλουσίων 7
εἰς μὲν τοὺς συμβιοῦντας ἀνθρώπους ἡ ὕβρις ἐστὶ λοιδορία, προ-
πηλακισμός, κατάγελως, τὸ πληγῆναι πολλάκις, εἰς δὲ τὴν τύχην
(602 M) αὐτὴν ὑπερηφανία, βαρύτης, μικρολογία. — ἀδικώτατά μοι δο-
κοῦσιν ἐγκαλεῖν οἱ πολλοὶ τῇ τύχῃ. νῦν μὲν γὰρ αὐτὴν αἰτιῶν-
ται, φάσκοντες ἄπιστον εἶναι καὶ μηδὲν ἔχειν βέβαιον. εἰ δ'

---

1 δήπου ἐν Emp., δήπουθεν libri ἄνοια M ἀνοία B ἀγνοία sed γν a corr. U 2 γὰρ del. Wil. 4 μάλα M μᾶλλον ceteri ἂν om. P_2 καταλιπούσης U m. pr. B M P_2 5 καὶ Geelius, ἢ libri 6 παρ' αὐτοῖς P 8 ἐμπιπλαμένους libri 10 αὐτοῖς P 11 αὐτοῖς M 13 δύναται P_2 14 τινὰ :: (cum litura) U 15 συνεχῆς P 16 αὐτῆς libri praeter P_2 εἴ τις αὐτὸς μὲν PH εἴ τις μὲν BMU m. pr. (αὐτὸς superscr. a corr.) 17 ἕκαστος seclusi, cum inter hoc et εἴτις optio daretur, εἰ εἷς μὲν ἕκαστος Cobetus 18 σμικρὸν B αἱρεῖ P αἱρεῖται (sed αἱ a corr.) U 19 ἐνδέχητο M ὅπως ἐνδέχεται (om. ἂν) PHP_2 ἀνασχέσθαι BU 20 ἀξιοῖ τε τοῖς M ἀξιοῦτε τοῖς B ἀξιοῦται τοῖς U m. pr. (corr. ἀξιοῖ τοῖς) 22 οὐδενὸς PP_2 γὰρ om. HP_2 23 μὲν om. P_2 βιοῦντας (συ superscr.) (sic!) P 24 malim: πληγαὶ πολλάκις 25 ἀδικώτατα μοι M, ἀδικώτατα οὖν μοι UB ἀδ. δ' ἂν μοι PHP_2

ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς παρέμενεν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχὶ τῷ παντὶ μείζονος καὶ δικαιοτέρας ἐτύγχανε κατηγορίας. ὅπου γὰρ νῦν ὁρᾶτε τοὺς εὖ πράττοντας οὕτως ὄντας πονηροὺς καὶ βαρεῖς, καὶ ταῦτα τοῦ μέλλοντος ὑπάρχοντος ἀδήλου, πόσης ἂν οἴεσθε αὐτοὺς ὑπερη- (844 R II) *φανίας καὶ σκαιότητος εἶναι μεστούς, εἰ καθόλου μὴ τὴν ἐλπίδα τῆς μεταβολῆς ὑφεωρῶντο;*

8 *φασὶ πολλοὶ τὴν τύχην ἄκριτον εἶναι καὶ πονηροῖς ἀνθρώποις προσμένειν, τῶν χρηστῶν δὲ ἀμελεῖν, ὅταν ὁρῶσι τοὺς ἠξιωμένους τῶν παρ᾽ ἐκείνης ἀγαθῶν βαρεῖς ὄντας καὶ δυσχρήστους καὶ ἀγεννεῖς. δοκεῖ δέ μοι ἡ τύχη πρὸς αὐτοὺς δίκαια ἂν εἰπεῖν ὅτι φύσει φιλάνθρωπος οὖσα ἀεί τισι πάρεστιν ἡμῶν, οὐχ αἱρουμένη τοὺς ἀξίους οὐδὲ τοὺς πονηρούς, ἀεὶ δὲ οἷοις ἂν αὐτοῖς παραγένηται, τοιούτους αὐτοὺς ὄντας ἐξελέγχεσθαι. δεῖν οὖν τὴν αὐτῶν αἰτιᾶσθαι φύσιν, μὴ τὴν ἐκείνης, ὅτι τοιοῦτοι καθεστήκασιν,*
9 *ὥστε ὁ μὲν ἐνδεῶς ἔτι πράττων [εὐθὺς] ἄξιος εἶναι δοκεῖ βέλτιον ἀπαλλάττειν, ὅτῳ δ᾽ ἂν ὑπάρξῃ τὰ παρ᾽ αὐτῆς ἀγαθά, ⟨εὐθὺς⟩ μοχθηρὸς πέφηνεν. ἔστι γὰρ ὅμοιον ὥσπερ εἴ τις, ἀγγείων πολλῶν ὄντων, μηδενὸς ⟨δὲ⟩ ὑγιοῦς, τὸν εἰς αὐτὰ ἐγχέοντα ⟨ψέγοι⟩ βλέπων ῥέον ἀεὶ ⟨τὸ⟩ πληρούμενον. εἴποι γὰρ ἄν, Ἀλλ᾽ ἔστι πάντα τοιαῦτα· ἕως δ᾽ ἂν ᾖ κενά, λανθάνει.*

10 *θαυμάζω πῶς ποτε οἱ πολλοὶ τὴν τύχην φασὶν ἐπικίνδυνον εἶναι καὶ μηδὲν τῶν παρ᾽ αὐτῆς ὑπάρχειν βέβαιον. ἐκείνη γὰρ* (845 R II) *ἐπειδάν τινι δῷ τὰ παρ᾽ αὐτῆς ἀγαθά (ταῦτα δ᾽ ἐστὶ χρήματα, ἰσχύς, δόξα, τιμαί) τούτοις οὐδένα κωλύει χρῆσθαι κατὰ τρόπον καὶ νὴ Δία γε εἰς τἀσφαλὲς αὐτοῖς κατατίθεσθαι, λέγω δὲ οὐκ εἰς τὴν οἰκίαν ἔνδον οὐδ᾽ εἰς τὸ ταμιεῖον οὐδὲ κλεῖς ἐφιστάντας καὶ*

---

1 *οὐδ᾽ ἀεὶ* et *παραμένειν* MPHP2 *ἔστι δ᾽ ὅπως* PHP2 2 *καὶ* post *γὰρ* add. Selden. 4 *οἴεσθαι* MP *αὐτοὺς* om. P 5 *εἰ καὶ* UBM *μὴ* om. B *μὴ καθόλου* (hoc ord.) P2 8 *δὲ χρηστῶν* (hoc. ord.) U *ἄλλως τε ὅταν* UB 9 *καὶ βαρεῖς* UBM 10 *δέ μοι* PHP2 *γέ μοι* UB *δὲ γέ μοι* M, unde *δέ γ᾽ ἐμοὶ* Pflugk. *δικαίως* idem 11 *τις* pro *τισι* P2 *ἡμῖν* P2 12 *αὐτὰ* HP2 *αὐτὴ* P 13 *δεῖ* HP2 14 *αἰτιάσασθαι* UBM *ὅτι τι οὗτοι* P 15 *τι* libri, *ἔτι* Reiske post *καθεστήκασιν* comma posui pro puncto *εὐθὺς* hic delet, ante *μοχθηρὸς* transponit Emp. *δοκεῖ καὶ* UB 16 *ὑπάρξει* P 18 *καὶ μηδενὸς* UB *δὲ* add. Emp. *ἐκχέοντα* H *ψέγοι* suppl. Pflugk.; dubito an plura exciderint 19 *ῥέων* B *ἢ πληρούμενον* UBP, ⟨*τὸ*⟩ *πληρούμενον* Reiske *πάντα* om. P2 20 *λανθάνειν* MH 21 *θαυμάζω δὲ* PHP2 *ἔτι θαυμάζω* UBM *οἱ παλαιοὶ* P2 23 *τὰ παρ᾽ ἐκείνης* HP2 25 *αὐτοῖς* libri praeter B 26 *οἰκεῖαν* B *τιμιεῖον* B *ἐφιστάντα* BM *ἐπιστάντα* U m. pr. (corr. φ)

μοχλούς (οὐ φυλάττεται γὰρ ὑπὸ τούτων οὐδὲν τῶν παρ' αὐτῆς)
ἀλλ' εἰς εὔνοιαν ἀνθρώπων, πατρίδος εὐεργεσίαν, φίλων βοή-
(608 M) θειαν. οὐκοῦν οὐδέποτε [αὐτοὺς] οὐδὲν ἀφείλετο ἡ τύχη τοὺς 11
⟨γε⟩ ἅπαξ κτησαμένους τῶν οὕτως ἀποκειμένων. οὗτοι γάρ εἰσι
θησαυροὶ βέβαιοι καὶ πᾶσι φανεροὶ τῶν αὐτομάτως περιγιγνο-
μένων. ἐὰν δέ τις λαβὼν ῥίψῃ ἢ καὶ νὴ Δία κακῶς θῇ, θύραις
καὶ κλεισὶ πιστεύων, οὐκέτ' οἶμαι δι' ἐκείνην ἀπόλλυνται. σφόδρα 12
δὲ καὶ τοῦτο ἄτοπον· πρὸς γὰρ τῷ πολλὰ βλασφημεῖν διὰ λόγων
κατὰ τῆς τύχης ἔτι καὶ πλάσται καὶ γραφεῖς αὐτὴν λοιδοροῦσιν,
οἱ μὲν ὡς μαινομένην καὶ διαρρίπτουσαν γράφοντες, οἱ δὲ ἐπὶ
σφαίρας βεβηκυῖαν, ὡς οὐκ ἀσφαλῶς οὐδὲ ἀκινδύνως ἐρηρεισμένην,
δέον ἡμᾶς αὐτοὺς τοιούτους πλάττειν καὶ γράφειν τοὺς ἐμπλήκτως
καὶ κακῶς πᾶσι χρωμένους καὶ μὰ Δία γε οὐκ ἐπὶ σφαίρας, ἀλλ'
ἐπ' ἀνοίας ἑστηκότας, καὶ μὴ μάτην τῇ τύχῃ μέμφεσθαι.
περὶ πάντων μέν, ὡς εἰπεῖν, οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐκ 13
ὀρθῶς ὑπολαμβάνουσι, μάλιστα δὲ τὴν ὑπὲρ τῆς τύχης δόξαν
ψευδῆ καὶ πεπλανημένην ἔχουσιν. φασὶ γὰρ αὐτὴν διδόναι μὲν
(846 R II) τοῖς ἀνθρώποις τἀγαθά, ῥᾳδίως δὲ ἀφαιρεῖσθαι· καὶ διὰ τοῦτο
ὡς ἄπιστον βλασφημοῦσι καὶ φθονεράν. ἐγὼ δὲ οὐ διδόναι φημὶ
τὴν τύχην τούτων οὐδέν, ὧν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν. ᾧ γὰρ κύριος 14
ἕκαστος γίγνεται τῶν ὑπαρχόντων καὶ δι' οὗ μόνου κεκτῆσθαι
τἀγαθὰ ἀσφαλῶς ἔστιν, οὐ δίδωσιν αὐτοῖς μετὰ τῶν χρημάτων
καὶ τῆς δόξης καὶ τῆς δυνάμεως. τοῦτο δέ ἐστιν οὗ χωρὶς οὐκ
ἔστιν οὐδὲ τῶν ἄλλων ἔχειν οὐδέν, οἴεσθαι μέντοι καὶ ἀπατᾶσθαι.
καθάπερ οὖν οὐδὲ ἡμεῖς, ὅταν εἰς τὴν οἰκίαν τινὰ εἰσαγάγωμεν ἢ
τὸ χωρίον ἢ σκεύη τινὰ παράσχωμεν, εὐθὺς κύριον ἐκείνων τοῦτον
ἀπεδείξαμεν, ἂν μὴ προσῇ τὸ μετὰ ἀσφαλείας τινὸς καὶ γράμματος,

2 τῶν ἀνθρώπων HP2   3 οὐδὲ P2   αὐτοὺς seclusi, τοὺς ἅπαξ κτησαμένους deleri vult Emp.   ἀφείλατο M   4 γε e coniectura addidi   5 περιγινομένων libri praeter B   6 ἢ om. UBM   κακωθῇ P m. pr.   θύραις σφραγῖσι καὶ κλεισὶ πιστεύων U (B: καὶ σφραγῖσι) θύραις καὶ σφόδρα κλείσει πιστεύων M ἢ θύραις καὶ κλεισὶ σφόδρα κλείσῃ πιστεύων PH, item P2, sed om. κλείσῃ   7 ἐκεῖνον H   10 ὡς μένην P (mrg. ὡς μενομένην)   διαρρίπτουσι PHP2   γράφον P καὶ γράφουσι P2   11 σφαίρης M   ἠρεισμένην UBM ἠρεισμένην (sic.!) [ρη] P   13 σφαιρῆς M σφέρας P m. pr.   ἀλλὰ HPM   14 ἑστικότας PM   15 μέν M μὲν οὖν PHP2 μὲν γὰρ UB   18 τἀγαθὰ Dind., ἀγαθὰ libri   19 βλασφιμοῦσι P   20 ὧν scripsi, ὡς libri   21 γίνεται PHP2   22 τὰ ἀγαθὰ libri praeter M   ἀσφαλές U   αὐτὴν BU   25 καὶ ἢ τὸ UB   26 παρέχωμεν UBM   οὐκ εὐθὺς UB   ἐκεῖνον τούτων P ἐκεῖνον τούτων U ἐκείνων τούτων B   27 μετ' P

οὕτω καὶ ἡ τύχη κύριον οὐδένα ποιεῖ τῶν ὑφ᾽ αὐτῆς διδομένων, ἐὰν μὴ προσῇ τὸ μετὰ νοῦ καὶ φρονήσεως τινὰ λαμβάνειν.

οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων εἰώθασιν εὐδαιμονίζειν εὐθὺς οἷς ἂν ὁρῶσι τὰ παρὰ τῆς τύχης ὑπάρχοντα, ὥσπερ τοῖς πλέουσι (604 M) συνήδονται πνεῦμα ὁρῶντες ἐπέχον, οὐκ εἰδότες οὔτ᾽ εἰ φορὸν αὐτοῖς τοῦτό ἐστιν οὔτ᾽ εἰ κυβερνήτην ἔχουσιν ἔμπειρον. ἐγὼ δ᾽ οἶμαι τότε δεῖν μακαρίους κρίνειν τοὺς ἐν ἀφθόνοις ὄντας τοῖς παρὰ τῆς τύχης, ὅταν αὐτοῖς καὶ τὸ φρονεῖν παρῇ. καθ᾽ αὑτὰ γὰρ ταῦτα δηλον⟨ότι⟩ εἰ τοῖς ἀνοήτοις γένοιτο κινδύνου καὶ δυστυχίας αἴτια.

---

(49) ΠΕΡΙ ΔΟΞΗΣ ΠΡΩΤΟΣ. (347 R II)

1 Εἰσί τινες, οἳ τοὺς μὲν φιλαργύρους ἢ φιλόψους ἢ οἰνόφλυγας ἢ περὶ γυναῖκας ἢ παῖδας ἐπτοημένους ἀσώτους ἀποκαλοῦσι καὶ δυστυχεῖς, καὶ τούτων ἕκαστον ἡγοῦνται τὸ μέγιστον ὄνειδος, τοὺς δὲ φιλοτίμους καὶ φιλοδόξους τοὐναντίον ἐπαινοῦσιν, ὡς λαμπρούς· ὥστε καὶ αὐτὸς ἕκαστος ὀψοφαγῶν μὲν ἢ πίνων ἢ ἐρῶν τινος αἰσχύνεται καὶ περιστέλλει τὴν ἀκρασίαν, δοξοκοπῶν δὲ καὶ φιλοτιμούμενος οὐδένα ἀνθρώπων βούλεται λανθάνειν, ἀλλὰ ἐν
2 τῷ μέσῳ ταῦτα ποιεῖ. τῶν γὰρ πολλῶν ἕκαστος εὐφημεῖ τὴν τοιαύτην νόσον, λυσιτελεῖν ἡγούμενος αὑτῷ. καὶ δημοσίᾳ σχεδὸν αἱ πόλεις ἅπασαι δελέατα ἐξευρήκασι παντοῖα τοῖς ἀνοήτοις, στεφάνους καὶ προεδρίας καὶ κηρύγματα. τοιγαροῦν ἤδη τινὰς τούτων ἐπιθυμοῦντας ἀθλίους καὶ πένητας ἀπέδειξαν, οὐδὲν ὀρέγοντες μέγα οὐδὲ θαυμαστόν, ἀλλ᾽ ἐνίους ἀπὸ θαλλοῦ περιάγοντες, ὥσπερ τὰ πρόβατα, ἢ στέφανόν τινα ἢ ταινίαν ἐπιβάλλοντες. οὐκοῦν ὁ τοιοῦτος, ἐξὸν αὐτῷ μυρίους, εἰ ἐθέλοι, στεφάνους προῖκα ἔχειν, οὐ μόνον ἐλαίας ἢ δρυός, ἀλλὰ καὶ κιττοῦ καὶ μυρρίνης, πολλάκις

---

1 *καὶ ἡ* PH *δ᾽ ἡ* M *δὴ καὶ* UB 2 *ἂν μὴ* P2 3 *οἱ μὲν δὴ* PH *οἱ μὲν οὖν* P2 *οἱ μὲν* M m. pr. *καὶ οἱ μὲν* UB *εἰώθασιν εὐδαιμονίζειν* a corr. superscr. P 5 *εἰ ἔφορον* M 6 *δὲ* PH 7 *τοῖς* pro *τοὺς* U m. pr. *τῆς* pro *τοῖς* P m. pr. 8 *τὸ* om. U *καθ᾽ αὑτὰ* HP2 *κατ᾽ αὐτὰ* M *ταὐτὰ* B *αὐτὰ* UP 9 *δηλονότι* Wil., *δῆλον* libri *εἰ* PHM *εἰ καὶ* P2 *ὡς* UB 10 *αἰτία* M 15 *αὐτῶν ἕκαστος* H 16 *αἰσχύναιται* P *δοξοκομπῶν* U (*μ* expunctum a corr.) 17 *βούλεται* superscr. P 19 *αὐτῷ* libri praeter U 23 *θαλοῦ* B *περιάγ:::οντες* U 24 *προβάλλοντες* Wil. 25 *στεφάνους μὲν* UBM 26 *καὶ* post *ἀλλὰ* om. U *μυρίνης* M

τὴν οἰκίαν ἀπέδοτο καὶ τὰ χωρία, καὶ μετὰ ταῦτα περιέρχεται
πεινῶν καὶ φαῦλον τριβώνιον ἔχων. ,ἀλλὰ κηρύττεται, φησίν, ὑπὸ
(605 M) τῶν πολιτῶν.' ὥσπερ ἀπολωλὸς ἀνδράποδον. οὐκοῦν εἰκότως 3
χρῶνται πρὸς τὰς χειροτονίας τῷ τῆς ἐλαίας θαλλῷ διὰ τὸ φύσει
(848 R II) πικρὸν ὑπάρχειν. [τοὺς δοξοκόπους ἐκβάλλουσιν ἐκ τῶν ἀγορῶν
οἱ δῆμοι κραυγῇ καὶ ψόφῳ, καθάπερ οἶμαι τοὺς ψᾶρας οἱ γεωργοί.
κἀκεῖνοι μὲν μεθίστανται πρὸς ὀλίγον· τοῖς δὲ οὐκ ἔστιν εἰς
οὐδὲν ἔτι τῶν ἰδίων ἐπάνοδος, ἀλλὰ περιίασι μικρὸν ὕστερον
πτωχοί, καὶ οὐδεὶς ἂν προσαγορεύσειεν ἰδὼν ἔτι τῶν πρότερον
διαρρηγνυμένων.] τοσαύτη δ' ἐστὶν ἡ τοῦ τύφου δύναμις ὥστε 4
παρὰ μὲν τῶν βαφέων ἀγοράσεις δυοῖν μνῶν ἢ τριῶν καλὴν πορφύραν· δημοσίᾳ δ' εἰ ἐθέλοις, πολλῶν πάνυ ταλάντων ὤνιος. καὶ
τὰς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ταινίας ὀλίγων δραχμῶν, τὰς δὲ ἐκ τῆς
ἐκκλησίας πολλάκις ἁπάσης τῆς οὐσίας. καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς
ἀγορᾶς κηρυττομένους ἀθλίους πάντες νομίζουσι, τοὺς δ' ἐν τῷ
θεάτρῳ μακαρίους· καὶ τούτους μὲν κηρύττεσθαί φασιν, ἐκείνους
δὲ ἀποκηρύττεσθαι, δῆλον ὅτι παρὰ μίαν συλλαβὴν γιγνομένης τῆς
διαφορᾶς. οὕτω δὲ πάνυ τῶν ἀνθρώπων κατεφρόνησαν οἱ πρότερον 5
καὶ τὴν εὐήθειαν αὐτῶν συνεῖδον ὥστε ὑπὲρ τῶν μεγίστων
πόνων καὶ πληγῶν φύλλα προύθεσαν. ἀλλ' ὅμως εἰσὶν οἱ χάριν
τούτων ἀποθνήσκειν αἱρούμενοι. τῶν δὲ αἰγῶν οὐκ ἂν οὐδεμία
κατακρημνίσειεν αὑτὴν κοτίνου χάριν, καὶ ταῦτα παρούσης ἑτέρας
νομῆς. καίτοι ταῖς μὲν αἰξὶν οὐκ ἀηδὴς ὁ κότινος, ἄνθρωπος δὲ
οὐκ ἂν φάγοι. καὶ τὴν μὲν ἐξ Ἰσθμοῦ πίτυν, οὐδὲν οὖσαν τῶν ἄλλων
χλωροτέραν, μετὰ πολλοῦ πόνου καὶ κακῶν ἀναιροῦνται, πολλάκις
ἀργύριον πολὺ διδόντες· καὶ ταῦτα τοῦ φυτοῦ μηδεμίαν ὠφέλειαν
(849 R II) ἔχοντος· οὔτε γὰρ σκιὰν ποιεῖν οὔτε καρπὸν φέρειν δύναται τό τε
φύλλον δριμὺ καὶ καπνῶδες· τῆς δ' ἐκ Μεγάρων πίτυος οὐδεὶς ἐπιστρέφεται. κἂν μὲν ἕτερός τις μὴ κατεαγὼς τὴν κεφαλὴν ⟨δια⟩δήσηται, καταγελᾶται· τοῖς δὲ βασιλεῦσι πρέπειν δοκεῖ καὶ πολλαὶ

---

3 ἀλλ' ὥσπερ UB 5 τοὺς γὰρ U. τοὺς δοξοκόπους — διαρρηγνυμένων secludit Emp., Dionis, sed hinc aliena putat Wil. ἀγρῶν libri, ἀγορῶν mrg. H 6 κναυγῇ P m. pr. κραυγῇ U, sed ρ a corr. in rasura καθώσπερ libri, corr. Pflugk. 10 διαρηγνυμένον P διαρρηγνύμενον M 11 τῶν βαφέων Emp., τῶν βαρβάρων libri ἀγοράσαις corr. P 12 δημωσία P δὲ εἰ U δὲ ἐθέλοις H θέλεις M 14 καὶ τοὺς etc. cf. l. 2 15 πάντες P πάντας UBH ἅπαντας M 16 φασιν — ἀποκηρύττεσθαι om. H (in mrg. suppl. m. div.) 17 γινομένης H 18 οὕτως UPH 20 πληγῶν vix sanum; fuitne ⟨δα⟩πανῶν 22 μὴ παρούσης UB (item corr. H) 24 οὐδὲν οὖσαν οὐδὲν P 25 πόνου πολλοῦ (hoc ord.) PH 27 καρπῶν P m. pr. 28 δὲ ἐκ H 29 ἐπιστέφεται m. pr. in UMH, P διαδήσηται Cobetus, δήσηται libri

6 *μυριάδες τεθνήκασιν ὑπὲρ τούτου τοῦ ῥάκους. ὅτι μὲν γὰρ διὰ
χρυσοῦν πρόβατον ἀνάστατον συνέβη γενέσθαι τηλικαύτην οἰκίαν
τὴν Πέλοπος οἱ τραγῳδοί φασιν. καὶ κατεκόπη μὲν τὰ τοῦ Θυέστου
τέκνα, τῇ Πελοπίᾳ δὲ ὁ πατὴρ ἐμίχθη καὶ τὸν Αἴγισθον ἔσπειρεν·* (606 M)
*οὗτος δ' ἀπέκτεινε μὲν μετὰ τῆς Κλυταιμνήστρας τὸν Ἀγαμέμ-
νονα τὸν ποιμένα τῶν Ἀχαιῶν, κἀκείνην Ὀρέστης ὁ υἱός, καὶ τοῦτο
ποιήσας εὐθὺς ἐμαίνετο. τούτοις δὲ οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν, ἃ γέγραπ-
ται μὲν οὐχ ὑπὸ τῶν τυχόντων ἀνδρῶν, Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους,
λέγεται δὲ ἐν μέσοις τοῖς θεάτροις· ἔτι δὲ ἰδεῖν ἔστιν ἑτέραν
οἰκίαν συντριβεῖσαν πλουσιωτέραν ἐκείνης διὰ γλῶτταν καὶ νὴ Δία*
7 *ἑτέραν κινδυνεύουσαν. τοιούτων δὲ τῶν κατὰ τὴν δόξαν ὄντων καὶ
μυρίων ἄλλων ἀτοπωτέρων πῶς οὐχὶ τῷ παντὶ δυσχερέστερος ὁ
πρὸς ταύτην κεχηνὼς τοῦ πρὸς ἄλλ' ὁτιοῦν ἐπτοημένου; τὸν φί-
λοψον εἰς ἰχθὺς ἀποπίμπλησι καὶ οὐδεὶς ⟨ἂν⟩ αὐτὸν κωλύσειεν
ἥδεσθαι τῶν ἐχθρῶν· ὁμοίως ὁ πρὸς παῖδας ἀθλίως ἔχων, ἐὰν εἰς
ὡραῖον ἐμπέσῃ, τοῦτον ἕνα ὄντα θεραπεύει, καὶ πολλάκις μικροῦ* (650 R II
*κατειργάσατο. τὸν οἰνόφλυγα ἓν Θάσιον κατέπλησε, καὶ πιὼν Ἐν-
δυμίωνος ἥδιον καθεύδει· τῷ δοξοκόπῳ δὲ οὐκ ἂν εἷς ἐπαινῶν ἐξαρ-*
8 *κέσειεν, ἀλλ' οὐδὲ χίλιοι πολλάκις. ὅτι μὲν γὰρ ῥᾷόν ἐστι μετα-
χειρίσασθαι τὸ χαλεπώτατον μειράκιον τοῦ μετριωτάτου δήμου
τίς οὐκ ἂν φήσειεν; ὅσῳ μέντοι προχωρεῖ τὸ τῆς δόξης ἐπὶ πλέον,
τοσούτῳ μᾶλλον οὐκ ἔστιν ὕπνου λαχεῖν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ φρενιτί-
ζοντες, ἀεὶ μετέωρος οὗτος καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν. ʻνὴ Δί',
ἀλλ' ἐκείνους ἰδεῖν ἔστιν περὶ τὸν οἶνον καὶ τὰς ἑταίρας καὶ τὰ
ὀπτανεῖα*' τῷ τοιούτῳ δὲ οὐκ ἀνάγκη πολὺ μὲν ὄψον ἀγοράζειν,
πολὺν δὲ οἶνον; αὐλητὰς δὲ καὶ μίμους καὶ κιθαριστὰς καὶ θαυματο-
ποιοὺς συνακτέον, ἔτι δὲ πύκτας καὶ παγκρατιαστὰς καὶ παλαιστὰς
καὶ δρομεῖς καὶ τὸ τοιοῦτον ἔθνος, εἴ γε μὴ μέλλει φαύλως μηδὲ*
9 *ἀγεννῶς ἑστιάσειν τὸ πλῆθος. τοιοῦτος μὲν γὰρ οὐδεὶς πώποτε*

---

3 *τοῦ* pro *τὴν* P *πέλωπος* U m. pr. 6 *ὁ* om. U *καὶ τούτοις* U (*ι* a corr.) B 7 *οὐκ* H 8 *τῶν* om. UB 9 *ἔτι δὲ* libri, *ἐπειδὴ* Emp. *ἔστιν ἰδεῖν* (hoc ord.) PH 10 *πλουσιοτέραν* P *διὰ γλῶτταν* neque intellego neque mutare audeo; sed ad Neronem et Domitianum haec pertinere suspicor 12 *δυστυχέστερος* HU a corr., quod fortasse praeferendum est 13 *ἄλλο ὁτιοῦν* BMP (in U *ὁ* a corr. superscr.) 14 *ἀποπίπλησι* P *ἂν* add. Emp. 15 *εἰς ὡραῖον* Casaub., *εἰς ῥωμαῖον* PHB *εἰς ῥωμαίων* M *εἰς ῥωμαίων* U m. pr. (corr. *εἰς -ον*) 16 *θεραπεύσει* H *σμικροῦ* B 17 *κατέπιε* M *ὃ κατέπιεν* UB *ἀλλὰ καὶ* UB 18 *εἷς* Reiske, *οὐδεὶς* libri 21 *μὲν* H (*τοι* add. a corr.) *τὰ τῆς* PH 23 *οὕτως ἀεὶ* UB 24 *ἐκείνων ἰδεῖν ἔστιν ἕκαστον* UB 25 *ὀπτάνεια* U post *ὀπτανεῖα* excidit participium, velut: *δαπανῶντας* *ἀεὶ* pro *οὐκ* UB 26 *καὶ δρομεῖς* post *κιθ.* add. P 28 *μέλλοι* PH

τῶν ὀψοφάγων γέγονεν, ὅστις ἐπεθύμησε λέοντος ἀγρίου ἢ ταύρων ἑκατόν· οἱ δὲ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν ἐθέλοντες οὐ μόνον τούτων (607 M) ἐπιθυμοῦσιν, ἀλλ' ὅσων οὐδὲ εἰπεῖν ἔστιν. οὐ γὰρ ὀλίγοις λίνοις, φασίν, ἢ δυσὶν ἢ τρισὶν ἑταίραις οὐδὲ δέκα Λεσβίσι θηρεύεται δόξα καὶ δῆμος ὅλος εἰς πειθὼ καὶ φιλίαν ἄγεται, μυρίων ἀντιπραττόντων· ἀλλὰ ἀνάγκη πόλεως ἀκολασίαν ἔχειν καὶ φιλῳδὸν (351 R II) καὶ φιλοχορευτὴν καὶ φιλοπότην καὶ ὀψοφάγον εἶναι καὶ πάντα δὴ τὰ τοιαῦτα μὴ ὡς ἕνα ἄνδρα, ἀλλὰ μυρίους ἢ δὶς μυρίους ἢ δεκάκις, ἡλίκης ἄν ποτε ἐραστὴς ⟨ᾖ⟩ πόλεως. ἀεὶ δ' ἂν παρὰ τῷ 10 τοιούτῳ καταλάβοις

αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων.

παρὰ δὲ πλήθουσι τράπεζαι σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητήρων οἰνοχόοι φορέουσι.

κνισῆεν δέ τε δῶμα περιστεναχίζεται αὐλῇ
ἤματα, νύκτας δ' αὖτε παρ' αἰδοίῃς ἀλόχοισιν

οὐδέποθ' εὕδουσιν, οὐδ' ἂν πάνυ πολλοὺς ὑποστορέσωνται τάπητας. ὥστε τούς γε φιλόπαιδας καὶ σφόδρα οἶμαι μακαρίζειν 11 αὐτοὺς τοῖς φιλοδόξοις παραβάλλοντας, ὅταν αὐτοὶ μὲν ὄρτυγας ζητῶσιν ἢ ἀλεκτρυόνα ἢ ἀηδόνιον, τοῖς δὲ ὁρῶσιν ἀνάγκην οὖσαν Ἀμοιβέα ἢ Πῶλον ζητεῖν ἢ τῶν Ὀλυμπίασι νενικηκότων τινὰ πέντε μισθοῦσθαι ταλάντων. καὶ αὐτοὶ μὲν ἕνα τὸν παιδαγωγὸν ἢ τὸν ἀκόλουθον ἐγάστρισαν· οἱ δὲ ἂν μὴ τοὐλάχιστον ἑκατὸν τῆς ἡμέρας πολυτελῶς ἑστιάσωσιν οὐδὲν αὐτοῖς ὄφελος.

τοῖς μὲν οὖν κάμνουσιν ἡσυχίας προνοοῦσιν οἱ θεραπεύοντες, ὅπως 352 R II) καθεύδωσι· τοῖς δὲ δοξοκόποις, ὅταν ἡσυχίας τυγχάνωσι, τότε μάλιστα ὕπνος οὐκ ἔπεισιν. οἱ μὲν οὖν χρημάτων ἢ γένους ἐπιτυχόντες ἢ τινος 12

---

2 μόνων H 3 ὅσον U m. pr. 4 λεσβίσι Wil., λεσβίοις PHM λεσβίαις UB 6 ἀκολ (sic!) H [α superscr.] 8 δυσμυρίους P (om. ἢ δεκάκις) malim: ἀλλ' ⟨ὡς⟩ μυρίους 9 ἤδικησ ἄν ποτε (ηδικησ superscr. a corr.) U ἠδίκεις ἄν ποτε B ἢ δίκησάν ποτε MH εἰδήκεις ἄν ποτε P (mrg. H) ἐρασθεὶς P ᾖ add. Seld. [τη superscr.] 11 Il. X 13 Od. IX 8 sq. Od. X 10 sq. 12 ἐκρηρων P 14 κνισσῆεν H περιστοναχίζεται BP αὐλῇ Hom. Od. X 10 αὐλὴ BMH δ' αὐλὴ UP 15 ὕπερθεν pro ἤματα UB αἰδοίοις PH 16 οὐδέποτε UBM 17 φιλοπαίγμονας mrg. H 18 αὐτοὺς U m. pr. B αὐτὸν μὲν P ὄρτυγα:: (cum rasura) U 19 ἀλεκτρυόνας H ἀηδώνιον U m. pr. ἀηδόνα B τοῖς δὲ ἐρῶσιν UBM τοῖς δὲ δόξης ἐρῶσιν PH, corr. Emp. 20 Ἀμοιβέα ἢ Πῶλον Wil. coll. Plut. Arat. 17, ἀμοιβαίαν πῶλον libri 21 ἕνα τὸν scripsi, εἴς τε τὸν M ἤτε τὸν B ἢ τὸν PH ἢ τὸν (sed ἢ τ a corr.) U 22 ἐγκάστρισαν M 23 οὐδὲν — κάμνουσιν om. H (suppl. in mrg. a corr.) 25 καθεύδουσι B 26 τινος om. UBM

τῶν τοιούτων ἢ σώματος εὐτονίας ἢ λαλιὰν γοῦν περιποιησάμενοι,
καθάπερ ἐπτερωμένοι μόνον οὐ κατ' ἄστρων φέρονται, δημαγωγοί
τε καὶ ξεναγοὶ καὶ σοφισταὶ λεγόμενοι, δήμους καὶ σατράπας καὶ (608 M)
μαθητὰς θηρεύοντες· τῶν δὲ ἄλλων ἕκαστος τῶν μηδεμίαν χορη-
γίαν ἐχόντων, ὑπὸ δὲ τῆς αὐτῆς νόσου κρατουμένων, περιέρχεται
πρὸς ἕτερον ζῶν καὶ τί περὶ αὐτοῦ λέγει τις φροντίζων, κἂν μὲν
εὐφημήσῃ τις, ὡς οἴεται, μακάριος καὶ φαιδρός, εἰ δὲ μή, ταπεινός
τε καὶ κατηφὴς καὶ τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι νομίζων ὁποῖον ἂν εἴπῃ
τις. καὶ δίαιταν μὲν ἢ δίκην ἂν ἔχῃ πρός τινα, οὐκ ἀξιοῖ τὸν
διαιτητὴν ἢ τὸν δικαστὴν τοῖς τυχοῦσι προσέχειν μάρτυσιν, αὐτὸς
13 δ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ πάντας ἀξιόχρεως ἡγεῖται. τί δὴ κακοδαιμονέστερον
ἀνθρώπων ἐπ' ἄλλοις κειμένων καὶ τὸν ἀπαντῶντα κύριον ἐχόν-
των, πρὸς ὃν ἀεὶ βλέπειν ἀνάγκη καὶ σκοπεῖν τὸ πρόσωπον ἑκάστου,
καθάπερ τοῖς οἰκέταις τὸ τῶν δεσποτῶν; πᾶσα μὲν οὖν ἐστι δου-
λεία χαλεπή· τοὺς δὲ ἀπὸ τύχης ἐν οἰκίᾳ τοιαύτῃ δουλεύοντας, ἐν ᾗ
δύο ἢ τρεῖς δεσπόται, καὶ ταῦτα ταῖς τε ἡλικίαις καὶ ταῖς φύσεσι (353 R II)
διάφοροι (λέγω δὲ πρεσβύτης ἀνελεύθερος καὶ τούτου παῖδες νεα-
νίσκοι πίνειν καὶ σπαθᾶν θέλοντες) τίς οὐκ ἂν τῶν ἄλλων οἰκετῶν
ὁμολογήσειεν ἀθλιωτέρους, ὅταν τοσούτους δέῃ θεραπεύειν, καὶ
14 τούτων ἕκαστον ἄλλο τι βουλόμενον καὶ προστάττοντα; εἰ δέ τις
δημόσιος οἰκέτης εἴη, πρεσβυτῶν [ἢ] νεανίσκων, πενήτων, πλουσίων,
ἀσώτων, φιλαργύρων, ποῖός τις ἂν ὁ τοιοῦτος εἴη; οἶμαι δέ,
εἴ τις ἐν τοιαύτῃ πόλει χρήματα ἔχων ἠναγκάζετο βιοῦν, ἐν ᾗ πᾶσιν
ἐξῆν ἁρπάζειν τὰ τοῦ πέλας καὶ μηδεὶς νόμος ἐκώλυε, παραχρῆμα
ἂν ἀπέστη τῶν χρημάτων, εἰ καὶ φιλαργυρίᾳ τοὺς πώποτε ὑπερ-
βεβλήκει. τοῦτο δὴ νῦν ἐπὶ τῆς δόξης ἐστίν. ἐφεῖται γὰρ εἰς ταύ-
την τῷ βουλομένῳ τινὰ βλάπτειν καὶ πολίτῃ καὶ ξένῳ καὶ μετοίκῳ.
15 τοῖς ἀτίμοις ἀβίωτος εὐλόγως ὁ βίος φαίνεται, καὶ πολλοὶ μᾶλλον
αἱροῦνται θάνατον ἢ ζῆν τὴν ἐπιτιμίαν ἀποβαλόντες, ὅτι τῷ ἐθε-
λήσαντι τύπτειν ἔξεστι καὶ κόλασις οὐκ ἔστιν οὐδεμία τοῦ προπη-
λακίζοντος. οὐκοῦν τὸν δοξοκόπον ἅπασιν ἔξεστι τύπτειν τῷ παντὶ (609 M)

1 εὐτονίας scripsi, ἢ ἀπονοίας libri   λαλιὰ P m. pr.   2 μετ' ἄστρων Gasda   6 ζῶν UBMP ζητῶν H   8 αὐτὸν UPH   εἴπει P   11 δὲ BM αὐτοῦ PHM   ἀξιόχρεους PH   12 τῶν pro τὸν (?) M   ἀπατῶντα B   15 τοιαύτῃ Emp., τῇ αὐτῇ libri   ἐν ᾗ UBP ἐὰν ᾖ M ἧς H   16 κατὰ ταὐτὸ M κατ' αὐτὰ mutatum in καὶ ταῦτα H   δὲ pro τε M   18 σπαταλᾶν PH   20 τοῦτον P   βουλευόμενον H   21 ἢ seclusit Reiske   22 φιλαργύρων — 23 ἠναγκάζετο in mrg. suppl. P   26 malim: ταὐτὸ δὴ vel τοῦτο δὲ καί; νῦν del. Wil.   ἐφεῖτα P   28 πολὺ pro πολλοὶ UB   29 ἀποβάλοντες B   ὅτι in rasura H   30 ἔστιν οὐδεμία Pflugk, ἔστιν ἰδία UBM ἔστι νὴ δία PH

χαλεπωτέρας πληγὰς τῶν εἰς τὸ σῶμα καίτοι τοὺς μὲν ἀτίμους οὐκ ἂν εὕροι τις ῥᾳδίως ὑπό τινος τοῦτο πάσχοντας· τὸ γὰρ νεμεσητὸν οἱ πολλοὶ καὶ τὸν φθόνον εὐλαβοῦνται καὶ τὸ τελευταῖον ἐκ τῶν ἀσθενεστέρων αὐτοῖς οὐδείς ἐστι κίνδυνος. τοῦ δὲ βλασφημεῖν μάλιστα τοὺς δοκοῦντας ἐνδόξους οὐδεὶς φείδεται οὐδὲ ἀδύνατος οὐδεὶς ⟨οὕτως⟩, ὅστις οὐκ ἂν ἰσχύσαι ῥῆμα εἰπεῖν. τοιγαροῦν 16 μέτριός τις τῶν ἀρχαίων συνεχῶς τινος αὐτῷ προσφέροντος τοιούτους (354 R II) λόγους, Εἰ μὴ παύσῃ κακῶς ἀκούων ὑπὲρ ἐμοῦ, κἀγώ, φησιν, ὑπὲρ σοῦ κακῶς ἀκούσομαι. βέλτιον δὲ ἴσως ἦν μηδὲ εἰ λέγει τὴν ἀρχὴν προσποιεῖσθαι. τὸν οἰκέτην πολλάκις ἀνειμένον καὶ παίζοντα ὁ δεσπότης περιπεσὼν κλαίειν ἐποίησε· τὸν δὲ τῆς δόξης ἥττονα ὁ βουλόμενος ἑνὶ ῥήματι συνέστειλεν. εἴ τις ἐπῳδὰς ἠπίστατο τοιαύτας παρὰ τῆς Μηδείας μαθὼν ἢ παρὰ τῶν Θετταλῶν, ὥστε φθεγγόμενος τῶν ἀνθρώπων οὓς ἤθελε ποιεῖν κλαίειν καὶ ὀδυνᾶσθαι μηδενὸς κακοῦ παρόντος, οὐκ ἂν ἐδόκει τυραννὶς εἶναι ἡ τούτου δύναμις; πρὸς οὖν τὸν ἐπὶ δόξῃ κεχαυνωμένον οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὃς οὐκ ἔχει ταύτην τὴν ἰσχύν. δύο γὰρ ἢ τρία ῥήματα εἰπὼν 17 εἰς συμφορὰν καὶ λύπην ἐνέβαλεν. καὶ μὴν εἴ γέ τις οὕτως ἐκ δαιμονίου τινὸς ἔχοι τὸ σῶμα, ὥστε ἄν τις αὐτῷ καταράσηται, παραχρῆμα πυρέττειν ἢ τὴν κεφαλὴν ἀλγεῖν, οὗτος ⟨ἂν⟩ ἀθλιώτερος ὑπῆρχε τῶν τρισαθλίων· εἰ δέ τις οὕτως ἀσθενῶς ἔχει τὴν διάνοιαν, ὥστε εἴ τις ἐλοιδόρησεν αὐτόν, ἐξίστασθαι παραχρῆμα τὴν ψυχήν, πῶς οὐχὶ τῷ τοιούτῳ φευκτὸς ὁ βίος; εἰ δέ τις κρίνοιτο καθ' ἑκάστην ἡμέραν περὶ ὅτου δήποτε, ἢ περὶ τοῦ ζῆν ἢ περὶ τῶν χρημάτων, ἆρ' οὐχὶ τῷ παντὶ βέλτιον ἐᾶσαι τοῦτο καὶ μηκέτι τὸ λοιπὸν κινδυνεύειν, [καὶ] εἰ μὲν περὶ χρημάτων, τὰ χρήματα, εἰ δὲ περὶ τοῦ ζῆν, τὸν βίον; τί οὖν; ὁ περὶ τῆς δόξης 18 ἀγὼν οὐκ ἀεὶ [τοῖς ἀνθρώποις] τοῖς ἀνοήτοις ἐνέστηκεν, οὐ μόνον ἅπαξ τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ πολλάκις, οὐδὲ ἐφ' ὡρισμένοις δικασταῖς, (610 M) (355 R II) ἀλλὰ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ τούτοις ἀνωμότοις καὶ μήτε μαρτύρων

---

2 νεμεσιτὸν P 4 οὐδ' ἔστι PH δὲ om. PH 5 φείδεται (ειδ in rasura) H 6 οὕτως add. Dind., secutus Emperium τοιγαροῦν (ι et αρ in rasura) H 7 μετρίως MH m. pr. 8 i. e. si hominum maledicta mihi referre pergis, ego quoque tibi narrabo, quae de te homines male locuntur 12 ἐπαοιδὸς ἐπίσταιτο UM ἐπαοιδὰς ἐπίσταιτο B ἐπίστατο P 13 τοιαῦτα M ἢ παρὰ PH θετταλίδων Cobetus 14 φθεγχόμενος P 16 τῇ δόξῃ UBM 18 ἐνέβαλε H οὕτω H, om. U m. pr. 19 ἔχει P 20 ἂν add. Pflugk 21 ὑπῆρχεν P ἔχει scripsi, ἔχοι libri 22 ἐλοιδόρησεν scripsi, λοιδορήσειεν libri καὶ παραχρῆμα UBM 24 δέ ποτε P 26 καὶ seclusi 28 τοῖς ἀνθρώποις del. Wil. οἵ οὐ μόνον ἅπαξ PH μόνον οὐχ ἅπαξ BM οὐ μόνον οὐχ ἅπαξ U 29 πολλάκις εὐθύνονται PH cf. not. praeced.

ἐπιστρεφομένοις μήτε τεκμηρίων; μήτε γὰρ εἰδότες μήτε ἀκούοντες
μήτε λαχόντες δικάζουσι, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς διαφέρει πίνουσιν ἢ
λουομένοις τὴν ψῆφον φέρειν· καὶ τὸ πάντων δεινότατον· ὃν γὰρ
19 ἂν ἀπολύσῃ τήμερον, αὔριον καταδικάζει. οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν ὑπὸ
τῆς νόσου ταύτης ἐχόμενον ὑπεύθυνον περιέρχεσθαι καὶ προσέχειν
ἑκάστῳ καὶ δεδοικέναι μή τινα ἑκὼν ἢ ἄκων λυπήσῃ, μάλιστα τῶν
ἑτοίμων τινὰ καὶ τῶν εὐτραπέλων. εἰ γὰρ καὶ σμικρόν, οἷα πολλὰ
συμβαίνει, προσκρούσας τινὶ τύχοι, εὐθὺς ἐσπάθησε ῥῆμα χαλεπόν·
καὶ τοῦτο εἰπών, ἐὰν μὲν ἀποτύχῃ πως, ⟨οὐδὲν⟩ ἧττον ἐτάραξεν· ἐὰν
δ' ἐπιτύχῃ τοῦ καιρίου, παραχρῆμα ἀνῄρηκεν. πολλοὶ μὲν γὰρ οὕτως
ἔχουσιν ὥστε ὑπὸ παντὸς διατρέπεσθαι καὶ διαρρεῖν. οὐ μὴν ἀλλὰ
20 καὶ ἐνίοτε ἄλλα ἐπ' ἄλλοις μᾶλλον ἰσχύει· καθάπερ οἶμαι τῶν
παιδαρίων ἕκαστον ἰδιότροπόν τινα μορμὼ δέδοικε καὶ ταύτην
συνείθισται φοβεῖσθαι (τὰ μὲν γὰρ φύσει δειλὰ πᾶν ὅ,τι ἂν δείξῃ
τις ὡς φοβερὸν βοᾷ) πλὴν ἐπί γε τούτων τῶν μειζόνων ἤδη τινά
ἐστι πρός τινας. τὸν πτωχὸν τὸν ἀλαζόνα καὶ θέλοντα φαίνεσθαι
Κροῖσον ἐξίστησιν ὁ Ἶρος· καὶ οὐδὲ τὴν Ὀδύσσειαν ἀναγιγνώσκει
διὰ τὸ

ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς πανδήμιος, ὃς κατὰ ἄστυ
πτωχεύεσκ' Ἰθάκης·

21 τὸν ἐκ δούλων ὁ Κέκροψ, τὸν εὐτελῆ τὴν ὄψιν καὶ καλὸν εἶναι (356 R I
βουλόμενον ὁ Θερσίτης. ἐὰν μὲν γὰρ εἰς λίχνον ἢ φιλάργυρον
σκώψῃς ἢ κίναιδον ἢ καθόλου πονηρὸν τὸν ἐπὶ τῇ σωφροσύνῃ κο-
μῶντα καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπιγεγραμμένον, ὅλον ἀπολώλεκας. ὁ Περ-
σεὺς τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος περιφέρων καὶ ταύτην τοῖς ἐχθροῖς
δεικνὺς ἐποίει λίθους· οἱ πολλοὶ δὲ ὑφ' ἑνὸς ῥήματος, ἐὰν ἀκού-
σωσι, λίθοι γεγόνασι· καὶ τοῦτο οὐ δεῖ περιφέρειν, ἐν πήρᾳ φυ-
22 λάττοντα αὐτό. καίτοι φέρε, εἰ καὶ τῶν ὀρνέων τὰς φωνὰς (611 M)
συνίεμεν, τῶν κοράκων ἢ κολοιῶν καὶ τῶν ἄλλων ζῴων, οἷον βα-
τράχων ἢ τεττίγων, δῆλον ὅτι καὶ ταῖς τούτων φωναῖς ἂν προσ-
είχομεν, τί λέγει περὶ ἡμῶν ὁ κολοιὸς ὁ πετόμενος ἢ τί φησιν ἡ

2 δικάζουσιν B 4 ἀπολύσει MPH; offendit numerus singularis 6 μήτι τινὰ U 7 ἰταμῶν malit Emp. οἷα Emp., ὅσα libri 8 ἐσπάθησε ῥῆμα UBM (sed hic -ισε) P εὐπαθείας ἔρημα H (ἐπαφῆκε T, mrg. U) 9 οὐδὲν add. Wil. δὲ H 10 καιρίου Casaub., κυρίου libri ἀνῄρηκε H (in U ν fin. erasum) 16 πτωχὸν τὸν Emp. πτωχὸν δὲ libri καθελόντα H 17 ἀναγινώσκει libri 18 διὰ τὸ M, om. ceteri 19 ὃς om. UB cf. Hom. Od. XVIII 1 20 alterum vs. om. UBM 21 Κέκροψ libri, Κέρκωψ Geelius κακὸν H 22 ἐὰν μὲν — 23 σκώψῃς om. H (suppl. m. div. in mrg.) 26 ἐπίει M 28 αὐτὸ del. Wil., αὐτὴν H 30 προσέχοιμεν PH 31 λέγει in rasura H

κίττα καὶ τίνα ἔχει δόξαν. οὐκοῦν εὐτύχημα τὸ μὴ ξυνιέναι. πόσοι δὴ τῶν ἀνθρώπων τῶν βατράχων εἰσὶν ἀφρονέστεροι καὶ τῶν κολοιῶν; ἀλλ' ὅμως κινεῖ τὰ παρὰ τούτων ἡμᾶς καὶ πάνυ κακῶς διατίθησιν.

οὐ μὴν ὅ γ' ἀφεὶς ἐλεύθερον ἑαυτὸν ἐπιστρέφεται τῆς τῶν 23
(357 R II) πολλῶν φλυαρίας, ἀλλὰ τῆς μὲν ἐκείνων ἀδολεσχίας καταγελᾷ, πάλαι δὴ πρὸς ἅπαντας εἰρηκώς,

οὐκ ἀλέγω, ὡσεὶ με γυνὴ βάλοι ἢ πάϊς ἄφρων·
κωφὸν γὰρ βέλος ἀνδρὸς ἀνάλκιδος οὐτιδανοῖο.

τὸν Ἡρακλέα τὸν τοῦ Διὸς πόσους οἴει βλασφημεῖν, τοὺς μὲν ὡς κλῶπα, τοὺς δὲ ὡς βίαιον, τοὺς δὲ καὶ μοιχὸν λέγειν ἢ τεκνοκτόνον; ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτῷ τούτων ἔμελεν οὐδὲ ἦν ἴσως τις ὁ ταῦτα φανερῶς λέγων, ἐπεὶ παραχρῆμα ἂν ὑπέσχε τὴν 24
δίκην. εἰ μὴ τῶν ἄλλων καταφρονῆσαι πείσεις σαυτόν, οὐδέποτε παύσῃ κακοδαιμονῶν, ἀλλ' ἀεὶ βίον ἄθλιον ζήσεις καὶ χαλεπόν, πᾶσιν ὑποκείμενος τοῖς βουλομένοις λυπεῖν, καὶ τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, λαγὼ βίον ζῶν. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τοὺς κύνας καὶ τὰ δίκτυα καὶ τοὺς ἀετοὺς δεδοίκασι· σὺ δὲ τοὺς λόγους ἐπτηχὼς καὶ τρέμων περιελεύσῃ, μηδεμίαν φυλακὴν φυλάξασθαι δυνάμενος, μηδ' ἂν ὁτιοῦν πράττῃς, μηδ' ἂν ὅπως βούλῃ διάγῃς. ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐμ- 25
βάλλῃς συνεχῶς εἰς τὴν ἀγοράν, ἀγοραῖος ἀκούσῃ καὶ συκοφάντης· ἐὰν δὲ τοὐναντίον φυλάττῃ τὸ τοιοῦτον καὶ μᾶλλον ᾖς κατ' οἰκίαν καὶ πρὸς τοῖς ἑαυτοῦ, δειλὸς καὶ ἰδιώτης καὶ τὸ μηδέν· ἐὰν [δὲ]
(612 M) (358 R II) παιδείας προνοῇ, εὐήθης καὶ μαλακός· ἐὰν [δὲ] ἐπ' ἐργασίας ᾖς τινος, βάναυσος· ἐὰν σχολάζων περιπατῇς, ἀργός· ἐὰν ἐσθῆτα μαλακωτέραν ἀναλάβῃς, ἀλαζὼν καὶ τρυφερός· ἐὰν ἀνυπόδητος ἐν τριβωνίῳ, μαίνεσθαί σε φήσουσιν. Σωκράτην διαφθείρειν τοὺς 26
νέους ἔφασαν, εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν· καὶ οὐκ εἶπον ταῦτα μόνον· ἧττον γὰρ ἂν ἦν ⟨δεινόν⟩· ἀλλὰ καὶ ἀπέκτειναν αὐτόν, ἀνυποδη-

---

2 ἀφωνότεροι PH 6 lacunam ante πάλαι statuit Wil. 7 εἰρηνικῶς B 8 Cf. Hom. Il. XI 389 sq. 9 ἀνδρὸς om. H (suppl. a corr.) ἀλκιδος οὐδανοῖοι (superscr. ἀν, τι) (sic!) P 12 ἔμελλεν U m. pr. 14 καὶ σὺ τοίνυν εἰ UB καταφρονήσας libri, emendavit Casaub. πείσεις αὐτὸν H πείσεις αὐτὸν P πεἰθεις σαυτὸν M πείσῃς αὐτὸν UB δέ ποτε pro οὐδέποτε B 15 ζήσῃς P 17 δύκτια P 18 καὶ post τρέμων add. B 19 μηδὲ HM (altero loco) 20 βούλει PHM ὁπωσοῦν pro ὅπως βούλῃ Herwerden 21 συνεχῶς bis exaravit U m. pr. 22 εἰς pro ᾖς B 23 ἑαυτοῦ in σεαυτοῦ mut. corr. U δὲ om. UPH 24 προνοῇς UBM δὲ seclusi ᾖ H (quid B ignoro) 25 ἐὰν δὲ BH περιπατῇς Jacobs, προπετὴς UBPH προπέτης M 26 ἀνυπόδετος H ἀνυπόδεκτος P 27 φήσουσι P 28 ἔφ::ασαν (cum rasura) H 29 δεινὸν addidi secutus Emperium ἀνυποδεσίας libri

οὕτω καὶ ἡ τύχη κύριον οὐδένα ποιεῖ τῶν ὑφ' αὑτῆς διδομένων, ἐὰν μὴ προσῇ τὸ μετὰ νοῦ καὶ φρονήσεως τινὰ λαμβάνειν. οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων εἰώθασιν εὐδαιμονίζειν εὐθὺς οἷς ἂν ὁρῶσι τὰ παρὰ τῆς τύχης ὑπάρχοντα, ὥσπερ τοῖς πλέουσι (604 M) *συνήδονται πνεῦμα ὁρῶντες ἐπέχον, οὐκ εἰδότες οὔτ' εἰ φορὸν αὐτοῖς τοῦτό ἐστιν οὔτ' εἰ κυβερνήτην ἔχουσιν ἔμπειρον. ἐγὼ δ' οἶμαι τότε δεῖν μακαρίους κρίνειν τοὺς ἐν ἀφθόνοις ὄντας τοῖς παρὰ τῆς τύχης, ὅταν αὐτοῖς καὶ τὸ φρονεῖν παρῇ. καθ' αὑτὰ γὰρ ταῦτα δηλον⟨ότι⟩ εἰ τοῖς ἀνοήτοις γένοιτο κινδύνου καὶ δυστυχίας αἴτια.*

---

(49) ΠΕΡΙ ΔΟΞΗΣ ΠΡΩΤΟΣ. (347 R II)

---

1 *Εἰσί τινες, οἳ τοὺς μὲν φιλαργύρους ἢ φιλόψους ἢ οἰνόφλυγας ἢ περὶ γυναῖκας ἢ παῖδας ἐπτοημένους ἀσώτους ἀποκαλοῦσι καὶ δυστυχεῖς, καὶ τούτων ἕκαστον ἡγοῦνται τὸ μέγιστον ὄνειδος, τοὺς δὲ φιλοτίμους καὶ φιλοδόξους τοὐναντίον ἐπαινοῦσιν, ὡς λαμπρούς· ὥστε καὶ αὐτὸς ἕκαστος ὀψοφαγῶν μὲν ἢ πίνων ἢ ἐρῶν τινος αἰσχύνεται καὶ περιστέλλει τὴν ἀκρασίαν, δοξοκοπῶν δὲ καὶ φιλοτιμούμενος οὐδένα ἀνθρώπων βούλεται λανθάνειν, ἀλλὰ ἐν* 2 *τῷ μέσῳ ταῦτα ποιεῖ. τῶν γὰρ πολλῶν ἕκαστος εὐφημεῖ τὴν τοιαύτην νόσον, λυσιτελεῖν ἡγούμενος αὑτῷ. καὶ δημοσίᾳ σχεδὸν αἱ πόλεις ἅπασαι δελέατα ἐξευρήκασι παντοῖα τοῖς ἀνοήτοις, στεφάνους καὶ προεδρίας καὶ κηρύγματα. τοιγαροῦν ἤδη τινὰς τούτων ἐπιθυμοῦντας ἀθλίους καὶ πένητας ἀπέδειξαν, οὐδὲν ὀρέγοντες μέγα οὐδὲ θαυμαστόν, ἀλλ' ἐνίους ἀπὸ θαλλοῦ περιάγοντες, ὥσπερ τὰ πρόβατα, ἢ στέφανόν τινα ἢ ταινίαν ἐπιβάλλοντες. οὐκοῦν ὁ τοιοῦτος, ἐξὸν αὐτῷ μυρίους, εἰ ἐθέλοι, στεφάνους προῖκα ἔχειν, οὐ μόνον ἐλαίας ἢ δρυός, ἀλλὰ καὶ κιττοῦ καὶ μυρρίνης, πολλάκις*

---

1 *καὶ ἡ* PH *δ' ἡ* M *δὴ καὶ* UB 2 *ἂν μὴ* P2 3 *οἱ μὲν δὴ* PH *οἱ μὲν οὖν* P2 *οἱ μὲν* M m. pr. *καὶ οἱ μὲν* UB *εἰώθασιν εὐδαιμονίζειν* a corr. superscr. P 5 *εἰ ἔφορον* M 6 *δὲ* PH 7 *τοῖς* pro *τοὺς* U m. pr. *τῆς* pro *τοῖς* P m. pr. 8 *τὸ* om. U *καθ' αὑτὰ* HP2 *κατ' αὐτὰ* M *ταὐτὰ* B *αὐτὰ* UP 9 *δηλονότι* Wil., *δῆλον* libri *εἰ* PHM *εἰ καὶ* P2 *ὡς* UB 10 *αἰτία* M 15 *αὐτῶν ἕκαστος* H 16 *αἰσχύναιται* P *δοξοκομπῶν* U (*μ* expunctum a corr.) 17 *βούλεται* superscr. P 19 *αὐτῷ* libri praeter U 23 *θαλοῦ* B *περιάγ:::οντες* U 24 *προβάλλοντες* Wil. 25 *στεφάνους μὲν* UBM 26 *καὶ* post *ἀλλὰ* om. U *μυρίνης* M

τὴν οἰκίαν ἀπέδοτο καὶ τὰ χωρία, καὶ μετὰ ταῦτα περιέρχεται πεινῶν καὶ φαῦλον τριβώνιον ἔχων. ‚ἀλλὰ κηρύττεται, φησίν, ὑπὸ (605 M) τῶν πολιτῶν.' ὥσπερ ἀπολωλὸς ἀνδράποδον. οὐκοῦν εἰκότως 3 χρῶνται πρὸς τὰς χειροτονίας τῷ τῆς ἐλαίας θαλλῷ διὰ τὸ φύσει (348 R II) πικρὸν ὑπάρχειν. [τοὺς δοξοκόπους ἐκβάλλουσιν ἐκ τῶν ἀγορῶν οἱ δῆμοι κραυγῇ καὶ ψόφῳ, καθάπερ οἶμαι τοὺς ψᾶρας οἱ γεωργοί. κἀκεῖνοι μὲν μεθίστανται πρὸς ὀλίγον· τοῖς δὲ οὐκ ἔστιν εἰς οὐδὲν ἔτι τῶν ἰδίων ἐπάνοδος, ἀλλὰ περίιασι μικρὸν ὕστερον πτωχοί, καὶ οὐδεὶς ἂν προσαγορεύσειεν ἰδὼν ἔτι τῶν πρότερον διαρρηγνυμένων.] τοσαύτη δ' ἐστὶν ἡ τοῦ τύφου δύναμις ὥστε 4 παρὰ μὲν τῶν βαφέων ἀγοράσεις δυοῖν μνῶν ἢ τριῶν καλὴν πορφύραν· δημοσίᾳ δ' εἰ ἐθέλοις, πολλῶν πάνυ ταλάντων ὤνιος. καὶ τὰς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ταινίας ὀλίγων δραχμῶν, τὰς δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας πολλάκις ἁπάσης τῆς οὐσίας. καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς κηρυττομένους ἀθλίους πάντες νομίζουσι, τοὺς δ' ἐν τῷ θεάτρῳ μακαρίους· καὶ τούτους μὲν κηρύττεσθαί φασιν, ἐκείνους δὲ ἀποκηρύττεσθαι, δῆλον ὅτι παρὰ μίαν συλλαβὴν γιγνομένης τῆς διαφορᾶς. οὕτω δὲ πάνυ τῶν ἀνθρώπων κατεφρόνησαν οἱ πρό- 5 τερον καὶ τὴν εὐήθειαν αὐτῶν συνεῖδον ὥστε ὑπὲρ τῶν μεγίστων πόνων καὶ πληγῶν φύλλα προύθεσαν. ἀλλ' ὅμως εἰσὶν οἱ χάριν τούτων ἀποθνῄσκειν αἱρούμενοι. τῶν δὲ αἰγῶν οὐκ ἂν οὐδεμία κατακρημνίσειεν αὑτὴν κοτίνου χάριν, καὶ ταῦτα παρούσης ἑτέρας νομῆς. καίτοι ταῖς μὲν αἰξὶν οὐκ ἀηδὴς ὁ κότινος, ἄνθρωπος δὲ οὐκ ἂν φάγοι. καὶ τὴν μὲν ἐξ Ἰσθμοῦ πίτυν, οὐδὲν οὖσαν τῶν ἄλλων χλωροτέραν, μετὰ πολλοῦ πόνου καὶ κακῶν ἀναιροῦνται, πολλάκις ἀργύριον πολὺ διδόντες· καὶ ταῦτα τοῦ φυτοῦ μηδεμίαν ὠφέλειαν (349 R II) ἔχοντος· οὔτε γὰρ σκιὰν ποιεῖν οὔτε καρπὸν φέρειν δύναται τό τε φύλλον δριμὺ καὶ καπνῶδες· τῆς δ' ἐκ Μεγάρων πίτυος οὐδεὶς ἐπιστρέφεται. κἂν μὲν ἕτερός τις μὴ κατεαγὼς τὴν κεφαλὴν ⟨δια⟩δήσηται, καταγελᾶται· τοῖς δὲ βασιλεῦσι πρέπειν δοκεῖ καὶ πολλαὶ

3 ἀλλ' ὥσπερ UB 5 τοὺς γὰρ U. τοὺς δοξοκόπους — διαρρηγνυμένων secludit Emp., Dionis, sed hinc aliena putat Wil. ἀγρῶν libri, ἀγορῶν mrg. H 6 κναυγῇ P m. pr. κραυγῇ U, sed ρ a corr. in rasura καθώσπερ libri, corr. Pflugk. 10 διαρηγνυμένον P διαρρηγνύμενον M 11 τῶν βαφέων Emp., τῶν βαρβάρων libri ἀγοράσαις corr. P 12 δημωσία P δὲ εἰ U δὲ ἐθέλοις H θέλεις M 14 καὶ τοὺς etc. cf. l. 2 15 πάντες P πάντας UBH ἅπαντας M 16 φασιν — ἀποκηρύττεσθαι om. H (in mrg. suppl. m. div.) 17 γινομένης H 18 οὕτως UPH 20 πληγῶν vix sanum; fuitne ⟨δα⟩πανῶν 22 μὴ παρούσης UB (item corr. H) 24 οἰδὲν οὖσαν οὐδὲν P 25 πόνου πολλοῦ (hoc ord.) PH 27 καρπῶν P m. pr. 28 δὲ ἐκ H 29 ἐπιστέφεται m. pr. in UMH, P διαδήσηται Cobetus, δήσηται libri

6 μυριάδες τεθνήκασιν ὑπὲρ τούτου τοῦ ῥάκους. ὅτι μὲν γὰρ διὰ
χρυσοῦν πρόβατον ἀνάστατον συνέβη γενέσθαι τηλικαύτην οἰκίαν
τὴν Πέλοπος οἱ τραγῳδοί φασιν. καὶ κατεκόπη μὲν τὰ τοῦ Θυέστου
τέκνα, τῇ Πελοπίᾳ δὲ ὁ πατὴρ ἐμίχθη καὶ τὸν Αἴγισθον ἔσπειρεν· (606 M)
οὗτος δ' ἀπέκτεινε μὲν μετὰ τῆς Κλυταιμνήστρας τὸν Ἀγαμέμ-
νονα τὸν ποιμένα τῶν Ἀχαιῶν, κἀκείνην Ὀρέστης ὁ υἱός, καὶ τοῦτο
ποιήσας εὐθὺς ἐμαίνετο. τούτοις δὲ οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν, ἃ γέγραπ-
ται μὲν οὐχ ὑπὸ τῶν τυχόντων ἀνδρῶν, Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους,
λέγεται δὲ ἐν μέσοις τοῖς θεάτροις· ἔτι δὲ ἰδεῖν ἔστιν ἑτέραν
οἰκίαν συντριβεῖσαν πλουσιωτέραν ἐκείνης διὰ γλῶτταν καὶ νὴ Δία
7 ἑτέραν κινδυνεύουσαν. τοιούτων δὲ τῶν κατὰ τὴν δόξαν ὄντων καὶ
μυρίων ἄλλων ἀτοπωτέρων πῶς οὐχὶ τῷ παντὶ δυσχερέστερος ὁ
πρὸς ταύτην κεχηνὼς τοῦ πρὸς ἄλλ' ὁτιοῦν ἐπτοημένου; τὸν φί-
λοψον εἰς ἰχθὺς ἀποπίμπλησι καὶ οὐδεὶς ⟨ἂν⟩ αὐτὸν κωλύσειεν
ἥδεσθαι τῶν ἐχθρῶν· ὁμοίως ὁ πρὸς παῖδας ἀθλίως ἔχων, ἐὰν εἰς
ὡραῖον ἐμπέσῃ, τοῦτον ἕνα ὄντα θεραπεύει, καὶ πολλάκις μικροῦ (350 R II)
κατειργάσατο. τὸν οἰνόφλυγα ἓν Θάσιον κατέπλησε, καὶ πιὼν Ἐν-
δυμίωνος ἥδιον καθεύδει· τῷ δοξοκόπῳ δὲ οὐκ ἂν εἷς ἐπαινῶν ἐξαρ-
8 κέσειεν, ἀλλ' οὐδὲ χίλιοι πολλάκις. ὅτι μὲν γὰρ ῥᾷόν ἐστι μετα-
χειρίσασθαι τὸ χαλεπώτατον μειράκιον τοῦ μετριωτάτου δήμου
τίς οὐκ ἂν φήσειεν; ὅσῳ μέντοι προχωρεῖ τὸ τῆς δόξης ἐπὶ πλέον,
τοσούτῳ μᾶλλον οὐκ ἔστιν ὕπνου λαχεῖν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ φρενιτί-
ζοντες, ἀεὶ μετέωρος οὗτος καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν. 'νὴ Δί',
ἀλλ' ἐκείνους ἰδεῖν ἔστιν περὶ τὸν οἶνον καὶ τὰς ἑταίρας καὶ τὰ
ὀπτανεῖα*' τῷ τοιούτῳ δὲ οὐκ ἀνάγκη πολὺ μὲν ὄψον ἀγοράζειν,
πολὺν δὲ οἶνον; αὐλητὰς δὲ καὶ μίμους καὶ κιθαριστὰς καὶ θαυματο-
ποιοὺς συνακτέον, ἔτι δὲ πύκτας καὶ παγκρατιαστὰς καὶ παλαιστὰς
καὶ δρομεῖς καὶ τὸ τοιοῦτον ἔθνος, εἴ γε μὴ μέλλει φαύλως μηδὲ
9 ἀγεννῶς ἑστιάσειν τὸ πλῆθος. τοιοῦτος μὲν γὰρ οὐδεὶς πώποτε

3 τοῦ pro τὴν P πέλωπος U m. pr. 6 ὁ om. U καὶ τούτοις U (ι a corr.) B 7 οὐκ H 8 τῶν om. UB 9 ἔτι δὲ libri, ἐπειδὴ Emp. ἔστιν ἰδεῖν (hoc ord.) PH 10 πλουσιοτέραν P διὰ γλῶτταν neque intellego neque mutare audeo; sed ad Neronem et Domitianum haec pertinere suspicor 12 δυστυχέστερος HU a corr., quod fortasse praeferendum est 13 ἄλλο ὁτιοῦν BMP (in U ὁ a corr. superscr.) 14 ἀποπίπλησι P ἂν add. Emp. 15 εἰς ὡραῖον Casaub., εἰς ῥωμαῖον PHB εἰς ῥωμαίων M εἷς ῥωμαίων U m. pr. (corr. εἰς -ον) 16 θεραπεύσει H σμικροῦ B 17 κατέπιε M ὃ κατέπιεν UB ἀλλὰ καὶ UB 18 εἷς Reiske, οὐδεὶς libri 21 μὲν H (τοι add. a corr.) τὰ τῆς PH 23 οὕτως ἀεὶ UB 24 ἐκείνων ἰδεῖν ἔστιν ἕκαστον UB 25 ὀπτάνεια U post ὀπτανεῖα excidit participium, velut: δαπανῶντας ἀεὶ pro οὐκ UB 26 καὶ δρομεῖς post κιθ. add. P 28 μέλλοι PH

τῶν ὀψοφάγων γέγονεν, ὅστις ἐπεθύμησε λέοντος ἀγρίου ἢ ταύρων ἑκατόν· οἱ δὲ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν ἐθέλοντες οὐ μόνον τούτων
(607 M) ἐπιθυμοῦσιν, ἀλλ' ὅσων οὐδὲ εἰπεῖν ἔστιν. οὐ γὰρ ὀλίγοις λίνοις, φασίν, ἢ δυσὶν ἢ τρισὶν ἑταίραις οὐδὲ δέκα Λεσβίσι θηρεύεται δόξα καὶ δῆμος ὅλος εἰς πειθὼ καὶ φιλίαν ἄγεται, μυρίων ἀντιπραττόντων· ἀλλὰ ἀνάγκη πόλεως ἀκολασίαν ἔχειν καὶ φιλῳδὸν
(351 R II) καὶ φιλοχορευτὴν καὶ φιλοπότην καὶ ὀψοφάγον εἶναι καὶ πάντα δὴ τὰ τοιαῦτα μὴ ὡς ἕνα ἄνδρα, ἀλλὰ μυρίους ἢ δὶς μυρίους ἢ δεκάκις, ἡλίκης ἄν ποτε ἐραστὴς ⟨ᾖ⟩ πόλεως. ἀεὶ δ' ἂν παρὰ τῷ 10
τοιούτῳ καταλάβοις

αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων.

παρὰ δὲ πλήθουσι τράπεζαι σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητήρων οἰνοχόοι φορέουσι.

κνισῆεν δέ τε δῶμα περιστεναχίζεται αὐλῇ
ἤματα, νύκτας δ' αὖτε παρ' αἰδοίῃς ἀλόχοισιν

οὐδέποθ' εὕδουσιν, οὐδ' ἂν πάνυ πολλοὺς ὑποστορέσωνται τάπητας. ὥστε τούς γε φιλόπαιδας καὶ σφόδρα οἶμαι μακαρίζειν 11
αὐτοὺς τοῖς φιλοδόξοις παραβάλλοντας, ὅταν αὐτοὶ μὲν ὄρτυγας ζητῶσιν ἢ ἀλεκτρυόνα ἢ ἀηδόνιον, τοῖς δὲ ὁρῶσιν ἀνάγκην οὖσαν Ἀμοιβέα ἢ Πῶλον ζητεῖν ἢ τῶν Ὀλυμπίασι νενικηκότων τινὰ πέντε μισθοῦσθαι ταλάντων. καὶ αὐτοὶ μὲν ἕνα τὸν παιδαγωγὸν ἢ τὸν ἀκόλουθον ἐγάστρισαν· οἱ δὲ ἂν μὴ τοὐλάχιστον ἑκατὸν τῆς ἡμέρας πολυτελῶς ἑστιάσωσιν οὐδὲν αὐτοῖς ὄφελος.

τοῖς μὲν οὖν κάμνουσιν ἡσυχίας προνοοῦσιν οἱ θεραπεύοντες, ὅπως
(352 R II) καθεύδωσι· τοῖς δὲ δοξοκόποις, ὅταν ἡσυχίας τυγχάνωσι, τότε μάλιστα ὕπνος οὐκ ἔπεισιν. οἱ μὲν οὖν χρημάτων ἢ γένους ἐπιτυχόντες ἢ τινος 12

---

2 μόνων H 3 ὅσον U m. pr. 4 λεσβίσι Wil., λεσβίοις PHM λεσβίαις UB 6 ἀκολ (sic!) H 8 δυσμυρίους P (om. ἢ δεκάκις) malim: ἀλλ' ⟨ὡς⟩ μυρίους 9 ἤδίκησ ἄν ποτε (ἡδίκησ superscr. a corr.) U ἡδίκεις ἄν ποτε B ἢ δίκησάν ποτε MH εἰδήκεις ἄν ποτε P (mrg. H) ἐρασθεὶς P ᾖ add. Seld. 11 Il. X 13 Od. IX 8 sq. Od. X 10 sq. 12 ἐκρηρων P 14 κνισσῆεν H περιστοναχίζεται BP αὐλῇ Hom. Od. X 10 αὐλὴ BMH δ' αὐλὴ UP 15 ὕπερθεν pro ἤματα UB αἰδοίοις PH 16 οὐδέποτε UBM 17 φιλοπαίγμονας mrg. H 18 αὐτοὺς U m. pr. B αὐτὸν μὲν P ὄρτυγα:: (cum rasura) U 19 ἀλεκτρυόνας H ἀηδώνιον U m. pr. ἀηδόνα B τοῖς δὲ ἐρῶσιν UBM τοῖς δὲ δόξης ἐρῶσιν PH, corr. Emp. 20 Ἀμοιβέα ἢ Πῶλον Wil. coll. Plut. Arat. 17, ἀμοιβαίαν πῶλον libri 21 ἕνα τὸν scripsi, εἷς τε τὸν M ἦτε τὸν B ἢ τὸν PH ἢ τὸν (sed ἢ τ a corr.) U 22 ἐγκάστρισαν M 23 οὐδὲν — κάμνουσιν om. H (suppl. in mrg. a corr.) 25 καθεύδουσι B 26 τινος om. UBM

τῶν τοιούτων ἢ σώματος εὐτονίας ἢ λαλιὰν γοῦν περιποιησάμενοι, καθάπερ ἐπτερωμένοι μόνον οὐ κατ' ἄστρων φέρονται, δημαγωγοί τε καὶ ξεναγοὶ καὶ σοφισταὶ λεγόμενοι, δήμους καὶ σατράπας καὶ (608 M) μαθητὰς θηρεύοντες· τῶν δὲ ἄλλων ἕκαστος τῶν μηδεμίαν χορηγίαν ἐχόντων, ὑπὸ δὲ τῆς αὐτῆς νόσου κρατουμένων, περιέρχεται πρὸς ἕτερον ζῶν καὶ τί περὶ αὐτοῦ λέγει τις φροντίζων, κἂν μὲν εὐφημήσῃ τις, ὡς οἴεται, μακάριος καὶ φαιδρός, εἰ δὲ μή, ταπεινός τε καὶ κατηφὴς καὶ τοιοῦτον αὑτὸν εἶναι νομίζων ὁποῖον ἂν εἴπῃ τις. καὶ δίαιταν μὲν ἢ δίκην ἂν ἔχῃ πρός τινα, οὐκ ἀξιοῖ τὸν διαιτητὴν ἢ τὸν δικαστὴν τοῖς τυχοῦσι προσέχειν μάρτυσιν, αὐτὸς
13 δ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ πάντας ἀξιόχρεως ἡγεῖται. τί δὴ κακοδαιμονέστερον ἀνθρώπων ἐπ' ἄλλοις κειμένων καὶ τὸν ἀπαντῶντα κύριον ἐχόντων, πρὸς ὃν ἀεὶ βλέπειν ἀνάγκη καὶ σκοπεῖν τὸ πρόσωπον ἑκάστου, καθάπερ τοῖς οἰκέταις τὸ τῶν δεσποτῶν; πᾶσα μὲν οὖν ἐστι δουλεία χαλεπή· τοὺς δὲ ἀπὸ τύχης ἐν οἰκίᾳ τοιαύτῃ δουλεύοντας, ἐν ᾗ δύο ἢ τρεῖς δεσπόται, καὶ ταῦτα ταῖς τε ἡλικίαις καὶ ταῖς φύσεσι (858 R II) διάφοροι (λέγω δὲ πρεσβύτης ἀνελεύθερος καὶ τούτου παῖδες νεανίσκοι πίνειν καὶ σπαθᾶν θέλοντες) τίς οὐκ ἂν τῶν ἄλλων οἰκετῶν ὁμολογήσειεν ἀθλιωτέρους, ὅταν τοσούτους δέῃ θεραπεύειν, καὶ
14 τούτων ἕκαστον ἄλλο τι βουλόμενον καὶ προστάττοντα; εἰ δέ τις δημόσιος οἰκέτης εἴη, πρεσβυτῶν [ἢ] νεανίσκων, πενήτων, πλουσίων, ἀσώτων, φιλαργύρων, ποῖός τις ἂν ὁ τοιοῦτος εἴη; οἶμαι δέ, εἴ τις ἐν τοιαύτῃ πόλει χρήματα ἔχων ἠναγκάζετο βιοῦν, ἐν ᾗ πᾶσιν ἐξῆν ἁρπάζειν τὰ τοῦ πέλας καὶ μηδεὶς νόμος ἐκώλυε, παραχρῆμα ἂν ἀπέστη τῶν χρημάτων, εἰ καὶ φιλαργυρίᾳ τοὺς πώποτε ὑπερβεβλήκει. τοῦτο δὴ νῦν ἐπὶ τῆς δόξης ἐστίν. ἐφεῖται γὰρ εἰς ταύτην τῷ βουλομένῳ τινὰ βλάπτειν καὶ πολίτῃ καὶ ξένῳ καὶ μετοίκῳ.
15 τοῖς ἀτίμοις ἀβίωτος εὐλόγως ὁ βίος φαίνεται, καὶ πολλοὶ μᾶλλον αἱροῦνται θάνατον ἢ ζῆν τὴν ἐπιτιμίαν ἀποβαλόντες, ὅτι τῷ ἐθελήσαντι τύπτειν ἔξεστι καὶ κόλασις οὐκ ἔστιν οὐδεμία τοῦ προπηλακίζοντος. οὐκοῦν τὸν δοξοκόπον ἅπασιν ἔξεστι τύπτειν τῷ παντὶ (609 M)

1 εὐτονίας scripsi, ἢ ἀπονοίας libri   λαλιὰ P m. pr.   2 μετ' ἄστρων Gasda   6 ζῶν UBMP ζητῶν H   8 αὐτὸν UPH   εἴπει P   11 δὲ BM αὐτοῦ PHM   ἀξιόχρεους PH   12 τῶν pro τὸν (?) M   ἀπατῶντα B   15 τοιαύτῃ Emp., τῇ αὐτῇ libri   ἐν ᾗ UBP ἐὰν ᾗ M ἧς H   16 κατὰ ταὐτὸ M κατ' αὐτὰ mutatum in καὶ ταῦτα H   δὲ pro τε M   18 σπαταλᾶν PH   20 τοῦτον P   βουλευόμενον H   21 ἢ seclusit Reiske   22 φιλαργύρων — 23 ἠναγκάζετο in mrg. suppl. P   26 malim: ταὐτὸ δὴ vel τοῦτο δὲ καί; νῦν del. Wil.   ἐφεῖτα P   28 πολὺ pro πολλοὶ UB   29 ἀποβάλοντες B   ὅτι in rasura H   30 ἔστιν οὐδεμία Pflugk, ἔστιν ἰδία UBM ἔστι νὴ δία PH

*χαλεπωτέρας πληγὰς τῶν εἰς τὸ σῶμα καίτοι τοὺς μὲν ἀτίμους
οὐκ ἂν εὕροι τις ῥᾳδίως ὑπό τινος τοῦτο πάσχοντας· τὸ γὰρ νεμε-
σητὸν οἱ πολλοὶ καὶ τὸν φθόνον εὐλαβοῦνται καὶ τὸ τελευταῖον ἐκ
τῶν ἀσθενεστέρων αὐτοῖς οὐδείς ἐστι κίνδυνος. τοῦ δὲ βλασφη-
μεῖν μάλιστα τοὺς δοκοῦντας ἐνδόξους οὐδεὶς φείδεται οὐδὲ ἀδύ-
νατος οὐδεὶς ⟨οὕτως⟩, ὅστις οὐκ ἂν ἰσχύσαι ῥῆμα εἰπεῖν. τοιγαροῦν* 16
μέτριός τις τῶν ἀρχαίων συνεχῶς τινος αὐτῷ προσφέροντος τοιού-
(364 R II) *τους λόγους, Εἰ μὴ παύσῃ κακῶς ἀκούων ὑπὲρ ἐμοῦ, κἀγώ, φησιν,
ὑπὲρ σοῦ κακῶς ἀκούσομαι. βέλτιον δὲ ἴσως ἦν μηδὲ εἰ λέγει τὴν
ἀρχὴν προσποιεῖσθαι. τὸν οἰκέτην πολλάκις ἀνειμένον καὶ παί-
ζοντα ὁ δεσπότης περιπεσὼν κλαίειν ἐποίησε· τὸν δὲ τῆς δόξης
ἥττονα ὁ βουλόμενος ἑνὶ ῥήματι συνέστειλεν. εἴ τις ἐπῳδὰς ἠπί-
στατο τοιαύτας παρὰ τῆς Μηδείας μαθὼν ἢ παρὰ τῶν Θετταλῶν,
ὥστε φθεγγόμενος τῶν ἀνθρώπων οὓς ἤθελε ποιεῖν κλαίειν καὶ
ὀδυνᾶσθαι μηδενὸς κακοῦ παρόντος, οὐκ ἂν ἐδόκει τυραννὶς εἶναι
ἡ τούτου δύναμις; πρὸς οὖν τὸν ἐπὶ δόξῃ κεχαυνωμένον οὐκ ἔστιν
οὐδεὶς ὃς οὐκ ἔχει ταύτην τὴν ἰσχύν. δύο γὰρ ἢ τρία ῥήματα εἰπὼν* 17
*εἰς συμφορὰν καὶ λύπην ἐνέβαλεν. καὶ μὴν εἴ γέ τις οὕτως ἐκ
δαιμονίου τινὸς ἔχοι τὸ σῶμα, ὥστε ἄν τις αὐτῷ καταράσηται,
παραχρῆμα πυρέττειν ἢ τὴν κεφαλὴν ἀλγεῖν, οὗτος ⟨ἂν⟩ ἀθλιώ-
τερος ὑπῆρχε τῶν τρισαθλίων· εἰ δέ τις οὕτως ἀσθενῶς ἔχει τὴν
διάνοιαν, ὥστε εἴ τις ἐλοιδόρησεν αὐτόν, ἐξίστασθαι παραχρῆμα
τὴν ψυχήν, πῶς οὐχὶ τῷ τοιούτῳ φευκτὸς ὁ βίος; εἰ δέ τις
κρίνοιτο καθ' ἑκάστην ἡμέραν περὶ ὅτου δήποτε, ἢ περὶ τοῦ ζῆν
ἢ περὶ τῶν χρημάτων, ἆρ' οὐχὶ τῷ παντὶ βέλτιον ἐᾶσαι τοῦτο καὶ
μηκέτι τὸ λοιπὸν κινδυνεύειν, [καὶ] εἰ μὲν περὶ χρημάτων, τὰ χρή-
ματα, εἰ δὲ περὶ τοῦ ζῆν, τὸν βίον; τί οὖν; ὁ περὶ τῆς δόξης* 18
ἀγὼν οὐκ ἀεὶ [τοῖς ἀνθρώποις] τοῖς ἀνοήτοις ἐνέστηκεν, οὐ μόνον
(610 M) *ἅπαξ τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ πολλάκις, οὐδὲ ἐφ' ὡρισμένοις δικασταῖς,*
(365 R II) *ἀλλὰ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ τούτοις ἀνωμότοις καὶ μήτε μαρτύρων*

---

2 *νεμεσιτὸν* P 4 *οὐδ' ἔστι* PH *δὲ* om. PH 5 *φείδεται* (*ειδ* in rasura) H 6 *οὕτως* add. Dind., secutus Emperium *τοιγαροῦν* (*ι* et *αρ* in rasura) H 7 *μετρίως* MH m. pr. 8 i. e. si hominum maledicta mihi referre pergis, ego quoque tibi narrabo, quae de te homines male locuntur 12 *ἐπαοιδὸς ἐπίσταιτο* UM *ἐπαοιδὰς ἐπίσταιτο* B *ἐπίστατο* P 13 *τοιαῦτα* M *ἢ παρὰ* PH *θετταλίδων* Cobetus 14 *φθεγχόμενος* P 16 *τῇ δόξῃ* UBM 18 *ἐνέβαλε* H *οὕτω* H, om. U m. pr. 19 *ἔχει* P 20 *ἂν* add. Pflugk 21 *ὑπῆρχεν* P *ἔχει* scripsi, *ἔχοι* libri 22 *ἐλοιδόρησεν* scripsi, *λοιδορήσειεν* libri *καὶ παραχρῆμα* UBM 24 *δέ ποτε* P 26 *καὶ* seclusi 28 *τοῖς ἀνθρώποις* del. Wil. *οἳ οὐ μόνον ἅπαξ* PH *μόνον οὐχ ἅπαξ* BM *οὐ μόνον οὐχ ἅπαξ* U 29 *πολλάκις εὐθύνονται* PH cf. not. praeced.

ἐπιστρεφομένοις μήτε τεκμηρίων; μήτε γὰρ εἰδότες μήτε ἀκούοντες
μήτε λαχόντες δικάζουσι, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς διαφέρει πίνουσιν ἢ
λουομένοις τὴν ψῆφον φέρειν· καὶ τὸ πάντων δεινότατον· ὃν γὰρ
19 ἂν ἀπολύσῃ τήμερον, αὔριον καταδικάζει. οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν ὑπὸ
τῆς νόσου ταύτης ἐχόμενον ὑπεύθυνον περιέρχεσθαι καὶ προσέχειν
ἑκάστῳ καὶ δεδοικέναι μή τινα ἑκὼν ἢ ἄκων λυπήσῃ, μάλιστα τῶν
ἑτοίμων τινὰ καὶ τῶν εὐτραπέλων. εἰ γὰρ καὶ σμικρόν, οἷα πολλὰ
συμβαίνει, προσκρούσας τινὶ τύχοι, εὐθὺς ἐσπάθησε ῥῆμα χαλεπόν·
καὶ τοῦτο εἰπών, ἐὰν μὲν ἀποτύχῃ πως, ⟨οὐδὲν⟩ ἧττον ἐτάραξεν· ἐὰν
δ' ἐπιτύχῃ τοῦ καιρίου, παραχρῆμα ἀνῄρηκεν. πολλοὶ μὲν γὰρ οὕτως
ἔχουσιν ὥστε ὑπὸ παντὸς διατρέπεσθαι καὶ διαρρεῖν. οὐ μὴν ἀλλὰ
20 καὶ ἐνίοτε ἄλλα ἐπ' ἄλλοις μᾶλλον ἰσχύει· καθάπερ οἶμαι τῶν
παιδαρίων ἕκαστον ἰδιότροπόν τινα μορμὼ δέδοικε καὶ ταύτην
συνείθισται φοβεῖσθαι (τὰ μὲν γὰρ φύσει δειλὰ πᾶν ὅ,τι ἂν δείξῃ
τις ὡς φοβερὸν βοᾷ) πλὴν ἐπί γε τούτων τῶν μειζόνων ἤδη τινά
ἐστι πρός τινας. τὸν πτωχὸν τὸν ἀλαζόνα καὶ θέλοντα φαίνεσθαι
Κροῖσον ἐξίστησιν ὁ Ἶρος· καὶ οὐδὲ τὴν Ὀδύσσειαν ἀναγιγνώσκει
διὰ τὸ

ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς πανδήμιος, ὃς κατὰ ἄστυ
πτωχεύεσκ' Ἰθάκης·

21 τὸν ἐκ δούλων ὁ Κέκροψ, τὸν εὐτελῆ τὴν ὄψιν καὶ καλὸν εἶναι (956 R)
βουλόμενον ὁ Θερσίτης. ἐὰν μὲν γὰρ εἰς λίχνον ἢ φιλάργυρον
σκώψῃς ἢ κίναιδον ἢ καθόλου πονηρὸν τὸν ἐπὶ τῇ σωφροσύνῃ κο-
μῶντα καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπιγεγραμμένον, ὅλον ἀπολώλεκας. ὁ Περ-
σεὺς τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος περιφέρων καὶ ταύτην τοῖς ἐχθροῖς
δεικνὺς ἐποίει λίθους· οἱ πολλοὶ δὲ ὑφ' ἑνὸς ῥήματος, ἐὰν ἀκού-
σωσι, λίθοι γεγόνασι· καὶ τοῦτο οὐ δεῖ περιφέρειν, ἐν πήρᾳ φυ-
22 λάττοντα αὐτό. καίτοι φέρε, εἰ καὶ τῶν ὀρνέων τὰς φωνὰς (611 M)
συνίεμεν, τῶν κοράκων ἢ κολοιῶν καὶ τῶν ἄλλων ζῴων, οἷον βα-
τράχων ἢ τεττίγων, δῆλον ὅτι καὶ ταῖς τούτων φωναῖς ἂν προσ-
είχομεν, τί λέγει περὶ ἡμῶν ὁ κολοιὸς ὁ πετόμενος ἢ τί φησιν ἡ

---

2 δικάζουσιν B 4 ἀπολύσει MPH; offendit numerus singularis 6 μήτι τινὰ U 7 ἰταμῶν malit Emp. οἷα Emp., ὅσα libri 8 ἐσπάθησε ῥῆμα UBM (sed hic -ισε) P εὐπαθείας ἔρημα H (ἐπαφῆκε T, mrg. U) 9 οὐδὲν add. Wil. δὲ H 10 καιρίου Casaub., κυρίου libri ἀνῄρηκε H (in U ν fin. erasum) 16 πτωχὸν τὸν Emp. πτωχὸν δὲ libri καθελόντα H 17 ἀναγινώσκει libri 18 διὰ τὸ M, om. ceteri 19 ὃς om. UB cf. Hom. Od. XVIII 1 20 alterum vs. om. UBM 21 Κέκροψ libri, Κέρκωψ Geelius κακὸν H 22 ἐὰν μὲν — 23 σκώψῃς om. H (suppl. m. div. in mrg.) 26 ἐπίει M 28 αὐτὸ del. Wil., αὐτὴν H 30 προσέχοιμεν PH 31 λέγει in rasura H

κίττα καὶ τίνα ἔχει δόξαν. οὐκοῦν εὐτύχημα τὸ μὴ ξυνιέναι. πόσοι
δὴ τῶν ἀνθρώπων τῶν βατράχων εἰσὶν ἀφρονέστεροι καὶ τῶν κο-
λοιῶν; ἀλλ' ὅμως κινεῖ τὰ παρὰ τούτων ἡμᾶς καὶ πάνυ κακῶς
διατίθησιν.
οὐ μὴν ὅ γ' ἀφεὶς ἐλεύθερον ἑαυτὸν ἐπιστρέφεται τῆς τῶν 23
(857 R II) *πολλῶν φλυαρίας, ἀλλὰ τῆς μὲν ἐκείνων ἀδολεσχίας καταγελᾷ, πά-*
λαι δὴ πρὸς ἅπαντας εἰρηκώς,

οὐκ ἀλέγω, ὡσεὶ με γυνὴ βάλοι ἢ πάϊς ἄφρων·
κωφὸν γὰρ βέλος ἀνδρὸς ἀνάλκιδος οὐτιδανοῖο.

τὸν Ἡρακλέα τὸν τοῦ Διὸς πόσους οἴει βλασφημεῖν, τοὺς μὲν
ὡς κλῶπα, τοὺς δὲ ὡς βίαιον, τοὺς δὲ καὶ μοιχὸν λέγειν ἢ
τεκνοκτόνον; ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτῷ τούτων ἔμελεν οὐδὲ ἦν ἴσως
τις ὁ ταῦτα φανερῶς λέγων, ἐπεὶ παραχρῆμα ἂν ὑπέσχε τὴν 24
δίκην. εἰ μὴ τῶν ἄλλων καταφρονῆσαι πείσεις σαυτόν, οὐδέποτε
παύσῃ κακοδαιμονῶν, ἀλλ' ἀεὶ βίον ἄθλιον ζήσεις καὶ χαλεπόν,
πᾶσιν ὑποκείμενος τοῖς βουλομένοις λυπεῖν, καὶ τοῦτο δὴ τὸ τοῦ
λόγου, λαγὼ βίον ζῶν. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τοὺς κύνας καὶ τὰ δίκτυα
καὶ τοὺς ἀετοὺς δεδοίκασι· σὺ δὲ τοὺς λόγους ἐπτηχὼς καὶ τρέμων
περιελεύσῃ, μηδεμίαν φυλακὴν φυλάξασθαι δυνάμενος, μηδ' ἂν
ὁτιοῦν πράττῃς, μηδ' ἂν ὅπως βούλῃ διάγῃς. ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐμ- 25
βάλλῃς συνεχῶς εἰς τὴν ἀγοράν, ἀγοραῖος ἀκούσῃ καὶ συκοφάντης·
ἐὰν δὲ τοὐναντίον φυλάττῃ τὸ τοιοῦτον καὶ μᾶλλον ᾖς κατ' οἰκίαν
καὶ πρὸς τοῖς ἑαυτοῦ, δειλὸς καὶ ἰδιώτης καὶ τὸ μηδέν· ἐὰν [δὲ]
(612 M) (858 R II) *παιδείας προνοῇ, εὐήθης καὶ μαλακός· ἐὰν [δὲ] ἐπ' ἐργασίας ᾖς*
τινος, βάναυσος· ἐὰν σχολάζων περιπατῇς, ἀργός· ἐὰν ἐσθῆτα
μαλακωτέραν ἀναλάβῃς, ἀλαζὼν καὶ τρυφερός· ἐὰν ἀνυπόδητος ἐν
τριβωνίῳ, μαίνεσθαί σε φήσουσιν. Σωκράτην διαφθείρειν τοὺς 26
νέους ἔφασαν, εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν· καὶ οὐκ εἶπον ταῦτα μόνον·
ἧττον γὰρ ἂν ἦν ⟨δεινὸν⟩· ἀλλὰ καὶ ἀπέκτειναν αὐτόν, ἀνυποδη-

---

2 *ἀφωνότεροι* PH 6 lacunam ante *πάλαι* statuit Wil. 7 *εἰρηνικῶς* B 8 Cf. Hom. Il. XI 389 sq. 9 *ἀνδρὸς* om. H (suppl. a corr.) *ἀλκιδος οὐδανοῖοι* (superscr. *αγ*, *τϊ*) (sic!) P 12 *ἔμελλεν* U m. pr. 14 *καὶ σὺ τοίνυν εἰ* UB *καταφρονήσας* libri, emendavit Casaub. *πείσεις αὐτὸν* H *πείσεις αὐτὸν* P *πείθεις σαυτὸν* M *πείσῃς αὐτὸν* UB *δέ ποτε* pro *οὐδέποτε* B 15 *ζήσῃς* P 17 *δύκτια* P 18 *καὶ* post *τρέμων* add. B 19 *μηδὲ* HM (altero loco) 20 *βούλει* PHM *ὁπωσοῦν* pro *ὅπως βούλῃ* Herwerden 21 *συνεχῶς* bis exaravit U m. pr. 22 *εἰς* pro *ᾖς* B 23 *ἑαυτοῦ* in *σεαυτοῦ* mut. corr. U *δὲ* om. UPH 24 *προνοῇς* UBM *δὲ* seclusi *ᾖ* H (quid B ignoro) 25 *ἐὰν δὲ* BH *περιπατῇς* Jacobs, *προπετὴς* UBPH *προπέτης* M 26 *ἀνυπόδετος* H *ἀνυπόδεκτος* P 27 *φήσουσι* P 28 *ἔφ::ασαν* (cum rasura) H 29 *δεινὸν* addidi secutus Emperium *ἀνυποδεσίας* libri

σίας δίκην λαμβάνοντες. Ἀριστείδην ἐξωστράκισαν Ἀθηναῖοι, καίτοι πεπεισμένοι σαφῶς ὅτι δίκαιος ἦν. τί ⟨οὖν⟩ δεῖ δόξης ἐπιθυμεῖν, ἧς καὶ ἐὰν τύχῃ, πολλάκις οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ [πολλάκις] ἀπώνατο; [δέον πολλάκις εὐλαβεῖσθαι, κἂν ἄρα συμβαίνῃ τινὶ**]

τῷ Βίωνι δοκεῖ μὴ δυνατὸν εἶναι τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν, εἰ μὴ πλακοῦντα γενόμενον ἢ Θάσιον· εὐήθως, [ὡς] ἐμοὶ δοκεῖν. πολλάκις γὰρ οὐδὲ ἐν δείπνῳ δέκα ἀνθρώπων ὁ πλακοῦς ἤρεσε πᾶσιν, ἀλλ' ὁ μὲν ἕωλον εἶναί φησιν, ὁ δὲ θερμόν, ὁ δὲ λίαν γλυκύν· εἰ μὴ νὴ Δία Βίων φησὶν ὅτι καὶ θερμὸν πλακοῦντα καὶ ἕωλον δεῖ γενέσθαι [καὶ ψυχρόν]. καθόλου δὲ σὺ τοιοῦτόν ἐστι τὸ πρᾶγμα· πόθεν;
27 ἀλλὰ καὶ μύρον δεῖ καὶ αὐλητρίδα γενέσθαι καὶ μειράκιον ὡραῖον καὶ Φίλιππον τὸν γελωτοποιόν. λείπεται δὲ ἕν ἴσως, ὃ δεήσει γενέσθαι τὸν θέλοντα ἀρέσαι τοῖς πολλοῖς, ἀργύριον. οὔκουν, κἂν ἀργύριον γένηταί τις, εὐθὺς ἤρεσεν· ἀλλὰ δεῖ ῥάττεσθαι καὶ δάκνεσθαι. τί οὖν ἔτι διώκεις, ὦ κακόδαιμον, πρᾶγμα ἀκίχητον; οὔτε γὰρ μύρον οὔτε στέφανος οὔτε οἶνος σὺ γένοιό ποτ' ἂν οὔτ' ἀργύριον. (369 R II)
28 [κἂν ἀργύριον γένηταί τις, χρυσίον ἐντιμότερον, κἂν χρυσίον, ἑψηθῆναι δεήσει. τὸ γὰρ ᾧ διαφέρει.]

τῶν πλουσίων ἕκαστος ἔοικε τῷ νομίσματι. καὶ γὰρ τοῦτο ἐπαινεῖ μὲν οὐδείς, χρῆται δὲ ἕκαστος τῶν λαβόντων· ἔπειτα ὑπὸ τῶν χρωμένων ἐκτρίβεται καὶ τελευταῖον ἐν τοῖς ἀδοκίμοις ἐγένετο. κἀκεῖνος εἰς τοὺς πένητας παρηγγυήθη καὶ τοὺς ἀδοκίμους, καὶ οὐδεὶς ἔτι τὸν τοιοῦτον προσίεται τῶν πρότερον τεθαυμακότων, ἀλλ' οὐδὲ στρέψας ἀπορρίπτει. (618 M)

---

1 *ἀριστείδην δ'* PH. 2 *οὖν* addidi 3 *ἧς καὶ* om. H m. pr. *τύχῃ πολλάκις ἀπώνατο* (om. *οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ πολλάκις*) H *ἐν ἀγαθῷ* P *πολλάκις* om. M 4 *δέον — τινὶ* seclusit Emp. 5 *βίῳ καὶ* pro *Βίωνι* B *δοκεῖν* B 6 *ὡς* seclusit Casaub. 7 *ἀλ' ὁ* P 8 post *θερμὸν* unum membrum excidit velut ⟨*ὁ μὲν δριμὺν*⟩ *λίαν* om. M *νηὶ δία* P 9 *γίνεσθαι* H 10 *καὶ ψυχρὸν* seclusi *πόθεν* om. B 11 *καὶ* ante *μύρον* om. H *καὶ μειράκιον* — 13 *γενέσθαι* om. P (suppl. a corr. in mrg.) 12 mire hic Philippi Xenophontei mentionem inicit 13 *οὐκοῦν* M 14 *οὐκ εὐθὺς* M *ἠρέσαι* M *ῥήττεσθαί* M *ταράττεσθαι* PH cf. Arrh. Epict. I 20,9 15 *κακόδεμον* P *ἀκίχητον* om. UBM, spectari vs. *P* 75 vidit Wil. 17 *κἂνδ'* UBM (in U *δ'* erasum) *κἂν ἀργύριον* usque ad finem a Dione abiudicat Emp.; mihi *κἂν — διαφέρει* altera recensio videntur enuntiati *οὔκουν κἂν* l. 13 (scribendum *τὸ γὰρ ἑφθὸν διαφέρει*), cetera Dionea sed ab hoc loco aliena 18 *δεήσῃ* U m. pr. B *ἃ* pro *ᾧ* M 19 *ἕκαστον* P 20 *ἐπαινεῖν οὐδείς* (om. *μὲν*) P 21 *τῶν χρόνων* PH 22 *κἀκεῖνο::ς* (cum rasura; a m. pr. fuit acutus, ubi nunc est circumflexus) U *παρεγγυηθεὶς* libri, corr. Pflugk 24 *ἀποῤῥιπτεῖ* UB *ἀπορρί|||πτεῖ* (sic! cum rasura 3 litterarum) P

ταῖς τῶν τραγῳδῶν Ἐρινύσιν ἔοικεν ἡ δόξα· τὸ μὲν γὰρ φαι- 29
νόμενον αὐτῆς λαμπρὸν ὅμοιον τῇ λαμπάδι, τὴν δὲ μάστιγα τοῖς
(860 R II) κρότοις τις ἂν οἶμαι καὶ τῇ βοῇ τῶν πολλῶν προσεικάσειε, τοῖς δὲ ὄφεσι τοὺς ἐνίοτε συρίττοντας. πολλάκις οὖν ἐν ἡσυχίᾳ τινὰ ὄντα καὶ μηδὲν ἔχοντα κακὸν ἁρπάσασα καὶ τῇ μάστιγι ψοφήσασα ἐξέβαλεν εἰς πανήγυρίν τινα ἢ θέατρον. * * *

---

(50) ΠΕΡΙ ΔΟΞΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Δ. Τίνι γὰρ δοκεῖ σοι διαφέρειν μάλιστα ὁ σώφρων ἀνὴρ καὶ 1
φιλόσοφος ἡμῶν τῶν πολλῶν τε καὶ ⟨εἰκῇ⟩ φερομένων; — Ἐμοὶ μέν, εἰ δεῖ οὕτως ἀποφήνασθαι φαύλως τε καὶ ἀκόμψως, ἀληθείᾳ δοκεῖ διαφέρειν καὶ τῷ ἐπίστασθαι οὐ μόνον τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τῶν πάνυ ὀλίγων τε καὶ μακαρίων νενομισμένων [τὸν]. — *Δ.* Φιλόσοφον τῷ ὄντι, ⟨οὐ⟩ μέντοι φαῦλον καὶ ἄκομψον τὸ ῥῆμα. καί μοι τόδε εἰπὲ πρὸς θεῶν, ἄλλο τι ἢ ἀληθείᾳ φῂς διαφέρειν τῶν ἄλλων τὸν φιλόσοφον [καὶ] τῷ πρὸς ἀλήθειαν ἕκαστον, ἀλλὰ μὴ κατὰ δόξαν σκοπεῖν; — Φαύλῳ γὰρ ἄν, ὦ ἄριστε, κανόνι καὶ παντάπασι σκο- 2
λιῷ μὰ Δί' οὐ μίαν τινὰ καμπὴν ἔχοντι, μυρίας δὲ καὶ πάσας ὑπεναντίας, τὰ πράγματα σταθμῷτο τῇ δόξῃ πειρώμενος ἀπευ-
(861 R II) θύνειν αὐτά. — *Δ.* Πότερον οὖν τὰ μὲν ἄλλα πάντα πρὸς ἀλήθειαν σκοπεῖ, τὴν δόξαν οὐδαμῇ προσφέρων ὡς ψευδῆ τινα τῷ ὄντι καὶ ἀστάθμητον στάθμην καὶ κανόνα τοιοῦτον, ὁποῖον ἄρτι εἴρηκας· αὐτὸς δὲ αὑτὸν τούτῳ τῷ κανόνι καὶ ταύτῃ τῇ στάθμῃ σταθμώμενος ἄξιος ἂν εἴη; — Οὐ μὰ Δί' οὐδαμῶς. — *Δ.* Δῆλον

---

1 ἐριννύσιν H 2 αὐτοῖς corr. B 5 ψοφίσασα P 7 Τίνι — 8 φερομένων magistro tribui, ἐμοὶ — νενομισμένων interlocutori 8 ὑμῶν UBM εἰκῇ add. Casaub. 9 εἰ δεῖ (εῖ a corr.) U 10 τὸ pro τῷ B ἀλλὰ καὶ PH 11 τὸν seclusit Wil., qui verba φιλόσοφον — ῥῆμα magistro tribuit, addito οὐ ante μέντοι 12 μὲν pro μέντοι P 13 ἄλλῳ τινὶ PH 14 καὶ seclusit Pflugk 15 ἂν om. UB σκωλιῷ P 16 μὰ δί' PH μὰ δία UBM 17 ἀπεναντίας UBPH ἐπεναντίας M, corr. Emp. σταθμῷτο B σταθμῶι τῆ το (ι et τῆ a corr.) U σταθμῶτο (gravis in ο a corr. deletus) P σταθμῷ τῇ MH, σταθμῷτο τῇ Casaub. 18 πρότερον M 19 προσφέρων (σ a corr.) U 20 στάθμιον M σταθμηθῆναι H 21 αὐτὸν H 22 ἄξιον U m. pr. B εἴης H fortasse: ἀξιώσειεν ἂν μὰ δία UB

γὰρ ὅτι οὐδέποτε γνοίη ἂν ἑαυτὸν οὕτω σκοπῶν. — Οὐ γὰρ ἂν
3 γνοίη. — Δ. Ὥστε οὐκ ἂν ἔτι πείθοιτο τῷ Δελφικῷ προσρήματι
κελεύσαντι παντὸς μᾶλλον γιγνώσκειν αὐτόν; — Πῶς γὰρ ἂν πεί- (614 M)
θοιτο; — Δ. Οὐκοῦν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν εἴσεται πραγμάτων
αὐτὸν ἀγνοῶν οὐδὲ δυνήσεται πρὸς ἀλήθειαν ἐξετάζειν αὐτοῦ πρώ-
του ἐσφαλμένος; — Παντάπασι μὲν οὖν. — Δ. Χαίρειν οὖν ἐάσει
τιμὰς καὶ ἀτιμίας καὶ ψόγον τε καὶ ἔπαινον τὸν παρὰ τῶν ἠλι-
θίων ἀνθρώπων, ἐάν τε πολλοὶ τύχωσιν ὄντες ἐάν τε ὀλίγοι μέν,
ἰσχυροὶ δὲ καὶ πλούσιοι. τὴν δέ γε καλουμένην δόξαν ἡγήσεται
μηδὲν διαφέρειν σκιᾶς, ὁρῶν ὅτι γίγνεται τῶν μεγάλων μικρὰ καὶ
τῶν μικρῶν μεγάλη· πολλάκις δὲ καὶ τῶν αὐτῶν ὁτὲ μὲν πλείων,
4 ὁτὲ δὲ ἐλάττων. — Εὖ πάνυ δοκεῖς μοι προσεικάσαι. — Δ. Εἰ οὖν
τις εἴη τοιοῦτος ἄνθρωπος οἷος ζῆν πρὸς τὴν αὑτοῦ σκιάν, ὥστε
αὐξομένης μὲν αὐτῆς ἐπαίρεσθαι καὶ μεγαλαυχεῖσθαι καὶ τοῖς θεοῖς
θύειν αὐτός τε καὶ τοὺς φίλους κελεύειν, βραχυτέρας δὲ γιγνομέ-
νης λυπεῖσθαί τε καὶ ὁρᾶσθαι ταπεινότερος, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον
ὅσῳπερ ἂν ἐλάττων γίγνηται, καθάπερ αὐτὸς φθίνων, θαυμαστὴν (362 R II)
ἂν οἶμαι παρέχοι διατριβήν. — Πολύ γε ἂν εἴη τοῦ Μαργίτου μωρό-
5 τερος, ἀγνοοῦντος ὅ,τι χρὴ γήμαντα χρῆσθαι τῇ γυναικί. — Δ. Τῆς γὰρ
αὐτῆς ἡμέρας ὁτὲ μὲν λυποῖτ' ἄν, ὁτὲ δὲ χαίροι. πρωῒ μὲν ἐπειδὰν
ἴδῃ τὴν σκιὰν ἑωθινὴν πάνυ μακράν, τῶν τε κυπαρίττων καὶ τῶν
ἐν τοῖς τείχεσι πύργων σχεδὸν μείζω, δῆλον ὅτι χαίροι ἂν ὡς αὐτὸς
ἐξαπίνης γεγονὼς τοῖς Ἀλφάδαις ἴσος καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν βαδίζοι
ἂν καὶ εἰς τὰ θέατρα καὶ πανταχόσε τῆς πόλεως, ὅπως ἂν ὑπὸ
πάντων βλέποιτο. περὶ δὲ πλήθουσαν ἀγορὰν ἄρχοιτ' ἂν σκυθρω-
πότερος αὑτοῦ γίγνεσθαι καὶ ἀναχωροίη. τῆς δὲ μεσημβρίας αἰσχύ-
νοιτ' ἂν ὀφθῆναι ἀνθρώπων τινὶ καὶ ἔνδον μένοι ἂν ἐγκλεισάμενος,

---

1 γνώη U m. pr. BM γνοίης H 2 πίθοιτο BM 3 αὐτὸν PM ἂν om. libri praeter M πίθοιτο B 4 οὐκοῦν libri 5 αὐτὸν τοῦ πρώτου libri, corr. Emp. 6 οὖν (post χαίρειν) om. UBM ἐάσῃ U m. pr. 8 τυγχάνωσιν H ἐάν τε om. M ἄν τε UB 9 τε pro γε M 10 γίνεται libri praeter B σμικρὰ et σμικρῶν B 11 δὲ om. UBM ὅτε bis U πλέων B πλέον H m. pr. 12 ἔλαττων P ἔλαττον H m. pr. οὐ πάνυ δοκεῖ PHM ᾧ πάνυ δοκεῖ UB, εὖ πάνυ δοκεῖς Selden. 13 τὴν om. B 16 ταπεινότερος M, corr. U, ταπεινότερον ceteri 17 γίνηται libri 18 παρέχοι Selden., παρέχων libri μαργείτου M μωρότερος Wil., σοφώτερος libri 19 ὅτι libri, corr. Valesius 20 ὅτε bis H m. pr. πρωῒ M 21 ἴδῃ Wil., ἴδοι libri τὴν ἑωθινὴν UB 22 ὡσαύτως M 23 ἴσος H βαδίζοιεν (om. ἂν) M ἂν om. etiam UB 26 αὐτοῦ BMP γίνεσθαι MPH ἀναχωροῖ UB ἀναχώροι M ἀναχωρίη P τῆς Reiske, τὰς libri 27 ἂν om. UB ἀνθρώπων Wil., ἀνθρώπῳ libri ἐκλεισάμενος P

ἐπειδὰν ἐν τοῖς ποσὶ βλέπῃ τὴν σκιάν· πάλιν δὲ περὶ δείλην ἀναλαμβάνοι ἂν αὑτὸν καὶ γαυρότερος φαίνοιτ' ἂν ἀεὶ πρὸς ἑσπέραν. — Πάνυ μοι δοκεῖς ἄτοπον διάθεσιν καὶ ἄνδρα διαπλάττειν ἠλίθιον. 6 — Δ. Οὐκοῦν ὁ τῇ δόξῃ προσέχων οὐδέν τι βελτίων, ἀλλὰ πολὺ ἀθλιώτερος. πολλάκις γὰρ ἂν πλείους μεταβολὰς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μεταβάλλοιτο, καί[τοι] οὐχ ὥσπερ ἐκεῖνος ἐν τεταγμέναις ὥραις (615 M) τισίν, ἀλλὰ καὶ δείλης καὶ ἕωθεν οὐδὲν αὐτὸν κωλύσει [μὴ] δυστυ- (368 R II) χέστατον ἀνθρώπων εἶναι, νῦν μὲν φερόμενον καὶ πετόμενον ὑψηλότερον τῶν νεφῶν, ἂν τύχωσι μαρτυρήσαντες αὐτόν τινες καὶ ἐπαινέσαντες, νῦν δὲ συστελλόμενον καὶ ταπεινούμενον, πολὺ πλείους αὐξήσεις τε καὶ φθίσεις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ λαμβανούσης, ἐμοὶ δοκεῖν, τῶν τῆς σελήνης. ἆρ' οὖν οὐκ ἀθλιώτερον πότμον καὶ μοῖραν 7 εἴληχε πολὺ δυστυχεστέραν ἤ φασι Μελέαγρον τὸν Ἀλθαίας τε καὶ Οἰνέως [τυχεῖν], ᾧ δαλόν τινα λέγουσι ταμιεύειν τὸν τῆς ζωῆς χρόνον· καὶ δὴ λάμποντος αὐτοῦ καὶ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῷ διαμένοντος ζῆν τε καὶ ἀκμάζειν ἐκεῖνον, μαραινομένου δὲ τοῦ δαλοῦ καὶ τὸν Μελέαγρον φθίνειν ὑπὸ λύπης τε καὶ δυσθυμίας· σβεσθέντος δὲ οἴχεσθαι ἀποθανόντα.

---

(51) ΠΕΡΙ ΔΟΞΗΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι ὁπόσα ἐπιτηδεύουσιν ἢ ζηλοῦσιν, οὐδὲν 1 αὐτῶν εἰδότες ὁποῖόν ἐστιν οὐδὲ ἥντινα ἔχει ὠφέλειαν ἐπιτηδεύουσιν, ἀλλ' ὑπὸ δόξης ἢ ἡδονῆς ἢ συνηθείας ἀγόμενοι πρὸς αὐτά.

---

1 *βλέπῃ την σκιὰν πρὶν ἢ* (H *πρινὴ*) *δὲ περὶ* PH, item omisso *ἢ* M *βλέπειν τὴν σκιὰν παρῇ· περὶ* UB, corr. Emp. *δείλην δὲ* U *δήλην δὲ* B 2 *αὐτὸν* MPH *πρᾳότερος* UB *φαίνοιτ' ἂν ἀεὶ* PH *φαίνοιτο καὶ ἀεὶ* UBM 4 *ὅτι* pro *ὁ τῇ* M *τι* om. B *βέλτιον* MU 5 *δολιώτερος* M, in H *ἀθ-* in rasura malim: *πολλῷ γὰρ ἂν πλείους* 6 *μεταβάλοιτο* UBM *μεταβα*^{λλ} *τοι* (sic!) P *καί*^{οι}*τ οὐχ ὥσπερ* H (*οι* et *ουχ* a corr.) *οὐχ* om. M m. pr. *τοι* del. Wil. *οὐκ ἐν* H m. pr. 7 *κωλ*^{ύ} H *μὴ* om. MPH 9 *μαρτυρήσαντες* exemplis tuetur Wil. *αὐτῶν τινες* M 10 *συστελλόμενος καὶ ταπεινούμενος* U m. pr. B 11 *φθείσεις* M *δοκεῖ* libri, *δοκεῖν* Dind. 14 *τυχεῖν* del. Wil. *ὧδ' ἄλλον* M 17 *ὑπὸ λύπης τε καὶ δυσθυμίας* PH, item omisso *ὑπὸ* M *λύπῃ τε καὶ δυσθυμίᾳ* UB *σβεθέντος* P 20 *αὐτῶν — οὐδὲ* om. P (mrg. suppl usque ad *εἰδότες*) *ἔχον* U *ὠφελλαν* M

οὐδ' αὖ ὅσων ἀπέχονται καὶ εὐλαβοῦνται μὴ πράττειν, εἰδότες ἃ
βλάπτει ἀπέχονται οὐδὲ ὁποίαν τινὰ φέρει τὴν βλάβην, ἀλλὰ καὶ
τούτων ὅσα δρῶσι τοὺς ἄλλους εὐλαβουμένους ἢ περὶ ὧν ἂν εἰς
ἔθος καταστῶσιν ὥστε εὐλαβεῖσθαι, ἢ ἃ νομίζουσιν ἀηδῆ ἔσεσθαι
αὐτοῖς καὶ πόνον τινὰ δοκεῖ ἔχειν, ὡς τὸ πολὺ ταῦτα ὑποπτεύουσιν. (864 R II)
2 *καὶ τὸ μὲν τῆς ἡδονῆς καὶ τὸ τοῦ πόνου πᾶσι κοινόν· ἀλλ' οἱ*
μὲν ἧττον, οἱ δὲ μᾶλλον ὑπ' αὐτῶν δουλοῦνται· τὸ δὲ τῆς δόξης
ἀνόμοιον καὶ οὐ ταὐτὸ πᾶσιν. ὅθεν οἱ μὲν ταῦτα, οἱ δὲ ταῦτα
ἐπαινοῦσι καὶ ψέγουσι, πολλάκις τἀναντία. οἷον ἀλγεῖ μὲν ὅ τε
Ἰνδὸς καὶ ὁ Λάκων τιτρωσκόμενος ἢ καόμενος ⟨καὶ⟩ ὅ τε Φρὺξ καὶ (616 M)
ὁ Λυδός· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οὐχ ὑπείκουσι διὰ τὸ ἠσκηκέναι, οὗτοι
δὲ, διὰ τὸ ἀσθενεῖς καὶ ἀνάσκητοι εἶναι. πάλιν ἥδεσθαι μὲν
ἀφροδισίοις καὶ σιτίοις καὶ ποτοῖς ἡδέσιν ἀνάγκη τόν τε Ἴωνα καὶ
τὸν Θετταλὸν καὶ τὸν Ἰταλιώτην καὶ τὸν Γέτην καὶ τὸν Ἰνδὸν καὶ
τὸν Σπαρτιάτην· ἀλλ' οἱ μὲν οὐ πάνυ τι φροντίζουσι τῶν ἡδέων,
ἀρχὴν δὲ οὐδὲ πειρῶνται ἁπάντων· οἱ δὲ ἀποθανεῖν ἕλοιντ' ἂν
3 *ὀλίγῳ πλέον ἡσθέντες. τὸ οὖν τῆς δόξης ἔοικεν εἶναι παντοδα-*
πώτατον καὶ πλείστη καὶ μεγίστη τούτου διαφορά. διά τε τοῦτο
ἐν οὐδενὶ γένει τῶν ζῴων εὕροι τις ἂν τοσαύτην στάσιν οὐδὲ οὕτως
ἐναντίον αὐτῷ τι γένος, οἷον ἵππων ἢ κυνῶν ἢ λεόντων ἢ βοῶν ἢ
ἐλάφων, ἀλλὰ τρέφονταί τε ὁμοίως καὶ γεννῶσι καὶ τρέφουσι καὶ
ἐπὶ ταὐτὰ ὁρμῶσι καὶ τῶν αὐτῶν ἀπέχονται τὰ ὅμοια. μόνῳ γὰρ
4 *ξυνέπονται ὡς τὸ πολὺ τῷ ἡδεῖ καὶ τὸ ἀλγεινὸν φεύγουσιν. ἄν-*
θρωπος δὲ φύσει φρονήσεως μετέχων, ἀπολειπόμενος δὲ αὐτῆς διὰ
φαυλότητα καὶ ῥᾳθυμίαν, δόξης καὶ ἀπάτης ἔνδοθεν μεστός ἐστι·
καὶ πάντα ἀλλήλοις διαφέρονται, καὶ περὶ ἐσθῆτος καὶ στολῆς καὶ (865 R II)
περὶ τροφῆς καὶ ἀφροδισίων καὶ περὶ τιμῆς καὶ ἀτιμίας, κατὰ
ἔθνη καὶ πόλεις· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ πόλει καθ' αὐτὸν ἕκαστος

---

1 *ὅσον* U m. pr. 2 *ποίαν* PH 5 *δοκεῖ* om. UB *δοκεῖν* M (om. *τινὰ* et *ἔχειν*?) *ὑποπτεύουσι* H 6 *τὸ* ante *τοῦ* om. M m. pr., del. Wil. 7 *ἧττον, οἱ δὲ μᾶλλον* Emperius, *ἧττον ἢ μᾶλλον* libri 8 *οἱ δὲ ταῦτα* om. M 9 *ψεύγουσι* P *ἀλγεῖν* M *ὁ δὲ Ἰνδὸς* M 10 *καιόμενος* H *καὶ* alterum add. Emp. 11 *ὑπήκουσιν* M 12 *ἀσθενὲς* P 13 *καὶ ἀφροδισίοις* UBM 16 *ἀπόντων* UBM *ἕλοιντ' ἂν* — 17 *δόξης* om. H (suppl. a corr. in mrg.) 18 *τούτῳ* UBM *διά τοι* P 20 *αὐτῶ τι* P *αὐτῶν τι* HM (sed *τι* in rasura) *αὐτῶν τὸ* UB, corr. Reiskius 21 *στρέφονται* U 22 *ταῦτα* P *τὰ ὅμοια* malim abesse 23 *φεύγουσι* UB 26 *καὶ στολῆς* huc transposui, quae libri post *ἀφροδισίων* collocant, ut tria essent nominum paria 27 *καὶ περὶ τιμῆς* (om. *καὶ ἀτιμίας*) *καὶ ἔθνη* PH, *καὶ περὶ* (om. *τιμῆς καὶ*) *ἀτιμίας τὰ ἔθνη* UBM, corr. Pflugk 28 *πόλης* (ει supra) P scribendum: *ἐν τῇ ⟨αὐτῇ⟩ πόλει* vel *ἐν μιᾷ πόλει*

*ἐσπούδακεν ὁ μὲν γῆν ὡς πλείστην κτήσασθαι, ὁ δὲ ἀργύριον, ὁ δὲ
ἀνδράποδα, ὁ δὲ ξύμπαντα ταῦτα, ὁ δ' ἐπὶ τῷ λέγειν θαυμάζεσθαι
καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων πλέον δύνασθαι, ὁ δὲ αὐτὸ μόνον δει-
νὸς εἶναι καὶ τὴν ἐμπειρίαν τὴν περὶ τὰ πράγματα ἐζήλωκεν, ὁ δὲ
ἀπ' ἄλλου τινὸς ἰσχύειν, ὁ δὲ τρυφὴν ὡς πλείστην ἐπιτηδεύει.
τούτων μὲν οὖν, ὅπερ ἔφην, οὐδὲν ἄν, ὡς εἰκός, ὀρθῶς πράττοιεν* 5
οὐδὲ οἱ τὰ κράτιστα δοκοῦντες ἐπιτηδεύειν. οὐ γὰρ εἰδότες τὸ
(617 M) *βέλτιον ἢ τὸ χεῖρον ἢ τὸ συμφέρον αἱροῦνται οὐδέν. ὅστις δ'
ἐπεθύμησε φρονήσεως καὶ διενοήθη πῶς χρὴ ἐπιμεληθέντα αὑτοῦ
καὶ παίδευσιν τίνα παιδευθέντα γενέσθαι ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ δια-
φέροντα τῶν πολλῶν, τοῦτον ἐγώ φημι φύσεώς τε χρηστῆς τυχεῖν
καὶ τύχης ὁμοίας. ἐλπὶς γὰρ ζητοῦντα καὶ παιδευόμενον ἐξευρεῖν
τὸ δέον καὶ πρὸς τί ὁρῶντα καὶ τί βουλόμενον πάντα τὰ ἄλλα χρὴ
πράττειν καὶ οἰκονομεῖν. ὁ δὲ τοῦτο συνεὶς ἅπαντα ἂν ἤδη καλῶς* 6
*διαπράττοιτο καὶ τὰ μείζω δοκοῦντα καὶ τὰ σμικρότερα· καὶ εἴτε
ἱππικῆς ἐπιτηδεύοι ἀγωνίαν εἴτε μουσικῆς εἴτε γεωργίας ἐπιμελοῖτο
εἴτε στρατηγεῖν ἐθέλοι ἢ ἄρχειν τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἢ τὰ ἄλλα τὰ
κοινὰ ἐν τῇ πόλει πράττειν, καλῶς ἂν πάντα ποιήσειε καὶ περὶ*
(366 R II) *οὐδὲν ἂν σφάλλοιτο. ἄνευ δὲ τούτου καθ' ἕκαστον μὲν τῶν ἔργων
ἐνίοτε αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις φαίνοιτο ἂν κατορθοῦν· οἷον εἰ
γεωργῶν ἐπιτυγχάνοι περὶ τοὺς καρποὺς ἢ ἱππεύειν ἐμπειρότερος
εἴη ἢ τὰ κατὰ μουσικὴν ἱκανῶς γιγνώσκοι ἢ ἀγωνιζόμενος δύναιτο
τῶν ἀντιπάλων κρατεῖν, τὸ δὲ σύμπαν ἁμαρτάνοι ἂν πρὸς οὐδὲν
ἀγαθὸν οὐδὲ ὥστε ὠφελεῖσθαι ταῦτα ἐργαζόμενος. οὔκουν δυνατός* 7
*ἐστιν εὐδαιμονεῖν, ὥσπερ οὐδ' εὐπλοῆσαι δύναταί τις οὐκ εἰδὼς
ἔνθα πλεῖ, μάτην [δὲ ἄρτι] ἐν τῷ πελάγει φερόμενος, νῦν μὲν ὀρθῆς*

---

1 *ἄργυρον* PM 3 *αὖ τὸ* H *τὸ πρᾶγμα* libri, *τὰ πράγματα* Pflugk
5 *ἐπιτηδεύειν* H *ἐπιτιδεύειν* P 6 *ὡς εἰκὸς* PH, *ὡς* om. BM, *εἰκότως* (*τως* a corr.) U 8 *ξυμφέρον* B *τὸ σύμφερον* ⟨*ἢ τὸ ἀσύμφορον*⟩ Herwerden
9 *ἐπιθύμησεν* M *πῶς* Emp., *ὡς* libri *αὐτοῦ* P 10 *παιδεύειν* pro *παίδευσιν* M *τίνα* Emp., *τινα καὶ* M *τινα* ceteri 11 *τούτων* B
12 *τύχης* Wyttenbachius, *ψυχῆς* libri *ὁμοίως* U m. pr. 13 *εἰς τὸ* B
15 *σμικρότατα* H 17 *ἐθέλοι* in mrg. suppl. P 18 *καλῶς ἂν* PH, quorum loco *οὗτος* UB *εὖ* M *ποιήσειε* Emp., *ποιήσει* UBM *ποιήσοι* PH 19 *σφά-λοιτο* MPH 20 *αὐτῷ τε* H *αὐτοῦ τε* P *τοῖς* om. UBM *κατορθοῦν* Emp. *κατορθῶν* libri *εἰ* om. B 21 *περὶ* om. U *ἱππεύειν* H (?) Reiske, *ἱππεύων* ceteri 22 *ἢ τὰ κατὰ* Reiske *εἴτε κατὰ* UBPH *ἤτε κατὰ* M
μουσικὴν ἦν H *γιγνώσκοι* Wil., *γιγνώσκων* UMPH *γινώσκων* B
23 *ἁμαρτάνοιεν* pro *ἁμαρτάνοι ἂν* M (de B nil testatur Emp.) 24 *δυνα-τός* scripsi, *δυνατόν* libri 26 *δὲ ἄρτι* om. PH; *δὲ ἄττει* coniecit Wil.
ὀρθῶς H

πλεούσης τῆς νεώς, ἂν οὕτω τύχῃ, νῦν δὲ ἀποκλινούσης, καὶ νῦν μὲν οὐρίου φερομένου τοῦ πνεύματος, πάλιν δὲ ἐναντίου. χρὴ δὲ ὥσπερ ἐν λύρᾳ τὸν μέσον φθόγγον καταστήσαντες ἔπειτα πρὸς τοῦτον ἁρμόζονται τοὺς ἄλλους· εἰ δὲ μή, οὐδεμίαν οὐδέποτε ἁρμονίαν ἀποδείξουσιν· οὕτως ἐν τῷ βίῳ ξυνέντας τὸ βέλτιστον καὶ τοῦτο ἀποδείξαντας πέρας πρὸς τοῦτο τἄλλα ποιεῖν· εἰ δὲ μή, ἀνάρμοστον αὐτοῖς καὶ ἐκμελῆ τὸν βίον εἰκός ἐστι γίγνεσθαι.

---

(52) ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ. (618 M) (367 R II)

1 *Ἀπορόν μοι δοκεῖ εἶναι ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἄλλα μὲν ἐπαινοῦσι καὶ θαυμάζουσιν, ἄλλων δὲ ἐφίενται καὶ περὶ ἄλλα ἐσπουδάκασιν. ἐπαινοῦσι μὲν γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντες καὶ θεῖα καὶ σεμνά φασιν ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην καὶ φρόνησιν καὶ συλλήβδην ἀρετὴν πᾶσαν. καὶ οὓς ἂν ἡγῶνται τοιούτους εἶναι ἢ γεγονέναι ἢ ἐγγύς, θαυμάζουσι καὶ ὑμνοῦσι· καὶ τοὺς μέν τινας θεούς, τοὺς δὲ ἥρωας ἀποφαίνουσιν, οἷον Ἡρακλέα καὶ Διοσκούρους καὶ Θησέα καὶ Ἀχιλλέα καὶ πάντας τοὺς ἡμιθέους λεγομένους. ⟨οἷς⟩ ὃν ἂν ὅμοιον ὑπολαμβάνωσιν, ἕτοιμοί εἰσιν ἅπαντες ἐκείνῳ πείθεσθαι καὶ ὑπηρετεῖν, ὅ,τι ἂν προστάττῃ, καὶ βασιλέα καὶ ἄρχοντα ἀποδεικνύναι ἑαυτῶν καὶ τὰ σφέτερα ἐπιτρέπειν, ὃν ἂν σώφρονα καὶ δίκαιον*

2 *καὶ φρόνιμον ὄντως ὑπολαμβάνωσι καὶ ἁπλῶς ἄνδρα ἀγαθόν. ὥστε ταύτῃ μὲν οὐκ ἄν τις αὐτοῖς μέμψαιτο ὡς οὐκ αἰσθανομένοις ὅτι σεμνόν τι καὶ τίμιον καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον χρῆμα ἀρετή· ἐπιθυμοῦσί γε μὴν πάντων μᾶλλον ἢ ἀγαθοὶ γενέσθαι καὶ πράττουσι πάντα πρότερον ἢ ὅπως σωφρονήσουσι καὶ φρόνιμοι ἔσονται καὶ*

---

1 *νηὸς* H *ἀποκλεινούσης* M 2 *φαινομένου* PM 3 *καταστήσαντα* B *καταστήσαντας* U m. pr. 4 *τοὺς αὐλοὺς* P *οὐδέποτε οὐδεμίαν* (hoc ord.) H 5 *ἀποδείξωσιν* BU m. pr. *ξυνέντες* P 6 *ἀποδείξαντα* B *τὸ πέρας* UBM *πρὸς τοῦτο* om. M *τἄλλα* M *ἅμα* BU *πάντα* PH 7 *γίνεσθαι* H 8 scribendum: *ὅ,τι* vel *ὅ,τι ⟨παθόντες⟩* 9 *θαυμάζουσι* BM *ἐφίεται* (*ν* superscr.) P 15 *οἷς ὃν ἂν* Jacobs, *ὃν ἂν* PHM *ὧν ἂν* UB; *ὧν ὃν ἂν* Seld. *καὶ ὃν ἂν* Pflugk 16 *ὑπολαμβάνουσιν* M 19 *οὕτως* pro *ὄντως* U m. pr. *ὑπολαμβάνουσι* H m. pr. 20 *ταύτην* M 21 *καὶ σεμνὸν* P *ἀρετῆ* P (sic!) *ἀρετὴν* (at a pr. m. ut videtur *ἀρετής*) M *ἀρετὴν τιμῶσιν* UB *ἐπιθυμοῦσί γε μὴν* M, item omisso *γε* PH *οὐ μὴν ἐπιθυμοῦσι* UB 22 *πάντα πράττουσι* (hoc ord.) H 23 *σωφρονήσωσι* U m. pr. B

(868 R II) δίκαιοι καὶ ἄνδρες σπουδαῖοι, καλῶς μὲν αὐτῶν δυνάμενοι προΐ-
στασθαι, καλῶς δὲ οἶκον οἰκῆσαι, καλῶς δὲ ἄρξαι πόλεως, εὖ δὲ
πλοῦτον ἐνεγκεῖν, εὖ δὲ πενίαν, εὖ δὲ προσενεχθῆναι φίλοις, εὖ
δὲ συγγενέσι, δικαίως δ' ἐπιμεληθῆναι γονέων, ὁσίως δὲ θεραπεῦ-
σαι θεούς. ἀλλ' οἱ μέν τινες περὶ γεωργίαν πραγματεύονται, οἱ 3
δὲ περὶ ἐμπορίαν, οἱ δ' ἐπὶ στρατείαν ὁρμῶσιν, οἱ δ' ἐπ' ἰατρικήν,
οἱ δὲ οἰκοδομικὴν ἢ ναυπηγικὴν ἐκμανθάνουσιν, οἱ δὲ κιθαρίζειν
(619 M) ἢ αὐλεῖν ἢ σκυτοτομεῖν ἢ παλαίειν, οἱ δὲ ὅπως δεινοὶ δόξουσι
περὶ τὸ εἰπεῖν ἐν δήμῳ ἢ δικαστηρίῳ τὴν πᾶσαν σπουδὴν ἔχουσιν,
οἱ δὲ ὅπως ἰσχυροὶ ἔσονται τὰ σώματα. καίτοι τοὺς ἐμπόρους
μὲν καὶ γεωργοὺς καὶ στρατιώτας καὶ ἰατροὺς καὶ οἰκοδόμους καὶ
κιθαριστὰς καὶ αὐλητὰς καὶ παιδοτρίβας, ἔτι δὲ τοὺς λεγομένους
ῥήτορας καὶ τοὺς πάνυ ἰσχύοντας τοῖς σώμασιν, ἀθλίους καὶ δυστυ-
χεῖς ⟨τοὺς⟩ πολλοὺς ἂν εὕροι τις ἢ μικροῦ δεῖν ἅπαντας. ἂν δὲ 4
ἡ ψυχὴ ἔμφρων γένηται καὶ ὁ νοῦς ἀγαθὸς καὶ ἱκανοὶ ὦσι τά τε
αὐτῶν πράγματα ὀρθῶς πράττειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων, τούτους
ἀνάγκη καὶ εὐδαιμόνως ζῆν, νομίμους ἄνδρας γενομένους καὶ ἀγα-
θοῦ δαίμονος τυχόντας καὶ φίλους ὄντας τοῖς θεοῖς. οὐ γὰρ
ἄλλους μὲν φρονίμους εἰκὸς εἶναι, ἄλλους δὲ ἐμπείρους τῶν ἀν-
θρωπίνων πραγμάτων, οὐδὲ ἄλλους μὲν τἀνθρώπεια ἐπίστασθαι,
ἄλλους δὲ τὰ θεῖα, οὐδὲ ἄλλους μὲν εἶναι τῶν θείων ἐπιστήμονας,
(869 R II) ἄλλους δὲ ὁσίους, οὐδὲ ἄλλους μὲν ὁσίους, ἄλλους δὲ θεοφιλεῖς·
οὐδὲ ἕτεροι μὲν ἔσονται θεοφιλεῖς, ἕτεροι δὲ εὐδαίμονες. οὐδὲ
ἕτεροι μέν εἰσιν ἄνθρωποι ἄφρονες, ἕτεροι δ' ἀγνοοῦσι τὰ καθ'
αὑτοὺς πράγματα· οὐδὲ οἱ τὰ σφέτερα πράγματα ἀγνοοῦσι, τὰ
θεῖα ἴσασιν· οὐδὲ οἱ φαύλως περὶ τῶν θείων ὑπειληφότες οὐκ
ἀνόσιοί εἰσιν. οὐδέ γε τοὺς ἀνοσίους οἷόν τε φίλους εἶναι θεοῖς,
οὐδὲ τοὺς μὴ φίλους θεοῖς μὴ δυστυχεῖς εἶναι. διὰ τί ποτ' οὖν 5
οἱ [μὲν] ὀρεγόμενοι ὅπως εὐδαιμονήσουσιν οὐ προθυμοῦνται τοιού-

---

1 ἄνδρες om. U αὐτῶν P 4 ὁσίως δὲ Emp. ὅπως δὲ UBM ὅπως τε PH θεραπεύσειαν PH 5 ἄλλοι μὲν H 6 δὲ ἐπὶ PH δ' ἐπὶ U (ante ἰατρ.) 8 δόξωσι U m. pr. B 10 τῶ σῶμα (τι ex τα; τϊ supra) P καίτοι Emp., καὶ libri μὲν ἐμπόρους (hoc ord.) U 14 τοὺς add. Pflugk τι H σμικροῦ B malim: οἷς δὲ ἂν etc , non solum propter τούτους l. 16, sed etiam propter antecedentia, quibus haec opponuntur 16 αὑτῶν BMP 19 ἀνθρωπίων U m. pr. 20 ἄλλους (υ a corr.) U ἐπίστασθαι post θεῖα transponunt UB 22 οὐδὲ ἄλλους μὲν δικαίους ἄλλους δὲ ὁσίους post prius ὁσίους add. UB οὐδὲ ἄλλους δικαίους καὶ ἄλλους ὁσίους ibid. add. M μὲν δικαίους καὶ ὁσίους HP 23 εὐδαίμονες οὐδὲ ⟨αὖ⟩ Wil. 24 οὐδέτεροι P ἀφρονέστεροι H δὲ MHP 25 ἑαυτοὺς B τὰ καθ' αὑτοὺς pro τὰ σφέτερα M 27 οἴονται M 28 μὲν pro μὴ priore P φίλους εἶναι U m. pr. 29 μὲν seclusit Emp. ὀρεγόμενοι om. UM m. pr. ὅπως γενόμενοι UB

τους παρέχειν σφᾶς αὐτούς; ἃ δὲ πράττοντας οὐδὲν αὐτοὺς κωλύει
κακῶς καὶ ἀθλίως ζῆν, πᾶσαν τούτων ἐπιμέλειαν ποιοῦνται; καίτοι
ἄνευ μὲν αὐλητῶν καὶ κιθαριστῶν καὶ σκυτοτόμων καὶ παιδοτρι-
βῶν καὶ ῥητόρων καὶ ἰατρῶν οὐκ ἀδύνατον ἀνθρώποις βιοῦν πάνυ
καλῶς καὶ νομίμως, οἶμαι δ' ἐγὼ καὶ δίχα γεωργῶν καὶ οἰκοδόμων·
6 Σκύθαι γοῦν οὐδὲν κωλύονται οἱ νομάδες μήτε οἰκίας ἔχοντες μήτε
γῆν σπείροντες ἢ φυτεύοντες δικαίως καὶ κατὰ νόμους πολιτεύε-
σθαι· ἄνευ δὲ νόμου καὶ δικαίου μὴ κακῶς ζῆν ἀνθρώπους καὶ πολὺ (620 M)
τῶν θηρίων ὠμότερον οὐ δυνατόν. ἔτι δ' ὅπου μὲν φαῦλοι σκυτοτόμοι
εἰσὶ καὶ γεωργοὶ καὶ οἰκοδόμοι, οὐδὲν ἐκεῖ διὰ τοῦτο συμβαίνει
χαλεπόν, ἀλλὰ τὰ ὑποδήματα * καὶ πυροὶ ἐλάττους καὶ κριθαί·
ὅπου δὲ ἄρχοντες χείρους καὶ δικασταὶ καὶ νόμοι, τὰ πράγματα (870 R II)
κάκιον ἔχει τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων καὶ ὁ βίος δυστυχέστερος καὶ
στάσεις καὶ ἀδικίαι καὶ ὕβρεις καὶ ἀσέβεια πολλὴ φύεται παρ'
7 αὐτοῖς. ἔτι δὲ σκυτοτόμον μὲν αὐτὸν οὐκ ὄντα λυσιτελεῖ παρ'
ἄλλου πρίασθαι ὑποδήματα, καὶ οἰκοδομεῖν οὐκ ἐπιστάμενον ἄλλον
ἐπὶ τούτῳ μισθώσασθαι, καὶ γεωργὸν μὴ ὄντα σῖτον πρίασθαι
καὶ ὄσπρια· ἄδικον δὲ αὐτὸν ὄντα οὐ λυσιτελεῖ τῶν δικαίων παρ'
ἄλλου τυγχάνειν οὐδὲ ἄφρονα καὶ ἀγνοοῦντα ἃ δεῖ ποιεῖν καὶ ὧν
ἀπέχεσθαι, μετὰ νοῦν ἐφ' ἑκάστῳ πρὸς ἕτερον ἰέναι. πρὸς γὰρ
τοῖς ἄλλοις ὁ μὲν ἀργυρίου δεόμενος ἢ ἱματίων ἢ οἰκίας ἢ ἄλλου
του ἐπίσταταί τε καὶ ζητεῖ παρὰ τῶν ἐχόντων λαβεῖν· ὁ δὲ νοῦν
οὐκ ἔχων οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο ἐπίσταται ὅτι οὐκ ἔχει νοῦν· ἀλλ' αὐτός
φησιν ἱκανὸς εἶναι καὶ ἰσχυρίζεται ⟨τῇ⟩ ἀφροσύνῃ, πάντα πράτ-
των καὶ λέγων ἀφρόνως, καὶ οὔ φησιν ἄδικος εἶναι οὐδὲ ἀνόητος
οὐδὲ ἀκόλαστος, ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἱκανῶς περὶ ταῦτα ἔχειν, ὧν
οὐδεμίαν πώποτε ἐπιμέλειαν ἐποιήσατο οὐδὲ ἔμαθεν οὐδὲν τού-
8 των ἕνεκεν. οὐδὲ γὰρ ἐπιστήμην εἶναι νομίζουσι, καθ' ἣν εἴσονται
τί πρακτέον αὐτοῖς ἢ τί μὴ πρακτέον καὶ πῶς βιώσονται ὀρθῶς·
ἀλλὰ τοὺς νόμους αὐτοῖς ἱκανοὺς εἶναι πρὸς τοῦτο τοὺς γεγραμ- (871 R II)

---

1 αὐτοὺς H κωλύειν P 2 ζεῖν P 9 ἀνομώτερον MPH ὠμότερον UB ὅτι δ' ὅπου U 11 χείρω post ὑποδήματα supplebat Reiskius; plura excidisse, quae voci οἰκοδόμοι responderent, vidit Emp. 13 ὁ βίος ὁ M 14 φαίνεται pro φύεται U 16 πριᾶσθαι UB 17 μισθώσεσθαι B θαυμάσασθαι P (superscr. γρ. μισθώσασθαι) πριᾶσθαι U 18 οὐ om. BPH (in hoc a corr. adscr.) 20 μετὰ νοῦν scripsi, μετανοοῦντα libri 22 καὶ ante ἐπίσταται add. MP ἐπίσταται ὃ καὶ ζητεῖ UB ἐπίσταται καὶ ὃ ζητεῖ M 23 ἀλλ' αὐτός P τἄλλα δὲ αὐτός UBM ἀλλ' αὐτῷ H 24 τῇ add. Emp. 29 τί πρακτέον PH τὸ πρακτέον U m. pr. BM m. pr. (πρακταῖον M) ἢ τί μὴ πρακτέον om. M (suppl. in mrg.) βιάσονται P 30 αὐτοὺς UBM

μένους· ὅπως δὲ πείσονται τοῖς νόμοις καὶ ἑκόντες ποιήσουσι τὰ ἐκείνοις δοκοῦντα οὐδὲν φροντίζουσιν. καίτοι τί ἧττον ὁ φόβῳ τοῦ κλέπτειν ἀπεχόμενος [δοκῶν], ἀλλὰ μὴ μισῶν τὸ πρᾶγμα καὶ καταγιγνώσκων, κλέπτης τῶν ὑφαιρουμένων ἐστίν; εἰ μὴ καὶ τὸν ἡμέρας οὐ κλέπτοντα, ἀλλὰ νυκτὸς γενομένης, κλέπτην οὐ φήσομεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλὰ δίκαιον εἶναι. ἔπειτα δέονται πολλῶν τῶν ἀπειλούντων καὶ κολαζόντων, ὡς οὐ δυνάμενοι αὐτοὶ ἀπέχεσθαι τῶν ἀδικημάτων, ἀλλὰ καὶ οἴκοι ὄντες· τοιοῦτοι δὲ ὄντες αἱροῦνται (621 M) τοὺς νομοθέτας καὶ κολάζουσι τοὺς νόμους ὥσπερ εἰ ἄμουσοι ὄντες ᾑροῦντο τοὺς μουσικοὺς καὶ οὐδὲν ἐπαΐοντες περὶ γεωμετρίας τοὺς γεωμέτρας. σημεῖον δὲ τῆς πονηρίας τῆς τῶν ἀνθρώπων· εἰ 9 γὰρ ἀνέλοιεν τοὺς νόμους καὶ ἄδεια γένοιτο τοῦ τύπτειν ἀλλήλους καὶ ἀποκτείνειν καὶ ἁρπάζειν τὰ τῶν πέλας καὶ μοιχεύειν καὶ λωποδυτεῖν, τίνας ἔσεσθαι οἰητέον τοὺς ἀφεξομένους τοῦ [των καὶ] μὴ (872 R II) πάνυ ῥᾳδίως τε καὶ ἑτοίμως ἅπαντα ἐξαμαρτεῖν; καὶ τὸ νῦν γε οὐδὲν ἧττον λανθάνομεν μετὰ κλεπτῶν καὶ ἀνδραποδιστῶν καὶ μοιχῶν ζῶντες καὶ συμπολιτευόμενοι καὶ κατὰ τοῦτο οὐδὲν βελτίους τῶν θηρίων ἐσμέν· καὶ γὰρ ἐκεῖνα ἂν φοβηθῇ ἀνθρώπους φυλάττοντας ἢ κύνας, ἀπέχεται τοῦ ἁρπάζειν.

---

(53) ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Δ. Φέρε, εἴ τινος ἀκούοις λέγοντος ὅτι βούλεται γεωργεῖν, 1 μηδὲν δὲ πρὸς τοῦτο πράττοντα ὁρῴης αὐτόν, μήτε βοῦς ὠνούμενον ἢ τρέφοντα μήτε ἄροτρα κατασκευαζόμενον μήτε τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν γεωργίαν σκεύη, μηδὲ ἐνοικοῦντα ἐν ἀγρῷ αὐτὸν [ἢ

---

1 πείσωνται U m. pr. B 2 φροντίζουσι U τί om. PH τί ἧττον post καταγιγνώσκων melius collocaretur 3 ἀπεχόμενος δοκῶν UBM ἀπέχεσθαι δοκῶν PH, δοκῶν seclusi ἀλὰ P καταγινώσκων UPH 4 ἐστίν om. UB 5 κλέπτειν UP 7 αὐτοῖς U 8 ἀλλὰ καὶ οἴκοι ὄντες· τοιοῦτοι δὲ ὄντες UBM ἀλλὰ καὶ οἴκοι τοιοίδε ὄντες PH. Ab UBM proficiscendum; καὶ οἴκοι corruptum, κακοὶ Seld., κακοὶ οἴκοθεν Reiskius, ἄδικοι Casaub. 9 κολάζουσι UBM τίθενται PH, τοὺς νόμους del. Wil. 10 τοὺς γεωμέτρας om. UBM 14 τίνας — καὶ μὴ om. H (suppl. a corr. in mrg.) τοῦ μὴ πάνυ scripsi, τούτων καὶ μὴ πάνυ libri 15 ἐξαμαρτεῖν βουλομένους PH καὶ τὸ scripsi, ὡς τὸ MPH ὥστε τὸ UB 16 λανθάνωμεν B, in H postremae litterae in rasura 18 ἢ ἀνθρώπους M 19 ἀπέχονται PH 20 ἀκούεις PM 21 ἧς pro ὁρῴης M 23 τὰ ante πρὸς om. PH, utrumque om. M οἰκοῦντα M αὐτῷ pro ἀγρῷ M, in H-γρ. in rasura ἢ — μὴ seclusit Wil.

αὐτὸν μὴ] κεκτημένον ⟨ἢ⟩ παρ' ἄλλου μισθωσάμενον, ἀλλ' ἐν ἄστει τὰ πολλὰ διατρίβοντα περὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὸ γυμνάσιον καὶ περὶ πότους ὄντα καὶ ἑταίρας καὶ τὴν τοιαύτην ῥᾳθυμίαν, πότερον προσέξεις οἷς λέγει μᾶλλον ἢ τοῖς πραττομένοις ὑπ' αὐτοῦ; καὶ πό-
2 *τερα φήσεις γεωργὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐργάτην ἢ τῶν ἀργῶν καὶ ῥᾳθύμων; — Δῆλον ὅτι τῶν ἀργῶν. — Δ. Εἶεν· εἰ δὲ κυνηγέτης εἶναι λέγοι τις καὶ τὸν Ἱππόλυτον αὐτὸν ἢ Μελέαγρον ὑπερβάλλειν τῇ τε ἀνδρείᾳ καὶ τῇ φιλοπονίᾳ, μηδὲν δὲ φαίνοιτο πράττων ὅμοιον,* (873 R II) *μήτε κύνας κεκτημένος μήτε λίνα μήτε ἵππον μήτε ὅλως ἐπὶ θήραν ἐξιών, ἀλλὰ μήτε ὑπὸ ἡλίου τὸ σῶμα ἐπικεκαυμένος* (622 M) *μήτε ψύχους ἀνέχεσθαι δυνάμενος, ἐσκιατραφημένος δὲ καὶ ἁπαλὸς καὶ μάλιστα ἐοικὼς ταῖς γυναιξίν, ἔσθ' ὅπως ὑπολάβοις ἂν τἀληθῆ λέγειν τοῦτον καὶ προσήκειν τι αὐτῷ κυνηγεσίων; — Οὐκ*
3 *ἔγωγε. — Δ. Ἄτοπον γὰρ ἀπὸ τῶν λόγων μᾶλλον, οὓς λέγει τις, ἢ ἀπὸ τῶν ἔργων εἰδέναι καὶ τεκμαίρεσθαι τὸν ἑκάστου βίον. εἰ δέ τις ἐπαγγέλλοιτο ⟨μὲν⟩ ὡς μουσικὴν ἄριστα ἐπιστάμενος καὶ περὶ τοῦτο διατρίβων, μήτε δὲ αὐτοῦ κιθαρίζοντος μηδεὶς πώποτε ἀκοῦσαι, ἀλλὰ μηδὲ κιθάραν ἢ λύραν ἔχοντα ὁρῴη τις, μήτε λόγον τινὰ διεξιόντα τῶν κατὰ μουσικὴν δίχα γε τῆς ἐπαγγελίας καὶ τοῦ ἐπίστασθαι φάσκειν τοῦ Ὀρφέως ἄμεινον καὶ τοῦ Θαμύρα, βλέποι δ' αὐτὸν ἀλεκτρυόνας ἢ ὄρτυγας θεραπεύοντα καὶ τρέφοντα καὶ μετὰ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων ὡς τὸ πολὺ διατρίβοντα, πότερον τῶν μουσικῶν τοῦτον δεῖ ὑπολαμβάνειν ἢ τούτων τῶν ἀνθρώπων, μεθ' ὧν ἐστι καὶ οἷς ταὐτὰ ἐπιτηδεύει; — Δῆλον ὅτι*
4 *τούτων. — Δ. Ἐὰν δὲ ἀστρονόμος εἶναί τις ὑπισχνῆται καὶ σαφέστατα ἐπίστασθαι τὰς περιόδους καὶ πορείας καὶ τὰ ἀποστήματα* (874 R II) *πῶς ἔχουσι πρὸς ἄλληλα ἡλίου τε καὶ σελήνης καὶ τῶν τοιούτων ἄστρων καὶ τὰ οὐράνια πάθη, μηδὲν δὲ τοιοῦτον ᾖ προῃρημένος*

1 *κεκτημένου* B   *ἢ* addidi   *ἀλλὰ* UBM   3 *τόπους* B   *ἑτέρας* (superscr. *αι*) P   3 *αὐτὴν* (superscr. *τοι*) P   4 *ἢ* — 5 *ἀργῶν* in mrg. suppl. P   *πότερον* UB   5 *φήσεις ἢ* P   7 *αὐτὸν* om. P   *ὑπερβάλλει* (*ει* ex *ειν*) P   8 *ἀνδρίᾳ* U m. pr. BM   *τῇ* ante *φιλ.* om. UBH   9 scribendum: ⟨*ἐκείνοις*⟩ *ὅμοιον*   10 *μήτε* Emp., *μηδὲ* libri   12 *ἂν ὑπολάβοις* (hoc ord.) U   13 *οὐκ ἔμοιγε* UBM   16 *ἐπαγγέλλοιτό τι ὡς* UBP (uno *λ*) H *ἐπαγγέλλοιτό τις ὡς* M *μὲν* pro *τι* posuit Emp.   18 *μήτε* Emp., *μηδὲ* libri   19 *ἐξιόντα* libri, praeter M   *δὲ* pro *γε* P   *καὶ* om. PH   20 *φάσκοντά τε τοῦ* PH   *θαμύριδος ᾄδειν* PH   21 *βλέπει* PH   *καὶ τρέφοντα* om. U   *στρέφοντα* M   24 *ταῦτα ἐπιτηδεύειν* P   25 *τις* ante *ἀστρονόμος* transponunt PH   *ὑπόσχηται* U *ὑπέσχηται* B *ὑπέχηται* M   26 *πορίας* M   27 *ἔχουσι* om. M corrupta haec esse vidit Wil.   *τοιούτων* libri, *λοιπῶν* Emp.   28 *τοιούτων* M   *ᾖ προῃρημένος* H *ᾖ προειρηκὼς* UBM *ᾖ καὶ προειρηκὼς* P

μηδὲ περὶ ταῦτα φροντίζων, ἀλλὰ μᾶλλον συνὼν τοῖς κυβεύουσι καὶ
μετ' ἐκείνων ἑκάστοτε ζῶν καὶ βλεπόμενος, ἀστρονόμον τοῦτον
φήσεις ἢ κυβευτήν; — Οὐ μὰ τὸν Δί' ἀστρονομίας ἡγησαίμην ἂν
ἔγωγε προσήκειν αὐτῷ τι, πολὺ δὲ μᾶλλον κυβείας. — Δύο δέ 5
τινων τοῦ μὲν λέγοντος ὅτι πλευσεῖται τὴν ταχίστην καὶ πολλὰ κερ-
δανεῖ χρήματα ἀπὸ ἐμπορίας, μήτε δὲ ναῦς μήτε ναύτας παρε-
σκευασμένου μήτε φόρτον ἔχοντος μηδένα, ἀλλὰ μηδὲ προσιόντος
ὅλως τῷ λιμένι μηδὲ τῇ θαλάττῃ, τοῦ δὲ πραγματευομένου περὶ
ταῦτα καὶ πλοῖον περισκοποῦντος καὶ κυβερνήτην καὶ χρήματα ἐμ-
βαλλομένου· πότερον αὐτῶν φήσεις ἐμπορίᾳ προσέχειν τὸν νοῦν;
τὸν λέγοντα ἢ τὸν πράττοντα καὶ παρασκευαζόμενον τὰ τοῦ πλοῦ
(628 M) καὶ τὰ τῆς ἐμπορίας; — Ἐγὼ μὲν τοῦτον. — Δ. Ἐπὶ παντὶ ἄρα 6
τὸν μὲν λόγον, εἰ καθ' αὑτὸν λέγοιτο, μηδενὸς ἔργου προσόντος,
ἄκυρον ἡγήσῃ καὶ οὐ πιστόν· τὸ δ' ἔργον αὐτὸ πιστόν τε καὶ ἀλη-
θές, ἐὰν καὶ μὴ προάγῃ λόγος; — Οὕτως. — Δ. Πότερον οὖν
γεωργίας ἐστί τινα ἔργα καὶ παρασκευὴ καὶ ναυτιλίας καὶ ἄλλα τῷ
κυνηγέτῃ προσήκοντα καὶ τῷ ἀστρονόμῳ καὶ [ἐπὶ] τοῖς ἄλλοις ἅπασι,
(875 R II) φιλοσοφίας δὲ οὐδέν ἐστιν οἰκεῖον ἔργον οὐδὲ πρᾶγμα οὐδὲ παρα-
σκευή; — Πάνυ μὲν οὖν. — Δ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄδηλα τὰ προσ- 7
ήκοντα τῷ φιλοσόφῳ καὶ φιλοσοφίᾳ, τὰ δὲ τῶν ἐμπόρων καὶ γεωρ-
γῶν καὶ μουσικῶν καὶ ἀστρονόμων καὶ ὧν νῦν δὴ εἶπον ἔκδηλα
καὶ φανερά; — Οὔ μοι δοκεῖ. — Δ. Ἀλλὰ δὴ καὶ λόγοι τινές
εἰσιν, ὧν δεῖ τὸν φιλοσοφοῦντα ἀκούειν, καὶ μαθήματα, ἃ δεῖ μαν-
θάνειν, καὶ δίαιτα, ἣν δεῖ διαιτᾶσθαι, καὶ καθόλου βίος ἄλλος
μὲν τοῦ φιλοσοφοῦντος, ἄλλος δὲ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων· ὁ μὲν
πρὸς ἀλήθειαν καὶ φρόνησιν τείνων καὶ θεῶν ἐπιμέλειαν καὶ θερα-

---

1 ἢ pro μηδὲ HP περὶ τοιαῦτα P τοιαῦτα (om. περὶ) H συνὼν τοῖς Reiske, σὺν τοῖς libri 3 φήσῃς P τὸν δία UBM ἀστρονομίαν libri praeter M (corr. U) 4 τι om. UBM κυβείαν libri praeter M (corr. U) 5 πλεύσεται UB πλεύσηται M 6 ναῦ (sic!) P μήτε δὲ ναύτας M παρεσκευασμένους M παρεσκευασμένας P 7 μηδὲ UBM φόρτον UB μηδένα Reiske, μηδὲν libri 8 περὶ ταῦτα superscr. H 11 λέγοντα μὲν ἧττον δὲ πράττοντα H, item om. δὲ P 12 οὖν τοῦτον P οὐ τοῦτον H 13 μηδενὸς ἔργου προσόντος Jacobs, μηδὲν περὶ τοῦ προσόντος M μηδὲν ἔχων περὶ τοῦ προσόντος UB περὶ τοῦ προσόντος μηδὲν PH 14 καὶ prius om. B δὲ HP 15 μὴ καὶ H (hoc ord.) προσάγῃ λόγος P προσάγῃ λόγους UB; προσῇ Hertlein μὲν οὖν P καὶ pro οὖν H 16 ἐστί τινα Wil., εἶναί τινα libri παρασκευὴ Jacobs περὶ σκεύη MH σκεύη PUB καὶ Wil. ἢ UBM, om. PH ἄλλα om. BM 17 ἐπὶ UBM ἔτι PH, secl. Wil. 18 ἔργον superscr. H 19 ταύτην P 21 νυνὶ P (om. δὴ) 23 δὴ pro δεῖ BP 24 δίαιταν libri praeter U μὲν ἄλλος (hoc ord.) PH 26 πρὸς om. H (corr. U) τείνων Selden., τιμῶν libri

πεῖαν τῆς αὑτοῦ ψυχῆς, μακρὰν ἀλαζονείας καὶ ἀπάτης καὶ τρυφῆς,
8 *εὐτέλειάν τε καὶ σωφροσύνην — καὶ γὰρ στολὴ ἑτέρα μὲν τοῦ φιλοσοφοῦντος, ἑτέρα δὲ τῶν ἰδιωτῶν καὶ κατάκλισις καὶ γυμνάσια καὶ λουτρὰ καὶ ἡ ἄλλη δίαιτα, καὶ τὸν μὲν ἀκολουθοῦντα καὶ [τὸν] χρώμενον τούτοις δεῖ νομίζειν ὡς φιλοσοφίᾳ προσέχοντα τὸν νοῦν· τὸν δὲ ἐν μηδενὶ τούτων διαφέροντα μηδὲ ὅλως ἕτερον ὄντα τῶν πολλῶν ⟨οὐχ⟩ ἕνα ἐκείνων θετέον, κἂν μυριάκις εἴπῃ τε* (376 R II) *καὶ ἐπαγγείληται φιλοσοφεῖν ἐναντίον τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων ἢ Μεγαρέων ἢ παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίων βασιλεῦσιν· ἀλλ' ὠστέον τοῦτον τὸν ἄνθρωπον εἰς τοὺς ἀλαζόνας καὶ ἀνοήτους καὶ τρυφε-*
9 *ρούς. καίτοι μουσικὸν μὲν οὐκ ἀδύνατον εἶναι μὴ πράττοντα τὰ τοῦ μουσικοῦ· ἡ γὰρ μουσικὴ οὐκ ἀναγκάζει ⟨ἀεὶ⟩ προσέχειν αὐτῇ τὸν νοῦν καὶ μηδὲν ἄλλο ποιεῖσθαι περὶ πλείονος· καὶ ἀστρονόμον* (624 M) *ὄντα οὐδὲν ἴσως κωλύει τρέφειν ἀλεκτρυόνας ἢ κυβεύειν· οὐδὲν γὰρ ἡ ἀστρονομία ἐμποδών ἐστι τὸ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν· καὶ νὴ Δία ἱππικὸν γενόμενον ἢ κυβερνήτην ἀγαθὸν ἢ γεωμέτρην ἢ γράμματα εἰδότα οὐδὲν θαυμαστὸν [ἢ] παρὰ ταῖς ἑταίραις ἢ ταῖς αὐλητρίσιν δρᾶσθαι· τὸ γὰρ ταῦτα ἐπίστασθαι οὐδὲν ποιεῖ βελτίω*
10 *τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν οὐδὲ ἀποτρέπει τῶν ἁμαρτημάτων· φιλοσοφίᾳ δὲ προσέχων τις καὶ μετασχὼν τούτου τοῦ μαθήματος οὐκ ἄν ποτε ἀποσταίη τῶν βελτίστων, οὐδὲ τούτων ἀμελήσας αἰσχρόν τι καὶ φαῦλον προέλοιτ' ἂν πράττειν οὐδὲ ἀργεῖν καὶ ὀψοφαγεῖν καὶ μεθύσκεσθαι. τὸ γὰρ ταῦτα [μὴ] θαυμάζειν καὶ τὴν τούτων ἐπιθυμίαν ἐξαιρεῖ τῆς ψυχῆς καὶ τοὐναντίον εἰς μῖσος αὐτῶν καὶ κατάγνωσιν προάγει [φιλοσοφία ἐστί]. τὸ δέ γε φῆσαι φιλοσοφεῖν καὶ ἀλαζονεύεσθαι καὶ αὑτὸν ἐξαπατῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους οὐδὲν ἴσως κωλύει.*

---

1 *καὶ* ante *τῆς* add. UB *αὐτοῦ* libri, corr. Emp. *τύχης* U *ἀλαζονίνα* M *ἀλαζονεία* UB *ἀπάτη καὶ τρυφὴ* UB 2 *εὐτέλεια δὲ καὶ σωφροσύνη* UB *εὐήτεια δὲ καὶ σωφροσύνη* (mrg. *εὐτέλεια*) P 3 *κατακλίσεις* UBH *κατακλείσεις* P 4 *καίτοι μὲν* P 5 *τὸν* seclusi, secutus Emperium *φιλοσοφίαν* M 7 *ὄντα* om. U *οὐχ* addidi propter *ἀλλὰ* l. 9 8 *ἐπαγγέληται* UB (quid M?) *ἀπαγγείληται* P *ἐναντίων* P 10 *τοὺς τρυφεροὺς* B 11 *οὐκ ἀδύνατον εἴη* BM (in U *εἶναι* a corr.) *οὐ δυνατὸν ἂν εἴη* PH *τὰ* om. B 12 *ἀναγκάζει* Reiske, *ἀνάγκη* B *ἀναγκάσει* ceteri *ἀεὶ* add. Emp. *αὐτὴ* B *αὐτῷ* ceteri 13 *ἢ μηδὲν* UB, in M *καὶ* a corr. 15 *τῷ* libri, corr. Dind. 16 *ἢ πράγματα* MH 17 *ἢ* om. M 18 *γ' αὖ* pro *γὰρ* M 21 *τούτου τῶν* M 22 *προείλετο* UB *προείλατο* M, *ἂν* om. UBM *ἀλγεῖν* P 23 *μὴ* om. M, del. Wil., *μὴ ταῦτα* (hoc ord.) UB 24 *ἐξαιρεῖ* Wil., *ἐξαιρεῖν* UPH *ἐξαίρειν* BM 25 *προάγει* M *προάγειν* UBPH *φιλοσοφία ἐστὶν* om. M, in H superscr. a m. div., secl. Wil. *φιλοσοφεῖν* om. UBM 26 *ἀλαζονεύσασθαι* P *αὐτὸν* M *ἑαυτὸν* HP *ἐξηπατῆσαι* P

(877 R II) # (54) ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Εἰσὶν οἵ φασι δεῖν πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι περιττὸν τὸν φιλό- 1
σοφον· καὶ ὁμιλῆσαι ἀνθρώποις φασὶ δεῖν εἶναι δεινότατον καὶ
μηδέποτε σιγᾶν μηδὲ ἀπορεῖν λόγων τοιούτων πρὸς τοὺς παρόντας,
οἳ δυνήσονται τέρπειν αὐτούς· εἰ δὲ μή, φασὶν ἰδιώτην εἶναι τὸν
μὴ παρεσκευασμένον οὕτως καὶ ὀλίγου ἄξιον. ἐγὼ δέ φημι τὰ μὲν
δίκαια καὶ ἀληθῆ λέγειν αὐτούς, τὰ δὲ οὔ. τὸ μὲν γὰρ διαφέρειν 2
πανταχοῦ τὸν φιλόσοφον τῶν ἄλλων δοκοῦσιν ὀρθῶς ἀξιοῦν· πλὴν
εἰ μή γε καὶ τὰς τέχνας φασὶ δεῖν αὐτὸν ἁπάσας εἰδέναι καὶ
βέλτιον κατὰ τὴν τέχνην ἅπαντα ποιεῖν τῶν δημιουργῶν, οἰκίας τε
οἰκοδομούμενον καὶ πλοῖα ναυπηγούμενον καὶ χαλκεύοντα καὶ ὑφαί-
νοντα καὶ γεωργοῦντα· ὥσπερ ὁ Ἠλεῖος Ἱππίας ἠξίου σοφώτατος
(626 M) *εἶναι τῶν Ἑλλήνων, οὐ μόνον ποιήματα παντοδαπὰ καὶ λόγους*
αὑτοῦ ποικίλους προφέρων Ὀλυμπίασί τε καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πανη-
γύρεσι τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἄλλα [ἐπιδεικνὺς] ἔργα, τόν τε δακτύ-
λιον καὶ τὴν λήκυθον καὶ στλεγγίδα καὶ ⟨τὸ⟩ ἱμάτιον καὶ τὴν ζώνην,
ὡς ἅπαντα πεποιηκὼς αὐτός, οἷον ἀπαρχὰς τῆς σοφίας τοῖς Ἕλ-
λησιν ἐπιδεικνύων. σχεδὸν δὲ καὶ Ὅμηρος Ὀδυσσέα πεποίηκεν οὐ 3
μόνον γνώμῃ διαφέροντα καὶ τῷ δύνασθαι περὶ πραγμάτων βου-
λεύεσθαι καὶ λέγειν δεινότατον ἔν τε πλήθει καὶ πρὸς ὀλίγους
καὶ πρὸς ἕνα, καὶ νὴ Δία γε ἐν ἐκκλησίᾳ τε καὶ παρὰ πότον καὶ
(878 R II) *εἰ τύχοι μετά τινος βαδίζων ὁδόν, καὶ πρὸς βασιλέα καὶ πρὸς ἰδιώ-*
την, καὶ πρὸς ἐλεύθερον καὶ πρὸς δοῦλον, καὶ αὐτὸν ἔνδοξον ὄντα
καὶ βασιλέα καὶ αὖ πάλιν ἀγνοούμενον καὶ πτωχόν, καὶ πρὸς ἄνδρα
τε ὁμοίως καὶ γυναῖκα καὶ κόρην, ἔτι δὲ μάχεσθαι ἐπιστάμενον,
ἀλλὰ καὶ τῶν τοιούτων ἁπάντων ἔμπειρον, τεκτονικῆς καὶ οἰκο-
δομίας καὶ ναυπηγικῆς. πῶς γὰρ ἂν τὸ λέχος ἐποίησεν ἀποκόψας 4

---

titulus: *περὶ τοῦ φιλοσόφου* U 1 *τὸν φιλόσοφον* om. UBM 3 *σειγᾶν* M 6 *ἀληλέγειν* U m. pr. (*θῆ* superscr. a corr.) 7 *δοκοῦσί μοι* M *δοκοῦσιν* (om. *μοι*) ceteri *ὀρθῶι* H 8 *μήτε* M *μὴ* UB *μή τι* PH, *μή γε* malebat Emp. 10 *πλεῖα* P 11 *ἥλιος* M 13 *αὐτοῦ* UHP 14 *ἐπιδεικνὺς* seclusi 15 ⟨*τὸ*⟩ *ἱμάτιον* Wil. e Plat. Hipp. II p. 368 c, *ἱμάντα* UBPH *ἵμα* M 18 *γνώμη μὴ* M *βουλεύσασθαι* libri praeter H 19 *δεινότατον* scripsi, *δεινότατα* libri; cf. *διαφέροντα, ἐπιστάμενον, ἔμπειρον*; eloquentia alterum caput, a consilio diversum 22 *αὐτὸν ἔνδοξον* (del. *καὶ*) Wil. *καὶ τὸν ἔνδοξον* UB *τὸν ἔνδοξον* (om. *καὶ*) M *καὶ πρὸς ἔνδοξον* PH 25 *ἔμπιρον* M *καὶ τεκτονικῆς* UBM *οἰκονομίας* M

τόν [γε] τῆς ἐλαίας θαλλόν, εἰ μὴ τεκτονικῆς ἐπιστήμων ἦν; πῶς
δ' ἂν περιέβαλε τὸν θάλαμον, εἰ μὴ καὶ οἰκοδομῆσαι ἠπίστατο;
πῶς δ' ἂν εἰργάσατο τὴν σχεδίαν οὐκ ὢν ἔμπειρος ναυπηγίας; τὰ
δὲ περὶ φυτείαν καὶ γεωργίαν εὐθὺς ἐκ παίδων ἐσπουδακὼς φαί-
νεται παρὰ τοῦ πατρὸς δένδρα αἰτῶν καὶ ἀμπέλους· ἄλλως τε
καὶ τοῦ πατρὸς γεωργοῦ ὄντος πάνυ ἐπιμελοῦς τε καὶ ἐμπείρου
εἰκὸς ἦν αὐτὸν ταῦτα μὴ ἀγνοεῖν, ὅπου γε καὶ προκαλεῖται τὸν
Εὐρύμαχον καὶ ἀμῆσαι καὶ ἀρόσαι. ἀλλά φησι καὶ τῶν τοιούτων
ἔμπειρος εἶναι, μαγειρικῆς τε καὶ οἰνοχοΐας καὶ τῆς ἄλλης ἁπάσης
5 διακονίας, ἅ φησι τοὺς χείρονας τοῖς ἀγαθοῖς διακονεῖσθαι. ταῦτα
μὲν οὖν ἴσως Ἱππίας καὶ Ὀδυσσεὺς δεινὼ ἤστην· ἐγὼ δέ φημι
τὸν φιλόσοφον τὰς μὲν τέχνας οὐχ οἷόν τε εἶναι πάσας εἰδέναι
(χαλεπὸν γὰρ καὶ μίαν ἀκριβῶς ἐργάσασθαι) ποιῆσαι δ' ἂν ἅπαντα (879 R II)
βέλτιον ὅ,τι ἂν τύχῃ ποιῶν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ τὰ κατὰ
τὰς τέχνας, ἂν ἄρα ἀναγκασθῇ ποτε ἅψασθαι τοιούτου τινός, οὐ
κατὰ τὴν τέχνην διαφέροντα — τοῦτο γὰρ οὐχ οἷόν τε, τοῦ τέκτονος (626 M)
τὸν ἰδιώτην ἄμεινον ποιῆσαί τι κατὰ τὴν τεκτονικὴν ἢ τοῦ γεωργοῦ
τὸν οὐκ ὄντα γεωργίας ἔμπειρον ἐν τῷ ποιεῖν τι τῶν γεωργικῶν
6 ἐμπειρότερον φανῆναι — ποῦ δ' ἂν διαφέροι; τῷ συμφερόντως
ποιεῖν ἢ μὴ ποιεῖν καὶ ὅτε δεῖ καὶ ὅπου καὶ τὸν καιρὸν γνῶναι τοῦ
δημιουργοῦ μᾶλλον καὶ τὸ δυνατόν. αὐτίκα οὐ δοκεῖ μοι Δαίδαλος
καλῶς εἰργάσθαι ἐν Κρήτῃ τὸν Λαβύρινθον, οὗ εἰσερχόμενοι ἀπώλ-
λυντο οἱ πολῖται αὐτοῦ καὶ αἱ πολίτιδες· οὐ γὰρ δικαίως εἰργά-
σατο. συμπράττων ⟨δ' αὖ⟩ τῇ νόσῳ τῆς Πασιφάης οὐκ ὀρθῶς
εἰργάσατο· οὐ γὰρ συνέφερεν οὐδὲ ἦν δίκαιον οὐδὲ καλὸν τοιαῦτα
συμπράττειν οὐδὲ μηχανὰς εὑρίσκειν ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ καὶ ἀνόσια.
οὐδὲ ὡς τὸν Ἴκαρον ἐπτέρωσεν, εἰ χρὴ πιστεύειν τῷ μύθῳ, καλῶς

---

1 τόν τε M γε del. Reiskius 2 περιέβαλε (λ supra) P περιεβάλετο (om. τὸν) H 3 ἀμπέχο corr. in ἔμπειρος P 4 γεωργείαν M 5 αἰτῶν cf. Hom. Od. XXIV 337 6 γεωργοῦντος MPH 7 γε καὶ PH γε UB τε M προσκαλεῖται P cf. Od. XVIII 366 sq. 8 cf. Od. XV 321 sq. 10 φήσει UBM 12 οἴονται M τὰς pro εἶναι P 13 ἂν om. PH 14 τὰ om. MPH 15 τὰς om. H ἂν δ' ἄρα UBM τοιοῦτόν τινος M 16 τὴν om. B διαφερόντως U m. pr. διαφέροντα (ος supra) P οἴονται M 19 τὸ συμφερόντως H 20 δὴ pro δεῖ U m. pr. BM 21 δαίδαλος (αι a corr.) U 22 ἀπόλλυντο MU m. pr. 23 ἠργάσατο M 24 συμπράττων — ὀρθῶς εἰργάσατο om. PH (suppl. a correctore) post εἰργάσατο graviter interpunxi ⟨δ' αὖ⟩ inserui νήσῳ M οὐκ M οὐδὲ ceteri 27 εἴκαρον M malim ἢ pro ὡς fortasse: καλῶς ⟨αὐτὸν⟩ ἐξευρεῖν

ἐξευρεῖν φημι τήνδε τὴν μηχανήν· οὐ γὰρ δυνατὰ ἐμηχανᾶτο, πτέ-
ρυγας ἀνθρώπῳ προστιθείς. οὐκοῦν διέφθειρε τὸν υἱόν. ἔοικε δὲ 7
καὶ Ὅμηρος λοιδορεῖν τινα τέκτονα τῶν Τρώων, οὐ καλῶς ἐργασά-
μενον τὰς ναῦς τῷ Ἀλεξάνδρῳ, αἷς ἔπλευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὐδὲν
ἔχων αἰτιάσασθαι κατὰ τὴν τέχνην. φησὶ γάρ,

> ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐΐσας,
> ἀρχεκάκους,

(880 R II) οὐκ ἐγκωμιάζων αὐτὸν ἐπὶ τῇ ποιήσει τῶν νεῶν, ἀλλὰ ψέγων πολὺ
μᾶλλον ἢ εἰ λέγων αὐτὸν ποιῆσαι τὰς ναῦς ἢ βραδείας ἢ ἄλλο τι
ἁμάρτημα ἐχούσας ᾐτιᾶτο περὶ τὴν ναυπηγίαν. ψέγει δὲ ὁμοίως
καὶ κυνηγέτην τινὰ καὶ καταγελᾷ τῆς ἐμπειρίας, ὅτι εἰς οὐδὲν δέον
ἐκέκτητο αὐτήν, ἀλλὰ τὰ μὲν θηρία ἠπίστατο βάλλειν, ἐν δὲ τῷ
πολέμῳ οὐκ ἐτύγχανεν οὐδενός, ἀλλ' ἀχρεῖος ἦν διὰ τὴν δειλίαν,
καὶ οὔ φησιν αὐτῷ τότε βοηθῆσαι τὴν Ἄρτεμιν. οὐκοῦν ἐκ τού- 8
των δῆλον ὅτι δεῖ φρονήσεως καὶ ἀρετῆς καὶ πρὸς ἃ ἐπίστανται
(627 M) οἱ ἄνθρωποι καὶ πρὸς ἃ οὐκ ἐπίστανται· καὶ οὕτως ἂν ἅπαντα
διαφέροι πάντων ὁ σώφρων, οἷον χρὴ εἶναι τὸν φιλόσοφον, καὶ
ποιῶν τι τούτων καὶ μὴ ποιῶν, κἂν ὁπωσοῦν ποιῇ κατὰ τὴν
τέχνην. ὡς δὲ τῶν ζωγράφων γράψει κρεῖττον οὐκ ὢν ζωγρά-
φος, ἢ τῶν ἰατρῶν ἄμεινον θεραπεύσει [κατὰ τὴν ἰατρικὴν] οὐκ
ὢν ἰατρός, ἢ τῶν μουσικῶν μουσικώτερον ᾄσεται οὐκ ὢν ἔμπειρος
μουσικῆς ἢ μετρίως ἔμπειρος γεγονώς, ἢ τῶν ἀριθμητικῶν περὶ
τοὺς ἀριθμοὺς ἢ τῶν γεωμετρῶν ἐμπειρότερος φανεῖται περὶ γεω-
μετρίαν ἢ περὶ φυτείαν τῶν γεωργῶν ἢ περὶ κυβερνητικὴν τῶν κυ-
βερνητῶν, ἢ σφάξει θᾶττον τῶν μαγείρων ἢ διελεῖ δέον διελεῖν
(881 R II) τῶν αὐτὸ τοῦτο ἔργον πεποιημένων, οὐ χρὴ διανοεῖσθαι. καίτοι 9
τῶν νῦν βασιλέων τις ἐπεθύμει σοφὸς εἶναι τὴν τοιαύτην σοφίαν,
ὡς πλεῖστα ἐπιστάμενος· οὐ μέντοι τὰ τοιαῦτα, ἃ μὴ θαυμάζεται
παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ ἐφ' οἷς στεφανωθῆναι ἔστι, κηρύτ-

---

1 τῇδε M τήνδε mihi suspectum 3 καὶ om. U τέκτονα scil. Phereclum Tectonis f. Il. V 59sq. 4 ἔπλευσεν Reiske, εἰσέπλευσεν libri; ἐπέπλευσεν Gasda 6 ἐείσας M 8 ἐπὶ scripsi, ἐν libri 9 εἴη pro ἢ εἰ B, in U ἢ εἰ a correctore οὐ γὰρ pro ἢ post ναῦς B, idem videtur in U fuisse βραδίας M 11 κυνηγέτην scil. Scamandrium Strophii f. Il. V 49—58 14 φησιν (η a corr.) U τούτου B 16 οὗτος M 18 καὶ ὅπερ οὖν M ποιεῖ P 20 κατὰ τὴν ἰατρικὴν inducenda 21 ἄγεται BMP, in U ᾷσ a corr. 23 τοὺς ἀριθμητικοὺς P 24 κυβερνητικῶν UB 25 σφάξειν H σφάζιν M σφάζειν U m. pr. BP, corr. Dind. διελεῖν libri, corr. Dind. ὡς δέον P 26 τοῦτο τὸ ἔργον HP πεποιημένον P 27 ἐπιθυμεῖ UBPH ἐπεθύμει M Neronem dicit 28 θαυμάζηται M

τειν καὶ ᾄδειν πρὸς κιθάραν καὶ τραγῳδεῖν καὶ παλαίειν καὶ παγκρατιάζειν. φασὶ δὲ καὶ γράφειν καὶ πλάττειν ἱκανὸν αὐτὸν εἶναι καὶ αὐλεῖν τῷ τε στόματι καὶ ταῖς μασχάλαις ἀσκὸν ὑποβάλλοντα, ὅπως διαπεφευγὼς ᾖ τὸ αἰσχρὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς. οὔκουν ὑπῆρχε σοφός;

---

(55) ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ. (682 R II)

1 *Διὰ τί ποτε οἱ ἄνθρωποι, ὅταν μέν τινα ἴδωσιν αὐτὸ μόνον*
χιτῶνα ἔχοντα, οὔτε προσέχουσιν οὔτε διαγελῶσι, λογιζόμενοι τυχὸν
⟨ὅτι⟩ ναύτης ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος καὶ ὅτι οὐδὲν δεῖ καταγελᾶν τούτου
ἕνεκα· ὁμοίως οὐδ' εἴ τινα ἴδοιεν γεωργοῦ στολὴν ἔχοντα ἢ ποι-
μένος, ἐξωμίδα ἔχοντα ἢ διφθέραν ἐνημμένον ἢ κοσύμβην ὑποδε-
δυκότα οὐ χαλεπαίνουσιν, ἀλλ' οὐδὲ προσποιοῦνται τὴν ἀρχήν,
2 *ἡγούμενοι προσήκειν τὴν στολὴν τῷ τοιοῦτόν τι πράττοντι. τούς*
γε μὴν καπήλους ἑκάστοτε ὁρῶντες πρὸ τῶν καπηλείων ἀνεζωσ-
μένους οὐδέποτε τωθάζουσι, καταγελῷεν δ' ἂν τοὐναντίον, εἰ μὴ (628 M)
οὕτως ἐνεσκευασμένοι εἶεν, ὡς οἰκείου τοῦ σχήματος ὑπάρχοντος
τῇ ἐργασίᾳ, ἣν μεταχειρίζονται. ἐπειδὰν δέ τινα ἴδωσιν ἀχίτωνα
ἐν ἱματίῳ κομῶντα τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ γένεια, οὐχ οἷοί τέ εἰσι
πρὸς τούτους τὴν ἡσυχίαν ἄγειν οὐδὲ σιγῇ παρέρχεσθαι, ἀλλ'
ἐφίστανται καὶ ἐρεθίζουσι καὶ ἤτοι κατεγέλασαν ἢ ἐλοιδόρησαν καὶ
ἐνίοτε ἕλκουσιν ἐπιλαβόμενοι, ὅταν τινὰ ὁρῶσι μὴ πάνυ ἐρρω-
μένον αὐτὸν μηδὲ ἄλλον μηδένα παρόντα τὸν ἐπιβοηθήσοντα, καὶ
ταῦτα εἰδότες ὅτι τοῖς καλουμένοις φιλοσόφοις ξυνήθης ἐστὶν ἡ (683 R II)
3 *στολὴ αὕτη καὶ τρόπον τινὰ ἀποδεδειγμένη. ὃ δὲ ἔτι τούτου*
παραδοξότερον· ἔνθα γὰρ ἐνίοτε βλέπουσιν ἀνθρώπους, τοὺς μὲν

---

2 *καὶ* ante *γράφειν* om. H 3 *ὑποβάλλοντα* MPH *ὑποβαλόντα* UB 4 *τὸ* ante *τῆς* om. PH 5 *σοφῶς* U m. pr. signum interrogationis posui; est enim ironia 6 *ἴδωσιν αὐτὸ* UB *ἴδωσιν αὐτοῦ* (at *ου* in litura) M *ἴδωσι ναύτου* PH 7 *προσέχουσι* BP 8 *ὅτι* inserere malui quam *ὅτι* ante *οὐδὲν* delere 9 *οὐδὲ* B *ἔχοντα* post *ἐξωμίδα* om. PH 10 *κοσσύμβην* U *ἀποδεδυκότα* M 12 *πράξαντι* BM, in U *ττο* in rasura 13 *ἐνεζωσμένους* BM *ἐξωσμένους* (corr. superscr. *ἀν-*) U 14 *θαυμάζουσι* H *τῷ θαυμάζουσι* M *θαυμάζων* P *μὲν* pro *μὴ* P 16 *ἐπειδὴ* P 18 *τούτοις* MP *τὴν* om. PH *μηδὲ σιγῇ* U 19 *αἱρεθίζουσι* M *καὶ* scripsi, *ἢ* libri (ante *ἐνίοτε*) 22 *ξύνηθές ἐστιν* libri praeter M 23 *ἀποδεδειγμένον* PH *ἐστὶ* pro *ἔτι* P 24 fortasse: *ἐνθάδε* scil. Romae ut l. 19 p. 185; sed etiam tradita lectio explicationem habet

τινας πίλους ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντας, ὡς νῦν τῶν Θρᾳκῶν τινες
τῶν Γετῶν λεγομένων, πρότερον δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ Μακεδόνες,
ἄλλους δὲ τιάραν καὶ ἀναξυρίδας, καθάπερ οἶμαι Πέρσαι τε καὶ
Βάκτριοι καὶ Παρθυαῖοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν βαρβάρων· οἱ δὲ
ἔτι τούτων ἀτοπώτεροι εἰώθασιν ἐπιδημεῖν πτερὰ ἔχοντες ἐπὶ
ταῖς κεφαλαῖς ὀρθά, ὥσπερ Νασάμωνες — οὐκοῦν οὐδὲ τούτοις
πάνυ τι τολμῶσι πράγματα παρέχειν οὐδ' ἐνοχλεῖν προσιόντες.
καίτοι Γέτας μὲν ἢ Πέρσας ἢ Νασάμωνας, τοὺς μὲν οὐ πολλοὺς
βλέπουσι, τοὺς δὲ σπανίως ἐπιδημοῦντας· τῶν δὲ τοιούτων ἀν- 4
θρώπων ὀλίγου νῦν μεστὰ πάντα, καὶ σχεδὸν πλείους γεγόνασι τῶν
σκυτοτόμων καὶ κναφέων καὶ τῶν γελωτοποιῶν ἢ ἄλλην ὁποίαν
βούλει τέχνην ἐργαζομένων· ὥστε καὶ ἐφ' ἡμῶν ἴσως ῥηθῆναι
εἰκότως ὅτι πλεῖ πάντα ὁμοίως ἀκάτια καὶ πᾶσα βοῦς ἀροτριᾷ.

οὐ τοίνυν κατὰ τοῦτο μόνον ξυνήθης αὐτοῖς ἡ ὄψις, ἀλλὰ καὶ 5
τὰ ἀγάλματα ὁρῶσιν ἐν τοῖς ναοῖς, οἷον Διὸς καὶ Ποσειδῶνος καὶ
ἄλλων πολλῶν θεῶν ἀγάλματα, ἐν τοιαύτῃ διαθέσει τοῦ σχήματος.
παρὰ μὲν γὰρ Αἰγυπτίοις καὶ Φοίνιξι καὶ ἑτέροις τισὶ τῶν βαρ-
βάρων οὐχ ὁ αὐτὸς τύπος τῶν ἀγαλμάτων, ὥσπερ οἶμαι παρὰ τοῖς
Ἕλλησιν, ἀλλὰ πολὺ διαφέρων. ἐνθάδε δὲ ὁ αὐτός ἐστιν. καὶ
(384 R II) ἀνδρῶν εἰκόνας ὁρῶσι πολιτῶν τῆς πόλεως καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐν
(629 M) τοῖς ἱεροῖς, στρατηγῶν καὶ βασιλέων οὕτως ἀνακειμένας, γένεια
καθεικότων. ἀλλὰ τί δεῖ ταῦτα λέγειν; σχεδὸν γάρ τι καὶ τῶν 6
Ἑλλήνων οἱ πλείους ὁμοίως πρὸς τοῦτο ἔχουσι, καὶ οὐδὲν αὐτοὺς
ἡ ξυνήθεια ἀποκωλύει τὸ μὴ οὐκ ἐρεσχηλεῖν μηδὲ ὑβρίζειν, ἐπειδὰν
τινα ἴδωσι τοιοῦτον, λέγω δὲ τῶν πολλῶν καὶ ἀδόξων, οὓς μὴ δε-
δοίκασιν ὡς ἱκανοὺς ἀμύνεσθαι· ἐπεὶ τούς γε τοιούτους σχεδὸν
δυσωποῦνται καὶ θαυμάζουσιν.

τυχὸν οὖν τοιοῦτόν ἐστι τὸ γιγνόμενον. τοὺς μὲν ναύτας καὶ
τοὺς γεωργοὺς καὶ ποιμένας, ἔτι δὲ Πέρσας καὶ Νασάμωνας, οὐκ
οἴονται καταφρονεῖν αὐτῶν οὐδὲ εἶναι πρὸς αὐτοὺς οὐδένα ἐκείνοις
λόγον, ὅθεν οὐδὲν φροντίζουσιν. τοὺς μέντοι φιλοσόφους ὑπο- 7

---

1 σπήλους M 2 γε τῶν P (pro Γετῶν) 4 δ' ἔτι M 5 ἀτοπώτερον UBM ἀποδημεῖν PHM 6 νασαμῶνες HP 7 οὐδὲ P 8 νασαμῶνας HP 12 βούλη M βου (λ supra) (sic!) P 17 αἰγυπτίαν P 18 βάρων B ὅσπερ HP 19 δὲ a corr. H ἐστι:: (ν erasum) U 20 εἰκώνας M 21 καὶ βασιλέων om. P ἀνακειμένας Reiske, ἀνακείμενα libri 24 τοῦ μὴ PB ἐρεσχελεῖν libri praeter M 25 δὲ om. UBM 26 ἐπεί γε UBPH 27 θαυμάζουσι UH 29 ἔστι pro ἔτι M m. pr. νασαμῶνας H 30 αὐτῶν UHP αὐτοὺς libri praeter H 31 οὐδὲν PM οὐδὲ UBH φροντίζουσι UH

νοοῦσιν, ὡς καταφρονοῦντας αὐτῶν καὶ καταγιγνώσκοντας πολλὴν
ἀμαθίαν καὶ δυστυχίαν, καὶ ὅτι φανερῶς μὲν οὐ καταγελῶσιν, ἰδίᾳ
δὲ παρ᾽ αὐτοῖς οὕτως ἔχουσιν, ὡς πάντας ἀθλίους ὄντας τοὺς
ἀπαιδεύτους, ἀρξαμένους ἀπὸ τῶν πλουσίων δὴ καὶ μακαρίων
δοκούντων, οὓς αὐτοὶ ζηλοῦσι καὶ σμικρὸν διαφέρειν οἴονται τῶν
θεῶν εὐδαιμονίας ἕνεκεν· καὶ ὅτι ἀτιμάζουσι καὶ διαγελῶσι τοὺς
πολυτελῶς ἐσθίοντάς τε καὶ πίνοντας καὶ καθεύδειν μαλακῶς βου-
λομένους καὶ μετὰ γυναικῶν ἑκάστοτε ὡραίων καὶ παίδων ἀνα-
παύεσθαι καὶ πολλὰ χρήματα ἔχειν καὶ θαυμάζεσθαι ὑπὸ τοῦ
πολλοῦ ὄχλου καὶ περιβλέπεσθαι· ὧν οὐδὲν ἡγοῦνται μεῖζον οὐδὲ
8 *κάλλιον. διὰ δὴ ταύτην τὴν ὑποψίαν δυσχεραίνουσι τοὺς μὴ ταὐτὰ* (885 R II)
σφίσι θαυμάζοντας μηδὲ τιμῶντας μηδὲ τὴν αὐτὴν περὶ τῶν με-
γίστων ἔχοντας διάνοιαν. οὐκοῦν προκαταλαμβάνουσιν αὐτοὶ λοι-
δοροῦντες καὶ τωθάζοντες, ὡς ἀθλίους καὶ ἀνοήτους, εἰδότες ὅτι
εἰ μὲν τούτους ἀποφανοῦσιν ἄφρονας καὶ μαινομένους, ἅμα καὶ
αὑτοὺς ἀποδείξουσι σωφρονοῦντας καὶ νοῦν ἔχοντας· εἰ δὲ παρα-
χωρήσουσιν, ὡς τούτων ἃ χρὴ γιγνωσκόντων καὶ πολλοῦ ἀξίων,
ἅμα καὶ αὑτοὺς ὁμολογήσουσι δυστυχεῖς καὶ ἀναισθήτους καὶ οὐδὲν
9 *εἰδότας ἁπλῶς ὧν προσήκει ἀνθρώπους ἐλευθέρους εἰδέναι. ἔτι* (680 M)
δὲ ἐὰν μέν τινα ἴδωσιν ὡς ναύτην ἐσταλμένον, ἴσασι τοῦτον πλευ-
σούμενον, κἂν ὡς γεωργὸν ἕτερον, γεωργήσοντα· τόν γε μὴν ποι-
μένος ἔχοντα στολὴν ἴσασι καὶ τοῦτον ὅτι ἄπεισιν ἐπὶ τὰ πρόβατα
καὶ περὶ ἐκεῖνα διατρίψει, ὥστε ὑπ᾽ οὐδενὸς λυπούμενοι τούτων
ἐῶσιν αὐτούς· ὅταν δέ τινα ἴδωσι τὸ σχῆμα ἔχοντα τὸ τοῦ φιλο-
σόφου, λογίζονται ὅτι οὗτος οὔτε πρὸς τὸ πλεῖν [ἐστιν] οὔτε πρὸς
γεωργίαν οὔτε προβάτων ἕνεκεν οὕτως ἔσταλται, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀνθρώ-
πους παρεσκεύασται, ὡς νουθετήσων τε καὶ ἐξελέγξων καὶ οὐδέν
τι θωπεύσων οὐδένα αὐτῶν οὐδὲ φεισόμενος οὐδενός, τοὐναντίον
δὲ κολάσων ὡς ἂν δύνηται αὐτοὺς μάλιστα τῷ λόγῳ καὶ ἐπιδείξων

---

1 *καταφρονοῦσιν* B *καταγινώσκοντας* UHB 2 *καταγελῶσιν* H *καταγελῶσι* P *καταγελῷεν* UBM 5 *μικρόν* U 6 *ἕνεκα* B *ἕνεκεν* ex *ἕνεκα* P *ἀτιμάζουσι καὶ διαγελῶσι* Reiskius; *ἀτιμάζοιεν καὶ διαγελῷεν* libri *τοὺς* scripsi, *ὡς* libri 7 *πολυτελῶς — τε καὶ* om. PHM *βουλομένους* om. UBM 8 *ἀναπάβεσθαι* P 9 *ποτοῦ* post *ὑπὸ τοῦ* add. M 11 *ταὐτὰ φησὶ* B *ταὐτὰ σφίσι* (*ασ* et *ι* a corr.; hoc fuit *η*) U *ταὐτὰ φίσιν* (at in litura) M 15 *ἀποφανοῦσιν* corr. U Emp., *ἀποφαίνουσιν* libri 17 *γινωσκόντων* HP *ἀξίους* UB 18 *αὐτοὺς* P 20 *πλευσόμενον* ex *πλευσούμενον* P 21 *καὶ* pro *κἂν* PH 22 *ἴστασιν* M 23 *διατρίψοι* libri, corr. Reiske *τοῦτον* UB 24 *αὐτοῦ* UB *τὸ* om. PH 25 *πρὸς τῷ πλεῖν* M *ἐστιν* seclusi, potest servari, si *ἐσταλμένος* scribatur *πρὸς γεωργίᾳ* M 27 *παρασκεύασται* P *ται* pro *τε* M *ἐλέγχων* (mrg. *γρ.* *ἐξελέγχων*) H

οἷοί εἰσιν. οὔκουν δύνανται ἡδέως ὁρᾶν αὐτούς, ἀλλὰ προσκρούουσι 10
καὶ διαμάχονται, ὥσπερ οὐδ᾽ οἱ παῖδες ἡδέως ὁρᾶν δύνανται οὓς
(886 R II) ἂν ἴδωσι παιδαγωγῶν σχῆμα ἔχοντας καὶ παρεσκευασμένους οὕτως
ὡς ἐπιπλήξοντας αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐπιτρέψοντας ἁμαρτάνειν οὐδὲ
ῥᾳθυμεῖν. εἰ γάρ τοι καὶ τοῖς παισὶν ἐξῆν τῶν τοιούτων κατα-
γελᾶν καὶ ὑβρίζειν, οὐδὲν ἂν πρότερον τούτου ἐποίουν.

οὐ μέντοι ἅπαντες ἀπὸ ταύτης τῆς διανοίας προσέρχονται
καὶ ἐνοχλοῦσιν, ἀλλ᾽ ἔστι γένος ἀνθρώπων πολυπραγμονοῦν τοι-
αύτην πολυπραγμοσύνην καὶ τρόπον τινὰ οὐ πονηρόν· οὗτοι προσ- 11
ίασιν οὓς ἂν ἡγῶνται φιλοσόφους ἀπὸ τῆς στολῆς, ὡς ἀκουσόμενοί
τι παρ᾽ αὐτῶν σοφόν, ὃ οὐκ ἂν παρ᾽ ἑτέρου ἀκούσειαν, πυνθα-
νόμενοι καὶ περὶ Σωκράτους, ὅτι σοφός τε ἦν καὶ διελέγετο τοῖς
προσιοῦσι λόγους φρονίμους, καὶ περὶ Διογένους, ὅτι καὶ αὐτὸς
πρὸς ἅπαντα εὐπόρει λόγου καὶ ἀποκρίσεως. καὶ τὰ μὲν τούτου
καὶ διαμνημονεύουσιν οἱ πολλοί, τὰ μέν τινα ἴσως εἰπόντος αὐτοῦ,
τὰ δὲ καὶ ἄλλων συνθέντων. τῶν γε μὴν ἑπτὰ σοφῶν τὰς γνώμας 12
ἀκούουσι καὶ ἐν Δελφοῖς ἀνατεθῆναι πρότερον, οἷον ἀπαρχάς τινας
τῆς σοφίας τῆς ἐκείνων καὶ ἅμα τῆς τῶν ἀνθρώπων ἕνεκεν ὠφε-
λείας, ὡς τῷ ὄντι δὴ θεῖα ταῦτα καὶ σχεδόν τι τῶν χρησμῶν
θειότερα, οὓς ἡ Πυθία ἔχρα καθίζουσα ἐπὶ τοῦ τρίποδος, ἐμπιμ-
(631 M) πλαμένη τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ αὐτῷ χρησθὲν ἕκαστος ἀκούσας
ἄπεισι, καὶ οὐκ ἀνατίθεται ταῦτα, ὥστε δὴ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
εἶναι γνώριμα· τὰ δὲ ἐκείνων δόγματα κοινὰ ἀπεδείχθη τοῖς ἀφι-
κνουμένοις παρὰ τὸν θεόν, ὡς ὁμοίως ξυμφέρον πᾶσιν εἰδέναι
καὶ πείθεσθαι. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τὸν Αἴσωπον οἴονται τοιοῦτόν τινα 13
(887 R II) γενέσθαι, σοφὸν μὲν καὶ φρόνιμον, αἱμύλον δὲ ἄλλως καὶ ξυνθεῖναι
λόγους ἱκανόν, οἵων ⟨οἱ⟩ ἄνθρωποι ἥδιστ᾽ ἂν ἀκούοιεν. καὶ τυχὸν

---

1 οὐκοῦν BM δύναται M ὁρᾶν ἡδέως (hoc ord.) H 3 παρασκευασ-
μένους P 4 ἐπιστρέψοντας (αν supra) P 7 προσέχονται U m. pr. 8 πολυπραγ-
μόνων UB πολυπραγμονῶν M 9 πονηρὸν HP πονηρῶν UBM 10 ⟨πρὸς⟩
οὓς Herwerden γνῶνται (ηγ supra) (sic!) H ἡγοῦνται P (in mrg. vulg.) 11 καὶ ὃ UB
12 διελέγετο scripsi, διαλέγοιτο libri 13 οὐχ pro καὶ (post ὅτι) M 14 καὶ
post λόγου om. P καὶ τὰ μὲν M τὰ μέν γε ceteri 15 καὶ om. P
16 ἄλλων BH ἄλλως UMP συνθέντος (ος a corr.) U 18 ἕνεκα U ὠφε-
λίας M 19 χρησίμων M 20 ἔχθρα P ἐμπιπλαμένη UBH ἐμπιμπλαμένοι (η supra) P
21 γὰρ om. M m. pr. αὐτῷ U αὐτοῦ (ω supra) (sic!) H 22 ἂν ἀθετεῖ mrg. U
23 γνώρισμα τὰ P γνωρίσματα M 24 τῶν θεῶν PH ξυμφέρων P
26 ξυνθῆναι B ξυνθεῖναι (ει a corr) U 27 οἷον P m. sec. ⟨οἱ⟩ ἄνθρωποι
scripsi, αὐτοὶ libri

⟨οὐ⟩ παντάπασι ψευδῆ οἴονται καὶ τῷ ὄντι Αἴσωπος τοῦτον τὸν
τρόπον ἐπειρᾶτο νουθετεῖν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιδεικνύναι αὐτοῖς
ἅττα ἁμαρτάνουσιν, ὡς ἂν μάλιστα ἠνείχοντο αὐτόν, ἡδόμενοι ἐπὶ
τῷ γελοίῳ καὶ τοῖς μύθοις· ὥσπερ τὰ παιδία ταῖς τίτθαις μυθο-
λογουμέναις προσέχουσί τε καὶ ἥδονται. ἀπὸ δὴ τῆς τοιαύτης
δόξης, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν ἀκουσόμενοί τι τοιοῦτον οἷον Αἴσωπος
ἔλεγεν ἢ ὁποῖον Σωκράτης ἢ [ὁποῖα] Διογένης, προσίασι καὶ ἐνο-
χλοῦσι καὶ οὐ δύνανται ἀπέχεσθαι, ὃν ἂν ἴδωσιν ἐν τούτῳ τῷ
σχήματι, οὐ μᾶλλον ἢ τὰ ὄρνεα, ἐπειδὰν ἴδωσι γλαῦκα· ἐφ' ᾧ καὶ
14 ξυνετίθει λόγον Αἴσωπος τοιοῦτον, ὡς τὰ ὄρνεα ξυνῆλθε πρὸς
τὴν γλαῦκα καὶ ἐδεῖτο τῆς μὲν ἀπὸ τῶν οἰκοδομημάτων σκέπης
ἀπανίστασθαι, πρὸς δὲ τὰ δένδρα τὴν καλιάν, ὥσπερ καὶ αὐτά,
καὶ τοὺς τούτων μεταπήγνυσθαι κλῶνας, ἀφ' ὧν καὶ ᾄδειν ἔστιν
εὐσημότερον· καὶ δὴ καὶ πρὸς δρῦν ταυτηνὶ ἄρτι φυομένην, ἐπει-
δὰν πρὸς ὥραν ἀφίκηται, ἑτοίμως ἔχειν ἱζάνειν καὶ τῆς χλοερᾶς
κόμης ἀπόνασθαι. ἀλλ' οὖν τήν γε γλαῦκα μὴ τοῦτο τοῖς ὀρνέοις
ποιεῖν παραινεῖν μηδὲ φυτοῦ βλάστῃ ἐφήδεσθαι 'ἰξὸν πεφυκότος
15 φέρειν, πτηνοῖς ὄλεθρον'. τὰ δὲ μήτε τῆς ξυμβουλῆς ἀπεδέχετο (888 R II)
τὴν γλαῦκα, τοὐναντίον δὲ ἔχαιρε τῇ δρυῒ φυομένῃ, ἐπειδή τε
ἱκανὴ ἦν, καθίσαντα ἐπ' αὐτὴν ᾖδεν. γενομένου δὲ τοῦ ἰξοῦ ῥᾳ-
δίως ἤδη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἁλισκόμενα μετενόουν καὶ τὴν γλαῦκα
ἐθαύμαζον ἐπὶ τῇ ξυμβουλῇ. καὶ νῦν ἔτι οὕτως ἔχουσιν, ὡς δεινῆς
καὶ σοφῆς οὔσης αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐθέλουσι πλησιάζειν, ἡγούμενα (682 M)
ἀγαθόν τι ἀπολαύειν τῆς ξυνουσίας· ἔπειτα οἶμαι προσίασι μάτην
ἐπὶ κακῷ. ἡ μὲν γὰρ ἀρχαία γλαὺξ τῷ ὄντι φρονίμη τε ἦν καὶ
ξυμβουλεύειν ἐδύνατο. αἱ δὲ νῦν μόνον τὰ πτερὰ ἔχουσιν ἐκείνης
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ ῥάμφος, τὰ δὲ ἄλλα ἀφρονέστεραί
εἰσι τῶν ἄλλων ὀρνέων. οὐκοῦν οὐδὲ ἑαυτὰς δύνανται οὐδὲν ὠφε-
16 λεῖν· οὐ γὰρ ἂν παρὰ τοῖς ὀρνιθοθήραις ἐτρέφοντο δεδεμέναι καὶ

---

1 οὐ add. Selden. καὶ scripsi, εἰ PH ἢ UB ἡ M 3 ἠνίχοντο M αὐτοῦ UB 4 μυθολογουμένας M 7 ὁποῖα secl. Wil. 8 ἴδωσιν ἐν τούτῳ corr. ex ἴδωσι τούτῳ U, ἐν om. B 9 ἐπειδὴ P Verba ἐφ' ᾧ — 18 ἀποδέχεσθαι τὴν γλαῦκα om. PHM, suppl. in mrg. correctores, P usque ad ἀπόνασθαι 10 συνετίθει mrg. M 11 σκέπης Reiske, ὀπῆς UB, mrg. H (om. mrg. P, periit in M) 12 ἐπανίστασθαι B 13 ἀφ' ὧν — 14 εὐσημότερον bis scr. mrg. P 14 ἄρτι ταυτηνὶ (hoc ord.) libri, transposuit Reiske ἐπειδὴ mrg. P 17 iambos agnovit Wil. 18 ἀπεδέχετο Reiskius, ἀποδέχεσθαι libri 19 τε Emp., δὲ libri 20 ἱκανὰ BM ἱκανὴ (η a corr.) U ἴδεν M ᾖδε H ᾖδε ex εἶδε P τοῦ a corr. in P 21 τὴν om. U m. pr. 22 ἐθαύμαζεν libri, corr. editores 28 αὐτὰς M οὐδὲν om. PH m. pr., οὐδὲ M 29 ὀρνιθοθήραις (αι a corr.) U

δουλεύουσαι. καὶ ἡμῶν ἕκαστος τὴν μὲν στολὴν ἔχει τὴν Σωκράτους καὶ Διογένους, τὸ δὲ φρονεῖν πολλοῦ δέομεν ὅμοιοι εἶναι τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ἢ ζῆν ὁμοίως αὐτοῖς ἢ λόγους τοιούτους διαλέγεσθαι. (389 B II) *τοιγάρτοι οὐδὲν ἄλλο ἢ βλεπόμενοι ὥσπερ αἱ γλαῦκες ὄχλον πολὺν ξυνάγομεν τῷ ὄντι ὀρνέων, αὐτοί τε ὄντες ἠλίθιοι καὶ ὑφ' ἑτέρων τοιούτων ἐνοχλούμενοι.*

---

(56) ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ.

Ἆρά γε τὸ πιστεύεσθαι τοῖς πιστευομένοις ἀγαθόν ἐστι καὶ 1
τοιοῦτον οἷον τὸ πλουτεῖν καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ τιμᾶσθαι τοῖς
τιμωμένοις καὶ ὑγιαίνουσι καὶ πλουτοῦσιν, αὐτοῖς ἐκείνοις τινὰ
φέρον ὠφέλειαν; λέγω δὲ οἷον εἴ τις δημοσίᾳ τύχοι πιστευόμενος
ὑπὸ τῆς αὐτοῦ πόλεως ἢ ἑτέρας στρατιὰν ἢ χρήματα ἢ τείχη,
καθάπερ ἤδη πολλοὶ τὰ τοιαῦτα ἐπετράπησαν, οἱ δὲ καὶ αὐτὰς
τὰς πόλεις μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν εἰρήνης τε οὔσης καὶ πολέ-
μου καταλαβόντος ἐνίοτε, καὶ νὴ Δία εἴ τις ὑπ' ἀνδρὸς βασιλέως 2
ἢ τυράννου πιστεύοιτο χρυσίον ἢ ἀργύριον ἢ ναῦς ἢ ὅπλα ἢ ἀκρό-
πολιν ἢ ξύμπασαν τὴν ἀρχήν, ὥσπερ Λεπτίνης μὲν παρὰ τοῦ
ἀδελφοῦ πολλάκις Συρακούσας παρέλαβε, Φίλιστος δὲ παρὰ τοῦ
νεωτέρου Διονυσίου, μάγοι δὲ παρὰ Καμβύσου τὰ Περσῶν βασί-
λεια, ὅτε εἰς Αἴγυπτον ἐστρατεύετο, παρὰ δὲ Δαρείου Μιθράνης
τὴν Σάρδεων ἀκρόπολιν, Περσαῖος δὲ παρὰ Ἀντιγόνου τὸν Ἀκρο-
(688 M) (390 B II) *κόρινθον, πολὺ δὲ τούτων πρότερον Ἀτρεὺς παρ' Εὐρυσθέως τὸ*
Ἄργος, ὅτε Εὐρυσθεὺς ἐπ' Ἀθήνας ἐστρατεύετο, οὐκ ἐκδιδόντων
Ἀθηναίων τοὺς Ἡρακλέους παῖδας· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀγαμέμ-
νων, ἡνίκα ἐπὶ Τροίαν ἔπλει, μουσικῷ ἀνδρὶ ἐπίστευσε τὴν γυ-
ναῖκα καὶ τὴν οἰκίαν — τούτους ἅπαντας φῶμεν τοὺς πιστευο- 3

---

1 *παλεύουσαι* pro *δουλεύουσαι* Herwerden ex Arist. Av. 1083. 87 *τοῦ* pro *τὴν* HP 2 *τῶ δὲ* M *ὅμοιον* B, in U *ι* fin. a corr. 4 *αἱ* Emp., *εἰ* libri 5 *πολλὺν* M 11 *αὐτοῦ* libri, corr. Emp. *στρατιὰν* Emp., *στρατείαν* libri 14 *ὑπ'* Emp., *ἀπ'* libri 15 *πιστεύοι τὸ* P 16 Leptines Dionysii maioris frater 17 *συρακούσσας* BM *συρακού::σας* (cum rasura) U 18 *τοῦ χαμβύσου* H 19 Mithrenes audit Diodoro et Curtio, Mithrines Arriano *μηθράνης* UB 20 *περσεὺς δὲ* libri praeter M *παρ'* M 21 *εὐρυσθέος* U m. pr. B 22 *εὐρυσθέους* M 23 *αὐτοῦ* om. H m. pr. 24 *ἐπίστευε* BH

μένους ἀγαθόν τι ἀπολαύειν καὶ αὐτοὺς τῆς πίστεως; καὶ αὖ τοὺς
ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν πιστευομένους ἢ γυναῖκας ἢ παῖδας ἢ τὴν οὐσίαν,
καθάπερ οἶμαι πολλοὶ ἐπιτρόπους καὶ κηδεμόνας καταλείπουσιν,
οἱ μὲν ἀποδημοῦντες, οἱ δὲ ἀποθνήσκοντες, οἱ δὲ παρακαταθήκας
διδόασιν ἄνευ μαρτύρων, οὐ δεδιότες μὴ ἀφαιρεθῶσιν, ἔνιοι δὲ
τῶν νόμων ἀπαγορευόντων μὴ καταλιπεῖν κληρονόμους οὓς αὐτοὶ
βούλονται, ἑτέρους καταλείπουσιν, ἐντειλάμενοι τὰ χρήματα ἀπο-
4 *δοῦναι τοῖς αὐτῶν ἐπιτηδείοις — τούτοις δὴ πᾶσι λυσιτελεῖν*
φῶμεν τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἔχοντες περὶ αὐτῶν ἐπιτρέ-
πουσιν αὐτοῖς οἱ τὰ σφέτερα ἐπιτρέποντες, μάλιστα δὲ τοῖς τε-
λευταίοις τοῖς παρανόμως πιστεύεσθαι δοκοῦσιν· ἢ τοὐναντίον
χαλεπὸν εἶναι τὸ τοιοῦτον καὶ πολλῆς ἀσχολίας καὶ φροντίδων
αἴτιον, ἐνίοτέ ⟨γε⟩ μὴν καὶ κινδύνων τῶν μεγίστων;

ἔξεστι δὲ σκοπεῖν εὐθὺς ἀπὸ τῶν δοκούντων εἶναι μεγίστων·
οὗτοι γὰρ τῶν μὲν ἰδίων ἐξ ἀνάγκης ἀμελοῦσι καὶ χρημάτων καὶ
τέκνων, προσέχουσι δὲ τοῖς κοινοῖς καὶ ἐπὶ τούτων εἰσί· καὶ πολ-
λάκις μὲν ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευόντων ταῖς πόλεσιν ἢ πολεμίων ἢ
πολιτῶν τινων ἀπόλλυνται, πολλάκις δὲ ὑπ' αὐτῶν τῶν πόλεων (891 R II)
ἀδίκως διαβληθέντες. οἱ μὲν γὰρ οὐσίας ἀφῃρέθησαν, τοὺς δὲ καὶ
ὀνείδη συνέβη κτήσασθαι καταδικασθέντας κλοπῆς· οἱ δὲ ἐξέπεσον
5 *ἐκ τῶν πατρίδων, οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον· ὥσπερ οὖν λέγουσι Περικλέα*
μὲν ἁλῶναι κλοπῆς παρὰ Ἀθηναίοις τὸν κάλλιστα καὶ ἄριστα
προστάντα τῆς πόλεως, Θεμιστοκλέα δὲ ἐκπεσεῖν ὡς προδιδόντα,
ὃς παραλαβὼν αὐτοὺς οὐ δυναμένους τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος
οἰκεῖν, ἀλλὰ παραχωροῦντας τοῖς πολεμίοις αὐτοῦ τοῦ ἄστεος καὶ
τῶν ἱερῶν, οὐ μόνον ταῦτα πάντα ἀπέδωκεν, ἀλλ' ἔτι καὶ τῶν (684 M)
Ἑλλήνων ἡγεμόνας ἐποίησεν, ἀφελόμενος Λακεδαιμονίους ἐξ ἀρχῆς
6 *ἔχοντας τὴν τιμὴν ταύτην. Μιλτιάδης δὲ ὁ πρῶτος νικήσας τοὺς*
βαρβάρους μετὰ μόνων τῶν πολιτῶν καὶ τὸ Περσῶν φρόνημα καθε-
λών, ὃ πρότερον εἶχον ὡς ἁπάντων ἀνθρώπων κρείττους ὄντες,
οὗτος μετ' οὐ πολὺν χρόνον εἰς τὸ δεσμωτήριον ὑπ' αὐτῶν ἐνέ-
πεσε, καὶ προσέτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κίμων ἄτιμος ἦν ἂν τὸν ἅπαντα
χρόνον, εἰ μὴ τὴν ἀδελφὴν Ἐλπινίκην ἐξέδωκεν ἀνδρὶ ταπεινῷ [καὶ]

---

1 *καὶ αὐτοὺς* MU m. pr. P *καὶ* om. BH 3 *καταλίπουσιν* M 5 *δε-δειότες* B 7 *καταλίπουσιν* UM *ἐντηλάμενοι* P 8 *αὐτῶν* libri, corr. Emp. 10 *δὲ* Pflugk, *δὴ* libri 12 *φροντίδος* UP *φροντίδως* M 13 *γε* add. Reiske *καὶ* om. UBM *τῶν* ex *τὸν* P 16 *ἐπὶ τοῦ τούτων* P 18 *ἀπώλ-λυνται* B *δὲ καὶ* P (*δὲ* ex *μὲν*) 20 *ξυνέβη* B 24 *τοὔδαφος* B 25 *ἀλλ' ἀποχωροῦντας* (mrg. *γρ. παρα*) U 26 *πάντα* om. P 29 *μόνον* B 31 *οὕτως* B *οὗτο::ς* (cum rasura) U 33 *καὶ* seclusi secutus Emperium

χρήματα ἔχοντι, ὃς ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ζημίαν κατέβαλε τὰ πεντή-
κοντα τάλαντα. καίτοι Κίμων ὕστερον Ἀθηναίοις Κύπρον ἐκτή-
σατο καὶ πεζῇ ἅμα καὶ ναυσὶν ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους περὶ Παμ-
φυλίαν· ἀλλ' ὅμως τὸν τοιοῦτον αὐτὸν ὄντα καὶ τοιούτου πατρός,
εἰ μὴ χρημάτων εὐπόρησεν, ἄτιμον ⟨ἂν⟩ εἴων ἐν τῇ πόλει. Φω- 7
κίωνα δὲ ὕστερον τὸν ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη βιώσαντα, τούτων δὲ
τὰ πλείω στρατηγήσαντα καὶ τὴν πόλιν διαφυλάξαντα ἐν τοῖς
χαλεπωτάτοις καιροῖς καὶ χρηστὸν ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων ὀνομασθέντα,
τοῦτον οὐκ ἤρκεσεν αὐτοῖς ἀποκτεῖναι μόνον, ἀλλ' οὐδὲ νεκρὸν εἴασαν
(392 R II) ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς ὅρους ἐξέβαλον. Νικίας δὲ ὁ Νικη-
ράτου [διὰ τὸ πιστεύεσθαι ὑπὸ τῶν πολιτῶν], ἐπιστάμενος τὴν
ἐν Σικελίᾳ στρατείαν οἵα ἔσοιτο καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τῷ λογί-
ζεσθαι, ὅμως ἠναγκάσθη στρατεύσασθαι νοσῶν διὰ τὴν πίστιν
ταύτην. καὶ εἰ μὲν ἀποβαλὼν τὴν στρατιὰν ἢ μέρος αὐτῆς αὐτὸς
γοῦν ἐσώθη, δῆλον ὅτι οἴκοι ἀφικόμενος ἀπολώλει ἄν. ἐπεὶ δὲ
τοῦτο εἰδὼς προσελιπάρει πάντα τρόπον, ληφθεὶς ὑπὸ τῶν πολε-
μίων τοῦτο ἔπαθεν. καὶ ταῦτα ἐμοὶ περὶ μιᾶς πόλεως εἴρηται 8
καὶ τῶν ἐν μιᾷ πόλει πολιτευομένων, οὐδὲ τούτων ἁπάντων. τοὺς
δὲ παρὰ τοῖς τυράννοις δοκοῦντας πιστοὺς εἰ ἐπεξίοιμι οἵων δὴ
τετυχήκασι, πολλῶν ἂν ἴσως μοι δεήσαι πάνυ ἡμερῶν. σχεδὸν γὰρ
(685 M) τό γε σωθῆναι ἐκείνους ἀδύνατόν ἐστιν. οἱ μὲν γὰρ ἂν παράσχωσι
καθ' αὑτῶν αἰτίαν, ὡς ἀδικήσαντες, διὰ τοῦτο ἀπόλλυνται καὶ
οὐκ ἔστιν οὐδεμιᾶς συγγνώμης τυχεῖν· οἱ δ' ἂν ἄνδρες ἀγαθοὶ
φανῶσι καὶ διαφυλάττειν δυνάμενοι τὰ πιστευθέντα, παραχρῆμα
μὲν τιμῆς τινος ἔτυχον, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀπόλλυνται φθονούμενοι
καὶ ὑποπτευόμενοι. οὐ γὰρ δοκεῖ λυσιτελεῖν τοῖς μονάρχοις οὐδέν' 9
ἄνδρα ἀγαθὸν εἶναι παρ' αὐτοῖς οὐδ' εὐδοκιμοῦντα φαίνεσθαι
παρὰ τῷ πλήθει. αἱ δὲ παρὰ τῶν ἰδιωτῶν πίστεις κινδύνους
μὲν ἥττους ἴσως ἔχουσιν, ὅτι καὶ τὰ πράγματα ἐλάττω ἐστίν, ἀσχο-

---

2 ἐκτίσατο M ἐκτήσατο — 3 βαρ- om. H (in mrg. suppl. a corr.) 5 ἂν add. Dind., secutus Reiskium φωκείωνα M 6 βιάσαντα P τούτω B 8 χαλεποτάτοις P 11 διὰ τὸ — πολιτῶν seclusit Emp. 12 ν in στρατείαν a m. sec. P 13 στρατεύσεσθαι P πίστην U m. pr. M 14 στρατείαν UB 15 ἀπωλώλει H 16 φειδὼς M προσελειπάρει M 17 ἔπαθε H, in U ν erasum εἴρηται πόλεως (hoc ord.) U 20 μοι om. P δεήσοι PH ἡμέρων B 21 γε σωθῆναι Wil. praeclare, γεγηθέναι libri ἐκείνοις PH 22 καθ' αὑτῶν PH κατ' αὐτῶν UB κατ' αὐτὸν M ἀπώλλυνται P 23 οἱ δ' ἄνδρες (om. ἂν) U m. pr. B 26 οὐδὲν UBM οὐδένα PH 27 οὐδὲ H 29 γράμματα (supra lin. τὰ πράγματα) P

λίαν δὲ μυρίαν καὶ πόνους, καὶ πολλάκις οὐδὲ χάρις οὐδ' ἡτισοῦν συνέπεται. πολλάκις δὲ συμβαίνει παρ' αὐτῶν τῶν εὖ παθόντων αἰτίαν ἔχειν, ὡς οὐ δικαίως οὐδὲ καθαρῶς ἅπαντα ἀποδόντας.

10 *τί δὴ βουλόμενος ταῦτα ἐγὼ διῆλθον; οὐ γὰρ δὴ νουθετῶν σε τοιαύτην νουθεσίαν οὐδὲ ἀποτρέπων τοῦ πιστὸν εἶναι. πολὺ* (393 R II) *γὰρ ἂν εἴην τοῦ Ζήθου φαυλότερος τοιαῦτα ἐπιτιμῶν, ὡς ἐκεῖνος ἐνουθέτει τὸν ἀδελφόν, οὐκ ἀξιῶν φιλοσοφεῖν αὐτὸν οὐδὲ περὶ μουσικὴν διατρίβειν, ἐάσαντα τὴν τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν· ἔφη δὲ αὐτὸν ἄτοπόν τινα καὶ ἀσύμφορον μοῦσαν εἰσάγειν. ὥσπερ ἂν τυχὸν εἴποι τις καὶ σὲ τοιαύτην προῃρῆσθαι πρᾶξιν, οὐκ ἀργὸν οὐδὲ φίλοινον οὐδαμῶς, χρημάτων μέντοι τῶν αὑτοῦ ἀτημελῆ ἴσως· καὶ νὴ Δία λέγοι ἂν καὶ τόδε τὸ ἔπος·*

ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις.

---

(57) ΠΕΡΙ ΑΠΙΣΤΙΑΣ

1 *Δ. Ἐπίστασαί τινας ἤδη βλαβέντας ὑπὸ ἐχθρῶν; — Πῶς γὰρ οὔ; — Δ. Τί δέ; ὑπὸ τῶν καλουμένων φίλων καὶ συνήθων ἢ καὶ ὑπὸ συγγενῶν τινων, ἐνίους δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἔγγιστα, ἀδελφῶν ἢ* (636 M) *υἱῶν ἢ πατέρων; — Ἔγωγε πολλούς. — Δ. Τίς οὖν ἡ αἰτία, δι' ἣν οὐ μόνον οἱ ἐχθροὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λεγόμενοι φίλοι ἀλλήλους καὶ νὴ Δία πολλοὶ καὶ τῶν οὕτως ἀναγκαίων; — Δῆλον ὡς ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων, ὑφ' ἧς ἕκαστος οἶμαι καὶ αὐτός ἐστιν αὑτῷ βλαβερός. — Δ. Πάντας ἄρα δεῖ [τοὺς φίλους]* (394 R II) *ἐπ' ἴσης φυλάττεσθαι καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲν μᾶλλον, κἂν φίλος ἢ συνήθης ἢ πρὸς αἵματος εἶναι δοκῇ; — Πάντας, ὡς ὁ λόγος οὗτός φησιν. — Δ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ τοῦτο γράψας τὸ ἔπος·*

νᾶφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τᾶν φρενῶν;

---

3 *ἀποδόντων* libri (*ων* ex *α* P), *ἀποδόντας* Emp. 5 *τοιαύτην νουθεσίαν* suspecta 6 Eur. frgm. 184. 188 N. Wil. de trag. gr. frgm. p. 25 8 *διατρίβην* U m. pr. 9 *ἂν τυχὸν ἂν* PHM 10 *εἴπῃ* P *τοιαύτην* om. U *προειρῆσθαι* B *προῃρῆσθαι* (*η* prius a corr.) U 11 *αὐτοῦ* PBM 13 *κενοί εἰσιν* B, idem fuit in U a m. pr. inscriptio: *περὶ στρατείας* P 14 *ἐπίστασε* M 15 *τί δαὶ* UB 16 *τῶν συγγενῶν* libri praeter M *καὶ ἀδελφῶν* B 17 *καὶ* pro *η* H 18 *οἱ* om. PH 19 *ἀλλήλοις* H *ἀναγκαίων — ἢ ὑπὸ τῶν* l. p. 193, 9 in mrg. suppl. M 21 *ἐστι βλαβερὸς αὐτῷ* M *ἆρα* H *τοὺς φίλους* secl. Pflugk 22 *μὴ* om. M *κἂν* Casaub., *ἢ ἂν* libri 23 *πρὸς* om. UB *ὁ* om. M 25 *μάθε* pro *νᾶφε* BP idem fuit in U a m. pr. *μέμνησο* libri, corr. Emp. *ταῦτα* om. M *τὰν* U *τὰ* H *φρενᾶν* B fragmentum Epicharmi p. 260 fr. 17 Lor.

— Ἴσως ὀρθῶς. — Δ. Καὶ μὴν δῆλος ὁ ποιητὴς οὐ πρὸς τοὺς 2
ἐχθροὺς ταῦτα ὑποτιθέμενος, ἀλλὰ πρὸς τοὺς νομιζομένους φίλους.
οὐ ⟨γὰρ⟩ δὴ ὑφ' ὧν τις μισούμενος ἐπίσταται, τούτοις ἂν ἐξουσίαν
δοίη καθ' αὑτοῦ. πῶς ἂν οὖν διακελεύοιτο ἀπιστεῖν, οἷς μηδεὶς
πιστεύει;

φέρε τοίνυν κἀκεῖνο ἴδωμεν· ὑπὸ τίνων πλείους ἀπολώλασι,
πότερον ὑπὸ τῶν ὁμολογουμένων ἐχθρῶν ἢ τοὐναντίον ὑπὸ τῶν
προσποιουμένων εἶναι φίλων; ἐγὼ μὲν γὰρ ὁρῶ καὶ τῶν πόλεων
τῶν ἁλουσῶν πλείονας ὑπὸ τῶν προδοτῶν ἀπολομένας ἢ ὑπὸ τῶν
πολεμίων εἰλημμένας κατὰ κράτος καὶ τῶν ἀνθρώπων πλείους τῷ
παντὶ τοῖς φίλοις καὶ τοῖς συνήθεσιν ἐγκαλοῦντας τῶν αἰτιωμένων
τοὺς ἐχθροὺς ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς· ἔτι δὲ πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους 3
ἅπασι τείχη καὶ φρούρια κατεσκευασμένα καὶ τούτων ἐνίοτε πολλῶν
ἐτῶν μηδεμίαν χρείαν γενομένην· πρὸς δὲ τοὺς συμπολιτευομένους
καὶ τῶν αὐτῶν κοινωνοῦντας ἱερῶν καὶ θυσιῶν καὶ γάμων καὶ
φυλέτας ὄντας ἀλλήλων καὶ δημότας καὶ συγγενεῖς τὰ δικαστήρια
καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἀρχεῖα. καὶ ταῦτα οὐδέποτε ἠρεμεῖ. με-
(396 R II) σταὶ γοῦν αἱ πόλεις αἰεὶ κατηγορούντων, ἀπολογουμένων, δικα-
ζόντων, δικαζομένων, καὶ οὐδὲ ἐν ταῖς ἱερομηνίαις ἢ ταῖς σπονδαῖς
ἀλλήλων ἀπέχεσθαι δύνανται. τίθενται γοῦν ἑτέρους νόμους ὑπὲρ
(687 M) τῶν ἀδικημάτων τῶν ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ τούτους ἱεροὺς καλοῦσιν,
ὥσπερ τὸ ὄνομα ὠφελοῦν. ὁ γὰρ τῆς κακίας πόλεμος διηνεκὴς
ἅπασι πρὸς ἅπαντας, ἄσπονδος ὢν καὶ ἀκήρυκτος· μάλιστα δὲ
οὗτος συνέστηκε τοῖς ἐγγὺς πρὸς ἀλλήλους.

τὸν μὲν οὖν ἐν εἰρήνῃ βουλόμενον βιοῦν καὶ μετ' ἀσφαλείας 4
τινὸς εὐλαβεῖσθαι δεῖ τὴν πρὸς ἀνθρώπους κοινωνίαν καὶ τὴν
φύσιν ἐπίστασθαι τῶν πολλῶν ἑτοίμην οὖσαν πρὸς τὸ μεταδοῦναι
κακίας τινός, καὶ μηδὲ ἂν μυριάκις λέγῃ φίλος εἶναι πιστεύειν.
οἱ γάρ ἐστι παρ' αὐτοῖς βέβαιον οὐθὲν οὐδὲ ἀληθές· ἀλλ' ὃν ἂν
ἁπάντων προτιμῶσιν ἤδη καὶ τοῦ ζῆν, ἐὰν οὕτω τύχῃ, μετὰ μικρὸν

---

1 δῆλος Pflugk, οὗτος libri 2 ἐχθροὺς M χοροὺς U m. pr. BPH m. pr. 3 οὐ γὰρ δὴ Wil., οὐ δὴ M οὐδὲ ceteri, οὐδὲ γαρ Emperius 4 δοίη P δώη H δώιη U δῷ BM μηδεὶς scripsi, μηδὲ libri 5 πιστεύοι U 9 ἁλουστῶν B ἀπολλυμένας PH ἀπολλομένους M 10 εἰλημένας P 13 ἅπας εἰ τίχη M φρουρὰ P 14 μὴ δὲ μίαν H 15 καὶ ante θυσιῶν om. P 16 φιλέτας P 17 τὰ τοιαῦτα UB 18 ἀεὶ P 19 καὶ οὔτε libri, corr. Emp. 20 ἀποσχέσθαι B γοῦν scripsi, οὖν libri ὑπὸ ut videtur H 22 πόλεμος Reiske ex Interpr., ἔπαινος libri 24 οὕτως U m. pr. 25 τὸ μὲν H m. pr. μετὰ UB 28 τις post μυριάκις add. Gasda 29 οὐδὲ Emp., οὔτε libri 30 πάντων M ἢ δὴ mrg. U (quid B?) σμικρὸν B

νοοῦσιν, ὡς καταφρονοῦντας αὐτῶν καὶ καταγιγνώσκοντας πολλὴν
ἀμαθίαν καὶ δυστυχίαν, καὶ ὅτι φανερῶς μὲν οὐ καταγελῶσιν, ἰδίᾳ
δὲ παρ' αὐτοῖς οὕτως ἔχουσιν, ὡς πάντας ἀθλίους ὄντας τοὺς
ἀπαιδεύτους, ἀρξαμένους ἀπὸ τῶν πλουσίων δὴ καὶ μακαρίων
δοκούντων, οὓς αὐτοὶ ζηλοῦσι καὶ σμικρὸν διαφέρειν οἴονται τῶν
θεῶν εὐδαιμονίας ἕνεκεν· καὶ ὅτι ἀτιμάζουσι καὶ διαγελῶσι τοὺς
πολυτελῶς ἐσθίοντάς τε καὶ πίνοντας καὶ καθεύδειν μαλακῶς βου-
λομένους καὶ μετὰ γυναικῶν ἑκάστοτε ὡραίων καὶ παίδων ἀνα-
παύεσθαι καὶ πολλὰ χρήματα ἔχειν καὶ θαυμάζεσθαι ὑπὸ τοῦ
πολλοῦ ὄχλου καὶ περιβλέπεσθαι· ὧν οὐδὲν ἡγοῦνται μεῖζον οὐδὲ
8 *κάλλιον. διὰ δὴ ταύτην τὴν ὑποψίαν δυσχεραίνουσι τοὺς μὴ ταὐτὰ* (885 R II)
σφίσι θαυμάζοντας μηδὲ τιμῶντας μηδὲ τὴν αὐτὴν περὶ τῶν με-
γίστων ἔχοντας διάνοιαν. οὐκοῦν προκαταλαμβάνουσιν αὐτοὶ λοι-
δοροῦντες καὶ τωθάζοντες, ὡς ἀθλίους καὶ ἀνοήτους, εἰδότες ὅτι
εἰ μὲν τούτους ἀποφανοῦσιν ἄφρονας καὶ μαινομένους, ἅμα καὶ
αὑτοὺς ἀποδείξουσι σωφρονοῦντας καὶ νοῦν ἔχοντας· εἰ δὲ παρα-
χωρήσουσιν, ὡς τούτων ἃ χρὴ γιγνωσκόντων καὶ πολλοῦ ἀξίων,
ἅμα καὶ αὑτοὺς ὁμολογήσουσι δυστυχεῖς καὶ ἀναισθήτους καὶ οὐδὲν
9 *εἰδότας ἁπλῶς ὧν προσήκει ἀνθρώπους ἐλευθέρους εἰδέναι. ἔτι* (680 M)
δὲ ἐὰν μέν τινα ἴδωσιν ὡς ναύτην ἐσταλμένον, ἴσασι τοῦτον πλευ-
σούμενον, κἂν ὡς γεωργὸν ἕτερον, γεωργήσοντα· τόν γε μὴν ποι-
μένος ἔχοντα στολὴν ἴσασι καὶ τοῦτον ὅτι ἄπεισιν ἐπὶ τὰ πρόβατα
καὶ περὶ ἐκεῖνα διατρίψει, ὥστε ὑπ' οὐδενὸς λυπούμενοι τούτων
ἐῶσιν αὐτούς· ὅταν δέ τινα ἴδωσι τὸ σχῆμα ἔχοντα τὸ τοῦ φιλο-
σόφου, λογίζονται ὅτι οὗτος οὔτε πρὸς τὸ πλεῖν [ἐστιν] οὔτε πρὸς
γεωργίαν οὔτε προβάτων ἕνεκεν οὕτως ἔσταλται, ἀλλ' ἐπ' ἀνθρώ-
πους παρεσκεύασται, ὡς νουθετήσων τε καὶ ἐξελέγξων καὶ οὐδέν
τι θωπεύσων οὐδένα αὐτῶν οὐδὲ φεισόμενος οὐδενός, τοὐναντίον
δὲ κολάσων ὡς ἂν δύνηται αὐτοὺς μάλιστα τῷ λόγῳ καὶ ἐπιδείξων

---

1 *καταφρονοῦσιν* B *καταγινώσκοντας* UHB 2 *καταγελῶσιν* H *καταγελῶσι* P *καταγελῷεν* UBM 5 *μικρόν* U 6 *ἕνεκα* B *ἕνεκεν* ex *ἕνεκα* P *ἀτιμάζουσι καὶ διαγελῶσι* Reiskius; *ἀτιμάζοιεν καὶ διαγελῷεν* libri *τοὺς* scripsi, *ὡς* libri 7 *πολυτελῶς — τε καὶ* om. PHM *βουλομένους* om. UBM 8 *ἀναπάβεσθαι* P 9 *ποτοῦ* post *ὑπὸ τοῦ* add. M 11 *ταὐτὰ φησὶ* B *ταὐτὰ σφίσι* (*ασ* et *ι* a corr.; hoc fuit *η*) U *ταὐτὰ φίσιν* (at in litura) M 15 *ἀποφανοῦσιν* corr. U Emp., *ἀποφαίνουσιν* libri 17 *γινωσκόντων* HP *ἀξίους* UB 18 *αὐτοὺς* P 20 *πλευσόμενον* ex *πλευσούμενον* P 21 *καὶ* pro *κἂν* PH 22 *ἴστασιν* M 23 *διατρίψοι* libri, corr. Reiske *τοῦτον* UB 24 *αὐτοῦ* UB *τὸ* om. PH 25 *πρὸς τῷ πλεῖν* M *ἐστιν* seclusi, potest servari, si *ἐσταλμένος* scribatur *πρὸς γεωργίᾳ* M 27 *παρασκεύασται* P *ται* pro *τε* M *ἐλέγχων* (mrg. *γρ. ἐξελέγχων*) H

οἷοί εἰσιν. οὔκουν δύνανται ἡδέως ὁρᾶν αὐτούς, ἀλλὰ προσκρούουσι 10
καὶ διαμάχονται, ὥσπερ οὐδ' οἱ παῖδες ἡδέως ὁρᾶν δύνανται οὓς
(886 R II) ἂν ἴδωσι παιδαγωγῶν σχῆμα ἔχοντας καὶ παρεσκευασμένους οὕτως
ὡς ἐπιπλήξοντας αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐπιτρέψοντας ἁμαρτάνειν οὐδὲ
ῥᾳθυμεῖν. εἰ γάρ τοι καὶ τοῖς παισὶν ἐξῆν τῶν τοιούτων κατα-
γελᾶν καὶ ὑβρίζειν, οὐδὲν ἂν πρότερον τούτου ἐποίουν.

οὐ μέντοι ἅπαντες ἀπὸ ταύτης τῆς διανοίας προσέρχονται
καὶ ἐνοχλοῦσιν, ἀλλ' ἔστι γένος ἀνθρώπων πολυπραγμονοῦν τοι-
αύτην πολυπραγμοσύνην καὶ τρόπον τινὰ οὐ πονηρόν· οὗτοι προσ- 11
ίασιν οὓς ἂν ἡγῶνται φιλοσόφους ἀπὸ τῆς στολῆς, ὡς ἀκουσόμενοί
τι παρ' αὐτῶν σοφόν, ὃ οὐκ ἂν παρ' ἑτέρου ἀκούσειαν, πυνθα-
νόμενοι καὶ περὶ Σωκράτους, ὅτι σοφός τε ἦν καὶ διελέγετο τοῖς
προσιοῦσι λόγους φρονίμους, καὶ περὶ Διογένους, ὅτι καὶ αὐτὸς
πρὸς ἅπαντα εὐπόρει λόγου καὶ ἀποκρίσεως. καὶ τὰ μὲν τούτου
καὶ διαμνημονεύουσιν οἱ πολλοί, τὰ μέν τινα ἴσως εἰπόντος αὐτοῦ,
τὰ δὲ καὶ ἄλλων συνθέντων. τῶν γε μὴν ἑπτὰ σοφῶν τὰς γνώμας 12
ἀκούουσι καὶ ἐν Δελφοῖς ἀνατεθῆναι πρότερον, οἷον ἀπαρχάς τινας
τῆς σοφίας τῆς ἐκείνων καὶ ἅμα τῆς τῶν ἀνθρώπων ἕνεκεν ὠφε-
λείας, ὡς τῷ ὄντι δὴ θεῖα ταῦτα καὶ σχεδόν τι τῶν χρησμῶν
θειότερα, οὓς ἡ Πυθία ἔχρα καθίζουσα ἐπὶ τοῦ τρίποδος, ἐμπιμ-
(681 M) πλαμένη τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ αὐτῷ χρησθὲν ἕκαστος ἀκούσας
ἄπεισι, καὶ οὐκ ἀνατίθεται ταῦτα, ὥστε δὴ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
εἶναι γνώριμα· τὰ δὲ ἐκείνων δόγματα κοινὰ ἀπεδείχθη τοῖς ἀφι-
κνουμένοις παρὰ τὸν θεόν, ὡς ὁμοίως ξυμφέρον πᾶσιν εἰδέναι
καὶ πείθεσθαι. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τὸν Αἴσωπον οἴονται τοιοῦτόν τινα 13
(887 R II) γενέσθαι, σοφὸν μὲν καὶ φρόνιμον, αἱμύλον δὲ ἄλλως καὶ ξυνθεῖναι
λόγους ἱκανόν, οἵων ⟨οἱ⟩ ἄνθρωποι ἥδιστ' ἂν ἀκούοιεν. καὶ τυχὸν

---

1 οὐκοῦν BM   δύναται M   ὁρᾶν ἡδέως (hoc ord.) H   3 παρασκευασμένους P   4 ἐπιστρέ[αν]ψοντας P   7 προσέχονται U m. pr.   8 πολυπραγμόνων UB πολυπραγμονῶν M   9 πονηρὸν HP πονηρῶν UBM   10 ⟨πρὸς⟩ οὓς Herwerden   γνῶνται[ηγ] (sic!) H ἡγοῦνται P (in mrg. vulg.)   11 καὶ ὃ UB   12 διελέγετο scripsi, διαλέγοιτο libri   13 οὐκ pro καὶ (post ὅτι) M   14 καὶ post λόγου om. P   καὶ τὰ μὲν M τὰ μέν γε ceteri   15 καὶ om. P   16 ἄλλων BH ἄλλως UMP   συνθέντος (ος a corr.) U   18 ἕνεκα U   ὠφελίας M   19 χρησίμων M   20 ἔχθρα P   ἐμπιπλαμένη UBH ἐμπιμπλαμένοι[η] P   21 γὰρ om. M m. pr.   αὐτῷ U αὐτοῦ[ω] (sic!) H   22 ἂν ἀθετεῖ mrg. U   23 γνώρισμα τὰ P γνωρίσματα M   24 τῶν θεῶν PH   ξυμφέρων P   26 ξυνθῆναι B ξυνθεῖναι (ει a corr) U   27 οἷον P m. sec.   ⟨οἱ⟩ ἄνθρωποι scripsi, αὐτοὶ libri

⟨οὐ⟩ παντάπασι ψευδῆ οἴονται καὶ τῷ ὄντι Αἴσωπος τοῦτον τὸν
τρόπον ἐπειρᾶτο νουθετεῖν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιδεικνύναι αὐτοῖς
ἅττα ἁμαρτάνουσιν, ὡς ἂν μάλιστα ἠνείχοντο αὐτόν, ἡδόμενοι ἐπὶ
τῷ γελοίῳ καὶ τοῖς μύθοις· ὥσπερ τὰ παιδία ταῖς τίτθαις μυθο-
λογουμέναις προσέχουσί τε καὶ ἥδονται. ἀπὸ δὴ τῆς τοιαύτης
δόξης, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν ἀκουσόμενοί τι τοιοῦτον οἷον Αἴσωπος
ἔλεγεν ἢ ὁποῖον Σωκράτης ἢ [ὁποῖα] Διογένης, προσίασι καὶ ἐνο-
χλοῦσι καὶ οὐ δύνανται ἀπέχεσθαι, ὃν ἂν ἴδωσιν ἐν τούτῳ τῷ
σχήματι, οὐ μᾶλλον ἢ τὰ ὄρνεα, ἐπειδὰν ἴδωσι γλαῦκα· ἐφ' ᾧ καὶ
14 *ξυνετίθει λόγον Αἴσωπος τοιοῦτον, ὡς τὰ ὄρνεα ξυνῆλθε πρὸς*
τὴν γλαῦκα καὶ ἐδεῖτο τῆς μὲν ἀπὸ τῶν οἰκοδομημάτων σκέπης
ἀπανίστασθαι, πρὸς δὲ τὰ δένδρα τὴν καλιάν, ὥσπερ καὶ αὐτά,
καὶ τοὺς τούτων μεταπήγνυσθαι κλῶνας, ἀφ' ὧν καὶ ᾄδειν ἔστιν
εὐσημότερον· καὶ δὴ καὶ πρὸς δρῦν ταυτηνὶ ἄρτι φυομένην, ἐπει-
δὰν πρὸς ὥραν ἀφίκηται, ἑτοίμως ἔχειν ἱζάνειν καὶ τῆς χλοερᾶς
κόμης ἀπόνασθαι. ἀλλ' οὖν τήν γε γλαῦκα μὴ τοῦτο τοῖς ὀρνέοις
ποιεῖν παραινεῖν μηδὲ φυτοῦ βλάστῃ ἐφήδεσθαι 'ἰξὸν πεφυκότος
15 *φέρειν, πτηνοῖς ὄλεθρον'. τὰ δὲ μήτε τῆς ξυμβουλῆς ἀπεδέχετο* (388 R II)
τὴν γλαῦκα, τοὐναντίον δὲ ἔχαιρε τῇ δρυῒ φυομένῃ, ἐπειδή τε
ἱκανὴ ἦν, καθίσαντα ἐπ' αὐτὴν ᾖδεν. γενομένου δὲ τοῦ ἰξοῦ ῥᾳ-
δίως ἤδη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἁλισκόμενα μετενόουν καὶ τὴν γλαῦκα
ἐθαύμαζον ἐπὶ τῇ ξυμβουλῇ. καὶ νῦν ἔτι οὕτως ἔχουσιν, ὡς δεινῆς
καὶ σοφῆς οὔσης αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐθέλουσι πλησιάζειν, ἡγούμενα (682 M)
ἀγαθόν τι ἀπολαύειν τῆς ξυνουσίας· ἔπειτα οἶμαι προσίασι μάτην
ἐπὶ κακῷ. ἡ μὲν γὰρ ἀρχαία γλαὺξ τῷ ὄντι φρονίμη τε ἦν καὶ
ξυμβουλεύειν ἐδύνατο. αἱ δὲ νῦν μόνον τὰ πτερὰ ἔχουσιν ἐκείνης
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ ῥάμφος, τὰ δὲ ἄλλα ἀφρονέστεραί
εἰσι τῶν ἄλλων ὀρνέων. οὐκοῦν οὐδὲ ἑαυτὰς δύνανται οὐδὲν ὠφε-
16 *λεῖν· οὐ γὰρ ἂν παρὰ τοῖς ὀρνιθοθήραις ἐτρέφοντο δεδεμέναι καὶ*

---

1 *οὐ* add. Selden. *καὶ* scripsi, *εἰ* PH *ἢ* UB *ἡ* M 3 *ἠνίχοντο* M *αὐτοῦ* UB 4 *μυθολογουμένας* M 7 *ὁποῖα* secl. Wil. 8 *ἴδωσιν ἐν τούτῳ* corr. ex *ἴδωσι τούτῳ* U, *ἐν* om. B 9 *ἐπειδὴ* P Verba *ἐφ' ᾧ* — 18 *ἀποδέχεσθαι τὴν γλαῦκα* om. PHM, suppl. in mrg. correctores, P usque ad *ἀπόνασθαι* 10 *συνετίθει* mrg. M 11 *σκέπης* Reiske, *ὀπῆς* UB, mrg. H (om. mrg. P, periit in M) 12 *ἐπανίστασθαι* B 13 *ἀφ' ὧν* — 14 *εὐσημότερον* bis scr. mrg. P 14 *ἄρτι ταυτηνὶ* (hoc ord.) libri, transposuit Reiske *ἐπειδὴ* mrg. P 17 iambos agnovit Wil. 18 *ἀπεδέχετο* Reiskius, *ἀποδέχεσθαι* libri 19 *τε* Emp., *δὲ* libri 20 *ἱκανὰ* BM *ἱκανὴ* (*η* a corr.) U *ἴδεν* M *ἦδε* H *ἦδε* ex *εἶδε* P *τοῦ* a corr. in P 21 *τὴν* om. U m. pr. 22 *ἐθαύμαζεν* libri, corr. editores 28 *αὐτὰς* M *οὐδὲν* om. PH m. pr., *οὐδὲ* M 29 *ὀρνιθοθήραις* (*αι* a corr.) U

δουλεύουσαι. καὶ ἡμῶν ἕκαστος τὴν μὲν στολὴν ἔχει τὴν Σωκρά-
τους καὶ Διογένους, τὸ δὲ φρονεῖν πολλοῦ δέομεν ὅμοιοι εἶναι
τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ἢ ζῆν ὁμοίως αὐτοῖς ἢ λόγους τοιούτους δια-
(389 B II) λέγεσθαι. τοιγάρτοι οὐδὲν ἄλλο ἢ βλεπόμενοι ὥσπερ αἱ γλαῦκες
ὄχλον πολὺν ξυνάγομεν τῷ ὄντι ὀρνέων, αὐτοί τε ὄντες ἠλίθιοι
καὶ ὑφ' ἑτέρων τοιούτων ἐνοχλούμενοι.

---

(56) ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ.

Ἆρά γε τὸ πιστεύεσθαι τοῖς πιστευομένοις ἀγαθόν ἐστι καὶ 1
τοιοῦτον οἷον τὸ πλουτεῖν καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ τιμᾶσθαι τοῖς
τιμωμένοις καὶ ὑγιαίνουσι καὶ πλουτοῦσιν, αὐτοῖς ἐκείνοις τινὰ
φέρον ὠφέλειαν; λέγω δὲ οἷον εἴ τις δημοσίᾳ τύχοι πιστευόμενος
ὑπὸ τῆς αὐτοῦ πόλεως ἢ ἑτέρας στρατιὰν ἢ χρήματα ἢ τείχη,
καθάπερ ἤδη πολλοὶ τὰ τοιαῦτα ἐπετράπησαν, οἱ δὲ καὶ αὐτὰς
τὰς πόλεις μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν εἰρήνης τε οὔσης καὶ πολέ-
μου καταλαβόντος ἐνίοτε, καὶ νὴ Δία εἴ τις ὑπ' ἀνδρὸς βασιλέως 2
ἢ τυράννου πιστεύοιτο χρυσίον ἢ ἀργύριον ἢ ναῦς ἢ ὅπλα ἢ ἀκρό-
πολιν ἢ ξύμπασαν τὴν ἀρχήν, ὥσπερ Λεπτίνης μὲν παρὰ τοῦ
ἀδελφοῦ πολλάκις Συρακούσας παρέλαβε, Φίλιστος δὲ παρὰ τοῦ
νεωτέρου Διονυσίου, μάγοι δὲ παρὰ Καμβύσου τὰ Περσῶν βασί-
λεια, ὅτε εἰς Αἴγυπτον ἐστρατεύετο, παρὰ δὲ Δαρείου Μιθράνης
τὴν Σάρδεων ἀκρόπολιν, Περσαῖος δὲ παρὰ Ἀντιγόνου τὸν Ἀκρο-
(688 M) (390 B II) κόρινθον, πολὺ δὲ τούτων πρότερον Ἀτρεὺς παρ' Εὐρυσθέως τὸ
Ἄργος, ὅτε Εὐρυσθεὺς ἐπ' Ἀθήνας ἐστρατεύετο, οὐκ ἐκδιδόντων
Ἀθηναίων τοὺς Ἡρακλέους παῖδας· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀγαμέμ-
νων, ἡνίκα ἐπὶ Τροίαν ἔπλει, μουσικῷ ἀνδρὶ ἐπίστευσε τὴν γυ-
ναῖκα καὶ τὴν οἰκίαν — τούτους ἅπαντας φῶμεν τοὺς πιστευο- 3

---

1 παλεύουσαι pro δουλεύουσαι Herwerden ex Arist. Av. 1083. 87 τοῦ pro τὴν HP 2 τῷ δὲ M ὅμοιον B, in U ι fin. a corr. 4 αἱ Emp., εἰ libri 5 πολλὴν M 11 αὐτοῦ libri, corr. Emp. στρατιὰν Emp., στρατείαν libri 14 ὑπ' Emp., ἀπ' libri 15 πιστεύοι τὸ P 16 Leptines Dionysii maioris frater 17 συρακούσσας BM συρακου::σας (cum rasura) U 18 τοῦ χαμβύσου H 19 Mithrenes audit Diodoro et Curtio, Mithrines Arriano μηθράνης UB 20 περσεὺς δὲ libri praeter M παρ' M 21 εὐρυσθέος U m. pr. B 22 εὐρυσθέους M 23 αὐτοῦ om. H m. pr. 24 ἐπίστευε BH

μένους ἀγαθόν τι ἀπολαύειν καὶ αὐτοὺς τῆς πίστεως; καὶ αὖ τοὺς
ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν πιστευομένους ἢ γυναῖκας ἢ παῖδας ἢ τὴν οὐσίαν,
καθάπερ οἶμαι πολλοὶ ἐπιτρόπους καὶ κηδεμόνας καταλείπουσιν,
οἱ μὲν ἀποδημοῦντες, οἱ δὲ ἀποθνήσκοντες, οἱ δὲ παρακαταθήκας
διδόασιν ἄνευ μαρτύρων, οὐ δεδιότες μὴ ἀφαιρεθῶσιν, ἔνιοι δὲ
τῶν νόμων ἀπαγορευόντων μὴ καταλιπεῖν κληρονόμους οὓς αὐτοὶ
βούλονται, ἑτέρους καταλείπουσιν, ἐντειλάμενοι τὰ χρήματα ἀπο-
4 *δοῦναι τοῖς αὐτῶν ἐπιτηδείοις — τούτοις δὴ πᾶσι λυσιτελεῖν*
φῶμεν τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἔχοντες περὶ αὐτῶν ἐπιτρέ-
πουσιν αὐτοῖς οἱ τὰ σφέτερα ἐπιτρέποντες, μάλιστα δὲ τοῖς τε-
λευταίοις τοῖς παρανόμως πιστεύεσθαι δοκοῦσιν· ἢ τοὐναντίον
χαλεπὸν εἶναι τὸ τοιοῦτον καὶ πολλῆς ἀσχολίας καὶ φροντίδων
αἴτιον, ἐνίοτέ ⟨γε⟩ μὴν καὶ κινδύνων τῶν μεγίστων;

ἔξεστι δὲ σκοπεῖν εὐθὺς ἀπὸ τῶν δοκούντων εἶναι μεγίστων·
οὗτοι γὰρ τῶν μὲν ἰδίων ἐξ ἀνάγκης ἀμελοῦσι καὶ χρημάτων καὶ
τέκνων, προσέχουσι δὲ τοῖς κοινοῖς καὶ ἐπὶ τούτων εἰσί· καὶ πολ-
λάκις μὲν ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευόντων ταῖς πόλεσιν ἢ πολεμίων ἢ
πολιτῶν τινων ἀπόλλυνται, πολλάκις δὲ ὑπ' αὐτῶν τῶν πόλεων (891 R II)
ἀδίκως διαβληθέντες. οἱ μὲν γὰρ οὐσίας ἀφῃρέθησαν, τοὺς δὲ καὶ
ὀνείδη συνέβη κτήσασθαι καταδικασθέντας κλοπῆς· οἱ δὲ ἐξέπεσον
5 *ἐκ τῶν πατρίδων, οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον· ὥσπερ οὖν λέγουσι Περικλέα*
μὲν ἁλῶναι κλοπῆς παρὰ Ἀθηναίοις τὸν κάλλιστα καὶ ἄριστα
προστάντα τῆς πόλεως, Θεμιστοκλέα δὲ ἐκπεσεῖν ὡς προδιδόντα,
ὃς παραλαβὼν αὐτοὺς οὐ δυναμένους τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος
οἰκεῖν, ἀλλὰ παραχωροῦντας τοῖς πολεμίοις αὐτοῦ τοῦ ἄστεος καὶ
τῶν ἱερῶν, οὐ μόνον ταῦτα πάντα ἀπέδωκεν, ἀλλ' ἔτι καὶ τῶν (684 M)
Ἑλλήνων ἡγεμόνας ἐποίησεν, ἀφελόμενος Λακεδαιμονίους ἐξ ἀρχῆς
6 *ἔχοντας τὴν τιμὴν ταύτην. Μιλτιάδης δὲ ὁ πρῶτος νικήσας τοὺς*
βαρβάρους μετὰ μόνων τῶν πολιτῶν καὶ τὸ Περσῶν φρόνημα καθε-
λών, ὃ πρότερον εἶχον ὡς ἁπάντων ἀνθρώπων κρείττους ὄντες,
οὗτος μετ' οὐ πολὺν χρόνον εἰς τὸ δεσμωτήριον ὑπ' αὐτῶν ἐνέ-
πεσε, καὶ προσέτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κίμων ἄτιμος ἦν ἂν τὸν ἅπαντα
χρόνον, εἰ μὴ τὴν ἀδελφὴν Ἐλπινίκην ἐξέδωκεν ἀνδρὶ ταπεινῷ [καὶ]

---

1 *καὶ αὐτοὺς* MU m. pr. P *καὶ* om. BH 3 *καταλίπουσιν* M 5 *δεδειότες* B 7 *καταλλίπουσιν* UM *ἐντηλάμενοι* P 8 *αὐτῶν* libri, corr. Emp. 10 *δὲ* Pflugk, *δὴ* libri 12 *φροντίδος* UP *φροντίδως* M 13 *γε* add. Reiske *καὶ* om. UBM *τῶν* ex *τὸν* P 16 *ἐπὶ τοῦ τούτων* P 18 *ἀπώλλυνται* B *δὲ καὶ* P (*δὲ* ex *μὲν*) 20 *ξυνέβη* B 24 *τοὔδαφος* B 25 *ἀλλ' ἀποχωροῦντας* (mrg. *γρ. παρα*) U 26 *πάντα* om. P 29 *μόνον* B 31 *οὕτως* B *οὗτο::ς* (cum rasura) U 33 *καὶ* seclusi secutus Emperium

χρήματα ἔχοντι, ὃς ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ζημίαν κατέβαλε τὰ πεντήκοντα τάλαντα. καίτοι Κίμων ὕστερον Ἀθηναίοις Κύπρον ἐκτήσατο καὶ πεζῇ ἅμα καὶ ναυσὶν ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους περὶ Παμφυλίαν· ἀλλ' ὅμως τὸν τοιοῦτον αὐτὸν ὄντα καὶ τοιούτου πατρός, εἰ μὴ χρημάτων εὐπόρησεν, ἄτιμον ⟨ἂν⟩ εἴων ἐν τῇ πόλει. Φω- 7
κίωνα δὲ ὕστερον τὸν ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη βιώσαντα, τούτων δὲ τὰ πλείω στρατηγήσαντα καὶ τὴν πόλιν διαφυλάξαντα ἐν τοῖς χαλεπωτάτοις καιροῖς καὶ χρηστὸν ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων ὀνομασθέντα, τοῦτον οὐκ ἤρκεσεν αὐτοῖς ἀποκτεῖναι μόνον, ἀλλ' οὐδὲ νεκρὸν εἴασαν (892 R II) *ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς ὅρους ἐξέβαλον. Νικίας δὲ ὁ Νικηράτου [διὰ τὸ πιστεύεσθαι ὑπὸ τῶν πολιτῶν], ἐπιστάμενος τὴν ἐν Σικελίᾳ στρατείαν οἷα ἔσοιτο καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τῷ λογίζεσθαι, ὅμως ἠναγκάσθη στρατεύσασθαι νοσῶν διὰ τὴν πίστιν ταύτην. καὶ εἰ μὲν ἀποβαλὼν τὴν στρατιὰν ἢ μέρος αὐτῆς αὐτὸς γοῦν ἐσώθη, δῆλον ὅτι οἴκοι ἀφικόμενος ἀπολώλει ἄν. ἐπεὶ δὲ τοῦτο εἰδὼς προσελιπάρει πάντα τρόπον, ληφθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο ἔπαθεν. καὶ ταῦτα ἐμοὶ περὶ μιᾶς πόλεως εἴρηται* 8
καὶ τῶν ἐν μιᾷ πόλει πολιτευομένων, οὐδὲ τούτων ἁπάντων. τοὺς δὲ παρὰ τοῖς τυράννοις δοκοῦντας πιστοὺς εἰ ἐπεξίοιμι οἵων δὴ τετυχήκασι, πολλῶν ἂν ἴσως μοι δεήσαι πάνυ ἡμερῶν. σχεδὸν γὰρ (685 M) *τό γε σωθῆναι ἐκείνους ἀδύνατόν ἐστιν. οἱ μὲν γὰρ ἂν παράσχωσι καθ' αὑτῶν αἰτίαν, ὡς ἀδικήσαντες, διὰ τοῦτο ἀπόλλυνται καὶ οὐκ ἔστιν οὐδεμιᾶς συγγνώμης τυχεῖν· οἱ δ' ἂν ἄνδρες ἀγαθοὶ φανῶσι καὶ διαφυλάττειν δυνάμενοι τὰ πιστευθέντα, παραχρῆμα μὲν τιμῆς τινος ἔτυχον, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀπόλλυνται φθονούμενοι καὶ ὑποπτευόμενοι. οὐ γὰρ δοκεῖ λυσιτελεῖν τοῖς μονάρχοις οὐδέν'* 9
ἄνδρα ἀγαθὸν εἶναι παρ' αὐτοῖς οὐδ' εὐδοκιμοῦντα φαίνεσθαι παρὰ τῷ πλήθει. αἱ δὲ παρὰ τῶν ἰδιωτῶν πίστεις κινδύνους μὲν ἥττους ἴσως ἔχουσιν, ὅτι καὶ τὰ πράγματα ἐλάττω ἐστίν, ἀσχο-

---

2 *ἐκτίσατο* M *ἐκτήσατο* — 3 *βαρ-* om. H (in mrg. suppl. a corr.) 5 *ἂν* add. Dind., secutus Reiskium *φωκείωνα* M 6 *βιάσαντα* P *τούτω* B 8 *χαλεποτάτοις* P 11 *διὰ τὸ* — *πολιτῶν* seclusit Emp. 12 *ν* in *στρατείαν* a m. sec. P 13 *στρατεύσεσθαι* P *πίστην* U m. pr. M 14 *στρατείαν* UB 15 *ἀπωλώλει* H 16 *φειδὼς* M *προσελειπάρει* M 17 *ἔπαθε* H, in U *ν* erasum *εἴρηται πόλεως* (hoc ord.) U 20 *μοι* om. P *δεήσοι* PH *ἡμέρων* B 21 *γε σωθῆναι* Wil. praeclare, *γεγηθέναι* libri *ἐκείνοις* PH 22 *καθ' αὑτῶν* PH *κατ' αὐτῶν* UB *κατ' αὐτὸν* M *ἀπώλλυνται* P 23 *οἱ δ' ἄνδρες* (om. *ἂν*) U m. pr. B 26 *οὐδὲν* UBM *οὐδένα* PH 27 *οὐδὲ* H 29 *γράμματα* (supra lin. *τὰ πράγματα*) P

λίαν δὲ μυρίαν καὶ πόνους, καὶ πολλάκις οὐδὲ χάρις οὐδ' ἡτισοῦν συνέπεται. πολλάκις δὲ συμβαίνει παρ' αὐτῶν τῶν εὖ παθόντων αἰτίαν ἔχειν, ὡς οὐ δικαίως οὐδὲ καθαρῶς ἅπαντα ἀποδόντας.

τί δὴ βουλόμενος ταῦτα ἐγὼ διῆλθον; οὐ γὰρ δὴ νουθετῶν σε τοιαύτην νουθεσίαν οὐδὲ ἀποτρέπων τοῦ πιστὸν εἶναι. πολὺ (893 R II) *γὰρ ἂν εἴην τοῦ Ζήθου φαυλότερος τοιαῦτα ἐπιτιμῶν, ὡς ἐκεῖνος ἐνουθέτει τὸν ἀδελφόν, οὐκ ἀξιῶν φιλοσοφεῖν αὐτὸν οὐδὲ περὶ μουσικὴν διατρίβειν, ἐάσαντα τὴν τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν· ἔφη δὲ αὐτὸν ἄτοπόν τινα καὶ ἀσύμφορον μοῦσαν εἰσάγειν. ὥσπερ ἂν τυχὸν εἴποι τις καὶ σὲ τοιαύτην προῃρῆσθαι πρᾶξιν, οὐκ ἀργὸν οὐδὲ φίλοινον οὐδαμῶς, χρημάτων μέντοι τῶν αὑτοῦ ἀτημελῆ ἴσως· καὶ νὴ Δία λέγοι ἂν καὶ τόδε τὸ ἔπος·*

ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις.

---

(57) ΠΕΡΙ ΑΠΙΣΤΙΑΣ.

---

1 *Δ. Ἐπίστασαί τινας ἤδη βλαβέντας ὑπὸ ἐχθρῶν; — Πῶς γὰρ οὔ; — Δ. Τί δέ; ὑπὸ τῶν καλουμένων φίλων καὶ συνήθων ἢ καὶ ὑπὸ συγγενῶν τινων, ἐνίους δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἔγγιστα, ἀδελφῶν ἢ* (636 M) *υἱῶν ἢ πατέρων; — Ἔγωγε πολλούς. — Δ. Τίς οὖν ἡ αἰτία, δι' ἣν οὐ μόνον οἱ ἐχθροὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λεγόμενοι φίλοι ἀλλήλους καὶ νὴ Δία πολλοὶ καὶ τῶν οὕτως ἀναγκαίων; — Δῆλον ὡς ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων, ὑφ' ἧς ἕκαστος οἶμαι καὶ αὐτός ἐστιν αὑτῷ βλαβερός. — Δ. Πάντας ἄρα δεῖ [τοὺς φίλους]* (894 R II) *ἐπ' ἴσης φυλάττεσθαι καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲν μᾶλλον, κἂν φίλος ἢ συνήθης ἢ πρὸς αἵματος εἶναι δοκῇ; — Πάντας, ὡς ὁ λόγος οὗτός φησιν. — Δ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ τοῦτο γράψας τὸ ἔπος·*

νᾶφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τᾶν φρενῶν;

---

3 *ἀποδόντων* libri (*ων* ex *α* P), *ἀποδόντας* Emp. 5 *τοιαύτην νουθεσίαν* suspecta 6 Eur. frgm. 184. 188 N. Wil. de trag. gr. frgm. p. 25 8 *διατρίβην* U m. pr. 9 *ἂν τυχὸν ἂν* PHM 10 *εἴπῃ* P *τοιαύτην* om. U *προειρῆσθαι* B *προῃρῆσθαι* (*η* prius a corr.) U 11 *αὐτοῦ* PBM 13 *κενοὶ εἰσιν* B, idem fuit in U a m. pr. inscriptio: *περὶ στρατείας* P 14 *ἐπίστασε* M 15 *τί δαὶ* UB 16 *τῶν συγγενῶν* libri praeter M *καὶ ἀδελφῶν* B 17 *καὶ* pro *η* H 18 *οἱ* om. PH 19 *ἀλλήλοις* H *ἀναγκαίων — ἢ ὑπὸ τῶν* l. p. 193, 9 in mrg. suppl. M 21 *ἐστι βλαβερὸς αὐτῷ* M *ἄρα* H *τοὺς φίλους* secl. Pflugk 22 *μὴ* om. M *κἂν* Casaub., *ἢ ἂν* libri 23 *πρὸς* om. UB *ὁ* om. M 25 *μάθε* pro *νᾶφε* BP idem fuit in U a m. pr. *μέμνησο* libri, corr. Emp. *ταῦτα* om. M *τὰν* U *τὰ* H *φρενᾶν* B fragmentum Epicharmi p. 260 fr. 17 Lor.

— Ἴσως ὀρθῶς. — Δ. Καὶ μὴν δῆλος ὁ ποιητὴς οὐ πρὸς τοὺς 2
ἐχθροὺς ταῦτα ὑποτιθέμενος, ἀλλὰ πρὸς τοὺς νομιζομένους φίλους.
οὐ ⟨γὰρ⟩ δὴ ὑφ᾽ ὧν τις μισούμενος ἐπίσταται, τούτοις ἂν ἐξουσίαν
δοίη καθ᾽ αὑτοῦ. πῶς ἂν οὖν διακελεύοιτο ἀπιστεῖν, οἷς μηδεὶς
πιστεύει;

φέρε τοίνυν κἀκεῖνο ἴδωμεν· ὑπὸ τίνων πλείους ἀπολώλασι,
πότερον ὑπὸ τῶν ὁμολογουμένων ἐχθρῶν ἢ τοὐναντίον ὑπὸ τῶν
προσποιουμένων εἶναι φίλων; ἐγὼ μὲν γὰρ ὁρῶ καὶ τῶν πόλεων
τῶν ἁλουσῶν πλείονας ὑπὸ τῶν προδοτῶν ἀπολομένας ἢ ὑπὸ τῶν
πολεμίων εἰλημμένας κατὰ κράτος καὶ τῶν ἀνθρώπων πλείους τῷ
παντὶ τοῖς φίλοις καὶ τοῖς συνήθεσιν ἐγκαλοῦντας τῶν αἰτιωμένων
τοὺς ἐχθροὺς ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς· ἔτι δὲ πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους 3
ἅπασι τείχη καὶ φρούρια κατεσκευασμένα καὶ τούτων ἐνίοτε πολλῶν
ἐτῶν μηδεμίαν χρείαν γενομένην· πρὸς δὲ τοὺς συμπολιτευομένους
καὶ τῶν αὐτῶν κοινωνοῦντας ἱερῶν καὶ θυσιῶν καὶ γάμων καὶ
φυλέτας ὄντας ἀλλήλων καὶ δημότας καὶ συγγενεῖς τὰ δικαστήρια
καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἀρχεῖα. καὶ ταῦτα οὐδέποτε ἠρεμεῖ. με-
(896 R II) σταὶ γοῦν αἱ πόλεις αἰεὶ κατηγορούντων, ἀπολογουμένων, δικα-
ζόντων, δικαζομένων, καὶ οὐδὲ ἐν ταῖς ἱερομηνίαις ἢ ταῖς σπονδαῖς
ἀλλήλων ἀπέχεσθαι δύνανται. τίθενται γοῦν ἑτέρους νόμους ὑπὲρ
(687 M) τῶν ἀδικημάτων τῶν ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ τούτους ἱεροὺς καλοῦσιν,
ὥσπερ τὸ ὄνομα ὠφελοῦν. ὁ γὰρ τῆς κακίας πόλεμος διηνεκὴς
ἅπασι πρὸς ἅπαντας, ἄσπονδος ὢν καὶ ἀκήρυκτος· μάλιστα δὲ
οὗτος συνέστηκε τοῖς ἐγγὺς πρὸς ἀλλήλους.

τὸν μὲν οὖν ἐν εἰρήνῃ βουλόμενον βιοῦν καὶ μετ᾽ ἀσφαλείας 4
τινὸς εὐλαβεῖσθαι δεῖ τὴν πρὸς ἀνθρώπους κοινωνίαν καὶ τὴν
φύσιν ἐπίστασθαι τῶν πολλῶν ἑτοίμην οὖσαν πρὸς τὸ μεταδοῦναι
κακίας τινός, καὶ μηδὲ ἂν μυριάκις λέγῃ φίλος εἶναι πιστεύειν.
οἷ γάρ ἐστι παρ᾽ αὐτοῖς βέβαιον οὐθὲν οὐδὲ ἀληθές· ἀλλ᾽ ὃν ἂν
ἁπάντων προτιμῶσιν ἤδη καὶ τοῦ ζῆν, ἐὰν οὕτω τύχῃ, μετὰ μικρὸν

---

1 δῆλος Pflugk, οὗτος libri 2 ἐχθροὺς M χοροὺς U m. pr. BPH m. pr. 3 οὐ γὰρ δὴ Wil., οὐ δὴ M οὐδὲ ceteri, οὐδὲ γαρ Emperius 4 δοίη P δώη H δώιη U δῷ BM μηδεὶς scripsi, μηδὲ libri 5 πιστεύοι U 9 ἁλουστῶν B ἀπολλυμένας PH ἀπολλομένους M 10 εἰλημένας P 13 ἅπας εἰ τίχη M φρουρὰ P 14 μὴ δὲ μίαν H 15 καὶ ante θυσιῶν om. P 16 φιλέτας P 17 τὰ τοιαῦτα UB 18 ἀεὶ P 19 καὶ οὔτε libri, corr. Emp. 20 ἀποσχέσθαι B γοῦν scripsi, οὖν libri ὑπὸ ut videtur H 22 πόλεμος Reiske ex Interpr., ἔπαινος libri 24 οὕτως U m. pr. 25 τὸ μὲν H m. pr. μετὰ UB 28 τις post μυριάκις add. Gasda 29 οὐδὲ Emp., οὔτε libri 30 πάντων M ἢ δὴ mrg. U (quid B?) σμικρὸν B

ἔχθιστον νομίζουσι καὶ οὐδὲ τοῦ σώματος ἀπέχονται πολλάκις.
5 *ὁ γοῦν ἐραστὴς τὸν ἐρώμενον ἀποσφάττει διὰ τὸ λίαν φιλεῖν, ὡς οἴεται, παροξυνθεὶς ἐκ τῆς τυχούσης αἰτίας. ἕτεροι δ' ἑαυτοὺς ἀποκτιννύασιν, οἱ μὲν ἄκοντες δι' ἀκρασίαν, οἱ δὲ ἑκόντες, μηδενὸς ὄντος αὐτοῖς ἀτόπου κατὰ τὸν βίον ἢ τῆς ἐν αὐτοῖς μοχθηρίας. τὰς μὲν γὰρ ἄλλας βλάβας τὰς εἰς ἑαυτὸν ἑκάστου δῆλον ὡς οὐκ ἐπεξελθεῖν ἔστιν. ποία δὴ πίστις πρὸς τοὺς τοιούτους ἢ τίς ἀσφάλεια; ἢ πῶς ἂν ἐμὲ ἀγαπήσειεν ὁ μηδ' αὐτὸν ἀγαπῶν; τὸ γὰρ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ῥηθέν, ὅτε ἐν ἐσχάτοις ὄντες ἠξίουν τι περὶ Σάμου, καλῶς ἂν οἶμαι λεχθείη πρὸς τοὺς φιλίαν ὑπερχομένους τῶν φαύλων· ὃς αὐτὸς αὐτὸν οὐ φιλεῖ, πῶς ἄλλον φιλεῖ,* (396 R II) *ἢ ξένον ἢ τέκνον ἢ ἀδελφόν;*

6 *τί οὖν, ὅταν τις φιλοφρονῆται καὶ καθ' ἱερῶν ὀμνύῃ καὶ μόνον οὐ κατατέμνειν αὐτὸν ᾖ πρόθυμος; ἀκούειν μὲν ἤδη τούτων ἐξ ἀνάγκης καὶ νὴ Δία ἴσως κατανεύειν· εἰδέναι μέντοι σαφῶς ὅτι μηδὲν αὐτῶν ἐστιν ἰσχυρόν. Ἠλέκτρα τὸν Ὀρέστην δακρύοντα ὁρῶσα καὶ προσαγόμενον αὐτήν, τότε μὲν ᾤετο ἄνεσίν τινα αὐτῷ γεγονέναι, τοῦ μέντοι παντάπασι πιστεύειν πολὺ ἀπεῖχεν. ὁρῶσα γοῦν μετ' ὀλίγον παρακινοῦντά φησιν,* (688 M)

οἴμοι, κασίγνητ', ὄμμα σὸν ταράσσεται,
ταχὺς δὲ μετέθου.

7 *τὴν θάλασσαν οὕτως ἠρεμοῦσαν πολλάκις ἰδεῖν ἔστιν, ὥστ' οἶμαι καὶ τὸν δειλότατον καταφρονῆσαι. τί οὖν; διὰ τοῦτο πιστεύειν δεῖ καὶ μήτε ἀγκύρας ἔχοντα μήτε πηδάλιον μήτε τἆλλα τὰ πρὸς τὴν σωτηρίαν ἀνάγεσθαί ποτε; ὄψει γάρ, ἂν οὕτω τύχῃ, μετ' ὀλίγον κατερείσαντος ἀνέμου κλύδωνα ἰσχυρὸν καὶ*

κύματα τροφόεντα, πελώρια ἶσα ὄρεσσι,
κυρτὰ φαληριόωντα·

---

3 *δ' ἑαυτοὺς* H *δὲ αὐτοὺς* PUB *δὲ αὐτοὺς* M 4 *ἀποκτεννύασιν* U m. pr. B *ἀποκτιννύουσιν* PH 5 *τῆς* om. B 7 *ἔστι* U 8 *αὐτὸν* M 10 *φιλίας* P *ὑπερχομένους* P *ὑφερ::::χομένους* (sub rasura *ευ* ni fallor) H *ὑπεχομένους* U m. pr. BM 11 *φαύλως οὓς* P (ὓ a m. sec.) est tetrameter iambicus: *ὃς αὐτὸς αὐτὸν οὐ φιλεῖ, πῶς ἄλλον ⟨ἂν⟩ φιλοίη* *πῶς* om. PHM *φειλεῖ* P 13 *τις* add. corr. P *φιλοφρονῆτε* M 14 *ἑαυτὸν* H *αὐτὸν* BM *αὐτὸν* in mrg. P 17 *τότε* Reiskius, *ποτὲ* libri 18 *παντάπασιν* M 19 *ἐπ' ὀλίγον* P (mrg. vulg.) *ὀλίγων* M 20 *κασίγνητε* libri praeter B cf. Eur. Or. 253 sq. 22 *ἔστιν* U 23 *δειλώτατον* M *δεῖ πιστεύειν* (hoc ord.) P 24 *ἀγκύραν* P *μηδὲ πηδάλιον* UBM 25 *οὕτως* M *μήτ'* M 26 *κατερίσαντος* M *κλύδονα* P 27 concinnata ex Od. III 290 et Il. XIII 799 *τε τροφόεντα* P *ὄρεσι* H *ὄρεσιν* P *ὄρεσσιν* M 28 *φαληριόωτα* U m. pr. *φαληρίωντα* P

*καὶ τὸν νῦν σοι φαινόμενον πρᾶον καὶ πολλὴν ἐνδεικνύμενον εὔνοιαν
καὶ σπουδὴν τῆς τυχούσης αἰτίας καταλαβούσης ἄγριον εὑρήσεις
καὶ χαλεπὸν καὶ πᾶν ὁτιοῦν κακὸν ἕτοιμον ἐργάσασθαι. πόσα* 8
*δοκεῖς τὴν Μήδειαν εὔξασθαι τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τῶν τέκνων ἢ πο-
σάκις ἀγωνιᾶσαι νοσούντων ἢ ποσάκις ἀντ' ἐκείνων αὐτὴν ἂν
ἑλέσθαι τελευτᾶν; ἀλλ' ὅμως αὐτόχειρ αὐτῶν ἐγένετο. νὴ Δία,
ἐρεῖ τις, ὀργιζομένη καὶ ζηλοτυποῦσα. τοὺς πολλοὺς δὲ οὐκ ἂν
οἴει [καὶ] ζηλοτυπῆσαι; τί δέ; φθονῆσαι; τί δέ; ἐλπίσαι; σχεδὸν*
(897 R II) *γὰρ αἰεὶ καὶ συνεχῶς ἐν τούτοις εἰσίν. μὴ τοίνυν πίστευε τοῖς
εὐνοεῖν φάσκουσι καὶ μηδέποτε ⟨ἂν⟩ ἐγκαταλιπεῖν τὴν πρὸς σὲ
φιλίαν. ὥσπερ γὰρ αἱ τὸν ἄνεμον σημαίνουσαι ταινίαι κατὰ τὴν
στάσιν αἰεὶ τοῦ πνεύματος αἰωροῦνται, νυνὶ μὲν οὕτως, πάλιν δὲ
ἐπὶ θάτερα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ τῶν φαύλων διάνοια πρὸς πᾶσαν
φορὰν οὕτως ἔχει. τοῖς δούλοις οὐδεὶς πιστεύει συντιθεμένοις* 9
*διὰ τὸ μὴ κυρίους ἑαυτῶν εἶναι· πολὺ μᾶλλον οὐ χρὴ προσέχειν
ταῖς τῶν τοιούτων ὁμολογίαις. τῷ παντὶ γὰρ πλεῖον ἀπέχουσι
τῆς ἐλευθερίας [διὰ τὴν κακίαν οἱ ἄνθρωποι]. τοῖς νεωτέροις το-
σούτων ἐτῶν νόμος οὐκ ἐᾷ συμβάλλειν ὡς ἀπίστοις οὖσιν, οὐδὲ
γυναικὶ παρ' Ἀθηναίοις συναλλάσσειν πλὴν ἄχρι μεδίμνου κριθῶν,
διὰ τὸ τῆς γνώμης ἀσθενές. τῶν μέντοι πάνυ νέων οὐθὲν δια-
φέρουσιν οἱ φαῦλοι, μᾶλλον δὲ οὐδὲ τῶν παιδαρίων, πλὴν τῷ
δύνασθαι καὶ τῇ πανουργίᾳ· διὸ μᾶλλον αὐτοῖς ἀπιστεῖν ἐκείνων*
(689 M) *προσήκει. μακάριον γὰρ ἂν ἦν, εἰ καθάπερ παῖδα καὶ μειράκιον* 10
*καὶ νεανίσκον καὶ πρεσβύτην χρόνος ποιεῖ, καὶ φρόνιμον οὕτως
⟨ἐποίει⟩ καὶ δίκαιον καὶ πιστόν. καὶ μὴν τῶν γυναικῶν τῶν φαύ-
λων οὐδέν εἰσι βελτίους οἱ ἄνδρες οἱ μοχθηροί. κατὰ γὰρ τὸ
σῶμα διαφέρουσιν, οὐ κατὰ τὴν διάνοιαν. καθάπερ οὖν οὐδὲν*

---

4 *μειδειαν* P 5 *ἑαυτὴν* (om. *ἂν*) PH 7 *ὀργιζομένην καὶ ζηλοτυποῦσαν* UBM, fortasse: *ὀργιζομένη γε* 8 *οἴῃ* PH *καὶ* secl. Dind., ⟨*ὀργίσασθαι*⟩ *καὶ* Emp. *τί δαί* bis UB 9 *εἰσί* UH *πιστεύετε* UB *πιστεύεται* M 10 *ἂν* addidi (post Madvigium Advers. Crit. I p. 159) 12 *ἀεὶ* PH 14 *ἑτοίμως* pro *οὕτως* coni. Pflugk probabiliter 15 *καὶ πολὺ* UB 16 *τῶν τοιούτων* PH *τούτων* UBM *τῷ* ex *τὸ* P 17 *διὰ τὴν — ἄνθρωποι* seclusi, nam haec ad malos tantum, non ad omnes homines pertinent, qui non poterant servis opponi. 18 *συμβάλειν* B *συ^μβάλλειν* P 19 *παρὰ* M *συναλάσσειν* M *συναλλάσειν* P 20 *μὲν γὰρ* libri, *μέντοι* Emp. *πάνυ νέων* scripsi, *πάνυ νεωτέρων* UBM *πάνυ μετεώρων* PH 21 *πεδαρίων* P *τὸ* pro *τῷ* U m. pr. 22 *δὲ* pro *διὸ* B *διὸ* (*ιὸ* a corr. in litura) U *διὸ* in litura M 23 *προσήκειν* B, item U at *ν* expunxit corr. *ἦν* om. libri praeter M 25 *ἐποίει* add. Reiskius 27 *οὖν πρὸς οὐδὲν* PH *οὖν οὐδὲ* (om. *πρὸς*) UB *οὐδὲν* (om. *οὖν πρὸς*) M m. pr.; fortasse *καθάπερ οὖν οὐδὲν* ⟨*πρὸς*⟩ *ἐκείνας ἐᾷ πράσσεσθαι* etc.

ἐκείνας ἐᾷ προσίεσθαι τῶν πλείονος ἀξίων ὁ νόμος, ἀλλ' ὥρισται μέχρι τίνος προσήκει· τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον καὶ τοῖς πολλοῖς μέχρι τῶν ἐλαχίστων κοινωνητέον· πράξεων δὲ μειζόνων ἢ λόγων 11 *ἀναγκαίων ἢ τῆς ἀσφαλείας τῆς περὶ τὸν βίον οὐδέποτε. καὶ γὰρ εἴ ποτε ἀπέχονται τοῦ κακῶς ποιεῖν δι' ἥν δήποτ' αἰτίαν, ὥσπερ τὰ θηρία πολλάκις ἠρεμεῖ κοιμώμενα ἢ ἐμπεπλησμένα, τὴν μέντοι* (398 R II) *φύσιν οὐκ ἀποβέβληκε τὴν αὐτῶν, παραπλησίως δὴ κἀκεῖνοι χρόνον τινὰ οὐκ ἔβλαψαν, ἔπειτα συμβάσης προφάσεως καὶ ⟨τὸν⟩ τόκον, φασί, καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς πονηρίας ἐκτίνουσιν.*

ὁ Λάκων, ἐν ὁμιλίαις τινῶν συντιθεμένων αὐτῷ καὶ ἀξιούντων παρ' αὐτῶν λαμβάνειν ἣν ἂν προαιρῆται πίστιν ὑπὲρ τῆς φιλίας, μίαν ἔφη πίστιν εἶναι τὸ ἐὰν θέλωσιν ἀδικῆσαι μὴ δύνασθαι, τὰς δὲ λοιπὰς πάσας εὐήθεις καὶ τελέως ἀσθενεῖς. 12 *ταύτην μόνην παρὰ τῶν πολλῶν τὴν πίστιν δεῖ λαμβάνειν, ἑτέραν δὲ οὐδεμίαν. ἡ γὰρ ἐκ τῶν λόγων καὶ τῆς συνηθείας καὶ τῶν ὅρκων καὶ τοῦ γένους καταγέλαστος. ὁ Ἀτρεὺς ἀδελφὸς ἦν τοῦ Θυέστου καὶ τῶν παιδαρίων, ἃ κατέκοψεν, θεῖος· ὁ Ἐτεοκλῆς καὶ ὁ Πολυνείκης οὐ μόνον ἀδελφοὶ κατὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ ἐξ υἱοῦ καὶ μητρὸς γεγονότες τῶν ξυγγενεστάτων· ὥστ', εἴπερ ὠφέλει τι τὸ γένος, οὗτοι μάλιστα ἁπάντων ἀλλήλους [μᾶλλον] ὤφειλον ἀγαπᾶν· ἀλλ' ὁ πιστευθεὶς πρῶτον τὸν πιστεύσαντα ἐξέβαλε καὶ τῆς πατρίδος ἀπεστέρει καὶ μετὰ ταῦτα ἀλλήλους ἀπέκτειναν.* 13 *ὁ Θησεὺς τὸν Ἱππόλυτον, πατὴρ ὢν καὶ Ποσειδῶνος υἱός, διαβολαῖς πεισθεὶς ἀπέκτεινε καταρασάμενος. ὁ Πρίαμος πρότερον εὐδαιμονίᾳ διαφέρων καὶ τοσούτων ἐθνῶν καὶ τηλικούτου τόπου βασιλεύων,*

ὅσσον Λέσβος ἄνω Μάκαρος ἕδος ἐντὸς ἐέργει (640 M)
καὶ Φρυγίη καθύπερθε καὶ Ἑλλήσποντος ἀπείρων

---

1 *ὥρισθαι* P 4 *γὰρ:: εἰ ποτε* (fuit *ἀεί*) U 5 *δι' ἣν δήποτε αἰτίαν* PH *δι' ἣν δήποτέ τι ἂν* M *δι' ἣν ποτ' αἰτίαν* UB 7 *αὐτῶν* H *δὲ* pro *δὴ* M *καὶ ἐκεῖνοι* UBM 8 *τὸν* add. Reiske 9 *ἐκτείνουσι* M 10 *αὐτοὺς* M *καὶ* om. M 11 *παρ' αὐτῶν* PH *αὐτῶν* (om. *παρ'*) M *αὐτὸν* (om. *παρ'*) UB *προαιρῶνται* UBM 12 *μὴ* om. M 14 *περὶ τῶν* P *λαβάνειν* P (*μ* a m. sec.) 16 *ὧν* (pro *ἦν*) B *ὧν* M *ἦν* (at *η* et circumfl. a corr.) U 17 *τοῦ* om. PH *ὁ θεῖος* BM, in U ante *θεῖος* rasura *ἐτεοκλεῖς* M 18 *πολυνίκης* U m. pr. BM *πολυνείκεις* P 19 *ὡς εἴπερ* M *ὠφέλει* P *ὠφελεῖ* ceteri 20 *μᾶλλον* secl. Pflugk *ὤφιλον* P 21 *ἐξέβαλλε* P 24 *πισθεὶς* M 27 *ὅσον* HP *ἄνω* cum lineola superscripta, ut sit *ἀνθρώπω* H *ἔργει* M eundem vs. affert or. 33, 19 (Vol. I p. 302), at *μακάρων* scribit; est Il. XXIV 544 sq. 28 *καθύπερθεν* PUB

διὰ τὸν υἱὸν καὶ τὴν ἀκρασίαν τὴν ἐκείνου πάντων ἀθλιώτατος
ἐγένετο. καὶ οὗτοι μὲν ἐπίσημοι. πόσον δὲ οἴει πλῆθος ἐν ἑκάστῃ
(399 B II) πόλει τῶν ἀφανῶν καὶ δημοτικῶν Ἀτρέων καὶ Θυεστῶν, τῶν μὲν
καὶ ἀποκτιννύντων κρύφα, τῶν δὲ εἰς ἄλλα ἐπιβουλευόντων; Ἀερό- 14
πας μέν γε καὶ Κλυταιμνήστρας καὶ Σθενεβοίας οὐδὲ εἰπεῖν ἔστιν
⟨ὅσαι⟩. ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ γένους καὶ τῆς οἰκειότητος τοιαῦτα, τὰ
δὲ τῶν ὅρκων ⟨ποῖα⟩; ὁ Πάνδαρος ὤμοσε τῷ Μενελάῳ, ὥσπερ καὶ
οἱ λοιποὶ Τρῶες, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἔτρωσεν αὐτόν. Τισσαφέρνης
οὐκ ὤμοσε τοῖς περὶ Κλέαρχον; τί δέ; ὁ βασιλεὺς οὐχὶ καὶ τοὺς
βασιλείους θεοὺς καὶ τὴν δεξιὰν ἀπέστειλε; Φίλιππος δὲ ὁ Μακε-
δὼν οὐ διετέλει καθάπερ ἄλλο τι τῶν εἰς τὸν πόλεμον εὐχρήστων
καὶ τὴν ἐπιορκίαν παρεσκευασμένος καὶ δυσὶ τούτοις τὰς πόλεις
αἱρῶν, τῷ τε παρασπονδεῖν καὶ τῷ τοὺς προδώσοντας παρασκευά-
ζειν; τῷ παντὶ πρὸς ἐκεῖνον τὸν τρόπον οἰκειότερον ἔχων· τοῖς
μὲν γὰρ προδόταις ἀργύριον ἦν ἀνάγκη διδόναι, τοῖς θεοῖς δὲ περὶ
ὅρκων οὐθὲν ἐτέλει. τὸν δὲ Λύσανδρον τὸν Λακεδαιμόνιον γνώμην 15
ἀποφαίνεσθαι λέγουσιν ὅτι τοὺς μὲν παῖδας ἀστραγάλοις καὶ
σφαίραις ἐξαπατᾶν δεῖ, τοὺς δὲ ἄνδρας ὅρκοις καὶ ῥήμασιν. ἡ
(400 B II) κερδαλῆ δὲ ἀλώπηξ ἑτέρα τίς ἐστι παρὰ Ἀρχιλόχῳ; τὸν δὲ τοῦ
Γλαύκου χρησμὸν οὐκ οἴει πρότερον δεδωκέναι τοὺς πλείστους τῶν
ἀνθρώπων, ὀμνύειν

ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὔορκον μένει ἄνδρα.

καὶ τούτους μὲν τοὺς προειρημένους καὶ τοιούτους ἑτέρους διὰ τὰς
περιστάσεις συμβέβηκεν ἐνδόξους γεγονέναι, τῶν δὲ ἀφανεστέρων
(641 M) Γλαύκων ἢ Πανδάρων μεσταὶ μὲν ἀγοραὶ ἀνθρώπων, μεσταὶ δὲ

---

2 supplendum: *εἶναι* vel *ὑπάρχειν* post *πλῆθος* 3 *θυέστων* P 4 *ἀποκτιννύντων* P *ἀποκτιννούντων* H *ἀποκτεινύντων* M *ἀποκτεννύντων* B, idem fuit in U 5 *σθενεβοιᾶς* P 6 ⟨*ὅσαι*⟩ addidi; ⟨*ὅσας*⟩ *οὐδὲ εἰπεῖν ἔστιν* Hertlein *οἰκιότητος* M 7 ⟨*ποῖα*⟩ ex coniectura addidi 8 *τισαφέρνης* M *τισαφέρνη* P 9 *δὲ οὐκ* PH *ὤμοσε μὲν τοῖς* UBM *ὤμοσε τοὺς* PH (om. *μὲν*) *τίς δὲ* M *τί δαὶ* UB 10 *βασιλίους* M *ἀπέστειλεν* BM, corr. U Cf. Xen. An. II 4, 1. Reiskius *ὤμοσε* inserit post *θεούς* 12 *παρεσκεβασμένος* P et mox *παρασκεβάζειν* 13 *τε* om. UBM *καὶ* om. U m. pr. BM *κατασκευάζειν* M 14 *τὸν τρόπον* BM *τρόπῳ* HU (at in hoc fuit lectio BM) *τρόπων* P *ἔχων* Casaub., *ἔχειν* libri 16 *περὶ ὅρκων* del. Wil. *ἐτέλλει* P (*ἐ* ex *σ*) 17 *τούτους μὲν* M *ἀστραγκάλοις* P 18 *σφέραις* M *ἐξαπατᾶν* (*ᾶν* a corr.) U *οἴκοις* M *χρήμασιν* libri, corr. Emp. 19 *ἑταίρα τίς ἐστι* UMPH (nisi quod *ἐστιν*). fortasse: ⟨*οὐχ*⟩ *ἕτερα τοιαῦτα παρὰ* cf. frg. 89 sq. 20 *δεδωκέναι* UBMP *δεδοικέναι* H fortasse: *οὐκ οἴει Ἡρόδοτον* ⟨*δια*⟩*δεδωκέναι τοῖς πλείστοις* vel *δεδιδαχέναι τοὺς πλείστους* etc. Cf. Herod. VI 86 *πλήστους* P 21 *ὀμνύειν* UBHP *ὄμνυ'* M 25 Arat. Phaen. 3

ἀγυιαί. διὸ μήτε τὸν Ἀπόλλωνα μήτε τὴν Ἀθηνᾶν σύμβουλον τῆς
16 *ἐπιορκίας λαμβάνουσιν. ‚ἀλλ' ἡ συνήθεια τοῖς ἀνθρώποις μέγα*
δίκαιον τοῦ μηθὲν ἀδικεῖν καὶ σπονδαὶ καὶ τράπεζαι'. τὸν Εὔρυ-
τον ἀπέκτεινεν ὁ παρ' αὐτῷ ξενισθείς,

σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὄπιν ᾐδέσατ' οὐδὲ τράπεζαν,
τὴν ἥν οἱ παρέθηκεν· ἔπειτα δὲ πέφνε καὶ αὐτόν.

καίτοι θεὸς ἔδοξεν οὗτος ⟨ὁ⟩ τὴν τῶν θεῶν ὄπιν οὐκ αἰδεσάμενος (401 B II)
οὐδὲ τὴν τράπεζαν καὶ

τέρπεται ἐν θαλίῃ, κατέχων καλλίσφυρον Ἥβην.

τὸν Ἀρχίλοχον οὐδὲν ὤνησαν οἱ ἅλες καὶ ἡ τράπεζα πρὸς τὴν ὁμο-
17 *λογίαν τῶν γάμων, ὥς φησιν αὐτός. ὁ Λυκάων [ὢν] ἀνόητος εἰς*
τὸν Ἀχιλλέα δεύτερον ἐμπεσών, δέον αὐτὸν ἢ μάχεσθαι προθύμως
ἢ φεύγειν τάχιον,

πὰρ γὰρ σοὶ πρώτῳ, φησί, πασάμην Δημήτερος ἀκτήν.

τοιγαροῦν πρότερον, ὁπότε οὐδέπω μετειλήφει τῆς παρ' αὐτῷ τρο-
φῆς, εἰς Λῆμνον ἀπεμποληθεὶς ἐσώθη· τότε δὲ ληφθεὶς ἀπεσφάγη.
τοσοῦτον αὐτὸν ὤνησεν ἡ Δημήτηρ. τὰς νήττας καὶ τὰς πέρδικας
18 *οὐ πρότερον θηρεύομεν, πρὶν ἂν φάγωσι παρ' ἡμῶν. ὁ δὲ Αἴγι-*
σθος τὸν Ἀγαμέμνονα

δειπνίσσας ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.

καὶ ὑπὸ μὲν τῶν Τρώων οὐδὲν ἔπαθεν ἐν δέκα ἔτεσιν, οἷς ἐπο-
λέμει καὶ οὐδεπώποτε αὐτοῖς συνέστιος ἐγένετο· εἰς δὲ τὴν οἰκίαν
ἐλθὼν διὰ τοσούτου χρόνου, θύσας τοῖς θεοῖς, καὶ τὴν αὐτοῦ τρά-
πεζαν παραθέμενος, ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς οὕτως ὠμῶς ἀνῃρέθη.
19 *καὶ μετὰ ταῦτα κάτω περιτυχὼν τῷ Ὀδυσσεῖ μέμφεται Κλυται-*
μνήστραν· μηδὲ γὰρ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ τελευτῶντος συγκλεῖσαι·
πρὸς δὲ τούτοις παρακελεύεται μηδέποτε πιστεύειν γυναικί,

---

1 *ἄγυαί* H *ξύμβουλον* P *διὸ* suspectum; plura intercidisse ex *μήτε* concludit Wil. 2 *μέγα καὶ δίκαιον* U m. pr. BM 3 ipse Dio erravit, cum Eurytum pro Iphito filio nominaret 4 *ξενωθεὶς* M (at *ω* in rasura) fortasse: *παρ' αὐτῷ ξενίσας* 5 *ἠδέσσατ'* P cf. Hom. Od. XXI 28 sq. 6 *ἴο* pro *οἱ* M *δ' ἔπεφνε* PHM 7 *καὶ τοῖς θεοῖς* PH *ἔδοξε φίλος οὗτος* PH *ὁ* add. Reiske *ἐδεσάμενος* M 9 cf. Hom. Od. XI 603 10 *ἀρχήλοχον* U m. pr. cf. fr. 96 *ἄλλες* P 11 *ὥς φησιν* Dind., *ὧν φησιν* libri *ὢν* secl. Emp. scribendum: *ἀνοήτως* 12 *ἐκπεσὼν* P 13 *τάχειον* M 14 *παρὰ γὰρ* U m. pr. BH cf. Il. XXI, 76 15 *αὐτῶν* M *τρυφῆς* PH 17 *γὰρ καὶ* UB *τοὺς πέρδικας* BPH 20 *δειπνίσας* PH *διπνίσας* M *δειπνήσας* UB *ὅς* pro *ὥς* P *φάτνην* U m. pr. BM cf. Hom. Od. IV 535 XI 411 23 *τὴν δὲ* pro *καὶ τὴν* UBM *αὐτοῦ* libri praeter P 25 *κλυταιμνήστρα* P 26 *συγκλῆσαι* P cf. Od. XI 425 sq. 441 sq.

μηδέ οἱ ἐκφάσθαι πυκινὸν ἔπος.

(642 M) *καίτοι ἡ Κλυταιμνήστρα οὐχ ὅτι γυνὴ ἦν ταῦτα διέθηκεν αὐτόν,*
ἀλλ' ὅτι πονηρά· καὶ οὐδὲν μᾶλλον οὐ χρὴ γυναικὶ ἤπιον εἶναι ἢ
(402 R II) *ἀνδρί. ἀλλ' οἶμαι τῶν περιπεσόντων ἕκαστος, ὑφ' οὗ πέπονθε* 20
κακῶς, ἐκεῖνο μάλιστα ὑφορᾶται καὶ προλέγει φυλάττεσθαι τοῖς
ἄλλοις, ὁ μὲν ὑπὸ ἔχεως πληγεὶς ἔχιν, ὁ δὲ ὑπὸ σκορπίου σκορ-
πίον· ὃν δ' ἂν κύων δάκῃ, ὄψει βακτηρίαν ἀεὶ περιφέροντα, τὸ
αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ πρὸς ἀνθρώπους πεπόνθασιν οἱ πολλοί. τῷ
μὲν ἐκ γυναικός τι συνέβη δεινόν· οὗτος δὴ κέκραγεν·

ὦ Ζεῦ, τί δὴ κίβδηλον ἀνθρώποις κακὸν
γυναῖκας εἰς φῶς ἡλίου κατῴκισας;

ἄλλον ὑποδεχθεὶς ξένος ἐλύπησεν, ὡς Ἀλέξανδρος τὰ τοῦ Μενε-
λάου κτήματα καὶ τὴν γυναῖκα ὑφελόμενος. ὁ τοιοῦτος πρὸς τοὺς
ξένους διαβέβληται, πρὸς ἀδελφὸν ἕτερος, ἄλλος πρὸς υἱόν. τὸ 21
δὲ πρᾶγμα οὐ τοιοῦτόν ἐστιν — οὐ γὰρ ὁ ἀδελφὸς οὐδὲ ὁ συγγε-
νὴς οὐδὲ ὁ ξένος πέφυκεν ἀδικεῖν, ἀλλ' ὁ μοχθηρὸς ἄνθρωπος·
τοῦτο δὲ μικροῦ δεῖν ἐν πᾶσίν ἐστιν — ἀλλ' εἰ νοῦν ἔχεις, πάντας
εὐλαβοῦ. ξένος· εὐλαβοῦ. μέτριος εἶναί φησι· μᾶλλον εὐλαβοῦ.
τοῦτο ἀκίνητον ὑπαρχέτω. ,νὴ Δί', ἀλλ' ἐπιδείκνυται δεξιοῦ τινος
εὔνοιαν;' οὐκοῦν ἀποδέχου τοῦτον, τοῖς θεοῖς εἰδὼς χάριν, εἰ
βούλει δέ, κἀκείνῳ· πρὸς δὲ τὸ μέλλον φυλάττεσθαι χρὴ αὐτόν.
ὃ γάρ τις ἐπὶ τῆς τύχης εἶπε, πολὺ μᾶλλον ἂν ἐπ' ἀνθρώπων
τοῦτο ῥηθείη, τὸ μηδένα εἰδέναι περὶ μηδενός, εἰ μέχρι τῆς αὔριον
διαμενεῖ τοιοῦτος. τὰς γοῦν πρὸς αὑτοὺς παραβαίνουσι συνθήκας 22
καὶ συμβουλεύουσιν αὑτοῖς ἕτερα, καὶ ἄλλα συμφέρειν νομίζοντες
(403 R II) *ἄλλα πράττουσιν. ὅθεν ὅταν τις ἐκ τοῦ πιστεύειν περιπέσῃ τινὶ*
τῶν δυσκόλων, γελοῖός ἐστιν αἰτιώμενος ἐκεῖνον, ἑαυτὸν δέον, καὶ
θεοὺς ἐνίοτε ἐπιβοώμενος, ὑπ' ἀνδρὸς ἀπατηθεὶς φίλου καὶ συνή-

---

1 *οἴει* pro *οἱ* H *ἐκφᾶσθαι* P *πυκνὸν* M versus sic legitur apud Homerum Od. XI 442: *μηδ' οἱ μῦθον ἅπαντα πιφαύσκεμεν* cf. Od. X 246 XIII 308. Emp. confert Il. XI 788 5 *ἐκεῖνο* H *ἐκεῖνον* ceteri 6 *ἔχιν* Emp., *ὄφιν* libri 8 *δεῖ* pro *δὴ* M *πολλοί. τῷ* U m. pr. BM *πολλοί. ᾧ* PH 9 *τι* PH *εἰ* UBM *οὕτως δὴ* libri praeter M *ἀεὶ* pro *δὴ* M 10 Eur. Hippol. 616 sq. 12 *ἄλλος* HP *ὁ Ἀλέξανδρος* M 15 *οὐ γὰρ* M *οὐδὲ γὰρ* ceteri 17 *δὴ* pro *δὲ* B 18 *φησιν* H 21 *χρὴ* om. libri praeter M 22 *ὁ γὰρ* P 24 *αὐτοὺς* libri, corr. Emp. 25 *αὐτοῖς* libri, corr. Emp. *συμβουλέβουσιν* P pro *ἕτερα* malim *ἄκαιρα*; omnia sana, si M sequamur, censet Wil. *καὶ ἄλλα* PH, *ἄλλα* om. M, *ἃ καὶ* (om. *ἄλλα*) UB 26 *περιπέσῃ τινὶ τῶν δυσκόλων* PH *περιπέσῃ τῶν δυσκόλων* (om. *τινὶ*) M *περιπέσηι τωι δυσκόλωι* U, item B nisi quod *τῷ*. 27 *ἐκεῖνον ἑαυτὸν δέον* M *ἐκεῖνον ἑαυτὸν δὲ* B *ἐκεῖνον οὐχ ἑαυτὸν δὲ* (*οὐχ* a corr. qui *δὲ* expunxit) U *ἐκεῖνον οὐχ ἑαυτὸν* PH

θους. οἱ δὲ θεοὶ καταγελῶσιν, εἰδότες ὅτι ἑαυτὸν ἐξηπάτησεν
ἐπ' ἄλλῳ ποιησάμενος. οἱ προσπταίοντες ἐν ταῖς ὁδοῖς ἢ νὴ
Δία ἐμπεσόντες εἰς πηλὸν ἢ βόθρον οὐκ ὀργίζονται τοῖς λίθοις (643 M)
ἢ τῷ πηλῷ· τελέως γὰρ ἂν ἦσαν ἀπόπληκτοι, δέον αὐτοὺς αἰτιᾶ-
23 σθαι καὶ τὸ μὴ προσέχειν. τί οὖν; φήσει τις, δεῖ θηρίον βίον
προαιρεῖσθαι καὶ ζῆν ἔρημον; οὐ θηρίου, ἀλλ' ἀνδρὸς φρονίμου
καὶ ζῆν ἀσφαλῶς ἐπισταμένου. πολὺ γὰρ ἀσφαλεστέρα καὶ κρείτ-
των ἡ ἐρημία τῆς πρὸς ἀνθρώπους κοινωνίας, ἐὰν ἀδεῶς γίγνηται
καὶ χωρὶς κοινῶν προσοχῆς. ὥσπερ οἶμαι τοῖς πλέουσι τὸ πέ-
λαγος συμφέρει μᾶλλον τῆς γῆς, εἰ μή τις ἐν εὐδίᾳ πλέοι καὶ
σαφῶς εἰδὼς τοὺς τόπους· ἐν μὲν γὰρ τῷ πελάγει σπάνιον εἴ
που διεφθάρη ναῦς, πρὸς δὲ ταῖς ἀκταῖς καὶ περὶ τὰς ἄκρας
24 ἰδεῖν ἔστι τὰ ναυάγια. τοιγαροῦν, ὅταν χειμὼν καταλάβῃ, τῶν
μὲν ἀπείρων ἕκαστος ἐπιθυμεῖ τῆς γῆς, ὁ δὲ κυβερνήτης ὡς πορ-
ρωτάτω φεύγει. καίτοι λιμένας μὲν εὕροι τις ἂν ἀκλύστους, οἷς
ἔνεστι πιστεύσαντας ἀσφαλῶς ὁρμεῖν, ἡλίκον ἄν ποτε ἀρθῇ τὸ
πνεῦμα· τῶν δὲ ἀνθρώπων οἱ μετριώτατοι τοῖς θερινοῖς ὅρμοις
ἐοίκασιν, οἵτινες πρὸς τὸ παρὸν σκέπουσι· κἀκείνων γὰρ ἕκαστος
πρὸς ἕν τι τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιεικής, οὐ μέντοι καὶ πρὸς τἄλλα
ὑπάρχει. χρημάτων μὲν γὰρ ἕνεκεν οὐδέν σε ἀδικήσειεν ⟨ἄν⟩· ἔστω (404 B II)
γὰρ εἶναί τινα τοιοῦτον· ἀλλὰ τάχ' ἂν ὀργῆς ἢ φιλοτιμίας κατα-
λαβούσης οὐκ ἂν ἐπιγνοίης αὐτὸν ἀσάλευτον καὶ πιστόν· ἄλλος *
ὑπὸ μηδενὸς πάθους κινούμενον, ἐφ' ᾧ τις ἂν πιστεῦσαι βεβαίως
25 δύναιτο. οὐκοῦν τοῖς γε τοιούτοις ὅσον ὑπὸ ἀνάγκης καὶ τελέως
ὀλίγον δεῖ χρῆσθαι, τὸ πλέον αὐτὸν ἐγρηγορότα καὶ φυλάττοντα,
ὡς τοὺς Ἀχαιοὺς τὸν Ἕκτορά φησιν ὁ ποιητής·

ὁ δὲ ἰδρείῃ πολέμοιο
ἀσπίδι ταυρείῃ κεκαλυμμένος εὐρέας ὤμους
σκέπτετ' ὀϊστῶν τε ῥοῖζον καὶ δοῦπον ἀκόντων

---

1 ἐξηπάτησεν ἑαυτὸν (hoc ord.) H 4 πλῷ M 5 τῳ pro τὸ B φήσει τις PH φήσει (om. τις) M τις φήσει UB 6 ἀλλὰ M 7 κρεῖττον U m. pr. B 8 πρὸς τοὺς PH ἐνδεῶς U m. pr. γίνηται PH 9 κοινῶν PHM κοινωνῶν UB, delet Wil., νομίμων Bethe καὶ ὥσπερ UB 10 εἰ δή τις PH 12 διεφθάρη Emp., διαφθαρῇ libri 13 καταλάβοι M 15 λίμνας H 18 οἵτινες — σκέπουσι lacunosa videntur; fort. οἵτινες πρὸς ⟨ἓν πνεῦμα⟩ τὸ παρὸν σκέπουσι σκοποῦσιν M γὰρ om. MH m. pr. 19 εἰ πρὸς M οὐ μέντοι καὶ suppl. a corr. H 20 χρημάτων δὲ ἕνεκεν MH ἂν add. Emp. 21 τάχα ἂν H 22 ἀλλ' ὡς — 24 δύναιτο secl. Emp. ἄλλος Wil., ἄλλως UB ἀλλ' ὡς MPH plura exempla lacunam hausisse censet Wil. 23 τίς ἂν H 27 Cf. Hom. Il. XVI 359 sq. ἰδρίῃ M ἰδρίῃι U ἰδρίῃ B 28 ταυρίῃ M ταβρίειῃ P κεκαλυμμένας B 29 σκέπετ' UM

ὁμοίως ἐν τῷ βίῳ δεῖ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἐπιστήμην προβε-
(644 M) βλημένους καὶ καλυφθέντας αὐτῇ φεύγειν καὶ φυλάττεσθαι τὴν
τῶν ἀνθρώπων κακίαν καὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιβουλάς, αἷς
εἰώθασι χρῆσθαι. καθόλου δὲ θαυμαστόν, εἰ τὸ μὲν φαγεῖν ἀπὸ 26
τῆς αὐτῆς τραπέζης ἐμποδὼν ἔσται τῇ πονηρίᾳ καὶ νὴ Δία τὸ
πιεῖν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κρατῆρος καὶ τὸν αὐτὸν λύχνον ὁρᾶν· τὸ δὲ
τὸν ἥλιον βλέπειν τὸν αὐτὸν καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς τρέφεσθαι γῆς
οὐδεὶς ὑπολογίζεται τῶν πονηρῶν· ἀλλὰ τὸ μὲν πανδοκεῖον ἢ νὴ
Δία οἶκος ἕτερος ἐκ λίθων καὶ ξύλων ᾠκοδομημένος συγκίρνησιν
ἀνθρώπους καὶ δύναται συνάγειν εἰς φιλίαν, ὥσπερ Ὀδυσσεὺς ἀξιοῖ·

αἰδεῖσθαι δὲ μέλαθρον· ὑπωρόφιοι δέ τοί εἰμεν.

οὕτως ἡγεῖται τὴν σκηνὴν ἀξιωτέραν αἰδοῦς, καὶ ταῦτα ἐκ ξύλων
(405 R II) τῶν ἐν τῇ πολεμίᾳ γεγονυῖαν, ἤπερ αὐτούς. ὁ δὲ σύμπας οὐρανός,
ὑφ᾽ ᾧ πάντες ἐσμὲν ἀρχῆθεν, οὐδὲν ὠφελεῖ πρὸς ὁμόνοιαν οὐδὲ
ἡ τῶν ὅλων κοινωνία θείων οὖσα καὶ μεγάλων, ἀλλὰ τοὐναντίον
ἡ τῶν μικρῶν καὶ οὐδενὸς ἀξίων. καὶ ὁ μὲν ἴδιος ἑκάστῳ πατήρ, 27
πολλάκις οὐδενὸς ἄξιος πρεσβύτης, μέγα δίκαιον, ὥστε μὴ ἐπιβου-
λεύειν ἀλλήλοις τοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους· ὁ δὲ κοινὸς ἁπάντων
‚ἀνδρῶν τε θεῶν τε', ἐξ οὗ πάντες γεγόναμεν, οὐ κατὰ Λάχητα
ὢν οὐδὲ κατὰ Σίμωνα, οὐ δύναται κατασχεῖν οὐδὲ κωλῦσαι τὴν
ἀδικίαν τῶν ἀνθρώπων. καὶ μὴν ὅτι γε τοῖς λόγοις οὐκ ἂν
πιστεύοι τις τοῖς ὑπὲρ τῆς φιλίας, τοῦτο γὰρ λοιπόν ἐστι, φανερὸν
δήπου. γελοῖον γὰρ ἀργύριον μὲν δανείζοντα τοῖς πέλας μὴ ῥᾳδίως 28
ἄν τινα πιστεῦσαι λόγῳ μόνῳ, ἀλλὰ μαρτύρων δεῖσθαι καὶ γραμ-
μάτων καὶ πολλοὺς καὶ ταῦτα παραβαίνειν. * * *

τί οὖν; φησίν, οὐκ ἤδη τινὲς ἐγένοντο φίλοι τῶν πρότερον;
οἷον πᾶς ἂν λέγοι τοὺς [ἡμιθέους] θρυλουμένους τούτους, Ὀρέστην
καὶ Πυλάδην καὶ Θησέα καὶ Πειρίθουν καὶ Ἀχιλλέα καὶ Πάτρο-
(645 M) κλον; εἰ δ᾽ οὖν τις συγχωρήσειεν ἀληθῆ τὴν δόξαν εἶναι ταύτην,
δῆλον ὡς τρεῖς ἂν εἶεν φιλίαι γεγονυῖαι ἐν τοσούτῳ χρόνῳ, ἐν ὅσῳ
πλεονάκις ἂν εἴποι τὸν ἥλιον ἐκλελοιπέναι.

---

8 πανδοχεῖον UBH 9 οἰκοδομημένος M 11 αἰδεῖσθε UB αἴδεσσαι codices Homeri δέ τε MHP cf. Hom. Il. IX 640 12 καὶ οὗτος μὲν UB ἀξιωτέραν Geelius, ἀξίαν libri 13 αὐτοὺς P verba ἤπερ αὐτούς suspecta Wilamowitzio ξύμπας B 16 σμικρῶν B 17 ἄξιος ὂν B ἄξιος ὢν (altera pars litterae ω a corr.) U 18 ἀλλήλους P τοῦ αὐτοῦ τοῦ γένους U m. pr. 19 γεγόνασιν (superscr. -μεν) H 21 τοῖς (ι a corr.) U 23 δανίζοντα M πέλας Reiskius, πολλοῖς libri 24 μόνον BM 25 lacunam post παραβαίνειν indicavit Reiskius 27 πᾶς scripsi, πῶς libri λέγοιμι UBH ἡμιθέους seclusi θρυλλουμένους BMH 28 περίθουν M πειρίθοον H 31 εἴπῃ P εἴποι ceteri

(58) ΠΕΡΙ ΝΟΜΟΥ. (406 R II)

1 Ἔστι δὲ ὁ νόμος τοῦ βίου μὲν ἡγεμών, τῶν πόλεων δὲ ἐπι-
στάτης κοινός, τῶν δὲ πραγμάτων κανὼν δίκαιος, πρὸς ὃν ἕκαστον
ἀπευθύνειν δεῖ τὸν αὑτοῦ τρόπον· εἰ δὲ μή, σκολιὸς ἔσται καὶ
πονηρός. οἱ μὲν οὖν τοῦτον φυλάττοντες ἔχονται τῆς σωτηρίας·
οἱ δὲ παραβαίνοντες πρῶτον μὲν αὑτοὺς ἀπολλύουσιν, ἔπειτα καὶ
τοὺς ἄλλους, παράδειγμα καὶ ζῆλον αὐτοῖς ἀνομίας καὶ βίας παρέ-
χοντες. ὥσπερ δὲ τῶν πλεόντων οἱ τοῦ πυρσοῦ μὴ διαμαρτάνοντες,
οὗτοι μάλιστα σῴζονται καὶ τοὺς λιμένας εὑρίσκουσιν, οὕτως οἱ
κατὰ τὸν νόμον ζῶντες ἀσφαλέστατα πορεύονται διὰ τοῦ βίου καὶ
2 τῆς καταγωγῆς τῆς δεούσης τυγχάνουσιν. ἀνθρώπῳ μὲν οὖν ἤδη
τις συμβούλῳ χρησάμενος μετενόησεν, οὐ μέντοι νόμῳ. τοσούτῳ
δὲ τῶν τειχῶν ταῖς πόλεσι χρησιμώτερός ἐστιν, ὥστε ἀτείχιστοι
μὲν πολλαὶ τῶν πόλεων διαμένουσι, νόμου δὲ χωρὶς οὐκ ἔστιν
οὐδεμίαν οἰκεῖσθαι πόλιν. οὐ μόνον δὲ συμφέρει τοῖς θνητοῖς,
ἀλλὰ καὶ τοῖς θεοῖς. ὁ γοῦν κόσμος ἀεὶ τὸν αὐτὸν νόμον ἀκίνητον
φυλάττει καὶ τῶν αἰωνίων οὐδὲν ἂν παραβαίη τοῦτον. ὅθεν οἶμαι
καὶ βασιλεὺς εἰκότως ἀνθρώπων καὶ θεῶν κέκληται, τὴν μὲν βίαν
καταλύων, τὴν δὲ ὕβριν καθαιρῶν, τὴν δὲ ἄνοιαν σωφρονίζων, τὴν
δὲ κακίαν κολάζων, ἰδίᾳ δὲ καὶ κοινῇ πάντας τοὺς δεομένους ὠφε-
λῶν, τοῖς μὲν ἀδικουμένοις βοηθῶν, τοῖς δὲ ἀπορουμένοις περί
3 τινος μηνύων τὸ δέον. ὅταν γάρ τις συμβάντος τινὸς αὐτῷ δυ-
σκόλου πράγματος ζητῇ τὸ συμφέρον, οὐδὲν οἶμαι δεῖ φίλους παρα- (646 M)
καλεῖν οὐδὲ συγγενεῖς, ἀλλὰ ἐλθόντα παρὰ τοὺς νόμους πυνθά-
νεσθαι. καὶ οὐκ ἂν τὸ οἰκεῖον σκοπῶν χεῖρον ἐκείνῳ παραινέσειεν (407 R II)
οὐδὲ ἀγνοήσας τὸ βέλτιον οὐδὲ δι' ἀσχολίαν τινὰ ἢ τὸ μὴ φροντί-
ζειν τοὺς σκεπτομένους παραιτήσαιτ' ἄν. τοὐναντίον γὰρ ἁπάντων
ὁμοίως κήδεται καὶ σχολὴν ἄγει πρὸς τὰ τῶν ἄλλων πράγματα καὶ
4 οὐδὲν ἴδιον οὐδὲ ἐξαίρετόν ἐστιν αὐτῷ. καὶ μὴν τοσούτῳ γε τῆς

---

3 ἀεὶ pro δεῖ H (δεῖ superscr. a corr.) ἀεὶ δεῖ P αὑτοῦ UH 4 τοῦτο P 5 αὑτοὺς MP 6 αὑτοὺς H αὐτοὺς P ἀνομοίας M παρέχοντας P 10 ἀνθρώπων H 11 μετενόησε PH (in U ν erasum) οὐ μέντοι νόμῳ M, om. ceteri τοσοῦτο PH 12 ἀτίχιστοι M 15 ἀκίνητον a corr. superscr. H 16 τούτων U m. pr. BM 22 ξυμφέρον B 23 ξυγγενεῖς B 24 καὶ οὐκεὶν τὸ (ει mut. in ε) P παραινέσιεν MP 25 οὐδὲ Emp., οὔτε libri οὐδὲ Emp., οὔτε libri 26 τοὺς κλεπτομένους libri, corr. Morellius

παρὰ τῶν θεῶν μαντείας ὠφελιμώτερός ἐστι νόμος, ὅσῳ τοὺς μὲν
χρησμοὺς ἤδη τινὲς ἠγνόησαν καὶ δοκοῦντες πράττειν κατ᾽ αὐτοὺς
τἀναντία ἐποίησαν, ὅθεν οἶμαι συμφοραῖς ἐχρήσαντο. παρὰ τοῦ
νόμου δὲ οὐδέν ἐστι σκολιὸν οὐδὲ ἀμφίβολον, ἀλλ᾽ ἁπλῶς ἅπαντα
ἃ προσήκει τοῖς δεομένοις φράζει. ἄρχων δὲ ἁπάντων καὶ κύ-
ριος ὢν χωρὶς ὅπλων καὶ βίας κρατεῖ· τοὐναντίον γὰρ αὐτὸς κατα-
λύει τὴν βίαν· ἀλλὰ μετὰ πειθοῦς καὶ βουλομένων προέστηκεν.
πείσας γὰρ πρότερον καὶ δοκιμασθεὶς οὕτως γίγνεται καὶ τὴν ἰσχὺν
τὴν αὑτοῦ λαμβάνει. τηλικαύτην δὲ ἔχει δύναμιν ὥστε καὶ τοῖς 5
θεοῖς οὗτός ἐστιν ὁ βοηθῶν. τοὺς γὰρ ἱεροσύλους καὶ τοὺς παρα-
βαίνοντας τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐσέβειαν κολάζει. καὶ μὴν αὐτόν γε
οὐδὲ εἷς οἷός τέ ἐστιν ἀδικῆσαι. τῶν γὰρ παραβαινόντων τὸν νόμον
ἕκαστος οὐκ ἐκεῖνον, ἀλλ᾽ ἑαυτὸν βλάπτει. τοσαύτης δὲ δικαιο- 6
σύνης καὶ φιλανθρωπίας μεστός ἐστιν, ὥστε καὶ τοῖς ἀτυχοῦσι
χρησιμώτερος καθέστηκε τῶν γένει προσηκόντων καὶ τοῖς ἀδικου-
μένοις ἰσχυρότερος τῆς αὐτῶν ἐκείνων ῥώμης καὶ πατράσιν υἱέων
εὐνούστερος καὶ παισὶ γονέων καὶ ἀδελφοῖς ἀδελφῶν. πολλοὶ γοῦν
ὑπὸ τῶν φιλτάτων ἀδικούμενοι πρὸς τοῦτον καταφεύγουσιν. ἔτι
(408 R II) δὲ καὶ μηδὲν ὑπὸ μηδενὸς εὖ πεπονθὼς ὁ νόμος πᾶσιν ὧν ἂν
εὐεργετήσωσιν ἑτέρους ἐκτίνει τὰς χάριτας, καὶ γονεῦσι παρὰ παί-
δων τὰς ὁμοίας κομιζόμενος καὶ τοῖς ἰδίᾳ τινῶν εὐεργέταις παρὰ
(647 M) τῶν εὖ παθόντων καὶ τοῖς κοινῇ φιλοτιμουμένοις παρὰ τῆς πό-
λεως. κάλλιστα δὲ τὰ ἆθλα τῶν εὐεργεσιῶν πεποίηκε, στεφάνους 7
καὶ κηρύγματα καὶ προεδρίας ἐξευρών· ἃ τοῖς μὲν παρέχουσιν οὐδε-
μίαν φέρει δαπάνην, τοῖς δὲ τυγχάνουσι τοῦ παντὸς ἄξια καθέστη-
κεν. ὅ,τι δ᾽ ἂν ἐθέλῃ τῶν εὐτελεστάτων, εὐθὺς τοῦτο μέγα καὶ
τίμιον ἐποίησεν. οὗτός ἐστιν ὁ τὸν κότινον οὕτως μέγα καὶ τηλι-
καύτης ἄξιον σπουδῆς ἀποδείξας καὶ τὰ σέλινα καὶ τὴν πίτυν καὶ
τὸν τοῦ θαλλοῦ στέφανον· οὗτος ὁ τὰ τρία ῥήματα, οἷς ἕκαστος

---

3 ξυμφοραῖς B ἐχρήσατο (sic!) H (ν supra) περὶ τοῦ P 5 φράξει M
8 οὕτως νόμος M 9 αὐτοῦ libri praeter U 11 εὐσεύειαν P 12 οὐδεὶς M
15 χρησιμέτερος P 16 ῥώμοις (cmpd.) P 17 εὐνουστότερος B 18 ἔτι
δὲ scripsi, εἰ δὲ libri sed εἰ δὲ del. a corr. P 19 εὖ πεπονθὼς ὁ νόμος ἐστὶν
PH πεπονθὼς νόμος (om. cet.) M εὖ πέπονθεν ὁ νόμος U (in mrg. lectio PH) B
πᾶσιν MP πᾶσιν ὅμως UB ἀλλὰ πᾶσιν H ὧν ἂν εὐεργετήσωσιν PHM εὐερ-
γέτης ὢν UB (ἐβεργ- P) 20 ἑτέροις UB ἐκτίνειν M 21 κομιζομένων
U m. pr. B νομιζόμενος P τῶν ἰδίᾳ U m. pr. B 23 κάλλειστα P καλ-
λίστας M μάλιστα B δὲ καὶ UB τὰς ἄλλας libri, τὰ ἆθλα Casaub.
26 εὐτυχεστάτων M ἀτυχεστάτων U m. pr. B 27 τὸν (ο et acc. a corr.) U
29 εἰς pro οἷς P

κηρύττεται τῶν ἀγαθῶν, πολλοῖς ἀποφήνας τοῦ ζῆν τιμιώτερα.
8 οὗτός ἐστιν ὁ τὰς πανηγύρεις συνάγων, ὁ τοὺς θεοὺς τιμῶν, ὁ τὴν
ἀρετὴν αὔξων· οὗτος ὁ τὴν θάλατταν καθαίρων, ὁ τὴν γῆν ἥμερον
ποιῶν, ὁ τοῦ Διὸς θετὸς υἱός, ὁ τὴν ἀήττητον καὶ ἀνυπέρβλητον
ἰσχὺν ἔχων· τοσοῦτον ἁπάντων σωφροσύνῃ καὶ πίστει διαφέρων,
ὥστε καὶ γυναικῶν κοινωνίαν καὶ παρθένων ὥραν καὶ παίδων
ἀκμὴν τούτῳ πάντες πεπιστεύκαμεν. ἔτι δὲ καὶ παρθένου τῆς
9 Δίκης οὔσης μόνος αὐτῇ διὰ σωφροσύνην σύνεστιν. οὗτος ἐπί-
κουρος γήρως, διδάσκαλος νεότητος, πενίας συνεργός, φύλαξ πλούτου,
τῇ μὲν εἰρήνῃ σύμμαχος, τῷ δὲ πολέμῳ ἐναντίος. οὐ μὴν ἀλλὰ
καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ πλεῖστον ἰσχύει. τὸν γοῦν παρὰ τῶν ἐχθίστων (409 R II)
κήρυκα πεμπόμενον οὗτός ἐστιν ὁ σῴζων καὶ διαφυλάττων, παντὸς
θώρακος καὶ πάσης ἀσπίδος ἰσχυρότερον αὐτῷ δοὺς ὅπλον τὸ κηρύ-
κειον· ἔστι δὲ τοῦ νόμου σύμβολον. διὰ τοῦτον τοὺς ἀποθανόντας
οὐδεὶς ἔτι κρίνει πολεμίους οὐδὲ τὴν ἔχθραν καὶ τὴν ὕβριν εἰς τὰ
σώματα αὐτῶν ἐπιδείκνυνται.

10 τοσούτῳ δὲ ταῖς πόλεσι χρησιμώτερός ἐστιν ἤπερ τὰ πηδάλια ταῖς ναυσίν, ὥστε ἡ μὲν ἀποβαλοῦσα τοὺς οἴακας ναῦς οὐκ ἂν ἀπόλοιτο μὴ χειμῶνος καταλαβόντος, πόλιν δ' οὐκ ἔνι σωθῆναι τοῦ νόμου λυθέντος, οὐδ' ἂν μηδὲν ἔξωθεν συμβαίνῃ δεινόν. ὥσπερ δὲ ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ διανοίας διοικεῖται καὶ σῴζεται τῶν ἀνθρώπων ἕκαστος, ἡ δὲ ταύτης διαφθορὰ μανίαν καὶ παρακοπὴν φέρει, παραπλησίως, ἄν τις ἀνέλῃ τὸν νόμον ἐκ τοῦ βίου, καθάπερ (648 M) οἶμαι τὸν νοῦν ἀπολωλεκὼς εἰς παντελῆ μανίαν καὶ ταραχὴν περιστήσεται.

---

4 τοῦ om. P θετὸς Wil., ἑστὼς PHBM ἑτεὸς U 5 τοσούτων U m. pr. 7 ἔστι δὲ P 11 πλέον PHUB πλεῖον M, corr. Emp. 12 ἐστι P 13 αὐτὸ UB ἂν (τ superscr.) P κηρύκιον HP, corr. U 14 σύμβωλον M σύμβουλον P ν in τοῦτον add. a corr. P 15 οἱ δὲ U m. pr. BM ἔχθραν γὰρ U m. pr. 16 ἀποδείκνυνται U m. pr. BM 17 τοσοῦτο HMP ταῖς om. UBHP τὸ pro ταῖς M, corr. editi 18 ἀποβάλλουσα libri, corr. Pflugk 19 ἀπόλλοιτο HP ἔχει mutatum in ἔνι a m. pr. (?) H 20 συμβαίνοι M συμβαίν::η (η a corr.) U συμβαίνει P 22 ταύταις P διαφορὰ M

(410 R II) (59) ΠΕΡΙ ΕΘΟΥΣ.

Ἔστι δὲ τὸ ἔθος γνώμη μὲν τῶν χρωμένων κοινή, νόμος δὲ 1
ἄγραφος ἔθνους ἢ πόλεως, δίκαιον δὲ ἑκούσιον, κατὰ ταὐτὰ πᾶσιν
ἀρέσκον, εὕρημα δὲ ἀνθρώπων οὐδενός, ἀλλὰ βίου καὶ χρόνου.
τῶν μὲν οὖν ἄλλων νόμων ἕκαστος ἅπαξ δοκιμασθεὶς ἔλαβε τὴν
ἰσχύν· τὸ δὲ ἔθος ἀεὶ δοκιμάζεται. καὶ νόμος μὲν οὐδεὶς ῥᾳδίως
ὑπὸ πάντων ἐγκριθήσεται· ταῖς γὰρ τῶν πλειόνων δόξαις κυροῦται·
ἔθος δὲ οὐκ ἐνῆν γενέσθαι μὴ προσδεχθὲν ὑπὸ πάντων. κἀκεῖνος
ἀπειλῶν καὶ βιαζόμενος μένει κύριος, ὑπὸ δὲ τῶν ἐθῶν πειθό-
μενοι καὶ καλὰ καὶ συμφέροντα κρίνομεν αὐτά. διό μοι δοκεῖ τις 2
ἂν προσεικάσαι τὸν μὲν ἔγγραφον νόμον τῇ δυνάμει τῆς τυραν-
νίδος· φόβῳ γὰρ ἕκαστον καὶ μετὰ προστάγματος διαπράττεται·
τὸ δὲ ἔθος μᾶλλον τῇ φιλανθρωπίᾳ τῆς βασιλείας. βουλόμενοι
γὰρ αὐτῷ πάντες καὶ δίχα ἀνάγκης ἕπονται. καὶ νόμους μὲν ἴσμεν
πολλοὺς ἀνῃρημένους ὑπὸ τῶν θέντων αὐτούς, ὡς πονηρούς· ἔθος
δὲ οὐκ ἂν οὐδεὶς ῥᾳδίως δείξειε λελυμένον. καὶ μὴν τῷ παντὶ
ῥᾷόν ἐστιν ἀνελεῖν ὅ,τι βούλει τῶν ἐγγράφων ἢ τῶν ἐθῶν. τὰ
μὲν γὰρ ἂν ἀπαλείψῃς ἅπαξ, ἡμέρᾳ μιᾷ λέλυται· συνήθειαν δὲ 3
πόλεως οὐκ ἔστιν ἐν πάνυ πολλῷ καταλῦσαι χρόνῳ. κἀκεῖνοι μὲν
ἐν σανίσιν ἢ στήλαις φυλάττονται· τῶν δὲ ἕκαστον ἐν ταῖς ἡμε-
τέραις ψυχαῖς. ἀσφαλεστέρα δὲ καὶ κρείττων ἡ τοιαύτη φυλακή.
καὶ μὴν ὁ μὲν ἔγγραφος νόμος αὐστηρός ἐστι καὶ ἀπηνής, ἔθους
δὲ οὐδὲν ἥδιον. ἔπειτα τοὺς νόμους παρ' ἄλλων πυνθανόμεθα,
(649 M) *τὰ δὲ ἔθη πάντες ἐπιστάμεθα. κἀκείνων μέν εἰσιν οὐ σαφῶς ἔνιοι* 4
γεγραμμένοι καὶ διαστρέφονται πολλάκις ὑπὸ τῆς τῶν ῥητόρων δυνά-

---

1 *ὅ* pro *τὸ* M *τῶν χρόνων* P (mrg. *γρ. χρωμένων*) *τῷ χρόνῳ* H 2 *καὶ* ante *δίκαιον* add. m. sec. P *καὶ ταὐτὰ* B *καὶ ταῦτα* U m. pr. M *καὶ κατὰ ταὐτὰ* PH, corr. Dind. 3 *εὕρεμα* libri, corr. Dind. 4 *νόμος ἑκάστος* M *νόμος ἑκάστωι* U m. pr. B 5 *ἔθος ἀεὶ δοκιμάζεται* PH *ἔθος ἀποδοκιμάζεται* U (a corr. *ἀπο-* deletum, *ἀεὶ* additum) M *ἔθος αὐτὸ δοκιμάζεται* B *ῥαδίως* (*ω* a corr.) U 6 *ἐγκριθήσεται* scripsi, *κριθήσεται* libri *πλεόνων* UBM 7 *ἔνεστι* PH 8 *ἀπηλῶν* P 10 *ἔγγραφον* compendio H *τὸν μὲν γὰρ ἄγραφον* U m. pr. 11 *ἕκαστος* M 13 *αὐτὸ* libri praeter M *ἕπονται* Geelius, *οἴονται* libri 15 *δείξειεν* U m. pr. *δείξει* M 16 *ῥᾴδιόν ἐστιν* libri, corr. editi 17 *ἀπολείψῃς* M, item superscripto *α* H *ἅπαξ* post *μιᾷ* PH 18 *ἔστιν εἰ μὴ ἐν* UB (in M *εἰ μὴ* a corr. add.) *ἐκεῖνοι μὲν* B 20 *κρεῖττον* U m. pr. *ἀσφαλέστερα* et *κρεῖττω::* (c. ras.) P 22 *μὲν* pro *δὲ* P m. pr. *ν* in *οὐδὲν* a m. sec. P

μεως· τῶν δὲ ἐθῶν οὐδὲν ἀμφίβολον οὐδὲ σκολιόν, οὐδ' ἂν περιγένοιτ' αὐτῶν λόγος. κἀκείνων μὲν ἀεὶ δεῖ μνημονεύειν, εἰ μέλλοιμεν αὐτοῖς ἐμμένειν· τοῦ δὲ ἔθους οὐκ ἔστιν οὐδὲ βουλομένους ἐπιλαθέσθαι· τοιαύτην γὰρ ἔχει φύσιν ὥστε ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν αὐτοῦ. καθόλου δὲ τοὺς μὲν νόμους φαίη τις ἂν ποιεῖν δούλων πολιτείαν, τὰ δὲ ἔθη τοὐναντίον ἐλευθέρων. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ποιοῦσιν εἰς τὰ σώματα κολάσεις· παραβαινομένου δὲ ἔθους τὴν ζημίαν εἶναι συμβέβηκεν αἰσχύνην. ὥστε ἐκεῖνος μὲν φαύλων, οὗτος δὲ ἀγαθῶν ἐστι νόμος. εἰ γὰρ ἅπαντες ἦσαν ἀγαθοί, δῆλον ὅτι τῶν ἐγγράφων ἡμῖν οὐδὲν ἂν ἔδει νόμων. ἔτι ⟨δὲ⟩ τῶν μὲν νόμων εἰσὶν οἱ βασιλεῖς ἐπάνω καὶ πολλὰ πράττουσι παρ' αὐτούς, τοῖς δὲ ἔθεσι κἀκεῖνοι κατακολουθοῦσιν. καὶ τῶν μὲν ἐγγράφων οὐδὲν ἐν τοῖς πολέμοις ἰσχύει, τὰ δὲ ἔθη φυλάττεται παρὰ πᾶσι, κἂν εἰς ἐσχάτην ἔχθραν προέλθωσιν. τὸ γοῦν μὴ κωλύειν τοὺς νεκροὺς θάπτειν οὐδαμῇ γέγραπται· πῶς γὰρ ἂν ὑπήκουον οἱ κρατοῦντες τοῖς τῶν ἡττωμένων ἐπιτάγμασιν; ἀλλ' ἔθος ἐστὶ τὸ ποιοῦν τῆς φιλανθρωπίας ταύτης τοὺς κατοιχομένους τυγχάνειν. ὁμοίως τὸ τῶν κηρύκων ἀπέχεσθαι καὶ μόνοις τούτοις πολλὴν ἀσφάλειαν εἶναι βαδίζουσιν. τῶν μὲν οὖν νόμον παραβαινόντων οὐδεὶς ἂν ἐπιδείξειεν οὐδένα οἶμαι φανερῶς ὑπὸ τῶν θεῶν κεκολασμένον· Λακεδαιμόνιοι δ' ἐπεὶ παρέβησαν τὸ κηρύκων ἔθος, τοὺς (412 R II) *παρὰ βασιλέως ἐλθόντας ἀνελόντες, ἐκολάσθησαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δαιμονίου.*

(60. 61) ΠΕΡΙ ΦΘΟΝΟΥ.

1 *Δ. Ἆρα διὰ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐνομίσθη σοφὸς ἐν τοῖς Ἕλλησιν Ἡσίοδος καὶ οὐδαμῶς ἀνάξιος ἐκείνης τῆς δόξης, ὡς οὐκ* (650 M) *ἀνθρωπίνῃ τέχνῃ τὰ ποιήματα ποιῶν τε καὶ ᾄδων, ἀλλὰ ταῖς*

---

2 *ὁ λόγος* U 3 *βουλομένοις* PH 4 *ἀλλὰ τοιαύτην* UB *γὰρ ἔχει* Emp., *παρέχει* libri 5 *αὐτοῦ* Emp., *αὐτοὺς* libri 7 *ποιοῦσιν* vix sanum, conieci: *ἀπειλοῦσιν* *τοῦ ἔθους* B 10 *ὑμῖν* U m. pr. *ἔδει νόμων ἔτι τῶν μὲν νόμων μὲν εἰσὶν* M *ἔδει νόμων εἰσὶν* (om. *ἔτι τῶν μὲν νόμων*) PH *ἔδει καὶ τῶν νόμων μὲν εἰσὶν* UB *δὲ* add. Emp. 11 *παρ' αὐτοῖς* P *παρ' αὐτοῖς* H 12 *κατακολουθοῦσι* U 13 *πολεμίοις* libri praeter B *παρὰ* om. B 14 *προέλθωσι* UH 15 *γὰρ* (superscr. *γρ. γοῦν*) P 17 *κατοιχουμένους* P 18 *τὸ* om. UBM *μόνος τούτος* (superscr. *οις οις*) P 19 *βαδίζουσι* HP 21 *δὲ* H *τὸ κηρύκων ἔθος* P (*ν* a m. sec.) H *τῶν κηρύκων ἔθος* M *τῶν κηρύκων τὸ ἔθος* UB 22 *συνελθόντας* U m. pr. BM Titulus: *περὶ φθόνου* MH *περὶ φθόνου α* UB deest in P

Μούσαις ἐντυχὼν καὶ μαθητὴς αὐτῶν ἐκείνων γενόμενος; ὅθεν ἐξ ἀνάγκης ὅ,τι ἐπῄει αὐτῷ πάντα μουσικά τε καὶ σοφὰ ἐφθέγγετο καὶ οὐδὲν μάταιον, ὧν δῆλον ὅτι καὶ τοῦτο τὸ ἔπος ἐστίν. — Τὸ ποῖον;

Δ. καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων.

— Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα φανήσεται τῶν Ἡσιόδου πεποιημένα καλῶς 2 *περί τε ἀνθρώπων καὶ θεῶν σχεδόν τι καὶ περὶ μειζόνων πραγμάτων ἢ ὁποῖα τὰ λεχθέντα νῦν· ἀτὰρ οὖν καὶ ταῦτα ἀπεφήνατο μάλ' ἀληθῶς τε καὶ ἐμπείρως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. — Δ. Βούλει οὖν ἐπιμελέστερον σκοπῶμεν αὐτά; — Καὶ πῶς ἡμᾶς ἀνέξονται τοσοῦτος ὄχλος περὶ τοιούτων διαλεγομένους; — Δ. Τί δέ; οὐ* (418 R II) *σοφὰ καὶ περὶ σοφῶν ἥκουσιν ἀκουσόμενοι; — Φαῖεν ἄν, ὥς μοι δοκοῦσιν. — Δ. Ἀλλὰ μὴ τὸν Ἡσίοδον φαῦλον ἡγοῦνται καὶ ὀλίγου ἄξιον; — Οὐδαμῶς. — Δ. Ἀλλὰ περὶ φθόνου καὶ ζηλοτυπίας καὶ τίνες εἰσὶν οἱ πρὸς ἀλλήλους οὕτως ἔχοντες καὶ ἐπὶ τίσιν οὐ χρήσιμον αὐτοῖς ἀκροᾶσθαι; — Πάντων μὲν οὖν χρησιμώτατον. — Δ. Οὐκοῦν χρὴ ἤδη καὶ ἀποπειρᾶσθαι τῶν ἀνδρῶν. φέρε δή, δι'* 3 *ἄλλο τί φησι τούτους Ἡσίοδος εἶναι φθονεροὺς καὶ δυσκόλως ἀλλήλοις ἔχειν ἢ διότι ἧττον ⟨ἂν⟩ ἐργάζοιτο [τῆς αὐτοῦ τέχνης] ἐκ τοῦ πράγματος ἕκαστος, ὅτου ἂν τύχῃ πράττων, πολλῶν ὄντων ὁμοίων; — Διὰ τί γὰρ ἄλλο; — Δ. Πότερον οὖν κεραμεῖ μὲν λυσιτελεῖ μηδένα ἄλλον εἶναι κεραμέα ἐν τῇ αὐτῇ πόλει τε καὶ κώμῃ, μαγείρῳ δὲ τοῦτο οὐ λυσιτελές, ὅπως ἐξῇ αὐτῷ ἀποδίδοσθαι ὁποῖ' ἂν ἔχῃ τὰ κρέα τοῖς δεομένοις, ἂν καὶ πάνυ λεπτὸν ἱερεῖον ἢ πρεσβύτερον τύχῃ πριάμενος; — Δῆλον ὅτι καὶ μαγείρῳ. — Δ. Τί* 4 *δέ; βαφεῖ τὴν βαφικὴν ἐργάζεσθαι τέχνην οὐ μόνῳ αὐτῷ ἄμεινον ἢ μεθ' ἑτέρων ἀντιτέχνων, ἵνα ὁποιαοῦν ἀποδιδῶται τὰ βάμματα*

---

1 *γινόμενος* P *ὃ ἦν* (vel *ἢν*) libri, *ὅθεν* Casaub. 2 *ὅτι* UBM *καὶ ὅ,τι* PH *τε* om. M 3 *καὶ* om. M (ante *οὐδὲν*) *ὅτι* om. B *ἐστὶ* U 5 Cf. Opera et Dies v. 25 7 *τε* om. M 8 *ἢ ὁποῖα* PH *ὁποῖα* UB *ὁποίων* M *αὐτὰρ* PH 9 *μάλα* P 10 *σκοπῶμεν* corr. U, *σκοποῦμεν* ceteri *ἀνάξονται* M 11 *τί δαὶ* UB 16 *οὐ* (superscr. *οὖν*) P 17 *οὐκοῦν χρὴ* scripsi, *οὐκοῦν χρήσιμον* libri *οὐ χρήσιμον* P *ἤδη* PH *εἶναι* UBM *καὶ τὸ* PH 19 *ἥττονα* H, corr. P *ἂν* Geelius *ἓν* M, om. ceteri *ἐργάζοιτο τὸ τῆς αὐτοῦ* (B: *αὑτοῦ*) *τέχνης* UB *ἐργάζοιτο τῆς αὐτοῦ τέχνης* M *ἐργάζοιτο τὴν αὐτοῦ τέχνην* PH, scholion, quod ad *πράγματος* pertinet, seclusit Geelius 20 mrg. U: $β^{ελ}$ *ὅ,τι* 21 *ἄλλοι* B *οὖν* om. PHM *κέραμι* M 23 *ὁποῖον* H m. pr. *ὁπο:̃:ι* (*ι* et partim o alt. a corr.) U 25 *τί δαὶ* UB 26 *λαφικὴν* P *οὐ μόνῳ αὐτῷ ἄμεινον* PH *οὐ μόνον αὐτὸν οὐκ ἄμεινον* U m. pr. BM 27 *ἀποδίδοται* M

ταῖς γυναιξίν; ἀγαπήσουσι γὰρ ὠνούμεναι κἂν ὀλίγῳ βελτίω ἢ ὁποῖα εἰώθασιν αὐταὶ βάπτειν ἐν τοῖς ἀγροῖς ὡς ἔτυχε, καὶ οὐ (651 M) (414 R II) ζητήσουσι δευσοποιὰ καὶ ἁλουργῆ. — Πῶς γὰρ ζητήσουσι; — Δ. Φέρε, πορνοβοσκῷ δὲ οὐ κερδαλεώτερόν τε καὶ ἄμεινον πρὸς τὴν ἐμπολὴν μόνον ἔχειν τοῦτο ⟨τὸ⟩ ὄνειδος καὶ μόνον αὐτὸν ἀκούειν κακῶς ἢ σὺν ἑτέροις, ὁμοίως μὲν ἐν πόλει τρέφοντα καὶ ἀσκοῦντα τοιοῦτον θρέμμα, ὁμοίως δὲ εἰς Πυλαίαν καὶ τὰς ἄλλας πανηγύρεις πορευόμενον καὶ περιάγοντα; — Καὶ πάνυ μοι δοκεῖ πορνοβοσκὸς εὔξασθαι ἂν ἀνδρῶν ὁμοτέχνων πολλὴν ἐρημίαν. — Δ.
5 Ἆρ' οὖν καὶ περὶ πάντων ἁπλῶς οὕτως ὑπελάμβανε τῶν τὰς αὐτὰς ἐργασίας ἐργαζομένων, ὡς βλαβεροὺς ὄντας ἀλλήλοις καὶ ἐμποδὼν πρὸς τὸν βίον; — Περὶ πάντων, ὡς τὸ εἰκός. — Δ. Ἀλλ' οὐκ ἔπρεπεν οἶμαι καθ' ἕκαστον ἐπεξιέναι. καὶ γὰρ ἐπ' ἄλλοις ἔθος ἐστὶν αὐτῷ περὶ ὅλου τοῦ πράγματος φράζειν ἐφ' ἑνὸς ἢ δυοῖν· οἷον ὅταν φῇ μηδ' ἂν βοῦν ἀπολέσθαι τινὶ ἄνευ τῆς τοῦ γείτονος πονηρίας, οὐ δήπου φησὶν ὅτι βοῦν μὲν ἀπολέσαι ἂν γείτων πονηρὸς ἢ ἄλλῳ συγγνοίη, πρόβατον δὲ οὔκ, ἂν [ἀπόλοιτο, ἐὰν] δύνηται λαθεῖν, οὐδὲ αἶγα τῶν καλῶν, τῶν πολὺ ἀμελγομένων καὶ διδυμοτοκουσῶν· ἀλλὰ δῆλον ὅτι ὡς πρὸς συνιέντας λέγει τοὺς ἐντυγ-
6 χάνοντας τοῖς ποιήμασιν. οὐκοῦν περὶ πάντων αὐτὸν ἑνὶ λόγῳ φῶμεν ἐν βραχεῖ λέγειν οὕτως τῶν ὁμοτέχνων, ὡς οὔτε φιλούντων αὐτοὺς οὔτε λυσιτελούντων ἀλλήλοις; — Πάνυ μὲν οὖν. — Δ. Φέρε (415 R II) δὴ πρὸς θεῶν, ἡ ναυτικὴ τέχνη ἐστίν, ἢ ἧττόν τι τῆς κεραμευτικῆς

---

1 γὰρ a m. sec. P καὶ pro κἂν MHP βελτίω ἢ ὁποῖα PH βελτίων ὁποῖα M βελτίω ὁποῖα UB 2 αὐτὰ βάπτειν ἐν τοῖς ἀγροῖς B ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐτὰ βάπτειν (hoc ord.) U αὐτοὶ P ἔτυχεν MBU οἷς pro ὡς P 3 ζητήσουσι bis Reiskius, ζητοῦσι libri 4 κερδαλαιώτερον M 5 τὸ add. editi 7 τοιοῦτο B 8 πορνοβοσκῷ (om. εὔξασθαι) UB 10 ὑπελάμβανεν BM inter αὐτὰς et ἐργ. rasura U 11 ἐμπόδια UB ἔμποδα M 13 ἐπέτρεπεν MHP ἔπ::::ρεπεν (rasura 2 litterarum) U ἐπεξίεται P 14 ἐστὶν ἔθος (hoc ord.) U 15 φῇ μηδ' ἂν UBM φησὶν οὐ PH Cf. Op. et Dies 348 οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ' εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη 16 δείπου M ὅτι βοῦν ἀπολέσαι ἂν, εἰ μὴ γείτων πονηρὸς ᾖ ἢ ἄλλως συγγνώῃ UB (nisi quod hic om. ᾖ), item omissis εἰ μὴ et ᾖ M ὅτι βοῦν μὲν ἀπώλεσέ τις, ἂν γείτων πονηρὸς ᾖ (cet. om.) PH; M igitur ut solet genuinam lectionem servavit, nisi quod ex PH μὲν addendum est; ἄλλῳ scripsi pro ἄλλως, Seldenum secutus, qui ἄλλοις 17 ἀπόλοιτο, ἐὰν seclusit Wil. 18 οὐδὲ αἶξ PH διδυματοκουσῶν M 19 δηλονότη P πρὸσ συνιέντας H συνιόντας U m. pr. BM 21 φαμὲν UB, item M, sed α in rasura ἐν βραχὺ M ὡς om. UBM m. pr. 22 αὐτοὺς U αὐτοὺς BMH αὐτῶν P 23 ἡ UB τῇ M εἰ PH ἢ ἧττον scripsi, ἀλλ' ἧττον UBM, ἧττον (om. ἀλλ') PH κεραμικῆς B

ἢ τῆς μαγειρικῆς τυγχάνοι ἂν τοῦδε τοῦ ὀνόματος; — Οὐχ ἧττον
ἴσως. — Δ. Ἀρ' οὖν ἐν νηὶ μεγάλῃ πολλὰ ἱστία ἐχούσῃ καὶ φόρτον
πολὺν καὶ ἀνθρώπων ἐπιβατῶν ὅμιλον εἷς ναύτης καλῶς πράττοι
ἄν, καὶ συμφέροι αὐτῷ μηδένα ἄλλον ἐν τῇ νηὶ πλεῖν μήτε μᾶλλον
αὐτοῦ μήτε ἔλαττον ἐπιστάμενον τὰ ναυτικά· ἂν δὲ πολλοὶ ὦσιν,
ἀσύμφοροι ἀλλήλοις ἔσονται καὶ πρὸς βλάβης, καὶ διὰ τοῦτο ἐν
(652 M) νηὶ μισοῦσιν ἀλλήλους οἱ πλείονες ναῦται; — Τοῦτο μὲν ἕτερον
τὸ τῶν ναυτῶν. ἀλλὰ κυβερνήτης γε οἶμαι κυβερνήτην οὐκ ἂν 7
ἥδοιτο ὁρῶν συμπλέοντα αὐτῷ. — Δ. Πότερον ὅταν χειμὼν ἰσχυρὸς
ᾖ καὶ μὴ κατισχύῃ τοῖν πηδαλίοιν ἑκατέρου διὰ γῆρας ἢ διὰ βίαν
τῆς θαλάττης, οὐδὲ τότε φιλεῖ κυβερνήτην ἄλλον οὐδ' εὔχεται φαίνεσθαι τὸν διαδεξόμενον, οὐδ' ὅταν κατακοιμηθῆναι δέηται, πολλὰς
ἐφεξῆς ἀγρυπνῶν νύκτας καὶ ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ τότε ὁμοίως μισεῖ
καὶ ζημίαν αὑτοῦ νενόμικεν, εἰ κυβερνήτης ἐν τῇ νηὶ ἕτερός ἐστιν;
— Οὐκ ἂν ἴσως τότε μισοῖ· πῶς γάρ; ἀλλ' ἡμεῖς οὐ περὶ ναυτιλίας οὐδὲ περὶ τῶν ἐν θαλάττῃ λέγομεν. — Δ. Εἶεν· οὐκοῦν ὁ 8
γε ἰατρὸς ἐπὶ γῆς ἰᾶται καὶ τέχνην οὐδὲν ἐλάττονα ἔχει τῶν τεκτόνων. — Τί οὖν δὴ τοῦτο; — Δ. Ἆρά γε δοκεῖ σοι βούλεσθαι
μόνος ἂν εἶναι τὴν τέχνην ἐπιστάμενος ἐν πόλει τηλικαύτῃ τὸ
(416 R II) μέγεθος, καὶ ταῦτα πολλῶν νοσούντων; — Τί δὲ κωλύει βούλεσθαι μόνον εἶναι; τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἴσως χεῖρον οὐ δυναμένοις
ὑφ' ἑνὸς ἰατρεύεσθαι· τὸ δέ γε ἐκείνου τιμιώτερον οὕτως. οὐδὲ
γὰρ εἰπεῖν ἔστιν ἡλίκων ἂν καὶ ὅσων μισθῶν τυγχάνοι μόνος ἐν
τοσούτοις νοσοῦσιν ἱκανὸς ὢν ἰᾶσθαι. — Δ. Ἀλλ' οὐ μαινόμενον
ἰατρὸν λέγω σοι. — Τί δέ; μαινομένου σοι δοκεῖ τὸ ἐπιθυμεῖν 9
σφόδρα τιμᾶσθαι καὶ πολλὰ χρήματα λαμβάνειν; — Δ. Ὅταν γε
αὐτὸς ὑπὸ ληθάργου ἐχόμενος ἢ φρενίτιδι περιπεσὼν χαίρῃ, ὅτι
οὐδένα ἔχει τὸν ἰασόμενον οὐδὲ τὸν δώσοντα μανδραγόραν πιεῖν ἢ

1 ἢ τῆς μαγειρικῆς om. U οὐχ ἧττον ἴσως γὰρ οὖν libri, corr. Pflugk 5 ἔλασσον H 6 ἀσύμφθοροι B καὶ ἐπιβλαβεῖς PH 8 κυβερνήτης γε οἶμαι om. PH 9 ἥδοιτο Selden., ἡγοῖτο libri αὐτῷ libri praeter P πρότερον U m. pr. B χιμὼν M 10 οὐ pro μὴ PH κατισχύσῃι UBM 11 οὐδὲ PH δέχεται pro εὔχεται H φαίνεσθαι scripsi, φανεῖσθαι UBPH φανίσθαι M 12 διδαξόμενον M πολλαὶ U m. pr. 13 ἀλλὰ καί τε P m. pr. 14 αὐτοῦ BM εἰ et ἐστιν om. UBM fortasse recte, ut scribendum sit: κυβερνήτην ἐν τῇ νηῒ ἕτερον 15 ναυτηλίας H 17 ἐπὶ γῆς om PH ἔλαττον H m. pr. 19 ἂν om. M m. pr. 20 τί δαὶ UB 22 ἰατρέβεσθαι P τε pro γε M 23 ἂν καὶ ὅσων suppl. a corr. P εἰ μόνος HP, iidem δύναται pro ἱκανὸς ὢν 24 ἱκανῶς ὢν M 25 σοι om. H τί δαὶ UB 26 ἀλλ' ὅταν γε UB 27 ληθαργοῦς M 28 ἔχοι libri, corr. Reiskius γρ. μανδραγόρας mrg. H ποιεῖν M, in U πιεῖν ex ποιεῖν corr.

*ἄλλο φάρμακον ὑγιεινόν, ἵνα δὴ μόνος ἔχῃ τοὺς ἐν τῇ πόλει μισθούς
τε καὶ τιμάς. εἰ δὲ δὴ σὺν αὐτῷ καὶ τὰ παιδία νοσοῖ καὶ ἡ γυνὴ
καὶ οἱ φίλοι πάντες ἐπισφαλῶς, ἆρα καὶ τότε εὔχοιτ' ἂν μηθένα
ἄλλον ἰατρὸν εὑρεθῆναι τὸν βοηθήσοντα· ἐὰν δὲ φανῇ τις, κατὰ
τὸν Ἡσίοδον κοτέειν μέλλει καὶ ἐχθρὸν ἡγεῖσθαι τὸν αὐτοῦ σωτῆρα*
10 *καὶ τῶν φιλτάτων; φέρε, ἐὰν δὲ συμβῇ πρᾶγμα τοιοῦτον ὁποῖόν
ποτε συνέτυχε περὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἰατρούς· ἐκεῖνοι γὰρ ἰώμενοι
Δαρεῖον τὸν Πέρσην, ὡς ἔτυχεν αὐτῷ πεσόντι ἀπὸ τοῦ ἵππου μετα-
χωρήσας ὁ ἀστράγαλος, οὐχ οἷοί τε ἦσαν ἰᾶσθαι κατὰ τὴν αὐτῶν
τέχνην, ἀλλ' εἰς ἀγρυπνίας τε καὶ ἀλγηδόνας δεινὰς ἐνέβαλον αὐτόν,
ἕλκοντες καὶ βιαζόμενοι τὸ ἄρθρον. τούτους μὲν οὖν ἐκέλευσε φυ-* (653 M)
*λάττειν, ὅπως ἀποθάνοιεν στρεβλωθέντες. πυθόμενος δ' ἐν τοῖς
αἰχμαλώτοις εἶναί τινα Ἕλληνα ἐπιχειροῦντα ἰᾶσθαι, καλέσας*
11 *αὐτὸν ὑπὸ ἀμηχανίας ἐκέλευσεν, εἴ τι ἔχοι, βοηθεῖν. ἦν δὲ ἄρα* (417 R II)
*Δημοκήδης ὁ Κροτωνιάτης, ὅσπερ ἄριστος ἐδόκει τῶν τότε ἐν
τοῖς Ἕλλησιν ἰατρῶν· ὃς καὶ παραχρῆμα μὲν καθυπνῶσαι αὐτὸν
ἐποίησεν, εἶτα καταπλάττων καὶ καταιονῶν καὶ τἄλλα ἐπιμεληθεὶς
ὀλίγων ἡμερῶν ὑγιῆ ἀπέδειξεν. κελεύσαντος δὲ Δαρείου λαβεῖν
ὅ,τι βούλεται, τοὺς ἰατροὺς παρῃτήσατο ἀφεῖναι αὐτόν. καὶ μέντοι
ἀφείθησαν, ἐκείνου δεηθέντος. πότερον οὖν τότε ἐφθόνουν τῷ
Δημοκήδει καὶ ἐχθρὸν ἡγοῦντο, ᾗ φησιν Ἡσίοδος ἐπὶ τῶν κερα-
μέων ἢ τεκτόνων, λυσιτελεῖν νομίζοντες αὐτοῖς, εἰ μηδεὶς ἄλλος
ἰατρὸς ἐφάνη βασιλέα ἰασάμενος, ἢ σφόδρα ἠγάπων καὶ χάριν ᾔδε-*
12 *σαν; — Εἰκὸς μὲν ἦν χάριν εἰδέναι. — Δ. Καὶ μὴν θωρακοποιοί
εἰσιν ἐν ταῖς πόλεσι καὶ κρανοποιοὶ [καὶ τειχοποιοὶ] καὶ δορυξόοι
καὶ ἕτεροι πλείους· εἰ οὖν τούτοις λυσιτελεῖ ἕνα ἕκαστον ἐν ἑκάστῃ
τῶν πόλεων εἶναι τῆς τέχνης δημιουργὸν μᾶλλον ἢ τοὺς ἱκανούς,
ἡδέως ἔγωγ' ἂν πυθοίμην. δῆλον γὰρ ὡς πολεμίων ἐπιόντων, καὶ
μήτε τῶν τειχῶν ἑστηκότων μήτε ὡπλισμένων ἁπάντων, ἀναγκά-*

---

2 *νοσεῖ* PH 3 *ἄρα* H *εὔχοιτο* (om. *ἂν*) H *εὔχοιτ' ἂν* (*εὔ-* a corr.) U
5 *μέλλειν* M *μέλλει* om. PH *αὐτοῦ* libri praeter P 7 Cf. Herodot. III 129 sq.
9 *αὐτῶν* U m. pr. BM 10 *δεινὰς* om. UB *ἐμβάλον* P m. pr. 12 *στρεβλο-
θέντες* P 14 *ἔχοι* om. P 15 *Δημοκήδης* restitui ex Herodoto *δημοδόκης*
U m. pr. BM *δημόδοκος* PH *κροτωνιάτης* (*ο* a corr.) U *ὃς περιάριστος* M
16 *μὲν* om. UBM *ὑπνῶσαι* PH 17 *εἶτα* om. U m. pr. BM *κατεονῶν* M
τὰ ἄλλα UBM 18 *δι' ὀλίγων* H *ἱμερῶν* P *ἀπέδειξε* H *λαθεῖν* P
(in mrg. vulg.) 19 *τοὺς ατροὺς* (*ι* supra) H 20 *ἀφέθησαν* U m. pr. *τότε* H *πότε*
U m. pr. BMP 21 *Δημοκήδει* scripsi, *Δημοδόκῳ* libri 22 *αὐτοῖς* BMP
25 *πόλεσιν* H *καὶ τειχοποιοὶ* om. PHM *δοροξόοι* P 29 *ἀναγκάζοιντ'
ἂν* (*ιν* a corr.) U

ζοιντ' ἂν ἄνοπλοι καὶ ἀτείχιστοι διακινδυνεύειν. ὥστε ἁλούσης 13
τῆς πόλεως οὐκ ἂν ἴσως οὗτοί γε ἀποθάνοιεν, ληφθέντες δὲ καὶ
δεθέντες προῖκα ἂν ἐργάζοιντο τοῖς πολεμίοις πρὸς ἀνάγκην, ἀνθ'
ὧν πρότερον θρυπτόμενοι πολλῆς τιμῆς ἀπεδίδοντο τούς τε θώ-
ρακας καὶ τὰ κράνη καὶ τὰ δόρατα, καὶ γνοῖεν ἂν ὅτι οὐκ ὀρθῶς
οὐδ' ἐπ' ἀγαθῷ ἐφθόνει καὶ ἐμήνιε διὰ τὴν τέχνην οὔτε χαλκεὺς
χαλκεῖ οὔτε τέκτονι τέκτων, οὐδὲ λῷόν τε καὶ ἄμεινον ἦν αὐτῷ
(418 B II) μόνῳ ἢ σὺν ὀλίγοις εἶναι τῆς τέχνης ἐργάτην. ἀλλὰ δὴ τοῖς μὲν 14
ἄλλοις σχεδὸν οὐκ ἀεὶ βέλτιον, ὅ φησι βούλεσθαι αὐτοὺς Ἡσίοδος,
μόνοις δὲ τοῖς κεραμεῦσι καὶ μαγείροις τε καὶ βαφεῦσι καὶ πορ-
νοβοσκοῖς. οὐκοῦν ἡ ζηλοτυπία καὶ ὁ φθόνος καὶ τὸ μηδένα ἄλλον
ἐθέλειν πράττειν τὸ αὐτὸ ἔργον μαγειρικόν τε καὶ βαφικὸν καὶ
(654 M) κεραμευτικὸν καὶ [ἔτι] μᾶλλον πορνοβοσκοῖς προσῆκον ἤπερ ἰατροῖς
τε καὶ κυβερνήταις ἢ ἄλλο τι σπουδαιότερον πράττουσιν.
εἶεν· ἀλλ' εἰ κυβερνήταις τε καὶ ἰατροῖς καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν
οὐ βέλτιον ἐν σπάνει τῶν ὁμοτέχνων ζῆν, ἤπου τοῖς γε φρονίμοις καὶ
σοφοῖς ἀνδράσι λῷόν τε καὶ ἄμεινον ὁρᾶσθαι μόνοις; — Οὐδαμῶς.
— Δ. Ὅτι πρὸς τῷ μεγαλόφρων τε εἶναι καὶ ἄλυπος ὁ νοῦν ἔχων 15
καὶ φιλάνθρωπος καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπίστασθαι συμφέρουσαν αὐτῷ
τήν τε αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν πέλας καὶ μηδέποτε ἂν ὑπὲρ τούτων
μηδένα μηδὲ τῶν φαυλοτέρων ἄλλον ἄλλῳ φθονεῖν, ἃ κοινὰ ὑπάρχει
(419 B II) πᾶσιν ἀγαθά· πρὸς τούτοις πᾶσιν οὐδὲ τῶν ἄλλων, ἐφ' οἷς ὅ τε
φθόνος γίγνεται καὶ τὸ βασκαίνειν ἀλλήλοις τοὺς πολλούς, οὔτε
θαυμάζει τὸ παράπαν οὐδὲν οὔτε ἄξιον σπουδῆς νενόμικεν, οἷον

---

2 ἴσως γε οὗτοι (hoc ord.) P 3 δοθέντες M ἐργάζοιτο P 4 καὶ πολλῆς M 5 γνῷεν libri, corr. Dind. ἂν om. U m. pr. B 6 ἐφρόνει UBMP χαλκεὺς χαλκεῖ PH χαλκεὺς χαλκείου M χαλκεῦσι χαλκεὺς UB 7 οὐδὲ PH οὔτε UBM λώϊόν τι καὶ PHM ἦν om. UB 8 μόνῳ Pflugk, μόνον libri ἢ om. UB ἐργάτην P(?) ἐργάταις ceteri 9 βέλτιον ὅ φησι scripsi, βελτίους φησὶ PH βελτίους φήσει UBM; βέλτιον ὥς φησι Seld. αὐτοῖς UB 10 βρέφεσιν M 11 ζηλωτυπία P μηδὲν P 12 αὐτοῦ pro αὐτὸ U m. pr. B μαγιρικόν M βαφικόν τε P 13 κεραμικὸν H (superscr. ει) ἔτι seclusi εἴ τι pro ἔτι M ἤπερ — 14 πράττουσιν secludit Emp. 14 ἢ τοῖς PH 15 ἄλλη pro ἀλλ' εἰ M δὴ ἐλέγομεν PHM διαλέγομεν B διελέγομεν U m. pr. 16 ὁμοθέων M ὁμοίων UB εἶπου P ἤπου M τοῖς γε PH τοῖς τε UBM 17 ἀνδράσιν ἢ λῷόν τε PM ἀνδράσιν ἢ λώϊόν τι H μόνοις οὐδαμῶς om. U m. pr. BM; inde ab his verbis deficiunt PH. Quae secuntur ut novam orationem inferunt UB (tit. περὶ φθόνου B) M (tit. περὶ φθόνου) ὁρᾶσθαι corruptum, μόνοις οὐδαμῶς et mox ὅτι et ὁ νοῦν ἔχων cum 77 et 78 seorsum ferrentur interpolata putat Wil. 18 ἔτι pro ὅτι B τὸ pro τῷ B 20 αὐτοῦ pro αὐτοῦ U 21 φθονεῖν Wyttenb., φρονεῖν libri ἢ ἃ M 22 ὅ τε M ὅ om. UB 23 γίνεται U

16 δὴ χθὲς περὶ πλούτου ἐλέγομεν. ὥστε οὐδ' ἂν φθονήσειεν οὐδενὶ
χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ βοσκημάτων ἢ οἰκίας ἢ ἄλλου τῶν τοιούτων,
ὑπὲρ ὧν ἐλέγομεν· ὥς φησιν ἕτερος ποιητής, οὐχ αὑτοῦ γνώμην
ἀποφαινόμενος, ἀλλὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐξηγούμενος δόξαν·

οἷσίν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται·

ὡς μόνον καλουμένων αὐτῶν ἀφνειῶν, ἀλλ' οὐκ ὄντων κατ' ἀλή-
17 θειαν. εἶεν· οὐκοῦν χρημάτων μὲν κρείττων ὁ γενναῖος καὶ τέλειος
ἀνὴρ ἡμῖν δοκεῖ· περὶ δὲ δόξης τυχὸν ἐρίζοι ἂν καὶ φθονοῖ, οὓς
ἂν τιμωμένους μᾶλλον παρὰ τῷ πλήθει βλέπῃ καὶ μειζόνων ἐπαί-
νων τυγχάνοντας; ἢ οὐκ ἀγνοεῖν φήσομεν ὡς ἔστιν ἡ δόξα ὁ παρὰ
τῶν πολλῶν ἔπαινος· εἰ δὲ τῶν πολλῶν, δῆλον ὅτι τῶν οὐκ εἰδό-
18 των; — Οὐδαμῶς τοῦτό γε εἰκὸς αὐτὸν ἀγνοεῖν. — Δ. Φέρε [οὐκ] οὖν (655 M)
δοκεῖ σοι ἀγαθὸς αὐλητὴς ἥδεσθαι ἐπὶ τῇ τέχνῃ καὶ μέγα φρονεῖν
ὑπὸ ἀμούσων καὶ ἀτέχνων ἐπαινούμενος, κἂν εἰ περιστάντες αὐτὸν
παῖδες συφορβοὶ καὶ ποιμένες θαυμάζοιεν καὶ κροτοῖεν, ἐπαί-
ρεσθαι ἐπ' αὐτῷ τούτῳ καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον ἡγεῖσθαι τὸν παρ'
ἐκείνων ἔπαινον; ἀλλὰ μὴν ἐδήλωσεν ὁ Θηβαῖος αὐλητὴς οὐδὲ τῷ
θεάτρῳ πάνυ προσέχων τὸν νοῦν οὐδὲ τοῖς κριταῖς ἀπείροις οὖσιν
αὐλήσεως, καὶ ταῦτα περὶ ἄθλου καὶ νίκης ἀγωνιζόμενος· ἀλλ' (420 R II)
ὅμως οὐδὲ μικρὸν ἐκβῆναι τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ πρέποντος ἐτόλμησεν,
19 αὑτῷ δὲ καὶ ταῖς Μούσαις αὐλεῖν ἔφη. τί οὖν; οἴει τὸν Ὀρφέα,
τὸν τῆς Μούσης υἱόν, εἰ ἀληθὴς ὁ κατ' αὐτὸν μῦθος, μᾶλλον ἂν
χαίρειν τῶν ὀρνίθων καταπετομένων πρὸς αὐτὸν ᾄδοντα καὶ τῶν
θηρίων κηλουμένων ὑπὸ τῆς φωνῆς καὶ παρεστηκότων πρᾴως καὶ
ἀθορύβως, ὁπότε ἄρξαιτο μελῳδεῖν, ἔτι δὲ τῶν δένδρων προσιόν-
των ἅμα τῷ καρπῷ τε καὶ ἄνθει, καὶ τῶν λίθων κινουμένων καὶ
ξυνιόντων, ὥστε μεγάλα ἕρματα ἀθροίζεσθαι [λίθων] πλησίον αὐτοῦ,
μᾶλλον ἐπὶ τούτοις γιγνομένοις ὁρῶντα τέρπεσθαι καὶ μεγαλαυ-
χεῖσθαι, νομίζοντα τῆς μουσικῆς ἥκειν ἐπ' ἄκρον, ἢ εἴπερ ἡ μήτηρ
αὐτὸν ἡ Καλλιόπη κιθαρίζοντα ἐπῄνεσέ τε καὶ εἶπε καταψήσασα
ἅμα τὴν κεφαλήν, ὡς ἱκανῶς ἔχοι μουσικῆς καὶ σοφώτατος εἴη
20 τὰ τῆς τέχνης; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι μᾶλλον ὑπὸ Φιλάμμωνος αὐτὸν
ἐθέλειν ἐπαινεθῆναι περὶ μουσικὴν ἢ εἴ τις ἦν τῶν τότε ἔμπειρος
κιθαρῳδίας ἢ ξυμπάντων ἁπλῶς τῶν θηρίων τε καὶ ὀρνέων· ἀλλ'

---

5 *οἷσίν τ'* Od. 17, 423; *οἷοί τ'* libri (at M in rasura) *ἄφνιοι* M 7 *οὔκουν* M 8 *ἐρίζοι ἂν* Emp., *ἐριζοίαν* M *ἐρίζοι* (om. *ἂν*) UB 9 *βλέπει* M *μιζόνων* M 10 *ἔστην* M 12 *αὐτῶν* U m. pr. B *οὖν* scripsi, *οὐκοῦν* libri 13 *ἐπὶ τῇ τέχνῃ* Reiskius transponit post *φρονεῖν* 14 *ἀτέχνων καὶ ἀμούσων* U 16 *τοῦ* Reiske, *τοῦτο* M *τούτῳ* UB 20 *σμικρον* B 27 *λίθων* del. Wil. 30 *καταψώσασα* U

οὐδὲ τῶν κύκνων ἐπιβοώντων καὶ συμφθεγγομένων φροντίσαι ἂν οὐδέν, ὅτι οὐκ εἶχον τέχνην οὐδὲ ἐπιστήμην περὶ τὸ μελῳδεῖν. [εἶεν] τί δέ; ὑγιείας μάρτυρα καὶ ἐπαινέτην βούλοιτ' ἂν ὁ νοῦν ἔχων ἀνὴρ ἕνα λαβεῖν, ὅστις ἰατρικὸς καὶ περὶ σώματος θεραπείας ἔμπειρος, ἢ πολλὰς μυριάδας ἀνθρώπων οὐδὲν ἐπαϊόντων, οἵ, ἂν οὕτω τύχῃ, πεπρημένον ὁρῶντες αὐτὸν ὑπὸ νόσου καὶ οἰδοῦντα (656 M) (421 B II) καὶ ὕπουλον, μακαρίζοιεν ὡς Πουλυδάμαντα τὸν Θετταλὸν καὶ Γλαῦκον τὸν Καρύστιον ἡγούμενοι διαφέρειν εὐεξίᾳ; ἀλλὰ εἰς μὲν αὔλησιν καὶ κιθαρῳδίαν καὶ ⟨τὸ⟩ περιεῖναι παλαίοντα ἢ πυκτεύοντα τῶν ἄλλων ἁπάντων [οὐδαμῶς] ὁ τῶν ἐπισταμένων ἔπαινος ἥδιστος τοῖς εἰδόσι καὶ πλείστης σπουδῆς ἄξιος· εἰς δὲ φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην καὶ ξύμπασαν ἀρετὴν ἱκανὸς εὐφρᾶναι τὸν νοῦν ἔχοντα καὶ ἀποπληρῶσαι τὴν διάνοιαν ⟨ὁ⟩ τῶν ἠλιθίων καὶ τῶν ἐπιτυχόντων; — ⟨Οὐδαμῶς.⟩ — Δ. Καὶ πότερον οἴει τὸν ἔμπειρον τῆς 21 22

τεκτονικῆς τέχνης, εὐθύ τι ἐργάσασθαι βουλόμενον, ἑνὶ προσαρμόσαντα κανόνι καὶ μιᾷ στάθμῃ σταθμησάμενον ἥδιον ἔχειν καὶ πεποιθέναι περὶ τῆς ὀρθότητος μᾶλλον ἢ πολλοῖς τε καὶ ἀνωμάλοις ξύλοις ἀπευθύνοντα καὶ καταμετροῦντα; φέρε πρὸς Διός, ἆρα ἀκήκοας ζωγράφου χαρίεντος ἔργον, γραφήν τινα προθέντος εἰς τὸ φανερὸν ἵππου θαυμαστήν τε καὶ ἀκριβῶς ἔχουσαν; φασὶ γὰρ 23

αὐτὸν κελεῦσαι παραφυλάττειν τὸν παῖδα τοὺς ὁρῶντας, εἰ ψέγοιεν ἢ ἐπαινοῖεν, καὶ μνημονεύσαντα ἀπαγγεῖλαι πρὸς αὐτόν. τῶν δὲ ἕκαστον ἄλλον ἄλλο τι λέγειν περὶ τῆς γραφῆς καὶ αἰτιᾶσθαι, τὸν (422 B II) μέν τινα οἶμαι τὴν κεφαλήν, τὸν δὲ τὰ ἰσχία, τὸν δὲ περὶ τῶν σκελῶν, ὡς, εἰ τοιαῦτα ἐγεγόνει, πολὺ κάλλιον ἂν εἶχεν. ἀκούσαντα δὲ τὸν γραφέα τοῦ παιδός, ἐργασάμενον ἄλλην γραφὴν κατὰ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν καὶ ἐπίνοιαν, κελεῦσαι θεῖναι παρὰ τὴν πρότερον. εἶναι οὖν πολὺ τὸ διαφέρον· τὴν μὲν γὰρ ἀκριβέστατα ἔχειν, τὴν δὲ αἴσχιστα καὶ γελοιότατα καὶ πᾶσι μᾶλλον ἢ ἵππῳ ἐοικέναι. δῆλον οὖν ὡς εἰ σφόδρα προσδεήσεται τοῦ παρὰ τῶν 24

πολλῶν ἐπαίνου, τῆς αὑτοῦ γνώμης ἡγούμενος κυριώτερον τὸν ἐκείνων ψόγον τε καὶ ἔπαινον, οὕτως ἕκαστα πράξει καὶ προθυμή-

---

1 *συμφθειρομένων* libri, corr. Selden. 3 *εἶεν* seclusi; potuit per dittographiam oriri *τί δαὶ* UB *ὑγίας* M *ἐπαινετεῖν* M 4 *ἕνα λαβεῖν* M *ἀναλαβεῖν* UB 5 *οἳ ἂν* Casaub., *οἷ ἂν* M *ὧι ἂν* U *ὧ ἂν* B 6 *πεπρημένον* BM *πεπλημένον* (with σ written above λ) (λ et σ a corr.) U 9 *τὸ* add. Reiske *δ' ἢ* UB 10 *οὐδαμῶς* hic seclusit Reiske, addidit l. 14 11 *πλήστης* M *εἰ* pro *εἰς* U 13 *ὁ* add. Reiske 14 *οὐδαμῶς* huc transposuit Reiske; cf. ad l. 10 15 *εὐθύς* M 16 *στάθμῃ* om. M *ἔχει* B 22 *ἢ ἐπαινοῖεν* bis exaravit U m. pr. 27 *θῆναι* U m. pr. 28 *ἀκριβεστάτην* M 31 *αὐτοῦ* libri, corr. Dind.

σεται τοιοῦτον παρέχειν ἑαυτὸν ὁποῖον ἀξιοῦσιν οἱ πολλοί. καὶ δῆλον ὅτι ἔσται ταχὺ μάλα ἐοικὼς ἀντ' ἐκείνου τοῦ πρότερον ἵππου, τοῦ φαύλως καὶ κατὰ τὴν τοῦ ἑνὸς εἰργασμένου τέχνην, τῷ θαυμαστῷ καὶ πολυτέχνῳ δημιουργήματι, μηδὲ αὐτοὺς ἐκείνους ἀρέσκοντι (657 M) τοὺς δημιουργούς, ὑπὸ τῆς ἁπάντων ἐπινοίας καὶ δημιουργίας συγκείμενος· καθάπερ ὁ μῦθός φησι τὴν Πανδώραν οὐχ ὑφ' ἑνὸς τῶν θεῶν πεπλασμένην, ἀλλὰ κοινῇ ὑπὸ πάντων, ἄλλο ἄλλου δωρουμένου καὶ προστιθέντος, οὐδαμῶς σοφὸν οὐδ' ἐπ' ἀγαθῷ [τὸ] πλάσμα γενόμενον, παντοδαπὸν δὲ καὶ ποικίλον τοῖς λαβοῦσιν ἀποβῆναι κακόν. ὅπου δὲ θεῶν ὄχλος καὶ δῆμος κοινῇ δημιουργῶν ('428 R II) καὶ ἐργαζόμενος οὐχ οἷός τε ἐγένετο καλῶς τε καὶ ἀμέμπτως ἐργάσασθαι, τί ἂν φαίη τις τὸν ὑπό γε ἀνθρωπίνης δόξης πλαττόμενον καὶ δημιουργούμενον βίον τε καὶ ἄνδρα; δῆλον οὖν ὡς εἴ τις ἔφυ τῷ ὄντι φρόνιμος, οὐδὲν ἂν προσέχοι τῷ λόγῳ τῶν πολλῶν οὐδὲ θεραπεύοι τὸν παρ' ἐκείνων ἔπαινον ἐξ ἅπαντος, ὥστε οὐδὲ μέγα οὐδὲ τίμιον οὐδὲ ἀγαθόν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῦτόν ποτε ἡγήσεται. μὴ νομίζων δὲ ἀγαθὸν βασκαίνειν ἐπ' αὐτῷ τοῖς ἔχουσιν ἀδύνατος.

26 οὔκουν τοιοῦτος ἡμῖν ὁ γενναῖος καὶ σώφρων καὶ κεκολασμένος ἀνήρ, πλούτους τε καὶ ἐπαίνους καὶ στεφάνους Ὀλυμπικούς τε καὶ Πυθικοὺς καὶ γράμματα ἐν στήλαις καὶ μαρτυρίας ἐγγράφους δήμων καὶ βασιλέων διώκων, ὅπως ἂν ᾖ περίβλεπτος καὶ φανερός, ἀλλ' εὐσταλής τε καὶ ἄτυφος ὡς οἷόν τε χωρῶν διὰ τοῦ βίου, ταπεινὸς καὶ κεκολασμένος αὐτὸς ὑφ' αὑτοῦ καὶ τῆς αὑτοῦ διανοίας, οὐθενὸς ἔξωθεν κόσμου προσδεόμενος οὐδὲ ἐπιθέτου τιμῆς οὐδὲ φαλάρων καὶ πτερῶν, ὥσπερ οἱ κακοὶ μισθοφόροι πτερὰ καὶ λόφους ἀναλαβόντες καὶ Γοργόνας ἐπὶ τῶν ἀσπίδων καὶ τοῖς δορατίοις ψοφοῦντες ἔπειτα φεύγουσιν, εἰ μικρὸς καταλάβοι κίνδυνος.

27 οἵους πολλοὺς ἰδεῖν ἔστι τῶν οἰομένων εἶναι μακαρίων, ξεναγούς τινας καὶ δημαγωγοὺς καὶ σοφιστάς, ἐν θεάτροις καὶ παρὰ τοῖς μαθηταῖς καὶ κατὰ σκηνὰς ἐντὸς στρατοπέδου μεγαλαυχουμένους, ὅταν τύχωσιν ὑποπιόντες τῆς μεσημβρίας,

---

3 τοῦ om. U καὶ om. U 6 φασι B συγκείμενος scripsi, συγκειμένῳ libri 9 τὸ seclusi 11 καὶ prius om. B 14 τὸ ὄντι M 15 οὐδὲν μέγα Gasda; non probo 16 τοῦτό ποτε libri, corr. Emp. 17 ἀδύνατον libri, corr. Emp. 20 καὶ (ante γράμματα) om. M μαρτυρίαις ἐγγράφοις U 22 οἴονται M 23 ὑπ' αὐτοῦ libri, corr. Dind. αὐτοῦ libri, corr. Dind. 24 ἐπὶ θεοῦ B 25 πετρῶν UB ex Ar. Ach. 572 sq. haec petita censet Wil. 27 ἐπὶ τὰ M 30 ἐντὸς στρατοπέδου M ἐν τῷ στρατοπέδῳ UB 31 ὑποπιόντες Emp., ὑποπίνοντες libri

Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος
(424 R II) στήσεσθαι·

τοὺς δὲ αὐτοὺς τούτους ἑνὸς ἀνθρώπου κατατρέχοντος καὶ διώ-(658 M) κοντος προτροπάδην φεύγοντας, ξύμπαντας οὐ φαινομένους ἐκείνου ἀξίους. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἡδονάς τινας σίτων ἢ ποτῶν ἢ ἀφροδι- 28 σίων ἢ γυναικὸς κάλλος ἢ παιδὸς ὥραν τεθαυμακὼς καὶ τούτων ἐπιθυμῶν καὶ μεγάλα ἡγούμενος, εὐδαιμονίζοι ⟨ἂν⟩ τοὺς τυγχάνοντας αὐτῶν, σατράπας καὶ δυνάστας καὶ νὴ Δία βαναύσους τινὰς καὶ οἰκότριβας, πεπλουτηκότας τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς τέχνης, τοὺς δὲ τὰ τῶν δεσποτῶν ὑφαιρουμένους· αὐτὸν δὲ οἰκτείροι τῆς ἀπορίας τε καὶ ἐρημίας τούτων τῶν ἀγαθῶν καὶ ἡγοῖτο οἱ τῶν εὐτυχῶν· διὰ δὲ τοῦτο ἐκείνοις φθονοῖ καὶ ἐπιβουλεύοι πάντα τρόπον καὶ εὔχοιτ' ἂν ἀπολέσθαι αὐτούς. ἢ καὶ συγχωρήσωμεν τὸν γενναῖον 29 ἄνδρα καὶ μεγαλόφρονα τὸ τῶν κυνῶν τε καὶ ἵππων καὶ ἄλλων θηρίων πεπονθέναι πάθος, ἃ οὐ δύναται κατέχειν ἑτέρων ἐμπιμπλαμένων τε καὶ ὀχευόντων, ἀλλὰ χαλεπαίνει καὶ ἀγανακτεῖ καὶ ὀργίζεται τοῖς ἀπολαύουσι καὶ ἕτοιμα ἐπιπηδᾶν καὶ δάκνειν καὶ κυρίττειν καὶ πάντα τρόπον ἀλλήλοις πολεμεῖν [ἔτι] περὶ τῶν ἡδο-(425 R II) νῶν· κἀκεῖνον οὕτως ἔχειν φῶμεν, ὡς ὁμολογοῦντα τούτων εἶναί τι σπουδαῖον καὶ τὸν Σαρδανάπαλλον ἡγούμενον ζηλωτόν, ὅς ἔφη διατελέσαι τὸν βίον εὐωχούμενός τε καὶ ὑβρίζων μετὰ εὐνούχων καὶ γυναικῶν, καὶ διὰ τοῦτο ζηλοτυπεῖν αὐτὸν τὴν τῶν τράγων τε καὶ ὄνων εὐδαιμονίαν; — Μὴ γὰρ οὐδὲ εὐσεβὲς ⟨ᾖ⟩ τὰ τοιαῦτα περὶ 30 τοῦ μετρίου καὶ πεπαιδευμένου διανοηθῆναί ποτε ἀνδρός. — Δ. Οὐκοῦν εἰ μήτε διὰ δόξαν μήτε διὰ χρήματα μήτε δι' ἡδονὰς βρώσεων ἢ πόσεων ἢ μίξεων αὐτὸν ἢ ἄλλον οἴεται μακάριον μηδὲ ὅλως εἶναί τι τῶν τοιούτων περιμάχητον ἢ τίμιον, οὐκ ἂν διαφέροιτο περὶ αὐτῶν οὐδ' ἂν φθονήσειεν οὐδενὶ ἐκείνων, ⟨οὐ μᾶλλον⟩ ἢ τῆς ψάμμου τῆς ἐπὶ τοῖς αἰγιαλοῖς ἢ τῶν κυμάτων τοῦ ψόφου τε καὶ ἤχου τοῖς πρὸς τῇ θαλάττῃ οἰκοῦσιν· οὐδ' εἴ τῳ χρυσίον 31

---

1 διηκοσίοις M cf. Hom. Il. VIII 233 sq. 3 κατέχοντος libri κατατρέχοντος corr. U 4 ἐκείνου Casaub., ἐκείνους libri 5 ἄξιος U cf. Hom. l. l. νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν μὴ δι' pro μὴν οὐδ' M σιτίων UB 6 καὶ om. M m. pr. 7 μέγα M ἂν add. Dind. 10 αὐτὸν δὲ U 11 ἀγαθῶν Geelius, ἀνθρώπων libri καὶ om. UB 12 ἐκείνοις Casaub., ἐκεῖνος libri 13 ἢ om. UB συγχωρήσομεν UB 15 ἐμπιπλαμένων BM 18 κιρύττειν M κυρίττειν (at υ et ι a corr.) U ἔτι secl. Wil., ἐστι Emp. 19 κἀκεῖνον Casaub., κἀκεῖνο libri 20 σαρδανάπαλον B ἡγουμένων M ὡς pro ὅς M 23 ᾖ add. Pflugk 25 βρόσεων U m. pr. 28 οὐ μᾶλλον add. Reiske

*αὐτόματον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κόλπον ἐμπλήσειεν, ὥσπερ τῇ Δανάῃ
δή ποτε λέγουσιν ἐν οἰκήματι χαλκῷ φυλαττομένῃ χρυσίον ἐξαίφνης* (659 M)
*ἄνωθεν εἰσρυῆναι [διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς], οὐδὲ εἰ χειμάρρους αὐτῷ
ποθεν ἐπέλθοι χρυσὸν πολὺν καὶ ἄθρουν καταφέρων, ὥσπερ ἰλύν·
καθάπερ οἶμαί φασι Κροίσῳ πρότερον τὸν Πακτωλὸν διὰ μέσων
ἀφικνούμενον Σάρδεων ἕτοιμα χρήματα κομίζειν, πλείω φόρον τε
καὶ δασμὸν ἢ ξύμπασα Φρυγία καὶ Λυδία ⟨καὶ⟩ Μαίονές τε καὶ*
32 *Μυσοὶ καὶ ξύμπαντες οἱ νεμόμενοι τὴν ἐντὸς Ἅλυος. οὐδέ γε τὸν
λαβόντα παρὰ Κροίσου τὴν δωρεὰν ἐκεῖνον Ἀλκμέωνα ἐζήλωσεν
οὔτε Σόλων οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν τότε σοφῶν ἀνδρῶν, ᾧ φασι
τὸν Λυδὸν ἐπιτρέψαι τοὺς θησαυροὺς ἀνοίξαντα φέρειν αὐτὸν* (426 R II)
*ὁπόσον βούλεται τοῦ χρυσοῦ. καὶ τὸν εἰσελθόντα πάνυ ἀνδρείως
ἐμφορήσασθαι τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς, χιτῶνά τε ποδήρη καταζω-
σάμενον καὶ τὸν κόλπον ἐμπλήσαντα γυναικεῖον καὶ βαθὺν καὶ τὰ
ὑποδήματα ἐξεπίτηδες μεγάλα καὶ κοῖλα ὑποδησάμενον, τέλος δὲ
τὴν κόμην διαπάσαντα καὶ τὰ γένεια τῷ ψήγματι καὶ τὸ στόμα
ἐμπλήσαντα καὶ τὰς γνάθους ἑκατέρας μόλις ἔξω βαδίζειν, ὥσπερ
αὐλοῦντα τὴν τῆς Σεμέλης ὠδῖνα, γέλωτα καὶ θέαν Κροίσῳ παρ-*
33 *έχοντα καὶ Λυδοῖς. καὶ ἦν τότε Ἀλκμέων οὐδεμιᾶς ἄξιος δραχμῆς,
ὡς εἶχεν ἱστάμενος. οὔτε οὖν ἐπὶ τούτοις, ὡς ἔφην, ζηλοτυπή-
σειεν ἄν, οὔτε εἴ τινα βλέποι θαυμαζόμενόν τε καὶ ὑμνούμενον
ὑπὸ ἀνθρώπων μυρίων ἢ δισμυρίων, εἰ δὲ βούλει, κροτούμενον
καὶ ταινιούμενον, κορωνιῶντα καὶ γαυριῶντα, καθάπερ ἵππον ἐπὶ
νίκῃ, παραπεμπόμενον ὑπὸ πλειόνων ἢ ὁπόσοι προπέμπουσι τοὺς
νυμφίους· αὐτὸς δὲ ἀδοξότερος μὲν εἴη τῶν πτωχῶν, ἐρημότερος
δὲ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐρριμμένων, μηδενὸς δὲ ἀξιούμενος παρὰ
μηδενὶ λόγου, καθάπερ Μεγαρέας ποτέ φασι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι
θεραπεύειν μηδὲ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν, ἅτε αὐστηρὸς ὢν τὴν φύσιν* (427 R II)
*καὶ ἀληθείας φίλος, οὐδὲν ἀποκρυπτόμενος — οὐδὲ οὕτως πεί-
σεται τὸ τῶν κεραμέων τε καὶ τεκτόνων καὶ ἀοιδῶν οὐδὲ καμφθή-* (660 M)
σεταί ποτε δι' ἔνδειαν ἢ δι' ἀτιμίαν οὐδὲ μεταβαλεῖ τὸν αὑτοῦ

---

1 *ἀνθρώπου* (compendio) pro *οὐρανοῦ* U m. pr.   2 *δὴ* om. UB   *φυλαττομένην* U   *ἐξέφνης* M   3 *διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς* seclusi   *χίμαρρος* M   4 *ἐπέλθῃ* (vel -*η*) UBM, *ἐπέλθοι* T   *εἰλὺν* M   5 *καθάπερ* M *ὥσπερ* UB   *κροῖσον* U (at *οι* a corr.)   *μέσον* U m. pr. B   7 *καὶ* add. Emp.   8 *τε* pro *γε* M   9 *τὴν δὲ* M cf. Herodot. VI 125   *ἐξήλωσεν* M   16 *διασπάσαντα* M   *γένια* M   18 *παρέχοντα* ante *καὶ θέαν Κροίσῳ* U   19 *ἀλκμαίων* B   22 *εἰ δὲ* M *οὐδὲ* UB   *βούλει* Pflugk., *βούλεται* libri   23 *γαυριῶντα* om. U   24 *πόσοι* (om. *ἢ*) M   26 *ἐρρειμμένων* M   30 *οὐδὲ* scripsi, *οὐ* libri   31 *ἔνδιαν* M   *αὐτοῦ* U

τρόπον, κόλαξ καὶ γόης ἀντὶ γενναίου καὶ ἀληθοῦς φανείς. καί- 34
τοι τί ποτε βούλονται τῶν μακαρίων τινὲς θεραπεύεσθαι πρὸς
ἀνθρώπων ἐλευθέρων εἶναι φασκόντων καὶ τοὺς καλουμένους φι-
λοσόφους ἐπὶ θύραις αὑτῶν ὁρᾶσθαι ταπεινοὺς καὶ ἀτίμους, [καὶ
μὴ] καθάπερ ἡ Κίρκη ἐβούλετο τὴν οἴκησιν αὑτῆς φυλάττεσθαι
ὑπὸ λεόντων δειλῶν καὶ κατεπτηχότων; οὔκουν οὐδὲ ἐκεῖνοι λέοντες
ὄντες ἐφύλαττον αὐτήν, ἀλλὰ δύστηνοι ἄνθρωποι καὶ ἀνόητοι,
διεφθαρμένοι διὰ τρυφὴν καὶ ἀργίαν. οὐκοῦν ὅταν ἴδῃ τις τῶν 35
φιλοσόφων τινὰ καλουμένων περὶ τὰς αὐλὰς καὶ πρόθυρα σαί-
νοντα καὶ ταπεινὸν ἐκείνων ἄξιον ἀναμνησθῆναι τῶν λεόντων,
κυσὶν ὁμοίων πεινῶσι καὶ δειλοῖς, ὠρυομένων ὀξύτατον, ἅτε ὑπὸ
φαρμάκων διεφθαρμένων. ἀλλὰ δή ἐστιν οὐκ οἶδ' ὁποῖόν τι ἡ
τοιαύτη ἐπιθυμία. μυρίοι μὲν γάρ εἰσιν, οἳ ἑκόντες καὶ πάνυ
προθύμως θεραπεύουσι τοὺς πλουσίους καὶ δυνατοὺς καὶ μεστὰ
πάντα κολάκων ἐστὶ τῶν μετ' ἐμπειρίας καὶ τέχνης αὐτὸ πραττόν-
(428 R II) των. ὥστε οὐκ ἀπορίᾳ τοῦδε τοῦ χρήματος ζητοῦσι παρὰ τῶν 36
οὐ πεφυκότων, ἀλλ' ἔστιν ὅμοιον τοῦτο ἑτέρῳ ἐπιχειρήματι τῶν
σφόδρα ἀκολάστων, οἳ γυναικῶν ἀφθόνων οὐσῶν δι' ὕβριν καὶ
παρανομίαν ἐπιθυμοῦσιν ἐκ τῶν ἀνδρῶν γυναῖκας σφίσι γενέσθαι
καὶ λαβόντες παῖδας ἐξέτεμον. ὅθεν πολὺ κάκιον καὶ δυστυχέστε-
ρον γένος [εὐνούχων] ἐγένετο, ἀσθενέστερον τοῦ γυναικείου καὶ θη-
λύτερον. ἀλλ' ὅ γε πρὸς ἀλήθειαν ἀνδρεῖος καὶ μεγαλόφρων 37
οὐκ ἄν ποτε πάθοι τοιοῦτον οὐδὲν οὐδ' ἂν πρόοιτο τὴν ἐλευθερίαν
τὴν αὑτοῦ καὶ τὴν παρρησίαν τιμῆς τινος ἀτίμου χάριν ἢ δυνά-
μεως ἢ χρημάτων, οὐδ' ἂν φθονοῖ τοῖς μεταβαλλομένοις τε καὶ
μεταμφιεννυμένοις ἐπὶ τοιαύταις δωρεαῖς, ἀλλ' ἡγοῖτ' ἂν ὁμοίους
τοῖς μεταβάλλουσιν ἐξ ἀνθρώπων εἰς ὄφεις ἢ ἄλλα θηρία· ἐκεί-
νους μὲν οὐ ζηλῶν οὐδὲ βασκαίνων αὐτοῖς τῆς τρυφῆς, ἀλλὰ τοὐ-
(661 M) ναντίον ὀλοφυρόμενος καὶ ἐλεῶν, ὅταν ἐπὶ δώροις, ὥσπερ οἱ παῖδες,
ἀποκείρωνται, καὶ ταῦτα τὰς πολιάς· αὐτὸς δὲ τὸ καθ' αὑτὸν 38
πειράσεται διαφυλάττειν εὐσχημόνως καὶ βεβαίως, μηδέποτε λείπων
τὴν αὑτοῦ τάξιν, ἀρετὴν δὲ καὶ σωφροσύνην τιμῶν ἀεὶ καὶ αὔξων

---

4 αὐτῶν libri, corr. Dind. καὶ μὴ secl. Wil., καὶ νὴ Δία Emp. 6 καὶ om. U οὔκουν corruptum, οὐ μὴν ἐκεῖνοι Wil. 7 οἱ ἄνθρωποι M 11 ὁμοίως UB πίνωσι M δειλοῖ σορυωμένων M δειλοῖς ὠρυωμένων U 12 διεφθαρμένους M ἡ om. UB 15 πάντων M τῶν Reiskius, καὶ libri 17 οὐ Emp. dubitans, εὖ libri πεφ::::κότων (sub rasura οι, ni fallor) U 21 εὐνούχων seclusi, interpretis esse ratus 23 τοιοῦτο U οὐδὲν om. UB 24 αὐτοῦ libri, αὑτοῦ iam corr. U 26 ὁμοίους Casaub., ὁμοίως libri 27 εἰς ὄφεις ἢ Emp., ἐπ' ὄφεις ἢ UB ἐποφθείσῃ M ἐκείνοις U 32 αὐτοῦ libri, corr. Emp.

ταῖς γυναιξίν; ἀγαπήσουσι γὰρ ὠνούμεναι κἂν ὀλίγῳ βελτίω ἢ ὁποῖα εἰώθασιν αὐταὶ βάπτειν ἐν τοῖς ἀγροῖς ὡς ἔτυχε, καὶ οὐ (651 M) (414 R II) ζητήσουσι δευσοποιὰ καὶ ἁλουργῆ. — Πῶς γὰρ ζητήσουσι; — Δ. Φέρε, πορνοβοσκῷ δὲ οὐ κερδαλεώτερόν τε καὶ ἄμεινον πρὸς τὴν ἐμπολὴν μόνον ἔχειν τοῦτο ⟨τὸ⟩ ὄνειδος καὶ μόνον αὐτὸν ἀκούειν κακῶς ἢ σὺν ἑτέροις, ὁμοίως μὲν ἐν πόλει τρέφοντα καὶ ἀσκοῦντα τοιοῦτον θρέμμα, ὁμοίως δὲ εἰς Πυλαίαν καὶ τὰς ἄλλας πανηγύρεις πορευόμενον καὶ περιάγοντα; — Καὶ πάνυ μοι δοκεῖ πορνοβοσκὸς εὔξασθαι ἂν ἀνδρῶν ὁμοτέχνων πολλὴν ἐρημίαν. — Δ. 5 Ἆρ' οὖν καὶ περὶ πάντων ἁπλῶς οὕτως ὑπελάμβανε τῶν τὰς αὐτὰς ἐργασίας ἐργαζομένων, ὡς βλαβεροὺς ὄντας ἀλλήλοις καὶ ἐμποδὼν πρὸς τὸν βίον; — Περὶ πάντων, ὡς τὸ εἰκός. — Δ. Ἀλλ' οὐκ ἔπρεπεν οἶμαι καθ' ἕκαστον ἐπεξιέναι. καὶ γὰρ ἐπ' ἄλλοις ἔθος ἐστὶν αὐτῷ περὶ ὅλου τοῦ πράγματος φράζειν ἐφ' ἑνὸς ἢ δυοῖν· οἷον ὅταν φῇ μηδ' ἂν βοῦν ἀπολέσθαι τινὶ ἄνευ τῆς τοῦ γείτονος πονηρίας, οὐ δήπου φησὶν ὅτι βοῦν μὲν ἀπολέσαι ἂν γείτων πονηρὸς ἢ ἄλλῳ συγγνοίη, πρόβατον δὲ οὔκ, ἂν [ἀπόλοιτο, ἐὰν] δύνηται λαθεῖν, οὐδὲ αἶγα τῶν καλῶν, τῶν πολὺ ἀμελγομένων καὶ διδυμοτοκουσῶν· ἀλλὰ δῆλον ὅτι ὡς πρὸς συνιέντας λέγει τοὺς 6 ἐντυγχάνοντας τοῖς ποιήμασιν. οὐκοῦν περὶ πάντων αὐτὸν ἑνὶ λόγῳ φῶμεν ἐν βραχεῖ λέγειν οὕτως τῶν ὁμοτέχνων, ὡς οὔτε φιλούντων αὐτοὺς οὔτε λυσιτελούντων ἀλλήλοις; — Πάνυ μὲν οὖν. — Δ. Φέρε (415 R II) δὴ πρὸς θεῶν, ἡ ναυτικὴ τέχνη ἐστίν, ἢ ἧττόν τι τῆς κεραμευτικῆς

---

1 γὰρ a m. sec. P καὶ pro κἂν MHP βελτίω ἢ ὁποῖα PH βελτίων ὁποῖα M βελτίω ὁποῖα UB 2 αὐτὰ βάπτειν ἐν τοῖς ἀγροῖς B ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐτὰ βάπτειν (hoc ord.) U αὐτοὶ P ἔτυχεν MBU οἷς pro ὡς P 3 ζητήσουσι bis Reiskius, ζητοῦσι libri 4 κερδαλαιώτερον M 5 τὸ add. editi 7 τοιοῦτο B 8 πορνοβοσκῷ (om. εὔξασθαι) UB 10 ὑπελάμβανεν BM inter αὐτὰς et ἐργ. rasura U 11 ἐμπόδια UB ἔμποδα M 13 ἐπέτρεπεν MHP ἔπ::::ρεπεν (rasura 2 litterarum) U ἐπεξίεται P 14 ἐστὶν ἔθος (hoc ord.) U 15 φῇ μηδ' ἂν UBM φησὶν οὐ PH Cf. Op. et Dies 348 οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ' εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη 16 δεῖπου M ὅτι βοῦν ἀπολέσαι ἄν, εἰ μὴ γείτων πονηρὸς ᾖ ἢ ἄλλως συγγνώῃ UB (nisi quod hic om. ᾖ), item omissis εἰ μὴ et ᾖ M ὅτι βοῦν μὲν ἀπώλεσέ τις, ἂν γείτων πονηρὸς ᾖ (cet. om.) PH; M igitur ut solet genuinam lectionem servavit, nisi quod ex PH μὲν addendum est; ἄλλῳ scripsi pro ἄλλως, Seldenum secutus, qui ἄλλοις 17 ἀπόλοιτο, ἐὰν seclusit Wil. 18 οὐδὲ αἶξ PH διδυματοκουσῶν M 19 δηλονότῃ P πρὸσ συνιέντας H συνιόντας U m. pr. BM 21 φαμὲν UB, item M, sed α in rasura ἐν βραχὺ M ὡς om. UBM m. pr. 22 αὑτοὺς U αὐτοὺς BMH αὐτῶν P 23 ἡ UB τῇ M εἰ PH ἢ ἧττον scripsi, ἀλλ' ἧττον UBM, ἧττον (om. ἀλλ') PH κεραμικῆς B

ἢ τῆς μαγειρικῆς τυγχάνοι ἂν τοῦδε τοῦ ὀνόματος; — Οὐχ ἧττον
ἴσως. — Δ. Ἆρ' οὖν ἐν νηὶ μεγάλῃ πολλὰ ἱστία ἐχούσῃ καὶ φόρτον
πολὺν καὶ ἀνθρώπων ἐπιβατῶν ὅμιλον εἷς ναύτης καλῶς πράττοι
ἄν, καὶ συμφέροι αὐτῷ μηδένα ἄλλον ἐν τῇ νηὶ πλεῖν μήτε μᾶλλον
αὑτοῦ μήτε ἔλαττον ἐπιστάμενον τὰ ναυτικά· ἂν δὲ πολλοὶ ὦσιν,
ἀσύμφοροι ἀλλήλοις ἔσονται καὶ πρὸς βλάβης, καὶ διὰ τοῦτο ἐν
(652 M) νηὶ μισοῦσιν ἀλλήλους οἱ πλείονες ναῦται; — Τοῦτο μὲν ἕτερον
τὸ τῶν ναυτῶν. ἀλλὰ κυβερνήτης γε οἶμαι κυβερνήτην οὐκ ἂν 7
ἥδοιτο ὁρῶν συμπλέοντα αὑτῷ. — Δ. Πότερον ὅταν χειμὼν ἰσχυρὸς
ᾖ καὶ μὴ κατισχύῃ τοῖν πηδαλίοιν ἑκατέρου διὰ γῆρας ἢ διὰ βίαν
τῆς θαλάττης, οὐδὲ τότε φιλεῖ κυβερνήτην ἄλλον οὐδ' εὔχεται φαί-
νεσθαι τὸν διαδεξόμενον, οὐδ' ὅταν κατακοιμηθῆναι δέηται, πολλὰς
ἐφεξῆς ἀγρυπνῶν νύκτας καὶ ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ τότε ὁμοίως μισεῖ
καὶ ζημίαν αὑτοῦ νενόμικεν, εἰ κυβερνήτης ἐν τῇ νηὶ ἕτερός ἐστιν;
— Οὐκ ἂν ἴσως τότε μισοῖ· πῶς γάρ; ἀλλ' ἡμεῖς οὐ περὶ ναυ-
τιλίας οὐδὲ περὶ τῶν ἐν θαλάττῃ λέγομεν. — Δ. Εἶεν· οὐκοῦν ὅ 8
γε ἰατρὸς ἐπὶ γῆς ἰᾶται καὶ τέχνην οὐδὲν ἐλάττονα ἔχει τῶν τεκτό-
νων. — Τί οὖν δὴ τοῦτο; — Δ. Ἆρά γε δοκεῖ σοι βούλεσθαι
μόνος ἂν εἶναι τὴν τέχνην ἐπιστάμενος ἐν πόλει τηλικαύτῃ τὸ
(416 R II) μέγεθος, καὶ ταῦτα πολλῶν νοσούντων; — Τί δὲ κωλύει βούλε-
σθαι μόνον εἶναι; τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἴσως χεῖρον οὐ δυναμένοις
ὑφ' ἑνὸς ἰατρεύεσθαι· τὸ δέ γε ἐκείνου τιμιώτερον οὕτως. οὐδὲ
γὰρ εἰπεῖν ἔστιν ἡλίκων ἂν καὶ ὅσων μισθῶν τυγχάνοι μόνος ἐν
τοσούτοις νοσοῦσιν ἱκανὸς ὢν ἰᾶσθαι. — Δ. Ἀλλ' οὐ μαινόμενον
ἰατρὸν λέγω σοι. — Τί δέ; μαινομένου σοι δοκεῖ τὸ ἐπιθυμεῖν 9
σφόδρα τιμᾶσθαι καὶ πολλὰ χρήματα λαμβάνειν; — Δ. Ὅταν γε
αὐτὸς ὑπὸ ληθάργου ἐχόμενος ἢ φρενίτιδι περιπεσὼν χαίρῃ, ὅτι
οὐδένα ἔχει τὸν ἰασόμενον οὐδὲ τὸν δώσοντα μανδραγόραν πιεῖν ἢ

1 ἢ τῆς μαγειρικῆς om. U οὐχ ἧττον ἴσως γὰρ οὖν libri, corr. Pflugk 5 ἔλασσον H 6 ἀσύμφθοροι B καὶ ἐπιβλαβεῖς PH 8 κυβερνήτης γε οἶμαι om. PH 9 ἥδοιτο Selden., ἡγοῖτο libri αὐτῷ libri praeter P πρότερον U m. pr. B χιμὼν M 10 οὐ pro μὴ PH κατισχύσηι UBM 11 οὐδὲ PH δέχεται pro εὔχεται H φαίνεσθαι scripsi, φανεῖσθαι UBPH φανίσθαι M 12 διδαξόμενον M πολλαὶ U m. pr. 13 ἀλλὰ καί τε P m. pr. 14 αὐτοῦ BM εἰ et ἐστιν om. UBM fortasse recte, ut scribendum sit: κυβερνήτην ἐν τῇ νηὶ ἕτερον 15 ναυτηλίας H 17 ἐπὶ γῆς om PH ἔλαττον H m. pr. 19 ἂν om. M m. pr. 20 τί δαὶ UB 22 ἰατρέβεσθαι P τε pro γε M 23 ἂν καὶ ὅσων suppl. a corr. P εἰ μόνος HP, iidem δύναται pro ἱκανὸς ὢν 24 ἱκανῶς ὢν M 25 σοι om. H τί δαὶ UB 26 ἀλλ' ὅταν γε UB 27 ληθαργοῦς M 28 ἔχοι libri, corr. Reiskius γρ. μανδραγόρας mrg. H ποιεῖν M, in U πιεῖν ex ποιεῖν corr.

ἄλλο φάρμακον ὑγιεινόν, ἵνα δὴ μόνος ἔχῃ τοὺς ἐν τῇ πόλει μισθοὺς τε καὶ τιμάς. εἰ δὲ δὴ σὺν αὐτῷ καὶ τὰ παιδία νοσοῖ καὶ ἡ γυνὴ καὶ οἱ φίλοι πάντες ἐπισφαλῶς, ἆρα καὶ τότε εὔχοιτ' ἂν μηθένα ἄλλον ἰατρὸν εὑρεθῆναι τὸν βοηθήσοντα· ἐὰν δὲ φανῇ τις, κατὰ τὸν Ἡσίοδον κοτέειν μέλλει καὶ ἐχθρὸν ἡγεῖσθαι τὸν αὐτοῦ σωτῆρα

10 *καὶ τῶν φιλτάτων; φέρε, ἐὰν δὲ συμβῇ πρᾶγμα τοιοῦτον ὁποῖόν ποτε συνέτυχε περὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἰατρούς· ἐκεῖνοι γὰρ ἰώμενοι Δαρεῖον τὸν Πέρσην, ὡς ἔτυχεν αὐτῷ πεσόντι ἀπὸ τοῦ ἵππου μεταχωρήσας ὁ ἀστράγαλος, οὐχ οἷοί τε ἦσαν ἰᾶσθαι κατὰ τὴν αὑτῶν τέχνην, ἀλλ' εἰς ἀγρυπνίας τε καὶ ἀλγηδόνας δεινὰς ἐνέβαλον αὐτόν, ἕλκοντες καὶ βιαζόμενοι τὸ ἄρθρον. τούτους μὲν οὖν ἐκέλευσε φυ-* (653 M) *λάττειν, ὅπως ἀποθάνοιεν στρεβλωθέντες. πυθόμενος δ' ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις εἶναί τινα Ἕλληνα ἐπιχειροῦντα ἰᾶσθαι, καλέσας*

11 *αὐτὸν ὑπὸ ἀμηχανίας ἐκέλευσεν, εἴ τι ἔχοι, βοηθεῖν. ἦν δὲ ἄρα* (417 R II) *Δημοκήδης ὁ Κροτωνιάτης, ὅσπερ ἄριστος ἐδόκει τῶν τότε ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἰατρῶν· ὃς καὶ παραχρῆμα μὲν καθυπνῶσαι αὐτὸν ἐποίησεν, εἶτα καταπλάττων καὶ καταιονῶν καὶ τἆλλα ἐπιμεληθεὶς ὀλίγων ἡμερῶν ὑγιῆ ἀπέδειξεν. κελεύσαντος δὲ Δαρείου λαβεῖν ὅ,τι βούλεται, τοὺς ἰατροὺς παρῃτήσατο ἀφεῖναι αὐτόν. καὶ μέντοι ἀφείθησαν, ἐκείνου δεηθέντος. πότερον οὖν τότε ἐφθόνουν τῷ Δημοκήδει καὶ ἐχθρὸν ἡγοῦντο, ᾗ φησιν Ἡσίοδος ἐπὶ τῶν κεραμέων ἢ τεκτόνων, λυσιτελεῖν νομίζοντες αὐτοῖς, εἰ μηδεὶς ἄλλος ἰατρὸς ἐφάνη βασιλέα ἰασάμενος, ἢ σφόδρα ἠγάπων καὶ χάριν ᾔδε-*

12 *σαν; — Εἰκὸς μὲν ἦν χάριν εἰδέναι. — Δ. Καὶ μὴν θωρακοποιοί εἰσιν ἐν ταῖς πόλεσι καὶ κρανοποιοὶ [καὶ τειχοποιοὶ] καὶ δορυξόοι καὶ ἕτεροι πλείους· εἰ οὖν τούτοις λυσιτελεῖ ἕνα ἕκαστον ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλεων εἶναι τῆς τέχνης δημιουργὸν μᾶλλον ἢ τοὺς ἱκανούς, ἡδέως ἔγωγ' ἂν πυθοίμην. δῆλον γὰρ ὡς πολεμίων ἐπιόντων, καὶ μήτε τῶν τειχῶν ἑστηκότων μήτε ὡπλισμένων ἁπάντων, ἀναγκά-*

---

2 *νοσεῖ* PH 3 *ἄρα* H *εὔχοιτο* (om. *ἄν*) H *εὔχοιτ' ἂν* (*εὔ-* a corr.) U 5 *μέλλειν* M *μέλλει* om. PH *αὐτοῦ* libri praeter P 7 Cf. Herodot. III 129 sq. 9 *αὐτῶν* U m. pr. BM 10 *δεινὰς* om. UB *ἐμβάλον* P m. pr. 12 *στρεβλοθέντες* P 14 *ἔχοι* om. P 15 *Δημοκήδης* restitui ex Herodoto *δημοδόκης* U m. pr. BM *δημόδοχος* PH *κροτωνιάτης* (*ο* a corr.) U *ὃς περιάριστος* M 16 *μὲν* om. UBM *ὑπνῶσαι* PH 17 *εἶτα* om. U m. pr. BM *κατεονῶν* M *τὰ ἄλλα* UBM 18 *δι' ὀλίγων* H *ἱμερῶν* P *ἀπέδειξε* H *λαθεῖν* P (in mrg. vulg.) 19 *τοὺς* [ι] *ατρούς* H 20 *ἀφέθησαν* U m. pr. *τότε* H *πότε* U m. pr. BMP 21 *Δημοκήδει* scripsi, *Δημοδόκῳ* libri 22 *αὐτοῖς* BMP 25 *πόλεσιν* H *καὶ τειχοποιοὶ* om. PHM *δοροξόοι* P 29 *ἀναγκάζοιντ' ἂν* (*ιν* a corr.) U

ζοιντ' ἂν ἄνοπλοι καὶ ἀτείχιστοι διακινδυνεύειν. ὥστε ἁλούσης 13
τῆς πόλεως οὐκ ἂν ἴσως οὗτοί γε ἀποθάνοιεν, ληφθέντες δὲ καὶ
δεθέντες προῖκα ἂν ἐργάζοιντο τοῖς πολεμίοις πρὸς ἀνάγκην, ἀνθ'
ὧν πρότερον θρυπτόμενοι πολλῆς τιμῆς ἀπεδίδοντο τούς τε θώ-
ρακας καὶ τὰ κράνη καὶ τὰ δόρατα, καὶ γνοῖεν ἂν ὅτι οὐκ ὀρθῶς
οὐδ' ἐπ' ἀγαθῷ ἐφθόνει καὶ ἐμήνιε διὰ τὴν τέχνην οὔτε χαλκεὺς
χαλκεῖ οὔτε τέκτονι τέκτων, οὐδὲ λῷόν τε καὶ ἄμεινον ἦν αὐτῷ
(418 R II) μόνῳ ἢ σὺν ὀλίγοις εἶναι τῆς τέχνης ἐργάτην. ἀλλὰ δὴ τοῖς μὲν 14
ἄλλοις σχεδὸν οὐκ ἀεὶ βέλτιον, ὅ φησι βούλεσθαι αὐτοὺς Ἡσίοδος,
μόνοις δὲ τοῖς κεραμεῦσι καὶ μαγείροις τε καὶ βαφεῦσι καὶ πορ-
νοβοσκοῖς. οὐκοῦν ἡ ζηλοτυπία καὶ ὁ φθόνος καὶ τὸ μηδένα ἄλλον
ἐθέλειν πράττειν τὸ αὐτὸ ἔργον μαγειρικόν τε καὶ βαφικὸν καὶ
(654 M) κεραμευτικὸν καὶ [ἔτι] μᾶλλον πορνοβοσκοῖς προσῆκον ἤπερ ἰατροῖς
τε καὶ κυβερνήταις ἢ ἄλλο τι σπουδαιότερον πράττουσιν.
εἶεν· ἀλλ' εἰ κυβερνήταις τε καὶ ἰατροῖς καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν
οὐ βέλτιον ἐν σπάνει τῶν ὁμοτέχνων ζῆν, ἦπου τοῖς γε φρονίμοις καὶ
σοφοῖς ἀνδράσι λῷόν τε καὶ ἄμεινον ὁρᾶσθαι μόνοις; — Οὐδαμῶς.
— Δ. Ὅτι πρὸς τῷ μεγαλόφρων τε εἶναι καὶ ἄλυπος ὁ νοῦν ἔχων 15
καὶ φιλάνθρωπος καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπίστασθαι συμφέρουσαν αὐτῷ
τήν τε αὑτοῦ καὶ τὴν τῶν πέλας καὶ μηδέποτε ἂν ὑπὲρ τούτων
μηδένα μηδὲ τῶν φαυλοτέρων ἄλλον ἄλλῳ φθονεῖν, ἃ κοινὰ ὑπάρχει
(419 R II) πᾶσιν ἀγαθά· πρὸς τούτοις πᾶσιν οὐδὲ τῶν ἄλλων, ἐφ' οἷς ὅ τε
φθόνος γίγνεται καὶ τὸ βασκαίνειν ἀλλήλοις τοὺς πολλούς, οὔτε
θαυμάζει τὸ παράπαν οὐδὲν οὔτε ἄξιον σπουδῆς νενόμικεν, οἷον

---

2 ἴσως γε οὗτοι (hoc ord.) P 3 δοθέντες M ἐργάζοιτο P 4 καὶ πολλῆς M 5 γνῷεν libri, corr. Dind. ἂν om. U m. pr. B 6 ἐφρόνει UBMP χαλκεὺς χαλκεῖ PH χαλκεὺς χαλκεῖον M χαλκεῦσι χαλκεὺς UB 7 οὐδὲ PH οὔτε UBM λῷϊόν τι καὶ PHM ἦν om. UB 8 μόνῳ Pflugk, μόνον libri ἢ om. UB ἐργάτην P(?) ἐργάταις ceteri 9 βέλτιον ὅ φησι scripsi, βελτίους φησὶ PH βελτίους φήσει UBM; βέλτιον ὥς φησι Seld. αὐτοῖς UB 10 βρέφεσιν M 11 ζηλωτυπία P μηδὲν P 12 αὐτοῦ pro αὐτὸ U m. pr. B μαγιρικόν M βαφικόν τε P 13 κεραμικὸν H (superscr. ει) ἔτι seclusi εἴ τι pro ἔτι M ἤπερ — 14 πράττουσιν secludit Emp. 14 ἢ τοῖς PH 15 ἄλλη pro ἀλλ' εἰ M δὴ ἐλέγομεν PHM διαλέγομεν B διελέγομεν U m. pr. 16 ὁμοθέων M ὁμοίων UB εἶπου P ἤπου M τοῖς γε PH τοῖς τε UBM 17 ἀνδράσιν ἢ λῷόν τε PM ἀνδράσιν ἢ λώϊόν τι H μόνοις οὐδαμῶς om. U m. pr. BM; inde ab his verbis deficiunt PH. Quae secuntur ut novam orationem inferunt UB (tit. περὶ φθόνου B) M (tit. περὶ φθόνου) ὁρᾶσθαι corruptum, μόνοις οὐδαμῶς et mox ὅτι et ὁ νοῦν ἔχων cum 77 et 78 seorsum ferrentur interpolata putat Wil. 18 ἔτι pro ὅτι B τὸ pro τῷ B 20 αὑτοῦ pro αὐτοῦ U 21 φθονεῖν Wyttenb., φρονεῖν libri ἢ ἃ M 22 ὅ τε M ὅ om. UB 23 γίνεται U

16 δὴ χθὲς περὶ πλούτου ἐλέγομεν. ὥστε οὐδ' ἂν φθονήσειεν οὐδενὶ
χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ βοσκημάτων ἢ οἰκίας ἢ ἄλλου τῶν τοιούτων,
ὑπὲρ ὧν ἐλέγομεν· ὥς φησιν ἕτερος ποιητής, οὐχ αὑτοῦ γνώμην
ἀποφαινόμενος, ἀλλὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐξηγούμενος δόξαν·
οἷσίν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται·
ὡς μόνον καλουμένων αὐτῶν ἀφνειῶν, ἀλλ' οὐκ ὄντων κατ' ἀλή-
17 θειαν. εἶεν· οὐκοῦν χρημάτων μὲν κρείττων ὁ γενναῖος καὶ τέλειος
ἀνὴρ ἡμῖν δοκεῖ· περὶ δὲ δόξης τυχὸν ἐρίζοι ἂν καὶ φθονοῖ, οὓς
ἂν τιμωμένους μᾶλλον παρὰ τῷ πλήθει βλέπῃ καὶ μειζόνων ἐπαί-
νων τυγχάνοντας; ἢ οὐκ ἀγνοεῖν φήσομεν ὡς ἔστιν ἡ δόξα ὁ παρὰ
τῶν πολλῶν ἔπαινος· εἰ δὲ τῶν πολλῶν, δῆλον ὅτι τῶν οὐκ εἰδό-
18 των; — Οὐδαμῶς τοῦτό γε εἰκὸς αὐτὸν ἀγνοεῖν. — Δ. Φέρε [οὐκ] οὖν (655 M)
δοκεῖ σοι ἀγαθὸς αὐλητὴς ἥδεσθαι ἐπὶ τῇ τέχνῃ καὶ μέγα φρονεῖν
ὑπὸ ἀμούσων καὶ ἀτέχνων ἐπαινούμενος, κἂν εἰ περιστάντες αὐτὸν
παῖδες συφορβοὶ καὶ ποιμένες θαυμάζοιεν καὶ κροτοῖεν, ἐπαί-
ρεσθαι ἐπ' αὐτῷ τούτῳ καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον ἡγεῖσθαι τὸν παρ'
ἐκείνων ἔπαινον; ἀλλὰ μὴν ἐδήλωσεν ὁ Θηβαῖος αὐλητὴς οὐδὲ τῷ
θεάτρῳ πάνυ προσέχων τὸν νοῦν οὐδὲ τοῖς κριταῖς ἀπείροις οὖσιν
αὐλήσεως, καὶ ταῦτα περὶ ἄθλου καὶ νίκης ἀγωνιζόμενος· ἀλλ' (420 R II)
ὅμως οὐδὲ μικρὸν ἐκβῆναι τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ πρέποντος ἐτόλμησεν,
19 αὐτῷ δὲ καὶ ταῖς Μούσαις αὐλεῖν ἔφη. τί οὖν; οἴει τὸν Ὀρφέα,
τὸν τῆς Μούσης υἱόν, εἰ ἀληθὴς ὁ κατ' αὐτὸν μῦθος, μᾶλλον ἂν
χαίρειν τῶν ὀρνίθων καταπετομένων πρὸς αὐτὸν ᾄδοντα καὶ τῶν
θηρίων κηλουμένων ὑπὸ τῆς φωνῆς καὶ παρεστηκότων πρᾴως καὶ
ἀθορύβως, ὁπότε ἄρξαιτο μελῳδεῖν, ἔτι δὲ τῶν δένδρων προσιόν-
των ἅμα τῷ καρπῷ τε καὶ ἄνθει, καὶ τῶν λίθων κινουμένων καὶ
ξυνιόντων, ὥστε μεγάλα ἕρματα ἀθροίζεσθαι [λίθων] πλησίον αὐτοῦ,
μᾶλλον ἐπὶ τούτοις γιγνομένοις ὁρῶντα τέρπεσθαι καὶ μεγαλαυ-
χεῖσθαι, νομίζοντα τῆς μουσικῆς ἥκειν ἐπ' ἄκρον, ἢ εἴπερ ἡ μήτηρ
αὐτὸν ἡ Καλλιόπη κιθαρίζοντα ἐπῄνεσέ τε καὶ εἶπε καταψήσασα
ἅμα τὴν κεφαλήν, ὡς ἱκανῶς ἔχοι μουσικῆς καὶ σοφώτατος εἴη
20 τὰ τῆς τέχνης; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι μᾶλλον ὑπὸ Φιλάμμωνος αὐτὸν
ἐθέλειν ἐπαινεθῆναι περὶ μουσικὴν ἢ εἴ τις ἦν τῶν τότε ἔμπειρος
κιθαρῳδίας ἢ ξυμπάντων ἁπλῶς τῶν θηρίων τε καὶ ὀρνέων· ἀλλ'

---

5 οἷσίν τ' Od. 17, 423; οἷοί τ' libri (at M in rasura) ἄφνιοι M 7 οὔκουν M 8 ἐρίζοι ἂν Emp., ἐριζοίαν M ἐρίζοι (om. ἂν) UB 9 βλέπει M μιζόνων M 10 ἔστην M 12 αὐτῶν U m. pr. B οὖν scripsi, οὐκοῦν libri 13 ἐπὶ τῇ τέχνῃ Reiskius transponit post φρονεῖν 14 ἀτέχνων καὶ ἀμούσων U 16 τοῦ Reiske, τοῦτο M τούτῳ UB 20 σμικρον B 27 λίθων del. Wil. 30 καταψώσασα U

οὐδὲ τῶν κύκνων ἐπιβοώντων καὶ συμφθεγγομένων φροντίσαι ἂν
οὐδέν, ὅτι οὐκ εἶχον τέχνην οὐδὲ ἐπιστήμην περὶ τὸ μελῳδεῖν.
[εἶεν] τί δέ; ὑγιείας μάρτυρα καὶ ἐπαινέτην βούλοιτ' ἂν ὁ νοῦν
ἔχων ἀνὴρ ἕνα λαβεῖν, ὅστις ἰατρικὸς καὶ περὶ σώματος θεραπείας
ἔμπειρος, ἢ πολλὰς μυριάδας ἀνθρώπων οὐδὲν ἐπαϊόντων, οἵ, ἂν
οὕτω τύχῃ, πεπρησμένον δρῶντες αὐτὸν ὑπὸ νόσου καὶ οἰδοῦντα
(656 M) (421 R II) καὶ ὕπουλον, μακαρίζοιεν ὡς Πουλυδάμαντα τὸν Θετταλὸν καὶ
Γλαῦκον τὸν Καρύστιον ἡγούμενοι διαφέρειν εὐεξίᾳ; ἀλλὰ εἰς μὲν 21
αὔλησιν καὶ κιθαρῳδίαν καὶ ⟨τὸ⟩ περιεῖναι παλαίοντα ἢ πυκτεύοντα
τῶν ἄλλων ἁπάντων [οὐδαμῶς] ὁ τῶν ἐπισταμένων ἔπαινος ἥδιστος
τοῖς εἰδόσι καὶ πλείστης σπουδῆς ἄξιος· εἰς δὲ φρόνησιν καὶ δι-
καιοσύνην καὶ ξύμπασαν ἀρετὴν ἱκανὸς εὐφρᾶναι τὸν νοῦν ἔχοντα
καὶ ἀποπληρῶσαι τὴν διάνοιαν ⟨ὁ⟩ τῶν ἠλιθίων καὶ τῶν ἐπιτυ-
χόντων; — ⟨Οὐδαμῶς.⟩ — Δ. Καὶ πότερον οἴει τὸν ἔμπειρον τῆς 22
τεκτονικῆς τέχνης, εὐθύ τι ἐργάσασθαι βουλόμενον, ἑνὶ προσαρμό-
σαντα κανόνι καὶ μιᾷ στάθμῃ σταθμησάμενον ἥδιον ἔχειν καὶ πε-
ποιθέναι περὶ τῆς ὀρθότητος μᾶλλον ἢ πολλοῖς τε καὶ ἀνωμάλοις
ξύλοις ἀπευθύνοντα καὶ καταμετροῦντα; φέρε πρὸς Διός, ἆρα
ἀκήκοας ζωγράφου χαρίεντος ἔργον, γραφήν τινα προθέντος εἰς τὸ
φανερὸν ἵππου θαυμαστήν τε καὶ ἀκριβῶς ἔχουσαν; φασὶ γὰρ 23
αὐτὸν κελεῦσαι παραφυλάττειν τὸν παῖδα τοὺς δρῶντας, εἰ ψέγοιεν
ἢ ἐπαινοῖεν, καὶ μνημονεύσαντα ἀπαγγεῖλαι πρὸς αὐτόν. τῶν δὲ
ἕκαστον ἄλλον ἄλλο τι λέγειν περὶ τῆς γραφῆς καὶ αἰτιᾶσθαι, τὸν
(422 R II) μέν τινα οἶμαι τὴν κεφαλήν, τὸν δὲ τὰ ἰσχία, τὸν δὲ περὶ τῶν
σκελῶν, ὡς, εἰ τοιαῦτα ἐγεγόνει, πολὺ κάλλιον ἂν εἶχεν. ἀκούσαντα
δὲ τὸν γραφέα τοῦ παιδός, ἐργασάμενον ἄλλην γραφὴν κατὰ τὴν
τῶν πολλῶν δόξαν καὶ ἐπίνοιαν, κελεῦσαι θεῖναι παρὰ τὴν πρό-
τερον. εἶναι οὖν πολὺ τὸ διαφέρον· τὴν μὲν γὰρ ἀκριβέστατα
ἔχειν, τὴν δὲ αἴσχιστα καὶ γελοιότατα καὶ πᾶσι μᾶλλον ἢ ἵππῳ
ἐοικέναι. δῆλον οὖν ὡς εἰ σφόδρα προσδεήσεται τοῦ παρὰ τῶν 24
πολλῶν ἐπαίνου, τῆς αὑτοῦ γνώμης ἡγούμενος κυριώτερον τὸν ἐκεί-
νων ψόγον τε καὶ ἔπαινον, οὕτως ἕκαστα πράξει καὶ προθυμή-

---

1 συμφθειρομένων libri, corr. Selden. 3 εἶεν seclusi; potuit per dittographiam oriri τί δαὶ UB ὑγίας M ἐπαινετεῖν M 4 ἕνα λαβεῖν M ἀναλαβεῖν UB 5 οἵ ἂν Casaub., οἷ ἄν M ὧι ἄν U ὧ ἄν B 6 πεπρησμένον BM πεπλημένον (λ et σ a corr.) U 9 τὸ add. Reiske δ' ἢ UB 10 οὐδαμῶς hic seclusit Reiske, addidit l. 14 11 πλήστης M εἰ pro εἰς U 13 ὁ add. Reiske 14 οὐδαμῶς huc transposuit Reiske; cf. ad l. 10 15 εὐθύς M 16 στάθμῃ om. M ἔχει B 22 ἢ ἐπαινοῖεν bis exaravit U m. pr. 27 θῆναι U m. pr. 28 ἀκριβεστάτην M 31 αὐτοῦ libri, corr. Dind.

σεται τοιοῦτον παρέχειν ἑαυτὸν ὁποῖον ἀξιοῦσιν οἱ πολλοί. καὶ δῆλον ὅτι ἔσται ταχὺ μάλα ἐοικὼς ἀντ' ἐκείνου τοῦ πρότερον ἵππου, τοῦ φαύλως καὶ κατὰ τὴν τοῦ ἑνὸς εἰργασμένου τέχνην, τῷ θαυμαστῷ καὶ πολυτέχνῳ δημιουργήματι, μηδὲ αὐτοὺς ἐκείνους ἀρέ- (657 M) *σκοντι τοὺς δημιουργούς, ὑπὸ τῆς ἁπάντων ἐπινοίας καὶ δημιουρ-*

25 *γίας συγκείμενος· καθάπερ ὁ μῦθός φησι τὴν Πανδώραν οὐχ ὑφ' ἑνὸς τῶν θεῶν πεπλασμένην, ἀλλὰ κοινῇ ὑπὸ πάντων, ἄλλο ἄλλου δωρουμένου καὶ προστιθέντος, οὐδαμῶς σοφὸν οὐδ' ἐπ' ἀγαθῷ [τὸ] πλάσμα γενόμενον, παντοδαπὸν δὲ καὶ ποικίλον τοῖς λαβοῦσιν ἀποβῆναι κακόν. ὅπου δὲ θεῶν ὄχλος καὶ δῆμος κοινῇ δημιουργῶν* (428 R II) *καὶ ἐργαζόμενος οὐχ οἷός τε ἐγένετο καλῶς τε καὶ ἀμέμπτως ἐργάσασθαι, τί ἂν φαίη τις τὸν ὑπό γε ἀνθρωπίνης δόξης πλαττόμενον καὶ δημιουργούμενον βίον τε καὶ ἄνδρα; δῆλον οὖν ὡς εἴ τις ἔφυ τῷ ὄντι φρόνιμος, οὐδὲν ἂν προσέχοι τῷ λόγῳ τῶν πολλῶν οὐδὲ θεραπεύοι τὸν παρ' ἐκείνων ἔπαινον ἐξ ἅπαντος, ὥστε οὐδὲ μέγα οὐδὲ τίμιον οὐδὲ ἀγαθόν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῦτόν ποτε ἡγήσεται. μὴ νομίζων δὲ ἀγαθὸν βασκαίνειν ἐπ' αὐτῷ τοῖς ἔχουσιν ἀδύνατος.*

26 *οὔκουν τοιοῦτος ἡμῖν ὁ γενναῖος καὶ σώφρων καὶ κεκολασμένος ἀνήρ, πλούτους τε καὶ ἐπαίνους καὶ στεφάνους Ὀλυμπικούς τε καὶ Πυθικοὺς καὶ γράμματα ἐν στήλαις καὶ μαρτυρίας ἐγγράφους δήμων καὶ βασιλέων διώκων, ὅπως ἂν ᾖ περίβλεπτος καὶ φανερός, ἀλλ' εὐσταλής τε καὶ ἄτυφος ὡς οἷόν τε χωρῶν διὰ τοῦ βίου, ταπεινὸς καὶ κεκολασμένος αὐτὸς ὑφ' αὐτοῦ καὶ τῆς αὑτοῦ διανοίας, οὐθενὸς ἔξωθεν κόσμου προσδεόμενος οὐδὲ ἐπιθέτου τιμῆς οὐδὲ φαλάρων καὶ πτερῶν, ὥσπερ οἱ κακοὶ μισθοφόροι πτερὰ καὶ λόφους ἀναλαβόντες καὶ Γοργόνας ἐπὶ τῶν ἀσπίδων καὶ τοῖς δορατίοις ψοφοῦντες ἔπειτα φεύγουσιν, εἰ μικρὸς καταλάβοι κίνδυνος.*

27 *οἵους πολλοὺς ἰδεῖν ἔστι τῶν οἰομένων εἶναι μακαρίων, ξεναγούς τινας καὶ δημαγωγοὺς καὶ σοφιστάς, ἐν θεάτροις καὶ παρὰ τοῖς μαθηταῖς καὶ κατὰ σκηνὰς ἐντὸς στρατοπέδου μεγαλαυχουμένους, ὅταν τύχωσιν ὑποπιόντες τῆς μεσημβρίας,*

---

3 *τοῦ* om. U *καὶ* om. U 6 *φασι* B *συγκείμενος* scripsi, *συγκειμένῳ* libri 9 *τὸ* seclusi 11 *καὶ* prius om. B 14 *τὸ ὄντι* M 15 *οὐδὲν μέγα* Gasda; non probo 16 *τουτό ποτε* libri, corr. Emp. 17 *ἀδύνατον* libri, corr. Emp. 20 *καὶ* (ante *γράμματα*) om. M *μαρτυρίαις ἐγγράφοις* U 22 *οἴονται* M 23 *ὑπ' αὐτοῦ* libri, corr. Dind. *αὐτοῦ* libri, corr. Dind. 24 *ἐπὶ θεοῦ* B 25 *πετρῶν* UB ex Ar. Ach. 572 sq. haec petita censet Wil. 27 *ἐπὶ τὰ* M 30 *ἐντὸς στρατοπέδου* M *ἐν τῷ στρατοπέδῳ* UB 31 *ὑποπιόντες* Emp., *ὑποπίνοντες* libri

Τρώων ἀνθ᾽ ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος
(424 B II) *στήσεσθαι·*
τοὺς δὲ αὐτοὺς τούτους ἑνὸς ἀνθρώπου κατατρέχοντος καὶ διώ-
(658 M) κοντος προτροπάδην φεύγοντας, ξύμπαντας οὐ φαινομένους ἐκεῖνον
ἀξίους. ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ἡδονάς τινας σίτων ἢ ποτῶν ἢ ἀφροδι- 28
σίων ἢ γυναικὸς κάλλος ἢ παιδὸς ὥραν τεθαυμακὼς καὶ τούτων
ἐπιθυμῶν καὶ μεγάλα ἡγούμενος, εὐδαιμονίζοι ⟨ἂν⟩ τοὺς τυγχά-
νοντας αὐτῶν, σατράπας καὶ δυνάστας καὶ νὴ Δία βαναύσους τινὰς
καὶ οἰκότριβας, πεπλουτηκότας τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς τέχνης, τοὺς δὲ
τὰ τῶν δεσποτῶν ὑφαιρουμένους· αὐτὸν δὲ οἰκτείροι τῆς ἀπορίας
τε καὶ ἐρημίας τούτων τῶν ἀγαθῶν καὶ ἡγοῖτο οἱ τῶν εὐτυχῶν·
διὰ δὲ τοῦτο ἐκείνοις φθονοῖ καὶ ἐπιβουλεύοι πάντα τρόπον καὶ
εὔχοιτ᾽ ἂν ἀπολέσθαι αὐτούς. ἢ καὶ συγχωρήσωμεν τὸν γενναῖον 29
ἄνδρα καὶ μεγαλόφρονα τὸ τῶν κυνῶν τε καὶ ἵππων καὶ ἄλλων
θηρίων πεπονθέναι πάθος, ἃ οὐ δύναται κατέχειν ἑτέρων ἐμπιμ-
πλαμένων τε καὶ ὀχευόντων, ἀλλὰ χαλεπαίνει καὶ ἀγανακτεῖ καὶ
ὀργίζεται τοῖς ἀπολαύουσι καὶ ἕτοιμα ἐπιπηδᾶν καὶ δάκνειν καὶ
κυρίττειν καὶ πάντα τρόπον ἀλλήλοις πολεμεῖν [ἔτι] περὶ τῶν ἡδο-
(425 B II) νῶν· κἀκεῖνον οὕτως ἔχειν φῶμεν, ὡς ὁμολογοῦντα τούτων εἶναί
τι σπουδαῖον καὶ τὸν Σαρδανάπαλλον ἡγούμενον ζηλωτόν, ὃς ἔφη
διατελέσαι τὸν βίον εὐωχούμενός τε καὶ ὑβρίζων μετὰ εὐνούχων
καὶ γυναικῶν, καὶ διὰ τοῦτο ζηλοτυπεῖν αὐτὸν τὴν τῶν τράγων τε
καὶ ὄνων εὐδαιμονίαν; — Μὴ γὰρ οὐδὲ εὐσεβὲς ⟨ᾖ⟩ τὰ τοιαῦτα περὶ 30
τοῦ μετρίου καὶ πεπαιδευμένου διανοηθῆναί ποτε ἀνδρός. — Δ.
Οὐκοῦν εἰ μήτε διὰ δόξαν μήτε διὰ χρήματα μήτε δι᾽ ἡδονὰς βρώ-
σεων ἢ πόσεων ἢ μίξεων αὐτὸν ἢ ἄλλον οἴεται μακάριον μηδὲ
ὅλως εἶναί τι τῶν τοιούτων περιμάχητον ἢ τίμιον, οὐκ ἂν διαφέ-
ροιτο περὶ αὐτῶν οὐδ᾽ ἂν φθονήσειεν οὐδενὶ ἐκείνων, ⟨οὐ μᾶλλον⟩
ἢ τῆς ψάμμου τῆς ἐπὶ τοῖς αἰγιαλοῖς ἢ τῶν κυμάτων τοῦ ψόφου
τε καὶ ἤχου τοῖς πρὸς τῇ θαλάττῃ οἰκοῦσιν· οὐδ᾽ εἴ τῳ χρυσίον 31

---

1 *διηκοσίοις* M cf. Hom. Il. VIII 233 sq. 3 *κατέχοντος* libri *κατατρέχοντος* corr. U 4 *ἐκεῖνον* Casaub., *ἐκείνους* libri 5 *ἀξίως* U cf. Hom. l. l. *νῦν δ᾽ οὐδ᾽ ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν* *μὴ δι᾽* pro *μὴν οὐδ᾽* M *σιτίων* UB 6 *καὶ* om. M m. pr. 7 *μέγα* M *ἂν* add. Dind. 10 *αὐτὸν δὲ* U 11 *ἀγαθῶν* Geelius, *ἀνθρώπων* libri *καὶ* om. UB 12 *ἐκείνοις* Casaub., *ἐκεῖνος* libri 13 *ἢ* om. UB *συγχωρήσομεν* UB 15 *ἐμπιπλαμένων* BM 18 *κιρύττειν* M *κυρίττειν* (at *υ* et *ι* a corr.) U *ἔτι* secl. Wil., *ἐστι* Emp. 19 *κἀκεῖνον* Casaub., *κἀκεῖνο* libri 20 *σαρδανάπαλον* B *ἡγουμένων* M *ὡς* pro *ὃς* M 23 *ᾖ* add. Pflugk 25 *βρόσεων* U m. pr. 28 *οὐ μᾶλλον* add. Reiske

αὐτόματον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κόλπον ἐμπλήσειεν, ὥσπερ τῇ Δανάῃ
δή ποτε λέγουσιν ἐν οἰκήματι χαλκῷ φυλαττομένῃ χρυσίον ἐξαίφνης (659 M)
ἄνωθεν εἰσρυῆναι [διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς], οὐδὲ εἰ χειμάρρους αὐτῷ
ποθεν ἐπέλθοι χρυσὸν πολὺν καὶ ἄθρουν καταφέρων, ὥσπερ ἰλύν·
καθάπερ οἶμαί φασι Κροίσῳ πρότερον τὸν Πακτωλὸν διὰ μέσων
ἀφικνούμενον Σάρδεων ἕτοιμα χρήματα κομίζειν, πλείω φόρον τε
καὶ δασμὸν ἢ ξύμπασα Φρυγία καὶ Λυδία ⟨καὶ⟩ Μαίονές τε καὶ
32 *Μυσοὶ καὶ ξύμπαντες οἱ νεμόμενοι τὴν ἐντὸς Ἅλυος. οὐδέ γε τὸν*
λαβόντα παρὰ Κροίσου τὴν δωρεὰν ἐκεῖνον Ἀλκμέωνα ἐζήλωσεν
οὔτε Σόλων οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν τότε σοφῶν ἀνδρῶν, ᾧ φασι
τὸν Λυδὸν ἐπιτρέψαι τοὺς θησαυροὺς ἀνοίξαντα φέρειν αὐτὸν (426 R II)
ὁπόσον βούλεται τοῦ χρυσοῦ. καὶ τὸν εἰσελθόντα πάνυ ἀνδρείως
ἐμφορήσασθαι τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς, χιτῶνά τε ποδήρη καταζω-
σάμενον καὶ τὸν κόλπον ἐμπλήσαντα γυναικεῖον καὶ βαθὺν καὶ τὰ
ὑποδήματα ἐξεπίτηδες μεγάλα καὶ κοῖλα ὑποδησάμενον, τέλος δὲ
τὴν κόμην διαπάσαντα καὶ τὰ γένεια τῷ ψήγματι καὶ τὸ στόμα
ἐμπλήσαντα καὶ τὰς γνάθους ἑκατέρας μόλις ἔξω βαδίζειν, ὥσπερ
αὐλοῦντα τὴν τῆς Σεμέλης ὠδῖνα, γέλωτα καὶ θέαν Κροίσῳ παρ-
33 *έχοντα καὶ Λυδοῖς. καὶ ἦν τότε Ἀλκμέων οὐδεμιᾶς ἄξιος δραχμῆς,*
ὡς εἶχεν ἱστάμενος. οὔτε οὖν ἐπὶ τούτοις, ὡς ἔφην, ζηλοτυπή-
σειεν ἄν, οὔτε εἴ τινα βλέποι θαυμαζόμενόν τε καὶ ὑμνούμενον
ὑπὸ ἀνθρώπων μυρίων ἢ δισμυρίων, εἰ δὲ βούλει, κροτούμενον
καὶ ταινιούμενον, κορωνιῶντα καὶ γαυριῶντα, καθάπερ ἵππον ἐπὶ
νίκῃ, παραπεμπόμενον ὑπὸ πλειόνων ἢ ὁπόσοι προπέμπουσι τοὺς
νυμφίους· αὐτὸς δὲ ἀδοξότερος μὲν εἴη τῶν πτωχῶν, ἐρημότερος
δὲ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐρριμμένων, μηδενὸς δὲ ἀξιούμενος παρὰ
μηδενὶ λόγου, καθάπερ Μεγαρέας ποτέ φασι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι
θεραπεύειν μηδὲ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν, ἅτε αὐστηρὸς ὢν τὴν φύσιν (427 R II)
καὶ ἀληθείας φίλος, οὐδὲν ἀποκρυπτόμενος — οὐδὲ οὕτως πεί-
σεται τὸ τῶν κεραμέων τε καὶ τεκτόνων καὶ ἀοιδῶν οὐδὲ καμφθή- (660 M)
σεταί ποτε δι᾽ ἔνδειαν ἢ δι᾽ ἀτιμίαν οὐδὲ μεταβαλεῖ τὸν αὑτοῦ

---

1 *ἀνθρώπου* (compendio) pro *οὐρανοῦ* U m. pr. 2 *δὴ* om. UB *φυλαττομένην* U *ἐξέφνης* M 3 *διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς* seclusi *χίμαρρος* M 4 *ἐπέλθῃ* (vel -*η*) UBM, *ἐπέλθοι* T *εἰλὺν* M 5 *καθάπερ* M *ὥσπερ* UB *κροῖσον* U (at *οι* a corr.) *μέσον* U m. pr. B 7 *καὶ* add. Emp. 8 *τε* pro *γε* M 9 *τὴν δὲ* M cf. Herodot. VI 125 *ἐξήλωσεν* M 16 *διασπάσαντα* M *γένια* M 18 *παρέχοντα* ante *καὶ θέαν Κροίσῳ* U 19 *ἀλκμαίων* B 22 *εἰ δὲ* M *οὐδὲ* UB *βούλει* Pflugk., *βούλεται* libri 23 *γαυριῶντα* om. U 24 *πόσοι* (om. *ἢ*) M 26 *ἐρρειμμένων* M 30 *οὐδὲ* scripsi, *οὐ* libri 31 *ἔνδιαν* M *αὐτοῦ* U

τρόπον, κόλαξ καὶ γόης ἀντὶ γενναίου καὶ ἀληθοῦς φανείς. καί- 34
τοι τί ποτε βούλονται τῶν μακαρίων τινὲς θεραπεύεσθαι πρὸς
ἀνθρώπων ἐλευθέρων εἶναι φασκόντων καὶ τοὺς καλουμένους φι-
λοσόφους ἐπὶ θύραις αὐτῶν ὁρᾶσθαι ταπεινοὺς καὶ ἀτίμους, [καὶ
μὴ] καθάπερ ἡ Κίρκη ἐβούλετο τὴν οἴκησιν αὐτῆς φυλάττεσθαι
ὑπὸ λεόντων δειλῶν καὶ κατεπτηχότων; οὔκουν οὐδὲ ἐκεῖνοι λέοντες
ὄντες ἐφύλαττον αὐτήν, ἀλλὰ δύστηνοι ἄνθρωποι καὶ ἀνόητοι,
διεφθαρμένοι διὰ τρυφὴν καὶ ἀργίαν. οὐκοῦν ὅταν ἴδῃ τις τῶν 35
φιλοσόφων τινὰ καλουμένων περὶ τὰς αὐλὰς καὶ πρόθυρα σαί-
νοντα καὶ ταπεινὸν ἐκείνων ἄξιον ἀναμνησθῆναι τῶν λεόντων,
κυσὶν ὁμοίων πεινῶσι καὶ δειλοῖς, ὠρυομένων ὀξύτατον, ἅτε ὑπὸ
φαρμάκων διεφθαρμένων. ἀλλὰ δή ἐστιν οὐκ οἶδ' ὁποῖόν τι ἡ
τοιαύτη ἐπιθυμία. μυρίοι μὲν γάρ εἰσιν, οἱ ἑκόντες καὶ πάνυ
προθύμως θεραπεύουσι τοὺς πλουσίους καὶ δυνατοὺς καὶ μεστὰ
πάντα κολάκων ἐστὶ τῶν μετ' ἐμπειρίας καὶ τέχνης αὐτὸ πραττόν-
(428 R II) των. ὥστε οὐκ ἀπορίᾳ τοῦδε τοῦ χρήματος ζητοῦσι παρὰ τῶν 36
οὐ πεφυκότων, ἀλλ' ἔστιν ὅμοιον τοῦτο ἑτέρῳ ἐπιχειρήματι τῶν
σφόδρα ἀκολάστων, οἱ γυναικῶν ἀφθόνων οὐσῶν δι' ὕβριν καὶ
παρανομίαν ἐπιθυμοῦσιν ἐκ τῶν ἀνδρῶν γυναῖκας σφίσι γενέσθαι
καὶ λαβόντες παῖδας ἐξέτεμον. ὅθεν πολὺ κάκιον καὶ δυστυχέστε-
ρον γένος [εὐνούχων] ἐγένετο, ἀσθενέστερον τοῦ γυναικείου καὶ θη-
λύτερον. ἀλλ' ὅ γε πρὸς ἀλήθειαν ἀνδρεῖος καὶ μεγαλόφρων 37
οὐκ ἂν ποτε πάθοι τοιοῦτον οὐδὲν οὐδ' ἂν πρόοιτο τὴν ἐλευθερίαν
τὴν αὑτοῦ καὶ τὴν παρρησίαν τιμῆς τινος ἀτίμου χάριν ἢ δυνά-
μεως ἢ χρημάτων, οὐδ' ἂν φθονοῖ τοῖς μεταβαλλομένοις τε καὶ
μεταμφιεννυμένοις ἐπὶ τοιαύταις δωρεαῖς, ἀλλ' ἡγοῖτ' ἂν ὁμοίους
τοῖς μεταβάλλουσιν ἐξ ἀνθρώπων εἰς ὄφεις ἢ ἄλλα θηρία· ἐκεί-
νους μὲν οὐ ζηλῶν οὐδὲ βασκαίνων αὐτοῖς τῆς τρυφῆς, ἀλλὰ τοὐ-
(661 M) ναντίον ὀλοφυρόμενος καὶ ἐλεῶν, ὅταν ἐπὶ δώροις, ὥσπερ οἱ παῖδες,
ἀποκείρωνται, καὶ ταῦτα τὰς πολιάς· αὐτὸς δὲ τὸ καθ' αὑτὸν 38
πειράσεται διαφυλάττειν εὐσχημόνως καὶ βεβαίως, μηδέποτε λείπων
τὴν αὑτοῦ τάξιν, ἀρετὴν δὲ καὶ σωφροσύνην τιμῶν ἀεὶ καὶ αὔξων

4 αὐτῶν libri, corr. Dind. καὶ μὴ secl. Wil., καὶ νὴ Δία Emp. 6 καὶ om. U οὔκουν corruptum, οὐ μὴν ἐκεῖνοι Wil. 7 οἱ ἄνθρωποι M 11 ὁμοίως UB πίνωσι M δειλοῖ σορυωμένων M δειλοῖς ὠρυωμένων U 12 διεφθαρμένους M ἡ om. UB 15 πάντων M τῶν Reiskius, καὶ libri 17 οὐ Emp. dubitans, εὖ libri πεφ::::κότων (sub rasura οι, ni fallor) U 21 εὐνούχων seclusi, interpretis esse ratus 23 τοιοῦτο U οὐδὲν om. UB 24 αὐτοῦ libri, αὑτοῦ iam corr. U 26 ὁμοίους Casaub., ὁμοίως libri 27 εἰς ὄφεις ἢ Emp., ἐπ' ὄφεις ἢ UB ἐποφθείσῃ M ἐκείνοις U 32 αὐτοῦ libri, corr. Emp.

καὶ πάντας ἐπὶ ταῦτα ἄγων, τὰ μὲν πείθων καὶ παρακαλῶν, τὰ δὲ λοιδορούμενος καὶ ὀνειδίζων, εἴ τινα δύναιτο ἐξελέσθαι ἀφροσύνης καὶ φαύλων ἐπιθυμιῶν καὶ ἀκρασίας καὶ τρυφῆς, ἰδίᾳ ἕκαστον ἀπολαμβάνων καὶ ἀθρόους νουθετῶν, ὁσάκις ἂν καιροῦ τύχῃ τινός,

ἄλλον μειλιχίοις, ἄλλον στερεοῖς ἐπέεσσι,

39 *μέχρι ἂν οἶμαι διέλθῃ τὸν βίον κηδόμενος ἀνθρώπων, οὐ βοῶν* (429 R II) *οὐδὲ ἵππων οὐδὲ καμήλων τε καὶ οἰκημάτων, ὑγιὴς μὲν ἐν λόγοις, ὑγιὴς δὲ ἐν ἔργοις, ἀβλαβὴς μὲν συνοδοιπόρος ὅτῳ γένοιτο ἢ σύμπλους, ἀγαθὸς δὲ σύμβολος θύουσι φανείς, οὐ στάσιν ἐγείρων οὐδὲ πλεονεξίαν οὐδὲ ἔριδας καὶ φθόνους καὶ αἰσχρὰ κέρδη, σωφροσύνης δὲ ὑπομιμνήσκων καὶ δικαιοσύνης καὶ ὁμόνοιαν αὔξων, ἀπληστίαν δὲ καὶ ἀναίδειαν καὶ μαλακίαν ἐξελαύνων ὅσον δυνατόν, πολὺ τῶν σπονδοφόρων καὶ τῶν κηρύκων τῶν ἐν*
40 *τοῖς πολέμοις ἐκεχειρίας κομιζόντων ἱερώτερος. βούλεται μὲν οὖν καὶ προθυμεῖται καθ' ὅσον οἷός τέ ἐστι βοηθεῖν ἅπασιν· ἡττᾶται δ' ἑτέρων ἐνίοτε ἀνθρώπων καὶ ἐπιτηδευμάτων καὶ οὐδὲν ἢ μικρὸν ἰσχύει παντελῶς. λοιπὸν δὲ τὴν αὑτοῦ διάνοιαν καθαίρει τῷ λόγῳ καὶ πειρᾶται παρέχειν ἀδούλευτον, πολὺ μᾶλλον περὶ τῆς ἐλευθερίας μαχόμενος ἡδοναῖς τε καὶ δόξαις καὶ ἀνθρώποις ἅπασι μετ' ὀλίγων τῶν βουλομένων ἢ Λακεδαιμόνιοί ποτε τὰ στενὰ καταλαβόντες ἐμάχοντο πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας, ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, τρεῖς ἐφεξῆς νύκτας τε καὶ ἡμέρας, μέχρι* (430 R II) *κυκλωθέντες δι' ἑνὸς ἀνδρὸς προδοσίαν ἐν ταὐτῷ μένοντες κατεκόπησαν· [οἳ τὴν Σπάρτην ἐνόμιζον ἐλευθέραν διαφυλάττειν ἀτεί-* (662 M)
41 *χιστον οὖσαν·] τὸ δὲ σῶμα ἀσκῶν καὶ συνεθίζων κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν πονεῖν, οὐκ ἐᾷ θρύπτεσθαι λουτροῖς τε καὶ ἀλείμμασι καὶ μύροις, μέχρι ἂν γένηται μαλακώτερον καὶ σαθρότερον, ὥσπερ κακὸν σκεῦος. ταῦτα δὲ ὁρῶντες ἔνιοι δι' εὐήθειαν αὐτὸν ἐπιτηδεύειν καὶ ἀφροσύνην φασί, τὸ πλουτεῖν ἐάσαντα καὶ τὸ τιμᾶσθαι*

---

1 *πάντας* scripsi, *πάντα* libri *ταύτην* Reiskius 5 *τύχης* M 6 Cf. Hom. Il. XII 267 7 *μέχρις* UB *κηδόμενος* Casaub., *ἡδόμενος* libri 9 *συνοδοιπόροις* (at *-οις* in *-ος* mutatum, ni fallor a m. pr.) U *ἢ σύμπλους* M *ἢ* om. UB 10 *ἀβλαβὴς δὲ σύμβουλος, ἀγαθὸς δὲ θύουσι φανείς* libri, corr. Wil. praeeunte Emperio 15 *πολεμίοις* UM 16 *βοήθειαν* UB 17 *ἑτέρων* immerito suspectum Casaubono 18 *αὐτοῦ* libri, corr. Emp. 20 *ἡδοναῖς* Geelius, *ἢ ὀδύναις* libri *καὶ ἀνθρώποις ἅπασι* libri, *καὶ ἀνοίᾳ ἁπάσῃ* Geel. speciose, quia *ἀνοις — ἀνθρώποις* 23 *τρεῖς* — 24 *κατεκόπησαν* delet Geelius 25 *οἳ* om. M m. pr. *οἳ* — 26 *οὖσαν* seclusi, idem voluit Hertlein *ἀτίχιστον* M 27 *ἐᾷ* Wil., *ἐῶν* libri *ἀλίμμασι* M 28 *μέχρις* UB 29 *καὶ δι'* U

καὶ τὸ διὰ παντὸς ἥδεσθαι, ⟨καὶ⟩ καταφρονοῦσι καὶ μαίνεσθαι
νομίζουσι καὶ ἀτιμάζουσιν. ὁ δὲ οὐκ ὀργίζεται πρὸς αὐτοὺς οὐδ' 42
ἔχει χαλεπῶς, ἀλλ' ἔστιν οἶμαι καὶ πατρὸς εὐνούστερος ἑκάστῳ
καὶ ἀδελφῶν καὶ φίλων, καὶ δὴ καὶ τοὺς πολίτας τοὺς αὑτοῦ καὶ
φίλους καὶ συγγενεῖς αἰδούμενος μέν, οὐκ ἀποκρυπτόμενος δὲ ⟨νου-
θετεῖ⟩ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσον τῶν ἄλλων οἰκειοτέρους τε καὶ ἀναγ-
καιοτέρους νενόμικεν, ὡς οἷόν τε ἐπιτείνας τοὺς λόγους καὶ σφο-
δροτέραν τὴν νουθεσίαν καὶ παρακέλευσιν ποιούμενος, αὑτῷ τε
κἀκείνοις. οὐδὲ γὰρ ἰατρός, ὅτῳ ἀνάγκη πατέρα ἢ μητέρα ἢ τοὺς 43
ἑαυτοῦ παῖδας ἰᾶσθαι νοσοῦντας ἢ καὶ αὐτὸν διὰ σπάνιν τε καὶ
ἐρημίαν ἄλλων ἰατρῶν, εἰ δέοι τέμνειν ἢ καίειν, ὅτι φιλεῖ τὰ τέκνα
καὶ τὸν πατέρα αἰσχύνεται καὶ τὴν μητέρα, διὰ τοῦτο ἀμβλυτέρῳ
τῷ σιδήρῳ τέμοι ἂν καὶ χλιαρωτέρῳ τῷ πυρὶ καίοι, τοὐναντίον δὲ
ὡς οἷόν τε ἰσχύοντι καὶ ἀκμαίῳ. τὸν γοῦν Ἡρακλέα φασίν, ἐπειδὴ 44
(481 B II) οὐκ ἐδύνατο ἰάσασθαι τὸ σῶμα ὑπὸ νόσου δεινῆς κατεχόμενον,
τοὺς υἱοὺς καλέσαι πρώτους κελεύοντα ὑποπρῆσαι λαμπροτάτῳ
πυρί· τῶν δὲ ὀκνούντων καὶ ἀποστρεφομένων, λοιδορεῖν αὐτοὺς
ὡς μαλακούς τε καὶ ἀναξίους αὑτοῦ καὶ τῇ μητρὶ μᾶλλον ἐοικότας,
λέγοντα, ὡς ὁ ποιητής φησι,

ποῖ μεταστρέφεσθ', ὦ κακοὶ
καὶ ἀνάξιοι τῆς ἐμῆς σπορᾶς,
Αἰτωλίδος ἀγάλματα μητρός;

οὐκοῦν αὑτῷ πρώτῳ χρὴ καὶ τοῖς φιλτάτοις καὶ ἐγγυτάτω μετὰ 45
(663 M) πλείστης παρρησίας τε καὶ ἐλευθερίας προσφέρεσθαι, μηδὲν ἀπο-
κνοῦντα μηδὲ ὑφιέμενον ἐν τοῖς λόγοις. πολὺ γὰρ χεῖρον [καὶ]
διεφθαρμένου σώματος καὶ νοσοῦντος ψυχὴ διεφθαρμένη, μὰ Δία
οὐχ ὑπὸ φαρμάκων χριστῶν ἢ ποτῶν οὐδὲ ὑπὸ ἰοῦ τινος διεσθίον-
τος, ἀλλ' ὑπό τε ἀγνοίας καὶ πονηρίας καὶ ὕβρεως καὶ φθόνου δὴ
καὶ λύπης καὶ μυρίων ἐπιθυμιῶν. τοῦτο τὸ νόσημα καὶ τὸ πάθος
χαλεπώτερον ἐκείνου καὶ πολὺ μείζονος καὶ λαμπροτέρου δεόμενον
ἐμπρησμοῦ· ἐφ' ἣν ἴασιν καὶ ἀπόλυσιν χρὴ παρακαλεῖν ἀπροφα-
σίστως καὶ πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ξυγγενῆ καὶ ἀλλότριον καὶ πολίτην
καὶ ξένον.

---

1 καὶ add. Jacobs 4 αὐτοῦ libri, corr. Dind. 5 νουθετεῖ add. Geelius 7 οἴονται M 8 τὴν νουθεσίαν om. B 10 αὐτὸν U m. pr. 13 καὶ οὐ pro καίοι M 14 οἴονται M 15 ἐδύναντο BM 18 αὐτοῦ libri, corr. Dind. 20 μεταστεφέσθων κακοὶ UB. fragm. trag. adesp. 99 Nauck 21 metrum sic restituit Emperius: κἀνάξιοι σπορᾶς τῆς ἐμῆς Αἰτωλίδος μητρὸς ἀγάλματα, sed cf. Wil. de trag. graec. frg. p. 24 23 αὐτῷ libri, corr. Emp. 25 καὶ seclusit Reiske 27 χριστῶν Casaub., χρειστῶν M χρηστῶν UB 28 ἀνοίας M

(62) ΠΕΡΙ ΠΛΟΥΤΟΥ. (482 R II

1 *Φέρε πρὸς θεῶν, ἐπὶ τίνι μάλιστα θαυμάζειν καὶ ἐπὶ τῷ
μέγα φρονεῖν καὶ μακαρίζειν ἄξιον πόλιν ἁπασῶν μεγίστην καὶ
δυνατωτάτην; πότερον ἐπὶ νόμων ἀρετῇ καὶ πολιτῶν ἐπιεικείᾳ καὶ
σωφροσύνῃ τῶν ἀρχόντων, ἢ ταῦτα μὲν μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια καὶ
ῥᾴδια τοῖς τυχοῦσιν, ἐπὶ δὲ ἀνθρώπων πλήθει καὶ ἀγορᾶς ἀφθονίᾳ
καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν οἰκοδομημάτων δεῖ μακαρίζειν αὐτὴν καὶ τοῖς
Σήρων καὶ Βαβυλωνίων ὑφάσμασι, καὶ ὅτι χρυσῷ τὰς οἰκίας ἐρέπ-
τουσι, καὶ μεστὰ πάντα ἀργύρου καὶ ἠλέκτρου καὶ ἐλέφαντος,
ὁποῖα Ὅμηρος εἴρηκε τὰ Ἀλκινόου καὶ τὰ Μενελάου βασίλεια
ὑπερβάλλων τό τε ἀληθὲς καὶ τὸ δυνατὸν σχεδόν, οὕτως ἅπασαν
ἠσκημένην τὴν πόλιν· καὶ νὴ Δία ἐπὶ ταῖς γραφαῖς καὶ τοῖς ἀν-
δριᾶσιν, ὧν οὐδὲν ὤνησε τοὺς πρότερον ἔχοντας, ἀλλὰ παρ' ὧν
ἐκεῖνα ἐκομίσθη, τούτους ἴδοι τις ἂν δούλους καὶ ταπεινοὺς καὶ* (483 R II)
2 *πένητας; εἰ γὰρ ἦν ὄφελός τι χαλκοῦ καλῶς κεκραμένου καὶ κρα-
τήρων καὶ βωμῶν καὶ θυμιατηρίων περιττῶς εἰργασμένων, ἡ Κο-* (664 M
*ρινθίων πόλις ἂν εὐδαίμων ἦν καὶ πολὺν ᾠκεῖτο ἂν χρόνον, σῴ-
ζουσα τοὺς ἑαυτῆς οἰκήτορας καὶ πολίτας· εἰ δ' αὖ λίθων εὐχρόων
καὶ ποικίλων, ἡ Τηίων ἢ Καρυστίων καὶ τινων Αἰγυπτίων καὶ
Φρυγῶν, παρ' οἷς ἐστι τὰ ὄρη ποικίλα· ἀκούω δ' ἔγωγε τῶν
ὀρῶν τὰς πάνυ παλαιὰς τῆς αὐτῆς εἶναι πέτρας· ἀλλ' ὅμως
οὐδενός εἰσι βελτίους οὐδ' εὐτυχέστεροι τῶν πάνυ ταπεινῶν τε*
3 *καὶ ἀθλίων. εἰ δέ γε ὠφέλει τὸ κεκτῆσθαι χρυσίον, οὐδὲν ἐκώλυεν
Αἰθίοπας τοὺς ἄνω μακαριωτάτους εἶναι δοκεῖν, ὅπου τὸ χρυσίον
ἀτιμότερον ἢ παρ' ἡμῖν ὁ μόλιβδος, καί φασιν αὐτόθι τοὺς κακούρ-
γους ἐν παχείαις ⟨χρυσοῦ⟩ δεδέσθαι πέδαις, ἀλλ' οὐδὲν ἧττόν
εἰσι δεσμῶται καὶ πονηροὶ καὶ ἄδικοι. τὸ δὲ μακαρίζειν τοὺς
πλουσίους καὶ πολλὰ χρήματα ἔχοντας, τὰ δὲ ἄλλα μηδὲν διαφέ-*

Titulus: *περὶ πλούτου τῶν ἐν Κιλικίᾳ* B   2 *μεγαλοφρονεῖν* UB   3 *ἐπιεικία* M   4 *σμικρὰ* B   7 *Σύρων* libri, corr. Reiske   *ἐρεποῦσιν* M   10 *ὑπερβάλλον* B   *ἅπασαν ⟨πλάσας⟩* Casaub. quod non probo cf. Od. VII 84 sq.   13 *ἐκομίσθη* Emp., *ἐκοσμήθη* libri   14 *ἡ* pro *εἰ* B   18 *ἢ Τηΐων* libri, corr. Casaub.   19 *φρυγίων* M   20 *ὀρῶν* nondum emendatum *ὁρῶν* M   21 *παλαιῶν* libri, *ταπεινῶν* Pflugk, *ταλαιπώρων* Emp., *φαύλων* Selden., alia alii   22 *γε* om. UB   *οὐθὲν* U   24 *μόλυβδος* Dind.   25 *χρυσοῦ* add. Valckenaar, *χρυσαῖς* Casaub. *παγχρύσοις* Weil Revue de Phil. I 197   *παῖδες* pro *πέδαις* M cf. Herodot. III 23

ροντας τῶν πάνυ φαύλων, ὅμοιον ⟨ὡς⟩ εἴ τις τοὺς ἐκεῖ δεσμώτας
ἰδὼν προϊόντας ἐκ τῆς εἱρκτῆς ἐζήλου, καὶ πάντων εὐδαιμονέστατον
ἔκρινε τὸν ἔχοντα τὰς μείζους πέδας. εἰ δὲ ἐλέφας θαυμαστὸν 4
κτῆμα καὶ περιμάχητον, Ἰνδοὶ πολὺ πάντων ὀλβιώτατοι καὶ ἄριστοι,
(484 R II) παρ' οἷς ἔρριπται τὰ τῶν ἐλεφάντων ὀστᾶ καὶ οὐδεὶς προσέσεισιν,
ὥσπερ ἐνθάδε τὰ τῶν βοῶν τε καὶ ὄνων· καὶ πολλαχοῦ φασιν ἐν
τοῖς τοίχοις ἐνοικοδομεῖσθαι τὰ κρανία τῶν ἐλεφάντων αὐτοῖς
ὀδοῦσιν. τί δὲ χρὴ περὶ Κελτῶν λέγειν, ὅπου φασὶ ποταμόν τινα
καταφέρειν τὸ ἤλεκτρον καὶ πολὺ πανταχοῦ κεῖσθαι παρὰ ταῖς
ὄχθαις ἐκβεβρασμένον, ὥσπερ αἱ ψῆφοι παρ' ἡμῖν ἐπὶ τῶν αἰγιαλῶν;
καὶ πρότερον μὲν οἱ παῖδες παίζοντες διερρίπτουν· νῦν δὲ
κἀκεῖνοι συλλέγουσι καὶ φυλάττουσιν αὐτό, παρ' ἡμῶν μεμαθηκότες
ὅτι εἰσὶν εὐδαίμονες. ἆρα ἐνθυμεῖσθε ὅτι πάντες οὗτοι, 5
λέγω δὲ τοὺς Κελτοὺς καὶ Ἰνδοὺς καὶ Ἴβηρας καὶ Ἄραβας καὶ Βαβυλωνίους,
φόρους παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν, οὐ τῆς χώρας οὐδὲ
τῶν βοσκημάτων, ἀλλὰ τῆς ἀνοίας τῆς ἡμετέρας· οὐ γάρ, ἂν μὲν
(665 M) τοῖς ὅπλοις κρατήσαντές τινες ἀναγκάσωσιν αὐτοῖς ἀργύριον ὑποτελεῖν
τοὺς ἡττημένους, τοῦτο ὀνομάζεται φόρος, καὶ ἔστιν ἀνθρώπων
οὐ σφόδρα εὐτυχῶν οὐδὲ ἀνδρείων δασμὸν ἑτέροις παρέχειν·
ἐὰν δέ τινες, μήτε ἐπιστρατευσαμένου μηδενὸς μήτε ἀναγκάσαντος,
δι' εὐήθειαν δὲ καὶ τρυφήν, ὃ περὶ πλείστου ποιοῦνται ἁπάντων,
ἀργύριον πέμπωσιν ἑκόντες, διὰ μακρᾶς μὲν ὁδοῦ, πολλῆς δὲ θαλάττης
τοῖς μηδὲ ἐπιβῆναι ῥᾳδίως δυναμένοις τῆς ἡμετέρας γῆς,
(485 R II) οὐ τῷ παντὶ κάκιόν τε καὶ αἴσχιον τὸ γιγνόμενον; πλὴν ὅτι λίθους 6
μικροὺς καὶ ἀσθενεῖς καὶ νὴ Δία θηρίων ὀστᾶ διδόντες λαμβάνουσιν
ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἀντὶ χρηστῶν ἄχρηστα ἀντικαταλλαττόμενοι.
μάλιστα δὲ θαυμάζω πολλάκις ἐννοῶν ὅτι Μῆδοι μὲν
τὰ Σύρων λαβόντες ἠγάπων καὶ ἔχαιρον, Πέρσαι δὲ τὰ Μήδων,
Μακεδόνες δὲ τὰ Περσῶν, καὶ τότε ᾤοντο εὐτυχεῖς γεγονέναι καὶ
πράττειν ἄμεινον, ὅτε εἶχον τὰ τῶν ἀθλίων καὶ δυστυχούντων
κτήματα. ταῦτα δὲ οὐκ ἄλλως ἔγωγε ληρῶν εἶπον, ἀλλ' ὅτι τῶν

---

1 ὡς add. Casaub., οἷον Emp. 2 προϊόντας ἰδὼν (hoc ord.) U 7 τοίχοις (οι prius a corr.) U 8 ὀδοῦσι U τί δαὶ UB περικείτων M 10 παρ' ὑμῖν U τὸν αἰγιαλὸν UB 11 ἔπαιζον τὰ δὲ ἐρρίπτουν (B: τάδε M: ἐρρείπτουν) libri, corr. Emp. dubitans 13 ἐνθυμεῖσθαι M 14 σκαιοτάτους pro κελτοὺς M 17 τοῖς πόλοις M αὐτοῖς BM 20 μηδὲ pro altero μήτε BU 21 εὐήθιαν M 22 πέμπουσιν U πέμπουσι B 24 οὐ τῷ Casaub., οὕτω BM οὕτως U γινόμενον M 25 σμικροὺς B 26 ἀντικαταλαττόμενοι M 27 ἐννοῶν Reiske, ἐνίων libri 28 λαμβάνοντες ἔχαιρον (om. ἠγάπων καὶ) UB Σύρων de Assyriis dictum videtur retinendum esse

τοιούτων, ὑπὲρ ὧν ἔχουσι τὴν πᾶσαν σπουδὴν καὶ ἐφ' οἷς θαυμάζουσιν οἱ πολλοὶ τοὺς κεκτημένους, οὐδέν ἐστιν ὄφελος, ἀλλ' οὐδεμιᾶς ἄξια δραχμῆς τὰ σύμπαντα· οὐδ' ἂν γένοιντο ἄνθρωποί ποτε εὐδαίμονες ἀνόητοι καὶ ἄφρονες, οὐδ' ἂν τὸν ἐν Σούσοις παράδεισον οἰκήσωσιν, ὃς ἦν, ὥς φασι, μετέωρος ἅπας.

---

(63) ΤΩΝ ΕΝ ΚΙΛΙΚΙΑΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. (436 R.)

1 Ὑμεῖς μὲν ἴσως θαυμάζετε καὶ παράδοξον ἡγεῖσθε καὶ οὐδα-
μῶς σωφρονοῦντος ἀνδρός, ὅστις ἁπάντων ἀποστάς, περὶ ἃ οἱ
πολλοὶ σπουδάζουσι, καὶ τρόπον τινὰ ἐάσας κατὰ ῥοῦν φέρεσθαι
χρήματά τε καὶ δόξας καὶ ἡδονάς, οὔτε γεωργὸς οὔτε ναύκληρος οὔτε
στρατιώτης οὔτε στρατηγὸς περίεισιν, οὐ σκυτοτόμος οὐ τέκτων, οὐκ
ἰατρός, οὐ ῥήτωρ, οὐκ ἄλλο τι σύνηθες πρᾶγμα ποιῶν, οὑτωσὶ δὲ (666 M.)
ἀτόπως ἰών τε καὶ ἀπιὼν καὶ παριστάμενος, ἔνθα μηδὲν αὐτῷ πρᾶγμά
2 ἐστιν, ἀλλ' ὡς ἂν τύχῃ τε καὶ ὁρμήσῃ· βουλευτήρια μὲν καὶ θέατρα
καὶ συλλόγους ἀτιμάσας, ἐκκλησιάζων δὲ μόνος αὐτός· καὶ θεωρῶν
οὐκ ὀρχουμένους οὐδὲ ᾄδοντας οὐδὲ πυκτεύοντας οὐδὲ παλαίοντας,
ἀλλ' ὠνουμένους καὶ βαδίζοντας καὶ λαλοῦντας καὶ μαχομένους·
ποτὲ μὲν τούτοις ἅπασι προσέχων εὖ μάλα καὶ τερπόμενος πολὺ
μᾶλλον ἢ παῖδες ἐν ἀγῶσι καὶ θεάτροις, οὐ προκαταλαμβάνων
οὐδὲ ἀγρυπνῶν οὐδὲ θλιβόμενος· ποτὲ δὲ αὖ μήτ' ἀκούων μηδενὸς
μήθ' ὁρῶν, ἀλλὰ μηδ' εἶναι νομίζων αὐτούς, ἐννοῶν ὃ βούλεται
3 καὶ πράττων ἀδεῶς. ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν λαμπρὸν ἡγοῦμαι καὶ μα-
κάριον, εἴ τις ἐν οἰκέταις ἐλεύθερος εἶναι δύναται καὶ ἐν ὑπηκόοις
αὐτόνομος· ὑπὲρ οὗ πολλὰ μὲν Λυδοὶ Φρυξί, πολλὰ δὲ Φρύγες

---

3 *δραγμῆς* M *τὰ* om. M m. pr. *αὐτοὶ* pro *ἄνθρωποι* B 5 *οἰκοδομήσουσιν* U m. pr. BM, *οἰκοδομήσωσιν* corr. U *ἐνοικήσωσιν* Reiskius, *οἰκήσωσιν* Dind. Titulus: *τῶν ἐν Κιλικίᾳ* om. B; cf. ad titulum orationis praecedentis 6 *ἡμεῖς* M *ἴσως με* M *ἴσως μὲν* U (sed *μὲν* expunxit corr.) *ἡγεῖσθαι* M 11 *ποιῶν* Emp., *κοινὸν* libri 14 *συλλέγουσα τιμάσας* M 18 *ἢ παῖδες* suspectum; fortasse *ἢ ὑμεῖς*, quod per *ἢ ἡμεῖς* in *ἢ παῖδες* abire potuit 19 *θλειβόμενος* M *αὖ* Casaub., *ἂν* libri *μηθενὸς* M 20 *ἀλλὰ μηδ' εἶναι* Emp. *ἀλλὰ μηδ' εἰδέναι* UB *δ' εἰδέναι* M (om. *ἀλλὰ*) 22 *ἐν οἰκέταις* Casaub., *ἐν οἰκείαις* B *ἐν οἰκίαις* UM 23 *δὲ* add. Emp. post *οὗ*; non probo, nam illi *μὲν* l. (6 et) 21 respondet *πολὺ δὲ μᾶλλον* p. 224,9

(487 R II) *Λυδοῖς ἐπολέμησαν, πολλὰ δ᾿ Ἴωνές τε καὶ Δωριεῖς καὶ ξύμπαντα
γένη, ἀνοήτῳ δὲ ψευδοῦς αὐτονομίας ἔρωτι οὐδεὶς ἐγκεχείρηκεν
τοῖς αὐτὸς αὑτοῦ χρῆσθαι νόμοις, οἱ δὲ ξύμπαντες περὶ τῶν
Σόλωνος καὶ Δράκοντος καὶ Νόμα καὶ Ζαλεύκου νόμων ἐρίζουσιν,
ὅπως τούτοις, ἀλλὰ μὴ τούτοις ἕπωνται, μηδενὸς αὖ μηδὲ ἐκεί-
νων οἷα ἐχρῆν θέντος. Σόλωνα μέντοι καὶ αὐτὸν εἰρηκέναι φασὶν
ὡς [ὅτι] αὐτῷ μὴ ἀρέσκοντα εἰσηγεῖτο Ἀθηναίοις, ἀλλ᾿ οἷς αὐτοὺς
ὑπελάμβανε χρήσεσθαι. δῆλον οὖν ὅτι πονηροὺς ἔγραφε νόμους,* 4
*εἴπερ τοὺς ἀρέσοντας πονηροῖς ἔγραφεν· ἀλλ᾿ ὅμως καὶ αὐτὸς
τούτοις ἐχρῆτο πονηροῖς τε οὖσι καὶ οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτῷ. δῆλον
οὖν ὅτι τούτων μὲν οὐδενὶ μετῆν αὐτονομίας, οὐδὲ ἐσπούδαζον οὐδὲ
ἐπολέμουν, ὅπως ὦσιν ἐλεύθεροι· ἀλλὰ γὰρ ἄφθονόν τε καὶ πολ-*
(667 M) *λὴν δουλείαν ἐντὸς τῶν τειχῶν ἐγκαθείρξαντες ἔπειτα ἐπάλξεσι
καὶ πύργοις καὶ βέλεσιν ἠμύνοντο, ὅπως μὴ εἰσίοι ἔξωθεν παρ᾿
αὐτούς, ὥσπερ εἴ τις ⟨τῆς⟩ νεὼς διερρηγμένης κλύδωνος ἔνδον ὄντος
φυλάττοιτο καὶ πράγματα ἔχοι, μήποτε ἄνωθεν ὑπερβάλῃ. καθάπερ
οὖν φασι τοὺς Τρῶας ὑπὲρ τῆς Ἑλένης πολιορκεῖσθαι καὶ ἀπο-
θνήσκειν οὐκ ἔνδον οὔσης, ἀλλ᾿ ἐν Αἰγύπτῳ, ταὐτὸ πάθος οὗτοι
πεπόνθεσαν· ὑπέρ τῆς ἐλευθερίας ἐμάχοντο καὶ ἠγωνίων, οὐκ
οὔσης παρ᾿ αὐτοῖς. ἀλλ᾿ ὅμως ἐκεῖνοί τε ἔλεγον πάντα πάσχειν* 5
ὑπὲρ τῶν νόμων, καὶ νῦν φασιν ἐν τούτοις εἶναι τὴν δίκην, ὁπόσ᾿
(428 R II) *ἂν αὐτοὶ δυστυχεῖς ὄντες συγγράφωσιν ἢ παρ᾿ ἄλλων ὁμοίων παρα-
λάβωσιν. νόμον δὲ τὸν ἀληθῆ καὶ κύριον καὶ φανερὸν οὔτε ὁρῶσιν
οὔτε ἡγεμόνα ποιοῦνται τοῦ βίου. τοιγαροῦν ὥσπερ ἐν μεσημβρίᾳ
λάμποντος ἡλίου δᾷδας ἴασι καὶ δαλοὺς ἀράμενοι, τὸ μὲν θεῖον
φῶς ἐάσαντες, καπνῷ δὲ ἑπόμενοι κἂν ⟨ἄρα⟩ μικρὸν αἴθυγμα
δεικνύντι πυρός. ὁ μὲν οὖν τῆς φύσεως νόμος ἀφεῖται καὶ ⟨ἐκ⟩λέ-
λοιπε παρ᾿ ὑμῖν, ὦ κακοδαίμονες· ἄξονας δὲ καὶ γραμματεῖα καὶ
στήλας φυλάττετε καὶ ἀνωφελῆ στίγματα. καὶ τὸν μὲν τοῦ Διὸς* 6

---

1 *πολέμησαν* M *δὲ* M 2 *ἀνοήτῳ δὲ ψευδοῦς* Gasda *ἀνόητοι εἴδους* libri *ἐνκεχείρηκεν* M *ἐκεχείρηκεν* B 3 *τοῖς* M *οὐ τοῖς* U *οὔτε τοῖς* B *αὐτοῦ* U m. pr. *χρᾶσθαι* libri, corr. edditi 4 *νομᾶ* U 6 *τιθέντων* libri, *θέντος* Emp. *εἰρηκέναι* Jacobs, *εἰδέναι* libri 7 *ὅτι* seclusit Jacobs 8 *ὑπολαμβάνειν* M 9 *ἀρέσκοντας* B 10 *αὑτῷ* B 13 *ἐγκαθείρξαντες* (*ει* a corr.) U 14 *μὴ εἰσίοι* B *μὴ εἰσίοιεν* U *μὲν εἰσίεν* M 15 *τῆς* add. Wil. 18 *ἔνδονον* M 19 *πεπόνθεσαν* scripsi, *πεπόνθασιν* libri 21 *ὁπόσ᾿ ἂν* Pflugk, *ὁπότ᾿ ἂν* UB *ὁπόταν* M 22 *ὁμοίως* libri, corr. editi 25 *δαίδας* M *ἴᾶσι* UB 26 *ἐλάσαντες* UBM, corr. editi *ἄρα* ex coniectura addidi *σμικρὸν* B *θύγμα* M 27 *λέλοιπε* libri, *ἐκλέλοιπε* Emp. 29 *φυλάττεται* M

θεσμὸν πάλαι παρέβητε, τὸν δὲ τοῦ δεῖνος ἢ τὸν τοῦ δεῖνος ὅπως μηδεὶς παραβήσεται σκοπεῖσθε. καὶ τὴν ἀράν, ἣν Ἀθηναῖοι περὶ τῶν Σόλωνος ἔθεντο νόμων τοῖς ἐπιχειροῦσι καταλύειν, ἀγνοεῖτε κυριωτέραν οὖσαν ἐπὶ τοῖς ἐκείνου νόμοις (πᾶσα γὰρ ἀνάγκη τὸν συνέχοντα τὸ ⟨πᾶν⟩ θεσμὸν ἀραῖον ὑπάρχειν) πλὴν παῖδας καὶ γένος οὐκ ἐπέξεισιν, ὡς ἐκεῖ, τῶν ἁμαρτανόντων, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῷ γίγνεται τῆς ἀτυχίας αἴτιος. τὸν οὖν ἐπιχειροῦντα τοῦτον [ἂν] (489 R II) σῴζειν ὡς ἂν οἷός τε ᾖ καὶ τό γε καθ' αὑτὸν φυλάττειν οὐδέποτε

7 ἂν μὴ φρονεῖν φαίην ἔγωγε. πολὺ δὲ μᾶλλον ὑμᾶς θαυμάζω καὶ ἐλεῶ τῆς χαλεπῆς καὶ παρανόμου δουλείας, ἐν ᾗ ζεύξαντες αὑτοὺς ἔχετε, οὐχ ἑνὶ δεσμῷ μόνον περιβαλόντες οὐδὲ δυσίν, ἀλλὰ μυρίοις, ὑφ' ὧν ἄγχεσθε καὶ πιέζεσθε πολὺ μᾶλλον τῶν ἐν ἁλύσει τε καὶ (668 M) κλοιῷ καὶ πέδαις ἑλκομένων. τοῖς μὲν γάρ ἐστι καὶ ἀφεθῆναι καὶ διακόψασι φυγεῖν, ὑμεῖς δὲ ἀεὶ μᾶλλον κρατύνεσθε τὰ δεσμὰ καὶ πλείω καὶ ἰσχυρότερα ἀπεργάζεσθε. καὶ μή, ὅτι οὐχ ὁρᾶτε αὐτά, ψευδῆ καὶ ἄπιστον ἡγεῖσθε τόνδε τὸν λόγον· σκοπεῖτε δὲ Ὁμήρου τοῦ καθ' ὑμᾶς σοφωτάτου ποῖ' ἄττα δεσμὰ τὸν Ἄρη φησὶ κατασχεῖν,

ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,
ἠΰτ' ἀράχνια λεπτά, τά γ' οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο.

8 μὴ οὖν οἴεσθε τὸν μὲν Ἄρη, θεὸν ὄντα καὶ ἰσχυρόν, οὕτως ὑπὸ λεπτῶν τε καὶ ἀοράτων πεδηθῆναι δεσμῶν, αὐτοὺς δέ, πάντων θηρίων ἀσθενεστάτους ὄντας, μὴ ἄν ποτε ἁλῶναι δεσμοῖς ἀφανέσιν, ἀλλ' εἰ μὴ σιδήρου τε καὶ ὀρειχάλκου [εὖ] πεποιημένα εἴη. τὰ μὲν οὖν σώματα ὑμῶν, οἷα δὴ στερεὰ καὶ τὸ πλέον ἐκ γῆς γεγονότα, τοιούτων δεῖται τῶν κρατησόντων· ψυχὴ δὲ ἀόρατός που καὶ λεπτὴ φύσει πῶς ⟨οὐκ⟩ ἂν δεσμῶν τοιούτων τυγχάνοι [κατὰ

---

1 τὸν post ἢ om. UB 3 τὸν — — νόμον UB 4 πᾶς M 5 συγχέοντα Casaub. τὸ πᾶν scripsi, τὸν δὲ M τὸν UB ἀραῖον ὑπάρχειν scripsi, ἀθηναῖον ἐπάρχειν UBM, ἄτιμον ὑπάρχειν Emp., qui συγχέοντα scribit cum Casaubono 6 αὑτῷ Reiske, αὐτῶν libri 7 ἂν seclusit Emp., ἀνασῴζειν Casaub. 9 φαίην om. M 10 ζεύσαντες M αὐτοὺς M 11 οὐχ ἑνὶ corr. U, οὐκ ἐν U m. pr. BM περιβάλλοντες libri, corr. Pflugk 12 πιέζεσθαι M ἄνυσι (corr. ἅλυσι) M 13 κλύῳ M παῖδες pro πέδαις MU m. pr. ἔστιν οὐκ ἀφεθῆναι M 14 κρατύνεσθαι M 15 ἀπεργάζεσθαι M 17 ἡμᾶς libri, corr. Emp. φασί UB, om. M 19 Cf. Od. VIII 331. 280 20 τά κ' οὐ κέ τις libri Dionis 22 αὑτοὺς U αὐτοὺς BM 24 ὀριχάλκου BM ὀρειχάλκου (ει a corr.) U εὖ secl. Reiskius 25 ἡμῶν B στεραιὰ M ἐκ γῆς scripsi, ὀργῆς UB γῆς M γεγονότα scripsi, γέμοντα libri 26 τοιούτων Emp., τοσούτων libri δεῖται Geelius, δεῖ libri κρατησάντων M 27 οὐκ add. Geelius κατὰ — p. 225,1 αὐτὸν del. Geelius

(440 R II) τὸν Ἥφαιστον αὐτὸν]; ὑμεῖς δὲ στεῤῥοὺς καὶ ἀδαμαντίνους πεποίησθε πάσῃ μηχανῇ πλεξάμενοι, καὶ τὸν Δαίδαλον αὐτὸν ὑπερβεβλημένοι τῇ τέχνῃ τε καὶ σπουδῇ πρὸς τὸ πᾶν ὑμῶν μέρος τῆς ψυχῆς καταδεδέσθαι καὶ μηδὲν ἐλεύθερον εἶναι μηδὲ αὐτόνομον. τί γὰρ ἦν ἡ Κνωσίων εἱρκτὴ καὶ τὸ τοῦ Λαβυρίνθου 9
σκολιὸν πρὸς τὴν σκολιότητα καὶ τὸ δυσεύρετον τῆς ἀφροσύνης; τί δ' ἡ Σικελικὴ φρουρὰ τῶν Ἀττικῶν αἰχμαλώτων, οὓς εἰς πέτραν τινὰ ἐνέβαλον; τί δ' ὁ Λακώνων Κεάδας καὶ τὸ παρὰ Πέρσαις οἴκημα μεστὸν τέφρας, ἢ νὴ Δία εἴ τινας κόρας χαλεποὶ πατέρες, ὡς ὁ τῶν ποιητῶν λόγος, 'χαλκέων περιβόλων' ἐφρούρησαν 'εἱρκταῖς'. οὐδ' ἐγὼ νήφειν ἐν τοῖς λόγοις ἔτι μοι δοκῶ τῶν ἀνθρωπίνων συμφορῶν μνησθεὶς ἐπὶ πλέον καὶ τῆς αἰσχρᾶς καὶ δυσχεροῦς δου-
(669 M) λείας, ἣν δεδούλωσθε πάντες· ὅθεν οὐ νημάτων ἔστι λεπτῶν εὐπορήσαντας ἐξελθεῖν βοηθείᾳ κόρης ἄφρονος, ὥσπερ ἐκεῖνον Θησέα φασὶν ἐκ Κρήτης σωθῆναι, [εἰ μή τις] αὐτῆς οἶμαι τῆς Ἀθηνᾶς παρισταμένης καὶ σῳζούσης ἅμα. εἰ γὰρ ἐθέλοιμι πάσας εἰπεῖν 10
τὰς εἱρκτὰς καὶ τὰ δεσμὰ τῶν ἀνοήτων τε καὶ ἀθλίων ἀνθρώπων οἷς ἐγκλείσαντες αὐτοὺς ἔχετε, μὴ σφόδρα ὑμῖν ἀπηνής τε καὶ φαῦλος δόξω ποιητής, ἐν οἰκείοις τραγῳδῶν πάθεσιν. οὐ γὰρ μόνον, ὡς οἱ δόξαντες ὑμῖν κακοῦργοι πιέζονται, τραχήλου τε καὶ
(441 R II) χειρῶν καὶ ποδῶν, ἀλλὰ ⟨καὶ⟩ γαστρὸς καὶ τῶν ἄλλων μερῶν ἑκάστου ἰδίῳ δεσμῷ τε καὶ ἀνάγκῃ κατειλημμένοι εἰσὶ ποικίλῃ τε καὶ πολυτρόπῳ· καί μοι δοκεῖ τις ἂν ἰδὼν ⟨τῇ⟩ ὄψει τερφθῆναί τε καὶ σφόδρα ἄγασθαι τὴν ἐπίνοιαν. πρώτη μὲν γὰρ οἶμαι πρὸς ἕκαστον 11
ἔστη δέσποινα χαλεπὴ μὲν ἄλλως καὶ δυσμενὴς καὶ ἐπίβουλος, ἰδεῖν δὲ ἱλαρὰ καὶ μειδιῶσα πρὸς ἅπαντας 'σαρδάνιον μάλα τοῖον'

---

1 *πεποιῆσθαι* M 2 *τὸν Δαίδαλον* libri, *τὸν Ἥφαιστον* Emp. 5 *ἂν* pro *ἦν* M 7 *δὲ ἡ* B *πέραν τινὰ* B 8 *πα* (pro *παρὰ*) M m. pr. 9 *οἵ τινας* M *εἴ τινες* UB, corr. editi 10 ad Eur. Danaen frg. refert Wil. 11 *οὐδέ τῳ* libri, corr. Geelius 13 *ὅθεν νημάτων ἐστὶν οὐ λεπτῶν* UB, item M, nisi quod *μνημάτων, οὐ* ante *νημάτων* transposuit Emp. 15 *εἰ μή τις* seclusi, quae locum genuinorum Dionis verborum occupasse puto: ⟨*ἀλλ' οὐδὲ*⟩ *αὐτῆς οἶμαι* cf. or. I § 3 17 *ἀνοήτων* Emp., *θνητῶν* UB, om. M 18 *αὐτοὺς* BM malim *ἔχουσι* propter *τῶν — ἀνθρώπων;* etiam quae secuntur, sic facilius expedio 19 *οἰκόοις* M (corr. *οἰκίοις*) *τραγωιδῶν* (*ρ* a corr.) U 20 *πιεζοῦνται* libri, corr. Morellius 21 *καὶ* add. Emp. *δρῶν* pro *μερῶν* B *ὀρῶν* U m. pr. *ἑκάστου* Casaub., *ἕκαστον* libri 22 *κατειλημμένοι εἰσὶ* scripsi, *κατειλημμένον. οἱ δ' εἰσὶ* libri *ποικίλῃ τε καὶ πολυτρόπῳ* scripsi, *ποικίλοι τε καὶ πολύτροποι* libri 23 *τῇ* add. Emp. 24 *ἕκαστόν ἐστι* libri, corr. Reiskius, cf. *ἦλθεν* p. 226, 5 26 *εἰδεῖν* M *ἰδεῖν δὲ ἱλαρὰ* Wil., *ἰδεῖν· εἰ δ' ἄρα* libri *πρὸς ἅπαντας* M *προσαπαντᾷ* UB *σαρδόνιον* M (corr. U) cf. Hom. Od. XX 302

[*χαλεπὴ δὲ ἡδονὴ*] *καὶ φέρει δεσμὰ κατὰ τὴν αὑτῆς φύσιν εὐανθῆ καὶ μαλακὰ τὴν πρώτην, οἵοις εἰκός ἐστι καταδεῖσθαι βασιλεῖς ἢ τυράννους καὶ πάντας, ὅσοι μακαρίων παῖδες κέκληνται· τούτων*
12 *δὲ χαλεπώτερον οὐδὲν οὐδὲ μᾶλλον ἐμφύεται καὶ πιέζει. μετὰ δὲ ταύτην ἦλθεν ἑτέρα, κλοιόν τινα φέρουσα χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν. τοῦτον δὲ περιθεῖσα ἕλκει μὲν ἰδιώτας περὶ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν, ἕλκει δὲ βασιλεῖς καθ' Ἡσίοδον, σύρει δὲ πόλεων στρατηγοὺς ἐπὶ πύλας, ὥστε ἀνοίγειν καὶ προδιδόναι. φησὶ δὲ κήδεσθαι τούτων, οὓς ἂν ἀπολλύῃ, καὶ ποιεῖν εὐδαίμονας· ὥσπερ Ἀστυάγην ποτὲ Κῦρος ἐν χρυσαῖς ἔδησε πέδαις, ὡς ἂν δῆλον ὅτι πάππου*
13 *κηδόμενος. πολὺ δ' ἂν ἔργον εἴη διεξιέναι πάσας τὰς ἰδέας τῶν δεσμῶν. ἕνα δ' οὖν ἄξιον μὴ παρεῖναι τὸν παραδοξότατον αὐτῶν καὶ ποικιλώτατον, ὃν ἡ χαλεπωτάτη φέρει δέσποινα, χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ παντοίοις λίθοις τε καὶ ψήφοις καὶ ζῴων κέρασι καὶ* (442 R. (670 M.) *ὀδοῦσι καὶ ὀστράκοις, ἔτι δὲ ἁλουργέσι βαφαῖς καὶ ἑτέροις μυρίοις τισὶν ὥσπερ ὅρμον πολυτελῆ καὶ θαυμαστὸν ἀσκήσασα καὶ πολλά τινα ἐν αὐτῷ σχήματά τε καὶ μορφὰς μιμησαμένη, στεφάνους τε καὶ σκῆπτρα καὶ τιάρας καὶ θρόνους ὑψηλούς· καθάπερ οἱ περιττοὶ τεχνῖται κλίνας τινὰς ἢ θύρας ἢ ὀροφὰς οἰκιῶν κατασκευάζοντες ἕτερ' ἄττα μηχανῶνται φαίνεσθαι, λέγω δὲ οἷον θυρῶν ἐξοχὰς*
14 *θηρίων κεφαλαῖς ἀπεικάσαντες καὶ κιόνων ὁμοίως· ἔτι δὲ καὶ ἦχος ἐν τούτῳ καὶ φωνὴ παντοία κρότων τε καὶ ποππυσμῶν* [*καὶ ἠχεῖ ταῦτα τὰ δεσμά*]. *πάλιν οὖν τοῦτον περιβάλλει δημαγωγοῖς τε καὶ βασιλεῦσιν. ἀλλ' ὅπως μὴ πόρρω που αὐτοὶ φερώμεθα ὑπὸ τῆς εἰκόνος, ὥσπερ ὄντως εἰδώλῳ τινὶ λόγου ἐπακολουθοῦντες, ὡς Ὅμηρος Ἀχιλλέα ἐποίησε τῷ τοῦ Ἀγήνορος ἑπόμενον μακρὰν ἀπελθεῖν· ἱκανῶς ἔχει.*

---

1 *χαλεπὴ — ἡδονὴ* seclusit Emp. *φέρειν* libri, *φέρει* Geelius *αὐτῆς* UM 2 *οἵοις* scripsi, *οἷς* libri 3 *πάντες* UBM, corr. editi *κέκληται* M 5 *ἑτερ̃* (sic!) U 7 *καθ' Ἡσίοδον*: respicit *βασιλῆας δωροφάγους* Op. et Dies 39 8 *φασὶ δὲ καὶ δεῖσθαι τούτων* UBM, emendavit Casaub. 9 *ἀστυάγειν* M 10 *πέδες* M *πέδαις* (*αι* a corr.) U 11 *καὶ πάσας* UB 12 *ἔνθα δ' οὖν* UBM, corr. editi *ἄξιον εἶναι* U *τὸ* pro *τὸν* UB 17 *σχήματά τε* Emp. *ὀχήματά τε* UB *ὄχημα τε* M *τε* om. UB 18 *καθὰ περιττοὶ* (om. *οἱ*) M 19 *κλείνας* M 20 *ἐξοχαῖς* UB 21 *κεφαλαῖς* Reiskius, *κεφαλάς* libri 22 *πομπυσμῶν* M *ποπυσμῶν* B *καὶ — 23 δεσμὰ* seclusit Emp. *περιβάλλειν* M 23 *δημαγωγοί* M 26 *ἀντήνορος* libri, corr. Morellius ex Il. 21, 595 27 *ἔχει* om. B

(496 R II) (64) ΠΕΡΙ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ Α.

Οἱ ἄνθρωποι ἐπιθυμοῦσι μὲν ἐλεύθεροι εἶναι μάλιστα πάν- 1
των, καί φασι τὴν ἐλευθερίαν μέγιστον τῶν ἀγαθῶν, τὴν δὲ δου-
λείαν αἴσχιστον καὶ δυστυχέστατον ὑπάρχειν, αὐτὸ δὲ τοῦτο ὅ,τι
ἐστὶ τὸ ἐλεύθερον εἶναι ἢ ὅ,τι τὸ δουλεύειν, οὐκ ἴσασιν. καὶ τοίνυν
οὐδὲ ποιοῦσιν οὐδέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὅπως τὸ μὲν αἰσχρὸν καὶ
χαλεπὸν ἐκφεύξονται, τὴν δουλείαν, ὃ δὲ δοκεῖ αὐτοῖς πολλοῦ ἄξιον
εἶναι, κτήσονται, τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ταῦτα πράττουσιν
ἐξ ὧν ἀνάγκη τοὺς ἐπιτηδεύοντας διατελεῖν δουλεύοντας τὸν ἅπαντα
χρόνον καὶ μηδεπώποτε ἐλευθερίας ἐπιτυγχάνειν. πλὴν τούτους 2
280 M) οὐκ ἄξιον ἴσως θαυμάσαι ὅτι οὔτε ἑλεῖν οὔτε φυλάξασθαι δύναν-
ται ὃ τυγχάνουσιν ἀγνοοῦντες. εἰ γοῦν ἐτύγχανον ἀγνοοῦντες πρό-
βατον καὶ λύκον ὅ,τι ἐστὶν ἑκάτερον αὐτοῖν, ὅμως δὲ ἡγοῦντο τὸ
μὲν ὠφέλιμον καὶ κτήσασθαι ἀγαθόν, τὸ δὲ βλαβερὸν καὶ ἀσύμ-
φορον, οὐκ ἂν ἦν θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ τὸ μὲν πρόβατον ἐφοβοῦντο
καὶ ἔφευγον ἐνίοτε ὡς λύκον, τὸν δὲ λύκον προσίεντο καὶ ὑπέμε-
νον, νομίσαντες πρόβατον· ἡ γὰρ ἄγνοια τοιαῦτα ἐργάζεται τοὺς
οὐκ εἰδότας καὶ ἀναγκάζει τἀναντία φεύγειν καὶ διώκειν ὧν βού-
487 R II) λονται καὶ τῶν συμφερόντων. φέρε δὴ σκεψώμεθα εἰ ἄρα τι οἱ 3
πολλοὶ ἐπίστανται περὶ ἐλευθερίας καὶ δουλείας σαφές. ἴσως γάρ
τοι μάτην αὐτοὺς αἰτιώμεθα, οἱ δὲ παντὸς μᾶλλον ταῦτα ἴσασιν.
εἰ οὖν ἔροιτό τις αὐτοὺς ὅ,τι ἐστὶ τὸ ἐλεύθερον εἶναι, φαῖεν
ἂν ἴσως τὸ μηδενὸς ὑπήκοον, ἀλλὰ πράττειν ἁπλῶς τὰ δοκοῦντα
ἑαυτῷ. τὸν δὲ τοῦτο ἀποκρινάμενον ἐάν τις ἐπερωτᾷ, εἰ ἐν χορῷ 4
χορευτὴν ὄντα μὴ προσέχειν τῷ κορυφαίῳ μηδὲ ὑπήκοον εἶναι αὐ-
τοῦ, ἀλλ' ᾄδειν τε καὶ ἀπᾴδειν, ὅπως ἂν αὐτῷ ἐπίῃ, τοῦτο καλὸν
οἴεται εἶναι καὶ ἐλευθέριον, τὸ δὲ ἐναντίον τούτου, τὸ προσέχειν

4 τὸ om. M ἴσασι B 6 ἐκφεύξονται (ο a corr.) U ἐκφεύξωνται T τὴν δουλείαν et mox l. 7 τὴν ἐλευθερίαν delet Herwerden 9 μηδέποτε Pflugk τούτοις UBM, τούτους T et vulgo 10 ἐλθεῖν M δύνανται ὃ UB δύνανται (om. ὃ) M 11 ἤγουν M 12 ὅ ἐστιν libri, ὅ,τι ἐστὶν vulgo αὐτῶν T ὅμως B ὅπως MUT ἡγοῖντο libri, corr. Reiske 13 τὸ om. M 14 οὐκ ἂν ἦν Emp., οὐ καλὸν libri δὲ οὐδὲν B, οὐδὲν om. M 18 καὶ — συμφερόντων del. Wegehaupt ἀλλα γὰρ φέρε δὴ UBT 19 σαφῶς UT 20 εἰ μὴ pro οἱ δὲ B ἴασιν M 21 εἶναι om. UT 23 χώρῳ M 25 καὶ ἀπᾴδειν om. M, add. mrg. ἐπείη UB 26 εἶναι οἴεται (hoc ord.) B προσέχειν τε T

καὶ πείθεσθαι τῷ ἡγεμόνι τοῦ χοροῦ, καὶ τότε ἄρχεσθαι καὶ παύεσθαι ᾄδοντα ὁπόταν ἐκεῖνος κελεύσῃ, αἰσχρὸν εἶναι καὶ δουλοπρε-

5 *πές, οὐκ ἂν οἶμαι ὁμολογοῖ. οὐδὲ εἴ τις ἐρωτήσειε, πλέοντα μὴ φροντίζειν τοῦ κυβερνήτου μηδὲ ποιεῖν ἅττ' ἂν ἐκεῖνος εἴπῃ, εἰ τὸ τοιοῦτον ἐλευθέριον οἴοιτο· οἷον κελεύσαντος καθῆσθαι ἑστάναι ἐν τῇ νηί, ἂν αὐτῷ [μὴ] ἐπίῃ, κἂν κελεύσῃ ἀντλεῖν ποτε ἢ συνέλκειν τὰ ἱστία, μήτ' ἀντλῆσαι μήθ' ἅψασθαι τῶν κάλων, οὐδὲ τοῦτον εἴποι ἂν ἐλεύθερον οὐδὲ ζηλωτόν, ὅτι πράττει τὰ δοκοῦντα*

6 *αὐτῷ. καὶ μὴν τούς γε στρατιώτας οὐκ ἂν φαίη δούλους εἶναι, διότι ὑπήκοοί εἰσι τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τότε ἀνίστανται ὁπόταν ἐκεῖνος προστάξῃ, καὶ σῖτον αἱροῦνται καὶ ὅπλα λαμβάνουσι καὶ παρατάττονται καὶ ἐπίασι καὶ ἀναχωροῦσιν οὐκ ἄλλως ἢ τοῦ στρατηγοῦ κελεύσαντος· οὐδέ γε τοὺς κάμνοντας, ὅτι πείθονται τοῖς*

7 *ἰατροῖς, οὐ διὰ τοῦτο φήσουσι δούλους εἶναι· καίτοι οὐ σμικρά γε οὐδὲ ῥᾴδια πείθονται αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἐνίοτε* (438 R II) *προστάττουσι· κἂν δόξῃ ποτὲ τῷ ἰατρῷ τὸν κάμνοντα δῆσαι, πα-* (281 M) *ραχρῆμα ἐδέθη, κἂν τεμεῖν ἢ καῦσαι, καυθήσεται καὶ τμηθήσεται ἐφ' ὅσον ἂν ἐκείνῳ δοκῇ· ἐὰν δὲ μὴ πείθηται, πάντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῷ ἰατρῷ συναγωνιοῦνται, οὐ μόνον οἱ ἐλεύθεροι, ἀλλὰ πολλάκις οἱ τοῦ νοσοῦντος οἰκέται αὐτοὶ καταδοῦσι τὸν δεσπότην, καὶ τὸ πῦρ κομίζουσιν, ὅπως καυθήσεται, καὶ τἄλλα ὑπηρετοῦσιν.*

8 *μὴ οὖν οὐ φῇς ἐλεύθερον εἶναι τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὅτι πολλὰ καὶ ἀηδῆ ἑτέρου κελεύοντος ὑπομένει; οὐ γὰρ δήπου τὸν Περσῶν βασιλέα Δαρεῖον οὐκ ἂν ἔφης ἐλεύθερον εἶναι, ἐπειδὴ καταπεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου ἐν κυνηγεσίοις, τοῦ ἀστραγάλου ἐκχωρήσαντος, ὑπήκουε τοῖς ἰατροῖς ἕλκουσι καὶ στρεβλοῦσιν αὐτοῦ τὸν πόδα, ὅπως καταστήσεται τὸ ἄρθρον, καὶ ταῦτα Αἰγυπτίοις ἀνθρώποις· οὐδ' αὖ Ξέρξην, ὁπηνίκα ἀναχωρῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ χειμαζόμενος ἐν τῇ νηὶ πάντα ἐπείθετο τῷ κυβερνήτῃ καὶ παρὰ τὴν ἐκείνου γνώμην οὐκ ἐπέτρεπεν αὐτῷ οὐδὲ νεῦσαι οὐδὲ μεταβῆναι. οὔκουν τὸ μη-* (439 R II) *δενὸς ἀνθρώπων ὑπακούειν οὐδὲ τὸ πράττειν ὅ,τι ἄν τις ἐθέλῃ ἐλευθερίαν ἔτι φήσουσιν εἶναι.*

---

1 *πίθεσθαι* M 2 *ᾄδοντας* M *κελεύῃ* T 3 *ὁμολόγοι* M *ὁμολογῇ* T *ἐρωτήσειεν* U 4 *εἶποι* T 5 *καθῆσθε* M 6 *μὴ* del. Emp. *ἐπίῃ* MT *ἐπείη* B *ἐπήιει* U 8 *πράττοι* UBM *πράττει* T et vulgo 9 *αὐτῷ* libri, corr. Dind. 10 *εἰσιν* U 12 *ἀναχωροῦσι* U 16 *προστάττουσιν* UT 18 *πείθεται* M 21 *τὸ* om. UT *κομήζουσιν* U (sed *η* radendo in *ι* mutatum) *ὑπηρετοῦσι* BUT 22 *φησὶ* M *τῶν* pro *τὸν* UB 24 *ἔφη* UBM, *ἔφης* T et vulgo cf. Herodot. III 129 sq. *καταπεσὸν* M 26 *πῶς* M *αὐτοῦ τὸ* UT 28 *ξέρξης* UB cf. Herodot. VIII 118 29 *ἐπίθετο* M 30 *αὐτῷ* M *οὔκουν τὸ* Reiske, *διοικοῦντι* M *δοκοῦντι* UBT *μηδενὶ* M 31 *τι* pro *τις* M

ἀλλ' ἴσως ἐροῦσιν ὅτι οὗτοι μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῶν συμφέροντι 9
ὑπακούουσιν, [ὡς] οἱ πλέοντες τῷ κυβερνήτῃ καὶ οἱ στρατιῶται
τῷ στρατηγῷ, καὶ οἱ κάμνοντες δὲ τῷ ἰατρῷ διὰ τοῦτο πείθονται.
οὐδὲ γὰρ ἄλλ' ἄττα προστάττουσιν οὗτοι ἢ τὰ συμφέροντα αὐτοῖς.
οἱ δέ γε δεσπόται τοῖς δούλοις οὐ ταῦτα ἐπιτάττουσιν ἃ ἐκείνοις
συνοίσει, ἀλλ' ὅπερ αὐτοῖς οἴονται λυσιτελεῖν. τί δή; ἆρά γε συμ- 10
φέρει τῷ δεσπότῃ τὸ τεθνάναι τὸν οἰκέτην ἢ νοσεῖν ἢ πονηρὸν
εἶναι; οὐδεὶς ἂν εἴποι, ἀλλὰ τοὐναντίον οἶμαι τό τε ζῆν καὶ ὑγιαί-
νειν καὶ χρηστὸν εἶναι. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα φανεῖται καὶ τῷ οἰκέτῃ
συμφέροντα· ὥστε καὶ τῷ οἰκέτῃ ὁ δεσπότης οὐδὲν ἧττον, ἄνπερ
ἔχῃ νοῦν, τὰ συμφέροντα ἐκείνῳ προστάξει· ταῦτα γὰρ καὶ αὐτῷ
φαίνεται συμφέρειν.
ἀλλὰ ὑπὲρ ὅτου ἄν τις ἀργύριον καταβάλῃ, οὗτος ἐξ ἀνάγκης 11
(440 R II) δοῦλός ἐστιν. οὔκουν πολλοὶ περὶ πολλῶν καὶ ἐλευθέρων καταβε-
(282 M) βλήκασιν ἀργύριον, οἱ μὲν πολεμίοις, οἱ δὲ λῃσταῖς λύτρα διδόντες,
οἱ δέ τινες τὴν αὐτῶν τιμὴν καταβεβλήκασι τοῖς δεσπόταις; καὶ
οὐ δήπου δοῦλοί εἰσιν οὗτοι αὐτῶν. ἀλλὰ μὴν ὃν ἂν ἐξῇ ἑτέρῳ 12
μαστιγῶσαι καὶ δῆσαι καὶ ἀνελεῖν καὶ ἄλλο ὅ,τι ἂν βούληται ἐρ-
γάσασθαι, οὗτος ἐκείνου δοῦλός ἐστιν. τί δέ; οὐκ ἔξεστι τοῖς λῃσ-
ταῖς ταῦτα ποιεῖν τοὺς ληφθέντας; καὶ οὐδὲν ἧττον οὐ δοῦλοί εἰσιν.
τί δέ; τοῖς δικασταῖς οὐκ ἔξεστι τιμᾶν καὶ δεσμοῦ καὶ θανάτου
καὶ ἄλλου ὅτου ἂν βούλωνται πολλοῖς τῶν κρινομένων; καὶ οὐ δή-
που δοῦλοί εἰσιν οὗτοι. εἰ δὲ μίαν ἡμέραν, ἐν ᾗ κρίνεται ἕκαστος,
οὐδὲν τοῦτο· καὶ γὰρ μίαν ἡμέραν ἤδη τις λέγεται γενέσθαι δοῦλος.
'Ἀλλὰ μὴν ἑνὶ λόγῳ συλλαβόντα χρὴ ἀποφήνασθαι ὡς ὅτῳ μὲν 13
ἔξεστιν ὃ βούλεται πράττειν, ἐλεύθερός ἐστιν, ὅτῳ δὲ μὴ ἔξεστι,
δοῦλος'. οὐ δὴ ἐπὶ τῶν πλεόντων οὐδὲ τῶν καμνόντων οὐδὲ τῶν
στρατευομένων οὐδὲ τῶν μανθανόντων γράμματα ἢ κιθαρίζειν ἢ
παλαίειν ἢ ἄλλην τινὰ τέχνην ἐρεῖς αὐτό· οὐ γὰρ ἔξεστι τούτοις
πράττειν ὡς αὐτοὶ ἐθέλουσιν, ἀλλ' ὡς ὅ τε κυβερνήτης καὶ ἰα-

---

1 αὐτῶν M 2 ὡς seclusi 3 πίθονται M 4 ἀλλάττα (sic!) UT 5 ταῦτα Reiske τὰ αὐτὰ libri 6 ἅπερ T τί δὲ δὴ UBT ἀρά γε οὖν M 7 τὸ om. UT 11 ἔχειν οὖν M προστάξῃ UB ταὐτὰ Selden. 12 φανεῖται Dind. ξυμφέρειν T 13 ἀλλὰ οὕτω περὶ ὅτου M καταβαλῇ M καταβάλλοι T 14 ἔστι T οὐκοῦν T ἐπ' ἐλευθέρων UB 16 αὐτῶν M 17 εἰσιν ex ἦσιν corr. U αὐτῶν Dind., αὐτῶν libri 18 ἀλλ' ὅτι UBT 19 ἔστι T τί δαὶ UBT 20 αὐτοὺς pro τοὺς M οὐ om. UBT εἰσι UB 21 τὰ δὲ pro τί δὲ U 22 βούλονται M 24 λέγει T 27 οὐ δὴ scripsi, οὐδ' libri; οὔτ' Pflugk οὐδὲ UB οὐδ' ἐπὶ M (priore loco) 29 ἔξεστιν U 30 αὐτοῖς M ὡς ἅτε UT

τρὸς καὶ διδάσκαλος προστάττει. οὐ τοίνυν οὐδὲ τοῖς ἄλλοις ἔξεστιν (441 R II)
ἃ ἐθέλουσι ποιεῖν, ἀλλ' ἐάν τις παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους
14 πράττῃ, ζημιώσεται. Οὐκοῦν ὅσα μὴ ἀπείρηται ὑπὸ τῶν νόμων
μηδὲ προστέτακται, ὁ περὶ τούτων ἔχων αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ
πράττειν ὡς βούλεται ἢ μὴ ἐλεύθερος, ὁ δὲ τοὐναντίον ἀδύνατος
δοῦλος. Τί δέ; οἴει σοι ἐξεῖναι, ὅσα μὴ ἀπείρηται μὲν ὑπὸ τῶν
νόμων ἐγγράφως, αἰσχρὰ δὲ ἄλλως δοκεῖ τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἄτο-
πα· λέγω δὲ οἷον τελωνεῖν ἢ πορνοβοσκεῖν ἢ ἄλλα ὅμοια πράττειν;
Οὐ μὰ Δία φαίην ἂν οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἐξεῖναι τοῖς ἐλευθέροις.
καὶ γὰρ περὶ τούτων ἐπίκειται ζημία τὸ μισεῖσθαι ἢ δυσχεραί-
15 νεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Τί δέ; τοῖς ἀκολάστοις ἀνθρώποις,
ὅσα ποιοῦσι διὰ τὴν ἀκολασίαν, καὶ τοῖς ἀνοήτοις, ὅσα διὰ τὴν
ἄνοιαν, ἢ οὐσίας ἀμελοῦντες ἢ σώματος ἢ ἀδίκως καὶ ἀγνωμόνως
προσφερόμενοι ἀλλήλοις, οὐ πάντα ταῦτα ἐπιζήμια τοῖς ποιοῦσίν (283 M)
ἐστιν; ἢ γὰρ εἰς τὸ σῶμα ἢ τὴν οὐσίαν ἢ τὸ μέγιστον τὴν ψυχὴν
τὴν αὑτῶν βλάπτονται. Τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις. Οὔκουν οὐδὲ
16 ταῦτα ἔξεστι πράττειν; Οὐ γὰρ οὖν. Ἑνὶ δὴ λόγῳ τὰ μὲν φαῦλα
καὶ ἄτοπα καὶ ἀσύμφορα οὐκ ἔξεστι πράττειν, τὰ δὲ δίκαια καὶ
συμφέροντα καὶ ἀγαθὰ χρὴ φάναι ὅτι προσήκει τε καὶ ἔξεστιν;
Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ. Οὐκοῦν οὐδενὶ τά τε φαῦλα καὶ ἀσύμφορα ποιεῖν
ἀζήμιόν ἐστιν οὔτε Ἕλληνι οὔτε βαρβάρῳ * * οὔτε ὑπὲρ ὅτου τις τι-
μὴν δέδωκεν ἀργύριον; Οὐ γὰρ οὖν. Τὰ δέ γε ἐναντία πᾶσιν
ὁμοίως ἐφεῖται, καὶ οἱ μὲν τὰ ἐφειμένα πράττοντες ἀζήμιοι δια-
17 τελοῦσιν, οἱ δὲ τὰ κεκωλυμένα ζημιοῦνται. ἄλλοι οὖν δοκοῦσί σοι (442 R II)
πράττειν ἃ ἔξεστιν ἢ οἱ ἐπιστάμενοι ταῦτα, καὶ ἄλλοι τἀναντία
ἢ οἱ ἀγνοοῦντες; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν οἱ φρόνιμοι ὅσα βούλονται
πράττειν, ἔξεστιν αὐτοῖς· οἱ δὲ ἄφρονες ὅσα βούλονται οὐκ ἐξὸν ἐπι-
χειροῦσι πράττειν· ὥστε ἀνάγκη τοὺς μὲν φρονίμους ἐλευθέρους
τε εἶναι καὶ ἐξεῖναι αὐτοῖς ποιεῖν ὡς ἐθέλουσι, τοὺς δὲ ἀνοήτους
δούλους τε εἶναι καὶ ἃ μὴ ἔξεστιν αὐτοῖς, ταῦτα ποιεῖν; Ἴσως.
18 Οὐκοῦν καὶ τὴν ἐλευθερίαν χρὴ λέγειν ἐπιστήμην τῶν ἐφειμένων

1 ἰατρὸς ⟨καὶ στρατηγὸς⟩ Reiske προστάττει Valesius, πράττει libri 3 πράττει U μὴ om. M 5 ὡς βούλεται et ἢ μὴ iuxta stare non possunt; alterum utrum delendum est ὁ om. M ὁ δυνατὸς M 6 τί δαὶ libri, corr. Dind. δαὶ οἴει σοι in rasura M μηνόντων pro μὲν ὑπὸ M 10 τῷ pro τὸ M 11 δαὶ UBT 16 οὐκοῦν libri, corr. Dind. 17 τὰ μὴ φαῦλα U 20 οὖν M (pro γοῦν) ἀσύμφορον M 21 ἀζήμιόν ἐστιν: exspecto ἔξεστιν ut Graeco barbarus, ita illi qui pecunia emptus est, emptor vel dominus opponi debuit 22 ἀργύριον del. Cobetus C. Cr. p. 67 23 ἐφιμένα M 26 ἢ om. M 27 ὅσα scripsi, ἃ libri; σσ excidit propter ες vocabuli antecedentis 31 ἐφιεμένων libri, corr. Reiske

καὶ τῶν κεκωλυμένων, τὴν δὲ δουλείαν ἄγνοιαν ὧν τε ἔξεστι καὶ
ὧν μή. ἐκ δὲ τούτου τοῦ λόγου οὐδὲν ἂν κωλύοι τὸν μέγαν βασι-
λέα πάνυ μεγάλην τιάραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα δοῦλον εἶναι
καὶ μὴ ἐξεῖναι αὐτῷ πράττειν μηδὲν ὧν ποιεῖ· πάντα γὰρ ἐπιζη-
μίως καὶ ἀσυμφόρως πράξει. ἄλλον δέ τινα δοῦλον δοκοῦντα καὶ
ὀνομαζόμενον, οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις, ἂν οὕτω τύχῃ, πεπρα-
μένον, εἰ δὲ ἄρα τοῦτο συμβαίνοι, πέδας πάνυ παχείας ἔχοντα,
μᾶλλον ἐλεύθερον εἶναι τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἐμοὶ μὲν σφόδρα 19
δοκεῖ ἄτοπον, εἰ πέδας ἔχων τις ἢ ἐστιγμένος ἢ ἐν μυλῶνι ἀλῶν
ἐλεύθερος ἔσται μᾶλλον τοῦ μεγάλου βασιλέως. Τί δέ; ἐν Θρᾴκῃ
γέγονας; Ἔγωγε. Ἑώρακας οὖν ἐκεῖ τὰς γυναῖκας τὰς ἐλευθέρας
στιγμάτων μεστάς, καὶ τοσούτῳ πλείονα ἐχούσας στίγματα καὶ ποι-
(284 M) *κιλώτερα ὅσῳ ἂν βελτίους καὶ ἐκ βελτιόνων δοκῶσιν; Τί οὖν δὴ*
τοῦτο; Ὅτι βασίλισσαν, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν κωλύει ἐστιγμένην εἶναι,
(448 R II) *βασιλέα δὲ οἴει κωλύειν; σὺ τοίνυν οὐδὲ περὶ ἐκείνου τοῦ ἔθνους* 20
ἀκήκοας, παρ' οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν πύργῳ πάνυ ὑψηλῷ φυλάττεται,
καὶ οὐκ ἔξεστιν αὐτῷ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ πύργου; εἰ δέ γε ἀκηκόεις,
ἠπίστω ἂν ὅτι καὶ περιειργμένον ἔστιν εἶναι βασιλέα. καὶ τυχὸν
ἤκουες ἂν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων θαυμαζόντων, εἰ διηγοῦ σὺ περὶ
τοῦ Περσῶν βασιλέως, καὶ ἀπιστούντων ὅτι ἔστι τις βασιλεὺς πε-
ριελαύνων ἐφ' ἅρματος καὶ ὅποι βούλεται ἀπιών. Ἀλλὰ δεδεμέ-
νον οὐκ ἀποδείξεις βασιλέα. Οὐ τῶν γε ἀνθρώπων τυχόν· ἐπεὶ ὅ 21
γε τῶν θεῶν βασιλεὺς ⟨ὁ⟩ πρῶτος καὶ πρεσβύτατος δέδεται, ὥς φα-
σιν, εἰ χρὴ πιστεύειν Ἡσιόδῳ τε καὶ Ὁμήρῳ καὶ ἄλλοις σοφοῖς
ἀνδράσιν, οἳ περὶ Κρόνου ταῦτα λέγουσι, καὶ μὰ Δία οὐχ ὑπ' ἐχ-
θροῦ ἀδίκως παθόντα τοῦτο, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ δικαιοτάτου καὶ φιλ-
τάτου, δῆλον ὅτι ὡς βασιλικὰ καὶ συμφέροντα ἐκείνῳ δρῶντος. οἱ 22
δὲ τοῦτο μὲν ἀγνοοῦσι καὶ οὐδέποτ' ἂν οἰηθεῖεν πτωχὸν ἢ δεσ-
μώτην ἢ ἄδοξον γενέσθαι βασιλέα, καίτοι τὸν Ὀδυσσέα ἀκούοντες
ὅτι πτωχὸς ὢν καὶ τοὺς μνηστῆρας αἰτῶν οὐδὲν ἧττον βασιλεὺς

---

1 *ἄνοιαν* UBM *ἄγνοιαν* T *ἔξεστιν* U 2 *μέγα* B 3 *μεγάλιν* U 5 *παράξει* M m. pr. 6 *οὕτως* M 7 *συμβαίνει* T *πάνυ* om. T 9 *εἶεν* pro *ἢ ἐν* M *μύλωνι* UBM *μίλωνι* T 10 *τί δαὶ* UB 11 *ἑόρακας* U; ad rem conf. Herodot. V 6 13 *δοκοῦσιν* M *δοκοῦσι* UBT, corr. Emp. 15 *ἐκείνου τοῦ ἔθνους*: Mossynoecos dicit cf. Xen. Anab. V, 4,26 18 *ὅτι καὶ δεδεμένον ἔστιν εἶναι βασιλέα περιειγμένον* libri, corr. Reiske (scil. in archetypo *περιειργμένον* supra lineam adscriptum fuit) 19 *εἰ* om. M 20 *τῶν* pro *τοῦ* M *ἐστὶ* MBT 21 *βούληται* MT 22 *ὅγε ὁ τῶν* UBM 23 *ὁ* add. T 25 *λέγουσιν* U *μὰ δὴ οὐχ* U *μὰ δι' οὐχ* T 26 *παθόντα*: anacoluthiam defendit Jacobsius 27 *οἱ δὲ πολλοὶ* Reiskius; errat Emp. (in schedis) cum dicit: „*οἱ δὲ* illi contra quos disputat" cf. p. 232, 3

ἦν καὶ τῆς οἰκίας κύριος· ὁ δὲ Ἀντίνους καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οὓς (444 R II)
Ὅμηρος ὠνόμαζε βασιλέας, ἄθλιοι καὶ δυστυχεῖς — ἀλλὰ ταῦτα
μέν, ὡς ἔφην, ἀγνοοῦσι· σημεῖα δὲ αὐτοῖς περιτιθέασι τιάρας καὶ
σκῆπτρα καὶ διαδήματα, μὴ λάθωσι βασιλεῖς ὄντες· ὥσπερ οἶμαι
τοῖς βοσκήμασι χαρακτῆρας ἐπιβάλλουσιν οἱ δεσπόται, ὅπως ἐπί-
23 *σημα ἔσται. τοιγαροῦν ὁ Περσῶν βασιλεὺς ὅπως μὲν ἕξει μόνος*
ὀρθὴν τὴν τιάραν ἐφρόντιζεν, καὶ εἴ τις ἄλλος τοῦτο ἐποίησεν, εὐ-
θὺς ἐκέλευσεν ἀποθνήσκειν αὐτόν, ὡς οὐ καλὸν οὐδὲ συμφέρον ἐν
τοσαύταις μυριάσιν ἀνθρώπων δύο εἶναι φοροῦντας τιάρας ⟨ὀρ-
θάς⟩· ὅπως δὲ τὴν γνώμην ὀρθὴν ἕξει καὶ μηδεὶς ἄλλος φρονήσει
24 *αὐτοῦ σοφώτερα οὐδὲν αὐτῷ ἔμελεν. μὴ οὖν, ὥσπερ τῆς βα-*
σιλείας τῆς τότε τοιαῦτα ὑπῆρχε σημεῖα, καὶ νῦν δέῃ τῆς ἐλευ-
θερίας τοιαῦτα ὑπάρχειν σύμβολα καὶ βαδίζειν πῖλον ἔχοντα ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς, ἄλλως δὲ οὐ δυνησόμεθα γνῶναι τὸν ἐλεύθερον ἢ (285 M)
τὸν δοῦλον.

---

(65) ΠΕΡΙ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ Β. (445 R II)

1 *Ἀλλὰ μὴν ἔναγχος παρεγενόμην τισὶ διαμφισβητοῦσι περὶ δου-*
λείας καὶ ἐλευθερίας, οὐκ ἐπὶ δικαστῶν οὐδ᾽ ἐν τῇ ἀγορᾷ, οὑτωσὶ
δὲ κατ᾽ οἰκίαν ἐπὶ χρόνον πάμπολυν. καὶ παρῆσαν ἑκατέρῳ τοῖν
ἀνδροῖν οὐκ ὀλίγοι σπουδάζοντες. ἐτύγχανον γὰρ ὑπὲρ ἄλλων πρό-
τερον ἀντιλέγοντες, ὡς ἐμοὶ δοκοῦσιν· ἡττώμενος δὲ ἐν τοῖς λόγοις
ἅτερος καὶ διαπορῶν εἰς λοιδορίαν ἐτράπετο, ὥσπερ εἴωθε τοῦτο
συμβαίνειν πολλάκις, καὶ ὠνείδισεν ὡς οὐκ ἐλεύθερον ὄντα τὸν ἕτε-
2 *ρον. καὶ ὃς πάνυ πρᾴως ἐμειδίασέ τε καὶ εἶπε, Πόθεν δὲ ἔστιν,*
ὦ ἄριστε, εἰδέναι ὅστις δοῦλος ἢ ὅστις ἐλεύθερος; Ναὶ μὰ Δία,
ἔφη· ἐπίσταμαι γοῦν ἐμαυτὸν μὲν ἐλεύθερον ὄντα καὶ τούτους
ἅπαντας, σοὶ δὲ οὐδὲν προσῆκον ἐλευθερίας. καὶ τινες τῶν παρ-

---

1 *ἀντίνοος* B *ἐρύμαχος* U 3 *τιάρας ὀρθὰς* Reiskius 6 *ἐστι* UT *ἕξῃ* U *μόνος* U *μόνον* BMT 7 *ἐφρόντιζε* U 8 *οὐ καλὸν* Wil., *οὐκ ἐνὸν* libri 9 *ὀρθὰς* add. Reiske 10 *ἕξῃ* U 11 *σοφώτερα* scripsi, *σοφώτερον* libri *ἔμελλεν* UT 12 *δέῃ* Emp. *δὴ* BM *δεῖ* UT 13 *πεῖλον* M *περὶ δούλων* Photius. 20 *ἐδόκουν* Herwerden *ἡττόμενος* B 21 *ἅτερος* M *ἕτερος* UB *λοιδωρίαν* M 22 *ὡς οὐκ* Morellius, *οὐχ ὡς* libri 23 *ἔστιν* om. M scribendum: *πότερον δὲ*, et propter *ναὶ μὰ Δία* et quod p. 233,4 demum interrogat, *ὁπόθεν τοῦτο ἐπίσταται*

*όντων ἐγέλασαν. καὶ ὃς οὐδέν τι μᾶλλον ᾐσχύνθη, ἀλλ' ὥσπερ
οἱ ἀνδρεῖοι ἀλεκτρυόνες πρὸς τὴν πληγὴν ἐπεγείρονται καὶ θαρ-
ροῦσιν, κἀκεῖνος ἐπηγέρθη καὶ ἐθάρρησε πρὸς τὴν λοιδορίαν, καὶ
ἤρετο αὐτὸν ὁπόθεν τοῦτο ἐπίσταται τό περί τε αὑτοῦ καὶ περὶ
ἐκείνου. Ὅτι, ἔφη, τὸν μὲν ἐμαυτοῦ πατέρα ἐπίσταμαι Ἀθηναῖον* 3
*ὄντα, εἴπερ τις ἄλλος, τὸν δὲ σὸν οἰκέτην τοῦ δεῖνος, εἰπὼν τοὔ-
νομα. καὶ ὅς, Τί οὖν, εἶπε, κατὰ τοῦτο κωλύει με ἐν Κυνοσάργει
ἀλείφεσθαι μετὰ τῶν νόθων, εἴπερ ἐκ μητρὸς ἐλευθέρας, ἴσως δὲ*
(446 R II) *καὶ ἀστῆς, τυγχάνω γεγονὼς καὶ πατρὸς οὗ σὺ φῄς; ἢ οὐ πολλαὶ
ἀσταὶ γυναῖκες δι' ἐρημίαν τε καὶ ἀπορίαν αἱ μὲν ἐκ ξένων ἐκύη-
σαν, αἱ δὲ ἐκ δούλων, τινὲς μὲν ἀγνοοῦσαι τοῦτο, τινὲς δὲ καὶ*
(286 M) *ἐπιστάμεναι; καὶ οὐδεὶς δοῦλός ἐστιν, ἀλλὰ μόνον οὐκ Ἀθηναῖος,
τῶν οὕτως γεννηθέντων. Ἀλλ' ἐγώ σου, ἔφη, καὶ τὴν μητέρα ἐπί-* 4
*σταμαι ὁμόδουλον τοῦ πατρός. Εἶεν, ἔφη· τὴν δὲ σαυτοῦ οἶσθα;
Πάνυ μὲν οὖν· ἀστὴν ἐξ ἀστῶν καὶ προῖκα ἱκανὴν ἐπενηνεγμένην.
Ἦ καὶ ἔχοις ἂν ὀμόσας εἰπεῖν ὅτι ἐξ οὗ φησιν ἐκείνη, ἐκ τούτου
γέγονας; ὁ μὲν γὰρ Τηλέμαχος οὐ πάνυ ἠξίου διατείνεσθαι ὑπὲρ
Πηνελόπης τῆς Ἰκαρίου, σφόδρα σώφρονος δοκούσης γυναικός, ὅτι
ἀληθῆ λέγει τὸν Ὀδυσσέα ἀποφαίνουσα αὐτοῦ πατέρα· σὺ δὲ οὐ
μόνον ὑπὲρ σαυτοῦ ⟨ἂν⟩ καὶ τῆς σῆς μητρός, ἐὰν κελεύσῃ σέ τις,
ὀμόσαις, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ περὶ δούλης ἡστινοσοῦν, ἐξ ὅτου ποτὲ
ἐκύησεν, ὥσπερ ἣν λέγεις ἐμὴν εἶναι μητέρα. ἀδύνατον γάρ σοι* 5
*δοκεῖ εἶναι ἐξ ἄλλου ἀνδρὸς κυῆσαι ἐλευθέρου ἢ καὶ τοῦ αὐτῆς
δεσπότου. οὐ πολλοὶ Ἀθηναίων συγγίγνονται θεραπαίναις αὐτῶν,
οἱ μέν τινες κρύφα, οἱ δὲ καὶ φανερῶς; οὐ γὰρ δήπου βελτίους
εἰσὶ πάντες τοῦ Ἡρακλέους, ὃς οὐδὲ τῇ Ἰαρδάνου δούλῃ συγγενέ-
σθαι ἀπηξίωσεν, ἐξ ἧς ἐγένοντο οἱ Σάρδεων βασιλεῖς. ἔτι δὲ* 6
[οὐ] δοκεῖ σοι, ὡς ἔοικε, Κλυταιμνήστρα μέν, Τυνδάρεω θυγάτηρ,

---

1 *ὡς* pro *ὅς* M 2 *οἱ ἀνδρεῖοι ἀλεκτρυόνες* Emp. *οἱ ἄνδρες οἱ ἀλεκ-τρίονες* M. *οἱ ἀλεκτρυόνες* (om. cet.) UB 4 *εἴρετο* U *εἵρετο* B *ἐπί-σταιτο περί τε* Cobetus *αὐτοῦ* UM 5 *ἑαυτοῦ* M 6 *δὲ* om. M 7 *καὶ δς· τίς* BM *καὶ ὅστις* U m. pr. (corr. *ὃς τί*) 10 *αὐταὶ* pro *ἀσταὶ* M 13 *οὕτω* B *σοι* pro *σου* B 16 *καὶ* om. B *ἔχεις* B *ὀνομάσας* M *ὅτι* Cobetus, *εἰ* M, om. UB 17 Cf. Hom. Od. I 215 sq. *διαγενέσθαι* M 19 *αὐτοῦ* U 20 *ἂν καὶ* Geelius, *ἀλλὰ καὶ* UB *καὶ* (om. *ἀλλὰ*) M 21 *ὀμόσαι ἴσως ἔοικεν* UBM, corr. Geelius 22 *ὥσπερ — μητέρα* malim cum enuntiato quod sequitur coniungere, deleto *γὰρ* et interrogatione significata post *δεσπότου*; nam si non esset interrogatio, non posset altera interrogatio *ἀσυνδέτως* inferri.
23 *εἶναι* om. U *αὐτῆς* U 24 *οὐ* om. M *αὐτῶν* UM 25 *οἱ* pro *οὐ* M 26 *τῆι ἀρδάνου* UB *τῇ ἄρ ἂν οὐ* M cf. Herodot. I, 7 28 *οὐ* seclusi, quo argumenti e contrario vis infringebatur (cf. p. 234,6 *ἣν δὲ σὺ λέγεις* etc.); sequebatur ut *μὲν* ante *Τυνδάρεω* transponerem. *μέν, Τυνδάρεω* scripsi, *Τυνδάρεω μὲν* libri

γυνὴ δὲ Ἀγαμέμνονος, μὴ μόνον Ἀγαμέμνονι συνεῖναι τῷ αὑτῆς
ἀνδρί, ἀλλὰ καὶ ἀποδημήσαντος ἐκείνου Αἰγίσθῳ συγγενέσθαι, καὶ
Ἀερόπη ἡ Ἀτρέως γυνὴ τὴν Θυέστου προσδέξασθαι ὁμιλίαν, καὶ
ἄλλαι πολλαὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν ἐνδόξων καὶ πλουσίων ἀνδρῶν
γυναῖκες ἑτέροις συγγίγνεσθαι καὶ παῖδας ἐνίοτε ἐξ ἐκείνων ποιεῖ-
σθαι· ἣν δὲ σὺ λέγεις θεράπαιναν οὕτως πάνυ ἀκριβῶς φυλάττειν (447 R II)
τὰ πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν αὑτῆς, ὥστε μὴ ἂν ἑτέρῳ συγγενέσθαι.
7 ἔτι δὲ καὶ περὶ σαυτοῦ καὶ περὶ ἐμοῦ διαβεβαιοῖ ὡς ἑκάτερος ἡμῶν
ἐστι τῆς δοκούσης καὶ λεγομένης μητρός. καίτοι πολλοὺς Ἀθη-
ναίων ἔχοις ἂν εἰπεῖν καὶ τῶν πάνυ γνωρίμων, οἳ ἐφάνησαν ὕστε-
ρον οὐ μόνον πατρός, ἀλλὰ καὶ μητρός, οὐχ ἧς ἐλέγοντο, ὑποβολι-
μαῖοί ποθεν τραφέντες. καὶ ταῦτα [σὺ] ἑκάστοτε ὁρᾷς δεικνύμενα
καὶ λεγόμενα ὑπὸ τῶν κωμῳδοδιδασκάλων καὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις,
καὶ ὅμως οὐδὲν ἧττον ἰσχυρίζῃ καὶ περὶ σαυτοῦ καὶ περὶ ἐμοῦ, ὡς (287 M)
8 εὖ εἰδὼς ὅπως γεγόναμεν καὶ ἐκ τίνων. οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι κα-
κηγορίας δίδωσιν ὁ νόμος γράψασθαι τοῦτον, ὃς ἂν βλασφημῇ
τινα οὐκ ἔχων ἀποδεῖξαι περὶ ὧν λέγει σαφὲς οὐδέν; καὶ ὅς, Ἐπί-
σταμαι γάρ, ἔφη, ὅτι αἱ μὲν ἐλεύθεραι γυναῖκες ὑποβάλλονται
πολλάκις δι' ἀπαιδίαν, ὅταν μὴ δύνωνται αὐταὶ κυῆσαι, βουλο-
μένη κατασχεῖν ἑκάστη τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς καὶ τὸν οἶκον, καὶ
ἅμα οὐκ ἀποροῦσαι ὁπόθεν τοὺς παῖδας θρέψουσι· τὰς δὲ δούλας
τοὐναντίον, τὰς μὲν πρὸ τοῦ τόκου διαφθειρούσας, τὰς δὲ ὕστε-
ρον, ἐὰν δύνωνται λαθεῖν, τὸ γενόμενον, ἐνίοτε καὶ τῶν ἀνδρῶν
συνειδότων, ὅπως μὴ πράγματα ἔχωσι παιδοτροφεῖν ἀναγκαζόμε-
9 ναι πρὸς τῇ δουλείᾳ. Ναὶ μὰ Δία, ἔφη, πλήν γε τῆς Οἰνέως, τοῦ
Πανδίονος, εἶπε, νόθου παιδός· ὁ γὰρ ἐκείνου νομεὺς ὁ ἐν ταῖς
Ἐλευθεραῖς καὶ ἡ γυνὴ ἡ τοῦ νομέως οὐ μόνον οὐκ ἐξετίθεσαν αὐτοὶ (448 R II)
γεννήσαντες, ἀλλὰ καὶ ἀλλότρια εὑρόντες ἐν τῇ ὁδῷ παιδία, οὐκ
εἰδότες ὅτου ποτὲ ἦσαν, ἀνελόμενοι ἔτρεφον ὡς αὑτῶν, καὶ οὐδὲ

---

1 αὐτῆς U 2 αἰγίστω M 5 συγγίνεσθαι B 6 οὕτω B
7 αὐτῆς UM 8 διαβεβαιοῖ U διαβεβαίοι M διαβεβαιοῖς B 12 σὺ seclusi
13 κωμῳδιοδιδασκάλων UB 14 ἰσχυρίζει B 15 ἔφη noli credere hic esse personae mutatae signum κακηγορίας Reiskius, κατηγορίας libri 16 δίδοσιν M 17 ἀποδίξαι M 18 ἐλευθερίαι M 19 διὰ παιδίαν U αὗται U αὐτῇ M 21 θρέψουσι Wil., θρέψωσι libri 22 διαφθαρείσας M 23 δύνονται U γενόμενος M ἐνίοτε καὶ Dind. ἔτι καὶ libri, εἴτε καὶ Emp.
24 ἀναγκαζόμενοι corr. U 25 τῆς οἰήσεως UB, τῆς Οἰνέως scil. δούλης
26 πανδίωνος B εἶπεν M εἶπε post ἔφη, pergente eiusdem personae oratione, addidit ut his verbis aliquid momenti inesse sentiremus. 27 ἐλευθέραις UM; ex Euripidis Antiopa haec sumpta esse vidit Valckenaar 28 παιδεία M
29 αὐτῶν libri praeter T

ὕστερον ἑκόντες οὐδέποτε ὡμολόγησαν ὅτι ἀλλότριοι ἦσαν. σὺ δ'
ἴσως καὶ τὸν Ζῆθον καὶ τὸν Ἀμφίονα ἐλοιδόρεις ἄν, πρὶν φανε-
ροὺς γενέσθαι, καὶ διώμνυσο ὡς περὶ δούλων τῶν τοῦ Διὸς υἱέων.
καὶ ὃς γελάσας πάνυ εἰρωνικῶς, Τοὺς τραγῳδούς, ἔφη, καλεῖς μάρ- 10
τυρας. Οἷς γε πιστεύουσιν, εἶπεν, οἱ Ἕλληνες· οὓς γὰρ ἐκεῖνοι ἀπο-
δεικνύουσιν ἥρωας, τούτοις φαίνονται ἐναγίζοντες ὡς ἥρωσι, καὶ
τὰ ἡρῷα ἐκείνοις ᾠκοδομημένα ἰδεῖν ἔστιν. ὁμοίως δὲ ἐννόησον, εἰ
βούλει, καὶ τὴν Φρυγίαν τὴν Πριάμου δούλην, ἣ τὸν Ἀλέξανδρον
ἐν τῇ Ἴδῃ ἐξέθρεψεν ὡς αὐτῆς υἱέα, λαβοῦσα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς βου-
κόλου ὄντος, καὶ τὴν παιδοτροφίαν οὐ χαλεπῶς ἔφερεν. Τήλεφον
δὲ τὸν Αὔγης καὶ Ἡρακλέους οὐχ ὑπὸ γυναικός, ἀλλ' ὑπὸ ἐλάφου
τραφῆναι λέγουσιν. ἢ δοκεῖ σοι ἔλαφος μᾶλλον ἐλεῆσαι ἂν βρέφος
καὶ ἐπιθυμῆσαι τρέφειν ἢ ἄνθρωπος, ἐὰν τύχῃ δούλη οὖσα; φέρε 11
(288 M) δὴ πρὸς θεῶν, εἰ δὲ δὴ προσομολογήσαιμί σοι τούτους εἶναί μου
γονέας, οὓς σὺ φῄς, πόθεν οἶσθα περὶ τῆς ἐκείνων δουλείας; ἢ
καὶ τοὺς γονέας αὐτῶν ἠπίστω σαφῶς καὶ ἕτοιμος εἶ καὶ περὶ
ἐκείνων κατόμνυσθαι ἑκατέρου ὅτι ἐξ ἀμφοῖν δούλοιν γεγόνεσαν
ἀμφότεροι, καὶ τοὺς ἔτι πρότερον καὶ ἐξ ἀρχῆς ἅπαντας; δῆλον
γὰρ ὡς ἐάνπερ ἐλεύθερος ᾖ τις τῶν ἐκ τοῦ γένους, οὐκέτι οἷόν τε
τοὺς ἀπ' ἐκείνου δούλους ὀρθῶς νομίζεσθαι. τοῦτο δὲ οὐ δυνατόν
ἐστιν, ὦ βέλτιστε, ὥς φασιν, ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος εἶναί τι γένος
(449 R II) ἀνθρώπων, ἐν ᾧ οὐκ ἄπειροι μὲν ἐλεύθεροι γεγόνασιν, οὐκ ἐλάτ-
τους δὲ τούτων οἱ δεδουλευκότες· καὶ νὴ Δία τύραννοι καὶ βασι-
λεῖς καὶ δεσμῶται καὶ στιγματίαι καὶ κάπηλοι καὶ σκυτοτόμοι καὶ
τἄλλα ὅσα ἐν ἀνθρώποις ἐστίν, ἁπάσας μὲν ἐργασίας, ἅπαντας
δὲ βίους, ἁπάσας δὲ τύχας καὶ ξυμφορὰς μετηλλαχότες. ἢ οὐκ 12
οἶσθα ὅτι τούτου ἕνεκεν τὰ τῶν ἡρώων λεγομένων γένη εὐθὺς εἰς
θεοὺς οἱ ποιηταὶ ἀναφέρουσιν, ὥστε μηκέτι ἐξετάζεσθαι τὸ προ-
σώτερον; καὶ τούς γε πλείονας αὐτῶν φασιν ἐκ Διὸς γεγονέναι,
ἵνα μὴ αὐτοῖς οἵ τε βασιλεῖς καὶ οἱ οἰκισταὶ τῶν πόλεων καὶ ἐπώ-
νυμοι εἰς τοιαῦτα ἐμπίπτωσιν, ἃ δοκεῖ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὀνεί-

---

1 δὲ ἴσως B 2 ἀμφείονα M ἐλοιδόροις M 3 διόμνυσο M 7 ex Euripidis Alexandro haec desumpta sunt ὅμως libri, corr. Wil. 8 δούλιν U ἥ pro ἣ M 9 αὐτῆς UM 11 οὐχ ἁπλῶς B 12 εἰ pro ἢ M 13 καὶ om. M m. pr. δούλης οὖσα B, δούλη om. U 14 μου om. B 15 ἦ B 17 δούλοιν T δούλοι BM δοῦλοι U γεγόνεσαν UM γεγόνασιν B 19 οἴονται M 21 ἐστι B 25 τὰ ἄλλα M ἂν ἐν M μὲν γὰρ εὐεργεσίας UB 26 sententia et grammatica postulat: μετηλλαχότι; genus enim μετήλλαχε τὰς τύχας, non singuli homines; potest etiam μετηλλαχότος scribi 28 τὸ προσώτερον Emp. τὸ πρόσωπον libri 29 πλέονας M m. pr. 30 οἱ (post καὶ) om. M 31 εἴδη pro ὀνείδη M

δὴ εἶναι. ὥστε, εἴπερ οὕτως ἔχει τὰ τῶν ἀνθρώπων, ὥς ἡμεῖς τε καὶ ἄλλοι σοφώτεροι ἡμῶν φασιν, οὐδὲν ἂν μᾶλλον σοὶ προσήκοι ἐλευθερίας κατὰ γένος ἢ ὁτῳοῦν τῶν σφόδρα δοκούντων οἰκετῶν· εἰ μὴ ἄρα καὶ σὺ φθάσεις ἀναγαγὼν εἰς Δία ἢ Ποσειδῶνα ἢ Ἀπόλλωνα τοὺς σαυτοῦ προγόνους· οὐδέ γε ἐμοὶ [περὶ] δουλείας.

13 Τὸ μὲν τοίνυν, ἔφη, τοῦ γένους καὶ τὸ τῶν προγόνων ἐῶμεν, ἐπειδὴ οὕτω σοι δοκεῖ ἀστάθμητον εἶναι· ἴσως γάρ τοι ἀναφανήσῃ ὥσπερ Ἀμφίων καὶ Ζῆθος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Πριάμου γεγονώς. ἀλλὰ σέ γε αὐτὸν πάντες ἐπιστάμεθα δουλεύοντα. Τί δέ; εἶπε, (450 R II) δοκοῦσί σοι πάντες οἱ δουλεύοντες * * * ἀλλὰ οὐ πολλοὶ αὐτῶν ἐλεύθεροι ὄντες καὶ ἀδίκως; ὧν τινες ἤδη καὶ εἰς δικαστήριον εισ- (289 M) ελθόντες ἀπέδειξαν ἐλευθέρους ὄντας ἑαυτούς, οἱ δέ τινες καὶ ἀνέχονται μέχρι παντός, οὐκ ἔχοντες ἀποδεῖξαι φανερῶς περὶ τῆς ἐλευθερίας ἢ οἷς ἂν ⟨μὴ⟩ χαλεποὶ ὦσιν οἱ λεγόμενοι αὐτῶν δεσπό-

14 ται. ἐπεὶ φέρε, Εὔμαιος, ὁ Κτησίου τοῦ Ὀρμένου ἀνδρὸς πάνυ ἐλευθέρου καὶ πλουσίου παῖς, οὐκ ἐδούλευεν ἐν Ἰθάκῃ παρ' Ὀδυσσεῖ καὶ Λαέρτῃ; καὶ ἐνὸν αὐτῷ ἀποπλεῦσαι πολλάκις οἴκαδε, εἰ ἐβούλετο, οὐδέποτε ἠξίωσε. τί δέ; Ἀθηναῖοι πολλοὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ληφθέντων οὐκ ἐδούλευον ἐν Σικελίᾳ καὶ ἐν Πελοποννήσῳ ἐλεύθεροι ὄντες, καὶ ἐν ἄλλαις πολλαῖς μάχαις οἱ αἰεὶ αἰχμάλωτοι γιγνόμενοι οἱ μὲν χρόνον τινά, ἕως ἂν εὕρωσι τοὺς λυσομένους, οἱ

15 δὲ μέχρι παντός; ὁπότε καὶ ὁ Καλλίου υἱὸς ἔδοξε δουλεῦσαι πολὺν χρόνον ἐπὶ Θρᾴκης μετὰ τὴν μάχην, ἣν Ἀθηναῖοι περὶ Ἄκανθον ἡττήθησαν· ὥστε καὶ ὕστερον διαφυγὼν καὶ ἀφικόμενος ἠμφισβήτει τοῦ κλήρου τοῦ Καλλίου καὶ πολλὰ πράγματα παρεῖχε τοῖς ξυγγενέσιν, ἐκεῖνος μὲν οἶμαι ψευδόμενος (ἦν γὰρ οὐχ υἱός, ἀλλ' ἱπποκόμος Καλλίου, τὴν δὲ ὄψιν ὅμοιος τῷ τοῦ Καλλίου μειρακίῳ, ὃ ἔτυχεν ἐν τῇ μάχῃ τελευτῆσαν· ἔτι δὲ ἡλλήνιζεν ἀκριβῶς καὶ γράμματα ἠπίστατο), ἀλλὰ ἕτεροί γε μυρίοι τοῦτο πεπόνθασιν·

---

2 σοφότεροι U cf. Plat. Theaet 175 a (Wil.) μᾶλλον σοὶ scripsi, μᾶλλόν σοι vulgo σοι B 4 φθάσῃς UB ἢ εἰς Ποσειδῶνα U ποσιδῶνα M 5 αὐτοῦ M τοὺς δέ pro οὐδὲ B περὶ δουλείας UBM, περὶ seclusit Emp. 6 τοῦ om. U 7 οὕτως M ἀναφανήσει M 9 δουλεύονται M τί δαὶ UB 10 δουλεύοντες δοῦλοι UB lacunam agnovit Wil. eamque sic explet: ⟨δικαίως δουλεύειν καὶ δοῦλοι ὄντες⟩ 12 ὄντες M 14 μὴ add. Emp. 15 Hom. Od. XV, 413 τῇσιν — πατὴρ ἐμὸς ἐμβασίλευεν Κτήσιος Ὀρμενίδης ὁρμένου U 16 ἐδούλευσεν U 18 ἠξίωσεν M τί δαὶ UB 20 αἰεὶ U ἀεὶ BM 22 neque proelium ab aliis memoratur neque historia de Calliae filio, sed cf. Wil. Comm. gram. III p. 12 24 διαφυγὼν ⟨τις⟩ Herwerden; non probo 25 εἶχεν pro παρεῖχε M 28 ἐλλήνιζεν UBM, corr. editi

(451 R II) ἐπεὶ καὶ τῶν νῦν [τῶν] ἐνθάδε δουλευόντων οὐκ ἀπογιγνώσκω πολ- 16
λοὺς εἶναι ἐλευθέρους. οὐ γὰρ ἐὰν μὲν Ἀθηναίων τις ἁλοὺς κατὰ
πόλεμον εἰς Πέρσας ἀπαχθῇ ἢ καὶ νὴ Δία ἐὰν εἰς Θρᾴκην ἢ Σι-
κελίαν ἀχθεὶς ἀπεμποληθῇ, φήσομεν ἐλεύθερον ὄντα δουλεύειν· ἐὰν
δὲ Θρᾳκῶν τις ἢ Περσῶν μὴ μόνον ἐξ ἐλευθέρων γεγονὼς ἐκεῖ δεῦρο
ἀχθῇ, ἀλλὰ καὶ δυνάστου τινὸς ἢ βασιλέως υἱός, οὐχ ὁμολογήσο-
μεν ἐλεύθερον εἶναι. οὐκ οἶσθα τὸν Ἀθήνησιν, ἔφη, νόμον, παρὰ 17
πολλοῖς δὲ καὶ ἄλλοις, ὅτι τὸν φύσει δοῦλον γενόμενον οὐκ ἐᾷ
μετέχειν τῆς πολιτείας; τὸν δὲ Καλλίου υἱόν, εἴπερ ὄντως ἐσώθη
τότε ἁλούς, ἀφικόμενον ἐκ Θρᾴκης, συχνὰ ἔτη γεγονότα ἐκεῖ καὶ
πολλάκις μεμαστιγωμένον οὐδεὶς ἂν ἠξίου τῆς πολιτείας ἀπελαύ-
(240 M) νειν· ὥστε ἐνίοτε καὶ ὁ νόμος οὔ φησι δούλους γεγονέναι τοὺς ἀδίκως
δουλεύσαντας. τί δὲ καὶ ποιοῦντά με ἐπίστασαι πρὸς θεῶν ἢ τί 18
πάσχοντα, ὅτι με φῂς ἐπίστασθαι δουλεύοντα; Τρεφόμενον ἔγωγε
ὑπὸ τοῦ δεσπότου καὶ ἀκολουθοῦντα ἐκείνῳ καὶ ποιοῦντα ὅ,τι ποτ᾽
ἐκεῖνος προστάττοι· εἰ δὲ μή, παιόμενον. Οὕτως μέν, ἔφη, καὶ
τοὺς υἱοὺς ἀποφαίνεις δούλους τῶν πατέρων. καὶ γὰρ ἀκολου-
θοῦσι πολλοῖς τῶν πενήτων καὶ εἰς γυμνάσιον βαδίζουσι καὶ ἐπὶ
(452 R II) δεῖπνον, καὶ τρέφονται πάντες ὑπὸ τῶν πατέρων καὶ παίονται
πολλάκις ὑπ᾽ αὐτῶν, καὶ πείθονται ὅ,τι ἂν ἐκεῖνοι προστάττωσιν
αὐτοῖς. καίτοι ἕνεκα τοῦ πείθεσθαι καὶ πληγὰς λαμβάνειν καὶ 19
τῶν γραμματιστῶν οἰκέτας φήσεις τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς μανθάνοντας
καὶ τοὺς παιδοτρίβας δεσπότας εἶναι τῶν μαθητῶν ἢ τοὺς ἄλλο
τι διδάσκοντας· καὶ γὰρ προστάττουσιν αὐτοῖς καὶ τύπτουσι μὴ
πειθομένους. Νὴ Δί᾽, ἔφη· ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι τοῖς παιδοτρίβαις οὐδὲ
τοῖς ἄλλοις διδασκάλοις δῆσαι τοὺς μαθητὰς οὐδὲ ἀποδόσθαι οὐδέ
γε εἰς μυλῶνα ἐμβαλεῖν· τοῖς δέ γε δεσπόταις ἅπαντα ταῦτα ἐφει-
μένα ἐστίν. Ἴσως γὰρ οὐκ οἶσθα ὅτι παρὰ πολλοῖς καὶ σφόδρα 20
εὐνομουμένοις ταῦτα ἃ λέγεις ἔξεστι τοῖς πατράσι περὶ τοὺς υἱέας,
καὶ δὴ καί, ἐὰν βούλωνται, καὶ ἀποδίδοσθαι, καὶ τὸ ἔτι τούτων χα-
λεπώτερον· ἐφεῖται γὰρ αὐτοῖς ἀποκτεῖναι μήτε κρίναντας μήτε

---

1 *τῶν νῦν τῶν* libri, *τῶν* alterum secl. Reiskius *ἀπογινώσκω* libri, corr. Emp. 3 *ἢ* om. M m. pr. 4 *ἀπενποληθῇ* M 8 *ὅτι φησὶ τὸν δοῦλον* UBM, corr. editi 10 *τότε* Emp., *ποτὲ* libri *ἀφικόμενος* B *γεγονῶτα* M 11 *μεμαστηγωμένον* M *ἀπελαύνειν ἐνίοτε· ὥστε καὶ* libri, transponendo emendavit Wil. *ἀπελαύνειν. ὁπότε καὶ* Dind. *ἀπελαύνειν. εἰκότως γε. καὶ ⟨γὰρ⟩* Emp. *ἀπελαύνειν. πλὴν ὅτι γε καὶ* idem (in schedis) alii alia 13 *τί δαὶ* UB *ἐπίστασε* M 16 *οὕτως* U *οὕτω* BM 19 *στέφονται* U 20 *πίθονται* M 21 *πίθεσθαι* M 27 *μύλωνα* libri, corr. Dind. *ἐφημένα* M 29 *ὑέας* M 30 *τὸ ἔτι* Wil.

τρὸς καὶ διδάσκαλος προστάττει. οὐ τοίνυν οὐδὲ τοῖς ἄλλοις ἔξεστιν (441 R II)
ἃ ἐθέλουσι ποιεῖν, ἀλλ' ἐάν τις παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους
14 *πράττῃ, ζημιώσεται. Οὐκοῦν ὅσα μὴ ἀπείρηται ὑπὸ τῶν νόμων*
μηδὲ προστέτακται, ὁ περὶ τούτων ἔχων αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ
πράττειν ὡς βούλεται ἢ μὴ ἐλεύθερος, ὁ δὲ τοὐναντίον ἀδύνατος
δοῦλος. Τί δέ; οἴει σοι ἐξεῖναι, ὅσα μὴ ἀπείρηται μὲν ὑπὸ τῶν
νόμων ἐγγράφως, αἰσχρὰ δὲ ἄλλως δοκεῖ τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἄτο-
πα· λέγω δὲ οἷον τελωνεῖν ἢ πορνοβοσκεῖν ἢ ἄλλα ὅμοια πράττειν;
Οὐ μὰ Δία φαίην ἂν οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἐξεῖναι τοῖς ἐλευθέροις.
καὶ γὰρ περὶ τούτων ἐπίκειται ζημία τὸ μισεῖσθαι ἢ δυσχεραί-
15 *νεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Τί δέ; τοῖς ἀκολάστοις ἀνθρώποις,*
ὅσα ποιοῦσι διὰ τὴν ἀκολασίαν, καὶ τοῖς ἀνοήτοις, ὅσα διὰ τὴν
ἄνοιαν, ἢ οὐσίας ἀμελοῦντες ἢ σώματος ἢ ἀδίκως καὶ ἀγνωμόνως
προσφερόμενοι ἀλλήλοις, οὐ πάντα ταῦτα ἐπιζήμια τοῖς ποιοῦσίν (283 M)
ἐστιν; ἢ γὰρ εἰς τὸ σῶμα ἢ τὴν οὐσίαν ἢ τὸ μέγιστον τὴν ψυχὴν
τὴν αὑτῶν βλάπτονται. Τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις. Οὔκουν οὐδὲ
16 *ταῦτα ἔξεστι πράττειν; Οὐ γὰρ οὖν. Ἑνὶ δὴ λόγῳ τὰ μὲν φαῦλα*
καὶ ἄτοπα καὶ ἀσύμφορα οὐκ ἔξεστι πράττειν, τὰ δὲ δίκαια καὶ
συμφέροντα καὶ ἀγαθὰ χρὴ φάναι ὅτι προσήκει τε καὶ ἔξεστιν;
Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ. Οὐκοῦν οὐδενὶ τά τε φαῦλα καὶ ἀσύμφορα ποιεῖν
*ἀζήμιόν ἐστιν οὔτε Ἕλληνι οὔτε βαρβάρῳ * * οὔτε ὑπὲρ ὅτου τις τι-*
μὴν δέδωκεν ἀργύριον; Οὐ γὰρ οὖν. Τὰ δέ γε ἐναντία πᾶσιν
ὁμοίως ἐφεῖται, καὶ οἱ μὲν τὰ ἐφειμένα πράττοντες ἀζήμιοι δια-
17 *τελοῦσιν, οἱ δὲ τὰ κεκωλυμένα ζημιοῦνται. ἄλλοι οὖν δοκοῦσί σοι* (442 R II)
πράττειν ἃ ἔξεστιν ἢ οἱ ἐπιστάμενοι ταῦτα, καὶ ἄλλοι τἀναντία
ἢ οἱ ἀγνοοῦντες; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν οἱ φρόνιμοι ὅσα βούλονται
πράττειν, ἔξεστιν αὐτοῖς· οἱ δὲ ἄφρονες ὅσα βούλονται οὐκ ἐξὸν ἐπι-
χειροῦσι πράττειν· ὥστε ἀνάγκη τοὺς μὲν φρονίμους ἐλευθέρους
τε εἶναι καὶ ἐξεῖναι αὐτοῖς ποιεῖν ὡς ἐθέλουσι, τοὺς δὲ ἀνοήτους
δούλους τε εἶναι καὶ ἃ μὴ ἔξεστιν αὐτοῖς, ταῦτα ποιεῖν; Ἴσως.
18 *Οὐκοῦν καὶ τὴν ἐλευθερίαν χρὴ λέγειν ἐπιστήμην τῶν ἐφειμένων*

---

1 *ἰατρὸς ⟨καὶ στρατηγὸς⟩* Reiske *προστάττει* Valesius, *πράττει* libri 3 *πράττει* U *μὴ* om. M 5 *ὡς βούλεται* et *ἢ μὴ* iuxta stare non possunt; alterum utrum delendum est *ὁ* om. M *ὁ δυνατὸς* M 6 *τί δαὶ* libri, corr. Dind. *δαὶ οἴει σοι* in rasura M *μηνόντων* pro *μὲν ὑπὸ* M 10 *τῷ* pro *τὸ* M 11 *δαὶ* UBT 16 *οὐκοῦν* libri, corr. Dind. 17 *τὰ μὴ φαῦλα* U 20 *οὖν* M (pro *γοῦν*) *ἀσύμφορον* M 21 *ἀζήμιόν ἐστιν*: exspecto *ἔξεστιν* ut Graeco barbarus, ita illi qui pecunia emptus est, emptor vel dominus opponi debuit 22 *ἀργύριον* del. Cobetus C. Cr. p. 67 23 *ἐφιμένα* M 26 *ἢ* om. M 27 *ὅσα* scripsi, *ἃ* libri; *οσ* excidit propter *ες* vocabuli antecedentis 31 *ἐφιεμένων* libri, corr. Reiske

καὶ τῶν κεκωλυμένων, τὴν δὲ δουλείαν ἄγνοιαν ὧν τε ἔξεστι καὶ
ὧν μή. ἐκ δὲ τούτου τοῦ λόγου οὐδὲν ἂν κωλύοι τὸν μέγαν βασι-
λέα πάνυ μεγάλην τιάραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα δοῦλον εἶναι
καὶ μὴ ἐξεῖναι αὐτῷ πράττειν μηδὲν ὧν ποιεῖ· πάντα γὰρ ἐπιζη-
μίως καὶ ἀσυμφόρως πράξει. ἄλλον δέ τινα δοῦλον δοκοῦντα καὶ
ὀνομαζόμενον, οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις, ἂν οὕτω τύχῃ, πεπρα-
μένον, εἰ δὲ ἄρα τοῦτο συμβαίνοι, πέδας πάνυ παχείας ἔχοντα,
μᾶλλον ἐλεύθερον εἶναι τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἐμοὶ μὲν σφόδρα 19
δοκεῖ ἄτοπον, εἰ πέδας ἔχων τις ἢ ἐστιγμένος ἢ ἐν μυλῶνι ἀλῶν
ἐλεύθερος ἔσται μᾶλλον τοῦ μεγάλου βασιλέως. Τί δέ; ἐν Θρᾴκῃ
γέγονας; Ἔγωγε. Ἑώρακας οὖν ἐκεῖ τὰς γυναῖκας τὰς ἐλευθέρας
στιγμάτων μεστάς, καὶ τοσούτῳ πλείονα ἐχούσας στίγματα καὶ ποι-
(284 M) κιλώτερα ὅσῳ ἂν βελτίους καὶ ἐκ βελτιόνων δοκῶσιν; Τί οὖν δὴ
τοῦτο; Ὅτι βασίλισσαν, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν κωλύει ἐστιγμένην εἶναι,
(448 R II) βασιλέα δὲ οἴει κωλύειν; σὺ τοίνυν οὐδὲ περὶ ἐκείνου τοῦ ἔθνους 20
ἀκήκοας, παρ' οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν πύργῳ πάνυ ὑψηλῷ φυλάττεται,
καὶ οὐκ ἔξεστιν αὐτῷ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ πύργου; εἰ δέ γε ἀκηκόεις,
ἠπίστω ἂν ὅτι καὶ περιειργμένον ἔστιν εἶναι βασιλέα. καὶ τυχὸν
ἤκουες ἂν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων θαυμαζόντων, εἰ διηγοῦ σὺ περὶ
τοῦ Περσῶν βασιλέως, καὶ ἀπιστούντων ὅτι ἔστι τις βασιλεὺς πε-
ριελαύνων ἐφ' ἅρματος καὶ ὅποι βούλεται ἀπιών. Ἀλλὰ δεδεμέ-
νον οὐκ ἀποδείξεις βασιλέα. Οὐ τῶν γε ἀνθρώπων τυχόν· ἐπεὶ ὅ 21
γε τῶν θεῶν βασιλεὺς ⟨ὁ⟩ πρῶτος καὶ πρεσβύτατος δέδεται, ὥς φα-
σιν, εἰ χρὴ πιστεύειν Ἡσιόδῳ τε καὶ Ὁμήρῳ καὶ ἄλλοις σοφοῖς
ἀνδράσιν, οἳ περὶ Κρόνου ταῦτα λέγουσι, καὶ μὰ Δία οὐχ ὑπ' ἐχ-
θροῦ ἀδίκως παθόντα τοῦτο, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ δικαιοτάτου καὶ φιλ-
τάτου, δῆλον ὅτι ὡς βασιλικὰ καὶ συμφέροντα ἐκείνῳ δρῶντος. οἱ 22
δὲ τοῦτο μὲν ἀγνοοῦσι καὶ οὐδέποτ' ἂν οἰηθεῖεν πτωχὸν ἢ δεσ-
μώτην ἢ ἄδοξον γενέσθαι βασιλέα, καίτοι τὸν Ὀδυσσέα ἀκούοντες
ὅτι πτωχὸς ὢν καὶ τοὺς μνηστῆρας αἰτῶν οὐδὲν ἧττον βασιλεὺς

---

1 ἄνοιαν UBM ἄγνοιαν T ἔξεστιν U 2 μέγα B 3 μεγάλιν U
5 παράξει M m. pr. 6 οὕτως M 7 συμβαίνει T πάνυ om. T 9 εἶεν
pro ἢ ἐν M μύλωνι UBM μίλωνι T 10 τί δαὶ UB 11 ἑόρακας
U; ad rem conf. Herodot. V 6 13 δοκοῦσιν M δοκοῦσι UBT, corr.
Emp. 15 ἐκείνου τοῦ ἔθνους: Mossynoecos dicit cf. Xen. Anab. V, 4,26
18 ὅτι καὶ δεδεμένον ἔστιν εἶναι βασιλέα περιειγμένον libri, corr. Reiske (scil.
in archetypo περιειργμένον supra lineam adscriptum fuit) 19 εἰ om. M
20 τῶν pro τοῦ M ἐστὶ MBT 21 βούληται MT 22 ὅγε ὁ τῶν UBM
23 ὁ add. T 25 λέγουσιν U μὰ δὴ οὐχ U μὰ δι' οὐχ T 26 πα-
θόντα: anacoluthiam defendit Jacobsius 27 οἱ δὲ πολλοὶ Reiskius; errat Emp.
(in schedis) cum dicit: „οἱ δὲ illi contra quos disputat" cf. p. 232, 3

ἦν καὶ τῆς οἰκίας κύριος· ὁ δὲ Ἀντίνους καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οὓς (444 R II)
Ὅμηρος ὠνόμαζε βασιλέας, ἄθλιοι καὶ δυστυχεῖς — ἀλλὰ ταῦτα
μέν, ὡς ἔφην, ἀγνοοῦσι· σημεῖα δὲ αὐτοῖς περιτιθέασι τιάρας καὶ
σκῆπτρα καὶ διαδήματα, μὴ λάθωσι βασιλεῖς ὄντες· ὥσπερ οἶμαι
τοῖς βοσκήμασι χαρακτῆρας ἐπιβάλλουσιν οἱ δεσπόται, ὅπως ἐπί-
23 σημα ἔσται. τοιγαροῦν ὁ Περσῶν βασιλεὺς ὅπως μὲν ἕξει μόνος
ὀρθὴν τὴν τιάραν ἐφρόντιζεν, καὶ εἴ τις ἄλλος τοῖτο ἐποίησεν, εὐ-
θὺς ἐκέλευσεν ἀποθνῄσκειν αὐτόν, ὡς οὐ καλὸν οὐδὲ συμφέρον ἐν
τοσαύταις μυριάσιν ἀνθρώπων δύο εἶναι φοροῦντας τιάρας ⟨ὀρ-
θάς⟩· ὅπως δὲ τὴν γνώμην ὀρθὴν ἕξει καὶ μηδεὶς ἄλλος φρονήσει
24 αὐτοῦ σοφώτερα οὐδὲν αὐτῷ ἔμελεν. μὴ οὖν, ὥσπερ τῆς βα-
σιλείας τῆς τότε τοιαῦτα ὑπῆρχε σημεῖα, καὶ νῦν δέῃ τῆς ἐλευ-
θερίας τοιαῦτα ὑπάρχειν σύμβολα καὶ βαδίζειν πῖλον ἔχοντα ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς, ἄλλως δὲ οὐ δυνησόμεθα γνῶναι τὸν ἐλεύθερον ἢ (235 M)
τὸν δοῦλον.

---

(65) ΠΕΡΙ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ Β. (445 R II)

1 Ἀλλὰ μὴν ἔναγχος παρεγενόμην τισὶ διαμφισβητοῦσι περὶ δου-
λείας καὶ ἐλευθερίας, οὐκ ἐπὶ δικαστῶν οὐδ' ἐν τῇ ἀγορᾷ, οὑτωσὶ
δὲ κατ' οἰκίαν ἐπὶ χρόνον πάμπολυν. καὶ παρῆσαν ἑκατέρῳ τοῖν
ἀνδροῖν οὐκ ὀλίγοι σπουδάζοντες. ἐτύγχανον γὰρ ὑπὲρ ἄλλων πρό-
τερον ἀντιλέγοντες, ὡς ἐμοὶ δοκοῦσιν· ἡττώμενος δὲ ἐν τοῖς λόγοις
ἅτερος καὶ διαπορῶν εἰς λοιδορίαν ἐτράπετο, ὥσπερ εἴωθε τοῦτο
συμβαίνειν πολλάκις, καὶ ὠνείδισεν ὡς οὐκ ἐλεύθερον ὄντα τὸν ἕτε-
2 ρον. καὶ ὃς πάνυ πρᾴως ἐμειδίασέ τε καὶ εἶπε, Πόθεν δὲ ἔστιν,
ὦ ἄριστε, εἰδέναι ὅστις δοῦλος ἢ ὅστις ἐλεύθερος; Ναὶ μὰ Δία,
ἔφη· ἐπίσταμαι γοῦν ἐμαυτὸν μὲν ἐλεύθερον ὄντα καὶ τούτους
ἅπαντας, σοὶ δὲ οὐδὲν προσῆκον ἐλευθερίας. καί τινες τῶν παρ-

---

1 ἀντίνοος B ἐρύμαχος U 3 τιάρας ὀρθὰς Reiskius 6 ἔστι UT ἕξῃ U μόνος U μόνον BMT 7 ἐφρόντιζε U 8 οὐ καλὸν Wil., οὐκ ἐνὸν libri 9 ὀρθὰς add. Reiske 10 ἕξῃ U 11 σοφώτερα scripsi, σοφώτερον libri ἔμελλεν UT 12 δέῃ Emp. δὴ BM δεῖ UT 13 πεῖλον M περὶ δούλων Photius. 20 ἐδόκουν Herwerden ἡττόμενος B 21 ἅτερος M ἕτερος UB λοιδωρίαν M 22 ὡς οὐκ Morellius, οὐχ ὡς libri 23 ἔστιν om. M scribendum: πότερον δὲ, et propter ναὶ μὰ Δία et quod p. 233,4 demum interrogat, ὁπόθεν τοῦτο ἐπίσταται

*όντων ἐγέλασαν. καὶ ὃς οὐδέν τι μᾶλλον ᾐσχύνθη, ἀλλ' ὥσπερ
οἱ ἀνδρεῖοι ἀλεκτρυόνες πρὸς τὴν πληγὴν ἐπεγείρονται καὶ θαρ-
ροῦσιν, κἀκεῖνος ἐπηγέρθη καὶ ἐθάρρησε πρὸς τὴν λοιδορίαν, καὶ
ἤρετο αὐτὸν ὁπόθεν τοῦτο ἐπίσταται τὸ περί τε αὑτοῦ καὶ περὶ
ἐκείνου. Ὅτι, ἔφη, τὸν μὲν ἐμαυτοῦ πατέρα ἐπίσταμαι Ἀθηναῖον* 3
*ὄντα, εἴπερ τις ἄλλος, τὸν δὲ σὸν οἰκέτην τοῦ δεῖνος, εἰπὼν τοὔ-
νομα. καὶ ὅς, Τί οὖν, εἶπε, κατὰ τοῦτο κωλύει με ἐν Κυνοσάργει
ἀλείφεσθαι μετὰ τῶν νόθων, εἴπερ ἐκ μητρὸς ἐλευθέρας, ἴσως δὲ*
(446 R II) *καὶ ἀστῆς, τυγχάνω γεγονὼς καὶ πατρὸς οὗ σὺ φῄς; ἢ οὐ πολλαὶ
ἀσταὶ γυναῖκες δι' ἐρημίαν τε καὶ ἀπορίαν αἱ μὲν ἐκ ξένων ἐκύη-
σαν, αἱ δὲ ἐκ δούλων, τινὲς μὲν ἀγνοοῦσαι τοῦτο, τινὲς δὲ καὶ*
(286 M) *ἐπιστάμεναι; καὶ οὐδείς δοῦλός ἐστιν, ἀλλὰ μόνον οὐκ Ἀθηναῖος,
τῶν οὕτως γεννηθέντων. Ἀλλ' ἐγώ σου, ἔφη, καὶ τὴν μητέρα ἐπί-* 4
*σταμαι ὁμόδουλον τοῦ πατρός. Εἶεν, ἔφη· τὴν δὲ σαυτοῦ οἶσθα;
Πάνυ μὲν οὖν· ἀστὴν ἐξ ἀστῶν καὶ προῖκα ἱκανὴν ἐπενηνεγμένην.
Ἦ καὶ ἔχοις ἂν ὀμόσας εἰπεῖν ὅτι ἐξ οὗ φησιν ἐκείνη, ἐκ τούτου
γέγονας; ὁ μὲν γὰρ Τηλέμαχος οὐ πάνυ ἠξίου διατείνεσθαι ὑπὲρ
Πηνελόπης τῆς Ἰκαρίου, σφόδρα σώφρονος δοκούσης γυναικός, ὅτι
ἀληθῆ λέγει τὸν Ὀδυσσέα ἀποφαίνουσα αὐτοῦ πατέρα· σὺ δὲ οὐ
μόνον ὑπὲρ σαυτοῦ ⟨ἂν⟩ καὶ τῆς σῆς μητρός, ἐὰν κελεύσῃ σέ τις,
ὀμόσαις, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ περὶ δούλης ἡστινοσοῦν, ἐξ ὅτου ποτὲ
ἐκύησεν, ὥσπερ ἣν λέγεις ἐμὴν εἶναι μητέρα. ἀδύνατον γάρ σοι* 5
*δοκεῖ εἶναι ἐξ ἄλλου ἀνδρὸς κυῆσαι ἐλευθέρου ἢ καὶ τοῦ αὐτῆς
δεσπότου. οὐ πολλοὶ Ἀθηναίων συγγίγνονται θεραπαίναις αὐτῶν,
οἱ μέν τινες κρύφα, οἱ δὲ καὶ φανερῶς; οὐ γὰρ δήπου βελτίους
εἰσὶ πάντες τοῦ Ἡρακλέους, ὃς οὐδὲ τῇ Ἰαρδάνου δούλῃ συγγενέ-
σθαι ἀπηξίωσεν, ἐξ ἧς ἐγένοντο οἱ Σάρδεων βασιλεῖς. ἔτι δὲ* 6
[*οὐ*] *δοκεῖ σοι, ὡς ἔοικε, Κλυταιμνήστρα μέν, Τυνδάρεω θυγάτηρ,*

---

1 *ὡς* pro *ὃς* M 2 *οἱ ἀνδρεῖοι ἀλεκτρυόνες* Emp. *οἱ ἄνδρες οἱ ἀλεκτρίονες* M. *οἱ ἀλεκτρυόνες* (om. cet.) UB 4 *εἴρετο* U *εἴρετο* B *ἐπίσταιτο περί τε* Cobetus *αὐτοῦ* UM 5 *ἑαυτοῦ* M 6 *δὲ* om. M 7 *καὶ ὅς· τίς* BM *καὶ ὅστις* U m. pr. (corr. *ὅς τί*) 10 *αὐταὶ* pro *ἀσταὶ* M 13 *οὕτω* B *σοι* pro *σου* B 16 *καὶ* om. B *ἔχεις* B *ὀνομάσας* M *ὅτι* Cobetus, *εἰ* M, om. UB 17 Cf. Hom. Od. I 215 sq. *διαγενέσθαι* M 19 *αὐτοῦ* U 20 *ἂν καὶ* Geelius, *ἀλλὰ καὶ* UB *καὶ* (om. *ἀλλὰ*) M 21 *ὀμόσαι ἴσως ἔοικεν* UBM, corr. Geelius 22 *ὥσπερ — μητέρα* malim cum enuntiato quod sequitur coniungere, deleto *γὰρ* et interrogatione significata post *δεσπότου*; nam si non esset interrogatio, non posset altera interrogatio *ἀσυνδέτως* inferri. 23 *εἶναι* om. U *αὐτῆς* U 24 *οὐ* om. M *αὐτῶν* UM 25 *οἱ* pro *οὐ* M 26 *τῆι ἀρδάνου* UB *τῇ ἄρ ἂν οὐ* M cf. Herodot. I, 7 28 *οὐ* seclusi, quo argumenti e contrario vis infringebatur (cf. p. 234,6 *ἣν δὲ σὺ λέγεις* etc.); sequebatur ut *μὲν* ante *Τυνδάρεω* transponerem. *μέν, Τυνδάρεω* scripsi, *Τυνδάρεω μὲν* libri

γυνὴ δὲ Ἀγαμέμνονος, μὴ μόνον Ἀγαμέμνονι συνεῖναι τῷ αὑτῆς
ἀνδρί, ἀλλὰ καὶ ἀποδημήσαντος ἐκείνου Αἰγίσθῳ συγγενέσθαι, καὶ
Ἀερόπη ἡ Ἀτρέως γυνὴ τὴν Θυέστου προσδέξασθαι ὁμιλίαν, καὶ
ἄλλαι πολλαὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν ἐνδόξων καὶ πλουσίων ἀνδρῶν
γυναῖκες ἑτέροις συγγίγνεσθαι καὶ παῖδας ἐνίοτε ἐξ ἐκείνων ποιεῖ-
σθαι· ἣν δὲ σὺ λέγεις θεράπαιναν οὕτως πάνυ ἀκριβῶς φυλάττειν (447 R II)
τὰ πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν αὑτῆς, ὥστε μὴ ἂν ἑτέρῳ συγγενέσθαι.
7 ἔτι δὲ καὶ περὶ σαυτοῦ καὶ περὶ ἐμοῦ διαβεβαιοῖ ὡς ἑκάτερος ἡμῶν
ἐστι τῆς δοκούσης καὶ λεγομένης μητρός. καίτοι πολλοὺς Ἀθη-
ναίων ἔχοις ἂν εἰπεῖν καὶ τῶν πάνυ γνωρίμων, οἳ ἐφάνησαν ὕστε-
ρον οὐ μόνον πατρός, ἀλλὰ καὶ μητρός, οὐχ ἧς ἐλέγοντο, ὑποβολι-
μαῖοί ποθεν τραφέντες. καὶ ταῦτα [σὺ] ἑκάστοτε ὁρᾷς δεικνύμενα
καὶ λεγόμενα ὑπὸ τῶν κωμῳδοδιδασκάλων καὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις,
καὶ ὅμως οὐδὲν ἧττον ἰσχυρίζῃ καὶ περὶ σαυτοῦ καὶ περὶ ἐμοῦ, ὡς (287 M)
8 εὖ εἰδὼς ὅπως γεγόναμεν καὶ ἐκ τίνων. οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι κα-
κηγορίας δίδωσιν ὁ νόμος γράψασθαι τοῦτον, ὃς ἂν βλασφημῇ
τινα οὐκ ἔχων ἀποδεῖξαι περὶ ὧν λέγει σαφὲς οὐδέν; καὶ ὅς, Ἐπί-
σταμαι γάρ, ἔφη, ὅτι αἱ μὲν ἐλεύθεραι γυναῖκες ὑποβάλλονται
πολλάκις δι' ἀπαιδίαν, ὅταν μὴ δύνωνται αὐταὶ κυῆσαι, βουλο-
μένη κατασχεῖν ἑκάστη τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς καὶ τὸν οἶκον, καὶ
ἅμα οὐκ ἀποροῦσαι ὁπόθεν τοὺς παῖδας θρέψουσι· τὰς δὲ δούλας
τοὐναντίον, τὰς μὲν πρὸ τοῦ τόκου διαφθειρούσας, τὰς δὲ ὕστε-
ρον, ἐὰν δύνωνται λαθεῖν, τὸ γενόμενον, ἐνίοτε καὶ τῶν ἀνδρῶν
συνειδότων, ὅπως μὴ πράγματα ἔχωσι παιδοτροφεῖν ἀναγκαζόμε-
9 ναι πρὸς τῇ δουλείᾳ. Ναὶ μὰ Δία, ἔφη, πλήν γε τῆς Οἰνέως, τοῦ
Πανδίονος, εἶπε, νόθου παιδός· ὁ γὰρ ἐκείνου νομεὺς ὁ ἐν ταῖς
Ἐλευθεραῖς καὶ ἡ γυνὴ ἡ τοῦ νομέως οὐ μόνον οὐκ ἐξετίθεσαν αὐτοὶ (448 R II)
γεννήσαντες, ἀλλὰ καὶ ἀλλότρια εὑρόντες ἐν τῇ ὁδῷ παιδία, οὐκ
εἰδότες ὅτου ποτὲ ἦσαν, ἀνελόμενοι ἔτρεφον ὡς αὑτῶν, καὶ οὐδὲ

---

1 αὐτῆς U 2 αἰγίστω M 5 συγγίνεσθαι B 6 οὔτω B 7 αὐτῆς UM 8 διαβεβαιοῖ U διαβεβαίοι M διαβεβαιοῖς B 12 σὺ seclusi 13 κωμῳδιοδιδασκάλων UB 14 ἰσχυρίζει B 15 ἔφη noli credere hic esse personae mutatae signum κακηγορίας Reiskius, κατηγορίας libri 16 δίδοσιν M 17 ἀποδίξαι M 18 ἐλευθερίαι M 19 διὰ παιδίαν U αὗται U αὐτῇ M 21 θρέψουσι Wil., θρέψωσι libri 22 διαφθαρείσας M 23 δύνονται U γενόμενος M ἐνίοτε καὶ Dind. ἔτι καὶ libri, εἴτε καὶ Emp. 24 ἀναγκαζόμενοι corr. U 25 τῆς οἰήσεως UB, τῆς Οἰνέως scil. δούλης 26 πανδίωνος B εἶπεν M εἶπε post ἔφη, pergente eiusdem personae oratione, addidit ut his verbis aliquid momenti inesse sentiremus. 27 ἐλευθέραις UM; ex Euripidis Antiopa haec sumpta esse vidit Valckenaar 28 παιδεία M 29 αὐτῶν libri praeter T

ὕστερον ἑκόντες οὐδέποτε ὡμολόγησαν ὅτι ἀλλότριοι ἦσαν. σὺ δ' ἴσως καὶ τὸν Ζῆθον καὶ τὸν Ἀμφίονα ἐλοιδόρεις ἄν, πρὶν φανεροὺς γενέσθαι, καὶ διώμνυσο ὡς περὶ δούλων τῶν τοῦ Διὸς υἱέων.
καὶ ὃς γελάσας πάνυ εἰρωνικῶς, Τοὺς τραγῳδούς, ἔφη, καλεῖς μάρ- 10
τυρας. Οἷς γε πιστεύουσιν, εἶπεν, οἱ Ἕλληνες· οὓς γὰρ ἐκεῖνοι ἀποδεικνύουσιν ἥρωας, τούτοις φαίνονται ἐναγίζοντες ὡς ἥρωσι, καὶ τὰ ἡρῷα ἐκείνοις ᾠκοδομημένα ἰδεῖν ἔστιν. ὁμοίως δὲ ἐννόησον, εἰ βούλει, καὶ τὴν Φρυγίαν τὴν Πριάμου δούλην, ἢ τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τῇ Ἴδῃ ἐξέθρεψεν ὡς αὑτῆς υἱέα, λαβοῦσα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς βουκόλου ὄντος, καὶ τὴν παιδοτροφίαν οὐ χαλεπῶς ἔφερεν. Τήλεφον δὲ τὸν Αὔγης καὶ Ἡρακλέους οὐχ ὑπὸ γυναικός, ἀλλ' ὑπὸ ἐλάφου τραφῆναι λέγουσιν. ἢ δοκεῖ σοι ἔλαφος μᾶλλον ἐλεῆσαι ἂν βρέφος
καὶ ἐπιθυμῆσαι τρέφειν ἢ ἄνθρωπος, ἐὰν τύχῃ δούλη οὖσα; φέρε 11
(288 M) δὴ πρὸς θεῶν, εἰ δὲ δὴ προσομολογήσαιμί σοι τούτους εἶναί μου γονέας, οὓς σὺ φής, πόθεν οἶσθα περὶ τῆς ἐκείνων δουλείας; ἢ καὶ τοὺς γονέας αὐτῶν ἠπίστω σαφῶς καὶ ἕτοιμος εἶ καὶ περὶ ἐκείνων κατόμνυσθαι ἑκατέρου ὅτι ἐξ ἀμφοῖν δούλοιν γεγόνεσαν ἀμφότεροι, καὶ τοὺς ἔτι πρότερον καὶ ἐξ ἀρχῆς ἅπαντας; δῆλον γὰρ ὡς ἐάνπερ ἐλεύθερος ᾖ τις τῶν ἐκ τοῦ γένους, οὐκέτι οἷόν τε τοὺς ἀπ' ἐκείνου δούλους ὀρθῶς νομίζεσθαι. τοῦτο δὲ οὐ δυνατόν ἐστιν, ὦ βέλτιστε, ὥς φασιν, ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος εἶναί τι γένος
(449 R II) ἀνθρώπων, ἐν ᾧ οὐκ ἄπειροι μὲν ἐλεύθεροι γεγόνασιν, οὐκ ἐλάττους δὲ τούτων οἱ δεδουλευκότες· καὶ νὴ Δία τύραννοι καὶ βασιλεῖς καὶ δεσμῶται καὶ στιγματίαι καὶ κάπηλοι καὶ σκυτοτόμοι καὶ τἆλλα ὅσα ἐν ἀνθρώποις ἐστίν, ἁπάσας μὲν ἐργασίας, ἅπαντας
δὲ βίους, ἁπάσας δὲ τύχας καὶ ξυμφορὰς μετηλλαχότες. ἢ οὐκ 12
οἶσθα ὅτι τούτου ἕνεκεν τὰ τῶν ἡρώων λεγομένων γένη εὐθὺς εἰς θεοὺς οἱ ποιηταὶ ἀναφέρουσιν, ὥστε μηκέτι ἐξετάζεσθαι τὸ προσώτερον; καὶ τούς γε πλείονας αὐτῶν φασιν ἐκ Διὸς γεγονέναι, ἵνα μὴ αὐτοῖς οἵ τε βασιλεῖς καὶ οἱ οἰκισταὶ τῶν πόλεων καὶ ἐπώνυμοι εἰς τοιαῦτα ἐμπίπτωσιν, ἃ δοκεῖ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὀνει-

1 δὲ ἴσως B 2 ἀμφείονα M ἐλοιδόροις M 3 διόμνυσο M 7 ex Euripidis Alexandro haec desumpta sunt ὅμως libri, corr. Wil. 8 δούλιν U ἢ pro ἡ M 9 αὐτῆς UM 11 οὐχ ἁπλῶς B 12 εἰ pro ἢ M 13 καὶ om. M m. pr. δούλης οὖσα B, δούλη om. U 14 μου om. B 15 ἢ B 17 δούλοιν T δούλοι BM δοῦλοι U γεγόνεσαν UM γεγόνασιν B 19 οἴονται M 21 ἔστι B 25 τὰ ἄλλα M ἂν ἐν M μὲν γὰρ εὐεργεσίας UB 26 sententia et grammatica postulat: μετηλλαχότι; genus enim μετήλλαχε τὰς τύχας, non singuli homines; potest etiam μετηλλαχότος scribi 28 τὸ προσώτερον Emp. τὸ πρόσωπον libri 29 πλέονας M m. pr. 30 οἱ (post καὶ) om. M 31 εἴδη pro ὀνείδη M

δὴ εἶναι. ὥστε, εἴπερ οὕτως ἔχει τὰ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἡμεῖς τε
καὶ ἄλλοι σοφώτεροι ἡμῶν φασιν, οὐδὲν ἂν μᾶλλον σοὶ προσήκοι
ἐλευθερίας κατὰ γένος ἢ ὁτῳοῦν τῶν σφόδρα δοκούντων οἰκετῶν·
εἰ μὴ ἄρα καὶ σὺ φθάσεις ἀναγαγὼν εἰς Δία ἢ Ποσειδῶνα ἢ
Ἀπόλλωνα τοὺς σαυτοῦ προγόνους· οὐδέ γε ἐμοὶ [περὶ] δουλείας.
13 Τὸ μὲν τοίνυν, ἔφη, τοῦ γένους καὶ τὸ τῶν προγόνων ἐῶμεν, ἐπει-
δὴ οὕτω σοι δοκεῖ ἀστάθμητον εἶναι· ἴσως γάρ τοι ἀναφανήσῃ
ὥσπερ Ἀμφίων καὶ Ζῆθος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Πριάμου γεγονώς.
ἀλλὰ σέ γε αὐτὸν πάντες ἐπιστάμεθα δουλεύοντα. Τί δέ; εἶπε, (450 R II)
δοκοῦσί σοι πάντες οἱ δουλεύοντες * * * ἀλλὰ οὐ πολλοὶ αὐτῶν
ἐλεύθεροι ὄντες καὶ ἀδίκως; ὧν τινες ἤδη καὶ εἰς δικαστήριον εἰσ- (289 M)
ελθόντες ἀπέδειξαν ἐλευθέρους ὄντας ἑαυτούς, οἱ δέ τινες καὶ
ἀνέχονται μέχρι παντός, οὐκ ἔχοντες ἀποδεῖξαι φανερῶς περὶ τῆς
ἐλευθερίας ἢ οἷς ἂν ⟨μὴ⟩ χαλεποὶ ὦσιν οἱ λεγόμενοι αὐτῶν δεσπό-
14 ται. ἐπεὶ φέρε, Εὔμαιος, ὁ Κτησίου τοῦ Ὀρμένου ἀνδρὸς πάνυ
ἐλευθέρου καὶ πλουσίου παῖς, οὐκ ἐδούλευεν ἐν Ἰθάκῃ παρ' Ὀδυσ-
σεῖ καὶ Λαέρτῃ; καὶ ἐνὸν αὐτῷ ἀποπλεῦσαι πολλάκις οἴκαδε, εἰ
ἐβούλετο, οὐδέποτε ἠξίωσε. τί δέ; Ἀθηναῖοι πολλοὶ τῶν ἐν Σικε-
λίᾳ ληφθέντων οὐκ ἐδούλευον ἐν Σικελίᾳ καὶ ἐν Πελοποννήσῳ ἐλεύ-
θεροι ὄντες, καὶ ἐν ἄλλαις πολλαῖς μάχαις οἱ αἰεὶ αἰχμάλωτοι
γιγνόμενοι οἱ μὲν χρόνον τινά, ἕως ἂν εὕρωσι τοὺς λυσομένους, οἱ
15 δὲ μέχρι παντός; ὁπότε καὶ ὁ Καλλίου υἱὸς ἔδοξε δουλεῦσαι πο-
λὺν χρόνον ἐπὶ Θρᾴκης μετὰ τὴν μάχην, ἣν Ἀθηναῖοι περὶ Ἄκαν-
θον ἡττήθησαν· ὥστε καὶ ὕστερον διαφυγὼν καὶ ἀφικόμενος ἠμ-
φισβήτει τοῦ κλήρου τοῦ Καλλίου καὶ πολλὰ πράγματα παρεῖχε
τοῖς ξυγγενέσιν, ἐκεῖνος μὲν οἶμαι ψευδόμενος (ἦν γὰρ οὐχ υἱός,
ἀλλ' ἱπποκόμος Καλλίου, τὴν δὲ ὄψιν ὅμοιος τῷ τοῦ Καλλίου μει-
ρακίῳ, ὃ ἔτυχεν ἐν τῇ μάχῃ τελευτῆσαν· ἔτι δὲ ἡλλήνιζεν ἀκριβῶς
καὶ γράμματα ἠπίστατο), ἀλλὰ ἕτεροί γε μυρίοι τοῦτο πεπόνθασιν·

---

2 σοφότεροι U cf. Plat. Theaet 175a (Wil.) μᾶλλον σοὶ scripsi, μᾶλλόν σοι vulgo σοι B 4 φθάσῃς UB ἢ εἰς Ποσειδῶνα U ποσιδῶνα M 5 αὐτοῦ M τοὺς δέ pro οὐδὲ B περὶ δουλείας UBM, περὶ seclusit Emp. 6 τοῦ om. U 7 οὕτως M ἀναφανήσει M 9 δουλεύονται M τί δαὶ UB 10 δουλεύοντες δοῦλοι UB lacunam agnovit Wil. eamque sic explet: ⟨δικαίως δουλεύειν καὶ δοῦλοι ὄντες⟩ 12 ὄντες M 14 μὴ add. Emp. 15 Hom. Od. XV, 413 τῇσιν — πατὴρ ἐμὸς ἐμβασίλευεν Κτήσιος Ὀρμενίδης ὁρμένου U 16 ἐδούλευσεν U 18 ἠξίωσεν M τί δαὶ UB 20 αἰεὶ U ἀεὶ BM 22 neque proelium ab aliis memoratur neque historia de Calliae filio, sed cf. Wil. Comm. gram. III p. 12 24 διαφυγὼν ⟨τις⟩ Herwerden; non probo 25 εἶχεν pro παρεῖχε M 28 ἑλλήνιζεν UBM, corr. editi

(451 R II) ἐπεὶ καὶ τῶν νῦν [τῶν] ἐνθάδε δουλευόντων οὐκ ἀπογιγνώσκω πολ- 16
λοὺς εἶναι ἐλευθέρους. οὐ γὰρ ἐὰν μὲν Ἀθηναίων τις ἁλοὺς κατὰ
πόλεμον εἰς Πέρσας ἀπαχθῇ ἢ καὶ νὴ Δία ἐὰν εἰς Θρᾴκην ἢ Σι-
κελίαν ἀχθεὶς ἀπεμποληθῇ, φήσομεν ἐλεύθερον ὄντα δουλεύειν· ἐὰν
δὲ Θρᾳκῶν τις ἢ Περσῶν μὴ μόνον ἐξ ἐλευθέρων γεγονὼς ἐκεῖ δεῦρο
ἀχθῇ, ἀλλὰ καὶ δυνάστου τινὸς ἢ βασιλέως υἱός, οὐχ ὁμολογήσο-
μεν ἐλεύθερον εἶναι. οὐκ οἶσθα τὸν Ἀθήνησιν, ἔφη, νόμον, παρὰ 17
πολλοῖς δὲ καὶ ἄλλοις, ὅτι τὸν φύσει δοῦλον γενόμενον οὐκ ἐᾷ
μετέχειν τῆς πολιτείας; τὸν δὲ Καλλίου υἱόν, εἴπερ ὄντως ἐσώθη
τότε ἁλούς, ἀφικόμενον ἐκ Θρᾴκης, συχνὰ ἔτη γεγονότα ἐκεῖ καὶ
πολλάκις μεμαστιγωμένον οὐδεὶς ἂν ἠξίου τῆς πολιτείας ἀπελαύ-
(240 M) νειν· ὥστε ἐνίοτε καὶ ὁ νόμος οὔ φησι δούλους γεγονέναι τοὺς ἀδίκως
δουλεύσαντας. τί δὲ καὶ ποιοῦντά με ἐπίστασαι πρὸς θεῶν ἢ τί 18
πάσχοντα, ὅτι με φῂς ἐπίστασθαι δουλεύοντα; Τρεφόμενον ἔγωγε
ὑπὸ τοῦ δεσπότου καὶ ἀκολουθοῦντα ἐκείνῳ καὶ ποιοῦντα ὅ,τι ποτ'
ἐκεῖνος προστάττοι· εἰ δὲ μή, παιόμενον. Οὕτως μέν, ἔφη, καὶ
τοὺς υἱοὺς ἀποφαίνεις δούλους τῶν πατέρων. καὶ γὰρ ἀκολου-
θοῦσι πολλοῖς τῶν πενήτων καὶ εἰς γυμνάσιον βαδίζουσι καὶ ἐπὶ
(452 R II) δεῖπνον, καὶ τρέφονται πάντες ὑπὸ τῶν πατέρων καὶ παίονται
πολλάκις ὑπ' αὐτῶν, καὶ πείθονται ὅ,τι ἂν ἐκεῖνοι προστάττωσιν
αὐτοῖς. καίτοι ἕνεκα τοῦ πείθεσθαι καὶ πληγὰς λαμβάνειν καὶ 19
τῶν γραμματιστῶν οἰκέτας φήσεις τοὺς παρ' αὐτοῖς μανθάνοντας
καὶ τοὺς παιδοτρίβας δεσπότας εἶναι τῶν μαθητῶν ἢ τοὺς ἄλλο
τι διδάσκοντας· καὶ γὰρ προστάττουσιν αὐτοῖς καὶ τύπτουσι μὴ
πειθομένους. Νὴ Δί', ἔφη· ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῖς παιδοτρίβαις οὐδὲ
τοῖς ἄλλοις διδασκάλοις δῆσαι τοὺς μαθητὰς οὐδὲ ἀποδόσθαι οὐδέ
γε εἰς μυλῶνα ἐμβαλεῖν· τοῖς δέ γε δεσπόταις ἅπαντα ταῦτα ἐφει-
μένα ἐστίν. Ἴσως γὰρ οὐκ οἶσθα ὅτι παρὰ πολλοῖς καὶ σφόδρα 20
εὐνομουμένοις ταῦτα ἃ λέγεις ἔξεστι τοῖς πατράσι περὶ τοὺς υἱέας,
καὶ δὴ καί, ἐὰν βούλωνται, καὶ ἀποδίδοσθαι, καὶ τὸ ἔτι τούτων χα-
λεπώτερον· ἐφεῖται γὰρ αὐτοῖς ἀποκτεῖναι μήτε κρίναντας μήτε

1 τῶν νῦν τῶν libri, τῶν alterum secl. Reiskius ἀπογινώσκω libri, corr. Emp. 3 ἢ om. M m. pr. 4 ἀπενποληθῇ M 8 ὅτι φησὶ τὸν δοῦλον UBM, corr. editi 10 τότε Emp., ποτὲ libri ἀφικόμενος B γεγονῶτα M 11 μεμαστηγωμένον M ἀπελαύνειν ἐνίοτε· ὥστε καὶ libri, transponendo emendavit Wil. ἀπελαύνειν. ὁπότε καὶ Dind. ἀπελαύνειν. εἰκότως γε. καὶ ⟨γὰρ⟩ Emp. ἀπελαύνειν. πλὴν ὅτι γε καὶ idem (in schedis) alii alia 13 τί δαὶ UB ἐπίστασε M 16 οὕτως U οὕτω BM 19 στέφονται U 20 πίθονται M 21 πίθεσθαι M 27 μύλωνα libri, corr. Dind. ἐφημένα M 29 ὑέας M 30 τὸ ἔτι Wil.

ὅλως αἰτιασαμένους· ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἧττον ⟨οὐ⟩ δοῦλοί εἰσι
τῶν πατέρων, ἀλλὰ υἱεῖς. εἰ δὲ δὴ ὅτι μάλιστα ἐδούλευον καὶ
δοῦλος ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρχον δικαίως, τί με, ἔφη, κωλύει νῦν ἐλεύ-
θερον εἶναι μηδενὸς ἔλαττον, σὲ δὲ αὖ τοὐναντίον, εἰ καὶ σφό-
21 δρα ἐξ ἐλευθέρων ἦσθα, δοῦλον εἶναι παντὸς μᾶλλον; Ἐγὼ μέν,
εἶπεν, οὐχ ὁρῶ ὅπως ἐλεύθερος ὢν δοῦλος ἔσομαι· σὲ δὲ οὐκ ἀδύ-
νατον ἐλεύθερον γεγονέναι, ἀφέντος τοῦ δεσπότου. Τί δέ, ὦ λῷ-
στε, ἔφη, οὐθεὶς ἂν γένοιτο ἐλεύθερος μὴ ὑπὸ τοῦ δεσπότου ἀφε-
θείς; Πῶς γάρ; εἶπεν. Ὅπως Ἀθηναίων ψηφισαμένων μετὰ τὴν (458 R II)
ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην τοὺς συμπολεμήσοντας οἰκέτας ἐλευθέρους
εἶναι, εἰ προὔβη ὁ πόλεμος, ἀλλὰ μὴ διελύσατο θᾶττον ὁ Φίλιππος (241 M)
πρὸς αὐτούς, πολλοὶ ἂν τῶν Ἀθήνησιν οἰκετῶν ἢ μικροῦ πάντες
ἐλεύθεροι ἦσαν, οὐχ ὑπὸ τοῦ δεσπότου ἕκαστος ἀφεθείς. Ἔστω
22 τοῦτό γε, εἰ δημοσίᾳ σε ἡ πόλις ἐλευθερώσει. Τί δέ; ἐμαυτὸν
οὐκ ἄν σοι δοκῶ ἐλευθερῶσαι; Εἴ γε ἀργύριόν ποθεν καταβάλοις
τῷ δεσπότῃ. Οὐ τοῦτόν φημι τὸν τρόπον, ἀλλὰ ὅνπερ Κῦρος οὐ
μόνον ἑαυτόν, ἀλλὰ καὶ Πέρσας ἅπαντας ἠλευθέρωσε, τοσοῦτον
ὄχλον, οὔτε ἀργύριον οὐδενὶ καταβαλὼν οὔτε ὑπὸ τοῦ δεσπότου
ἀφεθείς. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι λυχνοποιὸς ἦν Κῦρος Ἀστυάγους, καὶ
ὁπότε γ' ἐνεθυμήθη καὶ ἔδοξεν αὐτῷ, ἐλεύθερος ἅμα καὶ βασι-
23 λεὺς ἐγένετο τῆς Ἀσίας ἁπάσης; Εἶεν· ἐμὲ δὲ πῶς φῂς δοῦλον
ἂν γενέσθαι; Ὅτι μυρίοι δήπου ἀποδίδονται ἑαυτοὺς ἐλεύθεροι
ὄντες, ὥστε δουλεύειν κατὰ συγγραφὴν ἐνίοτε ἐπ' οὐδενὶ τῶν με-
τρίων, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τοῖς χαλεπωτάτοις.

Τέως μὲν οὖν προσεῖχον τοῖς λόγοις οἱ παρόντες, ὡς οὐ μετὰ
σπουδῆς λεγομένοις μᾶλλον ἢ μετὰ παιδιᾶς· ὕστερον δὲ ἐφιλονί-
κουν, καὶ ἐδόκει ἄτοπον εἶναι, εἰ μηδὲν ἔσται εἰπεῖν τεκμήριον,
ᾧ τις ἀναμφιλόγως διακρινεῖ τὸν δοῦλον ἀπὸ τοῦ ἐλευθέρου, ἀλλ'
24 εὐμαρὲς ἔσοιτο περὶ παντὸς ἀμφισβητεῖν καὶ ἀντιλέγειν. ἀφέντες
οὖν ὑπὲρ ἐκείνου σκοπεῖν καὶ τῆς ἐκείνου δουλείας ἐσκόπουν ὅστις
εἴη δοῦλος.

---

1 *οὐ* add. Emp. 2 *ὑεῖς* M *ἀλλὰ υἱεῖς* damnat Herwerden, non accedo 3 *δοῦλος* Reiskius, *δοῦλοι* libri 4 *σὺ δὲ* UB 6 *σέ δ'* U 7 *γενέσθαι* U *τί δαὶ* UB *ἄλλως τε* pro *ὦ λῷστε* M 9 *ὅπως; Ἀθηναίων* etc. Cobetus; non accedo 10 *χαιρωνία* M *συμπολεμήσαντας* libri, corr. Kayser 11 *ἄλλα εἰ μὴ* BM, item U, at *εἰ* nunc erasum 14 *ἡ* pro *εἰ* M *πόλεις* M *τί δαὶ* UB 15 *καταβάλλοις* M 16 *οὐ* om. B *ὅπερ* M 17 *ἐλευθέρωσε* BM 19 *λυχνοποιὸς* suspectum *ἀστυάγου* libri, corr. Dind. 20 *γ' ἐνεθυμήθη* Emp., *μὲν ἠδυνήθη* UBM 21 *πῶς ἂν φῂς* (omisso *ἂν* post *δοῦλον*) U 26 *παιδείας* M *ἐφιλονίκουν* M *ἐφιλονείκουν* UB 27 *εἰ* om. M *ἔστε* M 28 *διακρινεῖ* scripsi, *διακρίνει* U *διακρίνῃ* BM 30 *σκωπεῖν* U m. pr.

(454 R II) καὶ ἐδόκει αὐτοῖς, ὃν ἄν τις ⟨ᾖ⟩ κεκτημένος κυρίως, ὥσπερ ἄλλο τι τῶν αὑτοῦ χρημάτων ἢ βοσκημάτων, ὥστε ἐξεῖναι αὐτῷ χρῆσθαι ὅ,τι βούλεται, οὗτος ὀρθῶς λέγεσθαί τε καὶ εἶναι δοῦλος τοῦ κεκτημένου. πάλιν οὖν ἠμφεσβήτει ὁ περὶ τῆς δουλείας ἀντιλέγων ὅ,τι ποτὲ εἴη τὸ κύριον τῆς κτήσεως. καὶ γὰρ οἰκίαν καὶ 25 χωρίον καὶ ἵππον καὶ βοῦν πολλοὺς ἤδη φανῆναι τῶν κεκτημένων πολὺν χρόνον οὐ δικαίως ἔχοντας, ἐνίους δὲ καὶ παρὰ τῶν πατέρων παρειληφότας· οὕτως δὴ καὶ ἄνθρωπον εἶναι ἀδίκως κεκτῆσθαι. καὶ γὰρ δὴ τῶν κτωμένων [εἶναι] τοὺς οἰκέτας, ὥσπερ καὶ (242 M) τὰ ἄλλα ξύμπαντα, οἱ μὲν παρ' ἄλλων λαμβάνουσιν ἢ χαρισαμένου τινὸς ἢ κληρονομήσαντες ἢ πριάμενοι, τινὲς δὲ ἐξ ἀρχῆς τοὺς παρὰ σφίσι γεννηθέντας, οὓς οἰκογενεῖς καλοῦσιν. τρίτος δὲ κτήσεως τρόπος, ὅταν ἐν πολέμῳ λαβὼν αἰχμάλωτον ἢ καὶ ληϊσάμενος, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἔχῃ καταδουλωσάμενος, ὅσπερ οἶμαι πρεσβύτατος ἁπάντων ἐστίν. τοὺς γὰρ πρώτους γενομένους δούλους οὐκ εἰκὸς ἐκ δούλων φῦναι τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ ὑπὸ λῃστείας ἢ πολέμῳ κρατηθέντας οὕτως ἀναγκασθῆναι δουλεύειν τοῖς λαβοῦσιν. οὐκοῦν 26 οὗτος ὁ παλαιότατος τρόπος, ἐξ οὗ πάντες οἱ λοιποὶ ἤρτηνται, σφόδρα ἀσθενὴς καὶ οὐδὲν ἔχων ἰσχυρόν· ὅταν γάρ ποτε δυνη- (455 R II) θῶσιν ἐκεῖνοι πάλιν ἀποφυγεῖν, οὐδὲν κωλύει ἐλευθέρους εἶναι αὐτούς, ὡς ἀδίκως δουλεύοντας· ὥστε οὐδὲ πρότερόν ποτε δοῦλοι ἦσαν. ἐνίοτε δὲ οὐ μόνον αὐτοὶ ἀπέφυγον τὴν δουλείαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς δεσπότας κατεδουλώσαντο. κἀνταῦθα ἤδη, φασίν, ὀστράκου μεταπεσόντος ἅπαν γίγνεται τοὐναντίον τῶν πρότερον. εἶπεν οὖν τις τῶν παρόντων ὅτι ἐκεῖνοι μὲν αὐτοὶ ἴσως οὐκ ἂν λέγοιντο δοῦλοι, τοῖς δὲ ἐξ ἐκείνων γενομένοις καὶ τοῖς δευτέροις καὶ τοῖς τρίτοις κυρίως ἂν ἤδη προσήκοι τοῦ ὀνόματος. Καὶ πῶς; εἰ μὲν γὰρ τὸ ἁλῶναι ποιεῖ δουλεύειν, αὐτοῖς τοῖς ἑαλω- 27 κόσι μᾶλλον τούτου προσήκοι ἂν ἢ τοῖς ἐξ ἐκείνων· εἰ δὲ τὸ ἐκ δούλων γεγονέναι, δῆλον ὅτι ἐξ ἐλευθέρων ὄντες τῶν ἑαλωκότων

---

1 ᾖ add. Jacobs, post κεκτημένος inseri mavult Emp. (in schedis) 2 αὐτοῦ M 3 οὕτως UB 4 ἠμφεσβήτει M ἠμφισβήτει UB 7 ἐνίοτε δὲ U 8 οὕτω B 9 εἶναι seclusit Reiskius 10 τὰ ἄλλα BM τἄλλα U παρ' ἄλλων Reiskius, γὰρ ἄλλως libri χρησαμένου UB 11 κληρονομήσαντος ἢ πριαμένου libri, corr. Reiskius τρέφουσι pro τοὺς malit Emp.; articulus mihi quoque suspectus 12 καλοῦσι U κτίσεως U 13 ληϊσάμενος libri, λῃσάμενος Emp. 14 ὥσπερ UBM ὅσπερ T 15 ἐστὶ UB 16 φάναι U πολέμῳ Dind., πολέμου libri 19 ἰσχυρὸν (ἰσχυ a corr.) U 22 δουλίαν M 24 γίνεται B 28 δουλεύειν, αὐτοῖς M δουλεύειν αὐτούς UB 29 τούτου om. U τὸ ἐκ τοῦ δούλων UM τὸ ἐκ τῶν δούλων B τὸ ἐκ δούλων T

οἱ μετ᾽ αὐτοὺς οὐκ ἂν εἶεν οἰκέται. καὶ γὰρ δὴ ὁρῶμεν ἐκείνους
Μεσσηνίους, δι᾽ ὅσων ἐτῶν οὐ μόνον τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ καὶ
28 *τὴν χώραν ἐκομίσαντο τὴν αὐτῶν. ἐπεὶ γὰρ ἡττήθησαν ἐν Λεύκ-*
τροις ὑπὸ Θηβαίων Λακεδαιμόνιοι, στρατεύσαντες εἰς Πελοπόν-
νησον Θηβαῖοι μετὰ τῶν συμμάχων ἠνάγκασαν τήν τε χώραν τὴν
Μεσσηνίαν ἀποδοῦναι Λακεδαιμονίους καὶ ὅσοι ἦσαν ἀπ᾽ ἐκεί-
νων γεγονότες, δουλεύοντας πρότερον παρὰ Λακεδαιμονίοις, τοὺς
Εἵλωτας λεγομένους, κατῴκισαν πάλιν εἰς Μεσσήνην. καὶ ταῦτα
οὐδείς φησιν ἀδίκως πεποιηκέναι τοὺς Θηβαίους, ἀλλὰ παγκάλως
καὶ δικαίως. ὥστε εἴπερ οὗτος ὁ τρόπος οὐ δίκαιός ἐστι τῆς κτή- (243 M
σεως, ἐξ οὗ πάντες οἱ λοιποὶ τὴν ἀρχὴν ἔχουσι, κινδυνεύει μηδὲ
ἄλλος μηθεὶς εἶναι, μηδὲ τῷ ὄντι κατ᾽ ἀλήθειαν δοῦλος λέγεσθαι.
29 *ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως ᾖ λεγόμενος ἐξ ἀρχῆς ὁ δοῦλος, ὑπὲρ ὅτου*
ἀργύριόν τις τοῦ σώματος κατέβαλεν ἢ ὃς ἂν ἐκ δούλων λεγομέ- (456 R II)
νων ᾖ γεγονώς, ὥσπερ οἱ πολλοὶ νομίζουσι, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅσπερ
ἀνελεύθερος καὶ δουλοπρεπής. τῶν μὲν γὰρ λεγομένων δούλων
πολλοὺς ὁμολογήσομεν δήπου εἶναι ἐλευθερίους, τῶν δέ γε ἐλευ-
θέρων πολλοὺς πάνυ δουλοπρεπεῖς. ἔστι δὲ ὡς περὶ τοὺς γεν-
ναίους καὶ τοὺς εὐγενεῖς. τούτους γὰρ οἱ ἐξ ἀρχῆς ὠνόμασαν τοὺς
εὖ γεγονότας πρὸς ἀρετήν, οὐδὲν πολυπραγμονοῦντες ἐκ τίνων εἰσίν·
ὕστερον δὲ οἱ ἐκ τῶν πάλαι πλουσίων καὶ τῶν ἐνδόξων ὑπό τινων
30 *εὐγενεῖς ἐκλήθησαν. τούτου δὲ σημεῖον σαφέστατον· ἐπὶ γὰρ τῶν*
ἀλεκτρυόνων καὶ τῶν ἵππων καὶ τῶν κυνῶν διέμεινε τὸ ὄνομα,
ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων εἶχε τὸ παλαιόν. ὁ γὰρ ⟨ἵππον⟩
θεασάμενος θυμοειδῆ καὶ γαῦρον καὶ πρὸς δρόμον εὖ ἔχοντα, οὐ
πυθόμενος εἴτε ἐξ Ἀρκαδίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔτυχεν ὢν εἴτε ἐκ
Μηδίας εἴτε Θετταλός, φησὶν εὐγενῆ τὸν ἵππον αὐτὸν κρίνων.
ὁμοίως δὲ ὃς ἂν ἔμπειρος ⟨ᾖ⟩ κυνῶν, ἐὰν κύνα ἴδῃ ταχεῖαν καὶ
πρόθυμον καὶ συνετὴν περὶ τὸ ἴχνος, οὐθὲν ἐπιζητεῖ πότερον ἐκ
Καρῶν τὸ γένος ἢ Λάκαινα ἢ ἀλλαχόθεν ποθέν, ἀλλά φησι γεν-
ναίαν τὴν κύνα· τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο ἐπ᾽ ἀλεκτρυόνος καὶ τῶν ἄλλων
31 *ζῴων. οὐκοῦν δῆλον ὅτι καὶ ἐπ᾽ ἀνθρώπων οὕτως ἔχοι ἄν. ὥστε* (457 R II)

---

2 *μεσσηνίους ἐκείνους* (hoc ord.) U *ὡς δι᾽ ὅσων* UB 3 *αὐτῶν* M 5 *τὴν Μεσσηνίων* U 6 *λακεδαιμονίοις* UB 7 *δουλεύοντες* UB *παρὰ Λακεδαιμονίοις* Reiskius, *γὰρ Λακεδαιμόνιοι* libri 15 *ὥσπερ ὁ ἐλεύθερος* libri, corr. Reiskius 18 *ἔτι δὲ ὥσπερ τοὺς* libri, corr. Emp. 19 *ὀνόμασαν* U m. pr. 20 *οὐδὲ* UBM *οὐδὲν* T 21 *πάνυ* pro *πάλαι* U; malim: *παλαιοπλούτων* 24 *ἵππον* add. Reiskius 26 *ἀρκαδείας* U m. pr. 27 *φασὶν* U *αὐτοῦ κρίνων* UBM, corr. editi 28 *ἔμπιρος* M *ᾖ* add. Dind. *ἤδηι* U 29 *ἐπὶ* pro *περὶ* B 30 *λάκενα* M 32 *καὶ* post *ὅτι* om. M

ὅς ἂν ᾖ πρὸς ἀρετὴν καλῶς γεγονώς, τοῦτον προσήκει γενναῖον
λέγεσθαι, κἂν μηθεὶς ἐπίστηται τοὺς γονέας αὐτοῦ μηδὲ τοὺς προ-
γόνους. ἀλλὰ μὴν οὐχ οἷόν τε γενναῖον μὲν εἶναί τινα, μὴ εὐγενῆ
δὲ τοῦτον, οὐδ' εὐγενῆ ὄντα μὴ ἐλεύθερον εἶναι· ὥστε καὶ τὸν
ἀγεννῆ πᾶσα ἀνάγκη δοῦλον εἶναι. καὶ γὰρ δὴ εἰ τὸ τῆς ἐλευθε-
ρίας καὶ τὸ τῆς δουλείας ἔθος ἦν ἐπί τε ἵππων λέγεσθαι καὶ
(241 M) ἀλεκτρυόνων καὶ κυνῶν, οὐκ ἂν ἄλλους μὲν γενναίους εἶναι ἐλέ-
γομεν, ἄλλους δὲ ἐλευθέρους, οὐδὲ ἄλλους μὲν δούλους, ἄλλους δὲ
ἀγεννεῖς. ὁμοίως δὴ καὶ ἐπ' ἀνθρώπων οὐκ ἄλλους μὲν εἰκός ἐστι 32
γενναίους καὶ εὐγενεῖς λέγειν, ἄλλους δὲ ἐλευθέρους, ἀλλὰ τοὺς
αὐτούς, οὐδὲ ἄλλους μὲν ἀγεννεῖς καὶ ταπεινούς, ἄλλους δὲ δού-
λους. καὶ οὕτω δὴ ἀποφαίνει ὁ λόγος οὐ τοὺς φιλοσόφους μετα-
φέροντας τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνοήτων ἀνθρώπων
διὰ τὴν ἀπειρίαν.

---

(66) ΠΕΡΙ ΛΥΠΗΣ.

Τὸ μὲν ὑφ' ἡδονῆς κρατεῖσθαι τοὺς πολλοὺς αἰτίαν ἴσως ἔχει· 1
κηλούμενοι γὰρ καὶ γοητευόμενοι παρὰ ταύτῃ μένουσι· τὸ δὲ λύπῃ
δεδουλῶσθαι παντελῶς ἄλογον καὶ θαυμαστόν. ὀδυνώμενοι γὰρ
(458 R II) καὶ βασανιζόμενοι τῇ χαλεπωτάτῃ πασῶν βασάνῳ μένομεν ἐν αὐ-
τῇ καὶ τὸν λόγον ⟨τὸν⟩ ἐλευθεροῦντα ἡμᾶς καὶ ἀπαλλάσσοντα τῆς
ἀλγηδόνος οὐ προσιέμεθα. καίτοι τί μὲν ταπεινότερον ἀνδρὸς λυ-
πουμένου; τί δὲ οὕτως αἰσχρὸν θέαμα; καθικνεῖται [καὶ] γὰρ οἶ-
μαι καὶ τοῦ σώματος τὸ πάθος καὶ τοῦτο συστέλλει καὶ σκυθρω-
πὸν καὶ δυσειδὲς ὀφθῆναι παρέχει. τὸ δὲ μὴ μόνον εἴκειν τῇ φορᾷ 2
τῆς διανοίας, ἀλλὰ καὶ προσμηχανᾶσθαί τινα ἔξωθεν, οἷον μέλαι-
ναν ἐσθῆτα καὶ συμπλοκὰς χειρῶν καὶ ταπεινὰς καθέδρας, ὡς ὑπὸ
τούτων πάντων ἀναγκάζεσθαι τρόπον τινὰ τὴν διάνοιαν μηδέποτε
ἀφίστασθαι τῆς λύπης, ἀλλ' ἀεὶ μνημονεύειν καὶ λυπεῖσθαι, διεγ-
νωκότας δὴ ἔσεσθαί τινα ἀπαλλαγὴν τούτου καὶ μὴ πάντως ἀεὶ
φαίνεσθαί τινα αἰτίαν τοῦ πάθους, οὐχὶ σφόδρα εὔηθες; ἢ γὰρ 3

---

1 καλὸς UB 2 ἐπίστητε M 5 πάντα libri, πᾶσα Reiskius τὸ τῆς δουλείας καὶ τῆς ἐλευθερίας (hoc ord.) U 11 ἀγενεῖς B 17 ὀδυνόμενοι U m. pr. BM 18 μένωμεν M 19 τὸν add. Dind. 21 τί δαὶ U καὶ secl. Casaub. 22 πάχος corr. U 24 τινα Vindob. 109, τινας ceteri 27 καὶ λυπεῖσθαι malim abesse 28 δὴ scripsi, μὴ UB, om. M εἰ μὴ pro καὶ μὴ UB 29 φαίνεσθαι libri, φανεῖσθαι Dind.

προσήκοντος θάνατος ⟨λυπεῖ⟩ ἢ νόσος ἐκείνων τινὸς ἢ καὶ αὐτοῦ·
πρὸς δὲ τούτοις ἀδοξία, χρημάτων ἀποβολή, τὸ μὴ περᾶναί τι τῶν
προκειμένων ἢ παρὰ τὸ δέον, ἀσχολία, κίνδυνος, μυρία [ἄλλα] ὅσα
συμβαίνει κατὰ τὸν βίον, καὶ σχεδὸν ἀνάγκη τούτων ἀεί τι παρεῖ- (245 M)
4 *ναι· τὸ δὲ τελευταῖον, ἂν ἄρα γίγνηται χρόνος, ἐν ᾧ μηδὲν ἀπαντᾷ* (459 R II)
δύσκολον, ἀλλά τοι τὸ προσδοκᾶν αὐτὰ καὶ γιγνώσκειν ὡς δυνατόν
ἐστι συμβῆναι, καθάψεται τῆς γνώμης τῶν οὕτως διακειμένων.
οὔκουν καθ᾽ ἕκαστον αὐτῶν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν παραμυθίαν (ἀνή-
*νυτον γὰρ τὸ πρᾶγμα καὶ * λυπηρός ἐστιν ὁ βίος), ἀλλὰ ὅλως ἐξε-*
λόντα τῆς ψυχῆς τὸ πάθος καὶ τοῦτο κρίναντα βεβαίως, ὅτι μὴ
λυπητέον ἐστὶ περὶ μηδενὸς τῷ νοῦν ἔχοντι, τὸ λοιπὸν ἐλευθε-
ριάζειν, καὶ πάντων ἄδεια τῶν δυσχερῶν ἔσται. οὐδὲν γάρ ἐστιν
αὐτὸ δεινόν, ἀλλὰ ὑπὸ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀσθενείας τῆς ἡμετέρας
5 *γίγνεται τοιοῦτον. οἱ γοῦν πολλοί, ἐὰν γένηταί τι τῶν νομιζο-*
μένων ἀτόπων, ἀεὶ τούτου μνημονεύουσι, δυσχεροῦς οὔσης τῆς
μνήμης, ὅμοιον δή τι πάσχοντες τοῖς παιδίοις. καὶ γὰρ ἐκεῖνα
τοῦ πυρὸς ἅψασθαι προθυμεῖται, καίτοι σφόδρα ἀλγοῦντα, κἂν
6 *ἀφῇς, ἅψεται πάλιν. ὥσπερ οὖν τοῖς εἰς πόλεμον ἐξιοῦσιν οὐδέν*
ἐστιν ὄφελος, ἂν γυμνοὶ προελθόντες ἔπειτα ἕκαστον τῶν φερομέ- (460 R II)
νων βελῶν ἐκκλίνειν ἐθέλωσιν (οὐ γὰρ ἔνι φυλάττεσθαι πάντα),
δεῖ δὲ θώρακος στερεοῦ καὶ τῆς ἄλλης πανοπλίας, ὥστε, κἂν
ἐμπέσῃ τι, μὴ διικνεῖσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς εἰς τὸν βίον
προελθοῦσιν οὐχ οἷόν τε ἐκκλίνειν οὐδὲ φυλάττεσθαι ὥστε ὑπὸ
μηδενὸς παίεσθαι τῶν ἐκ τῆς τύχης, μυρίων ἐφ᾽ ἕκαστον φερο-
μένων, ἀλλὰ διανοίας ἰσχυρᾶς ἐστιν ἡ χρεία, μάλιστα μὲν ἀτρώτου
καὶ πρὸς μηδὲν εἰκούσης, εἰ δὲ μή, μή γε ῥᾳδίως μηδὲ ὑπὸ τοῦ
τυχόντος τιτρωσκομένης· ἐπεὶ πολλάκις ἀνάγκη κεντεῖσθαι καὶ μυ-

---

1 *λυπεῖ* ex coniectura addidi, nam *συμβαίνει* non potest totius enuntiati praedicatum haberi propter disiunctionem *ἢ — ἢ*   *ἐκείνων* UBM, *οἰκείων* T et vulgo   2 *ἀποβολῆς* M   *περᾶναι* Emp., *παρεῖναι* libri   *ἡ* pro *τι* M   3 *ἡ παρὰ τὸ δέον* UB, om. M   *ἄλλα* seclusi, *ὅσα ἄλλα* (hoc ord.) Wil. *ὅσα συμβαίνει* UB *συμβαίνει* (om. *ὅσα*) M   5 *γίγνηται* Selden., *γιγνώσκηται* libri   6 *τοι* om. M   *γινώσκειν* B   7 *καθάψηται* U   *οὕτω* B   8 *οὐκοῦν* U   9 *καὶ λυπηρός ἐστιν ὁ βίος* suspecta Emperio; de *ἔσται* cogitat in schedis, ut haec respondeant verbis *καὶ πάντων — ἔσται* l. 12; *καὶ ⟨πᾶς⟩* Wil., sed ipsa vita e Dionis doctrina tristis non est   12 *ἔσται* om. M   13 *αὐτὸ* M *αὐτῶι* U *καθ᾽ αὐτὸ* B *αὐτὸ καθ᾽ αὐτὸ* Herwerden   *ἀσθενίας* M   14 *γίνεται* B   *ἐὰν* Jacobs, *κἂν* libri   15 *τοῦτο* UB *τοῦτον* M, *τούτου* T   19 *προσελθόντες* U   20 *ἐκκλείνειν* M   23 *καὶ* pro *οὐδὲ* M   25 *ἢ* pro *ἡ* M   26 *μή, μή γε* Reiskius *μή γε, μὴ* libri   27 *ἐπεὶ πολλάκις*: malim: *ἐπεὶ ⟨τήν γε τοιαύτην⟩ πολλάκις*, nisi praestat *ᾗ* vel *οἷα* pro *ἐπεὶ* scribere

ρία τραύματα λαμβάνειν. καὶ γὰρ οἱ τοὺς πόδας ἔχοντες ἁπαλοὺς 7
καὶ παντελῶς ἀτρίπτους, ἔπειτα γυμνοῖς αὐτοῖς βαδίζοντες, οὐδέ-
ποτε τοιαύτην εὑρήσουσιν ὁδὸν ὥστε μὴ νύττεσθαι μηδὲ ἀλγεῖν,
ἀλλὰ καὶ τὸ τυχὸν αὐτῶν ἅπτεται· τοῖς δὲ ἠσκηκόσιν οὐδὲ ἡ πάνυ
τραχεῖα χαλεπή.

τοσούτων οὖν δυσκόλων ὄντων ἀπὸ τοῦ σώματος ἀρξαμένοις,
(461 R II) (246 M) τί δεῖ προσδοκᾶν ἢ πῶς ἔνεστιν ἑκάστου τούτων αἰσθανόμενον
καὶ ῥᾳδίως ἐνδιδόντα μὴ κακοδαιμονέστατον ἁπάντων εἶναι, ⟨ἀεὶ⟩
προσευχόμενον τοῖς θεοῖς ὅπως μὴ τοῦτο μηδὲ τοῦτο συμβῇ· κα- 8
θάπερ εἴ τις ἐν ὄμβρῳ πορευόμενος σκέπασμα μὲν ἔχοι μηδέν, εὔ-
χοιτο δὲ μόνον ἕκαστον τῶν σταλαγμῶν διαφυγεῖν (πολὺ γοῦν τῶν
σταλαγμῶν συνεχέστερά ἐστι τὰ δυσχερῆ ⟨τὰ⟩ παρὰ τῆς τύχης) ἢ
νὴ Δία εἴ τις πλέων ἀντὶ τοῦ τοῖς οἴαξι προσέχειν καὶ τὸ προσ-
πῖπτον δέχεσθαι καλῶς εὔχοιτο μηδὲν τῶν κυμάτων κατὰ τὴν ναῦν
γενέσθαι. φέρε γάρ, ὦ μάταιε, κἂν πάντα σοι τἄλλα ἔχῃ κατὰ
τρόπον, ἀλλὰ τοῦ γε εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν βιώσεσθαι τίνα ἔχεις
πίστιν καὶ μὴ μεταξὺ πάντων ἀθρόως ἀφαιρεθῆναι τῶν δοκούν-
των ἀγαθῶν; οὐκοῦν σε περὶ τούτου πρώτου προσήκει λυπεῖσθαι
καὶ δεδιέναι τὴν ἀδηλότητα τοῦ πράγματος. ἂν δὲ ἐκεῖνο ἐννοη- 9
θῇς ὅτι μηδεὶς ὅλως ἐστὶ τοῦ βίου κύριος, ἀλλὰ πάντες οἱ μα-
κάριοι καὶ λίαν εὐδαίμονες δόξαντες εἶναι τεθνήκασι καὶ σοὶ πάρ-
εστιν ἤδη τοῦτο τὸ πέρας, κἂν ἐπὶ πλεῖστον ἔλθῃς τοῦ βίου,
πολὺν λῆρον ἡγήσῃ καὶ μεγάλην εὐήθειαν τὸ νομίζειν ὅλως τι δει-
νὸν εἶναι τῶν γιγνομένων ⟨ἢ⟩ μέγα ἢ θαυμαστόν, δίχα γε ἑνὸς τοῦ
χωρὶς λύπης καὶ φόβου καὶ τῶν τοιούτων παθῶν μίαν γοῦν ἡμέ-
ραν διαγαγεῖν. τὸν Ἰάσονά φασι χρισάμενον δυνάμει τινί, λαβόντα 10
παρὰ τῆς Μηδείας, ἔπειτα οἶμαι μήτε παρὰ τοῦ δράκοντος μηδὲν
(462 R II) παθεῖν μήτε ὑπὸ τῶν ταύρων τῶν τὸ πῦρ ἀναπνεόντων. ταύτην

---

1 καὶ γὰρ om. M 2 καὶ παντελῶς om. M ἐπὶ τα M 6 τοσοῦτον U ἀπὸ — ἀρξαμένοις corrupta putavit Casaub., mihi sana videntur cum Emp. 7 post προσδοκᾶν vulgo interrogationis signum ponitur; quod sustuli, μὴ κακοδαιμονέστατον εἶναι a προσδοκᾶν et ἔνεστιν pendere ratus 8 ἀεὶ add. Jacobsius 9 Dem. 9 (Phil. 3) § 33 comparat Emp. in schedis 12 δυσχερεῖ U τὰ addidi 13 προσέπιπτον M malim: τὸ προσπῖπτον ⟨κῦμα⟩ 17 κἂν pro καὶ M, quod probat Emp. Additam. p. 824 ἀφερεθῆναι M 19 ἐνθυμηθῇς U 20 ἔστιν ὅλως (hoc ord.) U κύριος Wil., χρόνος libri 21 καὶ σοὶ scripsi, καί σοι vulgo 22 malim τὸ αὐτο pro τοῦτο τὸ 23 γῆρον (λ superscr. a corr.) U ἡγήσει M 24 ἢ ante μέγα om. UBM, add. T 26 χρισάμενον Reiskius, χρησάμενον libri, quod post τινί collocat U

οὖν δεῖ κτήσασθαι τὴν δύναμιν παρὰ τῆς Μηδείας, τουτέστι τῆς φρονήσεως, λαβόντα, καὶ τὸ λοιπὸν ἁπάντων καταφρονεῖν. εἰ δὲ μή, πάντα πῦρ ἡμῖν καὶ πάντα ἄυπνοι δράκοντες.

11 καίτοι τῶν λυπουμένων ἕκαστος αὐτῷ τὸ συμβεβηκός φησιν εἶναι δεινότατον καὶ μάλιστα ἄξιον λύπης· καὶ γὰρ τῶν φερόντων ἕκαστος, ὃ φέρει, τοῦτ' εἶναι δοκεῖ βαρύτατον. ἔστι δὲ ἀσθενοῦς τοῦτο καὶ φαύλου σώματος· τὸ γὰρ αὐτὸ ἕτερος λαβὼν ἂν ἰσχυρότερος ῥᾳδίως οἴσει.

---

(67) ΠΕΡΙ ΠΛΕΟΝΕΞΙΑΣ. (247 M)

---

1 Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ τούτων οἴονται λέγειν ⟨τῷ φιλοσόφῳ προσήκειν⟩ ὑπὲρ ὧν ἕκαστος οὐκ ἔχει τὴν ἀληθῆ δόξαν, ὅπως ἀκούσαντες ὑπὲρ ὧν ἀγνοοῦσι μάθωσι· περὶ δὲ τῶν γνωρίμων καὶ πᾶσιν ὁμοίως φαινομένων περιττὸν εἶναι διδάσκειν. ἐγὼ δὲ εἰ μὲν ἑώρων ἡμᾶς οἷς νομίζομεν ὀρθῶς ἔχειν ἐμμένοντας καὶ μηδὲν ἔξωθεν πράττοντας τῆς ὑπαρχούσης ὑπολήψεως, οὐδ' ἂν αὐτὸς ᾤμην ἀναγκαῖον εἶναι διατείνασθαι περὶ τῶν προδήλων.

2 ἐπεὶ δὲ οὐχὶ τὴν ἄγνοιαν ἡμᾶς τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν τοσοῦτον ὁρῶ λυποῦσαν ὅσον τὸ μὴ πείθεσθαι τοῖς ὑπὲρ τούτων διαλο- (468 R II) γισμοῖς μηδὲ ἀκολουθεῖν αἷς ἔχομεν αὐτοὶ δόξαις, μεγάλην ὠφέλειαν ἡγοῦμαι τὸ συνεχῶς ἀναμιμνήσκειν καὶ διὰ τοῦ λόγου παρακαλεῖν πρὸς τὸ πείθεσθαι καὶ φυλάττειν ἔργῳ τὸ προσῆκον. ὥσπερ γὰρ οἶμαι καὶ τοὺς ἰατροὺς καὶ τοὺς κυβερνήτας ὁρῶμεν πολλάκις τὰ αὐτὰ προστάττοντας, καίτοι τὸ πρῶτον ἀκηκοότων οἷς ἂν κελεύωσιν, [ἀλλ'] ἐπειδὰν ἀμελοῦντας αὐτοὺς καὶ μὴ προσέχοντας βλέπωσιν, οὕτως καὶ κατὰ τὸν βίον χρήσιμόν ἐστι γίγνεσθαι πολλάκις περὶ τῶν αὐτῶν τοὺς λόγους, ὅταν εἰδῶσι μὲν οἱ πολλοὶ τὸ

---

1 δὴ pro δεῖ B   3 πάντων M   4 καίτοι — 8 οἴσει neque cum antecedentibus satis cohaerent, neque sententiam plenam et absolutam continent. ultima inde ab ἔστι δὲ aut valde corrupta sunt aut a Dione aliena. neque enim corporis vitio fit, ut homines quae ipsi tolerant pondera gravissima putent. αὐτῶι U   9 δεῖν add. Casaub. ante λέγειν, sed necessario requiritur personae mentio, cui orandi officium imponitur; potest etiam ἡμῖν προσήκειν scribi. 13 δ' εἰ U δεῖ M   ἡμᾶς scripsi cum T et vulgata ante Emp., ὑμᾶς UBM 16 ἡμᾶς T et vulgata ante Emp., ὑμᾶς UBM   17 πίθεσθαι M   18 δόξας M 23 ἀλλ' seclusi; potest retineri si l. 22 scribatur: καίτοι τὸ πρῶτον ⟨μὴ παρ⟩ακηκοότων   25 εἰδῶσι Cobetus, ἴδωσι libri

δέον, μὴ μέντοι πράττωσιν. οὐ γάρ ἐστι τέλος οὔτε τοῖς κάμνουσι 3
τὸ γνῶναι τὸ συμφέρον αὐτοῖς, ἀλλ' οἶμαι τὸ χρήσασθαι· τοῦτο
γὰρ αὐτοῖς παρέξει τὴν ὑγίειαν· οὔτε τοῖς ἄλλοις τὸ μαθεῖν γε τὰ
ὠφελοῦντα καὶ βλάπτοντα πρὸς τὸν βίον, ἀλλὰ τὸ μὴ διαμαρτάνειν
⟨ἐν⟩ τῇ τούτων αἱρέσει. καθάπερ γάρ ἐστιν ἰδεῖν τοὺς ὀφθαλμιῶντας
ἐπισταμένους μὲν ὅτι λυπεῖ τὸ προσάγειν τοῖς ὀφθαλμοῖς τὰς
χεῖρας, ὅμως δὲ οὐκ ἐθέλοντας ἀπέχεσθαι, παραπλησίως καὶ περὶ
τὰ ἄλλα πράγματα οἱ πολλοὶ καὶ λίαν εἰδότες ὡς οὐ λυσιτελεῖ τι
ποιεῖν, οὐδὲν ἧττον ἐμπίπτουσιν εἰς αὐτό. τίς γοῦν οὐκ οἶδε τὴν 4
(248 M) *ἀκρασίαν ὡς μέγα ἐστὶ κακὸν τοῖς ἔχουσιν; ἀλλ' ὅμως μυρίους ἂν*
τις ἀκρατεῖς εὕροι. καὶ νὴ Δία γε τὴν ἀργίαν ἅπαντες ἴσασιν ὡς
οὐ μόνον οὐχ οἷά τε πορίζειν τὰ δέοντα πρὸς τὸ ζῆν, ἀλλ' ἔτι καὶ
τὰ ὄντα ἀπόλλυσι· καίτοι ⟨σχεδ⟩όν τι πλείους ἔστιν εὑρεῖν τοὺς
(464 R II) *ἀργοὺς τῶν ἐθελόντων τι πράττειν. ὅθεν οἶμαι προσήκει τοὺς* 5
ἄμεινον φρονοῦντας ἀεὶ καὶ συνεχῶς ὑπὲρ τούτων λέγειν, ἐάν πως
γένηται δυνατὸν ἐπιστρέψαι καὶ βιάσασθαι πρὸς τὸ κρεῖττον.
ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς μυστηρίοις ὁ ἱεροφάντης οὐχ ἅπαξ προαγορεύει
τοῖς μυουμένοις ἕκαστον ὧν χρή, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοὺς ὑπὲρ
τῶν συμφερόντων λόγους ὥσπερ τινὰ πρόρρησιν ἱερὰν λυσιτελεῖ
πολλάκις, μᾶλλον δὲ ἀεὶ λέγεσθαι. τὰ γοῦν φλεγμαίνοντα τῶν σω- 6
μάτων οὐκ εὐθὺς ἐνέδωκε πρὸς τὴν πρώτην καταιόνησιν, ἀλλ' ἂν
συνεχῶς τοῦτο ποιῇ τις, ἐμαλάχθη καὶ ῥᾷον ἔσχεν· οὐκοῦν ὁμοίως
καὶ τὴν ἐν τῇ ψυχῇ τῶν πολλῶν φλεγμονὴν ἀγαπητὸν εἴ τις δύ-
ναιτο πραῧναι διηνεκῶς τῷ λόγῳ χρώμενος.

Φημὶ δὴ καὶ περὶ τῆς πλεονεξίας εἰδέναι μὲν ἅπαντας ὡς
οὔτε συμφέρον οὔτε καλόν ἐστιν, ἀλλὰ τῶν μεγίστων κακῶν αἴτιον,
μὴ μέντοι γε ἀπέχεσθαι μηδὲ ἐθέλειν μηδένα ἀνθρώπων ἴσον
ἔχειν τῷ πέλας. καίτοι τὴν μὲν ἀργίαν καὶ τὴν ἀκρασίαν καὶ κα- 7
θόλου πάσας ἁπλῶς τὰς ἄλλας κακίας εὕροι τις ἂν αὐτοῖς τοῖς
ἔχουσι βλαβεράς, καὶ νουθεσίας μὲν οἶμαι καὶ καταγνώσεως τοὺς
ἔν τινι τούτων ὑπάρχοντας δικαίως τυγχάνοντας, οὐ μὴν μισου-
μένους γε οὐδὲ κοινοὺς ἅπασι δοκοῦντας ἐχθρούς. ἡ πλεονεξία

---

3 *ὑγείαν* libri, corr. Dind. *γε τὰ* scripsi, *τά γε* libri; *τά τε* Reiskius 5 *ἐν* add. Wil. *τῆς* pro *τῇ* M, unde *τῆς — αἱρέσεως* coni. Emp. (in schedis) 7 *ὅμοιως* M 8 *λείαν* M 12 *οἷα τε* B *οἱά τε* U *ἔτι* Reiskius, *ὅτι* libri 13 *καίτοι σχεδόν τι* scripsi *καὶ τῷ ὄντι* libri, *καίτοι τῷ παντὶ* Emp. quod mihi nimium videbatur 16 malim: *ἐπιστρέψαι ⟨τινὰς⟩* 19 *τιναπόρρησιν* U m. pr. 22 *τοῦτο* om. U 28 *τὸν πέλας* UB *ἀργείαν* MU m. pr. *ἀκράτειαν* M

δὲ μέγιστον ⟨μέν⟩ ἐστιν αὐτῷ τινι κακόν· λυπεῖ δὲ καὶ τοὺς πέλας· (465 B II) καὶ τὸν πλεονέκτην οὐδεὶς ἐλεεῖ δήπουθεν οὐδὲ ἀξιοῖ διδάσκειν,

8 προβάλλονται δὲ ἅπαντες καὶ πολέμιον αὐτῶν νομίζουσιν. ἕκαστος οὖν αὐτῶν εἰ βούλεται γνῶναι τὸ μέγεθος τῆς τοιαύτης πονηρίας, ἐννοησάτω πῶς αὐτὸς ἔχει πρὸς τοὺς ἐπιχειροῦντας πλεονεκτεῖν· οὕτως γὰρ ἂν συμβάλοι πῶς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνάγκη πρὸς ἐκεῖνον ἔχειν, ἐὰν ᾖ τοιοῦτος. καὶ μὴν ὅ γε Εὐριπίδης, οὐδενὸς ἧττον ἔνδοξος ὢν τῶν ποιητῶν, τὴν Ἰοκάστην εἰσάγει λέγουσαν πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα, παρακαλοῦσαν αὐτὸν ἀποστῆναι τοῦ πλεονεκτεῖν τὸν (249 M) ἀδελφόν, οὕτω πως·

9 τί τῆς κακίστης δαιμόνων ἐφίεσαι
πλεονεξίας, παῖ; μὴ σύ γ'. ἄδικος ἡ θεός.
πολλοὺς δ' ἐς οἴκους καὶ πόλεις εὐδαίμονας
εἰσῆλθε ⟨κἀξῆλθ'⟩ ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν χρωμένων·
ἐφ' ᾗ σὺ μαίνει. τοῦτο κάλλιστον βροτοῖς,
ἰσότητα τιμᾶν καὶ φίλους εἶναι φίλοις
πόλεις τε πόλεσι συμμάχους τε συμμάχοις
συνδεῖν· τὸ γὰρ ἴσον νόμιμον ἀνθρώποις ἔφυ,
τῷ πλέονι δ' ἀεὶ πολέμιον καθίσταται
τοὔλασσον, ἐχθρᾶς θ' ἡμέρας κατάρχεται.

10 παρεθέμην δὲ ἑξῆς τὰ ἰαμβεῖα. τὸ γὰρ τοῖς καλῶς εἰρημένοις αὐτοῖς χρῆσθαι νοῦν ἔχοντός ἐστιν. ἐν δὴ τούτοις ἅπαντα ἔνεστι τὰ συμβαίνοντα ἐκ τῆς πλεονεξίας, ὅτι μήτε ἰδίᾳ μήτε κοινῇ συμφέρει, τοὐναντίον δὲ καὶ τὴν τῶν οἴκων εὐδαιμονίαν καὶ τὴν τῶν πόλεων ἀνατρέπει καὶ διαφθείρει· καὶ πάλιν ὡς νόμος ἀνθρώποις τιμᾶν τὸ ἴσον, καὶ τοῦτο μὲν κοινὴν φιλίαν καὶ πᾶσιν εἰρήνην (466 B II) πρὸς ἀλλήλους ποιεῖ, τὰς δὲ διαφορὰς καὶ τὰς ἐμφύλους ἔριδας καὶ τοὺς ἔξω πολέμους κατ' οὐδὲν ἕτερον συμβαίνοντας ἢ διὰ τὴν τοῦ πλείονος ἐπιθυμίαν, ἐξ ὧν ἕκαστος καὶ τῶν ἱκανῶν ἀποστε-

---

1 μέν add. Pflugk; spectare eum Menandri frgm. 557 (III p. 170 Kock) vidit Meinekius 3 αὑτῶν Emp., αὐτῶν M αὐτὸν UB 9 ἀποστεῖναι U m. pr. 10 Eur. Phoen. 531 — 540 12 γε M φιλοτιμίας Eur. l. l 14 κἀξῆλθ' om. UBM m. pr. 15 σὺ μαίνῃ T, συμβαίνει UBM τούτου U κεῖνο κάλλιον, τέκνον Eur. 16 ἢ φίλους ἀεὶ φίλοις Eur. 17 συμμάχοις τε συμμάχους (hoc ord.) M 18 συνδεῖν UBM, συνδεῖ Eur. 19 αἰεὶ B 20 θ' Eur., τε BM, om. U 21 καλῶς ⟨ἄλλοις⟩ Herwerden 22 αὐτὸν idem, utrumque sine necessitate 23 ὅτε M συμφέρῃ B συμφέρηι U m. pr. 25 ἐν ἀνθρώποις τιμᾷ M 26 τοῦτο M ἔτι το UB unde ὅτι τὸ Emp. φιλίαν κοινὴν (hoc ord.) B 27 πρὸς ἄλλους U τὰς — διαφορὰς — καὶ τοὺς — πολέμους — συμβαίνοντας: anacoluthia vere Dionea

ρεῖται. καίτοι τί τοῦ ζῆν ἀναγκαιότερόν ἐστιν, ἢ τί τούτου περὶ 11
πλείονος ποιοῦνται πάντες; ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦτο ἀπολλύουσι χρη-
μάτων, οἱ δὲ καὶ τὰς πατρίδας τὰς αὑτῶν ἀναστάτους ἐποίησαν.
μετὰ ταῦτα τοίνυν ὁ αὐτὸς ποιητής οὔ φησιν ἐν τοῖς θείοις εἶναι
(250 M) *πλεονεξίαν· διὰ τοῦτο ἄφθαρτα καὶ ἀγήρω μένειν αὐτά, τὴν προσ-*
ήκουσαν ἓν ἕκαστον ἑαυτῷ τάξιν φυλάττοντα, τήν τε νύκτα καὶ τὴν
ἡμέραν καὶ τὰς ὥρας. εἰ γὰρ μὴ τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον, οὐκ ἂν
αὐτῶν οὐδὲν δύνασθαι διαμένειν. ὅταν οὖν καὶ τοῖς θείοις ἡ
πλεονεξία φθορὰν ἐπιφέρῃ, τί χρὴ νομίζειν τἀνθρώπεια πάσχειν
ἀπὸ ταύτης τῆς νόσου; καλῶς δὲ μέμνηται καὶ μέτρων καὶ σταθ-
(467 R II) *μῶν, ὡς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ πλεονεκτεῖν μηδένα μηδενὸς*
τούτων εὑρημένων. ὁ δὲ Ἡσίοδος καὶ πλέον εἶναι τοῦ παντός 12
φησι τὸ ἥμισυ, τὰς ἐκ τοῦ πλεονεκτεῖν βλάβας οἶμαι καὶ ζημίας
λογιζόμενος. τίς γὰρ πώποτε ἢ βασιλεὺς ἢ δυνάστης ἢ δῆμος
ἐπιχειρήσας ὑπερβῆναι τὸ δίκαιον καὶ τοῦ πλείονος ὀρεχθῆναι οὐχ
ἅπασαν μὲν τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν ἀπέβαλε, μεγάλαις δὲ
καὶ ἀμηχάνοις ἐχρήσατο συμφοραῖς, ἅπασι δὲ τοῖς μετ' αὐτὸν
παραδείγματα ἐμφανῆ τῆς ἀνοίας καὶ τῆς πονηρίας κατέλιπεν;
ἢ τίς τῶν ἐλαττοῦσθαι βουλομένων καὶ τὴν δοκοῦσαν ἧτταν
ῥᾳδίως ὑπομένειν οὐ πολλαπλάσια μὲν τῶν ἄλλων ἐκτήσατο, αὐτο-
μάτως αὐτῷ καὶ δίχα πόνου περιγιγνόμενα, πλεῖστον δὲ χρόνον
τὴν εὐημερίαν κατέσχεν, ἀσφαλέστατα δὲ ἐχρήσατο τοῖς παρὰ τῆς
τύχης ἀγαθοῖς; αὐτίκα γοῦν οἱ τῆς Ἰοκάστης υἱεῖς [οὐκ], ἐπεὶ διέστη- 13
σαν τοῦ πλείονος χάριν, ὁ μὲν μόνος ἄρχειν βουλόμενος, ὁ δ' ἐξ
ἅπαντος τρόπου ζητῶν κομίσασθαι τῆς δυναστείας τὸ μέρος, οὐκ
ἀδελφοὶ μὲν ὄντες ἀλλήλους ἀπέκτειναν, μεγάλων δὲ κακῶν αἴτιοι
κατέστησαν τοῖς συναραμένοις ἀμφότεροι, τῶν μὲν ἐπιστρατευ-
(468 R II) *σάντων παραχρῆμα ἀπολομένων, τῶν δὲ ἀμυναμένων μετὰ μικρὸν*
ἡττηθέντων, ἐπειδὴ τοὺς νεκροὺς οὐκ εἴων ταφῆναι; καὶ μὴν δι' 14
ἑνὸς ἀνδρὸς πλεονεξίαν, τοῦ τὴν Ἑλένην ἁρπάσαντος καὶ τὰ τοῦ

---

1 *περὶ τοῦ* pro *τούτου περὶ* M 2 *πλείονος* Reiskius, *πλεῖστον* libri *καὶ* om. M *ἀπολύουσι* U 3 *καὶ* om. B *αὐτῶν* libri, corr. Dind. 4 *μετὰ ταῦτα* etc. Eur. l. l. v. 543 sq. *θεοῖς* M 6 *ἓν* om. M 7 *ἡμέρα* M 8 orationem obliquam retinui, quamquam nihil tale in Phoenissarum loco *θεοῖς* M 9 *τἀνθρώπια* BM 10 *ὑπὸ* Cobetus 11 *ὡς ὑπὲρ* Casaub., *ὥσπερ* libri 12 *ἐρημένων* U *Ἡσίοδος* scil. Op. et Dies. v. 40 13 *λαβὰς* M 15 *ἐπεχείρησεν* M *ὠρέχθη ὃς* M 21 *περιγινόμενα* B; *παραγιγνόμενα* Reiskius, quo non opus est 23 *οὐκ* secludendum esse mihi persuasit Wil. 25 *τοῦ τρόπου* M 28 *ἀπολλομένων* M *ἀμυναμένων* Emp., *αἰτιωμένων* libri, *ἀμυνομένων* Geelius *ἠναντιωμένων* Reiskius, *αἰκισαμένων* Emp. in Additam. p. 824 *διαδεξαμένων* Casaub.

*Μενελάου κτήματα, ⟨οἱ τὴν⟩ μεγίστην τῆς Ἀσίας οἰκοῦντες πόλιν
ἀπώλοντο μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν, καὶ μίαν γυναῖκα ὑποδεξάμενοι
καὶ χρήματα ὀλίγα τηλικαύτην τιμωρίαν ἔτισαν. ὁ τοίνυν Ξέρξης,
ὁ τῆς ἑτέρας ἠπείρου κύριος, ἐπειδὴ καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπεθύμησε
καὶ τοσοῦτον στόλον καὶ τοσαύτας μυριάδας συναγαγὼν ἤλασεν,
ἅπασαν μὲν αἰσχρῶς ἀπέβαλε τὴν δύναμιν, μόλις δὲ τὸ σῶμα ἴσχυσε* (251 M)
διασῶσαι φεύγων αὐτός. πορθουμένης δὲ μετὰ ταῦτα τῆς χώρας καὶ
15 *τῶν πόλεων τῶν ἐπὶ θαλάττῃ φέρειν ἠναγκάζετο. καὶ μὴν Πολυ-
κράτην φασίν, ἕως μὲν Σάμου μόνης ἦρχεν, εὐδαιμονέστατον ἁπάν-
των γενέσθαι· βουλόμενον δέ τι καὶ τῶν πέραν πολυπραγμονεῖν,
διαπλεύσαντα πρὸς Ὀροίτην, ὡς χρήματα λάβοι, μηδὲ ῥᾳδίου γε
θανάτου τυχεῖν, ἀλλὰ ἀνασκολοπισθέντα ὑπὸ τοῦ βαρβάρου δια-
φθαρῆναι.*

ταῦτα μέν, ἵν' ᾖ παραδείγματα ὑμῖν, ἔκ τε τῶν σφόδρα πα- (469 R II)
λαιῶν καὶ τῶν μετὰ ταῦτα καὶ τῶν ἐν ποιήμασι καὶ τῶν ἄλλως
16 *ἱστορουμένων παρήνεγκα. ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ τὸν θεόν, ὡς
κἀκεῖνος κολάζειν πέφυκε τοὺς πλεονεκτοῦντας. Λακεδαιμονίοις
γὰρ χρωμένοις, εἰ διδῶσιν αὐτοῖς τὴν Ἀρκαδίαν, οὐ μόνον ἀπεῖπε
καὶ τὴν ἀπληστίαν ὠνείδισεν, οὕτως εἰπών·*

Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς, μέγα μ' αἰτεῖς, οὔτοι δώσω·

*ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν αὐτοῖς ἐπέθηκε, προειπὼν μὲν τὸ μέλλον, οὕτως
δὲ ὥστε ἐκείνους μὴ συνέντας ἐπὶ Τεγέαν στρατεύεσθαι καὶ ταῖς γιγ-
νωσκομέναις ὑπὸ πάντων συμφοραῖς περιπεσεῖν. καίτοι φανερῶς
τὴν Ἀρκαδίαν αὐτοῖς ἀρνούμενος οὐδὲ τὴν Τεγέαν ἐδίδου. τὸ γὰρ
ἰσχυρότατον τῆς Ἀρκαδίας καὶ μέγιστον τοῦτ' ἦν. ἀλλ' ὅμως διὰ
τὴν πλεονεξίαν οὐδὲ ὦτα ἔχουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ*
17 *τῶν λεγομένων αἰσθάνονται. πάλιν τοίνυν Ἀθηναίοις ἐρωτῶσι
περὶ τῆς νήσου Σικελίας ἔχρησε προσλαβεῖν τῇ πόλει τὴν Σικε-
λίαν, λόφον τινὰ ἐγγὺς ὄντα τῆς πόλεως. οἱ δὲ τῶν μὲν παρακει-
μένων καὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἠμέλησαν· οὕτως ⟨δ'⟩ ἔκφρονες ὑπῆρ-*

---

1 *οἱ* om. UBM, habet T; *τὴν* add. Wil. 3 *καὶ* ante *χρήματα* om. U *ἔτεισαν* M *ἔστησαν* U 5 *ἤλασεν* scripsi, *ἤνεγκεν* libri 9 *φασὶ* B cf. Herodot. III 120—125 10 *περὶ τῶν* U *πέραν* B *πέρα* UM 11 *ὀρύττειν* M *τοῦ* pro *γε* M 14 *ἢ* pro *ἵν' ᾖ* M 15 *ἐμποιήμασιν* M *ἄλλων* M 16 *δὲ* B 17 desumpta ex Herodot. I 66 19 *ὠνίδισεν* M 21 *ἐπέθηκεν αὐτοῖς* (hoc ord.) U *προσειπὼν* UB 22 *γινωσκομέναις* U 24 *ἰσχυρότατον* Pflugk, *ἰσχυρὸν* libri 25 *ἀλλ' ὅμως* contra logicam pugnat; de universis enim hominibus, non de Lacedaemoniis hoc enuntiato agitur; conieci *ἀλλ' ⟨οὐκ οἶδ'⟩ ὅπως*, Wil. *ἀλλ' οἶμαι* 26 *οὐδὲ* libri, *οὔτε* Dind. *οὐδὲ* libri, *οὔτε* Dind. 27 Cf. Paus. VIII 11, 12 30 *δ'* addidi quamvis obloquente Emperio (in schedis)

χον διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πλείονος, ὥστε τὸν θεὸν αὐτοῖς ἐνόμιζον λέγειν ἐν ἑνὶ τείχει περιλαβεῖν τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἀπὸ μυρίων που σταδίων οὖσαν νῆσον. τοιγαροῦν ἐκεῖσε πλεύσαντες οὐ μόνον Σικελίας διήμαρτον, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐστερήθησαν, καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν ἐπεῖδον ἐπὶ τοῖς πολεμίοις γεγενημένην.

(262 M) καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα εἰ θέλοι τις ἐπεξιέναι, δῆλον ὡς οὐδ' ἐν 18
(470 R II) ἔτει ἐπιλείψει. σκοπεῖτε δ' ὅτι τὴν ἰσχὺν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀγαθῶν εἶναι νομίζουσιν· ἀλλ' οἶμαι τοῖς ἐπ' ἄκρον ἰσχύουσι καὶ λίαν ὑπερβάλλουσι τῇ κατὰ τὸ σῶμα εὐεξίᾳ συμφέρει μέρος τι αὐτῆς ἀφελεῖν· τὸ γὰρ πλέον οἶμαι τοῦ συμμέτρου παγχάλεπον. ὁμοίως ὁ πλοῦτος ἔχων τὴν χρείαν, ἐὰν μὲν ᾖ μέτριος, οὐ λυπεῖ τοὺς ἔχοντας, ἀλλ' εὐχερέστερον καὶ νὴ Δί' ἀνεπιδεῆ παρέχει τὸν βίον· ἐὰν δὲ ὑπερβάλῃ, πλείονας παρέχει τὰς φροντίδας καὶ τὰ λυπηρὰ τῆς δοκούσης ἡδονῆς, καὶ πολλοὶ μετενόησαν σφόδρα πλουτήσαντες, οἱ δὲ δι' αὐτὸ τοῦτο ἄποροι καὶ τῶν ἐλαχίστων κατέστησαν. εἶεν· ἀλλ' ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, εἰ τῶν τῆς φύσεως μερῶν ἕκα- 19
στον ἐθέλοι πλεονεκτεῖν, ἔσθ' ὅπως τὸν βραχύτατον καιρὸν διαμεῖναι δυνησόμεθα; λέγω δὲ οἷον εἰ πλέον τινὶ τοῦ συμμέτρου αἷμα γίγνοιτο ἢ νὴ Δία τὸ πνεῦμα τὸ θερμὸν ὅ,τι δήποτ' ἐν ἡμῖν ἐπιτείνοι παρὰ τὴν σύμμετρον καὶ τὴν προσήκουσαν, οὐχὶ μεγάλας ἐπίστασθε καὶ χαλεπὰς ἐκ τούτων ἀπαντᾶν νόσους; ἐν δὲ ταῖς ἁρμονίαις τῶν ὀργάνων τούτων, εἰ πλεονεκτήσειε τῶν φθόγγων
(471 R II) τις τῇ τάσει, πρὸς τοῦ Διὸς οὐκ ἀνάγκη πᾶσαν λελύσθαι τὴν ἁρμονίαν;

σφόδρα δ' ἔγωγε θαυμάζω τί ἂν ἐποιήσαμεν, εἰ μὴ καὶ τοῦ 20
βίου τὸ ἐλάχιστον παρὰ τῶν θεῶν μέτρον εἴχομεν, ⟨οἵπερ καὶ νῦν⟩ ὥσπερ εἰς τὸν αἰῶνα παρασκευαζόμενοι πλέον ἄλλος ἄλλου φιλοτιμούμεθα ἔχειν. ὥσπερ οὖν εἴ τις εἰδὼς ὅτι ἢ δυ' ἢ τριῶν ἡμερῶν, ἐὰν πλεῖστος διαγένηται χρόνος, ἔχει πλοῦν, ἔπειτα δὲ ἐνιαυτοῦ σῖτα ἐμβάλοιτο, ἀνόητος δόξει, τὸν αὐτὸν τρόπον, εἴ τις ἐπιστάμενος ὅτι πλείω τῶν ἑβδομήκοντα ἐτῶν οὐκ ἂν βιώσειεν, εἰς ἔτη χίλια

---

1 πλέονος M 2 περιβαλεῖν UBM; περιλαβεῖν T 6 οὐδ' ἐν ἔτει Emp., οὐδὲν ἔτι libri 7 ἐπιλήψει M σκοπεῖ M σκοπεῖν UB, corr. Emp. 8 Hippocr. Aphor. 3 comparat Wil. ἄκρων M 9 λείαν M 11 τὴν Emp., τινὰ libri 13 πλέονας M 17 ἐθέλει B διαμῖναι M 19 pneumaticam medicinam Dionem sequi monet Wil. 20 κρᾶσιν post προσήκουσαν adderem, Emperium secutus, nisi dubitarem, an ex ἐπιτείνοι possit τάσεως notio suppleri 21 ἐπίστασθαι M 23 στάσει M 26 οἵπερ καὶ νῦν addidi (οἵ γε καὶ νῦν Emp.), ἀλλ' ὥσπερ UB ὥσπερ M 28 οὐ M 29 ἐνιαυτοὺς εἰ τὰ M 30 ἐμβάλλοιτο M 31 χείλια M

πορίζοιτο βίον [ἴσως] οὐχ ὁμοίως ἂν εἴη μαινόμενος; ἔνιοι μὲν γὰρ τοσαῦτα παρασκευάζονται, ὥς, εἴ γ' ἔπλεον, εὐθὺς ἂν καταδῦναι
21 τὴν ναῦν. καὶ νὴ Δία γε συμβαίνει μυρίοις. εἶεν· εἰ δὲ δή τις (268 R) ἐφ' ἑστίασιν κεκληκὼς δέκα ἀνθρώπους ἢ πεντεκαίδεκα, τούτους αὐτὸν ἐμπλῆσαι δέον, ὁ δὲ πεντακοσίοις ἢ χιλίοις ἑτοιμάζοι τροφήν, οὐ παντελῶς ἐξεστάναι δόξει; τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς εἰδότες τὰς τοῦ σώματος χρείας εὐαριθμήτους τινάς (ἐσθῆτος γὰρ οἶμαι καὶ σκέπης καὶ τροφῆς δεόμεθα), ἔπειτα κατατεινόμεθα ὥσπερ στρατοπέδῳ τὰ ἐπιτήδεια συνάγοντες (καὶ νὴ Δία γε εἰκότως· οἱ γὰρ πολλοὶ βόσκουσι παρ' ἑαυτοῖς τῶν ἐπιθυμιῶν στρατόπεδον) καὶ (473 II ἐσθῆτα μὲν οὐδεὶς βούλεται μείζω τοῦ σώματος ἔχειν, ὡς δύσχρηστον ὄν· οὐσίαν δὲ τῷ παντὶ μείζω τῆς χρείας ἔχειν ἅπαντες ἐπιθυμοῦσιν, οὐκ εἰδότες ὅτι τοῦτο ἐκείνου χαλεπώτερον.

22 δοκεῖ δὲ καὶ Κροῖσος καλῶς ὁ Λυδός, τὴν ἀπληστίαν τῶν ἀνθρώπων ἐλέγξαι βουλόμενος, εἰς τοὺς θησαυροὺς εἰσαγαγών τινας τοσοῦτο χρυσίον αὐτοῖς ἐπιτρέπειν ἐξενεγκεῖν ὅσον ἕκαστος ἂν δύνηται τῷ σώματι. τοὺς γὰρ πολλοὺς οὐ μόνον τὸν κόλπον ἐμπλήσαντας, ἀλλὰ καὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ ψήγματος ἐκφέρειν καὶ τῷ στόματι, καὶ μόλις πορεύεσθαι πάνυ γελοίους καὶ διεστραμμένους. οὕτως οὖν καὶ κατὰ τὸν βίον πορεύεσθαί τινας ἀσχημονοῦντας ὑπὸ τῆς πλεονεξίας καὶ καταγελάστους ὄντας.

---

(68) ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΥ ΑΣΚΗΣΕΩΣ. (473 B II

---

1 Πολλάκις ἐπαινέσας τὸν σὸν τρόπον ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ ἀξίου πρωτεύειν ἐν τοῖς ἀρίστοις, οὐδέποτε πρότερον ἐθαύμασα ὡς νῦν. τὸ γὰρ ἡλικίας τε ἐν τῷ ἀκμαιοτάτῳ ὄντα καὶ δυνάμει

---

1 ἴσως secl. Geelius οὐχ ὁμοίως — μαινόμενος anacoluthiam habent, cum praecedat τὸν αὐτὸν τρόπον; scil. nunc demum enuntiatum ad interrogationem vertitur. 2 γε U 5 αὐτῶν B 6 ἐξιστάναι B 9 συναγαγόντες UBM, συνάγοντες T 11 μίζω M 12 ἐπιθυμοῦσιν ἅπαντες ἔχειν (hoc ord.) U 14 eandem historiam paullo aliter narrat or. 78 § 32 Herodoti (VI 125) vestigia premens δὲ καὶ scripsi, δέ μοι libri; si me sequeris, nihil iam offensionis habet oratio obliqua l. 17 sq. ex alius enim personae mente historia narratur. 17 τοὺς γὰρ — ἀλλὰ om. U πολλούς φασιν Reiskius; orationem obliquam ita Emp. defendebat, quasi haec e Croesi persona dicerentur 18 καὶ om. M 19 γελοίους ex γελοίως U διεστρεμμένους M 20 post βίον Reiskius ἡγοῦμαι vel simile quid excidisse putat

οὐδενὸς λειπόμενον καὶ ἄφθονα κεκτημένον, καὶ πάσης ἐξουσίας οὔσης δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς τρυφᾶν, ὅμως ἔτι παιδείας ὀρέγεσθαι (254 M) καὶ φιλοκαλεῖν περὶ τὴν τῶν λόγων ἐμπειρίαν καὶ μὴ ὀκνεῖν, μηδὲ εἰ πονεῖν δέοι, σφόδρα μοι ἔδοξε γενναίας ψυχῆς καὶ οὐ φιλοτίμου μόνον, ἀλλὰ τῷ ὄντι φιλοσόφου ἔργον εἶναι. καὶ γὰρ τῶν παλαιῶν οἱ ἄριστοι οὐ μόνον ἀκμάζειν μανθάνοντες, ἀλλὰ καὶ γηράσκειν ἔφασκον. πάνυ δὲ σύ μοι δοκεῖς φρονεῖν, ἡγούμενος πολιτικῷ 2 ἀνδρὶ δεῖν λόγων ἐμπειρίας τε καὶ δυνάμεως. καὶ γὰρ πρὸς τὸ ἀγαπᾶσθαι καὶ πρὸς τὸ ἰσχύειν καὶ πρὸς τὸ τιμᾶσθαι καὶ πρὸς τὸ μὴ καταφρονεῖσθαι πλείστη ἀπὸ τούτου ὠφέλεια. τίνι μὲν γὰρ μᾶλλον ἄνθρωποι δείσαντες θαρροῦσιν ἢ λόγῳ; τίνι δὲ ἐξυβρίζοντες καὶ ἐπαιρόμενοι καθαιροῦνται καὶ κολάζονται; τίνι δὲ ἐπιθυμιῶν ἀπέχονται; τίνα δὲ νουθετοῦντα πρᾳότερον φέρουσιν ⟨ἢ⟩ οὗ λόγῳ εὐφραίνονται; πολλάκις οὖν ἔστιν ἰδεῖν ἐν ταῖς πόλεσιν 3 ἀναλίσκοντας μὲν ἑτέρους καὶ χαριζομένους καὶ ἀναθήμασι κοσ- (474 B II) μοῦντας, ἐπαινουμένους δὲ τοὺς λέγοντας, ὡς καὶ αὐτῶν ἐκείνων αἰτίους. διὸ καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἀρχαιότατοι καὶ παρὰ θεῶν τὴν ποίησιν λαβόντες οὔτε τοὺς ἰσχυροὺς οὔτε τοὺς καλοὺς ὡς θεοὺς ἔφασαν ὁρᾶσθαι, ἀλλὰ τοὺς λέγοντας. ὅτι μὲν δὴ ταῦτα καὶ συνεώρακας καὶ ἐπιχειρεῖς πράττειν, ἐπαινῶ σε καὶ θαυμάζω. χάριν 4 δὲ οὐ τὴν τυχοῦσαν οἶδα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ὅτι με πρὸς τὴν διάνοιαν ταύτην καὶ τὸ ἐγχείρημα χρήσιμον σαυτῷ νενόμικας. μέχρι νῦν μὲν γάρ, ὥσπερ τις ἔφη τῶν παλαιῶν αὐτῷ ἱκανὸς εἶναι μάντις, κἀγὼ ἐξαρκεῖν ᾤμην ἐμαυτῷ περὶ τοὺς λόγους, μόγις καὶ τοῦτο. σὺ δέ με ἐπαίρεις καὶ θαρρεῖν ἀναπείθεις, εἰ ἀνδρὶ καὶ παιδείας ἐπὶ πλεῖστον ἥκοντι καὶ τηλικούτῳ δύναμαι χρήσιμος εἶναι. δυναίμην δ' ἂν τυχόν, ὥσπερ ὁδὸν ἰόντι μάλα ἰσχυρῷ καὶ ἀκμάζοντι παῖς ἤ τις πρεσβύτης ἐνίοτε νομεὺς ἐπίτομον δείξας ἢ ⟨καὶ⟩ λεωφόρον, ἣν οὐκ ἔτυχεν εἰδώς.

4 *γεννέας* M 6 *οἱ ἄριστοι* scil. Solon cuius versus exstat notissimus: *γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος* 10 *ὠφέλια* M 11 *ὑβρίζοντες* B 12 post *τίνι δὲ* participium (velut *σωφρονισθέντες*) excidisse si totum recitaveris, aures tibi indicabunt 13 *φέρουσιν ἢ οὗ λόγῳ εὐφραίνονται* Herwerden *φέρουσιν οὐ λόγῳ εὐφραίνοντας* M *φέρουσιν οὐ λόγῳ εὐφραίνοντα* UB 14 *γοῦν* Wil. 15 *ἀναλίσκοντας* Casaub., *ἀναδιδάσκοντας* libri 19 haec spectare Hom. Od. VIII, 173 *ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὣς εἰσορόωσιν* vidit Emp. (in schedis) 20 *συνεόρακας* M *ἔπαινως καὶ* M 23 *τις — τῶν παλαιῶν* scil. Socrates Plat. Phaedr. 242c: *εἰμὶ δη οὖν μάντις μὲν — ὅσον μὲν ἐμαυτῷ μόνον ἱκανός αὐτῷ* M *ἱκανὸς* Goerlitz. ex Platone, *κακὸς* UB *κακῶς* M 24 *μόγις* libri, *μόλις* Dind. 25 *ἀνδρεῖ* U 28 *καὶ* add. Herwerden 29 *ἦν* pro *ἣν* U

5 ἀλλ' ἵνα μὴ πολλὰ πρὸ τοῦ πράγματος, ἤδη οἷς προσέταξας
ἐγχειρητέον. μειρακίῳ μὲν οὖν ἢ νέῳ ἀνδρὶ τοῦ τε πράττειν ἀπο- (475 R)
χωρῆσαι βουλομένῳ καὶ πρὸς ἀσκήσει γενέσθαι καὶ δύναμιν περι-
ποιήσασθαι ἐναγώνιον ἑτέρων ἔργων τε καὶ πράξεων δεῖ. σὺ δὲ (255 M)
οὔτε ἄπειρος τοῦ ἔργου οὔτε ἀπολιπεῖν τὸ πράττειν δύνασαι οὔτε
χρῄζεις δικανικῆς δυνάμεώς τε καὶ δεινότητος, ἀλλὰ τῆς πολιτικῷ
6 ἀνδρὶ πρεπούσης τε ἅμα καὶ ἀρχούσης. τοῦτο μὲν δὴ πρῶτον ἴσθι,
ὅτι οὐ δεῖ σοι πόνου καὶ ταλαιπωρίας — τῷ μὲν γὰρ ἐπὶ πολὺ
ἀσκήσαντι ταῦτα ἐπὶ πλεῖστον προάγει, τῷ δὲ ἐπ' ὀλίγον χρησα-
μένῳ συλλήψει τὴν ψυχὴν καὶ ὀκνηρὰν ποιεῖ προσφέρεσθαι, κα- (476 R II)
θάπερ τοὺς ἀσυνήθεις περὶ σώματος ἄσκησιν εἴ τις κοπώσειε βα-
ρυτέροις γυμνασίοις, ἀσθενεστέρους ἐποίησεν — ἀλλὰ ὥσπερ τοῖς
ἀήθεσι ⟨τοῦ⟩ πονεῖν σώμασιν ἀλείψεως δεῖ μᾶλλον καὶ κινήσεως
συμμέτρου ἢ γυμνασίας, οὕτω σοὶ περὶ τοὺς λόγους ἐπιμελείας
ἐστὶ χρεία μᾶλλον ἡδονῇ μεμιγμένης ἢ ἀσκήσεως καὶ πόνου.

τῶν μὲν δὴ ποιητῶν συμβουλεύσαιμ' ἄν σοι Μενάνδρῳ τε τῶν
κωμικῶν μὴ παρέργως ἐντυγχάνειν καὶ Εὐριπίδῃ τῶν τραγικῶν,
καὶ τούτοις μὴ οὕτως, αὐτὸν ἀναγιγνώσκοντα, ⟨ἀλλὰ δι'⟩ ἑτέρων
ἐπισταμένων μάλιστα μὲν καὶ ἡδέως, εἰ δ' οὖν, ἀλύπως ὑποκρί-
νασθαι· πλείων γὰρ ἡ αἴσθησις ἀπαλλαγέντι τῆς περὶ τὸ ἀνα- (477 II)
7 γιγνώσκειν ἀσχολίας. καὶ μηδεὶς τῶν σοφωτέρων αἰτιάσηταί με ὡς
προκρίναντα τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας τὴν Μενάνδρου ἢ τῶν ἀρχαίων
τραγῳδῶν Εὐριπίδην· οὐδὲ γὰρ οἱ ἰατροὶ τὰς πολυτελεστάτας τρο-
φὰς συντάττουσι τοῖς θεραπείας δεομένοις, ἀλλὰ τὰς ὠφελίμους.
πολὺ δ' ἂν ἔργον εἴη τὸ λέγειν ὅσα ἀπὸ τούτων χρήσιμα· ἥ τε
γὰρ τοῦ Μενάνδρου μίμησις ἅπαντος ἤθους καὶ χάριτος πᾶσαν
ὑπερβέβληκε τὴν δεινότητα τῶν παλαιῶν κωμικῶν, ἥ τε Εὐριπίδου

1 πολλὰ ⟨λέγω⟩ Dind. οἷ B 2 οὖν om. U 4 ἐναγώνιον ἑτέρων scripsi, ὁ ἀγὼν ἑτέρων UB ὁ ἀγωνοτέρων M, λόγων ἑτέρων T et vulgata 5 δύνασθαι M 7 ἴσθη M 8 τῷ — προάγει corrupta (Wil.) 9 δ' ἐπ' B 10 συλλήψει libri, nondum emendatum: συλλυπεῖ Casaub. συστέλλει Goerlitz. συννεφεῖ Emp. alia alii 11 κοπώσειεν U κοπῶσιν ἐν M 12 ὥσπερ Dind., ὡς libri 13 ἀήθεσι τοῦ Pflugk, ἀήθεσι M ἀηθίστοις UB σώματος libri, σώμασιν Emp. ἀλείψεως Anon. ap. Reisk., ἀπολείψεως libri 14 οὕτως οἱ M οὕτως σοι U ἐπιμέλεια B ἐπιμελείᾳ UM, corr. Emp. 15 ἐστὶν M χρῆα U ἡδονῆς libri, corr. Emp. in Additam. p. 824 16 τῷ κωμικῷ UB 17 εὐρειπίδη M τῷ τραγικῷ UB 18 αὐτὸν om. U ἀναγινώσκοντα UB ἀλλὰ δι' addidi secutus Emperium, eodem redit: ἀκούοντα δ' Herwerden 20 ἀναγιγνώσκειν Valesius, γιγνώσκειν UM γινώσκειν B 21 σοφοτέρων U m. pr. 23 εὐρειπίδην M 24 δεομένοις θεραπείας (hoc ord.) U 26 ἤθους — 27 ὑπερβέβληκε: lacunosa aut graviter corrupta; neque μίμησις χάριτος recte dicitur, neque ex omni parte Menandrum antiquis praeferre voluit 27 εὐρειπίδου M

προσήνεια καὶ πιθανότης τοῦ μὲν τραγικοῦ ἀναστήματος καὶ ἀξιώ-
ματος τυχὸν οὐκ ἂν τελέως ἐφικνοῖτο, πολιτικῷ δὲ ἀνδρὶ πάνυ
(178 R II) ὠφέλιμος, ἔτι δὲ ἤθη καὶ πάθη δεινὸς πληρῶσαι, καὶ γνώμας πρὸς
ἅπαντα ὠφελίμους καταμίγνυσι τοῖς ποιήμασιν, ἅτε φιλοσοφίας
οὐκ ἄπειρος ὤν. Ὅμηρος δὲ καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ ὕστατος 8
παντὶ παιδὶ καὶ ἀνδρὶ καὶ γέροντι, τοσοῦτον ἀφ᾽ αὑτοῦ διδοὺς
(256 M) ὅσον ἕκαστος δύναται λαβεῖν. μέλη δὲ καὶ ἐλεγεῖα καὶ ἴαμβοι
καὶ διθύραμβοι τῷ μὲν σχολὴν ἄγοντι πολλοῦ ἄξια· τῷ δὲ
πράττειν τε καὶ ἅμα [τὰς πράξεις] καὶ τοὺς λόγους αὔξειν δια-
νοουμένῳ οὐκ ἂν εἴη πρὸς αὐτὰ σχολή. τοῖς δ᾽ ἱστορικοῖς 9
διὰ πολλὰ ἀνάγκη τὸν πολιτικὸν ἄνδρα μετὰ σπουδῆς ἐντυγχά-
νειν, ὅτι καὶ ἄνευ τῶν λόγων τὸ ἔμπειρον εἶναι πράξεων καὶ εὐτυ-
χιῶν καὶ δυστυχιῶν οὐ κατὰ λόγον μόνον, ἀλλὰ ἐνίοτε καὶ παρὰ
λόγον ἀνδράσι τε καὶ πόλεσι συμβαινουσῶν σφόδρα ἀναγκαῖον πολι-
τικῷ ἀνδρὶ καὶ τὰ κοινὰ πράττειν προαιρουμένῳ. ὁ γὰρ πλεῖστα
ἑτέροις συμβάντα ἐπιστάμενος ἄριστα οἷς αὐτὸς ἐγχειρεῖ διαπρά-
ξεται καὶ ἐκ τῶν ἐνόντων ἀσφαλῶς ⟨διάξει⟩ καὶ οὔτε εὖ πράττων
παρὰ μέτρον ἐπαρθήσεται, δυσπραγίαν τε πᾶσαν οἴσει γενναίως
διὰ τὸ μηδ᾽ ἐν οἷς εὖ ἔπραττεν ἀνεννόητος εἶναι τῆς ἐπὶ τὸ ἐναν-
τίον μεταβολῆς. Ἡροδότῳ μὲν οὖν, εἴ ποτε εὐφροσύνης σοι ⟨δεῖ⟩, 10
(179 R II) μετὰ πολλῆς ἡσυχίας ἐντεύξῃ. τὸ γὰρ ἀνειμένον καὶ τὸ γλυκὺ τῆς
ἀπαγγελίας ὑπόνοιαν παρέξει μυθῶδες μᾶλλον ἢ ἱστορικὸν τὸ σύγ-
γραμμα εἶναι. τῶν δὲ ἄκρων Θουκυδίδης ἐμοὶ δοκεῖ καὶ τῶν δευ-
τέρων Θεόπομπος. καὶ γὰρ ῥητορικόν τι περὶ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν
λόγων ἔχει, καὶ οὐκ ἀδύνατος οὐδὲ ὀλίγωρος περὶ τὴν ἑρμηνείαν, καὶ
τὸ [ῥᾴθυμον] περὶ τὰς λέξεις οὐχ οὕτω φαῦλον ὥστε σε λυπῆσαι.
Ἔφορος δὲ πολλὴν μὲν ἱστορίαν παραδίδωσι, τὸ δὲ ὕπτιον καὶ
ἀνειμένον τῆς ἀπαγγελίας σοι οὐκ ἐπιτήδειον. τῶν γε μὴν ῥη- 11

---

1 *προσηνία* M *ἀναστήματος* Wil., *ἀπαιθήματος* UBM *ἀπανθαδίσματος* Cobetus *παθήματος* T 2 *ἀφικνοῖτο* M 3 *ἔτη δὲ* U *πληρῶσαι* libri, *ἐπιτηρῆσαι* Kayser; *πληρῶσαι* defendit Wil. 5 *καὶ μέσος καὶ ὕστατος καὶ πρῶτος* (hoc ord.) BM *καὶ πρῶτος* om. U, verum ordinem restituit Emp. 9 *τὰς πράξεις* seclusi *αὔξιν* U m. pr. 16 *ἐγχειριδία πράξεται* M 17 *διάξει* ex coniectura addidi; verbum hic intercidisse praeter sententiam aures indicant 18 *πέρα μέτρου* Cobetus 19 *μηδὲν οἷς* BM 20 *εἰροδότῳ* U m. pr. *εὐφροσύνης σοι* Geelius, *εὐφροσύνης οἱ* M *ἔφορόν σοι* U *σύμφορόν σοι* B *δεῖ* add. Geelius 21 *ἐντεύξει* MU 22 *ἐπαγγελίας* U 24 *καὶ γὰρ ητορικὸν* U m. pr. (a corr. *ἱστορικὸν*) 25 *ὀλίγωρος* Reiskius *ὀλίγος* BM *ὁ λόγος* U *ἑρμηνίαν* M 26 *ῥᾴθυμον* seclusi, variam lectionem ad *φαῦλον* *οὕτως* U 27 *παραδίδωσιν* UM 28 *ἐπιτήδιον* U

*τόρων τοὺς ἀρίστους τίς οὐκ ἐπίσταται, Δημοσθένην μὲν δυνάμει
τε ἀπαγγελίας καὶ δεινότητι διανοίας καὶ πλήθει λόγων πάντας
τοὺς ῥήτορας ὑπερβεβληκότα, Λυσίαν δὲ βραχύτητι καὶ ἁπλότητι
καὶ συνεχείᾳ διανοίας καὶ τῷ λεληθέναι τὴν δεινότητα; πλὴν οὐκ
ἂν ἐγώ σοι συμβουλεύσαιμι τὰ πολλὰ τούτοις ἐντυγχάνειν, ἀλλ'
Ὑπερείδῃ τε μᾶλλον καὶ Αἰσχίνῃ. τούτων γὰρ ἁπλούστεραί τε αἱ
δυνάμεις καὶ εὐληπτότεραι αἱ κατασκευαὶ καὶ τὸ κάλλος τῶν ὀνο-
μάτων οὐδὲν ἐκείνων λειπόμενον. ἀλλὰ καὶ Λυκούργῳ συμβουλεύ-* (267 R)
σαιμ' ἂν ἐντυγχάνειν σοι, ἐλαφροτέρῳ τούτων ὄντι καὶ ἐμφαίνοντί
12 *τινα ἐν τοῖς λόγοις ἁπλότητα καὶ γενναιότητα τοῦ τρόπου. ἐν-
ταῦθα δή φημι δεῖν, κἂν εἴ τις ἐντυχὼν τῇ παραινέσει τῶν πάνυ
ἀκριβῶν αἰτιάσεται, μηδὲ τῶν νεωτέρων καὶ ὀλίγον πρὸ ἡμῶν ἀπεί-* (480 R)
*ρως ἔχειν· λέγω δὲ τῶν περὶ Ἀντίπατρον καὶ Θεόδωρον καὶ Πλου-
τίωνα καὶ Κόνωνα καὶ τὴν τοιαύτην ὕλην. αἱ γὰρ τούτων δυνά-
μεις καὶ ταύτῃ ἂν εἶεν ἡμῖν ὠφέλιμοι, ᾗ οὐκ ἂν ἐντυγχάνοιμεν
αὐτοῖς δεδουλωμένοι τὴν γνώμην, ὥσπερ τοῖς παλαιοῖς. ὑπὸ γὰρ
τοῦ δύνασθαί τι τῶν εἰρημένων αἰτιάσασθαι μάλιστα θαρροῦμεν
πρὸς τὸ τοῖς αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν [ᾗ] καὶ ἥδιόν τις παραβάλλει αὐ-
τὸν ᾧ πείθεται συγκρινόμενος οὐ καταδεέστερος, ἐνίοτε δὲ καὶ βελ-*
13 *τίων ⟨ἂν⟩ φαίνεσθαι. τρέψομαι δὲ ἤδη ἐπὶ τοὺς Σωκρατικούς,
οὓς δὴ ἀναγκαιοτάτους εἶναί φημι παντὶ ἀνδρὶ λόγων ἐφιεμένῳ.
ὥσπερ γὰρ οὐδὲν ὄψον ἄνευ ἁλῶν γεύσει κεχαρισμένον, οὕτως ⟨λό-
γων⟩ οὐδὲν εἶδος ἔμοιγε δοκεῖ ἀκοῇ προσηνὲς ἂν γενέσθαι χάρι-
τος Σωκρατικῆς ἄμοιρον. τοὺς μὲν δὴ ἄλλους μακρὸν ἂν εἴη ἔργον*
14 *ἐπαινεῖν καὶ ἐντυγχάνειν αὐτοῖς οὐ τὸ τυχόν. Ξενοφῶντα δὲ ἔγωγε* (481 R)
*ἡγοῦμαι ἀνδρὶ πολιτικῷ καὶ μόνον τῶν παλαιῶν ἐξαρκεῖν δύνα-
σθαι· εἴτε ἐν πολέμῳ τις στρατηγῶν εἴτε πόλεως ἀφηγούμενος,
εἴτε ἐν δήμῳ λέγων εἴτε ἐν βουλευτηρίῳ, εἴτε καὶ ἐν δικαστηρίῳ
μὴ ὡς ῥήτωρ ἐθέλοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς πολιτικὸς καὶ βασιλικὸς
ἀνὴρ τὰ τῷ τοιούτῳ προσήκοντα ἐν δίκῃ εἰπεῖν· πάντων ἄριστος
ἐμοὶ ⟨δοκεῖ⟩ καὶ λυσιτελέστατος πρὸς ταῦτα πάντα Ξενοφῶν. τά*

---

6 *ὑπὲρ εἴδη* M *ὑπερίδῃ* B *αἰσχύνη* M *τοῦτον* M 8 *συμβουλεύσαιμι* B 11 *κἂν εἴ τις* scripsi, *καὶ εἴ τις* libri 12 *νεοτέρων* UM 13 *τὸν* pro *τῶν* U 15 *ἢ* pro *ᾗ* M 18 *ἢ* BM *ᾗ* U, delet Geelius 20 *ἂν* addidi 22 *ὄψος* UBM, *ὄψον* T *λόγων* inserui, quia *εἶδος* non potuit *ὄψοις* opponi, quorum multa sunt *εἴδη* 24 *ἔργον* del. Emp. pravum codicem secutus (cf. Additam. p. 827), mihi videtur post *αὐτοῖς* transponendum esse 27 *εἴτε ⟨γὰρ⟩* Reiskius, cui obloquitur Emp. (in schedis) protasin inter duplicem apodosin schema Dioni usitatum esse monens 28 *εἴτε καὶ ἐν δικαστηρίῳ* om. U 29 *ῥείτωρ* U m. pr. 31 *δοκεῖν* add. Geelius, *δοκεῖ* Emp.

*τε γὰρ διανοήματα σαφῆ καὶ ἁπλᾶ καὶ παντὶ ῥάδια φαινόμενα, τό
τε εἶδος τῆς ἀπαγγελίας προσηνὲς καὶ κεχαρισμένον καὶ πειστικόν,
πολλὴν μὲν ἔχον πιθανότητα, πολλὴν δὲ χάριν καὶ ἐπιβολήν, ὥστε
μὴ λόγων δεινότητι μόνον, ἀλλὰ καὶ γοητείᾳ ἐοικέναι τὴν δύναμιν.
εἰ γοῦν ἐθελήσειας αὐτοῦ τῇ περὶ τὴν Ἀνάβασιν πραγματείᾳ σφό-* 15
(258 M) *δρα ἐπιμελῶς ἐντυχεῖν, οὐδένα λόγον εὑρήσεις τῶν ὑπὸ σοῦ λεχ-
θῆναι δυνησομένων, ὃν οὐ διείληπται καὶ κανόνος ἂν τρόπον ὑπόσ-
χοι τῷ πρὸς αὐτὸν ἀπευθῦναι ἢ μιμήσασθαι βουλομένῳ. εἴτε γὰρ
θαρρῦναι τοὺς σφόδρα καταπεπτωκότας χρήσιμον πολιτικῷ ἀνδρί,
καὶ πολλάκις ὡς χρὴ τοῦτο ποιεῖν δείκνυσιν· εἴτε προτρέψαι καὶ*
32 R II) *παρακαλέσαι, οὐδεὶς Ἑλληνικῆς φωνῆς ἐπαΐων οὐκ ἂν ἐπαρθείη
τοῖς προτρεπτικοῖς Ξενοφῶντος λόγοις (ἐμοὶ γοῦν κινεῖται ἡ διά-* 16
*νοια καὶ ἐνίοτε δακρύω μεταξὺ ⟨διὰ⟩ τοσούτων ἐτῶν τοῖς λόγοις
ἐντυγχάνων) εἴτε μέγα φρονοῦσι καὶ ἐπηρμένοις ὁμιλῆσαι φρονίμως
καὶ μήτε παθεῖν τι ὑπ᾽ αὐτῶν δυσχερανάντων μήτε ἀπρεπῶς δου-
λῶσαι τὴν αὑτοῦ διάνοιαν καὶ τὸ ἐκείνοις κεχαρισμένον ἐκ παντὸς
ποιῆσαι, καὶ ταῦτα ἔνεστιν. καὶ ἀπορρήτοις δὲ λόγοις ὡς προσ-
ήκει χρήσασθαι καὶ πρὸς στρατηγοὺς ἄνευ πλήθους καὶ πρὸς πλῆ-
θος ⟨οὐ⟩ κατὰ ταὐτό, καὶ βασιλικοῖς τίνα τρόπον διαλεχθῆναι, καὶ
ἐξαπατῆσαι ὅπως πολεμίους μὲν ἐπὶ βλάβῃ, φίλους δ᾽ ἐπὶ τῷ
συμφέροντι, καὶ μάτην ταραττομένοις ἀλύπως τἀληθὲς καὶ πιστῶς
εἰπεῖν, καὶ τὸ μὴ ῥᾳδίως πιστεύειν τοῖς ὑπερέχουσι, [καὶ οἷς ἐξα-
πατῶσιν οἱ ὑπερέχοντες] καὶ οἷς καταστρατηγοῦσι καὶ καταστρα-
τηγοῦνται ἄνθρωποι, πάντα ταῦτα ἱκανῶς τὸ σύνταγμα περιέχει.
ἅτε γὰρ οἶμαι μιγνὺς ταῖς πράξεσι τοὺς λόγους, οὐκ ἐξ ἀκοῆς* 17
*παραλαβὼν οὐδὲ μιμησάμενος, ἀλλ᾽ αὐτὸς πράξας ἅμα καὶ εἰπών,
πιθανωτάτους ἐποίησεν ἐν ἅπασί τε τοῖς συντάγμασι καὶ ἐν τούτῳ
μάλιστα, οὗ ἐπιμνησθεὶς ἐτύγχανον. καὶ εὖ ἴσθι, οὐδένα σοι τρό-
πον μεταμελήσει, ἀλλὰ καὶ ἐν βουλῇ καὶ ἐν δήμῳ ὀρέγοντός σοι*

---

1 *καὶ* ante *ἁπλᾶ* om. M 2 *πιστικὸν* UBM, *πειστικὸν* T 3 *ἔχων* B *ἔχ::ν* (cum rasura) U *ἐπιβουλὴν* U 5 *ἐθελησίας* M 7 *ὃν* Reiskius, *ὅς* libri *ὑπόσχοιτο* UB 8 *τῶν πρὸς αὐτὸν* MU m. pr. (*ν* in *τῶν* erasit corrector) *ἀπευθῆναι* M 10 *τοῦτο* U *τοῦτον* B *τὸ* M *δείκνυσι* U 11 *φύσεως* pro *φωνῆς* U *οὐκ ἂν οὐκ* UB 12 *ἐμοίγ᾽ οὖν* B 13 *δακρύων* B *μετὰ* pro *μεταξὺ* M *διὰ τοσούτων ἐτῶν* scripsi, *τοσοῦτον τῶν ἔργων* M *τοσούτων* (om. *ἔργων*) B *τοσούτων ἔργων* U 14 *μέγα φρονοῦσιν* M *μεγαλοφρονοῦσι* UB *φρονήμως* U m. pr. 17 *ἔνεστι* B 19 *οὐ* inserui *βασιλικοῖς* M *βασιλικῶς* UB *τίνα* Emp., *τινὰ* libri 22 malim: *τὸ μὴ ⟨δεῖν⟩ ὑπερέχουσιν* UM *καὶ οἷς ἐξαπατῶσιν οἱ ὑπερέχοντες* delet Emp. 28 *καὶ εὖ ἴσθι* etc. haec non satis conexa videntur cum antecedentibus; malim: *εὖ οὖν ἴσθι ⟨ὅτι⟩*, omisso *καί* *ἴσθι* M *σου* B

χεῖρα αἰσθήσῃ τοῦ ἀνδρός, εἰ αὐτῷ προθύμως καὶ φιλοτίμως
ἐντυγχάνοις.
18 *γράφειν μὲν οὖν οὐ συμβουλεύω σοι αὐτῷ ἀλλ' ἢ σφόδρα* (483 R)
ἀραιῶς, ἐπιδιδόναι δὲ μᾶλλον. πρῶτον μὲν γὰρ ὁμοιότερος τῷ
λέγοντι ὁ ὑπαγορεύων τοῦ γράφοντος· ἔπειτα ἐλάττονι πόνῳ γίγ-
νεται· ἔπειτα πρὸς δύναμιν μὲν ἧττον συλλαμβάνει τοῦ γράφειν,
πρὸς ἕξιν δὲ πλεῖον. καὶ γράφειν δὲ οὐ ταῦτά σε ἀξιῶ τὰ σχο- (259 M)
λικὰ πλάσματα, ἀλλ', εἴπερ ἄρα, τινὰ τῶν λόγων, οἷς ἂν ἡσθῇς
ἐντυγχάνων, μάλιστα τῶν Ξενοφωντείων, ἢ ἀντιλέγοντα τοῖς
19 *εἰρημένοις ἢ τὰ αὐτὰ ἕτερον τρόπον ὑποβάλλοντα. [καὶ] ἀνα-*
λαμβάνειν μέντοι, εἴ σοι ῥᾴδιον μεμνῆσθαι, τὰ ἐκείνων ἄμει-
νον. τῷ τε γὰρ τρόπῳ τῆς ἀπαγγελίας καὶ τῇ ἀκριβείᾳ τῶν δια- (484 R)
νοημάτων πάνυ συνήθεις ποιεῖ. λέγω δὲ οὐχ ἵνα σύνταγμά τι
ὅλον, ὥσπερ οἱ παῖδες, εἴρων συνάπτῃς, ἀλλ' ἵνα, εἴ τί σοι σφόδρα
ἀρέσειε, τοῦτο κατάσχῃς. πλείονα περὶ τούτου μειρακίῳ ἂν ἔγραψα,
σοὶ δὲ ἀρκεῖ τοσαῦτα. καὶ γὰρ εἰ ἐλάχιστα ἀναλάβοις, πολὺ ὀνή-
σει· καὶ εἰ δυσκόλως ἔχοις καὶ μετὰ ὀδύνης πράττοις, οὐκ ἐξ
20 *ἅπαντος ἀναγκαῖον.*
ἀλλὰ ἔοικα μὲν πάνυ μηκῦναι τὴν συμβουλίαν· σὺ δὲ αἴτιος
ἀναπείσας καὶ προκαλεσάμενος· ὥσπερ οἱ ἐν πάλῃ ὑπερέχοντες
τοῖς ἀσθενεστέροις ὑπείκοντες ἐνίοτε ἐποίησαν αὐτοὺς πείθεσθαι
ἰσχυροτέρους εἶναι· καὶ σὺ ἔοικας, ἃ κρεῖττον τυγχάνεις εἰδώς, ἐμὲ
προτρέψαι ὡς ἔλαττον ἐπισταμένῳ γράψαι. βουλοίμην δ' ἄν, εἴ
σοι κεχαρισμένον εἴη, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ποτε ἡμᾶς γενέσθαι, ἵνα
21 *καὶ ἐντυγχάνοντες τοῖς παλαιοῖς καὶ διαλεγόμενοι περὶ αὐτῶν χρή-*
σιμοί τι γενοίμεθα· ὥσπερ τοῖς ζωγράφοις καὶ πλάσταις οὐκ
ἀπόχρη εἰπεῖν ὅτι δεῖ τοιάδε ⟨τὰ⟩ χρώματα εἶναι καὶ τοιάσδε
τὰς γραμμάς, ἀλλὰ μεγίστη ὠφέλεια, εἴ τις αὐτοὺς ἢ γράφοντας (485 R)

---

1 *αἰσθήσει* M 3 *οὖν οὐ* T, *οὖν* om. BM *οὐ* om. U *συμβουλεύσω* UB 4 *ἐπιδιδόναι* = „dictare" (vidit Reiskius) *ἑτοιμότερος* libri, *ὁμοιότερος* Reiskius 5 *ἐπὶ τὰ* M *γίνεται* B 7 *προσέξειν* M 8 *ἢ παρὰ* pro *εἴπερ ἄρα* M 9 *ξενοφωντίων* U *ξενοφοντίων* M 10 *καὶ* seclusi *ἀναλαμβάνειν* scil. *τῇ μνήμῃ* 13 *λέγει* M 15 *ἀρέσειεν* UM *τοῦτο* T, *τούτου* UBM *πλείονα* Reiskius, *πλεῖστα* libri *ἂν* om. M 17 *πράττεις* UB 21 *ἀνέπεισαν* UB *ἂν ἔπεισαν* M, *ἐποίησαν* Emp. 22 *σοι* U *ἃ κρεῖττον* B *ἃ κρείττων* U *ἀκτειστο..* M *ἴδως* M *εἰδὸς* U 23 *προτρέψεως* M 26 *γενοίμεθα* Emp., *ἐγενόμεθα* BM, item U, sed fuit *ἐγινόμεθα*; consulto haec ambigue dixit, quasi non solum lectio et colloquium sed etiam utilitas utriusque communis futura esset 27 *τὰ* add. Pflugk 28 *ὠφέλια* M

ἢ πλάττοντας ἴδοι· καὶ ὡς τοῖς παιδοτρίβαις οὐκ ἀρκεῖ εἰπεῖν τὰ παλαίσματα, ἀλλὰ καὶ δεῖξαι ἀνάγκη τῷ μαθησομένῳ· οὕτω καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις συμβουλίαις πλείων ἡ ὠφέλεια γίγνοιτ' ἄν, εἴ τις αὐτὸν πράττοντα ἴδοι τὸν συμβεβουλευκότα. ὡς ἔγωγε, καὶ εἰ ἀναγιγνώσκειν με δέοι σοῦ ἀκροωμένου, τῆς σῆς ἕνεκα ὠφελείας οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι, στέργων τέ σε καὶ τῆς σῆς φιλοτιμίας ἀγάμενος καὶ τῆς πρὸς ἐμὲ τιμῆς χάριν εἰδώς.

(260 M) (69) ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΦΙΛΗΚΟΙΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΦΙΛΗΚΟΙΑΣ.

'Εδέοντο μὲν πάλαι τῶν οἰκείων τῶν ἐμῶν τινες ἐντυγχάνειν 1
μοι· καὶ τῶν πολιτῶν δὲ ἐλέγοντο ἐπιθυμεῖν πολλοὶ θεάσασθαι,
νομίζοντες πλέον τι παρὰ τοὺς ἄλλους ἔχειν με διὰ τὴν ἄλην καὶ
τὴν μεταβολὴν τοῦ βίου καὶ διὰ τὴν δοκοῦσαν αὐτοῖς τοῦ σώματος
ταλαιπωρίαν· τελευτῶντες δὲ ἤδη καὶ ἐνεκάλουν, ἀδικεῖσθαι φά-
σκοντες. ἐγὼ δὲ οὐκ ἤθελον ἐγγὺς ἰέναι πρὸς αὐτοὺς τοὺς ὅρους,
ἀλλὰ ἐδόκει μοι τὸ τοιοῦτο παντελῶς ἀχθομένου τινὸς εἶναι τῇ
φυγῇ καὶ ἐπιθυμοῦντος κατελθεῖν· ὥσπερ οἱ μηδὲν καταλιπόντες
ἐν τῇ κύλικι δῆλοί εἰσι πάνυ διψῶντες. ἐλθὼν οὖν εἰς Κύζικον 2
(486 R II) ἐκεῖ διέτριβον καὶ παρεῖχον, εἴ τις βούλεταί μοι τῶν ἐπιτηδείων
συγγίγνεσθαι. καὶ δὴ τὸ τοῦ κιθαρῳδοῦ τοῦτο ὃ λέγουσιν ἔσωσέ
με, ᾠδήν τινα ᾄσαντα αὐτοῖς. ἐπεὶ γὰρ ἧκεν ὁ ἄριστος τῶν νῦν
κιθαρῳδῶν, ὡς δ' ἔνιοί φασιν, οὐδὲ τῶν πρότερον οὐδενὸς ἐνδεέσ-
τερος, ἀλλ' οὐδὲ 'Αρίονος τοῦ ἐκ πελάγους, μαντευόμενοι δῆλον
ὅτι, πῶς γὰρ ἂν εἰδεῖεν τὸ σαφὲς οὐκ ἀκούσαντες ἐκείνου; — ὡς
δ' οὖν τάχιστα ᾔσθοντο ἐπιδημοῦντα τὸν ἄνδρα, εὐθὺς καὶ σπουδὴ
ἀμήχανος καὶ πάντες ἐβάδιζον εἰς τὸ βουλευτήριον. ἐγὼ οὖν καὶ 3
αὐτός, ἐξεῖναι νομίζων καὶ ἡμῖν ἀκοῦσαι καὶ μεταλαβεῖν οὕτω

---

3 *πλεῖον* B *πλείον* U *ὠφέλια* M *γίνοιτ' ἂν* M 4 *ὡς καὶ* UB 5 *ἀναγινώσκειν* U *ὠφελίας* M 6 *στέργωντές σε* M 10 *ἄλην καὶ τὴν μεταβολὴν* Geelius, *ἄλλην καὶ τὴν μεταβολὴν* M *ἄλλην καὶ μεταβολὴν* B *ἄλην μεταβολὴν* U 18 *συγγίνεσθαι* B *καὶ δὴ καὶ* U *ὃ* om. M. Videntur trimetri comici latere: *τὸ τοῦ κιθαρῳδοῦ τοῦθ', ὃ λέγουσ', ἔσωσέ με ᾠδήν τιν' αὐτοῖς* — 20 *τῶν πρώτων οὐδενὸς* U 21 *ἀρείονος* UBM *τοῦ ἐκ* Reiskius, *ἐκ τοῦ* libri 22 *ἂν εἰδεῖεν τὸ σαφὲς* B *εἰδεῖεν τὸ σαφὲς* (om. *ἂν*) U *ἂν ἐντὸς ἀφὲς* M m. pr. *οὐκ* om. U 23 malim: *εὐθὺς ἦν σπουδὴ* 24 *βουλευτήριον* suspectum Bethio 25 *οὕτως* U

καλῆς εὐωχίας ἐν ἀνθρώποις τρισχιλίοις καὶ πλείοσιν, ἧκον ἐν πρώτοις πάνυ θαρρῶν. εἰμὶ δὲ φιλήκοος καὶ φιλόμουσος ἀτεχνῶς, οὐ πάνυ ἔμπειρος ὢν μουσικῆς· ὥστε εἴπερ ἔτυχον γεγονὼς κατὰ ταὐτὸν Ὀρφεῖ, δοκῶ μοι, πρῶτος ἂν ἐπηκολούθουν, εἰ καὶ ἔδει (487 R II μετὰ νεβρῶν τινων ἢ μόσχων, οὐδὲν αἰδούμενος· ἐπεὶ καὶ νῦν ταὐτὸ τοῦτο πάσχω πολλάκις, ἐπειδὰν εἰσαφίκωμαι σοφιστοῦ, διὰ τὴν προσοῦσάν μοι ἀκρασίαν περὶ τοὺς λόγους, [καὶ] μετὰ τοιούτων (261 M) συναγελάζομαι θρεμμάτων, ὡραίων καὶ καλῶν, ἄλλως δὲ θορυ-
4 βούντων καὶ σκιρτᾶν προθυμουμένων. τοῦτο δὲ πέπονθα πρὸς τοὺς σοφιστάς τε καὶ ῥήτορας ἅπαντας σχεδόν. καθάπερ οἱ πτωχοὶ καὶ τοὺς μετρίως εὐπόρους μακαρίζουσι διὰ τὴν αὑτῶν ἀπορίαν, κἀγὼ τοὺς ἀμηγέπῃ δυνατοὺς λέγειν θαυμάζω καὶ ἀγαπῶ διὰ τὸ αὐτὸς ἀδύνατος εἶναι λέγειν. τὸ μέντοι τῶν κιθαρῳδῶν τε καὶ νὴ Δία τῶν ὑποκριτῶν οὐ παρ' ὀλίγον μοι δοκεῖ διαφέρειν πρὸς ἡδονήν. ⟨ἥ⟩ τε γὰρ φωνὴ μείζων καὶ δῆλον ὅτι ἐμμελεστέρα ἥ τε λέξις οὐκ αὐτοσχέδιος, ὥσπερ ἡ τῶν ῥητόρων ἐξ ὑπογύου τὰ πολλὰ πειρωμένων λέγειν, ἀλλὰ ποιητῶν ἐπιμελῶς καὶ κατὰ σχο-
5 λὴν πεποιηκότων. καὶ τά γε πολλὰ αὐτῶν ἀρχαῖά ἐστι καὶ πολὺ σοφωτέρων ἀνδρῶν ἢ τῶν νῦν· τὰ μὲν τῆς κωμῳδίας ἅπαντα· τῆς δὲ τραγῳδίας τὰ μὲν ἰσχυρά, ὡς ἔοικε, μένει· λέγω δὲ τὰ ἰαμβεῖα· καὶ τούτων μέρη διεξίασιν ἐν τοῖς θεάτροις· τὰ δὲ μαλακώτερα (488 R II ἐξερρύηκε τὰ περὶ τὰ μέλη· ὥσπερ οἶμαι τῶν ἀνθρώπων τῶν παλαιῶν ὅσα μέν ἐστι στερεὰ τοῦ σώματος, ὑπομένει τῷ χρόνῳ, τά τε ὀστᾶ καὶ οἱ μύες, τἆλλα δὲ ἐλάττω γίγνεται. οὐκοῦν τὰ σώματα ὁρᾶται τὰ τῶν παντελῶς γερόντων ἐνδεδωκότα καὶ λαγαρά· ὅσοι δ' αὖ παχεῖς γέροντες ὑπὸ πλούτου καὶ τρυφῆς, ἰσχυροῦ μὲν οὐδενὸς προσόντος ἔτι, πιμελῆς δὲ ἀντὶ τῶν σαρκῶν, εὐτραφεῖς δὴ ὁρῶνται καὶ νεώτεροι τοῖς πολλοῖς. * * *

---

1 ἥκων U 2 φιλήκοος (η a corr.) U 3 κατ' αὐτὸν M 4 δοκό μοι U m. pr. ἐπικολούθουν U m. pr. 6 ἀφίκωμαι εἰς Herwerden, quo non opus 7 ἀκρασίαν Casaub., ἀκρόασιν UB ἀκροᾶσιν M καὶ om. M 11 αὐτῶν U 12 ἀμῆι γέ πη U 13 τε om. M 14 πρὸς ἡδονήν τε libri, 15 ἥ add. Emp. 15 ἐπιμελεστέρα libri, corr. Wil. 16 λέξις Reiskius, ἕξις BM ἕξις U 18 τά γε Reiskius, τά τε libri 20 τὰ alterum om. B 23 exspectamus: τὸν χρόνον 24 δὲ pro τε U μυίες U γίγνεται Emp., τείνεται UBM οὐκ ὄντα pro οὐκοῦν τὰ M 25 ὁρᾶτε UBM ὁρᾶται T 27 πειμελῆς M 28 δὲ pro δὴ UB νεώτεροι (ω a corr.) U In fine multa deesse vidit Selden

(489 R II)

(70) ΠΕΡΙ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΩΣ.

Τί γάρ ποτε τὸ τῆς ἀναχωρήσεώς ἐστι καὶ τίνας χρὴ τιθέναι 1
τοὺς ἀναχωροῦντας; ἆρά γε τοὺς ἀπὸ τῶν προσηκόντων ἔργων
αὐτοῖς καὶ πράξεων ἀφισταμένους, τούτους χρὴ φάσκειν ἀναχωρεῖν;
οἷον εἴ τις Ἀθηναῖος ὤν, δέον αὐτὸν στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῆς
πατρίδος Λακεδαιμονίων εἰσβεβληκότων εἰς τὴν Ἀττικὴν ἢ Φι-
(262 M) *λίππου ἐπιόντος ἢ ἄλλων πολεμίων, ὁ δὲ ἀναχωρήσειεν εἰς Μέγαρα*
ἢ Αἴγιναν ἕνεκα τοῦ μὴ στρατεύεσθαι μηδὲ κινδυνεύειν, οὗτος
⟨ἂν⟩ ἀνακεχωρηκέναι λέγοιτο; ἢ εἴ τις συχνὴν οὐσίαν κεκτημένος 2
ἕνεκα τοῦ διαφυγεῖν τὰς λειτουργίας ἀπέλθοι ἐκ τῆς πόλεως; ἢ
εἴ τις ἰᾶσθαι τοὺς νοσοῦντας ἱκανὸς ὤν, καὶ φίλων δὴ καὶ ἐπιτη-
δείων αὐτῷ καμνόντων, ὅπως μὴ κακοπαθῇ καὶ πράγματα ἔχῃ
τούτους θεραπεύων, ἀπολίποι τε αὐτοὺς καὶ ἀποδημήσειεν εἰς
ἕτερον τόπον; ἢ εἴ τις ἄλλος, ἐν πόλει δέον ἐξετάζεσθαι καὶ αὐτόν,
ἄρχειν καὶ ἀρχαῖς ὑπηρετεῖν καὶ φυλακάς τινας φυλάττειν ἀγρυπ-
νῶν μὴ βούλοιτο, ἀλλ' ὅπως τούτων ἀπηλλαγμένος ἁπάντων ἔσται
καὶ μηδὲ εἷς αὐτὸν ἐξελέγξει μηδὲ κωλύσει πίνοντα καὶ καθεύδοντα
καὶ ῥαθυμοῦντα, ἑτέρωσε ἀποχωροῖ ποι, ἆρα τούτους ἀναχωρεῖν
ῥητέον; ἀλλ' οὗτοι μὲν δῆλον ὅτι φεύγουσί τε καὶ δραπετεύουσι,
(490 R II) *καὶ οὐκ ἂν εἴη πρόφασις αὐτοῖς οὐδὲ συγγνώμη τῆς τοιαύτης*
σχολῆς τε καὶ ἀποδράσεως. μὴ οὖν τοὺς ἀπὸ τῶν ἀνωφελῶν πραγ- 3
μάτων καὶ τῶν οὐ προσηκουσῶν αὐτοῖς ἀσχολιῶν ἀπιόντας καὶ
σχολήν τινα πορίζοντας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐνοχλούντων μάτην ῥητέον
⟨ἢ⟩ ὡς ἀναχωροῦντας. ἀλλ' οὕτως μὲν οὐχ ὁ μεταβὰς ἐκ πόλεώς
τινος εἰς ἑτέραν πόλιν ἢ ἐκ τόπου εἰς ἕτερον τόπον ἀναχωρεῖν
λέγοιτ' ἄν· ὅπου γὰρ ἂν ἀφίκηται, πολλὰ ἂν εἴη τὰ ἐμποδὼν
αὐτῷ γιγνόμενα καὶ οὐκ ἐῶντα τὰ προσήκοντα ποιεῖν. καὶ γὰρ τὸ
ἐπὶ πολύ τῳ ξυνεῖναι καὶ τὸ πίνοντα ἢ κυβεύοντα ἢ ἄλλο τι

---

2 *ἄρα γε* U 6 *ἀναχωρήσειε* Emp., *ἀναχωρήσει* libri 8 *ἂν* add. Emp. 10 *εἰᾶσθαι* M *καὶ ὁ φίλων* U 11 *πράγματα* (*γμα* a corr.) U *ἔχει* U m. pr. 12 *ἀπολιπῇ τε* BM *ἀπολίπῃ τε* (*οι* a corr.) U 16 *ἐξελέγξῃ — κωλύσῃ* libri, corr. Wil. 17 *ἀποχωρῇ* UBM, *ἀποχωροῖ* T 23 *ἢ* addidi, cf. § 8 or. LXXVIII 30 XXXII 77 26 *γινόμενα* U *τῷ* pro *τὸ* BU 27 *ἐπὶ πότῳ* (om. *πολὺ*) UB *ἐπὶ πολὺ τῷ* M, unde *ἐπὶ πολυ πότῳ* Geelius; at sequitur *πίνοντα*; *ἐπὶ πορνείᾳ* Bethe

τῶν βλαβερῶν καὶ ἀσυμφόρων πράττοντα διατελεῖν πανταχοῦ τοι-
αῦτά ἐστιν καὶ τὸ συνδιατρίβειν ἀεὶ τῷ ἐντυχόντι ἀδολεσχοῦντα
καὶ ἀκούοντα λόγων οὐδὲν χρησίμων ἢ περὶ τὰ βασιλέως πράγ-
4 *ματα διατρίβειν ἢ τὰ τοῦ δεῖνος, ὡς ἔφη τις. οὐ γάρ ἐστιν ἀνόη-*
τος τῆς αὑτοῦ ψυχῆς κύριος, ἀλλὰ ῥεμβόμενός τε καὶ ἀγόμενος
ῥᾳδίως ὑπὸ τῆς τυχούσης προφάσεως καὶ ὁμιλίας.

[ὥστε] οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι, καθάπερ οἱ ἄσωτοι τῶν χρημά-
των οὐκ ἂν δύναιντο ἀποδοῦναι λόγον πρὸς ὅ,τι ἀνηλώκασιν ἕκα- (263 M)
στον αὐτῶν, φαίνεται δ' ὅμως ἀνηλωμένα πάνυ συχνὰ χρήματα,
οὐδὲ οὗτοι τοῦ χρόνου τε καὶ βίου δύναιντ' ἂν ἀποδοῦναι λόγον, (491 II)
πρὸς ὅ,τι ἑκάστην ἡμέραν ἀνήλωσαν ἢ μῆνα ἢ ἐνιαυτόν· φαίνεται
δ' οὖν παριὼν ὁ βίος καὶ δαπανώμενος ὁ χρόνος, οὐκ ὀλίγου ἄξιος
5 *τοῖς ἀνθρώποις οὐδὲ ἥττονος, ἐμοὶ δοκεῖν, ἢ τὸ ἀργύριον. ἀλλ'*
ὅμως μιᾶς δραχμῆς ἀπολομένης ἀνάγκη αἰσθέσθαι καὶ δηχθῆναι
ἁμηγέπη· εἰ δὲ καὶ πλείους τις ἐκβάλοι, οὐ πολλοί εἰσιν οἱ ἐπὶ
τῷ τοιούτῳ πρᾴως ἔχοντες· λέγω δὲ οὐ διὰ τὴν ἀμέλειαν λυπού-
μενοι καὶ δακνόμενοι καὶ διὰ τὸ μὴ προσέχειν (ἐφ' οἷς ἄξιον ἦν
δάκνεσθαι), ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν δραχμῶν. ἡμέρας δὲ ἐξελ-
θούσης καὶ ἀπολομένης καὶ δύο καὶ τριῶν οὐδεὶς ἐστιν ὃς ἐφρόν-
6 *τισεν. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν δύνανται λογίζεσθαι [τὸ τοιοῦτον] ὅτι εἰ μὴ*
προσέξουσι μηδὲ φροντιοῦσι τῶν τοιούτων, λάθοι ἂν αὐτοὺς ἡ
σύμπασα οὐσία διαρρυεῖσα καὶ ἀπολομένη· ἐνταῦθα δὲ οὐ δύνανται
ταὐτὸ τοῦτο λογίσασθαι, ὡς εἰ μὴ προνοήσουσιν ἑκάστης ἡμέρας
καὶ φυλάξονται μὴ εἰκῇ προϊέναι, λάθοι ἂν αὐτοὺς ὁ σύμπας βίος
διαρρυεὶς καὶ ἀπολόμενος.

7 *ἀλλ' ὅτι γε οὐ τόπος ἐστὶν ὁ παρέχων οὐδὲ τὸ ἀποδημῆσαι*
τὸ μὴ φαῦλ' ἄττα πράττειν οὐδὲ ⟨τὸ⟩ εἰς Κόρινθον ἢ Θήβας ἀνα-
κεχωρηκέναι [τὸ δὲ] τὸν βουλόμενον πρὸς αὑτῷ εἶναι — καὶ γὰρ (492 B I)
ἐν Θήβαις καὶ ἐν Μεγάροις καὶ πανταχοῦ σχεδὸν οὔ τις ἂν ἀπέλθῃ

---

1 *τὰ αὐτά ἐστι* Geelius *ἕτοιμά ἐστι* Emp. 2 *ἐστι* U *καὶ τὸ — ἐντυχόντι* om. U *ἀεὶ τῷ — διατρίβειν* bis exaravit M 4 *διατρίβειν* delet Geelius *τὸ τοῦ* libri, *τὰ τοῦ* mrg. Mor. *ὁ ἀνόητος* Jacobsius, *ἀνόητος ἄνθρωπος* Pflugkius; *ἀνόητος* interpolatoris esse puto; his enim continnuantur quae supra dicta sunt p. 259, 25 5 malim: *ῥεμβόμενός τις καὶ* 7 *ὥστε* seclusi, neque enim haec ex antecedentibus consecuntur 12 *ὀλίγον* M malim: *ἄξιος ⟨ὢν⟩* 14 *δραγμῆς* M 15 *κἂν* pro *καὶ* M *ἐκβάλοι* Emp., *ἐκβάλῃ* M *ἐκβάλλῃ* UB 17 *δακνώμενοι* M 20 *δύναται* UBMT, corr. editi *τὸ τοιοῦτον* del. Reiskius 24 *φυλάξονται* scripsi, *φυλάξουσι* libri 27 *τὸ* hic inserui, deleto *τὸ δὲ* l. 28; *δεῖ* pro *τὸ δὲ* Emp., sed obstat infin. perf. 28 *καὶ γαρ* et quae sec. per anacoluthiam apodosis locum obtinere vidit Emp. (in schedis) 29 *ἀπέλθοι* libri, corr. Dind.

τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας ἔνεστι τό τε ἀργεῖν καὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν,
καὶ οὐκ ἀπορήσει προφάσεως, ὅπου ἂν τύχῃ ὤν, δι' ἣν βλακεύων
τε καὶ ἀσχολούμενος ἀναλώσει καὶ πάνυ πολὺν χρόνον, ἂν οὕτως
τύχῃ. μὴ οὖν βελτίστη ⟨ᾖ⟩ καὶ λυσιτελεστάτη πασῶν ἡ εἰς αὑτὸν 8
ἀναχώρησις καὶ τὸ προσέχειν τοῖς αὑτοῦ πράγμασιν, ἐάν τ' ἐν
Βαβυλῶνι τύχῃ τις ὢν ἐάν τ' Ἀθήνησιν ἐάν τ' ἐν στρατοπέδῳ
ἐάν τ' ἐν νήσῳ μικρᾷ καὶ μόνος. αἱ γὰρ τοιαῦται ἀναχωρήσεις
καὶ ἀποδημίαι μικράν τινα ἔχουσι ῥοπὴν πρὸς τὸ σχολὴν ἄγειν
καὶ τὸ πράττειν τὰ δέοντα· ὥσπερ τοῖς ἀσθενοῦσιν ἐφ' ἑτέρας
(264 M) καὶ ἑτέρας κλίνας κατακλίνεσθαι φέρει μέν τινα ἐνίοτε μικρὰν
ἀνάπαυσιν, οὐ μὴν ἱκανήν γε οὐδ' ὥστε ἀπαλλάξαι· — ἰδεῖν τε 9
ἔστι καὶ ἐν τῷ πάνυ πολλῷ θορύβῳ τε καὶ πλήθει οὐ κωλυόμενον
πράττειν ἕκαστον τὸ αὑτοῦ ἔργον, ἀλλ' ὅ τε αὐλῶν ἢ διδάσκων
αὐλεῖν τοῦτο ποιεῖ πολλάκις ἐπ' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ τὸ διδασκαλεῖον
ἔχων καὶ οὐδὲν αὐτὸν ἐξίστησι τὸ πλῆθος οὐδὲ ὁ θόρυβος τῶν
παριόντων, ὅ τε ὀρχούμενος ὁμοίως ἢ ὀρχηστοδιδάσκαλος πρὸς
τούτῳ ἐστίν, ἀμελήσας τῶν μαχομένων τε καὶ ἀποδιδομένων καὶ
ἄλλα πραττόντων, ὅ τε κιθαριστὴς ὅ τε ζωγράφος· ὃ δὲ πάντων
σφοδρότατόν ἐστιν· οἱ γὰρ τῶν γραμμάτων διδάσκαλοι μετὰ τῶν
(498 R II) παίδων ἐν ταῖς ὁδοῖς κάθηνται, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἐμποδών ἐστιν
ἐν τοσούτῳ πλήθει τοῦ διδάσκειν τε καὶ μανθάνειν. ἤδη δέ ποτε 10
εἶδον ἐγὼ διὰ τοῦ ἱπποδρόμου βαδίζων πολλοὺς ἐν τῷ αὐτῷ ἀν-
θρώπους ἄλλον ἄλλο τι πράττοντας, τὸν μὲν αὐλοῦντα, τὸν δὲ
ὀρχούμενον, τὸν δὲ θαῦμα ἀποδιδόμενον, τὸν δὲ ποίημα ἀναγιγ-
νώσκοντα, τὸν δὲ ᾄδοντα, τὸν δὲ ἱστορίαν τινὰ ἢ μῦθον διηγού-
μενον· καὶ οὐδὲ εἷς τούτων οὐδένα ἐκώλυσε προσέχειν αὑτῷ καὶ
τὸ προκείμενον πράττειν. καίτοι τούτων οὐδέν ἐστι τῶν ἔργων, 11
ὃ συνάγει τὴν ψυχὴν καὶ καθίστησι καὶ καταφρονεῖν ποιεῖ τῶν
ἄλλων ἁπάντων. παιδεία δέ, ὡς ἔοικε, καὶ φιλοσοφία, αἳ μά-
λιστα τοῦτο διαπράττονται, πολλῆς ἐρημίας τε καὶ ἀναχωρήσεως
τυγχάνουσι δεόμεναι· καὶ ὥσπερ τοῖς νοσοῦσιν, εἰ μὴ πανταχόθεν
ἔστι σιωπή τε καὶ ἡσυχία, οὐ δυνατὸν ὕπνου μεταλαβεῖν, οὕτως

---

4 ᾖ add. Geelius   παθῶν U m. pr.   5 ἀναχωρήσεις M   τε pro τ' ἐν B   6 τ' ἐν Ἀθήνησιν M   10 κλείνης M (superscr. κλείνας)   κατακλείνεσθαι M   11 ἰδεῖν τέ ἐστιν M ἰδεῖν γέ ἐστι UB, δὲ (pro τε) T et vulgata   12 κωλυώμενον M   13 αὐτοῦ U   14 ποιεῖν M   15 ὁ om. M   16 οὔτε pro ὅ τε U   ὀρχισοδιδάσκαλος U   17 ἀποδιδομένων UBM, ἀποδυομένων T   18 ἔξω γράφος M   19 σφοδρότατόν Emp., φοβερώτατόν libri   20 τῶν pro ἐν M   22 ἴδον M   24 exspectaveris: θαῦμα ἐπιδεικνύμενον ἀναγινώσκοντα B   29 αἳ om. M m. pr.   31 δεόμενοι M

ἄρα καὶ τοῖς φιλολόγοις, εἰ μὴ πάντες ὑποσιγήσουσιν αὐτοῖς καὶ
μήτε ὅραμα μηδὲν ἄλλο ἔσται μήτε ἀκούσματος ἀκούειν μηδενός,
οὐκ ἄρα οἵα τε ἔσται ἡ ψυχὴ τοῖς αὑτῆς προσέχειν καὶ περὶ ταῦτα
12 γίγνεσθαι. ἀλλ' ἔγωγε ὁρῶ καὶ τοὺς πλησίον τῆς θαλάττης
οὐδὲν πάσχοντας, ἀλλὰ καὶ διανοεῖσθαι δυναμένους ἃ βούλονται
διανοεῖσθαι καὶ λέγοντας καὶ ἀκούοντας καὶ καθεύδοντας, ὁπόταν
αὐτοῖς ᾖ καιρός, ὅτι οὐδὲν οἴονται προσήκειν αὐτοῖς τοῦ ψόφου
τούτου οὐδὲ φροντίζουσιν. εἰ δέ γε ἐβούλοντο προσέχειν ὁπότε (494 B II) (265 M)
μείζων ἢ ἐλάττων γίγνοιτο ἦχος ἢ διαριθμεῖν τὰ κύματα ⟨τὰ⟩ προσ-
πίπτοντα ἢ τοὺς λάρους τε καὶ τὰ ἄλλα ὄρνεα ὁρᾶν, ὅπως ἐπι-
πέτονται ἐπὶ τὰ κύματα καὶ νήχονται ῥᾳδίως ἐπ' αὐτῶν, οὐκ ἂν
13 ἦν αὐτοῖς σχολὴ ἄλλο τι ποιεῖν. οὐκοῦν καὶ ὅστις δυνατὸς ἐννοῆ-
σαι περὶ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ θορύβου τοῦ κατ' αὐτοὺς
καὶ τῶν πραγμάτων, ὅτι οὐδὲν διαφέρει ταῦτα τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ
γιγνομένων, οὐκ ἂν ἐνοχλοῖτο ὑπ' αὐτῶν. ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν, ὡς
ἔοικε, πολλοῦ ἄξιον [τὸ] μάθημα καὶ δίδαγμα, τὸ τὴν ψυχὴν ἐθίζειν
ἕπεσθαι τῷ λόγῳ καὶ μὴ ἐπ' ἄλλ' ἄττα τρέπεσθαι ἢ τά τε προ-
14 κείμενα καὶ δοκοῦντα ὀρθῶς ἔχειν· καὶ ἡ μὲν οὕτως ἐθισθεῖσα
[ἡ] ψυχὴ [λόγῳ] δυνήσεται ἅπαντα διαπράττεσθαι τὰ προσήκοντα
αὐτῇ, ἡ δὲ ῥεμβομένη τε καὶ ἀλύουσα καὶ ἄλλοτε ἐπ' ἄλλο τρε-
πομένη, ὅταν τι προφανῇ ποτε ἡδονήν τινα ἢ ῥᾳστώνην ἔχον,
ὥσπερ ὕδατος ἐν ἑτεροκλινεῖ χωρίῳ ὅποι ἔτυχε τρεπομένου, οὐδὲν
15 ἂν ὠφεληθείη οὐδ' ὑπὸ τῆς πάσης ἡσυχίας τε καὶ ἐρημίας. οἶδα
γὰρ ἔγωγε καὶ τῶν κυνῶν τὰς μὲν καλῶς ἀχθείσας καὶ φιλοπόνους, (495 B II)
ἐπειδὰν ἀφεθῶσιν, εὐθὺς ἀναζητούσας τὸ ἴχνος, καὶ οὐδ' εἰ πάντες
ἀποκαλοῖεν, οὐκ ἄν ποτε τοῦτο ἀπολειπούσας, οὐδ' εἰ πολλαὶ μὲν
φωναὶ πανταχόθεν φέροιντο, πολλαὶ δὲ ὀσμαὶ ἀπό τε τῶν καρ-
πῶν καὶ ἀνθῶν ἐμπλέκοιντο, πολὺ δὲ πλῆθος ἀνθρώπων τε καὶ

2 μήτε ⟨ὁρᾶν⟩ ὅραμα Cobetus; quo non opus 3 τοῖς αὑτῆς Reiskius, τοῖς αὐτῆς BM τοῖς αὐτοῖς U 4 γίνεσθαι U 5 ουδὲν πάσχοντας om. M καὶ om. U 7 αὐτοῖς U ψόφου Morellius φόβου libri 8 δέ γε ὁ M 9 τὰ (post κύματα) add. Reiskius 10 τὰ ante ἄλλα om. B ἐπιπέτωνται U m. pr. 15 ὑπ' αὐτῶν Geelius ὑπὸ πάντων libri 16 τὸ seclusi 17 ἀλλάττα U (sic!) 18 ἡ μὲν Selden., ἡμῖν libri ἐθισθῆσα M 19 ἡ seclusit Reiskius λόγῳ ut ex antecedentibus repetitum seclusi, quia vim vocis οὕτως deminuit 20 εἰ δὲ BM ἄλλο (ο a corr.) U 21 ἔχον (ο a corr.) U 22 ὥσπερ ὕδατος: genetivus male se habet, nisi pro ὥσπερ τρόπον reposueris, cum Reiskio ἑτέρῳ κλίνει M 23 ὠφεληθείη οὐδ' ὑπὸ Casaub., ὠφεληθῇ οὐδ' ὑπὸ M ὠφεληθῇ οὐχ ὑπὸ UB ἐρημίας τε καὶ ἡσυχίας (hoc ord.) U οἱ δὲ pro οἶδα M 24 φιλοπόνως libri, corr. Dind. 26 ἀπολιπούσας libri, corr. Wil. 27 οἶμαι M 28 ἀνθέων B πολὺ δὲ Reiskius, πολύ τε libri

ἄλλων ζῴων φαίνοιτο καὶ ἴχνη τὰ μὲν ἵππων, τὰ δὲ βοῶν, τὰ δὲ
προβάτων — οὐδὲν οὔτε ὁρᾷ τούτων οὔτε αἰσθάνεται αὐτῶν οὐδε-
νός, ἀλλὰ ἐκεῖνο [παριδοῦσα] πανταχόθεν ἐκλέγει τὸ ἴχνος κἀ-
κείνῳ ἕπεται, μέχρις ἂν εὕρῃ τε καὶ ἀναστήσῃ τὸν λαγών, καὶ
μετὰ ταῦτα κατέχει διώκουσα, δι' ὁποίων ἄν ποτε ᾖ χωρίων, καὶ
οὔτε πεδίον οὔτε ὄρος οὔτε τὰ λίαν τραχέα οὔτε χαράδρα ἢ ῥεῦμα
ἀποκωλύει αὐτήν, πολλούς τινας δρόμους τοῦ λαγὼ θέοντος καὶ
πειρωμένου ἐξαπατᾶν· τὰς δὲ ἀμαθεῖς τε καὶ ἀπαιδεύτους κύνας 16
(266 M) βραδέως μὲν αἰσθανομένας, ταχέως δὲ ἀπαγορευούσας, εἰ δέ ποθεν
ἀλλαχόθεν προσπέσοι θροῦς, εἴτε ὑλακὴ κυνῶν εἴτε ἀνθρώπων
φθεγξαμένων ὁδοιπόρων ἢ νομέων, εὐθὺς ἀνακυπτούσας ἐκ τοῦ
ἴχνους κἀκεῖ φερομένας. τούτων δὴ πάντων, ὅπερ ἔφην, τὸ ἔθος
(496 R II) αἴτιον. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἐθίζειν ἂν δέοι μηδέποτε ἀπο-
τρέπεσθαι μηδὲ ἀναχωρεῖν τοῦ δοκοῦντος εἶναι προσήκοντος ἔργου.
εἰ δὲ μή, οὐ ῥᾴδιον περιγενέσθαι οὐδὲ ἐξεργάσασθαι οὐδὲν ἱκανῶς.

ἢ οὐκ ἐν ταῖς ἐρημίαις καὶ ἡσυχίαις, οὐκ ἐνταῦθα μάλιστα 17
ἀνευρήκασιν οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι, ὅπως μηδὲν διανοῶνται τῶν
δεόντων, ἕτερα πολλὰ καὶ ἄτοπα διανοήματα, οἷς ἀγαπῶσι
ξυνόντες, τυραννίδας τε καὶ πλούτους καὶ ἄλλ' ἅττα θαυμαστὰ
ἀναπλάττοντες αὑτοῖς; οἱ μὲν θησαυρούς τινας [ἀναπλάττοντες]
χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πλῆθος ἐξαίφνης ἀμήχανον ὅσον κτώμενοι,
οἱ δὲ βασιλεῖς τε καὶ μονάρχους πόλεών τε καὶ ἐθνῶν ἀποδεικνύν-
τες σφᾶς αὐτούς, ἔπειτα ἤδη τὰ ἑξῆς περὶ τὴν τυραννίδα πάντα
πράττοντες, τοὺς μέν τινας ἀποκτιννύντες, τοὺς δὲ ἐλαύνοντες,
παρθένοις δὲ καὶ μειρακίοις καὶ γυναιξὶ πλησιάζοντες αἷς ἂν
ἐθέλωσιν, ἑστιάσεων ⟨δὲ⟩ καὶ εὐωχιῶν τῶν πολυτελεστάτων μετα-
λαμβάνοντες, οἱ δέ τινες ἀργύριον ἐκδανείζοντες ἢ ἄλλας ἐργασίας 18
οἷον ἐγρηγορότες τε καὶ ὁρῶντες ὀνείρατα ποικίλα καὶ παντοδαπὰ
πλάττοντες αὑτοῖς. ἐνίοτέ γε μὴν ἐκ τῶν ὀνειράτων τούτων ἀπο-
βαίνει καὶ ὕπαρ αὐτοῖς τὰ φαυλότατα καὶ ἀτοπώτατα. τυραννίδες
(497 R II) μὲν γὰρ οὐ πάνυ τι ἐκ τῶν τοιούτων γίγνονται· οὐ γὰρ ἐθέλει ἡ

---

1 ὁρᾷ: nota numeri mutationem 3 ἐκεῖνο scripsi, ἐκεῖνα libri παριδοῦσα om. M m. pr. ἀπαντοχόθεν U ἐκλέγειν M 4 ἀναστήσει M
6 ὄρος Reiskius; ὁδὸς libri quod defendit Emp. (in schedis) λεῖαν M
παχέα UBM, τραχέα T 10 προπέσοι M 12 αἶθος M 13 ὅμως BM
16 ἠρεμίαις B 17 ἀνευρήκασι MB ἀνευρήκασιν U, ἀνευρίσκουσιν Geelius
διονοοῦνται U 20 ἀναπλάττοντες del. Reiskius, ἀνασκάπτοντες Geelius
23 πάντα om. U 24 δ' ἐξελαύνοντες Herwerden 25 παρθένοις (acc. et ς a corr.) U μιραχίοις M 26 δὲ add. Emp. 27 ἐκδανίζοντες M ἐργαζόμενοι add. Casaub. post ἐργασίας, sed ἐργασίας potest obiectum esse ad πλάττοντες 30 καὶ παρ' αὐτοῖς M

τυραννὶς ὑπὸ ῥᾳθύμου τε καὶ τρόπον τινὰ ἀεὶ κοιμωμένης διανοίας
θηρεύεσθαι, ἀλλὰ τοὐναντίον ὑπὸ δριμείας τε καὶ ἀγρύπνου φρον-
τίδος· δαπάναι δὲ καὶ ἔρωτες καὶ τοιαῦταί τινες διατριβαὶ πολ-
19 λοῖς ἤδη πολλάκις ἀπήντησαν. οἷον δὴ ἐγὼ οἶμαι τὸν Ἀλέξαν-
δρον, ὡς ἐτύγχανε σχολὴν ἄγων ἐν τῇ Ἴδῃ περὶ τὰ βουκόλια, τοι-
αύτης ἐννοίας καὶ ἐπιθυμίας αὐτῷ γενομένης ὡς ἄρα εὔδαιμόν
τε καὶ μακάριον τὸ τὴν πασῶν καλλίστην γυναῖκα ἔχειν, καὶ οὔτε
βασιλεία τούτου ἄξιον τοῦ χρήματος οὔτε πλοῦτος οὔτε κρατεῖν (287 M)
μαχόμενον ἁπάντων ἀνθρώπων, μετὰ ταῦτα ἤδη διανοεῖσθαι τίς
τε δὴ καὶ παρὰ τίσιν ἡ τοιαύτη γυνὴ καὶ πόθεν ἂν αὐτῷ τοιοῦτος
20 ὑπάρξαι γάμος· καὶ δὴ τὰς μὲν ἐν Ἰλίῳ νύμφας καὶ παρθένους
ἅτε τύραννος ὢν ἠτίμαζε καὶ οὐκ ᾤετο ἀξίας τυχεῖν, ὁμοίως δὲ
καὶ τὰς Λυδῶν τε καὶ Φρυγῶν τάς τε ἐν Λέσβῳ καὶ τὰς ἐν
Μυσίᾳ γυναῖκας ὑπερεώρα. πυνθανόμενος δὲ ἐν Σπάρτῃ τινὰ εἶναι
Διὸς λεγομένην θυγατέρα, Μενελάῳ συνοικοῦσαν, ἀνδρὶ βασιλεῖ
καὶ βασιλέως ἀδελφῷ τῆς ξυμπάσης Ἑλλάδος, ἣν ἐμνήστευσάν τε
καὶ ἔσπευσαν λαβεῖν πολλὰ ἕδνα καὶ δῶρα διδόντες οἱ πρῶτοί τε
καὶ ἄκροι τῶν Ἑλλήνων· καὶ δὴ καὶ ἀδελφῶν ἀγαθῶν ἐλέγετο
εἶναι Πολυδεύκους καὶ Κάστορος, Διὸς υἱῶν γενομένων· ἐπεθύ-
21 μησεν αὐτῷ ταύτην γενέσθαι τὴν γυναῖκα. ἄλλως μὲν οὖν οὐ
πάνυ τι ἡγεῖτο δυνατόν, εἰ δὲ θεός τις ὑπόσχοιτο καὶ δοίη, τάχ'
ἂν γενέσθαι τὸ τοιοῦτον. καὶ τίνα δὴ θεὸν ἄλλην εἰκὸς τὰς τοι-
αύτας χαρίζεσθαι χάριτας ἢ τὴν κρατοῦσάν τε καὶ ἄρχουσαν τῶν
περὶ τοὺς γάμους τε καὶ ἔρωτας; οὔκουν ἐκείνης διδούσης ἀδύ-
νατον ἡγεῖτο τὸν γάμον. πῶς ἂν οὖν ἐκείνην πεῖσαι χαρίσασθαι (498 R II)
ἢ εἰ τρόπον τινὰ γίγνοιτο αὐτὸς προσφιλὴς τῇ θεῷ καὶ δωρεάν
τινα καὶ χάριν δεδωκώς; ἀλλ' οὔτε χρημάτων αὐτὴν τυγχάνειν δεο-
μένην, ἅτε χρυσῆν οὖσαν καὶ πάντα χρήματα ἁπλῶς κεκτημένην,
οὔτε θυσιῶν· πάντας γὰρ αὐτῇ πανταχοῦ θύειν· οὔτε ἄλλῃ τινὶ
ὁμιλίᾳ καὶ δεήσει ῥᾳδίως ὑπακοῦσαι ἄν· ἀλλ' εἰ οὐ μάλιστα ἐπι-

---

5 ἐτύγχανον M 6 εὐδαῖμόν τε UB 9 τίς δὲ δὴ libri, corr. Emp. 11 ἠλίῳ M παρνους (sic!) U 12 malim: ἀξίας ⟨αὑτοῦ⟩ τυχεῖν „dignas quae ipsum nanciscerentur." Reiskius ἑαυτοῦ cogitatione suppleri iubet; τυχὸν Herwerden 14 γὰρ pro δὲ M 16 ἐμνήστευσέν τε U 18 ἀγαθῶν post εἶναι transponit U; puto scribendum esse: καὶ δὴ καὶ ἀδελφὴ ⟨ἀνδρῶν⟩ ἀγαθῶν ἐλέγετο; ἀδελφὴ ante me flagitavit Cobetus C. Cr. p. 69 21 δφὴ BM, idem fuit in U 22 καὶ om. M 24 οὔκουν scripsi, οὐκοῦν vulgo 26 γείνοιτο M τῆς pro τῇ M 27 χάριν τινὰ καὶ δωρεὰν (hoc ord.) U 28 ἁπλῶς suspectum; cum κεκτημένην non potest coniungi; ut vocem πάντα augeret, ante χρήματα transponendum esset 30 ἀλλ' ἢ UB ἐπιθυμεῖ scripsi, ἐπεθύμει libri

θυμεῖ καὶ ὃ πάντων τιμιώτατον νενόμικε, τοῦτο προσθείη τις αὐτῇ
καὶ μαρτυρήσειεν, ὡς ἐστι καλλίστη, τάχ' ἂν ἀγαπῆσαι αὐτήν.
νικᾶν δὲ καὶ προκρίνεσθαι κατὰ τοῦτο τίνος ἂν ποτε ἀξιώσειεν ἢ 22
θεῶν τῶν πρώτων καὶ μεγίστων, Ἀθηνᾶς τε καὶ Ἥρας; καὶ ἔτι
μᾶλλον, εἰ φαίνοιντο ἐκεῖναι μεγάλα καὶ θαυμαστὰ παρεχόμεναι
δῶρα ἕνεκα τῆς νίκης. οὕτω δὴ διελθών τε καὶ ἐξεργασάμενος
(268 M) τὴν αὑτοῦ δόξαν καὶ ἐπίνοιαν, οἷον ψυχῆς ἐν ὕπνῳ φαντασίαις καὶ
δόξαις ἐπακολουθούσης καὶ μακρόν τι καὶ συντεταγμένον ὑφαι-
νούσης ὄναρ, κριτής τε ὑπὸ τοῦ Διὸς γίγνεται τῶν θεῶν, καὶ τὰς
μὲν αὐτάς τε ὑπερεῖδε καὶ τὰ δῶρα αὐτῶν, τὴν δὲ προέκρινεν ἐπὶ
μισθῷ τε καὶ δώρῳ τῷ λαβεῖν τὸν γάμον ἐκείνης τῆς γυναικός,
ὑπὲρ ἧς ἐνεθυμήθη τε καὶ εὔξατο. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ τοῦτο βου- 23
κόλος καὶ ἰδιώτης ἔτυχεν ὤν, οὐδὲν ἂν πρᾶγμα ἀπήντησεν ἐκ τοῦ
τοιούτου ὀνείρατος. νῦν δὲ ἐπειδὴ τύραννος καὶ δυνάστης ἦν καὶ
πλούτῳ τε ἰσχύων καὶ ἀρχῇ πόλεως τῆς τότε μεγίστης καὶ τῇ τῶν
γονέων πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ, τὰ λοιπὰ ἤδη ἔργῳ ἐξειργάσατο ὡς
ἐπὶ τούτοις ἀληθῶς γεγονόσι, ναῦς τε ναυπηγησάμενος καὶ ἑταί-
(499 R II) ρους συναγαγών· καὶ πλεύσας ἐπί τε τὴν Ἑλλάδα καὶ Σπάρτην
καὶ εἰς τὴν οἰκίαν ἀφικόμενος τὴν Μενελάου καὶ Ἑλένης καὶ ξενίων
τυχών, ἀναπείσας καταλιπεῖν αὐτὴν τὸν ἄνδρα καὶ τὴν Ἑλλάδα
ἧκεν ἄγων εἰς Τροίαν πολλῶν καὶ χαλεπῶν πραγμάτων καὶ συμ-
φορῶν ἀρχήν. οὕτως αἱ μὲν ἰδιωτικῆς καὶ ἀδυνάτου ψυχῆς ἔννοιαί 24
τε καὶ ἐπιθυμίαι ὑπηνέμιοί τε καὶ ἀδρανεῖς, καὶ οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν
γίγνεται χαλεπόν, ἀλλ' ὥσπερ τὰ τῷ ὄντι ὀνείρατα ἀναστάντων
εὐθὺς οἴχεται καὶ οὐδὲν αὐτῶν, ὥς φασι, τὸν ἥλιον οὐδὲ τὴν
ἡμέραν ὑπομένει, παραπλησίως καὶ τὰ τοιαῦτα ἔχει ἐπιθυμήματά
τε καὶ ἐλπίσματα. τὰ δὲ τῶν μονάρχων ἢ πλουσίων ἢ ἄλλην τινὰ
ἐχόντων δύναμιν ἐπὶ πέρας ἀφικνεῖται πολλάκις χαλεπόν τε καὶ
φοβερόν. καὶ ἔστιν ὅμοιον, ὥσπερ ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ τοιοῦτον ὑπη- 25
νεμίοις γεννήμασιν. φασὶ γὰρ δὴ ᾠὰ γίγνεσθαι οὕτως ἄνευ συνου-

---

2 καλλήστη M 4 τε καὶ UB 5 φαίνοιτο M 6 ἕνεκεν UM
7 αὐτοῦ UM φαντασίας καὶ δόξης libri, corr. Reiskius 10 ὑπεριδεῖν M
11 τὸ λαβεῖν UBM, τῷ λαβεῖν T 12 οὖν om. UBM, habet T αὐτῶι U
13 ἐτύγχανεν U 15 ἀρχῇ Emp., ἀρχὴν M ἄρχειν UB 17 ἑτέρους M
18 post συναγαγών leviter interpunxi 20 ἐντυχὼν B 22 ἄρχειν UB ἄνοιαί
τε UM ἄνιαι τε B, ἔννοιαί τε Emp. 23 ὑπήνεμοί τε libri, corr. Dind.
ἐπ' αὐτῶν UBM ἀπ' αὐτῶν T 24 γίνεται U 26 ἔχει Reiskius, ἔχειν
libri 27 τὰ δὲ Selden., ταῖς δὲ UBM μοναχῶν M 29 καὶ ἔστιν — p. 266, 6
αὐτῶν γενέσθαι spuria putat Emp. 30 γεννήμασι U δὴ om. UB ὡς
pro ᾠὰ M γίνεσθαι B

σίας τε καὶ μίξεως ἄρρενος, ἃ καλοῦσιν ὑπηνέμια, ὡς ὑπ' ἀνέμῳ προσπεσόντι γιγνόμενα. ὅθεν δὴ καὶ Ὅμηρος, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐκ ἀδύνατον ἡγησάμενος οὐδὲ ἀπίθανον τοῖς ἀνθρώποις φανῆναι (600 B II) ἵππων ὑπηνέμιον γένος, τὸν Βορρᾶν ἔφη ἐρασθέντα Τρωικῶν τινων ἵππων ἐμπλῆσαί τε αὐτὰς γονῆς καὶ γένος ἵππων ἐξ αὐτῶν γενέ- (289 M) σθαι. [πολλάκις ἔκ τινος ἐνθυμήματος ψευδοῦς καὶ ἀδυνάτου
26 ἀποβῆναι πρᾶγμα ἀληθές.] εἴρηται δέ μοι πάντα ταῦτα ἀπ' ἐκεί-
νης τῆς ἀρχῆς καὶ ἐκτροπῆς, ὅτι δεῖ τὴν ψυχὴν ἐθίζεσθαι τὰ δέοντα πράττειν καὶ διανοεῖσθαι πανταχοῦ τε καὶ ἐν ἅπαντι θορύβῳ καὶ ἐν ἁπάσῃ ἡσυχίᾳ. εἰ δὲ μή, τὸ τῆς ἐρημίας τε καὶ ἡσυχίας οὐδὲν μεῖζον καὶ ἀσφαλέστερον τοῖς ἀνοήτοις τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ μὴ πολλὰ καὶ ἄτοπα διανοεῖσθαί τε καὶ ἁμαρτάνειν.

---

(71) ΠΕΡΙ ΚΑΛΛΟΥΣ.

1 Δ. Ὡς ὑψηλὸς ὁ νεανίσκος καὶ ὡραῖος· ἔτι δὲ ἀρχαῖον αὐτοῦ
τὸ εἶδος, οἷον ἐγὼ οὐχ ἑώρακα τῶν νῦν, ἀλλ' ἢ τῶν Ὀλυμπίασιν ἀνακειμένων τῶν πάνυ παλαιῶν· αἱ δὲ τῶν ὕστερον εἰκόνες ἀεὶ χείρους καὶ ἀγεννεστέρων φαίνονται, τὸ μέν τι ὑπὸ τῶν δημιουργῶν, τὸ δὲ πλέον καὶ αὐτοὶ τοιοῦτοί εἰσιν. — Ἦ δεινὸν λέγεις, εἰ ὥσπερ φυτόν τι ἢ ζῷον ἐκλελοίπασι τῷ χρόνῳ οἱ καλοί, οἷον δή (601 B II) φασι τοὺς λέοντας παθεῖν τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ· οὐ γὰρ ἔτι αὐτῶν εἶναι τὸ γένος· πρότερον δὲ ἦσαν καὶ περὶ Μακεδονίαν καὶ ἐν
2 ἄλλοις τόποις· εἰ οὕτως οἴχεται δὴ κάλλος ἐξ ἀνθρώπων. — Δ. Τό
γε ἀνδρεῖον, ὦ βέλτιστε· τὸ μέντοι γυναικεῖον ἴσως πλεονάζει. ἀνὴρ δὲ καλὸς σπάνιον μὲν ⟨εἰ⟩ γίγνεται νῦν, καὶ γενόμενος τοὺς πλείστους λανθάνει, πολλῷ μᾶλλον ἢ οἱ καλοὶ ἵπποι τοὺς ὀρεωκόμους. εἰ δ' ἄρα καὶ ἅψαιντο τῶν τοιούτων, μεθ' ὕβρεως καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθόν· ὥστε μοι δοκοῦσι καὶ οἱ γενόμενοι ταχὺ λήγειν καὶ ἀφανίζεσθαι. οὐ γὰρ μόνον ἡ ἀρετὴ ἐπαίνῳ αὔξεται, ἀλλὰ

---

2 περιπεσόντι B 4 βορρὰν M 6 πολλάκις — 7 ἀληθὲς del. Emp.; aut corrupta sunt aut lacunosa (Wil.) 7 ταῦτα πάντα U 13 ὁραῖος M 14 ἑόρακα M 15 παλαιῶν παίδων UB 17 ἢ pro εἰ M 18 malim: ἐκλέλοιπε τῷ χρόνῳ, deletis οἱ καλοί 23 σπάνιον μὲν γίγνεται M καὶ σπάνιον μὲν καὶ γίγνεται UB, σπάνιον μὲν εἰ γίγνεται Emp. γιγνόμενος UM γινόμενος B, corr. Emp. 24 ὀρεοκόμους B 25 ἅψαιτο libri, corr. Reiskius

καὶ τὸ κάλλος ὑπὸ τῶν τιμώντων αὐτὸ καὶ σεβομένων· ἀμελού-
μενον δὲ καὶ οὐδενὸς εἰς αὐτὸ βλέποντος ἢ πονηρῶν βλεπόντων σβέν-
νυται, ὥσπερ τὰ κάτοπτρα. — Ἆρ' οὖν, ὅπερ Ἀθηναῖοι πολλάκις,
(270 M) καὶ ἡμᾶς χρὴ ἀναρχίαν ἀναγράφειν τὸν παρόντα καιρόν, ὡς οὐδενὸς
ὄντος καλοῦ; — Δ. Ναὶ μὰ Δία, ⟨πλὴν⟩ ὡς Πέρσαι γε ἐνόμιζον· Ἑλλή- 3
(502 R II) νων δὲ οὐδεὶς ἢ εἴ τις, ἐκ τῶν τριάκοντα. ἢ οὐκ οἶσθα Κριτίαν τὸν
τῶν τριάκοντα, ὅτι κάλλιστον ἔφη εἶδος ἐν τοῖς ἄρρεσι τὸ θῆλυ,
ἐν δ' αὖ ταῖς θηλείαις τοὐναντίον; οὐκοῦν δικαίως Ἀθηναῖοι νο-
μοθέτην αὐτὸν εἵλοντο ἐπί γε τῷ μεταγράψαι τοὺς παλαιοὺς νό-
μους, ὅς οὐδένα αὐτῶν ἔλιπεν. — Εἶεν· οἱ δὲ Πέρσαι πῶς ἐνό-
μιζον; — Δ. Οὐ γὰρ φανερόν, ὅτε εὐνούχους ἐποίουν τοὺς καλούς, 4
ὅπως αὐτοῖς ὡς κάλλιστοι ὦσιν; τοσοῦτον διαφέρειν ᾤοντο πρὸς
κάλλος τὸ θῆλυ. σχεδὸν δὲ καὶ πάντες οἱ βάρβαροι, ἧπερ τὰ ἄλλα
ζῷα, * διὰ τὸ μόνον τὰ ἀφροδίσια ἐννοεῖν. ὡς οὖν λέγεται Δαί-
δαλος ποιῆσαι τὸν ταῦρον ἐξαπατῶν, περιτεῖναι τῷ ξύλῳ δέρμα
βοός, κἀκεῖνοι γυναικὸς εἶδος περιτιθέασι τοῖς ἄρρεσιν, ἄλλως δὲ
(503 R II) οὐκ ἐπίστανται ἐρᾶν. ἴσως δὲ καὶ ἡ τροφὴ αἰτία τοῖς Πέρσαις, 5
τὸ μέχρι πολλοῦ τρέφεσθαι ὑπό τε γυναικῶν καὶ εὐνούχων τῶν
πρεσβυτέρων, παῖδας δὲ μετὰ παίδων καὶ μειράκια μετὰ μειρακίων
μὴ πάνυ συνεῖναι μηδὲ γυμνοῦσθαι ἐν παλαίστραις καὶ γυμνα-
σίοις. ὅθεν ἐγὼ οἶμαι ξυμβῆναι αὐτοῖς ⟨τὸ⟩ ταῖς μητράσι μίγνυ-
σθαι· ὥσπερ οἱ πῶλοι, ἐπειδὰν ἁδρότεροι ὄντες ἀκολουθῶσιν ἔτι
ταῖς μητράσιν, ἐπιβαίνειν ζητοῦσιν. τὸ μέντοι τῆς τροφῆς καὶ 6
ἐνταῦθα δείκνυσι τὴν ἰσχύν. κάλλιον μὲν γὰρ δὴ πολὺ ἵππος ὄνου,
οἱ δέ γε ὄνοι οὐκ ἐπιθυμοῦσιν ἵππων διὰ τὴν φύσιν, εἰ μὴ ὅς ἂν
ᾖ τεθραμμένος ἵππου γάλακτι· ὁμοίως δὲ καὶ ἵππος πωλευθεὶς
ὑπὸ ὄνου τὸ αὐτὸ πάσχει. ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἡ ἐξουσία
παράνομόν τί ἐστι. Νέρωνα γοῦν πάντες ἐπιστάμεθα ἐφ' ἡμῶν

---

2 πονηρῶς Jacobsius, quod probat Emp. (in schedis) 5 ⟨κάλλους⟩ ἀναρχίαν Casaubonus, probante Emperio πλὴν add. Wil. 6 ἢ εἴ τις: haec dubitantis essent, itaque praefero ἢ εἷς τις 8 αὐταῖς (uno vocabulo) B 9 νόμους om. U 10 ὡς pro ὅς UB scribendum: ἔμελλε λιπεῖν 11 malim: ὁπότε ⟨γε⟩ aut saltem ὅτε ⟨γε⟩; etiam de οἵ γε cogitari potest 12 ὦσι B 13 post θῆλυ graviter interpunxi ἧπερ UB 14 fortasse Dio scripsit: αὐτὸ μόνον τὰ ἀφρ. ⟨δύνανται⟩ ἐννοεῖν δέδαλος M 15 περί τινα M περιτείνας Casaub. 18 scribendum: εὐνούχων καὶ πρεσβυτέρων cf. Xenoph. instit. Cyri I, 2, 5 καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γεραιτέρων ᾑρημένοι εἰσὶν οἳ ἂν etc. 21 συμβῆναι M τὸ addidit Reiskius 22 οἱ πολλοὶ M 26 εἴη pro ᾖ M, om. UB δὲ om. M 28 ἐστιν M οὖν pro γοῦν U cf. Suet. Nero 28. 35 Tac. ab exc. d. Aug. XII 58 XIV 60 (Emp. in schedis)

ὅτι οὐ μόνον ἐξέτεμε τὸν ἐρώμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μετωνόμασε γυναικεῖον, τῆς αὐτοῦ ἐρωμένης καὶ γυναικός, ἧς ἐκεῖνος ἐπιθυμήσας ἔγημεν, ἀναφανδὸν εἴρξας τὴν πρόσθεν, ἐφ' ᾗ τὴν
7 βασιλείαν εἰλήφει. — Καὶ τί ἦν τὸ ὄνομα τῇ γυναικί, ὃ τῷ εὐνούχῳ ἔθετο; — Δ. Τί δὲ σοὶ τοῦτο; πάντως γὰρ οὐ Ῥοδογούνη ἐλέγετο. (271 M) ἀλλ' ἐκεῖνός γε καὶ τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας διεκέκριτο, καὶ παιδίσκαι ἠκολούθουν, ὁπότε βαδίζοι, καὶ ἀμπείχετο ἐσθῆτα γυναικείαν καὶ τά γε ἄλλα οὕτως ἠναγκάζετο ποιεῖν· τέλος δὲ προυτέθησαν μεγάλαι [καὶ] τιμαὶ καὶ χρήματα ἄπειρα τὸ πλῆθος, ὅστις (604 R II)
8 αὐτὸν γυναῖκα ποιήσειεν. — Ἦ οὖν καὶ ὑπέσχοντο; Δ. Τί δὲ οὐκ ἔμελλον ἐκείνῳ ὑποσχέσθαι τοσαῦτα διδόντι; ἢ οὐκ οἶσθα τὴν δύναμιν τοῦ διδόντος ὅση ἐστίν; ὅπου γε καὶ ὁπόταν βασιλέα ἀποδεῖξαι δέῃ, τὸν πλουσιώτατον αἱροῦνται καὶ παρ' οὗ ἂν ἐλπίσωσιν ὡς πλεῖστον ἀργύριον λήψεσθαι, τὰ δὲ ἄλλα οὐδὲν φροντίζουσιν ὁποῖος ἂν ᾖ, κἂν μέλλῃ πάντας διατεμεῖν παραλαβὼν τὴν ἀρχήν, τούς τε ἄλλους ἅπαντας καὶ αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς εἰληφότας τὰ χρήματα, καὶ ἔτι πάντων αὐτοὺς καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀφαιρήσε-
9 σθαι. τούτῳ δὴ μάλιστα περιῆν ὁ Νέρων, καὶ οὐδεὶς ἀντέλεγεν αὐτῷ περὶ οὐδενὸς ὅ,τι εἴποι οὐδ' ἀδύνατον ἔφη εἶναι ὃ κελεύσειεν, [ὥστε] οὐδ' εἰ πέτεσθαι κελεύοι τινά, ⟨ἀλλὰ⟩ καὶ τοῦτο ὑπέσχετο αὐτῷ, καὶ συχνὸν χρόνον ἐτρέφετο ἔνδον παρ' αὐτῷ ἐν τοῖς βασιλείοις, ὡς πτησόμενος. μόνος γὰρ δὴ οὐδένα τρόπον ἐφείδετο χρημάτων, οὔτε διδοὺς οὔτε λαμβάνων. διὰ μόνην μέντοι ταύτην τὴν ὕβριν καὶ ἀπέθανε τὴν εἰς τὸν εὐνοῦχον. ὀργισθεὶς γὰρ ἐξήνεγκεν αὐτοῦ τὰ βουλεύματα τοῖς περὶ αὐτόν· καὶ οὕτως ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἠνάγκασαν ὅτῳ ποτὲ τρόπῳ ἀπολέσθαι αὐτόν·
10 οὐδέπω γὰρ καὶ νῦν τοῦτό γε δῆλόν ἐστιν· ἐπεὶ τῶν γε ἄλλων ἕνεκεν οὐδὲν ἐκώλυεν αὐτὸν βασιλεύειν τὸν ἅπαντα χρόνον, ⟨ὃν⟩ γε καὶ νῦν ἔτι πάντες ἐπιθυμοῦσι ζῆν. οἱ δὲ πλεῖστοι καὶ οἴονται, καίπερ τρόπον τινὰ οὐχ ἅπαξ αὐτοῦ τεθνηκότος, ἀλλὰ πολλάκις (605 R II) μετὰ τῶν σφόδρα οἰηθέντων αὐτὸν ζῆν. — Σὺ μὲν ἀεὶ λόγους

1 ἐράμενον B 2 αὐτοῦ libri, corr. Dind. ἐραμένης B Poppaeam dicit 3 τὴν πρόσθεν scil. Octaviam 5 οὐ Ῥοδογούνη ἐλέγετο cf. or. LXIV § 2 6 διεκέκριτο cf. Plut. Rom. 15 extr. παιδίας καὶ M 7 ἀμπείχετο UBM ἀμπίσχετο T et vulgata αἰσθῆτα M 9 καὶ seclusit Reiskius 10 ἢ οὖν M τί δαὶ UB 11 ὑπέσχεσθαι M 17 ἀφαιρέσασθαι M 20 ὥστε οὐδ' εἰ UBM, in T superscriptum καὶ εἰ; malui ὥστε secludere, addito ἀλλὰ post κελεύοι τινά; eodem ὥστε transponit Wil. cf. Suet. Nero 12 Icarus primo statim conatu iuxta cubiculum eius decidit ipsumque cruore respersit (Emp.) 26 ἀπωλέσθαι M 28 ὃν add. Casaub. 30 καίπερ Emp., καὶ libri αὐτὸν τεθνηκότα B

ἀνευρίσκεις, ὥστε διασύρειν τὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ νῦν ἐξ οὐδενός,
ὡς εἰπεῖν, ἐπὶ ταῦτα ἦλθες. ὃ δὲ ἐβουλόμην ἐρέσθαι, οὐκ εἴασας.
— Δ. Ἴσως γάρ μου καταφρονεῖς καὶ ἡγῇ με ληρεῖν, ὅτι οὐ περὶ 11
(272 M) *Κύρου καὶ Ἀλκιβιάδου λέγω, ὥσπερ οἱ σοφοί, ἔτι καὶ νῦν, ἀλλὰ*
Νέρωνος καὶ τοιούτων πραγμάτων νεωτέρων τε καὶ ἀδόξων [ὧν]
μνημονεύω. τούτου δὲ αἴτιον τὸ μὴ πάνυ φιλεῖν τοὺς τραγῳδοὺς
μηδὲ ζηλοῦν· ἐπεὶ οἶδα ὅτι αἰσχρόν ἐστιν ἐν τραγῳδίᾳ τοὺς νῦν
ὄντας ὀνομάζειν, ἀλλ' ἀρχαίου τινὸς δεῖ πράγματος καὶ οὐδὲ πάνυ
πιστοῦ. οἱ μὲν οὖν ἔμπροσθεν οὐκ ᾐσχύνοντο τοὺς τότε ὄντας
ὀνομάζειν καὶ λέγοντες καὶ γράφοντες· οἱ δὲ νῦν ἐκείνους ἐξ ἅπαν-
τος ὀνομάζειν ζητοῦσιν. ᾗτινι δὲ τῇ σοφίᾳ πράττουσιν αὐτὸ ἐγώ 12
σοι ἐρῶ — καὶ μὴ πάντα φλυαρεῖν με φῇς· ἀλλ' ἴσως πολλοῦ δέω
— πάντως γάρ τινι τῶν βιβλιοπωλῶν προσέσχηκας. — Διὰ τί δὴ
τοῦτό με ἐρωτᾷς; — Δ. Ὅτι εἰδότες τὰ ἀρχαῖα τῶν βιβλίων σπου-
δαζόμενα, ὡς ἄμεινον γεγραμμένα καὶ ἐν κρείττοσι βυβλίοις, οἱ δὲ
τὰ φαυλότατα τῶν νῦν καταθέντες εἰς σῖτον, ὅπως τό γε χρῶμα
ὅμοια γένηται τοῖς παλαιοῖς, καὶ προσδιαφθείροντες ἀποδίδονται
ὡς παλαιά. ἀλλὰ τί ἦν, ὃ πάλαι δὴ ἐρέσθαι σπεύδεις; — Περὶ 13
(506 R II) *τοῦδε τοῦ νεανίσκου, ὅστις τέ ἐστι καὶ οὕτινος [υἱός]· ὡς ἐγὼ*
οὐδένα πώποτε ⟨οὕτως⟩ ἐξεπλάγην. ἡ μὲν γὰρ ἡλικία παῖδα αὐτὸν
ἐνδείκνυσιν ἑκκαίδεκα ἴσως ἢ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν· τὸ δὲ μέγεθος
οὐδενὸς ἧττον τῶν ἀνδρῶν· ἡ δὲ αἰδὼς τοσαύτη ὥστε καὶ τὸν
προσιόντα αἰδεῖσθαι εὐθὺς ποιεῖ. καὶ οὐκ ἔστιν ἐπὶ πλέον αὐτοῦ
εἰς τὸ πρόσωπον ὁρᾶν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἀποβλέψειεν ἀπὸ τύχης.
οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀναιδὴς οὐδὲ λιθινός ἐστιν ὅστις ὑπομενεῖ καὶ
ἀντιστήσεται ὁρῶν αὐτόν, ἀλλ' εὐθὺς ἀνάγκη τραπῆναι καὶ μετα-
βαλέσθαι τὼ ὀφθαλμώ. τοῦτο δὲ ἐγὼ τὸ πάθος πάνυ θαυμάζω,
ὅτι τὸ κάλλος, ἐὰν μετὰ αἰδοῦς ᾖ, καὶ τοὺς ἀναιδεῖς τρέπει τε
καὶ ἀναγκάζει αἰδεῖσθαι. — Δ. Ἴσως γὰρ οὐ προσενόησας τὸ ἐν 14

---

2 *εὕρεσθαι* U *ἔρεσθαι* BM 5 *ὧν* seclusit Reiskius 6 *τοῦτο* M 7 malim: *οἷς εὖ οἶδ' ὅτι* 8 *ἀλλα* UB *δεῖ* Reiskius, *ἔδει* libri *πράγματος* BM *παραδείγματος* U 10 *καὶ λέγοντες — ἐξ ἅπαντος ὀνομάζειν* om. UB 11 *τοῖς ζητοῦσιν* UB *ἤ τινι* M *δὲ* om. M 12 *καὶ* libri, *ὡς* Jacobs *πολλοῦ* scripsi, *ὁμοῦ* M *ὅπου* UB, *ὁμοίου* Emp. *δέω* scripsi, *δέῃ* libri 15 *βυβλίοις* Casaub., *βιβλίοις* libri 16 *καθέντες* U, idem commendavit Cobetus *σῖτον* cf. David in Aristot. categ. ed. Brand. I p. 28, 13 *τό γε* Casaub., *τό τε* libri 17 *γένοιται* U 19 *υἱὸς* seclusi, cf. p. 270, 10. 11 cum adn. 20 *οὕτως* add. Casaub. 23 *αὐτοῦ* post *πρόσωπον* transponit U 24 *ψυχῆς* B 29 *προσνοεῖν* videtur hic esse = *τὸν νοῦν προσέχειν*, quem usum exemplis firmare non possum; *οὔπω ἐνενόησας* Emp. dubitans, *οὐ προσενενόησας* Wil.

τῶν βλαβερῶν καὶ ἀσυμφόρων πράττοντα διατελεῖν πανταχοῦ τοι-
αῦτά ἐστιν καὶ τὸ συνδιατρίβειν ἀεὶ τῷ ἐντυχόντι ἀδολεσχοῦντα
καὶ ἀκούοντα λόγων οὐδὲν χρησίμων ἢ περὶ τὰ βασιλέως πράγ-
4 ματα διατρίβειν ἢ τὰ τοῦ δεῖνος, ὥς ἔφη τις. οὐ γάρ ἐστιν ἀνόη-
τος τῆς αὑτοῦ ψυχῆς κύριος, ἀλλὰ ῥεμβόμενός τε καὶ ἀγόμενος
ῥᾳδίως ὑπὸ τῆς τυχούσης προφάσεως καὶ ὁμιλίας.
[ὥστε] οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι, καθάπερ οἱ ἄσωτοι τῶν χρημά-
των οὐκ ἂν δύναιντο ἀποδοῦναι λόγον πρὸς ὅ,τι ἀνηλώκασιν ἕκα- (263 M)
στον αὐτῶν, φαίνεται δ' ὅμως ἀνηλωμένα πάνυ συχνὰ χρήματα,
οὐδὲ οὗτοι τοῦ χρόνου τε καὶ βίου δύναιντ' ἂν ἀποδοῦναι λόγον, (491 R II)
πρὸς ὅ,τι ἑκάστην ἡμέραν ἀνήλωσαν ἢ μῆνα ἢ ἐνιαυτόν· φαίνεται
δ' οὖν παριὼν ὁ βίος καὶ δαπανώμενος ὁ χρόνος, οὐκ ὀλίγου ἄξιος
5 τοῖς ἀνθρώποις οὐδὲ ἥττονος, ἐμοὶ δοκεῖν, ἢ τὸ ἀργύριον. ἀλλ'
ὅμως μιᾶς δραχμῆς ἀπολομένης ἀνάγκη αἰσθέσθαι καὶ δηχθῆναι
ἁμηγέπῃ· εἰ δὲ καὶ πλείους τις ἐκβάλοι, οὐ πολλοί εἰσιν οἱ ἐπὶ
τῷ τοιούτῳ πρᾴως ἔχοντες· λέγω δὲ οὐ διὰ τὴν ἀμέλειαν λυπού-
μενοι καὶ δακνόμενοι καὶ διὰ τὸ μὴ προσέχειν (ἐφ' οἷς ἄξιον ἦν
δάκνεσθαι), ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν δραχμῶν. ἡμέρας δὲ ἐξελ-
θούσης καὶ ἀπολομένης καὶ δύο καὶ τριῶν οὐδείς ἐστιν ὃς ἐφρόν-
6 τισεν. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν δύνανται λογίζεσθαι [τὸ τοιοῦτον] ὅτι εἰ μὴ
προσέξουσι μηδὲ φροντιοῦσι τῶν τοιούτων, λάθοι ἂν αὐτοὺς ἡ
σύμπασα οὐσία διαρρυεῖσα καὶ ἀπολομένη· ἐνταῦθα δὲ οὐ δύνανται
ταὐτὸ τοῦτο λογίσασθαι, ὡς εἰ μὴ προνοήσουσιν ἑκάστης ἡμέρας
καὶ φυλάξονται μὴ εἰκῇ προϊέναι, λάθοι ἂν αὐτοὺς ὁ σύμπας βίος
διαρρυεὶς καὶ ἀπολόμενος.
7 ἀλλ' ὅτι γε οὐ τόπος ἐστὶν ὁ παρέχων οὐδὲ τὸ ἀποδημῆσαι
τὸ μὴ φαῦλ' ἄττα πράττειν οὐδὲ ⟨τὸ⟩ εἰς Κόρινθον ἢ Θήβας ἀνα-
κεχωρηκέναι [τὸ δὲ] τὸν βουλόμενον πρὸς αὑτῷ εἶναι — καὶ γὰρ (492 R II)
ἐν Θήβαις καὶ ἐν Μεγάροις καὶ πανταχοῦ σχεδὸν οὔ τις ἂν ἀπέλθῃ

1 τὰ αὐτά ἐστι Geelius ἕτοιμά ἐστι Emp. 2 ἐστι U καὶ τὸ — ἐντυχόντι om. U ἀεὶ τῷ — διατρίβειν bis exaravit M 4 διατρίβειν delet Geelius τὸ τοῦ libri, τὰ τοῦ mrg. Mor. ὁ ἀνόητος Jacobsius, ἀνόητος ἄνθρωπος Pflugkius; ἀνόητος interpolatoris esse puto; his enim continuantur quae supra dicta sunt p. 259, 25 5 malim: ῥεμβόμενός τις καὶ 7 ὥστε seclusi, neque enim haec ex antecedentibus consecuntur 12 ὀλίγον M malim: ἄξιος ⟨ὢν⟩ 14 δραγμῆς M 15 κἂν pro καὶ M ἐκβάλοι Emp., ἐκβάλῃ M ἐκβάλλῃ UB 17 δακνώμενοι M 20 δύναται UBMT, corr. editi τὸ τοιοῦτον del. Reiskius 24 φυλάξονται scripsi, φυλάξουσι libri 27 τὸ hic inserui, deleto τὸ δὲ l. 28; δεῖ pro τὸ δὲ Emp., sed obstat infin. perf. 28 καὶ γαρ et quae sec. per anacoluthiam apodosis locum obtinere vidit Emp. (in schedis) 29 ἀπέλθοι libri, corr. Dind.

*τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας ἔνεστι τό τε ἀργεῖν καὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν,
καὶ οὐκ ἀπορήσει προφάσεως, ὅπου ἂν τύχῃ ὤν, δι᾽ ἣν βλακεύων
τε καὶ ἀσχολούμενος ἀναλώσει καὶ πάνυ πολὺν χρόνον, ἂν οὕτως
τύχῃ. μὴ οὖν βελτίστη ⟨ᾖ⟩ καὶ λυσιτελεστάτη πασῶν ἡ εἰς αὐτὸν* 8
*ἀναχώρησις καὶ τὸ προσέχειν τοῖς αὑτοῦ πράγμασιν, ἐάν τ᾽ ἐν
Βαβυλῶνι τύχῃ τις ὢν ἐάν τ᾽ Ἀθήνησιν ἐάν τ᾽ ἐν στρατοπέδῳ
ἐάν τ᾽ ἐν νήσῳ μικρᾷ καὶ μόνος. αἱ γὰρ τοιαῦται ἀναχωρήσεις
καὶ ἀποδημίαι μικράν τινα ἔχουσι ῥοπὴν πρὸς τὸ σχολὴν ἄγειν
καὶ τὸ πράττειν τὰ δέοντα· ὥσπερ τοῖς ἀσθενοῦσιν ἐφ᾽ ἑτέρας*
(284 M) *καὶ ἑτέρας κλίνας κατακλίνεσθαι φέρει μέν τινα ἐνίοτε μικρὰν
ἀνάπαυσιν, οὐ μὴν ἱκανήν γε οὐδ᾽ ὥστε ἀπαλλάξαι· — ἰδεῖν τε* 9
*ἔστι καὶ ἐν τῷ πάνυ πολλῷ θορύβῳ τε καὶ πλήθει οὐ κωλυόμενον
πράττειν ἕκαστον τὸ αὑτοῦ ἔργον, ἀλλ᾽ ὅ τε αὐλῶν ἢ διδάσκων
αὐλεῖν τοῦτο ποιεῖ πολλάκις ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς ὁδοῦ τὸ διδασκαλεῖον
ἔχων καὶ οὐδὲν αὐτὸν ἐξίστησι τὸ πλῆθος οὐδὲ ὁ θόρυβος τῶν
παριόντων, ὅ τε ὀρχούμενος ὁμοίως ἢ ὀρχηστοδιδάσκαλος πρὸς
τούτῳ ἐστίν, ἀμελήσας τῶν μαχομένων τε καὶ ἀποδιδομένων καὶ
ἄλλα πραττόντων, ὅ τε κιθαριστὴς ὅ τε ζωγράφος· ὃ δὲ πάντων
σφοδρότατόν ἐστιν· οἱ γὰρ τῶν γραμμάτων διδάσκαλοι μετὰ τῶν*
(498 B II) *παίδων ἐν ταῖς ὁδοῖς κάθηνται, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἐμποδών ἐστιν
ἐν τοσούτῳ πλήθει τοῦ διδάσκειν τε καὶ μανθάνειν. ἤδη δέ ποτε* 10
*εἶδον ἐγὼ διὰ τοῦ ἱπποδρόμου βαδίζων πολλοὺς ἐν τῷ αὐτῷ ἀν-
θρώπους ἄλλον ἄλλο τι πράττοντας, τὸν μὲν αὐλοῦντα, τὸν δὲ
ὀρχούμενον, τὸν δὲ θαῦμα ἀποδιδόμενον, τὸν δὲ ποίημα ἀναγιγ-
νώσκοντα, τὸν δὲ ᾄδοντα, τὸν δὲ ἱστορίαν τινὰ ἢ μῦθον διηγού-
μενον· καὶ οὐδὲ εἷς τούτων οὐδένα ἐκώλυσε προσέχειν αὑτῷ καὶ
τὸ προκείμενον πράττειν. καίτοι τούτων οὐδέν ἐστι τῶν ἔργων,* 11
*ὃ συνάγει τὴν ψυχὴν καὶ καθίστησι καὶ καταφρονεῖν ποιεῖ τῶν
ἄλλων ἁπάντων. παιδεία δέ, ὡς ἔοικε, καὶ φιλοσοφία, αἳ μά-
λιστα τοῦτο διαπράττονται, πολλῆς ἐρημίας τε καὶ ἀναχωρήσεως
τυγχάνουσι δεόμεναι· καὶ ὥσπερ τοῖς νοσοῦσιν, εἰ μὴ πανταχόθεν
ἐστὶ σιωπή τε καὶ ἡσυχία, οὐ δυνατὸν ὕπνου μεταλαβεῖν, οὕτως*

---

4 ᾖ add. Geelius *παθῶν* U m. pr. 5 *ἀναχωρήσεις* M *τε* pro *τ᾽ ἐν* B 6 *τ᾽ ἐν Ἀθήνησιν* M 10 *κλείνης* M (superscr. *κλείνας*) *κατακλείνεσθαι* M 11 *ἰδεῖν τέ ἐστιν* M *ἰδεῖν γέ ἐστι* UB, *δὲ* (pro *τε*) T et vulgata 12 *κωλυώμενον* M 13 *αὐτοῦ* U 14 *ποιεῖν* M 15 *ὁ* om. M 16 *οὔτε* pro *ὅ τε* U *ὀρχισοδιδάσκαλος* U 17 *ἀποδιδομένων* UBM, *ἀποδυομένων* T 18 *ἔξω γράφος* M 19 *σφοδρότατόν* Emp., *φοβερώτατόν* libri 20 *τῶν* pro *ἐν* M 22 *ἴδον* M 24 exspectaveris: *θαῦμα ἐπιδεικνύμενον ἀναγινώσκοντα* B 29 *αἳ* om. M m. pr. 31 *δεόμενοι* M

*ἄρα καὶ τοῖς φιλολόγοις, εἰ μὴ πάντες ὑποσιγήσουσιν αὐτοῖς καὶ
μήτε δρᾶμα μηδὲν ἄλλο ἔσται μήτε ἀκούσματος ἀκούειν μηδενός,
οὐκ ἄρα οἷά τε ἔσται ἡ ψυχὴ τοῖς αὑτῆς προσέχειν καὶ περὶ ταῦτα
12 γίγνεσθαι. ἀλλ' ἔγωγε ὁρῶ καὶ τοὺς πλησίον τῆς θαλάττης
οὐδὲν πάσχοντας, ἀλλὰ καὶ διανοεῖσθαι δυναμένους ἃ βούλονται
διανοεῖσθαι καὶ λέγοντας καὶ ἀκούοντας καὶ καθεύδοντας, ὁπόταν
αὐτοῖς ᾖ καιρός, ὅτι οὐδὲν οἴονται προσήκειν αὐτοῖς τοῦ ψόφου
τούτου οὐδὲ φροντίζουσιν. εἰ δέ γε ἐβούλοντο προσέχειν ὁπότε* (494 R II) (265 M)
*μείζων ἢ ἐλάττων γίγνοιτο ἦχος ἢ διαριθμεῖν τὰ κύματα ⟨τὰ⟩ προσ-
πίπτοντα ἢ τοὺς λάρους τε καὶ τὰ ἄλλα ὄρνεα ὁρᾶν, ὅπως ἐπι-
πέτονται ἐπὶ τὰ κύματα καὶ νήχονται ῥᾳδίως ἐπ' αὐτῶν, οὐκ ἂν
13 ἦν αὐτοῖς σχολὴ ἄλλο τι ποιεῖν. οὐκοῦν καὶ ὅστις δυνατὸς ἐννοῆ-
σαι περὶ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ θορύβου τοῦ κατ' αὐτοὺς
καὶ τῶν πραγμάτων, ὅτι οὐδὲν διαφέρει ταῦτα τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ
γιγνομένων, οὐκ ἂν ἐνοχλοῖτο ὑπ' αὐτῶν. ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν, ὡς
ἔοικε, πολλοῦ ἄξιον [τὸ] μάθημα καὶ δίδαγμα, τὸ τὴν ψυχὴν ἐθίζειν
ἕπεσθαι τῷ λόγῳ καὶ μὴ ἐπ' ἄλλ' ἄττα τρέπεσθαι ἢ τά τε προ-
14 κείμενα καὶ δοκοῦντα ὀρθῶς ἔχειν· καὶ ἡ μὲν οὕτως ἐθισθεῖσα
[ἡ] ψυχὴ [λόγῳ] δυνήσεται ἅπαντα διαπράττεσθαι τὰ προσήκοντα
αὑτῇ, ἡ δὲ ῥεμβομένη τε καὶ ἀλύουσα καὶ ἄλλοτε ἐπ' ἄλλο τρε-
πομένη, ὅταν τι προφανῇ ποτε ἡδονήν τινα ἢ ῥᾳστώνην ἔχον,
ὥσπερ ὕδατος ἐν ἑτεροκλινεῖ χωρίῳ ὅποι ἔτυχε τρεπομένου, οὐδὲν
15 ἂν ὠφεληθείη οὐδ' ὑπὸ τῆς πάσης ἡσυχίας τε καὶ ἐρημίας. οἶδα
γὰρ ἔγωγε καὶ τῶν κυνῶν τὰς μὲν καλῶς ἀχθείσας καὶ φιλοπόνους,* (495 R II)
*ἐπειδὰν ἀφεθῶσιν, εὐθὺς ἀναζητούσας τὸ ἴχνος, καὶ οὐδ' εἰ πάντες
ἀποκαλοῖεν, οὐκ ἄν ποτε τοῦτο ἀπολειπούσας, οὐδ' εἰ πολλαὶ μὲν
φωναὶ πανταχόθεν φέροιντο, πολλαὶ δὲ ὀσμαὶ ἀπό τε τῶν καρ-
πῶν καὶ ἀνθῶν ἐμπλέκοιντο, πολὺ δὲ πλῆθος ἀνθρώπων τε καὶ*

2 *μήτε ⟨ὁρᾶν⟩ ὅραμα* Cobetus; quo non opus 3 *τοῖς αὑτῆς* Reiskius, *τοῖς αὐτῆς* BM *τοῖς αὐτοῖς* U 4 *γίνεσθαι* U 5 *ουδὲν πάσχοντας* om. M *καὶ* om. U 7 *αὐτοῖς* U *ψόφου* Morellius *φόβου* libri 8 *δέ γε ὁ* M 9 *τὰ* (post *κύματα*) add. Reiskius 10 *τὰ* ante *ἄλλα* om. B *ἐπιπέτωνται* U m. pr. 15 *ὑπ' αὐτῶν* Geelius *ὑπὸ πάντων* libri 16 *τὸ* seclusi 17 *ἀλλάττα* U (sic!) 18 *ἡ μὲν* Selden., *ἡμῖν* libri *ἐθισθῆσα* M 19 *ἡ* secludit Reiskius *λόγῳ* ut ex antecedentibus repetitum seclusi, quia vim vocis *οὕτως* deminuit 20 *εἰ δὲ* BM *ἄλλο* (*ο* a corr.) U 21 *ἔχον* (*ο* a corr.) U 22 *ὥσπερ ὕδατος*: genetivus male se habet, nisi pro *ὥσπερ τρόπον* reposueris, cum Reiskio *ἑτέρῳ κλίνει* M 23 *ὠφεληθείη οὐδ' ὑπὸ* Casaub., *ὠφεληθῇ οὐδ' ὑπὸ* M *ὠφεληθῇ οὐχ ὑπὸ* UB *ἐρημίας τε καὶ ἡσυχίας* (hoc ord.) U *οἱ δὲ* pro *οἶδα* M 24 *φιλοπόνως* libri, corr. Dind. 26 *ἀπολιπούσας* libri, corr. Wil. 27 *οἶμαι* M 28 *ἀνθέων* B *πολὺ δὲ* Reiskius, *πολύ τε* libri

ἄλλων ζῴων φαίνοιτο καὶ ἴχνη τὰ μὲν ἵππων, τὰ δὲ βοῶν, τὰ δὲ προβάτων — οὐδὲν οὔτε ὁρᾷ τούτων οὔτε αἰσθάνεται αὐτῶν οὐδενός, ἀλλὰ ἐκεῖνο [παριδοῦσα] πανταχόθεν ἐκλέγει τὸ ἴχνος κἀκείνῳ ἕπεται, μέχρις ἂν εὕρῃ τε καὶ ἀναστήσῃ τὸν λαγών, καὶ μετὰ ταῦτα κατέχει διώκουσα, δι' ὁποίων ἂν ποτε ἴῃ χωρίων, καὶ οὔτε πεδίον οὔτε ὄρος οὔτε τὰ λίαν τραχέα οὔτε χαράδρα ἢ ῥεῦμα ἀποκωλύει αὐτήν, πολλούς τινας δρόμους τοῦ λαγὼ θέοντος καὶ πειρωμένου ἐξαπατᾶν· τὰς δὲ ἀμαθεῖς τε καὶ ἀπαιδεύτους κύνας 16 (266 M) βραδέως μὲν αἰσθανομένας, ταχέως δὲ ἀπαγορευούσας, εἰ δέ ποθεν ἀλλαχόθεν προσπέσοι θροῦς, εἴτε ὑλακὴ κυνῶν εἴτε ἀνθρώπων φθεγξαμένων ὁδοιπόρων ἢ νομέων, εὐθὺς ἀνακυπτούσας ἐκ τοῦ ἴχνους κἀκεῖ φερομένας. τούτων δὴ πάντων, ὅπερ ἔφην, τὸ ἔθος (496 R II) αἴτιον. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἐθίζειν ἂν δέοι μηδέποτε ἀποτρέπεσθαι μηδὲ ἀναχωρεῖν τοῦ δοκοῦντος εἶναι προσήκοντος ἔργου. εἰ δὲ μή, οὐ ῥᾴδιον περιγενέσθαι οὐδὲ ἐξεργάσασθαι οὐδὲν ἱκανῶς.

ἢ οὐκ ἐν ταῖς ἐρημίας καὶ ἡσυχίαις, οὐκ ἐνταῦθα μάλιστα 17 ἀνευρήκασιν οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι, ὅπως μηδὲν διανοῶνται τῶν δεόντων, ἕτερα πολλὰ καὶ ἄτοπα διανοήματα, οἷς ἀγαπῶσι ξυνόντες, τυραννίδας τε καὶ πλούτους καὶ ἄλλ' ἄττα θαυμαστὰ ἀναπλάττοντες αὐτοῖς; οἱ μὲν θησαυρούς τινας [ἀναπλάττοντες] χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πλῆθος ἐξαίφνης ἀμήχανον ὅσον κτώμενοι, οἱ δὲ βασιλεῖς τε καὶ μονάρχους πόλεών τε καὶ ἐθνῶν ἀποδεικνύντες σφᾶς αὐτούς, ἔπειτα ἤδη τὰ ἑξῆς περὶ τὴν τυραννίδα πάντα πράττοντες, τοὺς μέν τινας ἀποκτιννύντες, τοὺς δὲ ἐλαύνοντες, παρθένοις δὲ καὶ μειρακίοις καὶ γυναιξὶ πλησιάζοντες αἷς ἂν ἐθέλωσιν, ἑστιάσεων ⟨δὲ⟩ καὶ εὐωχιῶν τῶν πολυτελεστάτων μεταλαμβάνοντες, οἱ δέ τινες ἀργύριον ἐκδανείζοντες ἢ ἄλλας ἐργασίας 18 οἷον ἐγρηγορότες τε καὶ ὁρῶντες ὀνείρατα ποικίλα καὶ παντοδαπὰ πλάττοντες αὐτοῖς. ἐνίοτέ γε μὴν ἐκ τῶν ὀνειράτων τούτων ἀποβαίνει καὶ ὕπαρ αὐτοῖς τὰ φαυλότατα καὶ ἀτοπώτατα. τυραννίδες (497 R II) μὲν γὰρ οὐ πάνυ τι ἐκ τῶν τοιούτων γίγνονται· οὐ γὰρ ἐθέλει ἡ

1 ὁρᾷ: nota numeri mutationem 3 ἐκεῖνο scripsi, ἐκεῖνα libri παριδοῦσα om. M m. pr. ἀπαντοχόθεν U ἐκλέγειν M 4 ἀναστήσει M 6 ὅρος Reiskius; ὁδὸς libri quod defendit Emp. (in schedis) λείαν M παχέα UBM, τραχέα T 10 προπέσοι M 12 αἶθος M 13 ὅμως BM 16 ἠρεμίαις B 17 ἀνευρήκασι MB ἀνευρήκασιν U, ἀνευρίσκουσιν Geelius διονοοῦνται U 20 ἀναπλάττοντες del. Reiskius, ἀνασκάπτοντες Geelius 23 πάντα om. U 24 δ' ἐξελαύνοντες Herwerden 25 παρθένοις (acc. et ς a corr.) U μιρακίοις M 26 δὲ add. Emp. 27 ἐκδανίζοντες M ἐργαζόμενοι add. Casaub. post ἐργασίας, sed ἐργασίας potest obiectum esse ad πλάττοντες 30 καὶ παρ' αὐτοῖς M

τυραννὶς ὑπὸ ῥᾳθύμου τε καὶ τρόπον τινὰ ἀεὶ κοιμωμένης διανοίας
θηρεύεσθαι, ἀλλὰ τοὐναντίον ὑπὸ δριμείας τε καὶ ἀγρύπνου φρον-
τίδος· δαπάναι δὲ καὶ ἔρωτες καὶ τοιαῦταί τινες διατριβαὶ πολ-
19 *λοῖς ἤδη πολλάκις ἀπήντησαν. οἷον δὴ ἐγὼ οἶμαι τὸν Ἀλέξαν-*
δρον, ὡς ἐτύγχανε σχολὴν ἄγων ἐν τῇ Ἴδῃ περὶ τὰ βουκόλια, τοι-
αύτης ἐννοίας καὶ ἐπιθυμίας αὐτῷ γενομένης ὡς ἄρα εὔδαιμόν
τε καὶ μακάριον τὸ τὴν πασῶν καλλίστην γυναῖκα ἔχειν, καὶ οὔτε
βασιλεία τούτου ἄξιον τοῦ χρήματος οὔτε πλοῦτος οὔτε κρατεῖν (267 M)
μαχόμενον ἁπάντων ἀνθρώπων, μετὰ ταῦτα ἤδη διανοεῖσθαι τίς
τε δὴ καὶ παρὰ τίσιν ἡ τοιαύτη γυνὴ καὶ πόθεν ἂν αὐτῷ τοιοῦτος
20 *ὑπάρξαι γάμος· καὶ δὴ τὰς μὲν ἐν Ἰλίῳ νύμφας καὶ παρθένους*
ἅτε τύραννος ὢν ἠτίμαζε καὶ οὐκ ᾤετο ἀξίας τυχεῖν, ὁμοίως δὲ
καὶ τὰς Λυδῶν τε καὶ Φρυγῶν τάς τε ἐν Λέσβῳ καὶ τὰς ἐν
Μυσίᾳ γυναῖκας ὑπερεώρα. πυνθανόμενος δὲ ἐν Σπάρτῃ τινὰ εἶναι
Διὸς λεγομένην θυγατέρα, Μενελάῳ συνοικοῦσαν, ἀνδρὶ βασιλεῖ
καὶ βασιλέως ἀδελφῷ τῆς ξυμπάσης Ἑλλάδος, ἣν ἐμνήστευσάν τε
καὶ ἔσπευσαν λαβεῖν πολλὰ ἕδνα καὶ δῶρα διδόντες οἱ πρῶτοί τε
καὶ ἄκροι τῶν Ἑλλήνων· καὶ δὴ καὶ ἀδελφῶν ἀγαθῶν ἐλέγετο
εἶναι Πολυδεύκους καὶ Κάστορος, Διὸς υἱῶν γενομένων· ἐπεθύ-
21 *μησεν αὐτῷ ταύτην γενέσθαι τὴν γυναῖκα. ἄλλως μὲν οὖν οὐ*
πάνυ τι ἡγεῖτο δυνατόν, εἰ δὲ θεός τις ὑπόσχοιτο καὶ δοίη, τάχ'
ἂν γενέσθαι τὸ τοιοῦτον. καὶ τίνα δὴ θεὸν ἄλλην εἰκὸς τὰς τοι-
αύτας χαρίζεσθαι χάριτας ἢ τὴν κρατοῦσάν τε καὶ ἄρχουσαν τῶν
περὶ τοὺς γάμους τε καὶ ἔρωτας; οὔκουν ἐκείνης διδούσης ἀδύ-
νατον ἡγεῖτο τὸν γάμον. πῶς ἂν οὖν ἐκείνην πεῖσαι χαρίσασθαι (498 B II)
ἢ εἰ τρόπον τινὰ γίγνοιτο αὐτὸς προσφιλὴς τῇ θεῷ καὶ δωρεάν
τινα καὶ χάριν δεδωκώς; ἀλλ' οὔτε χρημάτων αὐτὴν τυγχάνειν δεο-
μένην, ἅτε χρυσῆν οὖσαν καὶ πάντα χρήματα ἁπλῶς κεκτημένην,
οὔτε θυσιῶν· πάντας γὰρ αὐτῇ πανταχοῦ θύειν· οὔτε ἄλλῃ τινὶ
ὁμιλίᾳ καὶ δεήσει ῥᾳδίως ὑπακοῦσαι ἄν· ἀλλ' εἰ οὗ μάλιστα ἐπι-

---

5 *ἐτύγχανον* M 6 *εὐδαῖμόν τε* UB 9 *τίς δὲ δὴ* libri, corr. Emp. 11 *ἠλίῳ* M *παρνους* (sic!) U 12 malim: *ἀξίας ⟨αὐτοῦ⟩ τυχεῖν* „dignas quae ipsum nanciscerentur." Reiskius *ἑαυτοῦ* cogitatione suppleri iubet; *τυχὸν* Herwerden 14 *γὰρ* pro *δὲ* M 16 *ἐμνήστευσέν τε* U 18 *ἀγαθῶν* post *εἶναι* transponit U; puto scribendum esse: *καὶ δὴ καὶ ἀδελφὴ ⟨ἀνδρῶν⟩ ἀγαθῶν ἐλέγετο; ἀδελφὴ* ante me flagitavit Cobetus C. Cr. p. 69 21 *δῴη* BM, idem fuit in U 22 *καὶ* om. M 24 *οὔκουν* scripsi, *οὐκοῦν* vulgo 26 *γείνοιτο* M *τῆς* pro *τῇ* M 27 *χάριν τινὰ καὶ δωρεὰν* (hoc ord.) U 28 *ἁπλῶς* suspectum; cum *κεκτημένην* non potest coniungi; ut vocem *πάντα* augeret, ante *χρήματα* transponendum esset 30 *ἀλλ' ἢ* UB *ἐπιθυμεῖ* scripsi, *ἐπεθύμει* libri

θυμεῖ καὶ ὃ πάντων τιμιώτατον νενόμικε, τοῦτο προσθείη τις αὐτῇ
καὶ μαρτυρήσειεν, ὡς ἐστι καλλίστη, τάχ' ἂν ἀγαπῆσαι αὐτήν.
νικᾶν δὲ καὶ προκρίνεσθαι κατὰ τοῦτο τίνος ἂν ποτε ἀξιώσειεν ἢ 22
θεῶν τῶν πρώτων καὶ μεγίστων, Ἀθηνᾶς τε καὶ Ἥρας; καὶ ἔτι
μᾶλλον, εἰ φαίνοιντο ἐκεῖναι μεγάλα καὶ θαυμαστὰ παρεχόμεναι
δῶρα ἕνεκα τῆς νίκης. οὕτω δὴ διελθών τε καὶ ἐξεργασάμενος
(268 M) *τὴν αὑτοῦ δόξαν καὶ ἐπίνοιαν, οἷον ψυχῆς ἐν ὕπνῳ φαντασίαις καὶ*
δόξαις ἐπακολουθούσης καὶ μακρόν τι καὶ συντεταγμένον ὑφαι-
νούσης ὄναρ, κριτής τε ὑπὸ τοῦ Διὸς γίγνεται τῶν θεῶν, καὶ τὰς
μὲν αὐτάς τε ὑπερεῖδε καὶ τὰ δῶρα αὐτῶν, τὴν δὲ προέκρινεν ἐπὶ
μισθῷ τε καὶ δώρῳ τῷ λαβεῖν τὸν γάμον ἐκείνης τῆς γυναικός,
ὑπὲρ ἧς ἐνεθυμήθη τε καὶ εὔξατο. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ τοῦτο βου- 23
κόλος καὶ ἰδιώτης ἔτυχεν ὤν, οὐδὲν ἂν πρᾶγμα ἀπήντησεν ἐκ τοῦ
τοιούτου ὀνείρατος. νῦν δὲ ἐπειδὴ τύραννος καὶ δυνάστης ἦν καὶ
πλούτῳ τε ἰσχύων καὶ ἀρχῇ πόλεως τῆς τότε μεγίστης καὶ τῇ τῶν
γονέων πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ, τὰ λοιπὰ ἤδη ἔργῳ ἐξειργάσατο ὡς
ἐπὶ τούτοις ἀληθῶς γεγονόσι, ναῦς τε ναυπηγησάμενος καὶ ἑταί-
(499 R II) *ρους συναγαγών· καὶ πλεύσας ἐπί τε τὴν Ἑλλάδα καὶ Σπάρτην*
καὶ εἰς τὴν οἰκίαν ἀφικόμενος τὴν Μενελάου καὶ Ἑλένης καὶ ξενίων
τυχών, ἀναπείσας καταλιπεῖν αὐτὴν τὸν ἄνδρα καὶ τὴν Ἑλλάδα
ἧκεν ἄγων εἰς Τροίαν πολλῶν καὶ χαλεπῶν πραγμάτων καὶ συμ-
φορῶν ἀρχήν. οὕτως αἱ μὲν ἰδιωτικῆς καὶ ἀδυνάτου ψυχῆς ἔννοιαί 24
τε καὶ ἐπιθυμίαι ὑπηνέμιοί τε καὶ ἀδρανεῖς, καὶ οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν
γίγνεται χαλεπόν, ἀλλ' ὥσπερ τὰ τῷ ὄντι ὀνείρατα ἀναστάντων
εὐθὺς οἴχεται καὶ οὐδὲν αὐτῶν, ὥς φασι, τὸν ἥλιον οὐδὲ τὴν
ἡμέραν ὑπομένει, παραπλησίως καὶ τὰ τοιαῦτα ἔχει ἐπιθυμήματά
τε καὶ ἐλπίσματα. τὰ δὲ τῶν μονάρχων ἢ πλουσίων ἢ ἄλλην τινὰ
ἐχόντων δύναμιν ἐπὶ πέρας ἀφικνεῖται πολλάκις χαλεπόν τε καὶ
φοβερόν. καὶ ἔστιν ὅμοιον, ὥσπερ ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ τοιοῦτον ὑπη- 25
νεμίοις γεννήμασιν. φασὶ γὰρ δὴ ᾠὰ γίγνεσθαι οὕτως ἄνευ συνου-

---

2 *καλλήστη* M 4 *τε καὶ* UB 5 *φαίνοιτο* M 6 *ἕνεκεν* UM 7 *αὐτοῦ* UM *φαντασίας καὶ δόξης* libri, corr. Reiskius 10 *ὑπεριδεῖν* M 11 *τὸ λαβεῖν* UBM, *τῷ λαβεῖν* T 12 *οὖν* om. UBM, habet T *αὐτῶι* U 13 *ἐτύγχανεν* U 15 *ἀρχῇ* Emp., *ἀρχὴν* M *ἄρχειν* UB 17 *ἑτέρους* M 18 post *συναγαγών* leviter interpunxi 20 *ἐντυχὼν* B 22 *ἄρχειν* UB *ἄνοιαί τε* UM *ἄνιαι τε* B, *ἔννοιαί τε* Emp. 23 *ὑπήνεμοί τε* libri, corr. Dind. *ἐπ' αὐτῶν* UBM *ἀπ' αὐτῶν* T 24 *γίνεται* U 26 *ἔχει* Reiskius, *ἔχειν* libri 27 *τὰ δὲ* Selden., *ταῖς δὲ* UBM *μοναχῶν* M 29 *καὶ ἔστιν* — p. 266, 6 *αὐτῶν γενέσθαι* spuria putat Emp. 30 *γεννήμασι* U *δὴ* om. UB *ὡς* pro *ᾠὰ* M *γίνεσθαι* B

σίας τε καὶ μίξεως ἄρρενος, ἃ καλοῦσιν ὑπηνέμια, ὡς ὑπ' ἀνέμῳ προσπεσόντι γιγνόμενα. ὅθεν δὴ καὶ Ὅμηρος, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐκ ἀδύνατον ἡγησάμενος οὐδὲ ἀπίθανον τοῖς ἀνθρώποις φανῆναι (500 R II) ἵππων ὑπηνέμιον γένος, τὸν Βορρᾶν ἔφη ἐρασθέντα Τρωικῶν τινων ἵππων ἐμπλῆσαί τε αὐτὰς γονῆς καὶ γένος ἵππων ἐξ αὐτῶν γενέσθαι. (269 M) [πολλάκις ἔκ τινος ἐνθυμήματος ψευδοῦς καὶ ἀδυνάτου
26 ἀποβῆναι πρᾶγμα ἀληθές.] εἴρηται δέ μοι πάντα ταῦτα ἀπ' ἐκείνης τῆς ἀρχῆς καὶ ἐκτροπῆς, ὅτι δεῖ τὴν ψυχὴν ἐθίζεσθαι τὰ δέοντα πράττειν καὶ διανοεῖσθαι πανταχοῦ τε καὶ ἐν ἅπαντι θορύβῳ καὶ ἐν ἁπάσῃ ἡσυχίᾳ. εἰ δὲ μή, τὸ τῆς ἐρημίας τε καὶ ἡσυχίας οὐδὲν μεῖζον καὶ ἀσφαλέστερον τοῖς ἀνοήτοις τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ μὴ πολλὰ καὶ ἄτοπα διανοεῖσθαί τε καὶ ἁμαρτάνειν.

---

(71) ΠΕΡΙ ΚΑΛΛΟΥΣ

1 Δ. Ὡς ὑψηλὸς ὁ νεανίσκος καὶ ὡραῖος· ἔτι δὲ ἀρχαῖον αὐτοῦ τὸ εἶδος, οἷον ἐγὼ οὐχ ἑώρακα τῶν νῦν, ἀλλ' ἢ τῶν Ὀλυμπίασιν ἀνακειμένων τῶν πάνυ παλαιῶν· αἱ δὲ τῶν ὕστερον εἰκόνες ἀεὶ χείρους καὶ ἀγεννεστέρων φαίνονται, τὸ μέν τι ὑπὸ τῶν δημιουργῶν, τὸ δὲ πλέον καὶ αὐτοὶ τοιοῦτοί εἰσιν. — Ἦ δεινὸν λέγεις, εἰ ὥσπερ φυτόν τι ἢ ζῷον ἐκλελοίπασι τῷ χρόνῳ οἱ καλοί, οἷον δή (501 R II) φασι τοὺς λέοντας παθεῖν τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ· οὐ γάρ ἔτι αὐτῶν εἶναι τὸ γένος· πρότερον δὲ ἦσαν καὶ περὶ Μακεδονίαν καὶ ἐν
2 ἄλλοις τόποις· εἰ οὕτως οἴχεται δὴ κάλλος ἐξ ἀνθρώπων. — Δ. Τό γε ἀνδρεῖον, ὦ βέλτιστε· τὸ μέντοι γυναικεῖον ἴσως πλεονάζει. ἀνὴρ δὲ καλὸς σπάνιον μὲν ⟨εἰ⟩ γίγνεται νῦν, καὶ γενόμενος τοὺς πλείστους λανθάνει, πολλῷ μᾶλλον ἢ οἱ καλοὶ ἵπποι τοὺς ὀρεωκόμους. εἰ δ' ἄρα καὶ ἅψαιντο τῶν τοιούτων, μεθ' ὕβρεως καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθόν· ὥστε μοι δοκοῦσι καὶ οἱ γενόμενοι ταχὺ λήγειν καὶ ἀφανίζεσθαι. οὐ γὰρ μόνον ἡ ἀρετὴ ἐπαίνῳ αὔξεται, ἀλλὰ

---

2 περιπεσόντι B 4 βορρὰν M 6 πολλάκις — 7 ἀληθὲς del. Emp.; aut corrupta sunt aut lacunosa (Wil.) 7 ταῦτα πάντα U 13 ὁραῖος M 14 ἑόρακα M 15 παλαιῶν παίδων UB 17 ἢ pro εἰ M 18 malim: ἐκλέλοιπε τῷ χρόνῳ, deletis οἱ καλοί 23 σπάνιον μὲν γίγνεται M καὶ σπάνιον μὲν καὶ γίγνεται UB, σπάνιον μὲν εἰ γίγνεται Emp. γιγνόμενος UM γινόμενος B, corr. Emp. 24 ὀρεοκόμους B 25 ἅψαιτο libri, corr. Reiskius

καὶ τὸ κάλλος ὑπὸ τῶν τιμώντων αὐτὸ καὶ σεβομένων· ἀμελού-
μενον δὲ καὶ οὐδενὸς εἰς αὐτὸ βλέποντος ἢ πονηρῶν βλεπόντων σβέν-
νυται, ὥσπερ τὰ κάτοπτρα. — Ἆρ' οὖν, ὅπερ Ἀθηναῖοι πολλάκις,
(270 M) καὶ ἡμᾶς χρὴ ἀναρχίαν ἀναγράφειν τὸν παρόντα καιρόν, ὡς οὐδενὸς
ὄντος καλοῦ; — Δ. Ναὶ μὰ Δία, ⟨πλὴν⟩ ὡς Πέρσαι γε ἐνόμιζον· Ἑλλή- 3
(502 R II) νων δὲ οὐδεὶς ἢ εἴ τις, ἐκ τῶν τριάκοντα. ἢ οὐκ οἶσθα Κριτίαν τὸν
τῶν τριάκοντα, ὅτι κάλλιστον ἔφη εἶδος ἐν τοῖς ἄρρεσι τὸ θῆλυ,
ἐν δ' αὖ ταῖς θηλείαις τοὐναντίον; οὐκοῦν δικαίως Ἀθηναῖοι νο-
μοθέτην αὐτὸν εἵλοντο ἐπί γε τῷ μεταγράψαι τοὺς παλαιοὺς νό-
μους, ὃς οὐδένα αὐτῶν ἔλιπεν. — Εἶεν· οἱ δὲ Πέρσαι πῶς ἐνό-
μιζον; — Δ. Οὐ γὰρ φανερόν, ὅτε εὐνούχους ἐποίουν τοὺς καλούς, 4
ὅπως αὐτοῖς ὡς κάλλιστοι ὦσιν; τοσοῦτον διαφέρειν ᾤοντο πρὸς
κάλλος τὸ θῆλυ. σχεδὸν δὲ καὶ πάντες οἱ βάρβαροι, ἥπερ τὰ ἄλλα
ζῷα, * διὰ τὸ μόνον τὰ ἀφροδίσια ἐννοεῖν. ὡς οὖν λέγεται Δαί-
δαλος ποιῆσαι τὸν ταῦρον ἐξαπατῶν, περιτεῖναι τῷ ξύλῳ δέρμα
βοός, κἀκεῖνοι γυναικὸς εἶδος περιτιθέασι τοῖς ἄρρεσιν, ἄλλως δὲ
(503 R II) οὐκ ἐπίστανται ἐρᾶν. ἴσως δὲ καὶ ἡ τροφὴ αἰτία τοῖς Πέρσαις, 5
τὸ μέχρι πολλοῦ τρέφεσθαι ὑπό τε γυναικῶν καὶ εὐνούχων τῶν
πρεσβυτέρων, παῖδας δὲ μετὰ παίδων καὶ μειράκια μετὰ μειρακίων
μὴ πάνυ συνεῖναι μηδὲ γυμνοῦσθαι ἐν παλαίστραις καὶ γυμνα-
σίοις. ὅθεν ἐγὼ οἶμαι ξυμβῆναι αὐτοῖς ⟨τὸ⟩ ταῖς μητράσι μίγνυ-
σθαι· ὥσπερ οἱ πῶλοι, ἐπειδὰν ἁδρότεροι ὄντες ἀκολουθῶσιν ἔτι
ταῖς μητράσιν, ἐπιβαίνειν ζητοῦσιν. τὸ μέντοι τῆς τροφῆς καὶ 6
ἐνταῦθα δείκνυσι τὴν ἰσχύν. κάλλιον μὲν γὰρ δὴ πολὺ ἵππος ὄνου,
οἱ δέ γε ὄνοι οὐκ ἐπιθυμοῦσιν ἵππων διὰ τὴν φύσιν, εἰ μὴ ὃς ἂν
ᾖ τεθραμμένος ἵππου γάλακτι· ὁμοίως δὲ καὶ ἵππος πωλευθεὶς
ὑπὸ ὄνου τὸ αὐτὸ πάσχει. ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἡ ἐξουσία
παράνομόν τι ἐστι. Νέρωνα γοῦν πάντες ἐπιστάμεθα ἐφ' ἡμῶν

---

2 πονηρῶς Jacobsius, quod probat Emp. (in schedis) 5 ⟨κάλλους⟩ ἀναρχίαν Casaubonus, probante Emperio πλὴν add. Wil. 6 ἢ εἴ τις: haec dubitantis essent, itaque praefero ἢ εἷς τις 8 αὐταῖς (uno vocabulo) B 9 νόμους om. U 10 ὡς pro ὃς UB scribendum: ἔμελλε λιπεῖν 11 malim: ὁπότε ⟨γε⟩ aut saltem ὅτε ⟨γε⟩; etiam de οἵ γε cogitari potest 12 ὦσι B 13 post θῆλυ graviter interpunxi ἥπερ UB 14 fortasse Dio scripsit: αὐτὸ μόνον τὰ ἀφρ. ⟨δύνανται⟩ ἐννοεῖν δέδαλος M 15 περί τινα M περιτείνας Casaub. 18 scribendum: εὐνούχων καὶ πρεσβυτέρων cf. Xenoph. instit. Cyri I, 2, 5 καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γεραιτέρων ᾑρημένοι εἰσὶν οἳ ἂν etc. 21 συμβῆναι M τὸ addidit Reiskius 22 οἱ πολλοὶ M 26 εἴη pro ᾖ M, om. UB δὲ om. M 28 ἔστιν M οὖν pro γοῦν U cf. Suet. Nero 28. 35 Tac. ab exc. d. Aug. XII 58 XIV 60 (Emp. in schedis)

ὅτι οὐ μόνον ἐξέτεμε τὸν ἐρώμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μετω-
νόμασε γυναικεῖον, τῆς αὐτοῦ ἐρωμένης καὶ γυναικός, ἧς ἐκεῖνος
ἐπιθυμήσας ἔγημεν, ἀναφανδὸν εἵρξας τὴν πρόσθεν, ἐφ' ᾗ τὴν
7 βασιλείαν εἰλήφει. — Καὶ τί ἦν τὸ ὄνομα τῇ γυναικί, ὃ τῷ εὐνούχῳ
ἔθετο; — Δ. Τί δὲ σοὶ τοῦτο; πάντως γὰρ οὐ Ῥοδογούνη ἐλέγετο. (271 M
ἀλλ' ἐκεῖνός γε καὶ τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας διεκέκριτο, καὶ παι-
δίσκαι ἠκολούθουν, ὁπότε βαδίζοι, καὶ ἀμπείχετο ἐσθῆτα γυναι-
κείαν καὶ τά γε ἄλλα οὕτως ἠναγκάζετο ποιεῖν· τέλος δὲ προυτέ-
θησαν μεγάλαι [καὶ] τιμαὶ καὶ χρήματα ἄπειρα τὸ πλῆθος, ὅστις (504 R II)
8 αὐτὸν γυναῖκα ποιήσειεν. — Ἦ οὖν καὶ ὑπέσχοντο; Δ. Τί δὲ οὐκ
ἔμελλον ἐκείνῳ ὑποσχέσθαι τοσαῦτα διδόντι; ἢ οὐκ οἶσθα τὴν
δύναμιν τοῦ διδόντος ὅση ἐστίν; ὅπου γε καὶ ὁπόταν βασιλέα ἀπο-
δεῖξαι δέῃ, τὸν πλουσιώτατον αἱροῦνται καὶ παρ' οὗ ἂν ἐλπίσωσιν
ὡς πλεῖστον ἀργύριον λήψεσθαι, τὰ δὲ ἄλλα οὐδὲν φροντίζουσιν
ὁποῖος ἂν ᾖ, κἂν μέλλῃ πάντας διατεμεῖν παραλαβὼν τὴν ἀρχήν,
τούς τε ἄλλους ἅπαντας καὶ αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς εἰληφότας τὰ
χρήματα, καὶ ἔτι πάντων αὐτοὺς καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀφαιρήσε-
9 σθαι. τούτῳ δὴ μάλιστα περιῆν ὁ Νέρων, καὶ οὐδεὶς ἀντέλεγεν
αὐτῷ περὶ οὐδενὸς ὅ,τι εἴποι οὐδ' ἀδύνατον ἔφη εἶναι ὃ κελεύ-
σειεν, [ὥστε] οὐδ' εἰ πέτεσθαι κελεύοι τινά, ⟨ἀλλὰ⟩ καὶ τοῦτο ὑπέ-
σχετο αὐτῷ, καὶ συχνὸν χρόνον ἐτρέφετο ἔνδον παρ' αὐτῷ ἐν τοῖς
βασιλείοις, ὡς πτησόμενος. μόνος γὰρ δὴ οὐδένα τρόπον ἐφείδετο
χρημάτων, οὔτε διδοὺς οὔτε λαμβάνων. διὰ μόνην μέντοι ταύτην
τὴν ὕβριν καὶ ἀπέθανε τὴν εἰς τὸν εὐνοῦχον. ὀργισθεὶς γὰρ ἐξή-
νεγκεν αὐτοῦ τὰ βουλεύματα τοῖς περὶ αὐτόν· καὶ οὕτως ἀπέστη-
σαν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἠνάγκασαν ὅτῳ ποτὲ τρόπῳ ἀπολέσθαι αὐτόν·
10 οὐδέπω γὰρ καὶ νῦν τοῦτό γε δῆλόν ἐστιν· ἐπεὶ τῶν γε ἄλλων
ἕνεκεν οὐδὲν ἐκώλυεν αὐτὸν βασιλεύειν τὸν ἅπαντα χρόνον, ⟨ὃν⟩ γε
καὶ νῦν ἔτι πάντες ἐπιθυμοῦσι ζῆν. οἱ δὲ πλεῖστοι καὶ οἴονται,
καίπερ τρόπον τινὰ οὐχ ἅπαξ αὐτοῦ τεθνηκότος, ἀλλὰ πολλάκις (505 R II)
μετὰ τῶν σφόδρα οἰηθέντων αὐτὸν ζῆν. — Σὺ μὲν ἀεὶ λόγους

1 ἐράμενον B 2 αὐτοῦ libri, corr. Dind. ἐραμένης B Poppaeam dicit 3 τὴν πρόσθεν scil. Octaviam 5 οὐ Ῥοδογούνη ἐλέγετο cf. or. LXIV § 2 6 διεκέκριτο cf. Plut. Rom. 15 extr. παιδίας καὶ M 7 ἀμπείχετο UBM ἀμπίσχετο T et vulgata αἰσθῆτα M 9 καὶ seclusit Reiskius 10 ἢ οὖν M τί δαὶ UB 11 ὑπέσχεσθαι M 17 ἀφαιρέσασθαι M 20 ὥστε οὐδ' εἰ UBM, in T superscriptum καὶ εἰ; malui ὥστε secludere, addito ἀλλὰ post κελεύοι τινά; eodem ὥστε transponit Wil. cf. Suet. Nero 12 Icarus primo statim conatu iuxta cubiculum eius decidit ipsumque cruore respersit (Emp.) 26 ἀπωλέσθαι M 28 ὃν add. Casaub. 30 καίπερ Emp., καὶ libri αὐτὸν τεθνηκότα B

ἀνευρίσκεις, ὥστε διασύρειν τὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ νῦν ἐξ οὐδενός,
ὡς εἰπεῖν, ἐπὶ ταῦτα ἦλθες. ὃ δὲ ἐβουλόμην ἐρέσθαι, οὐκ εἴασας.
— Δ. Ἴσως γάρ μου καταφρονεῖς καὶ ἡγῇ με ληρεῖν, ὅτι οὐ περὶ 11
(272 M) Κύρου καὶ Ἀλκιβιάδου λέγω, ὥσπερ οἱ σοφοί, ἔτι καὶ νῦν, ἀλλὰ
Νέρωνος καὶ τοιούτων πραγμάτων νεωτέρων τε καὶ ἀδόξων [ὧν]
μνημονεύω. τούτου δὲ αἴτιον τὸ μὴ πάνυ φιλεῖν τοὺς τραγῳδοὺς
μηδὲ ζηλοῦν· ἐπεὶ οἶδα ὅτι αἰσχρόν ἐστιν ἐν τραγῳδίᾳ τοὺς νῦν
ὄντας ὀνομάζειν, ἀλλ' ἀρχαίου τινὸς δεῖ πράγματος καὶ οὐδὲ πάνυ
πιστοῦ. οἱ μὲν οὖν ἔμπροσθεν οὐκ ᾐσχύνοντο τοὺς τότε ὄντας
ὀνομάζειν καὶ λέγοντες καὶ γράφοντες· οἱ δὲ νῦν ἐκείνους ἐξ ἅπαν-
τος ὀνομάζειν ζητοῦσιν. ἥτινι δὲ τῇ σοφίᾳ πράττουσιν αὐτὸ ἐγώ 12
σοι ἐρῶ — καὶ μὴ πάντα φλυαρεῖν με φῇς· ἀλλ' ἴσως πολλοῦ δέω
— πάντως γάρ τινι τῶν βιβλιοπωλῶν προσέσχηκας. — Διὰ τί δὴ
τοῦτό με ἐρωτᾷς; — Δ. Ὅτι εἰδότες τὰ ἀρχαῖα τῶν βιβλίων σπου-
δαζόμενα, ὡς ἄμεινον γεγραμμένα καὶ ἐν κρείττοσι βυβλίοις, οἱ δὲ
τὰ φαυλότατα τῶν νῦν καταθέντες εἰς σῖτον, ὅπως τό γε χρῶμα
ὅμοια γένηται τοῖς παλαιοῖς, καὶ προσδιαφθείροντες ἀποδίδονται
ὡς παλαιά. ἀλλὰ τί ἦν, ὃ πάλαι δὴ ἐρέσθαι σπεύδεις; — Περὶ 13
(506 R II) τοῦδε τοῦ νεανίσκου, ὅστις τέ ἐστι καὶ οὗτινος [υἱός]· ὡς ἐγὼ
οὐδένα πώποτε ⟨οὕτως⟩ ἐξεπλάγην. ἡ μὲν γὰρ ἡλικία παῖδα αὐτὸν
ἐνδείκνυσιν ἑκκαίδεκα ἴσως ἢ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν· τὸ δὲ μέγεθος
οὐδενὸς ἧττον τῶν ἀνδρῶν· ἡ δὲ αἰδὼς τοσαύτη ὥστε καὶ τὸν
προσιόντα αἰδεῖσθαι εὐθὺς ποιεῖ. καὶ οὐκ ἔστιν ἐπὶ πλέον αὐτοῦ
εἰς τὸ πρόσωπον ὁρᾶν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἀποβλέψειεν ἀπὸ τύχης.
οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀναιδὴς οὐδὲ λίθινός ἐστιν ὅστις ὑπομενεῖ καὶ
ἀντιστήσεται ὁρῶν αὐτόν, ἀλλ' εὐθὺς ἀνάγκη τραπῆναι καὶ μετα-
βαλέσθαι τὼ ὀφθαλμώ. τοῦτο δὲ ἐγὼ τὸ πάθος πάνυ θαυμάζω,
ὅτι τὸ κάλλος, ἐὰν μετὰ αἰδοῦς ᾖ, καὶ τοὺς ἀναιδεῖς τρέπει τε
καὶ ἀναγκάζει αἰδεῖσθαι. — Δ. Ἴσως γὰρ οὐ προσενόησας τὸ ἐν 14

---

2 εὕρεσθαι U ἔρεσθαι BM 5 ὧν seclusit Reiskius 6 τοῦτο M 7 malim: οἷς εὖ οἶδ' ὅτι 8 ἀλλα UB δεῖ Reiskius, ἔδει libri πράγματος BM παραδείγματος U 10 καὶ λέγοντες — ἐξ ἅπαντος ὀνομάζειν om. UB 11 τοῖς ζητοῦσιν UB ἢ τινι M δὲ om. M 12 καὶ libri, ὡς Jacobs πολλοῦ scripsi, ὁμοῦ M ὅπου UB, ὁμοίον Emp. δέω scripsi, δέῃ libri 15 βυβλίοις Casaub., βιβλίοις libri 16 καθέντες U, idem commendavit Cobetus σῖτον cf. David in Aristot. categ. ed. Brand. I p. 28, 13 τό γε Casaub., τό τε libri 17 γένοιται U 19 υἱὸς seclusi, cf. p. 270, 10. 11 cum adn. 20 οὕτως add. Casaub. 23 αὐτοῦ post πρόσωπον transponit U 24 ψυχῆς B 29 προσνοεῖν videtur hic esse = τὸν νοῦν προσέχειν, quem usum exemplis firmare non possum; οὔπω ἐνενόησας Emp. dubitans, οὐ προσενενόησας Wil.

τοῖς ὕδασι γιγνόμενον. — Τί δή; — Δ. Ὅτι τοῦ ἡλίου ἐπιλάμ-
ψαντος εἰς τὸ κατ' εὐθὺ μάλιστα ἀντιλάμπει. καὶ ἴσως ἑώρακας
ἐν τοῖς τοίχοις τὸ κινούμενον καὶ περιτρέχον φῶς, οὐκ ὂν ἀληθινόν,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ὕδασιν αὐγῆς τοῦ ἡλίου γεγονὸς [πρὸς τὸ (278 M)
μάλιστα κατ' εὐθύ.] τοιοῦτον οὖν τι καὶ ἀπὸ τῆς ἀληθινῆς αἰδοῦς
ἀντιλάμπει τε καὶ ποιεῖ δοκεῖν αἰδεῖσθαι τοὺς ὁρῶντας· ἔπειτ'
εὐθὺς ἀπελθόντες ἀναιδεῖς εἰσιν. — Ὡς ἔμοιγε καὶ ὁ παιδοτρίβης (507 R II)
15 ἐδόκει καὶ αὐτὸς οἷον ἐνθουσιῶν τε καὶ ἐκπεπληγμένος. — Δ. Οὐ-
κοῦν ἔτι μᾶλλον θαυμάσεις, ἐπειδὰν πύθῃ ὅτι οὗτος τοιοῦτος ὢν
οὐδενὸς [υἱός] ἐστιν. — Πῶς λέγεις μηδενὸς εἶναι αὐτόν; — Δ.
Οὕτως ὅπως σὺ ἐπύθου ὅτου ἐστίν. οἶμαι γὰρ ἐρωτᾶν σε ὅτου
υἱός ἐστιν. — Ἀλλ' ἢ τῶν Σπαρτῶν ἐστιν εἷς; — Δ. Πρέποι μὲν
ἂν τῷ μεγέθει αὐτοῦ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ, εἴ γε ἐπιεικεῖς ἦσαν καὶ
φιλάνθρωποι τὰς φύσεις, ὥσπερ ὅδε, ἀλλὰ μὴ παντελῶς σκληροὶ
καὶ ἄγριοι τῆς γῆς τὰ τέκνα· ἐπεὶ τό γε σῶμα οὐ φαύλως εἰκάζεις
Βοιωτίῳ μᾶλλον εἰκάζων αὐτὸ ἢ Λακωνικῷ τε καὶ Ἀττικῷ. ὅτι
μὲν γὰρ Ἑλληνικὸν ἄκρως ἐστὶν οὐ δεῖ δήπου ἀμφιγνοῆσαι. —
16 Τί γάρ; εἴη τις ἂν τοῦ γένους διαφορὰ πρός γε τὸ κάλλος; ἢ (508 R II)
οὐδένα οἴει γίγνεσθαι ἐν τοῖς βαρβάροις καλόν; — Δ. Ἀλλ' οὐκ
οἴει τὸ μέν τι βαρβαρικὸν εἶναι ὥσπερ εἶδος καὶ κάλλος, τὸ δὲ
Ἑλληνικόν, ὥσπερ καὶ φωνὴν καὶ ἐσθῆτα, ⟨ἢ⟩ ὁμοίως σοι δοκεῖ
γενέσθαι καλὸς Ἀχιλλεύς τε καὶ Ἕκτωρ; — Οὐ γὰρ μόνον ὡς περὶ
ἀνδρείου τοῦ Ἕκτορος ὁ ποιητὴς διέξεισιν; — Δ. Ὅπου γε τὰς ναῦς
ἐμπίμπρησιν· οὐ γὰρ οἶμαι περὶ κάλλους ἔπρεπεν αὐτοῦ τι με-
μνῆσθαι. τελευτήσαντος δὲ καὶ γυμνωθέντος ἐκπλαγῆναί φησιν
αὐτοῦ τὸ κάλλος τοὺς Ἀχαιοὺς ἰδόντας, οὕτω πως λέγων·

οἳ καὶ θηήσαντο φυὴν καὶ εἶδος ἀγητὸν
Ἕκτορος.

17 οὐ γὰρ ἦν αὐτοῖς πρότερον οἶμαι σχολὴ θηήσασθαι αὐτὸν ἀκρι-

---

4 πρὸς τὸ μάλιστα κατ' εὐθὺ ex antecedentibus errore repetita esse vidit Emp. 6 ἀντιλάμπῃ M ὁρῶντας Casaub., ἐρῶντας libri 7 ὥστ' M. ὡς — ἐκπεπληγμένος interlocutori tribuit Selden 8 ἐπιδοκεῖ M 9 πύθοι M 10 υἱός seclusit Emp. Additam. p. 825 ἐστι B 11 ἐπεύθου M 12 ἀλλ' ἦ B τρέποι U 15 τό γε Pflugk, γε τὸ libri δικάζεις M 16 κἀττικῷ B 17 ἑλληνικῶν ἄκρος U ἀμφιγνοῆσαι scripsi, ἀγνοῆσαι libri; οὐδεὶς δήπου ἀγνοήσειεν ἂν Selden 18 πρός τε U ἢ οὐδένα — 19 καλὸν vulgo leguntur post εἶδος καὶ κάλλος l. 20, huc transposuit Casaub. 21 ἢ Wil.; ἀλλ' U, om. BM 22 κάλλος M 23 ἀνδρείους M 24 ἐμπίπρησιν UB ἐπέτρεπεν UBM, ἔπρεπεν T αὐτοῦ τι scripsi, αὐτοῦ ἔτι UB αὐτοὺς ἔτι M; ἐν τῷ τότε Pflugkius 26 οὕτως πῶς U 27 Il. XXII 370 29 οὐ γὰρ οἶμαι πρότερον ἦν αὐτοῖς (hoc ord.) U cf. Hom. Il. l. l. 371 οὐδ' ἄρα οἵ τις ἀνουτητί γε παρέστη

βῶς· καὶ τὰ ἄλλα σχεδὸν σαφέστερον ἐπέξεισιν ἢ περὶ ἄλλου τινὸς τῶν καλλίστων. τήν τε γὰρ κεφαλὴν χαρίεσσαν αὐτοῦ φησιν εἶναι καὶ τὴν κόμην πάνυ μέλαιναν καὶ τὸ σῶμα οὐ σκληρόν. περὶ δὲ
(274 M) *τοῦ Ἀχιλλέως εἴδους οὐδὲν λέγει καθ' ἕκαστον ⟨ἀλλ'⟩ ἢ τῆς κόμης,*
(509 R II) *ὅτι ξανθὸς ἦν, καὶ περὶ τῆς Εὐφόρβου κόμης καὶ Πατρόκλου ὡς μάλιστα ἐν ἀκμῇ τελευτησάντων, καὶ περὶ τῶν ἄλλων σμικρόν τι περὶ ἑκάστου καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τῶν καλλίστων. πλὴν ὅτι γε οὐδεὶς ἂν εἴποι τούσδε ὁμοίως ἂν εἶναι καλούς, οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἢ Εὔφορβον ἢ Τρωΐλον ἐοικέναι τι Μενελάῳ καὶ Πατρόκλῳ καὶ Νιρεῖ, οὐδὲ ἐν τοῖς βαρβάροις Σέσωστριν τὸν Αἰγύπτιον ἢ Μέμνονα τὸν Αἰθίοπα ἢ Νινύαν ἢ Εὐρύπυλον ἢ Πέλοπα.*

---

(72) ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΥ.

Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα εὕροι τις ἂν καὶ ξύμπαντα ἀτεχνῶς τὰ 1
ἔργον τινὸς ἐχόμενα καὶ πράξεως κοινὰ τοῖς φιλοσόφοις καὶ ⟨τοῖς⟩
ῥήτορσιν, ὅσοι μὴ ἀγοραῖοι μηδὲ μίσθαρνοι, πρὸς χρήματα ὁρῶντες
*μόνον καὶ τὰς ἰδιωτικὰς ἀμφιλογίας περὶ συμβολαίων ἤ τινων **
⟨ἀλλὰ⟩ δημοσίᾳ συμβουλεύειν καὶ νομοθετεῖν ἀξιούμενοι — καθά-
περ οἶμαι Περικλῆς καὶ Θουκυδίδης Ἀθήνησι καὶ Θεμιστοκλῆς ἔτι
(510 R II) *πρότερον καὶ Κλεισθένης καὶ Πεισίστρατος, ἕως ἔτι ῥήτωρ καὶ*
δημαγωγὸς ἠνείχετο καλούμενος· Ἀριστείδην μὲν γὰρ καὶ Λυκοῦργον 2
καὶ Σόλωνα καὶ Ἐπαμεινώνδαν, καὶ εἴ τις ἕτερος τοιοῦτος, φιλο-
σόφους ἐν πολιτείᾳ θετέον ἢ ῥήτορας κατὰ τὴν γενναίαν τε καὶ

---

1 *ἐπέξησιν* U *ἢ* Reiskius *ὡς οὐ* UB, om. M 2 *φασὶν* U. cf. Hom. I. 1. 402. 401. 373 3 *κόνην* M 4 *ἴδους* M *ἀλλ' ἢ* scripsi cum Reiskio, *ἢ* libri 5 *τῆς Εὐφόρβου κόμης* Il. XVII 51 *κόμαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι* 6 *τι* om. M m. pr. 8 *οὐδεὶς ἂν* Casaub., *οὐδὲ κἂν* libri *ὁμοίους* U *ἂν* secl. Dind. *κάλλους* M 9 *ἄφορβον* U *ἢ Τρωΐλον* om. U 10 *νηρέϊ* UB *νηρέει* M 11 de Sesostridis pulchritudine nihil compertum habemus, de Memnone et Eurypylo cf. Hom. Od. XI 520 sq. *Νινύαν* Reiskius, quod probat Wil., *Μινύαν* libri 13 *τοῖς* add. Wil. 14 *σχήματα* M 15 *συμβολύων* (*υ* alterum in ras. a corr.) U post *τινων* alterum substantivum excidit, *δή τινων* Emp. 16 *δημοσίας* M *δὲ* add. Selden. post *δημοσίᾳ*, ego *ἀλλὰ* praetuli, ante *δημοσίᾳ* inserendum, ut magis perspicuus evaderet sententiae progressus 20 *φιλόσοφος* UBMT, corr. editi; malim: ⟨*ἢ*⟩ *φιλοσόφους*

ἀληθῆ ῥητορικήν — λέγω δὲ οἷον περί τε ἀγωγῆς τῶν νέων συμ-
βουλεύοντες καὶ νομοθετοῦντες, ὥσπερ ἐν Λακεδαίμονι Λυκοῦργος,
καὶ περὶ τῆς ἐρωτικῆς ὁμιλίας καὶ περὶ χρημάτων κτήσεως, ὅσην
τε καὶ ὅπως δεῖ ποιεῖσθαι, καὶ περὶ γάμου καὶ περὶ κοινωνίας
καὶ περὶ νομίσματος καὶ περὶ τιμῆς καὶ ἀτιμίας καὶ περὶ οἴκων
κατασκευῆς, ⟨καὶ⟩ πότερα χρὴ τετειχισμένην οἰκεῖν πόλιν ἢ καθάπερ
ὁ θεὸς παρῄνεσε Λακεδαιμονίοις, ἀτείχιστον, καὶ περὶ ἀσκήσεως
τῶν πολεμικῶν καὶ τάξεως οὐ μόνον ὁπλιτικῆς, ἀλλὰ καὶ οἵαν
Ἐπαμεινώνδας εὑρεῖν λέγεται, τοὺς ἐραστὰς μετὰ τῶν ἐρωμένων
τάξας, ἵνα σῴζοιντο μᾶλλον καὶ μάρτυρες ὦσιν ἀλλήλοις τῆς ἀρετῆς (275 I
καὶ τῆς κακίας· καὶ τὸν λόχον τοῦτον ἱερὸν ἐπονομασθέντα κρα-
τῆσαι Λακεδαιμονίων τῇ ⟨περὶ⟩ Λεῦκτρα μάχῃ, ξυμπάντων ἐκείνοις
3 *ἑπομένων τῶν Ἑλλήνων· τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, καὶ πολλάκις πολλοῖς*
παρέπιπτε, περί τε εἰρήνης καὶ πολέμου, ὃ νῦν τυγχάνει ζητού-
μενον. πᾶν δὲ τὸ τοιοῦτον γένος παρὰ τοῖς φιλοσόφοις καλεῖται
περὶ τοῦ προσήκοντος, οἷον εἰ γαμητέον, εἰ πολιτευτέον, εἰ βασι-
λείᾳ χρηστέον ἢ δημοκρατίᾳ ἢ ἄλλῃ τινὶ καταστάσει πολιτείας·
ἐν οἷς ἐστι καὶ τοῦτο, ἐμοὶ δοκεῖν, εἰ πολεμητέον. οὐ γὰρ μόνον (511 R II)
ἁπλῶς οἱ φιλόσοφοι ζητοῦσι περὶ τούτων, ἀλλὰ πηνίκα καὶ πρὸς
τίνας καὶ τίνος συμβάντος ἢ μὴ συμβάντος ἕκαστα τούτων πρακ-
τέον. διαφέρει δὲ τοσοῦτον, ὅτι οἵ γε ῥήτορες ἐπὶ τῶνδε ἢ τῶνδε
σκοποῦσιν, οἷον εἰ συμφέρει πολεμεῖν Ἀθηναίοις πρὸς Πελοπον-
νησίους ἢ βοηθεῖν Κερκυραίοις πρὸς Κορινθίους ἢ Φιλίππῳ συμ-
μαχῆσαι Θηβαίοις ἐπὶ Φωκέας ἢ Ἀλεξάνδρῳ διαβῆναι εἰς τὴν
4 *Ἀσίαν. ἐν γὰρ ταύταις ἁπάσαις ταῖς βουλαῖς οὐχ ἥκιστα ἐμ-*
πίπτει καὶ τὸ τοιοῦτον, εἰ δίκαιον τοῖς μὴ προαδικήσασι πολε-
μεῖν· εἰ συμβέβηκεν ἀδίκημα παρὰ τούτων οἷς διανοοῦνται πολεμεῖν,
πηλίκον τι τοῦτο ⟨τὸ⟩ συμβεβηκός. οἱ φιλόσοφοι δὲ πόρρωθεν
τὰ πράγματα ὁρῶσιν, ἐπ᾽ αὐτῶν ἐξετάζοντες ὁποῖ᾽ ἄττα ἐστίν.
πολὺ γὰρ κρεῖττον τὸ βεβουλεῦσθαι περὶ ἁπάντων ἐκ πλείονος καὶ
διεγνωκότας ἐπειδὰν ἥκῃ τινὸς πράγματος καιρός, αὐτούς τε εἰδότας

---

1 *οἷον τε* M *συμβουλεύοντες* et mox *νομοθετοῦντες* scripsi, *συμβου-λεύοντας — νομοθετοῦντας* libri; patet haec verba post parenthesin iterari quia sententia parenthesi interrupta continuatur. 5 *καὶ περὶ τιμῆς* B *καὶ τιμῆς* U *τιμῆς* M 6 *καὶ* add. Emp. 8 *πολεμίων* libri, corr. Emp. *πολιτι-κῆς* M 9 *ἐπαμινώνδας* B 11 *ἐπονομάσαντα* libri, corr. Reiskius 12 *Λεύκτραι* U *Λεύκτρα* BM, *περὶ* add. Emp. 14 *παρέπιπτεν* M; *παραπῖ-πτον* Geelius probabiliter 16 *βασιλείᾳ* Reiskius, *βασιλεῖ* libri 20 *τίνων συμβάντων ἢ μὴ συμβάντων* U *ἢ μη συμβάντος* om. M 28 *τὸ* add. Pflugk. 30 *γὰρ* om. M *πλίονος* M

ἔχειν χρῆσθαι καὶ ἑτέροις παραινεῖν, ἀλλὰ μὴ τρόπον τινὰ ἐξαίφνης
ληφθέντας ταράττεσθαι καὶ αὐτοσχεδιάζειν περὶ ὧν οὐκ ἴσασιν. οἱ 5
μὲν γὰρ ῥήτορες, ὅταν δέῃ σκοπεῖν περί τινος, οὐδὲν εἰδότες τῶν
ἄλλων πλέον οὐδὲ ἐσκεμμένοι πρότερον, ἅμα τε αὐτοὶ βουλεύονται
τρόπον τινὰ καὶ συμβουλεύουσιν ἑτέροις. οἱ φιλόσοφοι δὲ περὶ
τῶν πράξεων προοίδασι καὶ πάλαι βεβουλευμένοι τυγχάνουσιν·
(276 M) *ὥστε ἄν τις αὐτοὺς παρακαλῇ συμβούλους τῶν πόλεων ἢ τῶν*
ἐθνῶν ἢ τῶν βασιλέων, κρεῖττον ἕξουσι καὶ ἀσφαλέστερον ἀπο-
φαίνεσθαι οὐ τὸ ἐπιὸν αὐτοῖς, οὐδὲ νῦν μὲν ταῦτα, πάλιν δὲ τἀναν-
(512 R II) *τία, δι' ὀργὴν ἢ φιλονικίαν ἢ χρήμασι πληγέντες, ὥσπερ ἐπὶ τρυ-*
τάνης, ἔφη τις οἶμαι τῶν ῥητόρων αὐτῶν, κατὰ τὸ λῆμμα ἀεὶ
ῥέποντες. λέγω δὲ οὐ ψέγων ῥητορικὴν οὐδὲ ῥήτορας τοὺς ἀγαθούς,
ἀλλὰ τοὺς φαύλους καὶ τοὺς προσποιουμένους τὸ πρᾶγμα.

---

(73) ΟΤΙ ΕΥΔΑΙΜΩΝ Ο ΣΟΦΟΣ.

Δ. Πότερον δοκεῖ σοι εἶναι ἄνθρωπος εὐδαίμων, εἰ δὲ μή, 1
γεγονέναι ἢ ἔσεσθαι, ἢ ἀδύνατον ἡγῇ τὸ τοιοῦτον περὶ ἀνθρώπου,
ὥσπερ εἴ τις ἀθάνατον ἄνθρωπον λέγοι εἶναι; ἴσως γὰρ ἂν τὴν
αὐτὴν ἔχοις δόξαν Ὁμήρῳ καὶ ἄλλοις συχνοῖς τῶν ποιητῶν. — Καὶ
ποῦ ἀποφαίνεται περὶ τούτου Ὅμηρος; — Δ. Ὅπου πεποίηκε τὸν
Δία λέγοντα αὐτόν, οὐκ ἄλλον τινὰ τῶν θεῶν, ὡς οὐδέν φησιν
ὀϊζυρότερον εἶναι ἀνδρὸς ἁπάντων τῶν ζῴων,

ὅσσα τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει.

οὐ δοκεῖ σοι τὴν ὀϊζὺν ἄντικρυς κακοδαιμονίαν τινὰ λέγειν; —
Ἔμοιγε. — Δ. Ἕτερος δὲ ποιητὴς οὐκ ἰδίᾳ οὕτως, ἀλλὰ κοινῇ πρὸς 2
θέατρον ἀγωνιζόμενος εἰσηγεῖται,

τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά,
τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον

---

1 *ἐφαίφνης* (αι a corr.) U 2 *εἴσασιν* M 6 *τυγχάνωσιν* M 8 *κρίττον* M 10 *φιλονεικίαν* UB *χρήμασι πληγέντες* cf. Plut. Dem. c. 25 *πληγεὶς ὑπὸ τῆς δωροδοκίας* (Geelius) 11 *ἔφη τις*: scil. Demosthenes de corona § 298 *οὐδ' ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε τουτοισί, ὁμοίως ὑμῖν ὥσπερ ἂν εἰ ἐν τρυτάνῃ ῥέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα* etc. *λῆμα* M 15 *τὸ* om. B 17 *ἔχοι* UBM, *ἔχοις* T 18 *περὶ τοῦ Ὁμήρου* B 21 *ἔπι πνείει* Hom. Il. XVII, 447, *ἐπιπνείει* UM *ἐπιπνέει* B 23 *ἰδίαν* M. Cf. Eur. Cresphontis frg. 452 Nauck 25 *ὅσα* UBM

χαίροντας καὶ συνηδομένους οἴεται δεῖν ἐκπέμπειν. — Ἔστι ταῦτα. (513 R II)
— Δ. Οὔκουν ὀρθῶς παρήνεσεν. εἰ γὰρ ἅπαξ δεῖ κλαίειν τοὺς
ἀνθρώπους διὰ τὴν ἀτυχίαν, καὶ γενομένους προσήκει θρηνεῖν τῶν
ἐσομένων αὐτοῖς κακῶν ἕνεκεν, καὶ τελευτήσαντας, ὅτι πολλὰ καὶ
3 δεινὰ πεπόνθασι, καὶ ζῶντας, ὅτι εἰσὶν ἐν κακοῖς. ὥστε ὥρα ἂν (277 M)
εἴη κατὰ τὸν ποιητὴν μηδέποτε παύσασθαι ὀδυρομένους πολὺ
μᾶλλον τῶν ἀηδόνων. ἐκεῖναι μὲν γὰρ τοῦ ἦρος λέγονται θρηνεῖν
τὸν Ἴτυν· τοὺς δὲ ἀνθρώπους εἰκὸς ἦν θρηνεῖν καὶ θέρους καὶ
χειμῶνος. πόσῳ δὲ βέλτιον τοὺς γενομένους ἐᾶν εὐθὺς ἀπολέσθαι
ὑπὸ τῶν κακῶν, ἀλλὰ μὴ σπαργάνοις ἐνειλοῦντας καὶ λούοντας
καὶ τιθηνουμένους τοσαύτην ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι ὅπως ἄθλιοι
ἔσονται· ἐχθρῶν γάρ, οὐ φίλων οὐδὲ κηδομένων τὸ τοιοῦτο· καὶ
4 νὴ Δία αὐτοὺς πρώτους ἀπαλλάττειν τοῦ βίου; κινδυνεύουσι γὰρ
κατὰ τὸν λόγον τοῦτον μόνοι φρόνιμοι γενέσθαι οἱ γενόμενοι ἐν
Κόλχοις ἐκ τῶν τοῦ δράκοντος ὀδόντων, οὓς ἔσπειρεν Ἰάσων.
οὗτοι γάρ, ὅτε πρῶτον ᾔσθοντο γεγονότες, εὐθὺς ἀλλήλους ἀνῄρουν,
ἕως οὐδένα ἔλιπον, βοηθοῦντες ἀλλήλοις δῆλον ὅτι καὶ διὰ φιλίαν
5 τοῦτο πράττοντες, οὐ δι᾽ ἔχθραν. — Ἀλλὰ οὗτός γε ὁ ποιητὴς (514 R II
ληρεῖν ἔμοιγε φαίνεται. τὸ δὲ τοῦ Ὁμήρου ταράττει με, ὅτι οὕτω
σοφὸς ⟨ὢν⟩ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων ταύτην ἀπεφήνατο τὴν γνώμην.
— Δ. Καὶ τί ἄτοπον εἴρηκεν; οὐ γὰρ ὡς ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι
ἄθλιοί εἰσί φησιν, ἀλλ᾽ ὅτι οὐθέν ἐστι ζῷον ἀνθρώπου ἀθλιώ-
τερον τοῦ γε ἀθλίου, ὥσπερ ἀμέλει καὶ ἡμεῖς φαῖμεν ἄν. ἴσως
γάρ τοι καὶ μόνος τῶν ἄλλων ὁ ἄνθρωπος κακοδαίμων ἐστίν, ὥσπερ
καὶ εὐδαίμων· ἐπεί τοι καὶ μόνος ἄφρων, ὥσπερ καὶ φρόνιμος.
οὔτε γὰρ ἄδικος οὔτε ἀκόλαστος εἴη ἂν ἵππος ἢ σῦς ἢ λέων, ὥσπερ
6 οὐδὲ ἄμουσος οὐδὲ ἀγράμματος. — Ἀλλὰ καλῶς μοι δοκεῖς διωρθῶ-
σθαι τὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ ἀποκρίνομαι ὅτι ἡγοῦμαι ἄνθρωπον εὐδαί-
μονα εἶναι. — Δ. Ἆρ᾽ οὗ ὁ δαίμων ἀγαθός ἐστι, τοῦτον εὐδαί-

---

2 οὐκοῦν UM παρήνεσαν B δεῖ Geelius, ἔδει libri κλάειν B 4 ἕνεκα B 5 ζῶντας Casaub., πάντας libri 7 λέγονται: cf. Hom. Od. XIX 518 sq. 10 λούοντας Selden. λύοντας libri; λοῦντας Dind. 13 αὐτοὺς U 15 ἔσπιρεν U ἔπιρεν M 18 ἀλλ᾽ οὗτός γε U ἀλλὰ αὐτός γε M m. pr. 19 λειρεῖν U m. pr. οὕτως σοφὸς UM οὕτως σαφῶς T 20 ὢν addidi 22 ζωίων U 23 τοῦ γε Casaub., τοῦ δὲ libri 27 δοκεῖ UBM, δοκεῖς T διορθῶσθαι M 28 ἀποκρίνομαι ὅτι ἡγοῦμαι scripsi, ἀποκρίνασθαι ὅτι ἡγοῦμαι M ἀποκρίνασθαι ὅτι εἰ ἡγοῦμαι UB ἀνθρώπων UB 29 ἄρα ὁ εὐδαίμων ἀγαθός ἐστιν, ὃς ἀγαθός ἐστιν τοῦτον U ἆρ᾽ ὁ εὐδαίμων ἀγαθός ἐστιν τοῦτον ὃς ἀγαθός ἐστι B ἆρ᾽ ὁ εὐδαίμων ἀραθός ἐστιν τοῦτον M, emendavit Emp.

μονα εἶναι φῄς, οὗ δὲ μοχθηρός, κακοδαίμονα; — Ἔγωγε. — Δ.
(515 R II) Δαίμονα δὲ ἄλλως ἀγαθὸν λέγεις; — ⟨Ἤ⟩ πῶς γε; — Δ. Ὥσπερ
ἄνθρωπον, ἔτι δὲ μᾶλλον θεόν; ἢ τοὺς θεούς, εἴπερ νομίζεις ἀγα-
θοὺς εἶναι, οὐ δικαίους νομίζεις καὶ φρονίμους καὶ σώφρονας καὶ
τὰς ἄλλας ἀρετὰς ἔχοντας, ἀλλὰ ἀδίκους καὶ ἀνοήτους καὶ ἀκο-
(278 M) λάστους; — Οὐδαμῶς ἔγωγε. — Δ. Οὐκοῦν καὶ δαίμονα, εἴπερ
τινὰ ἀγαθὸν ἡγῇ, δῆλον ὡς δίκαιον ἡγῇ καὶ χρήσιμον καὶ φρόνι-
μον; — Πῶς γὰρ οὔ; — Δ. Ἢ γὰρ ὃν κακόν τινα νομίζεις, πονη-
ρὸν οἴει τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ ἄδικον καὶ ἀνόητον; — Ἀνάγκη πάν-
τως. — Δ. Τί δαί; οὐ τῶν ἀνθρώπων ἕκαστον κατὰ τὸν αὑτοῦ 7
δαίμονα βιοῦν, ὁποῖος ἂν ᾖ ποτε, ἀλλὰ καθ' ἕτερον; — Οὐδαμῶς
καθ' ἕτερον. — Δ. Οὐκοῦν τὸν τυχόντα ἀγαθοῦ δαίμονος ἡγῇ
δικαίως ζῆν καὶ φρονίμως καὶ σωφρόνως; τοιοῦτον γὰρ ὁμολογεῖς
εἶναι τὸν δαίμονα αὐτοῦ. — Πάνυ γε. — Δ. Τὸν δὲ μοχθηροῦ
δαίμονος πονηρῶς καὶ ἀφρόνως καὶ ἀνοήτως καὶ ἀκολάστως; —
Φαίνεται ταῦτα συμβαίνειν ἐκ τῶν εἰρημένων νῦν. — Δ. Ἆρα
ὅστις ἄνθρωπος νοῦν ἔχων ἐστὶ καὶ δίκαιος καὶ σώφρων, οὗτος
εὐδαίμων ἐστὶν ἀγαθῷ δαίμονι συνών· ὅστις δὲ ἀσελγὴς καὶ ἄφρων
καὶ πανοῦργος, ἀνάγκη κακοδαίμονα φάσκειν ἐκεῖνον κακῷ δαίμονι
συνεζευγμένον καὶ λατρεύοντα; — Ἀληθές. — Δ. Σοφὸν δὲ ἄλλον 8
τινὰ καλεῖς ἢ τὸν φρόνιμον ἄνθρωπον καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον καὶ
ἀνδρεῖον, φαῦλον δὲ τὸν ἄδικον καὶ ἀνόσιον καὶ δειλόν; — Φημί.
— Δ. Μὴ τοίνυν ἔτι θαύμαζε τῶν λεγόντων, ὅτι μόνον καὶ πάντα
φασὶ τὸν σοφὸν εὐδαίμονα εἶναι, τῶν δὲ φαύλων οὐδένα ὅντινα
οὐ κακοδαίμονα· ἐπειδή γε καὶ σοὶ ταῦτα δοκεῖ. — Τὰ μὲν ἄλλα 9
δοκεῖς μοι οὐ παρὰ δόξαν διειλέχθαι· ὅπως δὲ χρὴ δαιμόνιόν τι
πονηρὸν ἡγεῖσθαι καὶ ἄδικον καὶ ἀνόητον οὐκ ἔχω εἰπεῖν. ἄλλως
τε οὐ πρὸς ὑμῶν τῶν φιλοσόφων ἐστίν, εἴπερ θεῖον τὸ δαιμόνιον
ἡγεῖσθε, τοιοῦτον ὑπολαμβάνειν. — Δ. Ἀλλ' ἐγὼ νῦν οὐ κατὰ τὴν
ἐμαυτοῦ δόξαν διείλεγμαι τὰ πολλά, πλήν γε αὐτὸ τοῦτο ὅτι μοι
δοκεῖ πᾶς καὶ μόνος εὐδαίμων ὁ σοφός· τὰ δὲ ἄλλα κατὰ τὴν τῶν
πολλῶν ἀνθρώπων, ὅπως μὴ δοκῶ βιάζεσθαι αὐτούς. ἐπεὶ φέρε, 10

1 οὗ δὲ μοχθηρὸς Emp., οὐδὲ μοχθηρὸν M τὸν δὲ μοχθηρὸν UB 2 malim: ἄλλως ⟨πως⟩, ut dicitur ἄλλο τι ἤ Ἢ add. Reiskius 3 ἢ B 4 δικαίως U ἄφρονας M 7 ἡγεῖ M altero loco 8 εἰ γαρ M οὗ pro ὃν M 10 τί δὴ M αὐτοῦ libri 12 ἡγεῖ M 16 νῦν ἄρα UM 17 καὶ prius om. UB 19 κακοδαίμονι M 20 ἄληθες UB ἀληθῆ M 21 τίνα U 25 σὺ M ταὐτὰ UB 29 ἡγεῖσθαι UM 31 τε pro δὲ M 32 ἐπίφερε M

εἰ [οὐχ] ἡγεῖσθε τὸ δαιμόνιον θεῖον καὶ ἀγαθὸν καὶ μηδενὶ κακοῦ
μηδενὸς αἴτιον, πῶς φατε γίγνεσθαι κακοδαίμονα ἄνθρωπον; ἢ (279 M)
ὅταν μὴ προσέχωσι μηδὲ πείθωνται τῷ δαιμονίῳ ἀγαθῷ ὄντι;
ὥσπερ εἰ νομίζοιμεν τοὺς ἰατροὺς ἅπαντας ἀγαθοὺς εἶναι τὰ τῆς (517 R II)
τέχνης καὶ μηδένα αὐτῶν πονηρὸν ἰατρὸν μηδὲ βλαβερόν, τῶν δὲ
καμνόντων κακῶς τινας πράττοντας βλέποιμεν καὶ βλαπτομένους
ἐν ταῖς νόσοις, δῆλον ὅτι τούτους ἂν φαῖμεν μὴ ἐθέλειν τὰ προσ-
ταττόμενα ποιεῖν, τοὺς δὲ πειθομένους ἀνάγκη καλῶς ἀπαλλάττειν·
* * καὶ τί ἂν γίγνεσθαι οὐκ ἂν θαυμάζοιμεν. — Οὕτως ἔχει. —
11 Δ. Πότερον οὖν δοκοῦσί σοι ⟨οἱ⟩ ἐγκρατεῖς [εἶναι] καὶ σώφρονες
καὶ νοῦν ἔχοντες, οὗτοι ἀπειθεῖν ἂν τοῖς ἰατροῖς τοῖς ἐμπείροις
καὶ τὰ συμφέροντα προστάττουσιν, ἢ τοὐναντίον οἱ ἀνόητοι καὶ
ἀκόλαστοι; — Δῆλον ὅτι οἱ ἀκόλαστοι. — Δ. Τί δέ; τῷ δαίμονι
χρηστῷ ὄντι πείθεσθαι καὶ ζῆν κατ' ἐκεῖνον πότερον ἡγῇ τῶν σω-
φρόνων εἶναι καὶ νοῦν ἐχόντων ἢ τῶν πονηρῶν καὶ ἀνοήτων; —
12 Τῶν σωφρόνων. — Δ. Τὸ δέ γε μὴ πείθεσθαι μηδὲ προσέχειν
ἀλλ' ἐναντίως τῷ θείῳ τε καὶ δαιμονίῳ πράττειν, τῶν κακῶν καὶ
ἀγνωμόνων; — Πῶς δ' ἂν ἄλλως λέγοιμεν; — Δ. Εἶναι δὲ τοὺς
πειθομένους τῷ δαιμονίῳ τοιούτῳ ὄντι εὐδαίμονας, τοὺς δὲ ἀπει-
θοῦντας κακοδαίμονας; — Ἀνάγκη. — Δ. Οὐκοῦν κἀνταῦθα συμ-
βαίνει τὸν μὲν σοφὸν καὶ φρόνιμον εὐδαίμονα εἶναι πάντα, τὸν δὲ
φαῦλον κακοδαίμονα, οὐχ ὡς τοῦ δαιμονίου κακοῦ ὄντος, ἀλλ' ὡς
αὐτὸν οὐ προσέχοντα ἐκείνῳ χρηστῷ ὄντι.

---

(74) ΠΕΡΙ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΣ. (518 R II)

1 Οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι καθόλου μὲν οὐδὲν πεφροντίκασιν ὁποίους χρὴ εἶναι οὐδὲ ὅ,τι βέλτιστον ἀνθρώπῳ ἐστίν, οὗ ἕνεκα χρὴ πάντα τἄλλα πράττειν, ἰδίᾳ δὲ ἐσπουδάκασιν οἱ μὲν ἱππεύειν, οἱ δὲ

---

1 εἰ οὐχ ἡγεῖσθε UB εἰ οὐχ ἡγεῖσθαι M 2 ἢ ὅταν B 4 νομίζοιμεν Reiskius νομίζεις libri, νομίζοις Jacobs 6 βλέπομεν libri, corr. Reiskius 7 τούτους οὓς UB φαῖμεν θέλειν (om. μὴ) M m. pr. 9 lacuna sic fere explenda: ⟨ἆρ' οὕτως⟩ κα⟨κοδαιμον⟩ίαν γίνεσθαι B θαυμάζειν οὕτως ἔχειν libri, corr. Reiskius 10 οἱ add. Geelius ἐγκρατεῖς ἂν εἶναι καὶ M ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ UB, εἶναι (sive ἂν εἶναι) del. Geelius 13 τί δαὶ UB τὸ pro τῷ malit Emp. Additam. p. 825 14 πίθεσθαι M κατ' ἐκεῖνο BM κατ' ἐκείνω U m. pr. (-ον corr.) κατ' ἐκεῖνον T 19 ἀπιθοῦντας M 20 συμβένει U 23 οὐ προσέχοντα Reiskius, οὐ προσχόντα UB μὴ προσχόντα M 25 ἀνθρώπων M

στρατηγεῖν, οἱ δὲ περὶ ἀγωνίαν, οἱ δὲ περὶ μουσικήν, ἄλλοι περὶ
γεωργίαν, ἄλλοι δύνασθαι λέγειν. ἥντινα δὲ χρείαν αὐτοῖς ἔχει
τούτων ἕκαστον ἢ τί τὸ ὄφελος ἐξ αὐτοῦ γίγνοιτ' ἂν οὐκ ἴσασιν
(260 M) *οὐδὲ ζητοῦσιν. τοιγαροῦν ἱππεῖς μὲν ἀγαθοὶ γίγνονταί τινές,* 2
οἳ ἂν φιλοπονῶσιν αὐτὸ καὶ ἐκμελετῶσι, καὶ παλαῖσαι ἄλλοι ἄλλων
ἱκανώτεροι καὶ πυκτεῦσαι καὶ δραμεῖν καὶ τἄλλα ἀγωνίσασθαι, καὶ
τοῦ σπόρου μὴ διαμαρτεῖν, καὶ πλέοντες μὴ διαφθεῖραι τὴν ναῦν,
καὶ τὰ κατὰ μουσικήν τινες ἐπίστανται βέλτιον ἑτέρων· ἀγαθὸν
δὲ ἄνδρα καὶ φρόνιμον, καὶ αὐτὸ τοῦτο εἰδότα ὅστις ἐστὶν ὁ χρη-
στὸς ἀνὴρ καὶ νοῦν ἔχων, οὐδένα τούτων ἔστιν εὑρεῖν. αὐτίκα 3
περὶ τὸ λέγειν [πάντες] ἐσπουδάκασι πολλοὶ τῶν ἐλευθέρων καὶ
φιλοτίμων εἶναι δοκούντων, οἱ μὲν ὥστε ἐν δικαστηρίοις ἀγωνί-
ζεσθαι καὶ πρὸς δῆμον λέγοντες, διὰ δὲ τοῦτο ἰσχύειν πλέον τῶν
ἄλλων καὶ πράττειν ὅ,τι ἂν αὐτοὶ θέλωσιν, οἱ δὲ τῆς δόξης ἕνεκα
τῆς ἀπὸ τοῦ πράγματος, ὅπως δεινοὶ νομίζωνται. τινὲς δὲ αὐτῆς
(519 R II) *φασι τῆς ἐμπειρίας ἐπιθυμεῖν, καὶ τούτων οἱ μὲν λέγοντες, οἱ δὲ*
συγγράφοντες μόνον, οὓς ἔφη τις τῶν πρότερον μεθόρια εἶναι
τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν πολιτικῶν· ὅ,τι δὲ συμφέρει πράττουσιν
ἢ πρὸς ὅ,τι ἡ δόξα αὐτοῖς ὠφέλιμος ἢ τί τῆς ἐμπειρίας ταύτης
ὄφελος οὐ σκοποῦσιν. ἐγὼ δέ φημι πάντα τἄλλα δίχα τῆς τοιαύ- 4
της ἐπιμελείας καὶ ζητήσεως ὀλίγου ἄξια εἶναι, τῷ δὲ ἐκεῖνο ἐν-
νοήσαντι καὶ ξυνέντι, τούτῳ καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ στρατηγεῖν καὶ
ὅ,τι ἂν ἄλλο ποιῇ ξυμφέρον τε εἶναι καὶ ἐπ' ἀγαθῷ γίγνεσθαι.
ἐπεὶ τό γε ἐπαινεῖσθαι καθ' ἑαυτὸ ὑπὸ ἀνθρώπων ἀνοήτων, οἷοίπερ
εἰσὶν οἱ πολλοί, ἢ τὸ δύνασθαι ἐν τοῖς τοιούτοις ἢ τὸ ἡδέως ζῆν
οὐδὲν ἂν διαφέροι πρὸς εὐδαιμονίαν τοῦ ψέγεσθαι καὶ μηδὲν ἰσχύειν
καὶ ἐπιπόνως ζῆν.

---

4 *ἵππης* M 5 *φιλοπονῶσι καὶ* (om. *αὐτὸ*) UB *φιλοπονῶσιν αὐτοὶ* (om. *καὶ*) M, corr. Emp. 8 *τὰ* om. U 11 *πάντες* seclusi, *πάντως* Geelius *καὶ πολλοὶ* UB 12 *εὐδοκιμεῖν* pro *ἀγωνίζεσθαι* requirit Reiskius 15 *νομίζονται* U 16 *φησὶ* UB 17 *ἔφη τις τῶν πρότερον*: scil. Prodicus apud Plat. Euthyd. p. 305 c *οὓς ἔφη Πρόδικος μεθόρια φιλοσόφου τε ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ* 21 *ὀλίγους* M 23 *ξυμφέρον τε* Anon. ap. Reiskium, *ξυμφέροντα* libri 24 *καὶ καθ'* B; pro *καθ' ἑαυτὸ* malim *καὶ ταῦτα*; nam stultorum laus et vita voluptati dedita non modo non per se, sed ne aliis quidem rebus accedentibus beatos facere Cynicis videtur *ὅσοι πέρ εἰσιν* UM

(75) ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΑΙΜΟΝΟΣ.

1 *Φασὶ τοὺς φιλοσόφους λέγειν ὡς ἄρα εὐδαίμων εἴη μόνος ὁ
σοφός. — Δ. Λέγουσι γάρ. — Ἀρ' οὖν ἀληθῆ σοι δοκοῦσι λέγειν;* (281 M)
*— Δ. Ἔμοιγε. — Τί οὖν οὐχὶ κἀμοὶ ἔφρασας τὴν διάνοιαν α'τῶν;
— Δ. Ἐὰν ἐμοὶ σὺ πρῶτον εἴπῃς ὅ,τι νομίζεις τὸν δαίμονα εἶναι.
— Ἐγὼ μὲν τὸ κρατοῦν ἑκάστου καὶ καθ' ὃν ζῇ τῶν ἀνθρώπων
ἕκαστος, ὁμοίως μὲν ἐλεύθερος, ὁμοίως δὲ δοῦλος, καὶ πλούσιος
καὶ πένης καὶ βασιλεὺς καὶ ἰδιώτης, καὶ πράττει ὅσα ἂν πράττῃ.
— Δ. Τοῦτο δὲ ἐν αὐτῷ νομίζεις εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ κρατοῦν* (520 R II)
ἑκάστου, ὃ δαίμονα καλεῖς, ἢ ἔξωθεν [ὂν] ἄρχον τι καὶ κύριον τοῦ
2 *ἀνθρώπου; — Ἔγωγε. — Δ. Ἀρά γε ἄνθρωπον ἕτερον; ἔστι γάρ
που ἄνθρωπος ὁ μὲν ἑνός τινος κρατῶν, ὁ δὲ πολλῶν, καὶ ἄγων ὅπῃ
τε καὶ ὅπως αὐτὸς βούλεται ἤτοι πειθοῖ ἢ βίᾳ ἢ καὶ ἀμφοτέροις.
λέγω δὲ οὐδὲν ἄγνωστον, ἀλλὰ τούς τε δημαγωγούς, οἷς πάντα
πείθονται αἱ πόλεις καὶ ὅπως ἂν ἐκεῖνοι ἐξηγῶνται καὶ συμβου-
λεύωσιν, οὕτω πράττουσιν, ἐάν τε πολεμεῖν συμβουλεύωσιν ἐάν τε
εἰρήνην ἄγειν ἐάν τε τείχη οἰκοδομεῖσθαι ἐάν τε τριήρεις κατα-
σκευάζεσθαι ἐάν τε θυσίας θύειν ἐάν τε ἐκβάλλειν τινὰς αὐτῶν ἢ
χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἢ καὶ ἀποσφάττειν· καὶ τοὺς βασιλέας καὶ
τοὺς τυράννους, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς δεσπότας τῶν οἰκετῶν, ὅσοι*
3 *ἀργύριον καταβαλόντες ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ κέκτηνταί τινα· ὡς ἂν
εἰ Λυκοῦργόν τε Λακεδαιμονίων δαίμονα καλοῖς (ἐκείνου γὰρ κελεύ-
σαντος ἔτι νῦν μαστιγοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ θυραυλοῦσι καὶ
γυμνητεύουσι καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ χαλεπὰ δόξαντα ἂν ἑτέροις ἀνέ-
χονται) καὶ Πεισίστρατον Ἀθηναίων ⟨τῶν⟩ πρότερον. οἶσθα γὰρ
δήπου ὅτι Πεισιστράτου προστατοῦντος καὶ ἄρχοντος εἰς μὲν τὴν
πόλιν οὐ κατῄεσαν ὁ δῆμος, ἐν δὲ τῇ χώρᾳ διατρίβοντες γεωργοὶ* (521 R II)
ἐγίγνοντο· καὶ τὴν Ἀττικήν, πρότερον ψιλὴν καὶ ἄδενδρον οὖσαν,

---

7 *πράττει* pro *πράττῃ* M 8 *νομίζῃς* U 9 *ἔξωθεν* (*ω* a corr.) U *ὂν* seclusi, nam *εἶναι* supplendum est ex antecedentibus *ἄρχον τι* scripsi, *ἄρχοντα* libri, *ἄρχον τε* Reiskius 10 malim *ἀνθρώπων* 11 *ἑνός τινος* Reiskius, *τινος ἑνός* M, *ἑνός* om. UB 13 *τός τε* U 14 *πίθονται* M *ἐκείνοις* UBMT, corr. editi *συμβουλεύουσι* BM *συμβασιλεύουσιν* U *συμβουλεύωσιν* T 15 *οὗτως* U 17 *ἀστῶν* pro *αὐτῶν* Meinekius 18 *φαιρεῖσθαι* M 20 *καταβάλλοντες* UBM, corr. T *ἄλλως* M 21 *εἰ* om. M *τε* M *γε* UB 24 *πισίστρατον* M *τῶν* add. Reiskius 25 *πισιστράτου* M *προστατοῦντος* Meinekius, *προστάττοντος* libri 27 *ἐγείνοντο* M

ἐλαίαις κατεφύτευσαν, Πεισιστράτου προστάξαντος· καὶ τἄλλα
ὅπως ἐκεῖνος ἐβούλετο, οὕτως ἔπραττον. ὕστερον δὲ ἴσως ἄλλους 4
τε φαίη τις ἂν καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα γενέσθαι (οὐ γὰρ
ἀνήκοος δήπου τυγχάνεις περὶ τοῖν ἀνδροῖν) τὸν μέν, ὅτι ναυ-
μαχεῖν Ἀθηναίους ἠνάγκασε πεζοὺς πρότερον ὄντας καὶ τὴν χώραν καὶ
(282 M) *τὴν πόλιν προεμένους τοῖς βαρβάροις καὶ θεῶν ἱερὰ καὶ τάφους προ-*
γόνων ἐν ταῖς ναυσὶ ποιήσασθαι πάντα τὰ σφέτερα πράγματα —
καὶ ὕστερον τὸν Πειραιᾶ τειχίσαι πλειόνων ἢ ἐνενήκοντα σταδίων
καὶ ἄλλα τοιαῦτα προσέταξεν αὐτοῖς, ὧν τὰ μὲν ἐπὶ τοσοῦτον ἔπρατ-
τον ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος παρῆν, τὰ δὲ καὶ φυγόντος αὐτοῦ καὶ τελευ-
τήσαντος. καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλους τινὰς ἴσως φήσεις δαίμονας
γεγονέναι τῶν Ἀθηναίων, οἷον Ἀλκιβιάδην τὸν Κλεινίου καὶ
Νικίαν καὶ Κλέωνα καὶ Ὑπέρβολον, τοὺς μέν τινας ἐπιεικεῖς τυχόν,
τοὺς δὲ πάνυ πονηρούς τε καὶ χαλεπούς. ἔτι δὲ Κῦρον Περσῶν 5
ἀπὸ χρόνου τινὸς δαίμονα γενέσθαι [καὶ] βασιλικόν τινα καὶ ἐλευ-
θέριον, ὃς δουλεύοντας αὐτοὺς Μήδοις πρότερον εἰς ἐλευθερίαν
ἀφείλετο καὶ πάντων ἀπέφηνε δεσπότας τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν.
ἔτι δὲ Καμβύσην καὶ Δαρεῖον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐφεξῆς, τὸν
μὲν Καμβύσην τά τε χρήματα αὐτῶν ἀναλίσκοντα καὶ αὐτοὺς κα-
(522 R II) *τατοξεύοντα καὶ στρατείας προστάσσοντα χαλεπὰς καὶ συνεχεῖς*
καὶ μηδέποτε ἐῶντα οἴκοι μένειν· τὸν δὲ Δαρεῖον χρήματα μὲν
ὡς οἷόν τε πολλὰ συναγαγόντα καὶ τῇ χώρᾳ γενόμενον αἴτιον
ὅπως ἐργασθήσεται, πολέμους δὲ καὶ τοῦτον ἀναγκάζοντα πολε-
μεῖν χαλεποὺς καὶ ἐπικινδύνους, καθάπερ οἶμαι τὸν πρὸς Σκύθας
καὶ τὸν πρὸς Ἀθηναίους. οὕτω δὲ καὶ Νουμᾶν μὲν Ῥωμαῖοι τυχὸν 6
ἂν λέγοιεν αὐτῶν δαίμονα, Καρχηδόνιοι δὲ Ἄννωνα καὶ Ἀννίβαν,
Μακεδόνες δὲ Ἀλέξανδρον ἢ Φίλιππον, ὃς Μακεδόνας ταπεινοὺς
ὄντας καὶ ἀσθενεῖς, [καὶ] τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παραχωρήσαντος Ὀλυν-

---

1 *πισιστράτου* M or. VII § 107 comparat Emp. *τὰ ἄλλα* UB 3 *καὶ Περικλέα* om. M *γενέσθαι* scil. *Ἀθηναίων δαίμονας* 4 *ἀνδροῖν* (*οι* a corr.) U *το μὲν* U 6 *προεμένοις* M 8 *τειχῆσαι* M *πλιόνων* M *ἐννενήκοντα* UB haec pugnare videri cum Thuc. II 13 *τοῦ Πειραιῶς ξὺν Μουνυχίᾳ ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος* observavit Emp. (in schedis) 11 *δαίμονας φήσεις* (hoc ord.) U 15 *ἀπὸ* libri, *ἐπὶ* Emp. quod mihi non sufficere videtur *καὶ* seclusit Reiskius 17 *ἀφίλετο* M *δεσπότην* BMU m. pr. (superscr. -*ας*) 19 *χρήματ'* M *κατατοξεύοντα*: Herodot III 35 comparat Emp. 20 *στρατίας* M *στρατιὰς* UB *στρατείας* T *προστάσσοντα* UM *προστάττοντα* B 21 *σοι καὶ* pro *οἴκοι* M 22 *ὡς οἴονται* UBM, *ὡς οἷόν τε* T 26 *αὐτῶν* M *αὐτὸν* UB, corr. Emp. 27 *Φίλιππος μὲν* (om. *ὃς*) M unde *ἢ* ⟨*Φίλιππον ὢν*⟩ *Φιλ. μὲν* Wil. 28 *καὶ* seclusi

θίοις τῆς ἀρχῆς, ἰσχυροὺς ἐποίησε καὶ πολεμικοὺς καὶ μικροῦ
δεῖν ἁπάσης Εὐρώπης ἐγκρατεῖς. Ἀλέξανδρος δὲ ὕστερον μετ'
ἐκεῖνον εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξαγαγὼν ἅμα μὲν πλουσιωτάτους ἁπάντων
ἀνθρώπων ἀπέδειξεν, ἅμα δὲ πενιχροτάτους, καὶ ἅμα μὲν ἰσχυρούς,
ἅμα δὲ ἀσθενεῖς, φυγάδας τε καὶ βασιλέας τοὺς αὐτούς, Αἴγυπτον
μὲν καὶ Βαβυλῶνα καὶ Σοῦσα καὶ Ἐκβάτανα προσθείς, Αἰγὰς δὲ
7 *καὶ Πέλλαν καὶ Δῖον ἀφελόμενος. Καρχηδονίους δὲ Ἄννων μὲν*
ἀντὶ Τυρίων ἐποίησε Λίβυας, καὶ Λιβύην κατοικεῖν ἀντὶ Φοινίκης, (283 M)
καὶ χρήματα πολλὰ κεκτῆσθαι καὶ συχνὰ ἐμπόρια καὶ λιμένας καὶ
τριήρεις, καὶ πολλῆς μὲν γῆς, πολλῆς δὲ θαλάττης ἄρχειν. Ἀννί-
βας δὲ πρὸς τῇ Λιβύῃ καὶ τῆς Ἰταλίας αὐτῆς κρατῆσαι παρέσχεν
ἑπτακαίδεκα ἔτη. αὖθις δὲ αἴτιος ἐγένετο ἀναστάτους γενέσθαι
καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν μεταβαλεῖν ὑπὸ Ῥωμαίων, πολλοὺς πρότερον (523 R)
τῶν Ῥωμαίων ἀπολέσας, καὶ μικρὸν ἀποσχὼν αὐτὴν ἑλεῖν τὴν
Ῥώμην, οὐ βουληθεὶς δέ, ὥς φασι, διὰ τοὺς οἴκοι ἀντιστασιώτας.
καὶ τοῦτον ἴσως οὔτε Καρχηδονίοις οὔτε Ῥωμαίοις ἀγαθὸν δαί-
8 *μονα προσήκει αὐτῶν καλέσαι. Νουμᾶς δὲ τὴν Ῥώμην παραλαβὼν*
μικρὰν καὶ ἄδοξον, ἔτι δὲ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ διῳκισμένην καὶ
σύγκλυδας καὶ πονηροὺς ἔχουσαν τοὺς ἐνοικοῦντας, ἔτι δὲ τοῖς
προσχώροις πᾶσιν ἐχθροὺς καὶ πένητας καὶ ἀγρίους καὶ ἐπικιν-
δύνως ζῶντας ⟨διὰ⟩ τὴν Ῥωμύλου χαλεπότητα, τήν τε γῆν αὐτοὺς
βεβαίως ἔχειν ἐποίησε καὶ φίλους εἶναι τοῖς περιοίκοις καὶ νόμους
καὶ θεοὺς καὶ πολιτείαν κατεστήσατο, καὶ πάσης αἴτιος ὑπῆρξε
9 *τῆς λεγομένης ὕστερον εὐδαιμονίας. ἔχοιμι δ' ἂν καὶ περὶ τῶν*
ἄλλων λέγειν πόλεων καὶ γενῶν καὶ ἀνθρώπων τὸν αὐτὸν τρόπον
εὖ τε καὶ κακῶς πραξάντων διά τινας ἄρχοντας αὐτῶν γενομένους

---

2 *ἀπὸ τῆς* pro *ἁπάσης* M   *υστερον μετ' ἐκεῖνον*: bis idem; nescio an praestet *μετ' ἐκείνων*, ut *ἐξάγειν* intransitive usurpaverit.   4 *ἀπέδιξεν* M   *πενιχρωτάτους* BM   6 *μὲν* Reiskius, *δὲ* libri   *ἀκβάτανα* U   7 *ἄνvωνα* M   8 pro *Λίβυας* malim *τοῦτο* scil. *Καρχηδονίους*; possit etiam *τοῦτο καλεῖσθαι*   9 *ἐμπορεῖα* UB   13 *ἀποβαλεῖν* Emp. (in schedis), qui tamen etiam traditam lectionem putat intellegi posse   16 *τοῦτον* (circumfl. et *ο* a corr.) U; exspecto *τοῦτον ⟨μὲν⟩* cum Reiskio   17 *προσήκειν* libri, corr. Reiskius   *αὐτῶν* Emp., *αὐτῶν* BM *αὐτῶν* (*ω* a corr.) U *αὐτὸν* T   18 *ἔτι δὲ* UB, *ἔτι* (om. *δὲ*) M, quem sequitur Emp.; cf. sq. adn.   *διῳκισμένην* libri *δὲ ᾠκισμένην* Emp.   19 *συνήλυδας* M   *ἔχουσα* BM, idem fortasse U m. pr.   20 *προσχωρίοις* M   21 *διὰ* add. Emp.   *χαλεπότητα τήν τε γῆν* Emp., *χαλεπωτάτην τε γῆν* M *χαλεπωτάτην γῆν* UB   23 *πολιτίαν* M *κατεστήσαντο* U m. pr. M   24 *λεγομένης* libri, *γενομένης* Reiskius
26 *αὐτῶι* UM

καὶ προστάτας· ἀλλὰ ἱκανῶς οἶμαι τὴν ἐμαυτοῦ διάνοιαν ἐνδεδεῖχθαι. εἰ δὴ τούτους καλεῖς δαίμονας [ὡς] τῶν ὑπ' αὐτοῖς [καὶ] δι' οὓς ἕκαστοι βέλτιον ἢ χεῖρον ἔπραξαν, ἡδέως ἂν ἀκούοιμι.

---

524 R II)

(76) ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΕΣΘΑΙ.

*Πάλαι καθήμενος καὶ ὑμῶν ἀκούων, ὅτε πολλὰς ὥρας διετρί- 1
βετε παρά τινι τῶν πολιτικῶν βουλευόμενοι περί τινων πραγμά-
των σκοπῶ παρ' ἐμαυτῷ καὶ ἀναζητῶ τί ἐστι τοῦτο ὅ φατε βου-
λεύεσθαι [ἢ αὐτὸ δὴ τὸ βουλεύεσθαι]; ἆρα γὰρ περὶ τούτου τις
(284 M) βουλεύεται τοῦ πράγματος ὃ οἶδέ τε καὶ ἐπίσταται; — Οὐ δοκεῖ
μοι περὶ ὧν τις οἶδε, περὶ τούτων βουλεύεσθαι, ἀλλὰ ἤδη εἰδέναι.
— Τί δαί; ἃ οὐκ οἶδεν οὐδὲ [ἃ] ἐπίσταται, περὶ τούτων ὥσπερ
διαμαντευόμενος καὶ ἀναζητῶν γνῶναι ἃ οὐκ οἶδεν; — Οὐ δοκεῖ
μοι οὐδὲ οὗτος δύνασθαι βουλεύεσθαι περὶ τούτων περὶ ὧν οὐδε-
μίαν ἐπιστήμην ἔχει. —Ὅρα οὖν μὴ τοιόνδε τι ᾖ τὸ βουλεύεσθαι 2
ὥστε τινὰ μὲν εἰδέναι, τινὰ δὲ ἀγνοεῖν, καὶ τοῦτο ᾖ περὶ οὗ βου-
λεύονται ἄνθρωποι; ἵνα δὲ μᾶλλον τῷ λόγῳ παρακολουθήσωμεν,
δι' εἰκόνος τινὸς ἐπιδείξομεν αὐτό. ὑποτιθέμεθα γὰρ εἰδέναι μὲν
ἡμᾶς Χαρικλέα καὶ Χαρίξενον, ὅπου δὲ οἰκοῦσιν ἀγνοεῖν, στοχά-
ζεσθαι δὲ περὶ τῆς οἰκίας αὐτοῖν, [μὴ ἄρα τοῦτο ᾖ τὸ βουλεύεσθαι] 3
ὥστε ἐξ ὧν οἴδαμεν, ἐκ τούτων καὶ περὶ ὧν οὐδέπω ἴσμεν τεκμαί-
525 R II) ρεσθαι· καθάπερ οἱ ἀρτιάζοντες ἴσασι μὲν ὅτι ἐν ταῖς χερσὶν
ἔχουσιν οἱ προκαλεσάμενοι αὐτοὺς χρῆμα, οὐ μέντοι ὅτι τοσοῦτον,
ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἐπέτυχον εἰπεῖν, καὶ οὕτω δὴ κρατήσαντες ἀπηλ-*

---

1 *ἑαυτοῦ* UB 2 *ὡς τῶν* libri, *ὡς* del. Reiskius *δι' οὓς* Reiskius, *καὶ δι' οὓς* UB *καὶ διδοὺς* M 3 *ἀκούοι* M. In fine multa deesse vidit Emp.; ultima verba interrogantis sunt, at nihil respondetur. 4 *ὅτι* UBM, *ὅτε* T et vulgata *πολλὰς ὥρας* Cobetus, *πολλαῖς ὥραις* libri 5 *βουλόμενοι* B 7 *ᾗ* B, om. M, *ἢ ὅ,τι* U verba *αὐτὸ — βουλεύεσθαι* sunt varia lectio verborum *ὅ φατε βουλεύεσθαι*, seclusit Emp. *εἰ μὲν* pro *ἆρα* M 8 *τοῦ* om. M *ὃ οἶδέ τε* UB *τοῦτο οἶδεν τε* M 9 *εἴδῃ* M 10 *τί δαὶ* UB *εἰ δὲ* M *ἃ* seclusit Reiskius 11 *οἶδεν εἰδέναι* UBM *εἰδέναι* om. T 12 *οὗτος* U *οὕτως* BM 13 *ὅρα οὖν* Pflugk, *ἆρα οὖν* BM *ἆρ' οὖν* U *τὸ* om. UBM, habet T 14 fortasse: *καὶ τοιαῦτα ᾖ περὶ ὧν* 18 *ἄρα* Emp., *ἆρα* libri *μὴ ἄρα — βουλεύεσθαι* his expulsis locum sanasse mihi videor; Emp. quae antecedunt inde ab *ἆρα οὖν* l. 13 usque ad *τῆς οἰκίας αὐτοῖν* l. 18 damnabat, non intellecto videlicet sententiae progressu 20 *ἁρπάζοντες* M

*λάγησαν. μὴ ἆρα καὶ τὸ βουλεύεσθαι τοιοῦτον ᾖ, ὥστε εἰδέναι
μέν τι — τὰ δὲ ἄλλα, ὅσα ἀγνοοῦμεν, στοχασάμενοι ἐνίοτε αὐτο-
μάτως ἐπετύχομεν καὶ μετ' οὐδεμιᾶς ἐπιστήμης.*
4 *Φέρε γὰρ ἴδωμεν ὁποῖόν ἐστι τὸ πρᾶγμα. τὰ ὄντα καὶ ἔστι
καὶ ἐγένετο καὶ ὑφέστηκε, τὰ δὲ μὴ ὄντα οὔτε ἔστιν οὔτε ἐγένετο
οὔτε ὑφέστηκεν. οὐ δεῖ μὲν οὖν περὶ τῶν [ἤδη] ὄντων· ἔστι γὰρ
[καὶ] οὐδὲν ὄφελος περὶ τῶν γεγονότων καὶ ὑφεστηκότων βουλεύε-
σθαι· τί γὰρ καὶ βουλευσόμεθα περὶ αὐτῶν; ἵνα μὴ γένηται τὰ
γεγονότα; οὐ δύναται μὴ γεγονέναι. ἀλλ' ἵνα μὴ ᾖ τὰ ὄντα; πῶς
δυνάμεθα ποιῆσαι μὴ εἶναι; [οὕτως ὡς ἐγένετο;] ἀλλ' ἵνα μὴ ὑφε-
στήκῃ; πᾶν τὸ ὂν ὑπόστασιν ἔχει. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ὄντων τί*
5 *ἄν τις καὶ βουλεύοιτο; περὶ τίνων οὖν βουλευόμεθα; περὶ τῶν μὴ
ὄντων, ὡς ὁ λόγος ὑποδείκνυσι· τὰ δὲ μὴ ὄντα οὔτε ἔστιν οὔτε
γέγονεν οὔτε ὑφέστηκεν. περὶ τῶν οὐκ ὄντων οὖν τίς δύναται* (286 M)
*βουλεύεσθαι καὶ περὶ τῶν οὐχ ὑφεστώτων; τὸ γὰρ οὐκ ὂν οὐ-
δέν ἐστι. [περὶ δὲ τοῦ οὐκ ὄντος οὐδεὶς δύναται βουλεύεσθαι.]
οὐδεὶς ἄρα δύναται βουλεύεσθαι περὶ τῶν μὴ ὄντων. ἡ γὰρ βουλὴ
ἐπί τινί ἐστιν. τὸ δὲ μὴ ὂν οὔ τί ἐστιν. οὐκ ἄρα οὐδὲ τὸ βου-
λεύεσθαι περὶ τῶν μὴ ὄντων δύναιτ' ἂν εἶναι.*
6 *Τί οὖν; ὁ ἄμουσος καὶ ὁ ἀνεπιστήμων ἁρμονίας καὶ μέλους
καὶ ῥυθμοῦ καὶ τῆς τούτων τάξεως καὶ κινήσεως δύναιτ' ἂν κα-
λῶς βουλεύσασθαι περὶ μουσικῆς καὶ τῶν ἔργων τῶν κατὰ μουσι-
κήν; — Οὐδαμῶς. — Τί δέ; ὁ γεωμετρίας ἄπειρος περὶ σώματος
καὶ μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους βουλευόμενος ἂν καλῶς βου-* (526 B II)
*λεύοιτο; — Οὐδὲ οὗτος. — Τί δέ; ὁ νεὼς ἄρχειν οὐκ ἐπιστάμενος
περὶ νεὼς ἀρχῆς καὶ ἔργων κυβερνητικῶν ἱκανῶς ἂν βουλευόμενος*
7 *βουλεύοιτο; — Οὐδὲ οὗτος. — Ὅστις ἄρα οὐδὲν ἱκανῶς περὶ οὐδενὸς*

---

1 *ἄρα* M *ἆρα* UB 2 *ὅσα ἀγνοοῦμεν* Emp., *ὅσα ποιοῦμεν* UB 4 *φέρε οὖν — ἂν εἶναι* ab hoc loco aliena neque sumpta ex Sisypho p. 390 D *ἐστὶ* UBM, corr. Dind. 6 *εἰ* pro *οὐ δεῖ* M *ἤδη* ab eodem interpolatore insertum, de quo egi ad l. 12 7 *καὶ* seclusi, nam *ἔστι* quod praecedit non potest hic existentiam significare 8 *καὶ* post *γὰρ* om. B 10 *οὕτως ὡς ἐγένετο* seclusi 11 *ὅτι* pro *τι* M 12 interpolator philosophiae imperitus in tota quae sequitur disputatione *τὰ μέλλοντα* in locum *τῶν μὴ ὄντων* substituit; reposui l. 12. 13 *μὴ ὄντων* pro *μελλόντων* l. 13 *μὴ ὄντα* pro *μέλλοντα* cf. adn. ad 17. 18. 19 15 *τὸ γὰρ οὐκ ὂν οὐδέ ἐστιν* U, *τὸ γὰρ μήπω ὂν οὐδὲ ἔστιν* T 17 *μὴ ὄντων* scripsi, *μελλόντων* libri 18 *ἐστὶ* B *μὴ ὂν* scripsi, *μέλλον* libri *οὔ τί ἐστιν* scripsi, *οὐκ ἔστιν* libri 19 *μὴ ὄντων* scripsi, *μελλόντων* libri 20 *διὰ τί οὖν* M haec pertinent ad eam disputationem, quae post § 3 abrumpitur 23 *τί δὲ* M *τί δαὶ* UB 25 *οὕτως* M *τί δὲ* M *τί δαὶ* UB 26 *καὶ κυβερνητικῶν* B 27 *Ὅστις ἄρα* Wil., *ἄρα ὅστις* (*ἆρα* U) libri *ἱκανὸς* M

οὔτε πεπαίδευται οὔτε οἶδεν, οὗτος οὐδὲ βουλεύσασθαι περὶ τού-
των ἱκανός ἐστιν; χρὴ οὖν ἐπιμελεῖσθαι μάλιστα φρονήσεως καὶ
παιδείας, ἵνα ἡμῖν ᾖ ῥᾴδιον περὶ ἁπάντων πραγμάτων βουλεύεσθαι
καὶ εἰδέναι τὸ συνοῖσον ἑκάστῃ βουλῇ καὶ μὴ διαμαρτάνειν, ἀλλὰ
καθάπερ οἱ μουσικοὶ καὶ οἱ γεωμέτραι καὶ οἱ κυβερνῆται περὶ τῶν
ἰδίων ἔργων ⟨οὐκ⟩ ἀτέχνως σκέπτονται καὶ ἅπαντες οἱ περί τι δει-
νοὶ καὶ συνεῖναι περὶ αὐτῶν ⟨ἱκανοί⟩ εἰσιν, οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς περὶ
τῶν ἰδίων ἱκανοὶ ὦμεν βουλεύεσθαι καὶ λέγειν. ἄτοπον γὰρ τοὺς 8
μὲν ἀρτιάζοντας σύνεσιν ἐπιδείκνυσθαι, καὶ ταῦτα εἰκάζοντας καὶ
μὴ ὁρῶντας τοῦτο περὶ οὗ ἀποφαίνονται, τοὺς δὲ περὶ πραγμά-
των βουλευομένους μήτε ξύνεσιν μήτε ἐπιστήμην μήτε ἐμπειρίαν
ἐπιδείκνυσθαι, καὶ τούτων ἐνίοτε τῶν μεγίστων ὄντων, περὶ ὁμο-
νοίας καὶ φιλίας οἰκιῶν καὶ πόλεων καὶ περὶ εἰρήνης καὶ πολέμου
καὶ περὶ κατοικισμοῦ καὶ περὶ κατοικίσεως, περί τε παίδων καὶ
[περὶ] γυναικῶν.

(286 M)
(B II)

(77) ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΣΥΜΠΟΣΙΩΙ.

Οἱ ἄνθρωποι γίγνονται καταφανεῖς ὁποίαν ἔχουσι διάνοιαν 1
ἕκαστος ἐν ταῖς πανηγύρεσιν οὐχ ἧττον ἢ ἐν τοῖς συμποσίοις, πλὴν
ὅτι ποικιλώτερον τὸ τῶν πανηγύρεων καὶ χρόνου πλείονος. οὐ-
κοῦν εἰς τὰ συμπόσια δήπου οἱ μέν τινες ἀφικνοῦνται τοῦ πιεῖν
ἕνεκεν καὶ οὐθὲν ἄλλο πράττουσιν, ὥσπερ οἱ διψῶντες τῶν ὁδοι-
πόρων, ἐπειδὰν ἔλθωσιν ἐπὶ κρήνην τινά, πίνουσιν ἐπικύψαντες.
ἀλλὰ ἐκεῖνοι μὲν ἐμπλησθέντες καὶ τὸ δίψος ἀποσβέσαντες ἡσυχῇ
ἀπαλλάττονται, οὔτε πράξαντες οὔτε εἰπόντες ἄτοπον ⟨οὐδέν⟩· οἱ δὲ
πολλὰ καὶ δυσχερῆ ἐνίοτε καὶ λέγουσι καὶ δρῶσιν. οὐ γὰρ ὁμοίως ὑπο- 2

---

1 *οὔτε* bis Emp., *οὐδὲ* bis libri *τούτων* scripsi, *τούτου* libri 2 *ἐστι* B *φρονήματος* UBM *φρονήσεως* T 3 *ἵνα μὴν* in *ἵν' ἡμῖν* mutatum *η* et *ι* superscr. U 4 malim: ⟨*ἐν*⟩ *ἑκάστῃ* 5 *καὶ γεωμέτραι* (om. *οἱ*) B 6 ⟨*οὐκ*⟩ *ἀτέχνως* scripsi, *ἀτεχνῶς* libri 7 *ἱκανοί* add. Reiskius *οὕτως* U *δὲ καὶ* UB *δεῖ καὶ* M, *δὴ καὶ* Emp. 9 *ἁρπάζοντας* M 10 *τοὺς* pro *τοῦτο* U 14 *ἀποικισμοῦ* vel *μετοικισμοῦ* malit Emp. *κατοικήσεως* UB 15 *περὶ* del. Wil. Titulus: *συμποσίοις* M 16 *γίνονται* U 17 *πανεγύρεσιν* M. or. VIII § 1 comparat Emp. 18 *τὰ τῶν* libri, corr. Emp.; *ποικιλώτερα τὰ τῶν* Reiskius 20 *ἕνεκα* B 22 *ἡσυχεῖα πλάττονται* M 23 *πράξαντες* Emp., *κράξαντες* libri ⟨*οὐδὲν*⟩ addidi, quod propter *οἱ δὲ* facile poterat omitti 24 *ἀποδέχονται* U

δέχονται τοὺς δεομένους αὐτῶν αἵ τε Νύμφαι καὶ ὁ Διόνυσος· ἀλλὰ
ἅτε διθύραμβος ὢν ὁ Διόνυσος καὶ ὑπὸ κεραυνοῦ καὶ βροντῆς γε-
νόμενος, ὥς φασιν οἱ ποιηταί, τοὺς ἀμαθέστερον χρωμένους ἀτεχ-
νῶς πυρὸς πίμπλησι καὶ τῷ ὄντι πολλοὺς αὐτῶν ἐμβροντήτους
ἐποίησεν. οὗτοι μὲν οὖν σχεδόν τι μαινόμενοι πολλὰ κακὰ δρῶ-
σιν, ὥσπερ Ὅμηρός φησι τὸν Κένταυρον μεθυσθέντα ἐν τῇ τοῦ
3 Πειρίθου οἰκίᾳ κακὰ ἐργάσασθαι. [καὶ] ἄλλοι δὲ φύσει ἀδο-
λέσχαι οἷον ἀκροατῶν τινων λαβόμενοι τῶν συμποτῶν ἀναισθή-
τους καὶ μακροὺς διατίθενται λόγους· οἱ δὲ ᾄδουσι καὶ ἀπᾴδουσι, (528 R
σφόδρα ἄμουσοι ὄντες, καὶ σχεδόν τι μᾶλλον λυποῦσι τῶν μαχο-
μένων καὶ λοιδορουμένων. ἕτεροι δὲ αὐστηροὶ καὶ σώφρονες εἶναι
λέγοντες ἀποκναίουσιν ἀηδίᾳ, μήτε ποτοῦ τὸ μέτριον μήτε λαλιᾶς
4 κοινωνεῖν ἀξιοῦντες. ὃς δ' ἂν ᾖ πρᾶος ἀνὴρ καὶ τὸν τρόπον
ἱκανῶς ἡρμοσμένος, τῶν τε ἄλλων ῥᾳδίως ὑπομένει τὴν δυσκολίαν
καὶ αὐτὸς ὡς οἷόν τε * * ἀμαθῆ χορὸν εἰς τὸ δέον καθιστὰς ῥυθμῷ
τε καὶ μέλει τῷ προσήκοντι, τούς τε οἰκείους λόγους εἰσφέρων καὶ (287 M
δεξιότητι καὶ πειθοῖ προσαγόμενος τοὺς παρόντας, ὥστε ἐμμε-
λέστερον καὶ φιλικώτερον ξυνεῖναι ἀλλήλοις.
5 τὰ μὲν δὴ τῶν συμποσίων τοιαῦτα· ἀφικνοῦνται δὲ καὶ πρὸς
τὰς πανηγύρεις, οἱ μὲν ἱστορίας ἕνεκεν τῶν τε ἄλλων θεαμάτων
καὶ τῶν ἀγώνων· καὶ τούτων ὅσοι σφόδρα ἐσπουδακότες περὶ τὸ
πρᾶγμα, διατελοῦσιν οὐθὲν ἄλλο πράττοντες ἐξ ἑωθινοῦ· πολλοὶ
δὲ ὤνια κομίζοντες παντοδαπά, ἀγοραῖος ὄχλος, οἱ δέ τινες ἑαυ-
6 τῶν ἐπιδειξόμενοι τέχνας καὶ δημιουργίας, ἄλλοι δὲ σοφίαν τινὰ
αὐτῶν ἐκφαίνοντες, πολλοὶ μὲν ποιήματα ἐπιδεικνύντες τραγῳδίας
τε καὶ ἐπῶν, πολλοὶ δὲ καταλογάδην συγγράμματα, τὸν σχολῆς
ἕνεκεν ἥκοντα καὶ ῥᾳθυμεῖν βουλόμενον ἐνοχλοῦντες· οὗτοι δὲ μά- (529 R
λιστα ἐοίκασι τοῖς μινυρίζουσι καὶ ᾄδουσιν ἐν τοῖς συμποσίοις,
ὧν ἐξ ἀνάγκης ἀκούειν ἔστι, κἂν μὴ θέλῃ τις. ἐν τούτοις ὁ δυ-
νάμενος λόγους εἰπεῖν ὠφελίμους καὶ συμφέροντας καὶ τὴν ὅλην
σύνοδον εὐσχημονεστέραν καὶ ἀμείνω παρασχεῖν, οὗτος ὑπὸ τῆς
ταραχῆς καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἄλλων ἡσυχίαν ἄγει καὶ τρέπεται
7 καθ' αὑτόν. πεπόνθασι γὰρ δὴ οἱ πολλοὶ πρὸς τοὺς ἐκ φιλοσο-

4 ἐμβροντίτους U 6 Ὅμηρος scil. Od. XXI 295 sq. 7 cf. Hom. l. l. 298 κάκ' ἔρεξε δόμον κατὰ Πειριθόοιο καὶ seclusi; est enim mera oppositio 12 τὸ μέτρον libri, τὸ μέτριον Geelius 15 οἴονται M lacunam significavit Wil. καθιστὰς libri, καθίστησι Jacobs, sed cf. adnot. praecedentem 16 τὸ προσήκοντι U (ο articuli evanuit) 17 πιθοῖ M 20 ἕνεκα B 21 εἰς pro περὶ B 25 αὐτῶν UBM, corr. Dind. ἐκφανοῦντες Reiskius 29 ἐν τούτῳ = interea?

φίας λόγους ὅπερ οἶμαι πρὸς τὰ τῶν ἰατρῶν φάρμακα. οὔτε γάρ
τις ἐκείνοις εὐθὺς πρόσεισιν οὐδὲ ὠνεῖται, πρὶν ἢ περιπεσεῖν φα-
νερῷ νοσήματι καὶ ἀλγῆσαί τι τοῦ σώματος· οὔτε τῶν τοιούτων
λόγων ἀκούειν ἐθέλουσιν ὡς τὸ πολύ, ὅτῳ ἂν μὴ λυπηρόν τι ξυνε-
νεχθῇ καὶ τῶν δοκούντων χαλεπῶν. αὐτίκα τὸν εὐτυχοῦντα, ὁποίαν 8
τινά φασιν οἱ πολλοὶ τὴν εὐτυχίαν, οἷον χρήματα ἐκ δανείων [τὰ]
πολλὰ ἢ χώραν ἱκανὴν κεκτημένον καὶ αὐτὸν ὑγιαίνοντα [καὶ] τέ-
κνων σῳζομένων καὶ γυναικός, καί τινα δύναμιν καὶ ἀρχὴν ἔχοντα
μεγάλην ἄνευ πολέμου καὶ στάσεως καί τινων φανερῶν κινδύνων,
οὐκ ἂν εὕροι τις ῥᾳδίως προσιόντα τοῖς τοιούτοις οὐδὲ ἀξιοῦντα
κοινωνεῖν τῶν ἐκ φιλοσοφίας λόγων. εἰ δέ τῳ ξυμβαίη τι πταῖσμα 9
κατὰ τὸν βίον ⟨καὶ⟩ ἤτοι πένης ἐκ πλουσίου γένοιτο ἢ ἀσθενὴς
388 M) *καὶ ἀδύνατος ἐκ δυναμένου ἢ ἄλλην τινὰ ἔχων λύπην, οἱ δὲ οἰ-*
κειότερόν πως διατίθενται πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ τρόπον τινὰ ὑπο-
μένουσι τοὺς τῶν φιλοσόφων λόγους καί πώς φασι δεῖσθαι παρα-
μυθίας. κἂν ⟨τις⟩ ἀπολέσας τύχῃ τινὰ τῶν οἰκείων, ἢ γυναῖκα ἢ
παῖδα ἢ ἀδελφόν, ἀξιοῦσιν ἀφικνεῖσθαι τὸν φιλόσοφον καὶ παρη-
0 R II) *γορεῖν, ὡς τότε δέον σκοπεῖν ὅπως μετρίως φέρῃ τις τὰ γιγνόμενα*
καὶ δυνήσονται ἀντέχειν τοῖς λοιποῖς, πρότερον δὲ οὔ· ὥσπερ καὶ 10
περὶ τὸ σῶμα ἔχουσι σχεδὸν οἱ ἀνόητοι· τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὐ-
θὲν αὐτοῖς μέλει ὅπως δύνωνται ὑγιαίνειν, ἀλλὰ σιτίοις τε καὶ
οἴνῳ καὶ ἀφροδισίοις καὶ τῇ ἄλλῃ διαίτῃ ὡς οἷόν τε ἀκολάστως καὶ
ἀδεῶς χρῶνται, ἐὰν ⟨δ'⟩ ἄρα τις καταλαμβάνῃ κόπος καὶ ⟨πυρετὸς⟩
περὶ τὰς τοῦ ἀέρος μεταβολὰς [καὶ] θεραπεύειν σφᾶς κελεύουσι
μεστοὶ ὄντες ἀταξίας πολλῆς καὶ νοσημάτων ἰσχυρῶν, οἷον εἰκὸς
τοὺς τοιούτους καταλαμβάνειν, ὅπως δὲ μηδὲν ἰατροῦ δεήσονται,
τοῦτο τὴν ἀρχὴν οὐ σκοποῦσιν.

---

2 *τις* om. M   *ὤνιται* M   6 *εἰς* pro *ἐκ* M   *τὰ* seclusi; *εἰσδανείζοντα πολλὰ* Geelius eleganter   7 *ὑγιένοντα* U   *καὶ* seclusi   9 *μεγάλιν* U   12 *καὶ* add. Dind.   *πλουσίων* U   13 *οἱ δὲ* in apodosi Dio saepius usurpat (Emp.)   16 *τις* addidi   *τινὰ* Emp. verissime, *τινάς* libri   18 *ὡς τότε* Reiskius, *ὡς τὸ* M *ὥστε τὸ* UB   *γενόμενα* malit Emp.   19 *δύνηται* Wil. *ὥσπερ* Emp., *ὡς γὰρ* libri (*οὕτως γὰρ* Emp. in schedis)   21 *δύνονται* U *ἀλλὰ σιτίους* — 22 *χρῶνται* huc transposuit Casaub., quae vulgo leguntur post *μεταβολὰς* l. 24; non probat Wil., sed servato librorum ordine post *χρῶνται* magnam lacunam statuit   22 *οἴονται* M   23 *δ'* add. Casaub.   *πυρετος* add. Reiskius aut *καὶ* del.   24 *καὶ* del. Emp.   25 *ἀξίας* M   26 *δεήσωνται* UB

(78) ΜΕΛΑΓΚΟΜΑΣ Α ΤΗΙ ΤΑΞΕΙ Β. (536 R (292 M

1 Ἀλλ' ἐμοί, ὦ ἄνδρες, οὐδ' ὅτι εἴπω ἔπεισιν ὑπὸ λύπης ἅμα
καὶ ἐκπλήξεως τοῦ αἰφνιδίου πάθους. οὐ γὰρ μόνον διὰ τὴν ἀρχὴν
ἣν ἔχω μᾶλλον ἑτέρου μοι τῶν πολιτῶν οἰκεῖον τὸ συμβεβηκός,
ἀλλὰ καὶ ἰδίᾳ μοι φίλος ἦν Μελαγκόμας ὑπὲρ ἅπαντας, ὥσπερ
καὶ ὑμῶν ἐπίστανται οἱ πλείους. καὶ ἔμοιγε ἄτοπον φαίνεται τὸ
ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσιν ἔθος, ὅτι τοῖς πλεῖστα λυπουμένοις μάλιστα
προσήκειν δοκεῖ τὸ ἐπ' αὐτοῖς λέγειν. οἱ γὰρ σφοδρότατα ἀνιώ-
2 μενοι ἀδύνατοι λέγειν ὑπ' αὐτοῦ τούτου εἰσίν. ἔτι δὲ καὶ ἡλικίας
ἐν τούτῳ εἰμί, ἐν ᾧ ἡ μὲν τοῦ λόγου δύναμις ἧττον ἅπασιν ὑπάρχει,
τὸ δὲ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι ἰσχυρότατον γίγνεται. ἀλλ' ἐπειδὴ
τιμιώτερος μὲν στρατηγοῦ ἔπαινος ἐπὶ στρατιώτῃ ἀγαθῷ τελευτή-
σαντι, τιμιώτερος δὲ παντὸς ἄρχοντος ἢ ἰδιώτου, κἀμοὶ λεκτέον (537 R
τῆς ἀρχῆς ἕνεκεν ὡς ἂν δύνωμαι. πρέποι δ' ἂν τῇ ἐκείνου ἀρετῇ
καὶ τῇ ἐμῇ νεότητι μηδὲν μακρὸν ἀπαιτεῖν μηδὲ ἀκριβῆ μᾶλλον ἢ
γενναῖον τὸν ἔπαινον. Πρῶτον μὲν οὖν εὐγενείας ἀληθοῦς ἔτυχεν.
οὐ γὰρ εἴ τῳ πλουσίων συνέβη τυχεῖν προγόνων, οὐ μὴν οὐδ' εἰ βασι-
3 λέων, τὰ δὲ ἄλλα φαύλων, ὅδε ἂν εἴη καλῶς γεγονώς, ἀλλ' οἱ φύντες
ἐξ ἀγαθῶν, ὥσπερ ὅδε. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ τῶν κατ' αὐτὸν διή-
νεγκε τοῖς καλλίστοις, εὐψυχίᾳ καὶ ῥώμῃ. δηλοῦσι δὲ αἱ νῖκαι ἃς
ἐνίκησε καὶ [ἐν] Ὀλυμπίασι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσιν. αὐτὸς
δὲ ἔφυ κάλλιστος ἀνθρώπων, οὐ τῶν νῦν μόνον, ἀλλ', ὡς ἔνεστιν
εἰκάζειν ἐκ τῆς ὑπερβολῆς, καὶ ἁπάντων ἁπλῶς τῶν ἐξ ἅπαντος
4 τοῦ χρόνου ὠνομασμένων ἐπὶ κάλλει, ὅσοι θνητοὶ ἐγένοντο. οἱ (293 M
μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν νενομισμένων καλῶν, μέρη τινὰ τοῦ σώματος
εὐπρεπῆ ἔχοντες, ἔπειτα δὲ ἔδοξαν καλοί, τῆς ὄψεως ἀεὶ τὰ ἥδιστα
βουλομένης ὁρᾶν, τῶν δὲ ἡττόνων ἀμελούσης. οἱ δέ τινες φύσει
μὲν εὐειδοῦς σώματος οὐκ ἔτυχον, ὥρα δὲ αὐτοῖς ἐπῆλθεν· ἡττώ-

---

Titulus: ita UBM; ordinem traditum orationum XXVIII. XXIX restitui
1 ἐμοὶ μὲν U 3 ἔχων M 4 καὶ ὑπὲρ M 5 φαίνεται τὸ Emp., φαίνετο M ἐφαίνετο τὸ UB 6 πλεῖστα Emp., ἥκιστα libri 11 στρατιώτης M 12 δ' ἔπαινος pro δὲ παντὸς Reiskius καί μοι M 14 μικρὸν UBM, μακρὸν T 16 τυχεῖν συνέβη U (hoc ord.) οὐδεὶς pro οὐδ' εἰ M 20 ἐν ὀλυμπίασι BM, in U ἐν erasum ἀγῶσιν (ν a corr.) U 21 μόνων B ἓν ἔστιν (ἐν expunctum) M 23 κάλλιος οἳ M 24 ἄλλοι pro πολλοὶ U 25 ἔπειτα δὲ post partic. cf. or. XVII § 20 26 ἐπήνθει Reiskius, sed imperf. hic locum non habere monet Emp. neque ἐπανθεῖ placet, quia sequitur ἀνθούσης ἡττόμενοι M

μενοι δὲ ὑπὸ τῆς ὥρας οἱ ἐντυγχάνοντες κάλλος αὐτὴν ὠνόμασαν,
ἀνθούσης ἀεὶ τῆς ἀκμῆς ἐν ἅπασι καὶ ζῴοις καὶ φυτοῖς. τοιούτους 5
μὲν οὖν μυρίους ἂν εὕροι τις τοὺς αὐτοὺς ὁτὲ μὲν καλοὺς δοκοῦντας,
(38 R II) ὁτὲ δὲ αἰσχρούς, καὶ τοῖς μὲν σφόδρα ἀρέσκοντας, παρ' ἑτέροις δὲ
οὐδενὸς λόγου τυγχάνοντας. ὁλόκληρον δὲ καὶ ἀληθινὸν κάλλος
θαυμαστὸν εἴ τῳ ὑπῆρξεν ὥσπερ τῷδε. ἐν ἅπαντι μὲν γὰρ τῷ
σώματι ἐκέκτητο αὐτό, ἀεὶ δὲ ὁμοίως, καὶ πρὸ ἥβης καὶ ὕστερον·
καὶ οὐκ ἂν ποτε ἐπὶ τοσοῦτον τοῦ χρόνου προῆλθεν, οὐδὲ εἰ πάνυ
μακροῦ γήρως ἔτυχεν, ὥστε ἀμαυρῶσαι τὸ εἶδος. τεκμήριον δὲ τῆς
ὑπερβολῆς· οὐ γὰρ ἐν ἰδιώταις ἐξεταζόμενος διέφερεν οὐδὲ ὑπὸ 6
ὀλίγων θεωρούμενος ὑπὸ τούτων ἐθαυμάζετο, ἀλλὰ μὴν ἀεὶ δήπου
ἐν τοῖς ἁπάντων καλλίστοις, ἅμα τοῖς ἀθληταῖς ὤν. οἱ γὰρ μέ-
γιστοι καὶ εὐειδέστατοι καὶ πλείστης ἐπιμελείας τῶν σωμάτων τυγ-
χάνοντες οἵδε εἰσίν. ἑωράθη δὲ μικροῦ δεῖν ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
πων. οὔτε γὰρ πόλις οὐδεμία τῶν ἐνδόξων οὔτε ἔθνος οὐδέν, ἔνθα
μὴ ἀφίκετο· καὶ παρὰ πᾶσιν ὁμοίως τὴν αὐτὴν εἶχε δόξαν, ὡς οὐ-
δένα ἰδοῦσι καλλίονα. ὁ δὲ ὑπὸ πλείστων μὲν θαυμασθείς, ἐν δὲ
τοῖς καλλίστοις μόνος ἔχων τὴν ὑπὲρ τοῦ κάλλους φήμην δῆλον ὡς
θείας τινὸς μορφῆς ἔτυχεν. ἐγὼ οὖν πρῶτον εὐδαιμονίζω τοῦ κάλ- 7
λους αὐτόν, ὃ δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐστὶν ἀγαθῶν ἀριδηλότατον, καὶ
ἥδιστον μὲν θεοῖς, ἥδιστον δὲ ἀνθρώποις, ἀλυπότατον δὲ τῷ ἔχοντι
(39 R II) (294 M) καὶ ἐπιγνωσθῆναι ῥᾷστον. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἀγαθὰ κἂν λάθοι τινὶ
προσόντα, καὶ ἀνδρεία ⟨καὶ σωφροσύνη⟩ καὶ φρόνησις, εἰ μὴ τύχοι
ἔργου τινὸς ἀποδεικνύντος· τὸ δὲ κάλλος οὐχ οἷόν τε λανθάνειν.
ἅμα γὰρ τῷ ἔχοντι φαίνεται· εἴποι δ' ἄν τις ὅτι καὶ πρότερον·
οὕτως ὀξεῖαν αἴσθησιν αὐτοῦ παρέχει. ἔτι δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις
ἀγαθοῖς οἱ πλεῖστοι φθονοῦσι καὶ δυσμενεῖς γίγνονται· τὸ δὲ κάλ-
λος τοὺς αἰσθανομένους αὐτοῦ φίλους ποιεῖται καὶ οὐδένα ἐχθρὸν
ἐᾷ γίγνεσθαι. εἰ δέ τίς φησι κάλλους με ποιεῖσθαι ἐγκώμια, ἀλλ' 8
οὐχὶ τοῦ ἀνδρός, οὐκ ἂν ὀρθῶς αἰτιῷτο. αὐτίκα γὰρ ἔπαινος ἀν-

---

2 τοιούτοις M 3 ὅτε bis U 4 καὶ τοὺς UM 6 εἴ τῳ M οὔπω UB 8 πάντα pro πάνυ U 9 μικροῦ M ἅμα τρῶσαι M 11 ὀλίγον M ἀλλὰ μὴν cum δήπου coniunctum displicuit Reiskio, Geelio, Emperio; γὰρ ἦν R. ἦν G. μετῆν Emp. 13 ἐπιμελίας M 14 οἱ δὲ B ἑωράθη Emp., ἐπράθη M ὠράθη UB 20 μὲν καὶ ἥδιστον (hoc ord.) Stob. LXIII 9 22 τινὶ om. Stob. l. l. 23 ἀνδρία M καὶ σωφροσύνη add. Dind. 24 οἴονται M λαθεῖν Stob. 26 οὕτως Stob., ὅμως libri ὀξειναν M αὐτοῦ U ἔτι δὲ BM, in U ἔτι atramento superfuso tectum, εἰ δὲ T ἄλλοις om. Stob. 27 γίνονται U 29 φησι libri, φήσει Jacobs μὲν pro με U 30 ἔπαινος ἀνδρείας M

(75) ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΑΙΜΟΝΟΣ.

1 *Φασὶ τοὺς φιλοσόφους λέγειν ὡς ἄρα εὐδαίμων εἴη μόνος ὁ*
σοφός. — Δ. Λέγουσι γάρ. — Ἆρ᾽ οὖν ἀληθῆ σοι δοκοῦσι λέγειν; (281 M)
— Δ. Ἔμοιγε. — Τί οὖν οὐχὶ κἀμοὶ ἔφρασας τὴν διάνοιαν α᾽τῶν;
— Δ. Ἐὰν ἐμοὶ σὺ πρῶτον εἴπῃς ὅ,τι νομίζεις τὸν δαίμονα εἶναι.
— Ἐγὼ μὲν τὸ κρατοῦν ἑκάστου καὶ καθ᾽ ὃν ζῇ τῶν ἀνθρώπων
ἕκαστος, ὁμοίως μὲν ἐλεύθερος, ὁμοίως δὲ δοῦλος, καὶ πλούσιος
καὶ πένης καὶ βασιλεὺς καὶ ἰδιώτης, καὶ πράττει ὅσα ἂν πράττῃ.
— Δ. Τοῦτο δὲ ἐν αὐτῷ νομίζεις εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ κρατοῦν (520 R II)
ἑκάστου, ὃ δαίμονα καλεῖς, ἢ ἔξωθεν [ὂν] ἄρχον τι καὶ κύριον τοῦ
2 *ἀνθρώπου; — Ἔγωγε. — Δ. Ἆρά γε ἄνθρωπον ἕτερον; ἔστι γάρ*
που ἄνθρωπος ὁ μὲν ἑνός τινος κρατῶν, ὁ δὲ πολλῶν, καὶ ἄγων ὅπῃ
τε καὶ ὅπως αὐτὸς βούλεται ἤτοι πειθοῖ ἢ βίᾳ ἢ καὶ ἀμφοτέροις.
λέγω δὲ οὐδὲν ἄγνωστον, ἀλλὰ τούς τε δημαγωγούς, οἷς πάντα
πείθονται αἱ πόλεις καὶ ὅπως ἂν ἐκεῖνοι ἐξηγῶνται καὶ συμβου-
λεύωσιν, οὕτω πράττουσιν, ἐάν τε πολεμεῖν συμβουλεύωσιν ἐάν τε
εἰρήνην ἄγειν ἐάν τε τείχη οἰκοδομεῖσθαι ἐάν τε τριήρεις κατα-
σκευάζεσθαι ἐάν τε θυσίας θύειν ἐάν τε ἐκβάλλειν τινὰς αὐτῶν ἢ
χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἢ καὶ ἀποσφάττειν· καὶ τοὺς βασιλέας καὶ
τοὺς τυράννους, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς δεσπότας τῶν οἰκετῶν, ὅσοι
3 *ἀργύριον καταβαλόντες ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ κέκτηνταί τινα· ὡς ἂν*
εἰ Λυκοῦργόν τε Λακεδαιμονίων δαίμονα καλοῖς (ἐκείνου γὰρ κελεύ-
σαντος ἔτι νῦν μαστιγοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ θυραυλοῦσι καὶ
γυμνητεύουσι καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ χαλεπὰ δόξαντα ἂν ἑτέροις ἀνέ-
χονται) καὶ Πεισίστρατον Ἀθηναίων ⟨τῶν⟩ πρότερον. οἶσθα γὰρ
δήπου ὅτι Πεισιστράτου προστατοῦντος καὶ ἄρχοντος εἰς μὲν τὴν
πόλιν οὐ κατῄεσαν ὁ δῆμος, ἐν δὲ τῇ χώρᾳ διατρίβοντες γεωργοὶ (521 R II)
ἐγίγνοντο· καὶ τὴν Ἀττικήν, πρότερον ψιλὴν καὶ ἄδενδρον οὖσαν,

---

7 *πράττει* pro *πράττῃ* M 8 *νομίζῃς* U 9 *ἔξωθεν* (*ω* a corr.) U *ὂν* seclusi, nam *εἶναι* supplendum est ex antecedentibus *ἄρχον τι* scripsi, *ἄρχοντα* libri, *ἄρχον τε* Reiskius 10 malim *ἀνθρώπων* 11 *ἑνός τινος* Reiskius, *τινος ἑνός* M, *ἑνός* om. UB 13 *τός τε* U 14 *πίθονται* M *ἐκείνοις* UBMT, corr. editi *συμβουλεύουσι* BM *συμβασιλεύουσιν* U *συμβουλεύωσιν* T 15 *οὕτως* U 17 *ἀστῶν* pro *αὐτῶν* Meinekius 18 *φαιρεῖσθαι* M 20 *καταβάλλοντες* UBM, corr. T *ἄλλως* M 21 *εἰ* om. M *τε* M *γε* UB 24 *πισίστρατον* M *τῶν* add. Reiskius 25 *πισιστράτου* M *προστατοῦντος* Meinekius, *προστάττοντος* libri 27 *ἐγείνοντο* M

ἐλαίαις κατεφύτευσαν, Πεισιστράτου προστάξαντος· καὶ τἄλλα
ὅπως ἐκεῖνος ἐβούλετο, οὕτως ἔπραττον. ὕστερον δὲ ἴσως ἄλλους 4
τε φαίη τις ἂν καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα γενέσθαι (οὐ γὰρ
ἀνήκοος δήπου τυγχάνεις περὶ τοῖν ἀνδροῖν) τὸν μέν, ὅτι ναυ-
μαχεῖν Ἀθηναίους ἠνάγκασε πεζοὺς πρότερον ὄντας καὶ τὴν χώραν καὶ
(282 M) τὴν πόλιν προεμένους τοῖς βαρβάροις καὶ θεῶν ἱερὰ καὶ τάφους προ-
γόνων ἐν ταῖς ναυσὶ ποιήσασθαι πάντα τὰ σφέτερα πράγματα —
καὶ ὕστερον τὸν Πειραιᾶ τειχίσαι πλειόνων ἢ ἐνενήκοντα σταδίων
καὶ ἄλλα τοιαῦτα προσέταξεν αὐτοῖς, ὧν τὰ μὲν ἐπὶ τοσοῦτον ἔπρατ-
τον ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος παρῆν, τὰ δὲ καὶ φυγόντος αὐτοῦ καὶ τελευ-
τήσαντος. καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλους τινὰς ἴσως φήσεις δαίμονας
γεγονέναι τῶν Ἀθηναίων, οἷον Ἀλκιβιάδην τὸν Κλεινίου καὶ
Νικίαν καὶ Κλέωνα καὶ Ὑπέρβολον, τοὺς μέν τινας ἐπιεικεῖς τυχόν,
τοὺς δὲ πάνυ πονηρούς τε καὶ χαλεπούς. ἔτι δὲ Κῦρον Περσῶν 5
ἀπὸ χρόνου τινὸς δαίμονα γενέσθαι [καὶ] βασιλικόν τινα καὶ ἐλευ-
θέριον, ὃς δουλεύοντας αὐτοὺς Μήδοις πρότερον εἰς ἐλευθερίαν
ἀφείλετο καὶ πάντων ἀπέφηνε δεσπότας τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν.
ἔτι δὲ Καμβύσην καὶ Δαρεῖον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐφεξῆς, τὸν
μὲν Καμβύσην τά τε χρήματα αὐτῶν ἀναλίσκοντα καὶ αὐτοὺς κα-
(522 R II) τατοξεύοντα καὶ στρατείας προστάσσοντα χαλεπὰς καὶ συνεχεῖς
καὶ μηδέποτε ἐῶντα οἴκοι μένειν· τὸν δὲ Δαρεῖον χρήματα μὲν
ὡς οἷόν τε πολλὰ συναγαγόντα καὶ τῇ χώρᾳ γενόμενον αἴτιον
ὅπως ἐργασθήσεται, πολέμους δὲ καὶ τοῦτον ἀναγκάζοντα πολε-
μεῖν χαλεποὺς καὶ ἐπικινδύνους, καθάπερ οἶμαι τὸν πρὸς Σκύθας
καὶ τὸν πρὸς Ἀθηναίους. οὕτω δὲ καὶ Νουμᾶν μὲν Ῥωμαῖοι τυχὸν 6
ἂν λέγοιεν αὐτῶν δαίμονα, Καρχηδόνιοι δὲ Ἄννωνα καὶ Ἀννίβαν,
Μακεδόνες δὲ Ἀλέξανδρον ἢ Φίλιππον, ὃς Μακεδόνας ταπεινοὺς
ὄντας καὶ ἀσθενεῖς, [καὶ] τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παραχωρήσαντος Ὀλυν-

---

1 πισιστράτου M or. VII § 107 comparat Emp. τὰ ἄλλα UB 3 καὶ Περικλέα om. M γενέσθαι scil. Ἀθηναίων δαίμονας 4 ἀνδροῖν (οι a corr.) U το μὲν U 6 προεμένοις M 8 τειχῆσαι M πλιόνων M ἐννενήκοντα UB haec pugnare videri cum Thuc. II 13 τοῦ Πειραιῶς ξὺν Μουνυχίᾳ ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος observavit Emp. (in schedis) 11 δαίμονας φήσεις (hoc ord.) U 15 ἀπὸ libri, ἐπὶ Emp. quod mihi non sufficere videtur καὶ seclusit Reiskius 17 ἀφίλετο M δεσπότην BMU m. pr. (superscr. -ας) 19 χρήματ' M κατατοξεύοντα: Herodot III 35 comparat Emp. 20 στρατίας M στρατιὰς UB στρατείας T προστάσσοντα UM προστάττοντα B 21 σοι καὶ pro οἴκοι M 22 ὡς οἴονται UBM, ὡς οἷόν τε T 26 αὐτῶν M αὐτὸν UB, corr. Emp. 27 Φίλιππος μὲν (om. ὃς) M unde ἢ ⟨Φίλιππον ὢν⟩ Φιλ. μὲν Wil. 28 καὶ seclusi

θίοις τῆς ἀρχῆς, ἰσχυροὺς ἐποίησε καὶ πολεμικοὺς καὶ μικροῦ
δεῖν ἁπάσης Εὐρώπης ἐγκρατεῖς. Ἀλέξανδρος δὲ ὕστερον μετ'
ἐκεῖνον εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξαγαγὼν ἅμα μὲν πλουσιωτάτους ἁπάντων
ἀνθρώπων ἀπέδειξεν, ἅμα δὲ πενιχροτάτους, καὶ ἅμα μὲν ἰσχυρούς,
ἅμα δὲ ἀσθενεῖς, φυγάδας τε καὶ βασιλέας τοὺς αὐτούς, Αἴγυπτον
μὲν καὶ Βαβυλῶνα καὶ Σοῦσα καὶ Ἐκβάτανα προσθείς, Αἰγὰς δὲ
7 καὶ Πέλλαν καὶ Δῖον ἀφελόμενος. Καρχηδονίους δὲ Ἄννων μὲν
ἀντὶ Τυρίων ἐποίησε Λίβυας, καὶ Λιβύην κατοικεῖν ἀντὶ Φοινίκης, (283 M)
καὶ χρήματα πολλὰ κεκτῆσθαι καὶ συχνὰ ἐμπόρια καὶ λιμένας καὶ
τριήρεις, καὶ πολλῆς μὲν γῆς, πολλῆς δὲ θαλάττης ἄρχειν. Ἀννί-
βας δὲ πρὸς τῇ Λιβύῃ καὶ τῆς Ἰταλίας αὐτῆς κρατῆσαι παρέσχεν
ἑπτακαίδεκα ἔτη. αὖθις δὲ αἴτιος ἐγένετο ἀναστάτους γενέσθαι
καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν μεταβαλεῖν ὑπὸ Ῥωμαίων, πολλοὺς πρότερον (523 R II)
τῶν Ῥωμαίων ἀπολέσας, καὶ μικρὸν ἀποσχὼν αὐτὴν ἑλεῖν τὴν
Ῥώμην, οὐ βουληθεὶς δέ, ὥς φασι, διὰ τοὺς οἴκοι ἀντιστασιώτας.
καὶ τοῦτον ἴσως οὔτε Καρχηδονίοις οὔτε Ῥωμαίοις ἀγαθὸν δαί-
8 μονα προσήκει αὐτῶν καλέσαι. Νουμᾶς δὲ τὴν Ῥώμην παραλαβὼν
μικρὰν καὶ ἄδοξον, ἔτι δὲ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ διῳκισμένην καὶ
σύγκλυδας καὶ πονηροὺς ἔχουσαν τοὺς ἐνοικοῦντας, ἔτι δὲ τοῖς
προσχώροις πᾶσιν ἐχθροὺς καὶ πένητας καὶ ἀγρίους καὶ ἐπικιν-
δύνως ζῶντας ⟨διὰ⟩ τὴν Ῥωμύλου χαλεπότητα, τήν τε γῆν αὐτοὺς
βεβαίως ἔχειν ἐποίησε καὶ φίλους εἶναι τοῖς περιοίκοις καὶ νόμους
καὶ θεοὺς καὶ πολιτείαν κατεστήσατο, καὶ πάσης αἴτιος ὑπῆρξε
9 τῆς λεγομένης ὕστερον εὐδαιμονίας. ἔχοιμι δ' ἂν καὶ περὶ τῶν
ἄλλων λέγειν πόλεων καὶ γενῶν καὶ ἀνθρώπων τὸν αὐτὸν τρόπον
εὖ τε καὶ κακῶς πραξάντων διά τινας ἄρχοντας αὐτῶν γενομένους

---

2 ἀπὸ τῆς pro ἁπάσης M   ὕστερον μετ' ἐκεῖνον: bis idem; nescio an praestet μετ' ἐκείνων, ut ἐξάγειν intransitive usurpaverit.   4 ἀπέδιξεν M   πενιχρωτάτους BM   6 μὲν Reiskius, δὲ libri   ἀκβάτανα U   7 ἄννωνα M   8 pro Λίβυας malim τοῦτο scil. Καρχηδονίους; possit etiam τοῦτο καλεῖσθαι   9 ἐμπορεῖα UB   13 ἀποβαλεῖν Emp. (in schedis), qui tamen etiam traditam lectionem putat intellegi posse   16 τοῦτον (circumfl. et ο a corr.) U; exspecto τοῦτον ⟨μὲν⟩ cum Reiskio   17 προσήκειν libri, corr. Reiskius   αὐτῶν Emp., αὐτῶν BM αὐτῶν (ω a corr.) U αὐτὸν T   18 ἔτι δὲ UB, ἔτι (om. δὲ) M, quem sequitur Emp.; cf. sq. adn.   διῳκισμένην libri δὲ ᾠκισμένην Emp.   19 συνήλυδας M   ἔχουσα BM, idem fortasse U m. pr.   20 προσχωρίοις M   21 διὰ add. Emp.   χαλεπότητα τήν τε γῆν Emp., χαλεπωτάτην τε γῆν M χαλεπωτάτην γῆν UB   23 πολιτίαν M   κατεστήσαντο U m. pr. M   24 λεγομένης libri, γενομένης Reiskius   26 αὐτῶι UM

καὶ προστάτας· ἀλλὰ ἱκανῶς οἶμαι τὴν ἐμαυτοῦ διάνοιαν ἐνδεδεῖχθαι. εἰ δὴ τούτους καλεῖς δαίμονας [ὡς] τῶν ὑπ᾽ αὐτοῖς [καὶ] δι᾽ οὓς ἕκαστοι βέλτιον ἢ χεῖρον ἔπραξαν, ἡδέως ἂν ἀκούοιμι.

(524 R II) (76) ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΕΣΘΑΙ.

Πάλαι καθήμενος καὶ ὑμῶν ἀκούων, ὅτε πολλὰς ὥρας διετρί- 1
βετε παρά τινι τῶν πολιτικῶν βουλευόμενοι περί τινων πραγμά-
των σκοπῶ παρ᾽ ἐμαυτῷ καὶ ἀναζητῶ τί ἐστι τοῦτο ὅ φατε βου-
λεύεσθαι [ἢ αὐτὸ δὴ τὸ βουλεύεσθαι]; ἆρα γὰρ περὶ τούτου τις
(284 M) *βουλεύεται τοῦ πράγματος ὅ οἶδέ τε καὶ ἐπίσταται; — Οὐ δοκεῖ*
μοι περὶ ὧν τις οἶδε, περὶ τούτων βουλεύεσθαι, ἀλλὰ ἤδη εἰδέναι.
— Τί δαί; ἃ οὐκ οἶδεν οὐδὲ [ἃ] ἐπίσταται, περὶ τούτων ὥσπερ
διαμαντευόμενος καὶ ἀναζητῶν γνῶναι ἃ οὐκ οἶδεν; — Οὐ δοκεῖ
μοι οὐδὲ οὗτος δύνασθαι βουλεύεσθαι περὶ τούτων περὶ ὧν οὐδε-
μίαν ἐπιστήμην ἔχει. —Ὅρα οὖν μὴ τοιόνδε τι ᾖ τὸ βουλεύεσθαι 2
ὥστε τινὰ μὲν εἰδέναι, τινὰ δὲ ἀγνοεῖν, καὶ τοῦτο ᾖ περὶ οὗ βου-
λεύονται ἄνθρωποι; ἵνα δὲ μᾶλλον τῷ λόγῳ παρακολουθήσωμεν,
δι᾽ εἰκόνος τινὸς ἐπιδείξομεν αὐτό. ὑποτιθέμεθα γὰρ εἰδέναι μὲν
ἡμᾶς Χαρικλέα καὶ Χαρίξενον, ὅπου δὲ οἰκοῦσιν ἀγνοεῖν, στοχά-
ζεσθαι δὲ περὶ τῆς οἰκίας αὐτοῖν, [μὴ ἄρα τοῦτο ᾖ τὸ βουλεύεσθαι] 3
ὥστε ἐξ ὧν οἴδαμεν, ἐκ τούτων καὶ περὶ ὧν οὐδέπω ἴσμεν τεκμαί-
(525 R II) *ρεσθαι· καθάπερ οἱ ἀρτιάζοντες ἴσασι μὲν ὅτι ἐν ταῖς χερσὶν*
ἔχουσιν οἱ προκαλεσάμενοι αὐτοὺς χρῆμα, οὐ μέντοι ὅτι τοσοῦτον,
ἀλλ᾽ ἐνίοτε καὶ ἐπέτυχον εἰπεῖν, καὶ οὕτω δὴ κρατήσαντες ἀπηλ-

---

1 *ἑαυτοῦ* UB 2 *ὡς τῶν* libri, *ὡς* del. Reiskius *δι᾽ οὓς* Reiskius, *καὶ δι᾽ οὓς* UB *καὶ διδοὺς* M 3 *ἀκούοι* M. In fine multa deesse vidit Emp.; ultima verba interrogantis sunt, at nihil respondetur. 4 *ὅτι* UBM, *ὅτε* T et vulgata *πολλὰς ὥρας* Cobetus, *πολλαῖς ὥραις* libri 5 *βουλόμενοι* B 7 *ἢ* B, om. M, *ἢ ὅ,τι* U verba *αὐτὸ — βουλεύεσθαι* sunt varia lectio verborum *ὅ φατε βουλεύεσθαι*, seclusit Emp. *εἰ μὲν* pro *ἆρα* M 8 *τοῦ* om. M *ὅ οἶδέ τε* UB *τοῦτο οἶδεν τε* M 9 *εἰδῇ* M 10 *τί δαὶ* UB *εἰ δὲ* M *ἃ* seclusit Reiskius 11 *οἶδεν εἰδέναι* UBM *εἰδέναι* om. T 12 *οὗτος* U *οὕτως* BM 13 *ὅρα οὖν* Pflugk, *ἆρα οὖν* BM *ἆρ᾽ οὖν* U *τὸ* om. UBM, habet T 14 fortasse: *καὶ τοιαῦτα ᾖ περὶ ὧν* 18 *ἄρα* Emp., *ἆρα* libri *μὴ ἄρα — βουλεύεσθαι* his expulsis locum sanasse mihi videor; Emp. quae antecedunt inde ab *ἆρα οὖν* l. 13 usque ad *τῆς οἰκίας αὐτοῖν* l. 18 damnabat, non intellecto videlicet sententiae progressu 20 *ἁρπάζοντες* M

λάγησαν. μὴ ἄρα καὶ τὸ βουλεύεσθαι τοιοῦτον ᾖ, ὥστε εἰδέναι
μέν τι — τὰ δὲ ἄλλα, ὅσα ἀγνοοῦμεν, στοχασάμενοι ἐνίοτε αὐτο-
μάτως ἐπετύχομεν καὶ μετ' οὐδεμιᾶς ἐπιστήμης.

4 *Φέρε γὰρ ἴδωμεν ὁποῖόν ἐστι τὸ πρᾶγμα. τὰ ὄντα καὶ ἔστι*
καὶ ἐγένετο καὶ ὑφέστηκε, τὰ δὲ μὴ ὄντα οὔτε ἔστιν οὔτε ἐγένετο
οὔτε ὑφέστηκεν. οὐ δεῖ μὲν οὖν περὶ τῶν [ἤδη] ὄντων· ἔστι γὰρ
[καὶ] οὐδὲν ὄφελος περὶ τῶν γεγονότων καὶ ὑφεστηκότων βουλεύε-
σθαι· τί γὰρ καὶ βουλευσόμεθα περὶ αὐτῶν; ἵνα μὴ γένηται τὰ
γεγονότα; οὐ δύναται μὴ γεγονέναι. ἀλλ' ἵνα μὴ ᾖ τὰ ὄντα; πῶς
δυνάμεθα ποιῆσαι μὴ εἶναι; [οὕτως ὡς ἐγένετο;] ἀλλ' ἵνα μὴ ὑφε-
στήκῃ; πᾶν τὸ ὂν ὑπόστασιν ἔχει. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ὄντων τί
5 *ἄν τις καὶ βουλεύοιτο; περὶ τίνων οὖν βουλευόμεθα; περὶ τῶν μὴ*
ὄντων, ὡς ὁ λόγος ὑποδείκνυσι· τὰ δὲ μὴ ὄντα οὔτε ἔστιν οὔτε
γέγονεν οὔτε ὑφέστηκεν. περὶ τῶν οὐκ ὄντων οὖν τίς δύναται (286 M)
βουλεύεσθαι καὶ περὶ τῶν οὐχ ὑφεστώτων; τὸ γὰρ οὐκ ὂν οὐ-
δέν ἐστι. [περὶ δὲ τοῦ οὐκ ὄντος οὐδεὶς δύναται βουλεύεσθαι.]
οὐδεὶς ἄρα δύναται βουλεύεσθαι περὶ τῶν μὴ ὄντων. ἡ γὰρ βουλὴ
ἐπί τινί ἐστιν. τὸ δὲ μὴ ὂν οὔ τί ἐστιν. οὐκ ἄρα οὐδὲ τὸ βου-
λεύεσθαι περὶ τῶν μὴ ὄντων δύναιτ' ἂν εἶναι.

6 *Τί οὖν; ὁ ἄμουσος καὶ ὁ ἀνεπιστήμων ἁρμονίας καὶ μέλους*
καὶ ῥυθμοῦ καὶ τῆς τούτων τάξεως καὶ κινήσεως δύναιτ' ἂν κα-
λῶς βουλεύσασθαι περὶ μουσικῆς καὶ τῶν ἔργων τῶν κατὰ μουσι-
κήν; — Οὐδαμῶς. — Τί δέ; ὁ γεωμετρίας ἄπειρος περὶ σώματος
καὶ μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους βουλευόμενος ἂν καλῶς βου- (526 B II)
λεύοιτο; — Οὐδὲ οὗτος. — Τί δέ; ὁ νεὼς ἄρχειν οὐκ ἐπιστάμενος
περὶ νεὼς ἀρχῆς καὶ ἔργων κυβερνητικῶν ἱκανῶς ἂν βουλευόμενος
7 *βουλεύοιτο; — Οὐδὲ οὗτος. — Ὅστις ἄρα οὐδὲν ἱκανῶς περὶ οὐδενὸς*

---

1 *ἄρα* M *ἆρα* UB 2 *ὅσα ἀγνοοῦμεν* Emp., *ὅσα ποιοῦμεν* UB
4 *φέρε οὖν — ἂν εἶναι* ab hoc loco aliena neque sumpta ex Sisypho p. 390 D
ἐστὶ UBM, corr. Dind. 6 *εἰ* pro *οὐ δεῖ* M *ἤδη* ab eodem interpolatore insertum, de quo egi ad l. 12 7 *καὶ* seclusi, nam *ἔστι* quod praecedit non potest hic existentiam significare 8 *καὶ* post *γὰρ* om. B 10 *οὕτως ὡς ἐγένετο* seclusi 11 *ὅτι* pro *τι* M 12 interpolator philosophiae imperitus in tota quae sequitur disputatione *τὰ μέλλοντα* in locum *τῶν μὴ ὄντων* substituit; reposui l. 12. 13 *μὴ ὄντων* pro *μελλόντων* l. 13 *μὴ ὄντα* pro *μέλλοντα* cf. adn. ad 17. 18. 19 15 *τὸ γὰρ οὐκ ὂν οὐδέ ἐστιν* U, *τὸ γὰρ μήπω ὂν οὐδὲ ἔστιν* T 17 *μὴ ὄντων* scripsi, *μελλόντων* libri 18 *ἐστὶ* B *μὴ ὂν* scripsi, *μέλλον* libri *οὔ τί ἐστιν* scripsi, *οὐκ ἔστιν* libri 19 *μὴ ὄντων* scripsi, *μελλόντων* libri 20 *διὰ τί οὖν* M haec pertinent ad eam disputationem, quae post § 3 abrumpitur 23 *τί δὲ* M *τί δαὶ* UB 25 *οὗτως* M *τί δὲ* M *τί δαὶ* UB 26 *καὶ κυβερνητικῶν* B 27 *Ὅστις ἄρα* Wil., *ἄρα ὅστις* (*ἆρα* U) libri *ἱκανὸς* M

*οὔτε πεπαίδευται οὔτε οἶδεν, οὗτος οὐδὲ βουλεύσασθαι περὶ τού-
των ἱκανός ἐστιν; χρὴ οὖν ἐπιμελεῖσθαι μάλιστα φρονήσεως καὶ
παιδείας, ἵνα ἡμῖν ᾖ ῥᾴδιον περὶ ἁπάντων πραγμάτων βουλεύεσθαι
καὶ εἰδέναι τὸ συνοῖσον ἑκάστῃ βουλῇ καὶ μὴ διαμαρτάνειν, ἀλλὰ
καθάπερ οἱ μουσικοὶ καὶ οἱ γεωμέτραι καὶ οἱ κυβερνῆται περὶ τῶν
ἰδίων ἔργων ⟨οὐκ⟩ ἀτέχνως σκέπτονται καὶ ἅπαντες οἱ περί τι δει-
νοὶ καὶ συνεῖναι περὶ αὐτῶν ⟨ἱκανοί⟩ εἰσιν, οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς περὶ
τῶν ἰδίων ἱκανοὶ ὦμεν βουλεύεσθαι καὶ λέγειν. ἄτοπον γὰρ τοὺς* 8
*μὲν ἀρτιάζοντας σύνεσιν ἐπιδείκνυσθαι, καὶ ταῦτα εἰκάζοντας καὶ
μὴ ὁρῶντας τοῦτο περὶ οὗ ἀποφαίνονται, τοὺς δὲ περὶ πραγμά-
των βουλευομένους μήτε ξύνεσιν μήτε ἐπιστήμην μήτε ἐμπειρίαν
ἐπιδείκνυσθαι, καὶ τούτων ἐνίοτε τῶν μεγίστων ὄντων, περὶ ὁμο-
νοίας καὶ φιλίας οἰκιῶν καὶ πόλεων καὶ περὶ εἰρήνης καὶ πολέμου
καὶ περὶ κατοικισμοῦ καὶ περὶ κατοικίσεως, περί τε παίδων καὶ
[περὶ] γυναικῶν.*

(286 M)
(7 R II)

(77) ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΣΥΜΠΟΣΙΩΙ.

Οἱ ἄνθρωποι γίγνονται καταφανεῖς ὁποίαν ἔχουσι διάνοιαν 1
*ἕκαστος ἐν ταῖς πανηγύρεσιν οὐχ ἧττον ἢ ἐν τοῖς συμποσίοις, πλὴν
ὅτι ποικιλώτερον τὸ τῶν πανηγύρεων καὶ χρόνου πλείονος. οὐ-
κοῦν εἰς τὰ συμπόσια δήπου οἱ μέν τινες ἀφικνοῦνται τοῦ πιεῖν
ἕνεκεν καὶ οὐθὲν ἄλλο πράττουσιν, ὥσπερ οἱ διψῶντες τῶν ὁδοι-
πόρων, ἐπειδὰν ἔλθωσιν ἐπὶ κρήνην τινά, πίνουσιν ἐπικύψαντες.
ἀλλὰ ἐκεῖνοι μὲν ἐμπλησθέντες καὶ τὸ δίψος ἀποσβέσαντες ἡσυχῇ
ἀπαλλάττονται, οὔτε πράξαντες οὔτε εἰπόντες ἄτοπον ⟨οὐδέν⟩· οἱ δὲ
πολλὰ καὶ δυσχερῆ ἐνίοτε καὶ λέγουσι καὶ δρῶσιν. οὐ γὰρ ὁμοίως ὑπο-* 2

---

1 *οὔτε* bis Emp., *οὐδὲ* bis libri *τούτων* scripsi, *τούτου* libri 2 *ἐστι* B *φρονήματος* UBM *φρονήσεως* T 3 *ἵνα μὴν* in *ἵν' ἡμῖν* mutatum *η* et *ι* superscr. U 4 malim: ⟨*ἐν*⟩ *ἑκάστῃ* 5 *καὶ γεωμέτραι* (om. *οἱ*) B 6 ⟨*οὐκ*⟩ *ἀτέχνως* scripsi, *ἀτεχνῶς* libri 7 *ἱκανοί* add. Reiskius *οὕτως* U *δὲ καὶ* UB *δεῖ καὶ* M, *δὴ καὶ* Emp. 9 *ἁρπάζοντας* M 10 *τοὺς* pro *τοῦτο* U 14 *ἀποικισμοῦ* vel *μετοικισμοῦ* malit Emp. *κατοικήσεως* UB 15 *περὶ* del. Wil. Titulus: *συμποσίοις* M 16 *γίνονται* U 17 *πανεγύρεσιν* M. or. VIII § 1 comparat Emp. 18 *τὰ τῶν* libri, corr. Emp.; *ποικιλώτερα τὰ τῶν* Reiskius 20 *ἕνεκα* B 22 *ἡσυχεῖα πλάττονται* M 23 *πράξαντες* Emp., *κράξαντες* libri ⟨*οὐδὲν*⟩ addidi, quod propter *οἱ δὲ* facile poterat omitti 24 *ἀποδέχονται* U

δέχονται τοὺς δεομένους αὐτῶν αἵ τε Νύμφαι καὶ ὁ Διόνυσος· ἀλλὰ
ἅτε διθύραμβος ὢν ὁ Διόνυσος καὶ ὑπὸ κεραυνοῦ καὶ βροντῆς γε-
νόμενος, ὥς φασιν οἱ ποιηταί, τοὺς ἀμαθέστερον χρωμένους ἀτεχ-
νῶς πυρὸς πίμπλησι καὶ τῷ ὄντι πολλοὺς αὐτῶν ἐμβροντήτους
ἐποίησεν. οὗτοι μὲν οὖν σχεδόν τι μαινόμενοι πολλὰ κακὰ δρῶ-
σιν, ὥσπερ Ὅμηρός φησι τὸν Κένταυρον μεθυσθέντα ἐν τῇ τοῦ
3 Πειρίθου οἰκίᾳ κακὰ ἐργάσασθαι. [καὶ] ἄλλοι δὲ φύσει ἀδο-
λέσχαι οἷον ἀκροατῶν τινων λαβόμενοι τῶν συμποτῶν ἀναισθή-
τους καὶ μακροὺς διατίθενται λόγους· οἱ δὲ ᾄδουσι καὶ ἀπᾴδουσι, (528 B
σφόδρα ἄμουσοι ὄντες, καὶ σχεδόν τι μᾶλλον λυποῦσι τῶν μαχο-
μένων καὶ λοιδορουμένων. ἕτεροι δὲ αὐστηροὶ καὶ σώφρονες εἶναι
λέγοντες ἀποκναίουσιν ἀηδίᾳ, μήτε ποτοῦ τὸ μέτριον μήτε λαλιᾶς
4 κοινωνεῖν ἀξιοῦντες. ὃς δ' ἂν ᾖ πρᾷος ἀνὴρ καὶ τὸν τρόπον
ἱκανῶς ἡρμοσμένος, τῶν τε ἄλλων ῥᾳδίως ὑπομένει τὴν δυσκολίαν
καὶ αὐτὸς ὡς οἷόν τε * * ἀμαθῆ χορδὸν εἰς τὸ δέον καθιστὰς ῥυθμῷ
τε καὶ μέλει τῷ προσήκοντι, τούς τε οἰκείους λόγους εἰσφέρων καὶ (287 M
δεξιότητι καὶ πειθοῖ προσαγόμενος τοὺς παρόντας, ὥστε ἐμμε-
λέστερον καὶ φιλικώτερον ξυνεῖναι ἀλλήλοις.
5 τὰ μὲν δὴ τῶν συμποσίων τοιαῦτα· ἀφικνοῦνται δὲ καὶ πρὸς
τὰς πανηγύρεις, οἱ μὲν ἱστορίας ἕνεκεν τῶν τε ἄλλων θεαμάτων
καὶ τῶν ἀγώνων· καὶ τούτων ὅσοι σφόδρα ἐσπουδακότες περὶ τὸ
πρᾶγμα, διατελοῦσιν οὐθὲν ἄλλο πράττοντες ἐξ ἑωθινοῦ· πολλοὶ
δὲ ὤνια κομίζοντες παντοδαπά, ἀγοραῖος ὄχλος, οἱ δέ τινες ἑαυ-
6 τῶν ἐπιδειξόμενοι τέχνας καὶ δημιουργίας, ἄλλοι δὲ σοφίαν τινὰ
αὑτῶν ἐκφαίνοντες, πολλοὶ μὲν ποιήματα ἐπιδεικνύντες τραγῳδίας
τε καὶ ἐπῶν, πολλοὶ δὲ καταλογάδην συγγράμματα, τὸν σχολῆς
ἕνεκεν ἥκοντα καὶ ῥᾳθυμεῖν βουλόμενον ἐνοχλοῦντες· οὗτοι δὲ μά- (529 B
λιστα ἐοίκασι τοῖς μινυρίζουσι καὶ ᾄδουσιν ἐν τοῖς συμποσίοις,
ὧν ἐξ ἀνάγκης ἀκούειν ἔστι, κἂν μὴ θέλῃ τις. ἐν τούτοις ὁ δυ-
νάμενος λόγους εἰπεῖν ὠφελίμους καὶ συμφέροντας καὶ τὴν ὅλην
σύνοδον εὐσχημονεστέραν καὶ ἀμείνω παρασχεῖν, οὗτος ὑπὸ τῆς
ταραχῆς καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἄλλων ἡσυχίαν ἄγει καὶ τρέπεται
7 καθ' αὑτόν. πεπόνθασι γὰρ δὴ οἱ πολλοὶ πρὸς τοὺς ἐκ φιλοσο-

---

4 ἐμβροντίτους U 6 Ὅμηρος scil. Od. XXI 295 sq. 7 cf. Hom. l. l. 298 κάκ' ἔρεξε δόμον κατὰ Πειριθόοιο καὶ seclusi; est enim mera oppositio 12 τὸ μέτρον libri, τὸ μέτριον Geelius 15 οἴονται M lacunam significavit Wil. καθιστὰς libri, καθίστησι Jacobs, sed cf. adnot. praecedentem 16 τὸ προσήκοντι U (ο articuli evanuit) 17 πιθοῖ M 20 ἕνεκα B 21 εἰς pro περὶ B 25 αὐτῶν UBM, corr. Dind. ἐκφανοῦντες Reiskius 29 ἐν τούτῳ = interea?

φίας λόγους ὅπερ οἶμαι πρὸς τὰ τῶν ἰατρῶν φάρμακα. οὔτε γάρ
τις ἐκείνοις εὐθὺς πρόσεισιν οὐδὲ ὠνεῖται, πρὶν ἢ περιπεσεῖν φα-
νερῷ νοσήματι καὶ ἀλγῆσαί τι τοῦ σώματος· οὔτε τῶν τοιούτων
λόγων ἀκούειν ἐθέλουσιν ὡς τὸ πολύ, ὅτῳ ἂν μὴ λυπηρόν τι ξυνε-
νεχθῇ καὶ τῶν δοκούντων χαλεπῶν. αὐτίκα τὸν εὐτυχοῦντα, ὁποίαν 8
τινά φασιν οἱ πολλοὶ τὴν εὐτυχίαν, οἷον χρήματα ἐκ δανείων [τὰ]
πολλὰ ἢ χώραν ἱκανὴν κεκτημένον καὶ αὐτὸν ὑγιαίνοντα [καὶ] τέ-
κνων σῳζομένων καὶ γυναικός, καί τινα δύναμιν καὶ ἀρχὴν ἔχοντα
μεγάλην ἄνευ πολέμου καὶ στάσεως καί τινων φανερῶν κινδύνων,
οὐκ ἂν εὕροι τις ῥᾳδίως προσιόντα τοῖς τοιούτοις οὐδὲ ἀξιοῦντα
κοινωνεῖν τῶν ἐκ φιλοσοφίας λόγων. εἰ δέ τῳ ξυμβαίη τι πταῖσμα 9
κατὰ τὸν βίον ⟨καὶ⟩ ἤτοι πένης ἐκ πλουσίου γένοιτο ἢ ἀσθενὴς
(288 M) καὶ ἀδύνατος ἐκ δυναμένου ἢ ἄλλην τινὰ ἔχων λύπην, οἱ δὲ οἰ-
κειότερόν πως διατίθενται πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ τρόπον τινὰ ὑπο-
μένουσι τοὺς τῶν φιλοσόφων λόγους καί πώς φασι δεῖσθαι παρα-
μυθίας. κἂν ⟨τις⟩ ἀπολέσας τύχῃ τινὰ τῶν οἰκείων, ἢ γυναῖκα ἢ
παῖδα ἢ ἀδελφόν, ἀξιοῦσιν ἀφικνεῖσθαι τὸν φιλόσοφον καὶ παρη-
(30 R II) γορεῖν, ὡς τότε δέον σκοπεῖν ὅπως μετρίως φέρῃ τις τὰ γιγνόμενα
καὶ δυνήσονται ἀντέχειν τοῖς λοιποῖς, πρότερον δὲ οὔ· ὥσπερ καὶ 10
περὶ τὸ σῶμα ἔχουσι σχεδὸν οἱ ἀνόητοι· τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὐ-
θὲν αὐτοῖς μέλει ὅπως δύνωνται ὑγιαίνειν, ἀλλὰ σιτίοις τε καὶ
οἴνῳ καὶ ἀφροδισίοις καὶ τῇ ἄλλῃ διαίτῃ ὡς οἷόν τε ἀκολάστως καὶ
ἀδεῶς χρῶνται, ἐὰν ⟨δ'⟩ ἄρα τις καταλαμβάνῃ κόπος καὶ ⟨πυρετὸς⟩
περὶ τὰς τοῦ ἀέρος μεταβολάς [καὶ] θεραπεύειν σφᾶς κελεύουσι
μεστοὶ ὄντες ἀταξίας πολλῆς καὶ νοσημάτων ἰσχυρῶν, οἷον εἰκὸς
τοὺς τοιούτους καταλαμβάνειν, ὅπως δὲ μηδὲν ἰατροῦ δεήσονται,
τοῦτο τὴν ἀρχὴν οὐ σκοποῦσιν.

---

2 τις om. M   ὤνιται M   6 εἰς pro ἐκ M   τὰ seclusi; εἰσδανείζοντα πολλὰ Geelius eleganter   7 ὑγιένοντα U   καὶ seclusi   9 μεγάλιν U   12 καὶ add. Dind.   πλουσίων U   13 οἱ δὲ in apodosi Dio saepius usurpat (Emp.)   16 τις addidi   τινὰ Emp. verissime, τινάς libri   18 ὡς τότε Reiskius, ὡς τὸ M ὥστε τὸ UB   γενόμενα malit Emp.   19 δύνηται Wil. ὥσπερ Emp., ὡς γὰρ libri (οὕτως γὰρ Emp. in schedis)   21 δύνονται U ἀλλὰ σιτίους — 22 χρῶνται huc transposuit Casaub., quae vulgo leguntur post μεταβολὰς l. 24; non probat Wil., sed servato librorum ordine post χρῶνται magnam lacunam statuit   22 οἴονται M   23 δ' add. Casaub.   πυρετος add. Reiskius aut καὶ del.   24 καὶ del. Emp.   25 ἀξίας M   26 δεήσωνται UB

(78) ΜΕΛΑΓΚΟΜΑΣ Α ΤΗΙ ΤΑΞΕΙ Β. (586 R.) (292 M.)

1 Ἀλλ' ἐμοί, ὦ ἄνδρες, οὐδ' ὅτι εἴπω ἔπεισιν ὑπὸ λύπης ἅμα
καὶ ἐκπλήξεως τοῦ αἰφνιδίου πάθους. οὐ γὰρ μόνον διὰ τὴν ἀρχὴν
ἣν ἔχω μᾶλλον ἑτέρου μοι τῶν πολιτῶν οἰκεῖον τὸ συμβεβηκός,
ἀλλὰ καὶ ἰδίᾳ μοι φίλος ἦν Μελαγκόμας ὑπὲρ ἅπαντας, ὥσπερ
καὶ ὑμῶν ἐπίστανται οἱ πλείους. καὶ ἔμοιγε ἄτοπον φαίνεται τὸ
ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσιν ἔθος, ὅτι τοῖς πλεῖστα λυπουμένοις μάλιστα
προσήκειν δοκεῖ τὸ ἐπ' αὐτοῖς λέγειν. οἱ γὰρ σφοδρότατα ἀνιώ-
2 μενοι ἀδύνατοι λέγειν ὑπ' αὐτοῦ τούτου εἰσίν. ἔτι δὲ καὶ ἡλικίας
ἐν τούτῳ εἰμί, ἐν ᾧ ἡ μὲν τοῦ λόγου δύναμις ἧττον ἅπασιν ὑπάρχει,
τὸ δὲ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι ἰσχυρότατον γίγνεται. ἀλλ' ἐπειδὴ
τιμιώτερος μὲν στρατηγοῦ ἔπαινος ἐπὶ στρατιώτῃ ἀγαθῷ τελευτή-
σαντι, τιμιώτερος δὲ παντὸς ἄρχοντος ἢ ἰδιώτου, κἀμοὶ λεκτέον (587 R.)
τῆς ἀρχῆς ἕνεκεν ὡς ἂν δύνωμαι. πρέποι δ' ἂν τῇ ἐκείνου ἀρετῇ
καὶ τῇ ἐμῇ νεότητι μηδὲν μακρὸν ἀπαιτεῖν μηδὲ ἀκριβῆ μᾶλλον ἢ
γενναῖον τὸν ἔπαινον. Πρῶτον μὲν οὖν εὐγενείας ἀληθοῦς ἔτυχεν.
οὐ γὰρ εἴ τῳ πλουσίων συνέβη τυχεῖν προγόνων, οὐ μὴν οὐδ' εἰ βασι-
3 λέων, τὰ δὲ ἄλλα φαύλων, ὅδε ἂν εἴη καλῶς γεγονώς, ἀλλ' οἱ φύντες
ἐξ ἀγαθῶν, ὥσπερ ὅδε. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ τῶν κατ' αὐτὸν διή-
νεγκε τοῖς καλλίστοις, εὐψυχίᾳ καὶ ῥώμῃ. δηλοῦσι δὲ αἱ νῖκαι ἃς
ἐνίκησε καὶ [ἐν] Ὀλυμπίασι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσιν. αὐτὸς
δὲ ἔφυ κάλλιστος ἀνθρώπων, οὐ τῶν νῦν μόνον, ἀλλ', ὡς ἔνεστιν
εἰκάζειν ἐκ τῆς ὑπερβολῆς, καὶ ἁπάντων ἁπλῶς τῶν ἐξ ἅπαντος
4 τοῦ χρόνου ὠνομασμένων ἐπὶ κάλλει, ὅσοι θνητοὶ ἐγένοντο. οἱ (293 M.)
μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν νενομισμένων καλῶν, μέρη τινὰ τοῦ σώματος
εὐπρεπῆ ἔχοντες, ἔπειτα δὲ ἔδοξαν καλοί, τῆς ὄψεως ἀεὶ τὰ ἥδιστα
βουλομένης ὁρᾶν, τῶν δὲ ἡττόνων ἀμελούσης. οἱ δέ τινες φύσει
μὲν εὐειδοῦς σώματος οὐκ ἔτυχον, ὥρα δὲ αὐτοῖς ἐπῆλθεν· ἡττώ-

---

Titulus: ita UBM; ordinem traditum orationum XXVIII. XXIX restitui
1 ἐμοὶ μὲν U 3 ἔχων M 4 καὶ ὑπὲρ M 5 φαίνεται τὸ Emp., φαίνετο M ἐφαίνετο τὸ UB 6 πλεῖστα Emp., ἥκιστα libri 11 στρατιώτης M 12 δ' ἔπαινος pro δὲ παντὸς Reiskius καί μοι M 14 μικρὸν UBM, μακρὸν T 16 τυχεῖν συνέβη U (hoc ord.) οὐδεὶς pro οὐδ' εἰ M 20 ἐν ὀλυμπίασι BM, in U ἐν erasum ἀγῶσιν (ν a corr.) U 21 μόνων B ἔν ἔστιν (ἐν expunctum) M 23 κάλλιος οἳ M 24 ἄλλοι pro πολλοὶ U 25 ἔπειτα δὲ post partic. cf. or. XVII § 20 26 ἐπήνθει Reiskius, sed imperf. hic locum non habere monet Emp. neque ἐπανθεῖ placet, quia sequitur ἀνθούσης ἡττόμενοι M

μενοι δὲ ὑπὸ τῆς ὥρας οἱ ἐντυγχάνοντες κάλλος αὐτὴν ὠνόμασαν,
ἀνθούσης ἀεὶ τῆς ἀκμῆς ἐν ἅπασι καὶ ζῴοις καὶ φυτοῖς. τοιούτους 5
μὲν οὖν μυρίους ἂν εὕροι τις τοὺς αὐτοὺς ὁτὲ μὲν καλοὺς δοκοῦντας,
(398 R II) ὁτὲ δὲ αἰσχρούς, καὶ τοῖς μὲν σφόδρα ἀρέσκοντας, παρ' ἑτέροις δὲ
οὐδενὸς λόγου τυγχάνοντας. ὁλόκληρον δὲ καὶ ἀληθινὸν κάλλος
θαυμαστὸν εἴ τῳ ὑπῆρξεν ὥσπερ τῷδε. ἐν ἅπαντι μὲν γὰρ τῷ
σώματι ἐκέκτητο αὐτό, ἀεὶ δὲ ὁμοίως, καὶ πρὸ ἥβης καὶ ὕστερον·
καὶ οὐκ ἄν ποτε ἐπὶ τοσοῦτον τοῦ χρόνου προῆλθεν, οὐδὲ εἰ πάνυ
μακροῦ γήρως ἔτυχεν, ὥστε ἀμαυρῶσαι τὸ εἶδος. τεκμήριον δὲ τῆς
ὑπερβολῆς· οὐ γὰρ ἐν ἰδιώταις ἐξεταζόμενος διέφερεν οὐδὲ ὑπὸ 6
ὀλίγων θεωρούμενος ὑπὸ τούτων ἐθαυμάζετο, ἀλλὰ μὴν ἀεὶ δήπου
ἐν τοῖς ἁπάντων καλλίστοις, ἅμα τοῖς ἀθληταῖς ὤν. οἱ γὰρ μέ-
γιστοι καὶ εὐειδέστατοι καὶ πλείστης ἐπιμελείας τῶν σωμάτων τυγ-
χάνοντες οἵδε εἰσίν. ἑωράθη δὲ μικροῦ δεῖν ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
πων. οὔτε γὰρ πόλις οὐδεμία τῶν ἐνδόξων οὔτε ἔθνος οὐδέν, ἔνθα
μὴ ἀφίκετο· καὶ παρὰ πᾶσιν ὁμοίως τὴν αὐτὴν εἶχε δόξαν, ὡς οὐ-
δένα ἰδοῦσι καλλίονα. ὁ δὲ ὑπὸ πλείστων μὲν θαυμασθείς, ἐν δὲ
τοῖς καλλίστοις μόνος ἔχων τὴν ὑπὲρ τοῦ κάλλους φήμην δῆλον ὡς
θείας τινὸς μορφῆς ἔτυχεν. ἐγὼ οὖν πρῶτον εὐδαιμονίζω τοῦ κάλ- 7
λους αὐτόν, ὃ δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐστὶν ἀγαθῶν ἀριδηλότατον, καὶ
ἥδιστον μὲν θεοῖς, ἥδιστον δὲ ἀνθρώποις, ἀλυπότατον δὲ τῷ ἔχοντι
(399 R II) (294 M) καὶ ἐπιγνωσθῆναι ῥᾷστον. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἀγαθὰ κἂν λάθοι τινὶ
προσόντα, καὶ ἀνδρεία ⟨καὶ σωφροσύνη⟩ καὶ φρόνησις, εἰ μὴ τύχοι
ἔργου τινὸς ἀποδεικνύντος· τὸ δὲ κάλλος οὐχ οἷόν τε λανθάνειν.
ἅμα γὰρ τῷ ἔχοντι φαίνεται· εἴποι δ' ἄν τις ὅτι καὶ πρότερον·
οὕτως ὀξεῖαν αἴσθησιν αὐτοῦ παρέχει. ἔτι δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις
ἀγαθοῖς οἱ πλεῖστοι φθονοῦσι καὶ δυσμενεῖς γίγνονται· τὸ δὲ κάλ-
λος τοὺς αἰσθανομένους αὐτοῦ φίλους ποιεῖται καὶ οὐδένα ἐχθρὸν
ἐᾷ γίγνεσθαι. εἰ δέ τίς φησι κάλλους με ποιεῖσθαι ἐγκώμια, ἀλλ' 8
οὐχὶ τοῦ ἀνδρός, οὐκ ἂν ὀρθῶς αἰτιῷτο. αὐτίκα γὰρ ἔπαινος ἀν-

---

2 τοιούτοις M 3 ὅτε bis U 4 καὶ τοὺς UM 6 εἴ τῳ M οὔπω UB 8 πάντα pro πάνυ U 9 μικροῦ M ἅμα τρῶσαι M 11 ὀλίγον M ἀλλὰ μὴν cum δήπου coniunctum displicuit Reiskio, Geelio, Emperio; γὰρ ἦν R. ἦν G. μετῆν Emp. 13 ἐπιμελίας M 14 οἱ δὲ B ἑωράθη Emp., ἐπράθη M ὡράθη UB 20 μὲν καὶ ἥδιστον (hoc ord.) Stob. LXIII 9 22 τινὶ om. Stob. l. l. 23 ἀνδρία M καὶ σωφροσύνη add. Dind. 24 οἴονται M λαθεῖν Stob. 26 οὕτως Stob., ὅμως libri ὀξειναν M αὐτοῦ U ἔτι δὲ BM, in U ἔτι atramento superfuso tectum, εἰ δὲ T ἄλλοις om. Stob. 27 γίνονται U 29 φησι libri, φήσει Jacobs μὲν pro με U 30 ἔπαινος ἀνδρείας M

δρὸς ἂν λέγοιτο, ἐπειδὰν τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ ἐπεξίωμεν. ὅπου μὲν
γὰρ ἀμφίλογον τὸ εἶναί τινα τοιοῦτον, τότε ἀποδεικνύναι χρή·
ὅπου δὲ γιγνώσκεται, τὴν φύσιν ἐπαινεῖν τοῦ προσόντος ἀγαθοῦ
τινι. ὁ γὰρ τοῦδε ἔπαινος ἅμα ἂν εἴη καὶ τοῦ ἔχοντος αὐτό.
μάλιστα δ' ἄν τις θαυμάσειε Μελαγκόμαν, ὅτι μορφῇ τοιοῦτος
9 ὢν τῇ ἀνδρείᾳ διήνεγκεν. δοκεῖ γάρ ἔμοιγε τῇ ψυχῇ φιλονικῆσαι
πρὸς τὸ σῶμα καὶ σπουδάσαι ὅπως ἂν διὰ ταύτην ἐνδοξότερος
γένηται. γνοὺς οὖν τῶν πρὸς ἀνδρείαν ἔργων κάλλιστον ἅμα καὶ
ἐπιπονώτατον τὴν ἄθλησιν, ἐπὶ ταύτην ἦλθεν. τῶν μὲν γὰρ πο- (540 R)
λεμικῶν ὅ τε καιρὸς οὐκ ἦν ἥ τε ἄσκησις ἐλαφροτέρα. φαίην δ'
ἂν ἔγωγε καὶ ἀρετῆς ἥττονος εἶναι. μόνης γὰρ εὐψυχίας ἐπίδειξις
ἐν τοῖς πολεμικοῖς, ἡ δὲ ἄθλησις ἅμα μὲν ἀνδρείαν, ἅμα δὲ ἰσ-
10 χύν, ἅμα δὲ σωφροσύνην ἐμποιεῖ. καὶ τοίνυν τῆς ἀθλήσεως εἵλετο
οὐ τὸ ῥᾷστον, ἀλλὰ τὸ χαλεπώτατον· πυγμὴν γὰρ ἤσκησεν. χαλε-
πὸν μὲν οὖν καὶ τοῦ ἐλαχίστου ἔργου ἐπ' ἄκρον ἐλθεῖν, μήτι γε
ἐν τῷ μεγίστῳ καὶ δυσχερεστάτῳ πάντας ὑπερβαλέσθαι, ὥσπερ
ὅδε. καὶ τὸ μὲν τοὺς στεφάνους αὐτοῦ καθ' ἕκαστον ἐπεξιέναι
καὶ τοὺς ἀγῶνας, ἐν οἷς ἐνίκησε, πρὸς εἰδότας ὑμᾶς περιττόν, ἄλ-
11 λως τε καὶ ἑτέρους ἂν εἴποι τις τῶν αὐτῶν τυχόντας. ὃ δὲ μη-
δενὶ ὑπῆρξεν, ἐπίστασθε μὲν ὁμοίως, δι' αὐτὸ μέντοι τοῦτο ῥητέον (29
(τοῖς γὰρ μὴ εἰδόσιν οὐδὲ πιστεῦσαι ῥᾴδιον) ὅτι τοσούτοις ἀντα-
γωνισταῖς χρησάμενος καὶ οὕτως ἀγαθοῖς ὑπ' οὐδενὸς ἡττήθη, αὐ-
τὸς δὲ ἀεὶ πάντας ἐνίκα. καίτοι οὔτε στρατηγὸν εὕροι τις ἂν ἐν
παντὶ τῷ χρόνῳ ἀήττητον οὔτε ἀριστέα πολεμικόν, ὃς οὐκ ἤδη
ποτὲ καὶ ἔφυγεν ἐκ μάχης. οὐδὲ γὰρ ὅτι ταχέως ἐτελεύτησε, διὰ
τοῦτο φαίη τις ἂν ἀήττητον διαγενέσθαι. πολὺ γὰρ πλείστους
[ἂν] ἀγῶνας ἠγωνίσατο· ἐν δὲ τῇ πείρᾳ τὸ σφάλλεσθαι, οὐκ ἐν τῷ

---

1 ἀνδρίαν U m. pr. B αὐτοῦ libri, αὐτὴν Geelius, quem sequitur Emp., at referuntur haec ad sequentem inde a l. 5 orationis particulam, quae non est fortitudinis laudatio sed Melancomae quem fortissimum fuisse demonstrat 2 ἀναμφίλογον libri, corr. Reiskius 3 γιγνώσκεται Emp., γίγνεται libri 5 θαυμάσιε M 6 ἀνδρίᾳ BM φιλονεικῆσαι libri praeter M 8 ἀνδρίαν U m. pr. M ἔργον U 9 ἦλθε B 11 ἀρετῆς ἥττονος scripsi, ταύτης ἥττονα libri, quod ferri non potest, quia ipsa militaria opera athleticis minora dicere ridiculum esset 12 ἀνδρίαν U m. pr. ἅμα δὲ εὐψυχίαν post ἀνδρείαν add. U δ' ἰσχὺν U 13 εἵλατο M 14 ἤσκησε UB 15 ἐμαχίστου M 20 ἐπίστασθαι UB 21 μὴ Reiskius, μηδὲ libri ὅταν UBM, ὅτι T 24 πολιτικὸν M unde πολεμικόν scripsi, πολέμων UB 26 ἀήττητον Casaub., αὐτὸν libri; αὐτὸν ⟨ἀήττητον⟩ Emp.
27 ἂν seclusit Reiskius ἠγωνίσαντο (sed ν alterum a corr.) U ἐν δὲ τῇ — ἠγωνίσατο p. 289 l. 4 om. UB

(541 R II) μήκει τοῦ χρόνου. ἔτι δὲ καὶ τόδε ἄν τις αὐτοῦ κατεπλάγη, τὸ
μήτε παιόμενον αὐτὸν μήτε παίοντα νικᾶν· τοσοῦτο τῇ ῥώμῃ πε-
ριῆν καὶ τῷ δύνασθαι πονεῖν. πολλάκις γὰρ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας 12
ἠγωνίσατο ἐν τῇ σφοδροτάτῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους, καὶ δυνάμενος θᾶττον
ἂν περιγενέσθαι παίων οὐκ ἐβούλετο, νομίζων τὸ μὲν πληγῇ νι-
κῆσαι καὶ τοῦ φαυλοτάτου ἔσθ' ὅτε εἶναι τὸν βέλτιστον, εἰ τύχοι·
τὴν δὲ ἀληθεστάτην νίκην, ὅταν ἄτρωτον ἀναγκάσῃ τὸν ἀντίπαλον
ἀπειπεῖν. οὐ γὰρ τοῦ τραύματος, ἀλλ' ἑαυτοῦ ἡττῆσθαι. καὶ τὸ
ὅλῳ τινὰ τῷ σώματι ἀπειπεῖν, ἀλλὰ μὴ τῷ πληγέντι μέρει, λαμ-
πρόν. τὸν δὲ ἐπειγόμενον ὡς οἷόν τε τάχιστα νικῆσαι καὶ παίοντα
καὶ συμπλεκόμενον αὐτὸν ἡττῆσθαι τοῦ καύματος καὶ τοῦ χρόνου.
εἰ δέ τις οὐ ταύτῃ ὑπολαμβάνει, ἐννοείτω ὅτι σύες καὶ ἔλαφοι, 13
μέχρι μὲν αὐτοῖς ἡ ἰσχὺς πάρεστιν, οὔτε ἀνθρώποις οὔτε κυσὶν
ὁμόσε χωροῦσιν· ὅταν δὲ ἡττηθῇ καὶ κάμῃ, τηνικάδε συμπλέκεται,
καὶ μᾶλλον ἐθέλει τιτρώσκεσθαι καὶ ἀποθνήσκειν ἢ πονεῖν ἔτι διω-
κόμενα. ὁμοίως δὲ καὶ ἄνδρες ἐν πολέμῳ, καίτοι εἰδότες ὅτι μᾶλ-
λον ἂν παίοιντο φεύγοντες ἢ μένοντες, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι πλείω
χρόνον κάμνειν ἀπίασι παραδόντες αὑτοὺς τοῖς ὄπισθεν παίειν.
οὕτω τό γε τραυμάτων καταφρονεῖν οὐκ ἀνδρείας ἐστίν, ἀλλὰ τοὐ-
ναντίον. οἶμαι δὴ ἐν ταὐτῷ πάντα εἰρῆσθαι καὶ περὶ ἀνδρείας 14
542 R II) καὶ περὶ εὐψυχίας καὶ περὶ ἐγκρατείας καὶ περὶ σωφροσύνης. εἰ
μὴ γὰρ ἐγκρατής τε καὶ σώφρων ἦν, οὐκ ἂν οἶμαι τοσοῦτο τῇ ῥώμῃ
(296 M) ὑπερέσχεν οὐδὲ εἰ φύσει ἰσχυρότατος ὑπῆρχεν. καὶ ἔγωγε οὐκ ἂν
ὀκνήσαιμι εἰπεῖν ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν ἡρώων, οὓς ἅπαντες ὑμ-
νοῦσιν, οὐδενὸς ἐλάττονα ἀρετὴν εἶχεν, οὔτε τῶν ἐν Τροίᾳ πολε-
μησάντων οὔτε τῶν ὕστερον ἐν τῇ Ἑλλάδι τοὺς βαρβάρους ἀμυ-
ναμένων. καὶ εἴ γε τότε ἐγένετο, ἅπερ ἐκεῖνοι ἔπραξεν ἄν. καὶ 15
καθόλου δὲ ἔγωγε τοῦτο τῆς ἐν τοῖς πολέμοις ἀρετῆς προκρίνω,
ὅτι πρῶτον μὲν οἱ ἐνθάδε ἄριστοι κἀκεῖ διαφέροιεν ἄν· ὁ γὰρ ἰσ-
χυρότερος τῷ σώματι καὶ πλείω χρόνον πονεῖν δυνάμενος, οὗτος
οἶμαι καὶ ἄνευ ὅπλων καὶ σὺν ὅπλοις κρείττων ἐστίν· ἔπειτα οὐχ
ὅμοιον πρὸς ἰδιώτας ἀγωνίζεσθαι καὶ τῷ παντὶ φαυλοτέρους ἢ ἐξ
ἁπάσης τῆς οἰκουμένης τοὺς κρατίστους ἔχειν ἀντιπάλους. κἀκεῖ
μὲν ἅπαξ ὁ κρατήσας τὸν ἀνταγωνιστὴν ἀπέκτεινεν, ὥστε μὴ αὐ-

6 φαυλοτέρου U βέλτιστον ἂν M 8 τῷ pro τὸ UB 10 οἷόν ται U οἴονται M 17 παίειντο M βούλεσθαι om. UT 18 ὄπισθε M 22 τοσοῦτωι (sic!) U 23 ὑπῆρχε UB 26 ἀμυνομένων B 28 τὸ τούτου pro τοῦτο Jacobsius πολεμίοις BM 29 κἀκεῖ Emp., ἐκεῖ libri διαφέροιεν ἂν M διαφέροιαν UB ἰσχυρότερος Emp. ἰσχυρότατος libri 31 οἶμαι Emp., ἄν μοι libri κρείττον U m. pr.

ϑις ἔχειν τὸν αὐτὸν ἀντίπαλον· ἐνϑάδε δὲ ἡ νίκη περὶ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ἐστίν, ἔπειτα καὶ τοὺς ἡττωμένους ὁμοίως ὁ νικῶν ἀντα-
16 γωνιστὰς ἔχει καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον. ἔτι ⟨δὲ⟩ ἐνϑάδε μὲν
ὁ κρείττων τοῦ ἥττονος περίεστιν· οὐδενὶ γὰρ ἄλλῳ ἢ τῇ εὐψυχίᾳ (548 R II
καὶ ἰσχύϊ δεῖ κρατεῖν· ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ἡ τοῦ σιδήρου δύναμις,
πολὺ κρείττων οὖσα τῆς ἀνϑρωπίνης φύσεως, οὐκ ἐᾷ τὴν τῶν σω-
μάτων ἀρετὴν ἐξετάζεσϑαι, πολλάκις δὲ πρὸς τῶν χειρόνων γίγ-
νεται. ὅσα δὲ αὖ περὶ ἀϑλήσεως, καὶ περὶ ⟨τοῦ⟩ ἀϑλητοῦ εἴ-
ρηκα [καὶ] ἀποδειχϑέντος γε ὅτι ἄριστός ἐστι τῶν ἐν τῷ ἔργῳ.
ἴσως δὲ κἀμοὶ καὶ τοῖς παροῦσι προσήκων ὁ λόγος, ὥστε τοῦτο
ἄριστον ἀποφαίνειν.

ὅτῳ ἄρα ὑπῆρξε μὲν κάλλος σώματος, ὑπῆρξε δὲ ἀνδρεία καὶ
εὐψυχία, ἔτι δὲ σωφροσύνη καὶ τὸ ἀήττητον γενέσϑαι, τίνα ἂν
17 τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς εὐδαιμονέστερόν τις φήσειεν; καίτοι αὐτῷ τούτῳ
παραγενέσϑαι χαλεπωτάτω ἐστὸν ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη· κάλλος
γὰρ ἀνϑρώπους μάλιστα δὴ χαυνοῖ καὶ ἀναπείϑει τρυφᾶν, ὡς ἂν
δόξης μὲν ἑτέρας οὐ δεομένους, ὅταν τις περιβόητος ᾖ τὸ εἶδος,
ἡδίονος δ' οὔσης τῆς ῥᾳϑυμίας. εὕροι δ' ἄν τις ἐξ ἀρχῆς ἀνα-
λογιζόμενος τοὺς καλλίστους τῶν πρότερον τοὺς δὴ πολλοὺς αὐτῶν (297 M
οὐδὲν ἀνδρείας οὐδὲ ἀρετῆς ἔργον ἀποδειξαμένους, ἀλλὰ Γανυμή- (514 II
δης μὲν διὰ τὸ παῖς [μὲν] ἀφανισϑῆναι ἐξ ἀνϑρώπων οὐδὲν δοκεῖ
18 πρᾶξαι λαμπρόν· περὶ δὲ Ἀδώνιδος ἢ Ἰασίωνος ἢ τῶν ὁμοίων,
ὅσοι περιττῆς δόξης ἐπὶ τῷ εἴδει ἔτυχον, οὐδὲν ὅτι μὴ περὶ τοῦ
κάλλους ἀκούομεν. μόνους δὲ ἂν εἴποι τις ἀνδρείους τῶν ἄγαν
καλῶν Θησέα καὶ Ἀχιλλέα, καὶ τούτοις οὐ πάνυ ἡ σωφροσύνη ὑπῆρ-
ξεν. οὐ γὰρ ἂν αὐτῶν ὁ μὲν Ἑλένην πρὸς βίαν ἥρπασεν, ὁ δ'
ἐστασίαζεν ἐπὶ Τροίας ὧν ἕνεκεν ἐστασίαζεν. Ἱππολύτῳ δὲ σω-

---

1 ἔνϑα BU 2 ἐπὶ τὰ M ἔπειτα ⟨δὲ⟩ Geelius; malim: καὶ εἰς ἔπειτα τοὺς 3 δὲ add. Reiskius δὲ μὲν M (sed δὲ erasum) 4 τῇ rectius abesset 6 κρείττον U m. pr. 7 γίνεται U 8 scribendum: ὅσα δ' οὖν περὶ etc. est enim clausula partis, qua de praestantia athleticae agitur καὶ περὶ ἀϑλητοῦ B καὶ περὶ ἀϑλητῶν U (in M haec verba margini addita leguntur ut in U) 9 καὶ seclusit Selden ἔργῳ in rasura M 10 τοῦτο ἄριστος M, τοῦτον ἄριστον T 12 ὅτῳ ἄρα scripsi, ὅτῳ γὰρ BM οὕτωι γὰρ U ἀνδρία M 13 γενέσϑαι Emp., γίνεσϑαι libri 14 τις om. M pro αὐτῷ τούτῳ scribendum: ἐν τῷ αὐτῷ 15 χαλεπωτάτω ἐστὸν ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη M χαλεπώτατον τὴν ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην UB (sed ἀνδρίαν U m. pr.) 16 ἀνϑρώπου UM τρυφῇ BM τρυφή U, τρυφᾶν T 20 οὐδὲ M (pro οὐδὲν) ἀνδρίας U m. pr. 21 παῖς μὴν UB παῖς μὲν M, μὲν om. T δοκεῖ scripsi, ἐδόκει libri 22 Ἰασίωνος Emp., ἰάσονος libri 23 περὶ τῆς M

φροσύνη μὲν ὑπῆρξεν, ἀνδρεία δὲ ἄδηλον εἰ παρῆν· οὐ γὰρ ἀληθὲς τεκμήριον κυνηγεσία.

ἀλλ' ὅς δὴ πάντα τὰ ἐν ἀνθρώποις ἀγαθὰ ἐκτήσατο, ἄξιος 19
ἂν εἴη καὶ τῆς τελευτῆς εὐδαιμονίζεσθαι. εἰ μὲν γὰρ ὁ πλεῖστος ἀνθρώποις χρόνος ἄριστος ἦν, ταύτῃ ἄν τις αὐτὸν ὠλοφύρατο· νῦν δέ, ὀλίγου τοῦ παντὸς ἀνθρώποις βίου δεδομένου, πλείστους ἂν εὕροι τις, οἷς πολὺ ἄμεινον εἶχεν, εἰ θᾶττον ἐτελεύτησαν· τοσαῦται συμφοραὶ καταλαμβάνουσιν. ἔτι δὲ τῶν παλαιῶν τοὺς ἐξοχωτά- 20
τους ἀκούομεν οὐδένα αὐτῶν ἐπὶ πολὺ ἐλθόντα τοῦ βίου, Πάτροκλόν τε καὶ Ἀντίλοχον, ἔτι δὲ Σαρπηδόνα καὶ Μέμνονα καὶ Ἀχιλλέα καὶ Ἱππόλυτον· τούς τε Βοιωτοὺς Ὦτον καὶ Ἐφιάλτην, οὓς μεγίστους καὶ καλλίστους γενέσθαι φησὶν Ὅμηρος μετὰ Ὠρί-
(545 B II) ωνα, αὐτόν τε ἐκεῖνον. ἀλλ' οἶδε μὲν δι' ἀφροσύνην ἀπώλοντο· τοὺς δὲ ἄλλους, οὓς εἶπον, θεῶν παῖδας καὶ ἀπογόνους εἶπον. οὐκ ἂν οὖν οἱ θεοὶ τοῖς ἑαυτῶν παισὶ καὶ οὓς μάλιστα ἐφίλουν ταχεῖαν ἐποίησαν τὴν τελευτήν, εἰ μὴ ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις τοῦτο ἐτίθεντο.

ταῦτα οὖν, ὦ ἄνδρες, λογιζομένους ὑμᾶς ἐκεῖνόν τε ὡς μακά- 21
ριον νομίζειν χρὴ καὶ αὐτοὺς μηδὲν ἧττον διὰ τοῦτο ἐφίεσθαι τῶν πόνων καὶ τῆς φιλοτιμίας ὡς, εἴ τινι συμπέσοι τελευτῆσαι ταχύτερον, ἀνόνητος ἐσόμενος τῶν ἀγαθῶν τινος· ὁ γὰρ εὐκλεοῦς δόξης
(298 M) τυχὼν μεστὸς ἄπεισι τῶν ἀγαθῶν· ἀλλὰ καὶ γυμνάζεσθε προθύμως καὶ πονεῖτε, οἱ μὲν νεώτεροι νομίζοντες αὐτοῖς ἀπολελεῖφθαι τὴν ἐκείνου χώραν, οἱ δὲ πρεσβύτεροι τῶν ἰδίων ἔργων ἀξίως. καὶ φρονεῖτε δὲ ἐπ' αὐτοῖς ὅσον χρὴ ἄνδρας πρὸς ἔπαινον καὶ δόξαν ἀγαθὴν βιοῦντας καὶ τῆς ἀρετῆς ὄντας ἀσκητάς. τὸν δὲ ἀποιχό- 22
μενον μνήμῃ τιμᾶτε, μὴ δάκρυσιν· οὐ γὰρ πρέποι ἂν ἥδε ἡ τιμὴ γενναίοις ὑπὸ γενναίων, οὐδ' ἂν Ὅμηρον ἐπαινέσαιμι, ὅτι φησὶ δεύεσθαι τάς τε ψαμάθους καὶ τὰ ὅπλα τοῖς δάκρυσι τῶν Ἀχαιῶν. ἀλλὰ ἐκεῖνος μὲν ποιητικῇ μᾶλλον ἠκολούθησεν ἡδονῇ, θρήνων ὑπερβολὰς ἐπιδειξάμενος, ὑμεῖς δὲ ἐγκρατῶς φέρετε.

---

1 ἀνδρία U m. pr. praeferrem: ἀσφαλὲς τεκμήριον 3 ἄλλος δὲ (superscr. δὴ) M τὰ om. UB 4 δ' ἂν UBM ἂν T, qui εἴη om. 12 ὠρείωνα M cf. Hom. Od. XI 307—320 13 οἶδε μὲν scripsi οἶδε μὲν M οἱ μὲν UB ἀφροσύνη M ἀπώλλοντο B 21 ἀνόητος UB ἀνονήτους ἐσομένους Pflugkius; duplicem anacoluthiam et numeri et casus defendit Emp. (in schedis) εὐκλέους M 22 γυμνάζεσθαι M 23 αὐτοῖς U ἀπολελίφθαι M 25 φρονίτε M ἀνδρὸς UBMT, corr. editi 27 τιμᾶται M πρέπει U 28 Hom. Il. XXIII 15 sq. δεύοντ° ψάμαθοι, δεύοντο δὲ τεύχεα φωτῶν δάκρυσι

(79) ΜΕΛΑΓΚΟΜΑΣ Β ΤΗΙ ΤΑΞΕΙ Α. (581 R II)

1 *Ἀναβάντες ἀπὸ τοῦ λιμένος εὐθὺς ἐβαδίζομεν, ὀψόμενοι τοὺς
ἀθλητάς, ὡς ἂν τὴν ὅλην ἐπιδημίαν πεποιημένοι κατὰ θέαν τοῦ
ἀγῶνος. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῷ γυμνασίῳ ἦμεν, τοὺς μέν τινας ἑωρῶμεν
ἐν τῷ δρόμῳ ἔξω τρέχοντας, καὶ κραυγὴ τῶν παρακελευομένων ἦν,
τοὺς δὲ καὶ ἄλλως γυμναζομένους. τούτοις μὲν οὖν οὐκ ἐδόκει
2 προσέχειν· ὅπου δὲ πλεῖστον ὄχλον ἴδοιμεν, ἐκεῖ ἐβαδίζομεν. ὁρῶ-
μεν οὖν πάνυ πολλοὺς ἑστηκότας πρὸς τῇ ἐξέδρᾳ τοῦ Ἡρακλέους
καὶ ἑτέρους ἀεὶ προσάγοντας, τοὺς δὲ καὶ ἀπιόντας διὰ τὸ μὴ δύ-
νασθαι ἰδεῖν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐπειρώμεθα ὁρᾶν ὑπερκύπτον- (289 M)
τες, καὶ μόλις ἑωρῶμεν τοῦ γυμναζομένου τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς
χεῖρας ἀνατεταχότος. ἔπειτα κατὰ μικρὸν ἐνδοτέρω ἐγενόμεθα. ἦν
οὖν νεανίσκος πάνυ μέγας καὶ καλός, ἔτι δέ, ὡς εἰκός, μεῖζον αὐ-
τοῦ καὶ κάλλιον ὑπὸ τῆς γυμνασίας τὸ σῶμα ἐφαίνετο. πάνυ δὲ
λαμπρῶς ἐγυμνάζετο καὶ μετὰ φρονήματος, ὥστε ἀγωνιζομένῳ μᾶλ-
3 λον ἐῴκει. ἐπεὶ δὲ ἐπαύσατο γυμναζόμενος καὶ τὸ πλῆθος ἀνε-
χώρει, κατενοοῦμεν αὐτὸν ἐπιμελέστερον. ἦν δὲ ὅμοιος τοῖς ἀν-
δριᾶσι τοῖς ἀκριβῶς εἰργασμένοις· εἶχε δὲ καὶ τὸ χρῶμα ὅμοιον
4 χαλκῷ κεκραμένῳ. ἐπεὶ δὲ ἀπηλλάγη, τῶν παρόντων τινὰ ἠρό- (582 R II)
μεθα πρεσβύτην ὅστις εἴη. καὶ ὃς σκυθρωπάσας, Οὗτος μέντοι
Ἰατροκλῆς ὁ τοῦ Μελαγκόμα ἀνταγωνιστὴς καὶ μόνος ἐκείνῳ οὐκ
ἀξιῶν παραχωρεῖν τὸ γοῦν ἐφ' ἑαυτῷ. οὐδὲν μέντοι πλέον ἐποίει.
ἡττᾶτο γὰρ ἀεὶ ἐνίοτε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀγωνισάμενος· ἤδη μέν-
τοι ἀπειρήκει, ὥστε τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀγῶνα τὸν ἐν τῇ Νεα-
πόλει οὐδένα ταχύτερον τούτου ἐνίκησεν. ἀλλὰ νῦν ὁρᾶτε ὅσον
φρονεῖ καὶ ἐν ὅσῳ πλήθει γυμνάζεται. οἶμαι δὲ ἔγωγε καὶ ἐπι-
χαίρειν αὐτὸν ἐκείνῳ. καὶ εἰκὸς μέντοι· οὐ γὰρ μόνον τοῦτον τὸν
στέφανον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἐπίσταται αὐτοῦ ὄντας.
5 Ἦ γάρ, ἔφην, τέθνηκεν ὁ Μελαγκόμας; ἐπεὶ τό γε ὄνομα καὶ ἡμεῖς
ᾔδειμεν, αὐτὸν οὐδεπώποτε ἰδόντες. Οὐ πρὸ πολλοῦ γε, εἶπεν,
ἀλλὰ τρίτη που ἡμέρα ἐστὶν ἀπὸ τῆς ταφῆς. Τίνι δέ, εἶπον, τού-
του διέφερε, καὶ τῶν ἄλλων δέ, πότερον μεγέθει ἢ εὐψυχίᾳ; Ἐκεῖ-*

Titulus: *Μελαγκόμας β' τῇ τάξει α'* UBM 11 *ανατεταχότας* U 16 *κατενόουν μὲν* M 25 *δ' ἔγωγε* U 26 *τοῦτον τὸν στέφανον* de futura victoria in ludis qui tunc instabant reportanda dictum esse vidit Emp. (in schedis) 27 *αὐτοῦ* U 28 *ἐφ' ᾗ* M *ἐπὶ* M

(583 R II) νος, ἔφη, ὦ βέλτιστε, πάντων ἀνθρώπων, οὐχὶ τῶν ἀγωνιστῶν μόνον εὐψυχότατος καὶ μέγιστος ἔφυ, ἔτι δὲ κάλλιστος. καὶ εἴ γε ἰδιώτης ἔμεινε καὶ μηδὲν ὅλως ἔπραξε, δι' αὐτό που τὸ κάλλος περιβόητος ἂν ἦν· ἐπεὶ καὶ νῦν ἐπέστρεφεν ἅπαντας, ὁπότε ἀπίοι που, καὶ τοὺς οὐκ εἰδότας ὅστις ἐστίν. καίτοι οὔτε ἐσθῆτι ἐκόσμει 6 ἑαυτὸν οὔτε ἄλλῳ τῳ γιγνώσκεσθαι μᾶλλον ἐπετήδευεν ἢ λανθάνειν· (290 M) ἀποδυσαμένου δ' οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλον ἐθεᾶτο, πολλῶν μὲν παίδων, πολλῶν δὲ ἀνδρῶν γυμναζομένων. εἰωθότος δὲ τοῦ κάλλους εἰς τρυφὴν ἄγειν καὶ τοὺς μετρίως αὐτοῦ μετειληφότας, τοιοῦτος ὢν τὸ εἶδος ἔτι σωφρονέστερος ἦν· καὶ καταφρονῶν δὲ τοῦ κάλλους οὐδὲν ἧττον ἐφύλαττεν αὐτὸ ἐν οὕτω χαλεπῷ ἐπιτηδεύματι. πυγμὴν 7 γοῦν ἀγωνιζόμενος οὕτως ὑγιὴς ἦν ὥσπερ τῶν δρομέων τις, οὕτω δὲ σφόδρα γεγύμναστο καὶ τοσοῦτο περιῆν τοῖς πόνοις ὥστε δυνατὸς ἦν καὶ δύο ἡμέρας ἑξῆς μένειν ἀνατετακὼς τὰς χεῖρας, καὶ οὐκ ἂν εἶδεν οὐδεὶς ὑφέντα αὐτὸν ἢ ἀναπαυσάμενον, ὥσπερ εἰώθασιν. πρότερον δὲ ἠνάγκαζε τοὺς ἀνταγωνιστὰς ἀπειπεῖν, οὐ μόνον πρὶν αὐτὸς πληγῆναι, ἀλλὰ καὶ πρὶν πλῆξαι ἐκείνους· οὐ γὰρ τὸ παίειν καὶ τιτρώσκεσθαι ἀνδρείαν ἐνόμιζεν, ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἶναι μὴ δυναμένων πονεῖν καὶ ἀπηλλάχθαι βουλομένων· τὸ 8 δὲ ἀνέχεσθαι τοῦ χρόνου καὶ μήτε τοῦ βάρους τῶν χειρῶν ἡττᾶσθαι μήτε τοῦ πνεύματος ἐνδεᾶ γίγνεσθαι μήτε τῷ καύματι ἄχθεσθαι, τοῦτο δὲ εἶναι γενναῖον. Ὀρθῶς μέντοι, ἔφην, ὑπολαμβάνων. καὶ γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ οἱ φαυλότατοι τὰ ὅπλα ῥίπτουσιν, (584 R) εὖ εἰδότες ὅτι γυμνοὶ μᾶλλον ἂν τιτρώσκοιντο· οὕτω μᾶλλον ἡττῶνται τοῦ κόπου ἢ τῶν τραυμάτων. Τοιγάρτοι, εἶπεν, ἀφ' οὗ- 9 περ ἤρξατο ἀγωνίζεσθαι Πυθοῖ, πρῶτος μὲν ὧν ἴσμεν ἄλειπτος διεγένετο, πλείστους καὶ μεγίστους στεφάνους ἀνελόμενος καὶ ἀνταγωνισταῖς οὔτε φαύλοις οὔτε ὀλίγοις χρησάμενος. καὶ τὸν πατέρα ἐνδοξότατον ὄντα, τὸν Μελαγκόμαν ἐκεῖνον τὸν ἀπὸ τῆς Καρίας, ἄλλους τε ἀγῶνας καὶ Ὀλυμπίασι νικήσαντα, οὐδέπω ἀνὴρ ὢν ὑπερεβάλετο· οὐ γὰρ ἐκεῖνος ἄλειπτος. τοιοῦτος μέντοι ὢν ἀθλίως 10

---

1 ἀγωνιστῶν scripsi, ἀνταγωνιστῶν libri 4 ἂν ἦν T, ἀνὴρ UBM
5 ἐστί B αἰσθῆτι ἐκόσμη M 6 τῶι γινώσκεσθαι U γινώσκεσθαι M
10 ἦν om. M 12 οὖν M οὕτως U 15 ἂν παυσάμενον M 18 ἀνδρίαν U
20 μήτε — ἄχθεσθαι l. 21 om. M 22 τοῦτο δὲ Reiskius, τὸ δὲ libri
22 ὑπολαμβάνεις UBM, ὑπολαμβάνων T 24 εὖ εἰδότες Jacobs., οὐκ εἰδότες libri 25 ἢ om. M 26 ἴσμεν ἄλειπτος Casaub., ἴσμεν . . . . πποις (spatium quattuor litterarum) UB οἷς μελάνιππος M; ἴσμεν ἀήττητος idem Casaub., ἴσμεν ἀνίκητος Reiskius 29 ἐνδοξότερον libri, corr. Reiskius καρείας M
30 ὀλυμπιᾶσιν ἰκήσαντα M 31 ὢν om. U ἄθλιος B

*ἐτελεύτησε, τῶν μὲν πόνων τῆς ἀθλήσεως ἐπὶ πλεῖστον ἐλθών, τῶν
δὲ ἐν τῷ βίῳ τερπνῶν οὐδενὸς πειραθείς. οὕτω δὲ σφόδρα φιλό-
τιμος ὑπῆρχεν ὥστε καὶ ὅτε ἀπέθνησκεν Ἀθηνοδώρου τοῦ παγ-* (291 M)
*κρατιαστοῦ, φίλου ὄντος ἀπὸ παιδός, ἐπυνθάνετο πόσαι τινὲς εἶεν
ἡμέραι λοιπαὶ τοῦ ἀγῶνος. καὶ ταῦθ᾽ ἅμα λέγων ἐδάκρυεν ὁ*
11 *πρεσβύτης. Ἀλλὰ σοὶ μέν, ἔφην, συγγνώμη ὑπερλυπουμένῳ διὰ
τὸ πάντως προσήκειν τί σοι αὐτοῦ. Μὰ τοὺς θεούς, εἶπεν, οὐδὲν
ἔμοιγε· οὔτε γὰρ ἀπὸ γένους μοι ἦν οὔτε ἐγύμναζον αὐτόν, ἀλλὰ
τῶν παίδων τινὰ τῶν παγκρατιαστῶν. ὁ δὲ ἄνθρωπος τοιοῦτος
ἦν ὥστε πάντας ἐπ᾽ αὐτῷ λυπεῖσθαι τοὺς ἐπισταμένους ἐκεῖνον.*
12 *Οὔκουν, ἔφην, ἄθλιον δεῖ καλεῖν αὐτόν· τοὐναντίον γὰρ εὐδαιμο-
νέστατος ἂν εἴη καὶ μακαριώτατος, εἴπερ οἷος λέγεται ἦν· ᾧ καὶ* (585 R II)
*γένους ὑπῆρξε λαμπροῦ τυχεῖν καὶ κάλλους, ἔτι δὲ ἀνδρείας καὶ
ἰσχύος καὶ σωφροσύνης, ἃ δὴ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν ἐστι· τό γε μὴν
θαυμαστότατον ἐν ἀνθρώπῳ, ἀήττητον γενέσθαι οὐ μόνον τῶν
ἀνταγωνιστῶν, ἀλλὰ καὶ πόνου καὶ καύματος καὶ γαστρὸς καὶ
ἀφροδισίων· δεῖ γὰρ πρῶτον τούτοις ἀήττητον εἶναι τὸν μέλλοντα*
13 *ὑπὸ μηδενὸς τῶν ἀνταγωνιστῶν λειφθήσεσθαι. ἡδονὰς δὲ τίς μεί-
ζονας ἥσθη, ὅστις φιλοτιμότατος ὢν ἀεὶ ἐνίκα καὶ θαυμαζόμενος
ᾐσθάνετο; καί μοι δοκοῦσι σφόδρα αὐτὸν ἀγαπῆσαι οἱ θεοὶ καὶ
μάλιστα τῇ τελευτῇ τιμῆσαι, ὡς ἂν μηδενὸς πειραθείη τῶν χαλεπῶν.
ἀνάγκη γὰρ αὐτῷ ἦν προβαίνοντι ἀντὶ μὲν καλλίστου αἰσχροτέρῳ
γίγνεσθαι, ἀντὶ δὲ ἰσχυροτάτου ἀσθενεστέρῳ, ἴσως δὲ καὶ λειφθῆναί
του. ὅστις δὲ τοῖς μεγίστοις ἀγαθοῖς συναπέρχεται τὰ ἄριστα
πράξας, οὗτος εὐδαιμονέστατα τελευτᾷ. εὕροι δ᾽ ἄν τις καὶ τῶν
παλαιῶν τοὺς θεοφιλεῖς ὠκυμόρους. Τίνας, ἔφη, τούτους λέγεις;
Τὸν Ἀχιλλέα, εἶπον, καὶ Πάτροκλον καὶ Ἕκτορα καὶ Μέμνονα καὶ
Σαρπηδόνα. ἔτι δὲ ἄλλους ὀνομάζοντος ἐμοῦ, Ταῦτα μέν, ἔφη,* (586 R II)
καλῶς εἶπας εἰς παραμυθίαν ἀνθρώπων, καὶ ἔγωγε ἐβουλόμην (292 M)
*σου ἔτι ἀκούειν· ἀλλὰ γὰρ ὥρα γυμνάζειν τὸν παῖδα, καὶ ἀπέρ-
χομαι.*

---

1 *ἐλθόντων δὲ* M 3 *ἐτέθνησκεν* B 5 *ἐδάκρυεν* M *ἐδάκρυσεν* UB 6 *σὺ μὲν ἔφη* B 12 *οἷος λέγετε* B *οἷς λέγεται* U 13 *ἀνδρίας* U 16 *ἀφροδεισίων* M 17 *τοιούτοις* M 18 *ληφθήσεσθαι* libri, corr. Casaub. *δέ τις* U 19 *ἥσθη ὅστις* Emp. secutus Reiskium qui *ἥσθη ἢ ὅστις; ἢ ἔσθ᾽ ὅστις* UBM *φιλοτιμώτατος* M 22 *γίνεσθαι* UBM *γενέσθαι* T 23 *ασθενεστέρου* M 24 *τὰ* om. U 27 *καὶ ἄλλους* T

(80) ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Δ. Ἀκηκόειν μὲν καὶ πρότερον πρὶν ὑμᾶς ἰδεῖν πρὸ ἱκανοῦ 1
περὶ τῆς Χαριδήμου τελευτῆς. εὐθὺς γὰρ ἐπυνθανόμην, ὡς παρέ-
βαλον δευρί, περί τε ἄλλων τινῶν καὶ μάλιστα δὴ περὶ τούτων
ἀμφοτέρων, ὅπου τε εἶεν καὶ ὅ,τι πράττοιεν. καί μοί τις ἐντυχὼν
οὐ πάνυ τι αὐτοὺς ἐπιστάμενος, ἀλλ' ὅσον ἀκοῦσαι τὰ ὀνόματα,
ἠρώτησεν εἰ τοὺς Τιμάρχου υἱεῖς λέγω· κἀμοῦ φήσαντος, τοῦτον
ἐδήλου, τὸν νεώτερον δὴ λέγων, ἐν Μεσσήνῃ ἔτι εἶναι μετὰ σοῦ
διὰ τὸ πένθος τἀδελφοῦ· τελευτῆσαι γὰρ αὐτοῖν τὸν πρεσβύτερον.
φανερὸς οὖν ἦν Χαρίδημον ἀπαγγέλλων τεθνηκέναι· καὶ τότε μὲν 2
ἐδόκει καὶ ἀμφιβολία τις εἶναι, καίτοι σαφῶς τἀνθρώπου εἰρη-
547 B II) κότος· αὖθις δὲ ἀκριβέστερον ἔγνωμεν. καὶ οἶμαί γε ἐμαυτὸν οὐ
πολύ τι ἔλαττον ὑμῶν δηχθῆναι· τὸ μὲν γὰρ μᾶλλον φάναι οὐ θε-
μιτὸν οὐδὲ ὅσιον ἡμῖν, εἴ τις ἐκεῖνον μᾶλλον ἐφίλει ὑμῶν τοῦ τε
πατρὸς καὶ ἀδελφοῦ. καίτοι οὐ μέγα ἰσχύειν ἔοικεν ἡ φύσις ἐν τοῖς 3
φαύλοις· οἷόν τι καὶ περὶ τοῦτον τὸν Ὀπούντιον ἀκούω γεγονέναι
χαρίεντα καὶ κομψὸν νεανίσκον ἀποβαλόντα, ἡμέτερον κἀκεῖνον
(299 M) ἑταῖρον, ἀλλ' ὅμως ἔλαττον αὐτὸν λυπηθῆναί φασιν ἢ εἴ τι ἄλλο
τῶν ἐκ τῆς οἰκίας ἀπολωλέκει. ἀλλ' ὑμεῖς γε πάνυ ἐοίκατον ἀχθο-
μένω τῇ συμφορᾷ· καὶ οὐδὲν θαυμαστόν· ἐπεὶ καὶ τῇ πόλει ὑμῶν καὶ
τῇ Ἑλλάδι πάσῃ ὠφέλιμος ⟨ἂν⟩ ἦν τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῷ βίῳ διαγενό-
μενος οἷος δὴ Χαρίδημος τάχα ἔμελλεν ἔσεσθαι. οὐ γὰρ ἔγωγε ἐκείνου
μειρακίου ὄντος οὐδένα ἔγνων εὐψυχότερον οὐδὲ ἄμεινον πεφυκότα.
— *Τ.* Εἴ γε ᾔδεις ὅπως διέκειτο πρὸς σέ, πολὺ ἂν μᾶλλον ἐνε- 4
κωμίαζες αὐτόν. ἐμοὶ μὲν γὰρ ἐδόκει κἀμοῦ τοῦ πατρός, οὐ μόνον
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων σὲ προτιμᾶν, ὅς γε καὶ ἐν τῇ νόσῳ κἀπειδὴ
πρὸς αὐτῷ σχεδόν τι τῷ θανάτῳ ἦν, καὶ ἡμῶν ἔνδον ὄντων καὶ
548 B II) ἄλλων ξυγγενῶν καὶ πολιτῶν καὶ γνωρίμων σὲ ὠνόμαζε, τὸ πα-

---

3 δευρεὶ M 4 ἐντυχὼν scripsi, ἐνέτυχεν libri 5 ἐπιστάμενος ἀλλὰ σὲ ἀκοῦσαι M ἐπιστάμενος ἀλλ' ὡς ἤκουσε γὰρ B, item sed ἤκουσα U, corr. Dind. 6 τούτοιν UB 7 μεσήνῃ U μετὰ οὗ UB 9 φανερὸν UB καὶ φανερὸν M, φανερὸς T 12 πολὺ ἔτι UB 12 δειχθῆναι UBM, δηχθῆναι T 13 ὑμῖν UBM, ἡμῖν T ἐκείνων U 16 χαρίεντα γεγονέναι (hoc ord.) U 17 ἕτερον M αὐτῶν U 18 οἰκείας M ἡμεῖς B ἀχθομένωι U 20 ἂν add. Wil. 23 πολλὰ U 24 ἐνεκομίαζες U m. pr. καλοῦ pro κἀμοῦ M 25 ὧς γε U 27 καὶ γνωρίμων M τῶν γνωρίμων UB ὀνόμαζε U τὸ om. M

ῥάπαν πάνυ μόλις ἤδη φθεγγόμενος, καὶ ἡμᾶς ἐκέλευε λέγειν, ὅταν
σοι ἐντύχωμεν, ὅτι σοῦ μεμνημένος ἐτελεύτα. καὶ γὰρ τὸ συνεῖναι
αὐτῷ καὶ διαλέγεσθαι ἕως ὑστάτου παρέμεινεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
ζῶν οὕτω διέκειτο ὥστε καὶ τῇ σιωπῇ καὶ τῷ βαδίσματι καὶ τοῖς
5 ἄλλοις πᾶσί σε ἐμιμεῖτο, ὡς ἔλεγον οἱ εἰδότες. — Δ. Οὗτοι ταῦτα
ἐμιμεῖτο ἐκεῖνος οὔτε ἐμὲ οὔτε ἄλλον οὐδένα, ἀλλ' οὕτως πεφύκει.
πρότερον δὲ ἴσως ὑμᾶς ἔτι παῖς ὢν ἐλάνθανεν· ἔπειτα προϊὼν
ἐκδηλότερος ἐγένετο. πολὺ γὰρ μᾶλλον ἐκείνῳ ἔπρεπεν ἢ ἄλλῳ
τινὶ τό τε ἀνδρεῖον καὶ τὸ σεμνὸν τοῦ σχήματος. ἀλλὰ μή τι ὑμᾶς
ἐλύπει τούτοις ἢ σκυθρωπότερος ὑμῖν ἐφαίνετο; — Τ. Ἐμοὶ μὲν
γὰρ ἐδόκει τοὐναντίον πολλῶν ἱλαρώτερος καὶ πρὸς τὸ παίζειν
ἕτοιμος, ὅσαι ἐλευθέριοι παιδιαί, καὶ ἀεί πως μειδιᾶν πρὸς τοὺς
συνήθεις. γελῶντα δὲ αὐτὸν ἀνέδην οὐ πολλάκις εἶδον. οὐδὲν
⟨οὖν⟩ ἡμᾶς ἐλύπει. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐπῃνεῖτο ὑπὸ πολλῶν καὶ μᾶλ-
λον ἐκεῖνον ᾐσχύνοντο οἱ πολῖται δύο καὶ εἴκοσιν ἐτῶν ὄντα (το-
σούτων γὰρ ἐτελεύτησεν) ἢ τοὺς πρεσβυτέρους τε καὶ ἐνδόξους. —
6 Δ. Ἀλλ' ἤ τι ἄλλο ὑμῖν ἐπέστειλεν ἢ διελέχθη τελευτῶν; — Τ. (549 R)
Πολλὰ καὶ δαιμόνια, ὥς γε ἐμοὶ δοκεῖ πατρὶ ὄντι· ὅς γε ἐν τούτῳ
τῆς ἡλικίας ἐκ τοῦ βίου μεθιστάμενος οὐχ ὅπως ὠλοφύρετο αὐ- (300 M)
τὸν ἢ λυπουμένῳ ἐῴκει, ἀλλὰ τοὐναντίον ἡμᾶς παρεμυθεῖτο. καὶ
τά γε τελευταῖα τὸν παῖδα καλέσας ἐκέλευε γράφειν, ὥσπερ ἐν-
θουσιῶν, παράκλησίν τινα ἡμῖν, ὥστε ὑπενόουν ἐγὼ μὴ ἄρα ἐξεστη-
κὼς ἤδη διὰ τὸν θάνατον ταῦτα ποιοῖ· πλὴν ὅτι οἱ παρόντες θαυ-
7 μαστῶς ἐπῄνουν. — Δ. Ἔχεις οὖν τὰ γεγραμμένα; — Τ. Πῶς γὰρ
οὔ; — Δ. Θέλεις οὖν εἰπεῖν; — Τ. Ἀλλ' αἰσχύνομαι μὴ οὐκ ὀρ-
θῶς ἔχῃ, ὡς ὑπὸ νεωτέρου τε καὶ ἐν τοιούτῳ καιρῷ εἰρημένα.
καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐδόκει μοι μᾶλλον ἑνὸς σοῦ παρόντος ἂν εὐλαβη-
θῆναί τι εἰπεῖν ἢ τῶν ἄλλων ἁπάντων. — Δ. Οὐ πρὸς ἀλλότριον
ἀναγνώσῃ, ὦ βέλτιστε, καὶ ἅμα οὐ τὴν ἑρμηνείαν ποθῶ γνῶναι
τοσοῦτον ὅσον τὴν διάνοιαν ἀφ' ἧς ἔλεγεν, εἰ τῷ ὄντι εὐθύμως
8 καὶ θαρρῶν ἀπέθνησκεν. — Τ. Ἀλλ' ἔστι ταῦτα· 'Τὰ μὲν καθ'

1 ἐκέλευσεν (om. λέγειν) M 2 σοῦ scripsi, σου Emp. Dind. 3 ἕως om. M 4 τῇ σιωπῇ: poteratne oratorem eloquentissimum tacendo imitari? an diversae exstant tacendi rationes? scribendum: τῇ φωνῇ 5 γε pro σε M οὗτοι M 6 οὗτος M 13 ἀναίδην UB ἴδον M 14 οὖν om. UBM m. pr. 16 πρεσβυτέρος τε U 17 ἤ τι Reiskius, εἴ τι libri; ἔτι τι Jacobsius ἄλλον M 18 δαιμονίως M ὥς γε Selden., ὥστε libri πάτριόν τι libri, corr. Selden 19 ὠλοφύρατο libri, corr. Wil. αὐτὸν U 25 κέλευσον εἰπεῖν libri, emendavit Emp. ἀλλὰ UB 26 τε om. U 27 οὐ pro σοῦ M 29 ἀναγνώσει M 31 τὰ μὲν — γιγνόμενα p. 297, 5 leguntur Stob. Flor. CXXIII 33 valde corrupta

ἡμᾶς οὕτω γέγονεν ὡς ἔδοξε τῷ θεῷ, χρὴ δὲ μηδὲν τῶν ὑπ' ἐκεί-
νου γιγνομένων χαλεπὸν ἡγεῖσθαι μηδὲ δυσχερῶς φέρειν, ὡς παρ-
αινοῦσιν ἄλλοι τε σοφοὶ καὶ οὐχ ἥκιστα Ὅμηρος, λέγων μηδαμῇ
ἀπόβλητα εἶναι ἀνθρώποις τὰ θεῶν δῶρα, καλῶς ὀνομάζων δῶρα
τὰ ἔργα τῶν θεῶν, ὡς ἅπαντα ἀγαθὰ ὄντα καὶ ἐπ' ἀγαθῷ γιγνό-
μενα. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτω φρονῶ καὶ δέχομαι πρᾴως τὴν πεπρω- 9
50 R II) μένην, οὐκ ἐν ἑτέρῳ καιρῷ ταῦτα λέγων, ἀλλὰ παρούσης τε αὐτῆς
καὶ τὴν τελευτὴν ὁρῶν οὕτως ἐγγύθεν. ὑμεῖς δὲ ἐμοὶ πιστεύοντες,
ἐπειδὴ καὶ μᾶλλον ὑμῶν ἐπεμελήθην ἀληθείας, καθ' ὅσον οἷοί τέ
ἐστε, μὴ συγχωρεῖτε τῇ ἀλγηδόνι, ὡς μηδενὸς ἐμοὶ δεινοῦ συμβε-
βηκότος, μηδὲ εἴ τις ἐπὶ τὸν δυσχερέστατον ἔλθοι τῶν λόγων (λέξω 10
δὲ αὐτὸν ὑμῖν οὔτι που τερπνὸν ὄντα οὐδὲ χαρίεντα· οὐ γὰρ οἶμαι
πρὸς χάριν τὴν ἡμετέραν γέγονεν· ἔχοντα δέ τι θαυμαστὸν ἴσως)
ὅτι τοῦ τῶν Τιτάνων αἵματός ἐσμεν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι.
ὡς οὖν ἐκείνων ἐχθρῶν ὄντων τοῖς θεοῖς καὶ πολεμησάντων οὐδὲ
ἡμεῖς φίλοι ἐσμέν, ἀλλὰ κολαζόμεθά τε ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐπὶ τιμωρίᾳ
γεγόναμεν, ἐν φρουρᾷ δὴ ὄντες ἐν τῷ βίῳ τοσοῦτον χρόνον ὅσον
ἕκαστοι ζῶμεν. τοὺς δὲ ἀποθνήσκοντας ἡμῶν κεκολασμένους ἤδη
(801 M) ἱκανῶς λύεσθαί τε καὶ ἀπαλλάττεσθαι. εἶναι δὲ τὸν μὲν τόπον 11
τοῦτον, ὃν κόσμον ὀνομάζομεν, δεσμωτήριον ὑπὸ τῶν θεῶν κατε-
σκευασμένον χαλεπόν τε καὶ δυσάερον, οὐδέποτε τὴν αὐτὴν κρᾶσίν
τε καὶ στάσιν τοῦ ἀέρος φυλάττον, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ψυχρόν τε καὶ
παγερόν, ἀνέμου τε καὶ πηλοῦ καὶ χιόνος καὶ ὕδατος ἐμπεπλησμένον,
ποτὲ δὲ αὖ θερμόν τε καὶ πνιγηρόν· μικρὸν δέ τινα παντελῶς καιρὸν
τοῦ ἔτους μετρίως ἔχειν· κατασκήπτειν δὲ καὶ πρηστῆρας ἐν αὐτῷ καὶ
τυφῶνας ἐγγίγνεσθαι καὶ πολλάκις σείεσθαι κάτωθεν ὅλον. ταῦτα δὲ
πάντα εἶναι κολάσεις δεινάς. ἐκπλήττεσθαι γὰρ ἑκάστοτε ὑπ' αὐτῶν 12
καὶ φοβεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ὁπότε συμβαίνοι. πρὸς δὲ τούτοις
οὐκ ἀνεχομένους τοῦ ἀέρος τὴν φαυλότητα καὶ τὰς μεταβολὰς ἕτερα αὖ
μηχανᾶσθαι μικρὰ δεσμωτήρια, τάς τε οἰκίας καὶ πόλεις, ξύλα καὶ
551 R II) λίθους ξυντιθέντας, ὥσπερ εἴ τις ἐν μεγάλῃ εἱρκτῇ ἑτέρας βραχυ-
τέρας ἐνοικοδομοῖ· καὶ τὰ φυόμενα ταῦτα καὶ τὸν καρπὸν τὸν ἐκ
γῆς ἕνεκα τοῦ παραμένειν ἡμᾶς γίγνεσθαι, καθάπερ δεσμώταις

3 ἄλλοις M cf. Hom. Il. III 65 οὔτοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα 6 οὕτως U 9 οἷοίτ' U 13 τὴν ὑμετέραν UB 22 φυλάττοντα M 24 πνιγερὸν UBM, πνιγηρὸν T 25 κατασκήπτειν scripsi, καταπίπτειν libri 26 κάτωθε νόμον M 28 συμβένοι U 29 ἀνεχόμενοι B ἀνεχομένου UM, ἀνεχομένους T 30 μηχανᾶσθε B τάς τε — πόλεις mallem abesse, quia a consuetudine huius generis narrationum abhorrent καὶ ξύλα U 31 ξυντιθέντες UB εἷρκτηι U 32 ἐνοικοδόμοι M

τροφὴν διδομένην ἀηδῆ τε καὶ φαύλην· ἡμᾶς δὲ ἄλλως ἀγαπᾶν διὰ
13 τὴν ἀνάγκην τε καὶ ἀπορίαν. καὶ γὰρ τοῖς ὑφ᾿ ἡμῶν κολαζομένοις,
ἅττ᾿ ἂν παράσχῃ τις, ὑπὸ λιμοῦ καὶ συνηθείας ἡδέα φαίνεσθαι.
καὶ ταῦτα τὰ σιτία τῇ μὲν ἀληθείᾳ πονηρὰ εἶναι καὶ διεφθορότα
(δηλοῦσθαι δὲ τὴν διαφθορὰν ἐκ τῆς τῶν σωμάτων ἀσθενείας),
ἔτι δὲ μηδὲ ἐξ ἑτοίμου πορίζεσθαι μηδὲ πᾶσιν ἄφθονα ὑπάρχειν,
ἀλλὰ μετὰ ἀμηχάνων πόνων καὶ κακῶν. ξυγκεῖσθαι δὲ ἡμᾶς ἐξ
14 αὐτῶν δὴ τῶν βασανιζόντων, ψυχῆς τε καὶ σώματος. τὴν μὲν γὰρ
ἐπιθυμίας τε καὶ λύπας καὶ ὀργὰς καὶ φόβους καὶ φροντίδας καὶ
μυρία πάθη τοιαῦτα ἔχειν ἐν ἑαυτῇ, καὶ δι᾿ ἡμέρας καὶ νυκτὸς
ὑπὸ τούτων ἀεὶ κατατείνεσθαι καὶ στρεβλοῦσθαι (καὶ γὰρ ὅστις
ἐπιεικέστερον διάκειται, καθόλου μὲν ἀπήλλακται τούτων οὐδενός,
ὥσπερ δὲ θηρία ἔνδον κατακεκλεισμένα ἔχει, μετὰ βίας ὁμοῦ καὶ
πειθοῦς τινος ἠναγκασμένα ἠρεμεῖν· εἰ δὲ καὶ σμικρὸν παύσαιτο
15 κατεπᾴδων καὶ προσέχων, αὐτίκα δὴ μάλα κινούμενα)· τὸ δὲ σῶμα
ἰλίγγους τε καὶ σπασμοὺς καὶ ἐπιληψίας καὶ τἄλλα νοσήματα, ὅσα
[δὲ] οὐδὲ τῷ λόγῳ δυνατὸν διελθεῖν, ὡς ἂν αἵματος καὶ πνεύματος
μεστόν, ἔτι δὲ ἐκ σαρκῶν τε καὶ νεύρων καὶ ὀστέων συγκείμενον, (553 R
ἐκ μαλακῶν τε καὶ σκληρῶν καὶ ὑγρῶν καὶ ξηρῶν, [ἐκ] τῶν ἐναντιω-
τάτων. τά τε σιτία, ὅπερ εἶπον, μοχθηρὰ ὄντα καὶ τὸν ἀέρα ἀνώ-
μαλον προσπίπτοντα τὰς μὲν ἐπιτείνειν τῶν νόσων, τὰς δὲ ἀνα-
κινεῖν, οὐ δοκούσας μὲν εἶναι πρότερον, ἐνούσας δὲ ἐν τῇ φύσει
16 τῶν σωμάτων. καὶ ταῦτα μὲν ἔνδον ἐγκεῖσθαι τὰ κακὰ ἐν ἡμῖν
αὐτοῖς, ἐλαφροτέρας δὲ ⟨τὰς⟩ ἔξωθεν κολάσεις, εἴ τις αὐτὰς παρα-
βάλλοι ταῖς ἐκ τῆς φύσεως. ἡ γὰρ πυρός τε καὶ σιδήρου φύσις
καὶ πληγῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὀξεῖα καὶ ταχὺ ἀπαλλάττει τῆς αἰ-
σθήσεως, εἴ τις καὶ σμικρὸν ὑπερβάλοι· ἐν δὲ ταῖς νόσοις ἐνίοτε
17 παρατείνουσι καὶ πάνυ πολὺν χρόνον. τοιαῖσδε μὲν δὴ καὶ
τοσαῖσδε βασάνοις ξυνεχομένους τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῇδε τῇ φρουρᾷ
καὶ τῷδε τῷ δεσμωτηρίῳ μένειν τὸν τεταγμένον ἕκαστον χρόνον,
καὶ μὴ πρὶν ἀπιέναι τοὺς πολλοὺς πρὶν ἂν ἐξ αὐτοῦ ποιησάμενος (553 R
ἄλλον ἀνθ᾿ ἑαυτοῦ καταλίπῃ διάδοχον τῆς κολάσεως, οἱ μὲν ἕνα,

---

3 παράσχῃ (ῃ ex οι corr. a m. pr.) U λειμοῦ M 4 malim: ⟨οὕτως⟩ καὶ τὰ om. U 12 διάκειτε U 14 πίθους M 16 εἰλίγγους UBM, ἰλίγγους T ὅσα δὲ UBM, ὅσα (om. δὲ) T 18 μεστοὶ U m. pr. BM, μεστὸν T 19 ἐκ delevi 20 ὥσπερ U 21 ἐπιτείνῃν U 24 ἐλαφροτέρας δὲ ⟨τὰς⟩ scripsi, ἑτέρας δὲ libri αὐτὰ UBM m. pr., αὐτὰς T 26 ὀξὺ UB παχὺ B 27 εἴ τι U ὑπερβάλλοι U 28 τοιαῖσδε pro τοσαῖσδε UM (in hoc superscr. τοσαῖσδε) 30 ἕκαστος U 31 ἂν ⟨τις⟩ ἐξ Emp. (in schedis) 32 καταλίπει U

οἱ δὲ καὶ πλείους. μένειν δὲ οὐχ ἑκόντας, ἀλλὰ μιᾷ πάντας ἁλύσει
δεδέσθαι τά τε σώματα καὶ τὰς ψυχάς, [καθάπερ καὶ ἐφ' ἡμῶν
ἰδεῖν ἔστιν ἐν ἁλύσει μιᾷ δεδεμένους πολλοὺς ἐφεξῆς], τοὺς μὲν
αὐτῶν σμικρούς, τοὺς δὲ μεγάλους, καὶ τοὺς μὲν αἰσχρούς, τοὺς δ'
εὐπρεπεῖς, οὐδὲν δὲ ἧττον ἅπαντας ἐπ' ἴσης ἐν τῇ αὐτῇ ἀνάγκῃ
ἔχεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς τύχαις τε καὶ δόξαις καὶ τιμαῖς ἀλλή- 18
λων ὑπερέχειν, ὥσπερ τοῖς σώμασιν. εἶναι γὰρ τοὺς μὲν βασιλέας,
τοὺς δὲ ἰδιώτας, καὶ τοὺς μὲν πλουσίους, τοὺς δὲ ἀπόρους. καὶ
οὐδέν γε παρὰ τοῦτο ἔλαττον κακοπαθεῖν καὶ συνέχεσθαι τῷ αὐτῷ
δεσμῷ τοὺς εὐδαίμονας καλουμένους τῶν πενήτων τε καὶ ἀδόξων,
ἀλλὰ μᾶλλον τούτων ἐκείνους. ἰσχνοτέροις γὰρ οὖσιν αὐτοῖς κεχα- 19
308 M) λάσθαι τὸν δεσμὸν καὶ λαγαρώτερον ἑκάστῳ περικεῖσθαι· τοῖς δὲ
βασιλεῦσι καὶ τυράννοις, οἷα δὴ πεφυσημένοις τὴν ψυχὴν καὶ σφόδρα
εὐεκτοῦσι, μᾶλλον ἐγκεῖσθαι καὶ θλίβειν· ὥσπερ ἐν τοῖς τὰ σώ-
ματα δεδεμένοις τοὺς παχεῖς τε καὶ ὀγκώδεις τῶν λεπτῶν τε καὶ
ἀτρόφων μᾶλλον ὁ δεσμὸς πιέζει· τινὰς μέντοι καὶ λίαν ὀλίγους
πάρεσίν τινα ἔχειν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ δεδέσθαι μέν, ἐλαφρῶς δὲ
πάνυ δι' ἐπιείκειαν· ὑπὲρ ὧν αὖθις λέξομεν. πρότερον δὲ 20
εἰπεῖν ἄξιον, ὡς ἐγώ ποτε ἤκουσα ἀνδρὸς ἀγύρτου παῖς ὤν, ὁποίαν
τινὰ ἔφασκεν εἶναι τὴν ἅλυσιν, οὔτι που ταῖσδε ὁμοίαν, ἐκ σιδήρου
τε καὶ χαλκοῦ πεποιημένην, πολὺ μέντοι κραταιοτέραν, τὸ δὲ σχῆμα
καὶ τὴν πλοκὴν παραπλησίαν. ὥσπερ γὰρ αἵδε εἰσὶν ἐκ κρίκων
1 B II) τινῶν κεχαλκευμέναι δι' ἀλλήλων διαβεβλημένων, καὶ τοῦτο ἀπ'
ἀρχῆς μέχρι τέλους· οὕτω δὴ κἀκείνην ἔχειν, ᾗ δὴ ἔφαμεν τοὺς
ἀνθρώπους ὑπὸ τῶν θεῶν δεδέσθαι. συνηρτῆσθαι δὲ αὐτὴν ἅπασαν 21
ἐξ ἡδονῆς τε καὶ λύπης, καὶ ταῦτα ἐξ ἀλλήλων πεπλέχθαι, τό τε
ἡδὺ καὶ λυπηρόν, καὶ τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ ἀκολου-
θεῖν, ὥσπερ οἶμαι τοὺς κρίκους τῆς ἁλύσεως· ἕπεσθαι δὲ ταῖς
μὲν μεγάλαις ἡδοναῖς μεγάλας λύπας, ταῖς δὲ σμικραῖς σμικρο-
τέρας, καὶ τήν γε μεγίστην ἡδονὴν ἐπὶ τέλους εἶναι τὸν θάνατον.
διὰ τοῦτο καὶ λύπην πρὸ αὐτοῦ συμβαίνειν μεγίστην· δῆλον γὰρ

---

2 τὰ δὲ UBM τά τε T ἐφ' ἡμῶν B ὑφ' ἡμῶν UM 3 ἀλήσει M καθάπερ — πολλοὺς ἐφεξῆς lectoris adnotationem e margine irrepsisse puto; nam neque ὑφ' ἡμῶν bene se habet, neque ἐφ' ἡμῶν Charidemus scribere potuit; accedit quod verba τοὺς μὲν αὐτῶν e. q. s. cum antecedentibus (δεδέσθαι τά τε σώματα καὶ τὰς ψυχὰς) arte coniungenda esse constat 9 αὐτῷ malim abesse propter genetivum qui sequitur 10 πενίτων U 11 ἰσχυροτέροις U 13 τὴν ψυχὴν scripsi, τῇ ψυχῇ libri 21 κρατεοτέραν M 22 κρικῶν U κρίκκων M 24 ἤι δη U 25 δεδόσθαι M αὐτῇ M 26 ἀεὶ πεπλέχθαι U 29 μικραῖς M 30 ἐπιτελοῦσιν αὐτὸν θάνατον M

ὡς οὐκ ἔστιν ἀνθρώπῳ μείζων ταύτης τῆς λύπης καὶ ὀδύνης τῆς
22 ἀγούσης ἐπὶ τὸν θάνατον. ἔλεγε δὲ καὶ κατ' ἄνδρα ἕτερα εἶναι
δεσμά, τοῖς μὲν ἐλάττω, τοῖς δὲ μείζω περικείμενα ὥσπερ πέδας·
καλεῖσθαι δὲ ὑφ' ἡμῶν αὐτὰς ἐλπίδας. ὥσπερ οὖν τὰς πέδας
κατωτάτω τοῦ σώματος εἶναι καὶ περὶ τοῖς ἐσχάτοις μέρεσιν, οὕτω
καὶ τὰς ἐλπίδας κατωτάτω εἶναι καὶ περὶ τὸ τελευταῖον μέρος
τοῦ βίου, καὶ μάλιστα δὴ κρατεῖν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀναγκά-
ζειν πάντα πάσχοντας ὑπομένειν. τοῖς μὲν οὖν ἀνοήτοις τε
καὶ ἠλιθίοις ὑπερόγκους τε εἶναι τὰς πέδας ταύτας καὶ σφόδρα
παχείας, τοῖς δὲ κομψοτέροις κεχαλάσθαι τε καὶ λεπτὰς περι-
23 κεῖσθαι. καὶ γάρ τοι προσείκαζε καὶ ῥίνῃ τι, πάνυ ἀνδρικῶς ἐπό- (304 M)
μενος τῇ εἰκόνι· τοῦτο δὲ ἔφη μόνους εὑρίσκειν τοὺς κομψούς τε
καὶ δριμεῖς. ἀποκεκλεῖσθαι γὰρ αὐτὸ πάνυ ἀκριβῶς, ὥσπερ εἴ τις (555 R)
ἐν δεσμωτηρίῳ ῥίνην ἀποκρύψειεν, ὅπως μηδεὶς τῶν δεσμωτῶν
λαβὼν ἔπειτα λύσειεν ἑαυτόν. τοὺς οὖν φιλοτίμους καὶ φιλο-
πόνους μόλις μέν, ὅμως δὲ ἀνευρίσκειν. καλεῖσθαι δὲ ὑπ' αὐτῶν
αὐτὸ λόγον. ἐπειδὰν οὖν τάχιστα εὕρωσι, χρῆσθαί τε καὶ ῥινᾶν τὰ
δεσμὰ καὶ ποιεῖν τῆς ἁλύσεως τὸ καθ' αὑτοὺς ὡς οἷόν τε ἰσχνό-
τατον καὶ ἀσθενέστατον, μέχρις ἂν ᾖ δυνατὸν κατεργάσωνται τάς
24 τε ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας. βραδὺ δὲ τοῦτο γίγνεται. μόλις γὰρ
αὐτῶν ὁ λόγος, ἅτε στερεῶν ὄντων καὶ ἀδαμαντίνων, καθικνεῖται
καὶ κατὰ μικρὸν ἀπεσθίει, παντελῶς δὲ οὐκ ἂν δύναιτο δαπανῆσαι
καὶ διελεῖν. ὅτῳ δ' ἂν ἐγγένηται τοῦτο τὸ φάρμακον καὶ φιλο-
πόνως αὐτῷ χρήσηται δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐφ' ὅσον οἷόν τ'
ἐστίν, εὐχερῶς ἤδη τὴν φρουρὰν φέρει καὶ περιέρχεται παρὰ τοὺς
ἄλλους ὥσπερ λελυμένος, καὶ τοῦ χρεὼν ἐπιστάντος ῥᾳδίως ἄπει-
σιν, ὡς ἂν οὐκέτι βίᾳ κρατούμενος οὐδὲ σφιγγόμενος. ἐκ τούτων
ἐνίοτε οἱ θεοί τινας καὶ παρέδρους ἑαυτοῖς ποιοῦνται δι' ἀρετὴν
καὶ σοφίαν, καθόλου τῆς τιμωρίας ἀπαλλάξαντες.
25 ταῦτα μέν τις εἶπεν ἀνὴρ δυσάρεστος, ὡς ἐγὼ δοκῶ, καὶ πολλὰ
λελυπημένος κατὰ τὸν βίον, ὀψὲ παιδείας ἀληθοῦς ᾐσθημένος, οὐ

---

1 malim: *μείζων ταύτης λύπη καὶ ὀδύνη τῆς* etc. 5 *κατωτάτου* U 6 exspecto: *τὰς ἐλπίδας περὶ τὸ κατωτάτω εἶναι καὶ τελευταῖον* etc. 11 *ῥίνῃ τινὶ* UB *ῥίνην τινὶ* M, corr. Pflugkius 13 *ἀποκεκρύφθαι* UB *αὐτῷ* M 14 *ἀποκλέψειεν* M *παῖδας βωτῶν* pro *τῶν δεσμωτῶν* M 15 *λαβὼν ἔπειτα* scripsi (item Cobetus C. Cr. p. 68); *λάβοι, ἔπειτα* libri 16 *εὑρίσκειν* U *αὐτὸ ὑπ' αὐτῶν* (hoc ord.) U 17 pro *αὐτὸ* malim *τοῦτο* vel *αὐτὸ ⟨τοῦτο⟩* 19 *ᾖ* Selden., *ἧι* U *ἦ* B *εἰ* M *κατεργάσονται* M 20 *γίνεται* B 23 malim: *ἐγγένηται ⟨εὑρεῖν⟩ τοῦτο* etc. 24 *οἷόν τε* M 25 *φέρειν* UBM, *φέρει* T 26 *χρεὼν* M *χρεὼ* U *χρεῶ* B 30 *τὰ* pro *ταῦτα* M 31 *παιδίας* M

μὴν ἀληθῆ γε οὐδὲ πρέποντα θεοῖς. ἕτερος δὲ βελτίων ἐστὶ τοῦδε
λόγος, ὃν πολὺ ἂν εἴποιμι προθυμότερον. ἤκουσα δὲ αὐτὸν ἀν-
θρώπου γεωργοῦ ἐν ἀγροίκῳ τινὶ ῥυθμῷ καὶ μέλει· πλὴν τοῦτο
μὲν ἴσως οὐδὲν ἡμᾶς δεῖ μιμεῖσθαι, τὴν δὲ διάνοιαν αὐτὴν ἀπο-
μνησθῆναι πειρασόμεθα. ἔλεγε δὲ ὑμνῶν τόν τε Δία καὶ τοὺς 26
(356 R II) ἄλλους θεοὺς ὡς ἀγαθοί τε εἶεν καὶ φιλοῖεν ἡμᾶς, ἅτε δὴ ξυγγε-
νεῖς ὄντας αὐτῶν. ἀπὸ γὰρ τῶν θεῶν ἔφη τὸ τῶν ἀνθρώπων εἶναι
γένος, οὐκ ἀπὸ Τιτάνων οὐδ' ἀπὸ Γιγάντων. ὅτε γὰρ τὰ σύμ-
(805 M) παντα ἔσχον, ὥσπερ ἀποικίαν τινὰ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ ἐρήμῃ οὔσῃ
κατοικίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐφ' ἥττοσι τιμαῖς καὶ ὄλβῳ, δικαίοις
δὲ καὶ νόμοις τοῖς αὐτοῖς· ὥσπερ αἱ μεγάλαι πόλεις καὶ εὐδαί-
μονες τὰς μικρὰς κατοικίζουσι· καί μοι ἐδόκει λέγειν οὐ προστιθεὶς
αὐτὸς τὰ ὀνόματα, οἷον Ἀθηναῖοι Κυθνίους ἢ Σεριφίους ἢ Λακε-
δαιμόνιοι Κυθηρίους τὸ παλαιὸν ἐπὶ νόμοις τοῖς αὐτοῖς ᾤκισαν· καὶ
μιμήματά γε παρ' ἑκάστοις τούτοις ἰδεῖν ἔστι τῶν ἐθῶν καὶ τῆς
πολιτείας, ἣν οἱ κτίσαντες ἔχουσιν, ἀσθενῆ δὲ πάντα καὶ χείρονα. τὴν
μέντοι διαφορότητα οὐκ ἴσην εἶναι. τοὺς μὲν γὰρ ἅτε ἀνθρώπους 27
ἀνθρώπων διαφέρειν, τὴν δὲ τῶν θεῶν ὑπεροχὴν πρὸς ἡμᾶς ἄπει-
ρόν τινα εἶναι. μέχρι μὲν οὖν ἔτυχε νεοκατάστατος ὢν ὁ βίος,
τοὺς θεοὺς αὐτούς τε παραγίγνεσθαι καὶ πέμπειν ὥσπερ ἁρμοστὰς
παρ' αὐτῶν [ἄρχοντας] τοὺς ἐπιμελησομένους, οἷον Ἡρακλέα τε
(357 R II) καὶ Διόνυσον καὶ Περσέα καὶ τοὺς ἄλλους, οὓς ἀκούομεν θεῶν παῖ-
δας, τοὺς δὲ ἐκγόνους, γενέσθαι παρ' ἡμῖν· ἔπειτα ὕστερον ἐᾶσαι
δι' αὐτῶν οἰκεῖν ὅπως ἂν δυνώμεθα. καὶ τότε δὴ τὰ ἁμαρτήματα
καὶ τὰς ἀδικίας ξυμβαίνειν. ᾖδε δὲ καὶ ἑτέραν ᾠδήν, ὡς ὁ μὲν 28
κόσμος οἶκός ἐστι πάνυ καλός τε καὶ θεῖος ὑπὸ θεῶν [τε] κατε-
σκευασμένος· ὥσπερ ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων τε καὶ πλουσίων καλου-
μένων ἀνδρῶν οὕστινας ὁρῶμεν κατεσκευασμένους σταθμοῖς καὶ
κίοσι, καὶ χρυσῷ καὶ γραφαῖς τήν τε ὀροφὴν καὶ τοίχους καὶ θύρας

---

4 δὴ pro δεῖ M δὲ om. B 6 τε εἶεν scripsi, τέ εἰσι libri 7 ἐόντας libri, corr. Reiskius 9 αὐτῶν scripsi, αὑτῶν libri et vulgata οὔσῃ om. U 10 κατοικῆσαι UBM, κατοικίσαι T 13 Κυθνίους ad Dryopum gentem refert Herodot. VIII 46 ἢ σερίφους B εἰς ἐρίφους U cf. Herodot. VIII 48 14 κυθηρίους cf. Herodot. I 82 VII 235 Thuc. IV 53 15 ἐθῶν Selden., θεῶν libri 16 οἱ κτήσαντες B οἰκτίσαντες M χείρωνα M 17 εἴσην M 21 ἄρχοντας seclusit Cobetus, ἢ ἄρχοντας Reiskius τὸν pro οἷον M 23 ἐκγάμους M de ἐγγόνους — nepotes cogitat Emp. (in schedis), neque poterant οἱ ἔκγονοι filiis opponi 24 δι' αὐτῶν UM 25 ᾖδεν U 26 καλῶς τε καὶ θείως M 27 ὥσπερ οἱ πὸ U τε seclusi, γε Wil. 28 ἀνδρῶνάς τινας Cobetus, ἀνδρῶν οὕστινας UBM ἀνδρῶν οἴκους τινας T ἑωρῶμεν U ἑώρωμεν BM, ὁρῶμεν T

εἰργασμένους· ὁμοίως γεγονέναι τὸν κόσμον εἰς ὑποδοχήν τε καὶ
εὐφροσύνην ἀνθρώπων, ἐπειδὴ καὶ ποικίλον ἄστροις τε καὶ ἡλίῳ
καὶ σελήνῃ καὶ γῇ καὶ θαλάττῃ καὶ φυτοῖς, ἃ δὴ τοῦ θεῶν πλού-
29 του καὶ τέχνης τῆς ἐκείνων ἐστίν. παραγίγνεσθαι δὲ τοὺς ἀνθρώ-
πους εἰς αὐτὸν ἑορτάσοντας, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν θεῶν κεκλη-
μένους ἐπ' εὐωχίαν τινὰ καὶ θοίνην λαμπράν, ἁπάντων ἀπολαύ-
σοντας τῶν ἀγαθῶν. κατακεῖσθαι δὲ ἄλλους ἀλλαχῇ, καθάπερ ἐν
δείπνῳ, τοὺς μὲν ἀμείνονος χώρας, τοὺς δὲ φαυλοτέρας τυχόντας. (558 R)
εἶναι δὲ πάντα ὅμοια τοῖς παρ' ἡμῖν γιγνομένοις ἐν ταῖς ὑπο- (306 M)
δοχαῖς, πλὴν ὡς μικροῖς καὶ ἀγεννέσι θεῖα καὶ μεγάλα εἰκάσαι.
φῶς τε γὰρ [παρ'] ἡμῖν παρέχειν τοὺς θεοὺς διττὸν διὰ λαμπτή-
ρων τινῶν, τοτὲ μὲν πλεῖον, τοτὲ δὲ ἔλαττον, τὸ μὲν νυκτός, τὸ
30 δὲ ἡμέρας· καὶ παρακεῖσθαι δὴ τραπέζας πάντων μεστάς, σίτου
τε καὶ ὀπώρας, τῆς μὲν αὐτομάτου, τῆς δὲ εἰργασμένης, ἔτι δὲ
καὶ κρεῶν, τῶν μὲν ἡμέρων, τῶν δὲ ἀγρίων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν
ἐκ θαλάττης. εἶναι δὲ τὰς τραπέζας ἔφη, πάνυ ἀγροίκως λέγων,
τούς τε λειμῶνας καὶ πεδία καὶ νάπας καὶ ἀκτάς, ἐν οἷς τὰ μὲν
φύεσθαι, τὰ δὲ νέμεσθαι, τὰ δὲ θηρᾶσθαι. ἄλλα δὲ ἄλλοις πλείονα
παρεῖναι, πρὸς αἷς ἂν ἕκαστοι τραπέζαις κατακλιθῶσιν. τοὺς μὲν
γὰρ πρὸς θαλάττῃ τυχεῖν, τοὺς δὲ πρὸς πεδίοις, τοὺς δὲ πρὸς
31 ὄρεσι. διακονεῖσθαι δὲ τὰς Ὥρας, οἷα δὴ νεωτάτας οὔσας τῶν
θεῶν, εὖ μὲν ἀμπεχομένας, καλὰς δὲ ἰδεῖν, οὔτι που χρυσῷ κεκο-
σμημένας, ἀλλὰ παντοίων ἀνθῶν στεφάνοις. διανέμειν δὲ καὶ τῶν
ἀνθῶν αὐτῶν, καὶ τἄλλα ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἑστιάσεως, τὰ μὲν παρα-
τιθείσας, τὰ δὲ αἱρούσας κατὰ καιρόν. γίγνεσθαι δὲ ⟨καὶ⟩ χοροὺς
32 καὶ τὴν ἄλλην εὐπάθειαν ἅπασαν. τὸν μέντοι πόνον τοῦτον, ὃν
ἔχειν δοκοῦμεν ⟨ἐν⟩ γεωργίαις τε καὶ θήραις καὶ φυτείαις, εἶναι (559 R)
τοσοῦτον ὅσον τοῖς κατακειμένοις τὸ ἐπορέξασθαί τινος καὶ τῇ
χειρὶ λαβεῖν. ὃ δὲ ἔφην, ἄλλον ἀλλαχῇ κατακεῖσθαι, τούτου καὶ

---

1 εἰργασμέναις BM εἰργασμένας U, εἰργασμένους Casaub. οἵαις M ὁμοίαις UB, ὁμοίως T 4 ἐστί U 6 ἀπολαύσοντας om. M m. pr. (spatium expl. a corr.) 7 καθώσπερ M 8 ἀμείνωνος M 10 εἰκάσαι om. M 11 παρ' delevit Reiskius 12 τότε bis U 14 ἐργασμένης M 15 οὐ μόνον (pro οὐ μὴν) Emp.; non probo 17 λιμῶνας M ἐνοῖς U 19 κατακλιθῶσι B 20 τυχεῖν scil. κατακεκλιμένους Reiskius 22 οὔτι πω M 25 γίνεσθαι B καὶ add. Reiskius καιροὺς (superscr. χο) U 26 ἀπάθειαν U τὸ pro τὸν M πόνον M τόπον UB 27 ἐν inserui, quod facile potuit omitti 29 ᾧ δὲ B, ὧι δὲ U ἔφην M ἔφη UB; utrumque ferri potest, sed praeplacet lectio M ἀλλαχῇ de modo, non de loco, ut solet, videtur usurpasse

ἡ κρᾶσις τῶν ἀέρων αἰτία. τοὺς γὰρ πρώτους καὶ τοὺς ὑστάτους
μᾶλλον τῶν ἄλλων εἶναι τοὺς μὲν ἐν ψύχει, τοὺς δὲ ἐν ἀλέᾳ, τοὺς
μὲν ἐγγὺς τοῦ φωτὸς ὄντας, τοὺς δὲ πόρρω. τῇ οὖν εὐφροσύνῃ 33
καὶ τῇ εὐωχίᾳ χρῆσθαι οὐχ ἅπαντας ὁμοίως, ἀλλ᾽ ἕκαστον κατὰ
τὴν αὑτοῦ φύσιν. τοὺς μὲν γὰρ ἀσώτους καὶ ἀκρατεῖς οὔτε δρᾶν
οὐδὲν οὔτε ἀκούειν οὐδενός, ἀλλὰ ἐγκεκυφότας ἐσθίειν, ὥσπερ ἐν
συφεῷ ὗς, ἔπειτα νυστάζειν. τινὰς δὲ αὐτῶν μὴ ἀρκεῖσθαι τοῖς
παροῦσιν, ἀλλὰ ἐπὶ τὰ πορρωτέρω διατείνειν τὰς χεῖρας, οἷον μεσο-
(307 M) γείους ὄντας ἰχθύων ὀρέγεσθαι καὶ πράγματα ἔχειν· ἄλλους δὲ 34
ἀπλήστους τε καὶ ἀθλίους ὄντας, φοβουμένους μήποτε αὐτοῖς ἐλλίπῃ,
πρὸς αὑτοὺς συνάγειν καὶ σωρεύειν ὅσ᾽ ἂν δύνωνται. καὶ μετὰ
ταῦτα, ὅταν αὐτοὺς ἀπιέναι δέῃ, πορεύεσθαι μηδενὸς μετασχόντας,
ἀλλὰ πάνυ ἐνδεεῖς, καταλείπειν [οἱ] δὲ ταῦτα ἑτέροις· οὐ γὰρ εἶναι
(160 R II) φέρεσθαι μεθ᾽ ἑαυτῶν. τούτους μὲν οὖν καταγελᾶσθαί τε καὶ
ἀσχημονεῖν. ἑτέρους δὲ πεττεύειν, τοὺς δὲ ἀστραγάλοις παίζειν· 35
εἶναι δὲ τοὺς πεττούς τε καὶ ἀστραγάλους οὐχ οἵους ἡμεῖς νομί-
ζομεν, ἀλλὰ τοὺς μὲν χρυσοῦς, τοὺς δὲ ἀργυροῦς, [ὃ δὴ νόμισμα
καλοῦμεν ἡμεῖς], ὑπὲρ ὧν διαφέρεσθαι καὶ ζητεῖν ἕκαστον πλεο-
νεκτεῖν. πλεῖστον δὴ θόρυβον τούτους [τε] καὶ ἀκοσμίαν παρέχειν,
τοὺς δὴ κυβεύοντας, καὶ δοκεῖν τῶν συμποτῶν ἀηδεστάτους. ἐνίοτε
δὲ καὶ μάχεσθαι καὶ εἰς χεῖρας ἰέναι καὶ τιτρώσκειν ἀλλήλους.
μάλιστα δὲ τοὺς μεθυσκομένους ταῦτα δρᾶν. μεθύσκεσθαι δὲ οὐκ 36
ἀπὸ οἴνου, καθάπερ τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς, ἀλλ᾽ ὑφ᾽ ἡδονῆς. τοῦτο
γὰρ ἐν τῇ κοινῇ ἑστιάσει τὸ πόμα παρέχειν τοὺς θεούς, ὥστε ἐξε-
λέγχεσθαι τὸν ἑκάστου τρόπον. δύο δὲ οἰνοχόους ἐφεστάναι, τὸν
μὲν ἄρρενα, τὴν δὲ θήλειαν· ὀνομάζεσθαι δὲ αὐτοῖν τὸν μὲν Νοῦν,
τὴν δὲ Ἀκράτειαν. τοὺς μὲν οὖν φρονίμους τὸν ἄρρενα οἰνοχόον
ἔχειν, καὶ παρ᾽ ἐκείνου μόνου τούτους δέχεσθαι σπανίως τε καὶ
σμικραῖς κύλιξι καὶ πάνυ ἀσφαλῶς κεκραμένον. κεῖσθαι γὰρ ἕνα 37

---

5 αὐτοῦ U 7 συφεοῖς ἔπειτα (om. ὗς) M 8 ἔπειτα pro ἐπὶ τὰ M διατίνειν M 10 ἀπλείστους U ἐλλείπῃ U; τι post ἐλλίπῃ add. Geelius 11 ὅσ᾽ ἂν Casaub., ὅς ἂν M οὓς ἂν UB 13 καταλείπειν αἱ δὲ M καταλείπειν οἱ δὲ UB οἱ (vel. αἱ) om. T 14 μετὰ αὐτῶν UB μετ᾽ αὐτῶν M μεθ᾽ ἑαυτῶν T 16 νομίζομεν scripsi, ὀνομάζομεν libri 17 ὃ δὴ — 18 ἡμεῖς seclusi 18 ὧν scripsi, οὗ libri 19 θόρυβον τούτους τε καὶ ἀκοσμίαν BM θόρυβον καὶ ἀκοσμίαν τούτος τε U, τε om. T 20 τοὺς δὴ κυβεύοντας suspecta Geelio, Emperio, Herwerdeno 22 δὲ post μάλιστα om. M 23 αὐτοῖς UBM, αὑτοῖς T; senex ille de suis civibus loquitur 26 θηλείαν U ὀνομάζεσθαι — 27 ἀκράτειαν om. U 27 ἀκράτιαν M 28 post ἐκείνου rasura U 29 κεκρατημένον BM

κρατῆρα, τόν γε τῆς Σωφροσύνης, * * ἑστάναι [γὰρ] πολλοὺς ἐν τῷ
μέσῳ καὶ διαφέροντας τῇ γεύσει ὥσπερ οἴνων πολλῶν· εἶναι δὲ
αὐτοὺς ἀργυροῦς τε καὶ χρυσοῦς· ἔτι δὲ καὶ ζῷα ἔξωθεν κύκλῳ (561 R I
ἔχειν καὶ ἕλικάς τινας καὶ τορείας. τὸν δὲ τῆς Σωφροσύνης λεῖόν
τε εἶναι καὶ οὐ μέγαν καὶ ὡς ἂν εἰκάσαι τις ὁρῶν χαλκοῦν. δεῖν
οὖν ἐκεῖθεν πολλαπλάσιον λαμβάνοντας καὶ ξυγκεραννύντας σμικρόν
38 τι τῆς ἡδονῆς πίνειν. οἷς μὲν οὖν ἐστιν ὁ Νοῦς οἰνοχόος, οὕτως
οἰνοχοεῖν, φοβούμενον καὶ προσέχοντα μή πῃ τῆς κράσεως ἁμαρ-
τὼν σφήλῃ τὸν δαιτυμόνα καὶ καταβάλῃ. τὴν δὲ Ἀκράτειαν τοῖς
μὲν πλείστοις ἄκρατον τὴν ἡδονὴν ἐγχεῖν, μηδὲ μικρὸν σωφρο- (308
σύνης παραμιγνύουσαν, τοῖς δὲ ὀλίγον τι παντελῶς λόγου ἕνεκεν.
τοῦτο δὲ εὐθὺς ἐξίτηλον γίγνεσθαι καὶ μηδαμοῦ φαίνεσθαι. τοὺς
δὲ πίνοντας μὴ διαλείπειν, ἀλλ' ἐπισπέρχειν τε αὐτὴν καὶ κελεύ-
ειν θᾶττον ἰέναι παρ' αὐτούς, καὶ προαρπάζειν ἕκαστον. τὴν δὲ
ἐπείγεσθαι καὶ περιτρέχειν ἀσθμαίνουσαν καὶ ῥεομένην ἱδρῶτι.
39 τοὺς μὲν οὖν ἐκείνης ἑστιάτορας ὀρχεῖσθαί τε καὶ κυλίεσθαι προ-
πίπτοντας ἐν τῷ μέσῳ, καὶ μάχεσθαι καὶ βοᾶν, οἷα δὴ ποιοῦσιν
οἱ μεθυσθέντες ὑπὸ οἴνου· πλὴν οὗτοι μὲν ἐπ' ὀλίγον καὶ μετρίως· (562 R
μικρὸν γὰρ ἐξαρκεῖ καταδαρθεῖν, ἔπειτα ἄμεινον ἑαυτῶν ἔχουσιν,
ἅτε ἐλαφρᾶς οὔσης τῆς μέθης· οἱ δὲ ὑπὸ τῆς ἡδονῆς καρωθέντες
ὡς ἂν ὑπὸ ἰσχυροτέρου πόματος κατεχόμενοι δι' ὅλου τοῦ βίου
ταῦτα ποιοῦσι, καὶ οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγῆναι [ζῶσιν], εἰ μή γε ἀπο-
θανοῦσιν. οὗτος γὰρ ὕπνος ἐστὶ τῶν οὕτως μεθυσκομένων καὶ
40 μόνος αὐτοὺς ὠφελεῖ. πολλοὶ δὲ καὶ ἐξεμοῦσιν ὑπὸ πλησμονῆς·
γίγνεται δὲ μετὰ σπαραγμοῦ τε καὶ λύπης τῆς ἐσχάτης τὸ τὴν
ἡδονὴν ἐκβάλλειν. ὅστις δ' ἂν ἰσχύσῃ, κουφίζεται καὶ ῥᾷον διάγει
τὸ λοιπόν. σπανίως δὲ τοῦτο συμβαίνει τὸ ἐθέλειν ἐξεμεῖν, ἀλλὰ
πολὺ μᾶλλον ⟨ἀεὶ⟩ πίνειν ἐθέλουσιν. οὐδὲ γὰρ παύονται τοῦ δίψους,
ἀλλ' ἀεὶ σφοδρότερον ἔχουσι, καθάπερ οἱ τῷ οἴνῳ ἀκράτῳ χρώ-
μενοι. οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοί εἰσι καὶ καταισχύνουσι καὶ ὑβρί-

---

1 τόν τε M γὰρ om. M. fortasse Charidemus scripsit: κεῖσθαι γὰρ ἕνα κρατῆρα ἐν τῷ μέσῳ, τόν γε τῆς σωφροσύνης, ἡδονῆς δὲ πολλοὺς καὶ διαφέροντας etc. 5 εἶναι om. U δεῖ libri, corr. Emp. 6 μικρὸν M 7 οὗτος B 9 σφάλῃ B δὲ τυμόνα M ἀκράτιαν M 10 ἔχειν B 11 τε pro τι B ἕνεκα B 12 ἐξείτηλον M γίνεσθαι UM 13 τε om. M αὐτὴν (η a corr.) U 15 ἐπίγεσθαι M 19 ἐξαρκεῖν UB ἑαυτὸν B 20 ἐλαφρὰς U ἐλαφρῶς BM, corr. Dind. 22 ζῶσιν suspectum Geelio secl. Emp. ἀποθάνουσιν M ἀποθάνωσιν UB, corr. Emp. 23 οὕτω B 24 ἐξαιμοῦσιν M 25 γίνεται UB 26 ὅς τι M 28 ἀεὶ inserui, ἐπιπίνειν Wil. 29 ἀλλὰ εἰ M ἔχουσιν UB καθάπερ — χρώμενοι om. UB 30 οὗτοι μὲν M οἱ μὲν UB

ζουσι τὴν χάριν τῶν θεῶν· οἱ δὲ μέτριοί τε καὶ ἐπιεικεῖς τῇ μὲν 41
ἡδονῇ πρᾴως χρῶνται καὶ διὰ χρόνου φοβούμενοι· ὥσπερ [δὲ] ἄν-
θρωπος ἐλευθέριος κληθεὶς ὑπό τινος τῶν κρειττόνων, βασιλέως
ἢ δυνάστου, τοῦ μὲν ἐσθίειν καὶ πίνειν ἀμελεῖ, πλὴν ὅσον ἀναγ-
καῖον, προσέχει δὲ τοῖς ἔνδον καὶ τούτοις τέρπεται· κἀκεῖνοι μέ-
θης μὲν καὶ πεττῶν καὶ ἀστραγάλων ἀμελοῦσιν, ὁρῶσι δὲ τἄνδον
ὅπως ἔχει, καὶ τόν τε ἀνδρῶνα, ἐν ᾧ κατάκεινται, θαυμάζουσί τε
καὶ ζητοῦσιν ὅπως γέγονε, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα ὥσπερ γραφάς
(563 R II) (309 M) *τινας εὐειδεῖς καὶ καλὰς κατανοοῦσι, καὶ τὴν ἄλλην οἰκονομίαν τε*
καὶ τάξιν καὶ τὰς ὥρας, ὡς εὖ τε καὶ ἐπισταμένως ἅπαντα
πράττουσι, καὶ προσέχουσιν αὐτοῖς, καὶ μόνοι δὴ τοῦ κάλλους
αἰσθάνονται. μέλει δ' αὐτοῖς ὅπως μὴ δοκῶσιν ὡς τυφλοί τε 42
καὶ κωφοὶ μετειληφέναι τούτων, ἀλλὰ καὶ ἀπαλλαγέντες ἔχωσί
τι εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, εἴ τις πυνθάνοιτο, ἅ τε εἶδον ἅ τε ἔγνωσαν.
καὶ ταῦτα φροντίζοντες καὶ μετὰ νοῦ τῆς ἡδονῆς ἐμμελῶς μετέ-
χοντες διάγουσιν, εἷς ἑνὶ διαλεγόμενοι καὶ κατὰ δύο καὶ τρεῖς ὅμοιοι.
ἐνίοτε δὲ μεγάλης κραυγῆς γενομένης καὶ θορύβου παρὰ τῶν μεθυ-
όντων κἀκεῖσε ἀπέβλεψαν, ἔπειτα εὐθὺς πάλιν πρὸς ἑαυτοῖς ἐγέ-
νοντο. καὶ ἐπειδὰν ἀπιέναι δέῃ, οἱ μὲν ἄσωτοι καὶ ἀκρατεῖς ὑπὸ 43
τῶν ἀκολουθούντων ἕλκονται καὶ σύρονται μετὰ πόνων τε καὶ νοση-
μάτων κεκραγότες καὶ οἰμώζοντες, οὐδὲν εἰδότες οὔτε ὅποι παρ-
ῆλθον οὔτε ὅπως εἱστιάθησαν, κἂν πάνυ πολύν τις αὐτῶν μείνῃ
χρόνον. οἱ δὲ ὀρθοί τε καὶ ἀσφαλῶς τοῖς ἑαυτῶν ποσὶν ἀπίασι,
προσαγορεύσαντες τοὺς φίλους, φαιδροί τε καὶ γεγηθότες, ὡς οὐδὲν
ἀσχημονήσαντες. ταῦτα οὖν ὁ θεὸς ἐπισκοπῶν καὶ πάντας ὁρῶν 44
ὡς ἐν ἰδίῳ οἴκῳ ὅπως ἕκαστος εἱστιᾶτο, τοὺς βελτίστους ἀεὶ παρ'
αὑτὸν καλεῖ, κἄν τῳ σφόδρα ἀρεσθεὶς τύχῃ, μένειν αὐτὸν κελεύει
καὶ συμπότην καὶ ἑταῖρον ἐποιήσατο, καὶ τοῦ νέκταρος ἤδη οὗτος
(564 R II) *εὐωχεῖται. τοῦτο δὲ ἔοικε μὲν τῷ τῆς σωφροσύνης πώματι, διαυ-*

---

2 *δὲ* seclusi; est enim protasis inter duplicem apodosin 3 *ἐλευθέριος* Herwerden, *ἐλεύθερος* M, om. UB *τινος* Dind., *τινων* libri 7 *ἔχῃ* UB *τότε* pro *τόν τε* M *θαυμάζουσιν* (om. *τε καὶ ζητοῦσιν*) M 9 *οἰκονομίαν* Reiskius, *οἰκοδομίαν* libri (certa est Reiskii emendatio propter ordinem enumerationis) fortasse scripsit: *καὶ τήν τε ἄλλην οἰκονομίαν καὶ τάξιν καὶ τὰς ὥρας* ⟨*ὁρῶσιν*⟩ vel ⟨*ὁρῶντες*⟩ *ὡς εὖ τε — προσέχουσιν αὐταῖς* 14 *ἴδον* M 18 *ἑαυτοὺς* B 19 *ἐπειδὰν* M *ὅπῃ δ' ἂν* UB 20 *ἀκολούθων* Cobetus *μετὰ πόνων τε καὶ νοσημάτων* corrupta 22 *εἰσθιάθησαν* M *τις αὐτῶν πολὺν* (hoc ord.) U 23 *ἀπίασιν* BM 25 *πάντας* scripsi, *πάντα* libri 26 *εἰσθιᾶτο* M 27 *αὐτὸν* M *μένειν εἶναι* M *αὐτὸν* scripsi, *αὐτοῦ* libri 28 *οὕτως* U 29 *πώματι* M *σώματι* UB

γέατερον δέ ἐστιν ἐκείνου πολὺ καὶ καθαρώτερον, ὡς ἂν οἶμαι
45 θείας ὂν καὶ ἀληθοῦς εὐφροσύνης'. — Δ. Παπαῖ, ὦ Χαρίδημε, οἷος
ὢν ἡμῖν τέθνηκας, ὡς πολὺ τῶν κατὰ σαυτὸν ἀνθρώπων ὑπερέξειν
ἔμελλες, οἵαν δὲ καὶ τῷ πατρὶ καὶ τοῖς πολίταις ἐπίδειξιν σαυ-
τοῦ παρέσχου, μὰ Δί' οὐ λόγων, ἀλλὰ μεγάλης καὶ ἀληθινῆς ἀν-
δρείας. ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ὅπως παραμυθήσωμαι ὑμᾶς τοιούτου
στερηθέντας μὴ βαρέως φέρειν. οὐδὲ γὰρ ἐμαυτὸν οἷός τέ εἰμι
46 ἱκανῶς παραμυθήσασθαι ἐν τῷ παρόντι. σὺ δέ, ὦ Τίμαρχε, μόνος
δύνασαι τὸν πατέρα τοῦτον κουφίζειν καὶ θεραπεύειν αὐτοῦ τὴν
ἀτυχίαν, ἐὰν μέλλῃ σοι μὴ πολὺ ἐκείνου καταδεεστέρῳ φαίνεσθαι.
καὶ γὰρ ἄτοπον, εἰ τὴν μὲν οὐσίαν αὐτοῦ τὴν μὲν ἤδη παρείληφας (310 M)
τοσαύτην οὖσαν, τὴν δὲ αὖθις λήψῃ τοῦδε ἀποθανόντος, τὴν δὲ
σωφροσύνην καὶ τὸ θάρσος καὶ τὸ τῶν καλλίστων ἐρασθῆναι ἀφή-
σεις, ὡς κατά γε ταῦτα οὐδὲν ἐκείνῳ προσήκων.

---

2 εὐφροσύνης scripsi, σωφροσύνης libri, quo vitio pulchritudo loci nimium quantum obscurabatur 5 παρέσχου scripsi, παρέσχες libri ἀνδρίας U 9 δύνασε M 12 λήψει M

APPENDIX I.

ΚΟΜΗΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ.

Ἀναστὰς ἕωθεν καὶ τοὺς θεοὺς προσειπὼν ὅπερ εἴωθα, ἐπεμελούμην τῆς κόμης· καὶ γὰρ ἐτύγχανον μαλακώτερον τὸ σῶμα ἔχων· ἡ δὲ ἠμέλητο ἐκ πλείονος. πάνυ γοῦν συνέστραπτο καὶ συνεπέπλεκτο τὰ πολλὰ αὐτῆς, οἷον τῶν οἰῶν τὰ περὶ τοῖς σκέλεσιν αἰωρούμενα· πολὺ δὲ ταῦτα σκληρότερα ὡς ἂν ἐκ λεπτοτέρων συμπεπλεγμένα τῶν τριχῶν. ἦν οὖν ὀφθῆναί τε ἀγρία ἡ κόμη καὶ βαρεῖα, μόλις δὲ διελύετο καὶ τὰ πολλὰ αὐτῆς ἀπεσπᾶτο καὶ διετείνετο. οὐκοῦν ἐπῄει μοι τοὺς φιλοκόμους ἐπαινεῖν, οἳ φιλόκαλοι ὄντες καὶ τὰς κόμας περὶ πλείστου ποιούμενοι ἐπιμελοῦνται οὐ ῥᾳθύμως, ἀλλὰ κάλαμόν τινα ἔχουσιν ἀεὶ ἐν αὐτῇ τῇ κόμῃ, ᾧ ξαίνουσιν αὐτήν, ὅταν σχολὴν ἄγωσι, καὶ τοῦτο δὴ τὸ χαλεπώτατον, χαμαὶ κοιμώμενοι φυλάττουσιν ὅπως μηδέποτε ἅψωνται τῆς γῆς, ὑπερείδοντες ὑπὸ τὴν κεφαλὴν μικρὸν ξύλον, ὅπως ἀπέχῃ τῆς γῆς ὡς πλεῖστον, καὶ μᾶλλον φροντίζουσι τοῦ καθαρὰν φέρειν τὴν κόμην ἢ τοῦ ἡδέως καθεύδειν· ἡ μὲν γὰρ καλούς τε καὶ φοβεροὺς ἔοικε ποιεῖν, ὁ δὲ ὕπνος, κἂν πάνυ ἡδὺς ᾖ, βραδεῖς τε καὶ ἀφυλάκτους. δοκοῦσι δέ μοι καὶ Λακεδαιμόνιοι μὴ ἀμελεῖν τοῦ τοιούτου πράγματος, οἳ τότε ἥκοντες πρὸ τῆς μάχης τῆς μεγάλης τε καὶ δεινῆς, ὅτε μόνοι τῶν Ἑλλήνων ἔμελλον δέχεσθαι βασιλέα, τριακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐκάθηντο ἀσκοῦντες τὰς κόμας. δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος πλείστης ἐπιμελείας ἄξιοῦν τὸ τοιοῦτον. ἀπό γε μὲν ὀφθαλμῶν οὐ πολλάκις ἐπαινεῖ τοὺς καλούς, οὐδὲ ἀπὸ τούτου μάλιστα ἡγεῖται τὸ κάλλος ἐπιδεῖξειν. οὐδενὸς οὖν τῶν ἡρώων

Dioni hanc declamationem tribuit Synesius in Calvitii Encomio p. 180 Kr.
1 *α* in *εἴωθα* a corr. L 2 *τὸ* a corr. L 4 *περὶ* in *παρὰ* corr. L *τοισκέλεσιν* L m. pr. 11 *ἄγωσιν* (*ν* a corr.) L 13 *ὑπερείδοντες* (*ν* a corr.) L *ὑπὲρ τὴν* L m. pr. 15 *φοβεροὺς αὐτοὺς* L 16 *ἂν* L m. pr. 17 *τοῦτοι τοῦτον* (sic) L m. pr. 18 *οἳ τότε* L, *ὁπότε* vulgo 21 *τοιοῦτο* L 22 *μὲν* scripsi, *μὴν* vulgo *οὐδὲ* in *εἰ δὲ* corr. a man. rec. L 23 *οὖν* om. L m. pr., neque ferri potest; *γοῦν* Wil.

ὀφθαλμοὺς ἐγκωμιάζει ἢ Ἀγαμέμνονος, ὥσπερ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα ἐπαινεῖ αὐτοῦ· καὶ οὐ μόνον τοὺς Ἕλληνας ἑλίκωπας καλεῖ· ἀλλ' οὐδὲν ἧττον καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα τὸ κοινὸν ἐπὶ τοῖς Ἕλλησιν· ἀπὸ δὲ τῆς κόμης πάντας· πρῶτον μὲν Ἀχιλλέα,

— ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα·

ἔπειτα Μενέλαον ξανθὸν ἐπονομάζων ἀπὸ τῆς κόμης· τῆς δὲ Ἕκτορος χαίτης μέμνηται,

— ἀμφὶ δὲ χαῖται
κυάνεαι πεφόρηντο.

Εὐφόρβου γε μὴν τοῦ καλλίστου τῶν Τρώων ἀποθανόντος οὐδὲν ἄλλο ὠδύρετο λέγων,

αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι,
πλοχμοί θ' οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο·

καὶ τὸν Ὀδυσσέα ὅταν ἐθέλῃ καλὸν γεγονότα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐπιδεῖξαι· φησὶ γοῦν,

κυάνεαι δ' ἐγένοντο ἔθειραι.

πάλιν δ' ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ,

— καδδὲ κάρητος
οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.

καὶ πρέπειν γε μᾶλλον τοῖς ἀνδράσι φαίνεται καθ' Ὅμηρον ὁ κόσμος ὁ τῶν τριχῶν ἢ ταῖς γυναιξί. γυναικῶν γοῦν περὶ κάλλους διεξιὼν οὐ τοσαυτάκις φαίνεται κόμης μεμνημένος· ἐπεί τοι καὶ τῶν θεῶν τὰς μὲν θηλείας ἄλλως ἐπαινεῖ. χρυσῆν γὰρ Ἀφροδίτην καὶ βοῶπιν Ἥραν καὶ Θέτιν ἀργυρόπεζαν. τοῦ Διὸς δὲ μάλιστα ἐπαινεῖ τὰς χαίτας·

ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος.

---

5 Il. *Α* 197 8 Il. *Χ* 401 9 *πεφόρηνται* L m. pr. 10 *Εὐφόρβου μὲν* (om. *γε*) L m. pr. 12 Il. *Ρ* 51. 13 *τε* om. L *ἐσφήκοντο* L m. pr. 15 *ἀναδεῖξαι* man. rec. superscr. in L *φησὶ δ' οὖν* L m. pr. (*δ' οὖν* del. man. rec.) 16 Od. *π*. 176 18 Od. *ζ* 230 21 *γοῦν* mutatum in *δ' οὖν* a corr. L 26 Il. *Α* 529

APPENDIX II.

FRAGMENTA DIONIS.

(De Geticis et de libris deperditis, quorum non exstant fragmenta cf. praef. huius voluminis)

I. Stob. Flor. VII 28 Hense (VII 29 Mein.)

Ἐκ τῶν Δίωνος Χρειῶν·

Λάκαινα γυνὴ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐν παρατάξει χωλωθέντος καὶ δυσφοροῦντος ἐπὶ τούτῳ, Μὴ λυποῦ, τέκνον, εἶπεν· καθ' ἕκαστον γὰρ βῆμα τῆς ἰδίας ἀρετῆς ὑπομνησθήσῃ.

II. Stob. Flor. XIII 42 H. (XIII 24 M.)

Ἐκ τῶν Δίωνος Χρειῶν·

Τὴν ἐπιτίμησιν ὁ Διογένης ἀλλότριον ἀγαθὸν ἔλεγεν εἶναι.

III. Stob. Flor. XXXIV 16 H. M.

Ἐκ τῶν Δίωνος Χρειῶν·

Τῶν συνόντων τις μειρακίων Διογένει ἐρωτώμενος ὑπ' αὐτοῦ ἐσιώπα. ὁ δὲ ἔφη, Οὐκ οἴει τοῦ αὐτοῦ εἶναι εἰδέναι ἅ τε λεκτέον καὶ πότε καὶ τίνα σιωπητέον καὶ πρὸς τίνα;

IV. Stob. Flor. XLII 12 H. M.

Δίωνος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ. (idem lemma fr. V—IX)

Ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ τοῦ μάλιστα ὠφελοῦντος οἰκίαν· εἴη δ' ἂν τοῦτο ἐπιτίμησις διαβολῆς· διαβολὴ γὰρ κακῶν τὸ ὀξύτατον [καὶ ἐπιβουλότατον].

V. Stob. Flor. LXII, 46 M.

Χρὴ οὖν δεσπόζειν ἐπιεικῶς καὶ ἀνεθῆναί ποτε βουλομένοις ἐπιτρέπειν. αἱ γὰρ ἀνέσεις παρασκευαστικαὶ πόνων εἰσί, καὶ τόξον καὶ λύρα καὶ ἄνθρωπος ἀκμάζει δι' ἀναπαύσεως.

---

1 fr. I recurrit Maxim. c. 4 p. 542. *Διογένους* pro *Δίωνος* scribi vult Rose Ar. ps. p. 612 qua de re confer Hensium ad Stob. l. l. In Stob. Ecl. II p. 316 Wachsm. *ἐκ τῶν Δίωνος Χρειῶν* affertur locus ex or. XXXII § 3 sumptus, verbis sane non congruus. Probabile igitur *χρείας* fuisse non a Dione editas, sed *ἐκ τῶν αὐτοῦ κατεσκευασμένας* 5 fr. II hic quoque *Διογένους* Rose, sed cf. ad fr. I 7 fr. III cf. adnot. ad fr. I et II 11 fr. IV *οἰκουμενικοῦ* A, *οἰκο* S 12 *ἀρξόμεθα* SM *ἀρξώμεθα* A 13 *κακῶν* Mekler ex S, *κακὸν* MA *τὸ ὀξύτατον* nec plura MA *βουλότατον* post lacunam S, sed *βο* et *λο* a corr.

VI. Stob. Flor. LXXIV, 59 M.

Εὐσέβεια δὲ γυναικεία ὁ πρὸς τὸν ἄνδρα ἔρως.

VII. Stob. Flor. LXXIV, 60 M.

Γέλως δὲ συνεχὴς καὶ μέγας θυμοῦ κακίων, διὰ τοῦτο μάλιστα ἑταίραις ἀκμάζων καὶ παίδων τοῖς ἀφρονεστέροις. ἐγὼ δὲ κοσμεῖσθαι πρόσωπον ὑπὸ δακρύων ἡγοῦμαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ γέλωτος. δάκρυσι μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σύνεστι καὶ μάθημά που χρηστόν, γέλωτι δὲ ἀκολασία. καὶ κλάων μὲν οὐδεὶς προυτρέψατο ὑβριστήν, γελῶν δὲ ηὔξησεν αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας.

VIII. Stob. Flor. LXXXV, 12 M.

Μέγα γὰρ δυσώπημα σωφροσύνης τέκνωσις.

IX. Stob. Flor. LXXXV, 13 M.

Ἀλλὰ τὸ μὲν τίκτειν ἀνάγκης ἔργον ἐστί, τὸ ἐκτρέφειν δὲ φιλοστοργίας.

[X. Max. Flor. (Vat. gr. 397 f. 81[b])

Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου· Πῶς οὐ δεινὸν τοῖς μὲν θεοῖς ἐνοχλεῖν, αὐτοὺς δὲ μὴ βούλεσθαι πράττειν ἅ γε ἐφ᾽ ἡμῖν εἶναι δοκεῖ τοῖς θεοῖς.]

[XI. Max. Flor. (Vat. gr. 397 f. 159[b])

Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου· Κινδύνων ἐλπὶς ἄνευ κινδύνων τίθησι τὸν ἐλπίζοντα τῷ προησφαλίσθαι τῶν δυσχερῶν τῇ δοκήσει τὰ πράγματα.]

XII. Max. Flor. (Vat. gr. 739 f. 217[a])

Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου· Πονηρίαν γὰρ ἀρχομένην μὲν κωλῦσαι τάχα τις κολάζων ⟨ἂν⟩ δυνηθείη· ἐγκαταγεγηρακυῖαν δὲ καὶ γεγενημένην τῶν εἰθισμένων ⟨κρατῆσαι διά τινων ἐπικειμένων⟩ τιμωριῶν ἀδύνατον εἶναι λέγουσιν.

---

11 Dioni falso hoc fragm. tribui a Maximo ex iis elucet quae Boissevain disputavit in Cassio Dione praef. p. LI. Cassii Dionis fertur frgm. 110, 18 Dind. In Arsenii anthologia (cod. Angelic. 3 C 17) Bionis dicto ita adiungitur: *ὁ δὲ αὐτὸς ἔφη* 14 Dioni Chrysostomo datur in Vaticano et in Barberiniano I 158 Maximi, item in cod. Lipsiensi bibl. Paul. n. 8, Dioni simpliciter in Parisino 1169 (additur in mrg. *τοῦ Ῥωμαίου*). Cassio Dioni abiudicat Boissevain praef. XLIX adn. 4. Chrysostomi certe non est 15 *τὸ* Vat. Barb., *τῷ* a m. sec. Barb. 17 *Χρυσοστόμου* in ras. Vat. *γὰρ* om. Vat., addidi ex Barb. 18 *ἂν* inserui 19 *κρατῆσαι — ἐπικειμένων* lacunam exempli causa explevi Ad Oeconomicum hoc frg. rettulerim propter similitudinem fragmenti V

APPENDIX III.

DE VITA ET SCRIPTIS DIONIS TESTIMONIA ET IVDICIA.

Philostr. vit. sophist. I, 7. *Δίωνα δὲ τὸν Προυσαῖον οὐκ οἶδ' ὅ,τι χρὴ προσειπεῖν διὰ τὴν ἐς πάντα ἀρετήν. Ἀμαλθείας γὰρ κέρας ἦν, τὸ τοῦ λόγου, ξυγκείμενος μὲν τῶν ἄριστα εἰρημένων τοῦ ἀρίστου, βλέπων δὲ πρὸς τὴν Δημοσθένους ἠχὼ καὶ Πλάτωνος, ᾗ καθάπερ αἱ μαγάδες τοῖς ὀργάνοις προσηχεῖ ὁ Δίων τὸ ἑαυτοῦ ἴδιον ξὺν ἀφελείᾳ ἐπεστραμμένῃ. ἀρίστη δὲ ἐν τοῖς Δίωνος λόγοις καὶ ἡ τοῦ ἤθους κρᾶσις. ὑβριζούσαις τε γὰρ πόλεσι πλεῖστα ἐπιπλήξας οὐ φιλολοίδορος οὐδὲ ἀηδὴς ἔδοξεν, ἀλλ' οἷον ἵππων ὕβριν χαλινῷ καταρτύων μᾶλλον ἢ μάστιγι· πόλεών τε εὐνομουμένων ἐς ἐπαίνους καταστὰς οὐκ ἐπαίρειν αὐτὰς ἔδοξεν, ἀλλ' ἐπιστρέφειν μᾶλλον ὡς ἀπολουμένας, εἰ μεταβάλοιντο. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ τῆς ἄλλης φιλοσοφίας ἦθος οὐ κοινὸν οὐδὲ εἰρωνικόν, ἀλλὰ ἐμβριθῶς μὲν ἐγκείμενον, κεχρωσμένον δὲ οἷον ἡδύσματι τῇ πρᾳότητι. ὡς δὲ καὶ ἱστορίαν ἱκανὸς ἦν ξυγγράφειν δηλοῖ τὰ Γετικά.**) *καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐς Γέτας ἦλθεν, ὁπότε ἠλᾶτο. τὸν δὲ Εὐβοέα καὶ τὸν τοῦ ψιττακοῦ ἔπαινον καὶ ὁπόσα οὐχ ὑπὲρ μεγάλων ἐσπούδασται τῷ Δίωνι, μὴ μικρὰ ἡγώμεθα, ἀλλὰ σοφιστικά. σοφιστοῦ γὰρ τὸ καὶ ὑπὲρ τοιούτων σπουδάζειν.*

---

*) *Γετικὰ ἐνόδια* hoc opus vocat Suidas s. v. *Δίων ὁ Κάσσιος χρηματίσας* Cassio Dioni tribuens; quod perperam fieri ex hoc ipso Philostrati loco intelligitur. Dubitari sane potest, utrum *ἐνόδια* cum *Γετικά* coniungendum, an pro alius libri inscriptione habendum sit. Coniungit Mommsenus in editione Jordanis (Monum. German. Hist. Scriptores Antiquissimi V) praef. p. XXXI, cuius verba haec sunt: „index operis videtur fuisse *Γετικὰ ἐνόδια*, id est Getica collecta in itinere." Usurpavit Dionis Getica Jordanes, communi illius aetatis errore ad Gothos referens, quae de Getis ab antiquis scriptoribus tradebantur. Quid ex Jordanis narratione ad Dionem referri possit, quaesivi in praefatione huius voluminis.

Γενόμενος δὲ κατὰ τοὺς χρόνους, οὓς Ἀπολλώνιός τε ὁ Τυανεὺς καὶ Εὐφράτης ὁ Τύριος ἐφιλοσόφουν, ἀμφοτέροις ἐπιτηδείως εἶχε, καίτοι διαφερομένοις πρὸς ἀλλήλους ἔξω τοῦ φιλοσοφίας ἤθους. τὴν δὲ ἐς τὰ Γετικὰ ἔθνη πάροδον τοῦ ἀνδρὸς φυγὴν μὲν οὐκ ἀξιῶ ὀνομάζειν, ἐπεὶ μὴ προσετάχθη αὐτῷ φυγεῖν, οὐδὲ ἀποδημίαν, ἐπειδὴ τοῦ φανεροῦ ἐξέστη, κλέπτων ἑαυτὸν ὀφθαλμῶν τε καὶ ὤτων καὶ ἄλλα ἐν ἄλλῃ γῇ πράττων δέει τῶν κατὰ τὴν πόλιν τυραννίδων, ὑφ' ὧν ἠλαύνετο φιλοσοφία πᾶσα. φυτεύων δὲ καὶ σκάπτων καὶ ἐπαντλῶν βαλανείοις τε καὶ κήποις, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὑπὲρ τροφῆς ἐργαζόμενος, οὐδὲ τοῦ σπουδάζειν ἠμέλει, ἀλλ' ἀπὸ δυοῖν βιβλίοιν ἑαυτὸν ξυνεῖχε· ταυτὶ δὲ ἦν ὅ τε Φαίδων ὁ τοῦ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους ὁ κατὰ τῆς πρεσβείας. θαμίζων δὲ ἐς τὰ στρατόπεδα, ἐν οἷσπερ εἰώθει τρύχεσθαι, καὶ τοὺς στρατιώτας ὁρῶν ἐς νεώτερα ὁρμῶντας ἐπὶ Δομετιανῷ ἀπεσφαγμένῳ, οὐκ ἐφείσατο, ἀταξίαν ἰδὼν ἐκραγεῖσαν, ἀλλὰ γυμνὸς ἀναπηδήσας ἐπὶ βωμὸν ὑψηλὸν ἤρξατο τοῦ λόγου ὧδε·

Αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακέων πολύμητις Ὀδυσσεύς·

καὶ εἰπὼν ταῦτα, καὶ δηλώσας ἑαυτὸν ὅτι μὴ πτωχὸς μηδὲ ὃν ᾤοντο, Δίων δὲ εἴη ὁ σοφός, ἐπὶ μὲν τὴν κατηγορίαν τοῦ τυράννου πολὺς ἔπνευσε, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐδίδαξεν ἄμεινω φρονεῖν τὰ δοκοῦντα Ῥωμαίοις πράττοντας. καὶ γὰρ ἡ πειθὼ τοῦ ἀνδρὸς οἵα καταθέλξαι καὶ τοὺς μὴ τὰ Ἑλλήνων ἀκριβοῦντας. Τραιανὸς γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἀναθέμενος αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἐς τὴν χρυσῆν ἅμαξαν, ἐφ' ἧς οἱ βασιλεῖς τὰς ἐκ τῶν πολέμων πομπὰς πομπεύουσιν, ἔλεγε θαμὰ ἐπιστρεφόμενος ἐς τὸν Δίωνα, Τί μὲν λέγεις οὐκ οἶδα· φιλῶ δέ σε ὡς ἐμαυτόν. σοφιστικώταται δὲ τοῦ Δίωνος αἱ τῶν λόγων εἰκόνες, ἐν αἷς εἰ καὶ πολύς, ἀλλὰ καὶ ἐναργὴς καὶ τοῖς ὑποκειμένοις ὅμοιος.

Philostratus Vit. Apoll. V, 27, p. 209: *Δίωνες καὶ Εὐφρᾶται* **gaudebant Vespasiano imperium capessente. (Schol. Arethae p. 189:** *Τὸν Προυσαέα λέγει Δίωνα τὸν Χρυσόστομον καὶ τὸν Εὐφράτην, ἄνδρας φιλοσόφους μέν, ἀειφυγίᾳ δὲ ὑπὸ Νέρωνος καταδικασθέντας, ὅτι αὐτὸν ἤλεγξαν δημοσίᾳ οὐκ αἰσίως βασιλεύοντα, ὥσπερ καὶ ὁ κύων Δημήτριος ἐν τῷ ὑπὸ Νέρωνος τούτου λουτρῶνι ἐκτισμένῳ.*)

37, p. 222: *καὶ τὸν Δίωνα οὐκ ἐπῄνει μὲν* **(scil. Vespasianus)** *ξυναράμενον αὐτῷ* **(Apollonio)** *τῆς γνώμης, οὐ μὴν ἐπαύσατο ἀγαπῶν· ἐπίχαρίς τε γὰρ τὰς διαλέξεις ἐδόκει καὶ τὰς ἔριδας παρῃτεῖτο, ὥραν τε ἐπέφαινε τοῖς λόγοις οἵα τοῦ πρὸς τοῖς ἱεροῖς ἀτμοῦ ἐκπνεῖ, προσῆν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ἀποσχεδιάζειν ἄριστα ἀνθρώπων.*

38, p. 223: Ἐρυθριάσας δὲ ὁ Δίων, Διάλλαξόν με, βασιλεῦ, εἶπε, πρὸς Ἀπολλώνιον τὸν διδάσκαλον ὑπὲρ ὧν ἀντιλέγειν αὐτῷ ἔδοξα μήπω πρότερον ἀντειπὼν τῷ ἀνδρί. ἐπαινέσας οὖν ὁ βασιλεύς, Χθές, ἔφη, τοῦτο ἐγὼ ᾔτησα καὶ ὑπάρχει. ἀλλ' αἴτει ὑπὲρ δωρεᾶς. καὶ ὁ Δίων, Λασθένης, ἔφη, ἐστὶ μὲν ἐξ Ἀπαμείας τῆς ἐν τῷ Βιθυνῶν ἔθνει, ξυμφιλοσοφῶν δέ μοι χλαμύδος ἠράσθη καὶ στρατιώτου βίου· τοῦτον, ἐπειδὴ τρίβωνος πάλιν ἐρᾶν φησιν, ἄνες τῆς στρατείας, δεῖται δὲ αὐτὸς ταῦτα. χαριεῖ δὲ ἐμοὶ μὲν ἀποφῆναι αὐτὸν ἄνδρα ἀγαθόν, ἐκείνῳ δὲ ζῆν, ὡς βούλεται. κ. τ. λ.

39, p. 224: Ἡ δὲ τοῦ Δίωνος φιλοσοφία ῥητορικωτέρα τῷ Ἀπολλωνίῳ ἐφαίνετο καὶ ἐς τὸ εὐφραῖνον κατεσκευασμένη μᾶλλον ὅθεν διορθούμενος αὐτόν φησιν, Αὐλῷ καὶ λύρᾳ μᾶλλον ἢ λόγῳ θέλγε, καὶ πολλαχοῦ τῶν πρὸς Δίωνα ἐπιστολῶν ἐπιπλήττει τῇ δημαγωγίᾳ ταύτῃ.

VIII, 7, p. 330: Δίωνα μὴ παυσαίμην γράφων ἐν φίλοις.

Lucianus Peregrin. c. 18: Πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο κλεινὸν αὐτοῦ καὶ διὰ στόματος ἦν ἅπασιν, ὁ φιλόσοφος διὰ τὴν παρρησίαν καὶ τὴν ἄγαν ἐλευθερίαν ἐξελαθείς· καὶ προσήλαυνε κατὰ τοῦτο τῷ Μουσωνίῳ καὶ Δίωνι καὶ Ἐπικτήτῳ καὶ εἴ τις ἄλλος ἐν περιστάσει τοιαύτῃ ἐγένετο.

Themistius Orat. 5, p. 63, D: Οὕτω καὶ οἱ πατέρες τῆς σῆς βασιλείας τοὺς προγόνους ταύτης τῆς τέχνης ποῆγον —, Τραιανὸς ὁ μέγας Δίωνα τὸν χρυσοῦν τὴν γλῶτταν. —

Menander περὶ ἐπιδεικτικῶν Rhet. Gr. III p. 389, 30 Sp. — ὅταν μὴ τραχείᾳ χρώμεθα τῇ ἀπαγγελίᾳ μηδὲ περιόδους ἐχούσῃ καὶ ἐνθυμήματα, ἀλλ' ὅταν ἁπλουστέρα τυγχάνῃ καὶ ἀφελεστέρα, οἵα ἡ Ξενοφῶντος καὶ Νικοστράτου καὶ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Φιλοστράτου τοῦ τῶν Ἡρωικῶν τὴν ἐξήγησιν καὶ τὰς Εἰκόνας γράψαντος, εἰρομένη καὶ ἀκατασκεύαστος.

l. l. p. 411, 29. γένοιτο δ' ἂν καὶ ἀπὸ λέξεως ἐπιτετηδευμένης καὶ κεκαλλωπισμένης χάρις ἐν λόγῳ, οἵα ἐστὶν ἡ Πλάτωνος καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν νεωτέρων, Δίωνος καὶ Φιλοστράτου καὶ τῶν σοφιστῶν ὅσοι καὶ συντιθέναι τὸ συγγραφικὸν εἶδος ἔδοξαν χαριέντως.

Synes. Dio. cp. 1. Φιλόστρατος μὲν ὁ Λήμνιος ἀναγράφων τοὺς βίους τῶν μέχρις αὐτοῦ σοφιστῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου δύο

---

37 ἐν ἀρχῇ — σοφιστῶν om. L m. pr. (suppl. vet. corr. in mrg.)

μερίδας ποιεῖ, τῶν τε αὐτὸ τοῦτο σοφιστῶν καὶ τῶν ὅσοι φιλοσοφήσαντες διὰ τὴν εὐστομίαν ὑπὸ τῆς φήμης εἰς τοὺς σοφιστὰς ἀπηνέχθησαν· καὶ τάττει τὸν Δίωνα μετὰ τούτων, ἐν οἷς Καρνεάδην τε καταλέγει τὸν Ἀθηναῖον καὶ Λέοντα τὸν Βυζάντιον, καὶ συχνοὺς ἄλλους, καταβιώσαντας μὲν ἐπὶ φιλοσόφου προαιρέσεως, λόγου δὲ ἰδέαν σοφιστικὴν ἡρμοσμένους, ἐν οἷς ἀριθμεῖ καὶ τὸν Κνίδιον Εὔδοξον, ἄνδρα τὰ πρῶτα τῶν Ἀριστοτέλους ὁμιλητῶν, ἀλλὰ καὶ ἀστρονομίας εὖ ἥκοντα, ὁπόσην ὁ τότε χρόνος ἐπρέσβευεν. ἡμῖν δὲ ὁ Δίων τῇ μὲν περιβολῇ τῆς γλώττης, ἣν χρυσῆν εἶχεν, ὥσπερ καὶ λέγεται, σοφιστὴς ἔστω διὰ πάντων τῶν ἑαυτοῦ, εἴ τις ἀξιοῖ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς φωνῆς σοφιστικὸν ἀγώνισμα οἴεσθαι· καίτοι καὶ τοῦτο μετὰ μικρὸν ὁποῖόν ἐστιν ἐξετάσομεν· τὴν δὲ προαίρεσιν οὐχ εἷς ὁ Δίων, οὐδὲ μετὰ τούτων τακτέος, ἀλλὰ μετ' Ἀριστοκλέους, ἀπ' ἐναντίας μέντοι κἀκείνῳ. ἄμφω μέν γε μεταπεπτώκασιν· ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ φιλοσόφου καὶ μάλα ἐμβριθοῦς καὶ πρόσω καθεικότος τὸ ἐπισκύνιον ἐτέλεσεν εἰς σοφιστάς, καὶ τρυφῆς ἁπάσης οὐχ ἥψατο μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄκρον ἐλήλακεν· ἐννεάσας δὲ τῇ προστασίᾳ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου δογμάτων, καὶ συγγράμματα ἐξενηνοχὼς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἄξια φιλοσόφου σπουδῆς, οὕτω τι ἥττων ἐγένετο δόξης σοφιστικῆς, ὡς μεταμέλειν μὲν αὐτῷ γηρῶντι τῆς ἐν ἡλικίᾳ σεμνότητος, κόψαι δὲ τὰ Ἰταλιωτικά τε καὶ Ἀσιανὰ θέατρα μελέταις ἐναγωνιζόμενον· ἀλλὰ καὶ κοττάβοις ἐδεδώκει, καὶ αὐλητρίδας ἐνόμιζε, καὶ ἐπήγγελλεν ἐπὶ τούτοις συσσίτια· ὁ δὲ Δίων ἐξ ἀγνώμονος σοφιστοῦ φιλόσοφος ἀπετελέσθη· τύχῃ δὲ μᾶλλον ἢ γνώμῃ χρησάμενος τὴν τύχην αὐτὸς διηγήσατο. ἦν δὲ δὴ καὶ τοῦ γράφοντος βίον διηγήσασθαι τὴν περὶ τὸν ἄνδρα διπλόην, ἀλλὰ μὴ ἁπλῶς οὕτω συγκαταριθμῆσαι τοῖς ἀμφὶ Καρνεάδην καὶ Εὔδοξον· ὧν ἥντινα ἂν λάβῃς ὑπόθεσιν, φιλόσοφός ἐστι, μετακεχειρισμένη σοφιστικῶς, τοῦτ' ἔστι λαμυρῶς ἀπηγγελμένη καὶ δεξιῶς καὶ πολλὴν τὴν ἀφροδίτην ἐπαγομένη. ταύτῃ καὶ παρὰ τῶν ἀνθρώπων, οὓς λέγοντες ἐκήλουν τῷ κάλλει τῶν ὀνομάτων, ἠξιοῦντο τῆς προσηγορίας τοῦ σοφιστοῦ· αὐτοὶ δ' ἂν ἀπαξιῶσαί μοι δοκοῦσι καὶ οὐδὲ διδόμενον δέξασθαι, φιλοσοφίας ἐν ὀνείδει τὸ τοιοῦτον τιθείσης ἄρτι, τοῦ Πλάτωνος ἐπαναστάντος

---

3 *καὶ* in ras. a corr. L 4 *λέγει* L 10 *δι' ἁπάντων* L 12 *τὴν δὴ* L 13 *ὁ* om. L 16 *ει* in *καθεικότος* a corr. L 20 *ἧττον* L m. pr. *μὲν* om. L 21 *τε* om. L 22 *ττ* in *κοττάβοις* a corr. L 23 *ἐνόμιζεν* L 25 *δὲ* om. L 33 *ἐπαξίως ἐμοὶ* (*μοι* et partim *ε* a corr. in ras.) L *καὶ ὅσον διδόμενον* L 34 *ἄρτι τιθείσης* (hoc ord.) L

τῷ ὀνόματι. ὁ δὲ προὔστη τε λαμπρῶς τοῖν βίοιν ἑκατέρου χωρίς, καὶ ταῖς ὑποθέσεσι μάχεται ταῖς αὐτὸς ἑαυτοῦ, λόγους ἐξενεγκὼν ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐνστάσεων. χρὴ δήπου καὶ δι' αὐτὴν οὐχ ἥκιστα τὴν ἐν τοῖς λόγοις διαφορὰν μὴ σεσιγῆσθαι τὰ περὶ τὸν ἄνδρα. ὅπερ γὰρ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά φησιν, ἀπολύων αὐτὸν αἰτίας συνθέντα ἔπαινον ἐπὶ ψιττακῷ τῷ ὄρνιθι· σοφιστοῦ γὰρ εἶναι μηδὲ τούτων ὑπεριδεῖν· αὐτοῦ μὲν ἂν ἔλεγχος εἶναι δόξειε, προειπόντος ὅτι τῶν συκοφαντουμένων ἐστὶν ὁ ἀνήρ, ὅστις φιλόσοφος ὢν εἰς τὸν σοφιστὴν ἕλκεται. λέγει γάρ οὕτω· Σοφιστὰς δὲ οἱ παλαιοὶ ἐπωνόμαζον οὐ μόνον τῶν ῥητόρων τοὺς ὑπερφωνοῦντάς τε καὶ λαμπρούς, ἀλλὰ καὶ τῶν φιλοσόφων τοὺς σὺν εὐροίᾳ ἑρμηνεύοντας, ὑπὲρ ὧν ἀνάγκη πρότερον εἰπεῖν, ἐπειδὴ οὐκ ὄντες σοφισταί, δόξαντες δέ, παρῆλθον εἰς τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην· εἶτα σαφῶς φιλοσόφους ἄνδρας ἐξαριθμεῖται· μεθ' ὧν δὴ καὶ τὸν Δίωνα, καὶ μετὰ Δίωνα ἄλλους, ὧν περὶ τοῦ τελευταίου παυόμενος, Τοσαῦτα, φησί, περὶ τῶν φιλοσοφησάντων ἐν δόξῃ τοῦ σοφιστεῦσαι· ταὐτὸν ἑτέρως εἰπών, ὅτι μὴ ὄντες σοφισταὶ τοῦ ὀνόματος ἐπεβάτευσαν. καίτοι μεταξύ πού φησιν ἀπορεῖν οἷ χοροῦ τάξει τὸν ἄνδρα, περιδέξιον δή τινα ὄντα. τί οὖν προεῖπας, τί δὲ ἐπεῖπας, ὅτι τοῦτο μὲν ἔστιν, ἐκεῖνο δὲ φαίνεται. ἀλλ' ἔγωγε οὐ μικρολογοῦμαι πρὸς τὰς ἐναντιολογίας· συγχωρῶ δὲ τὸν Δίωνα φιλόσοφον ὄντα παῖξαι τὰ σοφιστῶν, εἰ μόνον πρᾶός ἐστι καὶ ἵλεως φιλοσοφίᾳ, καὶ μηδαμοῦ μηδὲν ἐπηρέακεν αὐτῇ, μηδ' ἐπ' αὐτὴν συντέθεικε λόγους ἰταμούς τε καὶ κακοήθεις. ἀλλ' οὗτός γε πλεῖστα δὴ καὶ μάλιστα σοφιστῶν εἰς φιλοσόφους τε καὶ φιλοσοφίαν ἀπηναισχύντηκεν. ἅτε γάρ, οἶμαι, φύσεως λαχὼν ἐχούσης ἰσχύν, καὶ τὸ ῥητορεύειν αὐτὸ ἠλήθευεν, ἄμεινον ἀναπεπεισμένος εἶναι τοῦ ζῆν κατὰ φιλοσοφίαν τὸ ζῆν κατὰ τὰς κοινὰς ὑπολήψεις· ὅθεν ὅ τε κατὰ τῶν φιλοσόφων αὐτῷ λόγος ἐσπουδάσθη, σφόδρα ἀπηγκωνισμένος καὶ οὐδὲν σχῆμα ὀκνήσας, καὶ ὁ πρὸς Μουσώνιον ἕτερος τοιοῦτος, οὐ προσγυμναζομένου τῷ τόπῳ τοῦ Δίωνος, ἀλλ' ἐκ διαθέσεως γράφοντος, ὡς ἐγὼ σφόδρα διισχυρίζομαι· πείσαιμι δ' ἂν καὶ ἄλλον, ὅστις εὔστοχος ἤθους εἰρωνείαν τε καὶ ἀλήθειαν ἐκ παντοδαποῦ λόγου φωρᾶσαι· ἐπειδή τε ἐφιλοσόφησεν, ἐνταῦθα δὴ καὶ μάλιστα ἡ ῥώμη τῆς φύσεως αὐτοῦ διεδείχθη. ὥσπερ γὰρ ἐπιγνούσης ὀψὲ

3 διὰ τὴν L 7 δόξειεν L 9 λέγει γὰρ οὕτω: vit. soph. I p. 204 12 προτέρων λέγειν Philostratus 15 vitae soph. I p. 208 18 ι in τάξει erasum L 26 τὸ a corr. L 27 αὐτὸν L 31 προγυμναζομένου (supra ο rasura) L τῷ τόπῳ L m. pr. (τρόπῳ corr., κείμενον· τῷ λόγῳ mrg.)

τῆς φύσεως τὸ οἰκεῖον ἔργον, οὐ κατὰ μικρόν, ἀλλ' ὅλοις τοῖς ἱστίοις ἀπηνέχθη τῆς σοφιστικῆς προαιρέσεως· ὅς γε καὶ τὰς ῥητορικὰς τῶν ὑποθέσεων οὐκέτι ῥητορικῶς, ἀλλὰ πολιτικῶς μετεχειρίσατο — εἴ τις ἀγνοεῖ τὴν ἐν ταὐτῷ προβλήματι διαφορὰν τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ ῥήτορος, ἐπελθέτω μετὰ νοῦ τὸν Ἀσπασίας τε καὶ Περικλέους ἐπιτάφιον Θουκυδίδου καὶ Πλάτωνος, ὧν ἑκάτερος θατέρου παρὰ πολὺ καλλίων ἐστί, τοῖς οἰκείοις κανόσι κρινόμενος. ὁ δ' οὖν Δίων ἔοικε θεωρήμασι μὲν τεχνικοῖς ἐν φιλοσοφίᾳ μὴ προσταλαιπωρῆσαι μηδὲ προσαναςχεῖν φυσικοῖς δόγμασιν, ἅτε ὀψὲ τοῦ καιροῦ μετατεθειμένος· ὄνασθαι δὲ τῆς στοᾶς ὅσα εἰς ἦθος τείνει καὶ ἠρρενῶσθαι παρ' ὀντινοῦν τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ, ἐπιθέσθαι (15 R) *δὲ τῷ νουθετεῖν ἀνθρώπους καὶ μονάρχους καὶ ἰδιώτας* (98 P) *καὶ καθ' ἕνα καὶ ἀθρόους, εἰς ὃ χρήσασθαι προαποκειμένῃ τῇ παρασκευῇ τῆς γλώττης. διό μοι δοκεῖ καλῶς ἔχειν ἐπιγράφειν ἅπασι τοῖς Δίωνος λόγοις, ὅτι πρὸ τῆς φυγῆς ἢ μετὰ τὴν φυγήν, οὐχ οἷς ἐμφαίνεται μόνοις ἡ φυγή, καθάπερ ἐπέγραψαν ἤδη τινές, ἀλλ' ἀπαξάπασιν. οὕτω γὰρ ἂν εἴημεν τούς τε φιλοσόφους καὶ τοὺς αὐτὸ τοῦτο σοφιστικοὺς λόγους διειληφότες ἑκατέρους χωρίς, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἐν νυκτομαχίᾳ περιτευξόμεθα αὐτῷ νῦν μὲν βάλλοντι Σωκράτην καὶ Ζήνωνα τοῖς ἐκ Διονυσίων σκώμμασι καὶ τοὺς ἀπ' αὐτῶν ἀξιοῦντι πάσης ἐλαύνεσθαι γῆς καὶ θαλάττης, ὡς ὄντας Κῆρας πόλεών τε καὶ πολιτείας, νῦν δὲ στεφανοῦντί τε αὐτοὺς καὶ παράδειγμα τιθεμένῳ γενναίου βίου καὶ σώφρονος.*

Φιλόστρατος δὲ καὶ τοῦτο ἀπεριμερίμνως τὸν ἔπαινον τοῦ ψιττακοῦ καὶ τὸν Εὐβοέα τῆς αὐτῆς προαιρέσεως οἴεται, καὶ ὑπὲρ ἀμφοῖν ὁμοίως εἰς ἀπολογίαν καθίσταται τὴν ὑπὲρ τοῦ Δίωνος, ὡς μὴ ἐπὶ τοῖς τυχοῦσιν ἐσπουδακέναι δοκεῖν. τοῦτο δ' ἤδη πλέον ἐστὶ ποιήσασθαι θάτερον. ὁ γὰρ ἀναγορεύσας αὐτὸν ἐν τοῖς δι' ὁλοκλήρου τοῦ βίου φιλοσοφήσασι προϊὼν οὐ μόνον ἐνδέδωκε πρὸς τὸ καὶ σοφιστικόν τι ἔργον εἰργάσθαι τὸν Δίωνα, ἀλλὰ προσαποστερεῖ τὸν ἄνδρα καὶ τῶν ὄντων ἐκ τῆς φιλοσόφου μερίδος, προσνέμων αὐτὰ τοῖς σοφιστικοῖς. εἰ γὰρ τὸν Εὐβοέα τις ἀφαιρήσεται τοῦ σπουδαῖον εἶναι καὶ ὑπὲρ σπουδαίων συγκεῖσθαι, οὔ μοι δοκεῖ ῥᾷστ' ἂν ὁ τοιοῦτος ἐγκρῖναί τινα λόγον τῶν Δίωνος, ὥστε καὶ φιλόσοφον ὑπ' αὐτοῦ προσειρῆσθαι. ὡς

---

8 *μὲν θεωρήμασι* (hoc ord.) L 10 *ὅσα ἐς* L 12 *δὴ* pro *δὲ* L *τῷ* om. L 17 *ἅπαξ ἅπασιν* (*καὶ* superscr. a man. rec.) L *εἴημεν ἂν* (hoc ord.) L 22 *πόλεώς τε* L 30 *ἐνδέδωκεν* L 36 *ὧσ γε καὶ* L

οὗτός γε ὁ λόγος ὑποτύπωσίς ἐστιν εὐδαίμονος βίου, πένητι καὶ πλουσίῳ τοῦ παντὸς ἀνάγνωσμα ἀξιώτατον. ᾠδηκός τε γὰρ ἦθος ὑπὸ πλούτου καταστέλλει, τὸ εὔδαιμον ἑτέρωθι δείξας, καὶ τὸ καταπεπτωκὸς ὑπὸ πενίας ἐγείρει καὶ ἀταπείνωτον εἶναι παρασκευάζει, τοῦτο μὲν τῷ καταμελιτοῦντι τὰς ἁπάντων ἀκοὰς διηγήματι, ὑφ' οὗ κἂν Ξέρξης ἀνεπείσθη, Ξέρξης ἐκεῖνος ὁ τὴν μεγάλην στρατιὰν ἐλάσας ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, μακαριώτερον ἑαυτοῦ γεγονέναι κυνηγέτην ἄνδρα ἐν τῇ ὀρεινῇ τῆς Εὐβοίας κέγχρους ἐσθίοντα, τοῦτο δὲ ταῖς ἀρίσταις ὑποθήκαις, αἷς χρώμενος οὐδεὶς (89 P) *αἰσχυνεῖται πενίαν, εἰ μή γε καὶ φεύξεται. διὸ βελτίους οἱ τάττοντες αὐτὸν μετὰ τὸν ἔσχατον περὶ βασιλείας, ἐν ᾧ τέτταρας ὑποθέμενος βίους καὶ δαίμονας, τὸν φιλοχρήματόν τε καὶ τὸν ἀπολαυστικὸν καὶ τρίτον τὸν φιλότιμον, τελευταῖον δὲ καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν εὔφρονα καὶ σπουδαῖον, ἐκείνους μὲν τοὺς κατὰ τὴν ἀλογίαν ἅπαντας γράφει τε καὶ σχηματίζει, παύεται δὲ τοῦ βιβλίου, τὸν λοιπὸν ἐπαγγειλάμενος αὐτίκα ἀποδώσειν, ὅτῳ ποτὲ πεπρωμένος ἐκ θεῶν ἐγένετο. χωρὶς οὖν τιθέντι τοὺς ἐν τοῖς συχνοῖς λόγοις Διογένας τε καὶ Σωκράτας, οἳ καὶ περιττοὶ τὴν φύσιν ἔδοξαν· καὶ οὐχ ἅπαντός ἐστιν ὁ τοῖν ἀνδροῖν τούτοιν ζῆλος, ἀλλ' ὅστις εὐθὺς αἵρεσίν τινα τῶν κατὰ φιλοσοφίαν ὑπέσχετο· τὸν δὲ κατὰ τὴν κοινὴν φύσιν ζητοῦντι καὶ τὸν ἅπασιν ἐγχωροῦντα, δίκαιον, ὅσιον, αὐτουργόν, ἀπὸ τῶν ὄντων φιλάνθρωπον, οὐκ ἂν ἕτερος ἀντὶ τοῦ Εὐβοέως ἀποδεδομένος εἴη βίος εὐδαιμονικός. ἔτι καὶ τοὺς Ἐσσηνοὺς ἐπαινεῖ που, πόλιν ὅλην εὐδαίμονα τὴν παρὰ τὸ νεκρὸν ὕδωρ ἐν τῇ μεσογείᾳ τῆς Παλαιστίνης κειμένην παρ' αὐτά που τὰ Σόδομα. ὁ γὰρ ἀνὴρ ὅλως, ἐπειδὴ τοῦ φιλοσοφεῖν ἀπήρξατο καὶ εἰς τὸ νουθετεῖν ἀνθρώπους ἀπέκλινεν, οὐδένα λόγον ἄκαρπον ἐξενήνοχε. τῷ δὲ μὴ παρέργως ἐντυγχάνοντι δήλη καὶ ἡ τῆς ἑρμηνείας ἰδέα διαλλάττουσα καὶ οὐκ οὖσα μία τῷ Δίωνι κατά τε τὰς σοφιστικὰς ὑποθέσεις καὶ κατὰ* (17 B) *τὰς πολιτικάς. ἐν ἐκείναις μὲν γὰρ ὑπτιάζει καὶ ὡραΐζεται, καθάπερ ὁ ταὼς περιαθρῶν αὐτὸν καὶ οἷον γανύμενος ἐπὶ ταῖς ἀγλαΐαις τοῦ λόγου, ἅτε πρὸς ἓν τοῦτο ὁρῶν καὶ τέλος τὴν εὐφωνίαν τιθέμενος. ἔστω παράδειγμα ἡ τῶν Τεμπῶν φράσις καὶ*

---

5 *καταμελιττοῦντι* L 8 *ἔγχρους* L m. pr. 12 *βίους εὐδαίμονας* (ευ in ras. a corr.) L 14 *τὴν ἀναλογίαν* L 17 *ἐκ τῶν θεῶν* L 21 *ζητοῦντα* L 24 *ὅτι καὶ* L 26 *ν* fin. in *κειμένην* a corr. L *ἀν-* in *ἀνὴρ* a corr. L *ὅλος* L 27 *ἤρξατο* L 28 *ἐξενήνοχεν* L 31 *γὰρ* a corr. add. L 32 *ταῶς* L

ὁ Μέμνων. ἐν τούτῳ μέν γε καὶ ὑπότυφός ἐστιν ἡ ἑρμηνεία· τὰ δὲ τοῦ δευτέρου χρόνου βιβλία, ἥκιστ' ἂν ἐν αὐτοῖς ἴδοις χαῦνά τι καὶ διαπεφορημένον. ἐξελαύνει γάρ τοι φιλοσοφία καὶ ἀπὸ γλώττης τρυφήν, τὸ ἐμβριθές τε καὶ κόσμιον κάλλος ἀγαπῶσα, ὁποῖόν ἐστι τὸ ἀρχαῖον, κατὰ φύσιν ἔχον καὶ τοῖς ὑποκειμένοις οἰκεῖον, οὗ μετὰ τοὺς λίαν ἀρχαίους καὶ Δίων ἐπιτυγχάνει, διὰ τῶν πραττομένων ἰών, κἂν λέγῃ κἂν διαλέγηται. ἔστω παράδειγμα τῆς ἀφελοῦς καὶ κυρίως ἐχούσης ἑρμηνείας ὁ ἐκκλησιαστι- (40 P) κός τε καὶ ὁ βουλευτικός· εἰ δὲ βούλει, καὶ ὁντινοῦν τῶν πρὸς τὰς πόλεις εἰρημένων τε καὶ ἀνεγνωσμένων προκεχειρισμένος, ἴδοις ἂν ἑκατέραν ἰδέαν ἀρχαϊκήν, ἀλλ' οὐ τῆς νεωτέρας ἠχοῦς τῆς ἐπιποιούσης τῷ κάλλει τῆς φύσεως, ὁποῖαι αἱ διαλέξεις, ὧν πρόσθεν ἐμνημονεύσαμεν, ὁ Μέμνων τε καὶ τὰ Τέμπη, λόγος τε οὗτος ὁ κατὰ τῶν φιλοσόφων. κἂν γὰρ ἀποπροσποιῆται, πάνυ τοῦ θεάτρου γίνεται καὶ τῆς χάριτος· καὶ οὐκ ἂν εὕροις ῥητορείαν ἐπαφροδιτοτέραν παρὰ τῷ Δίωνι· ὃ καὶ θαυμάσας ἔχω τὴν τύχην φιλοσοφίας, εἰ μήτε κωμῳδία τῶν Νεφελῶν μᾶλλον εὐδοκιμεῖ· οὐδὲ γάρ ἐστιν ἥντινα μετὰ τῆς ἴσης δυνάμεως Ἀριστοφάνης ἀπήγγελκε· τεκμήριον ποιοῦ τοῦ στρογγύλως καὶ σὺν εὐροίᾳ προενηνέχθαι,

κηρὸν διατήξας, εἶτα τὴν ψύλλαν λαβὼν
ἐνέβαψεν εἰς τὸν κηρὸν αὐτῆς τὼ πόδε·
κἆτα ψυγείσῃ περιέφυσαν Περσικαί.
ταύτας ὑπολύσας ἀνεμέτρει τὸ χωρίον·

Ἀριστείδην τε ὁ πρὸς Πλάτωνα λόγος ὑπὲρ τῶν τεσσάρων πολὺν (18 R) ἐκήρυξεν ἐν τοῖς Ἕλλησιν· οὗτος μὲν καὶ τέχνης ἁπάσης ἀμοιρῶν ὅν γε οὐδ' ἂν ἐπαγάγοις εἴδει ῥητορικῆς, οὔκουν ἐκ τοῦ δικαίου γε καὶ τῶν νόμων τῆς τέχνης· συγκείμενος δ' οὖν ἀπορρήτῳ κάλλει καὶ θαυμαστῇ τινι χάριτι, εἰκῇ πως ἐπιτερπούσῃ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμασιν· οὗτός τε ὁ Δίων ἤκμασε μάλιστα ἐν τῷ κατὰ τῶν φιλοσόφων, ἥντινα καὶ καλοῦσιν ἀκμὴν οἱ νεώτεροι· τοῦτ' ἔστιν ἡρμόσατο πανηγυρικώτερον ἀνδρὸς ἀφελοῦς, καὶ μέντοι γε εἰς τὴν τοιαύτην ἰδέαν αὐτὸς αὑτοῦ ταύτῃ κράτιστος ἔδοξεν. οὐ μέντοι τοσοῦτον ὁ Δίων ἐξωρχήσατο τὴν ἀρχαίαν ῥητορικὴν ἐν οἷς

---

3 διαπεφρονημένον L 5 καὶ om. L 7 καὶ διαλέγηται L 8 ἀσφαλοῦς L κῶς pro κυρίως (compendio) L 10 ἐγνωσμένων (ἀνε superscr. a corr.) L προκεχειρισμένου L m. pr. ἴδοις δ' ἂν L 13 ἐμνήσθημεν L 14 ἀποπροσποιεῖται L 15 ἐπαφροδιτωτέραν L 19 ἀπήγγελται L ποιοῦν L 23 γ et ι in ψιγείσῃ a corr. L 24 ἀπολύσας L 25 δὲ pro τε L 33 ταύτῃ om. L m. pr. (suppl. in mrg.)

καὶ δοκεῖ σαφῶς ἀναχωρεῖν τῶν οἰκείων ἠθῶν, ὡς ἂν καὶ λαθεῖν ὅτι Δίων ἐστί, παρακινήσας εἰς τὸ νεώτερον· ἀλλ' εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς παρανομίας, καὶ αἰσχυνομένῳ γε ἔοικεν, ὅταν τι παρακεκινδυνευμένον καὶ νεανικὸν προσενέγκηται· ὥστε κἂν αἰτίαν φύγοι δειλίας, εἰ πρὸς τὴν ὕστερον ἐπιπολάσασαν τῶν ῥητόρων τόλμαν (41 P) αὐτὸν ἐξετάζοιμεν, τοῖς πλείστοις δὲ τῶν ἑαυτοῦ, καὶ παρὰ βραχὺ τοῖς ἅπασι μετ' ἐκείνων ταττέσθω τῶν ἀρχαίων τε καὶ στασίμων ῥητόρων, παρ' ὅντινοῦν καὶ δήμῳ διαλεχθῆναι καὶ ἰδιώτῃ τοῦ παντὸς ἄξιος. οἵ τε γὰρ ῥυθμοὶ τοῦ λόγου κεκολασμένοι καὶ τὸ βάθος τοῦ ἤθους οἷον σωφρονιστῇ τινι καὶ παιδαγωγῷ πρέπον πόλεως ὅλης ἀνοήτως διακειμένης. ὥσπερ δὲ τὴν ἑρμηνείαν οὔτε μίαν ἔφαμεν πάντως οὔτε ἀνεπίγνωστον ὅτι Δίωνός ἐστιν ἑκατέρα, νῦν μὲν ῥήτορος ἀνδρός, νῦν δὲ πολιτικοῦ, οὕτω καὶ τὰς διανοίας, ὅστις οὐκ αὐτὸς δίχα διανοίας ἐπιβάλλει τὰς ὄψεις ὅτῳ δὴ τῶν βιβλίων αὐτοῦ, ἐπιγνώσεται Δίωνος οὔσας ἐν ταῖν δυεῖν ἰδέαιν τῶν ὑποθέσεων· κἂν τὸ φαυλότατον προχειρίσῃ, τὸν Δίωνα ὄψει τὸν ποριμώτατον τῇ ῥητορείᾳ παντὸς ἐξευρεῖν λόγους· μακρῷ γὰρ (19 R) δὴ σοφιστῶν κατὰ τὸ ἐπιχειρῆσαι διήνεγκεν. εἰ δέ τις καὶ ἕτερος σοφιστὴς ἦν εὔπορος, ἀλλὰ πολλοῦ γε καὶ δεῖ παραβάλλεσθαι πρὸς τὴν τοῦδε πυκνότητα· ἅμα δὲ καὶ θαυμαστή τις ἰδιότης χαρακτηρίζει τὰς Δίωνος ἐπινοίας. δηλούτω σοι τὸν ἄνδρα ὁ Ῥοδιακός τε καὶ ὁ Τρωικός· εἰ δὲ βούλει, καὶ ὁ τοῦ κώνωπος ἔπαινος. ἐσπουδάσθη γὰρ τῷ Δίωνι καὶ τὰ παίγνια, πανταχοῦ τῇ φύσει χρωμένῳ· καὶ οὐκ ἂν ἀπιστήσαις αὐτὰ τῆς αὐτῆς εἶναι παρασκευῆς τε καὶ δυνάμεως.

Ταῦτά μοι περὶ Δίωνος εἰπεῖν ἐπῆλθε πρὸς τὸν ὕστερόν ποτε παῖδα ἐσόμενον, ἐπεί μοι καὶ διεξιόντι τοὺς παντοδαποὺς αὐτοῦ λόγους μεταξὺ τὸ μάντευμα γέγονε. πατρικὸν δὴ πέπονθα, καὶ ἤδη συνεῖναι τῷ παιδὶ βούλομαι καὶ διδάσκειν ἅττα μοι φρονεῖν ἔπεισι περὶ ἑκάστου συγγραφέως τε καὶ συγγράμματος, συνιστὰς αὐτῷ φίλους ἄνδρας μετὰ τῆς προσηκούσης ἕκαστον κρίσεως· ἐν οἷς ἔστω καὶ Δίων ὁ Προυσαεύς, περιττὸς ἀνὴρ εἰπεῖν τε καὶ γνῶναι. καὶ τοῦτον οὖν ἐπαινέσας αὐτῷ παραδίδωμι, ἵνα μοι μετὰ τοὺς τῆς γενναίας φιλοσοφίας προστάτας ἀπάρχοιτό ποτε καὶ τοῖς πολιτικοῖς τοῦ Δίωνος γράμμασι, μεθόριον αὐτὰ ἡγούμενος τῶν προπαιδευμάτων τε καὶ τῆς ἀληθινωτάτης παιδείας.

---

4 *προσενέγκηται* L 12 *παντοίως* L 16 *προχειρῇ* L m. pr. 17 *γὰρ* a corr. rec. L 19 *ἦν* om. L 20 *τούτου* L 22 *ὁ* prius om. L 28 *γέγονεν* L

Phot. bibl. cod. 209. *Ἀνεγνώσθη Δίωνος βιβλίον ἐν λόγοις π΄.* (1 B) *οὗτος ἔστι μὲν τὴν πατρίδα Προυσαεύς, φυγὰς δ' ἐγεγόνει ταύτης, τυραννίδος ἐκκλίνων δουλείαν, καὶ πολλὴν ἐπῆλθε πλανώμενος γῆν. δεξιὸς δὲ περὶ τοὺς λόγους ἔδοξεν εἶναι, καὶ μάλιστα τοὺς ὅσοι ῥυθμίζειν συμβουλεύουσι τὰ ἤθη. ἤκμασε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Τραιανοῦ, καὶ πλεῖστον διέτριψε χρόνον παρ' αὐτῷ καὶ τῆς ὅτι μάλιστα τιμῆς καὶ δεξιώσεως ἔτυχεν, ὡς καὶ συγκαθέζεσθαι αὐτὸν τῷ βασιλείῳ ὀχήματι. παῖς μὲν ἦν οὗτος Πασικράτους, σοφιστὴς δὲ καὶ φιλόσοφος τὸ ἐπιτήδευμα. ἐπὶ τοσοῦτον δ' αὐτὸν τῆς κατὰ τὸ σχῆμά φασι σεμνότητος ἀντιποιεῖσθαι ὡς καὶ λεοντῆν πολλάκις ἐνημμένον ποιεῖσθαι τὴν πρόοδον. φωνὴν δ' ἠρεμαίαν ἠφίει καὶ σταθεράν· καὶ σχολαῖον μέν, ἀλλ' οὐκ ἀναβεβλημένον βάδισμα, καὶ τἄλλα τῶν κινημάτων οὐκ ἀσύμφωνα· ἰσχνὸς δ' ἦν καὶ οὐδὲ μέγας τὸ σῶμα.*

Τοῦτον πολλούς φασι καὶ ποικίλους γράψαι λόγους· οἱ δ' εἰς ἡμετέραν φθάσαντες γνῶσιν τὸν π΄ ἐπλήρουν ἀριθμόν. Χρυσόστομον δ' αὐτὸν οἱ λόγοι τῇ κατ' αὐτὸν γενεᾷ δεδώκασιν ἐπονομάζειν. ἔστι μὲν οὖν, ὅπερ ἔφην, τὸ πλεῖστον αὐτοῦ τῶν λόγων, οὓς ἡμεῖς ἴσμεν, συμβουλευτικόν· οἷα δ' εἰκός, καὶ τῷ συμβουλευτικῷ παραπλεκόμενον τὸ οἷον δικανικὸν παραπλήσιον τὴν ἀρετὴν (2 B) *κἂν τῷ μέρει τῷδε τοῦ λόγου δεικνύει, καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων ὁ Ῥοδιακός. δριμύς τε γάρ ἐστι τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ τὸ συνεστραμμένον πρός γε τὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα τῶν λόγων ἔχων καὶ τὸ ἔντονον μετὰ τοῦ γονίμου πλουτῶν. ἄριστος δὲ τοῖς παραδείγμασι καὶ πολύς ἐστι πανταχοῦ, καὶ ποικίλης ὕλης λαμβάνων αὐτὰ καὶ προσφυῶς ἁρμοζόμενος. χαίρει δὲ μάλιστα καὶ μυθολογήμασι τὰς παραινέσεις συνδιαπλέκειν· διὸ καὶ τὸ ἀφελὲς διώκειν δοκεῖ· σπάνιον γὰρ εἴ τις εὕροι κατὰ τὸν Πλατωνικὸν ζῆλον τοῖς δίαρμα καὶ ὄγκον ἐνεργαζομένοις τῷ λόγῳ, ὥσπερ ἐν τῷ Βορυσθενιτικῷ, μύθοις αὐτὸν ἀποχρώμενον. ἀφελὴς μὲν οὖν ἐστι τὰ πολλά, ὡς ἔφθην εἰπών, ταῖς ἐννοίαις, καὶ τῶν τε καθωμιλημένων αὐτῷ καὶ ἐπιπολαζουσῶν αἱ λέξεις, καὶ οὐδὲν οὐδ' ἡ σύνταξις οὔτ' ἐπὶ τὸ βαθύτερον οὔτ' ἐπὶ τὸ καθηδυνόμενον ἐκνεωτερίζει. καὶ τό γε ἐπὶ τοῖς ῥήμασι καὶ τῇ συμπλοκῇ τῶν ὀνομάτων τοῦ σαφοῦς ἄν τις ἐλπίσειε τὸν συγγραφέα κατεστοχάσθαι· ἀλλὰ τό γε διὰ μακροῦ τὴν τῆς διανοίας ἀπόδοσιν προϊέναι, καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον τὸν λόγον διαπεπλέχθαι, οὐκ ἐπὶ μικρῷ τῆς τοιαύτης αὐτὸν ἐκκλείει ἰδέας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν παραλλαγὴ ἰδέας καὶ χαρακτῆρος*

1 de fonte Photii cf. Wentzel Gebh. Harn. Texte u. Unt. p. 54 29 *Βορυσθενικῷ* Photius Bk.

ἰδίωμα, ἀλλ' οὐκ αἰτίας ἴσως ἔνδειξιν ἔχει· τὸ δ' ἐπὶ μακρότατον ἀποτείνειν τὰ προοίμια ἢ τὰ οἷον προοίμια οὐκέτι ἀφίησιν αὐτὸν τὸ μὴ οὐχὶ ἀντὶ πολιτικοῦ καὶ συγγραφικοῦ τύπου τὸν ἐπὶ ταῖς συνουσίαις ἀλλάξασθαι παραδεδυκότα καὶ μείζω τὴν κεφαλὴν τὴν ὡς ἐν λόγῳ τοῦ λοιποῦ σώματος διαπλάττειν.

Τῶν τοίνυν λόγων αὐτοῦ δ' περὶ βασιλείας μέν εἰσιν εἰρημένοι. καὶ ὁ ε' δέ, Λιβυκὸς ἐπιγραφόμενος, μῦθον μὲν Λίβυν ἀπαγγέλλει, ἐκείνων δ' ἐστὶν ἐξημμένος. ὁ δ' ἕκτος περὶ (3 R) τυραννίδος δίεισι, καὶ περὶ ἀρετῆς ὁ ἐπὶ τούτῳ. ὁ δὲ η' Διογένης μὲν ἢ Ἰσθμικὸς ἐπιγραφὴν ἔχει, πρᾶξιν δέ τινα καὶ λόγους Διογένους κατὰ τὰ Ἴσθμια διαγγέλλει. καὶ ὁ θ', Διογένης ἢ περὶ οἰκετῶν, παραινεῖ μὲν ἅπαντας δι' ἑνὸς προσώπου αὐτοῦ μὲν ἕκαστον πολλὴν ἐπιστροφὴν καὶ ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, ὀλίγην δὲ τῶν ἔξωθεν συμπιπτόντων· καὶ μὴ χρῆναι φεύγοντα διώκειν οἰκέτην· ἄτοπον γὰρ ἐκείνους μὲν κακοὺς ὄντας ἐλπίζειν ἄνευ τῶν δεσποτῶν ἄμεινον βιώσεσθαι, τοὺς δεσπότας δὲ μὴ ἀξιοῦντας φαύλους εἶναι μὴ νομίζειν ἄμεινον διάξειν, εἰ μὴ παραπολαύοιεν τῆς τῶν δραπετῶν σκαιότητος. ὁ δὲ ι' Τρωικὸς μὲν ἕλκει τὴν ἐπιγραφήν, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἁλῶναι δὲ τὸ Ἴλιον διεσπούδασται, Ὁμήρῳ τε κατὰ τὸ τραχύτερον προσφέρεται, καὶ ὅσα ἄλλα κατὰ τὴν Ἰλιάδα αὐτῷ πεποίηται, τἀναντία τούτοις πραγματεύεται. ὁ δὲ Ὀλυμπικὸς ἢ περὶ τῆς πρώτης τοῦ θεοῦ ἐννοίας, αὐτὸ τοῦτο πειρώμενος ἐπιδεικνύειν, ἑνδέκατός ἐστιν. ὁ δὲ ιβ', ἐν Ἀθήναις περὶ φυγῆς ἐπιγραφὴν ἔχων, εἴρηται μὲν ἐν αὐταῖς, δίεισι δὲ ὡς οὐδὲν ἡ φυγὴ χαλεπόν, καὶ ὡς πλοῦτος μὲν καὶ δόξα καὶ δυναστεία θᾶττον ἀπὸ τῶν ἐχόντων ἐπὶ τοὺς μηδ' ἐλπίσαντας μεταρρεῖ, τὸ δὲ φιλοσοφεῖν καὶ τὴν ἀρετὴν ἀσκεῖν διὰ βίου τε κτῆμα διαμένει ἀγαθὸν καὶ ἀποιχομένοις συνέπεται. ὁ δὲ ιγ' Εὐβοϊκὸς ἢ κυνηγετικὸς ἔλαχεν ἐπιγραφήν, εἰσάγει δέ τινας ἐν Εὐβοίᾳ τοιοῦτον βίον βιοῦντας· δι' ὧν κατασκευάζει ὡς ὁ ἀπράγμων βίος, εἰ καὶ πενόμενος εἴη, πολλῷ τῶν ἐν ἄστει θορυβουμένων τε καὶ τρυφώντων ἡδίων τε καὶ λυσιτελέστερος. Ῥοδιακὸς δὲ ὁ ιδ' ἐπιγράφεται· ἐν τούτῳ ἔθος ἄλογον παρὰ Ῥοδίοις ἐπιτιμᾷ ἐπιπολάσαν. τὸ δ' ἦν, οὓς ἐβούλοντο τιμᾶν ἀνδριᾶσι, τούτοις μὲν ἀνδριάντα ἀνίστασαν οὐδένα· τοὺς δὲ τοῖς πάλαι ἀνεστηκότας, τούτων ἄρα ἢ τὰς ἐπιγραφὰς μεταξέοντες εἰς τὰ τῶν μελλόντων τιμηθῆναι ὀνόματα, ἢ τῷ (4 R) χρόνῳ μηδὲ φαινομένων ἐπιγράφοντες, τῶν τε οἰχομένων τό γε ἐπ' αὐτοῖς τὴν τιμὴν ἐλυμαίνοντο, καὶ οὓς τιμᾶν ὑπεπλάττοντο, ἀλλοτρίαις καὶ κατ' οὐδὲν ἐοικυίαις εἰκόσιν ἐνύβριζον. ἐν τῷδε τῷ λόγῳ μεγάλη τοῦ ἀνδρὸς τῆς ἀνασκευαστικῆς ἰσχύος ἡ ἀρετὴ

διαφαίνεται. ὁ δὲ ιε΄ πρὸς Ἀλεξανδρεῖς μὲν ἐπιγέγραπται, δήμου δὲ φύσιν ἀναπτύσσων ταύτης κατατρέχει· καὶ ὅτι μὴ χρὴ τὸν Ἀλεξανδρέων δῆμον, ἴδια πολλὰ τὰ πρὸς ἀρετὴν παρακαλοῦντα ἔχοντα, τῆς ἐν τῷ κοινῷ ἐπιπολαζούσης ταραχῆς καὶ ἀταξίας καὶ αὐτὸν εἶναι ἀνδράποδον, μάλιστα δὲ παραφυλάττεσθαι τὸ ἁμάρτημα κατὰ τὰς δημοτελεῖς πανηγύρεις καὶ τὰ θέατρα. Ταρσικοὶ δὲ δύο ἐφεξῆς ἐπιγραφῆς ἔτυχον, ὧν ὁ μὲν α΄ ἔπαινόν τινα τῆς πόλεως ἐπιτρέχων οὐκ εὐδαίμονας ἐκείνας ἀποφαίνει τῶν πόλεων, ὅσαι κρήνας καὶ ποταμοὺς καὶ κάλλη στοῶν καὶ οἰκοδομημάτων καὶ καρπῶν ἀφθονίαν καὶ τὰ παραπλήσια προβάλλονται, ἀλλ' ἐν ὅσαις τάξις καὶ ἀρετὴ τῶν πολιτευομένων διαδείκνυται. οὗτος ὁ λόγος καὶ παράλογόν τι καὶ ἐφύβριστον ἔθος κατὰ φωνῆς ἀπήχησιν τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι πραττόμενον εὐθύναις ὑπάγει, παραινῶν ἀποσχέσθαι τοὺς χρωμένους ἢ μᾶλλον αὐτῶν πληκτικώτερον καθαπτόμενος. ὁ δὲ δεύτερος παραινεῖ μὴ συκοφαντικῶς πρὸς τοὺς ἄρχοντας διακεῖσθαι, μηδ' ἐπὶ τοῖς βραχέσι τῶν παραλυπούντων εὐθὺς ἀνερεθίζεσθαι καὶ ἐπαιτιᾶσθαι τούτους. ὁ δὲ ιη΄, ὃς οὐκ ἐπιγέγραπται, ἐν Κελαιναῖς ἐρρήθη τῆς Φρυγίας. διαλαμβάνει δὲ ὡς οὐκ ἀρετῆς εἴη σημεῖον τὸ κομᾶν, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο τι τῶν σχημάτων τῶν περὶ τὸ σῶμα, ὥσπερ οὐδὲ τούτων τὰ ἐναντία· διαπλέκεται δ' αὐτῷ καὶ τῆς πόλεως ἔπαινος. τὸν δὲ ιθ΄ μηνύει ἡ ἐπιγραφὴ ῥηθῆναι μὲν ἐν τῷ Βορυσθένει, ἀναγνωσθῆναι δὲ ἐν τῇ πατρίδι· ἐν ᾧ ἄλλα τε δίεισιν ὁ συγγραφεὺς καὶ κατὰ τὸν Πλατωνικὸν συνο- (5 R) *μολογεῖ ζῆλον περί τε τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων τοῖς Βορυσθενίταις διειλέχθαι τῆς τε τοῦ παντὸς διακοσμήσεως καὶ κινήσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῷ στοιχείων. ἔχεται δέ τινος λαμπρότητος καὶ σεμνότητος οὗτος ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ὁ λόγος. καὶ ὁ Κορινθιακὸς δέ, κ΄ ὤν, ἐν Κορίνθῳ μὲν ἐρρήθη, ἐπιτίμησιν δ' αὐτῶν διαπεραίνει ἀνθ' ὧν εἰκόνι τὰ πρῶτα τιμήσαντες αὐτὸν ὕστερον ἀποδημήσαντος ἐκ διαβολῆς οὐ δικαίας περιείλοντο τὸ γέρας. ἐγγὺς δ' ἐστὶ τοῦ Ῥοδιακοῦ κατὰ τὴν ἐν λόγοις ῥώμην καὶ ἀρετὴν οὗτος· ἡ δὲ τοῦ οἷον προοιμίου παράτασις κἀνταῦθα, ὡς καὶ παρὰ μικρὸν πανταχοῦ, τῆς ἀρετῆς οὐ μετέχει. τοῦ δὲ κα΄ ἡ ἐπιγραφὴ περὶ τῆς πρὸς Νικαεῖς ὁμονοίας τῶν Νικομηδέων ἐστί· καὶ τοῦτον ὑπέρχεται τὸν ἀγῶνα ὁ λόγος εὐκαίρως διὰ τῆς ἡδονῆς προενηνεγμένος· μᾶλλον γὰρ οὕτω ταῖς ψυχαῖς τὸ πιθανὸν ἐθέλει διαδύειν. τὸν δὲ β΄ καὶ κ΄ ἐν Νικαίᾳ εἰρῆσθαι ἡ ἐπιγραφὴ δηλοῖ περὶ ὁμονοίας, πεπαυμένης τῆς στάσεως· αὐτὸ δὲ τοῦτο διατίθησιν ὁ ἀνήρ, ἔπαινον τοῦ γεγονότος. ὁ δὲ κγ΄ περὶ τῆς πρὸς Ἀπαμεῖς ὁμονοίας εἴρηται ἐν τῇ πατρίδι· αὐτὸ δὲ διαπράττεται τοῦτο. καὶ ὁ ἐφεξῆς*

δὲ περὶ ὁμονοίας τῆς πρὸς τοὺς Προυσαεῖς παρακαλεῖ τοὺς Ἀπαμέας. ὁ δὲ κε' διάλεξίς ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι. ἄγνοιαν δὲ ὑποπλάττεται τῆς αἰτίας ὁ διαλεγόμενος, δι' ἣν μηδὲν χρήσιμον αὐτοῦ τῶν λόγων προβεβλημένων ἡδέως καὶ ποθοῦντες ἀκούουσι. πολιτικός δέ ἐστι τῷ κς' ἡ ἐπιγραφή, καὶ εἴρηται ἐν τῇ πατρίδι, ὥσπερ καὶ ὁ ἐφεξῆς, φιλοφρονητικὸς ὑπάρχων αὐτῇ ἀνθ' ὧν τιμαῖς τὸν φιλοφρονούμενον ἐδέξιοῦτο. ἀπολογισμὸς δέ ἐστιν ὁ μετ' αὐτούς, ὅπως διέκειτο πρὸς τὴν πατρίδα. ὁ δὲ θ' καὶ κ' πρὸ τοῦ φιλοσοφεῖν μὲν ἐν τῇ πατρίδι ἐπιγράφεται, τοὺς δ' ἐπιχειρήσαντας καταλεύειν αὐτόν τε καὶ σὺν αὐτῷ ἕτερον, εἶτα δὲ καὶ πυρὶ τὴν οἰκίαν δοῦναι, τούτους ἠρέμα πως ἐπιτιμῶν, τὸ πλανᾶσθαι (6 R) ἐπὶ τῆς ξένης τῆς οἴκοι διατριβῆς διὰ τὰς ἐν πόλει ἀταξίας ἄμεινον κατασκευάζει. ἡ δὲ τῶν πολιτῶν ὀργὴ κατ' αὐτοῦ, διότι, φησί, καταρρέουσαν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀνέλαβε τὴν οἰκίαν. καὶ ὁ λ' δέ, δημηγορία ἐν τῇ πατρίδι τὴν ἐπιγραφὴν φέρων, εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἀποβλέπει. καὶ ὁ α' καὶ λ' ἐν τῇ πατρίδι μὲν ἐλέχθη, πολιτικὸς δ' ἐπιγέγραπται ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ συμβουλεύει τῶν εἰς ἀλλήλους ὕβρεων ἀποσχομένους καὶ προπηλακισμῶν τὴν στάσιν εἰς ὁμόνοιαν διαλύειν. ὡσαύτως ἐν τῇ πατρίδι μὲν ἐλέχθη καὶ ὁ ἐφεξῆς, ὃ δὲ ἐπιγράφεται, παραίτησις ἀρχῆς ἐν τῇ βουλῇ, τοῦτο καὶ ἐνδείκνυται· ἐκ ψηφίσματος γὰρ ἄρχειν ὁ συγγραφεὺς ᾑρημένος παραιτεῖται. ὁ δὲ λγ', περὶ τῶν ἔργων ἐν βουλῇ τὴν ἐπιγραφὴν παρέχων, ἔπαινον μέν τινα τῆς βουλῆς ἐπιτρέχει, ἀπολογεῖται δὲ καὶ ὑπὲρ ὧν ὁ Δίων ὑπενοεῖτο, ὡς μὴ τὰ τοῦ παιδὸς ἔργα καὶ αἱ πράξεις αἱ κατὰ τὴν πόλιν τῆς πατρικῆς εἰσι βουλῆς ἐξημμέναι. ὁ ἐφεξῆς δὲ πρὸς Διόδωρον ἐπιγραφόμενος, προτροπήν μέν τινα ἐπ' ἀρετὴν εἰσάγει, ἐπαινεῖν δὲ τὴν πόλιν φησὶ δι' ὧν τὸν ἐγκωμιάσαντα Διόδωρον ἐπαίνοις περιβάλλει. ὁ δὲ λε', περὶ Αἰσχύλου καὶ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου ἢ περὶ τῶν Φιλοκτήτου τόξων ἐπιγεγραμμένος, τὴν τοῦ Φιλοκτήτου πλάττει ἐξαπάτην, ἣν προβεβλημένος Ὀδυσσεὺς λαβὼν ᾤχετο τὰ τόξα. τῷ δὲ ς' καὶ λ' λόγῳ ἡ μὲν ἐπιγραφὴ περὶ Ὁμήρου λέγει, ἔπαινος δέ τις τοῦ ποιητοῦ διυφαίνεται, ὥσπερ καὶ τῷ περὶ Σωκράτους ἐπιγραφομένῳ τοῦ φιλοσόφου. ὁ δὲ περὶ Ὁμήρου καὶ Σωκράτους, λη' λόγος ὤν, ζηλωτὴν Ὁμήρου Σωκράτην καὶ μαθητὴν ἐπιδείκνυσι, καὶ τό τε οἰκεῖον τῆς τῶν παραδειγμάτων μεταχειρίσεως ἐκεῖθεν ἀναμαθεῖν τὸν φιλόσοφον ἐπιδεικνύει, καὶ τὴν ἄλλην τοῦ λόγου (7 R) χάριν καὶ δύναμιν ἐναπομάξασθαι. ὁ δὲ λθ', Ἀγαμέμνων ἢ περὶ βασιλέως ἐπιγραφόμενος, διέξεισιν ὡς δεῖ συμβούλων τοῖς ἀρίστοις τὸν βασιλέα κεχρημένον ἐκείνοις τε πείθεσθαι καὶ μὴ κατὰ

21*

τὸ δοκοῦν ἀπαυθαδιάζειν. καὶ ᾧ δὲ Νέστωρ ἡ ἐπιγραφή, ὅπως κεχρῆσθαι προσῆκε τῇ πρὸς τοὺς βασιλεῖς παραινέσει περιλαμβάνεται. ὁ δὲ ἐφεξῆς, Ἀχιλλεὺς οὐ πειθόμενος τῷ Χείρωνι, προνοίᾳ καὶ τέχνῃ, ἀλλὰ μὴ θράσει καὶ χειρῶν ἰσχύϊ συμβουλεύοντι μεταχειρίζεσθαι πόλεμον, ὕστερον οὐκ ἀπώνατο τῆς ἀπειθείας. καὶ ὁ Φιλοκτήτης δὲ παράφρασίς ἐστι τοῦ κατ' αὐτὸν ἀτυχήματος. ἐφ' οἷς ὁ Νέσσος ἢ Δηιάνειρα τῶν ἀπιθάνως περὶ αὐτοὺς πεπλασμένων διά τινος θεραπείας εἰς εἱρμόν τινα καὶ τάξιν δοκεῖ τὸ ἀπίθανον μεταρρυθμίζειν. καὶ ὁ Χρυσηὶς ἔπαινός ἐστι Χρυσηίδος. ὁ δὲ περὶ βασιλείας καὶ τυραννίδος περὶ αὐτῶν τούτων διαλαμβάνει. καὶ οἱ ἐφεξῆς δὲ γ' περὶ τύχης λόγοι χαρίεντά τινα καὶ φιλοσοφίας ἅμα ἐχόμενα θεωρήματα διατυποῦσιν. ὡσαύτως καὶ οἱ μετὰ τούτους περὶ δόξης γ' λόγοι συμβουλεύουσι καὶ παραινοῦσι μηδένα λόγον τῆς τῶν πολλῶν δόξης ποιεῖσθαι· καλὰ δὲ καὶ ὠφέλιμα τῇ παραινέσει συνδιαπλέκεται θεωρήματα. ὁ δὲ νβ' περὶ ἀρετῆς καὶ ἐπιγράφεται καὶ δίεισι. περὶ φιλοσοφίας δέ ἐστιν ὁ γ' καὶ ν'. ὁ δὲ νδ' περὶ τοῦ φιλοσόφου· ὁ δὲ ε' καὶ ν' περὶ τοῦ σχήματος ἐπιγεγραμμένος δείκνυσιν ὡς οὐ χιτῶνι καὶ ὑποδήματι φιλοσόφων ὁ κατεσχηματισμένος ἤδη καὶ τὸν βίον φιλόσοφός ἐστιν. ὁ δὲ ς' καὶ ν' περὶ πίστεως ἐπιγραφῆς τυχών, καὶ ὁ ἐφεξῆς περὶ ἀπιστίας, προτρέπονται φυλάσσεσθαι τὸ θαρρεῖν καὶ καταπιστεύειν καὶ τοῖς μάλιστα φιλεῖν δοκοῦσι· πολλοῖς γὰρ πιστεύσασι μὲν μεγάλη ἀπήντησε συμφορά, ἀπιστίᾳ δὲ φραξαμένοις λαμπρὰ περιγέγονε σωτηρία. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ περὶ ἀπιστίας λόγος· ὁ δὲ πρὸ αὐτοῦ διέξεισιν ὡς καὶ τὸ πιστεύεσθαι ὡς ἐπίπαν (8 R.) μεγάλα τοὺς πιστευομένους ἐζημίωσεν. ἡ δ' ὑπόθεσις τοῦ νη' λόγου, ὥσπερ καὶ ἡ ἐπιγραφή, περὶ νόμου ἐστίν· ὡς καὶ ἡ τοῦ νθ' περὶ ἔθους, ὃ πράττειν μὲν ὅσα ὁ νόμος ἀποδείκνυσι, μεθ' ἡδονῆς δὲ καὶ πειθοῦς μᾶλλον ἢ βίας, καὶ ἀσφαλέστερον. δύο δὲ οἱ ἐφεξῆς περὶ φθόνου διαλαμβάνουσι. καὶ ὁ β' καὶ ξ' περὶ πλούτου, τὸ ὀχληρὸν αὐτοῦ καὶ ἐπίβουλον στηλιτεύων, καὶ πολλῷ λυσιτελεστέραν αὐτοῦ παριστῶν τὴν μετὰ δικαιοσύνης πενίαν. ὁ δὲ γ' καὶ ξ' ἐπιγράφεται τῶν ἐν Κιλικίᾳ περὶ ἐλευθερίας, ἐκεῖνον δὲ ἐλεύθερον παριστᾷ, ὃς τῶν ἐν αὐτῷ κύριος εἴη παθῶν, κἂν μυρίοι ἔξωθεν αὐτοῦ τοῦ σώματος ὦσι δεσπόται, καὶ δοῦλον ἐκεῖνον, ὃς ἀνδράποδόν ἐστι παθῶν, εἰ καὶ συμπάσης ἄρχειν τῆς οἰκουμένης δοκεῖ. εἰς τὴν αὐτὴν δ' ἀναφέρεται διάνοιαν καὶ ὁ ἐφεξῆς, περὶ δουλείας καὶ ἐλευθερίας ἐπιγραφὴν ἔχων, ὥσπερ καὶ ὁ ἐφεξῆς δεύ-

---

7 ἢ Δηϊάνειρα A καὶ ἡ Δηϊάνειρα ceteri

τερος, περὶ δούλων ὤν. καὶ ὁ μετ' αὐτὸν δέ, περὶ λύπης, ὡς οὐ χρὴ παρεγγυᾶται τὸν γενναῖον καὶ νοῦν ἔχοντα ἄνδρα ὑποκατακλίνεσθαι τῷ πάθει, περιορᾶν δὲ μᾶλλον καὶ ἀποτρίβεσθαι. καὶ ὁ περὶ πλεονεξίας, ζ' καὶ ξ' ὤν, ἀποτρέπεσθαι ταύτην παρεγγυᾷ. καὶ ὁ ξη', ὥσπερ ἐπιγέγραπται περὶ λόγου ἀσκήσεως, τοιαύτην καὶ τὴν ὑπόθεσιν ὑποβάλλει. περὶ δὲ τῆς αὐτοῦ φιληκοΐας ὁ ξθ' καὶ ἐπιγράφεται καὶ διαλαμβάνει. ὁ δὲ ο' ἐπιγραφῆς μὲν περὶ ἀναχωρήσεως τυγχάνει, κατασκευάζει δὲ ὡς οὐχὶ τὸ τὰς ἐρήμους διώκειν ἀναχώρησίς ἐστι παθῶν καὶ τῶν ἐν βίῳ θορύβων, ἀλλὰ τὸ εἰς ἑαυτὸν ἐπεστράφθαι καὶ σπεύδειν γνῶναι ἑαυτόν, τῆς ἀπὸ τῶν ἄλλων φθορᾶς ὀλίγον ἔχοντα λόγον. περὶ κάλλους δὲ ὁ μετὰ τοῦτον λόγος, ὃν ἐπιγέγραπται τρόπον, τὸν αὐτὸν καὶ περὶ νεανίσκου
(9 R) διέξεισιν· ἐν ᾧ ὡς οὐ παρὰ πᾶσιν ἔθνεσι καὶ βαρβάροις τὸ αὐτὸ νομίζεται κάλλος, ἄλλο δὲ παρ' ἄλλοις νικᾷ. ὁ δὲ οβ' περὶ εἰρήνης καὶ πολέμου τήν τε ἐπιγραφὴν προβάλλεται καὶ διαλαμβάνει. ὁ δὲ γ' καὶ ο', ὅτι εὐδαίμων ὁ σοφός, καὶ ὁ ἐπ' αὐτῷ περὶ εὐδαιμονίας· ὁ δὲ ἐπὶ τούτοις περὶ τοῦ δαίμονος· δαίμονας δὲ καλεῖ τοὺς ὅσοι λαχόντες ἄρχειν ἑτέρων ἄμεινον πράττειν τοὺς ἀρχομένους ἢ καὶ χεῖρον συμμετεσκεύασαν. περὶ δὲ τοῦ βουλεύεσθαι ὁ ϛ' καὶ ο' διαλαμβάνει. ὁ δὲ ζ' καὶ ο' διατριβὴ περὶ τῶν ἐν συμποσίῳ τὴν ἐπιγραφὴν πεποιημένος τινὰ τῶν ἐν αὐτῷ διέξεισι συμπιπτόντων, καὶ ὡς ὁ πολὺς ἄνθρωπος τηνικαῦτα πρὸς φιλοσοφίαν ὁρᾶν εἴωθεν, ἡνίκα αὐτοῦ ὁ βίος ἀνίαις περιρρεῖται. ὁ δὲ η' καὶ ο' καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Μελαγκόμας α' καὶ β' ἐπιγεγραμμένοι ἔπαινόν τε διαγράφουσι τοῦ νεανίσκου καὶ μνήμην ἐπὶ χρηστοῖς τελευτήσαντος καὶ λύπην. ὁ δὲ π', Χαρίδημος μὲν αὐτῷ ἡ ἐπιγραφή, ἔπαινον δὲ καὶ πένθος ἐπὶ τελευτήσαντι συνδιαπλέκει τῷ νέῳ.

ARETHAE DIO.

Σοφὸς οὑτοσὶ τῷ ὄντι Δίων ὁ Προυσαεὺς καὶ τἄλλα μὲν τὰ περὶ λόγων ἀσκήσεως, μάλιστα δὲ τοὺς προκειμένους περὶ βασιλείας φρονήσει διαρκεστάτῃ ἐξυφαινόμενος (Οὐεσπασιανὸς ὁ αὐτοκράτωρ τῆς βιωφελοῦς τούτων γνώμης ἐπήβολος). οἷς γὰρ

---

5 λόγου καὶ ἀσκήσεως Photius Bk. 11 ἄλλων κακίας φορολίγον Photii libri (συμφορῶν ὀλίγον corr. A) 29 Hanc Arethae expositionem a me rogatus cum Urbinate 124 contulit Graevenus 32 ἐν οἷς Kayser

ἠπόρει τῇ ἐπικρατούσῃ ταῖς τῶν συμβούλων μεθόδοις εἰς ὕπαιθρον χρῆσθαι περιαυτολογίᾳ, φησὶ τὸν εἰσηγεῖσθαι τεταγμένον σεμνολογήσασθαι, ὡς ἂν ᾖ ταύτῃ τὸ εὐπαράδεκτον αὐτῷ τῶν ὑποτιθεμένων κατανυόμενον, ἐπεί τοι καὶ λόγος δραστικώτερος ὁ τοῦ κρείττονος. ἀφ' οὗ δοκεῖ μοι καὶ Ὅμηρος ὁ ἐποποιός, ἐνευδοκιμῶν τὰ τοιαῦτα οὐ κατὰ τοὺς πολλοὺς καίριόν τε τοῖς μετ' αὐτὸν ἐν τοῖς ὁμοίοις παραδεικνὺς μάθημα, τὸν Πύλιον παρεισήγαγε Νέστορα ὑπὸ Δρύαντος Καινέως τε μετακαλούμενον καὶ Ἐξαδίου τῆς τ' ἄλλης κατ' ἐκείνους φρατρίας ἀρχὴν μὲν ἐκβοηθεῖν, εἶτα τούτου λαβόμενον Νέστορα τῇ ἐξαγγελίᾳ, ἅτε δὴ τῇ κατὰ χεῖρα βοηθείᾳ τοσούτοις τὸν ἐνυάλιον ἀνδράσι χρειωδέστατον δόξαντα, προσθεῖναι τὸ ἀπὸ τοῦδε οὐκ ὠκνηκότα τί; τοῦτο τὸ καιριώτατον λέγω τῆς συμβουλῆς. τί γάρ φησι; 'καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιον πείθοντό τε μύθῳ'. καὶ ἐπειδήπερ ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ἑαυτοῦ μεγαλοπρεπὲς ὑπεστήσατο, ὡς ἂν ἤδη μετεωρίσας τὸ ἔργον ἀπὸ τοῦ τοιούτοις ὑπερφυέσιν ἀξιόχρεως νομισθῆναι, οὓς καὶ πειθηνίους τῶν ἑαυτοῦ βουλευμάτων ἐξέφηνε, πεποιθότως ἐντεῦθεν ἐπήνεγκεν· 'ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον', μόνον οὐχὶ λέγων· ὁρᾶτε οὓς ἐγὼ τοιούτους ἔσχηκα κακηκόους; οὔκουν ἀκλεὲς οὐδὲ ἀσύμφορον καὶ ὑμᾶς ἐμοὶ πείθεσθαι. ὁ μὲν οὖν οὕτω σαφῶς τὴν περίνοιαν, τῇ πράξει τὴν μέθοδον ἐμπεδώσας, ἀλλ' οὐχ ὁ Προυσαεὺς οὗτος τοιοῦτος, διόπερ οὐκ ἔχων τοιούτοις καὶ οὗτος ἐγκαλλωπίσασθαι ἑτέρως μέτεισι τὴν χρείαν. ἐπεὶ γὰρ ᾔδει τὴν ὁμογνωμοσύνην ταυτότητι τρόπων τοὺς ὁμογνωμονοῦντας συνδέουσαν, ὅ γε λοιπὸν καὶ τὴν ἰσονομίαν βραβεύειν ἐπίσταται, ἐκείνους ἀθροίσας ὅσοι τὰς βασιλείους οἴμους κατειληφότες γνωρίζειν τοῖς ἔρχεσθαι ταύτας ἀσφαλέστατα βουλομένοις θεσπίζουσι, τὸν Μελητιάδην Ὅμηρον λέγω, Σωκράτη τε τὸν Σωφρονίσκου καὶ Φαιναρέτης, πρὸς δὲ καὶ Διογένη τὸν Σινωπέα, καὶ μέντοι πλασάμενός τι μεταξὺ τῶν λόγων καὶ αὐτός, ἐκ Πελοποννησίας γραός, Ἀρκαδικῆς μὲν τὴν οἴκησιν, νομαδικῆς δὲ τὸν βίον, καὶ περὶ τὸ ἐνθουσιᾶν προσευκαιρούσης, ταύτης ἀκηκοέναι περὶ τοῦ ἐκ Σεμέλης Ἡρακλέους τίς τε οὗτος εἴη ὁ ἐκ Σεμέλης καὶ οἷος τὸν βίον, ἀλλά γε καὶ ὅτι ὑπ'

---

1 *μεθόδοις* huc transposui, quod vulgo legitur post *χρῆσθαι* l. 2   4 *ὑποθεμένων* U *ὑποτιθεμένων* D   5 *ἐνευδοκιμῶν* scripsi, *ἐνευδοκιμεῖν* U   6 *καίριόν τε* scripsi *καίριόν τι* U   9 *ἀρχὴν μὲν ἐκβοηθεῖν* corrupta, *εἰς βοήθειαν* Kayser   10 *τῇ — βοηθείᾳ* Wil.; *τῆς βοηθείας* U   11 *τὸν* scripsi, *τὸ* U   13 Hom. A 273   15 *μετεωρήσας* U   17 A 275   *πείθεσθε* U   20 e. gr. *τὴν περίνοιαν* ⟨*δηλοῖ*⟩   26 *ἔρχεσθαι* scripsi, *ἄρχεσθαι* U

αὐτῆς ἀπαγγέλλειν ταῦτα προστέτακται ὅτῳ ἔστιν ὅτε συγκυρήσοι ἀξίῳ τοῦ βασιλείου ἐπιτηδεύματος, καὶ τούτοις οὐ μόνον ἐπιρρώσας τὸ ἑαυτῷ σπουδαζόμενον, εἰ μή που καὶ ὡς ὁμόγλωσσον ἑαυτὸν τούτοις ⟨ἐν⟩ ταῖς προκειμέναις ὑποθέσεσιν ἀποφήνας ἀνεπαχθέστατα τὸ ἔργον συνεπεράνατο. ἃ γὰρ οὗτος τὰ νῦν συμβουλεύειν προείλετο, ἐκείνοις προδιηγορευμένα ὑπέφηνεν, λεληθότως ἐκ τούτων φιλοτιμούμενος ἑαυτὸν παρισῶσαι τοῖς προεφωδευκόσι τὰ νῦν αὐτῷ πρεσβευόμενα. τοιγὰρ τῇ πρὸς τούτους κοινολογίᾳ, ἐν οἷς τῆς βασιλείου βιοτῆς τε καὶ τάξεως τὰ παράσημα διεξῄεσαν, οὐχ ἧττον καὶ οὗτος τὸ μεγαλαυχεῖν ἐπεσπάσατο, πεφυκότος εἰς ἅπαν τοῦ κατ' οὐδὲν ἀλλάσσειν τὴν εἰσήγησιν τῶν ἐν τῷ ζῆν προτερημάτων ἐνάμιλλον παριστάνειν καὶ τοῦτον ἐκείνων τῶν προκαταρξάντων βιωφελῶν οὕτω ῥημάτων. τί γάρ φησιν ὁ Ἀσκραῖος ποιμήν; ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς ἄλλου εὖ εἰπόντος πείθεται.

Συντόμως τὸ προκείμενον τοῦ εὐπαρακολουθήτου χάριν οὕτω προσακτέον. Δίων οὗτος ὁ Προυσαεύς οἷς οὐκ εἶχεν ἐγκαλλωπίσασθαι περιαυτολογίᾳ, φημὶ ὥσπερ ὁ Πύλιος Νέστωρ, ἐπεὶ καὶ τοῦτο εἰς ἀναντίρρητον τοῖς συμβουλεύουσιν ἐπακολουθεῖ ὑπὲρ τοῦ εὐπαράδεκτον εἶναι τὴν ἀπὸ τῶν κρειττόνων παράκλησιν — οἷς οὖν οὕτω προάγειν οὐκ εἶχε, τέχνῃ τοῦτο κατήνυσεν, σύμφωνον ἑαυτὸν ἀποφαίνων τοῖς περὶ βασιλείας εἰρηκόσι σοφοῖς καὶ ὅπως χρὴ βασιλείαν μετιέναι. τὸ γὰρ ὁμόγνωμον καὶ ἰσότιμον τοῖς προαπηγγελκόσι τὰ κεδνὰ ταῦτα βουλεύματα, εἴ τι τῷ Ἀσκραίῳ πιστεύειν ⟨δεῖ⟩ ποιμένι.

Περὶ Δίωνος καὶ τῶν κατ' αὐτὸν καὶ τῆς τοῦ λόγου αὐτοῦ ἰδέας. Ὁ Δίων οὗτος ἦν μὲν Προυσαεύς, Προύσης τῆς πρὸς τῷ Μυσῷ Ὀλύμπῳ, πρὸς δὲ τῇ ἄλλῃ σοφίᾳ καὶ τὰ περὶ λόγους ἐπήσκητο καὶ λέγειν σχεδίως εἰς ἄκρον τῶν καθ' ἑαυτὸν παρεσκευασμένος ζηλωτὸς ἅπασι καὶ ἀπόβλεπτος ἦν. ταύτῃ τοι καὶ τῇ τοῦ λόγου χρησάμενος ῥύμῃ, καὶ πρὸς Νέρωνα ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ παρρησιασάμενος φίλων, ἀειφυγίαν κατεδικάσθη καὶ ἦν τῷ ζημιώματι ἐπίτιμος τούτῳ ἐς ὅτε Οὐεσπασιανὸν ἡ Ῥωμαίων εὐτυχεῖ πολιτεία, ᾧ συγγενόμενος κατὰ τὴν Νειλῴαν Ἀλεξάνδρειαν καὶ πολλὰ τῶν βασιλεῖ ὑποθέμενος ἀνηκόντων τέλος καὶ τοὺς παρόν-

---

1 ὅτῳ Wil., τῷ U 4 ἐν inserui 5 τὸ ἄργον U 7 προεφοδευκόσι U 8 τοιγάρτοι πρὸς U, rectius D (Kayser) 10 τὸ U, τοῦ D (Kayser) 11 ἀλλάσσειν scripsi, ὑλάσσων U, ἐπαλλάσσειν Kayser 13 βιοφελῶν U Op. et Dies 295 15 χάριν scripsi, ἐρεῖν U, ἕνεκα Kayser 23 πιστεύων ποιμένι U, corr. Kayser 25 cum Par. gr. 2958 (B) f 2b contulit Graevenus

τας βασιλικοὺς λόγους αὐτῷ ἐξεπόνησε. Χρυσόστομος δὲ κατὰ τὸν λόγον οὐχ οὕτως ὅσον διά τι σύμπτωμα ἐπὶ τὸ εὐσχημονέστερον μεταποιούμενον ἐκλήθη. τῇ γὰρ ἀπὸ τοῦ στόματος ἀποφορᾷ οὐ πάνυ εὐτυχεῖ ἐχρῆτο, ὡς δὴ καὶ ἄλλοι πολλοί, καὶ ὁ τοὺς λόγους θεῖος ἀπαγγέλλει ἀνήρ. φησὶ γὰρ περὶ αὐτοῦ ἐν ἰαμβείοις αὐτοῦ οὕτω.

Δίων ἀνέπνει, φασίν, οὐ μάλ' ἡδύ τι·
τοῦτον λέγω Δίωνα, οὗ πολὺς λόγος.
καὶ τοῦτ' ἐκερτόμησε τῶν τις ἀστικῶν.
τὸν δ' ὡς ἰδεῖν γυναῖκα τὴν αὐτοῦ, φράσαι·
Τί τοῦτο; οὐ γάρ ἔφρασάς μοι τὴν νόσον.
καὶ τὴν σὺν ὅρκῳ, Τοῦτο πάντων ἀρρένων,
εἰπεῖν, τὸ σύμπτωμ' ᾠόμην, οὐ σοῦ μόνου·
τοσοῦτον ἀνδρῶν καὶ φίλων ἀποστάτιν.
ὁ γὰρ λόγος δίδαγμα τοῦ σεμνοῦ τρόπου.

ἀντὶ τοίνυν τοῦ Ὀζόστομος ἐλέχθη εὐφήμως Χρυσόστομος. ἰδέᾳ δὲ κέχρηται συγκράτῳ τοῦ λόγου Πλατωνικῇ καὶ Λυσιακῇ, οὔτε τὸ διηρμένον τοῦ Πλάτωνος τῆς Λυσιακῆς ἀπολύων ἁπλότητος, οὔτε τὸ Λυσιακὸν εἰς ἁπλότητα ἐπιτετηδευμένον τῆς Πλατωνικῆς σεμνότητος ἀποστερῶν, ἀλλὰ καὶ σεμνολογῶν μετὰ ἀφελείας καὶ τὴν ἀφέλειαν ἐξαίρων διὰ σεμνότητος.

Suidas s. v.: *Δίων ὁ Πασικράτους, Προυσαεύς, σοφιστὴς καὶ φιλόσοφος, ὃν Χρυσόστομον ἐκάλεσαν. ἀντεποιεῖτο δὲ σεμνότητος, ὡς καὶ λεοντῆν φορῶν προϊέναι. ἦν δὲ λεπτὸς τὸ σῶμα, καὶ διέτριψε τὸ πλεῖστον παρὰ Τραιανῷ τῷ Καίσαρι, ὡς καὶ συγκαθέζεσθαι ἐν τῷ βασιλικῷ ὀχήματι. ἔγραψεν, Εἰ φθαρτὸς ὁ κόσμος, Ἐγκώμιον Ἡρακλέους καὶ Πλάτωνος, Ὑπὲρ Ὁμήρου πρὸς Πλάτωνα δ', Περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἀρετῶν η'.*

---

14 *τοσούτων* B 16 Schol. Luciani Hermotim. c. 34, eadem de Gelone Syracusano narrantis: *Τοῦτο καὶ περὶ Δίωνος ἱστοροῦσιν τοῦ Προυσαέως, ὃν καὶ διὰ τοῦτο κατ' εὐφημισμὸν Χρυσόστομον ἐπωνόμασαν.* Eunapius Vit. Soph. p. 3: *Δίων ὁ ἐκ Βιθυνίας, ὃν ἐπεκάλουν Χρυσόστομον.* Theodorus Prodromus *Notices et Extraits* vol. 6, p. 554: *Ἐθαύμαζεν ὁ Ἕλλην τὴν Δίωνος γλῶσσαν καὶ χρυσῆν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ πράγματος προσηγόρευσεν.* Et ibid.: *Τὴν δ' ἱεράν σου γλῶσσαν, ἱερομνῆμον, διωνίζουσαν μὲν δίχα τοῦ ἀφελοῦς καὶ χρυσίζουσαν κ. τ. λ.* Tzetzes Exeg. Il. p. 155, 13, quum p. 12, 17 Dionem *Χρυσόστομον* vocatum dixisset, addit: *Καλούμενον τὸν Δίωνα τοῦτον Χρυσόστομον αὐτὸς κατονομάζω κοπρόστομον, ὅτι ἐν τῷ Τρωικῷ τραχέως Ὁμήρου καθάπτεται.* (Dindorf) *ἰδέαν* B 21 *σεμνότητα* B

Theodorus Metochita Miscell. p. 141—149. *Περὶ Δίωνος, ᾧ Προῦσα πατρίς, πλεῖστ᾽ εἴρηται Συνεσίῳ, καὶ ἴσασιν, ὅσοις τὰ ἐκείνου πάντως σπουδάζεται, τῆς τε σοφίας αὐτοῦ πέρι καὶ τῆς τοῦ βίου αἱρέσεως πρώτης τε καὶ δευτέρας καὶ ὅ,τι δήποτε τῆς τοῦ βίου μεταθέσεως αἴτιον τῷ ἀνδρί· μᾶλλον δέ, μετ᾽ ἀληθείας ἐρεῖν, ἴσασι περὶ τούτων, ὅσοις τὰ Δίωνος ἐπιμελές ἐστιν εἰδέναι βιβλία, πλεῖστά τε καὶ διαφόρου κατὰ τὴν ἑρμηνείαν ἕξεως, ἐξ ὧν τήν τε κατὰ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς ἱστορίαν ἔχομεν συλλογίζεσθαι καὶ ἅμα τὴν διάθεσιν τῆς σοφίας αὐτοῦ, νῦν μὲν ῥητορικῶς ἐπιχειροῦσαν, νῦν δὲ φιλοσόφῳ πρέπουσαν, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐργασίαν τῆς γλώττης κατ᾽ ἀμφότερα προσήκουσαν, μηδὲν ἧττον ἐπαινεῖσθαι κατ᾽ ἀμφότερα δικαίαν, ὡς κατ᾽ ἄμφω καιροῦ τυγχάνουσαν, καὶ μὴν ἔτι, κἂν εἰ μετ᾽ ἐνστάσεων καὶ σκοπῶν οὐχ ὁμοίων, ἀλλ᾽ ἀκολούθων πρὸς τοῦ βίου τὴν ἐφ᾽ ἑκάτερα πρόθεσιν, ἀλλὰ καὶ ὅμως αὖθις ἐμφερὲς ἔχουσαν τὸ χρῶμα καὶ τοὺς ἐπιφαινομένους τοῦ λέγειν τύπους καὶ τὴν ἐν τῇ φωνῇ διοίκησιν. ἀλλ᾽ ἔμοιγε τοῦτο νῦν ἔπεισι σημειοῦσθαι, καὶ πολλάκις γὰρ ἐπεσκεψάμην καὶ τὸν βουλόμενον προσέχειν ἀξιῶ τὸν νοῦν καὶ συλλογίζεσθαι, ὅτι δὴ τὼ ἄνδρε τώδε, Δίων τε καὶ Συνέσιος, περὶ τὴν φωνὴν κατ᾽ οὐδὲν ὡς εἰπεῖν ἐοικότε πλεῖσθ᾽ ὅμως ἔχετον κοινά. καὶ χαίρει μᾶλλον Συνέσιος Δίωνι, δεύτερος ἐπιὼν αὐτός, καὶ οἷς Δίων λέγει, καὶ δῆλός ἐστιν ἐν οἷς περὶ αὐτοῦ Δίωνος μέμνηται (καὶ μέμνηταί γε οὐχ ἅπαξ οὐδ᾽ ἐν παρόδῳ λόγων οὐδ᾽ ὅπως ἔτυχεν ἐπελθόν), ἀλλ᾽ ὅτι δὴ μάλιστα τέρπεται μεμνημένος. καὶ τῆς τοῦ ἀνδρὸς γλώττης δῆλός ἐστιν εὖ μάλ᾽ ἁλώσιμος ὤν, καίτοι γε χρώμενος αὐτὸς ἄλλως ἢ κατ᾽ ἐκεῖνον καὶ μήθ᾽ ὅλως ῥητορικῶς σπουδάζων καὶ τεχνιτεύων ὁτιποτοῦν ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας — ὡς ἄρα Δίων αὐτὸς μάλιστα τῇ τέχνῃ σπουδάζει καὶ σφόδρα ἐστὶ τὸ δραστήριον αὐτῷ κατὰ ῥήτορας ἐν τοῖς πρώτοις τῶν αὐτοῦ συνταγμάτων, μήπω δὴ τότε τῇ φιλοσοφίᾳ προσνεύσαντι καὶ προσθεμένῳ — μηδὲ μὴν ὅλως κατὰ τὸ λογοειδὲς αὖ καθάπαξ χρῆται καὶ καταγγέλλει, τὰ βέλτιστα τοῦ νοῦ καὶ ὅσα κατὰ φιλοσοφίαν ἐστὶ γόνιμος ὑποχαλῶν ὅλως εἰς τὸ ὕπτιον καὶ λιτότητι ταῖς τῶν πολλῶν ἀκοαῖς οἰκειούμενον — ὥσπερ ἄρα καὶ τοῦθ᾽ οὑτωσὶ Δίων καὶ φεύγει τὸ διῃρμένον καὶ μεστὸν ἐπίτηδες καὶ κατὰ φύσιν, καὶ μάλιστ᾽ ἐν οἷς κατ᾽ αὐτὸν ἀμέλει Συνέσιον μετὰ φιλοσόφου προθέσεως φθέγγεται ἐν τοῖς δευτέροις δηλονότι τοῦ βίου. Συνεσίῳ*

---

24 *ὅτι* scripsi, *ὅγε* vulgo 26 *μήθ᾽* scripsi, *μηδ᾽* vulgo (ita exspectamus alterum membrum *μηδὲ μὴν* l. 31) 31 *αὖ* scripsi, *ᾧ* vulgo

γὰρ τοὐναντίον ἡ φωνὴ καθάπαξ τετόνωται καὶ φεύγει μᾶλλον ἁπάσῃ σπουδῇ καὶ πᾶσι τρόποις τὸ ἔθιμον, κἂν ταῖς εὐτελεστάταις ἔστιν ὅτε συμβαίνων ἐννοίαις ὀγκοῦσθαι χαίρει καὶ διαίρειν ἑαυτὸν ἀμηγέπῃ πειρᾶται, μὴ πράττειν ταπεινὰ παντάπασι μηδ' εὐπεριφρόνητα τῇ διαθέσει τῆς ἑρμηνείας σπουδάζων. καὶ τοίνυν οὐδ' ὁπωσοῦν ἀφελείας αὐτῷ μέτεστιν, ὅτι μὴ ταῖς ὑποθέσεσι μόνον ἔστιν οὗ διατίθησιν ἡδέως, καὶ διὰ γλυκύτητος εἰς τὴν ἀφέλειαν γενικῶς ἂν φέρειν ὁπηοῦν δόξαι, καὶ τοῖς ῥήμασιν ἴσως ἄρα βραχὺ καὶ σπανίως, συνθήκῃ δ' οὐδὲ καθ' ὁτιοῦν [οὔ]. καὶ οὐκ οἶδ' εἴ τις ἂν καὶ ἄλλος κατὰ Συνέσιον καὶ τὰ χαμερπῆ καὶ γλυκάζοντα συνέχειν τε καὶ σεμνύνειν ἀναφέρων τῷ δρόμῳ τε καὶ τῇ συνθήκῃ αἱροῖτό τε καὶ δύναιτο· Δίων δὲ πᾶν τοὐναντίον ὁρᾶται, ὅς γε καὶ τὰς ἀξιωματικὰς αὐτὰς ὑποθέσεις ἀκόμψως καὶ ἀφελῶς προφέρειν εἴωθεν. ἀλλὰ καὶ ὅμως ὑπεναντίως οὕτως, ὅσον γ' εἰς τὸ φαινόμενον τῆς ἀπαγγελίας, τῷ λέγειν χρώμενοι, οὐκ ὀλίγα τοῖς καλῶς ξυνορῶσιν ἔχουσι κοινά, καὶ καθὼς ἔφην, ὁ δεύτερος ἥκων Συνέσιος αὐτὸς ἐπιεικῶς χαίρει τῷ Δίωνι. καὶ οὐ λέγω νῦν κατὰ τὴν φιλόσοφον ἀμέλει πρόθεσιν, καὶ τοῦτο μὲν γάρ, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ γόνιμον ἄρ' ἑκάτερος ταῖς αὐτὸς αὑτοῦ ὑποθέσεσιν ἐμφερὲς ἔχουσι, καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς τῆς γνώμης εἰς τὰ παραπλήσια φέρονται, καὶ μάλιστά γε τῷ κατὰ τὴν ἑρμηνείαν ἤθει κομιδῇ ξυγγενεῖ τοὺς λόγους αὐτῶν παθητικοὺς ποιοῦσι καὶ γοητεύειν εὖ μάλ' ὡς ἀληθῶς τὸν ἀκροώμενον οἵω τ' ἐστὸν ἄμφω. τό γε δὴ καὶ ἴσμεν ἅπαντες, ὅσοι τῶν λόγων αὐτῶν πεπειράμεθα· καὶ (εἰ μὴ νεμεσήσει τις ἴσως οἷς ἐρῶ), πολλάκις δὴ καὶ τοῖς αὐτοῖς ὁ δεύτερος οἷς φθάσας ὁ Δίων ὁρᾶται χρώμενος, καὶ οὐ φείδεται οὐδ' αἰδεῖται τοὺς ἐποπτεύσοντας. καὶ μὴν οὐ κατ' ἦθος ἄρα μόνον οὕτως ὁρᾶται χρώμενος, ὃ νῦν ὁ λόγος ἠβούλετο, ἀλλ' ἔτι πω καὶ θαυμάζω μάλιστ' ἔγωγε ξυνορῶν, ὅτι καὶ νοήμαθ' ὅλα τῶν Δίωνος ἀφαιρεῖται Συνέσιος εἰς κατασκευὴν ὧν ἑκάστοθ' αἱρεῖται καὶ σπουδάζει, μάλιστα δὴ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν σπουδάζων καὶ τὴν ἔνστασιν ἔχων ὧν καὶ Δίων αὐτός, καὶ κρατύνει τὸ προκείμενον ταὐτό γε ὄν, ὃ καὶ Δίωνι, διὰ τῶν αὐτῶν ἐννοημάτων καὶ ἐπιχειρήσεων, ὧν φθάσας ἐκεῖνος ἀνύτει προενεγκών, ὡς ἀληθῶς βέλτιστα πρὸς τὴν χρείαν, καὶ οὐ ποιεῖται μόνον τὸν νοῦν ἑαυτοῦ καὶ κοινόν, ἀλλ'

---

3 *συμβαίνων* scripsi, *συμβαῖνον* vulgo 5 *σπουδάζων* scripsi, *σπουδάζειν* vulgo 9 *δ' οὐδὲ καθ' ὁτιοῦν* scripsi, *δὲ καθ' ὁτιοῦν οὐ* vulgo 24 *νεμεσήσει* scripsi *νεμεσήσαι* vulgo 25 *οἷς* scripsi, *ὡς* vulgo 27 *ἐποπτεύσοντας* scripsi, *ἐποπτεύοντας* vulgo 28 fortasse *ἔτι που*

ἐνίοτε καὶ τὰ ῥήματα αὐτὰ καὶ τὴν σύνθεσιν ἔπειτ' αὐτὴν τοῦ λόγου, μὴ συγκαλύπτων ὁπηοῦν, ὡς ἄρα ἀλλοτρίοις χρώμενος. καὶ ὁρᾶν ἔστιν οὑτωσὶ πλεῖστα μάλιστα καὶ κατ' ἄλλα τῶν βιβλίων ἀμφοῖν, ὁ δ' οὖν βασιλικὸς Συνεσίου, οἶμαι, καὶ ῥᾷστ' ἔξεστιν ὁρᾶν, ⟨ὅτι⟩ οὐκ ὀλίγα τῶν Δίωνος βασιλικῶν ἀποφέρεται κατασκευάζων τὴν πρόθεσιν αὐτοῖς ῥήμασι, καὶ τίθησιν ὡς οἰκεῖ' αὐτοῦ Συνεσίου, ἀλλ' οὐ μὴν ὡς ἄλλου κατὰ χρείαν δή τινα πρὸς πίστωσιν τῶν σπουδαζομένων, ὡς καὶ τοῦτ' εἰώθασιν ἔνιοθ' οἱ λέγοντες. ἀλλ' ὅ γε δὴ Συνέσιος, ἧπερ εἴρηται, μηδὲν εὐλαβούμενος, εἴ τις ἂν ξυνορῴη, συνυφαίνει τὸν λόγον, ὡς οἴκοθεν τρέχων, ἅμα πρόσω φασὶ καὶ ὀπίσω καὶ συνεχῆ μετὰ τῶν αὐτὸς αὐτοῦ καὶ γνησίων τὰς φωρὰς ποιούμενος. καὶ τοῦτο μὲν οὕτω. καὶ κοινά γε ἀμφοῖν τῆς φωνῆς οὐκ ὀλίγα, τὸ δέ γε πλεῖστον μάλιστα καὶ τοῖς πλείστοις δῆλον· ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἰδεῶν καὶ διαθέσεων τοὺς λόγους αὐτῶν χρωματίζουσι. καὶ Συνεσίου μὲν εἴρηται πέρι, μέτρια μέν, ἀλλ' ἴσως γε τὴν εὐτονίαν ἀποχρώντως παριστῶντα τῆς ἑρμηνείας τῶν λόγων, καὶ ὅτι, εἰ δή τις καὶ ἄλλος, φεύγει τὸ ἀφελές, εἰ καὶ μὴ δεινός ἐστι μήτε κατὰ φύσιν μήτε κατ' ἐπιτήδευσιν. φεύγει δ' οὖν, ὡς ἔφην, παντὶ τρόπῳ τὸ ἀφελές, καὶ δύναται καὶ αἱρεῖται κατ' ἔθος ἐπίτηδες καὶ τὰ καθάπαξ εὐτελέστερα τῶν πραγμάτων τε καὶ ἐννοημάτων ἐπιμελείᾳ τινὶ τῆς γλώττης ἐξαίρειν ὁπηοῦν καὶ λογοειδῶς ἀπαγγέλλειν. Δίωνι δὲ πλείστη πάνυ τοι τῆς ἀφελείας ἐπιμέλεια ⟨ἐν⟩ τῷ λέγειν, καὶ κατὰ φύσιν μὲν οὕτω ταῖς ἀληθείαις χαίρει, ἀλλὰ καὶ πολὺ τοῦτ' ἔργον αὐτῷ καὶ σπουδῆς πάσης ὡς εἰπεῖν ἀξιούμενον, ἐπίτηδες πλάττεσθαι τὸ ἀφελές τε καὶ ὕπτιον καὶ ἀποίητον· καὶ ὥσπερ δή τι ἄλλο ἄλλῳ τῳ, καὶ αὐτῷ πρόθεσίς ἐστι τὸ ἄκομψον, καὶ τὸ θαυμάσιον· δεινότης ἐστὶν αὐτῷ κατὰ μέθοδον ἡ ἀφέλεια, καὶ κατὰ φύσιν δοκοῦσα πολὺ μᾶλλόν ἐστιν ὑποκρίσεως ἔργον, καὶ τὸ πειστικὸν αὐτὸ μᾶλλον πράττει τῇ δοκούσῃ γε ἀπλαστίᾳ καὶ τῷ φαινομένῳ ῥᾳδίῳ τε καὶ ἀτημελήτῳ, καὶ τὰς ἐννοήσεις ἁπλῶς ὡς εἰπεῖν προφέρων καὶ ἀκόμψως χρώμενος, ὡς ἄρα μηδ' ὢν ἐν φροντίδι τινὶ μεθόδου τινὸς καὶ διοικήσεως, εὖ μάλ' ἐπηλυγάζεται καὶ λανθάνειν πειρᾶται συνέλκων ἀσείστως τε καὶ ἀνυπόπτως τὸν ἀκροατὴν ⟨ἐφ'⟩ ἃ βούλεται, μὴ προσποιούμενος ἀγωνίζεσθαι. καὶ δῆλός ἐστι μὲν οὕτως ἄρ' ἔχων, εἴ τις οὐχ ἁπλοϊκῶς ἐμπίπτων εὖ μάλ' ἀξιοῖ προσέχειν

5 ὅτι inserui 10 *συνυφαίνει* scripsi, *συνυφαίνων* vulgo 12 *τὰς φωρὰς* scripsi, *τῆς φορᾶς* vulgo 23 *ἐν* inserui 32 *μηδ' ὢν* scripsi, *μηδὲν* vulgo 34 *ἐφ'* inserui

τὸν νοῦν οἷς λέγει· δῆλος δὲ καὶ ὅτι δεῆσαν αὐτῷ πρὸς ἄσκησιν τοῦ λέγειν ἐκκαλέσασθαί τινα τῶν ἐπιτηδείων καὶ παραδοῦναι τοὺς ἐκ τῶν πάλαι πρότερον δοκίμων καὶ τῶν ἔγγιστ' αὐτῷ καὶ οὐ πόρρω τῶν χρόνων λυσιτελήσοντας εἰς ὃ προτρέπεται (τὴν εὐφωνίαν αὐτὴν δηλαδὴ καὶ τὴν τοῦ λέγειν ὡς βέλτιστα μελέτην), παρατίθεται μὲν αὐτῷ φίλους ἄνδρας, οἷς δέοι ἂν ἐν τοῖς βιβλίοις συγγίνεσθαι καὶ γυμνάζειν τὴν φωνὴν κατ' ἐκείνους τυπούμενον, μάλιστα δ' ἐπαινεῖ καὶ συνίστησιν εἰς τοὔργον καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην Ξενοφῶντα τὸν Γρύλλου, τὸν Ἀττικὸν μέν, εἰ δή τις καὶ ἄλλος, καὶ γένος καὶ γλῶτταν, τῇ δὲ τῆς φωνῆς ἰδέᾳ χρησάμενον, μετὰ τῆς κατὰ φύσιν καὶ ἐν σκηνῇ καὶ δράματι ταύτης ἀφελείας, πάντων μάλιστα τῶν ἄλλων Ἑλλήνων παλαιῶν τε καὶ νέων καὶ ὅσοι κατ' αὐτὸν Σωκρατικοὶ καὶ μετὰ φιλοσόφου προθέσεως ἐβίωσαν καὶ ὅσοι κατ' αὐτὸν πάλιν ῥητορικῶς. οὕτω δὴ κἀντεῦθεν προδείκνυσι καὶ πιστοῦται τὰ περὶ αὐτοῦ νῦν ἡμῖν λεγόμενα. οἷς γὰρ χαίρει καὶ οἷς ἥδεται ξυνὼν καὶ φίλους ἄνδρας καὶ οἷς τὰ βέλτιστα βούλεται προτρέπεταί γε τοῖς αὐτῶν χρῆσθαι, τοιοῦτος αὐτός ἐστι, πάντως ταῦτ' ἐπαινῶν οἷς χρῆται, καὶ χρώμενος αὐτὸς τούτοις οἷς καὶ τοὺς ἐπιτηδείους προσέχειν βούλεται. οὐ γὰρ ἄλλους βελτίοσιν ἢ καὶ αὐτὸς ἐχρήσατο προσέχειν ἠξίωσεν ἄν, οὐδὲ φίλους ἔκρινεν ἂν ὥστε καὶ τῶν καλλίστων δι' ἑαυτοῦ τυχεῖν πλεῖν ἢ ἑαυτόν, οὐδὲ μὴν αὖθις, ὧν ἑαυτῷ βελτίστων ᾠήθη, τἀναντία παρετίθετο φίλοις, καὶ μάλιστ' ἀδικεῖν ἄνδρας ἐπιτηδείους ἐπειρᾶτο σφόδρα τιμῶντας αὐτὸν καὶ πειθομένους ἀνυπόπτως, ὃ μηδ' ἐχθροὺς ἀδικεῖν τῷ βίῳ προθέμενος, καὶ πάντας εἰς τὴν αὐτὴν αἵρεσιν φίλους τε καὶ μὴ συμπείθων.

---

18 τούτοις scripsi, τέως vulgo 19 ἄλλους scripsi, ἄλλοις vulgo

EMPERIUS DE EXILIO DIONIS
(Brunsvigae 1840, p. 5—7).

Atrox Domitiani imperium et multis viris doctrina et ingenio egregiis et Dioni noxium fuit. Nam eius decreto relegatus est. De quo casu gloriari consuevit, laudem quaerens e pessimi principis odio. Eodem autem exilio, ut ipse affirmat, vitae eius rationes prorsus mutatae sunt; ab oratoria enim arte ad philosophiam defecit, quam idem antea quadam oratione nunc deperdita vehementius insectatus erat [1]).

Quapropter antiquitus fuere, qui exilio scripta eius bifariam dividerent; quod nobis imitandum foret, si modo, quo quaeque tempore edita essent, satis constaret.

Iam primum quaerendum est quando relegatus sit; quo viam monstrabit ipsius quidam locus, quem integrum huic paginae subjeci; nam singula verba diligentius examinanda erant [2]). Existimabatur familiariter uti viro quodam non pravo, cui cum beatis quibusdam hominibus et tunc dominantibus generis necessitudo intercedebat, sed qui eam ipsam caussam interitus habuit, propter quam multi fortunam eius praedicabant. Igitur explorandum est quinam istis verbis Dionis patronus significetur.

Ac primo quidem de Iunio Rustico cogitaverit quispiam, qui quod Paeti Thraseae et Helvidii Prisci laudes edidit a. 91 p. Ch. damnatus est. Nam huius criminis occasione Domitianus philosophos omnes urbe Italiaque submovit [3]). Quem nolim intelligi. Neque enim Roma modo Italiaque submotus est Dio, ut mox demonstrabitur; neque erat quod toties gloriaretur de exilio omnium philo-

---

1) Vid. Synesii Vitam Dionis ante Reisk. Dionis edit. p. 15 et p. 17. et Kays. Philostr. V. S. p. 173.

2) Dion. T. II. p. 418 Reisk. *ὅτε φεύγειν συνέβη με φιλίας ἕνεκεν λεγομένης ἀνδρὸς οὐ πονηροῦ, τῶν δὲ τότε εὐδαιμόνων τε καὶ ἀρχόντων ἐγγύτατα ὄντος, διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἀποθανόντος, δι᾽ ἃ πολλοῖς καὶ σχεδὸν πᾶσιν ἐδόκει μακάριος, διὰ τὴν ἐκείνων οἰκειότητα καὶ ξυγγένειαν.*

3) Vid. Sueton. Domit. c. 10. Ceterum Dio tunc ne adnumerari quidem philosophis poterat.

sophorum cummuni. — An Salvius Cocceianus et Dionis patronus et caussa fuit exilii? Habet illud aliquid e nominis paritate praesidii. Nam quod existimant a Nerva Cocceiani nomen accepisse Dionem, idoneo argumento doceri nequit. At Salvius Cocceianus quod Othonis Imperatoris, patrui sui, diem natalem celebravit, ad mortem adactus est [1]). Itaque v. *τότε εὐδαίμονες* adversantur, quae non possunt non referri ad gentis Flaviae Imperatores. Nec a suorum caede ita sibi temperavit Domitianus, ut quo revocaremus Dionis verba non haberemus, sed potius facta eligendi optione haesitationem nobis adtulit. Nam e patruelibus suis duos necavit, T. Flavium Sabinum et Flavium Clementem [2]). Horum alterum utrum intelligendum esse mihi persuadeo. Exploremus utrum Dio dixerit. Haud temere *οἰκειότητα* copulavit et *συγγένειαν*, quorum illud affinitatem, hoc cognationem significat [3]). At hinc nihil colligi potest. Nam Flavius Clemens uxorem habebat Flaviam Domitillam, Domitiani sororis filiam [4]); T. Flavium Sabinum occidit, collegam Cosulatus, quo uxore eius Iulia, Imperatoris Titi filia, potiretur. Iam Sabinus si patronus fuit Dionis, v. *ἀποθανόντος διὰ τὴν ἐκείνων οἰκειότητα καὶ ξυγγένειαν* quam vere dicta sint non latet. Sed eadem ne a Clemente quidem aliena sunt. Aliud igitur, quo res conficiatur, indicium circumspiciamus.

Flavius Clemens occisus est a. 95, uno ante ipsum Domitianum anno; Flavius Sabinus a. 82. Aio igitur Sabinum intelligendum esse. Nam de diuturnitate exilii saepe conquestus est Dio [5]).

Illa igitur caussa fuit exilii. Iras autem Imperatoris magna constantia tulit, qui furibundum hominem ultro lacesseret et ore styloque eius nequitiam castigaret. Quae libertatis suae monumenta superesse ait et omnium manibus teri; ad nos vero non pervenerunt. Nam oratio Athenis de exilio habita (Orat. XII.) serioris haud dubie temporis est. An Orat. VI. de tyrannide significari existimabimus?

Sequitur ut in genus exilii inquiramus: de quo qui Dionis vitam scripsere diversissima quaeque narrarunt. Et Philostratus quidem non damnatum tradit, sed voluntario exilio ex hominum oculis excessisse, atque nunc palando nunc latitando saluti suae consuluisse.

---

1) Sueton. Domit. c. 10.

2) Sueton. Dom. c. 10 et 15.

3) Vid. Dion. Orat. T. I. p. 136, 10. et 138, 5. et p. 169, 9.

4) Vid. Xiphil. Domit. Don. Cass. Reim. p. 1112.

5) T. II. p. 159, 25. *ἐν τοσούτοις ἔτεσι φυγῆς*. conf. II. 208, 15. et I. 59, 40.

Quae sunt falsissima, ut pleraque quae de Dione tradidit Philostratus. Hunc tamen secutus est Photius.

Propius a vero abest auctor eorum, quae in Cod. Medic. Plut. 49, 22. et Parisino 2958 Dionis operibus praemissa leguntur; quamquam is quoque manifesto errore narrationem corrupit. Verba eius haec sunt [1]: *ταύτῃ τοι καὶ τῇ τοῦ λόγου χρησάμενος ῥύμῃ καὶ πρὸς Νέρωνα ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ παρρησιασάμενος φίλων ἀειφυγίας κατεδικάσθη καὶ ἣν τῷ ζημιώματι ἐπίτιμος τούτῳ, ἐς ὅτε Οὐεσπασιανὸν ἡ Ῥωμαίων εὐτύχει πολιτεία, ᾧ συγγενόμενος κατὰ τὴν Νειλῴαν Ἀλεξάνδρειαν καὶ πολλὰ τῶν βασιλεῖ ὑποθέμενος ἀνηκόντων τέλος καὶ τοὺς παρόντας βασιλικοὺς λόγους αὐτῷ ἐξεπόνησεν.* Homo bonus Neronem confudit cum Domitiano; idem recte opinor in perpetuum, non in tempus, Dionem relegatum tradidit. Exilio autem, postquam multos annos, ut de reditu eius iam desperaretur, duravit, Domitiani caedes finem adtulit [2].

Reliquum est, quoniam de tempore satis diximus, ut exploremus quanam locorum praescriptione Dionis relegatio finita fuerit. Neque enim toto Romanorum imperio ei interdictum est, quod ipsius verbis facile demonstrabitur, sed ut videtur tantum e Bithynia et fortasse Italia relegatus est. Et Roma quidem eum submotum fuisse, ex his eius verbis colligi potest Orat. I. T. I, p. 59, 40. *ὡς γὰρ ἔτυχον ἐν τῇ φυγῇ ποτε ἀλώμενος — καὶ πολλήν γε χάριν οἶδα τοῖς θεοῖς, ὅτι με οὐκ εἴασαν θεατὴν γενέσθαι πολλῶν καὶ ἀδίκων πραγμάτων* —. Reliquas terras Romanorum imperio subjectas ei patuisse inde intelligitur, quod ipso relegationis tempore Cyzicum ei licuit adire. Ibi multi eum amici cognatique convenerunt, propius autem ad patriae fines se accedere voluisse negat, ne exilium aegrius ferre videretur [3]. Eodem pertinet, quod quamvis exulem a multis se vocatum, ut rem publicam apud ipsos gereret [4], et in Peloponneso se versatum esse scribit [5].

---

1) Vid. Kays. Philostr. V. S. p. 171.

2) Exilii diuturnitatem demonstrant, quae supra adtulimus. Hinc intelligitur quomodo locus quidam Orat. I. T. I. p. 61, 43. interpretandus sit: *Καὶ μετὰ τοῦτο δὴ προέλεγεν, ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἔσοιτό μοι τῆς ἄλης καὶ τῆς ταλαιπωρίας, οὔτε σοί, εἶπεν, οὔτε τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις.* Nimirum vergente iam ad exitum Domitiani imperio istud vaticinium ei datum esse fingitur.

3) I, p. 485, 11. *ἐγὼ δὲ οὐκ ἤθελον ἐγγὺς ἰέναι πρὸς αὐτοὺς τοὺς ορους* (Bithyniae), *ἀλλὰ ἐδόκει μοι τὸ τοιοῦτον παντελῶς ἀχθομένου τινὸς εἶναι τῇ φυγῇ καὶ ἐπιθυμοῦντος κατελθεῖν.*

4) II, 197, 15.

5) I, 59, 40.

Totum vero exilii tempus circumvagando exegit. Plurimas terras obiit et maximis intervallis inter se distantes. In quo gravissimis adversitatibus conflictatus est; saepe, quo deverteret, non habebat, ac ne unus quidem servus eum comitabatur [1]). Rei familiaris quoque magnum detrimentum cepit. Nam multi ad fraudem abusi sunt eius absentia, e cuius perpetuitate impunitatem sibi fore rebantur [2]). Erronea autem ista vita tamquam divina auctoritate comprobata est. Narrat enim deum Delphicum a se consultum responsum dedisse, pergeret, quae incepisset facere, et extremas orbis terrarum partes adiret [3]). Profectus est vero aestate relegationi proxima Borysthenem, unde Scytharum Getarumque terras obiturus erat. Quod consilium utrum tunc exsecutus sit nec ne, ignoramus; posthac effecit; adhuc imperante Domitiano, Romanorum castra, bellum Dacis inferentium, secutus inermis. Novimus ea ex Orat. Borysthenitica et Olympiaca. Altera harum habita esse fingitur Borysthene, sed recitata est a Dione post reditum in patria urbe, Prusae ad Olympum. In Borysthenitica II. p. 74. haec leguntur: *ἐτύγχανον μὲν ἐπιδημῶν ἐν Βορυσθένει τὸ θέρος, ὁπότε εἰσέπλευσα μετὰ τὴν φυγήν, βουλόμενος ἐλθεῖν, ἐὰν δύνωμαι, διὰ Σκυθῶν εἰς Γέτας, ὅπως θεάσωμαι τἀκεῖ πράγματα ὁποῖά ἐστιν.* V. *ἐὰν δύνωμαι* si non temere addita sunt, indicare videntur illo quidem tempore [4]) Dionem ad Getas non esse profectum. At recte tamen Philostr. in Vit. Dionis *καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐς Γέτας ἦλθεν ὁπότε ἠλᾶτο* i. e. tempore exilii. Nam Olympiacam Orat. (T. I, p. 379.) habuit e terra Getarum modo reversus, ut ipse in eius initio profitetur. Constat autem istam orationem ante annum 86. non potuisse haberi, sed tamen eandem ad Domitiani tempora referendam esse.

Quid vero ad Getarum fines eum deduxit? Scilicet id agebat, ut res Geticas conscriberet. Quod opus Dioneum nobis aetas invidit; noverat Philostratus, noverat rerum Gothicorum scriptor Iornandes sive Iordanis, qui Getis, si Diis placet, cum Gothis confusis, e Dionis Geticis quaedam excerpsit.

1) II. 159, 32. II, 201, 5, Suis haec exaggeravit commentis Philostrat. in Vita Dion. Ipse aliquanto modestius I, 59, 42. *ἐπῄειν γοῦν ὡς ἐδυνάμην πλείστην γῆν ἐν ἀγύρτου σχήματι καὶ στολῇ τοῦτο μὲν παρ' Ἕλληνας τοῦτο δὲ παρὰ βαρβάρους*

αἰτίζων ἀκόλους οὐκ ἄορας οὐδὲ λέβητας.

2) II, 208, 14.

3) I, 422, 25.

4) I. e. a. 83. p. Ch. Nam eum relegatum esse a. 82. supra ostendimus.

ADDITAMENTA AD VOL. I.

p. 2, 2 omnia sana esse mihi persuaserunt Vahlenus et Herwerdenus.
p. 2, 17 ὅσον δυνάμεθα ἐγχειροῦντες Herwerdenus.
p. 5, 17 ἐκεῖνα καὶ retinenda sunt cf. Wendland l. l.
p. 6, 23 οὗτος pro τοιοῦτος scripsi, non propter ὃν quod sequitur, sed quia hic non quaeritur, qualis rex sit, sed quo signo agnoscatur. cf. Wendland p. 326.
p. 11, 6 ὅσοι non potest pro exclamatione accipi, quod putat Herwerdenus, quia priori ὅσοι hoc opponitur.
p. 11, 12 nunc quoque puto ἀλλὰ secludendum esse; post ἁπάσης parenthesis significanda est, quae finitur l. 16 μάτην ὑπ' αὐτῶν; deinde iterato οὐ μόνον sententia interrupta ad finem ducitur.
p. 14, 27 πολὺ δὲ, ὡς ἐνόμιζεν, ⟨ἐν⟩ κρείττονι etc. Herwerdenus, et Wilamowitzium et me secutus.
p. 15, 24 πάντων) πασῶν Wendland.
p. 16, 6 σωτῆρα εἶναι) σωτὴρ ἀκούει et ego conieceram et Herwerdenus.
p. 21, 1 τοῦ τε — Ἀχιλλέως del. Herwerdenus.
p. 23, 18 ἱλάσκεσθαι) ἐξασκεῖσθαι Herwerdenus, διασκεῖσθαι Enthovenus.
p. 26, 10 restituendus verborum ordo, qui est in libris: ἐν Ἰθάκῃ καὶ ταῦτα et verba οὐκ — ταῦτα Herw.
p. 26, 10 verba ὅτι γε μὴν — ταῦτα sana esse mihi persuasit Wendland.
p. 27, 14. 21 non opus est ὂν addi (Wendland).
p. 28, 15 lege οἷαν cum UBV.
p. 29, 8 χορεύματα) κρούματα Paton.
p. 33, 9 τὸ retinendum (Wendland).
p. 34, 24 δικαιότερος δὲ ⟨ταμίας τῶν . . . . . . ἀοκνότερος δὲ⟩ στρατηγός etc. Paton.
p. 35, 5 ὅταν δὲ ⟨ἑνὸς⟩ παμπληθεῖς Usener, servata l. 7 et 8 codicum scriptura.
p. 35, 19 ὥστε ὑπὲρ οὗ πονεῖν et cetera ut ego Paton; at cui laborare necesse est, is non dici potest μηδὲ συμπονεῖν ἐθέλειν.
p. 36, 8—37, 27 ab hoc loco aliena, quia non poterat pergere: ἵνα δὲ μήτε ἐγὼ κολακείας αἰτίαν ἔχω etc. postquam multis probavit, se non timere adulationis crimen. At optime iis pergitur post ἀνάγκη λέγεσθαι.
p. 39, 18 ut in UB ἀσθενὴς οὗτος, ita in PY ἄνανδρος interpolatum esse vidit Paton. Fortasse UB coniectura verum assecutus est.
p. 40, 25 πολεμίων λείαν) Μυσῶν λείαν flagitat Herw., collato Zenob. V 15.
p. 41, 27 ὥσπερ εἴρηται) ὧν πέρι εἴρηται Wendland.
p. 45, 17 ναυτίλλεσθαι pro ναυτιλίας Paton.
p. 46, 9 ἐπιὼν Wendland, ἰὼν Herwerd.

p. 52, 4 *εἰ δὲ — παρόντων* nunc mihi persuasi sana esse, deinde *τοίνυν* prius delet Herw.

p. 52, 10 *οὐκοῦν — κοινά*) haec verba, etiamsi *παρέντων* scribatur pro *παρόντων*, quod voluit Paton, non intellego.

p. 53, 14 *ἢ ⟨ἀλλήλους⟩ οἱ* Casaub. et Reiskius.

p. 55, 10 *ἑκάστων τῶν μὴ σφόδρα ἀνοήτων ⟨τοῦ σώματος ἐπιμελομένων διὰ ποτῶν⟩ καὶ σίτων καὶ λουτρῶν καὶ ὑγιεινῶν δὴ πάντων.* Ita locum constituo similem secutus rationem Patonis.

p. 59, 16 *ἢ ἀνθρώπων* del. Herw.

p. 61, 10 *καὶ ⟨κατὰ⟩ τὸν ἄνθρωπον* Paton.

p. 67, 12 *κάκιστα* pro *τάχιστα* Herw., propter *χρόνον τινά.*

p. 69, 3 *ἐντεῦθεν δὴ* Paton.

p. 73, 13 *μεταβαλόντας* non mihi persuasit Enthovenus intransitive dictum esse, quia praecedit *μετέβαλλε* transitive.

p 73, 22 *ἀνὴρ* pro *ἔνθα* (quia praegressa agunt de daemone) Herw.

p. 82, 4 *τῶν θηρίων* del. Herw.

p. 85, 2 *αὐτὸν δὲ* Herw.

p. 109, 22 *καὶ ἄλλων τῶν παραμενούντων* Wendland.

p. 112, 7 *ἀφ' οὗ* Herw.

p. 116, 29 *τὴν ὑπὲρ ἐκείνων δόξαν* Reiskius.

p. 117, 2 *οὐ καταφρονοῦντες αὐτῶν* del. Herw.

p. 119, 9 scribendum: *τοιοῦτον ⟨οὐδέν⟩.*

p. 120, 10 *ὑπὲρ αὐτοῦ* delendum, quod ex l. 5 huc aberravit (Wendland).

p. 122, 17 *λέγειν τοῦ πράγματος*) haec nunc corrupta puto cum Blassio, qui proposuit *λέγειν ἐκ τοῦ προφανοῦς.*

p. 123, 9 *καταφυγόντας* B.

p. 125, 16 *ὥστε κἂν ὀμόσαι* B.

p. 130, 5 *οὕτω* ante *χρόνῳ* transponit Vahlenus Ind. Lect. Ber. 1895.

p. 131, 32 *συνήδεσθαι* flagitat Herw.

p. 138, 25 *ξυντιθεὶς* pro *ξυνθεὶς* B.

p. 139, 28 *ὑποφεύγων* pro *ἀποφεύγων* B.

p. 140, 19 *ἀμύνειν ταῖς ναυσὶν* B.

p. 142, 29 *φυγόντων* B.

p. 143, 20 *φυγόντας* B.

p. 144, 16 *καὶ πρὸς ⟨Τρῶας⟩ φιλίαν πράξαντες ἀπέλθοιεν* Herw.

p. 153, 12 *ἐκ τοῦ τόπου* del. Herw.

p. 155, 17 *χαλεπὴν* Herw.

p. 165, 7 *κυμβάλοις τισὶν πολυψόφοις* Herw. me secutus.

p. 170, 21 *ἐνίκησας καὶ ἐξέπληξας τὴν Ἑλλάδα* Herw.

p. 179, 21 *ἔν τισιν ἱεροῖς* Herw.

p. 181, 17 verborum *εἴ τῳ — παῖδες* patrocinium suscipit Vahlenus Herm. XXX 364.

p. 190, 29 verba *καὶ μὴ — φοβηθῇς* ita explicat Herwerdenus: „noli timere, vult venator, ne domum meam te vocans insidias tibi struam". At mire hac sententia interrumperentur quae de navigandi difficultate et praecedunt et secuntur. Itaque nunc in mentem mihi venit, an verba illa ante *ἔπειτα* l. 27 transponenda sint. Ita bene sententia procederet. Neque offendit, quod venator primum quidem postridie Dionem ad mare redire iubet, dein circumspecto caelo vix post quinque dies tempestatem remissum iri sperare

audet. Quae in adnotatione dixi de verbis βουλοίμην — ἄνεμον transponendis, nihili esse recte monuit Herwerdenus.

p. 199, 2 διαδιδομένῳ Herw.

p. 202, 6 ἔτι μᾶλλον del. Herw., quae dubito an tolerari possint.

p. 203, 16 σου pro σοῦ Herw. verissime.

p. 204, 32 τὸ τῆς πενίας Herw.

p. 207, 26 ἃ δὴ — ἐδόκει defendit Vahlenus Herm. XXX 364.

p. 217, 21 ἀλλ' ἴσως γε οὐδὲν ἧττον ἢ μᾶλλον ⟨ἔτι χρὴ⟩ ἐν Herw.

p. 242, 22 μᾶλλον) ἔλαττον Herw. quod meae coniecturae praestat.

p. 262, 18 in textu lege μηδὲν οὕτως cum Emperio.

p. 262, 24 γὰρ ⟨ἂν⟩ ὑπῆρχεν Herw.

p. 267, 19 τὸ ἕτερον ferri non posse vidit Herw., coniciens τὸ τέρεν (sc. τῶν ὤτων i. e. τὸν λοβόν).

p. 274, 13 βασιλεῖς θεῖοι (cf. l. 24) Herw.

p. 278, 11 ἐν τοῖς λόγοις del. Herw.

p. 280, 12 συνίετε) συρίττετε Herw.

p. 283, 29 λανθανούσης non intellego; cf. Herw. p. 29.

p. 285, 10 εἰπεῖν) τίκτειν vel τεκεῖν Herw. coll. Arist. Ran. 1057. Eur. Suppl. 192.

p. 293, 15 τὰ ὄντα) τὰ τυχόντα Herw. probabiliter.

p. 296, 8 ταῦτα) ταὐτὰ ⟨ἐποίει⟩ Herw.

p. 300, 24 αὐτὸν retinendum; cf. Wendland l. l.

p. 313, 6 post σημεῖον interrogatio significanda est (Wendland).

p. 313, 11 φιλοφρονουμένων; ⟨οὐ μενοῦν⟩, ἀλλ' etc. Vahlenus Ind. Lect. Ber. 1895.

p. 313, 22 verba ἀδικεῖσθαι τὰ τῆς σωφροσύνης vix sana; cf. Herw. p. 33.

p. 320, 13 post σκοποῦντες interrogationem significandam esse monuit Herw.

p. 320, 16 ἀλλ' οὐ προσήκει με διὰ Wendland verissime.

p. 322, 18 ἢ τέκτων ἐὰν ⟨ᾖ⟩ sufficit (Herw.).

p. 322, 20 παρῆλθον Herw.

p. 327, 1 ἀγνωμονοῦσιν non debebam in suspicionem vocare.

p. 333, 22 οὐ πολλῷ τινὶ χρόνῳ ⟨καὶ αὐτῷ καὶ⟩ πολλοῖς τῶν ἄλλων etc. ita me longe melius lacunam explevit Herw.

p. 336, 23 βρίζοντες) θρίζοντες = θερίζοντες Herw.

p. 337, 17 ἐν τοῖς ὄρεσιν) ἐν ταῖς ὀργάσιν Herw.

INDICES.

1. NOMINA GEOGRAPHICA.

2. NOMINA HISTORICA.

3. HISTORIA AETATIS DIONEAE.

4. HISTORIA FABULARIS.

5. DEI HEROES ET SACRA EORUM.

6. HOMERUS.

λεγομένων, οἱ δὲ αὐτὸ τοῦτο τὴν διάνοιαν ἐξηγούμενοι, οὐ μόνον Ἀρίσταρχος καὶ Κράτης καὶ ἕτεροι πλείους τῶν ὕστερον γραμματικῶν κληθέντων, πρότερον δὲ κριτικῶν etc. II 109, 24. — etiam Margiten Homeri esse νεωτέρου καὶ ἀποπειρωμένου τῆς αὐτοῦ φύσεως πρὸς ποίησιν II 110, 26. — Margitae fr. 2 ὅτι σε, ὦ ἄνθρωπε οὔτε σκαπτῆρα θεοὶ θέσαν οὔτ' ἀροτῆρα 211, 8. — cecinit οὐκ ἄνευ Μουσῶν τε καὶ Ἀπόλλωνος ἐπιπνοίας II 111, 11. — non solum apud Graecos pervulgatus, sed etiam apud τοὺς διγλώττους καὶ μιγάδας; etiam Indis notus II 111, 15. — τὸ γὰρ ἐν πενίᾳ διαγενέσθαι καὶ ἀλώμενον καὶ τοσοῦτον ἀπὸ τῶν ποιημάτων πορίζοντα ὅσον ἀποζῆν etc. II 121, 7. — de regia potestate praecipit or. LIII § 11—12 II 112. — vita eius parum nota II 115, 11. — περὶ ἀρετῆς ἀνθρώπων καὶ κακίας καὶ περὶ ἁμαρτημάτων καὶ κατορθωμάτων (λέγει) II 116, 31. — παραβολαὶ πυρὸς καὶ ἀνέμων καὶ θαλάττης καὶ ἀετῶν καὶ ταύρων καὶ λεόντων II 117, 3. — διά τε μύθων καὶ ἱστορίας ἐπεχείρησε τοὺς ἀνθρώπους παιδεύειν II 117, 15. — ὅταν διηγῆται περὶ Δόλωνος — περὶ δειλίας καὶ φιλοδοξίας δοκεῖ διαλέγεσθαι II 118, 5 ὅταν δὲ περὶ τοῦ Πανδάρου — περὶ δωροδοκίας καὶ ἀσεβείας ibid. 14 ὅταν δὲ περὶ Ἀσίου τοῦ Ὑρτάκου — περὶ ἀπειθείας καὶ ἀλαζονείας ibid. 26. παρατιθεὶς Πολυδάμαντα — ἢ τὸν Νέστορα — ἢ τὸν Ὀδυσσέα — περὶ φρονήσεως καὶ στρατηγίας καὶ μαντικῆς, πρὸς δὲ τούτοις καιροῦ καὶ ἀκαιρίας ἔοικεν ὑποτίθεσθαι II 119, 9 item in Odyssea Antinoum ὕβρεως καὶ ἀκολασίας exemplum posuit ibid. 22. — ὃ δὲ δεινότατός ἐστιν, ᾔσθησαι τοῦ ποιητοῦ, τὴν περὶ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων ἐμπειρίαν II 137, 9 — Ulixem non solum prudentia et arte oratoria insignem, sed etiam ceteras artes callentem inducit II 181, 17. — Alcinoi et Menelai regias opulentissimas finxit II 220, 9. — Il. Υ 221—29. Boreas, Troicas equas compressit; unde qui nati sunt equi cum mentis humanae ὑπηνεμίοις γεννήμασι comparantur (Cyn.) II 266, 2. — Hectorem pulchrum esse voluit II 270, 22 Achillis, Patrocli, Euphorbi comam laudat II 271, 3.

LOCI HOMERICI.

Homerus Α 1—5 124, 18. — Α 29—31 II 141, 6. — Α 249 20, 23. — Α 260—266. 273. 274 II 125, 21. — Α 288 17, 13. — Α 446—47 II 141, 26. — Α 528—30 161, 25. — Β 144—46 273, 18. — Β 205 sq. 2, 29 Β 24 3, 9. — Β 215 sq. 296, 20. — Β 363 II 123, 12. — Β 371 sq. 20, 24. — Β 412 sq. 30, 15. — Β 478 173, 4. — Β 480 sq. 31, 1. — Β 484 sq. 161, 1. — Β 489—92 276, 24. — Β 872 sq. 27, 1 sq. Γ 1—9 27, 12 sq. — Γ 39—42 129, 20. Γ 65 II 297, 3. — Γ 179 27, 27. — Γ 236 sq. 133, 26. — Δ 59 118, 14. — Δ 362 II 5, 4. — Δ 431 27, 12. — Δ 443 175, 23. Ε 59 sq. II 183, 6. — Ε 640—642 130, 1. — Η 83 23, 22. — Η 171—72 II 155, 11. — Η 321 26, 4. — Η 352 II 118, 19. — Θ 233 sq. II 215, 1. — Ι 7 275, 18. — Ι 90 26, 13. — Ι 106—112 II 124, 15. — Ι 189 22, 22. — Ι 443 20, 18. — Ι 640 II 201, 11. — Ι 646 II 127, 26. — Κ 13 27, 20. II 163, 11. — Κ 152 sq. 25, 26. — Λ 67 sq. 18, 16. — Λ 389—90 II 167, 8. Λ 411 II 198, 20. — Μ 267 II 218, 6. — Ν 799 II 194, 27. — Ξ 291 113, 17. — Ξ 434 303, 3. — Ο 696. 711. 712 99, 23. Π 180 217, 25. — Π 359—61 II 200, 27. Π 617 sq. 29, 14. — Π 689—91 273, 6. — Ρ 177 sq. 273, 1. — Ρ 447 II 273, 21. — Ρ 588 24, 17. — Σ 228 sq. 28, 17. — Σ 289 302, 30. — Σ 474. 75 178, 14. — Τ 386 333, 12. — Υ 52 28, 16. — Υ 74 113, 17. — Υ 248. 49 173, 15. — Υ 253—55 II 54, 4. — Φ 212 69, 27. — Φ 279 154, 3. — Φ 389. 390 II 16, 20. — Χ 60—69 123, 18. — Χ 147 sq. 303, 4. — Χ 370 sq. II 270, 27. — Χ 391 sq. 28, 23.

7. SCRIPTORES POETAE PHILOSOPHI.

οὐδὲν τῶν Ὁμήρου ψέγει. ἅμα διηγούμενος καὶ διδάσκων ὅτι τὰ μὲν κατὰ δόξαν, τὰ δὲ κατὰ ἀλήθειαν γέγραφεν etc. II 110, 24 *ὁ δὲ καθ' ἕκαστον τῶν ἐπὶ μέρους ἐδήλωσεν* II 111, 2.

8. DIONIS VITA.

Dio (Chrysostomus) eius **a v u s** una cum matre ab imperatore amico civitatem simul Romanam et Apamensem accepit II 59, 4. — *ὁ γοῦν πάππος ὁ ἐμὸς εἰ ἐπὶ πλέον ἀπώνατο τῆς φιλίας τοῦ τότε αὐτοκράτορος, ἀλλὰ μὴ βραχὺς παντελῶς ἐγένετο ⟨ὁ⟩ χρόνος, διενοεῖτο, ὥς φασιν, ἐλευθερίαν τῇ πόλει λαβεῖν καὶ ἤδη περὶ τούτου πεποίητο τὸν λόγον* II 68, 5. — (avus) *καὶ τοίνυν εἰς αὐτὸν οὐδεμίαν φαίνεται χάριν αἰτησάμενος ἐν τοιαύτῃ φιλίᾳ καὶ σπουδῇ, φυλάττων δὲ καὶ ταμιευόμενος τὴν τοῦ αὐτοκράτορος προθυμίαν εἰς ὑμᾶς* II 77, 6. — *καὶ περὶ τοῦ πάππου δὲ τοῦ ἡμετέρου οὐκ ἂν εἴποι οὐδεὶς οὔτε ὡς κατῄσχυνε τὴν πόλιν οὔτε ὡς οὐδὲν ἀνάλωσεν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ. τὴν γὰρ οὐσίαν ἣν εἶχε πατρῴαν καὶ παππῴαν ἅπασαν εἰς φιλοτιμίαν ἀναλώσας, ὥστε μηδὲν ἔχειν λοιπόν, ἑτέραν ἐκτήσατο ἀπὸ παιδείας καὶ παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων* II 77, 1. — **p a t e r** eius honoribus affectus a Prusaensibus, *ὅσαις ἐκεῖνον ἐτιμήσατε, ὡς ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ ὅσον ἔζη χρόνον δικαίως προεστῶτα τῆσδε τῆς πόλεως* II 67, 18. — pater eius Pasicrates ab Apamensibus civitate donatus II 59, 6 *καὶ μὴν τῶν γε ἐμῶν τέκνων ἥδε πατρίς ἐστι μᾶλλον* (scil. Apamea) ibid. 9. — pater eius semper a Prusaensibus laudatur ut bonus civis II 76, 22. — et pater et avus *προστάται τῆς βουλῆς* fuerunt II 99, 28. — **m a t e r** eius, *ἧς ὑμεῖς* (scil. Prusaenses) *ἱδρύσασθε καὶ ἄγαλμα καὶ ἱερόν* II 67, 20 uterque avus et maiores et fratres et ceteri consanguinei honoribus affecti ibid. — **m a g n a p r a e d i a** possidet; multos enim et divites et pauperes vicinos habet, quorum nulli unquam damnum attulit; neque eloquentia sua cuiquam insidias struxit or. XLVI § 7—8. — dicit sibi invideri *ὅτι τὰς στοὰς ἐπὶ τῶν θερμῶν ᾠκοδόμηκα καὶ ἐργαστήρια — καίτοι πέντε μυριάδων ἐώνημαι τὸ χωρίον, τῷ παντὶ πλείονος τιμῆς τῆς ἀξίας.* II 78, 21. — fortunam a patre accepit specie magnam, sed aere alieno oneratam II 77, 14 liturgias maximas praestitit ibid. 22. — *σπάνιον εἴποτε ἀπεδόμην σῖτον καὶ τοῦθ' ὅταν ὑπερβάλῃ τῷ πλήθει, ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις ἔτεσιν οὐδὲ τὸν ἀρκοῦντα ἔχω, ἀλλ' ἔστι μοι ἡ πᾶσα ἐπικαρπία ἐξ οἴνου καὶ βοσκημάτων* II 78, 13. — *ἡ πρόφασις ἡ λεγομένη, δι' ἣν ὑμᾶς ἀποτραπῆναί φασι τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς, ὑπιδομένους τοῦ στενωποῦ τὸ βάθος* II 79, 26. — **u x o r e m** et *παιδίον* commemorat II 80, 6. — (ante exilium) Apamensium civitatem accepit II 58, 33. — in nulla praeter patriam urbe agrum aedesve possidet II 68, 25. — **R o m a e** amicos habet et multos et potentes II 59, 19. — *πλουσίων οἰκίας τε καὶ τραπέζας ἠπιστάμην, οὐ μόνον ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ σατραπῶν καὶ βασιλέων* 202, 4.

exilium: *ὅτε φεύγειν συνέβη με φιλίας ἕνεκεν λεγομένης ἀνδρὸς οὐ πονηροῦ, τῶν δὲ τότε εὐδαιμόνων τε καὶ ἀρχόντων ἐγγύτατα ὄντος, διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἀποθανόντος, δι' ἃ πολλοῖς καὶ σχεδὸν πᾶσιν ἐδόκει μακάριος, διὰ τὴν ἐκείνων οἰκειότητα καὶ ξυγγένειαν, ταύτης ἐνεχθείσης ἐπ' ἐμὲ τῆς αἰτίας, ὡς δὴ τἀνδρὶ φίλον ὄντα καὶ σύμβουλον* 179, 9 sq. — exul factus Delphicum oraculum consulit: *ἐκέλευε — με αὐτὸ τοῦτο πράττειν ἐν ᾧ εἰμι πάσῃ προθυμίᾳ, ὡς καλήν*

τινα καὶ συμφέρουσαν πρᾶξιν, ἕως ἄν, ἔφη, ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀπέλθῃς τῆς γῆς. or. XIII § 9. — paupertatem contemnit *τοσοῦτον χρόνον πλανηθεὶς οὐ μόνον ἄοικος καὶ ἀνέστιος, ἀλλὰ μηδὲ ἀκόλουθον ἕνα γοῦν ἐπαγόμενος* II 46, 26. — *τοῦ θεοῦ κελεύοντος — στολὴν ἀναλαβὼν καὶ τἄλλα κολάσας ἐμαυτὸν ἠλώμην πανταχοῦ* 181, 27 quomodo factum sit, ut philosophiam docere inciperet pluribus persequitur or. XIII § 10—15. — *πρεσβυτικὸν πολυλογία — καὶ ἀλητικόν* 189, 21. — *ὥσπερ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἔζηκα ἀλώμενος* or. XII § 16 159, 9. — *ἄνδρες ἀλῆται καὶ αὐτουργοί τῆς σοφίας* 2, 16. — *ἀνδρὶ ἀδολέσχῃ καὶ πλείω σχεδὸν ἢ ἔδει σχολὴν ἄγοντι* 82, 1 (in fab. Lib.). — quomodo exsul vagari solitus sit 9, 24 ruri cum pastoribus et venatoribus consuetudinem habet ibid. 32. — saepe cum exsul vagaretur expertus est *ὡς ἔστι πενία χρῆμα τῷ ὄντι ἱερὸν καὶ ἄσυλον* etc. 191, 14. — Chio in Euboeam navicula piscatoria vectus naufragium patitur 190, 1 sq. — *μετὰ φυγὴν οὕτως μακρὰν καὶ πράγματα τοσαῦτα καὶ τύραννον ἐχθρόν* Prusae quietem sibi fore frustra speravit II 49, 20. — Domitiani odium non adulatione delenivit, sed orationibus et scriptis eum lacessivit II 71, 6. — *οὐ κολακεύσας τὸν ἐχθρὸν τύραννον οὐδὲ ῥῆμα ἀγεννὲς οὐδὲ ἀνελεύθερον εἰπών, ὅτε πολλοῖς ἀγαπητὸν ἦν ζῆν ὁτιοῦν πράττουσι καὶ λέγουσιν* II 100, 6. — Domitiano imperante solus verum dicere audet *καὶ ταῦτα κινδυνεύων ὑπὲρ τῆς ψυχῆς* 36, 10. — exilium fortiter tulit, *μὴ φίλων ἐρημίας ἡττηθείς, μὴ χρημάτων ἀπορίας, μὴ σώματος ἀσθενείας* II 70, 27. — sub Diogenis imagine suam vitam depingit et cum Domitiani vita comparat 95, 5. — or. XXI Domitiano regnante habitam probant verba de Nerone dicta: *ὅν γε καὶ νῦν ἔτι πάντες ἐπιθυμοῦσι ζῆν* II 268, 28. — Prusaenses eius salutem cum exularet sperare non desierunt propter singularem benevolentiam II 46, 23. — cum propinqui et cives exulem videre gestirent (*νομίζοντες πλέον τι — ἔχειν με διὰ τὴν ἄλην καὶ τὴν μεταβολὴν τοῦ βίου καὶ διὰ τὴν δοκοῦσαν αὐτοῖς τοῦ σώματος ταλαιπωρίαν*) ille noluit ad Bithyniae fines prope accedere, sed Cyzicum venit II 257, 8 (or. XIX). — bona eius magnopere deminuta, cum per multos exilii annos neglecta iacuissent II 46. — corpus habet continuis exilii aerumnis debilitatum II 46, 17. — corpore infirmus II 90, 8. — infirmitas corporis II 104, 13. II 105, 13. — *ἐτύγχανον μὲν ἐπιδημῶν ἐν Βορυσθένει τὸ θέρος ὡς τότε εἰσέπλευσα μετὰ τὴν φυγήν, βουλόμενος ἐλθεῖν, ἐὰν δύνωμαι διὰ Σκυθῶν εἰς Γέτας, ὅπως θεάσωμαι τἀκεῖ πράγματα ὁποῖά ἐστιν* II 1, 1. — exul Borysthenem venit, quod probant Hierosontis verba: *καί σε πάνυ μὲν ἡδέως ὁρῶμεν — οὐ μέντοι πολύν τινα χρόνον ἡγούμεθα ἔσεσθαι τοῦτον οὐδὲ βουλόμεθα, ἀλλά σε εὖ πράξαντα οἴκαδε κατελθεῖν τὴν ταχίστην.* II 7, 30. — oratione apud Borysthenitas habita Platona aemulatur II 8, 31.

τελευτήσαντος δὲ ἐκείνου (scil. Domitiano) *καὶ τῆς μεταβολῆς γενομένης ἀνῄειν μὲν πρὸς τὸν βέλτιστον Νέρβαν. ὑπὸ δὲ νόσου χαλεπῆς κατασχεθεὶς ὅλον ἐκεῖνον ἐζημιώθην τὸν καιρόν, ἀφαιρεθεὶς αὐτοκράτορος φιλανθρώπου κἀμὲ ἀγαπῶντος καὶ πάλαι φίλον* II 71, 16. — a Nerva imperatore Romam invitatus petit ut Prusam dimittatur; per litteras respondet Nerva; utramque epistulam civibus Dio recitat or. XLV extr. II 70, 19 cf. II 84, 3. — Nervae imperatoris litteras Prusae recitat or. XLIV extr. easdem memorat or. XL § 5. — in patriam reversus a civibus suis honoribus afficitur, quos deprecatur orat. XLIV II 67. — et exulem et restitutum multae civitates invitaverunt (*παρακαλούντων με καὶ μένειν*

καὶ προΐστασθαι τῶν κοινῶν); fuerunt quae Nervae imperatori gratias agerent propter Dionis restitutionem II 68, 21. — neque Athenas neque Argos neque Lacedaemonem patriam habere malit quam Prusam II 68, 18. — multae civitates liberae Dioni restituto ius civitatis obtulerunt et senatorium munus et alios honores II 58, 2. — Apamenses ei *ψήφισμα ἔπεμψαν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ φιλοφρονούμενοι καὶ παρακαλοῦντες ἀφικέσθαι*, sed propter inimicitias quas cum Prusaensibus habebant, iis noluit obsequi II 50, 18 quod illi aegre tulerunt ibid. 24 cf. II 57, 23. — civitatem accipit Nicomedensium II 29, 12. valetudine impeditus brevibus apud Nicaeenses orationem absolvit II 45, 24. — orationem XLI habuit in senatu Apamensium, ceteris optimatibus admissis II 57, 19. — de Prusaensium cum Apamensibus lite noluit imperatorem adire, non quod molestum erat Romam proficisci, sed propter amicitiam Apamensium II 59, 14. — concordiam cum Apamensibus suadet, non *ὄχλησίν τινα ὀκνῶν ἢ δαπάνην ἐμαυτοῦ — ὅτι γάρ με οὐκ ἐνοχλήσετε μὴ βουλόμενον οὐδὲ κελεύσετε ἀποδημεῖν* (Romam videl. ad imperatorem) — *ἐπίσταμαι* II 52, 30. — cum alius quis rogationem tulisset de concordia cum Apamensibus reconcilianda et magistratus de hac rogatione rettulisset, Dio orationem habuit XL, ut eam commendaret civibus, cum iam anno praecedente Apamensium magistratus de eadem re cum eo egissent or. XL § 17—20. — irascitur quodam dicente: *Διάλλαξον τὴν πόλιν* II 89, 9. (or. XLVIII § 8). — dicit se *σμικρόν τι μέρος εὑρηκότα τῆς οὐσίας* (scil. cum Prusam post exilium rediret) *καὶ πρὸς ταῖς πρότερον βλάβαις ἔτι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης ὠφεληθέντα μὲν μηδέν, ἀπολέσαντα δὲ πάντα, ὅσα τῶν ἐμῶν εἶχε, δανεισάμενόν τε ὥστε τὰ χωρία πρίασθαι* etc. II 86, 17. — cum Ulixe domum revertente se comparat II 74, 19. — cum *διοίκησις* Prusae fieret, noluit bona sua exilii tempore ab aliis occupata sibi vindicare II 74, 12. — in patriam reversus et suum et fratris filium aetate iam adulta invenit II 69, 8. — cum praefuisset legationi, quam gratiarum agendarum causa ad Traianum Prusaenses miserunt, obtrectantes alii dixerunt: *οὐχ ἡδέως αὐτὸν ἀποδέξασθαι τοὺς πρέσβεις*, alii aliorum oppidorum legatis plura ab imperatore concessa esse II 49, 24. — *εὖ πεποίηκα τὴν πατρίδα, ταῖς πρώταις ἴσην αὐτὴν ἀποδείξας τιμῆς ἕνεκα, τὸ δὲ ποιήσω θεοῦ διδόντος* or. XLIII § 1. — cum a Traiano impetrasset, ut Prusaensibus C senatores eligere liceret, obtrectatores eum parum impetrasse iactabant II 72, 4 sq. — cum a Traiano (ad quem legatus Prusaensium missus erat) summa benignitate exciperetur, neque remansit apud illum neque sibi providendi occasione usus est, sed patriae tantum consuluit II 71, 25. — cum Prusae primum C senatorum electio fieret, ceteris commendantibus et adiuvantibus, quos sibi adiutores fore sperarent, Dio nihil tale in se admisit, immo ne suffragium quidem tulit or. XLV § 7—10. — *ἐπειδὴ οὐκ εἴων ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ γενόμενον ἡσυχίαν ἄγειν, ἴδιον μὲν οὐδένα ἐτόλμων διαλέγεσθαι λόγον, μὴ καταγελασθῶ* etc. 187, 6 Socratis rationem imitatus Romanos alloquitur *οὐ κατὰ δύο καὶ τρεῖς ἀπολαμβάνων ἐν παλαίστραις καὶ περιπάτοις· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν οὕτως ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει συγγίγνεσθαι· πολλοῖς δὲ καὶ ἀθρόοις εἰς ταὐτὸ συνιοῦσιν* 187, 20. — Or. LXXVII. LXXVIII in magna urbe (Romae) habita: *ἐν πόλει τηλικαύτῃ τὸ μέγεθος* II 209, 19 ibi philosophi *ἐπὶ θύραις* opulentorum conspiciuntur II 217, 3. — or. LXXIX Romae habita: *πόλιν ἁπασῶν μεγίστην καὶ δυνατωτάτην* II 220, 2. — *πεπορευμένος εὐθὺ*

τοῦ Ἴστρου καὶ τῆς Γετῶν χώρας or. XII p. 159, 12. — bello ad Istrum gesto, scil. primo Dacico, spectator aliquamdiu interest, dein εὐχῆς τινος μνησθεὶς παλαιᾶς Olympiam se confert ibique orat. XII habet 160, 9 sq. — senex et corpore infirmus cum Olympicam orationem habet 158, 2. — vitam suam Prusaensem depingit: δαπανᾶν μὲν ἐξ ὀλίγων ὑπαρχόντων, ἀσχολεῖσθαι δὲ ἀσχολίας ἀνωφελεῖς, τὸ δὲ σῶμα θεραπείας δεόμενον καὶ πολλῆς προσοχῆς καταφθείρειν ἀμελοῦντα etc. II 87, 1. — Prusam reversus a rebus publicis vacationem sperabat II 46, 9. — ὥσπερ προειλόμην σιγᾶν, ἀφ' οὗ νῦν ἧκον, οὐκ ἂν ἐφθεγξάμην εἰ μή τι ἀναγκαῖον συμβεβήκει II 82, 24. — Prusae neminem accusavit, neque defendit nisi unum, hominem miserum ὃν ἐκώλυσα ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ἐπιτρόπων διασπασθῆναι, πρότερον μὲν αὐτοῦ τὰ γράμματα ὑφῃρημένων καὶ πολλὰ τῆς οὐσίας διηρπακότων, ὕστερον δὲ καταψευδομαρτυρούντων II 64, 26. — sua sponte patriae magna pollicitus est (ὑπόσχεσιν οὐδαμῶς ῥᾳδίαν οὐδὲ ὀλίγων χρημάτων); propterea rerum domesticarum curae se dedit or. XL § 3. — post exilium Prusae rogationem fert, procuratore non invito, τὴν πόλιν ἀμείνον κατασκευάζειν καὶ σεμνοτέραν ποιεῖν ἅπασαν II 47, 19 multis pecuniam in hanc rem pollicentibus et a senatu et a contione res comprobatur ibid. — πολλάκις ἐμεμνήμην ⟨ὧν⟩ καὶ ἐνόμιζον συμφέρειν γενέσθαι τῇ πόλει κατασκευῆς ἕνεκα καὶ συνοικισμοῦ καὶ προσόδων et in contione a proconsule convocata rogationem tulit II 75, 18. 26. — operis natura adumbratur: πόλεως δὲ ὄφελος εὐπρεποῦς γιγνομένης, ἀέρα πλείονα λαμβανούσης, εὐρυχωρίαν, τοῦ μὲν θέρους σκιάν, τοῦ δὲ χειμῶνος ἥλιον ὑπὸ στέγῃ, ἀντὶ φαύλων καὶ ταπεινῶν ἐρειπίων οἰκήματα ὑψηλά II 84, 15. — διδόναι μηδένα ἐῶντες καὶ τοῖς ἔργοις ἐμποδὼν γιγνόμενοι οὕτως ἐμὲ διέθηκαν, ὥστε ὀλίγου φυγὴν ἐμαυτοῦ καταψηφίσασθαι II 49, 17. — fabricam sordidam ferrariorum operis causa dirutam Dioni obiciunt inimici II 48, 11 cf. II 83, 18. — operum a Prusaensibus exstruendorum curam habuit μετρῶν καὶ διαμετρῶν καὶ λογιζόμενος — καὶ τελευταῖον εἰς τὰ ὄρη φθειρόμενος (scil. in lapicidinas) II 48, 1. — νῦν γὰρ ἐὰν ἅπτωμαι τοῦ πράγματος καὶ σπουδάζω γίγνεσθαι τὸ ἔργον, τυραννεῖν μέ φασί τινες καὶ κατασκάπτειν τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερὰ πάντα· — — ἐὰν δὲ τὴν ἡσυχίαν ἄγω, — — βοᾶτε ὑμεῖς· Γιγνέσθω τὸ ἔργον ἢ καθαιρείσθω τὸ γεγονός or. XLVII § 18. — se silentio praeteriturum dicit ἂν ᾖ τις ἔργον πεποιηκὼς ὑπὲρ οὗ λόγον μὴ δέδωκεν, item ἂν ἔτι ποιῶν καὶ χρήματα λαμβάνων ἀεὶ παρὰ τῶν κατ' ἔτος ἀρχόντων or. XLVII § 19. — ἀλλ' ἴσως ἐδυσχεράνατε ὅτι οὐκ ἐγένετο τὸ ἔργον. γίγνεται καὶ σφόδρα ἔσται ταχέως, μάλιστα τούτων προθυμουμένων καὶ σπουδαζόντων, ἐὰν ἑκοντὶ διδῶσιν· οὐδὲ γὰρ ἄκοντες ὑμῖν ὑπέσχοντο II 91, 8. — sunt qui eum volunt a proconsule petere ὅπως πρᾴως καὶ πρὸς δύναμιν εἰσπράττῃ τους ὑπεσχημένους (scil. pecunias in operis sumptum promissas) II 86, 1 (or. XLVII § 19). — „cur a me non ut a ceteris exigitis, quae pollicitus sum? ὅτι δοκῶ παρεσχηκέναι ὑμῖν — — χρημάτων τινὰ ἀφορμὴν παρασχὼν ἀπὸ τῶν βουλευτικῶν καὶ νὴ Δία ἀπὸ τῶν προσόδων ηὐξημένων διὰ τὴν διοίκησιν; II 91, 10. — quibusdam se odio esse suspicatur ὡς ξένον καὶ περιττόν II 46, 16. — ἢ ὅτι οἰκίαν οἰκοδομῶ πολυτελῶς; ἀλλ' οὐκ ἐῶ πίπτειν; ἢ ὅτι πορφύραν αὐτὸς ἠμφίεσμαι; ἀλλ' οὐ φαῦλον τριβώνιον; ἀλλ' ὅτι κομῶ καὶ γένεια ἔχω; II 87, 17. — tyrannus dicitur ab adversariis II 87, 8. — orationem non servatam commemorat:

γέλλουσιν, οὐχ ὅπως ἐῤῥήθησαν, ἀλλ' ἔτι βελτίους ποιήσαντες — οἱ μὲν ἑκόντες ἐπανορθούμενοι — οἱ δὲ ἴσως καὶ ἄκοντες διὰ τὸ μὴ σφόδρα μεμνῆσθαι II 62, 20. — a daemonio excitatus apud Alexandrinos verba facit 270, 11. — deorum instinctu factum esse, ut Nicomedensibus concordiam suadere auderet II 43, 10. — orationum 'de regno' recitationi praemittit προλαλιάν or. LVII II 129, 3. — colloquium cum uno multis audientibus factum: καὶ πῶς ἡμᾶς ἀνέξονται τοσοῦτος ὄχλος περὶ τοιούτων διαλεγομένους II 207, 10. — εἶδον διὰ τοῦ ἱπποδρόμου βαδίζων — τὸν μὲν αὐλοῦντα, τὸν δὲ ὀρχούμενον, τὸν δὲ θαῦμα ἀποδιδόμενον, τὸν δὲ ποίημα ἀναγιγνώσκοντα, τὸν δὲ ἱστορίαν τινὰ ἢ μῦθον διηγούμενον II 261, 21 (or. XX) — hesternae disputationis eos qui audiunt, admonet: οἷον δὴ χθὲς περὶ πλούτου ἐλέγομεν, scil. sapientem nihil admirari eorum ἐφ' οἷς ὁ φθόνος γίγνεται II 211, 22. — saepe sophistarum auditoria cum adulescentulis frequentat II 258, 5. — τοὺς ἀμηγέπῃ δυνατοὺς λέγειν θαυμάζω καὶ ἀγαπῶ διὰ τὸ αὐτὸς ἀδύνατος εἶναι λέγειν II 258, 12. — ἐγὼ μὲν γὰρ ἁπλῶς πέφυκα καὶ φαύλως διαλέγεσθαι καὶ οὐδενὸς ἄμεινον τῶν τυχόντων 331, 12. — Cleanthes contra Sophoclem disputavit, οὐ μήν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς διὰ μακρῶν, ἅτε οὐ παραχρῆμα (libri πρὸς τὸ χρῆμα) κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν διεξιών, ἀλλ' ἐν βίβλοις γράφων. 208, 13. — de forma philosophicae disputationis τυχὸν γὰρ οὐ ῥᾴδιον τὸν τοῦ φιλοσόφου νοῦν καὶ λόγον ἐπισχεῖν, ἔνθα ἂν ὁρμήσῃ, τοῦ ξυναντῶντος ἀεὶ φαινομένου ξυμφέροντος καὶ ἀναγκαίου τοῖς ἀκρουμένοις, οὐ μελετηθέντα πρὸς ὕδωρ καὶ δικανικὴν ἀνάγκην etc. 165, 18. — fabulam narrat περὶ ἀνδρὸς Φρυγὸς καὶ κορώνης 317, 15. — fabulam, qua Alexandrinorum nimium musicae amorem carpit, a Phryge Aesopi propinquo se accepisse simulat 285, 21. — diversos Homeri locos (Ω 260 σ 262 Π 262) in unum coniungit 268, 1.

9. DIONIS PHILOSOPHIA.

Aër (Ἥρα) χροιὰν δὲ τῇ μὲν αὐτοῦ φύσει μέλας, φαιδρύνεται δὲ ἀεὶ τὸ καταλαμπόμενον ἡλίῳ II 13, 7.

Aether Iovi sacer II 12, 21 omnia sidera eius partes or. XXXVI § 43. 44. — ἡ λεγομένη παρὰ τοῖς σοφοῖς ἐπικράτησις αἰθέρος, ἐν ᾧ τὸ βασιλεῦον καὶ τὸ κυριώτατον τῆς ψυχικῆς δυνάμεως ὃν οὐκ ἀποτρέπονται πῦρ ὀνομάζειν πολλάκις, ὅρῳ τε καὶ πρᾴως γιγνομένη ἔν τισι χρόνοις τεταγμένοις II 56, 5. Cf. s. v. ἐκπύρωσις.

Animalia bruta καὶ ταῦτα γιγνώσκειν καὶ τιμᾶν τὸν θεὸν καὶ προθυμεῖσθαι ζῆν κατὰ τὸν ἐκείνου θεσμόν 164, 18.

Ἀναχώρησις recessus ex loco in locum nihil facit ad sapientiam, hoc opus est, ut etiam in turba penes nos esse assuefiamus or. XX. II 259 sq.

Ἄνθρωποι omnes catena vincti non ferrea, sed quae voluptatis et doloris vicissitudine formatur (in Charidemi fabula Pythagorea) II 299, 1 sq.

Ἄνθρωπος definitio: ζῷον λογικὸν θνητόν II 6, 10.

Ἀρετή virtus laudatur, sed non appetitur, quamquam sola beatos facit or. LXIX § 1—3. II 174.

ἄρχειν τὸ ἄ. οὐδαμῶς ῥᾴθυμον, ἀλλὰ ἐπίπονον, οὐδὲ πλεονεκτοῦν ἀνέσεως καὶ σχολῆς, ἀλλὰ φροντίδων καὶ πόνων or. III § 62—85.

ἀρχή = νόμιμος ἀνθρώπων διοίκησις καὶ πρόνοια ἀνθρώπων κατὰ νόμον 41, 7.

δους λαβόντες ἀκροατὰς καὶ χειροήθεις ἑαυτοῖς 3) Cynici πλῆθος ἀνθρώπων οὐδὲν ἐπισταμένων ἀλλὰ χρείων τροφῆς 4) alii in theatro orationes vel poëmata recitant or. XXXII § 9—11.

Philosophus non e verbis agnoscitur, quibus ipse se philosophari iactat, sed ex factis totaque vivendi ratione or. LXX. II 177. — τὸν φ. τὰς μὲν τέχνας οὐχ οἷόν τε εἶναι πάσας εἰδέναι — ποιῆσαι δ' ἂν ἅπαντα βέλτιον — καὶ τὰ κατὰ τὰς τέχνας — τῷ συμφερόντως ποιεῖν ἢ μὴ ποιεῖν καὶ ὅτε δεῖ καὶ ὅπου etc. II 182, 11. — διὰ τί ποτε οἱ ἄνθρωποι ὅταν τινὰ ἴδωσιν ἀχίτωνα ἐν ἱματίῳ κομῶντα τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ γένεια — κατεγέλασαν ἢ ἐλοιδόρησαν quaeritur or. LXXII § 1—10. — veri philosophi vita depingitur or. LXXVIII § 37—42 II 217. — ἐλεύθερος, ἀπράγμων et quasi spectator vitae II 222 or. LXXX § 1—2. — eum etiam notarum omnibus et manifestarum rerum homines admonere decet II 244, 9 or. XVII § 1—6. — πολλοῦ ἄξιον μάθημα τὸ τὴν ψυχὴν ἐθίζειν ἕπεσθαι τῷ λόγῳ. hoc illustratur canis venaticae exemplo, quae nulla re a vestigio se abduci patitur II 262, 15 or. XX § 13—16. — eo a ceteris differt, quod veritatem rerum sequitur, non opinionem (δόξαν). Itaque ne de se quidem ex hominum opinione iudicat or. LXVII § 1—3. — comparatur cum musico chordas lyrae alias laxante alias intendente 330, 25. homines gubernare meditatur or. XLIX § 3. — eius esse se ipsum laudare, si ita efficere possit, ut sibi homines obsequantur, comprobatur Nestoris exemplo se ipsum laudantis *Α* 260 sq. or. LVII II 125. — οὐδεὶς φιλόσοφος τῶν ἀδίκων καὶ πονηρῶν, οὐδ' ἂν τῶν ἀνδριάντων περιῄ γυμνότερος 316, 24. — (ἀγαθὸς σύμβολος) μὴ γὰρ οἴεσθε ἀετοὺς μὲν καὶ ἱέρακας προσημαίνειν ἀνθρώποις τὸ δέον etc. ἄνδρα δὲ ἀφιγμένον οὕτως καὶ μηδαμόθεν ὑμῖν προσήκοντα μὴ κατὰ τὸ δαιμόνιον ἥκειν ἐροῦντα καὶ συμβουλεύσοντα 317, 6. — αὐχμηρὸς καὶ συνεσταλμένος, μόνος βαδίζων, πρῶτον αὐτὸν ἐξετάζων καὶ λοιδορῶν 301, 3.

Plantae τὰ φυτά, οἷς μηδεμία μηδενὸς ἔννοια — ἁπλῇ τινι φύσει διοικούμενα 164, 20.

Poëtae philosophi non propter aemulationem contra eos disputare solent, sed quia vulgi opiniones versibus includunt or. VII § 98—102.

Prosopopoeiae (Characteres) daemonis avaritiae or. IV § 91—100 daemonis voluptatis ibid. § 101—115 daemonis ambitionis ibid. § 116—132.

Παιδεία διττή ἐστιν ἡ παιδεία, ἡ μέν τις δαιμόνιος, ἡ δὲ ἀνθρωπίνη etc. 60, 30 vera eruditio celeriter ad finem homines perducit, falsa nunquam 62, 22.

Παλιγγενεσία II 15, 17. Post ἐκπύρωσιν ignis ille divinus ἀστράψας ὅλος μετέβαλε ῥᾳδίως ἅμα τῇ νοήσει. μνησθεὶς δὲ Ἀφροδίτης καὶ γενέσεως ἐπράϋνε καὶ ἀνῆκεν αὑτόν, καὶ πολὺ τοῦ φωτὸς σβέσας εἰς ἀέρα πυρώδη τρέπεται πυρὸς ἠπίου. μιχθεὶς δὲ τότε Ἥρᾳ καὶ μεταλαβὼν τοῦ τελειοτάτου λέχους, ἀναπαυσάμενος ἀφίησι τὴν πᾶσαν αὖ τοῦ παντὸς γονήν. τοῦτον ὑμνοῦσι παῖδες σοφῶν — Ἥρας καὶ Διὸς εὐδαίμονα γάμον. ὑγρὰν δὲ ποιήσας τὴν ὅλην οὐσίαν, ἓν σπέρμα τοῦ παντός, αὐτὸς ἐν τούτῳ διαθέων, καθάπερ ἐν γονῇ πνεῦμα τὸ πλάττον καὶ δημιουργοῦν, τότε δὴ μάλιστα προσεοικὼς τῇ τῶν ἄλλων συστάσει ζῴων, καθ' ὅσον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνεστάναι λέγοιτ' ἂν — τὰ λοιπὰ ἤδη πλάττει II 15, 26.

Πλεονεξία εἴ τις ἐπιστάμενος ὅτι πλείω τῶν ἑβδομήκοντα ἐτῶν οὐκ ἂν βιώσειεν, εἰς ἔτη χίλια πορίζοιτο βίον insanus haberetur II 249, 30. — e πλεονεξίᾳ partium corporis morbi nascuntur II 249, 16.

Πλοῦτος τῶν πλουσίων ἕκαστος ἔοικε τῷ νομίσματι etc. II 168, 19. — divitias

10. VARIA.

Druck von J. B. Hirschfeld in Leipzig.